Középkori leveleink

1541-ig

szerkesztette

Szegedi Attila és Papp Lajos

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Tankönyvkiadó

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

KÖZÉPKORI LEVELEINK (1541-IG)

SZERKESZTETTE
HEGEDŰS ATTILA ÉS PAPP LAJOS

RÉGI MAGYAR LEVÉLTÁR 1.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

TANKÖNYVKIADÓ
BUDAPEST 1991

Egyetemi segédkönyv
Kiadását a művelődési és közoktatási miniszter rendelte el.

Készült az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani Tanszékén a Magyar Tudományos Akadémia és a Művelődési Minisztérium kutatási programjának keretében. Az előkészítő munkálatok résztvevői: E. Abaffy Erzsébet, Bak Borbála, Draskóczy István, Érszegi Géza, É. Sin Ágota, Fülep Katalin, Gericsné Ladányi Erzsébet, W. Schiller Judit.
A munkálatokat Benkő Loránd irányította.

Lektorálta Barta Gábor és Szakály Ferenc.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

HE15.160
31.926
1992

ISBN 963 18 3564 2

© Hegedűs Attila, Papp Lajos; Budapest, 1991.

TARTALOM

Előszó
Bevezető
A kötet keletkezéséről
A kötet anyaga
A kötet szerkezete, segédlet a használatához
Rövidítések
Törzsanyag
Függelék
Időrendi mutató
Névmutató
Szómutató

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

ELŐSZÓ

E kötettel induló sorozatunk, a Régi Magyar Levéltár (RML.) olyan – főként kiadatlan – forrásanyagot kíván közzétenni a XVI. századból, melyet eddig nem használhatott föl értékeihez méltón sem a nyelvtörténet, sem a történettudomány kutatója. A XVI. század a magyar történelemnek több szempontból meghatározó korszaka, eseményei nyelvünk fejlődését is döntően befolyásolták. Ez a kor hozza magával a magyar nyelvű írásbeliség szélesebb körű elterjedését, a protestantizmus és a könyvnyomtatás az írásbeliség demokratizálódását eredményezi, s a háborúk által kiváltott népmozgalmak meggyorsítják a nyelvi egységesülés folyamatát. A történeti folyamatok nemcsak emlékiratokból, oklevelekből és jegyzőkönyvekből követhetők nyomon – hagyományosan ezek a történettudomány elsődleges forrásai –, hanem az eseményekhez közvetlenebbül kapcsolódó, személyes hangvételű magánlevelekből is. A misszilis levelek mint nyelvtörténeti források a mindenkori élő nyelvet (olykor a diktált beszélt nyelvet) jobban tükrözik, mint a kódexek és a korai nyomtatványok.

Mindezek ellenére a levéltárakban megőrzött levelek nagy számához képest eddig elenyészően kevés XVI. századi misszilis jelent meg, s a kiadások többsége nem felel meg a modern filológiai követelményeknek. Ezt a hiányt igyekszik megszüntetni az RML. A sorozat köteteiben egy-egy meghatározott szempontból egybetartozó iratanyagot kívánunk közzétenni. Jelen első kötetünk Középkori leveleink (1541-ig) címmel (rövidítése KL.) az összes eddig előkerült, 1541. december 31. előtt írott magyar nyelvű misszilist tartalmazza néhány egyéb irattal kiegészítve. A további kötetek egy-egy levélíró, illetőleg egyes kisebb levéltári egység összes magyar nyelvű misszilisét fogják bemutatni. Mivel a történeti és a nyelvtörténeti forráskiadás szempontjai mindenben nem egyeztethetők össze, de ez a forráscsoport mindkét tudományág számára fontos, olyan formát kellett választanunk, amely alkalmas kiszolgálni több tudományszak sajátos igényét. A leveleknek ezért viszonylag egyszerű, de mindenképpen pontos, betűhív átiratát közöljük bő tárgyi és filológiai jegyzetek kíséretében. Minden szövegátírás valamilyen szempontból interpretálást is jelent, és minden interpretálás idővel elavulttá válhat. Olyan forráskiadványhoz (vagy sorozathoz), amely ezt a hátrányt kizárja, feltétlenül szükséges a jó hasonmás is. Megítélésünk szerint egy ilyen formában elkészült kötet a szaktudományos elvárásokon túl messzemenően alkalmazható az oktatásban is.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

BEVEZETŐ

A KÖTET KELETKEZÉSÉRŐL

Elsősorban az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani Tanszékén és az MTA Nyelvtudományi Intézetében közösen készülő magyar történeti nyelvtan kívánta meg, hogy egy olyan forráskiadvány szülessen, amely az ómagyar nyelvtörténeti korszak végének élő nyelvét a kódexekénél jobban tükrözi, hogy ennek segítségével a számtalan, ma már alig hozzáférhető helyen publikált levéltári anyag tanúságát és adatait a munkálatokban fölhasználhassák. Így született 1980–1981-ben az a terv, amely szerint egy előzetes bibliográfiai gyűjtés alapján kívánták feltárni a valahol már publikált, 1533-ig keletkezett rövid szövegemlékeket. Ez a kutatás a már közzétett szövegeknek lelőhelyükön való megkeresését, betűhű átírását és lefényképezését jelentette volna. Erre a vállalkozásra az MTA és a Művelődési Minisztérium pályázat keretében biztosított költségeket.

Részben az 1533-ig keletkezett rövid szövegek aránylag csekély száma, részben ezeknek a régi jelzet alapján való gyakori megtalálhatatlansága, részben az emlékek hitelességükkel összefüggő heterogén volta vezetett az eredeti koncepció bizonyos fokú megváltoztatásához. Miután 1983-ban megkaptuk a kutatás szervezésének feladatát, a gyűjtés időhatárát kitoltuk 1541-ig, és a csak publikációkon alapuló gyűjtés helyett teljes körű levéltári gyűjtésbe kezdtünk. Ennek során 1987-ig többek segítségével átnéztünk minden olyan magyarországi állami és egyházi levéltárat és könyvtári kézirattárat, ahol a fondjegyzékek szerint 1541 előtti magyar nyelvű anyag előfordulhatott. Az Országos Levéltárban Érszegi Géza, É. Sin Ágota és W. Schiller Judit, az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában Fülep Katalin, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kézirattárában, a Győr-Sopron Megyei 2. sz. Levéltárban, a Dunamelléki Református Egyházkerületi [Ráday] Levéltárban és az Evangélikus Országos Levéltárban Bak Borbála vett még részt rajtunk kívül a gyűjtésben. A Magyarországon kívüli levéltárak anyagát részben az Országos Levéltár Mikrofilmtárában, részben (Ausztriában és Csehszlovákiában) helyszíni gyűjtés során tekintettük át. A következő intézményekben folytattunk gyűjtést:

Levéltárak:
Magyar Országos Levéltár, Budapest
Bács-Kiskun Megyei Levéltár, Kecskemét
Békés Megyei Levéltár, Gyula
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei 1. sz. Levéltár, Miskolc
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei 2. sz. Levéltár, Sátoraljaújhely
Csongrád Megyei 1. sz. Levéltár, Szeged
Fejér Megyei Levéltár, Székesfehérvár
Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár, Győr
Győr-Sopron Megyei 2. sz. Levéltár, Sopron
Hajdú-Bihar Megyei Levéltár, Debrecen
Komárom Megyei Levéltár, Esztergom
Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár, Nyíregyháza
Szolnok Megyei Levéltár, Szolnok
Vas Megyei Levéltár, Szombathely
Esztergomi Prímási Levéltár
Esztergomi Főkáptalani Levéltár
Győri Püspöki Levéltár
Győri Káptalani Levéltár
Szombathelyi Püspöki Levéltár
Szombathelyi Káptalani Levéltár
Bencés Főapátsági Levéltár, Pannonhalma
A Piarista Rend Levéltára, Budapest
Duna melléki Református Egyházkerületi (Ráday) Levéltár, Budapest

Tiszán inneni Református Egyházkerületi Levéltár, Sárospatak
Tiszántúli Református Egyházkerületi Levéltár, Debrecen
Evangélikus Országos Levéltár, Budapest
Haus, Hof- und Staatsarchiv, Wien (A bécsi Házi, Udvari és Állami Levéltár)
Landesarchiv Eisenstadt (Burgenlandi Tartományi Levéltár, Kismarton)
Stiftarchiv Heiligenkreuz (A heiligenkreuzi cisztercita kolostor levéltára)
A felsőőri református egyház irattára (Oberwart)
A hg. Batthyány család németújvári levéltára (Güssing)
A gr. Erdődy család monyorókeréki levéltára (Eberau)
Štátny ústredný archív SSR, Bratislava (A Szlovák Sz. K. Központi Állami Levéltára, Pozsony)
Štátny oblastný archív v Bratislave (Pozsonyi körzeti levéltár)
Štátny oblastný archív v Košiciach (Kassai körzeti levéltár)
Štátny oblastný archív v Levoči (Lőcsei körzeti levéltár)
Štátny oblastný archív v Prešove (Eperjesi körzeti levéltár)
Štátny okresný archív v Bardejove (Bártfai járási levéltár)
Štátny okresný archív v Košiciach (Kassai járási levéltár)
Štátny okresný archív v Levoči (Lőcsei járási levéltár)
Štátny okresný archív v Martine (Túrócszentmártoni járási levéltár)
Štátny okresný archív v Prešove (Eperjesi járási levéltár)
Štátny okresný archív v Trnave (Nagyszombati járási levéltár)
Archív mesta Košíc (Kassa város levéltára)

Könyvtárak kézirattárai:
Országos Széchényi Könyvtár, Budapest
A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest
Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtára, Budapest
A József Attila Tudományegyetem Könyvtára, Szeged
Somogyi Könyvtár, Szeged
Esztergomi Főegyházmegyei Könyvtár
A Pázmány Péter Hittudományi Akadémia Könyvtára (Pálos könyvtár), Budapest
A Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára, Debrecen
Österreichische Nationalbibliothek, Wien (Nemzeti Könyvtár, Bécs)
Bibliothek der PP. Franziskaner, Güssing (A németújvári ferences kolostor könyvtára)

A gyűjtéssel és a levelek átírásával egy időben megkezdtük az átírások ellenőrzését is. Ebben a munkában Bak Borbála, Draskóczy István és Gericsné Ladányi Erzsébet vett még részt. Ekkor végeztük az iratok zömének a fényképezését, és ekkor dolgoztuk ki a kötet szerkesztési elveit.

1987-től folyt a szerkesztés. A korábbi publikációk egyenetlenségei szinte kényszerítő erővel hozták magukkal a leendő kötet kritikai jellegének fölerősödését. Ennek a kritikai jellegnek azonban csak egy igen alapos, a korabeli történeti forrásokat és a történelmi szakirodalmat minél teljesebben kiaknázó jegyzetapparátus adhatott valós alapot. A szerkesztést 1989-ben zártuk le.

A KÖTET ANYAGA

Kötetünk a teljességre törekedve tartalmazza mindazokat a már korábban is kiadott, illetőleg eddig ismeretlen, eredeti, levéltári jellegű, magyar nyelvű szövegemlékeket (leveleket – ezt a terminust kötetünkben nem csak a misszilisekre, hanem más iratokra is alkalmazzuk), amelyek 1541 előtt keletkeztek. Következésképpen: ebbe a kötetbe nem kerültek bele a nem eredeti, a nem levéltári jellegű szövegek, a szöveg alapegységénél, a mondatnál rövidebb szórványemlékek, valamint a keltezhetetlen iratok. Az elhatárolás ezen elvei összességükben és külön-külön is vitathatók, azonban a levéltári kutatás

során tudomásul kellett vennünk, hogy a XV–XVI. század írástudói nem a XX. század filológusának szempontjai szerint írtak magyar nyelven, s az elmúlt évszázadok sem a homogén kritikai kiadás szempontjainak megfelelően szelektáltak a magyar nyelvű írásokból.

Eredetinek azokat a világi iratokat tekintjük, amelyeknek szövege nem kötött, tehát lejegyzésüket nem előzte meg ugyanennek a szövegnek valamilyen korábbi variánsa, s amelyet hozzávetőleg akkor írtak le, amikor a szöveg megfogalmazódott. Hiányoznak tehát az anyagból a másolatok, a regeszták, a fordítások, az irodalmi és vallásos szövegek. Több olyan korai értékes szöveget hagytunk ki, amelyet csak 1541 utáni másolataiból ismerünk: pl. Hunyadi János 1446-os kormányzói esküje XVI. századi és több későbbi másolatban maradt fenn (RMNy. 2/2: 254–9), Csáky Benedek 1490-ben kelt végrendeletének is csak XVI–XVII. századi másolatai találhatók meg (OL Dl. 36637; Száz. 7 [1873]: 648–9) stb. Azok a későbbi másolatok, amelyeket közlőjük 1541 előtti eredeti iratnak vélt, a Függelékben találhatók meg (pl. **F. 2., F. 4., F. 14., F. 24.** stb.). Bekerült viszont a legkorábbi anyagba néhány olyan, magyar mondatot tartalmazó oklevél, amely részleteiben vagy egészében másolata egy korábbinak. Ezek közlését egyrészt igen korai voltuk (az átiratok a XV. század végén, a XVI. század elején készültek), másrészt az első, eredeti lejegyzés és az átírás között eltelt csekély idő (néhány hét vagy hónap), harmadrészt pontos datálhatóságuk indokolttá tette (pl. **6., 9., 13.**). Hiányoznak azonban az oklevelek hátoldali följegyzései, regesztái, mivel a koruk számos esetben bizonytalan, s ha hozzávetőlegesen tudunk is datálni közülük néhányat, mint például az 1507 előtt meghalt Vér András saját kezű regesztáit (MNy. 9 [1913]: 442–5; az Iványi Béla közölte huszonöt saját kezű följegyzést tartalmazó oklevél közül ma három van meg: OL Dl. 86681., 86707., 86713.), a szöveg kötöttnek tekinthető, hiszen többnyire az oklevél egyes részeinek fordításából áll. Hiányoznak továbbá a kódexek, ezek töredékei, egyéb vallásos szövegek (liturgikus és népi imádságok, ráolvasások). Ezek vagy fordítások, vagy másolatok, vagy a szóbeli hagyományozás során kötötté vált szövegek. Nem kerültek be az anyagba a szépirodalmi szövegek (versek, virágénekek, emlékdalok), továbbá a történeti-emlékírói munkák sem. Ezen szövegek mind szépírói-történészi tudatossággal készültek, így alkotáslélektani jellemzőik miatt különböznek a spontán, „eredeti" szövegektől.

Levéltári jellegű forrásnak nemcsak a levéltárakban őrzött anyagot tekintjük, hanem a könyvtárak kézirattáraiban meglévőket is. A levéltári és nem levéltári (könyvtári) jelleg különbségét jelen esetben tehát nem az őrzési hely, hanem elsősorban a datálás szempontja határozza meg. A nem levéltári jellegű emlékek, a kódexek, a korai nyomtatványok és az ezekbe írt glosszák általában nem „eredetiek" (az előbbi értelmezés szerint), és gyakran csak külső formai szempontok alapján keltezhetők. Ám ezt is megnehezíti az igényességre törekvő íráskép, a glosszák apró betűi és rövid volta. A levéltári jellegű emlékek ezzel szemben többnyire keltezettek, vagy belső és külső szempontok alapján megközelítően pontosan, jól keltezhetők.

Szövegértékűnek a legalább egy mondatnyi magyar részleteket tekintjük, függetlenül attól, hogy idegen vagy magyar nyelvű környezetben találhatók. A teljesen magyar nyelvű iratokon kívül így a latin szövegekben lévő magyar mondatokat is közöljük bő szövegkörnyezettel. Kimaradtak viszont azok az összeírások, urbáriumok, elszámolások, leltárak, amelyek ugyan sok magyar szót sorolnak föl, de mondat nincs bennük. Azokat a magyar nyelvű registrumokat azonban, amelyek legalább egy mondatot tartalmaznak, teljes egészükben közöljük (**33., 42., 137., 148., 229.** stb.).

Az 1541-es időhatárt több okkal lehet indokolni. 1541-ben Buda elvesztésével megszűnt az önálló magyar államiság, illetőleg ennek illúziója, tehát véget ért a középkori magyar állam története. (A kötet címének jelzője a *középkor* műszónak ezt az értelmezését hordozza.) Az ország széthullásával egy időben azonban a magyar nyelvű írásbeliség hirtelen föllendült. Erre lehet következtetni abból, hogy a levéltárakban fennmaradt magyar levelek száma az 1540-es években az előző időkhöz mérten megsokszorozódik. Így például Szalay Ágoston Négyszáz magyar levél című gyűjteményében (LevT. 1.) 1541-ig tizennégy levelet közöl (ezek közül hatnak a keltezését meghamisították, háromét Szalay tévesen olvasta el, s az öt jó keltezésű közül kettőt 1540-ben írtak), míg az 1541–1549 közötti évekből negyvenhatot. A Nádasdy család levéltárának 1550 előtti magyar nyelvű misszilisei közül (kiadta Mályusz Elemér: LtK. 1 [1923]: 126–49, 287–309; 2 [1924]: 55–69; 3 [1925]: 68–85; 4 [1926]: 94–129; 5 [1927]: 83–103; 6 [1928]: 66–86; 7 [1929]: 231–277) huszonkettőt írtak 1541 előtt, és százkilencvennégyet utána. Hasonló arányokat tapasztaltunk a gyűjtés során a nagyszombati vagy a bártfai levéltár misszilisanyagában, a hg. Batthyány család körmendi levéltárának misszilisei között és más levéltárakban is. Ezek alapján feltehetjük, hogy a munkánkhoz hasonló, teljes körű gyűjtés az 1541–1550 közötti évekből óvatos becsléssel mintegy 2200 levelet tudna feltárni, szemben az 1541 előtti anyag 244 eredeti iratával. Az 1541 előttről fennmaradt levelek száma és az 1540-es évtized leveleinek Szalay és Mályusz kiadásai alapján becsült száma évtizedenkénti bontásban a következő növekedési ütemet mutatja:

évek	a levelek száma	a növekedés üteme
1474–1500	9	–
1501–1510	12	33%
1511–1520	21	75%
1521–1530	53	152%
1531–1540	131	147%
*1541–1549	2200	1579%

(A *-gal jelölt utolsó sor becsült számadat. A növekedés százalékos értéke mindig a megelőző évtizedhez viszonyítva értendő.)

A számokból jól látható, hogy az 1511–1540 közötti időszakban a levelek számának növekedési üteme megközelítőleg azonos volt: az egymást követő évtizedekből mindig hozzávetőlegesen 2,5-szer annyi levél maradt meg, mint a megelőző évtizedekből. Ez az egyenletes gyarapodás az 1540-es évtizedben változik meg, ebből az időszakból csaknem 17-szer annyi levél várható a kikövetkeztetett adatok alapján, mint az előtte lévőből.

Természetesen ez a statisztika csak jelzés értékű lehet a magyar nyelvű írásbeliség terjedése szempontjából, hiszen nem az akkoriban megírt, hanem csak a máig fenn is maradt levelek számát mutatja. Nem tűnhet ki a számokból ezen kívül az sem, hogy a latin nyelvű iratok számához viszonyítva miképpen alakult a magyar leveleké. Mindezek ellenére az 1540 körüli (Buda elveszése miatt az 1541-es) korszakhatár meghúzását a külső, a történelmi-művelődésbeli változások (protestantizmus, oktatás, könyvnyomtatás stb.) mellett belső okok, a magyar nyelvű írásbeliség terjedésének jellemzői is támogatják.

Az 1541-es időhatárt igyekeztünk következetesen megtartani. Nem vettünk be a kötetbe olyan iratot, amelynek biztos vagy nagy valószínűséggel feltételezett kelte 1541. december 31. utáni. Természetesen csak a Függelékben tárgyaljuk azokat a leveleket, amelyeket korábban valaki ugyan 1541 előttiként közölt, de megítélésünk szerint ez a keltezés nem igazolható vagy éppenséggel cáfolható. Ugyanakkor kénytelenek voltunk néhány olyan iratot betenni az anyagba, amelyeket szubjektív véleményünk alapján nem tartunk hiteles, 1541 előtt keletkezett szövegnek, azonban az eredetijüket sem találtuk meg (így az íráskép nem segített a datálásban), és a közlő által adott keltezéshez sem tudtunk hozzátenni semmi érdemlegeset. Ilyenek voltak a DÖBRENTEI GÁBOR által közölt Paksy–jegyzőkönyv bejegyzései (**15., 18., 21., 22., 34.**) és egy esküszöveg (**71.**), a THALY KÁLMÁN által közölt egyik levél (**138.**) és három számadásrészlet az OklSz. anyagából (**115., 226., 244.**). Ezeken kívül bizonytalanok vagyunk ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR] közlései közül két levélrészlettel kapcsolatban (**127., 145.**), főként azért, mert TAKÁTS nagyon gyakran pontatlan, keltezései és szövegközlései megbízhatatlanok.

A fenti kategóriákba nem illeszthető magyar szövegeket már az anyaggyűjtés során figyelmen kívül hagytuk. Nem gyűjtöttük ezeken kívül a sajtóhibákat sem: pl. Kanizsai Orsolya levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz 1541. december 19-i keltezéssel jelent meg a fejlécben, de a helyes, 1542. december 19-i keltezés a szövegben benne van (NádLev. 72; LtK. 1 [1923]: 304), az Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár az *éhezés* címszóban (SzT. 2: 709) tévesen 1525-ös évszámmal idéz egy iratból, amely az *elmúlás 2.* címszónál a helyes, 1625-ös évszámmal szerepel stb.

Az összegyűlt anyagot úgy kívánjuk közzétenni, hogy egyszerre szolgáljon segédeszközként az oktatás és a tudományos kutatás számára is.

Kötetünk kritikai jellegű forráskiadvány, melynek készítésekor mind a bibliográfiai, mind pedig a levéltári gyűjtést tekintve a lehetőségekhez mérten teljességre törekedtünk. Kiadványunkban megvizsgáljuk az iratok hitelességét, számos esetben pontosítva, helyesbítve azt. Minden levelet, amelyet csak elérhettünk, az eredeti alapján jegyeztünk le és ellenőriztünk. A ma fel nem lelhető iratokat a korábbi kiadásuk alapján közöljük, ha több, egymástól független kiadása volt valamelyiknek, ezeket egymással szembesítve, megbízhatóságukat értékelve vesszük be a kötetbe. A könyvben szereplő mindegyik iratot mint önálló nyelvemléket kezeljük: ez magyaráz bizonyos ismétlődéseket. A kötet tartalmazza mindazokat a kellékeket (legenda, jegyzetek, fakszimile, mutatók), amelyek egy forráskiadványhoz hozzá tartoznak.

A Középkori leveleink egyetemi segédkönyv. Célja ezért, hogy több szakterület oktatásához is felhasználható (és használható) anyagot nyújtson. A magyar nyelvtörténetet oktatókon és hallgatókon kívül feltehetően haszonnal forgathatják a történettudomány és segédtudományai (archivisztika, paleográfia, genealógia stb.) iránt érdeklődők is. A kötet nemcsak közli az egyes forrásokat, hanem bizonyos mértékig fel is dolgozza őket az egyetemi oktatásba való könnyebb bekapcsolás érdekében. Magyarázatai, jegyzetei révén a feldolgozott korszaknak (XV. század vége–XVI. század első fele) nem csupán nyelvi képét, hanem szinte az egész történetét (főként a Mohács utáni eseményeket) reprezentálja az országos politikában szerepet játszó tényektől egészen a legapróbb, legszemélyesebb közlésekig.

A KÖTET SZERKEZETE, SEGÉDLET A HASZNÁLATÁHOZ

A kötet három fő részből (Törzsanyag, Függelék, Hasonmások) és a mutatókból (Időrendi, Név- és Szóalakmutató) áll.

TÖRZSANYAG

A törzsanyagban az iratok kronologikus sorrendben folyamatos sorszámozással követik egymást. Egy iratnyi egységet a következő részek alkotnak:

Sorszám. Félkövéren szedett arab szám (**1., 2., 3.** stb.). A kötet belső utalásaiban és hivatkozásaiban ezeket a sorszámokat használjuk: pl. „Drágffy keltezései egyébként más leveleiben is gondot okoznak (vö. **29., 30., 52.** levelek)".

Keltezés. Elöl áll a levél megírásának helye, utána az ideje. Amennyiben a keltezés vagy annak része nem szerepel az iratban, tehát kikövetkeztetett keltezés, a feltételezett rész szögletes zárójelbe kerül: [Visegrád, 1479–1490.]; Bécs, 1539. [március] 29. Ha bármiféle probléma merült föl a keltezéssel kapcsolatban, azt vagy a Bevezető magyarázatokban, vagy a Jegyzetekben tárgyaljuk meg. A kikövetkeztetett kormeghatározásokat lehetőség szerint egy kezdő és egy záró időpont közé helyeztük el, a [... körül], [... után] stb. típusú datálásokat többnyire csak a Függelékben használjuk, ott is elsősorban azoknál az iratoknál, amelyeket csak külső, formai jegyek alapján lehet keltezni. A levéltárosi, történészi gyakorlattól eltérően a csak átiratban megmaradt szövegek keltének nem az eredeti irat, hanem az átirat keletkezési dátumát tekintettük: pl. Majlád István és társai 1539. december 20-án Almáson kelt szövetséglevelének Werbőczy István kérésére a gyulafehérvári káptalan által 1540. június 2-án kiállított átirata (**202.**) anyagunkban az 1540. június 2-i dátumnál található. (Az Időrendi mutató természetesen az eredeti keltet is tartalmazza, s eligazít abban, hogy milyen dátumon és milyen sorszámmal vettük föl az átiratot.) Azért kellett ezt a megoldást választanunk, mert ezek az átiratok (itt csak az 1541 előtti átiratokról esik szó, hiszen későbbiek az anyagunkba nem kerültek) bizonyára hitelesen őrzik az eredeti levelek tartalmát, de nyelvi jellemzőik tekintetében ezt biztonsággal nem állíthatjuk. Így tehát nyelvemléknek csak mint a lejegyzésükkor keletkezetteket tekinthetjük.

Cím. Általában az irat kiállítóját, címzettjét és meghatározását (műfaját) tartalmazza mai szakkifejezésekkel: BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ, DRÁGFFY JÁNOS NYUGTÁJA stb. Néhány korai emléknek van olyan hagyományos elnevezése, amely a szakirodalomban már régóta él, s ezen a címen hivatkoznak rá ma is (VÉR ANDRÁS MENEDÉKLEVELE: **8.**, DRÁGFFY MÁRIA KELENGYELAJSTROMA: **33.** stb.). Ezeket a címeket változatlan formában tartjuk meg. A téves vagy csak az irat tartalmára utaló, ritkán előforduló címeket kiigazítjuk: SUKY ISTVÁN MENEDÉKLEVELE helyett BÁTHORI ANNA NYUGTÁJA: **17.**, A MEGGYILKOLT HÍRVIVŐ (MNy. 51 [1955]: 359) helyett MUTHNOKY MIHÁLY LEVELE RÉVAY FERENCHEZ: **227.** A nem magyar nyelvű szövegben lévő magyar részletek címeként a magyar vendégszöveget és az alapszöveget együtt határozzuk meg: MAGYAR MONDATOK VARSÁNY VÁROSÁNAK LŐKÖS JÁNOSHOZ ÍRT LEVELÉBEN: **1.**

Fejregeszta. Rövid összefoglalása a magyar szövegben írottaknak. A szabatos levéltári regesztáknál (pl. ZsigmOkl.) tömörebb, hiszen itt csaknem valamennyi irat teljes terjedelmében olvasható, s az eligazodást bő tárgyi jegyzetek is segítik. A fejregeszta elmarad az egy-két mondatnyi magyar vendégszövegek és a lajstromok elől, s nem foglalja össze a latin alapszövegek tartalmát (l. Bevezető magyarázatok).

Lelőhely. Itt az őrző intézmény és a pontos jelzet áll, amely alapján anyaggyűjtésünk idején (1982–1986) az iratot fölleltük. Ha egy levelet csak közlésből ismerünk, eredetijét nem találtuk meg, lelőhelyként pusztán a közlő által megadott egykori jelzet szerepel zárójelben: (A hg. Batthyány család körmendi levéltárában.): **127.**, (Az Országos Levéltár „Nádasdyana" c. gyűjteménye. 48.): **115.** Ezek a régi lelőhelymegadások olykor kevéssé szabatosak, és gyakran ma már nem létező levéltárra vonatkoznak. Jelzetként mi mindig levéltári jelzetet adunk, azonban néhány esetben kiegészítésül a raktári jelzetet is megadjuk, ha az alapján

könnyebben föllelhető a levél: OL P 45. A Békássy család levéltára. 1. cs. 1535. fol. 1.: **134.**; OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 23. cs.: **232.** Ha egy irat eredeti helyéről az idők folyamán máshova került (gyűjteményes anyagba pl. OL Dl.), akkor a mai jelzete után zárójelben az eredeti provenienciáját is feltüntetjük (ha tudjuk) két ok miatt. Egyrészt lehetséges, hogy a mai levéltári besorolásokat idővel át(vissza)rendezik, és így a levél kikeresése esetleg könnyebb lehet; másrészt az eredeti hovatartozás megjelölése bizonyos információkat adhat a XV–XVI. századi magyar nyelvű írások keletkezési-megmaradási topográfiájáról. A külföldi levéltárakban található magyar levéltári egységeknek az ottani hivatalos megnevezésén kívül zárójelben a magyar elnevezését is közöljük: Spoločný archýv rodu Révay (A br. Révay család kisselmeci levéltára): **75.** A levéltári jelzetekben előforduló rövidítéseket általában nem oldjuk föl (E, P, K stb.) néhány többször előforduló, nagyobb egységre vonatkozó rövidítés kivételével (Dl., MKA. stb. l. Rövidítések jegyzéke).

Anyagi leírás. Tartalmazza a hordozó anyag fajtáját (hártya, papír), formáját (ív, jegyzőkönyv), méretét (ív-, lap- vagy oldalméret), a fóliók számát, a levél esetleges károsodását, hiányát és – ha megpecsételték – a pecsét leírását. Amennyiben az irat eredetije nem került elő, itt is a közlője által adott anyagi leírás következik zárójelben. A lap méretét fél és egész cm-re kerekítve adjuk meg, mert a lapszélek a legtöbb esetben egyenetlenek, nem párhuzamosak, és gyakran ma is tovább rongálódnak. Azt külön jelezzük, ha vágott szélű a papír, ha pedig ferdén vágták (pl. **8.**), akkor a középarányos méretet jelöljük meg. A pecsétek leírásakor csak a gyűjtésünk idején meglévő állapotot vehettük figyelembe. Néhány esetben a korábbi közlő ugyan talált még pecsétet az iraton (mára ezekből több már elveszett vagy megrongálódott), esetleg meg is említette a pecsételt voltát, de szabatos leírást a régi közlésekben nem találunk. Pecsétleírásainkban megkülönböztetünk gemmapecséteket és címerpecséteket (az elhatárolásukhoz l. Csánki Dezső: T. 5 [1887]: 54–5). A gemmapecsétek képeit csak főbb vonalakban írjuk le, de a kivehető címerképeket a heraldikai szabályoknak megfelelően, a szokásos szakkifejezésekkel ismertetjük (l. Bárczay Oszkár, A heraldika kézikönyve. Bp., 1897; Áldásy Antal, Címertan. Bp., 1923; Berényi Iván, Kis magyar címertan. Bp., 1983.). A konvencionális képeket és jelzéseket ezért csak megnevezzük, de nem részletezzük (pl. a heraldikai csillag mindig hatágú, tehát *csillag* = hatágú csillag; *holdsarló* = felfelé nyíló holdsarló; ember és állat szokásos állása jobbra fordulva; a heraldikai jobb oldal = bal oldal stb.).

Bevezető magyarázatok. Ide kerülnek a levél egészére vonatkozó tárgyi és filológiai adalékok. Sok esetben a datálási nehézségek miatt szükséges volt részletesen föltárni a levél keletkezési körülményeit. Ha álláspontunk valamilyen tekintetben eltér a korábbi közlőétől, úgy azt itt fejtjük ki. Itt (nem a Fejregesztában) ismertetjük a latin alapszövegbe ékelt magyar vendégszövegek latinjának tartalmát. Itt tárgyaljuk az olvasati, átírási problémákat, a levélírók személyével kapcsolatos, alább a jegyzetekben bővebben ki nem fejthető, bonyolultabb genealógiai észrevételeket és egyéb kiemelésre érdemes részleteket. Egy-két magyarázatra szoruló esettől eltekintve nem térünk ki a levél saját kezű voltára, és a szokásos „eredeti" minősítést sem használjuk. Irataink mind eredetiek, vagy annak tekinthetők (ha nem láttuk őket), a saját kezűséget pedig a legtöbb esetben összehasonlítható írások hiányában nem lehet eldönteni. Azoknak a levélíróknak a kézírását, akiknek több saját és nem saját kezű levele van a kötetben, a hasonmások alapján jól fel lehet ismerni (pl. Drágffy János, Batthyány Ferenc, Thurzó Elek, Kanizsay Orsolya és mások kézírását).

Közlések. Az anyagunkba került, már publikált levelek legnagyobb részét csak egy alkalommal tették közzé. Ha egy iratot többször is közöltek, vagy idéztek belőle, csak azokat a kiadásokat soroljuk föl, amelyekben az előzőkhöz képest valamilyen új is van (jobb, betűhű átirat, teljesebb szöveg, fakszimile, bővebb jegyzetanyag, értelmezés stb.). A puszta másodközléseket (tanulmányokban, szöveggyűjteményekben) nem említjük meg. A korábbi közléseket az átírás pontosságának szempontjából nem minősítjük, a megelőző szövegkiadások és a mi átiratunk közötti eltéréseket – egy-egy problematikus esettől eltekintve – nem vesszük számba. A régi és az új átirat megbízhatóságát szükség esetén a hasonmások alapján lehet ellenőrizni. Azt azonban mindig megemlítjük, ha az irat korábban hibás keltezéssel jelent meg (l. még Időrendi mutató), vagy ha nem betűhíven adták ki. A közlés helyét akkor is megadjuk, ha csak egy részletet közöltek a hosszabb magyar szövegből. Ám a bibliográfiai gyűjtés jellegéből adódóan (csak legalább mondatnyi közléseket gyűjtöttünk) kimaradhat közülük az olyan, amelyikben egy mondatnál kevesebbet idéztek a szövegből. Ilyen például Drágffy Mária kelengyelajstromának (**33.**) az OklSz.-ban fellelhető néhány részlete. Eltérően a Bevezető magyarázatokban és a Jegyzetekben alkalmazott hivatkozási gyakorlattól itt nemcsak a locusokat, hanem a közlőt is megnevezzük a folyóiratból való hivatkozáskor.

Szövegátirat. Átírásunk legfőbb szempontja a hitelesség volt. A történeti-nyelvtörténeti forráskiadás XVIII. századi kezdetei óta többféle eljárás alakult ki, noha a hitelesség szempontja mindet meghatározta. A magyar szövegek átiratának jellege többnyire attól függött, hogy milyen céllal készült a forráskiadvány. A történeti és az irodalmi célú forráskiadványok leggyakrabban az „eredeti kiejtés szerinti átírás" elvét követték. Ez a módszer többé-kevésbé jól alkalmazható a valamennyire egységes nyelvi norma és a valamelyest kodifikált helyesírási rendszerek kialakulását követő idők forrásaira. A korábbi források kiejtés szerinti átírása azonban számos – olykor megoldhatatlan – problémát vet föl. Minél régebbi iratot adunk ki, annál több hibát, sematizálást tartalmazhat az ilyen átirat. Tévedés azt hinni, hogy ez csak néhány formai jegyet, néhány hangot, egyéb nyelvi jellemzőt érint; a régi kiejtés reprodukciójának kísérlete értelemzavaró tartalmi hibákat is eredményezhet, nyelvtörténeti szempontból pedig tudománytalan, tulajdonképpen hamisítás (1. erről ZOLNAI: Nyr. 35 [1906]: 65–74; SIMONYI: Nyr. 43 [1914]: 360–4; MELICH: MNy. 12 [1916]: 68–74; SZABÓ: MNy. 44 [1948]: 129; BÁRCZI: MNy. 57 [1961]: 415–6; és 1. ehhez a **4.** levél idézetét: BESSENYEI 8).

A nyelvtörténeti forráskiadás átírási elve a betűhűség a DÖBRENTEI GÁBORtól kiadott RMNy. óta. Ezt a kiadási elvet soha nem definiálták szabatosan, illetőleg ki-ki saját belátása szerint értelmezte. A levél tökéletes tükrözésére, az összes lehetséges jellemzőjének hű visszaadására azonban még a fénykép sem alkalmas, így a betűhűség szempontja minden átírásban csak egy bizonyos fokig érvényesíthető. Átírási rendszerünket mi úgy alakítottuk ki, hogy a szövegben ne legyen az olvasást fölöslegesen nehezítő túlbonyolítás, viszont a hasonmással együtt mégis pontosan tartalmazzon minden átadható információt. Ezért a betűhű átírásnak egy viszonylag egyszerűbb fajtáját választottuk (nem jelölünk betűvariánsokat, nem alkalmazunk zárójeles betoldásokat stb.), de az eredeti iratok azon részleteit megtartottuk, amelyek a fényképről nem ítélhetők meg egyértelműen (pl. ékezetek megléte vagy hiánya).

Anyagunkban számtalan kézírás található, szemben például egy-egy kódex néhány kezével. Mivel ezeknek a kézírásoknak a gazdái helyesírásukban, írásgyakorlatukban, műveltségükben és bizonyára anyanyelvjárásukban is nagyon különböznek egymástól, egyik legfontosabb alapelvünk az volt, hogy minden problematikus esetben a levélre jellemző írássajátosságokhoz igazodjunk. Az eredetiben meg nem talált, közlésből átvett levelek szövegét változatlan formában (még tipográfiáját is követve) adjuk ki, csak a jegyzeteinkkel bővítjük, s ezért természetszerűleg az eredeti jegyzetszámozást megváltoztatjuk.

A levél szövegének azt a változatot tekintjük, amelyet írója véglegesnek szánt. Ezért a megírásakor vagy az az után történt saját kezű javításokat, betoldásokat a szöveghez tartozónak vesszük, zárójel nélkül folyamatosan beillesztjük, és indexszámmal ellátva a Jegyzetekben kommentáljuk. A szöveghez tartozik a Címzés is, amit a levél végén, külön megjelölve közlünk. Nem tekintjük a szöveghez tartozónak a levéltári és egyéb följegyzéseket még akkor sem, ha egykorúak (pl. **99.**, **100.** stb.). Ezek a többnyire latin följegyzések az irat későbbi sorsával lehetnek kapcsolatban, ám erre az anyag heterogén volta miatt nem lehettünk tekintettel minden egyes irat esetében. Ugyanígy elhagytuk mindazokat a szövegbe tett aláhúzásokat, javításokat, amelyek egyértelműen később kerültek az iratra, feltehetően figyelmeztető szándékkal (pl. **31.**, **60.** stb.). A szöveghez nem tartozó későbbi rá- és bejegyzéseket a Jegyzetekben sem említjük meg.

A levelek szövegét két típustól eltekintve teljes egészében közöljük. Hiányos akkor lehet a szöveg, ha lyukas a papír is, vagy ha szakadás, ázás vagy kopás miatt olvashatatlan az írás. Ekkor a hiányt [...] jellel tüntetjük föl, és a Jegyzetekben megmagyarázzuk. A fakszimile megléte miatt nem szükséges meghatároznunk cm-ben a hiányzó rész hosszát, ezt a zárójelben lévő pontok számával sem érzékeltetjük. A szövegelhagyás másik esetét akkor alkalmazzuk, ha a magyar nyelvű részlet egy hosszú latin alapszöveghez tartozik. Ilyenkor kétféle gyakorlatot követünk: Ha a levél végén utóiratként, hitelesítésként áll a magyar szöveg, tehát nincs beszerkesztve a latin alapszövegbe, akkor csak a levél keltezését, aláírását és címzését közöljük a magyar részleten kívül (**4.**, **54.**, **58.**, **134.** stb.). Ha viszont a vendégszöveg a latin alapszövegnek szerves része, akkor a keltezésen, aláíráson és a címzésen kívül a magyar részletnek bő szövegkörnyezetét is idézzük, mindazokat a részeket, amelyek a magyar mondathoz tartalmilag kapcsolódnak (**1.**, **3.**, **5.**, **100.**, **174.** stb.). A kihagyott latin szövegrészek tartalmát a Bevezető magyarázatokban foglaljuk össze.

A levél eredeti tipográfiáját csak hozzávetőlegesen követjük. A bekezdéseket és a kikezdéseket egységesen bekezdéssel jelöljük. A sorokat folyamatosan írjuk, a sorvéget virgula (|) jelöli. Az oldal végét kettős virgulával (||) jelezzük. Ha a levél egyoldalas, és a külzeten csak a címzés van, az oldalvég jelölését elhagyjuk. Az aláírást az eredetihez hasonlóan helyezzük el.

A latin és a magyar rövidítések átírása nem egységes. A latin rövidítéseket a szövegben zárójel nélkül föloldjuk, a megemelt részeket levisszük a sorba, a föloldott betűket kurziváljuk. A föloldásban nem a klasszikus, hanem a korabeli latin helyesírást követjük. (Pl. *Mag*^{ce} = „Mag*nifice*", *obſeruañ.* = „obseruan*dissime.*", *Salutē* = „Salute*m*", *Regia Ma*^{te} = „Regia Ma*iestate*", *do*^{nis} | *vr̄ę* = „do*minacio*nis | ve*strę*": **156.**) Az *et cetera* igen változatos és gyakran betűkre egyáltalán nem bontható rövidítéseit egységesen *etc*-ként

írjuk át, és pontot vagy más írásjelet csak akkor teszünk utána, ha ez az eredetiben is van. A magyar rövidítéseket nem oldjuk föl, csak az írásképet egyszerűsítjük szükség szerint. A sor fölé emelt részeket itt is levisszük a sorba, a nazálisok és olykor az *r* betű rövidítéseként használt, szó fölötti vonást a megelőző vagy a kettős betű fölé helyezzük (egy betű szélességben), függetlenül attól, hogy az eredeti milyen hosszan és hol volt meghúzva (*teñek beñe*: **111.**, *vānā*, *azȳt*: **117.** stb.).

A szavak egybe- és különírását is az eredeti szöveg szerint oldjuk meg. Néhány kéz írásában ez súlyos gondot jelent a következetlen és változó nagyságú betű- és szóközök miatt (pl. **25.**, **26.** stb.). Ezeknek a szövegeknek az átírásából szubjektív ítéleteink következtében a tévedés lehetősége nem zárható ki.

Az azonos hangértékben (is) használt, később folytatás nélkül maradt, mellékjel nélküli betűvariánsokat nem különböztetjük meg, hanem egységesen a ma használatos betűvel írjuk át: *s, ſ, σ, B = s; a, α = a; z, ʒ = z* stb. A betűk mellékjelét mindig megtartjuk úgy, ahogy az iraton szerepel (*ẏ, ÿ, ǫ, ę, w̌, ǵ* stb.), de a félrecsúszott ékezeteket a megfelelő betű fölé tesszük, és a vesszők dőlési szögét egységesítjük. Minthogy még a fénykép alapján sem egyértelmű gyakran, hogy van-e ékezet egy-egy betűn és hány, ezért ezt az átírásunkban nem egyszerűsítjük, hanem pontosan annyi ékezetet teszünk a betű fölé, ahány az eredetiben látható. (*i, ï, ı* stb.).

A betűkapcsolatokat, ligatúrákat jelölés nélkül elemeikre bontjuk, de néhány nem egyértelmű esetben jegyzetben okoljuk meg eljárásunkat.

A nagy- és kisbetűk megkülönböztetése az egybe- és különíráshoz hasonlóan olykor megoldhatatlan feladat. A nagybetűk előfordulásai között csak igen ritka a maihoz hasonló funkcionális használat (tulajdonnév, mondatkezdet). Leggyakrabban a betű és a szó elhelyezése eredményezi a nagybetű használatát a sor vagy szó elején. Ezért az elkülönítésükhöz sajátos szempontokat kellett kialakítanunk. A különböző formájú nagy- és kisbetűket (*B : b, E : e, G : g, J : j, M : m* stb.) mindig megkülönböztetjük, még akkor is, ha szó belsejében fordul elő nagybetű (*sswpichaBan*: **87.**, *adNÿ*: **183.**). Az azonos formájú, de különböző méretű betűk közül a nagyobbakat csak akkor írjuk át a megfelelő nagybetűvel, ha a méretbeli eltérés releváns. A viszonyítást kétfelé is el kellett végeznünk: egyrészt a levél többi azonos betűjéhez, másrészt az adott szóban lévő többi betű nagyságához kellett mérni a kérdéses betűt. Ha egy levélben az azonos szókezdő és szó belseji betűk különböző méretűek, de nagyságuk fokozatosan változó, egymás mellé téve nincs a növekedésben egy határozott ugrás, akkor egységesen kisbetűnek írjuk át őket. Ha viszont a váltakozó méretek között egy erőteljes határvonal húzható, értelemszerűen nagy-, illetőleg kisbetűt használunk. Ezt a megkülönböztetést mindig csak egyetlen iraton belül lehet elvégezni, hiszen még ugyanannak a kéznek két különböző időben írt levelében sem azonos a betűhasználat. Thurzó Elek egyik korábbi levelében az azonos formájú szókezdő *s*-ek *(σ)* mérete között releváns az eltérés, a változó méretek között határvonal húzható (**73.**), míg egy néhány évvel későbbi levelében ugyanennek a betűnek a mérete fokozatosan nő, tehát a nagybetűbe való „átcsapás" nem következik be (**107.**). Mindezen megfontolások ellenére ebből a szempontból bizonyára sok a vitatható megoldás átiratainkban.

A latin kapitális *I* betűből származó kurzív *I* és *J* betűk alakja a XIX. századig általában nem különült el. Ezért ezt a hol *i* hol *j* hangértékben szereplő, egyetlen betűt mindig *J*-vel írjuk át, mivel az alakja inkább ehhez hasonlít, mint a kapitális *I*-hez.

A számokat – ha úgy vannak – az eredeti kisbetűkkel írjuk át (*viij* stb.).

A központozás jeleit az ékezetekhez hasonlóan az eredeti szerint jelöljük – néhány egyszerűsítéssel. A pontokat, vesszőket levisszük a sor aljára (*atianfiatvl·* helyett *atianfiatvl.*, *·k·* helyett *.k.* stb.). Igaz ugyan, hogy a középkori latin írásban az antik hagyományokra visszanyúló funkciója volt annak, hogy a pontot milyen magasságban helyezték el: a sor alsó szélénél elhelyezett pont funkciója a mai vesszőnek, a középen elhelyezett nagyjából a pontosvesszőnek, a sor felső részén lévő ponté pedig a mai pontnak felelt meg (Donatus, Ars grammatica: Grammatici Latini. Szerk. H. Keil. IV. Lipcse, 1864. 372). Azonban ez a rendszer a XVI. századra már fölbomlott, a magyar írásjelhasználat átrétegződött, így anyagunkban e tekintetben feltehetően már nem találunk következetességet (vö. Keszler Borbála, Az európai írásjelhasználat hatása a magyar gyakorlat kialakulására. Előadás A Magyar Nyelvészek V. Nemzetközi Kongresszusán. Budapest, 1988.). Ha szükséges volna mégis meghatározni a pont vagy más írásjel helyét, a hasonmás alapján elvégezhető, mivel az átiratunkból kitűnik, hogy a szó után pont van-e, vagy csak papírhiba látszik. A vesszők hosszát és dőlését egyszerűsítjük. A sorvégi elválasztó jelekből annyit és úgy jelölünk, ahogy az eredetiben van (és ahogy a nyomdai lehetőségek engedik): =|=; =|–; :|.; |. stb.

A sorközi és marginális betoldások helyét mutató korrektúrajeleket nem vettük be a szövegbe (kivételes az **56.** számú levél, amelynek a folyása a sok betoldás miatt szinte követhetetlen), de a Jegyzetekben mindig megemlítjük, hogy a betoldás jelölt-e vagy sem.

Minden egyéb, ritkán előforduló átírási nehézséget az adott levél Bevezető magyarázataiban vagy a Jegyzetekben megemlítünk.

Címzés. Mindig az irat külzetén lévő, külső címzést jelenti, hiszen a leggyakoribb irattípus a misszilis, és ebben a korban még nem használnak külön borítékot. Átírására ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a szövegére.

Jegyzetek. A filológiai és a tárgyi jegyzetek folyamatos sorszámozással követik egymást minden irat után. A csak közlésből ismert szöveg esetleges filológiai jegyzeteit megtartjuk, szükség szerint kiegészítjük saját tárgyi jegyzeteinkkel, s a kétféle jegyzetet ekkor is folyamatosan számozzuk. Az elkülönítés nem szükséges, hiszen az eredeti levelet meg nem találván filológiai jegyzetet csak a korábbi közlőtől vehettünk át.

A filológiai jegyzetek magára a levélre (rongálódás, javítás stb.) vagy a korábbi kiadásra (mettől meddig közölték, problematikus, eltérő olvasat stb.) vonatkoznak. A tárgyi jegyzetek egy-egy említett esemény történeti összefoglalását, a személyek és a helyek azonosítását, a szövegben csak tisztségükön nevezett személyek megnevezését és néhány ritkább szó jelentését tartalmazzák.

A személyekre vonatkozó jegyzetekben az illető rövid életrajzát kíséreljük meg összefoglalni. A név után zárójelben a születési és/vagy a halálozási évszám szerepel (hónap, nap nélkül), nem pedig a genealógiai szakirodalom gyakorlata szerinti időkör, amely a személy okleveles előfordulásaira vonatkozik. Felsoroljuk a személy legfontosabb családi kapcsolatait, tisztségeit és – ha szükséges, és találtunk is hozzá adatot – a levélben történtekkel való kapcsolatát. Ha az illetőről egyebet nem sikerült kiderítenünk, mindössze annyit írunk le, hogy mikor szerepel iratokban. Az anyagunkban többször is előforduló személyekről jegyzetet csak az első felbukkanásukkor írunk, később, ha egy másik levél tartalmával összefüggő egyéb életrajzi adat tárgyalására van szükség, ezt a levél Bevezető magyarázataiban tesszük meg (pl. Drágffy Jánosról l. **25., 47.**, Ártándy Pálról l. **31., 89.**). Ha a szövegben valaki csak tisztsége megnevezésével szerepel vagy csak utalnak rá (*wraym, ersek wram* stb.), a jegyzetben megnevezzük az illetőt akkor is, ha már korábban szerepelt az anyagban. A családnevek jegyzetbeli helyesírását a Helyesírási szabályzat (Bp., 1984.), a történeti szakirodalomban használt leggyakoribb névalak és saját megítélésünk alapján oldottuk meg.

A helynevek lokalizálását szintén csak első előfordulásukkor végezzük el a következőképpen: „Meggyes (Oláhmeddes), Szatmár megye, Erdődtől délkeletre (ma Medişa, Románia)". Elöl áll a helység korabeli, XVI. századi magyar neve. A Magyar Királyság településeinek német és egyéb nyelvű nevét nem adjuk meg még akkor sem, ha nem magyar anyanyelvű volt ekkor a lakosság többsége. Hiszen a korabeli lakosság nyelve alapján a legtöbb várost például németül kellene megnevezni (*Offen, Fünfkirchen, Hermanstadt* stb.). A nem magyarországi városoknak, ha olyan korabeli nevük volt, amely máig is használatos (*Bécs, Bécsújhely, Prága* stb.), ez a nevük áll első helyen. Ha a XVI. században volt még magyar nevük, de ma már nem használjuk, akkor a korabeli saját idegen nyelvű nevet írjuk le (*Pettau, Laibach* stb.). A második helyen zárójelben a korabeli magyar névváriáns, a külhoni város magyar neve vagy az azonos nevű helységek könnyebb lokalizálása céljából a XIX. századi hivatalos, közigazgatási név állhat. Ezt követi a XVI. századi megyei hovatartozása, majd a földrajzi elhelyezkedés meghatározása. Végül, ismét zárójelben a mai hivatalos név (magyar vagy idegen nyelvű), a megye vagy az ország megjelölése, ha valamelyik változott a XVI. század óta.

A **Jegyzetekhez** többnyire kiadott forrásokat és földolgozásokat használtunk, csak ritkán utalunk levéltári anyagra vagy saját anyagunkra. Levéltári kutatással bizonyára bővíteni, itt-ott pontosítani, esetleg cáfolni lehetne jegyzeteinket, de az anyag feldolgozására ilyen mértékig már nem vállalkozhattunk. Munkánk során a legizgalmasabb, ám a levéltári gyűjtés mellett a legidőigényesebb feladat a jegyzetanyag összeállítása volt. Homogén levéltári anyag kiadásakor ez lényegesen egyszerűbben kivitelezhető. A helynevek lokalizációjához fölhasznált irodalmat nem részletezzük a jegyzetekben. Nem hivatkozunk ezen kívül azokra, a legutóbbi években megjelent, alapvető kézikönyvekre, amelyeket – megítélésünk szerint – nemcsak a kötet készítésekor, hanem olvasásakor is szinte állandóan használni kell: Magyar Életrajzi Lexikon. 1–2. Főszerk. Kenyeres Ágnes. Bp., 1967–1969.; TESz.; Magyarország történeti kronológiája. 1–4. Főszerk. Benda Kálmán. Bp., 1981–1982.; Magyarország története 1526–1686. 1–2. Szerk. R. Várkonyi Ágnes. Magyarország története tíz kötetben. Bp., 1985.; Erdély története. 1–3. Főszerk. Köpeczi Béla. Bp., 1986.

Hasonmások. Minden eredetiben is megtalált, a Törzsanyagban szereplő iratról fényképet mellékelünk. Ezek a fényképek mind a kötet számára készültek az eredeti levélről. Néhány irat eredetijét nem volt módunk felkeresni. Ezek hasonmásai az Országos Levéltárban vagy az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött mikrofilmről, esetleg fényképről készültek (pl. **32., 173., 209.**). Egy levélnek pedig csak a régi, folyóiratban lévő fakszimiléjéről készített fényképét tudjuk közölni (**106.**).

XVI

FÜGGELÉK

Kötetünknek mint kritikai kiadásnak szerves és a Törzsanyaggal csaknem azonos fontosságú része a 60 tételt tartalmazó Függelék. Ebben olyan, jellegüket tekintve a gyűjteményünkbe tartozó iratokat tárgyalunk, melyeket valaki valamikor 1541 előtti levélként publikált, de a keltezés téves vagy nem igazolható, illetőleg megemlítettek egy 1541 előtti magyar iratot szövegének idézése nélkül, de ezt nem találtuk meg (**F. 5., F. 10., F. 42., F. 46.**). Az anyag a már említett bibliográfiai gyűjtés alapján állt össze. Nem vettük föl a Függelékbe sem azokat az átiratokat (esetleg fordításokat), melyek közlőjük bizonytalan, kikövetkeztetett keltezése szerint anyagunkba tartoznának, azonban az iratnak átirat vagy fordítás voltát (tehát nem eredeti voltát – 1. fent) maga a közlő is megemlítette: pl. Székely nemzeti Constitutio: KOLOSVÁRY SÁNDOR–ÓVÁRI KELEMEN, A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye. 1. Bp., 1885. 16–9; A kolozsvári szűcsök kiváltságlevele: KolOkl. 1: 327–8. A levelek szövegét itt nem közöljük, csak a keltezésükkel foglalkozó rövid tanulmányok követik egymást időrendben. Az időrend a téves keltezések sorát követi, ha egy levélnek több hibás datálását is ismerjük, a legkorábbi szerint soroljuk be (pl. **F. 2., F. 9.**).

A hatvan irat zömének keltezését eddig még nem vitatták. Kritikáinkban igyekeztünk történelmi adatokra támaszkodni, de ha a levél eredetije is rendelkezésünkre állt, a külső, formai jegyek is jó támpontot adhattak a keltezés bírálatához. Egyetlen levél van, amit ugyan nem találtunk meg eredetiben, mégis paleográfiai sajátságai alapján tartjuk későbbinek: Szabó János levele a nagyszombati levéltárból nem került elő, de közlője, DÖBRENTEI GÁBOR mellékelte egy részletének hasonmását könyvéhez (RMNy. 2/2: 40 k.), így e hasonmás alapján mégicsak véleményt alkothatunk a levél kézírásáról (**F. 36.**). Többször előfordul, hogy kizárni nem tudjuk egy dátum nélküli irat feltételezett keltezését, de a közlő állítását sem tudjuk igazolni vagy megerősíteni, ezért a levél ide a Függelékbe kerül (pl. **F. 1., F. 4., F. 7.** stb.). Elképzelhető, hogy további adatok felbukkanásával később e levelek is pontosabban datálhatók lesznek.

MUTATÓK

A kötethez a Rövidítésjegyzéken kívül Időrendi mutató, Névmutató és Szómutató tartozik. Mindegyik mutatóban (a Névmutató jelen Bevezetőre vonatkozó adatai kivételével) a levelek sorszámára utalunk (nem a lapszámra), mert a kötet mérete miatt ez jobban segíti a visszakeresést. (A Névmutatóban és a Szómutatóban a sorszámok mellől elhagyjuk a pontot.)

Az Időrendi mutatóban a Törzsanyag és a Függelék leveleinek keltén kívül az összes olyan keltezés is szerepel, amely ezekkel az iratokkal kapcsolatban a szakirodalomban felbukkant. Ha tehát valaki egy 1541 előtti levelet közlésében hibásan keltezett, vagy egy korszakhatáron kívüli, illetőleg bizonytalan keltezésű levelet 1541 előttinek vélt, a tőle közölt dátum is szerepel a mutatóban, és utalunk az általunk helyesnek tartott keltezésre, valamint a levél sorszámára. A mutatóba a keltezések helyét nem vettük be. Az azonos keltezésű iratokat nem a keltezés helyével különítjük el (ezt sokszor nem is lehetett volna megtenni, hiszen a hely gyakran nem szerepel az iratban), hanem a levél címével egészítettük ki a dátumot, ha szükség volt rá.

A Névmutatóban a nevekhez tartozó levélsorszámok között félkövér kiemeléssel található meg annak a levélegységnek a száma, amelyikben az adott személyről az összegyűlt életrajzi adatokat olvashatjuk, illetve ahol a helynevet lokalizáljuk. A Névmutatóban a személyek által viselt fontosabb tisztségek (archantológiai utalások) is szerepelnek.

A Szómutató megkönnyíti az anyag több szempontú nyelvészeti fölhasználását, s egyben tárgymutatóul is szolgál. Tartalmazza a Törzsanyag iratainak minden magyar szóalakját és szóelemét olyan formában, ahogy azok a szövegben szerepelnek. Ha egy levélben ugyanaz a szó azonos alakban többször is előfordul, akkor a szóalakhoz tartozó levélszám után törtjellel elválasztva az előfordulás számát is feltüntetjük: *amyg* 31/3, *hogy* 160/7. A nem betűhív közlésekből átvett szövegek szóalakjait zárójelbe tesszük, hogy modern helyesírásuk elkülönüljön az eredetiektől: pl. *hogy* 160/7, *(hogy)* 146. A Szómutatóba belekerülnek azok a teljes szóalakok is, amelyeket a levélíró kihúzott vagy átjavított, s ezért nem a szövegben, hanem a Jegyzetekben szerepelnek, valamint az egyes betűk és a néhány betűből álló szótöredékek (elrongálódás, javítás miatt vannak ilyenek), akár a szövegben, akár a jegyzetekben szerepelnek, ha egy-egy szóelem (szótő vagy toldalék) felismerhető belőlük. Kimaradnak viszont a szöveg latin részeinek szavai (megszólítás, keltezés, aláírás stb.), valamint a latinos vagy latin szerkezetben előforduló magyar nevek: *Joannes de Thah,*

Franciscus de Batthyan, frater ac amicus Bathorj, ex somlyo, Ex Gorbonok stb. Azok a latin szavak, amelyeket magyar szövegkörnyezetben, magyarul toldalékolva találunk, természetszerűleg benne vannak a mutatóban: *9m̄dalom* (**109.**).

Az önkényes értelmezések elkerülésének érdekében a mai alaktól eltérően egybe- vagy különírt szóalakokat az eredeti alakjukban tartalmazza a mutató függetlenül attól, hogy valódi összetétellel, nyelvtörténeti előzményeken nyugvó különírással vagy éppen egyéni írássajátossággal van dolgunk: *kelÿenkÿ* (**79.**), *ew̃ffelsse|genekesshasnalth* (**170.**), *meg mond* (**25.**), *keserry segem* (**155.**), *keraÍÍ hez* (**162.**), *sebesÿ ekke* (**172.**). Ez természetesen nem jelenti azt, hogy mi például a *tewbbi rol* (**163.**) vagy a *gabna Bol* (**168.**) szóalak alapján a *-ról* és a *-ból* ragok önálló szóként való meglétét feltételeznénk még ebben a korban, azonban sem a levél eredeti szövegét nem akartuk megváltoztatni, sem abban állást foglalni, vajon milyen motívuma volt az adott helyesírási sajátságnak. Az e kérdéseket megválaszoló, szótárszerű földolgozás jelen forráskiadvány kereteibe nem fért bele.

Végezetül örömmel vállalt kötelességünknek tartjuk, hogy megköszönjük mindazoknak a segítségét, akik akár közreműködőként, akár jóindulatú támogatóként hozzájárultak e kiadvány létrejöttéhez.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

RÖVIDÍTÉSEK

ACSÁDY	= ACSÁDY IGNÁCZ, Magyarország három részre oszlásának története. 1526–1608. A magyar nemzet története. 5. Szerk. SZILÁGYI SÁNDOR. Budapest, 1897.
AIAC	= Arhiva Istorica a Academiei R. S. România din Cluj (A Román Sz. K. Akadémiája Kolozsvári Fiókjának történeti levéltára, a volt Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltára).
AkÉrt.	= A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. [Később] Akadémiai Értesítő. Pest, Budapest, 1–23 [1867–1889], Új folyam: 1–62 [1890–1955].
AMK	= Archív Mesta Košíc (Kassa város levéltára).
ApponyiOkl.	= A Pécz nemzetség Apponyi ágának [...] oklevelei. 1–2/1. Szerk. [KAMMERER ERNŐ, APPONYI SÁNDOR]. Budapest, 1906, 1930.
ArchÉrt.	= Archeológiai Értesítő. Pest, Budapest, 1– [1869–].
ÁÚO.	= Árpádkori új okmánytár. 1–12. Szerk. WENCZEL GUSZTÁV. Pest, Budapest, 1860–1874.
AZT.	= Adalékok Zemplén vármegye történetéhez. Sátoraljaújhely, 1–22 [1895–1917]. [Az évfolyamszám és a kötetszám nem egyezik meg, az 1–2. évfolyam került az I. kötetbe.]
BAKÁCS, Hont	= BAKÁCS ISTVÁN, Hont vármegye Mohács előtt. Budapest, 1971.
BALOGH, Vas	= BALOGH GYULA, Vasvármegye nemes családjai. Szombathely, 1894.
BánffyOkl.	= Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli Losonczi Bánffy család történetéhez. 1–2. Szerk. VARJÚ ELEMÉR, IVÁNYI BÉLA. Budapest, 1908, 1928.
BARABÁS, SzékOkl.	= Székely oklevéltár. 1219–1776. Szerk. BARABÁS SAMU. Budapest, 1934.
BARTA	= BARTA GÁBOR, A Sztambulba vezető út (1526–1528). Budapest, 1983.
BARTA–FEKETE NAGY	= BARTA GÁBOR–FEKETE NAGY ANTAL, Parasztháború 1514-ben. Budapest, 1973.
BARTAL	= BARTAL ANTAL, Glossarium mediae et infimae latinitatis Regni Hungariae. Lipcse, 1901.
BÁRTFAI SZABÓ, Forgách	= BÁRTFAI SZABÓ LÁSZLÓ, A Hunt-Paznan nemzetségbeli Forgách család története. Esztergom, 1910.
BÁRTFAI SZABÓ, Pest	= BÁRTFAI SZABÓ LÁSZLÓ, Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Budapest, 1938.
BÉKEFI	= BÉKEFI REMIG, A káptalani iskolák története Magyarországon 1540-ig. Budapest, 1910.
BESSENYEI	= BESSENYEI JÓZSEF, A Héttorony foglya. Török Bálint. [Budapest], 1986.
BÓNIS	= BÓNIS GYÖRGY, A jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Budapest, 1971.
BOROVSZKY, Bács-Bodrog	= Bács-Bodrog vármegye. 1–2. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1909].
BOROVSZKY, Bihar	= Bihar vármegye és Nagyvárad. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1901].
BOROVSZKY, Borsod	= BOROVSZKY SAMU, Borsod vármegye története a legrégibb időktől a jelenkorig. 1. Budapest, 1909.
BOROVSZKY, Csanád	= BOROVSZKY SAMU, Csanád vármegye története 1715-ig. 1–2. Budapest, 1896–1897.
BOROVSZKY, Esztergom	= Esztergom vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1908].
BOROVSZKY, Gömör-Kishont	= Gömör-Kishont vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1903].

BOROVSZKY, Győr = Győr vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1908].

BOROVSZKY, Heves = Heves vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1909].

BOROVSZKY, Hont = Hont vármegye és Selmeczbánya sz. kir. város. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1906].

BOROVSZKY, Komárom = Komárom vármegye és Komárom sz. kir. város. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1907].

BOROVSZKY, Nógrád = Nógrád vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1911].

BOROVSZKY, Pozsony = Pozsony vármegye. Pozsony sz. kir. város, Nagyszombat, Bazin, Modor és Szentgyörgy r. t. városok. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1904].

BOROVSZKY, Szabolcs = Szabolcs vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1900].

BOROVSZKY, Szatmár = Szatmár vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1908].

BOROVSZKY, Temes = Temes vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1914].

BOROVSZKY, Zemplén = Zemplén vármegye és Sátoraljaújhely r. t. város. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. BOROVSZKY SAMU. Budapest, [1905].

BpSz. = Budapesti Szemle. Pest, Budapest, [1840], 1–7 [1857–1864], Új folyam: 1–5 [1865–1869], 1–72 [1873–1944].

BRODARICS = BRODARICS históriája a mohácsi vészről. Ford. SZENTPÉTERY IMRE. Budapest, [é. n.].

BUDAI = Budai Ferenc polgári lexicona. 1–3. 2. kiadás. Pest, 1866.

BUNYITAY, Várad = BUNYITAY VINCZE, A váradi püspökség története alapításától a jelenkorig. 1–3. Nagyvárad, 1883–1884.

CHERNEL, Kőszeg = CHERNEL KÁLMÁN, Kőszeg sz. kir. város jelene és múltja. 1–2. Szombathely, 1877–1878.

CzF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS, A magyar nyelv szótára. 1–6. Pest, Budapest, 1862–1874.

cs. = Csomó (raktári egység levéltárakban).

CsákyOkl. = Oklevéltár a gróf Csáky család történetéhez. 1/1–1/2. Szerk. BÁRTFAI SZABÓ LÁSZLÓ. Budapest, 1919–1921.

CSÁNKI = CSÁNKI DEZSŐ, Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. 1–3, 5. [A 4. kötetet FEKETE NAGY ANTAL írta.] Budapest, 1890–1913. [1941]. 1890, 1894, 1897, 1913

CSÁNKI, Körös = CSÁNKI DEZSŐ, Körösmegye a XV-ik században. Budapest, 1893.

CSÁNKI, Somogy = Somogy vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. CSÁNKI DEZSŐ. Budapest, [1914].

CSIKVÁRY, Ungvár = Ungvár és Ung vármegye. Szerk. CSIKVÁRY ANTAL. Budapest, 1940.

CSOMA, Abauj-Torna = CSOMA JÓZSEF, Abauj-Torna vármegye nemes családjai. Kassa, 1897.

Dl. = Mohács előtti gyűjtemény (Diplomatikai levéltár). OL Q szekció. Budapest.

ÉBLE, Károlyi = ÉBLE GÁBOR, A nagy-károlyi gróf Károlyi család leszármazása a leányági ivadékok feltüntetésével. Budapest, 1913.

ÉBLE–PETTKÓ, Károlyi = [ÉBLE GÁBOR–PETTKÓ BÉLA–]KÁROLYI LÁSZLÓ, A nagy-károlyi gróf Károlyi család összes jószágainak birtoklási története. 1–2. Budapest, 1911.

EOE. = Erdélyi országgyűlési emlékek. 1–22. Szerk. SZILÁGYI SÁNDOR. Budapest, 1875–1899. Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Hungariae Historica), Harmadik osztály.

EPhK. = Egyetemes Philologiai Közlöny. Budapest, 1–71 [1877–1948].

ErdMúz. = Erdélyi Múzeum. Kolozsvár, 1–9 [1874–1882], Új folyam: 1–52 [1884–1947].

ETE. = Egyháztörténelmi emlékek a magyarországi hitujitás korából. 1–5. Szerk. BUNYITAY VINCZE, RAPAICS RAJMOND, KARÁCSONYI JÁNOS, [a 4. kötetet:] KARÁCSONYI JÁNOS, KOLLÁNYI FERENC, [az 5. kötetet:] KARÁCSONYI JÁNOS, KOLLÁNYI FERENC, LUKCSICS JÓZSEF. Budapest, 1902–1912.

EtSz. = GOMBOCZ ZOLTÁN–MELICH JÁNOS, Magyar etymologiai szótár. 1–2. [1–17. füzet] Budapest, 1914–1944.

FALLENBÜCHL = FALLENBÜCHL ZOLTÁN, Magyarország főméltóságai. Budapest, 1988.

fasc. = Fasciculus (levéltári iratcsomó).

FEKETE NAGY, Trencsén = FEKETE NAGY ANTAL, Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. 4. [Az 1–3. és 5. kötetet CSÁNKI DEZSŐ írta.] Budapest, 1941.

FÓGEL, II. Lajos = FÓGEL JÓZSEF, II. Lajos udvartartása. 1516–1526. Budapest, 1917.

FÓGEL, II. Ulászló = FÓGEL JÓZSEF, II. Ulászló udvartartása. (1490–1516). Budapest, 1913.

fol. = Fólió (lap, a fasciculus egy lapja).

FRAKNÓI, Werbőczi = FRAKNÓI VILMOS, Werbőczi István életrajza. Budapest, 1899.

GF. = Genealogiai Füzetek. Kolozsvár, 1–12 [1903–1914].

GYÖRFFY = GYÖRFFY GYÖRGY, Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. 1–3. [A–K] Budapest, 1966, 1987.

HadtK. = Hadtörténelmi Közlemények. Budapest, 1–44. [1888–1943], Új folyam: 1– [1954–].

HÁZI, Sopron = Sopron szabad királyi város története. 1/1–7, 2/1–6. Szerk. HÁZI JENŐ. Sopron. 1921–1943.

HazOkl. = Hazai oklevéltár. 1234–1536. Szerk. NAGY IMRE, DEÁK FARKAS, NAGY GYULA. Budapest, 1879.

HazOkm. = Hazai okmánytár. 1–8. Szerk. NAGY IMRE, PÁUR IVÁN, RÁTH KÁROLY, VÉGHELY DEZSŐ, [a 4. kötetet PÁUR IVÁN helyett:] STUMMER [IPOLYI] ARNOLD, [az 5–7. kötetet:] IPOLYI ARNOLD, NAGY IMRE, VÉGHELY DEZSŐ, [a 8. kötetet:] NAGY IMRE. Győr, 1865–1873, Budapest, 1876–1891.

HédOkl. = A Héderváry-család oklevéltára. 1–2. Szerk. RADVÁNSZKY BÉLA, ZÁVODSZKY LEVENTE. Budapest, 1909, 1922.

HORVÁTH, Nádasdy = HORVÁTH MIHÁLY, Nádasdy Tamás élete. Buda, 1838.

ILA, Gömör = ILA BÁLINT, Gömör megye. 1–4. Budapest, 1944–1976.

ILA–KOVACSICS, Veszprém = ILA BÁLINT–KOVACSICS JÓZSEF, Veszprém megye helytörténeti lexikona. 1–2. Budapest, 1964, 1988.

ISTVÁNYI = ISTVÁNYI GÉZA, A magyarnyelvű írásbeliség kialakulása. Budapest, 1934.

ItK. = Irodalomtörténeti Közlemények. Budapest, 1– [1891–].

IVÁNYI, Bánffy = IVÁNYI BÉLA, A Tomaj nemzetség és a Tomaj nemzetségbeli Losonczi Bánffy család története. 1. Budapest, 1941.

IVÁNYI, Bártfa = IVÁNYI BÉLA, Bártfa szabad királyi város levéltára. 1319–1526. 1. Budapest, 1910.

IVÁNYI, Körmend = IVÁNYI BÉLA, Képek Körmend multjából. Körmend, 1943.

IVÁNYI, Teleki = IVÁNYI BÉLA, A római szent birodalmi széki gróf Teleki család gyömrői levéltára. Szeged, 1931.

JAKÓ, Bihar = JAKÓ ZSIGMOND, Bihar megye a török pusztítás előtt. Budapest, 1940.

JÁSZAY = JÁSZAY PÁL, A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után. 1. Pest, 1846.

KÁDÁR, Szolnok-Doboka = [Az első kötetet írták:] TAGÁNYI KÁROLY–RÉTHY LÁSZLÓ–POKOLY JÓZSEF, [a 2. kötettől:] KÁDÁR JÓZSEF, Szolnok-Dobokavármegye monographiája. 1–7. Deés, 1900–1905. [elsőként a 2. kötet jelent meg].

KARÁCSONYI, Békés = KARÁCSONYI JÁNOS, Békésvármegye története. 1–3. Gyula, 1896.

KárOkl. = A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára. 1–5. Szerk. KÁROLYI TIBOR, GÉRESI KÁLMÁN. Budapest, 1882–1897.

KÁROLY, Fejér	= KÁROLY JÁNOS, Fejér vármegye története. 1–5. Székesfejérvár, 1896–1904.
KEMPELEN	= KEMPELEN BÉLA, Magyar nemes családok. 1–11. Budapest, 1911–1932.
R. KISS, Helytart.	= R. KISS ISTVÁN, A magyar helytartótanács I. Ferdinánd korában és 1549–1551. évi leveles könyve. Budapest, 1908.
KNAUZ	= KNAUZ NÁNDOR, Kortan. Hazai történelmünkhöz alkalmazva. Budapest, 1876.
KNAUZ, Garamszentbenedek	= KNAUZ NÁNDOR, A Garan-melletti szent-benedeki apátság. 1. Budapest, 1890.
KolOkl.	= Oklevéltár Kolozsvár története I., II., III. kötetéhez. 1–2. Szerk. JAKAB ELEK. Buda, 1870–1888.
KOMORÓCZY, Nádasdi	= KOMORÓCZY GYÖRGY, Nádasdi Tamás és a XVI. századi magyar nagybirtok gazdálkodása. Budapest, 1932.
Kőszeg	= Kőszeg ostromának emlékezete. Szerk. BARISKA ISTVÁN. [Budapest], 1982.
KŐVÁRI, Erdély	= KŐVÁRI LÁSZLÓ, Erdély történelme. 1–6. Pest–Kolozsvár, 1859–1866.
KUBÍNYI, Kubínyi	= KUBÍNYI FERENC–KUBÍNYI MIKLÓS, A felső-kubíni Kubínyi család története és leszármazása. 1–2. Budapest, 1901–1906.
lad.	= Ladula (doboz, levéltári és raktári egység).
LEHOCZKY, Bereg	= LEHOCZKY TIVADAR, Bereg vármegye monographiája. 1–3. Ungvár, 1881–1882.
LENDVAI, Temes	= LENDVAI MIKLÓS, Temes vármegye nemes családjai. 1–3. Budapest, 1896–1899, Temesvár, 1905.
LevT. 1.	= Négyszáz magyar levél a XVI. századból. 1504–1560. Szerk. SZALAY ÁGOSTON. Magyar Leveles Tár. 1. Pest, 1861.
LevT. 2.	= Magyar hölgyek levelei. 499 darab. 1515–1709. Szerk. DEÁK FARKAS. Magyar Leveles Tár. 2. Budapest, 1879.
LtK.	= Levéltári Közlemények. Budapest, 1– [1923–].
LUKINICH, Bethlen	= LUKINICH IMRE, A bethleni gróf Bethlen család története. Budapest, 1927.
LUKINICH, Erdély	= LUKINICH IMRE, Erdély területi változásai a török hódítás korában. 1541–1711. Budapest, 1918.
MAJLÁTH, Maylád	= MAJLÁTH BÉLA, Maylád István. 1502–1550. Budapest, 1889.
MÁRKI, Arad	= MÁRKI SÁNDOR, Aradvármegye és Arad szabad királyi város története. 1–2. Arad, 1892–1895.
MEZŐSI, Bihar	= MEZŐSI KÁROLY, Bihar vármegye a török uralom megszűnése idejében (1692). Budapest, 1943.
MGSz.	= Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle. Budapest, 1–13 [1894–1906].
MHHD.	= Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Hungariae Historica), Első osztály: Okmánytárak.
MHHS.	= Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Hungariae Historica), Második osztály: Írók.
MINDSZENTI	= MINDSZENTI GÁBOR diáriuma öreg János király haláláról. Szerk. KATONA TAMÁS. [Budapest], 1977.
MKA.	= A Magyar Kamara Archívuma. OL E 136–239. Budapest.
MKsz.	= Magyar Könyvszemle. Budapest, 1– [1876–].
MNy.	= Magyar Nyelv. Budapest, 1– [1905–].
MNyTK.	= A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. Budapest, 1– [1905–].
MOE.	= Magyar országgyűlési emlékek. 1–12. Szerk. FRAKNÓI VILMOS és [a 9. kötettől:] KÁROLYI ÁRPÁD. Budapest, 1874–1917. Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Hungariae Historica), Harmadik osztály.
MOLNÁR–SIMON	= MOLNÁR JÓZSEF–SIMON GYÖRGYI, Magyar nyelvemlékek. 3. javított és bővített kiadás. Budapest, 1980.

MSi. = Magyar Sion. Esztergom. 1–7 [1863–1869].
MTAÉvk. = A Magyar Tudós Társaság [később] A Magyar Tudományos Akadémia évkönyvei. Pest, Budapest, 1–17 [1833–1889].
MTAKK = A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kézirattára, Budapest.
MTsz. = SZINNYEI JÓZSEF, Magyar tájszótár. 1–2. Budapest, 1893–1901.
NádLev. = Nádasdy Tamás nádor családi levelezése. Szerk. KÁROLYI ÁRPÁD, SZALAY JÓZSEF. Budapest, 1882.
NádSzám. = Kultúrtörténeti szemelvények a Nádasdyak 1540–1550-es számadásaiból. 1–2. Szerk. KUMOROVICZ L. BERNÁT, M. KÁLLAY ERZSÉBET. Budapest, 1959–1960.
NAGY = NAGY IVÁN, Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendi táblákkal. 1–12, pótlék-kötet [= pk.]. Pest, 1857–1868.
NAGY, Nógrád = NAGY IVÁN, Nógrádvármegye története az 1544-ik évig. Balassagyarmat, 1907.
NAGY, Sopron = Sopron vármegye története. Oklevéltár. 1–2. Szerk. NAGY IMRE. Sopron, 1889–1891.
NÉMETH, Szigetvár = NÉMETH BÉLA, Szigetvár története. Pécs, 1903.
NI. = Nagy Iván családtörténeti értesítő. Budapest, 1–3 [1899–1901].
no. = Numerus (iratszám, levéltári és raktári egység).
NRA. = Neo-regestrata acta. OL MKA. E 148. Budapest.
Nyeml. = ZOLNAI GYULA, Nyelvemlékeink a könyvnyomtatás koráig. Budapest, 1894.
NyIrK. = Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények. Kolozsvár, 1– [1957–].
NyK. = Nyelvtudományi Közlemények. Pest, Budapest, 1– [1862–].
Nyr. = Magyar nyelvőr. Pest, Budapest, 1– [1872–].
NySz. = SZARVAS GÁBOR–SIMONYI ZSIGMOND, Magyar nyelvtörténeti szótár a legrégibb nyelvemlékektől a nyelvújításig. 1–3. Budapest, 1890–1893.
NyTár. = Nyelvemléktár. Régi magyar codexek és nyomtatványok. 1–15. Szerk. VOLF GYÖRGY, [a 3. kötetet:] KOMÁROMY LAJOS, KIRÁLY PÁL, [a 15. kötetet:] SZABÓ SÁMUEL, KATONA LAJOS. Budapest, 1874–1908.
NytudÉrt. = Nyelvtudományi Értekezések. Budapest, 1– [1953–].
OklSz. = SZAMOTA ISTVÁN–ZOLNAI GYULA, Magyar oklevél-szótár. Budapest, 1902–1906.
OL = Országos Levéltár, Budapest.
ORTVAY, Mária = ORTVAY TIVADAR, Mária, II. Lajos magyar király neje. 1505–1558. Budapest, 1914.
ORTVAY, Pozsony = ORTVAY TIVADAR, Pozsony város története. 1–4. Pozsony, 1892–1894, 1912.
OSZKK = Az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára, Budapest.
PÁLMAY, Udvarhely = PÁLMAY JÓZSEF, Udvarhely vármegye nemes családjai. 1–2. Székelyudvarhely, 1900–1906.
PESTY, Eltünt vm. = PESTY FRIGYES, Az eltünt régi vármegyék. 1–2. Budapest, 1880.
PETRI, Szilágy = PETRI MÓR, Szilágy vármegye monographiája. 1–6. Zilah, 1901–1904.
PodmOkl. = A podmanini Podmaniczky-család oklevéltára. 1–5. Szerk. LUKINICH IMRE. Budapest, 1937–1943.
PRT. = A pannonhalmi Szent-Benedek-rend története. 1–12. Szerk. ERDÉLYI LÁSZLÓ, SÖRÖS PONGRÁCZ. Budapest, 1902–1912.
r = Recto (a fólió [lap] első oldala).
Radv: Csal. = RADVÁNSZKY BÉLA, Magyar családélet és háztartás a XVI. és XVII. században. 1–3. Budapest, [1986]. [Az 1879-ben ill. 1888-ban megjelent mű bővített reprint kiadása.]
RÉZ, Drugeth = RÉZ LÁSZLÓ, A Drugethek és Homonna reformátiója. Sátoraljaújhely, 1899.
RMGl. = Régi magyar glosszárium. Szerk. BERRÁR JOLÁN, KÁROLY SÁNDOR. Budapest, 1984.

RMKT. = Régi Magyar Költők Tára. 1–8. Szerk. Szilády Áron, [a 8. kötetet:] Dézsi Lajos. Budapest, 1880–1930.

RMNy. = Régi Magyar Nyelvemlékek. 1–5. Szerk. Döbrentei Gábor, [a 4/2. kötetet:] Volf György, [az 5. kötetet:] Toldy Ferenc. Buda, Budapest, 1838–1846, 1888. [A 2. kötet második fele két kiadásváltozatban jelent meg: 2/2 és 2/2[1].]

Rudnay, Ujfalussyak = Rudnay Béla, Ujfalussyak és Rudnayak perei a Petrőczyek ellen. 1543–1591. Budapest, 1910.

Scherer, Gyula = Scherer Ferenc, Gyula város története. 1–2. Gyula, 1938–1942.

Sebestyén, Pápa = Sebestyén Béla, Enyingi Török Bálint mint Pápa város földesura. (1535–1550). Pápa, 1911.

Siebmacher, Erdély = Der Adel von Siebenbürgen. Szerk. Constantin Reichenauer, Csergheö Géza, Bárczay Oszkár. J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch [...] 4/12. Nürnberg, 1898.

Siebmacher, Horvát = Der Adel von Kroatien und Slavonien. Szerk. Ivan Bojničić. J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch [...] 4/13. Nürnberg, 1899.

Smolka = Stanislaus Smolka, Ferdinand des Ersten Bemühungen um die Krone von Ungarn. Wien, 1878.

ŠOBA = Štátny oblastný archív (Körzeti állami levéltár), Csehszlovákia.

ŠOKA = Štátny okresný archív (Járási állami levéltár), Csehszlovákia.

ŠÚA SSR = Štátny ústredný archív SSR (A Szlovák Sz. K. Központi állami levéltára), Pozsony.

Szabó, Ugocsa = Szabó István, Ugocsa megye. Budapest, 1937.

Szakály, Gritti = Szakály Ferenc, Vesztőhely az út porában. Gritti Magyarországon 1529–1534. [Budapest, 1986].

Szakály, Tolna = Szakály Ferenc, Tolna megye negyven esztendeje a mohácsi csata után. (1526–1566): Tanulmányok Tolna megye történetéből. 2. Szekszárd, 1969.

Szalay, Adalékok = Szalay László, Adalékok a magyar nemzet történetéhez a XVI-dik században. Pest, 1859.

Száz. = Századok. Pest, Budapest, 1– [1867–].

SzékOkl. = Székely oklevéltár. 1–6. Szerk. Szabó Károly, [a 4. kötettől:] Szádeczky Lajos. Kolozsvár, 1872–1897.

Széll, Bessenyey = Széll Farkas, A nagybesenyői Bessenyey-család története, Budapest, 1890.

Szentgotthárd = Szentgotthárd. Szerk. Kuntár Lajos, Szabó László. Szombathely, 1981.

Szentpétery jegyz. = Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke. 1–2/4. Szerk. Szentpétery Imre, [a 2/2. kötettől:] Borsa Iván. Budapest, 1923, 1943, 1961, 1987.

Szerémi = Szerémi György, Magyarország romlásáról. Szerk. Juhász László, Székely György. [Budapest], 1961.

Sziklay–Borovszky, Abauj-Torna = Abauj-Torna vármegye és Kassa. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. Sziklay János, Borovszky Samu. Budapest, 1896.

Sziklay–Borovszky, Nyitra = Nyitravármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. Sziklay János, Borovszky Samu. Budapest, [1899].

Sziklay–Borovszky, Vas = Vasvármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. Sziklay János, Borovszky Samu. Budapest, 1898.

Szilágyi, Nádasdy = Szilágyi Sándor, Nádasdy Tamás első követsége Erdélyben. 1540. Budapest, 1876.

SzT. = Erdélyi magyar szótörténeti tár. 1–4. [A–Ha] Szerk. Szabó T. Attila. Bukarest, 1975–1984.

T. = Turul. Budapest, 1–64 [1883–1950].

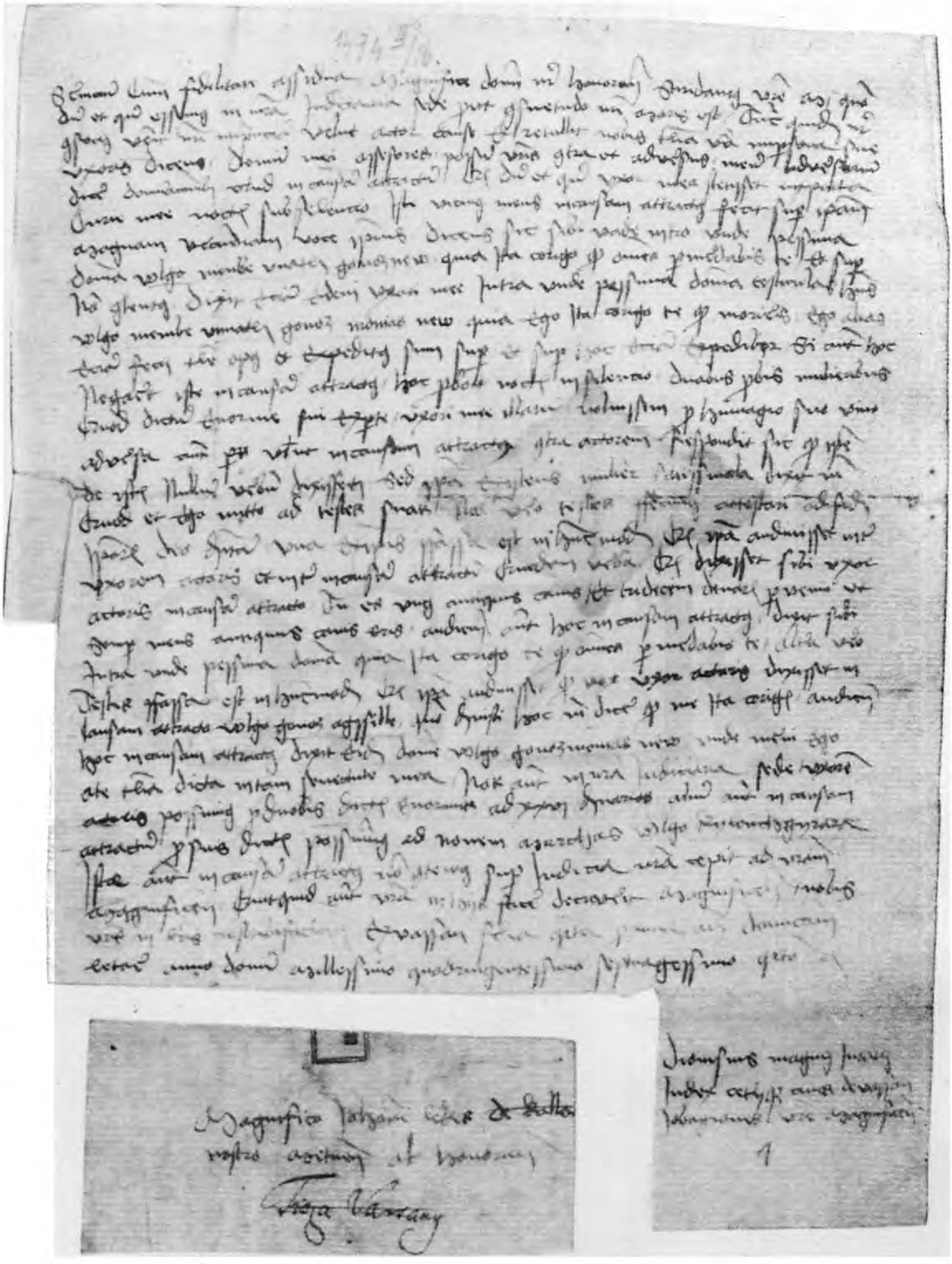
Tahy, Tahyak = Tahy István, Tahyak és azokkal rokon családok. Budapest, 1904.

Takáts, Asszonyok = Takáts Sándor, Régi magyar asszonyok. Budapest, 1914.

TAKÁTS, Eml.	= TAKÁTS SÁNDOR, Emlékezzünk eleinkről. Budapest, [1929].
TAKÁTS, Kapitányok	= TAKÁTS SÁNDOR, Régi magyar kapitányok és generálisok. 2. kiadás. [Budapest, 1928].
TÉGLÁSY	= SZTÁRAY MIHÁLY, História Perényi Ferenc kiszabadulásáról. Perényi Péter élete és halála. Szerk. TÉGLÁSY IMRE. Budapest, 1985.
TELEKI, Hunyadiak	= TELEKI JÓZSEF, Hunyadiak kora Magyarországon. 1–12. Pest, 1852–1857.
TelOkl.	= A római szent birodalmi gróf széki Teleki család oklevéltára. 1–2. Szerk. BARABÁS SAMU. Budapest, 1895.
TESz.	= A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. 1–4. Főszerk. BENKŐ LORÁND, szerk. KISS LAJOS, KUBÍNYI LÁSZLÓ, PAPP LÁSZLÓ. Budapest, 1967–1984.
THALLÓCZY, Zay	= THALLÓCZY LAJOS, Csömöri báró Zay Ferencz. 1505–1570. Budapest, 1885.
THÚRY	= Török történetírók. 1–2. Ford. THÚRY JÓZSEF. Budapest, 1893–1896.
TINÓDI	= TINÓDI SEBESTYÉN, Krónika. Szerk. SUGÁR ISTVÁN. Budapest, 1984.
TÓTH, Sáros	= TÓTH SÁNDOR, Sáros vármegye monográfiája. 1–3. Budapest, 1909–1912.
TÖRÖK	= TÖRÖK PÁL, I. Ferdinánd konstantinápolyi béketárgyalásai 1527–1547. Budapest, 1930.
TörtTár.	= Történelmi Tár. Budapest, [1878–1899], Új folyam: 1–12 [1900–1911].
TudGyűjt.	= Tudományos Gyűjtemény. Pest, [1817–1841].
v	= Verso (a fólió [lap] hátsó oldala).
VÁRADY, Baranya	= Baranya multja és jelenje. 1–2. Szerk. VÁRADY FERENCZ. Pécs, 1896–1897.
VeszpOkl.	= A veszprémi püspökség római oklevéltára. 1–4. Szerk. FRAKNÓI VILMOS, LUKCSICS JÓZSEF. Budapest, 1896–1907.
VICZMÁNDY, Őseim	= VICZMÁNDY TAMÁS, Az én őseim. Budapest, 1931.
WAGNER, Sáros	= Diplomatarium comitatus Sarosiensis. Szerk. CAROLUS WAGNER. Pozsony, Kassa, 1780.
WAGNER, Szepes	= Analecta Scepusii sacri et profani. 1–3. Szerk. CAROLUS WAGNER. Bécs, Pozsony, Kassa, 1774–1778.
ZichyOkm.	= A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára. 1–12. Szerk. NAGY IMRE, NAGY IVÁN, VÉGHELY DEZSŐ, [az 5–6. kötetet:] NAGY IMRE, [a 7. kötettől:] KAMMERER ERNŐ, [a 11. kötetet:] DÖRY FERENCcel, [a 12. kötetet:] LUKCSICS PÁL. Pest, Budapest, 1871–1931.
ZIMMERMANN	= FRANZ ZIMMERMANN, Chronologische Tafel der Hermannstädter Plebane, Oberbeamten und Notäre in den Jahren 1500 bis 1884: Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde. Neue Folge 19 [1884]: 529–78.
ZsigmOkl.	= Zsigmondkori oklevéltár. 1–2/2. Szerk. MÁLYUSZ ELEMÉR. Budapest, 1951–1958.

TÖRZSANYAG

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

1. Varsány városának Lőkös Jánoshoz írt levele (Varsány, 1474. március 16.) 1rv

1.

Varsány, 1474. március 16.
MAGYAR MONDATOK VARSÁNY VÁROSÁNAK LŐKÖS JÁNOSHOZ ÍRT LEVELÉBEN

- OL D1. 55978. (Wenczel Gusztáv gyűjteménye).
- 23 × 26,5 cm-es, körbevágott szélű papíron, kívül zöld viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- Varsány városának kállai Lőkös Jánoshoz írt latin nyelvű levelében egy szidalmazással kapcsolatos peres ügyről tájékoztatják a címzettet. A két magyar mondaton kívül a következő magyar szórványok találhatók az iratban: *gonoz agssille, gonozmonias new, kylenchgyrara.*
- OklSz. *agg-szüle, bemegy, gira, gonosz, kilenc, monyas, nő, onnan* címszavak alatt 1474-es keltezéssel; JAKUBOVICH: MNy. 15 [1919]: 109–10.

[...] Jste vicin*us* meus ıncausam attract*us* fecit sup*er* ipsam ¦ Magnam ver*e*cundıam, voce ipsıus, dıcens sic sıbi vade ıntro vnde pessima ¦ dom*ı*na wlgo menbe vnath gonoznew, quıa Jta corıgo q*uod* omn*e*s p*er*merdabis te, Et sup*er* ¦ No*n* co*n*tent*us*, dixit Eciam Eidem vxori mee, Jntra vnde pessima dom*ı*na testıculas h*abe*ns ¦ wlgo menıbe vnnath gonoz monias[1] new, quia Ego Jta corıgo te q*uod* morier*is* [...] alt*e*ra ver*o* ¦ Testis ffassa est ın hu*n*cmod*um* Q*uod* ips*a* audıuısset q*uod*[2] vxor actoris dıxısset ın ¦ Causam attracto, wlgo gonoz agssille, qu*omod*o d*e*buisti hoc m*ihi* dıcer*e* q*uod* me Jta corig*is*, audıen*s* ¦ hoc ın causam attract*us*, dıxıt Eid*em* dom*ı*ne wlgo gonozmonias new, vnde mer*u*i Ego ¦ ate t*a*lıa dicta ıntam senectute mea, Nos aut*em* ın no*s*tra Judiciarıa sede, vxor*em* ¦ actoris possuim*us* p*r*o duobis dict*is* Enormis ad xxvj d*e*narios, alıu*m* aut*em* ın causam ¦ attractu*m* p*r*o suis dict*is* possuim*us* ad nouem Marchas wlgo kylenchgyrara [...] Exvassan[3] fer*ı*a q*ua*rta p*r*oxima an*te* dom*ı*n*ı*cam ¦ letar*e* anno dom*ı*ni Mıllessimo quadrıngentessimo septuagessımo q*ua*rto *etc*

Dıonısıus magn*us* Juratus
Judex cet*e*ryq*ue* cıues de vassan
Jobagıones *ves*tre Magnıfıcen*cie*

Címzés:
Magnifico Joha*n*ni lekes[4] ¦ nostro Metuen*do* ac honoran*do*

Jegyzetek:
[1]Mony 'here'.
[2]Utána *vox* kihúzva.
[3]Varsány (Tiszavarsány), Külső-Szolnok megye, Szolnoktól délre (ma Rákóczifalva).
[4]Utána *de kalla* kihúzva. — (VII.) Kállay Lőkös János Szabolcs megyében birtokos család tagja (NAGY 6: 28). 1463-ban saját költségén katonáskodott Jajca ostrománál (BUDAI 2: 246; 3: 30), ezért kapta testvérével együtt adományul Tiszavarsány városát Mátyás királytól (MHHD. 40: 19–22).

2.

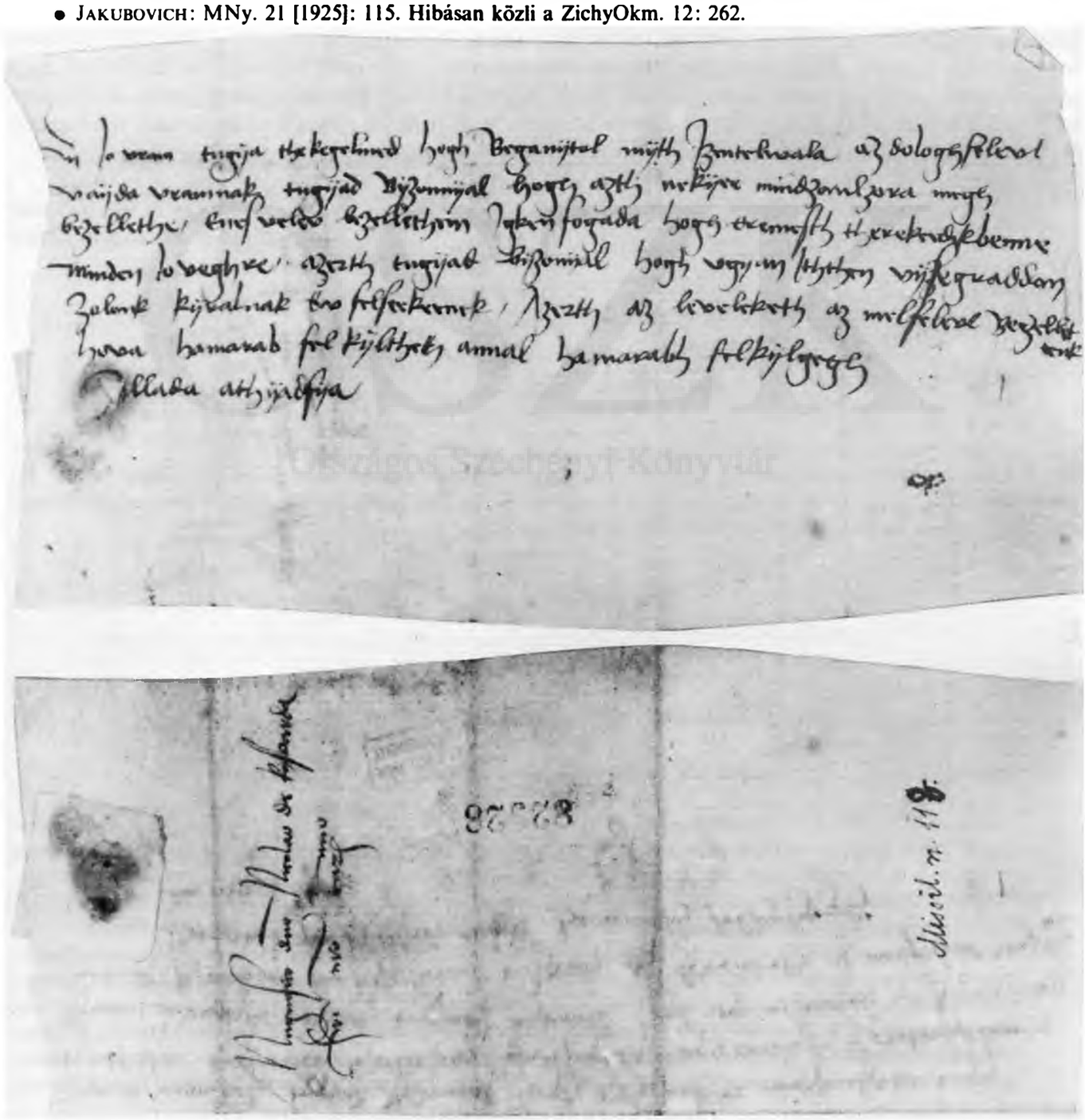
[Visegrád, 1479–1490.]
VÁRDAY ALADÁR LEVELE VÁRDAY MIKLÓSHOZ

A levélíró biztosítja testvérét arról, hogy ügyét a vajda támogatja, és a királynak is szólnak róla.

- OL D1. 82928. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 11 × 21 cm-es papíron, zárlatán papírfelzetes, zöld viaszba nyomott gemmapecséttel. A nyolcszögletes gyűrűspecséten N V monogram és egy ülő alak látszik elmosódva. Egy fólió.
- A keltezetlen levelet, a legrégibb magyar misszilist JAKUBOVICH EMIL tanulmánya nyomán (MNy. 21 [1925]: 114–20) 1486-ra, illetve 1486 körülre (ZichyOkm. 12: 325) teszi a szakirodalom. JAKUBOVICH előbb meggyőzően bizonyítja, hogy a levél csak Mátyás király uralkodásának idejében keletkezhetett, majd a pontosabb datálást három érvvel indokolja: 1. A két Várday testvér latin nyelvű levélváltásának négy darabja az 1487–89. évekből maradt meg, tehát a magyar nyelvű levél is ez idő tájt keletkezhetett. 2. Ekkoriban Mátyás király csak 1486 első negyedében és 1489 tavaszától 1490 februárjáig tartózkodott huzamosabb ideig Budán, ahonnan könnyen Visegrádra juthatott. 3. A Várday-család két ága ezekben az években pereskedett a Tőttős-hagyatékkal kapcsolatban, a levél „kétségkívül összefügg e pereskedéssel", és „szoros rokonságot mutat" Szapolyai Imre nádor egy

1486-os oklevelével (i. h. 118). Ezzel szemben: 1. Nem bizonyítható az, hogy a magyar levél egyidejű a véletlenszerűen megmaradt négy latin nyelvűvel. Minthogy Várday Aladár 1479-ben jelenik meg Mátyás környezetében (i. h.), a levelet 1479 és 1490 között bármikor írhatta. 2. Tévedés az, hogy Mátyás csak 1486 első negyedében és 1489-től 1490 februárjáig volt Budán. A 80-as években 1487 kivételével minden évben heteket vagy hónapokat töltött ott (l. SEBESTYÉN BÉLA, A magyar királyok tartózkodási helyei. Bp., é. n. [1939] 91–3). 3. Nem igazolható az a feltevés sem, hogy a levél a Várdayaknak a Tőttős-hagyatékkal kapcsolatos peres ügyeire vonatkozott volna. A homályos fogalmazásból csak az derül ki, hogy Várday Miklós üzent *az dologhfelevl* a vajdának, s öccse támogatja ebben az ügyében. Nem lehet tudni, hogy ez mindkettőjük ügye volt-e (mint a Tőttős-hagyaték ügye), vagy csak Miklósé. Tehát a levelet határozottan összefüggésbe hozni Szapolyai Imre nádor 1486. március 16-i oklevelével (ZichyOkm. 11: 429–30) meglehetősen merész feltevés (vö. JAKUBOVICH: i. h.). 1479 után, azt követően, hogy Aladár a király közvetlen környezetében fölbukkan, s így saját vagy testvére ügyeit igazíthatta, legalább nyolc olyan irat van a Zichy Okmánytárban, melyek Várday Miklóssal vagy mindkettőjükkel kapcsolatosak, s amelyek akkor keletkeztek, amikor Mátyás is Budán volt (ZichyOkm. 11: 261–4, 336–7, 355–6, 370–3, 423–9, 429–30, 507–8, 509–10); ezeknek az ügyeknek bármelyike azonos lehetne *az dologh*-gal. A közelebbi keltezés meghatározásában nincs annak sem lényeges szerepe, amit JAKUBOVICH másutt említ (MNy. 22 [1926]: 144), hogy e levél pecsétje megegyezik azzal a pecséttel, amely Várday Aladárnak egy másik, 1487-ben testvéréhez írt, latin nyelvű levelén található. Mindezek alapján első magyar nyelvű misszilis levelünket pontosabban nem, csak 1479 és 1490 közöttinek lehet keltezni.

• JAKUBOVICH: MNy. 21 [1925]: 115. Hibásan közli a ZichyOkm. 12: 262.

2. Várday Aladár levele Várday Miklóshoz ([Visegrád, 1479–1490.]) 1rv

En Jo vram tugÿa thekegelmed hogh Beganÿtol[1] mÿth Jzentelwala az dologhfelevl | vaÿda vramnak[2] tugÿad Bÿzonnÿal hogh azth nekÿee mindzorulzora megh | bezellethe, Enes velev bezellethem Jgken fogada hogh eremesth therekeedıkbenne | minden Jo veghre, azerth tugÿad bÿzonÿal hogh vgÿan Jththen vÿsegraddon[3] | zolonk kÿralnak[4] Ew felseekeenek, Azerth az leveleketh az melfelevl Beezellettenk[5] | hova hamarab fel kÿltheth[6] annal hamarabh felkÿlgegh
Allada athÿadfÿa[7]

Címzés:
Magnifico d*omi*no Nıcolao de kysvarda[8] | F*ratr*ı n*ost*ro car*issi*mo

Jegyzetek:

[1](Kis-)Bégányi Mihály, a Várday-uradalom ispánja (NAGY pk. 118; ZichyOkm. 11: 69–73, 75, 99, 110).

[2]Báthori István, ecsedi († 1493), erdélyi vajda (1479–1493), 1458-tól főasztalnok, 1471-től országbíró. Kiváló hadvezér, a kenyérmezei ütközet (1479) hőse. Mátyás király halála után II. Ulászló híve.

[3]Az *s* betű *z*-ről van javítva.

[4]Mátyás király.

[5]Az utolsó szótag, *tenk*, a sor alá van betoldva.

[6]A *th* javítva van *e*-ről.

[7]Várday Aladár 1479-ben királyi apród, 1480-tól kamarás, 1490-ben Mátyás holttestét kísérte Bécsből Székesfehérvárra. II. Ulászló udvarában nem kap tisztséget, 1505-ben már halott (MNy. 21 [1925]: 116).

[8]Várday Miklós, Aladár bátyja, 1462-ben Szabolcs, 1484-ben Bereg megye ispánja (MNy. i. h.).

3.

[1481 előtt]
MAGYAR MONDATOK JOGI FÖLJEGYZÉSEKBEN

- OL D1. 26018. fol. 5v, 7r. (Múzeumi törzsanyag).
- 15,5 × 21,5 cm-es lapnagyságú, 10 (korábban 11) fóliós, szakadozott, elázott füzet. A füzetben két számozás van: A lapok jobb alsó sarkában egy korábbi fóliószámozás látható 1-től 11-ig. Ez mutatja meg, hogy az 5. fólió hiányzik. (Megjegyzendő, hogy a 4. fólió számát valaki utóbb átjavította 5-ösre, és az oldal közepére ráírtak egy 4-est.) A lapok alján középen egy újabb oldalszámozás van 1-től 14-ig, mely csak a megírt oldalakat jelöli, az üreseket nem. Ez az oldalszámozás az 5. fol. elveszése után készült. Jelzetként mi az eredeti fóliószámokat adtuk meg.
- A fenti jelzeten egy ismeretlen provenienciájú füzet található, mely főként Ung megyei vonatkozású jogi följegyzéseket tartalmaz egy kéztől. A füzetbe különféle perek bő kivonatait, feltehetően a perekkel kapcsolatos iratok vázlatait, emlékeztetőket, megbízásokat és elszámolásokat jegyzett be az ismeretlen kéz különböző időkben. A latin szövegekben több magyar közszó (*allokencz* [6v], *eȝwſmiuet eß penȝet* [8r], *chew* [11r] és két mondat van, az OklSz. ezt mind közölte. A *chew* (11r) szórvány egy olyan mondatban található, amelyben az OklSz. által nem közölt más magyar szavak is olvashatók: „J*tem* nob*is* recipiat*is* silium de auro iij chew p*ro* ij fl eggaz Chewt anna azanac". A füzetbe bele van kötve egy másik kéztől származó, 1481. január 7-ei keltezésű levél másolata vagy fogalmazványtisztázata (fol. 9–10), ebben nincs magyar szó. A füzet levéltári besorolása e levél kelte alapján történt. Az OklSz. az 1481-es levéllel azonos idejűnek véli az egész füzetet, ezért a magyar szórványokat 1481-es kelettel közli. Mi a magyar mondatokat tartalmazó részeket 1481 előttinek tartjuk. Ezek a bejegyzések megelőzik az 1481. január 7-ére datált levelet, s mivel a bejegyzések itt még folyamatosan követik egymást, minden bizonnyal a levél bekötését megelőzően írhatták ezeket. Ez a tény egyelőre még nem zárja ki, hogy a füzet 1481-nél későbbi is lehet, hiszen a levélmásolatot beleköthették később is. Azonban a tőlünk közölt második részlet egy olyan, éppen folyamatban lévő perre vonatkozik, amelynek egyik szereplője, Drágffy Miklós 1481-ben halt meg (PETRI, Szilágy 2: 364), de a följegyzéskor még élt. Így az egész füzet keltezéseként az 1480 körüli éveket elfogadhatónak tartjuk, de a magyar mondatokat és szövegkörnyezetüket 1481 előtti keltezéssel látjuk el. — A második szövegrészlet egy olyan perhez tartozik, amely bélteki Drágffy Miklós és felesége Jakcsi Eufrozina, valamint a kusalyi Jakcsi urak ellen folyik Jakcsi Eufrozina nővéreinek leánynegyede ügyében. Lehetséges, hogy ez azonos azzal a perrel, amelyet Telegdi Anna, Telegdi Lőrinc és Jakcsi Ágnes leánya indított Jakcsi János fia László ellen, s amelyben 1489-ben hoztak ítéletet (PETRI, Szilágy 2: 82–3, 420; 3: 738; 6: 613). De Drágffy Miklós ellen szintén a leánynegyed ügyében pereskedett már Jakcsi Krisztina és az ő leánya Báthori Veronika is 1445-ben, illetve 1466-ban (T. 18 [1900]: 10; 39 [1925]: 33).
- OklSz. *elvisz, fölrak*, illetőleg *ir, kis, nagyobb, név, tehēr* címszavak alatt.

[...] id*em*[1] | Laycÿ[2] in silencio noctis molendinato*rem* no*stru*m Gaspar cu*m* omnibu*s* | bonis no*stris* frugibus et alÿs edificÿs *cir*ca molendinu*m* pe*r*tinenciu*m* | idem Laÿci wlgo felractach es eluitech adposse*sionem* do*mi*no*rum* de homona[3] || [...]

Jte*m*[4] *contra* do*mi*nos de Jachk[5] talis fiat p*ro*posicio q*uod* si | hoc dice*re*nt q*uod* partem Nicomi[6] de drag[7] elegeru*nt* | nos ecia*m* fatemur sj nob*is* no*n* sufficit q*uatenus* si | eid*em con* parti niconi viue*re* placet nob*is* ecia*m* edere *et* | bibe*re*, Et si hoc dice*re*t q*uod*[8] effemia*m* | *con*sors[9] ipsius niconi onera *et* grav*a*mi*n*a adse | recepissset Tu*n*c dicat*is* q*uod* se*cun*du*m con* suetudi*nem* | hui*us* regni no*n* est *con* suetudo q*uod* minor ad || se recipe*re* possit ma*i*orem[10] vlgo az kuzeb az[11] | nagobnag terhet yria neweheÿ[12] quia Cristina[13] | *con*dam Thome de Bathor[14] et vxor[15] ang*usti con*dam Laurencÿ | de de Teled[16] maiores fueru*nt* qua*m con*sors niconi[6] dragfÿ[17] | Que cristina *con*sors Thome de Bator ad huc | viuit, Et si hoc dice*re*nt q*uod* cu*m* vna rebusq*ue* p*ara*fernalib*us* | quoslibet[18] p*er*veniret Sic esset *con*suetudo q*uod* quelibet | no*stru*m insi*m*ul *con*venire debuisset *et* si nos no*n* | *contra* dixissemu*s* V*nus* nos no*n* in venit insi*m*ul et nos no*n* | elegeru*nt* ex eo *contra* dicimu*s* quia nos no*n* elegeru*nt*

Jegyzetek:

[1]A fol. 4v alján.

[2]Ez a név följebb a szövegben így szerepel: "exami*na*cio fiat exp*er*te Laÿco*rum* de Lacard". Lakárd falu Ung megyében volt (Csánki 1: 394; ZsigmOkl. 2/1: 351), Ungvártól délnyugatra (ma Lekárovce, Csehszlovákia).

[3]Az Ung megyében is birtokos Homonnai Drugeth család tagjai közül ebben az időben Homonnai István Ung megyei ispán fiai éltek: Simon, István és János (Nagy 3: 399, 401; AZT. 4 [1898]: 168 k).

[4]A fol. 6v alján.

[5]A Szatmár és Belső-Szolnok megyei kusalyi Jakcsi család (Nagy 5: 290–3) több tagja jöhet szóba, mivel a család szoros kapcsolatban volt a bélteki Drágffyakkal (Petri, Szilágy 2: 403–39). Legvalószínűbben Jakcsi Péterről és fiáról, valamint János székely ispán leszármazottairól (Nagy 5: 292–3) lehet szó.

[6]Az utolsó szótag felemelve. A scriptor szokatlan, sajátos rövidítéseket használ, itt *Nicolai*-nak kellene állnia.

[7]Drágffy Miklós bélteki Drágffy György fia, Drág ispán unokája (Budai 1: 359; Nagy 3: 381). 1454-től gyakran szerepel (ZichyOkm. 9: 461, 497; 12: 248; Petri, Szilágy 2: 362–4; BánffyOkl. 2: 78, 191, 204–5). 1460-ban Belső-Szolnok megye ispánja, 1481-ben halt meg (Petri, Szilágy 2: 362, 364).

[8]Utána *cum vna* kihúzva.

[9]Drágffy Miklósné Jakcsi Eufrozina, akit 1459-ben, 1461-ben (Affrica néven) és 1477-ben (Eufémia néven) említenek oklevelek (Petri, Szilágy 2: 362, 417; BánffyOkl. 2: 191), s aki valószínűleg Jakcsi László erdélyi vajda lánya volt (Nagy 5: 293; Petri, Szilágy 2: 415; 5: 661; T. 40 [1926]: 31). Nagy Iván két másik feleségét említi: Budai alapján (Budai 1: 359) Kállay Agátát (ezt a valószínűleg téves adatot átveszi Petri is: Szilágy 2: 362), és később ecsedi Báthori Katát, Báthori Tamás testvérhúgát (Nagy 3: 381; Nagy, Nógrád 134, 138, 149).

[10]Utána *qui* kihúzva.

[11]A szó tintafoltos.

[12]A *w* betű esetleg *uv*-nek is olvasható, az utolsó betűt az OklSz. *z*-nek olvassa.

[13]Ecsedi Báthori Tamásné Jakcsi Krisztina, Jakcsi László erdélyi vajda leánya 1440-ben szerepel először (BánffyOkl. 1: 361), 1445-ben már özvegy (T. 18 [1900]: 10), s 1466-ban már feltehetően ő sem él (T. 39 [1925]: 33; 40 [1926]: 31).

[14]Ecsedi Báthori Tamás, János fia, 1409–1431 között szerepel, s 1445-ben már halott (Nagy 1: 226–7; KárOkl. 2: 129, 134; T. 18 [1900]: 10, 28 k; Petri, Szilágy 2: 329).

[15]Telegdi Lőrinc első felesége Jakcsi Ágnes, Jakcsi László leánya (Petri, Szilágy 2: 82–3, 420; 3: 738; 6: 613). 1457-ben már nem élt, mert ekkor Telegdi Lőrinc felesége szántói Bánffy György leánya, Dorottya (ZichyOkm. 9: 560–81; BánffyOkl. 1: 704, 707).

[16]Telegdi Lőrinc Krassó, Arad és Csanád megyékben szereplő család tagja, János fia; 1419-től említik, utoljára 1461-ben (T. 13 [1895]: 169–70, 197; Márki, Arad 1: 266). 1463-ban már özvegye Bánffy Dorottya szerepel (T. 13 [1895]: 170; CsákyOkl. 1: 430).

[17]Az *f* betű után egy vonás látható, ami esetleg *i* betűnek olvasható.

[18]Utána valami olvashatatlan rövidítés van betoldva.

3. Magyar mondatok jogi följegyzésekben ([1481 előtt]) 5v–6r

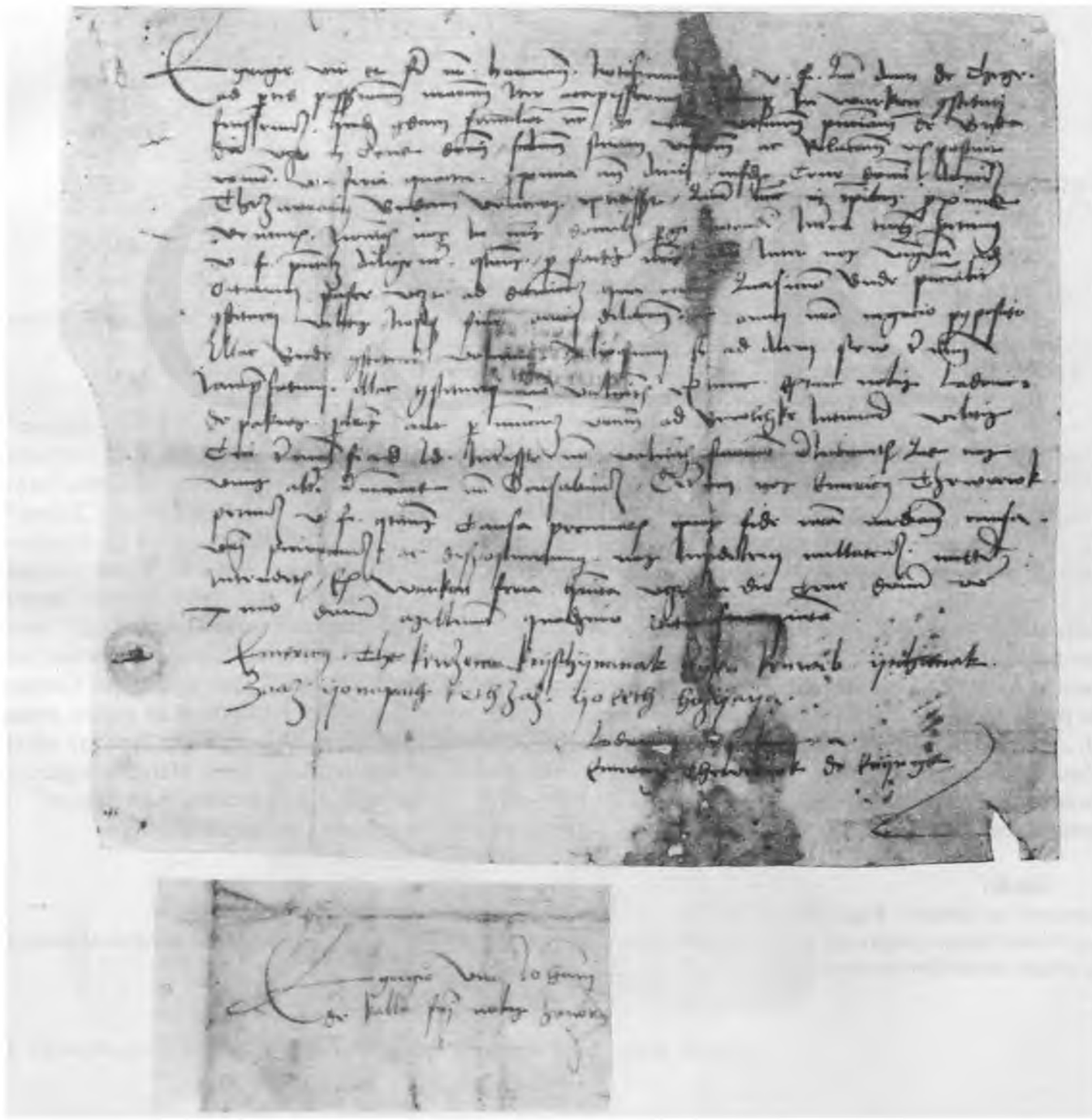
3. 6v–7r

4.

Várkony, 1485. március 31.
TÖRÖK IMRE VERSES ÜDVÖZLETE

Latin levelének utóiratában Török Imre verssel üdvözli jegyesét, Krisztinát.

- OL D1. 56183. (A Kállay család levéltára).
- 18 × 22 cm-es, vízfoltos, szakadt papíron, zárlatán zöld viaszba nyomott, emberfőt ábrázoló gemmapecsét töredékével. Egy fólió.
- A levélírók, Paksy Lajos és Török Imre, valamint a címzett, Kállay János, mindhárman Parlagi György diósgyőri kapitány egy-egy leányát vették feleségül. Krisztina, a legfiatalabb leány, nővérénél, Ilonánál, Kállay János feleségénél vendégeskedett, s ekkor talán Török Imre jegyese volt már. A latin levélben Budára hívják a címzettet a húsvét utáni első vasárnapra. – Az *ÿnhanak* szó téves olvasatát (*inának*) SZARVAS GÁBOR helyesbítette (Nyr. 6 [1877]: 110–1).
- CSONTOSI: Száz. 11 [1877]: 94; NAGY: Nyr. 6 [1877]: 110; RMKT. 1: 199, 373; OklSz. *éj*, 2. *jó, jonh, könnyű, köszön, Krisztina* címszavak alatt 1485. évi keltezéssel; MOLNÁR–SIMON 102–3. fakszimilével.

4. Török Imre verses üdvözlete (Várkony, 1485. március 31.) 1rv

[...] Ex warkon[1] feria quinta videlicet Jn die Cene domini *etc* | Anno domini Millesimo quadringentesimo octogesimo quinto Emericus. The.[2] kewzewn[3] krÿsthÿnanak[4] leghen kenweb ÿnhanak[5]. | zaaz. ÿonapath. keth zaz. ÿo eeth hozÿaÿa.

Lodovicus... pakws[6]., a.
Emericus Thewrewk de Enÿng,

Címzés:
Egregio viro Johannj | de kallo[7] fratrj nobis honorando

Jegyzetek:
[1]Várkony (Tiszavárkony), Külső-Szolnok megye, Szolnoktól délre.
[2]Török Imre, enyingi (1464–1519 u.), 1484-ben Valkó megye ispánja, Corvin János híve, 1490-ben már gyulai várnagy (1506-ig), 1507-ben báró, majd nándorfehérvári bán (SCHERER, Gyula 61–6; BESSENYEI 8–11).
[3]A szó végében a pecsét hasitéka látszik.
[4]Parlagi Krisztina (NAGY 9: 124), esküvőjük 1487-ben volt (BESSENYEI 8).
[5]*Jonh* 'lélek'.
[6]Paksy Lajos, Paksy Mihály szörényi és nándorfehérvári bán fia (NAGY 9: 15). 1495-ben már halott (CSÁNKI 5: 566). – Lyukas a papir.
[7](VII.) Kállay János (NAGY 6: 28; 9: 124).

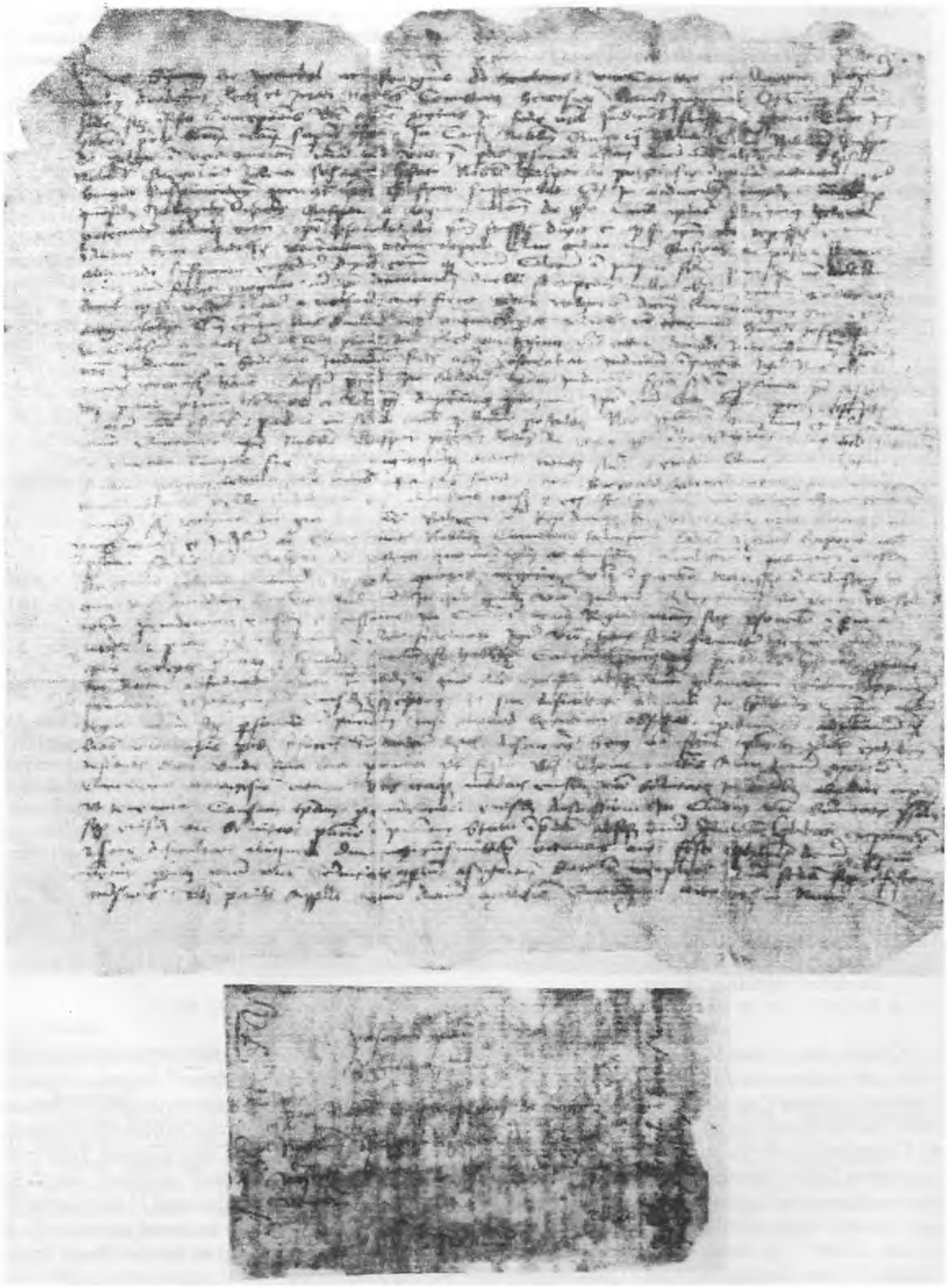
5.

Verpelét, 1489. január 26.
MAGYAR MONDAT HEVES MEGYE FELTERJESZTÉSÉBEN

- OL DI. 19472. (NRA. fasc. 912. no. 26.).
- 30,5 × 31,5 cm-es, hiányos, elhalványodott írású, restaurált papiron. Egy fólió.
- A latin oklevélben Heves megye felterjeszti Mátyás király személyes jelenléti bírósága elé azt a pert, amely Zelena Gergely és Pozsgay Gáspár között egy szekér elvitele miatt keletkezett.
- OklSz. *anya, kurva, megmásol* címszavak alatt 1489-es keltezéssel.

Nos Symon de werebel[1] ac Georgius de Sewlews[2]. viceComittes et Quatuor Judicesnobilium | necnon[3] duodecim Electj et Jurati Nob[...]les[4] Comittatus hewesiensis damus proMem[...][4] Quod Cum feria | secunda scilicet infesto Concepcionis Beate Marie virginis[5] Jn sede nostra Judiciaria fuissem[...][4] constituti Tunc Juxta | continenciam priorum litterarum nostrarum, superinde confectarum Jn Causa Nobilium Gregorÿ Zelena[6] C[...]ra[4] Nobilem Gaspar | de pozga[7] in vgra[8] commorantem, coram, nobis vertente, partes personaliter astando coram nobis alternabant et prefatus | Nobilis Gregorius Zelena scilicet actor prefato Nobili Gaspar de pozga scilicet in ca[...]sam[4], attracto propter | huiusmodi suspicacionem qua contra ipsum Gaspar suspicabat Quod Jn a[...]ducc1one[4] cuiusdam Currus per | quosdem Jobagiones ipsas Gaspar [...]n[4] vgra commorantes de propria Curro ipsius Gregorÿ Zelena | potencialiter abductj eotunc, ipse personaliter ibi presens fuisset dixit ei quod si ipsum ibi reperisset eotunc | indubie bene tractasset[9] Quo auditu ipse Gaspar de posga se volens | abhuiusmodi suspicione expedire, dixit eomodo quod vnum calceum in papiro situm q[...]ousque[4] non lacerareture | interim non fieret prorogacio, cum ipso dimicacione duelli se expedire vellet obsui Jnnocenciam et insuper eciam | dixit quod si vellet irritare et recusare Mater fieret Meretrix wlgariter dicendo kwrwalegen anÿa kÿ | Megmasolÿa [...] datum in werpleth[10] [...]ia[4] secunda post festom[11] | conuersionis Beatj pauli apostolli anno domini Millesimo Quadringentesimo octuagesimo Nono

Címzés:
personali presencie | Regie Maies[tatis][12]
pro Nobile Gaspar pozgaÿ de vgra Contra | Nobilem Gregorium Zelena de halm[ay][13] super[12] | Jntrascriptis ad octauas Epiphanie dominicam proximam | venturas[14]

5. Heves megye felterjesztése Mátyás királyhoz (Verpelét, 1489. január 26.) 1rv

Jegyzetek:

[1]Verebély Simon Nógrád megyéből származó család tagja (KEMPELEN 11: 79–82), 1457 körül szerepel először, és 1491-ben utoljára oklevelekben (NAGY, Nógrád 121–3; T. 23 [1905]: 13). 1488-ban is Heves megye alispánja (BOROVSZKY, Heves 476), 1490-ben egri várnagy (CSÁNKI 1: 84, 86).

[2]Szőlősy György Heves megyei család (CSÁNKI 1: 76, 85) tagja, szerepel 1472-ben és 1480-ban (T. 23 [1905]: 66–7), 1488-ban Verebély Simonnal együtt megyei alispán (BOROVSZKY, Heves 476).

[3]A *c* a szó fölött van.

[4]A szóban a hajtáson lyukas a papír.

[5]1488. december 8.

[6]Zelena Gergely valószínűleg a Szabolcs megyei Zelena család (CSÁNKI 1: 544) tagja volt. A család birtokos volt az 1489-től Heves megyéhez tartozó Egyek faluban (CSÁNKI 1: 513, 538).

[7]Pozsgay nevű családot CSÁNKI (1: 83) csak ugyanebből az iratból ismer Heves megyében. Ugrai Pozsgay Gáspár II. Ulászló király udvarnoka volt 1490–1496 között (FÓGEL, II. Ulászló 68). Feltehetően ugyanez a Pozsgay Gáspár szerepel 1502-ben és 1505-ben is (T. 23 [1905]: 13; BÁRTFAI SZABÓ, Pest 318).

[8]Ugra, Heves megye, Gyöngyöstől délkeletre (ma Halmajugra).

[9]Utána kihúzva: *vt in acta [p]reterie reperita.*

[10]Verpelét, Heves megye, Egertől délnyugatra.

[11]A keltezésben először ez állt: „sc*ilicet* i*n* festo", majd a scriptor a *scilicet in* szavakat áthúzta, föléjük írta: „p*ost*", és a *festo* után egy *m* betűt írt. Így maradt a szövegben *festom* a *festum* helyett.

[12]Az írás erősen megkopott.

[13]Halmaj, Heves megye, Gyöngyöstől délkeletre (ma Gyöngyöshalmaj).

[14]A címzés alatt egy olvashatatlan szó van még, oldalt pedig egy későbbi kéztől származó magyar nyelvű regeszta.

6.

Szeben, 1491. december 14.
KOLOZSVÁRI GYALÁZKODÁS A HÉT SZÁSZ SZÉK ÍTÉLETLEVELÉBEN

- (Kolozsvár város ó-levéltára, fasc. 5. no. 10, 11.)
- (A no. 10. hártyán függőpecséttel [részletes leírását l. KolOkl. 1: 299], a no. 11. papíron.)
- 1491-ben Kolozsvár városa törvény elé állította Szabó Ambrus letett bírót többrendbeli sikkasztás vádjával. Az ítélet ellen a volt bíró Szebenbe fellebbezett a hét szász bírák törvényszékéhez, s a fellebbviteli bíróság 1491. december 14-én hozta meg ítéletét jóváhagyva az első fokon kimondott fő- és jószágvesztést. (A per előzményeit és lefolyását részletesen tárgyalja JAKAB ELEK: Kolozsvár története. 1. Buda, 1870. 566–70.) Az ítéletlevél idézi az elsőfokú (a kolozsvári) bíróság előtt 1491. március 11-én lefolytatott tárgyalás egyik tanúvallomását, mely szerint Szabó Ambrus 1490 karácsonya előtt vétett a város törvényei ellen, s ekkor hangzott el szájából az inkriminált szitkozódás. A magyar nyelvű szidalmat tartalmazó latin ítéletlevél két példányban maradt fenn. Az egyik az eredeti példány: függőpecsétes, hártyára írt oklevél (a fenti jelzeten no. 10.), a másik pedig egy feltehetően egykorú, hitelesítetlen másolat papírra írva (no. 11.). Az okleveleket vagy hasonmásukat nem volt módunkban látni. Az eredeti teljes szövegét kiadta JAKAB ELEK (KolOkl. 1: 292–9), később SZABÓ T. ATTILA csak szűk szövegkörnyezettel közölte a magyar szöveget, de utalt a másolati példány eltéréseire is (MNy. 60 [1964]: 496–7). Kiadásunkba a bővebb szövegkörnyezet kedvéért JAKAB olvasatát vettük át, a két közlés közötti eltérésekre jegyzetben utalunk.
- KolOkl. 1: 292–9. hibás, december 16-i napi keltezéssel; SZABÓ T.: MNy. 60 [1964]: 496–7.

[...] Quarto Juratj Ciues Michael porkolab[1] et alter Michael de Regen[2] super Juramento prestito fassi sunt vocatj per Ambrosium Zabo[3] vt Hoc vas vini decimale extraneum adductum de feyerd[4] Stephano Zewld[5] Camerario nomine Ciuitatis donare deberent Sed percipientes quod erat vinum extraneum decimale nolebant presentare Et dicebamus ad Ambrosium Zabo, quo ausu temerario presumssisti vinum extraneum de feyerd ad Ciuitatem portare Tu scis quod facis contra Jura et Libertates et Consulatum Ciuitatis nostre Tunc ipse Ambrosius Zabo ambiciose et indecenter nobis respondens dixit, Quid curo aliquos[6] antiquos[6] canes[6] Si alicui antiquo cani displicet[7] faciet contra[8] hec wlgo ego[9] mit gondolock[10] ez[11] agebeckwel,[12] ha vallamel[13] ageb banya[14] tegen rolla. Ego misi importare et alia mea vina decimalia mittam de feyerd importare [...] Datum Cibinÿ[15] in nostra generalj Judiciaria Sessione feria quarta proxima post festum Beate Lucie Virginis[16] Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Nonagesimo Primo.

Jegyzetek:

[1]Porkoláb Mihály esküdt szerepel még 1493-ban, 1510-ben már nem él (KolOkl. 1: 303, 318).

[2]Régeni Mihály esküdt 1492-ben és 1510-ben; 1514–1515-ben és 1521-ben pedig Kolozsvár bírája (KolOkl. 1: 300, 317–8, 332, 340, 353).

[3]Szabó Ambrust 1478-ban említik először, 1481-ben esküdt, 1486-ban bíró (KolOkl. 1: 258, 265–7, 270). 1510–1512-ben még száműzetésben él, házát és egyéb javait a város ekkor adatja el (i. m. 317–8, 323).

[4]Fejérd, Kolozs megye, Kolozsvártól északra (ma Feiurdeni, Románia).

[5]Zöld István nagybányai kamaraispán; Mátyás király 1489-ben nevezi ki a kolozsvári Szent Mihály templom felgyújtása ügyében az egyik nyomozó biztosnak (KolOkl. 1: 289–90). Ezen tisztségében kívánta a város egy hordó borral megajándékozni.

[6]Szabó T. Attila szerint (a továbbiakban Sz. sz.) a szóvégi betű *σ*.

[7]Sz. sz. *displicat*.

[8]Sz. sz. *(con)tra*.

[9]Sz. sz. ez a szó nincs a szövegben.

[10]Sz. sz. a másolati példányban (no. 11.) *gondolog*.

[11]Sz. sz. *eσ*, de alább ugyanő azt állítja, hogy mindkét példányban *eb* olvasható (i. h. 497).

[12]Sz. sz. a szó után nincs vessző.

[13]Sz. sz. *valla mel*.

[14]Sz. sz. a másolati példánvban *banÿa*.

[15]Szeben (Nagyszeben), Szászföld (ma Sibiu, Románia).

[16]Jakab közlésében utána ez áll: [decz. 16.], azonban december 16-a feria sexta (péntek) volt 1491-ben.

7.

Béla, 1492. május 20.

JAKAB PRÉPOST LEVELE BATTHYÁNY BOLDIZSÁRHOZ

Jakab prépost a szlavóniai Bélára hívja Batthyány Boldizsárt.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának jelzetlen és beosztatlan misszilisei között.)
- (Papíron, kívül vörös viaszba nyomott, gyűrűs zárópecséttel.)
- —
- Iványi: MNy. 37 [1941]: 203; Molnár–Simon 108–9.

En Thiztelendo vram, ez maÿ napon prior[1] Ide iwth vala | vramhaz[2] es ottan el mene mihelen ebellek Chak eg keues | Ideyglen vele Bezelle en elleuttem, nem akara vram | ewuele semyt Zolony te kegelmed felewl, en mondam | vramnak hog kegelmed priortul es az ew hozya Tartozotvl | gleyteth[3] keuana, de vram azth monda, hog nem | Zykseg, es nem akarya hag prior tugÿa, kegelmednek | yde iwuesseth, kyth te kegelmed vram meg Irth | wnkezeuel, azerth te kegelmedeth Igazan bizlalom | hog el iwien kegelmed, merth ellegh az vram | gleythy kegelmednek, en kerezgyenseg hyttemre ha | valamy artandossagoth ertenek, kegelmeden nem | bizlalnam. Ex Bela[4], die dominico proximo ante vrbani pape 1492. —

Jacab prepost[5] etc.

Címzés:

En thiztelende vramnak Bagyanÿ Baltazarnak[6] etc.

Jegyzetek:

[1]Beriszló Bertalan 1475-től vránai perjel, Mátyás király, majd Corvin János bizalmi embere, 1490 augusztusától II. Ulászló híve. 1507-ben említik utoljára mint jajcai bánt (MHHD. 40: 214; Száz. 52 [1918]: 45–54).

[2]Iványi szerint esetleg laki Thúz Osvát zágrábi püspök (i. h.). Valószínűbb azonban, hogy Corvin Jánosról van szó, aki mint bosnyák király és horvát–dalmát–szlavón bán Jajca ura volt (MHHD. 40: CL kk.), a Szent Margitról elnevezett, bélai bencés apátságot és jövedelmét pedig Mátyás király rendelte 1480-ban Jajca fenntartására, s még 1513-ban is a jajcai bánok birtokában volt (Csánki, Körös 43; PRT. 12/b: 461–3, MHHD. 40: CXLVII).

[3]Azaz *Geleit*-et [ném.]: kíséretet vagy menedéklevelet (salvus conductus).

[4]Béla, Körös megye, Hévíz-Kővártól délkeletre (ma Biela, Jugoszlávia).

[5]Jakab prépost 1490-ben Corvin János titkára volt (MHHD. 40: 89).

[6]Batthyány Boldizsár († 1520) Vas megyei ispán, II. Ulászló udvarnoka (Nagy 1: 239). 1492-ben szlavóniai adószedő volt, ekkor szólítja föl Corvin János Jajca ellátására (MHHD. 40: 94), 1493–95-ben jajcai bán (MHHD. 40: 95, 130).

8.

Jenő, 1493. január 1.
VÉR ANDRÁS MENEDÉKLEVELE

Vér András nyugtát ad Erdőhegyi Balázsnak a megfizetett pénzösszegről.

- MTAKK K. 33. (A gr. Teleki család gyömrői levéltára).
- 10 × 21 cm-es papiron. Egy fólió, egészbőr kötésben.
- Ez a legkorábbi, magyar nyelven írt, hivatalos jellegű irat, egy nyugta pecsét nélküli másodpéldánya, mely Vér András sok zálogos ügye közül az egyikkel összefüggésben keletkezett. (Muronyi Vér Andrásról és zálogügyleteiről l. KARÁCSONYI, Békés 3: 158–9.) Az irat keltezését RÉVAI MIKLÓS 1473-nak olvasta CORNIDES DÁNIEL másolata alapján (TudGyűjt. 1833/2: 88–9), ugyanígy HORVÁTH ISTVÁN (TudGyűjt. 1835/5: 97–9), DÖBRENTEI GÁBOR pedig JÁSZAY PÁL véleménye nyomán 1423-nak (RMNy. 2/2: XIII). Helyesen NAGY IVÁN keltezte először (Száz. 8 [1874]: 654–7). A 9-es számjegy mellett látható 0 itáliai eredetű írássajátosság, amely szerint a százas és tízes számjegyeket 0-val teljesen kiírták, csak ez után következett a tízes alatti szám: 200101 = 211 (JAKUBOVICH: MNy. 19 [1923]: 130). Ilyen arab számozás az Ómagyar Mária-siralom anyakódexében, a Leuveni Kódexben is található (OSZKK MNy. 79), továbbá az **53.** számú levél keltezésében is.
- RÉVAI: TudGyűjt. 1833/2: 88–9; HORVÁTH: TudGyűjt. 1835/5: 97–9; RMNy. 2/2[1]: 348; Nyeml. 155–6. fakszimilével: MOLNÁR–SIMON 124–5, szintén fakszimilével.

en ver andras[1], adom en kezem ÿrassat hoġ | ados volt volna en nekem erdv hegÿ balas[2] zaz | forintal[3], zÿk vdvarnak[4] zalagossag zerent | es az zaz forintnak hvzat meg adtta az hvz | forintrvl en ver andras telÿes menedeket | adtam ez erdv hegÿ balasnak, adatot ÿenvben[5] | kÿs karaczon estin, 1, 4, 90, 3,

ennek masÿa erdvhegÿ balas|=nak adtam

Jegyzetek:

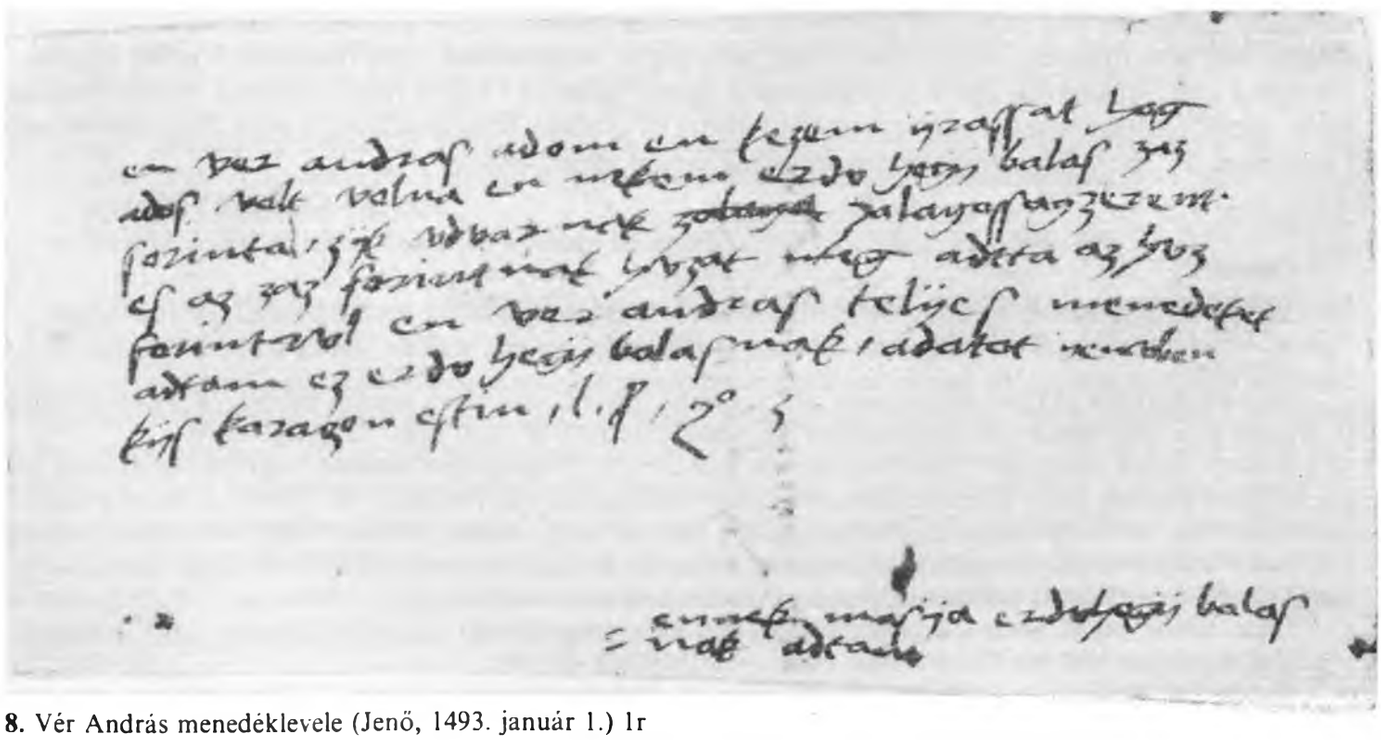
[1]A vessző fölcsúszott az *s* betű fölső részéhez. — A Temes megyéből származó muronyi Vér család legismertebb tagja. 1471-ben Szilágyi Erzsébet udvarnokaként került Békés megyébe, 1472-ben kapta királyi adományként Köröstarcsát (TELEKI, Hunyadiak 11: 482–4), ahonnan később a család nevezte magát. Békés megyében több birtokot szerzett (KARÁCSONYI, Békés 3: 158–9), 1507 előtt halt meg.

[2]Erdőhegyi Balázs, Békés megyei alispán (KARÁCSONYI, Békés 50–1).

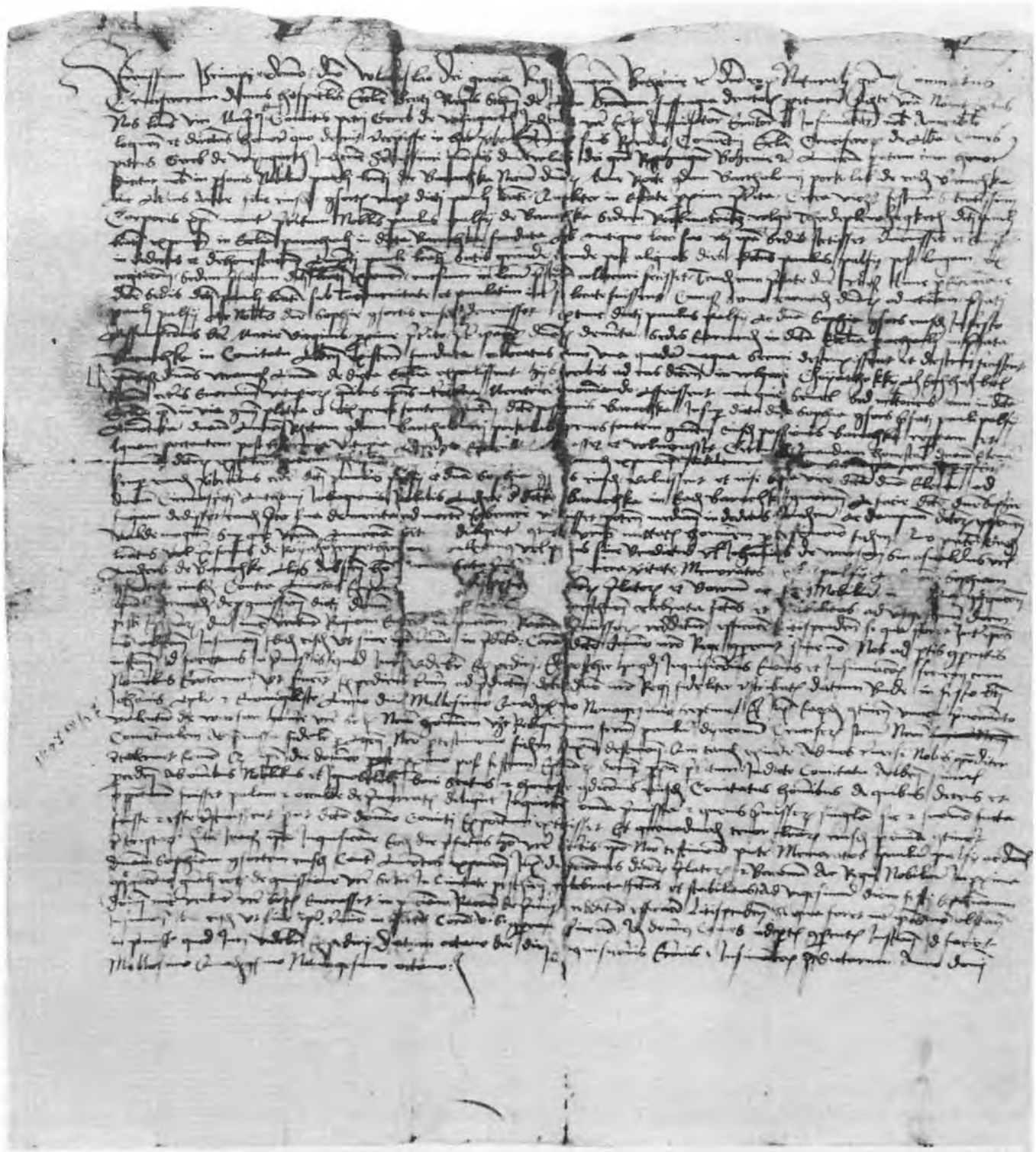
[3]Az *l* betű halványabb tintával, lehetséges, hogy utólag van beírva.

[4]Székudvar, Zaránd megye, Gyulától délkeletre (ma Socodor, Románia). — Utána *zalaga* áthúzva.

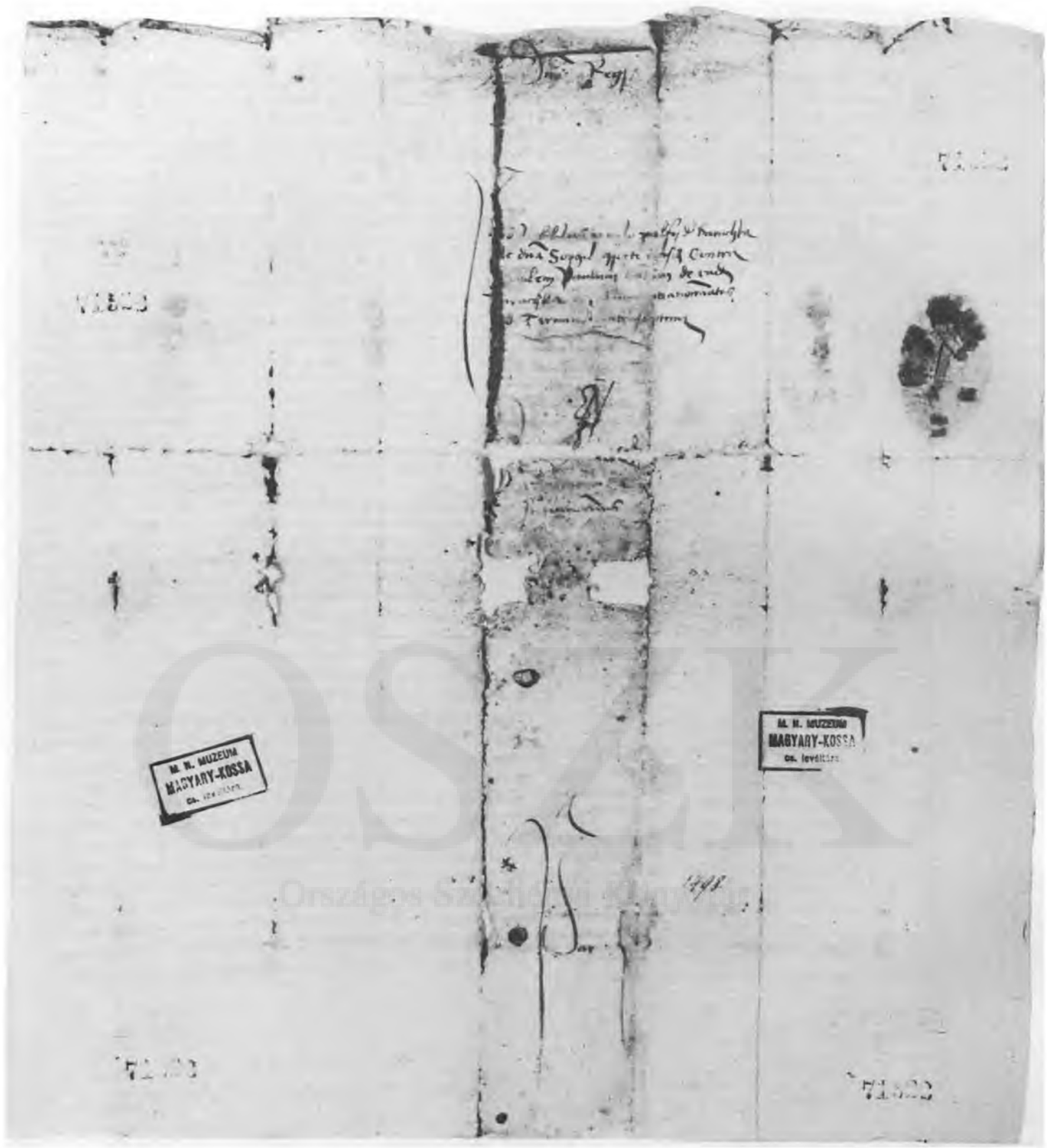
[5]Kisjenő, Zaránd megye, Székudvartól keletre (ma Chişineu Criş, Románia).

8. Vér András menedéklevele (Jenő, 1493. január 1.) 1r

9. A székesfehérvári keresztes konvent jelentése (Székesfehérvár, 1498. január 14.) 1r

9. lv

9.

Székesfehérvár, 1498. január 14.
MAGYAR MONDAT A SZÉKESFEHÉRVÁRI KERESZTES KONVENT JELENTÉSÉBEN

- OL Dl. 71322. (A Magyary-Kossa család levéltára).
- 31,5 × 44 cm-es, szakadozott, elázott, hiányos papíron, kívül nyers színű ovális viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- 1497. május 25. táján baracskai Pálfy Pál és felesége, Zsófia, a baracskai egyházból kidobatta baracskai Porkoláb Bertalan özvegyének, Annának, leányának és vejének a térdeplőszékét, majd ezt követően, augusztus 15-én az időközben visszatett térdeplőszéket összevagdalták, és a sértetteket magukat is kiűzték a templomból

gyalázkodó, szidalmas szavakkal. A hatalmaskodási ügynek két irata maradt fenn, amely idézi a magyar nyelvű szidalmat. A korábbi (DI. 71322., ezt közöljük) a székesfehérvári keresztes konvent 1498. január 14-ei jelentése a királynak, amely szerint megtartották a vizsgálatot, s a feleket a király elé idézték január 25-ére. Ebbe a jelentésbe másolták bele vingárti Geréb Péter országbíró 1497. december 27-én kelt parancsát, melyben leírja a történteket, a magyar szidalommal együtt, és utasítja a konventet az ügy kivizsgálására. Az országbíró levelének eredetije nem került elő, ezért közöljük a néhány nappal későbbi másolatát a konvent jelentéséből. A másik fennmaradt irat (DI. 71323.) Geréb Péter országbíró perhalasztó levele, mely a tárgyalás kitűzött napja (1498. január 25.) utáni hatodik napon, január 30-án kelt Budán (a középkori kronológia szerint a kezdő és záró határnap is beleszámít a valamihez viszonyított keltezésekbe). Ez az oklevél az előzővel azonos szavakkal ismerteti az ügyet, s a magyar mondat is megegyezik – két apró különbség kivételével (l. a jegyzetekben).

- JAKUBOVICH: MNy. 11 [1915]: 320.

SErenissimo Principi et[1] domino,: domino Wla[d]islao[2] dei gracia Regj [H]ungarie[2] Bohemie *etc* domino eorum Naturalj graciosissimo, Conuentus | Crucíferorum domus hospitalis Ecclesie Beatj Regis Stephanj[3] de a[l]ba[4] Oracionem suffragia deuotarum perpetuarum fidelitate, vestra Nouerit Serenitas | Nos litteras viri Magnificj dominí[5] Comitis petrj Gereb[6] de wÿngarth[7] Judex cu[ri]e[2] vestre serenitatis Jnquisitoris Evocatoris et Jnsinuatoris nobis amicabıliter | loquentas et directas honore quo decuit recepisse in hec verba, Amicis suis Reverendis Conuentuj Ecclesie Cruciferorum de alba, Comes | petrus Gereb de wÿngarth Judex curie. Serenissimi prıncıpis dominı wlad[islai][2] dei gracia Rex[8] Hungarie Bohemie *etc* amiciciam paratam cum honore, | dicitur nobis in personis Nobilium paulj litteratj[9] de Barachka[10] Necnon dominarum Anne[11] Relicte condam Bartholomej porkolab[12] de eadem Barachka, | ac alterius anne, filie eiusdem, consortis videlicet dictj paulj litterati, Qualiter in Estate proxime preterıta, Circa videlicet festum sacratissimj | Corporis *christi*[13] nouiter preterıtum, Nobilıs paulus palfÿ[14] de Barachka, sedem Reclinatoriam. wlgo. Therdeplew zegketh[15], dictj paulj | litteratj, exponendam, in Ecclesia parochıalj in dicta Barachka fundata [a]b[2] antiquo loco suo, vbj ıpsa sedis stetisset, remouisset et Eÿecisset | in dedecus et dehonestacione annotatj pauli litteratj satis grande, [ex]inde[2] post aliquos dies, dictus paulus palfÿ, post longam ex=|=cogitacionem, sedem prefatam dictj paulj[5] litteratj exponentem, rursum in locum prısti[num][2] collocari fecisset, Tandem, cum pre[f]ate[2] domine vtraque Anne pro Eÿeccıone | dicte sedis, dictj paulj litteratj, sub Taciturnitate et paulatim inter s[e][2] locute fuissent, Cumque sermo earundem dominarum ad noticiam, prefatj | paulj palfÿ, ac Nobilıs domine sophie consortis eiusd[em][2] deuenisset, extunc dictj paulus palfÿ ac domina sophia consors eiusdem Jn festo | assumpcionis beate Marie virginis[16], proxime preterito preteriparum domina[rum][2] denominata, sedes Eorumdem in dicta Ecclesia parochialj, in prefata | Barachka in Comitatu albensi existenti fundata, collocatas cum vna quadam magna securi, destruxissent et destruj fecissent, | ipsasque dominas vtramque annam, de dicta Ecclesia expulissent, hÿs verbis ad eas dicendo, in wlgari, Czoÿathokkÿ az Eghhazbol,[17] | Necnon ceteris Enormium vıtuperiorum generibus ipsas inter cetera Meretrices nominando, affecissent, [...] datum Bude in festo beatj | Johannis apostoli et Ewangeliste, anno domini Mıllesimo Quadringentesi[m]o Nonagesımo septimo[18] [...] Datum octauo die diej [In]quisicionis[2] Evocacionis et Jnsinuacionis predıctarum[19]. anno dominj | Mıllesimo Quadringentesimo Nonagesimo octauo:

Címzés:

Domino Regj

[Pr]o[2] N[o]bılıbus[20] p[au]lo[20] palfÿ de Barachka | [a]c[2] domina Sophıa consorte [eiu]sdem Contra | [n]obilem[2] Paulum litteratum de eadem | [B]arachka [...][20] alias [...]tranomınatas[20] | [a]d[2] Termın[um a]nte[20] septımum | [Jnquisicionis | Euocacionis et | Jnsinuacionis][20]

Jegyzetek:

[1]Utólagos betoldás.

[2]A szóban szakadt, lyukas a papír.

[3]A magyarországi keresztesek Szent István királyról elnevezett székesfehérvári konventje (l. KÁROLY, Fejér 2: 149–61; REISZIG EDE, A jeruzsálemi Szent János-lovagrend Magyarországon. Bp., 1925. 1: 23; 2: 102 stb.; MNy. 31 [1935]: 152).

[4]Székesfehérvár, Fejér megye.

[5]Jelöléssel a sor fölé betoldva.

[6]Vingárti Geréb Péter († 1503) erdélyi származású nemes, Mátyás király unokatestvére. 1447-től szerepel, 1478–79-ben erdélyi vajda, 1486–1494 között ajtónállómester, 1495–1500 között országbíró, 1500-tól haláláig nádor.

[7]Vingárt (Vingárd), Alsó-Fehér megye, Gyulafehérvártól délkeletre (ma Vingard, Románia).

[8]Javítva *Reg*-ből.

[9]Baracskai Litterátus Pál 1499-ben királyi emberként szerepel (KÁROLY, Fejér 5: 648).

[10]Baracska, Fejér megye, Martonvásártól délnyugatra.

[11]Anna, Porkoláb Bertalan felesége 1484-ben férjével együtt kap zálogul bizonyos baracskai birtokokat (KÁROLY, Fejér 3: 472).

[12]Porkoláb Bertalan székesfehérvári polgár, Litterátus Pál apósa, 1484-ben szerez birtokot Baracskán (CSÁNKI 3: 360; 384; KÁROLY, Fejér 3: 471–2).

[13]1497. május 25. körül.

[14]Baracskai Pálfy Pál Fejér megyei birtokos család (CSÁNKI 3: 383; KÁROLY, Fejér 4: 327, 515–6) tagja. 1499-ben és 1507-ben említik (KÁROLY, Fejér 5: 648; 3: 472–5). Az 1540 körül szereplő Pálfy Pál (KÁROLY, Fejér 1: 375–6, 4: 514, 516–7) már valószínűleg valamelyik leszármazottja.

[15]*Térdeplőszék* 'térdeplőzsámoly, pad' (vö. NySz. 3: 129). A Dl. 71323.-ban csak töredékesen: [...*w*]*ʒek*.

[16]1497. augusztus 15.

[17]Dl. 71323.: *Cʒoÿathokkÿ, aʒ Eghaʒbol.*

[18]1497. december 27.

[19]A vizsgálat 1498. január 7-én („die dom*i*n*i*co p*ro*ximo post festum Epi[*phan*]i*a*r*um* domin*ı* *christi*") zajlott le.

[20]Az írás elhalványodott, kiázott.

10.

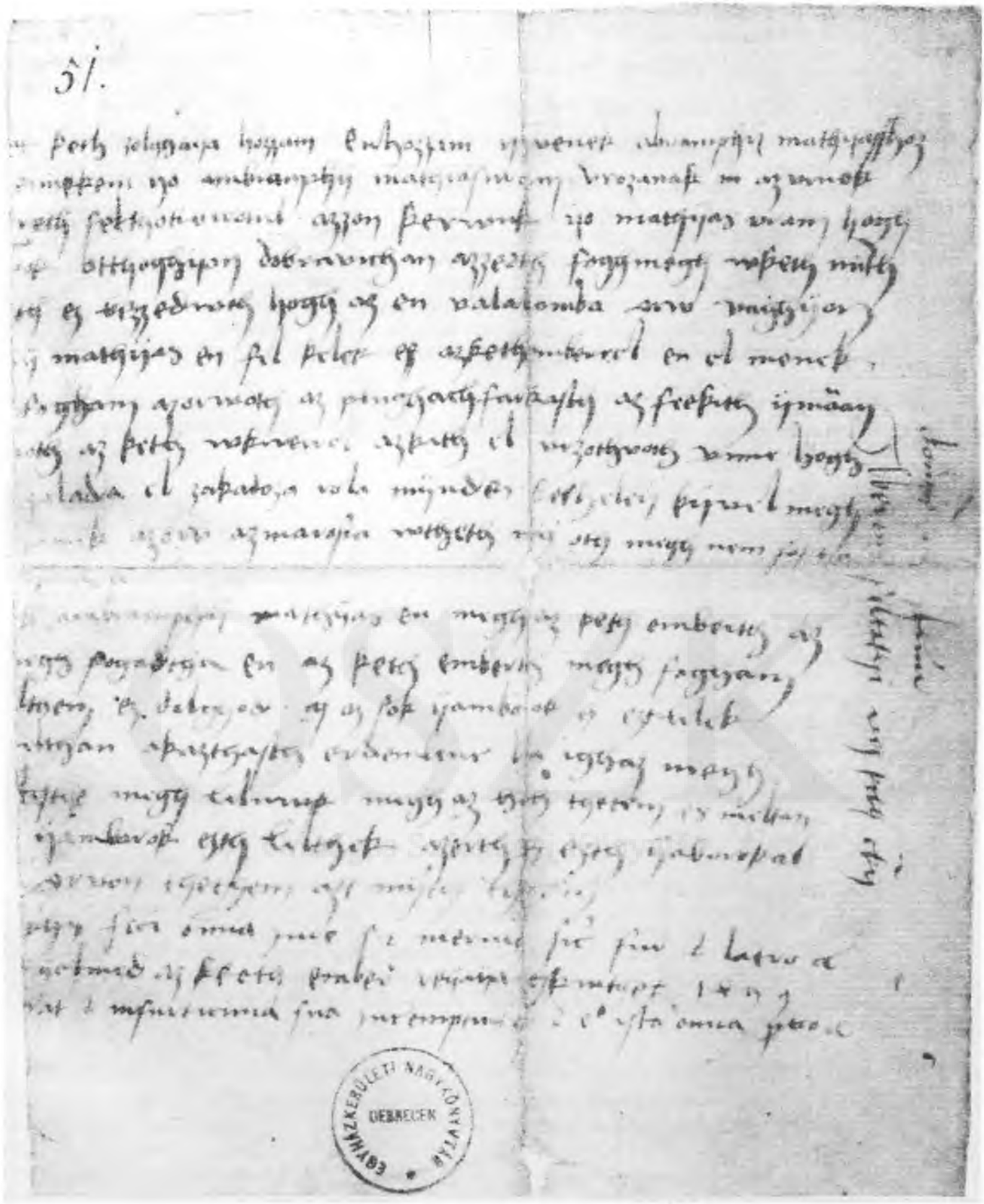
[1499–XVI. sz. eleje]
ÁBRÁNFY MÁTYÁS FÖLJEGYZÉSE

A töredékes iratban feltehetőleg Ábránfy Mátyás igazolja magát, mert a két elfogott tolvaj közül az egyiket megölték.

- A Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára, Debrecen, R 1122/51.
- 15 × 18,5 cm-es papíron, a levél első harmada hiányzik, valószínűleg a hajtásnál szakadt el. Egy fólió.
- BEKE ALBERT közölte a töredékes iratot fakszimilével együtt (MNy. 49 [1953]: 206–9), de közlése több helyütt pontatlan. Először IVÁNYI BÉLA tett róla említést (LtK. 3 [1925]: 233), majd ISTVÁNYI GÉZA mint kiadatlan szöveget ismét megemlíti (ISTVÁNYI 105). Műfaját IVÁNYI feljegyzésnek tartja, ISTVÁNYI jogügyi följegyzéseknek, BEKE pedig magánlevélnek. BEKE cikkének lábjegyzetében a folyóirat szerkesztője, PAIS DEZSŐ megemlíti, hogy őszerinte nem magánlevél, hanem nyilatkozat (MNy. 49 [1953]: 208). A szövegből gyanítható, hogy nem misszilis levél: írója tanúkkal bizonyítja, hogy az események miként történtek. IVÁNYI 1499 utánra, a XVI. század elejére keltezi, ISTVÁNYI 1499 után Debrecenből írottnak, BEKE 1499-ből valónak véli. Semmi nem utal arra, hogy Debrecenben írták volna (a levélben említett helységek Arad és Zaránd megyében voltak), ISTVÁNYIT minden bizonnyal a lelőhely tévesztette meg. Ha az irat nyilatkozat, tanúsítvány, jogügyi följegyzés, akkor írhatták ugyan 1499-ben is, de ezután is bármikor. A szöveg ebben nem igazít el biztosan. Az önmagát első személyben megnevező Ábránfy Mátyásról 1466-ban hallunk először és 1513-ban utoljára, ekkor még rokonaival pereskedik (KARÁCSONYI, Békés 2: 11–3). Halálának időpontját nem ismerjük, tehát iratunkat IVÁNYINÁL pontosabban keltezni nem tudjuk.
- BEKE: MNy. 49 [1953]: 206–9.

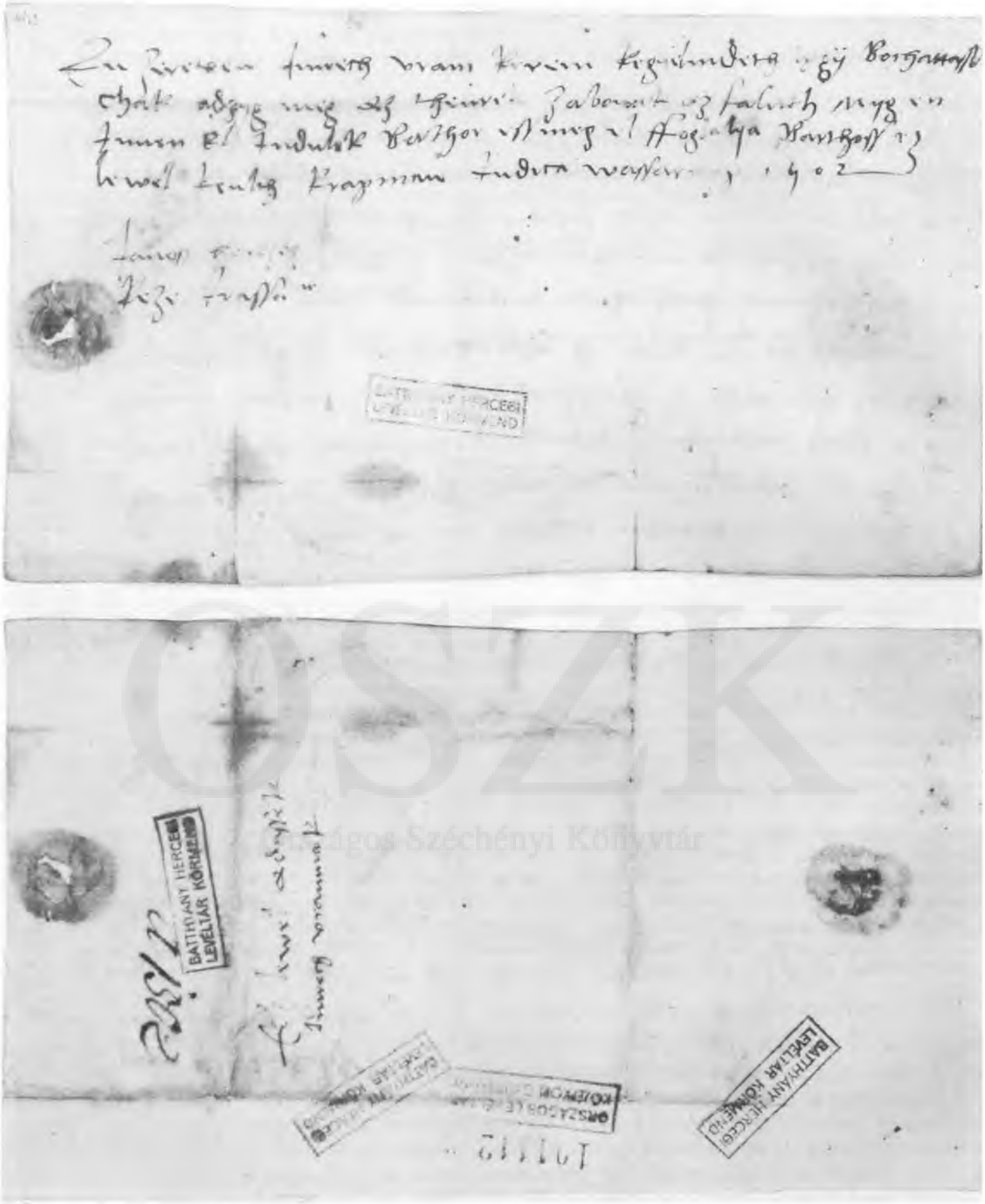
[...]keth zolggaÿa hozzam Enhozzam ÿ[w]enek[1] abramphÿ mathÿasshoz | [...] ennekem ÿo ambranphÿ mathiasuram. vrozanak[2] az vrnok | [...]reth felthotibırotul[3] azzon kerwnk ÿo mathÿas vram hogh | [...]ok otthoghÿon dobravıchan[4] azzerth foghmegh wketh mı̄th | [...]th ez bezzedwth hogh az en vala[l]omba[5] orw vaġhÿon | [...]ÿ mathÿas en fel kelek ez[6] azkethemberrel en el menek | [...] fogham az orwoth az plughach farkasth az feekıth ÿmāan | [...] oth az keth wkwerrel azkıth el vrzothvoth vnne hogh | [...] zalada el zakadoza rola mÿnden ketheleÿ kÿvel megh | [...ma]k az orv az marasra wtheth mÿ oth megh nem fokha | [...]a | [...]k ambramphÿ mathÿas en megh az keth emberth az | [...]gh fogadtha[7] en az keth emberth megh fogham | [...l]them ez dolghod. az az sok ÿambo[r]ok[8] ezt lelek | [...e]lthan akazthasth erdemlene ha ighaz megh | [...]ythe megh lelnwk megh az h[...]h[1] thetem es meltan | [...] ÿamborok ezth lelthek azerth [...][1] ezth ÿāborokat | [...] orvon thethem azt mÿth th[e]tem[1] | [...p]hy feci om*n*ıa Jure se meruıt sıc' fur *et* latro a[d] | [...h]elmed az keeth ember reÿaÿa eskwthek 1499 | [...]rat *et* ınfurticinia sua Jnt*e*remptus [est][1] *et* eo ısta om*n*ıa p*re*tıo a

Oldalt:
dom*i*ne [...] | Albertus feltathi vez keth eƈy

10. Ábránfy Mátyás följegyzése ([1499–XVI. sz. eleje]) 1r

Jegyzetek:
[1]A hajtáson kikopott az írás.
[2]Utána *m* kihúzva
[3]Feltót, Zaránd megye, Borosjenőtől délkeletre (ma Tauţ, Románia).
[4]Dobravica, Arad megye, Tótváradtól északnyugatra (ma Dumbrăviţa, Románia).
[5]*Valál* 'birtok, jószág'.
[6]A *z* egy másik betűről van javítva.
[7]A *d* valamiről javítva.
[8]Egy *e* és egy megkezdett másik betű kihúzva.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

11. Corvin János levele Török Imréhez (Krapina, 1502. március 13.) 1rv

11.

Krapina, 1502. március 13.
CORVIN JÁNOS LEVELE TÖRÖK IMRÉHEZ

A herceg kéri a címzettet, hogy egy bizonyos falut „az török szabónak" bocsásson rendelkezésére.

- OL Dl. 104112. (A hg. Batthyány család körmendi levéltára).
- 12,5 × 22 cm-es papíron, zárlatán piros viaszba nyomott gyűrűspecsét nyomával. Egy fólió.
- A levélíró csak *Imrech vram*-nak nevezi a címzettet, aki nem lehet más, mint enyingi Török Imre, a herceg jószágainak kormányzója, nándorfehérvári bán. Corvin János herceg e sok adománnyal lekötelezett hívét egyéb, későbbi, hiteles másolatban fennmaradt leveleiben is hasonlóképpen nevezi (l. JAKUBOVICH: MNy. 32 [1936]: 50–4). SZERÉMI GYÖRGY is mint a herceg bizalmasáról emlékezik meg róla (SZERÉMI 48). IVÁNYI BÉLA a címzettet Perényi Imrének véli (MNy. 37 [1941]: 202), s ez alapján téved a Magyar nyelvemlékek is (MOLNÁR–SIMON 127).
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 203; MOLNÁR–SIMON 126–7. fakszimilével és hibás méretmegadással.

En zeretheu Jmrech vram kerem kegÿelmdeth hogÿ Bochattassd | chak adzyg meg az theurek zabonak az faluth Myg en | Jnnen El Jndulok Bathor essmeg el ffoglalya Barthoss ez | lewel keulth krapınan[1] Judıca wassarnap 1502
Janoss herczeg
keze Jrassa *etc*

Címzés:
Ez lewel adassek | Jmrech vramnak

Jegyzet:
[1]Krapina, Varasd megye, Varasdtól délnyugatra (ma Jugoszláviában).

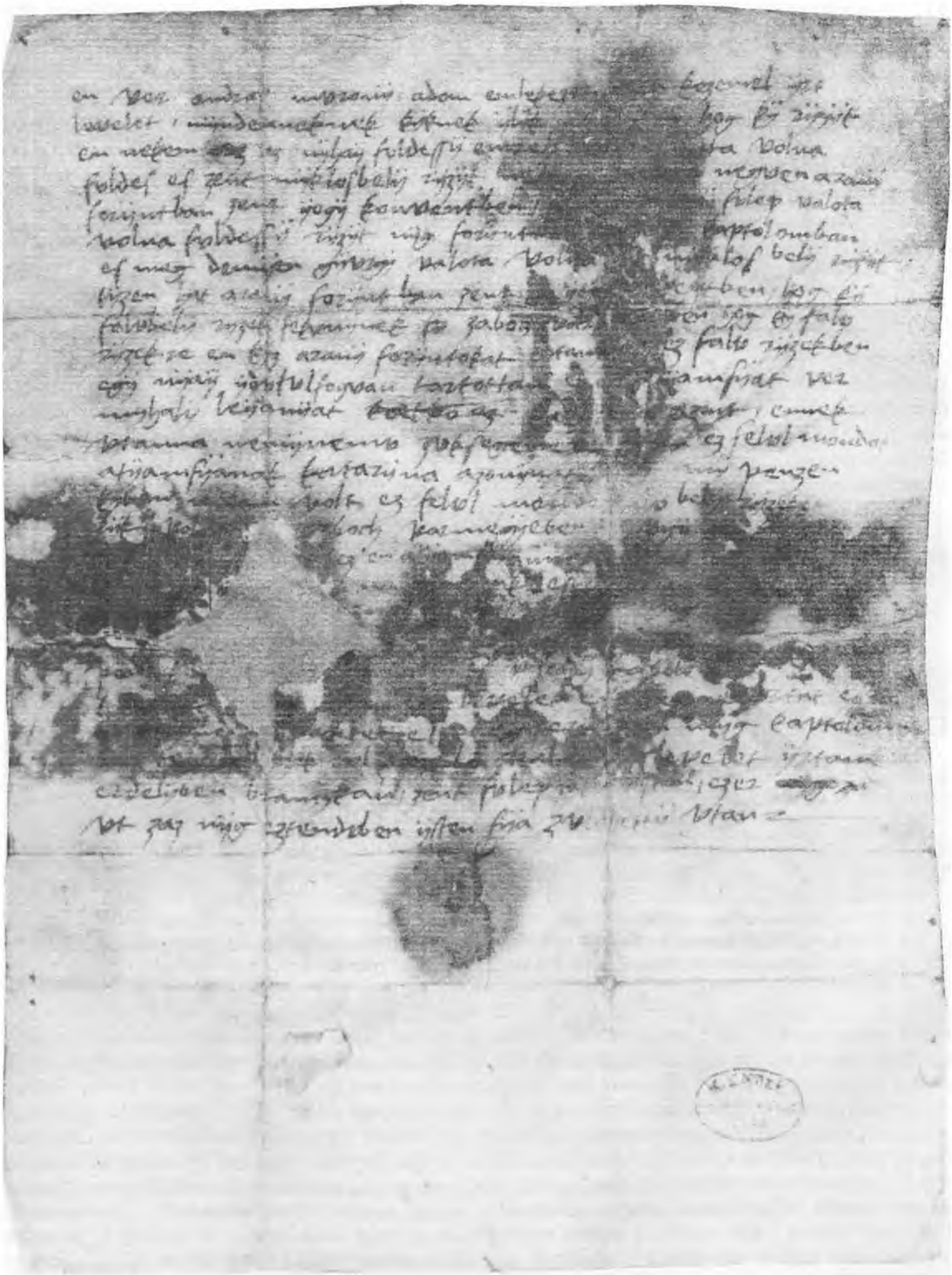
12.

Barancska, 1504. április 30.
VÉR ANDRÁS ZÁLOGLEVELE

Vér András zálogba adja Szabolcs megyei birtokait testvérének, Katalinnak.

- OSZKK MNy. 21.
- 21 × 27,5 cm-es, erősen rongált, foltos papíron, rányomott zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- A levél a Hunyad megyei Barancskán kelt, ugyanis Vér András második felesége Barancskai Péter özvegye, Ágnes volt (KARÁCSONYI, Békés 3: 159; IVÁNYI, Teleki 191; Fruzsinának tudja CSÁNKI 5: 154).
- SZILÁGYI: Száz. 6 [1872]: 478.

en ver andras mvronÿ, adom emlekezetre en kezemel ÿrt | levelet, mÿndenneknek kÿknek ÿlÿk meglatnÿ, hog kÿ rÿzÿt | en nekem[1] az nÿhaÿ fvldessÿ emreh deÿ[...][2], valotta volna | fvldes[3] es zent mÿklosbelÿ[4] rÿzÿt nekem valotta negven aranÿ | forÿntban zent ÿogÿ konventben[5], es [...]eg sapÿ fvlep[6] valota | volna fvldessÿ rÿzÿt nÿg forÿntban [...]aradÿ kaptolomban | es meg demÿen gÿvrgÿ valota volna [...]ent mÿklos belÿ rÿzÿt, | tÿzen hat aranÿ forÿntban zent[7] ÿogÿ konventben, hog kÿ falvbelÿ rÿzek fekvnÿnek[8] zabocz var[...]egÿeben hog kÿ falv | rÿzekre en kÿz aranÿ forÿntokat adtam es ez falv rÿzekben | egy nÿaÿ ÿdvtvlfogvan tartottam e[z] e[...] atÿamfÿat ver | myhalÿ leÿanÿat[9] katar[...]na azont, ennek | vtanna nemÿnemv zvksegemer[t] adam ez felvl mondot | atÿamfÿanak katarÿna azonÿnak [...]eg anÿ penzen | kÿben nalam volt ez felvl mondo[t] [f]alv belÿ rÿzeket | kÿk volna[...] zaboch varmegÿeben [...] vgÿ atam nekÿ | ez falvbelÿ [...]et ez en atÿamfÿannak [n]ÿhaÿ ver mÿhalÿ | Leÿanÿan[...] [...]rÿna azonnak es [...] gÿermekÿnek | [...] [...]znek es [...]asp[...] hog ho [...]ÿk[...] | [...] [...] [...] | penzek [...] zent ÿogÿ es varadÿ kapolon levelet | tartana [...] atam ez levelet en kezemel ÿrtat es | en chÿmeres peczetemel meg ervs[...]ven mÿg kaptolom=|=ban tehettek ezekrvl[10] valast, ez levelet ÿrtam | erdelÿben branczkan,[11] zent fvlep iaka[b] estÿn, ezer[12] | vt zaz nÿg eztendvben ÿsten fÿa zvletettÿ vtan

12. Vér András záloglevele (Barancska, 1504. április 30.) 1r

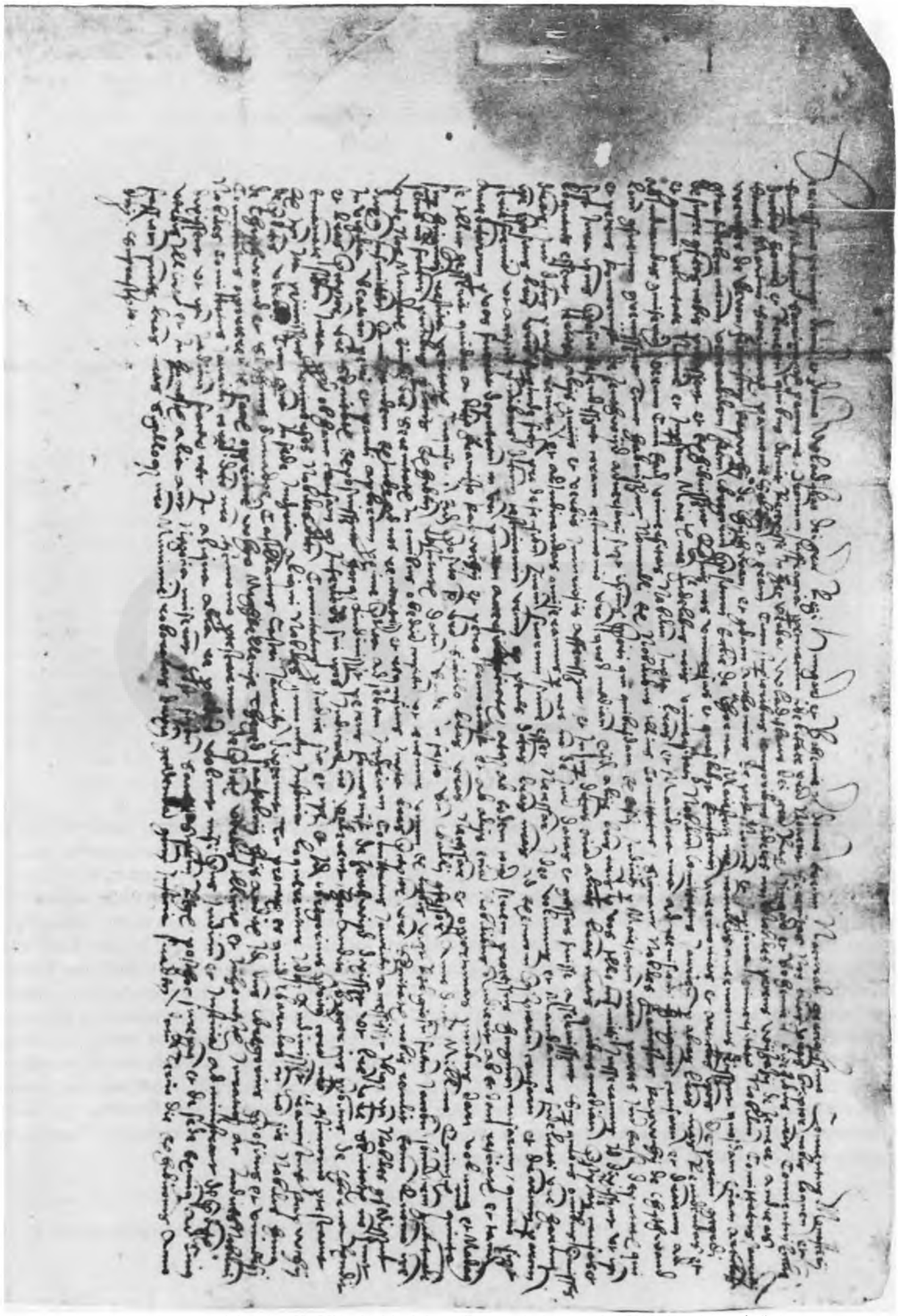
Jegyzetek:
[1]A szó után [*a*]*z* kihúzva.
[2]A Szabolcs megyében birtokos Földesi család egyik tagja (CSÁNKI 1: 534).
[3]Földes, Szabolcs megye, Püspökladánytól keletre (ma Hajdú-Bihar megyében).
[4]Szentmiklós, elpusztult falu Földes mellett.
[5]Szentjobbi apátság, Bihar megye, Nagyváradtól északkeletre (ma Sînîob, Románia).
[6]Szabolcs megyei család (CSÁNKI 1: 541).
[7]Utána valami ki van húzva.
[8]A szó után *fv* kihúzva.
[9]Kihúzva: *katko az.*
[10]Kihúzva: *vala.*
[11]Barancska, Hunyad megye, Dévától északnyugatra, a Maros partján (ma Branisca, Románia).
[12]Kihúzva: *nÿg za.*

13.

Pannonhalma, 1505. [október 16. után]
MAGYAR MONDAT A PANNONHALMI KONVENT JELENTÉSÉBEN

- ŠÚA SSR Hodnoverné miesto leleský konvent, Listiny a aktový materiál, Právne. Acta anni 1505. fasc. 113. no. 64. (A leleszi konvent országos levéltára). Fényképmásolata: OL Df. 224498. Egy fólió.
- 32 × 46 cm-es papíron, kívül viaszpecsét nyoma.
- Két szigetközi falu, Vének (a pannonhalmi apátság birtoka) és Szőgye (a csornai prépostságé) bizonytalan határáról kötött egyezséget 1504 decemberében Tolnai Máté pannonhalmi apát és Gergely csornai prépost. A pannonhalmi konvent azonban rögtön tiltakozott három helyen is az egyezség ellen, mivel azt a konvent beleegyezése nélkül kötötték. A tiltakozás hatására a győri káptalan nem adta Máté apát kezébe az egyezséglevelet, ezért az apát személyesen megjelent a király előtt, és kérte, hogy utasítsa a káptalant a szerződés kiadására (PRT. 3: 244). A király ezt 1505. június 27-ei levelében megtette (PRT. 3: 601). Az utasítást – iratunk szerint – Máté apát elküldte Győr megye ítélőszéke elé, ahol azonban megkérdőjelezték a jogszerűségét. Gergely csornai prépost ez ellen tiltakozott, s ekkor őt becsmérlő szavakkal illették. Mivel a sértegetés ügye a király elé került, II. Ulászló 1505. október 16-án megparancsolta a pannonhalmi konventnek, hogy foglalják írásba a megye ítélőszékén elhangzott gyalázkodó kijelentéseket. Ezt az utasítást átírták a konvent válaszlevelébe, amelyet azonban egészen pontosan nem lehet keltezni, minthogy a datálás nem a király levelének keltéhez, hanem a kézhezvételének időpontjához („datum Tercio die Exhibicionis") igazították, s ez utóbbit nem ismerjük.
- OklSz. *mëgzsákol* címszó alatt 1505-ös keltezéssel.

Serinissimo principi domino et domino Wladislao dei gracia Regi Hungarie et Bohemie *etc* domino Eodem Naturalj graciosissimo Conuentus Monasterÿ | sancti Martini sacrimontis pannonie[1], Oracionem suffragia perpetuacum fidelitate vestra Nouerit serenitas Nos litteras vestras preceptorias nobis loquentes et | directas honoris et Reuerentis quibus decuit Recepisse Jn hec verba[2] [...] datum Bude Jn festo Beatı Gallj confessoris anno dominj Millesimo Quingentesimo quinto | [...] Jdem Gregorius prepositus[3] coram nostro testimonio protestauit | de predictıs verb[is][4] Tum autem Jn sede Judicaria aliqui Nobıles communem Justicia loquerentur Jdemque audiuissent franciscus kapwchÿ[5] | de Chythwand[6] et S[te]phanus[7] amadee[8] Castellanus Castri Jauriensis[9] dixerunt, Tu procax es quid Garulas cum non sis Nobılis huius | Comıttatus opportere[tte][7] saccis opprimere wlgo Meghkellenÿe Theged saakolnÿ hÿs auditis Jdem dominus Gregorius prepositus et vıniuersj | Nobıles Comittatus Jauriensis coram dicto nostro testımonio protestarunt de predictis verbis Jllicitis et Jnhonestis Juratique ac Judices Nobılium | dixissent vt ıpse Judicium facere nec Jn aliqua alia re precedere voluıt nisi presens Judicium et Justiciam ad ministraret de predictis | verbis Jllicitis et Jn honestis alia autem Negocia miseretur post festum san[cti][4] Stephanj Regis[10] posthoc surexımus et de sede Exıuimus ad Cuius | fassionem presentes litteras nostras sigilloque nostro Munimine roboratas duximus conceden[d]as[4] communj Justicia suadentes datum Tercio die Exhıbicionıs anno | dominj suprascripto:

13. A pannonhalmi konvent jelentése II. Ulászló királyhoz (Pannonhalma, 1505. [október 16. után]) 1r

Jegyzetek:

[1]Pannonhalma, Győr megye, Győrtől délkeletre.

[2]Itt következik II. Ulászló király 1505. október 16-ai oklevelének átirata.

[3]Gergely, a csornai premontreiek prépostja 1487-ben szerepel először, és 1505-ig többször találkozunk a nevével (NAGY, Sopron 2: 551, 582–6, 597; HERCZEGH FRIGYES, Sopron vármegye története a Hunyadiak korában. Pannonhalma, 1935. 88–9). 1507-ben már nem ő a csornai prépost (PRT. 3: 611).

[4]A szó tintafoltos.

[5]Csitvándi Kapucsi Ferencet még gyermekként említik 1479-ben (TELEKI, Hunyadiak 12: 137), szerepel 1523-ban (PRT. 8: 188; ETE. 1: 103), 1525-ben Győr megye alispánja (HédOkl. 1: 598).

[6]Csitvánd, Győr megye, Győrtől délnyugatra (ma Csikvánd, Veszprém megye).

[7]Az írás kikopott a hajtáson.

[8]Amadé István a Pozsony és Győr megyében birtokos, várkonyi és bősi Amadé család tagja 1485–1540 között szerepel (NAGY pk. 19; CSÁNKI 3: 563; BOROVSZKY, Pozsony 682). 1509-ben már óvári várnagy (PRT. 3: 278), 1515–1516-ban alországbíró, 1518-ban királyi tanácsos (HédOkl. 2: 396; FÓGEL, II. Lajos 26).

[9]Győr, Győr megye.

[10]Augusztus 20. után.

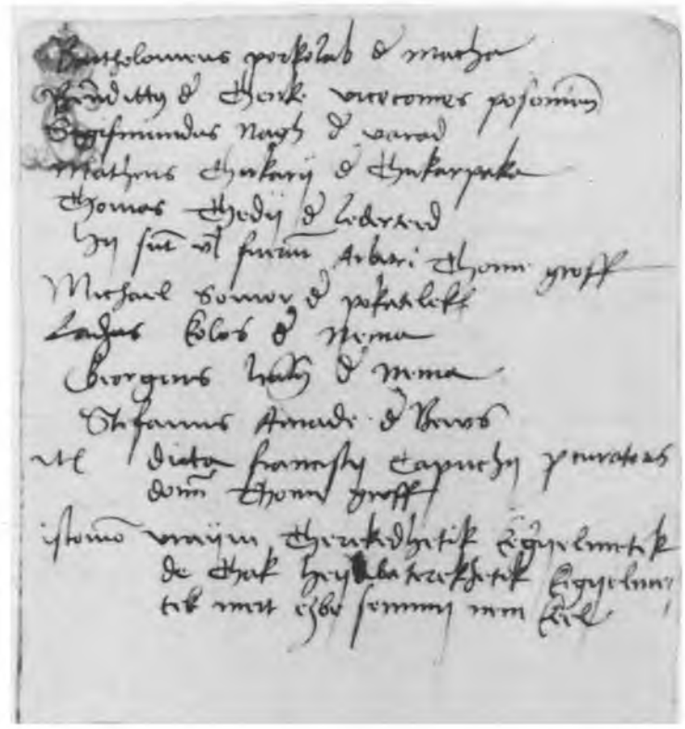
14.

[1505 körül]

KAPUCSI FERENC FÖLJEGYZÉSÉNEK MAGYAR MONDATA

- OL Dl. 24778. (NRA. fasc. 661. no. 11).
- 10,5 × 12,5 cm-es papíron, egy latin nyelvű névsor végén. Egy fólió.
- Az OL fenti jelzetén latin nyelvű peres iratok fogalmazványai találhatók Kapucsi Ferenctől, a Szentgyörgyi és Bazini grófok ügyvédjétől. Az iratok Szentgyörgyi Tamásnak a Nagylucsei (Dóczy) család Győr és Moson megyei birtokain elkövetett hatalmaskodásaival foglalkoznak, az okozott károkat sorolják föl. Ezen iratok között található az a kis cédula, melyen az ügyvéd a fogott bírákat sorolja föl, s ennek végén a magyar megjegyzés. A Szentgyörgyi és Bazini grófok garázdálkodása a Nagylucsei-birtokokban Nagylucsei Orbán királyi kincstartó halála után, 1492-ben kezdődött (T. 41 [1927]: 59), s tartott 1505-ig, Tamás gróf haláláig. (ILA BÁLINT i. h. fölsorolja az ügyhöz tartozó okleveleket.) A magyar mondatot tartalmazó cédulával egy borítékban lévő, azonos levéltári jelzetű fogalmazványok egyike szerint a Nyáradból elhajtott lovakat 13 év múltán sem adták vissza. Ezt az iratot és a magyar szöveget azonos kéz írta, így következtethető ki a feltételezett keletkezési időpont: 1505 körül. Hogy mégsem tudjuk pontosan datálni a szöveget, annak oka kettős. Egyrészt nem biztos, hogy a két irat egy időben keletkezett, másrészt a két család viszályának kezdete (1492) is, bár valószínű, de csak kikövetkeztetett időpont.
- ILA: T. 41 [1927]: 59; majd ugyanő pontosabb szöveggel, de 1492 körüli hibás keltezéssel: MNy. 26 [1930]: 232.

Bartholomeus porkolab[1] de macha[2] | Benedittus de Chenke[3] vicecomes posoniensis | Sigismundus Nagh de varad[4] | Matheus Chukarÿ de Chukarpaka[5] | Thomas Thedÿ de lederteed[7] | hy sunt vel fuerunt Arbitri Thome groff[8] | Michael Somor de pokatelekh[9] | Ladislaus kolos[10] de Nema[11] | Georgius litteratus[12] de Nema | Stefanus Amade de Bews item dicta francyscy Capuchy procuratoris | domini Thome groff
istomodo vraÿm Therekedhetik kegyelmetek[13] | de Chak heyaba terekhetik kegyelme=|tek mert ezbe semmy nem keel

14. Kapucsi Ferenc följegyzése ([1505 körül]) 1r

Jegyzetek:

[1]Porkoláb Bertalan Komárom megyében birtokos család (CSÁNKI 3: 530; BOROVSZKY, Komárom 58, 110, 114) tagja lehet.

[2]Mocsa, Komárom megye, Komáromtól délkeletre.

[3]Csenkey Benedek 1479–1521 között szerepel Pozsony megyében (BOROVSZKY, Pozsony 543, 686).

[4]Feltehetően Kisvárad, Nyitra megye, Suránytól délre (ma Nitriansky Hrádok, Csehszlovákia).

[5]Csukárpaka, Pozsony megye, Pozsonytól délkeletre (ma Vel'ká Paka része, Csehszlovákia).

[6]A Pozsony megyében birtokos Thedy család (BOROVSZKY, Pozsony 697) tagja lehet.

[7]Lidértejed, Pozsony megye, Dunaszerdahelytől délkeletre (ma Kútniky része,Csehszlovákia).

[8]Szentgyörgyi és Bazini gróf Tamás, II. Ulászló királyi tanácsosa (PodmOkl. 1: 347; Fógel, II. Ulászló 53), 1505-ben halt meg (T. 41 [1927]: 59).

[9]Pókatelki Szomor Mihály (NAGY 12: 429) 1517-ben Pozsony megyei alispán (ORTVAY, Pozsony 3: 183).

[10]Kolozs László Komárom megyei család (CSÁNKI 3: 526–7) tagja, említik 1489-ben (NAGY, Sopron 2: 557), 1493-ban visegrádi kapitány (NAGY 6: 307).

[11]Néma (Kolozsnéma), Komárom megye, Komáromtól nyugatra (ma Kližska Nemá, Csehszlovákia).

[12]Némai Litterátus György 1492-től szerepel (BOROVSZKY, Komárom 91), 1517–1520 között Győr megye alispánja (BOROVSZKY, Győr 300), 1525-ben már halott (HédOkl. 1: 592).

[13]A *g* fölött egy hurok (egy *z* betű fölső része?) látható.

15.

1506.

PAKSY PÁL FÖLJEGYZÉSE

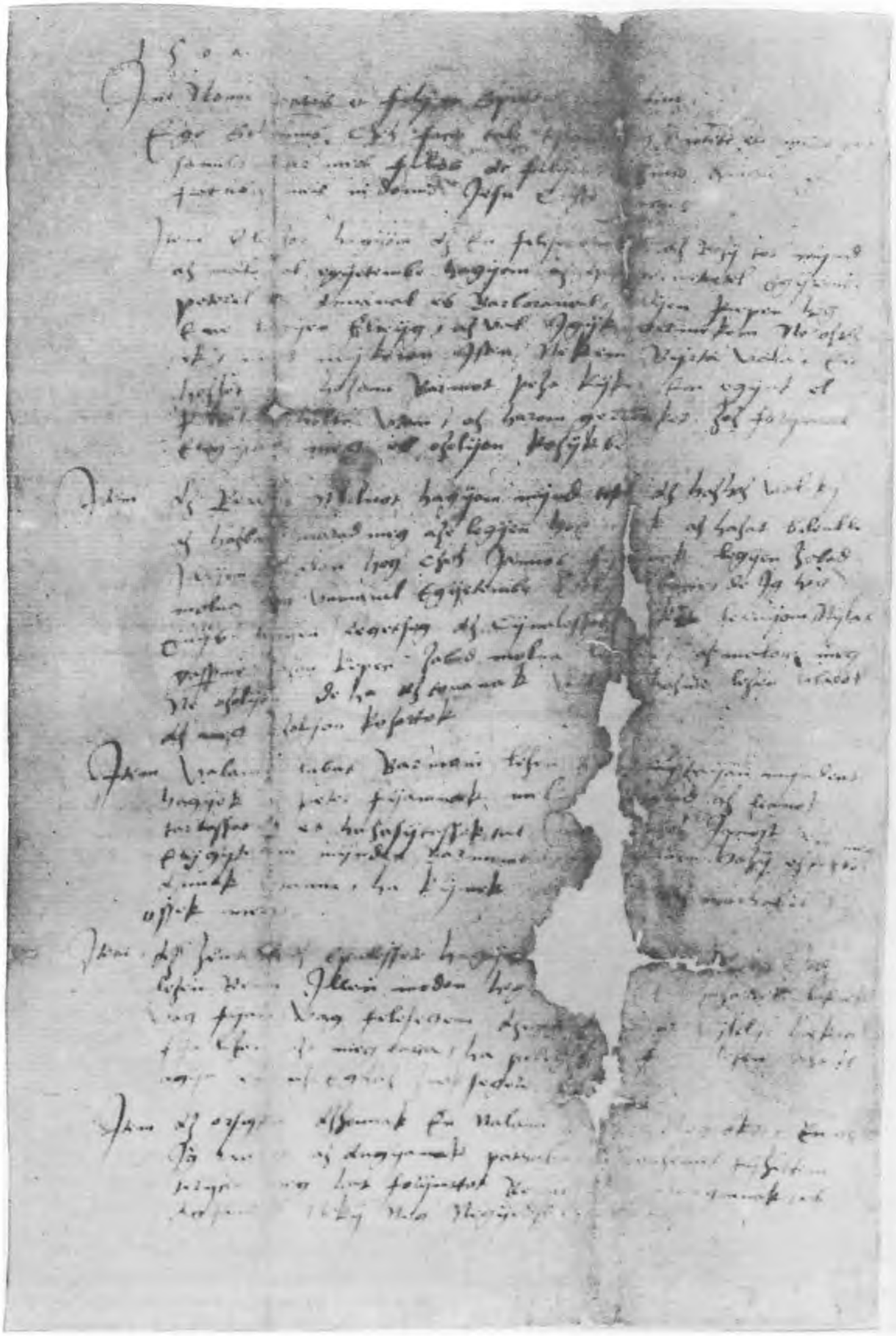
- (A kaposmérei Mérey család levéltára.)
- (A Paksy család jegyzőkönyvének 3. lapján.)
- DÖBRENTEI GÁBOR hét följegyzést közölt ebből a jegyzőkönyvből (RMNy. 2/2: 7–9, 14–5). Kötetünkbe – műfaja és tartalma alapján – ezek közül hat bejegyzés tartozik, a VI–X. és a XVII. számot viselők (ez és a **18., 21., 22., 34., F. 12.**). A bejegyzéseket DÖBRENTEI különböző évekből és különböző kezektől valónak ítélte, ezért itt is külön, a megfelelő évszámnál találhatók. A Mérey család levéltára ma az Országos Levéltárban van, ez a jegyzőkönyv azonban hiányzik. (1945-ben ennek a családi levéltárnak is elpusztultak egyes részei, lehetséges, hogy iratunk is köztük volt.) DÖBRENTEI szerint a jegyzőkönyvbe Paksy Pál, Lajos, Imre és János írt egymás után, csakhogy a család ilyen nevű tagjai a rendelkezésre álló genealógiák szerint (NAGY 9: 14–9; KARÁCSONYI, Békés 3: 117–9; OL P 500. A Mérey csl. levéltára, 6. t. Elenchusok) egyik ágon sem követték egymást ebben a sorrendben. A szövegek is töredékesek, hiányosak; DÖBRENTEI egyéb közléseiben is kisebb-nagyobb hibák vannak. Mindezek miatt ezeket a szövegeket csak kellő körültekintéssel és óvatossággal lehet használni.
- RMNy. 2/2: 8.

It. In Anno Dñi M^{mo} Quin^{mo} Sexto: En kÿ wagÿhoc. p. P[1]. emlekezem hogh ȝenth marton napÿan nÿerthem meg. p. h. nag Buual nag̃ Banathal, —[2]

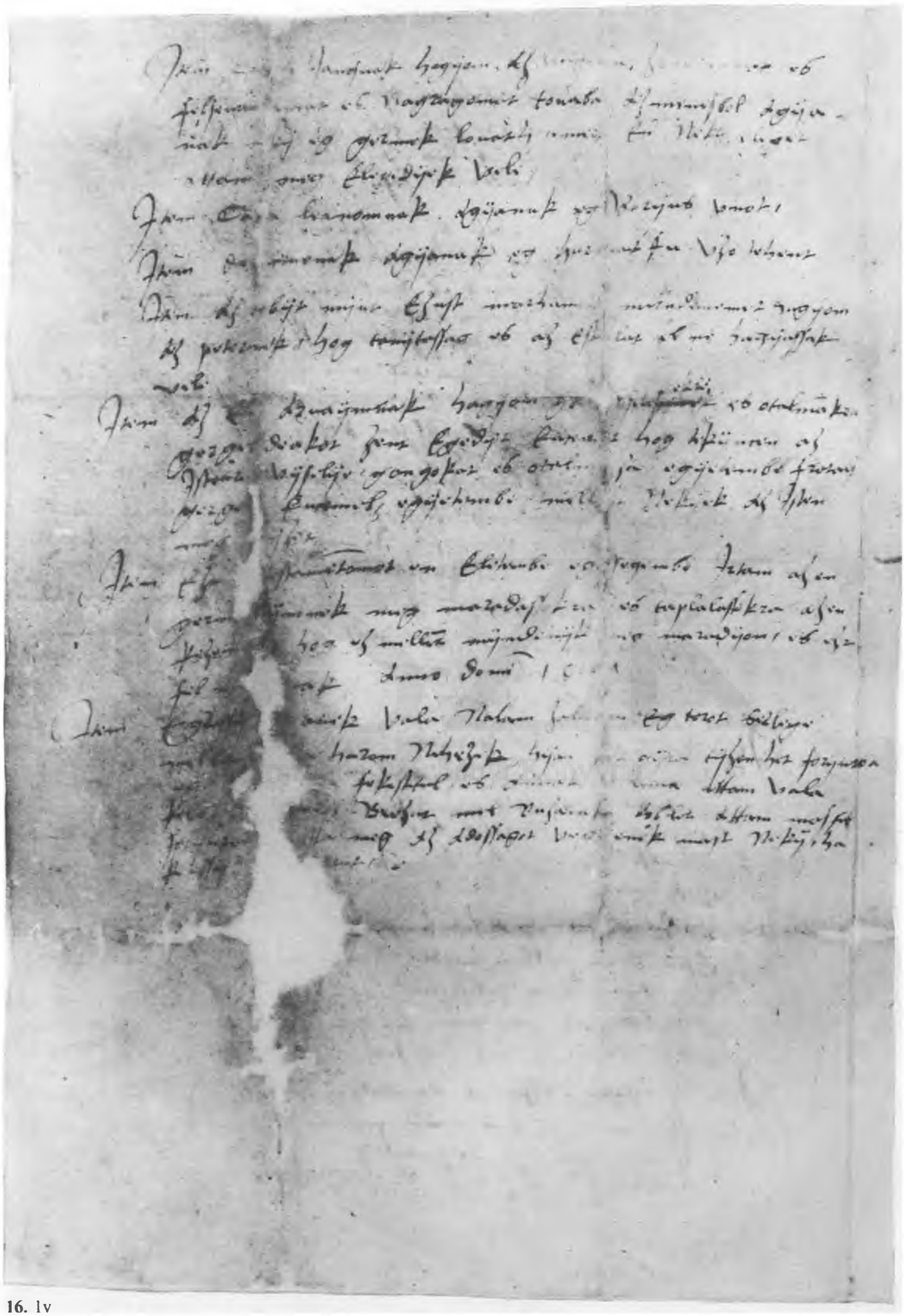
Jegyzetek:

[1]Paksy Pál Tolna megyében birtokos család tagja, 1483-ban (KARÁCSONYI, Békés 3: 118) és 1509-ben említik (NAGY 9: 15, 18).

[2]DÖBRENTEI jegyzete: „a' mi ezután jő, elázás miatt bizonytalan olvasatu. Egy későbbi másolat így tevé: *Kÿrem, mÿuel elÿth emelekezem P....th Istvan meg ne fogagÿon w nekÿ.* De ennek értelme nincs. Tisztán ennyi látszik: *meg ne fogagÿon w nekj.*"

16. Cseh István végrendelete (1507.) 1r

16. lv

16.

1507.
CSEH ISTVÁN VÉGRENDELETE

Végrendelkezik birtokáról, malmáról, ingó vagyonáról.

- OL F 17. Kolos. C 86. (Korábbi jelzete Dl. 26820. volt, feltehetően valamikor visszakerül erre.)
- 33 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, restaurált papír 1rv oldalán. A papír vízfoltos, szétázott és elrongálódott. Két fólió.
- A végrendeletnek nincs napi keltezése, és sem aláírással, sem pecséttel nincs hitelesítve. Közlője, JAKÓ ZSIGMOND szerint ezek azért hiányoznak róla, és az irat azért került a kolozsmonostori konvent hiteleshelyi levéltárába, mert Cseh István ezt fogalmazványnak szánta egy latin nyelvű, hiteleshelyi oklevél elkészítéséhez (NyIrK. 6 [1962]: 186). Ezt a véleményt SZABÓ T. ATTILA is elfogadja Cseh István nyelvéről írt tanulmányában (MNy. 65 [1969]: 26). De igazolni ezt a feltevést csak a latin nyelvű végrendelet meglétével lehetne. Az irat fogalmazvány volta mellett szól az, hogy a keltezés után a levélíró még egy újabb tételt írt hozzá a levélhez, s ezen újabb bekezdés ductusa valamelyest eltér az előzőkétől. Fogalmazvány volta ellen szól viszont az igényes külső megjelenés, a csak néhány apró betoldással javított, tiszta íráskép. Meglepő még az a XVI. század elejére nem jellemző papírpocsékolás, hogy az egész ív papír felét teljesen üresen hagyták. Ezért az irat keletkezésével kapcsolatban további hipotézisek állíthatók JAKÓ feltételezése mellé: lehetséges, hogy az irat eredeti, de lehet másolat is (a levéltári borítékán egy följegyzés 1550-es másolatnak tartja), vagy lehet a hiteles példány másodlata is. Mindennek a levél keltezése szempontjából van jelentősége, hiszen ha a végrendelet fogalmazvány vagy másodlat, akkor a keltezése 1507. lehet, ha viszont másolat, úgy 1507. vagy [1507 után] is. Az 1507-es vagy a körüli keltezést támogatja az, hogy a végrendelet kézírása – Cseh István sajátkezű írása – megegyezik egy 1508-ban kelt nyugta (17.) írásával. Mindezeket figyelembe véve az 1507-es keltezés mellett maradtunk, de nem zárjuk ki annak a lehetőségét, hogy egyéb adatok felbukkanásával a keltezés módosításra szorulhat. — A végrendelet a jelenlegivel megegyező rossz állapotban volt már a XVIII. század végén is, ezt a vele azonos jelzeten lévő, 1782-ben készült, hitelesített átirata is említi. Az átirat szövegében lévő kihagyások általában egybeesnek a ma is hiányzó (lyukas) részekkel. JAKÓ kiadásában ezeket a már a XVIII. században is hiányzó részeket kiegészíti.
- JAKÓ: NyIrk. 6 [1962]: 184–7. hasonmással.

1507.
Jn Nomi*n*e patris et filÿ et Spiritus sanct[...] ame*n* | Ego St*e*phanus Cheh[1] facio tale testam[...]m[2], m*e*nte et ın Corpore | sanus, ınter meos filios ac filyas, [...][2] meo *con*iugio et | fratrib*us* meis in domi*n*o Jesu Cristo [...]men,

Jtem Ele[o]zor hagÿom az En felesegem[...][2] az Bozÿ[3] tot mÿnd | az malomal egÿetembe hagÿom az apr[...][2] germeketel Egÿtembe | peterel [es] annaual es Barboraual, [...]llÿen[2] kepen hog | Eue legÿen Elteÿg, azval Jgÿk germekem Ne oztoz=|=ek, m[er]t mÿ koron Jsten Nekem Bÿrta vala, Eu | hozzot [...n] hozam Barmot pezt kÿket En egÿut el | koltote[...][2] holta vtan, az harom germeket, zaz forÿntal | Elegÿc[ek] meg es ozolÿon kozÿkbe

Jtem az Reu[d]ÿ[4] Molnot hagÿom mÿnd tostol az hazhoz valakÿ | az hazban marad meg aze legÿen hog ta[...]k[2] az hazat beleulle | Jllÿen [m]odon hog Cheh Jannos fÿ[...]nak[2] legÿen zabad | molna hog vamaual Egÿetembe Erolÿ[...][2] benne, de Jg hog | Euÿs legÿen segetseg az Cÿnalassab[...][2] kata leanÿom, Nÿlas | gaspne azon kepen zabad molna le[...][2], az malam meg | Ne ozolÿon de ha az touanak val[...][2] hazna lezen halabol | az meg [o]zolÿon kozottok

Jtem valam[..] labas Barmom lezen h[...]y[5] taÿan mÿndent | hagÿok [...] peter fÿamnak mel [...]arad[2] az leanok | tartassatul es hazasÿtassoktul, [...][2] Janost en meg | Elÿgÿtetem mÿnden Barmombol e[...] [...]jnden[2] hazÿ ezkozbol | annak vtanna, ha kÿnek [...][2] az marhabol fyz|ossek meg,

Jtem, az zente[gh]az Epulessere hagÿ[...] [...][2] Job | lezen Benne Jllen modon hog [...] [...]zamba[2] laknek | vag fÿam vag felesegem aze [...] [...]jselÿe[2] ha kacol[6] | fÿa lezen azt meg tarca, ha pedeg [...][2] lezen azt el | agÿa es az Eghaz zwksegere [...][2]

Jtem az orsÿka azzonnak En Nalam [...]on[2] Neg okre, En az | Jeg[5] rwhat az angÿanak pathaba[7] [...][2] [p]enzemet fÿzettem | terÿcen meg hat forÿnttot Benne [...][2] aruaÿmnak, es | agÿanak Nekÿ Neg Negÿedffu[8] [...]ot[2], ||

Jtem Cheh Janosnak hagÿom az[9] wÿseleu zwbÿcamat[10] es | felseurwhamat es Nagragomat touaba az menesbol agya=|nak n[e]kÿ[2] eg germek louath, mert En Nekÿ eleget | attam meg Elegedÿek vele,
Jtem Ca[...]a[2] leanomnak agÿanak eg Borÿus vnot,

Jtem de[...]cinenak[2] agÿanak eg harmat fu[11] vzo tehent
Jtem az tobÿt mÿnt Ezust marhamat mÿndenemet hagÿom | az peternek, hog tanÿtassag es az Eskolat el ne hagÿassak | vele

Jtem az En aruaÿmnak hagÿom go[...]selesekre[12] es otalmakra | gergel deakot zent Egedÿt[13] Eucemet hog tekÿncen az | Jstenre vÿselÿe gongokat es otalma[az]za egÿetembe frataÿ | gerge[...][14] Eucemel, egÿetembe mell[...][2] Nekÿek az Jsten | meg [...]ÿzet[2]

Jtem Ezt [...][2] testamẽtomot en Eletembe egessegembe Jrtam az en | germ[ek]ÿmnek meg maradassokra es taplalassokra az en | kezem[...][2] hog ez mellẽ[15] mÿndenÿk meg maradÿon, es ezt | fel ne [...]cak[2], anno dom*ini* 1507

Jtem Egressÿ [...]rnek[2] vala Nalam zalagon Eg torot serlege | melben [...][2] harom Nehezek hÿan ket gÿra tÿzen het forÿntba[16] | eg l[...]a[2] fekesttul, es annak vtanna attam vala | kol[...] [...]bol[2] Bwzat mel Buzanak koblet attam masfel | forÿnton [...][2] [...]gÿa[2] meg az adossagot vegÿenek mast Nekÿ, ha | k[ere]ssÿ [...]t[2],

Jegyzetek:

[1]A rődi Cseh családról sok mindent tudunk, de Istvánról szinte semmit (l. CSÁNKI 5: 453–6; JAKÓ ZSIGMOND, Írás, könyv, értelmiség. Bukarest, 1977. 37–41).

[2]Lyukas a papír.

[3]Bós, Kolozs megye (ma Kolozsvárhoz csatolva, Románia).

[4]Rőd, Kolozs megye, Kolozsvártól délre (ma Rediu, Románia).

[5]Az *e* betű utólag a sor fölé van betoldva.

[6]*Kacola* 'kanca'.

[7]Pata, Kolozs megye (ma Kolozsvárhoz csatolva).

[8]*Negyedfű* 'negyedik évében lévő állat (ló)'.

[9]*A szó*kezdő *a a*-ról van javítva.

[10]*Subica* 'egy fajta felsőruha, rövid bunda'.

[11]*Harmadfű*.

[12]Az utolsó két szótag, *ekre*, a sor fölé van írva, alatta kihúzva: *enek*.

[13]Szentegyedi Székely Gergely deák szerepel 1508-ban (**17.**), 1516-ban ügyvédként említik (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 6: 331).

[14]Egy Frátay Gergelyt említ NAGY IVÁN (4: 251), 1458-ban kiskorú gyermek (CSÁNKI 5: 477).

[15]A *t* betű fölötti vízszintes vonás funkcióját nem ismerjük.

[16]Az utolsó szótag, *ba*, a következő oldalra (2r) csúszott.

17.

Kolozsvár, 1508. március 21.
BÁTHORI ANNA NYUGTÁJA

Négy fogott bíró előtt Báthori Anna nyugtatja mostohafiát, Suky Istvánt arról, hogy a férje hagyatékából járó részt megkapta.

- Az Erdélyi Múzeum levéltára, Suky és br. Petrichevich-Horváth család.) Fényképmásolata: OSZKK Facs. X/50., ez alapján közöljük. Egy fólió.
- 13,5 × 22 cm-es papíron, a szöveg alatt a négy fogott bíró felzetes pecsétjével. Az első, fordított állású pecsét pajzsában ágaskodó állat, fölötte félhold van. A másik három emberalakot ábrázoló gemmapecsét.
- A közléseiben és a szakirodalomban *Suky István menedéklevele* címen ismert nyelvemléket rődi Cseh István jegyezte le (l. **16.**). Hagyományos elnevezése azonban hibás, hiszen a menedéket Suky István nem adta, hanem kapta mostohaanyjától, Báthori Annától. Ezeket a nyugtákat pedig a menedékadóról szokták elnevezni (vö. Vér András menedéklevele, **8.**).
- KELEMEN: ErdMúz. 29 [1912]: 257–64. hasonmással; SZILY: MNy. 9 [1913]: 86.

Ezt mÿ Emlekezzetre adÿwk vg mÿnth, fogoth Bÿrak, Vÿtezlew es Nemesseg ıeleussen[1] | zekel gergel eleut Cheeh Jsthwan[2] eleut, Was Janos[3] Eleut, Lazar Ferench[4] elewt, Az| zwkÿ Jsthwan[5] az ew hwgaÿual[6] egetembe, az Ew Mwsthoha annokat, az Bathorÿ | Annath[7] kÿ wolt az zwkÿ Janos[8] felesege, meg elegÿtette, az fellÿwl meg mondoth | zwkÿ Jsthwan mÿnd Jegrwhaÿarwl, mÿnd kedeglen egebekrwl valamÿ wola, | mÿnd rwhabol mÿnd egeb Jngo bÿngo marhaÿabol, es[9] atÿanak penzebewl, vg | mÿt, adda, Egbe zamlalwan[10],

hetwen forÿntoth, mÿ eleutwk, Es[11] towaba | Jl modon hog, ez el mult adoÿerth[12] kel venniek zaboth[13] zabod, es el wessek | aztÿs, elewtwnk[14] vegeztuk, Thowabÿā ez felÿul meg Mondoth[15] anna azzon | ada mÿ elewtunk mÿndenekrul, az zwkÿ Jsthwannak menedeked, ezt mÿ az mÿ | pecetwkel ezt meg erewssÿtotwk, es emlekezetre adÿuk, ez leuel kewlt Koloswarath | keden, letare elewth valo vosarnapeleuth, anno domi*ni* millessimo Qui*n*gentessim*o* octavo:,

Jegyzetek:

[1]Valószínűleg *eleut*-ből van javítva.

[2]Szentegyedi Székely Gergely és rődi Cseh István (l. **16.**).

[3]Szentegyedi Wass János Doboka és Kolozs megyei birtokos család tagja, czegei Wass Domokos fia (NAGY 12: 83). 1493–1507 között szerepel, 1523-ban már valószínűleg nem él (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 2: 480–1; 330–1).

[4]Lázár Ferenc a szárhegyi Lázár családból való András fia (NAGY 7: 51). Szerepel 1521-ben (SzékOkl. 2: 5), 1529-ben I. Ferdinánd pártján áll (SzékOkl. 2: 19; 3: 244; ETE. 1: 427), utoljára 1536-ban említik (SzékOkl. 2: 39).

[5]Suky István, Suky (Sánta) János fia, királyi ember, az 1467-ben az erdélyi lázadásban való részvételéért lefejezett Mihály unokája. 1513-ban már halott (CSÁNKI 5: 583; T. 50 [1936]: 74–5).

[6]Suky Orsolya (somkereki Erdélyi Tamásné), Suky Erzsébet és Potenciána (Hosszúaszói Ferencné) (T. i. h.).

[7]Báthori Anna somlyói Báthori István leánya, 1460-ban Agárdi László özvegye (NAGY 1: 220; T. 18 [1900]: 19, 28 k.). 1470-ben Suky János felesége (T. 50 [1936]: 74).

[8]Suky (Sánta) János 1477-ben szerepel, 1491-ben már nem él (T. 50 [1936]: 74).

[9]Utána *pe* áthúzva.

[10]Az *n* helyén lyukas a papír.

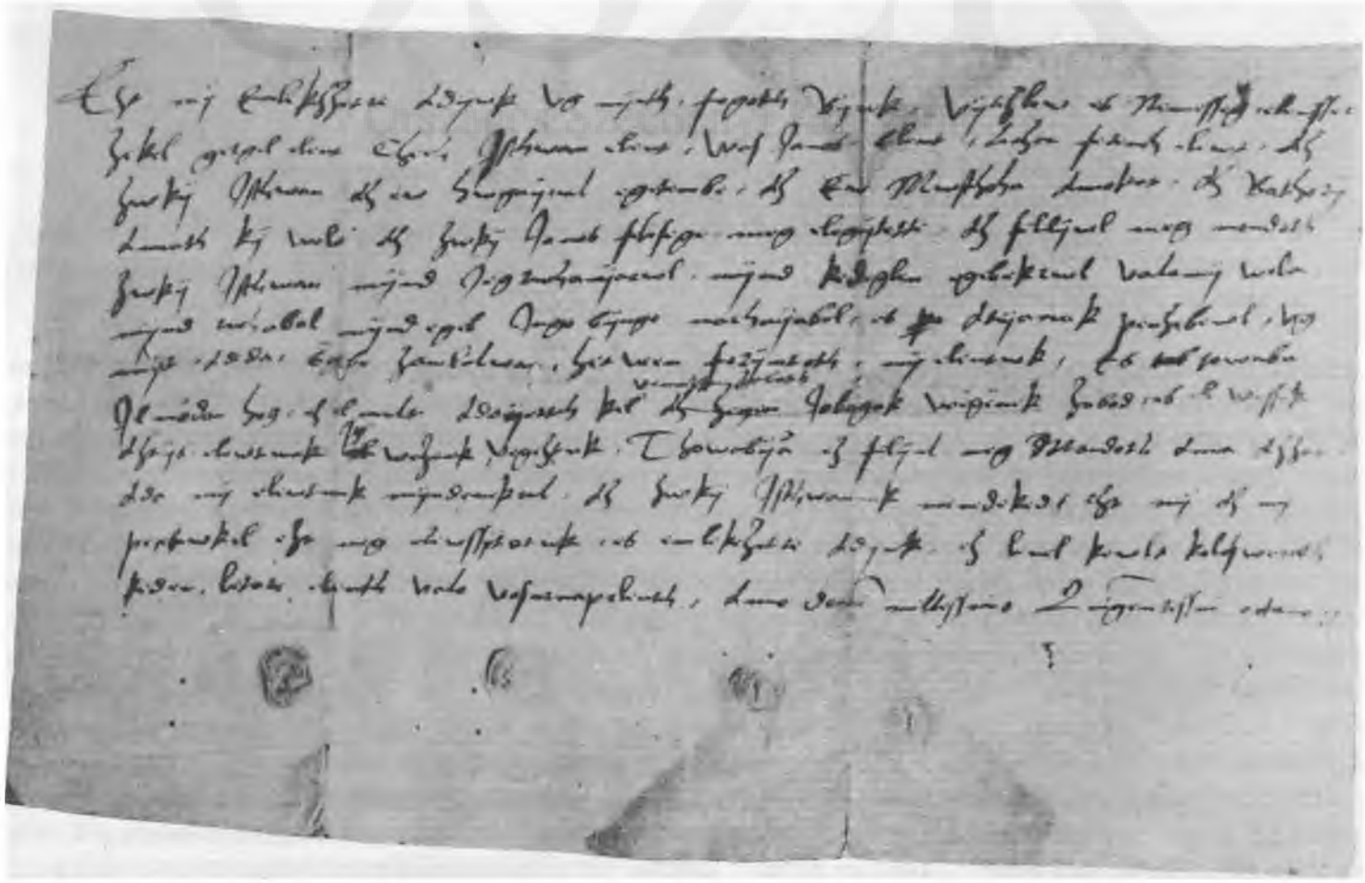
[11]Utána *tob* áthúzva.

[12]Az *ÿ* valamiről javítva van.

[13]A két szó a sor fölött van betoldva, alatta kihúzva: *az zegen Jobagok wegenek.*

[14]Utána *el weztek* kihúzva, majd az *el* fölé betoldva: *Ig*, s ez is kihúzva.

[15]Az *M* egy *d* betűről van átjavítva.

17. Báthori Anna nyugtája (Kolozsvár, 1508. március 21.) 1r

18.

[1508. május 29. után]
PAKSY PÁL FÖLJEGYZÉSE

- (A kaposmérei Mérey család levéltára.)
- A Paksy család jegyzőkönyvének 49. lapján.)
- DÖBRENTEI GÁBOR 1508. évi keltezéssel közölte ezt a jegyzőkönyvi bejegyzést (vö. **15., 21., 22., 34., F. 12.**). A szöveg azonban nincs keltezve, csak Paksy Kristóf születésének és halálának időpontja szerepel benne. Így a jegyzőkönyvbe csak ezt követően, tehát 1508. május 29. után írhatták be. Óvatosságra int DÖBRENTEI keltezésével kapcsolatban az is, hogy ez a bejegyzés a jegyzőkönyv 49. lapján volt, míg a DÖBRENTEI által 1500–1510 közöttre keltezett magyar bejegyzések a 3–29. lapon voltak (l. RMNy. 2/2: 7–9).
- RMNy. 2/2: 8.

It. In feria Quinta In festo Vrbani Pape[1] In Aurora Anno Dñi M^{mo} Quin^{mo} octauo Criſtoferus filius .E. Paulÿ δ Pakos natus eſt, In cujus natiuitate gaudiū maximꝫ fc̄m totaque Dies letabunδ pertranſÿt It. In Anno Dñi sp̄dicto poſt feſtū Vrbani Pape feria ſc̄da obÿt Criſtoferus filius .e. Paulÿ δ Pakos: In eccleſia B̄te marie Vginis j̄ Bewlczke[2] iacʒt.
Ho en ʒerelmes en edews · fÿam Paxÿ Criſtoff ÿmagha.....[3]

Jegyzetek:
[1]Május 25.
[2]Bölcske, Tolna megye, Pakstól északkeletre.
[3]DÖBRENTEI jegyzete: „A' végszó' értelmét nem lehet kivenni."

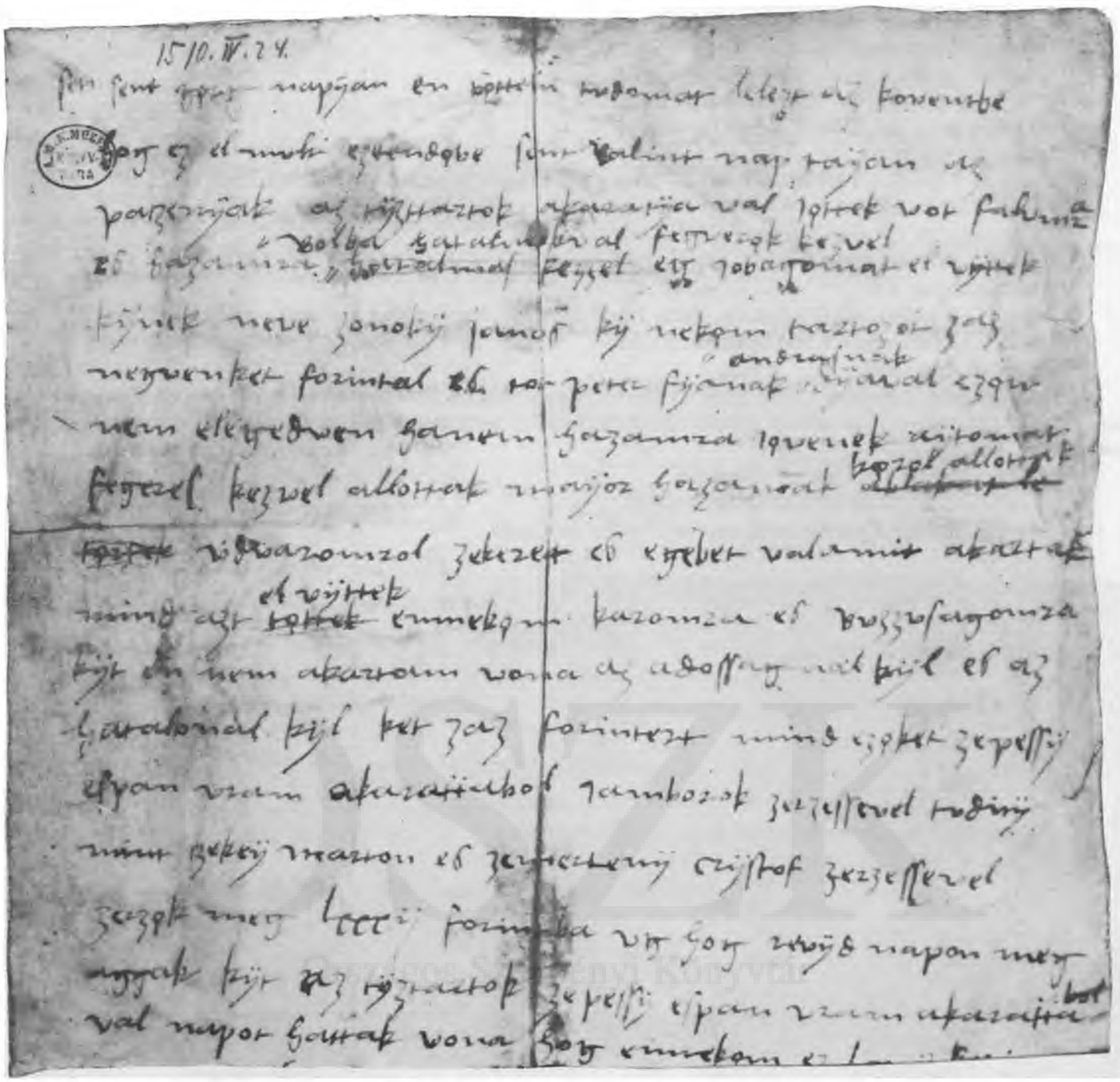
19.

Lelesz, 1510. április 24.
LELESZI BEVALLÓLEVÉL

A panasztevő bólyi házán az előző évben a páciniak hatalmaskodtak. Kétszáz forintját Czekeházi Albert és Ragáldi Mátyás késlekedik megadni.

- OSZKK MNy. 22.
- 20,5 × 22 cm-es, hosszában és keresztben is kettévágott, foltos papíron, melynek alsó része elveszett, a két meglévő fölső részt hátoldalán összeragasztották. Egy fólió.
- A levél íróját, a panasztevőt nem ismerjük, Bólyban ebben az időben több birtokos család is volt (l. BOROVSZKY, Zemplén 32).
- BARTHA: NyK. 28 [1898]: 71–5.

sen sent gǫrg napÿan en tǫttem[1] tvdomat lelezt[2] az koventbe | hog ez el mvlt eztendǫbe sent Balint nap taÿan az | paczenÿak[3] az tÿzttartok akaratÿa val jǫttek vot falvmra[4] | es hazamra[5] Bolba[6] hatalmokval fegverǫk kezvel eg jobagomat el vÿttek | kÿnek neve zonokÿ janos[7] kÿ nekǫm tartozot zaz | negvenket forintal es tot peter fÿanak andrasnak[8] dÿaval ezǫn | nem elegedven hanem hazamra jǫvenek aÿtomat | fegeres kezvel allottak maÿor hazām̄at[9] kǫrǫl allottak[10] | vdvaromrol zekeret es egebet valamit akartak | mind azt[11] el vÿttek enmekǫm karomra es Bvzzvsagomra | kÿt en nem akartam vona az adossagnal kÿl es az | hatalonal kÿl ket zaz forintert mind ezǫket zepessÿ | espan vram[12] akarätabol jamborok zerzessevel tvdnÿ | mint czekeÿ marton[13] es zemertenÿ crÿstof zerzessevel | zerzǫk meg Lxxxÿ forintba vg hog revÿd napon meg | aggak kÿt az[14] tÿztartok[15] zepessÿ espan vram akarätta[16]|val napot hattak vona hog ennekǫm ez [...] || hog nekǫm tellessegvel[17] meg[18] aggak akort[19] sem | allak meg az zerzest[20] mert en kez votam[21] fel vennem az fǫlǫl[22] | mondot napokon[23] az vtan[24] | sent gǫrg napÿan mēnek lelezze nemÿ dolgom ert | hat ot vagon czekehazÿ albert[25] es ragaldÿ mätias | kenalnak vala[26] engemet az penznek nemÿ rezevel | az tǫbÿt kerÿk vala sent mihal napÿara kyt en nem | akarek hadon azert az hagot napok[27] mind ǫ raÿtok | mvltak el de[28] mÿert en zepessÿ espan vramnak[29] | valo zolgalni akaroc meeges fel vezem vala ha | mind megaggak vala de[30] ǫk nem akarak meg adnÿ[31] | azert az zerzes[32] mind ǫ[33] | raÿtok mvlekel ez az tvdomanÿ tetel sent gǫrg | napÿan anno 1510

19. Leleszi bevallólevél (Lelesz, 1510. április 24.) 1r

Jegyzetek:

[1]Az első *t* után lyukas a papír.

[2]Lelesz, Zemplén megye, Királyhelmectől északkeletre (ma Leles, Csehszlovákia).

[3]Pácin, Zemplén megye, Karcsa mellett.

[4]Az utolsó *a* betű a sor fölé van betoldva.

[5]Utána kihúzva: *hatalmas kezzel*, fölötte a következő négy szó jelöléssel betoldva.

[6]Bóly, Zemplén megye, Királyhelmectől északnyugatra (ma Bol', Csehszlovákia).

[7]Szolnok, később Szolnocska, Bóly mellett volt.

[8]A sor fölött, jelöléssel betoldva.

[9]A szó eredetileg *hazam[n]ak* volt, az utána következők kihúzása miatt a *k* betű egy részének törlésével *hazamat*-ra javították, de a nazális jelölése (¯) ott maradt.

[10]A *kǫrǫl allottak* a sor fölött jelölés nélkül van betoldva, alatta kihúzva: *ablakat le | tǫrtek*.

[11]Utána *tǫttek* kihúzva, fölötte jelölés nélkül betoldva: *el vyttek*.

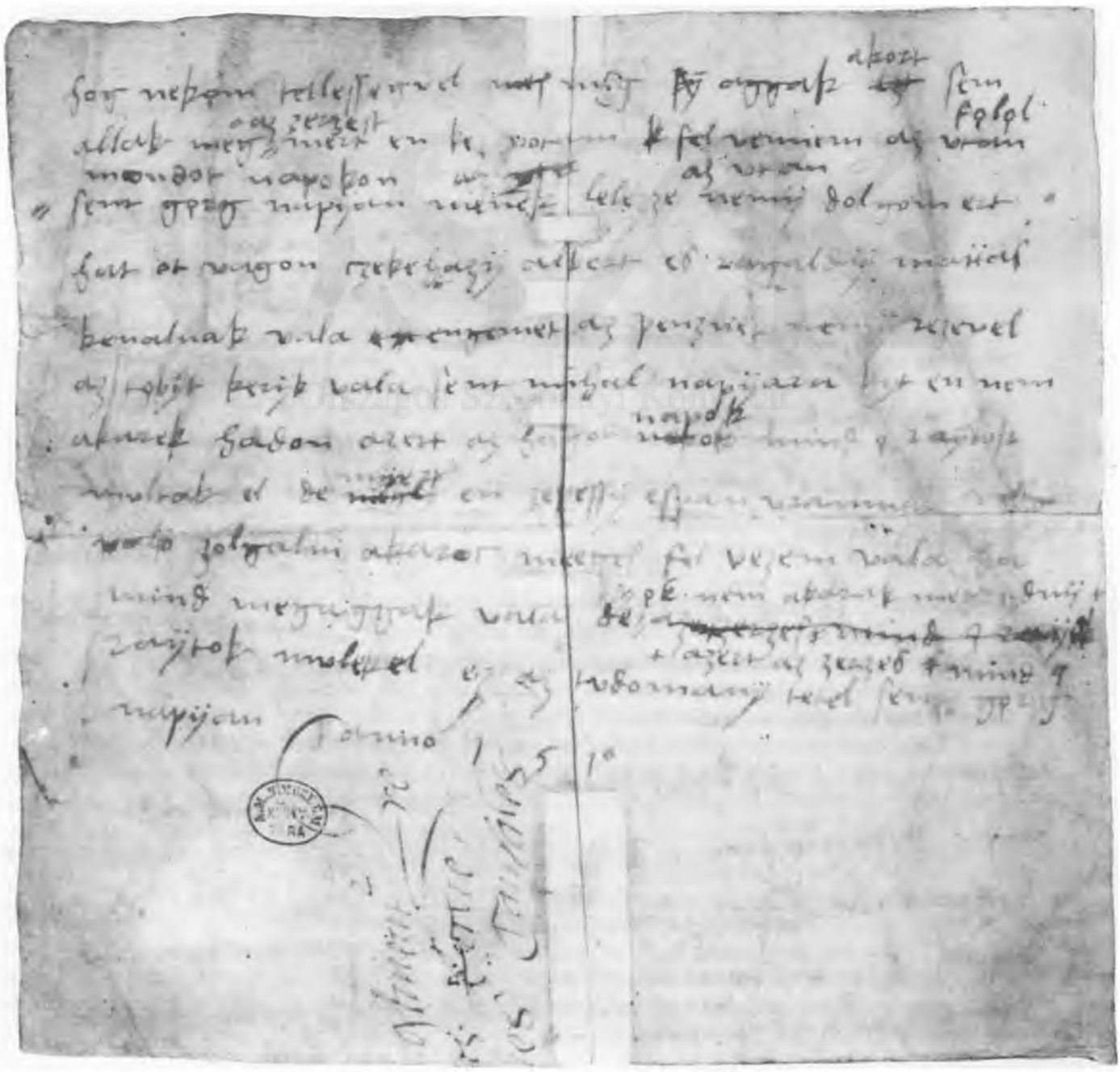
[12]Szapolyai János (1487–1540) szepesi ispán, ez év novemberétől erdélyi vajda, későbbi magyar király.

[13]A Zemplén megyei Czékey családból (NAGY 3: 194; CSÁNKI 1: 370).

[14]Az *a* egy megkezdett betűről, talán *z*-ről van javítva.

[15]Az *ÿ* valamiről javítva van.

[16]A sor végén, a szó fölött jelöléssel betoldották: *bol*, majd áthúzták.
[17]Utána áthúzva: *mes*.
[18]A szóban lyukas a papír. Utána áthúzva: *fÿ*.
[19]A szó utólag a sor fölé van betoldva jelölés nélkül, alatta kihúzva: *azt*.
[20]Az *az zerzest* a sor fölött jelöléssel betoldva.
[21]Utána egy *k* kihúzva.
[22]A szó (és folytatása a következő sorban) utólag a sor fölé van betoldva, alatta kihúzva: *vtan*.
[23]Utána kihúzva: *az vta*.
[24]Ez az egész sor két sor közé van jelöléssel betoldva.
[25]Az Abaúj megyei cekeházi Czeke Albert; 1507-ben említik (Csoma, Abauj-Torna 163).
[26]Utána áthúzva: *e n*.
[27]A sor fölött jelölés nélkül betoldva, alatta kihúzva: *napok*, mely szóban a *k* betű *t*-ről van javítva.
[28]Utána kihúzva: *meges*, s fölé betoldva: *mÿert*.
[29]Utána kihúzva: *vallo*.
[30]A *de* szó után többszöri javítás történt. Először feltehetőleg ezt írták: *az zerzes mind ǫ raÿok*. Ezután az első szót kiegészítették *azert*-re, az utolsót átírták *raÿtok*-ra, majd az egészet áthúzták és a sor fölé és alá írták a végleges szöveget.
[31]Idáig jelöléssel a kihúzott sor fölött van.
[32]Egy korábbi betoldás jelölése van itt kihúzva.
[33]Ez a sor a kihúzott sor alatt folytatja jelöléssel a szöveget.

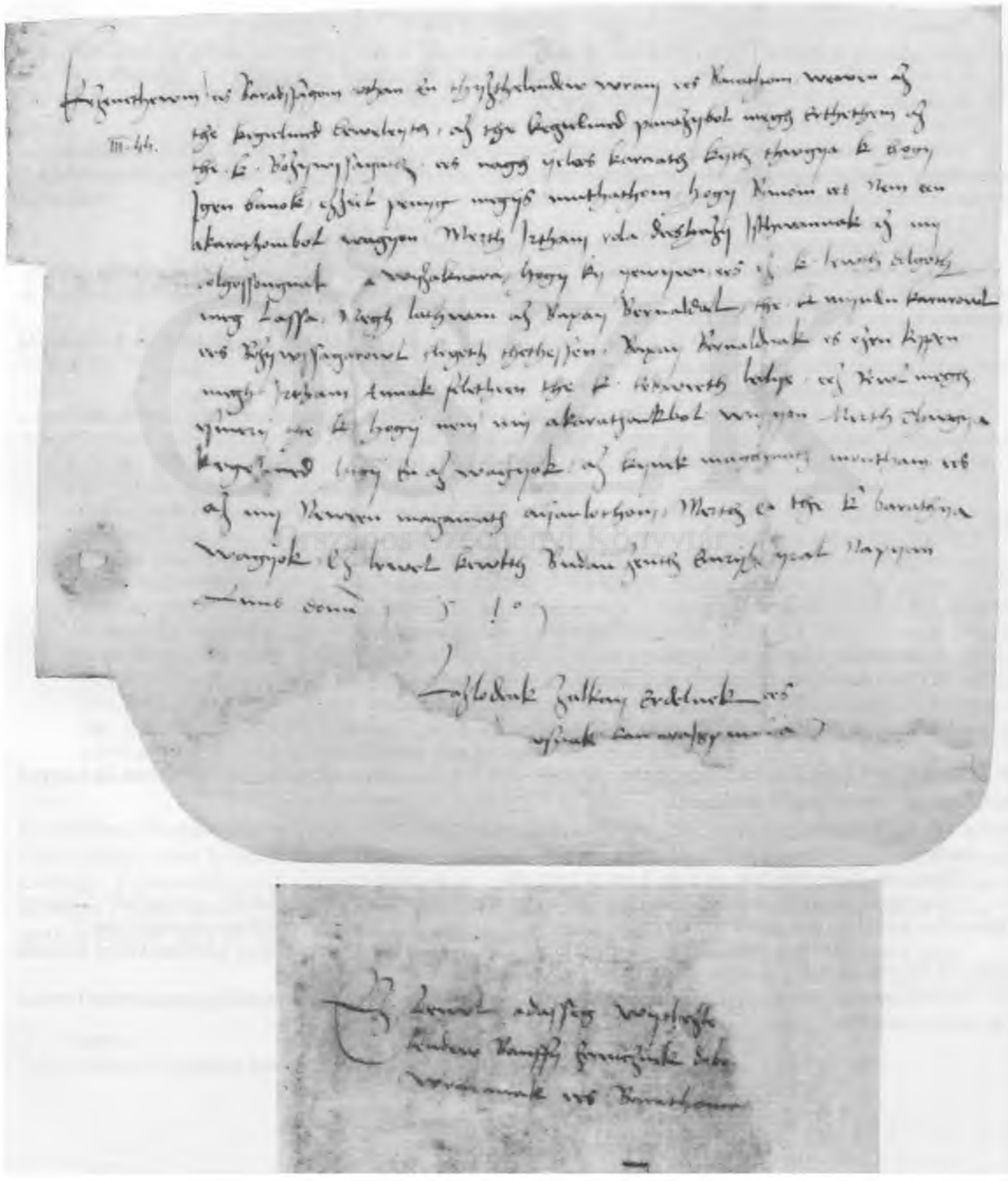
19. lv

20.

Buda, 1510. november 5.
SZALKAI LÁSZLÓ LEVELE BÁNFFY FERENCHEZ

A Baksay Bernát által, a címzettnek okozott kár ügyében intézkedett, biztosítja barátságáról.

- OL Dl. 99251. (A gr. Károlyi család nemzetségi levéltára).
- 16 × 22,5 cm-es, restaurált, lyukas, hiányos papíron, zárlatán zöld viaszba nyomott felzetes gyűrűspecsét, melyen egy kettéosztott pajzs alsó felén liliom, a pajzs felett *L* és *Z* betűk láthatók. Egy fólió.
- —
- Horváth: TudGyűjt. 1835/9: 33–5. fakszimilével; RMNy. 2/2: 9–10; KárOkl. 3: 71–2 fakszimilével.

20. Szalkai László levele Bánffy Ferenchez (Buda, 1510. november 5.) 1rv

Kezenethewm[1] ees. Baradssagom. vthan, En thÿzthelendew wram ees Barathom, wewen az | the kegielmed leweleÿth, az the kegielmed panazybol megh Erthethem az | the .k. Bozywssagath, ees. nagh ÿelees karaath, kÿth. thwgÿa .k. hogÿ | Jgen banok, ezzeel. penÿg megÿs muthathom, hogÿ Banom ees. Nem een | akarathombol. wagÿon, Merth Jrtham rola, deeshazÿ Jsthwannak[2] az mÿ | [d]olgossongnak[3] [...]a[3] wyzaknara[4], hogÿ kÿ, yewÿeen, ees ez. .k. lewth. dolgoth | meg Lassa, [M]egh[3] lathwan, az Baxaÿ Bernaldal[5], the .k mÿnden kararowl | ees. Bozywssagarowl. Elegeth thethessen, Baxay Bernaldnak es ezen keppen | megh Jrtham Annak feletheen, the .k. kedweeth leelÿe, eez. Rewl megh | esmerÿ the .k. hogÿ nem mÿ akarathonkbol. wa[...]yon[3], Merth Thwgya | kege[...]med, h[...]gy[3] En az wagyok, az kynek magamath montham, ees. | az my Neween magamath aÿanlotham, Merth e[n][3] the .k. barathya | wagÿok, Ez lewel kewlth Budan zenth Emrÿh [...]yral[3] Napyan | Anno dom*ini* 1510

Lazlodeak zalkaÿ[6] Erdelnek ees
[...]vsnak ka[m]araJspannÿa[7]

Címzés:
Ez Lewel adasseg wÿthezle [...] [...]lendew[7] Banffÿ ferencznek[8] dobo[...] | wramnak ees Barathomn[...]

Jegyzetek:

[1]Utána egy álló vonás van, melynek szerepét nem ismerjük.

[2]Désházy István, menyői Désházy Mihály Közép-Szolnok megyei alispán fia. 1492-ben II. Ulászló királyi embere, majd diósgyőri, jajcai, esztergomi várnagy, 1515-ben váradi prépost (Petri, Szilágy 5: 358–9). Ő készíttette a menyői templom értékes reneszánsz részleteit. 1534 előtt halt meg (Nagy 3: 270).

[3]Lyukas a papír.

[4]Vízakna, Alsó-Fehér megye, Nagyszebentől északnyugatra (ma Ocna Sibiului, Románia).

[5]Baksay Bernát, benedekfalvai (Petri, Szilágy 5: 60–3), 1497-ben kúriai jegyző, 1525–26-ban személynöki ítélőmester (Bónis 366; Száz. 111 [1977]: 638). Menyőn és Szilágyszegen is voltak birtokai, ugyanott, ahol a Désházyaknak is, lehetséges, hogy a levélben említett károkozás ott történt.

[6]Szalkai László (1475–1526), 1513-tól váci püspök, 1516-tól kincstartó, 1518-tól kancellár, 1524-től esztergomi érsek és főkancellár. Mohácsnál esett el.

[7]A levél alja hiányzik.

[8]Losonci Bánffy Ferenc, György fia (Nagy pk. 68). 1463-ban említik először (BánffyOkl. 2: 61), 1509-ben a dobokai egyház kegyura (KárOkl. 3: 88), 1515–1516-ban halhatott meg (BánffyOkl. 2: 451; Iványi, Bánffy 154–62).

21.

1510.
PAKSY PÁL FÖLJEGYZÉSE

- (A kaposmérei Mérey család levéltára.)
- (A Paksy család jegyzőkönyvének 29. lapján.)
- Vö. **15., 18., 22., 34., F. 12.**
- RMNy. 2/2: 9.

It. In Anno Dni 1510 (:|. ʎ-jo)[1] ——[2] enne ezthendewben hozthotham megh paxy Janoſal[3]. en en kÿ wagyok paxy[4] pal en kezem ÿraſſa ez Amen.

Jegyzetek:

[1]Dőbrentei közléséből nem derül ki, hogy ez micsoda.

[2]Itt feltehetőleg egy falu neve állt, amit a korabeli szövegközlési gyakorlatnak megfelelően, „tapintatból" kihagyott Döbrentei, legalábbis erre utal a szöveg utáni jegyzete: „*Az az:* ——ban ennyi esztendőben osztoztam meg."

[3]Paksy János, 1518-ban országos kincstartó és II. Lajos tanácsosa, 1520-tól tolnai ispán, 1526-ban királyi kamarás (Budai 3: 60; Fógel, II.. Lajos 37).

[4]A közlésben az *x* helyén egy, a sor alá csúszott, írott nagy *E*-féle betű van, mely valószínűleg egy szokatlan formájú *x*-et hivatott stilizálni.

22.

[1510 után]
FÖLJEGYZÉS EGY FALU ADÓJÁRÓL

- (A kaposmérei Mérey család levéltára.)
- (A Paksy család jegyzőkönyvének 19. lapján.)
- Döbrentei Gábor (vö. **15., 18., 21., 34., F. 12.**) 1510-re datálja ezt a bejegyzést, mert megítélése szerint ugyanattól a kéztől származik, amelyik két lappal előbb, a 17. lapon latinul ezt írta: „Registrum fc̄tum sup. Jobagões E. Pauli de Pakos que in —— sēdm divisionem eid successerunt Anno. 1.5——10." RMNy. 2/2: 8). A magyar szövegben azonban nincs keltezés, így legföljebb csak azt feltételezhetjük, hogy 1510 után írták.
- RMNy. 2/2: 8–9.

Regestrū sup taxā Jobagiões ad singlorū domorū vnus Anni In — nevü helységben (Igy).[1]
It .. Wagÿon ezthendewÿglen Adoÿa ff xx Az en rezemre
it .. 3ent Gergh napba Agÿak megh Az ff x
it .. 3ent Marthon napb megh az fl x Ez Az Thwbÿ
Ha Mÿdewn oda megÿwnk ÿol keel Tharthanÿ, hogÿ ha lezen Mÿwel.

Jegyzet:
[1]Döbrentei így kezdi a magyar szöveg közlését, nem derül ki belőle, hogy mi az ő saját szövege, és mi volt az eredetiben.

23.

[1510–1511. február 25.]
BÖKÉNY PÁL LEVELE BAKÓCZ TAMÁSHOZ

A levélíró pénzt kér az esztergomi érsektől.

- OL Dl. 35006.
- 17 × 21 cm-es, vízfoltos, restaurált papíron. Egy fólió.
- A levél datálatlan, címzettje az esztergomi érsek. A levélíró panaszkodik, hogy a király halála után Bornemisza, a herceg halála után pedig Pethő Tamás és Ráttkay Bence fosztották ki vagyonából. Mivel Bökény Pál 1511. február 25-én meghalt (Iványi: MNy. 1 [1905]: 218), vagyis II. Ulászló halálát nem érhette meg, az említett király csak Mátyás lehet. A levélben említett herceg pedig Corvin János, akinek a Hunyad megyei Almás várában Pethő Tamás és Bökény Pál voltak a várnagyai, még a herceg 1504. október 12-i halála után is. E tisztséget feltehetően Corvin János özvegyének, Frangepán Beatrixnak haláláig, 1510-ig (Szerémi 296. 56. számú jegyzet) tartották meg. Egy 1510-ben kelt oklevélben Bökény kéri a királyt, hogy hajtassa be Almás vár adóját Pethőtől, amely adót Bökény a várnagyi tisztség letétele után Pethő helyett fizetett (OL Dl. 24633., hivatkozik rá Iványi: i.h. 216; l. továbbá Illésy János, A mikófalvi Bekény család leszármazása és története. Bp., 1902. 28–30.). A levélben említett „kifosztás" tehát erre az ügyre vonatkozhat. Mivel a levél 1510 és 1511 körül keletkezett, címzettje csak Bakócz Tamás lehet.
- Iványi: MNy. 1 [1905]: 213–4. hasonmással.

En zerethew Erssÿk vram[1], Nȳchen mÿt tennem | valtÿken zegenlem, dhe az naghy zegensek | ees Betekseg tetety velem[2], azert kenergek ment | kegielmes vrānak, tekencz az tte kegielmesegedel | ream, segel valamÿ kelcheg[...][3] [mert ny]nchen[4] | kÿnek kenergenem, chak te kegielmednek | azert kenerel raÿtam nemes vram, Jo valazt | varok ment vrātol, kyral[5] halala wtan vezte | Bornēyzya[6] hercheg[7] halala vtan petew tamas[8] | rattkaÿ Bencze[9] ezek foztanak meg | menden morhambol ky veztenek

Bewken pal
zegen zolgad

Címzés:
R*everendissi*mo dom*i*no gardınalj Strıgon*iensi* | domi*n*o meo dıgnissimo *etc*

Jegyzetek:

[1]Bakócz Tamás (1442–1521) Mátyás király titkára, 1486-tól győri, 1491-től egri püspök, 1498-tól esztergomi érsek. 1514-ben ő hirdeti meg a keresztes háborút.

[2]Utólag a sor fölé írva.

[3]A két hajtás találkozásán lyukas a papír.

[4]Az írás kikopott, nehezen olvasható.

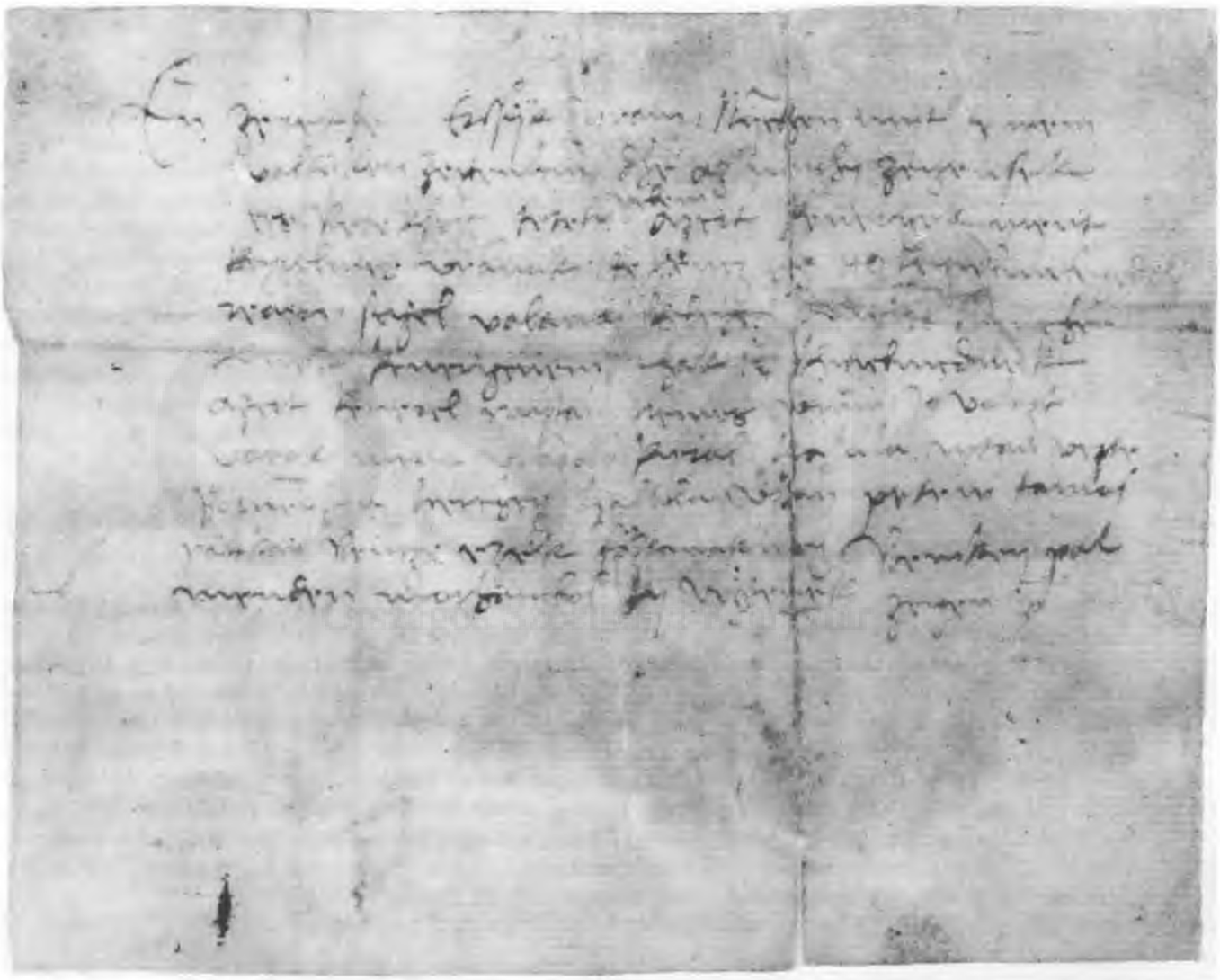
[5]Mátyás király.

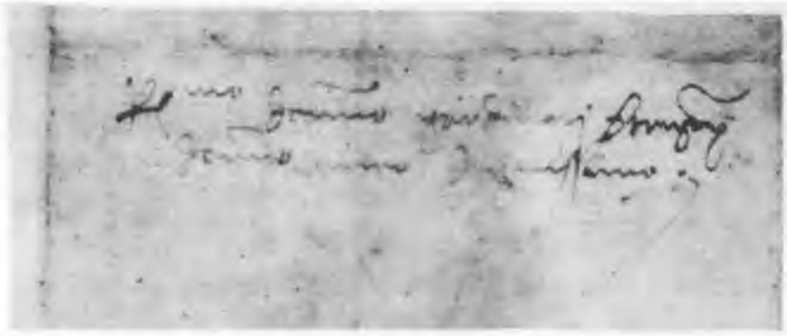
[6]Bornemisza János (tolnai és berzencei), II. Lajos nevelője, 1500-tól 1504-ig királyi kincstartó, 1505 után budai várnagy (FÓGEL, II. Ulászló 42–3, 55–6, 58), 1514–1526 között pozsonyi ispán (BOROVSZKY, Pozsony 515). Mohács után Mária királynét kíséri Pozsonyba, ahol a várat 1527 tavaszán bekövetkezett haláláig nem engedi Ferdinánd kezébe (BUDAI 1: 260–3; SMOLKA 88–9).

[7]Corvin János.

[8]Gersei Pethő Tamás, Miklós fia (NAGY 9: 258, 261), 1539 előtt halt meg (IVÁNYI: i. h. 217).

[9]Ráttkay Benedek 1515 után többször szerepel Pethő Tamással együtt oklevelekben (IVÁNYI: i. h. 216–7).

23. Bökény Pál levele Bakócz Tamáshoz ([1510–1511. február 25.]) 1rv

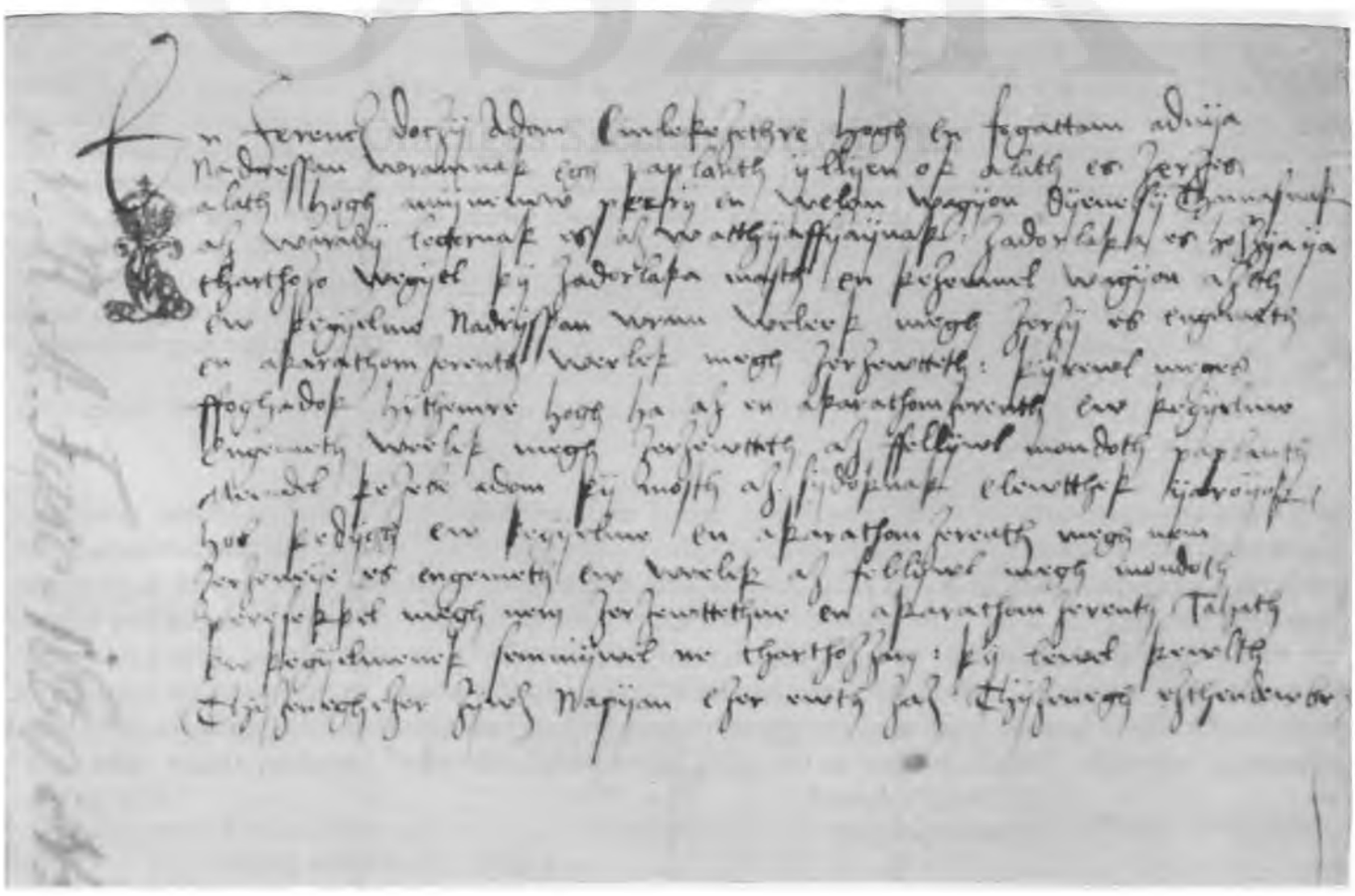
24.

1511. október 21.
DÓCZY FERENC KÖTELEZVÉNYE

Egy paplant ígér Perényi Imrének, ha az őt Dienessy Tamással szembeni perében támogatja.

- OL Dl. 22213. (NRA. fasc. 1659. no. 70.).
- 16 × 21,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- 1466-ban a Mezőgyániak és a Muthnokiak királyi adomány alapján, más helységekkel együtt Zádorlakát is elfoglalták az 1467-es erdélyi felkelésben hűtlenségbe esett illyei Dienessyektől. A szerzett birtokot átadták Dóczy Imrének, aki királyi adományt szerzett e birtokokra, de az eredeti tulajdonosokkal perbe keveredett miattuk (CSÁNKI 1: 784). Dóczy Imre kezdte építtetni a zádorlaki várkastélyt és Zádorlakáról nevezte magát. Halála után mostohafia, Nagylucsei Dóczy Ferenc állt a birtokok élén. 1506-ban az országbíró ítélete alapján fejvesztés terhe alatt visszaadni tartozott a Dienessyeknek Zádorlakát. 1507-ben halasztást nyert a királytól, majd birtokon belül maradva folytatta a pert Dienessy Tamással. A hosszasan elhúzódó és 1519-ben még mindig folyó per egyik dokumentuma ez a levél is (vö. MÁRKI, Arad 1: 295–6, 300–2; T. 52 [1938]: 82–3).
- HazOkl. 452; Nyeml. 196–7. hasonmással.

En Ferencz doczÿ[1] Adom Emlekezethre hogh En fogattam adnÿa | Nadrespan wramnak[2] Egh paplanth ÿllÿen ok alath es zerzes | alath hogh amÿnemw perrÿ en welem wagÿon dÿenesÿ Thamasnak[3] | az waradÿ lectornak es az w atthÿaffÿaÿnak: zadorlaka[4] es hozzÿaÿa | tharthozo wegÿel kÿ zadorlaka masth en kezemnel wagÿon azth | ew kegÿelme Nadrÿspan wram weleek megh zerzÿ es engemeth | en akarathom zerenth weelek megh zerzewtteth: kÿrewl meges | ffoghadok hÿthemre hogh ha az en akarathomzerenth ew kegÿelme | Engemeth weelek megh zerzewtteth az ffellÿwl mondoth paplanth | Meendel[5] kezebe adom kÿ mosth az sÿdoknak elewtthek ÿaroÿok, | hol kedÿgh ew kegÿelme en akarathom zerenth megh nem | zerzeneÿe es engemeth ew weelek az fellÿwl megh mondoth | peresekkel megh nem zerzewttethne en akarathom zerenth Tahath | Ew kegÿelmenek semmÿwel ne tharthozzam: kÿ lewel kewlth | Thÿzeneghezer zÿwz Napÿan ezer ewth zaz Thÿzenegh ezthendewbe

24. Dóczy Ferenc kötelezvénye (1511. október 21.) 1r

Jegyzetek:

[1]Nagylucsei Dóczy Ferenc vér szerinti apja Nagylucsei Benedek volt, Orbán püspök, kincstartó testvére (T. 16 [1898]: 66; HédOkl. 1: 436–7). Anyja, (Ábránfy?) Margit, férje halála (1480) után iktári Bethlen Domokos, majd 1489-ben zádorlaki Dóczy Imre felesége lett (T. 52 [1938]: 82–3). Ennek halálakor, 1493-ban Nagylucsei (Dóczy) Ferenc még kiskorú volt, de 1500-tól már használta mostohaapja nevét, s az uradalmat is ő igazgatta (MÁRKI, Arad 1: 300–1). Az Arad megyei (zádorlaki) Dóczy és a Pozsony megyei Nagylucsei család az ő személyében olvadt egybe. 1515-ben aradi ispán, 1520-ban királyi főkamarás, valószínűleg Mohácsnál esett el (MÁRKI i. m.; BÁRTFAI SZABÓ, Pest 358).

[2]Perényi Imre (†1519) 1498-tól II. Ulászló főasztalnoka, 1504-től nádor, 1509–11 között kormányzó, 1513-ban országos főkapitány. 1517-ben birodalmi hercegi címet kap Miksa császártól.

[3]Illyei Dienessy Tamás 1496–1515 között váradi olvasókanonok, apostoli főjegyző (BÉKEFI 153).

[4]Zádorlaka, Arad megye, Aradtól délnyugatra (ma Zădăreni, Románia).

[5]Fekete Mendel Jakab, a budai zsidók elöljárója, 1494–1520 között szerepel oklevelekben, a század elején több főrangú családnak adott kölcsönt (FÓGEL, II. Ulászló 19; [PAULER GYULA], A magyar királyi Országos Levéltárban közszemlére kitett okleveleknek jegyzéke. Bp., 1882. 16).

25.

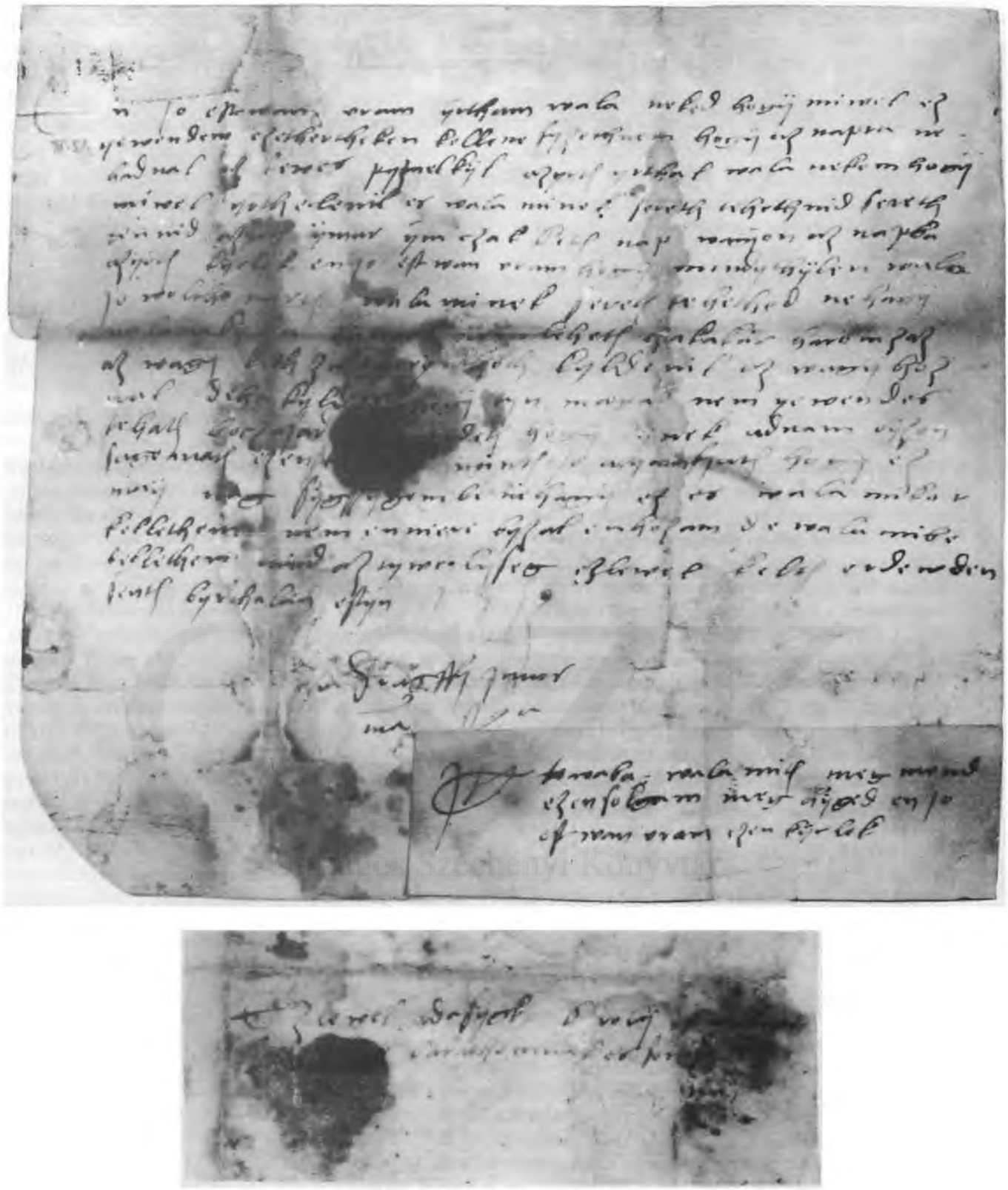
Erdőd, [1512. augusztus 23.]
DRÁGFFY JÁNOS LEVELE KÁROLYI ISTVÁNHOZ

Drágffy pénzt kér szomszédjától.

- OL Dl. 99259. (A gr. Károlyi család nemzetségi levéltára).
- 18,5 × 20,5 cm-es, foltos és hiányos, restaurált papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott, felzetes gyűrűspecsét töredéke. A levél aljára, belülre egy 4×12 cm-es papírcsík van ragasztva. Két fólió.
- A keltezés utolsó számjegye alapján nem dönthető el egyértelműen, hogy a levél 1512-ből vagy 1513-ból való. Az eddigi közlések 1512-re keltezték, ezt mi is megtartjuk, de nem zárható ki az 1513-as kelet sem. A levelet Drágffy *senth byrthalan estÿn* írta, s följebb megjegyzi, hogy csütörtökön kell fizetnie, és már *czak keth nap wagÿon az napba*. Mindkét időmegadás kétértelmű. Szent Bertalan estéje jelentheti aznap estéjét (augusztus 24.) vagy inkább előestéjét, vigíliáját (augusztus 23.). A *keth nap wagÿon az napba* jelentheti azt, hogy két nap elmúltával lesz csütörtök (tehát ma hétfő este van), vagy azt is, hogy mához a második nap lesz csütörtök (tehát ma kedd este van). Bertalan napja 1512-ben keddre esett, 1513-ban szerdára. Tehát mindkét évben írhatta Drágffy a levelet, azzal a megszorítással, ha 1513-ban írta, akkor a szent Bertalan estéje az ünnep vigíliáját kellett jelentse. Keltezése tehát [1512. augusztus 23. vagy 24. vagy 1513. augusztus 23.] egyaránt lehet, de célszerűbbnek tartjuk csak az egyik dátumhoz (talán a legvalószínűbbikhez) fölvenni. Drágffy keltezései egyébként más leveleiben is gondot okoznak (vö. **29., 30., 52.** levelek). — Drágffy János kézírására jellemző, hogy a betűk közti távolság a szavakon belül és a szavak között is rendszertelenül változó (pl. 7. sor: *Jo woltho mirth*, 8. sor: *na la na kÿ len*, esetleg *na lanakÿ len* stb.). Ezeknek a „különírásoknak" nyelvi okuk nincs, csak a tollhasználat egyedi sajátosságából származnak, ezért rendkívül nehéz, szinte lehetetlen elkülöníteni azoktól az esetektől, amikor valóban két külön szót írt le kis szóközzel (pl. 8. sor: *hatewb*, illetőleg *ha tewb*, *haromzaz*, vagy *harom zaz*, de vö. 9. sor: *keth zaz* stb.). E nehézségek miatt Drágffy leveleinek egybe- és különírásait nagy óvatossággal kell kezelni, s az átírásba került esetleges tévedések lehetőségét sem zárhatjuk ki.
- RMNy. 2/2[1]: 42, a keltezéséről: 2/2 ill. 2/2[1]: 380; KárOkl. 3: 86–7. fakszimilével. Mindkét közlés 1512. augusztus 23-ra keltezi.

En Jo estwan vram[1] ýrtham wala neked hogÿ miwel ez | yewendew czethertheken kellene fyzethnem hogÿ az napra ne=|hadnal az kewes pÿznelkÿl azÿrth yrthal wala nekem hogÿ | miwel yrthelenil es wala minek sereth tehethnid sereth | tennid azyrth ÿmar ým czak keth nap wagÿon az napba | azÿrth kyrlek en jo estwan vram hogÿ mındythÿlen walo[2] | Jo wolthomirth walaminek sereth tehethed ne hagÿ | nalanakÿlen hatewb nem leheth czakakar harom zaz | az wagÿ keth zaz forÿnthoth kyldenil az vagÿ hoz|nal deha kÿldes hogÿ tÿn magad nem yewendes | tehath boczasad emberedeth hogÿ kÿnek adnam byzon|sagomath ezen kÿrlek minth Jo atyamfjath hogÿ ez | maÿ nag sÿgssygembe ne hagÿ ez es walamikor | kellethem nem enneere byzal enhozam de walamibe | kellethem mind az tywelyseg ezlewel kelth erdewden[3] | senth byrthalan estÿn 1512[4]
[...][5] Dragffy Janos[6]
manu propria

Külön papíron:
Jtem towaba wala mith meg mond | ezen solgam meg hÿged en Jo | estwan vram ezen kÿrlek

25. Drágffy János levele Károlyi Istvánhoz (Erdőd, [1512. augusztus 23.]) 1rv

Címzés:

Ez lewel adasÿgk k[a]rolÿ[5] estwannak | az en [j]o[7] barathomnak es somsydom|nak

Jegyzetek:

[1]Nagykárolyi Károlyi István, András fia, krasznai főesperes és gyulafehérvári kanonok. 1497-ben említik először (KárOkl. 3: 22), 1524-ben már halott (l. **50.**).

[2]Az *o* betű *a*-ból van javítva.

[3]Erdőd, Szatmár megye, Szatmárnémetitől délre (ma Ardud, Románia).

[4]1513-nak is olvasható.

[5]Lyukas a papír.

[6]Bélteki Drágffy János, 1510 és 1515 között királyi főétekfogó, 1518-tól tárnokmester, 1525-től országbíró, Mohácsnál halt meg.

[7]Vízfolt miatt nehezen olvasható.

26.

[1512–1526.]
TÁRCZAY BORBÁLA LEVELE ANYJÁHOZ

Kéri, hogy segítsen elrendezni adósságát, és felajánlja, hogy beszél Mihály urammal.

- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. no. 5611. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár C 271. tekercs.
- ɔ 21 × 32 cm-es papíron, rajta zöld viaszpecsét nyoma. Az utóirat egy 3,5 × 21,5 cm-es papírcsíkon van, melyet viasszal ragasztottak a lap aljára, később ragasztószalaggal is megerősítették. Két fólió.
- Tárczay Borbálának anyjához írt két keltezetlen magyar nyelvű levelét (l. **27.**) Szádeczky Lajos fedezte föl a bártfai levéltárban (Száz. 15 [1881]: kiránd. 115). A nyelvemlékeket a XVI. század tízes éveiből származtatta, de csak részleteket közölt belőlük. Rhody Alajos a „mohácsi vész előtti időkből" keltezi közlésében (Néhány okmány szabad királyi Bártfa városa levéltárából. é. n. [1895] 11). Iványi Béla a levéltár rendezésekor az 1526-os év oklevelei közé sorolta be őket 5611. és 5612. sorszámmal. A két levél tartalma összefügg, így keletkezésük idejét is együtt határozhatjuk meg. A levélíró személyéről keveset tudunk. Apáca volt (ez szóhasználatából és a feltehetőleg diktált levél könyvírás-jellegéből is kitűnik), 1491-től szerepel oklevelekben (T. 31 [1913]: 139). 1523-ban engedélyt kap arra, hogy a budai kolostorból egy másik kolostorba költözzön (VeszpOkl. 4: 293). Anyja, tótselymesi Tárczay János felesége, zádorlaki Dóczy Imrének és nejének, Margitnak a leánya volt (Iványi, Bártfa 473). Az ő személyével kapcsolatban hasonló bizonytalanságokba ütközünk, mint fivére[?], nagylucsei Dóczy Ferenc személyével kapcsolatban (**24.**). A genealógiák iktári Bethlen Sárának ismerik (Nagy 2: 69; 11: 45; Lendvai, Temes 1: 28; T. 15 [1897]: 53), azonban 1524-ben egy oklevél Zádorlaki Sáraként említi (PodmOkl. 2: 306). Arra következtetett ebből Daróczy Zoltán (T. 52 [1938]: 82–3), hogy Tárczay Jánosnak két Sára nevű felesége volt: zádorlaki Dóczy Sára, majd Bethlen Sára. Lukinich Imre szerint viszont Sára Dóczy Imre leánya volt, a Bethlen név anyja előző házasságából származnék, Dóczy Imre ugyanis Bethlen Domokos özvegyét vette feleségül (PodmOkl. 2: LVI). E két elképzelésnél valószínűbb az, hogy Tárczay János felesége Bethlen Sára volt, s a zádorlaki jelzőt mostohaapja után kapta. Így Dóczy Ferenc és Bethlen Sára anyjuk, Margit révén féltestvérek voltak (Ferenc Nagylucsei Benedektől, Sára Bethlen Domokostól származott), Margit asszony harmadik férje, zádorlaki Dóczy Imre testvéreikkel együtt saját gyermekeiként nevelte őket, s mostohaapjuk után változott a nevük. Tárczay Jánosné, Sára asszony egy 1512. október 5-én kelt oklevélben özvegyként szerepel (Iványi, Teleki 204), ez lehet tehát a két levél keletkezésének legkorábbi biztos időpontja. (Az özvegyet 1542-ben említik halottként [PodmOkl. 3: 208].) A levelek terminus post quem non-ja Mohács, ugyanis a második levélben szereplő Sárkány Ambrus országbíró, valamint a levélíró sógora, Podmaniczky Mihály (mindkét levél *mÿhalÿ wram*-nak nevezi) akkor vesztette életét. A két datálatlan levél bizonyítható kelte mindezek alapján 1512. október 5. és 1526. augusztus 29. közé esik. Elképzelhető (elegendő adat híján azonban nem bizonyítható) ennél szűkebb keltezés is: Podmaniczky Mihály különféle adósságok fejében 1524. december 21-én bevezetteti anyósát, Tárczay Jánosnét, a zálogba adott báni várkastélyba (PodmOkl. 2: 305). Ennek tíz nap múlva ellentmond Mihály testvére, Podmaniczky István nyitrai püspök (i. m. 306), s az ebből kerekedő pert Podmaniczky Mihály 1525. február 12-én elveszti (i. m. 328). Adósságát vissza kell fizetnie Tárczaynénak, a második levélben említett ötezer forint talán erre vonatkozik. Így a levelek 1525. február 12. és 1526. augusztus 29. között keletkeztek volna, de a zálogügylet és a levelek tartalma között az összefüggés egyelőre nem bizonyítható. — A két levél kézírását a következetlen egybe- és különírás jellemzi. Gyakran egybeír (igen kis betűközzel vagy akár kötéssel is) különálló szavakat: *kǫlgÿe megkegÿelmedaz; agÿǫngÿ fÿzǫ; netegÿ*. Különírással nemcsak szóhatáron, hanem szótaghatáron is találkozhatunk, olykor egyes betűk állnak külön: *ÿo ne wen tǫlem nem wez ÿ; mÿ ne mǫ zerzestkegyel|metek; mÿ nd az te wǫlezen*. Átírásunkban emiatt nem lehetett ezt a sajátságot pontosan visszaadni, így az egybe- és különírás vizsgálatához a fakszimilét kell használni. (Vö. **25.**)
- Szádeczky: Száz. 15 [1881]: kiránd. 115. csak részleteket, modernizált átírásban; R. A. [Rhody Alajos], Néhány okmány szabad királyi Bártfa városa levéltárából. é. n. [1895] 11–2; Hegedűs: MNy. 80 [1984]: 367–9. hibás, [1530–1550] keltezéssel, majd javítva: MNy. 83 [1987]: 255.

en zerelmes azonÿom[1] es en edes zÿlem ÿrom kegÿelmednek | ÿmadsagomat es zolgalatomat kǫnÿǫrgǫk kegÿelmednek | mÿnt en edes zÿlemnek hogÿ kǫlgÿe meg kegÿelmed az | adosagot az aros[2] embereknek es az gÿǫngÿ fÿzǫnek | mert ha meg nem kǫldÿ kegÿelmed zent pal fordwlatÿa | napÿara hat en ÿgen nagÿ[3] kÿsebseget[4] walok wgÿ hogÿ | olaz[5] ÿakab[6] gazon[7] es agÿǫngÿ fÿzǫ engem bÿro eleÿbe | ÿdeznek erete azert az ÿstenert kerem kegÿelmedet hogÿ | ne hagÿon nekem kegÿelmed ÿlÿen nagÿ zernermet | walanom hanem kǫlgÿe meg kegÿelmed mert mostan | es wdwar bÿro lǫt kezes ertem hogÿ akora meg agÿwk | ÿol twgÿa kedeg kegÿelmed mÿnemǫ marha[8] wagÿ|on az sÿdoba es ÿgen sok wsora telÿk rea kerem kegÿelme|det hogÿ walcakÿ kegÿelmed mert ha az ember ÿde ÿǫwend | az kÿe es en elǫ nem adhatom nekÿ az marhat hÿzem hogÿ | ÿonewen tǫlem nem wezÿ ÿmar telÿesegwel ǫt forÿnt | tǫl az wsorara towaba hÿzem hogÿ meg mondota kegÿel|mednek andras dÿak hogÿ mÿnemǫ marhat atwnk gazon | mÿhalnak hogÿ cak kÿ agÿa az atlacot azert wÿselÿen gon|dot rola[9] kegÿelmed mert ha az ember ÿde ÿǫwend enen | azt elǫ nem athatom[10] ÿgen nagÿ zernerem lezen ezen | es kǫnÿǫrgǫk kegÿelmed mÿnt en edes zy zÿlemnek | hogÿ ÿrÿa meg nekem kegÿelmed mÿkora ÿǫz ÿde | hogÿ ha[11] ez bǫÿtre ÿde mem ÿǫwendez hat az ÿstenert | kerlek hogÿ wÿtesen haza k[e]gÿelmed hogÿ en lehesek zembe | kegÿelmedwel mert nagÿ kar kezdǫn walanÿ ha en hamar[12] | zembe nem lehetek[13] kegÿelmedwel[14] azon es kerlek en edes zÿ|lem hogÿ ÿrason kegÿelm[e]d ket lewelet egÿet mÿnÿster|nek mast agargÿanak[15] es [k]eresed ǫket hogÿ bocasanak | mÿhalÿ wramhoz[16] emgem[e]t mert tezÿk nekem hogÿ en | mostan haznalhatnek kegÿ[el]mednek ha oda mehetnek | ÿsten tarca bekesegel kegÿ[el]medet mÿnd az en atÿamfÿa|ywal egÿetembe adatot ez l[ew]el wÿzkerezt nÿolzad napÿan

borbara az nehaÿ | nagÿsagos
tarcaÿ | ÿanos[17] leanÿa

kerlek en edes zÿlem hogÿ kǫlgÿǫn egÿ kewes wÿazt[18] | kegÿelmed mert azt el kǫltǫtem akÿt[19] kǫltel wala es ÿt | ÿgen draga mert hwz pÿnzen[20] wezÿk fontÿatÿ

Címzés:
sara azonak az nehaÿ nagÿsagos | tarcaÿ ÿanosnenak en zeretǫ zÿlem|nek adasek ez lewel

Jegyzetek:

[1]Az *n* a szó fölé van betoldva.

[2]Utána *ne* kihúzva.

[3]Az *n* betű *m*-nek indult, az utolsó láb nincs befejezve, ebbe írták az *a*-t.

[4]Az első *s b*-ből van javítva.

[5]Előtte két betű kihúzva.

[6]Olasz Jakab (Jacobus Hyspanus) spanyol származású, budai zsidó kereskedő 1516–1538 között szerepel, 1526 után magyar nemességet szerzett (Magyar–zsidó oklevéltár. Szerk. SCHEIBER SÁNDOR. XII. Bp., 1969. 24). Az *olasz* jelző nem csak itáliai, hanem más latin anyanyelvű embert is jelölhetett (l. TESz.).

[7]Gazon Mihály budai kereskedő. 1507-ben *Michael Galzon alias Mayxner*-ként említik; valószínűleg Meixner Tamás budai tanácstag fia volt, s a házassága révén vette föl felesége nevét, a Gazon (eredetileg Gailsam) nevet. 1523-ban városi esküdt, 1525-ben a királynak is hitelezett (LtK. 37 [1966]: 247; Budapest Régiségei. Szerk. GEREVICH LÁSZLÓ. 19 [1959]: 108). 1532-ben I. János király hűtlenség miatt elkobozza budai házát (HédOkl. 2: 55–6).

[8]Utána [*n*]*k* kihúzva.

[9]Az *l* valamiről javítva van.

[10]A *t* betű alakja eltér a többi *t*-től, leginkább egy fölforditott *d*-hez vagy egy *p*-hez hasonlít. A betű *t*-nek és *d*-nek is olvasható.

[11]Utána egy megkezdett, de be nem fejezett betű áll.

[12]Az *r* a szó fölé van betoldva.

[13]A *h* valamiről javítva van.

[14]A *d* utólag beírva.

[15]A levéliró egyházi elöljárói: *miniszter* 'fölszentelt pap', *gvardián* 'szerzetesrendi házfőnök'.

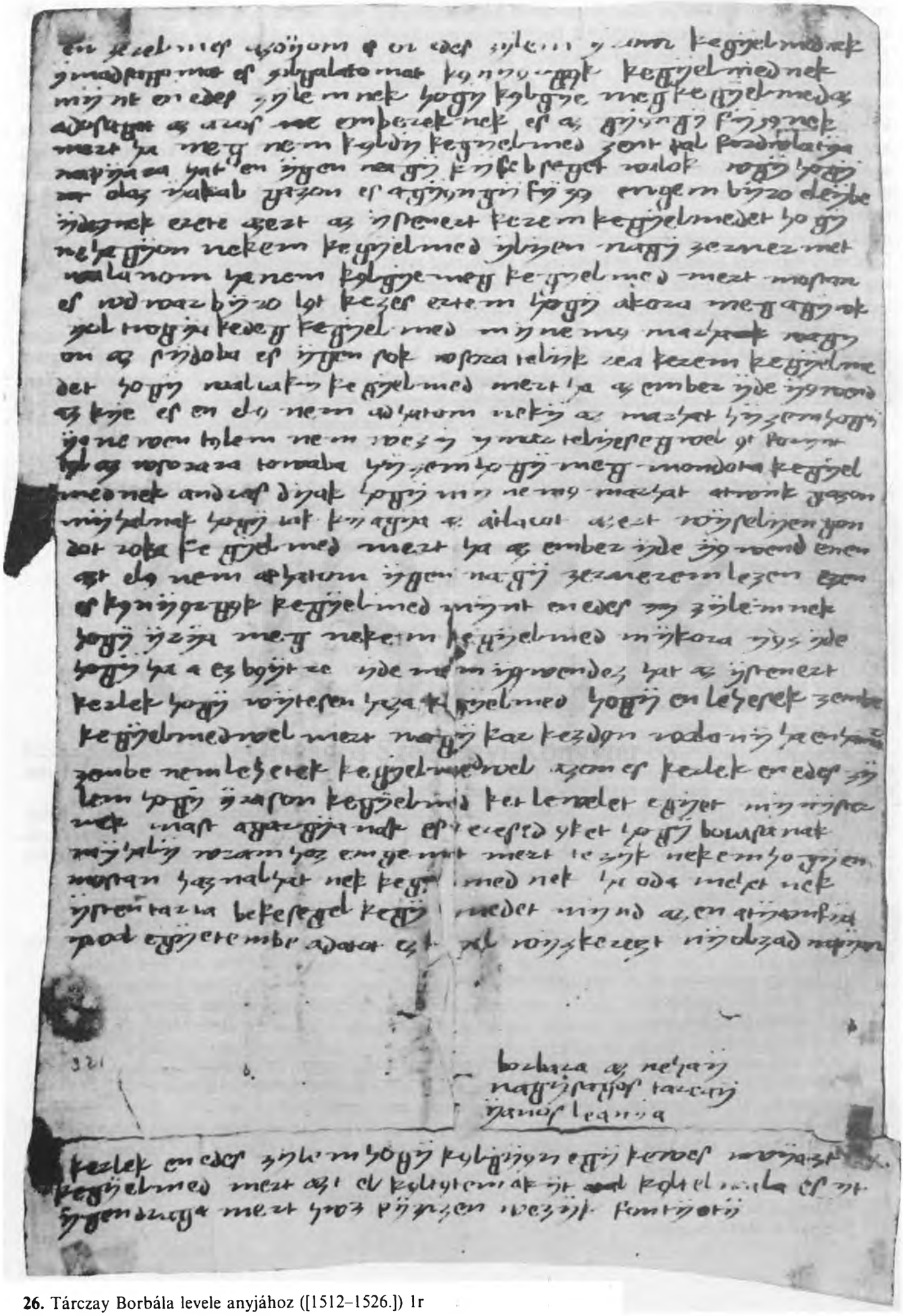
[16] Podmaniczky Mihály († 1526), Tárczay Borbála sógora. 1480 óta szerepel oklevelekben (PodmOkl. 2: XLIII), királyi udvarnok, 1517-ben kamarás, haláláig a királyi gyalogos testőrség kapitánya (i. m. LV).

[17]Tótselymesi Tárczay János 1492-ben zempléni ispán (IVÁNYI, Bártfa 451), 1493-ban barkói várnagy, 1497-től erdélyi sókamaraispán, 1504–1506 között székely ispán (WAGNER, Sáros 397; T. 31 [1913]: 139). 1512-ben már halott (IVÁNYI, Teleki 204).

[18]A szókezdő *w*-t hibásan kezdték el.

[19]Utána *wal* kihúzva.

[20]Az első *n z*-ből van javítva.

26. Tárczay Borbála levele anyjához ([1512–1526.]) 1r

Okresní archiv v Ba

26. 1v

27.

[1512–1526.]
TÁRCZAY BORBÁLA LEVELE ANYJÁHOZ

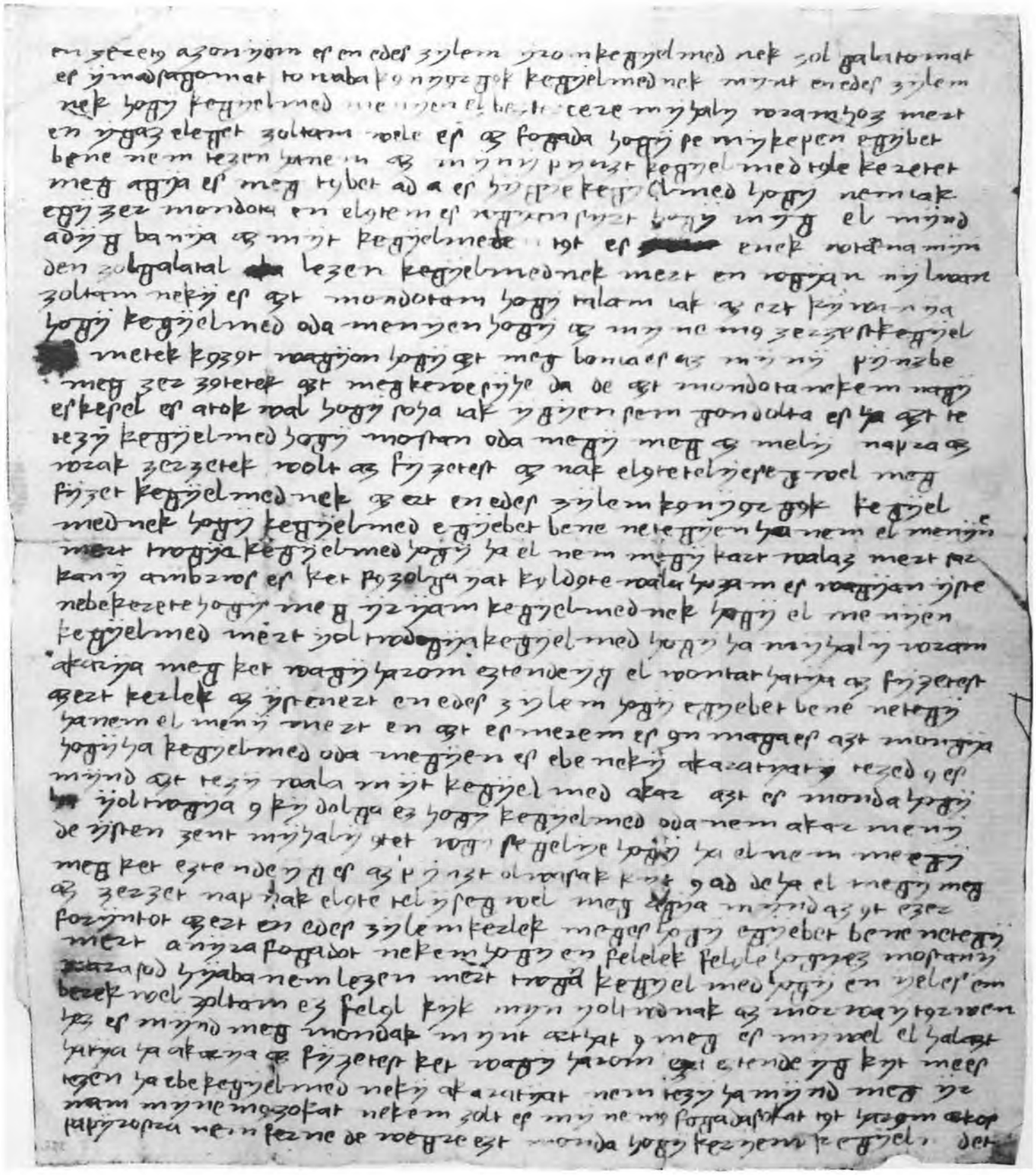
Beszélt Mihály urammal, kéri anyját, hogy menjen el hozzá Besztercére, különben kárt szenved.

- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. no. 5612. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár C 271. tekercs.
- 26 × 30 cm-es papíron, felzetes viaszpecséttel. Egy fólió.
- L. **26.**
- R. A. [Rhody Alajos], Néhány okmány szabad királyi Bártfa városa levéltárából. é. n. [1895] 12–4; Hegedűs: MNy. 80 [1984]: 367–9. [1530–1550] keltezéssel, majd javítva: MNy. 83 [1987]: 255.

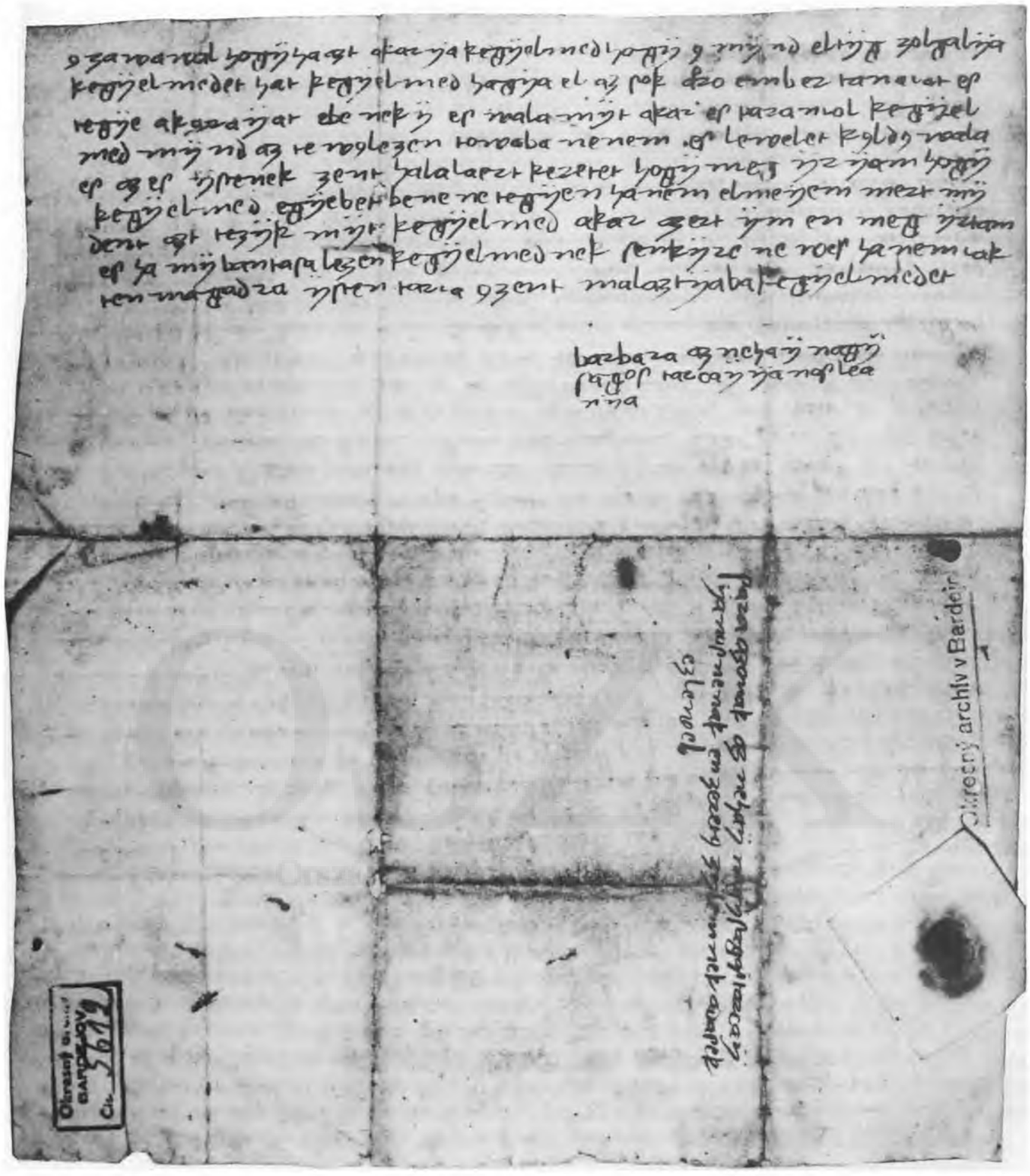
en zereto azonÿom es en edes zÿlem ÿrom kegÿelmednek zolgalatomat | es ÿmadsagomat towaba konÿorgok kegÿelmednek mÿnt en edes zÿlem|nek hogÿ kegÿelmed menÿen el beztercere[1] mÿhalÿ wramhoz[2] mert | en ÿgaz eleget zoltam wele es az fogada hogÿ semÿkepen egÿbet | bene[3] nem tezen hanem az mÿnÿ pÿnzt kegÿelmed tole keretet | meg agÿa es meg tobet ad[4] es hÿgÿe kegÿelmed hogÿ nem cak | egÿzer mondota en elotem es wgÿan sÿrt hogÿ mÿg el mÿnd | adÿg banÿa az mÿt kegÿelmeden[5] tot es[6] enek wtana mÿn|den zolgalatal[7] lezen kegÿelmednek mert en wgÿan nÿlwan | zoltam nekÿ es azt mondotam hogÿ talam cak az ezt kÿwanÿa | hogÿ kegÿelmed oda menÿen hogÿ az mÿnemo zerzest kegÿel|metek kozot wagÿon hogÿ azt meg bonca es az mÿnÿ pÿnzbe | meg zerzotetek azt meg kewesÿhe[8] de azt mondota nekem nagÿ | eskesel es atokwal hogÿ soha cak ÿgÿen sem gondolta es ha azt te|tezÿ kegÿelmed hogÿ mostan oda megÿ meg az melÿ napra az | wrak zerzetek wolt az fÿzetest az nak elote telÿesegwel meg | fÿzet kegÿelmednek az ert en edes zÿlem konÿorgok kegÿel|mednek hogÿ kegÿelmed egÿebet bene ne tegÿen hanem el menÿen[9] | mert twgÿa kegÿelmed hogÿ ha el nem megÿ kart walaz mert sar|kanÿ ambros[10] es ket fo zolgaÿat koldote wala hozam es wgÿan[11] ÿste|nebe kerete hogÿ meg ÿrÿam kegÿelmednek hogÿ el menÿen | kegÿelmed mert ÿol twdogÿa kegÿelmed hogÿ ha mÿhalÿ wram | akarÿa meg ket wagÿ harom eztendeÿg el wontathatÿa az fÿzetest | azert kerlek az ÿstenert en edes zÿlem hogÿ egÿebet bene ne tegÿ | hanem el menÿ mert en azt esmerem es on maga es azt mongÿa | hogÿ ha kegÿelmed oda megÿen es ebe nekÿ akaratÿatÿ tezed o es | mÿnd azt tezÿ wala mÿt kegÿelmed akar azt es monda hogÿ | ÿol[12] twgÿa o kÿ dolga ez hogÿ kegÿelmed oda nem akar menÿ | de ÿsten zent mÿhalÿ otet wgÿ segelÿe hogÿ ha el nem meegÿ | meg ket eztendeÿg es az pÿnzt olwasak kÿt o ad de ha el megÿ meg | az zerzet napnak elote telÿsegwel meg agÿa mÿnd az ot ezer | forÿntot azert en edes zÿlem kerlek meges hogÿ egÿebet bene ne tegÿ | mert anÿra fogadot nekem hogÿ en felelek felole hogÿ ez mostanÿ | warasod hÿaba nem lezen mert twgÿa[13] kegÿelmed hogÿ en ÿeles em|berekwel zoltam ez felol kÿk mÿn ÿoltwdnak az morwaÿtorwen|hez es mÿnd meg mondak mÿnt arthat o meg es mÿwel el halazt|hatÿa ha akarÿa az fÿzetest ket wagÿ harom[14] eztendeÿg kyt mees | tezen ha ebe kegÿelmed nekÿ akaratÿat nem tezÿ ha mÿnd meg ÿr|nam mÿnemo zokat nekem zolt es mÿnemo fogadasokat tot harom arkos[15] papÿrosra nem ferne de wegre ezt monda hogy kerÿem kegÿelmedet || o zawawal hogÿ ha azt akarÿa kegÿelmed hogÿ o mÿnd eltÿg zolgalÿa | kegÿelmedet hat kegÿelmed hagÿa el az sok apro ember tanacat es | tegÿe akaraÿat ebe nekÿ es walamÿt akar es parancol kegÿel|med mÿnd az tewolezen towaba nenem[16] es lewelet koldo wala | es az es ÿstenek zent halalaert keretet hogÿ meg ÿrÿam hogÿ | kegÿelmed egÿebet bene ne tegÿen hanem elmeÿem mert mÿ|dent azt tezÿk mÿt kegÿelmed akar azert ÿm en meg ÿrtam | es ha mÿ bantasa lezen kegÿelmednek senkÿre ne wes ha nem cak | ten magadra ÿsten tarca ozent malaztÿaba kegÿelmedet

barbara az nehaÿ nagÿ|sagos
tarcaÿ ÿanos lea|nÿa

Címzés:
sara azonak az nehaÿ nagÿsagos tarcaÿ | ÿanosnenak en zereto zÿlemnek adasek | ez lewel

27. Tárczay Borbála levele anyjához ([1512–1526.]) 1r

27. 1v

Jegyzetek:

[1]Beszterce (Vágbeszterce), Trencsén megye, Zsolnától délnyugatra, a Vág mellett (ma Považská Bystrica, Csehszlovákia).

[2]Podmaniczky Mihály.

[3]Az első *e* javítva.

[4]Utána *a* kihúzva.

[5]A szó *d* betűje *n*-ről van javítva.

[6]Utána [*z...n*] kihúzva.

[7]Utána *aka* kihúzva.

[8]Utána *da* kihúzva.

[9]A második *e* a szó fölé van írva.

[10]Ákosházi Sárkány Ambrus († 1526) 1505-ben pozsonyi, 1520-ban zalai ispán, 1524–25-ben országbíró.

[11]A *w* után *a* betű állt, de a *g* kötése ezt kihúzta.
[12]Előtte *ha* kihúzva.
[13]Az *ÿ* utólag van az *a* fölé írva.
[14]Utána *ezt* kihúzva.
[15]*Árkus* 'egy ív papír'.
[16]Podmaniczky Mihályné Tárczay Katalin, Tárczay János idősebb leánya 1494-től szerepel oklevelekben (T. 31 [1913]: 139), 1549-ben még élt (PodmOkl. 2: LVII).

28.

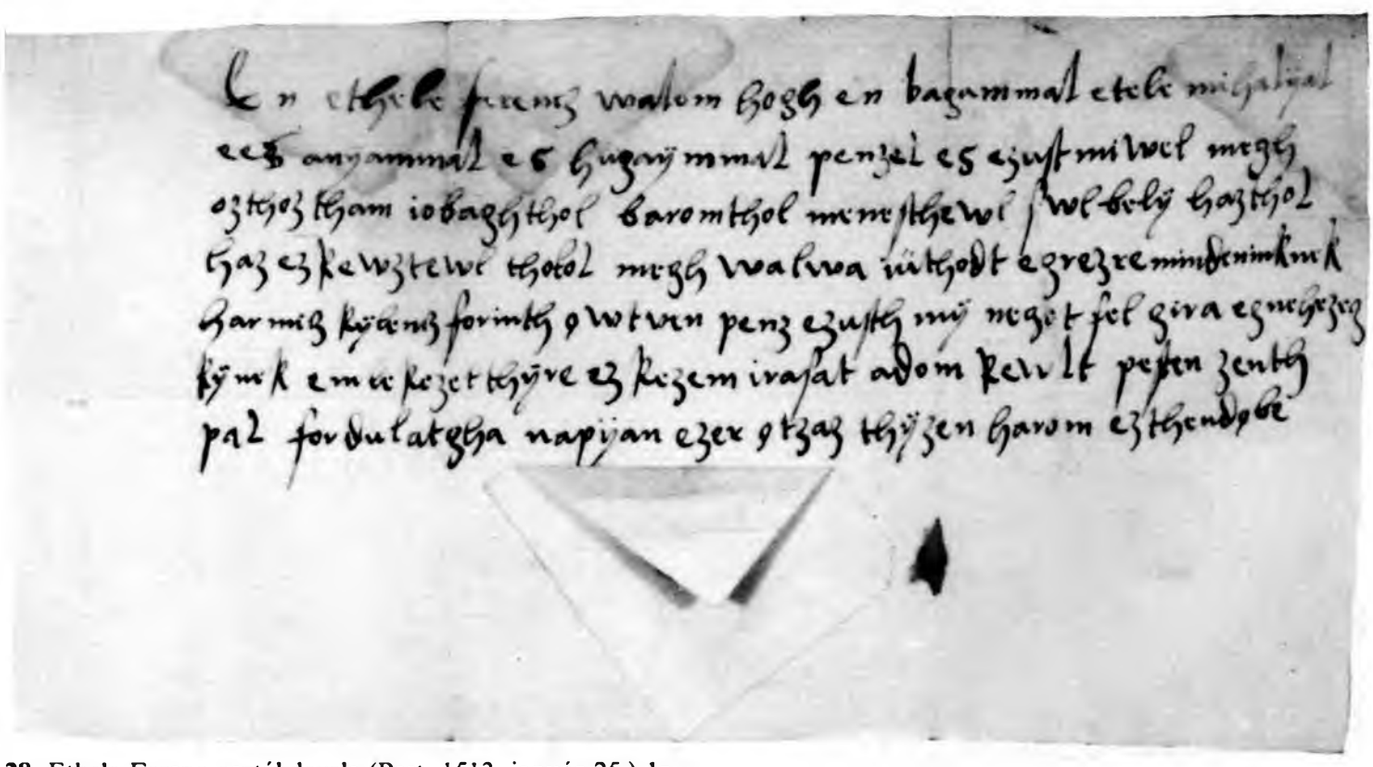
Pest, 1513. január 25.
ETHELE FERENC OSZTÁLYLEVELE

Megosztozik bátyjával, anyjával és húgaival vagyonukon.

- OL D1. 62000. (A Kisfaludy család ifjabb ágának répcelaki levéltára).
- 11,5 × 21,5 cm-es, vízfoltos papíron, a szöveg alatt zöld viaszba nyomott, papírfelzetes gemmapecséttel, benne balra fordult, álló emberalak. Egy fólió.
- —
- HazOkm. 1: 404; JAKUBOVICH: MNy. 16 [1920]: 17.

En ethele ferencz[1] walom hogh en bagammal etele mihalÿal[2] | ees[3] anÿammal es hugaÿmmal[4] penzel es ezustmiwel megh | ozthoztham iobaghthol baromthol menesthewl swlbelÿ[5] hazthol | haz ezkewztewl thotol[6] megh walwa iűthodt egrezre mindeninknek | harmicz kÿlencz forinth ǫwtven penz ezusth mÿ neget fel gira egnehezeg | kÿnek emlekezetthÿre ez kezem irasat adom kewlt pesten zenth | pal fordulatgha napÿan ezer ǫtzaz thÿzen harom ezthendǫbe

Jegyzetek:
[1]Tápiósülyi és kartali család (CSÁNKI 1: 40), Ethele Miklós, a levélben szereplő Ferenc és Mihály apja, 1505-ben a rákosi országgyűlésen Pest megye követe volt (NAGY 4: 102). Ferencet 1515 és 1520 között említik oklevelekben (BÁRTFAI SZABÓ, Pest 345, 348, 353, 355, 357).
[2]Ethele Mihály, Ferenc bátyja, 1518-ban már halott (BÁRTFAI SZABÓ, Pest 353).
[3]Az *s* betű *z*-ről van javítva.
[4]Katalin és Anna (i. m. 353).
[5]Süly (Tápiósüly), Pest megye, Pesttől keletre (ma Sülysáp).
[6]A második *t* betű *l*-ből van javítva.

28. Ethele Ferenc osztálylevele (Pest, 1513. január 25.) 1r

29.

Gyalu, 1514. február 2.
DRÁGFFY JÁNOS NYUGTÁJA

Várday Ferenc erdélyi püspök adóssága fejében ötszáz forintot fizetett Drágffynak.

- OL Dl. 82387. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 12 × 21 cm-es papíron, a szöveg alá, vörös viaszba nyomott, felzetes pecsét: két, egymásba fonódó sárkánnyal körülvett pajzsban két csillag között felfelé mutató nyíl, alatta holdsarló. Felirata: *Sigillum.* IOHANNIS x DRAGFI x. Egy fólió.
- A nyugta hátoldalán lévő levéltári följegyzés és egy 18. századi másolata 1518-ra keltezi az oklevelet (vö. **30.**), de a saját kezű keltezés kétségtelenül 1514. (Drágffy kézírásának jellegzetességéről l. **25.**)
- KUJÁNI: MNy. 2 [1906]: 161–3.

En kÿwagyok dragffÿ Janos belthek adom emlekezetwl | ez leweleth hogÿ pÿspek vram erdelÿ[1] adoth megÿ nekem | ez maÿ napon az adozsagba ewth zaz forÿnthoth aranwl ez | gertha senthelew bodogh azzon estÿn gÿalwba[2] ezlewel kelth | gyalwba gertha[3] sentelew bodogh azson napyan 1514

manu propria

Jegyzetek:

[1]Kisvárdai Várday Ferenc (1474–1524) Várday Miklós és Drágffy Fruzsina fia. 1505-ben székesfehérvári őrkanonok, 1507-től királyi titkár, 1509-től váci, 1513-tól erdélyi (gyulafehérvári) püspök (ZichyOkm. 12: 366–9).

[2]Gyalu, Kolozs megye, Kolozsvártól nyugatra (ma Gilau, Románia).

[3]Utána *se* kihúzva.

29. Drágffy János nyugtája (Gyalu, 1514. február 2.) 1r

SZÉCHENYI KÖNYVTÁR

30.

Erdőd, 1514. február 8.
DRÁGFFY JÁNOS NYUGTÁJA

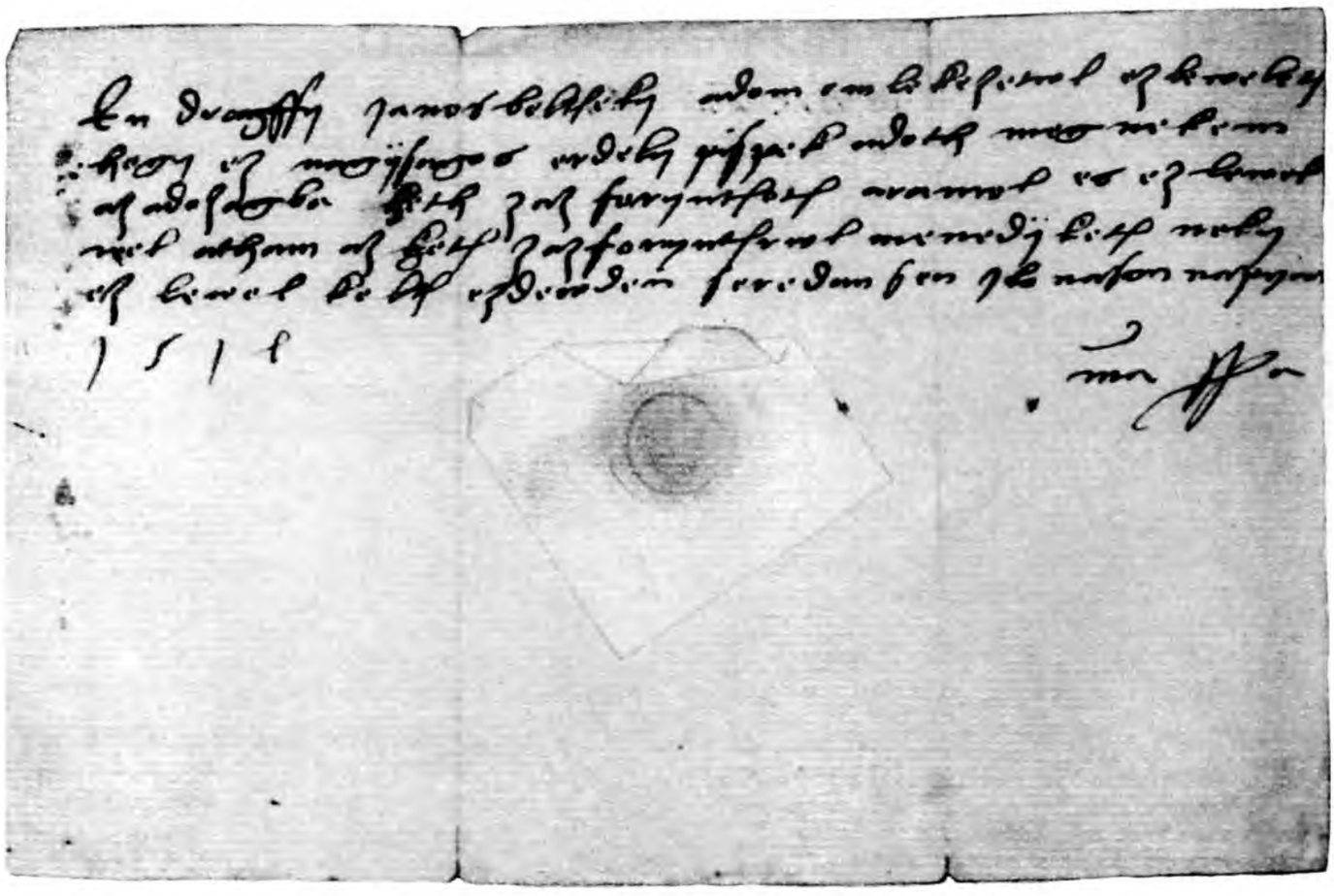
Az erdélyi püspök megfizette adósságát.

- OL D1. 82399. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 13,5×21 cm-es papíron, a szöveg alá, vörös viaszba nyomott, felzetes pecséttel, mely megegyezik az előző iratéval (**29.**) Egy fólió.
- Az oklevelet Drágffy Szent Ilona asszony napjára, szerdára keltezte, az évszámot arab számjegyekkel írta le: 1514. Ennek olvasata nem kétséges, csakhogy Ilona napja, május 22-e, 1514-ben nem szerdára, hanem hétfőre esett. Egy másik, s külföldön gyakori Ilona nap, augusztus 18-a, 1514-ben péntek, szerdára 1518-ban esik. Ezzel a nappal s az 1518-as keltezéssel próbálták föloldani az ellentmondást az irat (feltehetőleg múlt századi) levéltári besorolásakor. Így került ennek és Drágffy másik 1514-es nyugtájának (**29.**) hátoldalára az 1518-as évszám, ugyanis a 4-es számjegy valamelyest hasonlíthat a 8-ashoz. A keltezés látszólagos hibáját nem vette észre a két nyugta közlője, KUJÁNI GÁBOR, hibásnak tartotta ugyan a hátoldalon lévő 1518-as évszámot, de az iratot 1514. augusztus 18-ra tette. 1514. május 22-ről valónak vette ISTVÁNYI GÉZA (ISTVÁNYI 106) minden indoklás nélkül. A gondot fokozza, hogy Drágffy keltezése máshol sem egyértelmű (l. **25.**). Itt azonban pontosan keltezett, Szent Ilona asszony napját ebben a korban gyakran ünnepelték február 8-án (KNAUZ 196), és ez a nap 1514-ben valóban szerda volt. (Drágffy kézírásáról l. **25.**)
- KUJÁNI: MNy. 2 [1906]: 161–3. hasonmással.

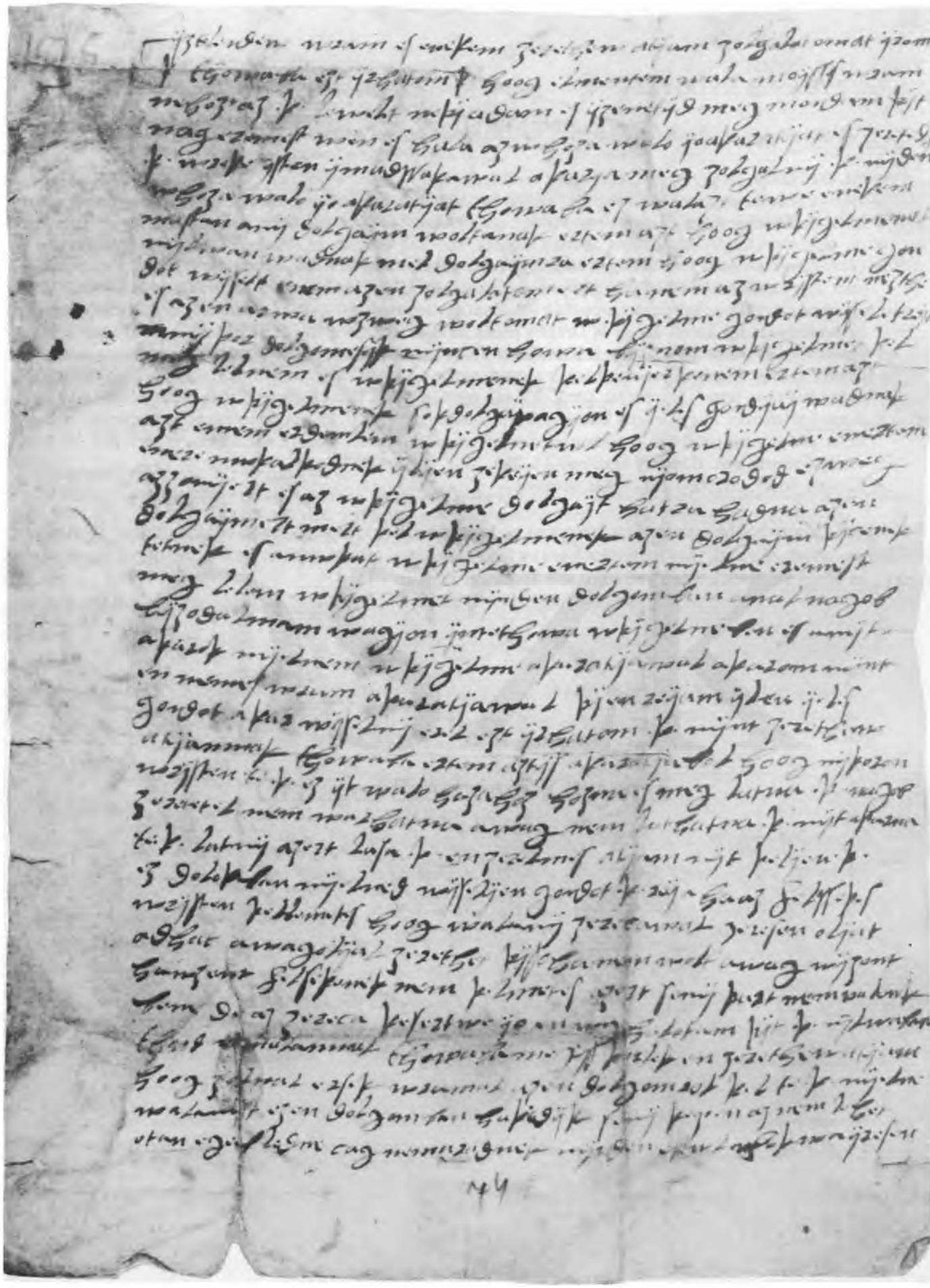
En dragffy Janos beltheky adom emlekezetwl ez leweleth | hogy ez nagÿsagos erdely pispek[1] adoth meg nekem | az adozagba heth[2] zaz forynthoth aranwl es ez lewel|wel atham az heth[2] zaz[3] forynthrwl menedÿketh neky | ez lewel kelth ezdewden[4] seredan sen Jlonason napyan | 1514

manu propria

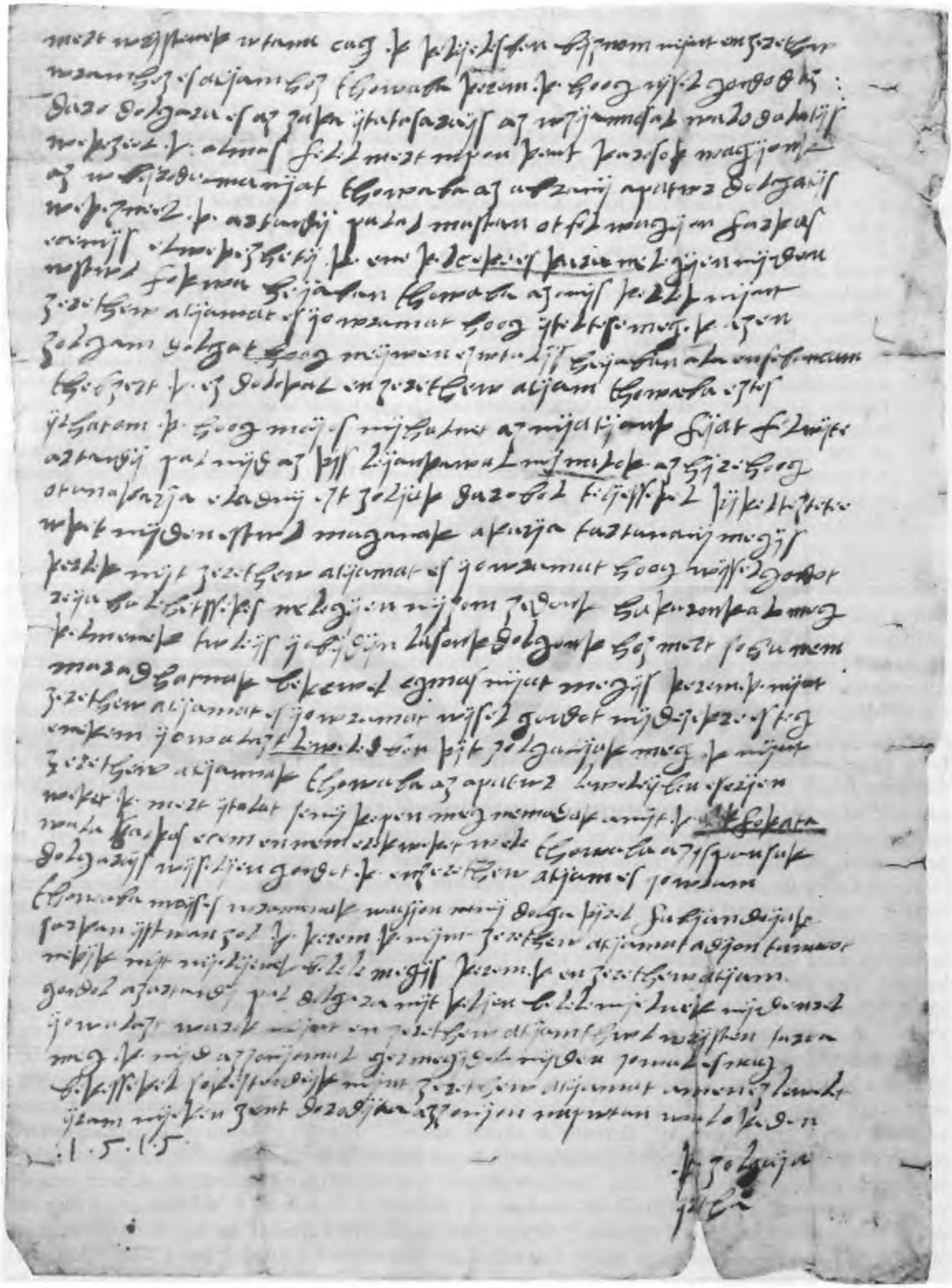
Jegyzetek:
[1]Várday Ferenc.
[2]A szó első betűje *k*-nak és *h*-nak is olvasható. Valószínűleg egy előző *k* van *h*-ra átjavítva.
[3]Utána egy álló vonás van.
[4]Erdőd.

30. Drágffy János nyugtája (Erdőd, 1514. február 8.) 1r

31. Ismeretlen asszony levele (Nyék, 1515. február 13.) 1r

31. 1v

31.

Nyék, 1515. február 13.
ISMERETLEN ASSZONY LEVELE

Tájékoztatja a címzettet arról, hogy a levelet Mojzesné asszonynak elvitte, s az hálásan köszöni a gondoskodást. A levélíró több ügyében kéri a címzett közbenjárását és támogatását.

- ŠÚA SSR Spoločný archív rodu Révay, Korešpondencia, Adresati mimo rodu Révay. 1521–1641. lad. 1. fasc. 4. fol. 74. Téves besorolással az 1575-ös iratok helyén. (A br. Révay család kisselmeci levéltára.)
- 22 × 29 cm-es, foltos, megkopott papír. Egy fólió.
- A levél íróját és címzettjét nem ismerjük. A levélíró valószínűleg özvegyasszony, erre utal, hogy maga intézi birtokügyeit. Stílusa alapján nőnek tartja a levél két korábbi közlése is. A címzettet apjának nevezi, de a levélzáró formula (*wrjsten tarca | meg .k. mjd azzonjomal germegjdel mynden jowal es nag | bekessekel sokeztendejk mjnt zerethew atyamat*) és az aláírás (*.k. zolgaja*) ennek valamelyest ellentmondani látszik. Feltételezhető esetleg, hogy a levélíró özvegyasszony a levelet apjának akkor írta, amikor már nem a levélíró anyja volt az apja felesége. A keltezésben a Tolna megyei Nyék szerepel, ebben az időben mind a vár, mind a falu a Tolna megyei dombói Dombay családé volt (Csánki 3: 444). Elképzelhető tehát, hogy a levél írója és címzettje e család tagja volt, de megfelelő genealógiai adatok hiányában ez a feltételezés nem igazolható. (A Dombayakról l. Nagy 3: 347–8; pk. 204; Csánki 2: 669; 3: 464–5; T. 27 [1909]: 115–20; 31 [1913]: 114; 38 [1920]: 26–7; Kubinyi András, A Kaposújvári uradalom és a Somogy megyei familiárisok szerepe Újlaki Miklós birtokpolitikájában: Somogy megye múltjából. 1973. Szerk. Kanyar József. Kaposvár, 1973. 26.)
- Frankl: Száz. 7 [1873]: 43–4; LevT. 2: 1–5. Töredékesen: Molnár–Simon 162–3.

Tyztelendew wram es enekem zerethew atyam zolgalatomat yrom | .k. thowaba ezt yrhatom .k. hoog elmentem wala moysses wram | nehoz az .k. lewelet nekj adam es yzenetyd meg mondam kjt | nag eremest wen es hala az whoza walo yoakaratyat es zeretedy[t][1] | .k. wreke ysten ymadssakawal akarya meg zolgalny .k. mjden | whoza walo yo akaratyat thowaba ez walazt tewe enekem | mastan amj dolgaym woltanak ertem azt hoog wkjgelmenel | nylwan wadnak mel dolgaymra ertem hoog wkjgelme gon|dot wyselt nem[2] azen zolgalatomert hanem az wrjstent nezthe | es az en arwa wzweg woltomat w .kjgelme gondot wyseletreja | mjkor[3] dolgomesyk nyncen howa byznom wkjgelmet kel | meg lelnem es wkjgelmenek kelkenjerkenem ertemazt | hoog w kjgelmenek sokdolgavagjon[4] es yeles gondyaj wadnak | azt ennem[5] erdemlem wkjgelmetwl hoog wkjgelme enertem | enere mwkalkodnek[6] ylyen zekeyen meg njomorodod ezweg | azzonyert es az wkjgelme dolgajt hatra hadna azen | dolgaymert mert kel w kjgelmenek az en dolgaym kjcenek | tetenek es amwkat[6] wkjgelme enertem mjelne eremest | meg lelem wkjgelmet mjnden dolgomban anal nagob | byzodal-mam wagjon yntethowa wkjgelmeben es amjt | akarok mjelnem wkjgelme akaratyawal akarom mjnt | en nemes wram akaratjawal kj en reyam ylen yeles | gondot akar wjselny erel ezt yrhatom .k. mjnt zerethew | atyamnak thowaba ertem aztys akaratjabol hoog mjkoron | wrjsten .te .k. ez yt walo hazahoz hozna es meg latna .k. nagob | zeretetel nem warhatna awag nem lathatna .k. mjt akarna | .te .k. latny azert lasa .k. en zerelmes atyam mjt keljen .k. | ez dolokban mjelned wjselyen gondot .k. reya haaz felssekes | wrjsten kellemetes hoog walamj zerecawal zeresen oljat | adhat awagoljal zerethet kjsoha nem wolt awag wjzont | hawzent felsekenek nem kelmetes azert semj kart nem valonk | bene de az zereca kesertwe yo en wg halotam kjt .k. njlwaban | th[w]d[7] e[n]nalamnal[7] thowaba megys kerlek en zerethew atyam | hoog zolnal ersek wramal[8] az en dolgomrol kel te .k. mjelne | walam[j]t[7] ez en dolgomban hakedyk semj kepen az nem lehet | otan egelledne cag nemaradnek mjndenestwl fokwayresen[9] || mert wrjstenek wtana cag .k. kelyelesben byznom mjnt em zerethw | wramhoz es atjamhoz thowaba kerem .k. hoog wjsel[10] gondod az | daro[11] dolgara es az zaka[12] ytatasarays az wzjannosal[13] walodakatys | wekezeel .k. almas[14] felel mert napon kent karosok wagyonk | az w byrodalmamjat[15] thowaba az abrany apatwr[16] dolgatys | wekezneel .k. artandy palal[17] mastan ot fel wagyon farkas | ecemjs[18] elwekezhety .k. ene kelceke es karia ne legyen mjnden|wstwl fokwa hejaban thowaba azonys kerlek[19] mjnt | zerethew atyamat es jo wramat hoog yteltese meg .k. azen | zolgam dolgat hoog neywen ezwtalys heyaban ala ensebancam | thebzert .k. ez dolokal en zerethew atjam thowaba eztes | yrhatom .k. hoog majos mjhalnet[20] az mjatyank fyat felwjte | artandy pal mjd az kjs leyankawal mjnalok az hyrehoog | otanakarja eladny ezt zoljak darobol teljessekel kjkelteztetee | wket mjdenestwl maganak akarja tartananj megjs | kerlek mjt zerethew atyamat es yowramat hoog wjselgondot | reya ha lehetssekes ne legyen mj zomzedonk ha karonkal meg | kelmenek twlejs yobydyn lasonk dolgonk hoz mert soha nem | maradhatnak bekewel egmas mjat megys kerem .k. mjnt | zerethew atjamat es jo wramat wysel gondot mjdezekre es teg | enekem yowalazt leweledben kjt zolgaljak meg .k. mjnt | zerethew atyamnak[21]

thowaba az apatwr leweleÿben eserÿen | weket .k. mert ÿtalat semj kepen meg nemadak amjt .k.[22] fokata | wala farkas[23] ecem en nem erek weket wele thowaba azyspansak | dolgarajs wjselÿen gondot .k. enzerethew atjam es jowram | thowaba moÿses wramenak wagjon nemj dolga kjrel fabÿandeÿak | sarkan ÿstwan[24] zol .k. kerem .k. mjnt zerethew atÿamat adjon tanacot | nekjk mjt mjelÿenek belele megjs kerem .k. en zerethew atÿam | gondol azartandj pal dolgara mjt keljen belelemjelnek mjndenrel | ÿowalazt warok mjnt en zerethew atÿamthwl wrjsten tarca | meg .k. mjd azzonjomal germegjdel mÿnden jowal es nag | bekessekel sokeztendejk mjnt zerethew atÿamat amen ez lewelet | ÿram nÿeken[25] zent dorodÿaa azzonjon napwtan walo keden | .1.5.1.5

.k. zolgaja
ÿrtha

Jegyzetek:

[1]A lapszél elrongálódott.

[2]Javítva *emm*-ből: az *e* kitörölve, az első *m* javítva *n*-re.

[3]A szó elejéről *m* kihúzva.

[4]Javítva *sokdolgajvagyon*-ból a *j* kihúzásával.

[5]Az *nn*-ből egy betűláb hiányzik.

[6]Az *mw*-ből egy láb hiányzik.

[7]A papír kikopott, kiszakadt.

[8]Bakócz Tamás esztergomi vagy Frangepán Gergely kalocsai érsek.

[9]Az *f* javítva *w*-ből vagy *m*-ből.

[10]A *w* betű végéről hiányzik a hurok.

[11]Dáró vára Tolna megyében Dombóvár mellett, a mai Kaposszekcső külterületén (Baranya megye) állott valaha.

[12]Szaka, Tolna megye, Dáró várához tartozott több más faluval együtt (Csánki 3: 403; ZichyOkm. 10: 417).

[13]Őz (Ősz ?) János, szerdahelyi, Tolna megye alispánjaként szerepel 1501-től (1501: OL D1. 88926; 1505: PodmOkl. 1: 458; 1508: OL D1. 21836; 1513: HédOkl 2: 388; 1517: Száz. 106 [1972]: 1034). 1527-ben mint I. János király adószedőjét említik (Budai 3: 20–1).

[14]Végalmás, Dáró várához tartozott (Csánki 3: 403).

[15]A *b* javítva van.

[16]Az ábr(ah)ámi cisztercita apátság (Csánki 3: 413), mely a mai Szakály falu határában állott (Tolna megye földrajzi nevei. Szerk. Végh József, Ördög Ferenc, Papp László. Bp., 1981. 148 [159]).

[17]Kereki Ártándy Pál 1515-ben Bihar megye alispánja, 1519-től királyi tanácsos (Fógel, II. Lajos 37–8), 1523-tól munkácsi várnagy (Lehoczky, Bereg 3: 552), 1525-től beregi és máramarosi ispán. 1531. január 10-én Gritti végezteti ki királyi ítélet nélkül testvérével, Ártándy Balázzsal együtt (l. **89.**).

[18]Ha a levél a Dombay családdal van összefüggésben, akkor ez a személy Dombay Farkas lehet, akit 1529-ben (l. **79.**) és 1533-ban is említenek (HédOkl. 2: 65).

[19]Az *r l*-ből javítva.

[20]Dárói Majos Mihályné, feltehetőleg Majos Mihály baranyai és tolnai alispán (ZichyOkm. 11: 283; Csánki 3: 471) özvegye.

[21]Az *mn* betűkből egy láb hiányzik.

[22]Utána [...]*k* kitörölve.

[23]Az *f* javítva.

[24]Feltehetően ákosházi Sárkány Ferenc fia (Kempelen 9: 244).

[25]Nyék, Tolna megye, ma Felsőnyék, Siófoktól délkeletre.

32.

Buda, 1516. augusztus 20.
BECSÜLETBÍRÓSÁGI ÍTÉLET

Szentgyörgyi és Bazini Péter országbíró kibékíti egymással becsületsértési ügyükben kövendi Székely Miklóst és dobrakucsai Nelepeczy Ferencet.

- (Biblioteca Academiei RSR, Bukarest; 209.) Fényképmásolata: OL D1. 94827. (A Pongrácz család nedeci levéltára).
- (Egy fólió.)
- A Körös megyei Dobrakucsa vára a XV. században a Nelepeczy család birtoka volt. 1486-ban a kövendi Székelyek kapták királyi adományul, de bizonyos részek a Nelepeczyeké maradtak (Csánki, Körös 45). Így kezdődött az az ellenségeskedés, melyet Karácsonyi János cikke alapján foglalunk össze (HadtK. 4 [1891]: 482–8), s melynek egyik bizonysága ez a magyar szöveget tartalmazó ítéletlevél. A vár szomszédságában, megmaradt birtokrészén Nelepeczy Ferenc kastélyt akart építeni, de ezt, ahányszor elkezdte, Székely Miklós

saját érdekeinek védelmében mindannyiszor betiltatta a királlyal. Nelepeczy 1514 elején Krassó városában Székely Miklós embereitől 500 darab kősót vett el erővel, majd 1515-ben, Pál fordulása (január 25.) táján Körösön, a horvátországi rendek gyűlésén Székely Miklóst becsületében rágalmazta. Székely az ügyet a király elé vitte, aki mivel mindkét fél katonaviselt ember volt, az eljárást katonai becsületbíróságra bízta. A bíróság feje maga II. Ulászló király volt. Az 1515-ben kihirdetett ítélet visszahelyezte becsületébe Székely Miklóst, de „Nelepeczy Ferenc becsülete védelmének jogos útját" sem zárta el. Nelepeczy élt ezzel a lehetőséggel, és újabb pert indított. Az új tárgyalás már II. Lajos elnökletével zajlott le 1516. augusztus 18-án Szentgyörgyi és Bazini Péter országbíró házában, s rá két napra, 20-án hozták az alábbi ítéletet.

- KARÁCSONYI: HadtK. 4 [1891]: 486–7; ZOLNAI: MNy. 3 [1907]: 434–5. E két közlésről nem tudva újból kiadta KUMOROVITZ: MNy. 52 [1956]: 368–9, és töredékesen MOLNÁR–SIMON 164–6.

Nos Comes petrus, Comes de Sancto Georgio et de Bozÿn[1] JudexCurie Serenissimi principis domini Ludouici dei gracia Regis Hungarie et Bohemie etc, Memorie Commendamus per presentes, | Quod Nobis feria secunda proxima ante festum Beati Stephani primi Regis hungarie Nouissime preteritum, Vnacum Nonnullis dominis prelatis et Baronibus, Magistrisque prothonotariis, ac Sedis Judiciarie Juratis | assessoribus et Regni Nobilibus, hic Bude penes prefatum dominum nostrum graciosissimum Regem, tempore celebracionis Breuium Judiciorum, pro festo beati Jacobi apostoli proxime elapso, ad quem scilicet terminum vniuerse | Cause Breues, ac Breuium Breues et Transmissionales, per Regiam Maiestatem prorogate Extiterant, constitutis et Existentibus, Jn hospicio nostro Jn Causa militari, Que inter Egregios Nicolaum zekel de kewend[2], | ab vna, ac Franciscum Nelepeczÿ de dobrakwthÿa[3] partibus ab altera, alias coram Serenissimo principe condam domino wladislao dei gracia Rege hungarie domino nostro graciosissimo felicis Reminiscencie, Racione et pretextu | Jnfamie Mota et suscitata, diuciusque ventillata, ac tandem de speciali commissione et mandato prefati domini nostri graciosissimi Regis, Nostram in presenciam deducta, pro faciendo Judicio causa in premissa consedentibus, ac | partibus prescriptis Coram Nobis personaliter comparentibus, a Nobisque Judicium et Justiciam, merique Juris complementum administrari postulantibus, Nobis et Nonnullis dominis pocioribusque Regni, et Sedis Judiciarie Nobilibus | Juratis assessoribus, Nobiscum tunc Jn examine et discussione ipsius Cause constitutis et existentibus, ac pro pace, Quieteque Et Tranquillitate, Jnter Jpsas partes laborantibus, Easdem partes ad talem pacis et | concordie deduxissemus, deduximusque vnionem prout Sequitur Sermone hwngaricali et wlgari hoc modo, Athÿanak es fÿnak, es zenthleleknek Newebe, amē zenth Jsthwan Napelewthwalo | hethfen, Bwdan az mÿw zalassonkon, az dologban egh felewl zekel Mÿklos kewzewth, Mas felewl Nelepeczÿ ferencz kewzewth, Nemÿ Thÿzthesseghez ellenkewdew dologban, zekel Mÿklos es | Nelepeczÿ ferencz hagÿak mÿw[4] zerzessenkre, es el Jgÿenessÿthessewnkre, fogadanak, hÿthekre, Thÿzthessegekre, hogh Mÿw walamÿth ew kewzthek zerzenenk, azokath Mÿnd megh | allanaÿak, Azerth Mÿw nekewnk, az wraÿmmal egÿethembe, kÿk ez dolognak megh lathasaba es zerzeseben, Mÿw welewnk walanak, ez latthathÿk, Mÿerth ez zekel Mÿklos | hallomasbol, es Thÿthok Bezedbewl ez dolgoth Bÿzonÿal Nem Thwdwan, Montha wolna ez Nelepeczÿ ferencznek, hog ew az ew Jpawal Boznÿak Jllÿessel egÿethembe, akartha wolna | zekel Mÿklosth megh ethetthnÿ, akkoron ez Nelepeczÿ ferencz ezth felelthewolna, hogh walakÿ ezth zekel Mÿklosnak montha wolna ewnekÿ hamjssath Thewthwolna, Mÿerth kedÿgh ez | zokath halomasbol, es annak wthanna Magath othalmaznÿ akarwan, Montha wolna, Nem Theczÿk egh felnek es Thÿzthessegenek hogh arthana, Eznek wthan Nelepeczÿ ferencz wra[5] | dolgaÿth el wegezwen, Jewe Jde ala Bwdara[6] akarwan Magath Megh Jgazÿthanÿ[7] holoth akkoron Nemÿ Bozwsagos Bezedek zekel Mÿklos ellen esthenek wolna, Elewzer hogh Nelepeczÿ | Ferencz Monthawolna, hogh zekel Mÿklos Thaglasth[8] Thethethethwolna, annak wthan hogh leanth ewlethewthwolna, Es az wthan hogh ew kewzthek Nemÿ zerzes wolthwolna | hogh ez zekel Mÿklos Thÿzthessegel, ew ellene Nem zolhathna, melÿ dolgokath Nÿlwan Erthewnk, hogh ez zok herthelenssegbewl, haragbol es Bozwssagbol Thewrthenthenek[9] | olh[10] zokath Nem erthewnk, hogh zekel Mÿklosnak Thÿzthessegenek arthana, Mÿerth mÿnd ez dolognak zereÿbe, egh fel es olÿ Thÿzthesseghellen walo zokath, Nem mondoth, hogh | Egh felnek es Thÿzthessegenek arthana, Mÿw azerth az wraÿmmal egyethembe, kÿk Jth welewnk egÿethembe wolthanak ez dologban, wegezthewk, Mÿerth, hogh ez zok | hallomasbol Thewrthenthenek[9], Es az Mas fel annak sem Enghedewth, az Thweb zok kedÿgh, herthelenssegbewl, haragbol, es Bozwsagbol ez Nelepeczÿ ferenczthewl mondatthanak | Es lewtthenek, azerth Jsmerÿewk, hogh mÿnd ezek egh fel Thÿzthessegenek es Nem arth, ha Nem Mÿnd az keth fel ew Thÿzthessegebe megh marad, azerth mÿw az felÿewl | megh mondoth wraÿmmal egÿethembe, akarÿok, lelthewk, es Mongÿok, hogh Mÿnd keth fel, Echersmÿnd, Eghmasnak kezeth adwan, Eghmasnak mÿndembewl megh Bochÿassanak | Es Jnneththowa, ÿo Bekessegben, Eghmassal Ellÿenek, Que omnia premissa Coram Nobis acta et facta sunt, Et Nichilominus litibus Jpsis, preuia Racione Jnter Jpsas partes vertentibus, sedatis | litteras eciam quaslibet inter Easdem partes, Ea tantummodo Causa hactenus Emmannatas, vanas Cassas, et omnino viribus Carituras Relinquentes, Jn cuius Rei testimonium, presentes litteras nostras | patentes partibus vtrisque duximus concedendas, datum Bude tercio die termini prenotati, Anno domini Millesimo, Quingentesimo decimo Sexto

Lecta

32. Becsületbírósági ítélet (Buda, 1516. augusztus 20.) 1r

Jegyzetek:

[1]Szentgyörgyi és Bazini Péter, 1498–1510-ig erdélyi vajda, 1501–1517-ig, haláláig, országbíró.

[2]Kövendi Székely Miklós, 1504-ben a királyi aulicusok kapitánya, 1505–1517 között jajcai bán (TörtTár. [1891]: 505–6; HadtKözl. 4 [1891]: 484).

[3]Dobrakucsai Nelepeczy Ferenc Beriszló Péter veszprémi püspök és horvát bán szolgálatában állott, 1507-ben horvátországi al-bán (HadtK. 4 [1891]: 484).

[4]Az utolsó betű a fényképről nehezen olvasható, de kétségkívül *w* (l. alább, a 20. sorban ugyanezt a szót).

[5]Beriszló Péter (1475–1520), 1513-tól horvát, dalmát és szlavón bán, kincstartó.

[6]A szó után egy betűnyi fekete folt látható.

[7]A két szó között egy X van, a rendelkezésünkre álló fénykép alapján nem dönthető el, hogy a szöveg írásakor vagy később tették oda.

[8]'Verés, botozás'.

[9]Az *r* betű alatti vízszintes vonás feltehetőleg az utána álló, s formájában hasonló *t*-től való megkülönböztetés céljából van ott.

[10]A szó valamiből javítva van.

33.

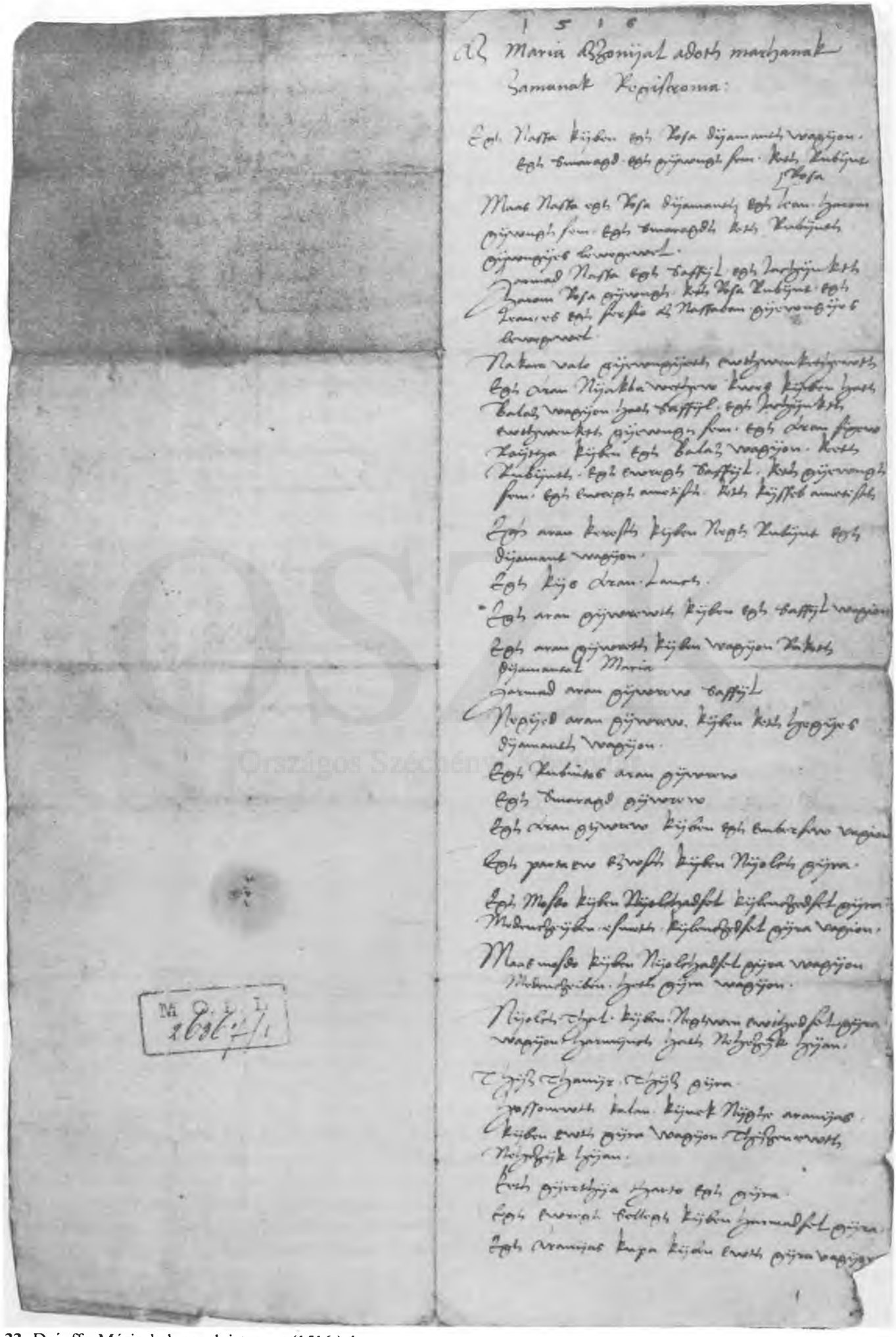
1516.
DRÁGFFY MÁRIA KELENGYELAJSTROMA

- OL D1. 26367/1–2.
- 29,5 × 44 cm-es papíron, a szöveg alá nyomott kissé elmosódott rajzolatú, felzetes viaszpecséttel (l. **29.**), a másodpéldány 32 × 44,5 cm-es papíron, pecsét nélkül. Két fólió.
- Drágffy Máriát húgának nevezi Drágffy János mindegyik végrendeletében (**50., F. 30., F. 31.**), hogy édestestvére volt-e vagy távolabbi rokona, ez források hiányában biztosan nem dönthető el. Nem tudjuk továbbá azt sem, hogy milyen alkalomból készült ez a kelengyelajstrom, melynek két példánya közül a teljesebbet Drágffy János pecsétjével és sajátkezű aláírásával hitelesítette. Mindkét szöveg azonos kéztől származik, valószínűleg egy időben készültek első- és másodpéldányként. A másodpéldány szövegének vége csonka, az utolsó sor előtti részek hiányoznak belőle. Ezen kívül csak egy-két szóban és itt-ott helyesírásában tér el a hitelesített példánytól. A hosszában félbehajtott fél ív papír első három oldalára került írás, ezért tűnik ma a szöveg a kihajtott lap versoján kéthasábosnak. Közlésünkben az eredeti oldalak szerint tagoljuk a szöveget.
- A két változat közül csak a hitelesítettet közölték: Nyeml. 203–8. fakszimilével; MOLNÁR–SIMON 167–9. csak az első oldalát.

1.

1516
az Maria azzonÿal adoth marhanak | zamanak Registroma:

Egh Nasfa kÿben egh Rosa dÿamanth wagÿon, | egh smaragd. egh gÿwngh sem. keth Rubÿnt | Rosa | Maas Nasfa egh Rosa dÿamanth egh lean[1]. harom | gÿwngh sem, egh smaragdh keth Rubÿnth | gÿwngÿes lewegewel[2]. | Harmad Nasfa egh saffÿl[3], egh Jachÿnkth[4] | harom Rosa gÿwngh, keth Rosa Rubÿnt, egh | lean, es egh ferfio az Nasfaban. gÿewngÿes | lewegewel. | Nakara valo gÿewngÿeth ewthwenkethewth | Egh aran Nÿakba wethew kwes kÿben hath | Balaz[5] wagÿon, hath saffÿl, egh Jachÿnkth | ewthwenketh gÿewngh sem, egh aran figew | Raÿtha. kÿben egh Balaz wagÿon. keeth | Rubÿnth. egh ewregh[6] saffÿl, keth gÿewngh | sem. egh ewregh ametisth, keth kÿsseb ametisth | Egh aran keresth kÿben Negh Rubÿnt egh | dÿamant wagÿon, | Egh kÿs aran. Lanch. | Egh aran gÿwrewth kÿben egh saffÿl wagion | Egh aran gÿwreth kÿben wagÿon Rakoth | dÿamantal Maria | Harmad aran gÿwrew saffÿl | Negÿed aran gÿwrew kÿben keth hegÿes | dÿamanth wagÿon, | Egh Rubintos aran gÿwrew | Egh smaragd gÿwrew | Egh aran gÿwrew kÿben egh emberfew vagion | Egh partaew ezwsth kÿben Nÿolch gÿra[7], | Egh Mosdo kÿben[8] kÿlenczedfel gÿra. | Medenczeÿben, esmeth, kÿlenczedfel gÿra vagion, | Maas mosdo kÿben Nÿolchadfel gÿra wagÿon | Medenczeiben, heth gÿra wagÿon, | Nÿolch Thal. kÿben. Neghwen ewthedfelgÿra | wagÿon. harmÿnch hath Nehezÿk[9] hÿan, | Thÿz Thanÿr, Thÿz gÿra, | Hvssonewth kalan, kÿnek Nÿghe aranÿas, | kÿben ewth gÿra wagÿon, Thÿzenewth | Nehezÿk hÿan, | keth gÿerthÿa tharto egh gÿra. | Egh ewregh sellegh kÿben harmadfel gÿra, | Egh aranÿas kupa kÿben ewth gÿra vagÿo[n] || Maas aranÿas kupa Thÿzenketh Nehezek | hÿan. hath gÿra. | harmad kupa, hathodfel Nehezÿkhÿan. | hath gÿra, | Negÿed kupa ewth gÿra Thÿzenketh Nehezek | Ewthed kupa Negh gÿra, Thÿzenketh | Nehezek hÿan, | Hathod kupa, Negh gÿra thÿzenket Nehezek | Egh ewregh

1516

Maria Aszonjal adoth marhanak
Szamanak Kepiscroma:

Egh Nadta kijhen egh Rosa dijamanth wagjon.
egh Smaragd egh gjurungh fem. Keth Rubijne
s Rosa

Mas Nadta egh Rosa dijamanth egh aran Szaron
gjurungh fem egh Smaragdh keth Rubijneth
gjurungjos Szwgrwel.

Szamad Nadta egh Taffijl egh Iarhjun keth
Szaron Rosa gjurungh keth Rosa Rubijne egh
Szafiros egh fresle az Nadtaban gjurungjos
Szwgrwel

Nadtan vale gjurungjoth cwthwn kethgrwth
egh aran Nijakba wethwe kwng kijhen Szaph
Balas wagjon Szaph Taffijl egh Iarhjun keth
cwthwn keth gjurungh fem egh aran fejwe
Kaijtna kijhen egh Balas wagjon keth
Rubijneth egh cwrugh Taffijl keth gjurungh
fem egh cwrugh ameristh keth kijssib ameristh

Egh aran kwrsth kijhen Nagh Rubijne egh
dijamant wagjon.
Egh kijo aran Szaph.
Egh aran gjurungh kijhen egh Taffijl wagjon
Egh aran gjurungh kijhen wagjon Nadtath
dijamant Maria
Szamad aran gjurungh Taffijl
Negjed aran gjurungh kijhen keth Szegjos
dijamanth wagjon.
Egh Rubinus aran gjurungh
Egh Smaragd gjurungh
Egh aran gjurungh kijhen egh Szubzfwo wagjon
Egh gyamant kwrsth kijhen Nijolcth gjura.
Egh Mosa kijhen Nijolchalfel kijhenszalfel gjura
Mudruszijhen Szuath kijhenszalfel gjura wagjon.
Mas mosa kijhen Nijolchalfel gjura wagjon
Mudruszijhen Szeath gjura wagjon.
Nijolcth thyel kijhen Nagh wan cwithwfel gjura
wagjon Szamujath Szeath Nalgbik gjura.
Thjsth thjamjz thjsth gjura
Szassonwath kalan kijnek Nijglw aranjos
kijhen cwath gjura wagjon thjsthwwath
Nalgbik gjura.
Keth gjurathjja Szeato egh gjura
Egh cwrugh Szollogh kijhen Szamadfel gjura
Egh aranjos kwza kijhen cwath gjura wagjon

Országos Széchényi

M Q L L
1636/1

33. Drágffy Mária kelengyelajstroma (1516.) 1r

Maas aranijas kuga tizenkettő Nyolczat
ejjen. Ennek ejjra
Jannad kuga Jankafelet Nyolczikejjen.
Ennek ejjra
Negyed kuga ennek ejjra tizenkettő Nyolczat
Ennekfelet kuga Negy ejjra tizenkettő
Nyolczat ejjen.
Ennekfelet kuga Negy ejjra tizenkettő Nyolczat

Egy ezernek ejjezernyinek partiza.
Egy ejjezernyinek Jaij Nijolczato
Egy ejjezernyinek fijaikjaro
Harom ezernek Majorb
Egy ejjezernyinek fijaikjaro
Negy ejjezernyinek parta.
Negy aranijas Majorb
Egy vrnak atlagh ejjezernyinek Jokunija
Egy Jobbagjnak Barson ejjezernyinek Jokunija
Egy vrnak aranijas atlagh Jokunija
fekethejjenek pennafath.
Egy Jewlö Tizedjöl Jokunija.
Egy kuk kanaka Jokunija.
Egy ökreskec Jokunija
Egy Barga Jokunija pohto
Egy Jewelö aranijas Negyfelh tuba.
Maas Jewelö aranijas Negyfel kobelh
Egy Jewelö aranijas Jewelyh tuba.
Egy kuk aranijas Barson tewlekedelh
Jewelejjel kobelh
Egy vrnak atlagh tuba pejjenevel
kobelh
Egy vrnak aranijas Barson kewnelyes
Maas vrnak aranijas Barson kewnelyes
Egy Jewelöh aranijas kewnelyes.
Egy ejjben Egy atlagh Mastagh tizedjöjjn
Egy vrnak Mastagh
kethe Tizedet fiual tizenkettőben
kethe tizedet vramkos
Egy vrnak aranijas Barson paplan.
Egy dunkal
Egy vrnak aranijas Barson

Maas ejjben Egy atlagh Mastagh vizsgaljon.
Egy vrnak Mastagh
Egy dunkal
Egy tizedet fiual
kethe tizedet vramkos
Egy paplan kuk fiuval tizenkettő
aranijas vramkos kelyen
kethe dunkal Jöjjön kanaka
kethe aranijas atlagh tizenkettő paplan.
El kethe ejjezernyinek tizenkettő lepedew
tizenkettő atlagh
tizenkettő kelyken
Harmincz Nyolczad aranijas tizedjel
kwmagamakijs aranijas tizedjel :

Negy atlagh pohto Jokunija
Barson tiznijnek

Negy Jewelö Jokunija
Jo gamal

Negy pejjenezh mal tuba

Negy vaj Jewnijjen

kethe aranijas fiuafelel

OSZK Széchényi Könyvtár

Jochim mester dragffi
mi

33. 1v

gÿewngÿes partha. | Egh gÿewngÿes haÿ Nÿomtato[10]. | Egh gÿewngÿes fÿlthew[11] | Harom ewregh Maÿch[12] | Egh gÿewngjes fÿkethew | Negh gÿewngies parta, | Negh aranÿas Maÿch, | Egh weres atlacz gÿewngies zoknÿa | Egh zederÿes Barson gÿewngies zoknÿa | Egh weres aranÿas atlacz zoknÿa | fekethÿwel peremezeth, | Egh zewld Thabÿd[13] zoknÿa, | Egh keek kamoka[14] zoknÿa, | Egh skarlat[15] zoknÿa | Egh sarga zoknÿa pozto | Egh zewld aranÿas Nwsth suba, | Maas zewld aranÿas Nussal Beleth | Egh zewld aranÿas hewlgh[16] suba, | Egh keek aranÿas Barson, emelkedeth hewlgÿel Beleth | Egh weres atlacz suba pegÿwetel | Beleth | Egh weres aranÿas Barson kewnthes | Maas weres aranÿas Barson kewnthes | Egh zewldh, aranÿas, kwnthes, | Egh agÿban. egh atlacz Matracz Testhzÿn | Egh weles[17] Matracz | keth Thafota fewal Thÿndewklew | ket Thafota wankos | Egh weres aranÿas Barson paplan, | Egh derekal | Egh weres aranÿas Barson kwnthes || Maas agÿban, egh atlacz Matracz violazÿn, | Egh weles Matracz | Egh derekal | Egh Thafota fewal | keth Thafota wankos | Egh paplan keek futabol[18] chenalth | aranyas wankos kethew | keeth derekal hÿo, kamoka | keeth aranÿas atlacz Thewzeth paplan. | Ez keeth agÿhoz Tÿzenketh lepedew | Thÿzenketh abroz | Thÿzenketh kezkenew | harmÿnch Nÿolch aranÿas chahol [19] | Ewmaganakÿs aranÿas chahol: – | Negh olaz pozto zoknÿa | saarga leanÿnak | Negh zewld zoknÿa | purgamal[20] | Negh pegÿwethmal[21] suba | Negh wÿ zewnÿegh | keeth aranÿas fewfedel
Johannes dragffy
m*anu pro*p*ria*

Jegyzetek:
[1]'Női alakot ábrázoló zománcos kép'.
[2]'Rezgő a násfákon, hajtűkön'.
[3]'Zafir'.
[4]'Vörös színű drágakő (cirkon)'.
[5]*Balas-* (*balasz-, balász-*) *rubin* 'világosabb rózsavörös színű drágakő (spinell)'.
[6]'Nagy'.
[7]*Gira* '(=márka) az arany és az ezüst súlymértéke, 206–245 g között mozgott'.
[8]Utána kihúzva: *Nÿolchadfel.*
[9]*Nehezék* 'a gira negyvennyolcad része'.
[10]'Fejdísz, melyet nem a homlokba, mint a pártát, hanem a fejtetőre illesztettek'.
[11]*Fültű*(∼*fültő*) 'a fülbevalóhoz hasonló ékszer'.
[12]*Majc* 'arany- vagy ezüstfonalból szőtt szalag'.
[13]*Tábit* 'habos selyemszövet'.
[14]*Kamuka* nehéz, virágos selyem kelme, 'damasztszövet'.
[15]'Skarlátszövet'.
[16]*Hölgy* 'hermelin'.
[17]*Velesz* 'egy fajta kelme (barhent)'.
[18]*Futa* 'egy fajta gyapjúszövet'.
[19]*Csahol*(∼*csához*) 'egy fajta ing'.
[20]*Purgamál* 'egy fajta posztó'.
[21]*Mál* 'az állat hasi prémje'.

2.

1516
Az Maria azzonal adoth Marhanak | zamanak Registroma.

Egh Nasfa kÿben egh Rosa dÿamanth wagÿon | egh smaragdh, egh gÿwngh sem. keth Rubinth | Rosa | Maas Nasfa egh Rosa dÿamanth, egh lean, | harom gÿwngh sem, egh smaragd keeth | Rubÿnth gÿwngÿes lewegewel | Harmad Nasfa egh saffÿl. egh Jachÿnkth | harom Rosa gÿwngh, keth Rosa Rubÿnth, egh | lean, es egh ferfÿo az Nasfaban, gÿwngÿes | lewegewel | Nÿakara walo gÿwngÿeth ewthwenkhetheth | Egh aran Nÿakbawethew kwes, kÿben hath | Balaz wagÿon, hath saffÿl, egh Jachÿnkth | ewthwenketh gÿwnghsem, egh aran fÿghew raÿta | kÿben egh Balaz wagÿon, keth Rubÿnth egh | ewregh saffÿl, keeth gÿwnghsem, egh ewregh | ametÿsth, keeth kwsseb ametÿsth | Egh aran keresth kÿben Negh Rubÿnth egh dÿamanth | wagÿon, Egh kÿs aran lanch | Egh aran gÿwreth kÿben egh saffÿl wagÿon, | Egh aran gÿwreth kÿben wagÿon Rakoth | dÿamantal, Maria | Harmad aran gÿwrew saffÿl | Negÿed aran gÿwrew kÿben keth hegÿes dÿamāth | Egh Rubintos aran gÿwrew. | Egh smaragd gÿwrew | Egh aran gÿwrew kÿben egh emberfew wagÿon, | Egh parthaew ezwsth kÿben Nÿolcz gÿra wagion | Egh mosdo kÿben kÿlenchedfel gÿra wagÿon. | Medenczeÿben, esmeth kÿlenczedfel gÿra wagÿon, | Maas mosdo kÿben, Nÿolczadfel gÿra wagÿon | Medenzeÿben heeth gÿra

Országos Széchényi Könyvtár
26367/2

Az Maria asszonak adotth Marhamak
Zamanak Registroma.

Egh Nassa kijben egh Kesa dijamanth wagijon
egh Smaragth. egh gijrongh sem. kotth Rubinth
Kesa

Maas Nassa egh Kesa dijamanth. egh loam.
Zaram gijrongh sem. egh Smaragd kreth
Rubijnth gijrongijoe kwongwan
Zamud Nassa egh Saffijr. egh Turkijnkotth
Zaram Kesa gijrongh sotth Kesa Rubijnth. egh
Liam ve egh sarkijo az Nassaben. gijrongijoe
kwongwan

Nijakwa vele gijrongijoet, ewethwonkkethneth

Egh aram Nijakka wethwe kwaro. kijben Zaroth
Balaz wagijon. Zaroth Turkijo. egh Turkijnkotth
ewethwonketh gijrongh sem. egh aram gijkwe wagha
kijben egh Balaz wagijon. kotth Rubijnth egh
Kwongh Saffijr. kotth gijrongh sem. egh Smaragh
amethist. kotth kwassok amethist

Egh aram kwasok kijben Nugh Rubijnth egh Dijamanth
wagijon. egh kijo aram Saro

Egh aram gijrwath kijben egh Saffijr wagijon.

Egh aram gijrwath kijben wagijon Rakath
agamanet

Zamud aram gijrwaw Saffijr

Nugijod aram gijrwaw kijben kath Zugijoe Dijamath

Egh Rubinke aram gijrwaw.

Egh Smaragh gijrwaw

Egh aram gijrwaw kijben egh Embrisow wagijon.

Egh gnathgaw Chwasth kijben Nijalth gijra wagijon

Egh massa kijben kijlwathgdsel gijra wagijon.
Mdwathgijben. Smath kijlwathgdsel gijra wagijon.

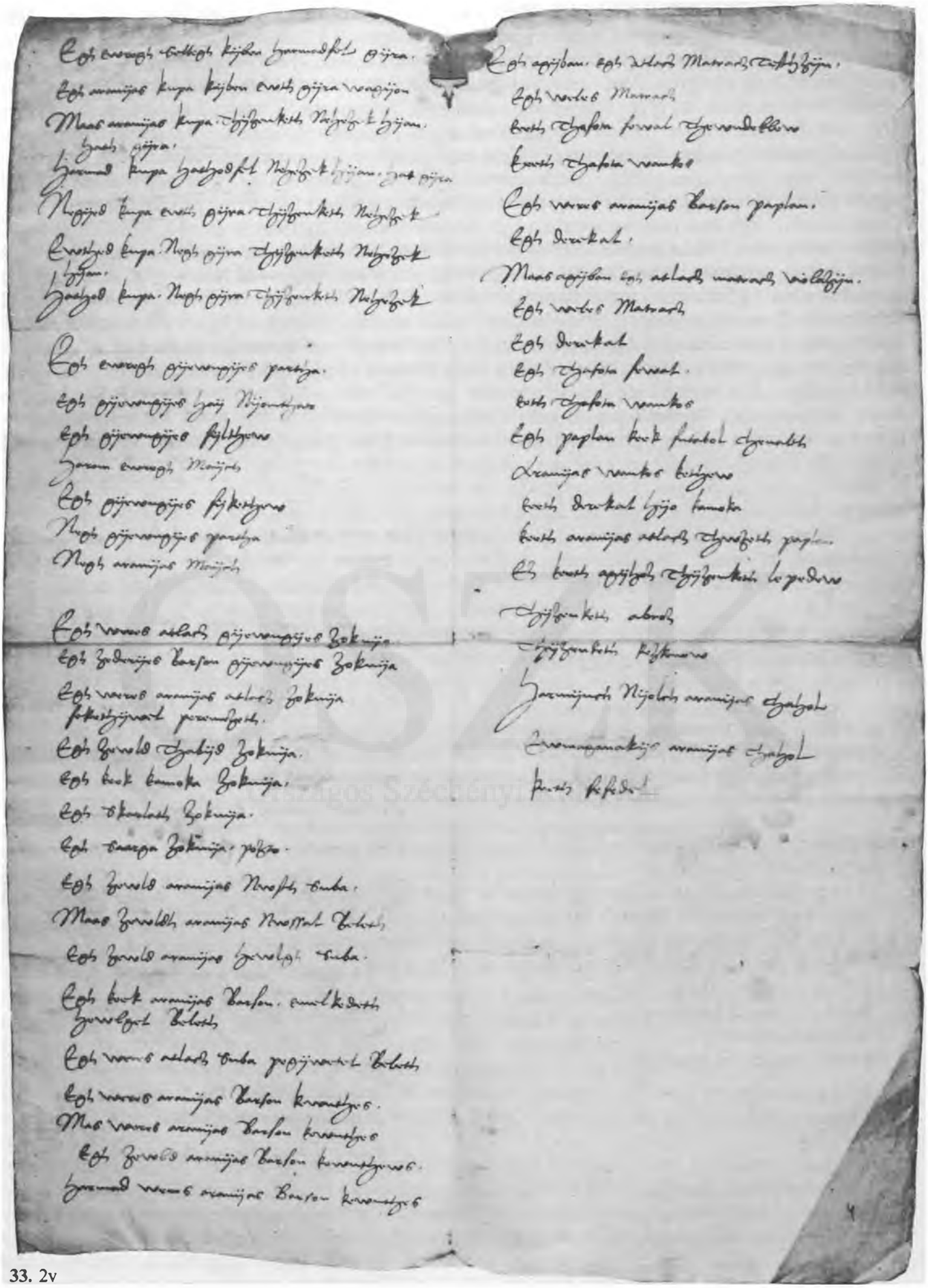
Maas massa kijben. Nijalthgdsel gijra wagijon
Mdwathgijben kwath gijra wagijon.

Nijalth thal. kijben Nughwaw wathgdsel gijra
wagijon. Zaramijon Zaroth Nughalk Zijan.

Thijth thamija. thijth gijra.

Zwassawath kalam kijwk Nughe wamijas.
kijben ewath gijra wagijon. thijwath Nughalk
kwath gijrathija Tathge egh gijra.

33. 2r

33. 2v

wagÿon, | Nÿolch Thal, kÿben Neghwenewthedfel gÿra | wagÿon, harmÿnch hath Nehezek hÿan, | Thÿz Thanÿr, Thÿz gÿra, | Hwssonewth kalan kÿnek Neghe aranÿas, | kÿben ewth gÿra wagÿon, Tÿzenewth Nehezek | hÿan | keeth gÿerthÿa Tartho egh gÿra, || Egh ewregh sellegh kÿben harmadfel gÿra, | Egh aranÿas kupa kÿben ewth gÿra wagÿon | Maas aranÿas kupa, Thÿzenketh Nehezek hÿan, | hath gÿra, | Harmad kupa hathodfel Nehezek hÿan, hat gÿra | Negÿed kupa ewth gÿra, Thÿzenketh Nehezek | Ewthed kupa, Negh gÿra Thÿzenketh Nehezek | hÿan, | Hathod kupa, Negh gÿra, Thÿzenketh Nehezek | Egh ewregh gÿewngÿes partha. | Egh gÿewngÿes haÿ Nÿomthato | Egh gÿewngÿes fÿlthew | Harom ewregh Maÿch | Egh gÿewngÿes fÿkethew | Negh gÿewngÿes partha | Negh aranÿas Maÿch | Egh weres atlacz gÿewngÿes zoknÿa, | Egh zederÿes Barson gÿewngÿes zoknÿa | Egh weres aranÿas atlacz zoknÿa | fekethÿwel peremezeth, | Egh zewld Thabÿd zoknÿa, | Egh keek kamoka zoknÿa, | Egh skarlath zoknÿa, | Egh saarga zoknÿa, pozto, | Egh zewld aranÿas Nwsth suba, | Maas zewldh aranÿas Nwssal Beleth | Egh zewld aranÿas hewlgh suba, | Egh keek aranÿas Barson, emelkedeth | hewlgel Beleth | Egh weres atlacz suba pegÿwetel Beleth | Egh weres aranÿas Barson kewnthes, | Mas weres aranÿas Barson kewnthes | Egh zewld aranÿas Barson kewnthews, | harmad weres aranÿas Barson kewnthes | Egh agÿban, egh atlacz Matracz Testhzÿn, | Egh weles Matracz | keeth Thafota fewal Thewndeklew | keeth Thafota wankos | Egh weres aranÿas Barson paplan, | Egh derekal, | Maas agÿban egh atlacz matracz violazÿn, | Egh weles Matracz | Egh derekal | Egh Thafota fewal, | keth Thafota wankos | Egh paplan keek futabol chenalth | aranÿas wankos kethew | keeth derekal hÿo kamoka | keeth aranyas atlacz Thwzeth paplan | Ez keeth agÿhoz Thÿzenketh lepedew | Thÿzenketh abroz | Thÿzenketh kezkenew | Harmÿnch Nÿolch aranÿas chahol | Ewmaganakÿs aranÿas chahol | keeth fefedel

Kívül:
d*om*ine Marie,

34.

1516.
HÁZÉPÍTÉSI KÖLTSÉGEK JEGYZÉKE

- (A kaposmérei Mérey család levéltára.)
- (A Paksy család jegyzőkönyvének 57. lapján.)
- Döbrentei Gábor közölte ezt a szöveget is (vö. **15., 18., 21., 22., F. 12.**), és hasonlóan a többi közléshez ez esetben sincs olyan fogódzónk, mely az irat keltezését támogatná vagy kizárná.
- RMNy. 2/2: 14–5.

Item, Az kew wagonak Atham .ff. L.
It. Az haÿoerth Atham .ff. xx
It. Az kewmÿeſnek Atham .ff. Lxv egÿ hordo Borth es egÿ ʒalannath
It. wethem egÿ kemenche Meʒeeth Mannÿ palthwl .ff. xxvij
It. In feſto Bte Margarithe virginis .... ez napon wethethem ʒamoth
Az Balas Meſterhel hogÿ mÿnth Atham ÿmaran ew nekÿ ·l·5·16.
It. Atham ꝯlxv forÿnthoth
Borth Attham iij hordowal
ʒalonnath atham iij
Bwzath atham xxj fertallÿal

35.

Pettau, 1517. április 25.
BODÓ FERENC VÉGRENDELETE

- OL D1. 36528. (A gyulafehérvári káptalan országos levéltára).
- Félbehajtott, 30 × 44 cm-es ivnagyságú, elrongálódott papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- Töredékes, az eleje 1787-es átirata szerint már akkor is hiányzott.
- BARABÁS: TörtTár. [1890]: 558–60; OklSz. *bántó, dúsnok-föld, ingó-marha, oszt, tart* (részleteket).

mÿnd gabona, mÿnd menes, mÿnden fele Barom, mÿnden fele marha, akar | mÿ nevel. neveztessek, ezeketh, kÿket az testamentom levelben megh ÿrtam, ez | exsekvtorok azokath megh zerewzÿek, aznak vtanna, mÿndenfele marhath | ewth rezre ozÿak, de nem ewrewkssegheth, mÿkoron az ÿngho[1] marhath | ewth rezre oztotak volna, az egÿk rezeth kewlchek lelkemerth, az negÿ | rezevel negÿen oztozÿanak, Bodo farkas[2] anÿaval[3], az keet nenÿevel[4], az en | erewksseghemeth hagÿom farkasnak, es annanak: katerÿnak, az en gÿer:.|mekÿmnek, ha az en felesseghem[5] az en neve[m]eth[6] vÿsselÿ, nekÿ | megh vgÿan hag[ÿ]om. mÿnth akar mellÿk gÿermekemnek *etc*
J*tem* oztan az zent Janos teste[7], mellÿ oltaron vagÿon, Bvdan az kapolnaban | az varban, az oltarra chÿnallÿanak racz kamvkabol[8], egÿ oltar ewltewzewt *etc*
J*tem* oztan az zeghen vram testamentomaban vagÿon megh hagÿva, hogÿ az | Gewrgÿ[9] egÿhazban, olÿ zert[10] zerezÿenek, hogÿ keeth kaplanth tarthasson az plebanos. | az egÿhaznak es vagÿon, az zeghen nepnel, kÿt en attam nekÿk, az | penzt. mÿkoron nekÿk attam, akoron harmÿczketh forÿnth vala, valamÿvel | zaporetotak: az vtan, ez penz oda adassnak vagÿon hath eztendeÿeÿe | ez penzt es oda kewlchek, az telkest[11] az falvbelÿ rezemeth es oda hagÿom | ha kedegh mÿnd ezel Sem zerezhetÿk megh, tahath az agÿaghosbelÿ[12] reze:.|meth es oda hagÿom, ha mÿnd ezel Sem lenne megh valamÿvel megh | zerewzhetÿk: meghzerewzÿek[13] az en marhambol [...][6] az en ewrewkssegem:|bewl, az exsekvtorok *etc*
J*tem* oztan az ÿllÿes vdvarbÿronal vagÿon penze, az anÿaÿ[14] kapolnak | azal az anÿaÿ kapolna zwksseghere kewlchek az exsekvtorok, az mÿre | zwkesb lezen[15] az kapolnanak, az tewbÿ megh vagÿon zerezve, kÿ | megh vagÿon ÿrva, az ÿktas levelben, ÿelesswl ÿllÿes vdvarbÿro Jol tvgya | mÿth[16] zerzewtek oda az kapolnahoz, *etc*
J*tem* oztan vagÿon mÿnd menes kezeth, mÿnd Barom kezewt, mÿnd ÿhok kewzewt | tÿzed Barom, ezt azt akarom, hogÿ az oltarhoz agÿak, az melÿ oltart[17] | chascaÿ[18] Borobas zerze, az kaÿmaty[19] *etc* ||
J*tem* oztan ha tewrtenneÿek, hogÿ kÿt ÿsten ne agÿon, hogÿ ha ÿsten ez vÿlagbol | kÿ venne, az en zeretew felesseghem[20] ez vÿlaghbol: tahath az en gÿerme:.|kÿmeth, tarnok mester vramnak, raskaÿ Balas vramnak[21], es az en | azonÿomnak tarnok[22] mesterne azonÿomnak, az en felesseghem anÿanak[23]| agÿak tartanÿ, tovaba ha tewrtenneÿek[24], hogÿ mÿnd Balas vram, es | azonÿom, Balas vramne, kÿt ÿsten ne agÿon, hogÿ ez vÿlagbol kÿ | mvlnanak, tahath az gÿermekek tartassara, dombaÿ pal[25] vram, es | maczadonÿaÿ mÿklosvram[26], az melÿ emberÿ leznek, azokath es | hozÿaÿok hÿ[...]ss[...][13] az mÿnt Joban[13] tvgÿ[...] [...]llÿanak[6] hozÿa, t[...]|cha[27] fewl: az keet vram, az en apro gÿermekÿmeth, *etc*
J*tem* oztan ha ennekem holtom tewrtenÿk, ha az vr ÿstennek akaratÿa: az | lezen, testamentomnak, mÿnden rezeth megh zerewzÿek, aznak | vtanna, az exsekvtorok, az kÿ leznek, meghozÿak az marhath | ÿsten ÿghazsagazerenth. az mÿ az en rezemre ÿvth Benne, az mÿnd | lelkemert kewlchek, az egÿhazakban, de ÿnkab az en Jozaghomban | melÿ egÿhazak vadnak, azokra kewlchek, hogÿ nem egÿebwve | Jeleswl az tenghelÿczÿ[28]. zenth marghÿth azon egÿhazath. tellÿesseghel meg | epeÿchek *etc*
J*tem* tovaba vakÿnekagÿa az vr ÿsten, az gÿermekÿm tartassath,[20] valamÿnth | agÿa az v[r] [ys...],[6] hÿzem hogÿ mÿnd Jol agÿa,[13] az mÿndenhato ÿsten | de kerem az vr ÿstenerth, es[29] hogÿ az vr ÿstennek haraghÿa. w reÿaÿok | es w maradekÿokra ne zallÿon, hogÿ Se az en marhamon, Se az | gÿermekek marhaÿan ne ragadozÿon, *etc*
J*tem* oztan az dvsnok fewldeth[30], en az magochÿ[31] egÿhaztvl tartotam, hvz | forÿntoth attam, megh az maczadonÿaÿak es. ÿghen tartotak, az | maghochÿ egÿhaztvl, ez dvsnokoth, azert ezrewl doctorokal kel | zolnÿ, ha Bwnnekwl el tarthatÿak, tahath agÿak megh, hvz | forÿntoth twle, mÿnden eztendewben, ez ÿdeÿgh ën megh attam || ha kedegh az doctorok altallÿaban azt mongÿak, hogÿ Semmÿkepen nem | tarthatÿak[32] wdvesseghekre, tahath agÿak megh, az magochÿ | zent egÿhaznak *etc*
J*tem* oztan az. exssekvtorok legÿenek, Raskaÿ Balas vram, tarnok mester | massÿk legÿen, az en felesseghem ersebeth azon, harmadÿk legÿen | dombaÿ pal vram, negÿedÿgh legÿen maczadonÿaÿ mÿklos | vram, ewtewdÿgh legÿen, az w kegÿelmek zolgaÿa zabarÿ mÿklos[33]

Jt*em* ygh hagÿom h[...][6] lelkem lelkekel legÿen[13] [...][6] az mÿndenhato ÿsten | elewth, aznak fewlewte ezen vÿlaghon megh mvtassa az vrÿsten, nekÿk | avagÿ raÿtok, ha ez en fewllÿwl megh ÿrth testamentomomnak | ellene teznek, ha Benne kessedelmessewk leznek *etc*
oltalmvl hagÿom, mÿnd fesseghemeth, mÿnd gÿermekÿmeth, mÿnden | hozÿam tartozoth, nadrospan vramnak,[34] pechÿ pÿspek vramnak.[35] es | vaczÿ pÿspek vramnak,[36] az en[37] kegÿelmes[38] vraÿmnak, hogÿ az | vr ÿstenerth oltalmazÿak mÿnden Bantotvl, ez level kewlth | potolban,[39] zent[40] mark evangÿelÿsta napÿan, ezer ewth | zaz tÿzen heeth eztendewben, Bodo Ferencz[41] keze ÿrassa[20] ez level

Kívül, azonos kézzel:

ez az Bodo Ferencz testameto:.|ma: de[42] mÿ elewk adÿgh | fewl ne zakazÿak:

Más kézzel:

Et Ego Nicolaus Natus Nobilis andree | Radozlaw de mÿlethincz[43] dioces*is* Zagrabien*sis*, | sacra aucthorit*a*te ap*ostol*ice Notarius public*us* | apercioni huius testamen*ti* *con*dam francisci | Bodo, p*rese*ns Interfui, ad cuius[44] robore*m* et | Maiore*m* fidem Manu p*ro*pria a tegro | scripsi *etc*

Jegyzetek:

[1]A *g* betű tintafoltos.

[2]A végrendelkező györgyi Bodó Ferenc fia (KárOkl. 3: 71), kit 1564-ben már halottként említenek (i. m. 347).

[3]Bodó Ferenc felesége Ráskay Erzsébet, 1550-ben tűnik fel utoljára oklevélben (KárOkl. 3: 246, 255). NAGY IVÁN tévesen, Zsófiának tudja (NAGY 9: 635).

[4]Bodó Ferenc leányai: Anna, később Bajony Benedekné (KárOkl. 3: 246, 303) és Katalin (l. alább).

[5]A szó végéről kihúzva: *nek*.

[6]Lyukas a papír.

[7]Utána kihúzva: *mÿ*. — Alamizsnás Szent János († 616) testereklyéjét – mely még Mátyás király idejében került Budára – 1526-ig őrizték a vár kápolnájában (RUPP JAKAB, Magyarország helyrajzi története. 1. Pest, 1870. 61; BÁLINT SÁNDOR, Ünnepi kalendárium. 1. Bp. 1977. 169–71).

[8]*Kamuka* 'damaszt kelme'.

[9]Györgyi, Tolna megye, Dombóvártól délkeletre (ma Györgyifalu és Györgyipuszta, Mágocs része).

[10]A sor fölé, jelöléssel betoldva.

[11]Telkes, Tolna megye, Dombóvártól délre (ma Tékes).

[12]Agyagos, Tolna megye, Dombóvártól délkeletre, Mágocs környékén lehetett (vö. KárOkl. 3: 69).

[13]Nehezen olvasható, a hajtás miatt kikopott az írás.

[14]Anya, Tolna megye, Szekszárdtól északnyugatra (ma Janyapuszta, Harc község külterületén).

[15]Utána *az kapol* kihúzva.

[16]Utána kihúzva: *kewltem*.

[17]Utána kihúzva: *chacay*.

[18]A szóban valamiféle javítás van a második *c* és *a* betűkben.

[19]Kajmád, Tolna megye, Szekszárdtól északra (ma Kajmádpuszta, Fácánkert része).

[20]Az *ss* betűkön elfolyt a tinta.

[21]Ráskay Balázs, Bodó Ferenc apósa, főkamarás, udvarbíró, budai várnagy, 1499-től tárnokmester (FÓGEL, II. Ulászló 57). 1517-ben halt meg. — A *raskaÿ* szóban a *k* javítva van.

[22]Az *n* valamiről javítva van.

[23]Ráskay Balázsné Zubori Margit (NAGY 9: 637).

[24]A *ten* szótag a szó fölött, jelölés nélkül van betoldva.

[25]Dombay Pál, 1445-ben említik először mint Frank fiát (KárOkl. 2: 244–5). 1505-ben Tolna megye követe a rákosi országgyűlésen, 1507-ben királyi táblai ülnök, ő vizsgálta át a Hármaskönyvet 1514-ben (NAGY 3: 347–8).

[26]Macedóniai (Dancs) Miklós († 1536 előtt) 1508-ban már csanádi ispán, 1519-ben temesvári alkapitány, 1522-ben temesi alispán, 1527-ben erdélyi alvajda. 1532-ben szerepel utoljára, haláláig I. János híve (BOROVSZKY, Csanád 1: 337; LENDVAI, Temes 1: 67–8; FÓGEL, II. Lajos 32; ETE. 1: 336; Száz. 93 [1959]: 782–3). A család már korábban is összeköttetésben állt a Bodókkal (CSÁNKI 3: 464).

[27]A sor végén, a hajtásban kikopott a szótag.

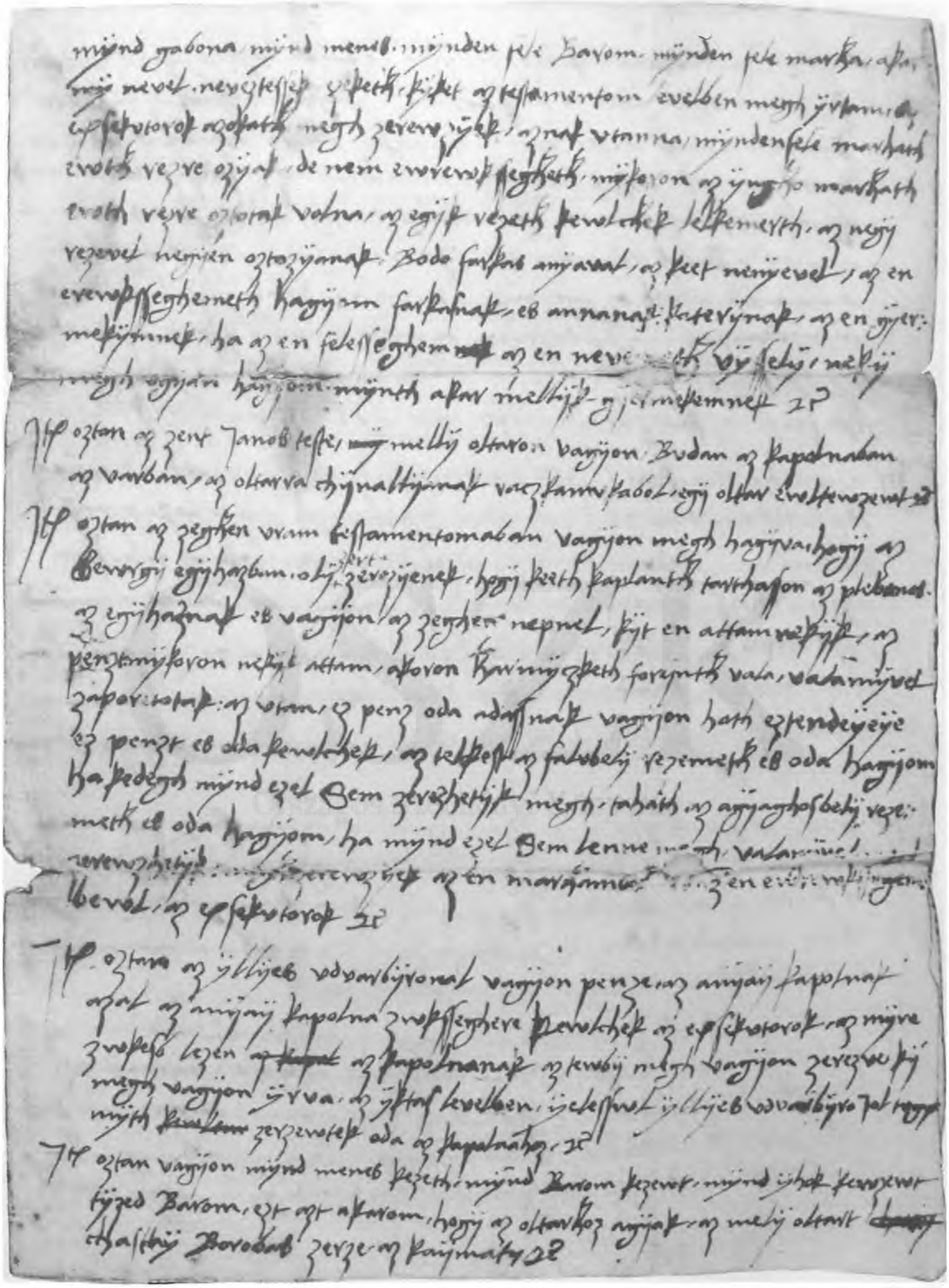
[28]Tengelic, Tolna megye, Pakstól délnyugatra.

[29]A sor fölött, jelölés nélkül betoldva.

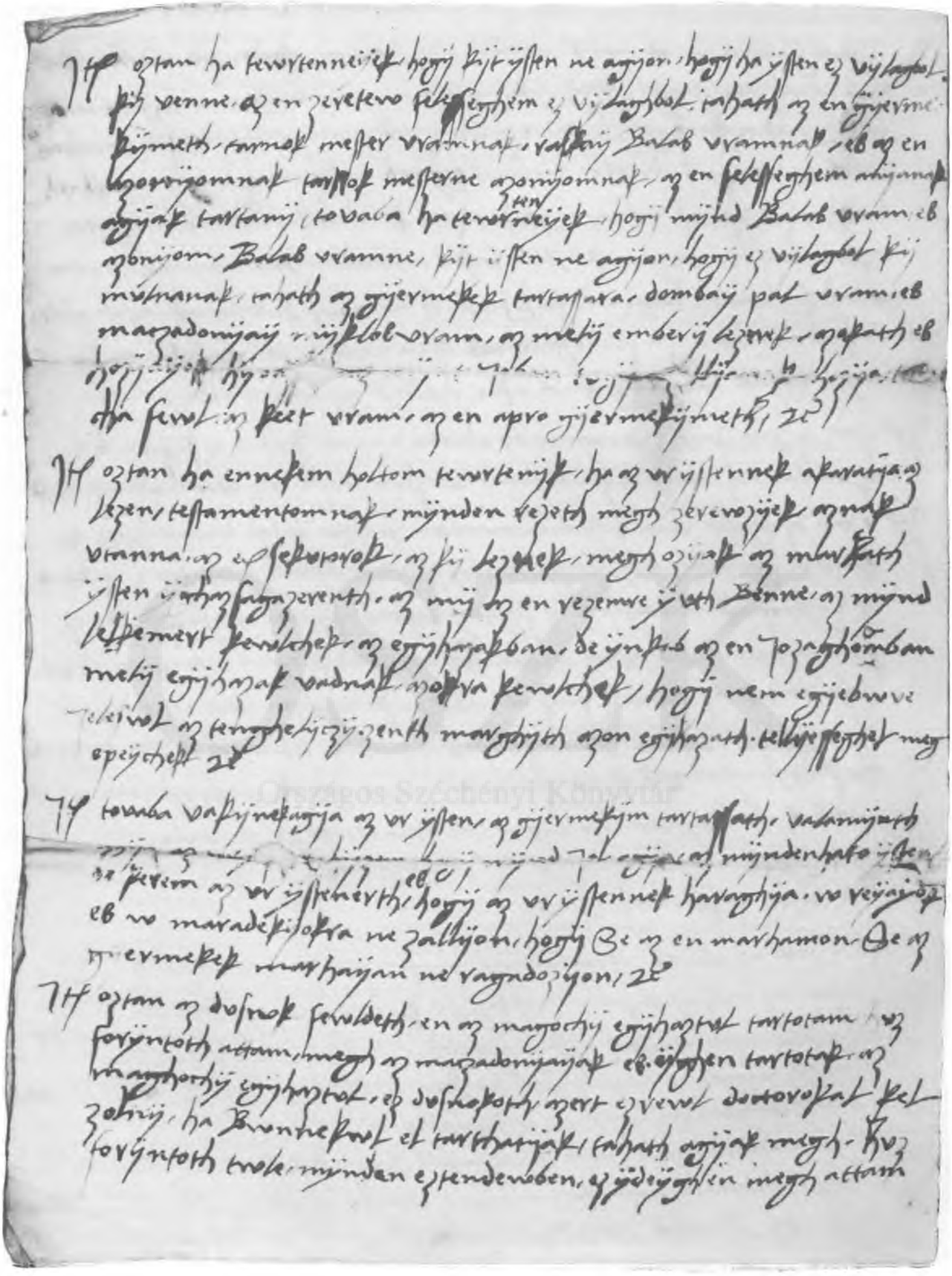
[30]*Dusnokföld* vagy *dusnok* (l. alább) 'földterület, melyet azokkal a szolgákkal együtt (*dusnokok*, *lélekváltók* vagy *torlók*) hagyományoztak az egyháznak, akiknek kötelességük volt egykori uruk lelkéért bizonyos szolgáltatásokat teljesíteni'.

[31]Mágocs, Tolna megye, Dombóvártól délkeletre (ma Baranya megye).

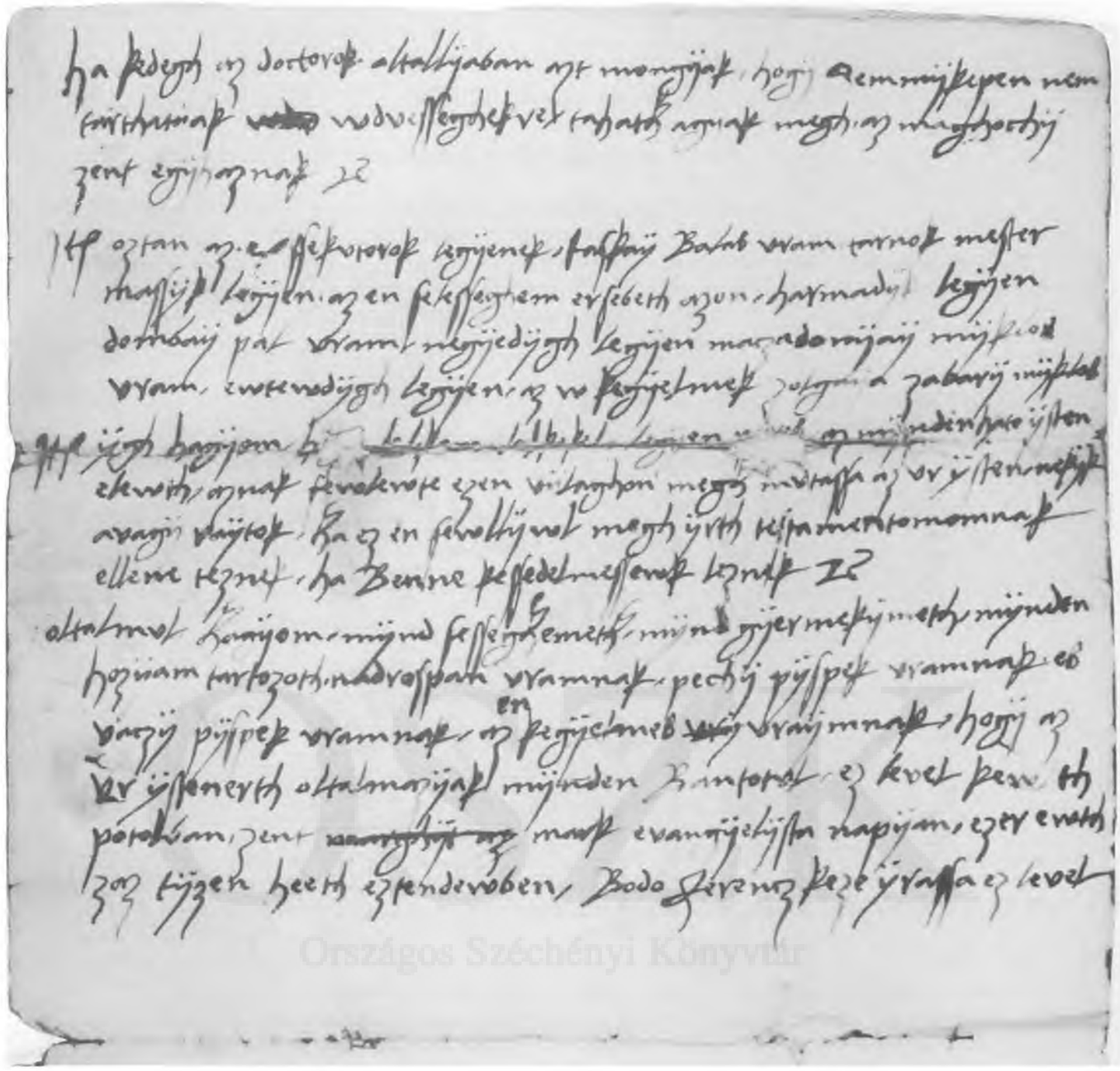
[32]Utána kihúzva: *wdv*.

35. Bodó Ferenc végrendelete (Pettau, 1517. április 25.) 1r

35. 1v

35. 2r

[33]Szabari Miklós 1523-ban anyavári porkoláb (**46.**).

[34]Perényi Imre († 1519).

[35]Szatmári György (1457–1524) kancellár, 1505–1522 között pécsi püspök.

[36]Szalkai László (1475–1526), 1513-tól váci püspök.

[37]A sor fölött, jelölés nélkül betoldva.

[38]Utána *vrÿ* kihúzva.

[39]Pettau (magyar nevén Potol), Stájerország, Marburgtól délkeletre (ma Ptuj, Jugoszlávia).

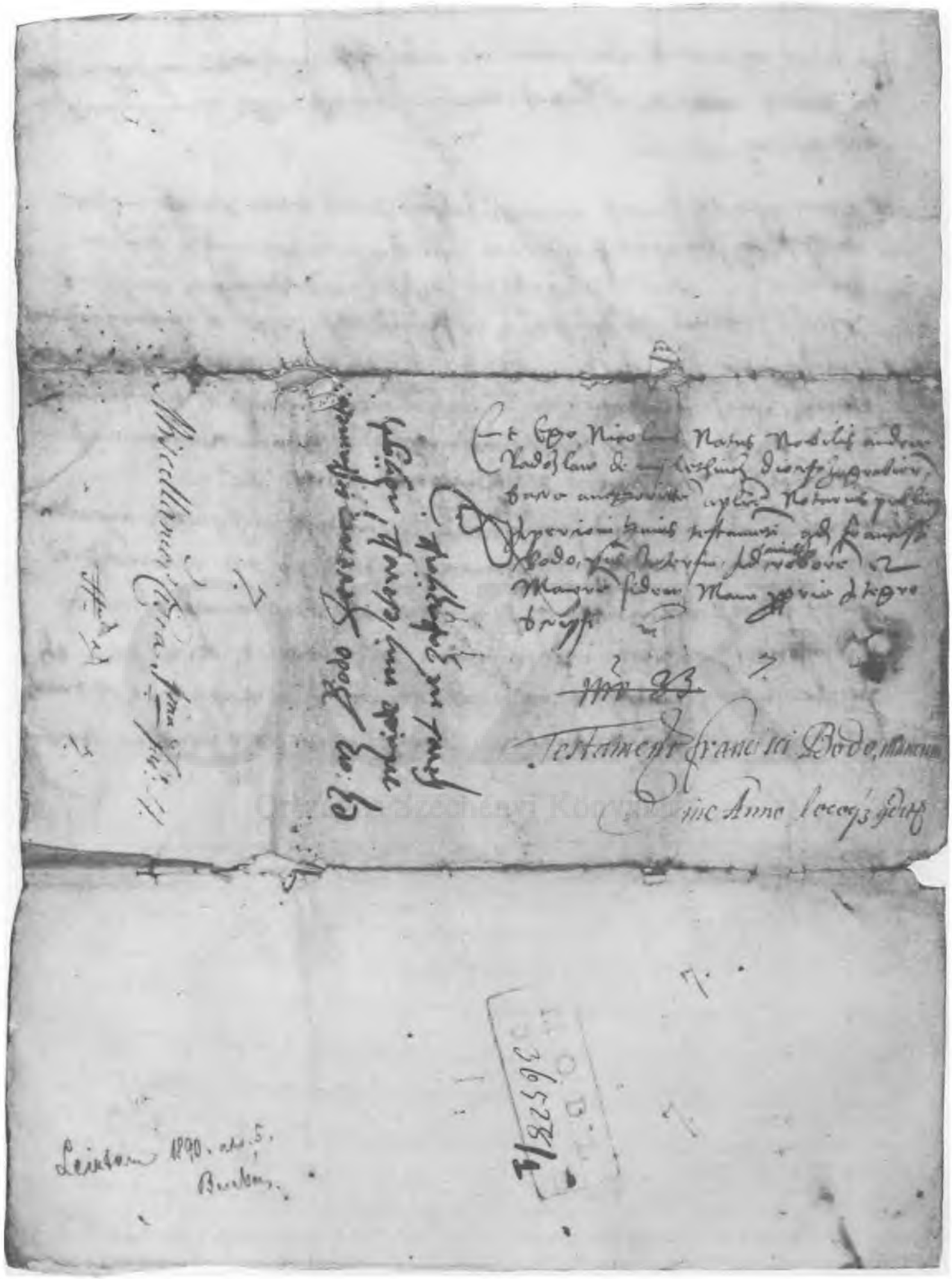
[40]Utána kihúzva *marghÿt az*.

[41]Györgyi Bodó Ferenc 1505-ben Tolna megye követe volt a rákosi országgyűlésen (NAGY 2: 139), 1517-ben királyi tanácsos (FÓGEL, II. Lajos 37), 1527 szilveszterén Török Bálint csellel elfogta, és fogságban halt meg Bécsújhelyben 1530 körül (SZERÉMI 156–8) vagy 1537-ben (MHHS. 3: 40; 1504–1566 Memoria rerum. Szerk. BESSENYEI JÓZSEF. Bp., 1981. 167).

[42]A *d* valamiből javítva.

[43]Miletinczy Miklós 1503-tól királyi kúriai jegyző, 1521–1526 között személynöki ítélőmester (BÓNIS 365), 1526 végétől I. Jánostól ugyanezt a tisztséget kapja (Száz. 111 [1977]: 638).

[44]A sor fölött, jelöléssel betoldva.

35. 2v

36.

Buda, 1517. május 17.
BATTHYÁNY FERENC ÉS FÁNCSY IMRE MAGYAR NYELVŰ UTÓIRATA

Intik a címzettet, Batthyány Boldizsárt, hogy ne fizessen pénzt a bánnak.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Memorabilia no. 61. I.)
- (Negyed ív papíron, kívül gyűrűs, gemmás zárópecséttel.)
- Latin nyelvű levelükben Batthyány Ferenc és Fáncsy Imre szlavóniai dicatorok ('adószedők') azt írják Batthyány Boldizsárnak, Ferenc öccsének, hogy fizessen ki 100 forintot a királyi titkárnak, Statileo János örsi prépostnak. A levél végén, az aláírás után található a magyar utóirat.
- IVÁNYI: MNy. 43 [1947]: 157.

ezt ÿol ertet ez leveled de ha baan[1] ÿmaga zedi az ÿ ÿrgalaſat[2] az kÿt neki haitot kenchtarto[3] vagÿ kedÿk ha kÿzette vollna tahaat meg ne agiad nekÿ, hanem ha meeg meg nem haÿthatot[4] volna nekÿ haat meg haÿthatot nekÿ az baan ÿrgalaſara az baan levele melÿet vagÿ kedÿklen keez penzÿl lehet.

Jegyzetek:
[1]Beriszló Péter (1475–1520) horvát, dalmát, szlavón bán 1513-tól haláláig.
[2]*Jargalás* 'zsold, járandóság'.
[3]Szalkai László.
[4]*Meghajt* 'járandóságot behajt'.

37.

Buda, 1517. május 28.
BATTHYÁNY FERENC MAGYAR NYELVŰ UTÓIRATA

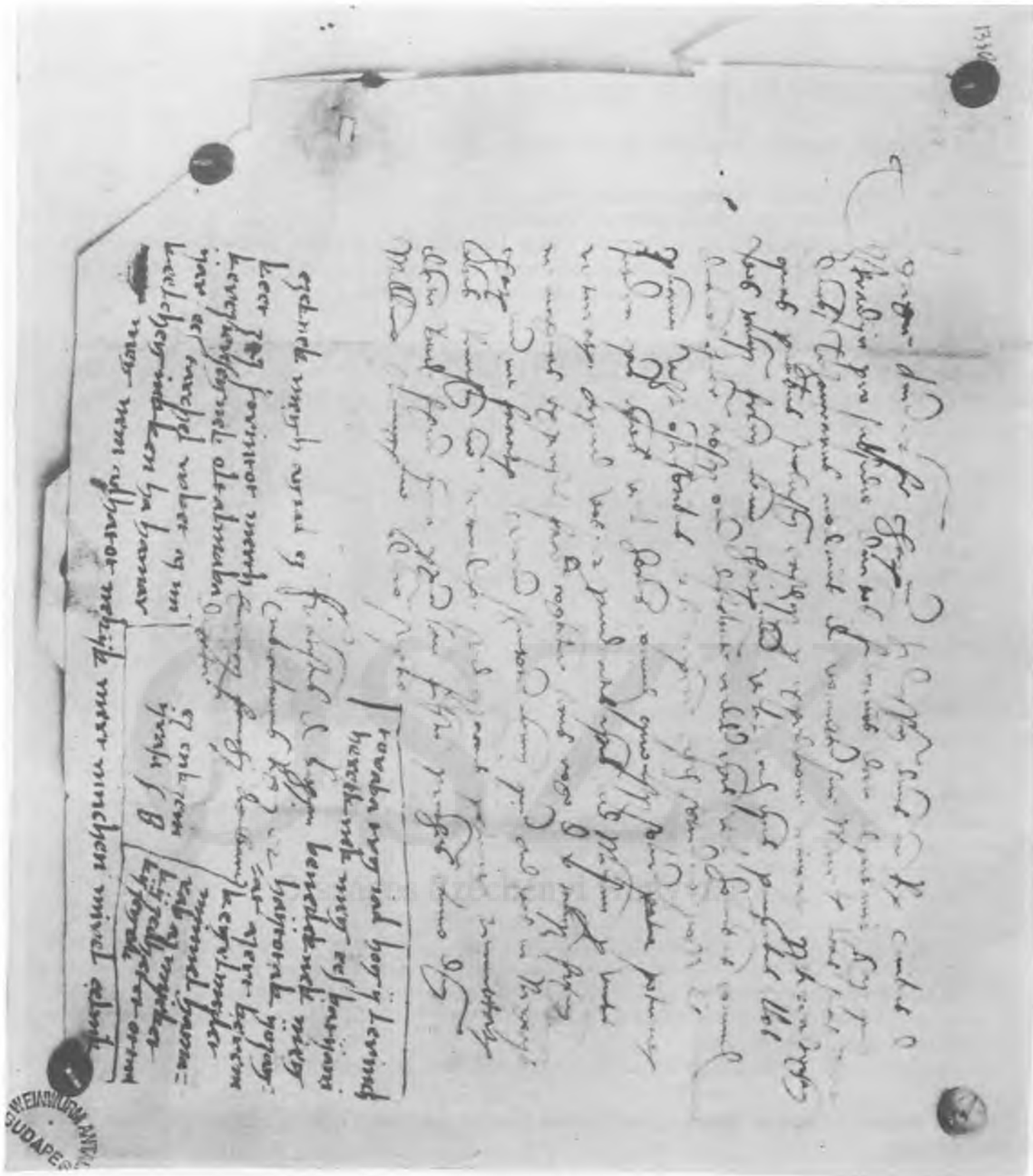
Megerősíti a latin levélben foglaltakat.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Memorabilia no. 61.) Fényképmásolata: OSZKK Facs. X. Ms. 28. Ez alapján közöljük.
- (Egy fólió.)
- Batthyány Ferenc és Fáncsy Imre újabb latin nyelvű levelének végén van ez a magyar szöveg (vö. **36.**). Hasonlóan az előzőhöz, ezt is Batthyány Boldizsárhoz írták, a levélben meghagyják, hogy a befolyt adóból 200 forintot fizessen ki a dalmáciai Szkradin városának segélyként, mivel a mellékelt királyi levél erre ad utasítást. A Batthyány család levéltárában található egy számadás, melynek egyik tétele Szkradin városának való kifizetésről szól (D1. 104315). Minderre feltehetően az ekkor Tótországban és Dalmáciában uralkodó éhínség miatt volt szükség (vö. MHHD. 38: 306).
- JUNGERTH: MNy. 3 [1907]: 322; ZOLNAI: MNy. 3 [1907]: 424; JAKUBOVICH: MNy. 11 [1915]: 360.

[...] datum Bude feria quinta proxima ante festum penthecostes anno dominj | Millesimo Quingentesimo decimo septimo

Franciscus de Bathyan[1]
Cubicularius Regius et
Emericus fanchÿ de Gardova[2]
dicator

ez enkezem | ÿrasa f B[3] | ezeknek[4] megh agiad ez | keet zaz[5] forintot merth | kereziensegnek oltalmaba | ÿar ees tarchel wket az mi | keelcheginkken ha hamar | meg[6] nem adhatot nekÿk mert ninchen mivel eelnik | tovaba[7] tvgiad hogÿ lerinch | herceknek[8] meg ees batÿani | benedeknek[9] meg | haÿtotak ÿozag=|=at azert kerem | kegelmedet | minnel hama=|rab az mÿeket | kÿ zedhetet ottan | kÿ zeged[10]

37. Batthyány Ferenc és Fáncsy Imre levele Batthyány Boldizsárhoz (Buda, 1517. május 28.) 1r

Jegyzetek:

[1]Batthyány Ferenc (1497–1566) 1514-től királyi kamarás, 1519-től főpohárnok, 1521-től Vas megye ispánja, 1522-től horvát, dalmát, szlavón bán. Mohács után egy ideig János király pártján is áll, majd végleg átpártol I. Ferdinándhoz, s annak egyik leghűségesebb embere.

[2]Fánchy Imre Somogy (Csánki 2: 670–1) és Körös megyében (Csánki, Körös 24) birtokos család tagja, Batthyány Ferenc távoli rokona (Nagy 4: 114). Említik 1518-ban mint a Werbőczy vezette követség tagját, melyet II. Lajos a pápához és a császárhoz küldött (HédOkl. 1: 562). 1519 elején valóban részt is vett a követségben (Fraknói, Werbőczi 144).

[3]Az első két sor középre, a latin aláírás alá írva.

[4]'A szkradini polgároknak'. Innentől az *eelnik*-ig a magyar írás a levél bal oldalán, az utolsó sor alul teljes szélességben olvasható.

[5]Az *a* betű tintafoltos.

[6]Előtte *meg* kihúzva.

[7]Innentől a levél jobb oldalán olvasható a magyar szöveg.

[8]Újlaky Lőrinc (1460 k.–1524) macsói bán, 1477-től Bosznia hercege, 1518-tól országbíró.

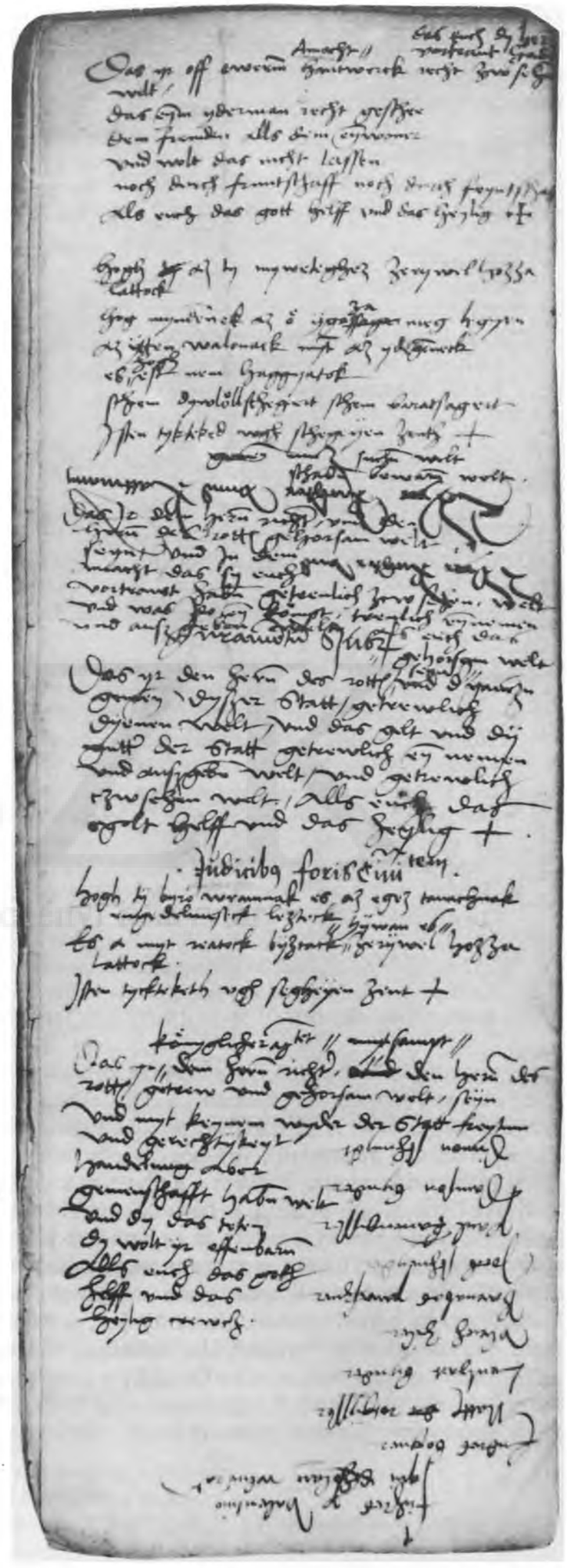
[9]Batthyány Benedek († 1525 k.) kincstartó, 1511-től budai várnagy, Alapy Endre és Batthyány Margit fia, anyja nevét vette fel.

[10]A *d* után egy megkezdett, de félbemaradt betű látható.

38.

Kassa, [1517–1535.]
KÉT ESKÜSZÖVEG

- AMK Supplementum Halagianum III/2. mac. 4. fol. 18v.
- 9 × 32,5 cm-es lapnagyságú, hártyaborítású jegyzőkönyvben.
- A Kassa Város Levéltárában található, Liber inhibitionum birsagiorum et neo concionum ab anno 1517 usque 1529 című könyv 18. lapjának versoján német és magyar nyelvű esküformulák olvashatók. A két magyar nyelvű két különböző kéztől származik. Az első azonos az előtte lévő német esküvel, mindkettő egy személy írása, írásképe és tintája megegyezik a könyv első lapjain lévő, 1517-ből származó német és latin nyelvű lajstroméval. A másik magyar esküt másvalaki írta a lapra, tintája is sötétebb, a könyvben található más kezek írásával nem tudtuk megbízhatóan azonosítani. A két szöveget közlőjük 1517-re datálta. Igaz ugyan, hogy 1517-től kezdődnek a könyv bejegyzései, de a legutolsó 1535-ből származik. A német és magyar esküszövegek a könyv első ívjének utolsó oldalán vannak, tartalmuk alapján nem lehet biztonsággal összekapcsolni az előttük levő lajstrommal, melyben a város polgárait sorolják fel mesterségük szerint csoportosítva. Ezek alapján nem állapítható meg, hogy 1517-ben vagy az azt követő években írták-e az üresen maradt lapra az esküformákat. Minthogy a két szöveg megszakítás nélkül, zökkenőmentesen illeszkedik a német szövegek közé, továbbá e szövegek (a németek is) hozzávetőleg azonos korúak, és az első kéz 1517-ben jelentkezik először, mindkét magyar esküszöveget 1517 és 1535 közöttinek keltezhetjük.
- Sz. S. [Szilágyi Sándor]: TörtTár. [1888]: 597.

38. Két esküszöveg (Kassa, [1517–1535.]) 18v

Első kéz:

hogh[1] az ty myweteghez zerywel hozza | lattock | hog myndēnek az ő ÿgaza[2] meg legyen | az ÿtten walonack mÿt az ydegēneck | ez hogh[3] est nem haggyatok | shem dywlőllschegert shem baratsagert | Jsten tykteked wgh shegeÿen zenth †

Második kéz:

hogh tÿ byro wramnak es az egez tanachnak | engedelmeseck lezteck | Es a myt reatock bÿztack hÿwan es[4] zerÿwel[5] hozza | lattock. | Jsten tyckteketh vgh segheÿen zent †

Jegyzetek:

[1]Utána *ty* kihúzva.
[2]Javítva *ygassaga*-ról.
[3]A sor fölött, jelöléssel betoldva.
[4]A két szó a sor fölött, jelöléssel betoldva.
[5]*Szerivel* 'megfelelő módon, rendben'.

39.

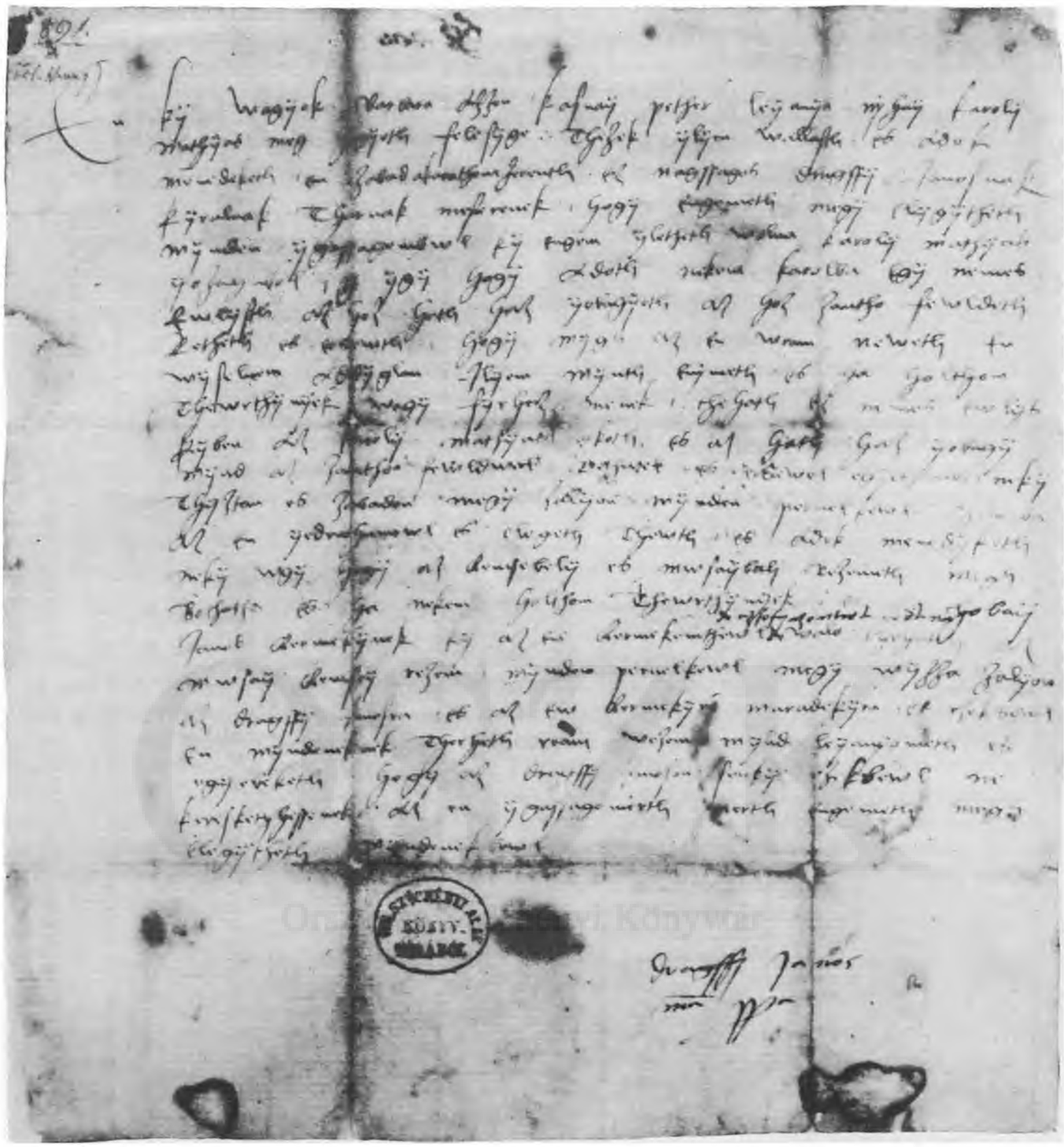
[1518–1523.]
KAZSUI BORBÁLA ELISMERVÉNYE

Nyugtát ad arról, hogy Drágffy Jánostól minden özvegyi részét megkapta.

- OSZKK MNy. 24; fényképmásolata: OSZKK Facs. X/114, 173.
- 21,5 × 22,5 cm-es papíron, rányomott pecsét nyomával. Egy fólió.
- Az iraton keltezés nincs, Drágffy Jánost viszont tárnokmesternek nevezik benne, ez alapján lehet 1518 és 1523 közöttinek datálni. Az elismervényt Károlyi Mátyás özvegye, Kazsui Borbála íratta, az aláírás és egy betoldott rész azonban Drágffytól származik. Ebből a tényből az irat első közlője, Nagy Gábor (TudGyűjt. 1835/7: 36–8) arra következtetett, hogy a nyugta eredetileg két példányban készült, s az özvegy tulajdonában lévő, Drágffy által hitelesített példány maradt fenn. A benne említett helységekben Drágffy János nemcsak Károlyi Mátyás jószágait bírta, hanem vásárlás, illetve zálogbavétel útján Károlyi István részeit is (KárOkl. 3: 137–9). A Károlyi István-féle részjószágokat később Drágffy János fiától, Gáspártól váltotta vissza Károlyi Zsigmond és Péter (KárOkl. 3: 223–4, 226–7). Károlyi Mátyás birtokait azonban ennek (1523 előtt bekövetkezett) halála után Drágffy nem a Károlyi családnak, hanem az özvegynek, Kazsui Borbálának adta vissza, mint ezt a magyar nyugta bizonyítja. 1525-ben Károlyi László per útján követelte vissza Drágffytól ezeket a részeket (KárOkl. 3: 157–8), de majd csak fia, Péter kapja vissza 1544-ben Lónyai Andrástól, Kazsui Borbála unokájának, Csobay Lucának a férjétől (Éble–Pettkó, Károlyi 1: 216–7).
- Nagy: TudGyűjt. 1835/7: 36–8; RMNy. 2/2: 16–7; Zolnai: Nyr. 36 [1907]: 168.

En kÿ wagÿok Barbara azzon, kaswÿ[1] pether leÿanÿa nÿhaÿ karolÿ | mathÿas meg hagÿoth felesÿge[2], Thezek ÿlÿen wallasth, es adok | menedeketh, en zabadakarathomzerenth. ez nagssagos dragffÿ Janosnak | kÿralnak Tharnak mesterenek, hogÿ engemeth megÿ elÿgÿtheth | mÿnden ÿgassagombwl kÿ engem ÿletheth wolna karolÿ mathÿas | ÿozagabol[3], ÿgÿ hogÿ adoth nekem karolba[4] Egÿ nemes | Ewlÿsth[5] az hoz hath haz ÿobagÿoth az hoz zantho fewldeth | Retheth es erdewth, hogÿ mÿgh az en wram neweth en | wÿselnem addÿglan Jlÿem mÿnth enjmeth, es ha holthom | Thewrthÿnÿek wagÿ fÿrhez menek, thehath ez nemes ewlÿs | kÿben az karolÿ mathÿas lakoth es az hath haz ÿobagÿ | mÿnd az zantho fewldwel Rethwel es erdewel egÿethembe, nekÿ | Thÿztan es zabadon megÿ zalÿon mÿnden pernelkewl, Thowaba | az en ÿedrwhamrwl es elegeth Thewth, es adok menedÿketh | nekÿ wgÿ hogÿ az Gemsebelÿ[6] es mwsaÿbalj[7] Rezemeth megh | Bochatha es ha nekem holthom Thewrthÿnÿek, es az chobaÿ | Janos[8] Germekÿnek[9] kÿ az en Germekem-thewl[10] az sofy azontwl[11] wolna walo. thehath az | mwsaÿ Gemseÿ rezem, mÿnden pernelkewl megÿ wÿzza zalÿon | az dragffÿ Janosra, es az ew Germekÿre maradekÿra, es[12] ezekbewl | en mÿndeneknek Therheth ream wezem, mÿnd leÿanÿometh es | egÿebeketh hogÿ az dragffÿ Janoson senkÿ ezekbewl ne | kereskethhessenek, az en ÿgassagomerth merth engemeth megh | elegÿtheth mÿndenekbewl

dragffy Janos
m*anu propri*a

39. Kazsui Borbála elismervénye ([1518–1523.]) 1r

Jegyzetek:

[1]Ezt a nevet ZOLNAI GYULA tévesen *Kasnaÿ*-nak, azaz Kasznainak olvasta (MNy. 1 [1905]: 116; MNyTK. 1 [1905]: 16), s lelőhelyén, az OSZKK-ban ma is e néven tartják nyilván. Később maga ZOLNAI is helyesbített (Nyr. 36 [1907]: 165–7).

[2]Kazsui Borbála 1501-ben már Károlyi Cseh Mátyás felesége, utoljára 1536-ban említik (KárOkl. 3: 45, 197).

[3]Utána egy *g* betű kihúzva.

[4]Károly (Nagykároly), Szatmár megye (ma Carei, Románia).

[5]*Nemes ülés* 'nemesi (belső) telek'.

[6]Gemzse, Szabolcs megye, Vásárosnaménytól nyugatra.

[7]Muzsaj, Bereg megye, Beregszásztól délkeletre (ma Muzsijovo, Szovjetunió).

[8]Csobay János Kazsui Borbála leányának, Károlyi Zsófiának a férje.

[9]Csobay Jánosnak és Károlyi Zsófiának két gyermeke volt, Kristóf (1548–1551 között említik) és Luca (1544–1551

között) (ÉBLE, Károlyi I. tábla). Itt azonban csak az egyiket említik, feltehetőleg Lucát, mert a későbbi birtokügyekben ennek férje, Lónyai András bukkan föl (ÉBLE–PETTKÓ, Károlyi 1: 217).

[10]Az ez után következő négy szót: *az sofy azontwl wolna*, Drágffy János toldotta be jelöléssel a sor fölé. Jellegzetes kézírása is felismerhető, s tintájának barna színe is megegyezik az aláírásával, elüt az irat fekete tintájától.

[11]Károlyi Zsófia, Kazsui Borbála egyetlen gyermeke, már 1512-ben említik (ÉBLE, Károlyi I. tábla).

[12]Javítva *ez*-ről.

40.

Kassa, 1520. január 14.
MAGYAR MONDAT KASSA VÁROSÁNAK JEGYZŐKÖNYVÉBEN

- AMK Supplementum Halagianum, III/2. mac. fol. 4. 9r.
- Ugyanabban a jegyzőkönyvben, mint a **38.**
- A könyv lapjai egybefűzésükkor valószínűleg összekeveredtek. A 8–11. fóliók tartalmuk alapján nem ide valók, ugyanis ezeken egy kihallgatási jegyzőkönyv részletei vannak, míg az előtte és utána lévő lapokon a város polgárainak mesterségük szerinti felsorolása található. Ezeknek a vallomásoknak a tintája is más színű, mint a lajstromé. A magyar mondat a 9r-n egy 1520. január 14-ei bejegyzéshez tartozik.
- Sz. S. [SZILÁGYI SÁNDOR]: TörtTár. [1888]: 597.

1520

Testes p*ro* p*resen*te petri Bachlem exa*min*ati sabb*a*to | Jn die Beatÿ felic*is*[1]
de Berethe,[2] Balo Jacab, et Jo Janusth | paal pocz, simon pocz, sebestien de chaÿ[3]
Vnanimit*er* q*uod* in domo ip*s*ius fuisse*n*t, ip*s*e petrus | sedisset in mensa turbat*us*, extunc intrasset | francisc*us* *con*frater de Epi*sco*pus, et dixisset Non | turber*atis* mi d*omi*ne petre, veni sursum rehabebis | res tuas, Noli turbari ego et*iam* habui tantas | turbac*ione*s sic tu, et adhuc manu*m* sua*m* ad | hu*me*ros petri bachlem posuit
Meg lezen az te marhard, istud in sil*entio* | audiuerunt.

Jegyzetek:
[1] Január 14.
[2]Beret, Abaúj megye, Miskolctól északkeletre.
[3]Csáj (Alsó- és Felső-), Abaúj megye, Kassától délkeletre (ma Bohdanovce része, Csehszlovákia).

41.

Erdőd, 1520. április 10.
DRÁGFFY JÁNOS NYUGTÁJA

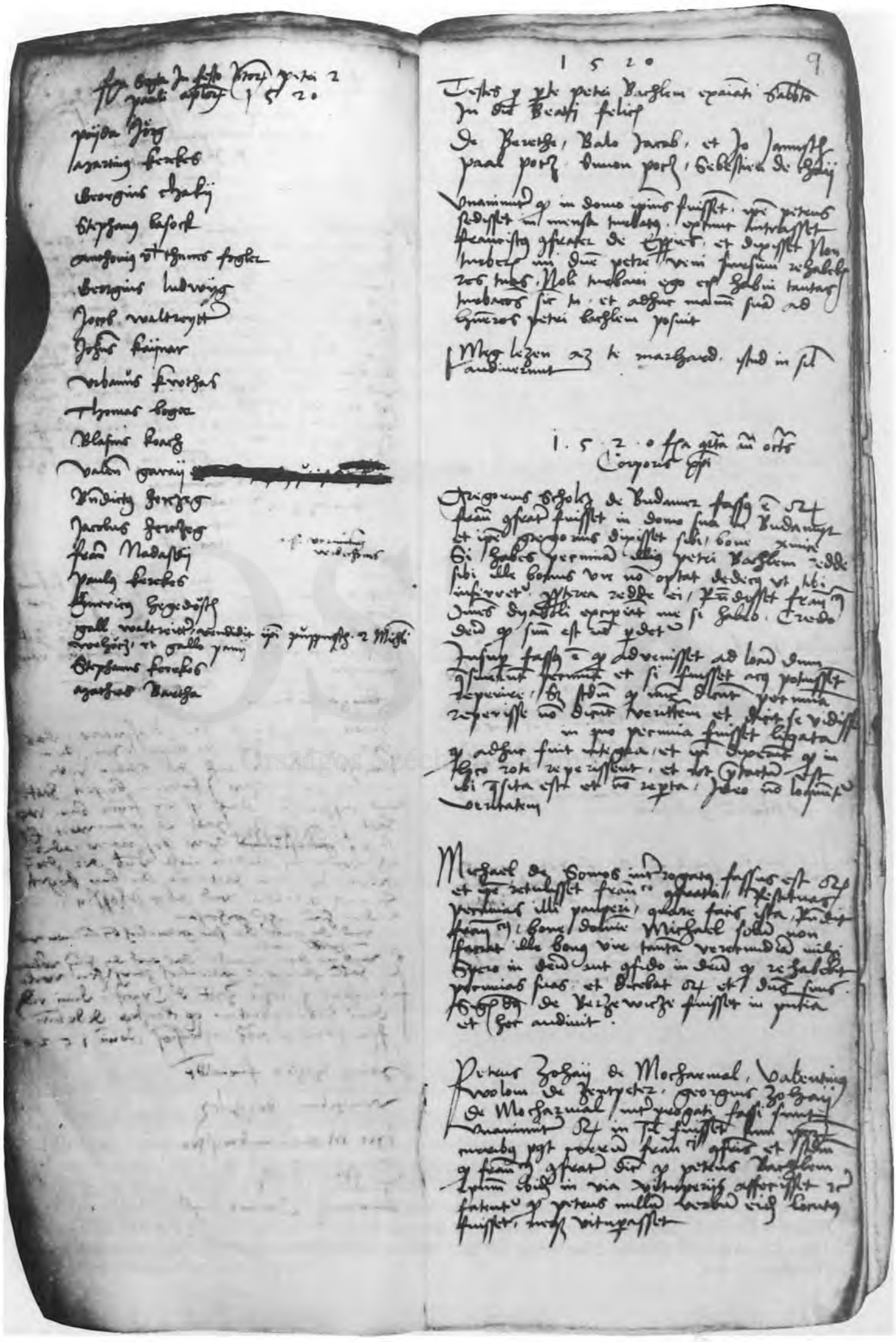
Kilencszáz forintot vesz kölcsön Várday Ferenc erdélyi püspöktől.

- OL D1. 82548. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 21,5 × 22 cm-es papíron, szöveg alá nyomott, felzetes gyűrűspecséttel (leírását l. **29.**). Egy fólió.
- Drágffy János kézírásáról l. **25.**
- RMNy. 2/2[1] : 29–30.

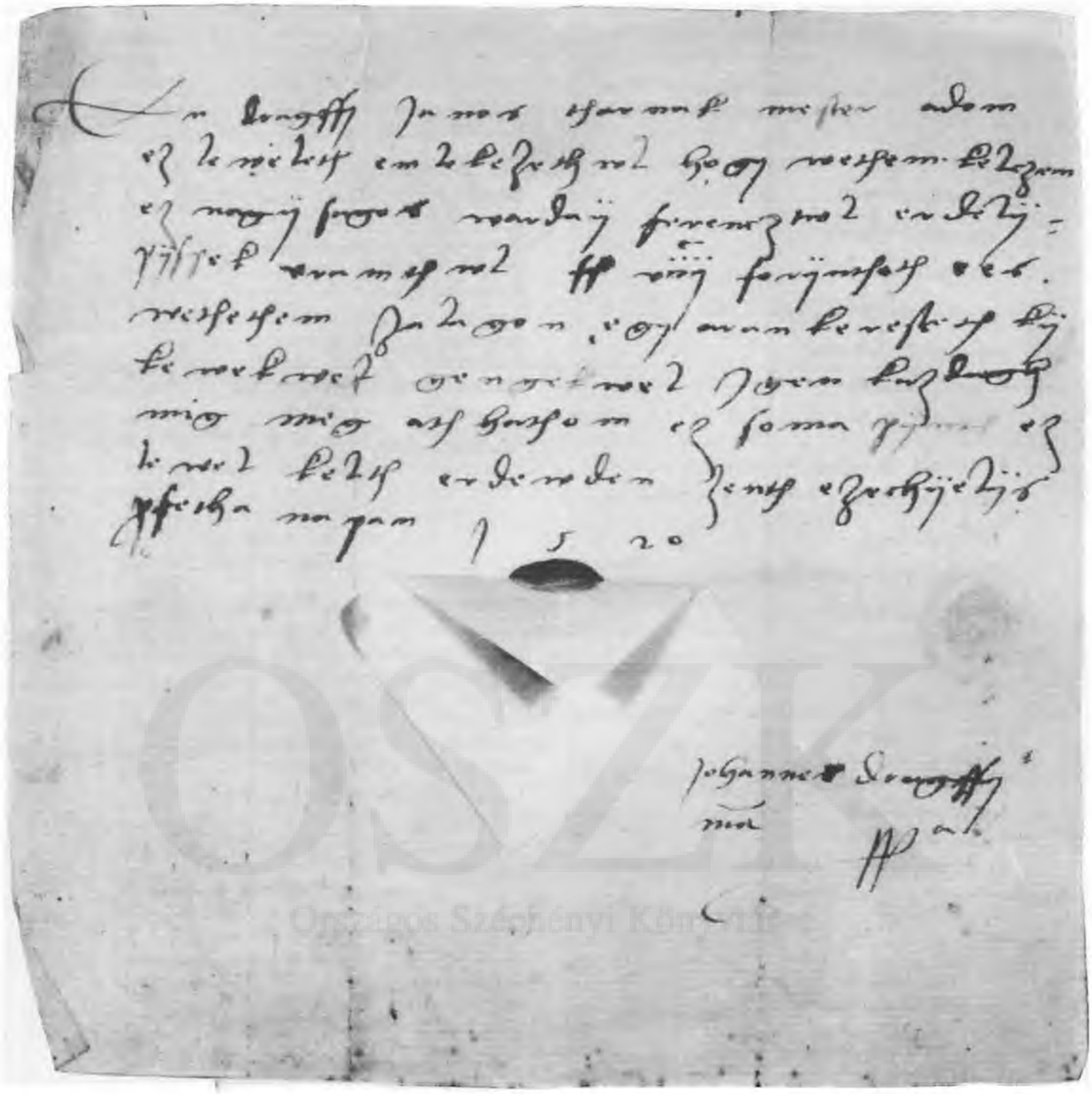
En dragffy Janos tharnak mester adom | ez leweleth emlekezethwl hogy wethem. kelczen | ez nagÿsagos[1] wardaÿ ferencztwl erdelÿ=|pÿspek vramthwl[1] fl[1] viiij[2] forÿnthoth ees[1]. | wethethem zalagon, egy aran keresteth kÿ | kewekwel gengekwel Jgen kazdagh | mig meg athhathom ez soma pÿnth[3] ez | lewel kelth erdewden zenth ezechÿelÿs | p*ro*fetha[1] napan 1520

Johannes[1] dragffy
ma*nu* p*ropria*

Jegyzetek:
[1]Megfolyt a tinta.
[2]900. Az első *i*-t utólag írta bele.
[3]'Summa pénzt'.

40. Magyar mondat Kassa városának jegyzőkönyvében (Kassa, 1520. január 14.) 9r

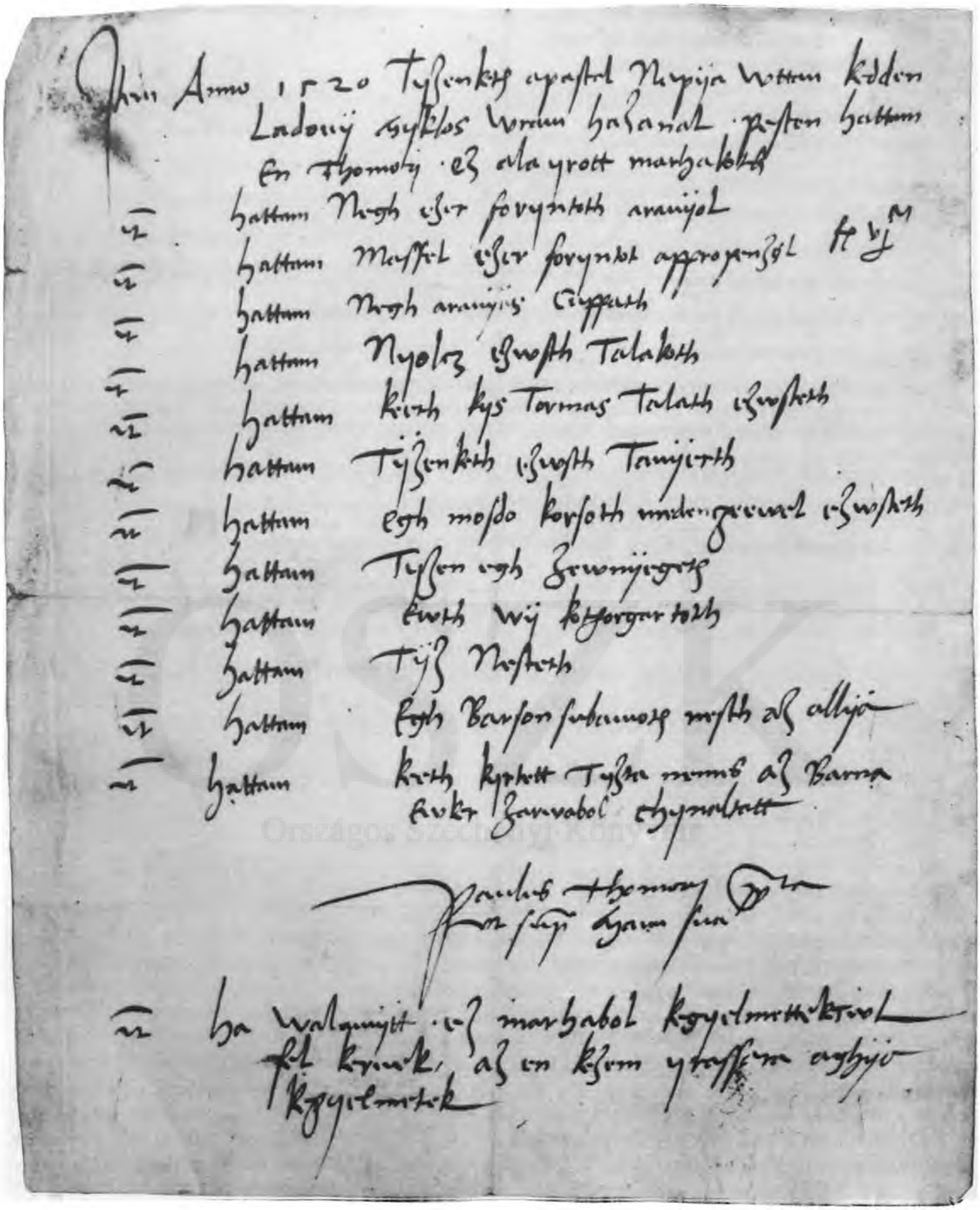

41. Drágffy János nyugtája (Erdőd, 1520. április 10.) 1r

42.

Pest, 1520. július 17.
TOMORI PÁL JEGYZÉKE LÁDONYI MIKLÓSNÁL HAGYOTT JAVAIRÓL

- OL D1. 62069. (A Kisfaludy család levéltára).
- 20,5 × 26 cm-es papíron. Egy fólió.
- 1520. május 20-án meghalt Beriszló Péter veszprémi püspök, horvát bán. Halálával megüresedett a vránai perjelség Dalmáciában. A javadalom megszerzésére Tomori is pályázott, de a kinevezést Baráth Mátyás étekfőgó kapta meg (FRAKNÓI VILMOS, Egyháznagyok a magyar középkorból. Bp., 1915. 284–5; FÓGEL JÓZSEF Barácsi Mátyás udvarbírónak ismeri: II. Lajos 48). Ezután vonult Tomori az újlaki (Valkó megye) ferences kolostorba, feltételezhető, hogy ezzel összefüggésben hagyta ingóságait július 17-én Ládonyi Miklósnál. Végrendeletet is készített, melyben vagyonát szétosztotta rokonai között (FRAKNÓI, Tomori Pál élete és levelei. Bp., 1881. 22), akik 1521. február 25-én vettek föl 3025 forintot Ládonyi Miklóstól (HazOkm. 1: 405).
- HazOkm. 1: 404.

42. Tomori Pál jegyzéke Ládonyi Miklósnál hagyott javairól (Pest, 1520. július 17.) 1r

Jtem Anno 1520 Tyzenketh apastal Napÿa wttan kedden | Ladonÿ Myklos[1] wram hazanal. pesten hattam | En Thomorj.[2] ez ala yrott marhakoth
ıtem hattam Negh ezer foryntoth aranÿol
ıtem hattam Masfel ezer foryntot appropenzǫ́l flvj[M3]
ıtem hattam Negh aranÿas Cuppath

ıtem hattam Nyolcz ezwsth Talakoth
ıtem hattam keeth kys Tormas Talath ezwsteth
ıtem hattam Tÿzenketh ezwsth Tanÿerth
ıtem hattam egh mosdo korsoth medenczeewel ezwsteth
ıtem hattam Tyzen egh zewnÿegeth
ıtem hattam ewth wÿ kothorgartoth[4]
ıtem hattam Tÿz Nesteth
ıtem hattam Egh Barson subamoth nesth az allÿa
ıtem hattam keeth kyrtett[5] Tyzta nemes az Barna | ewker zarwabol, chynaltatt

Paulus Thomory
vt supra Manu sua propria

ıtem ha walamÿtt. ez marhabol kegyelmettektwl | fel kernek, az en kezem yrassara aghÿa | kegyelmetek

Jegyzetek:

[1]Ládonyi Miklós Sopron megyében birtokos nemes család tagja (Csánki 3: 653), 1524-ben galgóci (T. 57 [1943]: 64), 1526-ban visegrádi várnagy, ő menekítette a koronát Visegrádról Trencsénbe (Fógel, II. Lajos 48; Barta 41). Szerepel még 1539-ben is (HazOkm. 5: 439). Felesége, Teresdi (Kónya) Potenciána (LtK. 37 [1966]: 267) 1549-ben özvegynek írja magát (LtK. 7 [1929]: 227).

[2]Tomori Pál (1475 k.–1526) 1519-ben budai várkapitány, 1520 őszétől ferences barát, 1521-től kalocsai érsek és alsó-magyarországi főkapitány, Mohácsnál a királyi sereg fővezére.

[3]6500.

[4]*Kotorgárt* 'egy fajta pajzs'.

[5]'Kürtöt'.

43.

1521. május 19.
SZOBONYA JÁNOS LEVELE DÉSHÁZY ISTVÁNHOZ

Kéri, hogy segítsen rajta, vegye vissza szolgálatába.

- OL D1. 47423. (Szalay Ágoston gyűjteménye).
- 20,5 × 25 cm-es papíron, zárlatán zöld viaszba nyomott pecsét helye. Egy fólió.
- —
- Jakubovich: MNy. 16 [1920]: 17.

Zolgalathomath ȷrom mīth kegelmes vrannak Josson ezebe the kegel|mednek az en zegen zolgalathom zoha nem erthem mierth nem | zerethe the kegelmeth az en zolgalathom ha erthethnem mÿ bwnes | wolthomerth thewe the kegelmeth hogy engemeth el zerzel | thwleth es kerlek kegelmes vram ad megh erthenem thwdÿagh | the kegelmednek Rola zolgalnom es ǫll bwnes volthom vagÿon | zolgalnom akarok Rola the kegelmednek mīth kegelmes vrānak | azerth nezze the kegelmed az en zegen zolgalathomath ne wees | el thwleth mikenth ȷde zerzetthel kegelmes vram azon kerem the | kegelmedeth hogy megh vyssa vegy kegelmes vram es kerem the | kegelmedeth hogy ne hadth az zegen arvakoth adÿon the kegelmed | valami elesth nekÿth hogy kyth zolgallak megh the kegelmednek | hogy kyerth legek the kegelmednek ǫrǫk zolgaÿa merth jth | nīch az porkolabnagh anni hazna mith egy thwghmon erne azerth | kegelmes vram nīch miuel az zegen arvakok zegellenem nehadth | az zegen zobonÿa Janos[1] kegelmes vram nezze the kegelmed az en | zegen zolgalathomath ez level kelth vazarnapon zenth Sophÿe | asson nap vthan. a. d. 1521

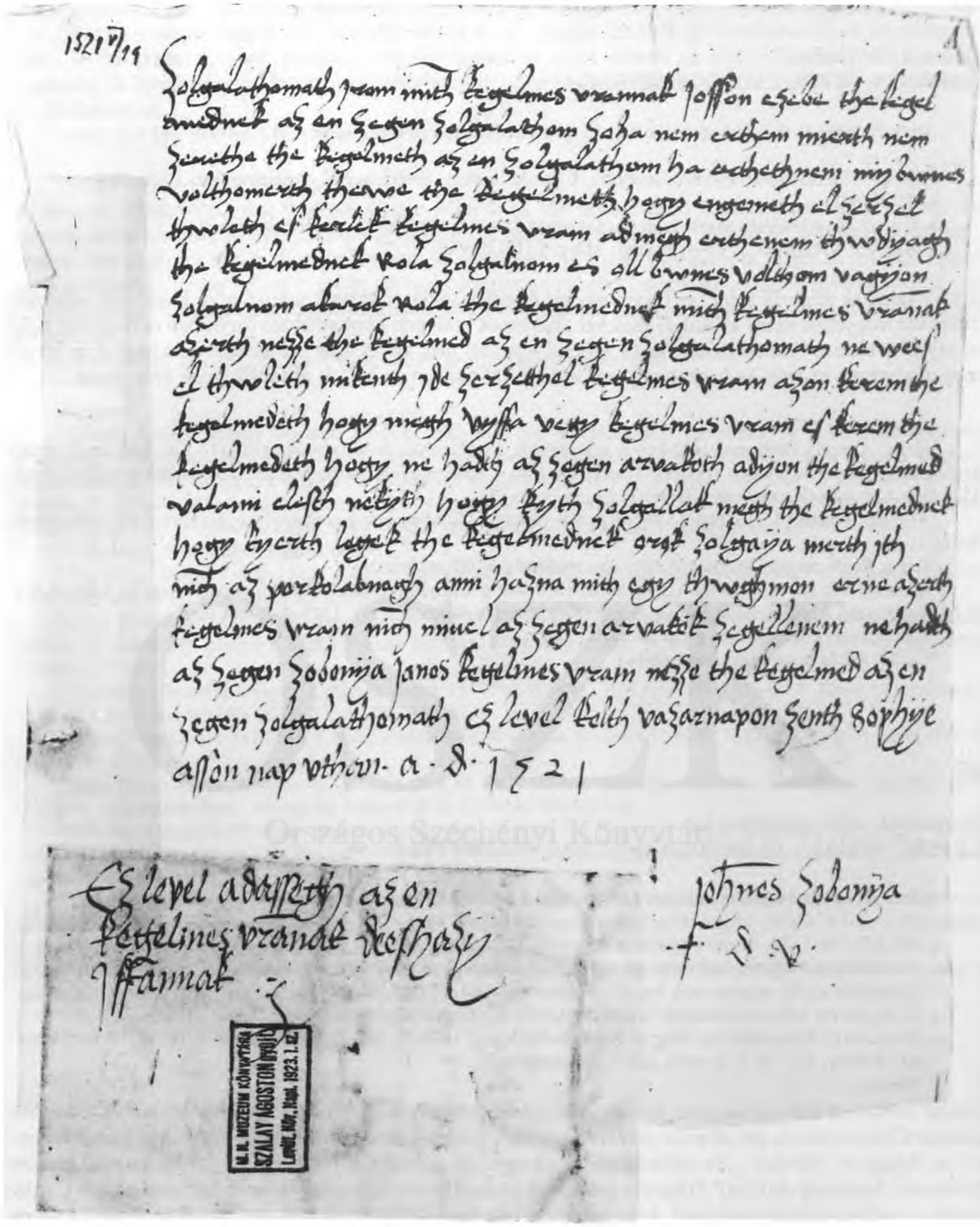
Johannes zobonÿa
.servitor. dominationis. vestre.

Címzés:
Ez level adassegh az en | kegelmes vrānak deeshazÿ | Isfannak[2]

Jegyzetek:

[1]A Bars és Nyitra megyében birtokos nagyendrédi és födémesi Szobonya család tagja, személyéről semmi biztosat nem tudunk (Nagy 10: 774–5).

[2]Désházy István (szomszédvári) 1513-ban az esztergomi érseki javak kezelője (TörtTár. [1897]: 746), e tisztséget 1519-ben is bírta (Petri, Szilágy 5: 358), 1529–30-ban Komárom megyei ispán (Borovszky, Komárom 500).

Ez level adattyk az en
kegelmes vramat Desshazy
Istvanat.

Johnes Zobonya
f. 1 v.

43. Szobonya János levele Désházy Istvánhoz (1521. május 19.) 1rv

44.

Csaba, 1521. június 27.
ÁBRÁNFY PÉTER ZÁLOGOS LEVELE

Ábránfy Péter és fiai elzálogosítják Kákán levő birtokukat Vér Andrásnak.

- (A gróf Teleki család gyömrői levéltára, I. rendű levéltár. Elenchus XV. Veériana. fasc. 1. no. 37.)
- (Papíron.)
- IVÁNYI BÉLA közlését adjuk, mert KARÁCSONYI JÁNOS modernizálta a levél helyesírását.
- KARÁCSONYI, Békés 3: 13–4; IVÁNYI: MNy. 9 [1913]: 445.

mÿ kÿ vagyonk abranfÿ peter[1] es fÿaÿm istvan[2] es peter agÿvk emlekezetre hogh atvk kaka[3] beli rezwnket bekes var megyeben az mÿ atÿank fÿanak ver andrasnak[4] zalogon harmadfel zaz forÿntban es fogatonk nekÿ az mÿ hÿtwnkre es tÿztessegwnkre hogh mÿg az w penzet meg agÿvk adig[5] az iozagot nala hagÿvk es benne meg oltalmazvk ez level kwlt chaban[6] zent lazlo kyral napÿan 1. 5. 2. 1. abranffÿ peter keze irassa.

Jegyzetek:

[1]Gerlai Ábránfy Péter már 1482-ben is zálogosított el testvérével, Sebestyénnel együtt (I.) Vér Andrásnak, ebből később nagy perpatvar támadt (IVÁNYI, Teleki 165, 178). 1509-ben gyulai várnagy, 1526–27-ben Békés megyei ispán, 1529 előtt halt meg (KARÁCSONYI, Békés 1: 67, 88–9; 3: 13).

[2]Ábránfy István († 1536 előtt), 1520-ban gyulai várnagy, 1529-ben a megyei Szapolyai-párt fővezére (KARÁCSONYI, Békés 3: 14).

[3]Káka, Békés megye, Szarvastól délre (ma majorság és tanyakörzet).

[4]Muronyi Vér (I.) András fia, (II.) András 1508-ban a királyi gyermekek főétekfogója (FÓGEL, II. Ulászló 42). 1514-ben felesége Ábránfy Péter leánya, Anna (KARÁCSONYI, Békés 3: 159); 1527 előtt halt meg.

[5]KARÁCSONYI közléséből ez a szó hiányzik.

[6]Csaba, Békés megye (ma Békéscsaba).

45.

Nyárasapát, 1523. november 12.
KESERŰ MIHÁLY ÉS HÚGA, KRISZTINA BÉKELEVELE

Keserű Krisztina bátyja bocsánatát kéri, s kapja a helytartó és más nemesek előtt.

- OSZKK MNy. 23; fényképmásolata ugyanott, Facs. X/30, 113, 172.
- 21 × 29 cm-es papíron, melyhez egy ugyanilyen méretű üres papírlap van ragasztva. E kettőt feltehetően egy formuláskönyvbe ragasztották be, majd onnan fejtették ki. Egy fólió.
- A két testvér békenyilatkozatát Werbőczy István sajátkezűleg erősítette meg.
- [PAULÁNYI]: Kedveskedő (a Magyar Kurir melléklapja). 1824/18: 137–8; TudGyűjt. 1836/10: 107–8, hasonmással; RMNy. 2/2: 18–9; Nyeml. 226–7, hasonmással.

Forma verborum Reconciliacionis Reuerendi domini Michaelis kesserew Ep*iscop*i | Boznen*sis*[1] ac Generose domine Cristine sororis sue carnalis. Jn Nÿarasapath[2] | coram Egregÿs stephano de Werbewcz Locumtenen-*te*[3] ac Mag*ist*ro Nicolao | de mÿlethÿncz prothonotario personalis p*rese*ncie Regie Maiestatis, necno*n* Michaele | kenderesÿ de Gÿal[4] Gregorio pesthÿenÿ de marthonos regio consiliario[5] | Ladislao was de Gÿalw comite comitatus zolnokexterioris[6]. Johanne doczÿ | de Zeg[7]. Gregorio de mÿkola[8]. petro de Jbran[9], Lazaro poka de Jsthwanhaza[10] | Jowachÿn de zenthlewrÿncz ac multis alÿs Nobilibus secundo die festi Beati | martini Episcopi et confessoris Anno 1.5.2.3. facte, et primo forma | verborum domine Cristine.

Forma Verborum domine Cristine
Jo wram Ees io Bathÿam, az Mÿ[n]emew per, ees Jndolath a wagh zook Mÿ | kewzewttewnk., wronk ew fewlsege[11] elewth woltanak, azokerth erthem hogh | The kegelmednek en ream nehezsege wagÿon, Een az mÿkeppen Egÿebekthwl | erthethem wala, az keppen kenÿergewthem wala. wronknak ew felsegenek, | hogh

the kegÿelmed felewl, Een nekem therwenth thethethne, de mosthan | Eerthem, hogh the kegÿelmed en nekem kewtheles nem wolth, mÿnth en | elewmbe atthak wala., Azerth kerem kegÿelmedeth. mÿnth ÿo wramath, Ees | io Bathÿamath, hogh ennekem meg Bochassad az mÿth ebbewl en Ream | nehezelthel, ees Laas engemeth Jo zerethethwel, Merth en mÿnden ÿomath | The kegÿelmedthewl warom mÿnth Jo wramthol ees ÿo Bathÿamthol.

Lecta per Me Werbewczium Locumtenentem ||

Forma Verborum domini Episcopi

Jo hwgom Bÿzonÿaba, nem thwdom okath. Mÿerth en the neked wgh | fogattam wolna, az mÿnth the elewdbe atthak wolth, Merth semmÿ | zÿksegem rea nem wolth, hogh en the neked hÿthemre fogattam | wolna, Azerth en ees kerlek thegedeth mÿnth ÿo azzonÿomoth ees ÿo | hwgomoth, hogh ha mÿ faradsagod ees kewlseged ez dolog mÿath | wolth, en ream eretthe ne nehezel'. merth az mÿth en mÿwelthem az | en Thÿztessegem olthalmaban mÿwelthem, Jnnen thowa Ewremesth | Lathlak. mÿnth zerelmes athÿamfÿath ees hwgomath.,

Jdem Werbewczy qui suppra. Jn Testimonium promissorum. subscripsit

Jegyzetek:

[1]Gibárti Keserű Mihály boszniai püspök 1502–1524 között (HODINKA, Tanulmányok a bosnyák–djakovári püspökség történetéből. Bp., 1898. 93). A Valkó megyei család (CSÁNKI 2: 374) két Mihály nevű tagját a források összekeverik. A püspök Keserű Mihály Keserű István alnádor testvére volt (MHHD. 40: 290), és 1524-ben halt meg (FÓGEL, II. Ulászló 48). A másik Mihály, a püspök unokaöccse, István fia (NAGY 6: 229), 1526-ban vette feleségül Bánffy Magdolnát (FÓGEL, II. Lajos 31), 1527-ben részt vesz I. János budai országgyűlésén (MOE 1: 103).

[2]Nyársapát, Pest megye, Ceglédtől délre.

[3]Werbőczy István (1458–1541) 1502-től ítélőmester, 1516-tól királyi személynök, 1525–1526 között nádor, 1526–1540 között I. János király kancellárja.

[4]Gyáli Kenderesy Mihály 1483-ban szerepel mint Balázs fia (BÁRTFAI SZABÓ, Pest 286), 1520-ban királyi tanácsos (FÓGEL, II. Lajos 38), később I. János odaadó híve, 1531-ben még említik (KárOkl. 3: 186–7), 1539-ben már halott (KárOkl. 3: 210).

[5]Martonosi Pestyéni Gergely királyi tanácsos 1514-ben (FÓGEL, II. Lajos 39), 1528-tól I. János udvarmestere, 1530–40 között országbírája (Száz. 111 [1977]: 637, 639).

[6]Gyalui Vas László 1498-ban Külső-Szolnok megyei alispán (CSÁNKI 1: 674), 1522–1525 között ispán (PESTY, Eltűnt vm. 1: 117).

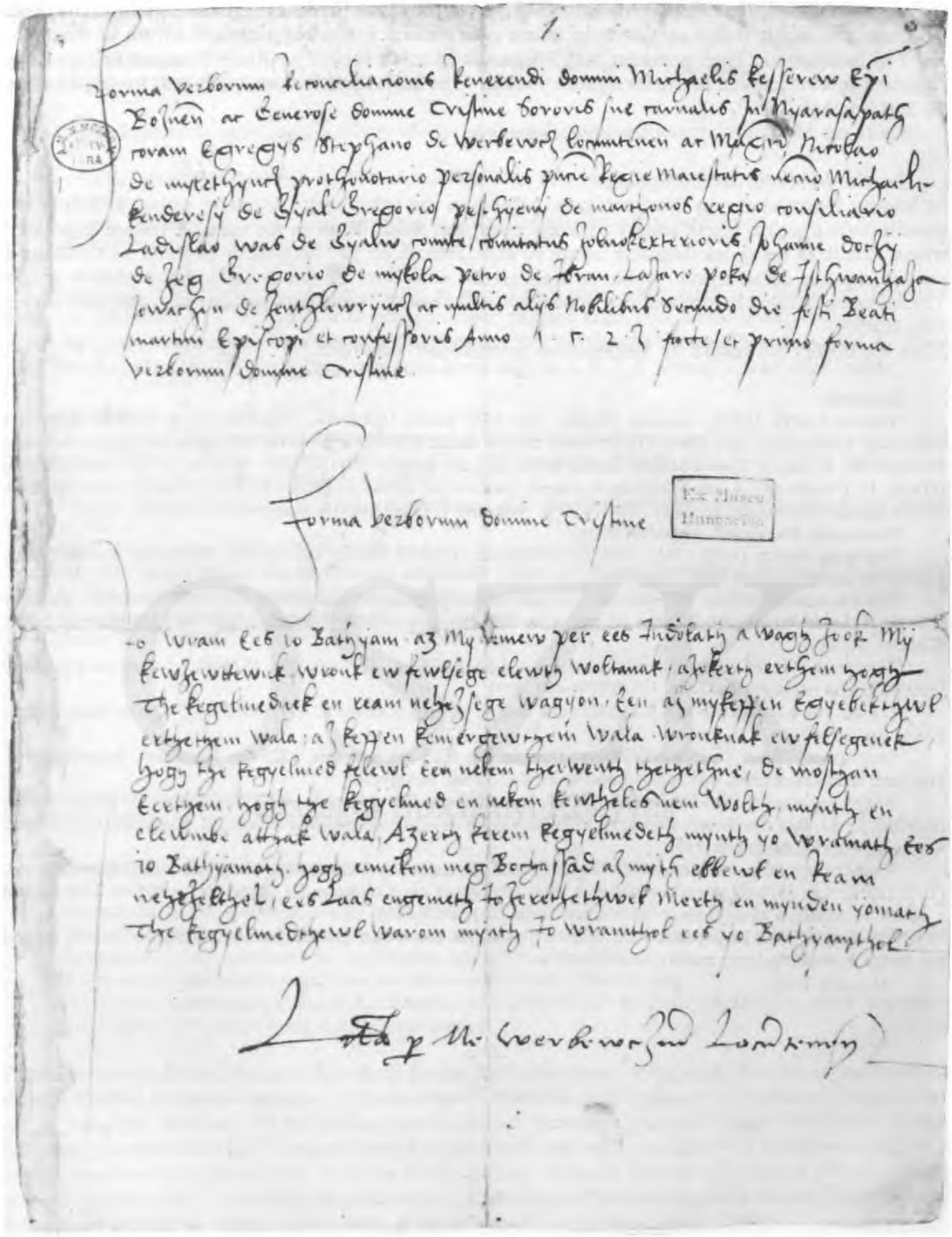
[7]Szegi Dóczy János, Nagylucsei (Dóczy) Damján fia, 1515-ben kamarás, 1525-ben kincstartó. Szapolyai híve, Grittinek bizalmas embere, vele együtt koncolták fel 1534-ben Medgyesen.

[8]Mikolay Gergelyt 1500-ban említik először mint Mihály fiát (NAGY 7: 493). Ítélőmester 1512–1527 között (KárOkl. 3.: 84; BÁRTFAI SZABÓ, Pest 369), 1525-től a királyné jogügyeit igazgatja (FÓGEL, II. Lajos 26), 1527–28-ban koronaügyész (FALLENBÜCHL 113).

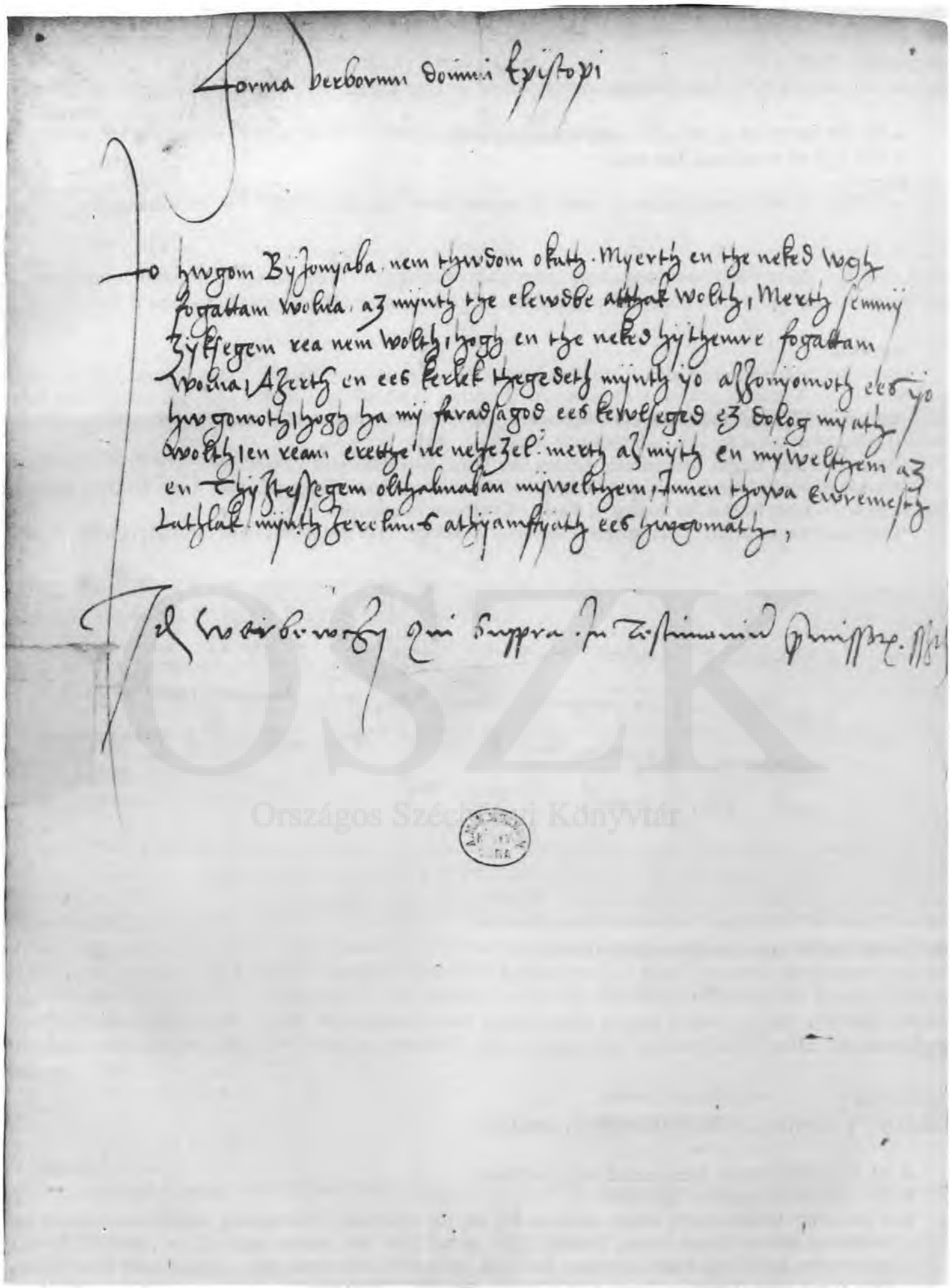
[9]Vajai Ibrányi Péter 1523-ban királyi jegyző (FÓGEL, II. Lajos 45). Valószínűleg Mihály fia (III.) Péterrel azonos, (T. 28 [1910]: 15). 1517-től szerepel a kúriában mint országbírói majd személynöki jegyző (BÓNIS 405–6). 1526 végétől I. János udvarában a tárnokmester ítélőmestere (Száz. 111 [1977]: 638).

[10]Istvánházi Póka Lázárt csak ebből az iratból ismerjük (vö. NAGY 9: 388). Istvánháza (Külső-Szolnok megye) ma puszta Kunszentmárton mellett északnyugatra.

[11]II. Lajos király.

45. Keserű Mihály és húga, Krisztina békelevele (Nyárasapát, 1523. november 12.) 1r

Forma verborum domini Episcopi

O hiwgom Bÿsonyaba nem tÿrwdom okuth. Myerth en tÿe neked wgh
fogattam wolna. az mÿnth tÿe elewobe atthak wolth, Merth semmÿ
ÿyeffegem rea nem wolth, hogh en tÿe neked hÿthemre fogattam
wolna, Azerth en eeb kerlek thegedeth mÿnth yo affonyomoth eeb yo
hiwgomoth, hogh ha mÿ haradsagod eeb kerweleged ez dolog mÿath
wolthlen ream. ezeththe'de nekezek. merth az mÿth en mÿwelthem az
en thÿeffegem olthalmaban mÿwelthem, Amen thoma ewremeth
Latfiak mÿnth zerelmeb athÿamfiath eeb hiwgomath,

Jel Cro ait vobis quia Suppra. In testimonium [illegible]

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

46.

[Anyavár], 1523.
SZABARI MIKLÓS SZÁMADÁSA

- OL D1. 99818: (A gr. Károlyi család nemzetségi levéltára).
- 15 × 21,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- —
- KárOkl. 3: 149; Évszázadokon át. Szerk. K. BALOG JÁNOS. Szekszárd, 1978. 1: 94. (hasonmással).

.1.5.2.3.

En kÿ wolnek Zabari Mÿklos[1], anÿawari[2] porkolab, wetthettem | zamoth, az azonÿom[3] Jobagÿwal, az Janÿas pallal, az | hagÿmasi kapolna[4] pÿnze felel, Marath azon anÿas pal=|=nal keez pÿnz fl xxxviij

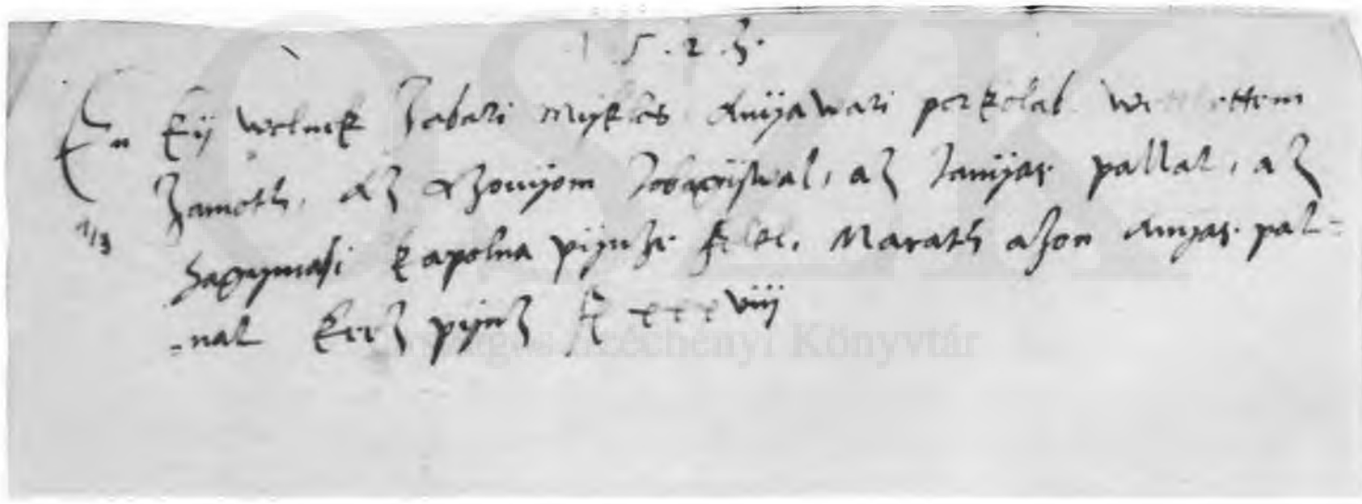
Jegyzetek:

[1]Szabari Miklós magvaszakadtával 1537-ben János király az Anyavárhoz tartozó Telkes (CSÁNKI 3: 454) faluban levő birtokrészét Werbőczy Istvánnak adományozta (FRAKNÓI, Werbőczi 363). Szabar nevű falu valószínűleg Tolna megyében is volt (CSÁNKI 3: 449), a levélíró vagy innen, vagy a Baranya megyei Szabarban (ma Székelyszabar Mohács mellett) birtokos dobokai Szabari családból való (CSÁNKI 2: 561).

[2]Anyavár, Tolna megye, Szekszárdtól északra (ma Nyanyai-vár Sióagárd külterületén).

[3]Anyavárat a hozzá tartozó birtokokkal együtt 1510-ben kapta Bodó Ferenc (KárOkl. 3: 68–71). 1523-ban is az övé, az *azonÿom* tehát feltehetően feleségére, Ráskay Erzsébetre vonatkozik.

[4]Hagymás (Nagyhajmás), Tolna megye, Dombóvártól keletre. 1510-ben Anyavárhoz tartozott (CSÁNKI 3: 428).

46. Szabari Miklós számadása ([Anyavár], 1523.) 1r

47.

[1523–1526.]
DRÁGFFY JÁNOS LEVELE ISMERETLENHEZ

- OL D1. 82936. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 5,5 × 22,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- A keltezetlen levelet Drágffy temesi ispánként írja alá; ezt a tisztséget 1523 májusáig, nádori méltóságából való leváltásáig Báthori István viselte. Drágffy 1523. június 17-én már temesi ispán (T. 18 [1900]: 125), tehát legkorábban ez idő tájt írhatta a levelet. Bár 1525. július 6-tól már országbíró, a temesi ispán címet később, 1526-ban is viseli (LENDVAI, Temes 1: 46), így a levél 1523 és 1526 között keletkezhetett (Drágffy a mohácsi csatában halt meg). A címzett LUKCSICS PÁL feltételezése szerint (MNy. 26 [1930]: 151) Várday János lehetett, de ez nem igazolható. (Kézírásáról l. **25.**)
- LUKCSICS: MNy. 26 [1930]: 150–1. keletkezési idejét 1526 előttre teszi.

Zerermes vram fyam kyrlek neresteled hozam Jethedeth | merth byzonios lÿgÿ[1] benne nem goniosodyrth hywath|lath hanem Jodyrth

dragffy Janos
manu propria .comes. temesiensis.

Jegyzet:
[1]A sor fölé betoldva, alatta *lygy* kihúzva, mert a *g* betűn elfolyt a tinta.

47. Drágffy János levele ismeretlenhez ([1523–1526.]) 1r

48.

Buda, 1524. március 3.
DRÁGFFY JÁNOS LEVELE VÁRDAY FERENCHEZ

A törökök mozgásáról és a király leveléről tudatja.

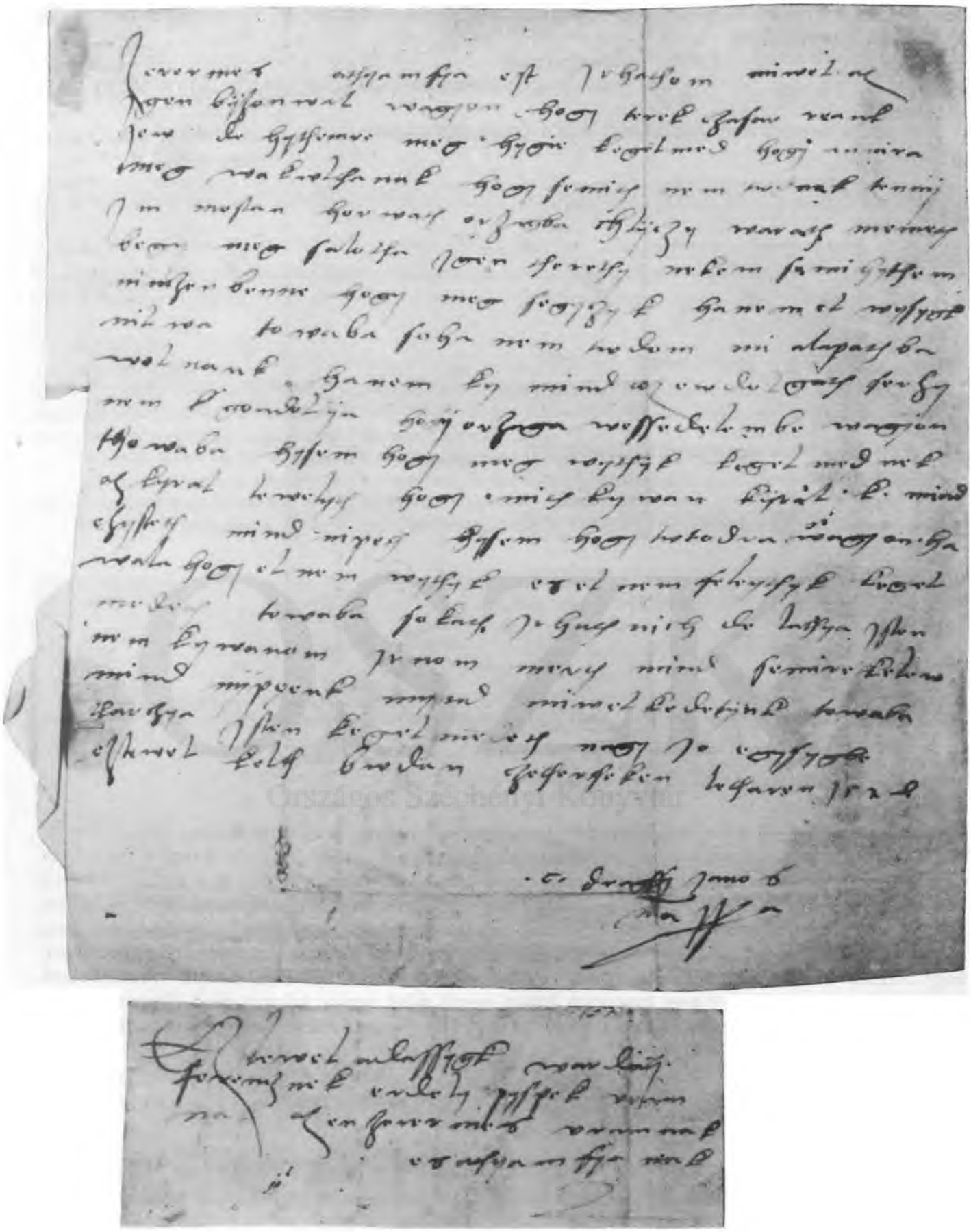
- OL D1. 82637. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 21,5 × 22,5 cm-es szúrágta papíron, zárlatán felzetes, piros viaszba nyomott, nyolcszögletű gyűrűspecsét (címerképe azonos a **29.**-ével). Egy fólió.
- Kézírásával kapcsolatban vö. **25.**
- Lukcsics: MNy. 25 [1929]: 67.

Zerermes athyamfya est Jrhathom miwel az | Jgen bÿzonwal wagyon hogy terek czasar[1] reank | Jew de hythemre meg hygie kegelmed hogy annira | meg wakwlthanak hogy semith nem twdnak tennÿ | Jm mostan horwath orzagba chlÿczy[2] warath memeth | begy meg salotha[3] Jgen therethy nekem semi hythem | ninczen benne hogy meg segyczyk hanem el wysygk | nilwa towaba soha nem twdom mi alapathba | wolnank hanem ky mind az ew dolgath serzy | nem[4] gondolÿa hogÿ orzaga wessedelembe wagÿon | thowaba hysem hogy meg wythÿk kegelmednek | az kyral[5] lewelyth hogy mith kywan kÿral .k. mind | ezysteth mind nipeth hysem hogy twtodra wagyon. ha | walahogy el nem wythyk es el nem feleythyk kegel|medeth towaba sokath Jrhathnich de lathya Jsten | nem kywanom Jrnom merth mind semire kelew | mind nÿpyenk[6] mynd miwelkedetÿnk towaba | tharczya Jsten kegelmedeth nagy Jo egysygbe | ezlewel kelth bwdan czethertheken letharen 1524

.comes. dragffy Janos
manu propria

Címzés:
Ez lewel adassygk wardaÿ | ferencznek erdely pyspek vram|nak az en zerermes vramnak | es athyamfyanak

Jegyzetek:
[1]I. Szulejmán.
[2]Klissza vára, Horvátország, Spalato mellett (ma Klis, Jugoszlávia)
[3]A várat február 5-én kezdték el ostromolni a törökök, de április 10-én Krusics Péter zenggi kapitány fölszabadította.
[4]Utána egy megkezdett betű (*k* vagy *h*) kihúzva.
[5]II. Lajos.
[6]Az *y* *e*-ből van javítva.

48. Drágffy János levele Várday Ferenchez (Buda, 1524. március 3.) 1rv

49.

Buda, 1524. március 10.
DRÁGFFY JÁNOS LEVELE VÁRDAY FERENCHEZ

Tudósítja, hogy Szentmihályi Tamás bevádolta Várdayt a királynál Szentmihályi András jogtalan fogvatartása miatt. Tájékoztatja a király intézkedéséről.

- OL D1. 82638. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 30 × 44 cm-es, félbehajtott, egész ív papíron, zárlatán papírfelzetes, vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét (l. **48.**). Két fólió.
- Szentmihályi Tamás és András, az erdélyi püspök, Várday Ferenc fehérvári illetőleg gyalui provizorai, nem tudtak elszámolni mintegy 2500 forinttal, s ezért Andrást és Lukácsot (aki távolléte alatt Tamást helyettesítette) 1523-ban a püspök elfogatta, számadásaikat és nyugtáikat elkobozta (ZichyOkm. 12: 371). Tamás, a foglyok bátyja, bevádolta Várdayt a királynál, ennek dokumentuma a levél. Augusztusban a gyulafehérvári kanonokok magukra vállalták az összeg kifizetését (ETE. 1: 149–50). Ám a püspök a pénz megfizetése után sem engedte szabadon Szentmihályi Andrást (l. **F. 26.**). — A levél nem Drágffy János keze írása, saját kezűleg csak a keltezés utáni részt és a címzést írta. Ennek ellenére hasonló egybe- és különírási sajátságokat mutat a szöveg (bár nem olyan nagy mértékben), mint Drágffy saját kezű levelei (vö. **25.**).
- Lukcsics: MNy. 25 [1929]: 68–9.

Zerelmes wram kezenethemeth Jrom Mÿnt athÿamfianak | Thowabba ezth Jrhatom kegÿelmednek, ees adom megh twdnod | Mÿnth Jartam Thamas dÿakal[1] az kegÿelmed hÿ zolgaÿawal | hogÿ possonbol. ala Jndoleek[2] thereek kanÿsaÿ lazlonak[3] | Eg hazahoz. holoth talalam mÿnth hwgonwal[4] Egÿenbe | haath addÿglan mÿgh en. oda mwlattam. kÿral[5] Jeeth Budara | Thamas dÿak alloth kÿral eleÿbe. tezen panazth kÿralnak | kegÿelmedre. Nekem az en atÿamfÿaÿ baratÿm. megh mondaak | En zoleek kÿralnak mÿwel ew felsege ne hÿnne az ew zawath | az wtan hath kewldewttek. warmegÿeketh. harom warmegÿewel | Alla elee, mondak azth kegÿelmes wronk. kÿldethek[6] mÿnketh | the felsegedhez. ez warmegÿek az mÿ atÿankfÿaÿ, kewnÿeregnek | felsegednek mÿwel mÿnd orzagodwal mÿnd pap parazth | Jobagodwal megh attad az nemessek zabadsagath. felseged[7] | ma es tarcza azzonba. Mostan esseth ez mÿ atÿank fÿan[8] | Jllen dologh hogÿ hÿzzewk[9] hogh Erdelÿ pÿspek[10] Ew kegÿelme | el fellette az Nemessek zabadsagath. ez mÿ atÿankfÿanak | atÿafÿath mÿnden terwennelkewl megh fogtha fogsagaba | tartÿa. felsegednek. kenÿergewnk hogÿ felseged paranczolÿon | bochassa el az mÿ atÿankfÿath. ees marhaÿath adÿak megh | ha mÿbe bÿnhethÿ akarÿa pÿspek wram lellÿe megh terwenwel | merth mÿnden bÿntelen foktha megh.

En ezth mondam. kegÿelmes wram[2] az en atÿamfÿa bÿntelen megh | Nem tartoztatta hanem mÿnth zamadathlan zolgaÿath. wgÿ | tartoztatta megh merth nekÿ Jeles[2] sanadassal[11] tartozzÿk ez | massÿk az kÿ felsegednek panazol ezees zamadattlan zolgaÿa | Felsegedeth kerem hogh parancholna Nekÿ hogh menne bee | adna zamoth az en atÿamfÿanak. merth tÿztessegewel, Egÿebeth | nem teheth benne, merth az en atÿanfÿatol kÿ keredzeth | S meegh maa sem menth zamadnÿ maga az en atÿamfÿa Jntette, | hogh bemenne zamoth adna Nekÿ

Ewn maga ele alla thamas dÿak. ezth monda kegelmes wram || az en kenÿergessem ez hogÿ mÿnth Jm espan[12] wram mongÿa | hÿzem hogÿ ew kegÿelmenek wgh attaak megh twdnÿ | de megh hÿgÿe felseged mÿnden zam adathlan foktha | megh. az en atÿam fÿath, ees registromimoth mÿnd feel | wete, az mÿgh akartha Nala[2] tartotta mÿkor magath | gondoltha az registromoth az hazaba[13] tettette. az melÿ | hazba atÿamfÿath fogwa tartÿa. az feleth menedeek | lewelemeth mÿnd el wette, azerth En Jmmar zamadasra | nem merek mēnÿ merth felek raÿtha hogh azon modon | Ne tenne mÿnth azen atÿamfÿanak. Mas az hogh | registromÿmoth mÿnd el veete, nem twdom hogÿ adhath=|=neek En[14] Nekÿ olÿ zamoth kÿth eleg newen venne | de felsegednek kenÿergek hogÿ[2] walazzon felseged | az[15] wrakbol ees mesterekbel adneek Jth[16] | felseget vdwaraba zamoth. merth[2] felelmes vagÿok. En oda | mennÿ

En azth mondam kegelmes wram Ne hÿgÿe felseged merth | gonozol mongÿa merth az en atÿamfÿa registromath el | nem weethe, hanem mennÿen bee agÿon zamoth En | felelek az en atÿamfÿa kepebe hogh ha Jgaz zamoth | aad[17] zabadon el bochathÿa. ha adossa marad elegeÿche | megh azen atÿam fÿath wagh adomanÿawal wagh zolgal=|=lathÿawal

El kÿ kewldenek, ezth lelek benne Mÿwel azth mongÿa | hogh kethseges kegelmedhez ew[2] felsege leweleth aggÿon | Nekÿ zabadon mehessen, ees zamoth adÿon Jgh hogh | wagÿ tornali Jakab[18] wagÿ artandi[2] pal wagÿ Marcus az | zebenÿ[19] oth legÿen kÿral embere. ees az elewth agÿon | zamoth. ees ez Thanossaga az kÿral emberenek | hogÿ ha Jgaz zamoth adand. kegÿelmednek meg ne | hagÿa bolgathnÿ. de ha adossa maradand az ew hamÿssagaba | Ne fogÿon melletthe[20]. hanem kegÿelmedeth megh elegeÿche | ha megh nem akarna elegeÿtenÿ thahath az kÿral Embere | ne fogna melletthe hanem hozza Nÿwlhasson kegÿelmed ||

Esmegh ezth hagÿak hogÿ az mel atÿafÿath megh fogtha ¦ kegÿelmed azth kezessegen kÿbochassad hogÿ zabadon ¦ agÿon. zamoth. azon condicio[2] alath. ees az mÿ marhaÿath[21]. el wethed azth az kÿral Embere kezzehez agÿad. kewzkezewl ¦ EEs[22] az Registromoth kezehez[2] agÿad. ez az walaz nekÿek ¦ mÿnd the kegÿelmednek ees ha zamoth nem[23] tahath ha az ¦ marhawal nem ernee ewn magahoz ees hozza nÿwlhasson ¦ kegÿelmed

item Thowaba kerem kegÿelmedeth az istenerth hogÿ wÿsselen ¦ olÿ gondoth ez samadasra hogÿ ha valahogh az dologh ¦ Jde fel terne tahath lattassek az kÿralnal ees mÿnd az ¦ wraknal mÿwel az mÿth en zoltam[24] Jth kÿralnak ¦ talaltassek wgÿ.

Towabba ez Jaraÿ isthwan. the kegÿelmed zolgaÿa. nÿlwabban ¦ megh mongÿa. kegÿelmednek[2]. kÿnek egessegeth wgÿ kewannom ¦ mÿken en maganeth. ez lewel kewlth budan letare vtan valo ¦ Chetertheken Anno domini .1.5.2.4.

thowaba zerermes wram wÿsel oly gondoth hogy ¦ az mely kyral embere lysen erczed wele egy mast ¦ hogy az lathor lassa hogy vrwal wagyon kezÿ ¦ ne thelyk az ew kedwe towaba aÿanlom magamath ¦ =k. minth vramnak

.comes. dragffy Janos
manu propria

Címzés:
az en zerermes vramnak ¦ erdely pyspeknek adasygk ¦ ez lewel

Jegyzetek:

[1]A Bács megyei családból származó Szentmihályi Tamás, Várday Ferenc tasnádi, majd 1515-től fehérvári provizora (ZichyOkm. 12: 369–70).

[2]A szóban a pecsét átfűzött papírszalagjának hasítéka látszik.

[3]Kanizsai László (1496–1525) Vas megyei ispán 1516-tól, országos kincstartó 1521-től, 1525-ben tárnokmester (FÓGEL, II. Lajos 34; T. 55 [1941]: 79–81). Felesége Drágffy Anna.

[4]Kanizsai Lászlóné Drágffy Anna, férje halála után Frangepán Kristóf felesége (1525–1527). NAGY IVÁN hol Anna-Katalin néven (6: 68), hol Katalin néven ismeri (3: 380–1). Önmagát azonban Annának nevezi saját végrendeletében (ETE. 1: 366), ezen a néven említi Drágffy János is végrendeletében (**50.**) és I. Ferdinánd is egy levelében (ETE. 1: 342). Drágffy Jánossal való rokoni viszonyát nem lehet egyértelműen tisztázni. Egyes vélekedések szerint Drágffy János lánya lett volna (T. 55 [1941]: 80). Csakhogy Drágffynak Anna nevű leánya 1514-ben született (TörtTár. [1898]: 566), így nem lehet azonos Kanizsai László feleségével, akinek 1523-ban már öt gyermeke volt. Más vélemény szerint Drágffy János György nevű fivérének volt a lánya (PETRI, Szilágy 2: 369). Leginkább az feltételezhető, hogy Drágffy János unokatestvére volt. Ezért nevezi húgának a levélben, és ezért szerepel Kanizsai László és Drágffy János 1524. március 1-jén kelt egyezséglevelében *sorori sue* megjelöléssel (OL D1. 34291. idézi: T. 41 [1927]: 19), amely unokanővérnek is értelmezhető. E szerint az oklevél szerint Drágffy Anna anyja Drágffy János nagynénje, Magdolna, a néhai Drágffy Miklós leánya. Ebben a leszármazásban tisztázatlan az, hogyan örökölte anyja vezetéknevét Drágffy Anna, akit 1542-ben említenek utoljára (T. 55 [1941]: 80).

[5]II. Lajos.

[6]A szóvégi *k* utólag a sor fölé jelöléssel betoldva.

[7]Utána kihúzva *mas es.*

[8]Szentmihályi András, az erdélyi püspök munkácsi várnagya 1515-ben, majd gyalui provizora (ZichyOkm. 12: 369–70).

[9]A szóeleji *h z*-ről van javítva.

[10]Várday Ferenc.

[11]A szó utolsó két betűje: *ÿk* kihúzva, jelöléssel van utána írva az *al.*

[12]Drágffy János 1512-től Közép-Szolnok és Kraszna megyei ispán, 1523-tól temesi ispán (FÓGEL, II. Lajos 35).

[13]Eredetileg az állt itt: *haza kÿbe,* majd a második szót kihúzták, s az elsőt kiegészítették: *hazaba.*

[14]Utána *k* és egy elkezdett *y* kihúzva.

[15]Utána kihúzva *wdwarbol.*

[16]Utána kihúzva *fes.*

[17]Javítva *aadcz*-ról az utolsó két betű áthúzásával.

[18]Tornallyai Jakab, Gömör megyei család tagja. Mohács után Szapolyai kincstárnoka, 1528-ban Gömör megye alispánja (NAGY 11: 261), 1540 körül halt meg (BUDAI 3: 314–5).

[19]Pemflinger Márk (1480 k.–1537) 1514-ben alkincstartó, 1522–1535-ig királybíró Nagyszebenben (ZIMMERMANN 532–3).

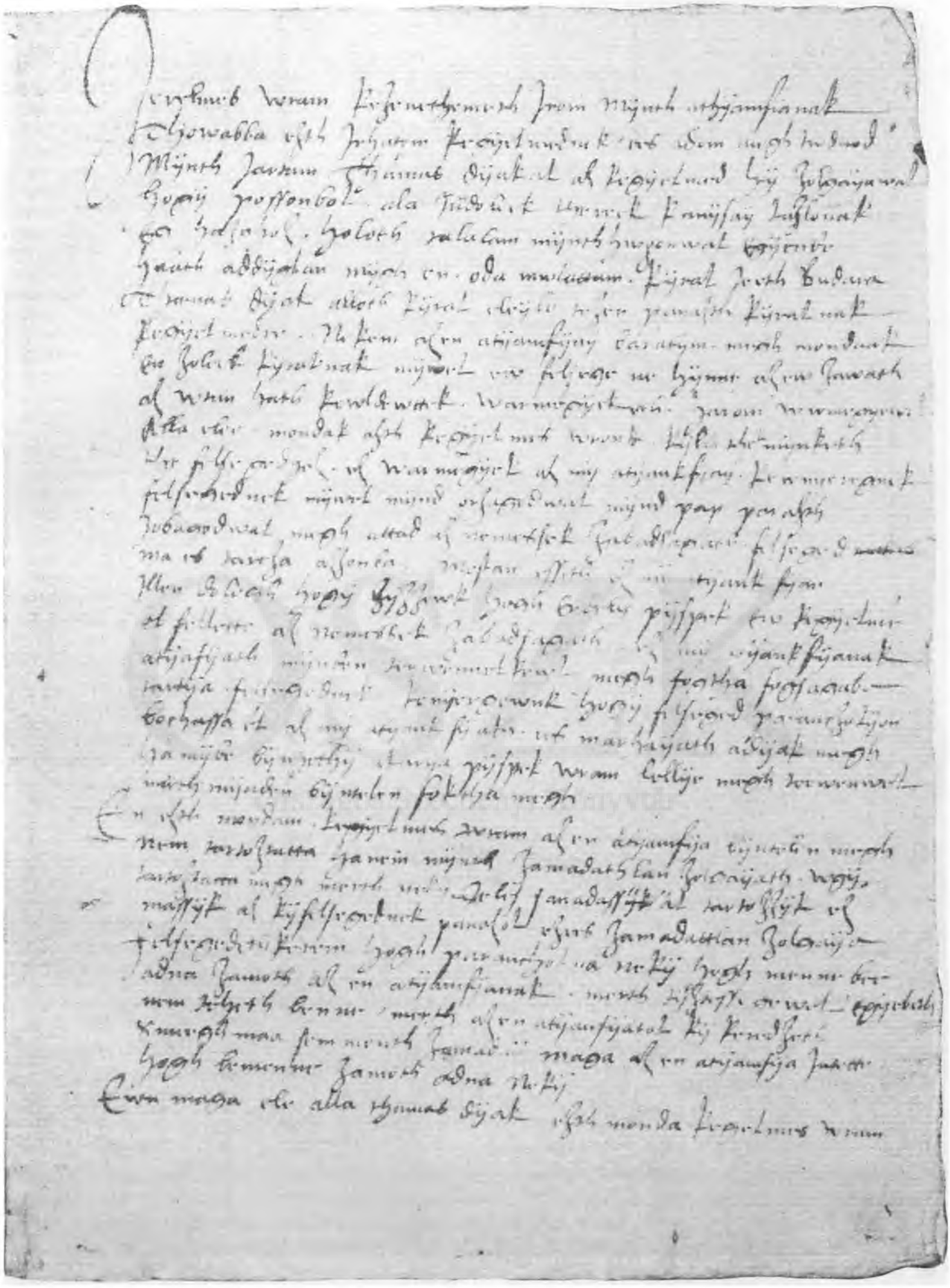
[20]A *h* betű *e*-ről van javítva.

[21]*marhath*-ból javítva, az utolsó *a* betűn tintafolt van.

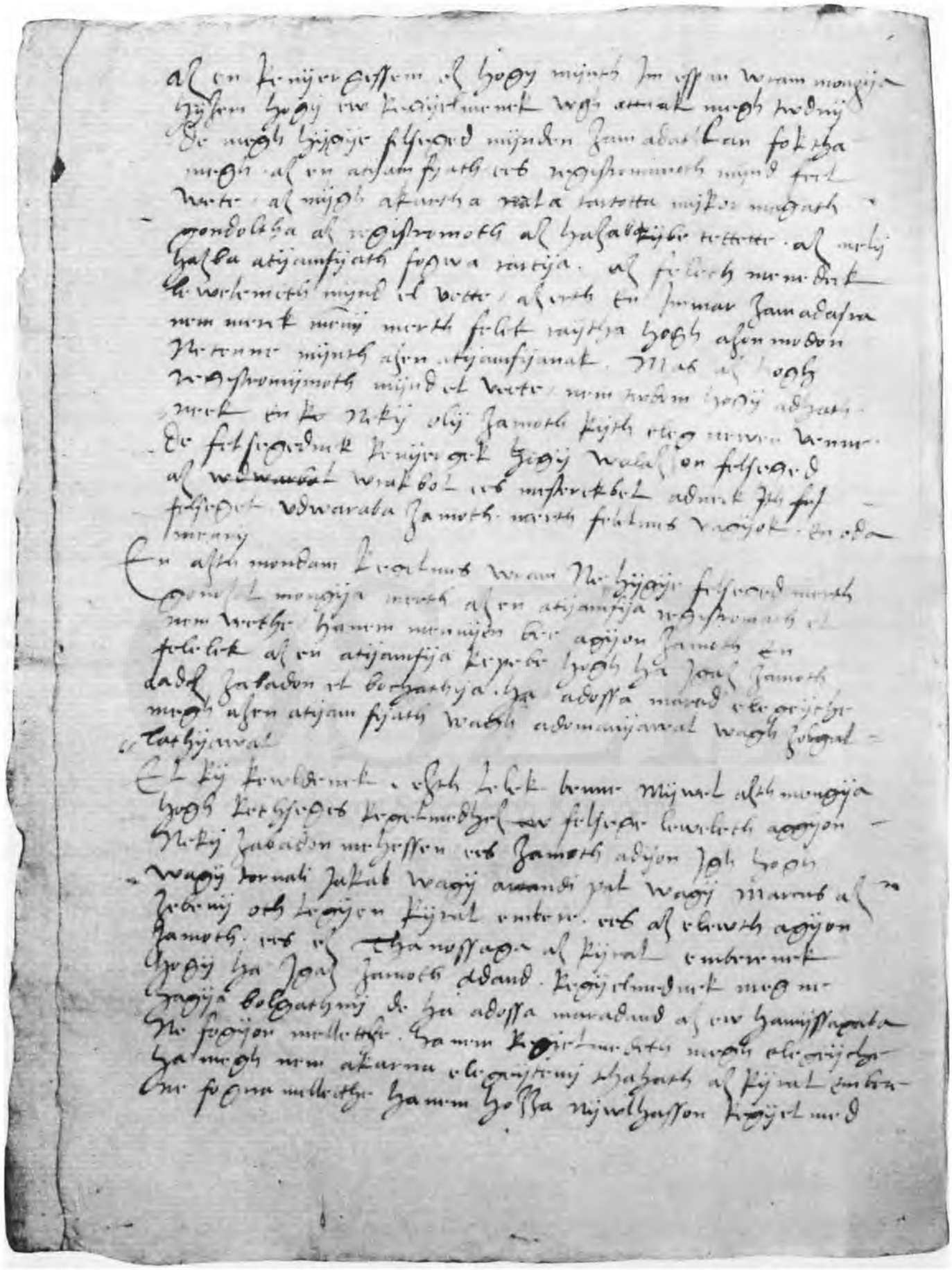
[22]A sor új bekezdésnek látszik, noha tartalmilag ez nem indokolt. Valószínűleg utólag írták oda a két *E* betűt a sor elején lévő *s* kötőszóhoz (vö. a 30. sor elejével).

[23]A sor fölé jelöléssel betoldva.

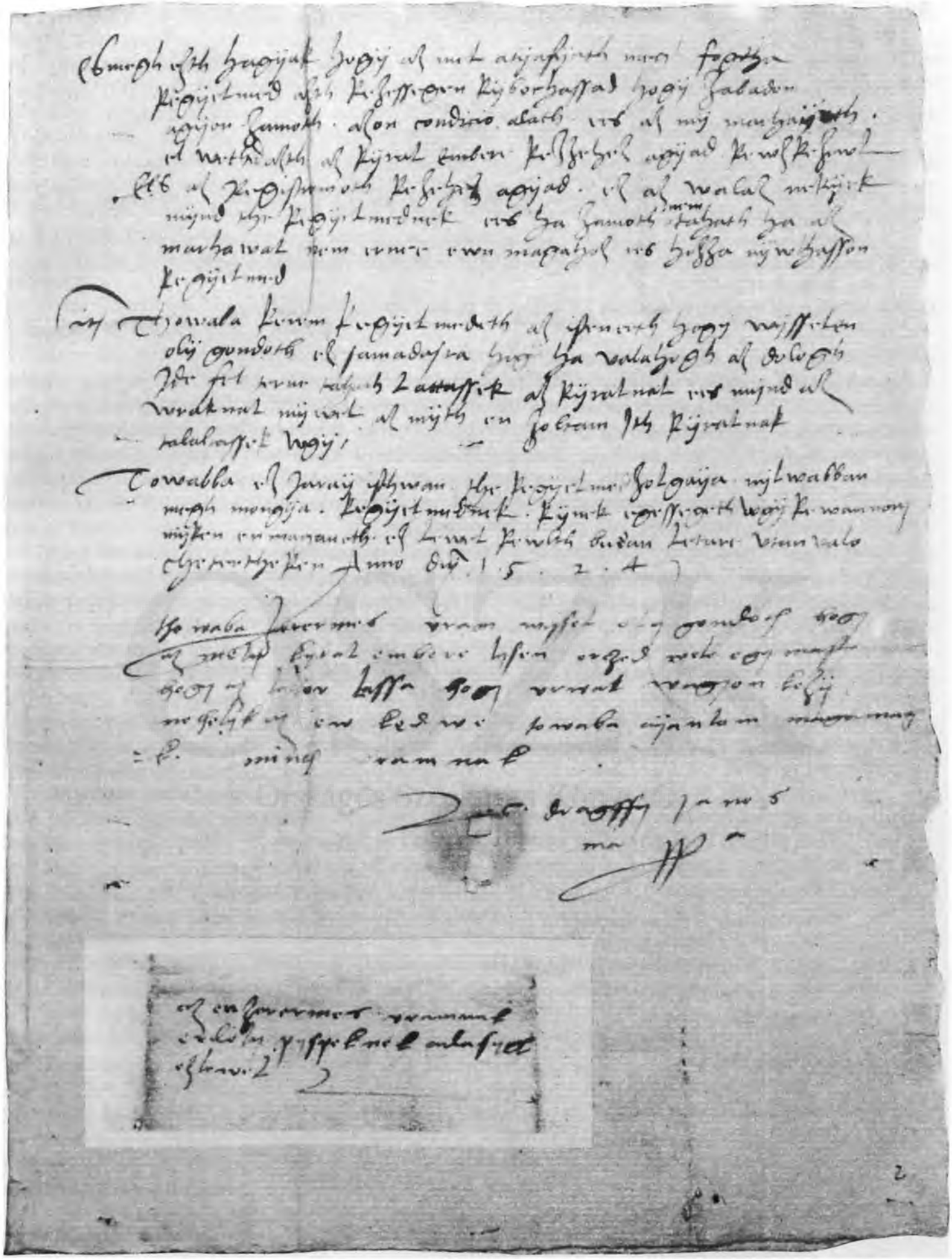
[24]A *z* betű *J*-ből van javítva.

49. Drágffy János levele Várday Ferenchez (Buda, 1524. március 10.) 1r

49. 1v

49. 2rv

50.

1524. június 7.
DRÁGFFY JÁNOS VÉGRENDELETE

Felosztja vagyonát felesége és gyermekei között, egyházi alapítványokat tesz.

- MTAKK K. 44. Mikrofilmen: Mf. 3752/I.
- Két, egyenként 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papír (4 fólió) első három oldalán (1rv, 2r). Kívül kiszakadt vörös viaszpecsét töredéke.
- Drágffy Jánosnak több magyar nyelvű végrendelete maradt meg 1524-ből és 1526-ból. Közöttük ez az egyetlen, amelyik eredetiben van meg, az 1526. augusztus 24-én és 27-én kelt végrendeletek csak különböző másolatokban (vö. **F 30., F 31.**).
- MÉSZÖLY: MNy. 13 [1917]: 121–4.

JESVS Maria:
Athÿanak fÿwnak es zenth leleknek newebe: En dragffÿ Janos Themeswarÿ | Espan. az wrÿstennek adomanÿabol egessegembe eezem nalam lewen. en zabad | akarathomon: Thezem ez Testamentomot. mÿwel ha az wrÿsthennek az | kellemethes. hogÿ ha ez mosthanÿ hodamba.[1] nekem holthom Thewrthÿnneek | wagÿ Thewrekthewl. wagÿ ÿsthenÿ halalwal: hogÿ Az En azzon: | felessegemeth[2] hagÿom othalmol: laÿos kÿralnak ew felsegenek. mÿnd | Az En Germekÿmwel egÿethembe. es hagÿom az en athÿam ffÿat. erdelÿ | waÿdath[3]. waradÿ pÿspeketh[4] es erdelÿ pispeket.[5] thwtorra. hogÿ ezek | legenek felessegemnek. es Germekÿmnek. othalmÿ mÿnden nemew | dolgaÿba nÿomorosagÿba.

Jtem: Hagÿom testamentomossa legh elewzer az en azzon felessegemeth. Az melle | hagÿom ez ÿambor zolgaÿmath. dawÿthoth[6] es sarmasagÿ mÿklosth[7] legh | Elewzer hagÿom felessegemnek Germekÿmeth es ÿozagomath. Tharcha newelÿe | Az en Germekÿm[e]t.[8] wele egÿetembe ezewsth mÿwemeth. es egÿeb marhamath | nekÿ es az en Germekÿmnek[8] hagÿom. Tharcha az en Germekÿmeth *etc*

Jtem: Hagÿom az en azzon felessegemnek. ÿambor zolgaÿmath: kÿk en Thewlem | megh maradnak. es az mellÿk meg nem akar nalwnk maradnÿa: ha | walamÿwel Adossa maradna nekÿe. meg fÿzesse es bekewel bochassa *etc*

Jtem: Aran marhaÿmath nasffamat draga keweÿmet. lanczÿmat. hagÿom az en | Germekÿmnek felessegemwel egÿethembe: es az aran nÿakba wethewketh | Az meleth hagÿom. mÿnden ÿngo marhamath nekÿek Germekÿmwel egÿembe

Jtem Hagÿom azth. hogÿ ha az en felessegemnek az wolna akarathÿa. hogÿ | feerhez akarna mennÿ. az ÿozagot az Germekÿknek meg ne bonchÿak | hanem az ew ÿgazat. mÿndembe megh adÿak. mÿnd aran mÿbewl | ezÿsth mÿbewl ÿngo marhabol. semÿbe nekÿ hamis ne legÿen: merth | nekem nagÿ ÿol ÿamborol zolgalth. zerethethwel. mÿnth wranak hÿthesenek | nagÿ kedwem zerÿnth: *etc*

Jtem: Thowaba hagÿom ezth. hogÿ mÿwel ha az akarathÿa. hogÿ ez en newemet | Wÿselÿ. es fÿrhez nem megÿen. Thehath ezth hagÿom. hogÿ mÿnden bÿzodalom | nala maradÿon. semÿbe megh ne banthassek: hanem tharcha az en: | Germekÿmnek. bÿrÿon mÿnden ÿozagomwal marhamwal mÿnth azzon: *etc*

Jtem Thowaba wagÿon en nalam zalagba az karolÿak ÿozaga:[9] fl m̃ ij xxv:[10] ha: meg. walthÿak Thartozzal meg bochatnÿa. es az Germekÿkwel magoknak | tarthanÿa. es ha meg akarÿak walthanÿa. engedek[11] meg benne mÿerth | haznath wetthem: fl c̃ ij xxv:[12]

Jtem Thowaba wadnak[8] nalam dobokaÿ mÿklosnak[13] falwaÿ zalagba fl c̃ iij[14] | ha meg walthÿak[8] aztes Thartozzanak megh adnÿa

Jtem: Attham somÿ Gasparnak[15] fl c̃ ij[16] loznara[17] zwrdokra[18] klÿczre:[19] es attham nekÿ | ezÿsth mÿwet zablÿat parthaewet bÿchakoth fl m̃ ij:[20] kÿnek az leweleÿ | keze ÿrasa pechethÿ hÿthÿ thÿztessege. az lewelbe wagÿon: kÿt megh | Thalalnak az kerek Thoromba. az hozzw zekrenbe, az lewelek kewzeth | Ezeketh ew raÿtha meg wegÿek: ezereth hagÿom felessegemnek Germekÿmnek | keth zazath hagÿom az erdewdÿ zenth egÿ haznak es kapolnamnak, az | kwsalÿ[21] zent egÿ haznak az barathoknak: hagyok fl c̃ i.[22] az Barathok | Rwhazathÿara es elethekre, *etc* ||

Hagÿok az megÿesÿ[23] kalastromnak az Barathoknak Rwhazathÿokra elethekre fl. L.
Hagÿok zewlewsse[24] esmeth fl. L. az Barathoknak
Hagÿok Tÿztaberekre[25] az kalastorom mÿelthethnÿ fl c̃ i[22]
Az chehÿ[26] zentegÿhaznak, es az Belthekÿnek[27] hagÿok fl c̃ i[22]
Az dobraÿ[28] zentegÿhaznak megh mÿelthethesere hagÿok fl. L.

Hagÿok az chehÿ kapolnaba tablara es egÿre masra fl. L. ÿmagÿanak ÿsthenth erethem es az zegen Banffÿ Janoserth[29]

Jtem. az ewth zazath hagÿom. az melÿ ÿffÿak es ÿnasok wdwaromba[8] lakthanak | azoknak fÿzessek[8] meg zolgalathÿokath. ha az ewth zaz forÿntwal nem | Erÿk. hathegÿeb[8] marhaÿmbol fÿzessenek nekÿek *etc*.[8]

Jtem. kanÿsaÿ lazlo. es az en atthÿamfÿa[30] mÿwel thartozneÿek nekem. hagÿom | megh nekÿek Thellÿessegwel.

Jtem: Az erdewdÿ zenthegÿhaznak kapolnanak: hagÿok keth kelencze[31] meheth | keth eke Barmoth hwz barmot. az bakoczot[32] az nagÿ zewlewth. hogÿ aznak | az ÿewedelmebewl. Tharchanak megis keth papot: legÿen nÿolcz az | kaplan, az mehnek wÿzzabol Tharchak az zenth egÿ hazath, az egÿeb hazna | ÿarÿon az kaplanok Tharthasara,[33] *etc*:

Jtem. Az Belthekÿ zenth egÿhaznak hagÿok egÿ eke Barmoth | Az dobraÿ egÿhaznak hagÿok Egÿ eke Barmoth

Jtem Thartozom homonnaÿ Janosnenak[34] fl ij.[14] merth az ewtwenÿth megh | Attham az fÿanak homonnaÿ ferencznek[35]

Jtem Wagÿon nalam zalagon ÿmre nagÿrespanthwl.[36] Egÿ aran kerezth Es egÿ | aran paczem[37] az paczem wagÿon fl v:[38]: Az kerezth az mÿbe wagÿon | azrwl lewel wagÿon: mosthan az kerezth wagÿon zalagon erdelÿ | pÿspeknel[5] fl i,[39] dee ez hwswetbe kÿlde feel hozzam Bwdara. harom | zolgaÿath: korothnaÿ Janosth[40] kewressÿ lazloth es kewresÿ mÿhalth.[41] nÿmÿ | ÿeles dolgaÿerth, es fogada nekem az ÿambor zolgaÿ altal. hogÿ chak az | Ew dolgat leweleth meg zerezem pÿznelkewl. meg adÿa az kerezteth | kÿnek Bÿzonsaga[42] ez harom zolgaÿa, es az ew dolgath[8] meg zerzem | Azerth ÿmar penznelkewl[8] meg kel Thernÿ az kerezthnek,[8] ha walamÿ | Thethowath Thenne[8] Benne. ez ÿambor zolgaÿt. hÿthwel megh wallassak | Es oda ne hadÿak weznÿ

Jtem Thowaba az aran paczem es keth aran lanczÿom wagÿon zalagon arthandÿ | palnal fl v:[38] dee mÿkoron wereskewet[43] megh wewe. azkor kÿre thewlem | fl ij.[16] az wthan az en zolgalathomba haÿthathot wolth wgÿan | hÿremnel kewl, kench Thartowal[44] fl ij.[45] aztes el wetthe, kÿrewl | kench Thartho lewele es pechethÿ wagÿon mÿkolaÿ Gergelnel hogÿ megh | attha, es Jmar chak Tharthozom fl .L., aztes megh walchÿak thewle *etc* ||

Jtem Es ha meg walthÿak az perenÿ wrak.[46] megh adÿak nekÿk, es | ha az kereztet meg walthÿak. megh adÿak nekÿk dee ohpÿnzen

Jtem. hagÿom mÿwel az karolÿ Esthwan annÿath.[47] megh Eligÿchÿk az fÿa | halalaÿrth. noha en nem hattā megh ewlnÿ. dee mÿerth. az En | Bozzwssagomÿrth mÿelthÿk. megh adÿak dÿath.[48] az mÿnth Thÿthkon | meg elÿgÿtthethÿk, meg eligÿchÿk: *etc*:

Jtem Thowaba hagÿok az waradÿ[49] Egÿhazba. az en oltharomhoz. hogÿ thablath | chenalÿanak Rea fl .L., Es hagÿom hozza keresbe[50] ola lugasth[51] | Az oltharhoz az kaplannak, hogÿ tharchanak egÿ papoth Belewle *etc*:

Jtem Hagÿom azth. hogÿ az en leÿanÿomat magdalnat.[52] ha akarathÿa lÿzen. thehath az: | apaczÿak kezÿbe agÿak. wagÿ obwdara[53] wagÿ az zÿgetbe zenth margÿt azzonÿeba[54] | es hagÿok nekÿ fl i,[39], es az mÿ zÿkssÿge lezen az be ewltezÿsre, azt megh | zerezzÿk mÿnden Tÿztessegwel. Thowaba mÿndeha segÿthsÿg legen ez hazthwl | nekÿ, mÿg ez wÿlagba tharthÿa az wrÿsthen, es wele aggÿak az leÿanth | frwsÿnnat, az Gÿak ffalwÿ[55] lazlo leÿanÿath. merth kÿwannÿa az zerzetheth | aznak zolgalathÿaba aggÿanak fl .L.. Imagÿon ÿsthenth eretthem: *etc*

Jtem Ezt hagÿom hogÿ mÿwel az nagÿwbh fÿamat Gasparth[56] erdelÿ pispeknek[5] aggÿak | Thanÿcha deÿakwl, es ha az wrÿsthennek akarathÿa Thegÿe pappa. Jmagÿon | ÿsthenth ÿrthem es ez nemzetherth *etc*:

Jtem Hagÿom hogÿ az chehÿ kapolnath megh zenthelthessek zent ffarkas[57] newÿre. az | olthar az eggÿk az nagÿ althar. legen Rokonadÿ bodog azzon[58] newÿn es zenth | ffarkasen, az masÿk olthar legÿen zenth soffÿa azzonÿe az ew leÿanÿ wal[59] | harmad legen az segÿthew zentheke[60] *etc*

Jtem ehez zerezzenek az hazba ket papot. az sÿlelmedÿ[61] es ardaÿ[62] kÿlenczedemet | nekÿ aggÿak. mÿnden eztendewbe nÿolczÿ werew dÿznoth,[63] az melle aggÿanak | wago thehenth viij[64] az tregÿnabwl.[65] az en zewlewmnek az chebe[26] az dezmat megh | aggÿak nekÿ,

Jtem Az keth papnak ez zolgalathÿa,[66] hogÿ wasarnapon az eggÿk zenth haromsagnak[67] | zolgalÿon az masÿk de compassio*n*e marie,[68] hethffen az eggÿk zent kathalÿnazzonnak[69] | az masÿk az Thÿzennÿgh segÿthew zenthnek: kedden az eggÿk zent annaazzonnak[70] | az masÿk zenth soffÿaazzonnak. zeredan az eggÿk az thÿzenketh apastalnak[71] | az masÿk mÿnd zenthnek,[72] Chetherkeken az egÿk czÿbauÿthot,[73] az masÿk zenth | Janosnak.[74] pentheken az eggÿk zent ferencznek,[75] az masÿk mÿnd az zÿzeknek[76] | zombathon az eggÿk Rorathet,[77] az masÿk concepcioth[78]

Jtem chenalÿanak harom kelhet nÿolchÿ Gÿrabwl.[79] az chehÿ[26] kapolnaba kÿbewl zolgalÿanak | az papok. *etc*

Jtem Hagÿom az en Germekÿmet es ÿambor zolgaÿmath az en azzon felessegemnek. Tharcha | newelÿe germekÿmet, es zolgalthassa ÿambor zolgaÿmath. es othalmazza mÿndenbe | es elÿen az ew Thanachÿwal. mÿnth zokot zolga thanachÿawal ÿlnÿ: Hagÿom azt | az en ÿambor zolgaÿmnak,, hogÿ az en felessegemnek es Germekÿmnek zolgalÿathok | hÿwen ÿgazan. mÿnth ÿamboroknak kel zolgalnÿ *etc*

Jtem Hagÿom ezth hogÿ ha az en felessegem es az en Thestamonthomosÿm, es zolgaÿm, ezth | el nem exsekwalnak. az Wrÿsthen elewt aggÿanak okoth Rwla: merth sem | felessegemnek sem Germekÿmnek, hamÿssath nem mÿwelthem, hanem az derÿk | ÿozagot lam mÿnd meg hatthā *etc valete*[80] Amen: *etc* feria tercia ante festum beati barnabe apostoli Anno domini .1.5.2.4.

Johannes Dragffy de
belthek manu propria

Jegyzetek:

[1]1524 májusától a törökök többször megkísérlik Szörény várának elfoglalását, szeptember elején ez sikerül is nekik. Feltételezhető, hogy Drágffy temesi ispánként ezekben a csatározásokban vett részt.

[2]Homonnai Drugeth Katalin, Drágffy második felesége. Első felesége Várday Anna, Várday Ferenc püspök testvére volt (1500-tól), tőle született Drágffy Anna (1514–1520 e.), Gáspár (1516–1545), Boldizsár (1517–?) (TörtTár. [1898]: 566–7) és Magdolna (1518 e.–1570 u.) (Éble–Pettkó, Károlyi 2: 127; Petri, Szilágy 2: 375). 1522-ben már Drugeth Katalin a felesége (KárOkl. 3: 138), aki 1552-ben még élt (Bunyitay, Várad 3: 264), gyermekei: András (1522–?), Farkas (1524–?), Zsófia (1524 u.–1551 u.) (KárOkl. 3: 138, 150; ETE. 5: 537–8). Drágffy János törvénytelen fiát, Ferencet 1521-ben törvényesítette, és birtokot adományozott neki (TelOkl. 2: 448).

[3]Szapolyai János.

[4]Perényi Ferenc (1500–1526), Perényi Imre nádor fia. 1514-től váradi püspök és bihari ispán (Bunyitay, Várad 1: 367–77).

[5]Várday Ferenc.

[6]Berendi Dávid 1516 és 1548 között szerepel oklevelekben (Petri, Szilágy 5: 138–9), 1525-ben nagybányai kamaraispán (Nagy 2: 16).

[7]Közép-Szolnok megyei birtokos család tagja, 1505-ben Belső-Szolnok megye követe a rákosi országgyűlésen (Nagy 10: 69), 1510-ben is említik (T. 18 [1900]: 180; BánffyOkl. 2: 430).

[8]A papír hajtásán kikopott a betű.

[9]Drágffy vásárlás és zálogbavétel útján bírta Károlyi Mátyás, István és (Lancz) László különböző részbirtokait. Károlyi Mátyás részeit annak halála után özvegyének, Kazsui Borbálának adta vissza 1523 előtt (l. **39.**). Mind Károlyi István, mind Károlyi (Lancz) László 2500 forintért adta zálogba birtokait (KárOkl. 3: 223–4, ill. 129–30), ezek valamelyikéről lehet itt szó. István birtokait 1540-ben váltják vissza Drágffy Gáspártól.

[10]2525.

[11]A *k g*-ről van javítva.

[12]225.

[13]Derzsei Dobokai Miklós 1525–1543 között szerepel (Kádár, Szolnok-Doboka 3: 279, 326), 1522-ben Drágffy megvett tőle öt falut, illetőleg azok részeit, Doboka megyében (Petri, Szilágy 2: 368).

[14]300.

[15]Somi Gáspár 1513-ban testőrkapitány, 1513-ban és 1515-ben Fejér megyei ispán, 1526-ban is szerepel (Fógel, II. Lajos 57; Iványi, Teleki 205). Ő bírja Almás várát (TelOkl. 2: 449; Csánki 5: 395).

[16]200.

[17]Lozna, Belső-Szolnok megye, Déstől északnyugatra a Szamos partján (ma Lozna, Románia).

[18]Utána *kÿ* áthúzva. — Szurdok, Belső-Szolnok megye, Loznától délnyugatra (ma Surduc, Románia).

[19]Klics, Belső-Szolnok megye, Lozna és Szurdok között (ma Cliţ, Románia).

[20]2000.

[21]Kusaly, Közép-Szolnok megye, Szilágysomlyótól északkeletre (ma Coşeiu, Románia). Drágffy János mostohaanyja, Hédervári Dorottya, férje halála, 1501 után (TörtTár. [1898]: 566) a kusalyi, klarissza rendbéli zárda apácái közé vonult vissza (Petri, Szilágy 2: 368; HédOkl. 2: XLIII).

[22]100.

[23]Meggyes (Oláhmeddes), Szatmár megye, Erdődtől délkeletre (ma Medişa, Románia).

[24]Szőlős (Nagyszőlős), Ugocsa megye (ma Vinogradov, Szovjetunió).

[25]Tisztaberek, Szatmár megye, Fehérgyarmattól keletre.

[26]Cseh (Szilágycseh), Közép-Szolnok megye, Zilahtól északra (ma Cehul Silvaniei, Románia).

[27]Béltek, Szatmár megye, Szatmárnémetitől délre (ma Beltiug, Románia).

[28]Dobra, Szatmár megye, Béltektől délre (ma Dobra, Románia).

[29]Alsólendvai Bánffy (Sisak) János († 1516–1519) 1471–1514 között szerepel, 1508-tól pohárnokmester (T. 16 [1898]: 65; Száz. 122 [1988]: 203). 1514. július 15. körül Kolozsvárnál ő mentette meg a sebesült Drágffy életét a

keresztesekkel vívott csatában (BUDAI 86–7; MÁRKI SÁNDOR, Dózsa György. Bp., 1913. 497–8; BARTA–FEKETE NAGY (189–90).

[30]Kanizsai Lászlóné Drágffy Anna.

[31]'Régebben kör alakú, körülkerített méhes'.

[32]*Bakoc:* egy szőlős neve az erdődi határban (l. MNyTK. 132 [1973]: 105).

[33]Az *r* javítva.

[34]Homonnai Drugeth Jánosné Szapolyai Krisztina (egyes források Margitnak ismerik, l. NAGY 10: 498; T. 27 [1909]: 138), Szapolyai János testvére, Drágffy második feleségének, Drugeth Katalinnak az anyja (AZT. 4 [1898]: 168 k.).

[35]Homonnai Drugeth Ferenc († 1532 után) 1520-ban királyi kamarás, Ung megyei ispán, Szapolyai egyik legkitartóbb híve, 1527–1533 között tárnokmestere (NAGY 3: 402; RÉZ, Drugeth 43 kk.; Száz. 111 [1977]: 637; FALLENBÜCHL 80).

[36]Perényi Imre († 1519) 1504–1519 között volt nádor, de a végrendelet további részeiből egyértelmű, hogy róla van szó.

[37]*Pácem* (*pax→pacem*) 'kereszt, csóktábla, melldísz vagy egyéb ereklye, amelyre misén a békecsókot adták' (BARTAL *pax*; MNy. 13 [1917]: 123).

[38]500.

[39]1000.

[40]Feltehetőleg a Zaránd megyei Karatna (ma Crocna) faluból származik (vö. MÁRKI, Arad 1: 234).

[41]A Közép-Szolnok megyei Kőrössy család tagjai, Zsigmond fiai. 1497–1520 között említik őket (PETRI, Szilágy 5: 831).

[42]A *g* betű tintafoltos.

[43]Vöröskő vára, Pozsony megye, Pozsonytól északkeletre (ma Červený Kameň, Csehszlovákia). Ártándy Pál 1522 előtt bírhatta zálogban a várat, ugyanis a Szapolyaiak 1522-ben ugyanazokkal a feltételekkel adják zálogba Tornallyai Jakabnak, mint amelyekkel előzőleg Ártándy is kapta (JEDLICSKA PÁL, Kiskárpáti emlékek. Bp., 1882. 1: 12; BOROVSZKY, Pozsony 44).

[44]Nem lehet tudni, kiről van szó. Kincstartók voltak: Szalkai László (1516–1518), Várday Pál és Batthyány Benedek (1518–1521), Báthori András (1522), Thurzó Elek (1522–1523), Várday Pál és Kisserjéni Ferenc (1523–1525) (FÓGEL, II. Lajos 45–6).

[45]250.

[46]Perényi Ferenc és Péter (1502–1548), Perényi Imre nádor fiai (vö. a 36. jegyzettel). Perényi Péter 1519-ben temesi ispán és koronaőr, 1526-tól Abaúj megye ispánja. Mohács után előbb Szapolyai híve, de 1527-ben I. Ferdinándhoz pártol, részt vesz a székesfehérvári koronázáson (MOE. 1: 143). 1529-ig erdélyi vajda, ekkor Szerecsen János elfogja és kiszolgáltatja a töröknek (l. **79.**), majd János király fogságába kerül, és át is pártol hozzá. I. János halála után ismét I. Ferdinándhoz áll, 1541–1542-ben kancellár és országos főkapitány. 1542-től 1548-ig, csaknem haláláig, a király foglya volt.

[47]Sutakújlaki Suthak Apollónia, János leánya, 1497-ben már özvegy (ÉBLE, Károlyi I. tábla).

[48]Károlyi István gyulafehérvári kanonok halálának körülményei tisztázatlanok. Birtokai Drágffy kezébe kerültek (l. 9. jegyzet).

[49]Várad, Nagyvárad, Bihar megye (ma Oradea, Románia).

[50]Körösbe: valószínűleg a Körös vidékét mint tájegységet jelöli, a falu ugyanis a Sebes-Körös közelében van. Elképzelhető azonban az is, hogy a tájegységnév a XIII. század előtt megszűnt Körösközi ispánság emlékét őrzi (vö. JAKÓ, Bihar 30).

[51]Oláhlugos, később Felsőlugos, Bihar megye, Élesdtől nyugatra (ma Lugaşul de Sus, Románia).

[52]Drágffy Magdolna feltehetőleg fogyatékos volt, talán ezért szánták már kisgyerek korában apácának (1518-ban említik forrásaink először: ÉBLE–PETTKÓ, Károlyi 2: 127; KárOkl. 3: 129). Erre enged következtetni Drágffy 1526. augusztus 24-i végrendelete is (**F. 30.**), továbbá az a tény, hogy 1549-ben húga, Zsófia és sógornője (Drágffy Gáspár özvegye), Báthory Anna, Magdolna gyámsága miatt pereskedik (PETRI, Szilágy 2: 372; ETE. 5: 171).

[53]Az óbudai klarissza kolostor.

[54]A nyulakszigeti domonkos kolostor.

[55]Ugocsa megyei család, Gyakfalvát a XVII. századtól Nevetlenfalu néven említik (SZABÓ, Ugocsa 439).

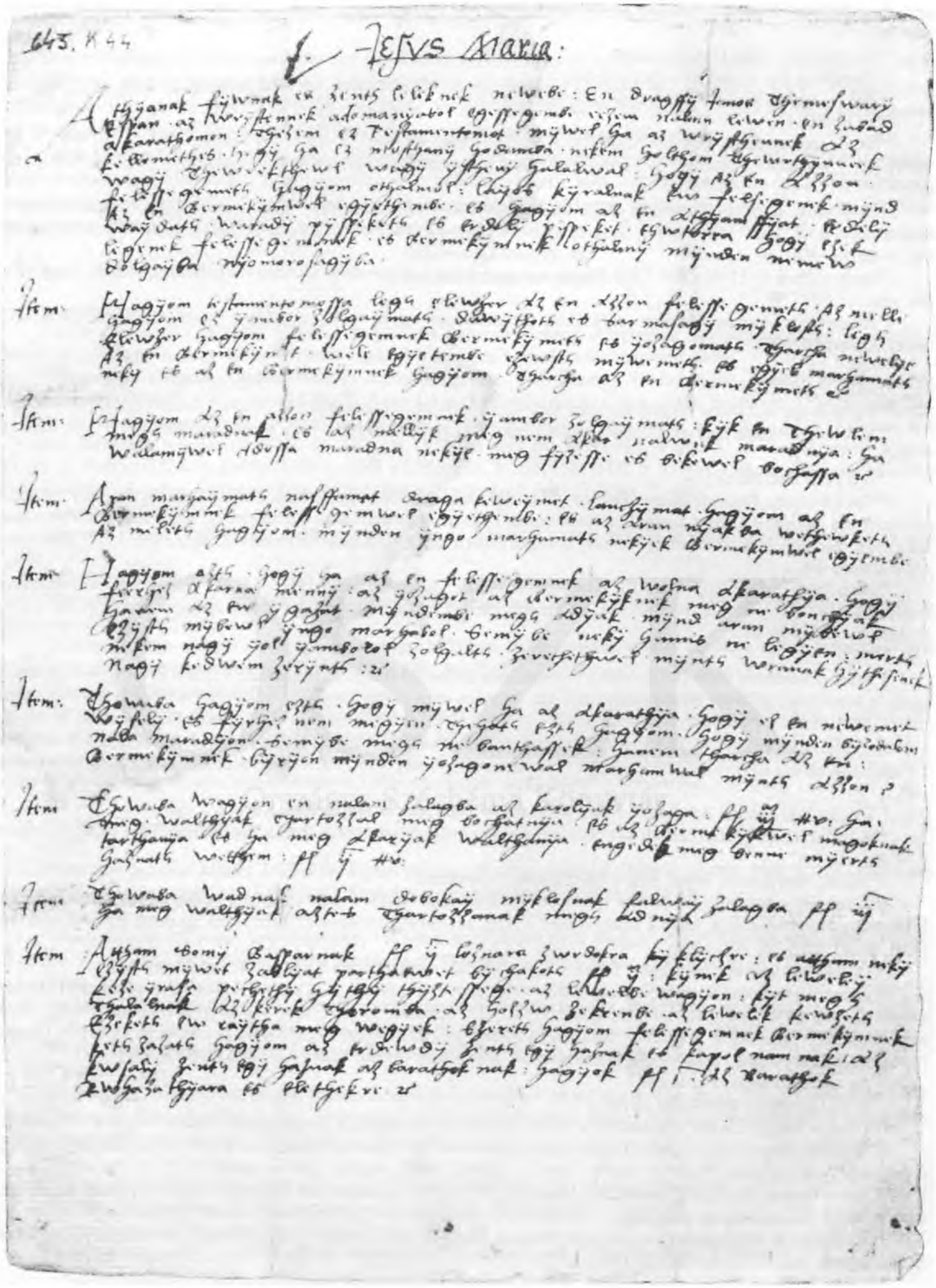
[56]Drágffy Gáspár (1516–1545) Drágffy János legidősebb fia. 1530-ban Kraszna és Közép-Szolnok megye ispánja, a reformáció támogatója (NAGY 3: 380–1; TörtTár. [1898]: 566–7; halálát 1544-re teszik: ETE. 4: 396, 423).

[57]Szent Farkas (Wolfgang, einsiedelni szerzetes) 972 nyarán kísérletet tett Magyarországon térítésre. Visszatérte után nevezték ki regensburgi püspökké. I. István király feleségének, Gizellának volt a nevelője. (Ünnepe: október 31.)

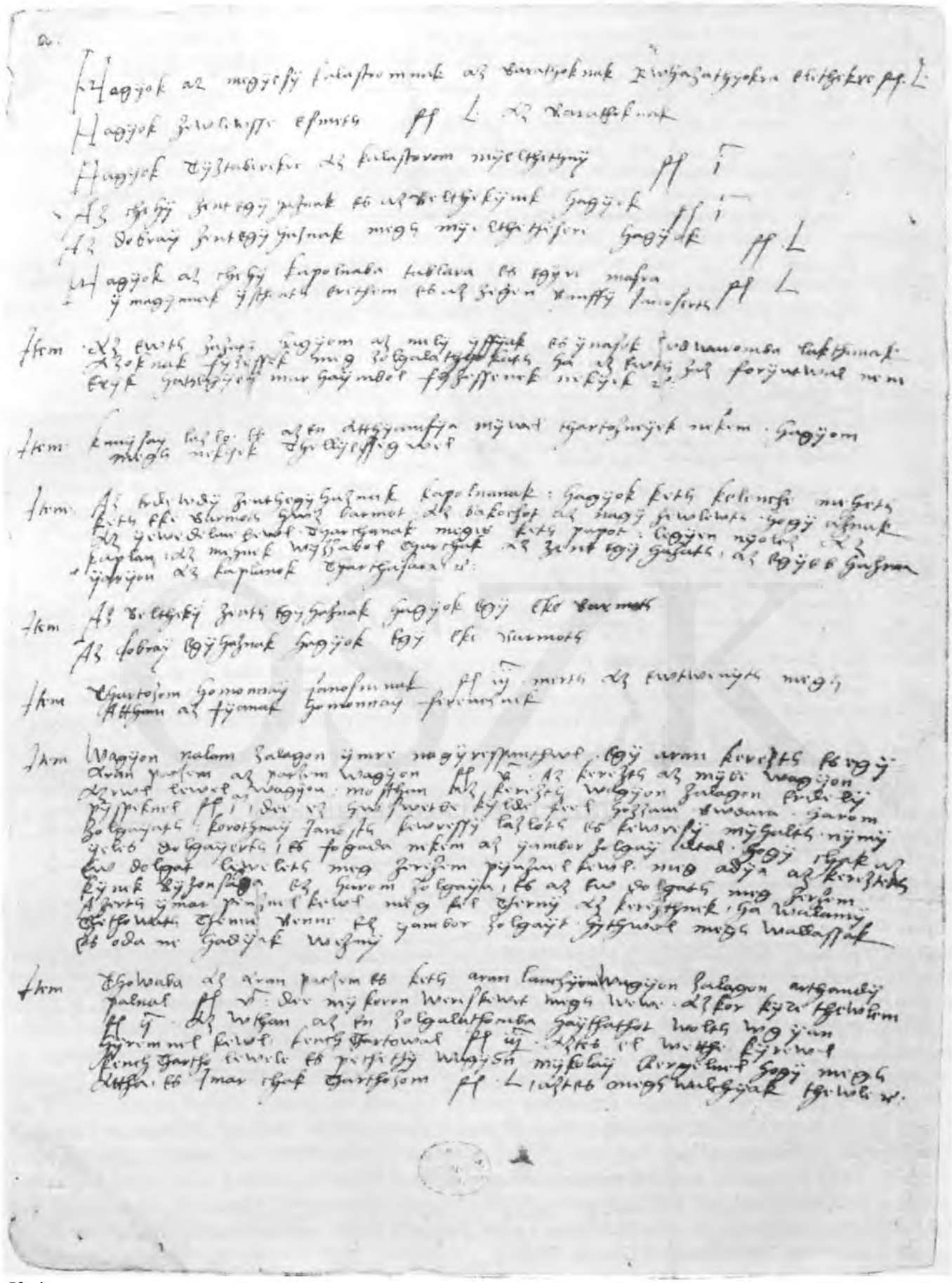
[58]Rokonádi Boldogasszony: Rocamadour francia búcsújáróhely nevéből; a falu Notre-Dame templomában fekete Mária-szobor van (MNy. 13 [1917]: 124).

[59]Szent Zsófia és három lánya (Fides, Spes, Charitas) együtt szenvedett vértanúhalált. (Augusztus 1.)

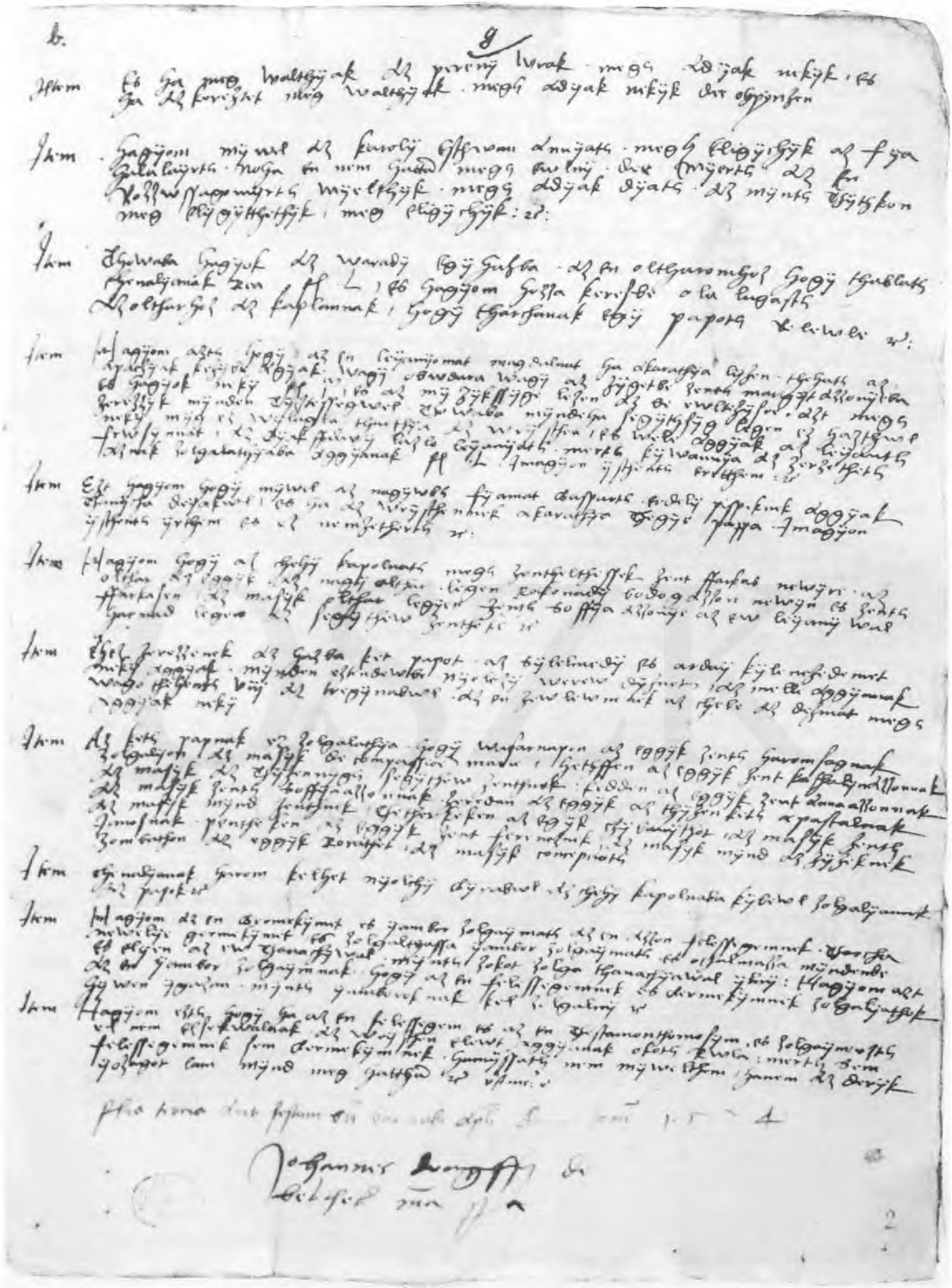
[60]Tizennégy Segítőszent (Quattuordecim Auxiliatores, július 12.): Ákos, Balázs, Borbála, Cirjék, Dénes, Egyed, Erazmus, Euszták, György, Katalin, Kristóf, Antiochiai Margit, Pantaleon, Vitus. Kultuszuk az 1348-as pestisjárvány idején bontakozott ki (BÁLINT SÁNDOR, Ünnepi kalendárium. Bp., 1977. 2: 34).

50. Drágffy János végrendelete (1524. június 7.) 1r

50. 1v

50. 2r

[61]Sülelmed, Közép-Szolnok megye, Zilahtól északkeletre a Szamos mentén (ma Ulmeni, Románia).

[62]Ardó (Szamosardó), Közép-Szolnok megye, Sülelmed mellett délnyugatra (ma Arduzel, Románia).

[63]*Verődisznó* 'ölésre való disznó'. A *verés* az állat leszúrása előtti elkábítására utal (MNy. 1 [1905]: 315–6, 414; 57 [1961]: 216).

[64]8.

[65]*Tretina* 'a román jobbágyok állatadója' eredeti jelentése: 'harmadfű tinó' (SZABÓ T. ATTILA, A szó és az ember. Bukarest, 1971. 238–42).

[66]Drágffy rendelkezése szerint a két papnak fogadalmi miseként kellett elmondani a hét napjain a mise prefációját. Minden napra két-két, különböző ünnepekre szóló misét rendelt.

[67]Szentháromság (Trinitatis festum, Dominica): a pünkösd utáni első vasárnap.

[68]Compassio Mariae: a középkorban változó ünnep. Húsvét utáni első vagy harmadik vasárnapot, illetve pünkösd utáni első vasárnapot követő péntek lehetett.

[69]Alexandriai Szent Katalin: november 25. Bizonyára ez az ünnep, mert Sienai Szent Katalin ünnepe, április 30., nem terjedt el Magyarországon (BÁLINT SÁNDOR, Ünnepi kalendárium. Bp., 1977. 1: 320).

[70]Július 26.

[71]Tizenkét apostol vagy apostolok oszlása (Divisio apostolorum): július 15.

[72]Mindenszentek: november 1.

[73]*Cibauit:* „Cibauit eos ex adipe frumenti..." („És megelégítettem volna őket gabonának kövérivel..." – Zsoltárok 81,16. Károli ford.), a pünkösdhétfői és az úrnapi (szentháromság utáni csütörtök) liturgia kezdete.

[74]Keresztelő Szent János: június 24.

[75]Assisi Szent Ferenc: október 4.

[76]Orsolya és a tizenegyezer szűz: október 21.

[77]Rorate coeli: Luciae (december 13.) utáni szerda.

[78]Conceptio Mariae: december 8.

[79]*Gira* 'az arany és főként az ezüst mérésére szolgáló súlymérték (206–245 g)'.

[80]A rövidítés esetleg másképp is feloldható.

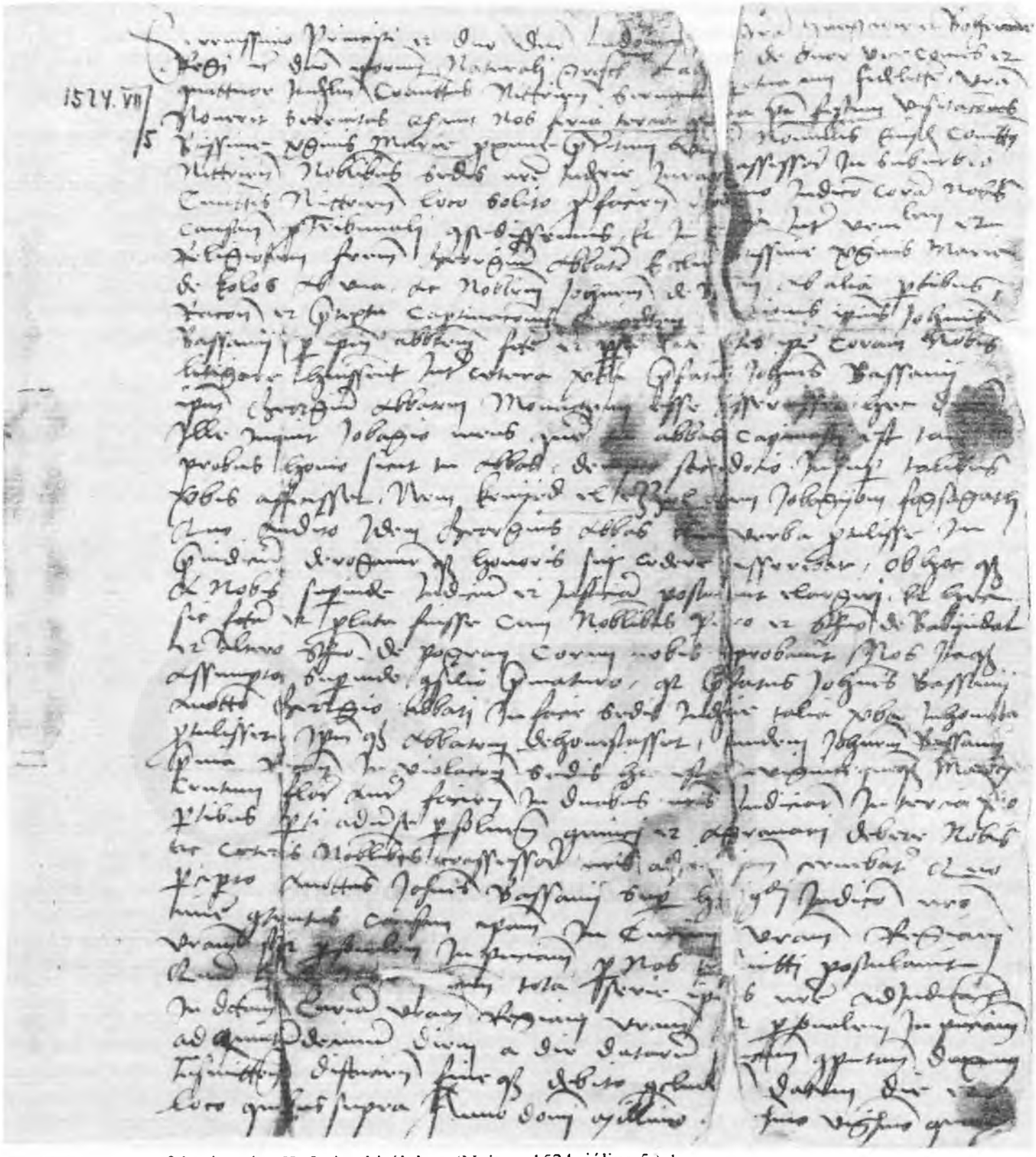
51.

Nyitra, 1524. július 5.
MAGYAR MONDAT NYITRA MEGYE FELTERJESZTÉSÉBEN

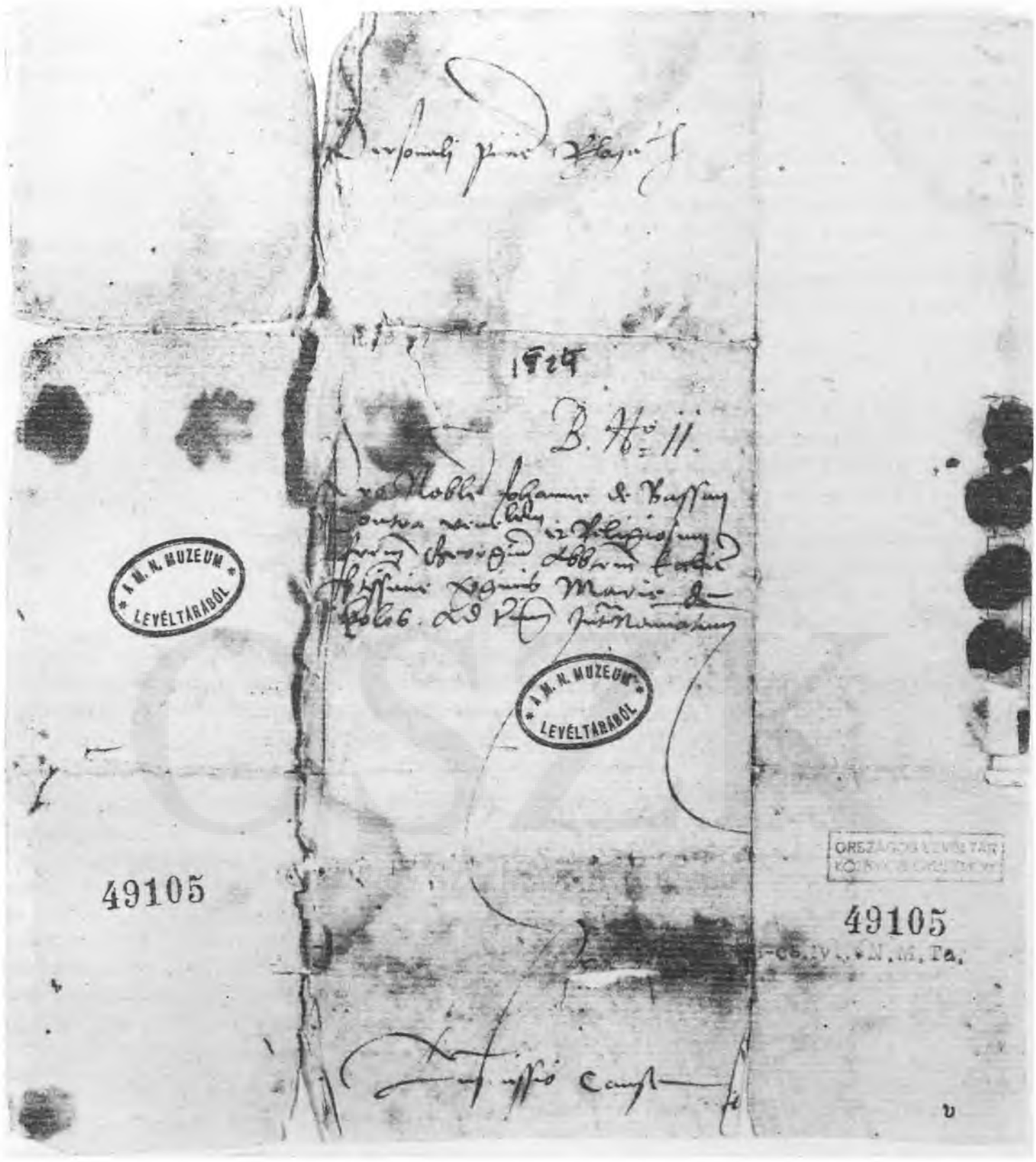
- OL D1. 49105. (A Bossányi család levéltára).
- 21,5 × 23 cm-es, kettőbe szakadt, hiányos papíron, kívül öt nyers színű zárópecsét töredékével. Egy fólió.
- A latin levélben Nyitra megye alispánja jelenti II. Lajos királynak, hogy a Bossányi János által egy jobbágya elfogása miatt György kolosi apát ellen folyó perben Bossányi János az apátot magyarul becsmérelte, ezért őt széksértés miatt száz forintra büntették. Minthogy azonban Bossányi fellebbezett, a pert fölterjesztik a király elé.
- OklSz. *elken, fogság, jobbágy* címszavak alatt 1524. évi keltezéssel.

Serenissimo Principi et d*omi*no d*omi*no Ludouico [...][1] gra*cia* hungarie et Bohemie | Regi *etc* d*omi*no ips*o*rum Naturalj graci*osissi*mo Lad[...][1] de onor[2] vicecomes et | quattuor Jud*ices nobi*lium Comit*ta*tus Nittrien*sis* seruicia [...]petua[1] cum fidelit*a*te, vestra | Nouerit serenitas Q*uod* cum Nos feria tercia pr*o*x[...]a[1] p*o*st festum visitac*i*onis | *sanc*tissime v*i*rginis Marie[3] pr*o*xime pr*e*teritum vi[...][1] No*n*nullis Eiusd*em* Com*i*tatus | Nittrien*sis* Nob*i*libus sedis n*ost*re Jud*ica*rie Jura[...][1] assesor*is* Jn suburbio | Ciuit*a*tis Nittrien*sis*[4] loco solito p*ro* facien*do* [...]mo[1] Judic*i*o Cora*m* Nob*i*s | Caustu*m* p*ro* Tribunalj *con*sedissemus, Et Jn c[a]usa[1] Jnt*er* vener*abi*lem et | Religiosum fr*at*rem Georgiu*m*[5] abbate*m* Eccle*s*ie *sanc*tissime v*i*rginis Marie | de kolos[6] ab vna, ac Nob*i*lem Joh*a*nnem de B[os]san[7] ab alia pr*esen*tibus, | Rac*i*one et pr*o*textu Captiuac*i*onis C[...] [...]ionis[1] ips*i*us Joh*a*nnis | Bassanÿ p*er* ips*u*m abb*a*tem f*a*ctum et pr*o*pe [...ate...]tes[1] ips*e* Coram Nobıs | litigare h*ab*uissent Jnt*er* cetera v*er*ba pr*e*fatus Joh*a*nnes Bassanÿ | ips*u*m Georgiu*m* abbatem Monachem esse [...]sseruisset[1]: hec dicen*do* | Jlle Jnquit Jobagio meus que*m* tu abbas Captiuastj est tam | probus homo sicut tu abbas, dempto sacerdocio. Jnsup*er* talibus | v*er*bis affecisset, Nem kenÿed el ezzel az en Jobagÿom fogsagath | Quo audito Jdem Georgius abbas t*a*lia verba pr*o*tulisse [...] datum die et | loco qu[ib]us[1] supra Anno dom*in*j Mille*s*imo q[...]s*i*mo[1] vige*s*imo quarto

Címzés:
Personalj pr*esen*cie R*egie* Ma*jestatis*
Pro Nob*i*le Johanne de Bassan | Contra vene*rabi*lem et Religiosum | fr*at*rem Georgiu*m* abb*a*tem Eccl*es*ie | s*anc*tissime v*ir*ginis Marie de | kolos. ad t*erm*inum Jnt*rascriptum* Nomi*n*atum

51. Nyitra megye felterjesztése II. Lajos királyhoz (Nyitra, 1524. július 5.) 1r

1514
B. Nº II.
A. M. N. MUZEUM LEVÉLTÁRÁBÓL
A. M. N. MUZEUM LEVÉLTÁRÁBÓL
49105
49105

51. 1v

Jegyzetek:

[1]Lyukas a papír.

[2]Onory László Nyitra megyei család tagja, 1503-tól szerepel oklevelekben (ApponyiOkl. 1: 413). 1519-ben és 1524-ben alispán (PodmOkl. 2: 235, 301; ETE. 1: 138). 1538-ban már valószínűleg nem él, fiai ekkor vásárolnak birtokot (JEDLICSKA PÁL, Kiskárpáti emlékek. 2. Eger, 1891. 275).

[3]1524. július 5.

[4]Nyitra, Nyitra megye (ma Nitra, Csehszlovákia).

[5]György 1511–1520 között szerepel mint kolosi apát (PRT. 3: 636, 665; 12/B: 180; ETE. 1: 8–9, 138).

[6]Kolos, Nyitra megye, Tapolcsánytól keletre (ma Klíž, Csehszlovákia). Magyarország egyik legrégibb bencés apátsága volt itt (RUPP JAKAB, Magyarország helyrajzi története. Pest, 1870. 1: 609).

[7]A hajtáson olvashatatlan a szöveg. — Bossányi János Nyitra megyében birtokos család (NAGY 2: 207–8) tagja. Szerepel 1503-ban, 1515-ben (ApponyiOkl. 1: 413, 430), 1527-ben mint királyi embert említik (RUDNAY, Ujfalussyak 48). Az apátság és Bossányi birtoka határos volt egymással, a perlekedés előtörténetéhez l. PodmOkl. 2: LXII, 300–5.

52.

Csenger, 1524. [november előtt]
DRÁGFFY JÁNOS LEVELE VÁRDAY FERENCHEZ

Kéri, hogy fia, Gáspár számára írja meg az ajándékozásról szóló levelet.

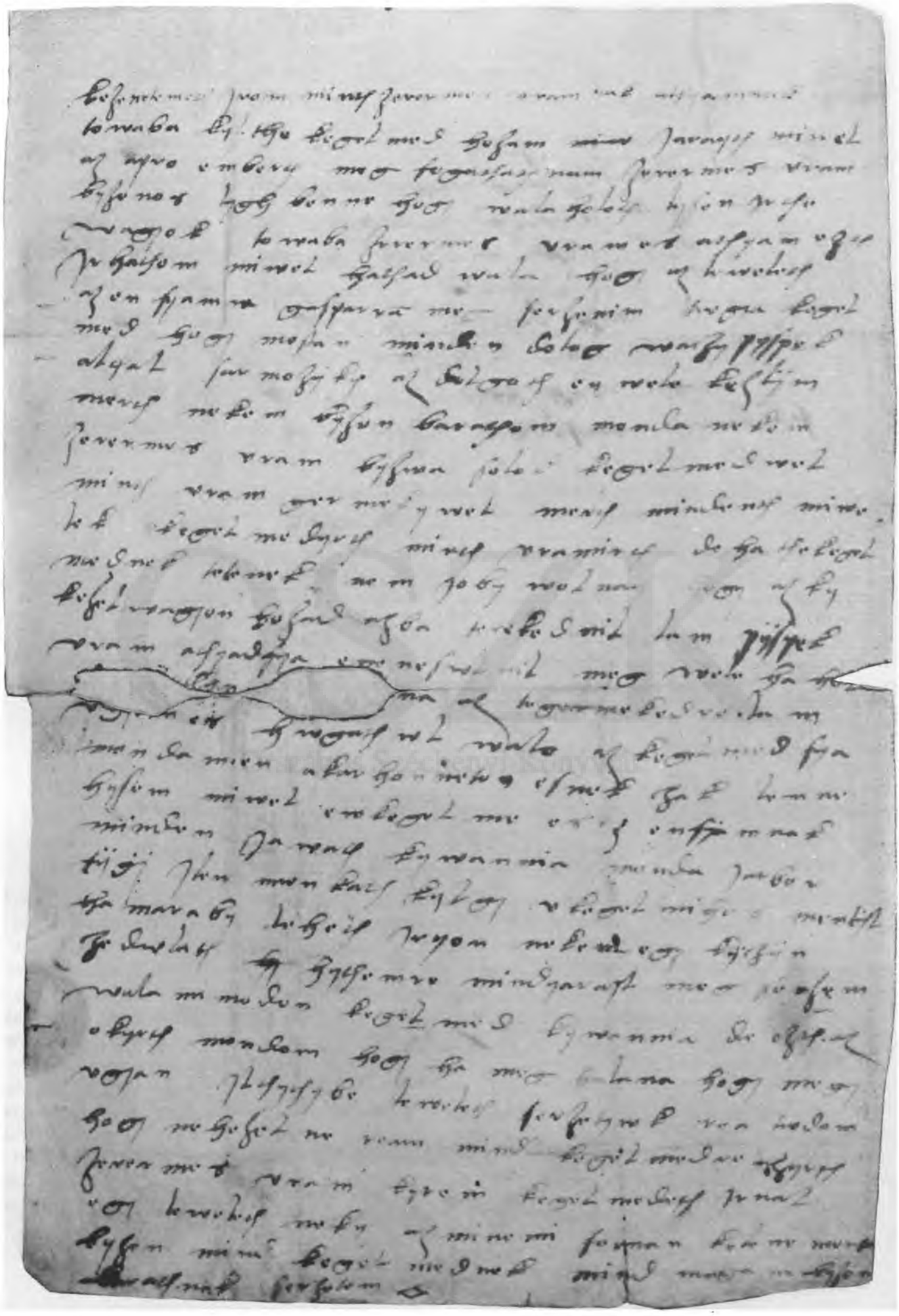
- OL D1. 82645. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 21,5 × 31 cm-es, lyukas papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét nyoma. Egy fólió.
- A levél keltezéséből: *sonbathon masodon 1524*, nem állapítható meg keletkezésének pontos dátuma. Az irat levéltári borítékján 1524. április 23-a szerepel, e keltezésnek az okát azonban nem ismerjük. A *masodon* szót a TESz. ennek a levélnek az adatát fölhasználva 'másodika' jelentésben értelmezi (így január, április és július 2-a jöhetne szóba), ez azonban valószínűleg tévedés, hiszen a keltezés ilyen alakjára más példa nincs. Drágffy keltezései egyébként máskor is gondot okoznak (l. **25., 29., 30.**). Mivel a címzett 1524 októberének végén halt meg (MNy. 19 [1923]: 126; ZichyOkm. 12: 371), ehhez a dátumhoz lehet viszonyítani a levél keltét. — Drágffy kézírásával kapcsolatban l. **25.**
- LUKCSICS: MNy. 25 [1929]: 70.

kezenetemeth Jrom minth zerermes vramnak athyamnak | towaba kylthe kegelmed hozam[1] Jarayth[2] miwel | az apro emberth meg fogathathnam zerermes vram | byzonos lygh benne hogy walaholoth lysen Jrthe | wagyok towaba zerermes vram es athyam ezth | Jrhathom miwel hathad wala hogj az leweleth | az en fyamra gasparra meg serzenim twgya kegel|med hogj mostan minden dolog waczy pyspek[3] | althal sarmozyky az dolgoth en wele kezlÿm | merth nekem byzon barathom monda nekem | zerermes vram byzwa solok kegelmedwel | minth vram germekywel merth mindenth miwe=|lek kegelmedyrth minth vramirth de ha the kegel|mednek tecenek[4] nem Joby wolnay hogy az ky | kezelwagyon hozad azba terekednil lam pÿspek | vram athyadfya egeneswlnil[5] meg wele ha ho[l][6]| [...]na[7] az tegermekedre. lam | v[gyan][6] es hwgathwl[8] walo az kegelmed fya | mondam. en akarhonneton[9] esnek czak lenne | hysem miwel ewkegelme es az enfÿamnak | minden Jawath kywannia monda Jarbor | tÿgÿ Jlen mwnkath kylgy v kegelmihes mentÿl | hamaraby leheth Jryon nekem egy kÿczÿn | czedwlath[10] hythemre mindyarast meg serzem | wala mı modon kegelmed kywannia de ezth. az | okyrth mondom hogy ha meg halana hogy megy | vgjan Jlthythybe leweleth serzetjwk rea twdom | hogj nehezelne ream mind kegelmedre azyrth | zerermes vram kyrem kegelmedeth Jrnal | egy leweleth neky az minemi forman kelene mert | byzon mind kegelmednek mind magam byzon | barathnak[11] zerzetem[12] || towaba az minth solth wala kegelmed hogy way|dawal[13] solnich meg hyge kegelmed hogy az | ember czoda erkeczbe walthozoth es nagy segyn|sygre kÿth kegelmednek Rewyd napon meg | mondoch czak boczyasad ez emberth hamar hozam | merth est meg warom towaba Jrna meg .k. | myczoda hyrwel lakozthok es Jsten tharczya | .k. nagy Jo egysygbe ezlewel kelth czengereth[14] | sonbathon masodon 1524

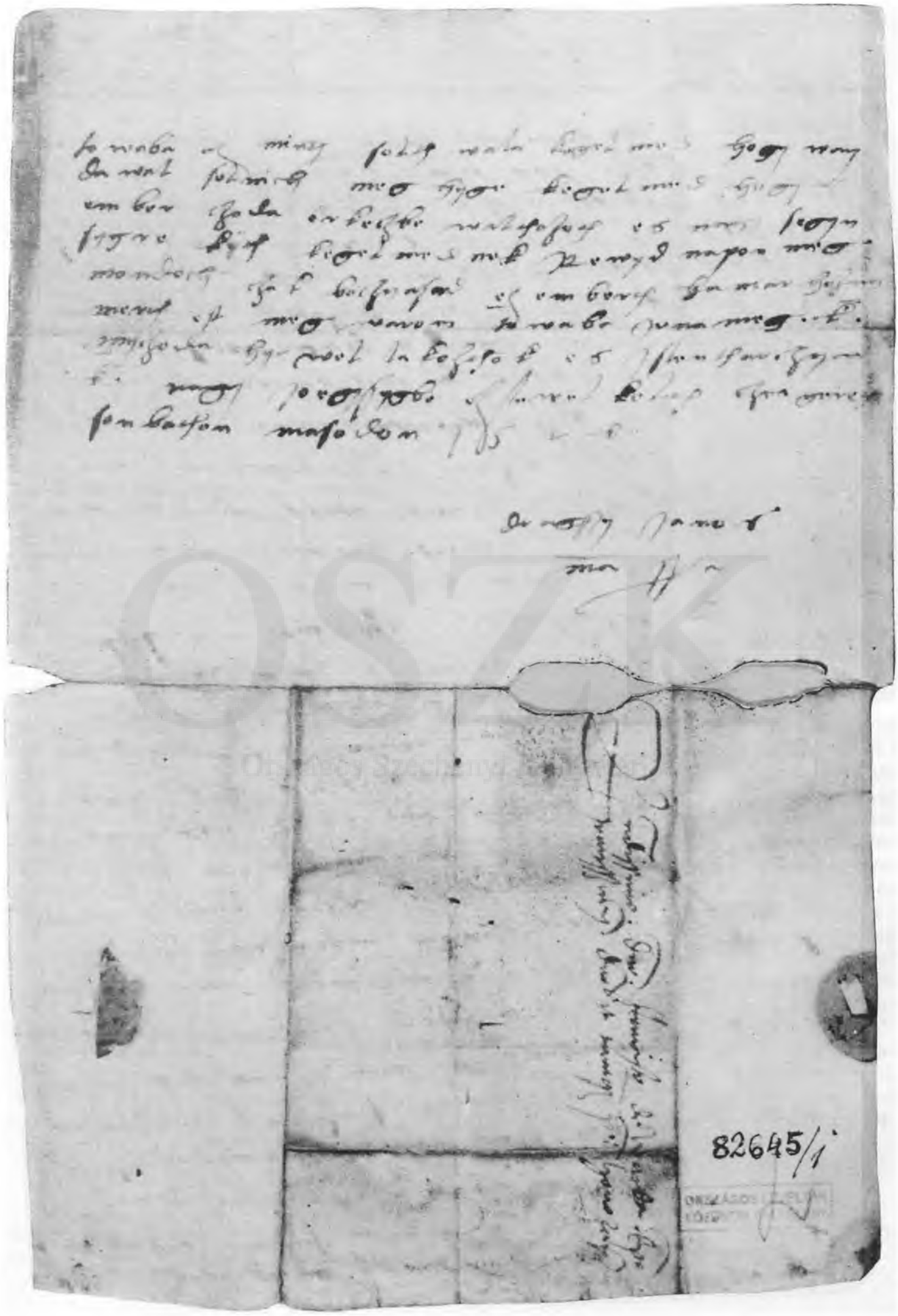
dragffy Janos
m*anu propria*

Címzés:

R*everen*dissimo. d*omi*no. francisco de Warda. Ep*iscopo* | Transs*ilva*nens*i*. d*omi*no et tamq*uam* p*at*ri honoran*do*

52. Drágffy János levele Várday Ferenchez (Csenger, 1524. [november előtt]) 1r

82645/1

52. 1v

Jegyzetek:
[1]Utána kihúzva *miw*.
[2]Járai István, Várday Ferenc szolgája (l. **49.**).
[3]Országh János († 1536) 1505–1520-ig szerémi, 1520-tól váci püspök (NAGY 8: 284).
[4]Egy korábbi *t* betű át van javítva *c*-re.
[5]A *g* szára hiányzik.
[6]Lyukas a papír.
[7]Lyukas a papír, középen valószínűleg *t, h, y, p* betűk fölső része látszik.
[8]Várday Anna, Várday Ferenc testvére, Drágffy első felesége.
[9]Az utolsó *n* tintafoltos.
[10]Utána kihúzva *hy*.
[11]A *b* betű tintafoltos.
[12]Utána egy ◇ jel látható.
[13]Szapolyai János (1487–1540) erdélyi vajda 1510-től.
[14]Csenger, Szatmár megye, Szatmárnémetitől keletre.

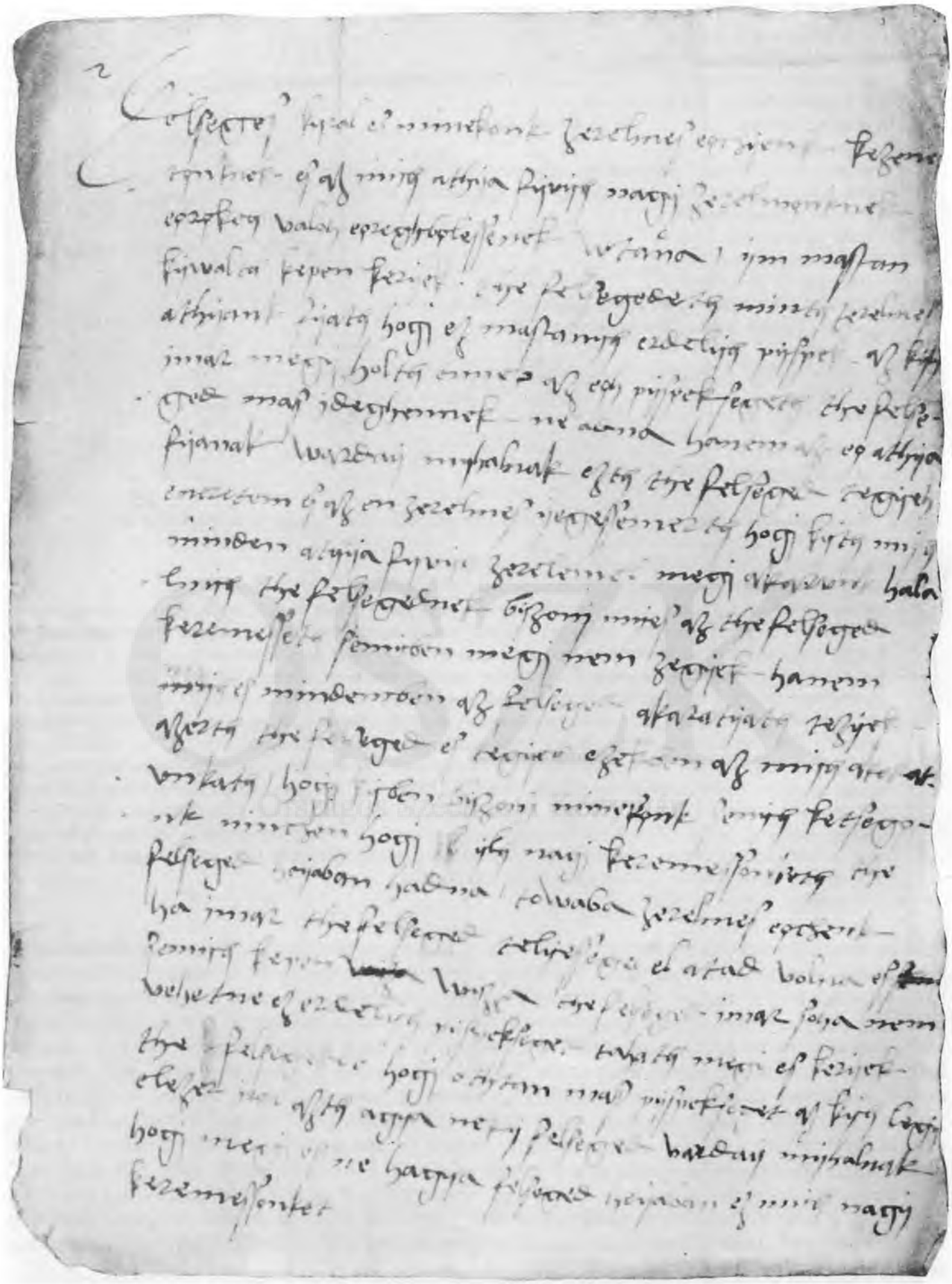
53.

Bécs, 1524. november 16.
LEVÉL II. LAJOSHOZ

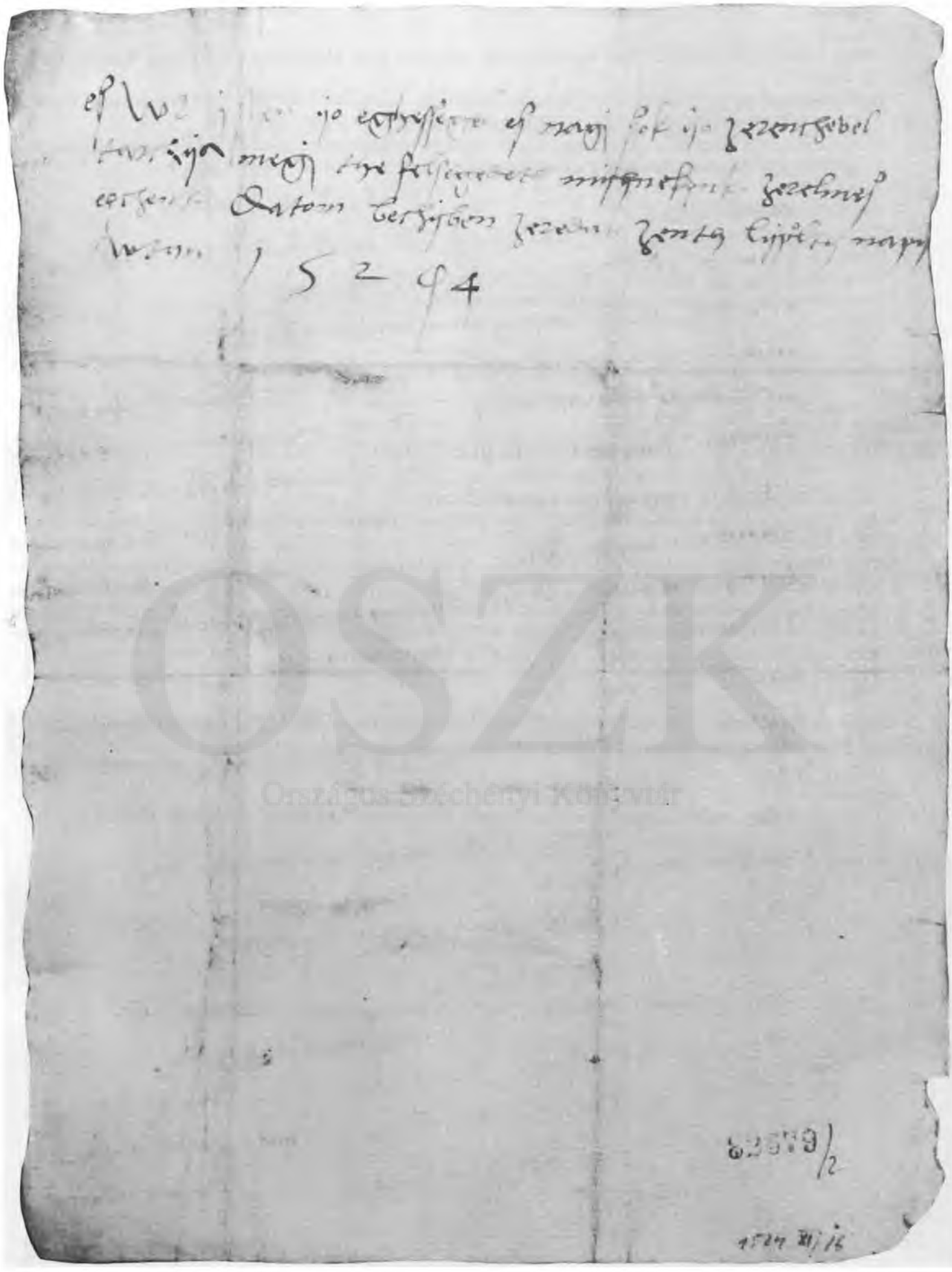
Az ismeretlen levéliró kéri, hogy a megüresedett erdélyi püspöki széket Várday Mihállyal töltse be.

- OL D1. 82679/2. (A gr. Zichy család zsélyi levéltára).
- 22 × 30 cm-es papíron. Egy fólió.
- Az évi 24 000 aranyforintot jövedelmező erdélyi püspöki szék (l. MÁLYUSZ ELEMÉR, Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp., 1971. 181) Várday Ferenc halálával 1524 októberének végén megüresedett. Burgio, a pápai követ november 8-án már azt jelenti Rómába, hogy nagy tülekedés kezdődött a tisztségért: Brodarics István, Gosztonyi János és Paksy Balázs mellett a volt püspök öccse, Várday Mihály is pályázott a püspökségre (MNy. 19 [1923]: 126–7). Az ő érdekében ír Ferdinánd főherceg november 13-án francia nyelvű levelet nővérének, Máriának, II. Lajos király feleségének (MNy. 20 [1924]: 87–8), november 15-én pedig Anna főhercegné, II. Lajos nővére, szintén Mária királynénak német nyelvű levelet (OL D1. 82679/1; közli JAKUBOVICH: MNy. 22 [1926]: 144–5). A magyar nyelvű levél aláíratlan. DŐRY FERENC szerint lehetséges, hogy a magyar szöveg egy idegen nyelvű ajánlólevél fordítása (MNy. 20 [1924]: 88), JAKUBOVICH EMIL szerint esetleg a főhercegi pár számára készített fogalmazvány is lehet, melyet Várday Mihály öccse, az udvarban szolgálatot teljesítő Imre készített (MNy. 22 [1926]: 145). A kérdés egyértelműen nem dönthető el, mindenesetre e feltételezés ellen szól, hogy az irat kézírása azonos a **64.** levélével – feltehetően mindkettő Petrőczy Pál sajátkezű levele. (Az erdélyi püspökséget végül Gosztonyi János győri püspök kapta meg.)
- JAKUBOVICH: MNy. 19 [1923]: 127.

Felseges kyral[1] es minekǫnk zerelmes eǫchyenk kezene-|-tǫnknek es az myh athya fyvyh nagy zerelmǫnknek | eǫrǫkeh valoh eǫreghbǫlessenek wtaña, ym mastan | kywalth kepen keryek the felsegedeth minth zerelmes | athyank fyath hogj ez mastanyh erdelyh pyspek[2] az kyh | jmar megy holth ennek az eǫh pyspeksegeth the felse-|·ged mas jdeghennek ne adna hanem az eǫ athya | fyanak wardaÿ myhalnak[3] ezth the felseged tegyeh | eneretem es az en zerelmes yegessemerth[4] hogj kyth myh | minden athya fyvyh zerelemel megj akarvnk hala|-lnyh the felsegednek byzonj myes az the felseged | keremesseth semyben megj nem zegyek hanem | myhes[5] mindemben az felseged akaratyath tezyek-| azerth the felseged es tegyeh ezekben az myh akarat-|·vnkath, hogj kyben byzonj minekǫnk senyh ketsegǫ-|·nk ninchen hogj[6] ylh nagj keremessǫnketh the | felseged heyaban hadna, towaba zerelmes eǫchenk | ha jmar the felseged telyessegel el atad volna es[7]| semyh kepen[8] wyzza the felseged jmar soha nem | vehetne ez erdelyh pyspekseget tahath megy es keryek | the[9] felsegedet hogj othtan mas pyspekseget az kyh legy | elezer jrǫl azth agya neky felseged vardaÿ myhalnak | hogj megj es ne hagya felseged heyaban ez myh nagy | keremessǫnket || es wr jsten yo eghessegel es nagj sok yo zerenchevel | tarchya megj the felsegedeth myhnekǫnk zerelmes | eǫchenk datom bechyben zeredan zenth lypolth[10] napy | wtan 15204[11]

53. Levél II. Lajoshoz (Bécs, 1524. november 16.) 1r

OSZK
Országos Széchenyi Könyvtár

53. 1v

Jegyzetek:

[1]II. Lajos.

[2]Várday Ferenc 1524. október 22-én végrendelkezik, halálának hírét november 8-án írják meg Rómába (MNy. 19 [1923]: 126–7).

[3]Várday Ferenc öccse, 1525-ben királyi kamarás (FÓGEL, II. Lajos 54), 1540 után felesége Sarmasági Erzsébet (**199.**). 1552-ben említik még (BUDAI 3: 373), 1563-ban már nem él (T. 12 [1894]: 109).

[4]A *ẏegessem* szó itt 'házastárs' jelentésben. Jagelló Anna és Habsburg Ferdinánd 1521-ben kötött házasságot.

[5]A szó fölött egy elkezdett, de kitörölt szó eleje látható.

[6]Utána *jl* törölve.

[7]Utána *sem* kihúzva.

[8]Utána *wẏza* kihúzva.

[9]Utána *k* törölve.

[10]Az *o* utólag, a szó fölé betoldva.

[11]Az évszámban a tízes érték után látható *0* beírására lásd **8.**

54.

Gradistye, 1525. június 3.
BATTHYÁNY FERENC VÉGRENDELET-HITELESÍTŐ MEGJEGYZÉSE

- OL D1. 104441. (A hg. Batthyány család körmendi levéltára).
- Két félbehajtott, 30 × 44 cm-es ívnagyságú papír (4 fólió) 7. oldalán (4r). Kívül vörös viaszpecsét nyoma.
- 1524 decemberétől a török csapatok körbezárták Jajcát, a vár élelem- és lőszerutánpótlás nélkül maradt, majd 1525 áprilisában erős ostromot indítottak ellene. A vár megsegítésére, élelmiszer bejuttatásához Frangepán Kristóf gyűjtött sereget (MHHD. 40: CCXXXIX–XLI). Batthyány Ferenc és Tahy János horvát, dalmát és szlavón bánok április 29-én kaptak parancsot a királytól (i. m. 326), s a Száván június 7-én átkelő 16000 főnyi hadban mindketten ott voltak (i. m. CCXLIII). Batthyány néhány nappal előbb készített latin nyelvű végrendeletét saját kezű aláírásával és magyar megjegyzésével hitelesítette.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 204.

[...] Dat*um* in Gradẏsthe[1] | sabbato p*roxim*o an*te* festum penthe*coste*n 1525 | batÿani ferench az thi | felsegteg[2] hÿw zolgaÿa ees | mind nÿaÿan thi kegelmet=|=eke[3] en kezem[4] ÿrasa

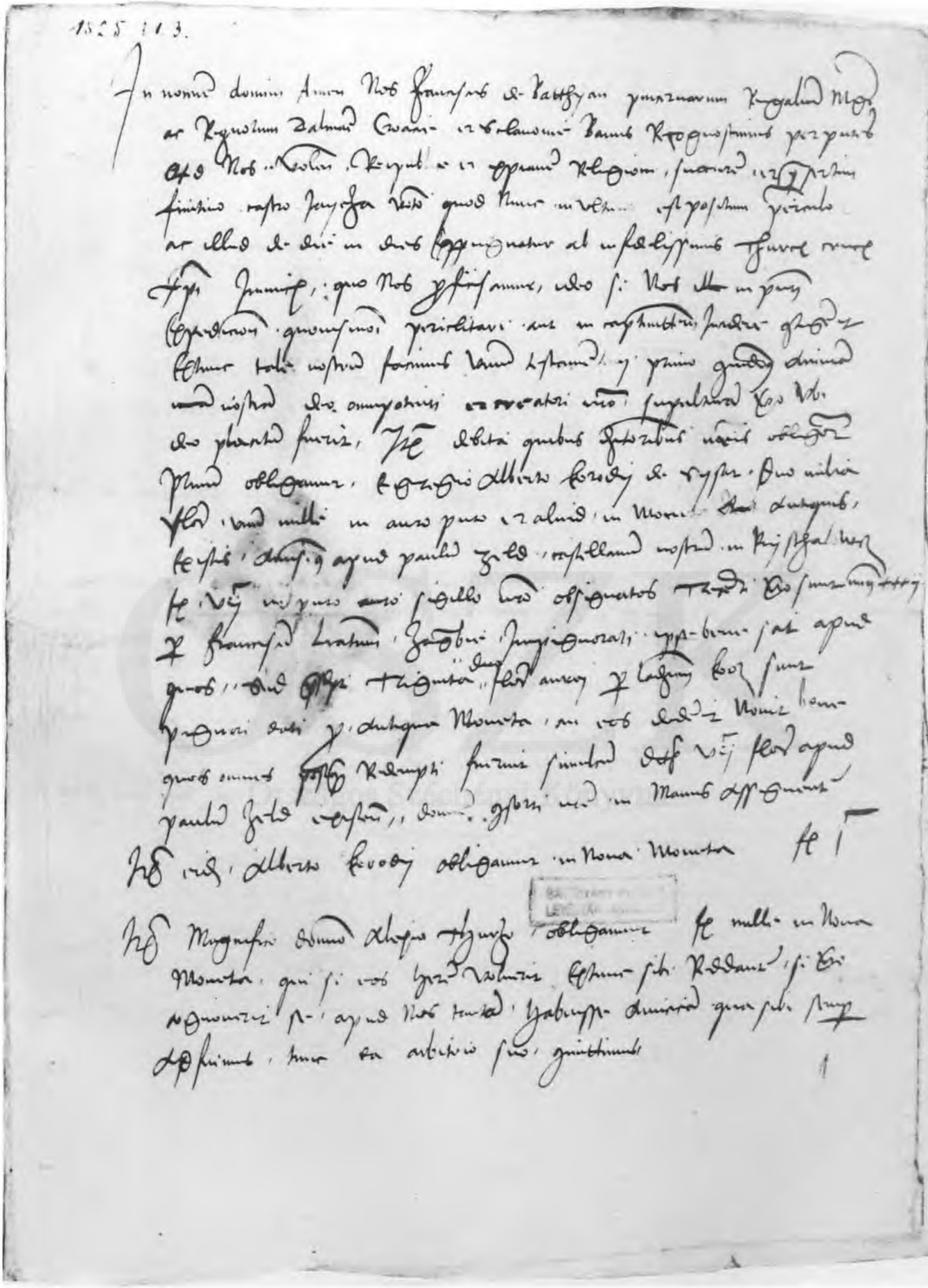
Jegyzetek:

[1]Gradistye, Pozsega megye, Pozsegavártól északkeletre (ma Gradište Bekeško, Jugoszlávia).

[2]II. Lajos.

[3]Az utolsó *e* betű elmosódott.

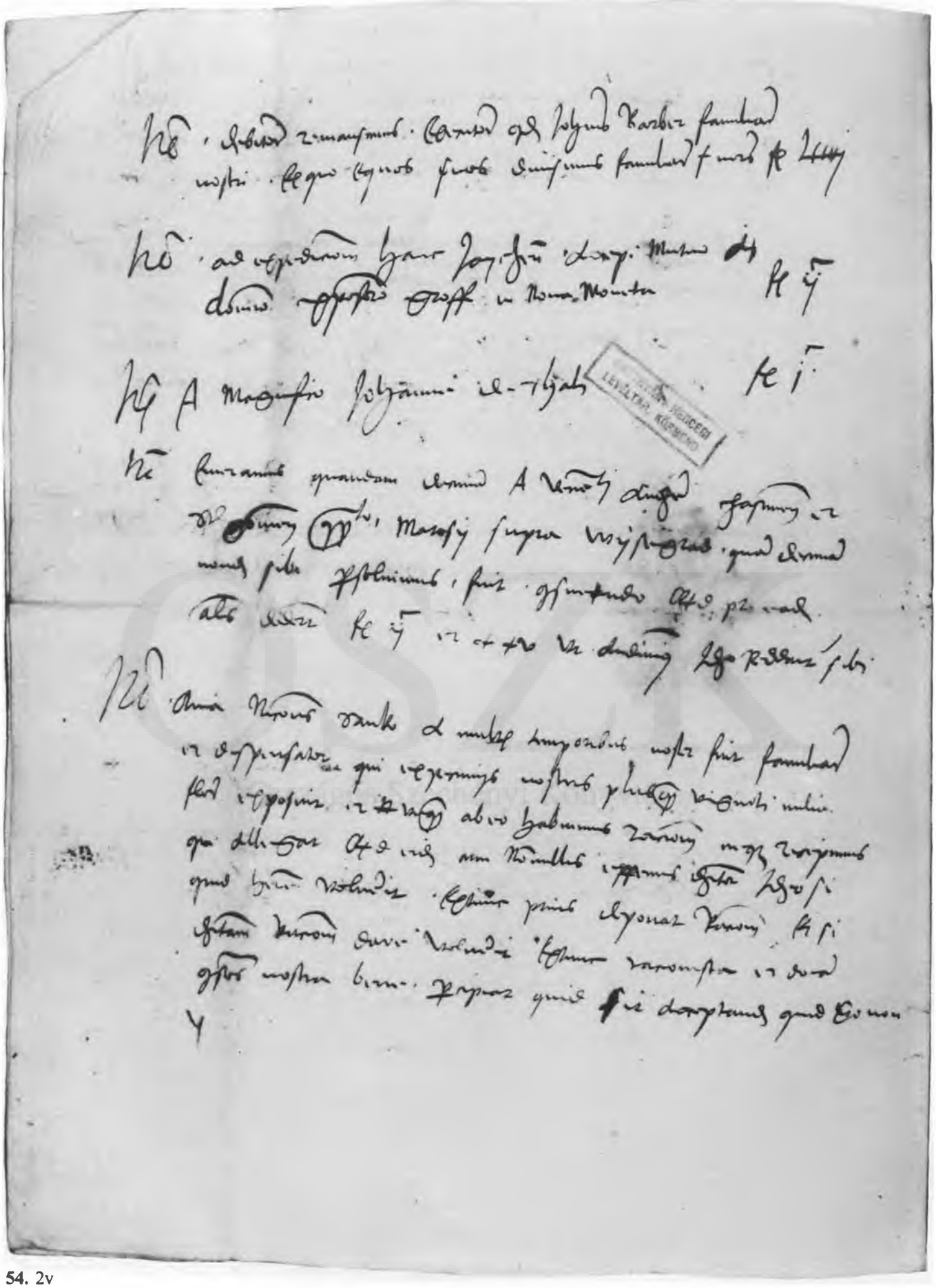
[4]Javítva *kyzem*-ről.

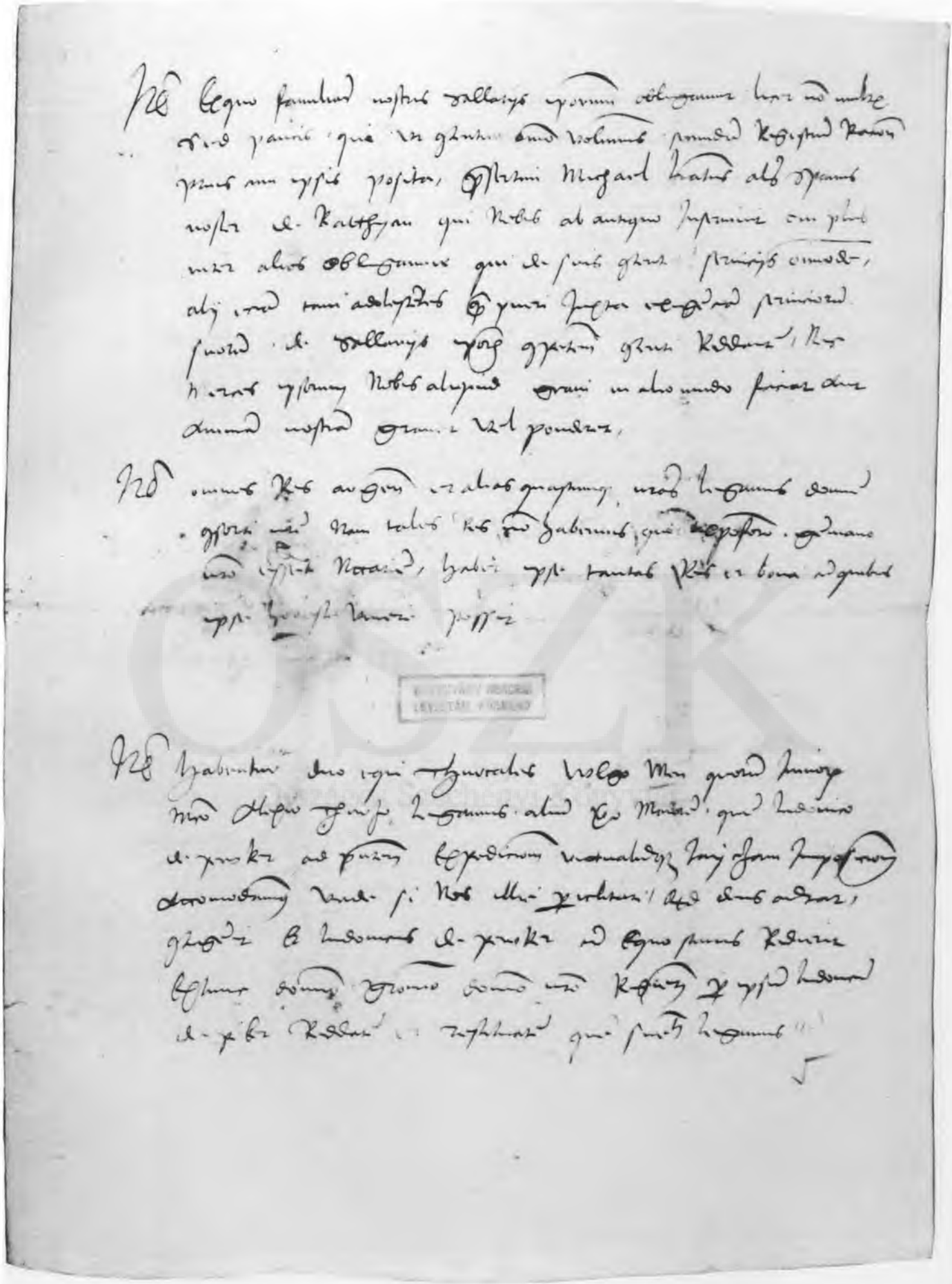
54. Batthyány Ferenc végrendelete (Gradistye, 1525. június 3.) 1r

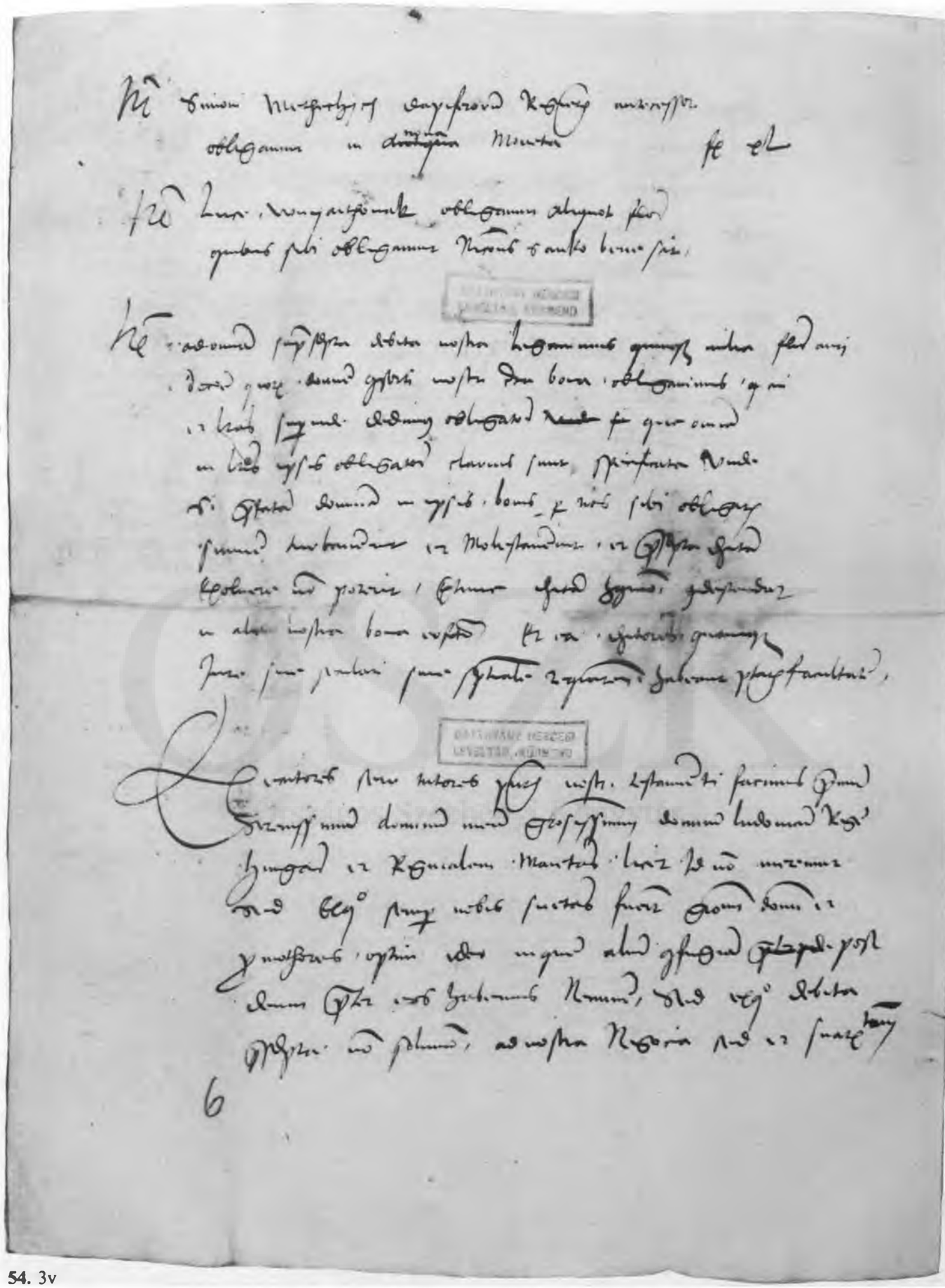
BAYERISCHE STAATSBIBLIOTHEK MÜNCHEN

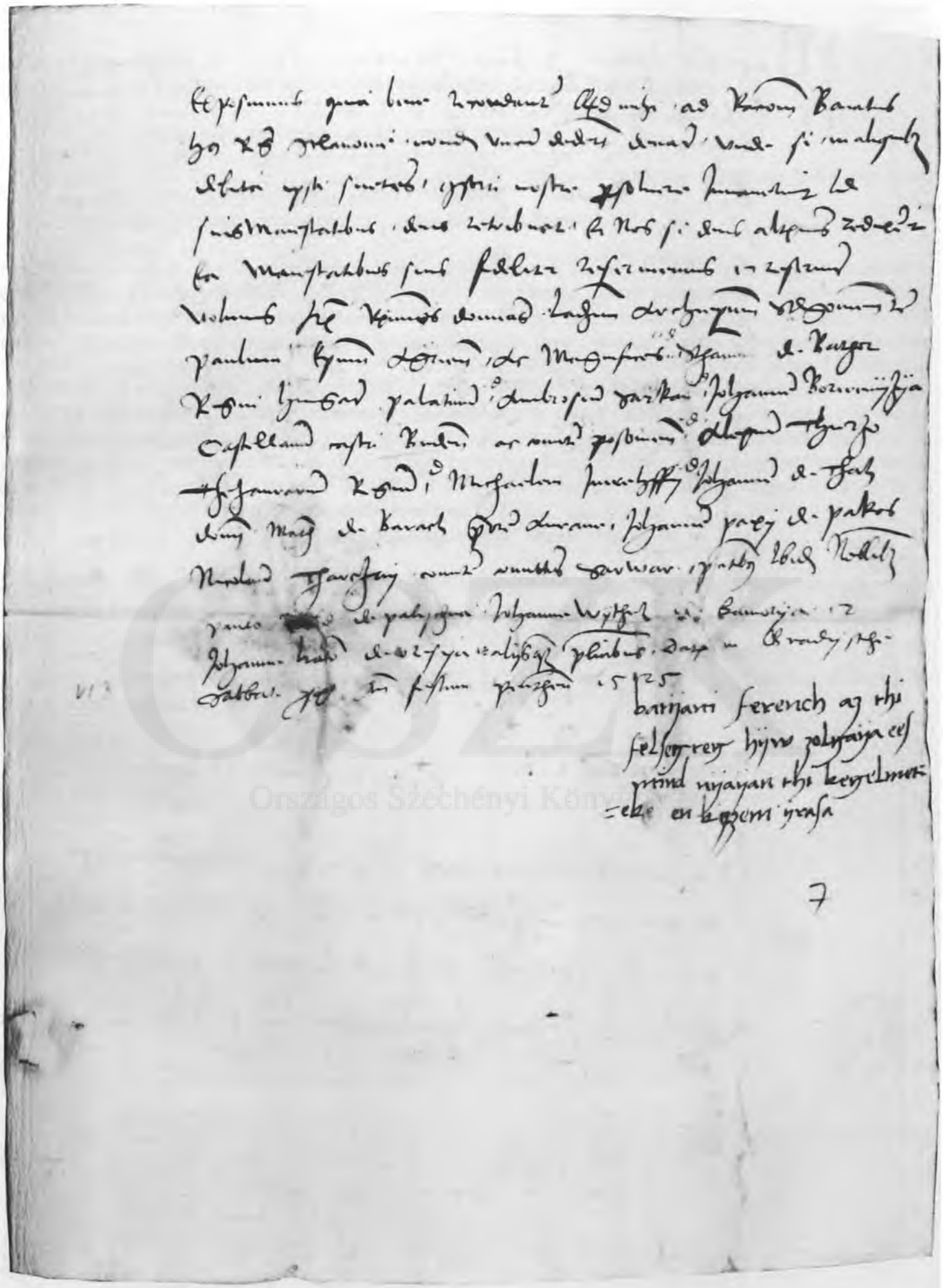
BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉTÁR, KŐRMEND

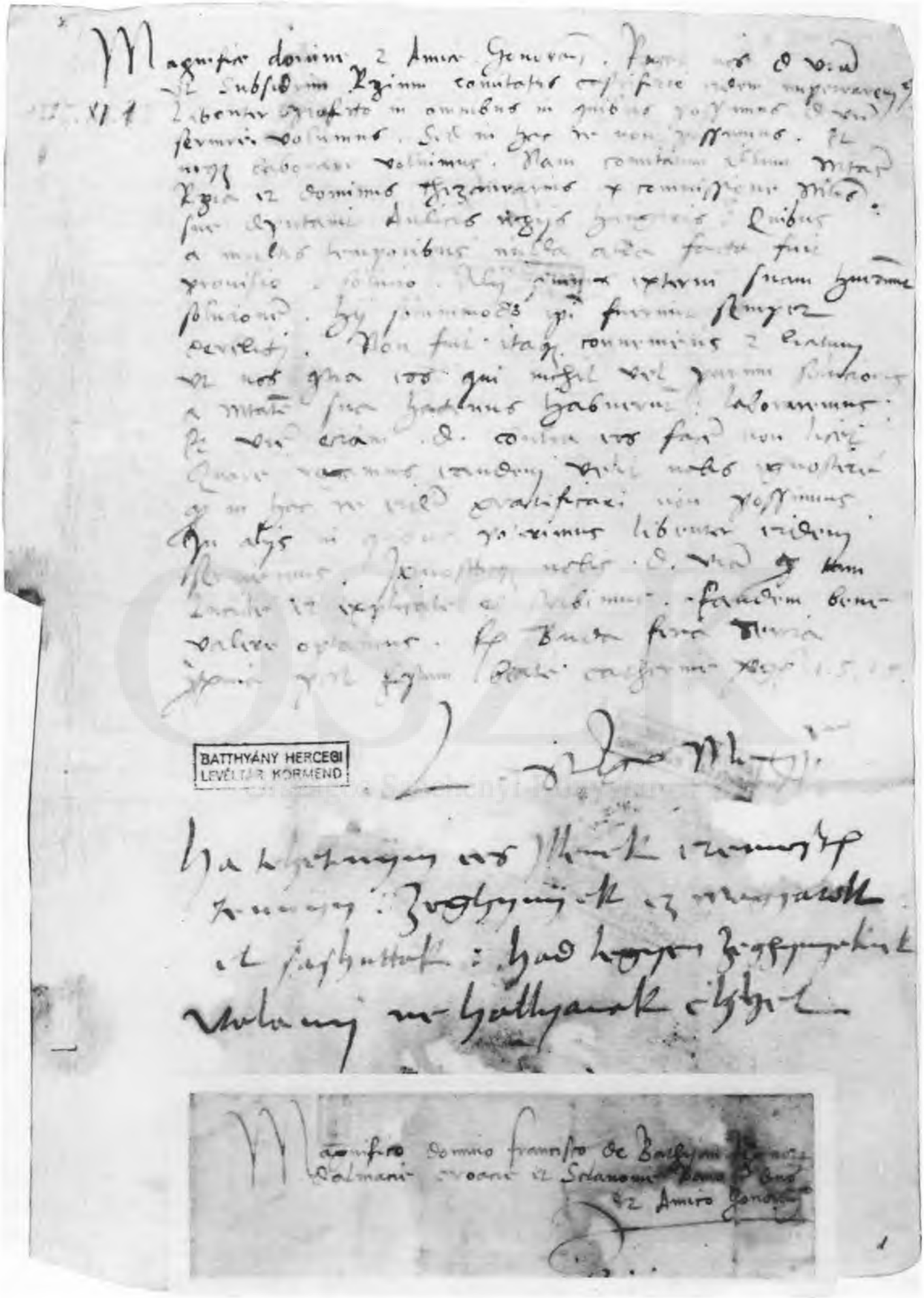

54. 2v

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KORMEND

55. Szalkai László levele Batthyány Ferenchez (Buda, 1525. november 28.) 1rv

55.

Buda, 1525. november 28.
SZALKAI LÁSZLÓ BATTHYÁNY FERENCHEZ ÍRT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL D1. 104455. (A hg. Batthyány család körmendi levéltára).
- 21 × 29 cm-es, vízfoltos papíron, kívül piros viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- Szalkai a latin levélben arról ír, hogy miért nem tud eleget tenni Batthyány kérésének, miért nem tudja kieszközölni a királynál Vas megye számára a segélyt.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 204. téves, 1521. december 1-jei keltezéssel.

Magnifice domine *et* Amice. Honoran*de*. Rogat nos d*ominacio* ves*t*ra | vt Subsidium Regium comitatus castriferrei eidem impetrarem*us*[1] | libenter profecto in omnibus in quibus possumus .d*ominacioni.* ves*t*re | seruire volumus. Sed in hac re non possumus. Et | neq*ue* laborare voluimus. Nam comitatum illum M*aies*tas | Regia[2] et dominus thezaurarius[3] ex commissione M*aiesta*tis | sue deputauit Aulicis regÿs hungaris, Quibus | a multis temporibus nulla alia facta fuit | prouisio *et* solucio. alÿ omnes externi suam h*ab*uerunt | solucion*em*. hÿ solummodo ip*si* fuerunt semper | derelictj. Non fuit itaq*ue*. conueniens *et* licitum, | vt nos *con*tra eos. qui nichil vel parum solucionis a M*aies*tate sua hactenus habuerun*t*: laboraremus. | Et ves*t*re eciam .d*ominacioni.* contra eos face*re* non licet, | Quare rogamus eandem velit nobis ignoscere | q*uod* in hac re eid*em* gratificari non possimus. | Jn alÿs in quibus poterimus libenter eidem | seruiemus. Jgnoscatq*ue* nobis .d*ominacio.* ves*t*ra q*uod*[4] tam | lucide et explicate ei scribimus. Eandem bene | valere optamus. Ex Buda feria Tercia[5] | p*ro*xima post festum beate catherine v*irginis* .1.5.25.

.L*adislaus.* str*igoniensis*[6] M*anu* p*ropria*

ha tehetnÿm ees Jllenek eremesth | tennÿn: zeghynÿek ez magyarok | el sashuttak[7]: had legyen zeghynyeknek | Valamj ne hallyanak ehhel[8]

Címzés:
Magnifico domino Francisco de Bathÿan Regnor*um* | dalmacie croacie et Sclauonie Bano *etc* d*omi*no | et Amico honoran*dissi*mo

Jegyzetek:
[1]Az *us* rövidítés a lapszélen felemelve van.
[2]II. Lajos király.
[3]Dóczy János.
[4]Javítva van *t*[*a*]-ból.
[5]A *T* betű *s*-ből van javítva.
[6]Szalkai László.
[7]'Elfásultak', a szókezdő *s* bizonyára tollhiba, és *f*-nek olvasandó.
[8]A *hh* betűk valamiből javítva vannak.

56.

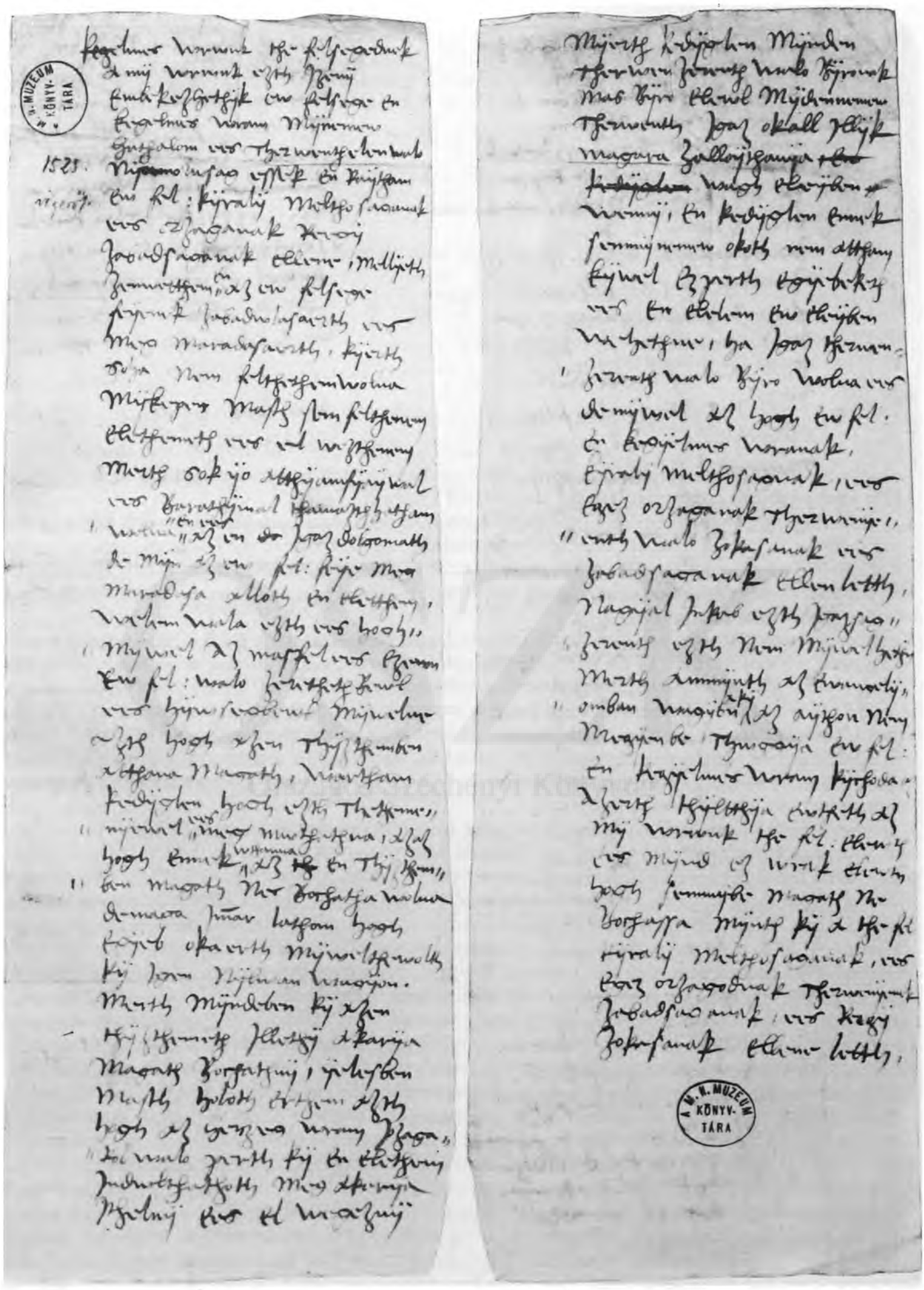
[1526. január 31. előtt]
BÁTHORI ISTVÁN KÉT FOGALMAZVÁNYA II. LAJOSHOZ

A király előtt követei útján eltiltja Werbőczy Istvánt attól, hogy az Újlaky Lőrinc jószágáról folyó perben ítélkezzék.

- 1. OSZKK MNy. 25. Fényképmásolata ugyanott: Facs. X/115., 174.
  2. OSZKK MNy. 26. Fényképmásolata: Facs. X/115., 175.
- 1. 11 × 32,5 cm-es papíron. Egy fólió.
  2. 22 × 29,5 cm-es, foltos, elrongálódott papíron. Egy fólió. Az 1.-t és a 2. sorközi és lapszéli betoldásait barna színű tintával írták, a 2. eredeti szövegét fekete tintával.
- 1493-ban Szapolyai István nádor és Újlaky Lőrinc Bosznia hercege kölcsönös örökösödési szerződést kötött. Mivel Újlaky 1494-ben fellázadt II. Ulászló ellen, a király a törökkel való összejátszás vádjával elkobozta Újlaky birtokait, aki 1495-ben csak azzal a feltétellel kaphatta vissza azokat, hogy magtalan halála esetén a jószága a koronára száll. Újlaky 1524-ben fiúörökös nélkül meghalt, azonban a királyt illető birtokokra a Szapolyaiak (János és György) is bejelentették igényüket. (Száz. 10 [1876]: 616–7; T. 57 [1943]: 62–3). II. Lajos az ügyet a törvényre bízta; 1525 júniusában Báthori István nádor ítélete a Szapolyaiaknak kedvezett, de a királyi jogügyigazgató megújíttatta a pert (Száz. 10 [1876]: 618). Közben a hatvani országgyűlésen, július 6-án a köznemesség Báthorit leváltotta, és helyére Werbőczy Istvánt választották. Werbőczyt a király is elfogadta nádornak. Az Újlaky-hagyaték fölötti per új tárgyalása 1526. január 31-ére volt kitűzve a királyi törvényszék elé. Ekkor azonban megjelentek Báthori követei, és a király előtt eltiltották Werbőczyt az ítélethozataltól (tudósít róla Burgio, a Budán tartózkodó pápai követ, l. Száz. 10 [1876]: 621), ugyanis a volt nádor szerint őt törvényellenesen és erőszakkal mozdították el. Báthori István két keltezetlen irata a király előtt fölolvasott óvás fogalmazványa lehet. Erre következtethetünk igénytelen külső formájukból, a több utólagos javításból és betoldásból, abból, hogy mindkettő ugyanannak a kéznek az írása, továbbá a 2. szöveg latin részletéből, mely a király várható szavait is tartalmazza: *hic si dixerit Maiestas sua...* ('ha itt őfelsége ezt mondaná...'). A két fogalmazványt legkorábban 1525. július 11-e után írhatták, ugyanis ekkor távozott az udvarból Báthori, miután a királyi tanácsülésen összeszólalkozott Werbőczyvel. 1526. január 31-én hangzott el tisztázott formájuk, így az iratok néhány nappal vagy héttel 1526. január 31-e előtt keletkezhettek. Megírásuk egymáshoz viszonyított időrendje egyértelműen nem állapítható meg (bár abból, hogy a 2.-ból az evangéliumi példát kihúzták, s hogy ez a teljesebb szöveg, arra következtethetünk, hogy talán ez a későbbi). Az óvást egyébként a király nem vette figyelembe, és Werbőczy február 18-án úgy ítélkezett, hogy az Újlaky-birtokok a királyt illetik. Április 24-étől, immár harmadszor, újból Báthori István lett a nádor.
- 1. Bartha: NyK. 28 [1898]: 75–6.
  2. Fraknói: Száz. 10 [1876]: 619–20. keltezés nélkül, nem betűhíven és nem a teljes szöveget közli; Bartha: NyK. 28 [1898]: 76–7. mindkettőt 1525 őszére keltezi.

1.

Kegelmes wrwnk the felsegednek[1] | a mÿ wrwnk[2] ezth Jzenÿ | Emlekezhethÿk ew felsege En | kegelmes wram Mÿnemew | hathalom ees Therwenthelen walo | Nÿomorwsag[3] essek En Raÿtham | Ew fel: kÿralÿ Melthosaganak | eés orzaganak Reegÿ | zabadsaganak ellene, Mellÿeth | zenwetthem En[4] az ew felsege | feÿenek zabadwlasaerth ees | Meg Maradasaerth, kÿerth | soha Nem felthethem wolna | Mÿkepen Masth sem felthenem | Elethemeth ees el wezthenem | Merth sok ÿo atthÿamfÿaÿwal | ees Barathÿmal thamazthhatham|= wolna En ees[4] az en[5] Jgaz dolgomath | de Mÿn az ew fel: feÿe Meg | Maradasa alloth En Eletthem, | welem wala ezth ees hogh=|=Mÿwel Az masfel[6] ees Eze[nen][7] | Ew fel: walo zerethethBewl | ees hÿwsegbewl Mÿwelne | azth hogh azen Thÿzthemben | atthana Magath, wartham | kedÿglen hogh ezth Thetheme=|=nÿewel ees[4] meg mwthathna, azaz | hogh Ennek wthanna[4] az[8] En Thÿzthem=|=ben Magath Ne[9] Bochatha wolna | de maga Jm̃ar lathom hogh | Egÿeb okaerth Mÿwelthewolth | kÿ Jgen Nÿlwan wagÿon, | Merth Mÿndeben kÿ azen | thÿzthemeth Jllethÿ akarÿa | Magath Bochathnÿ, ÿelesben | Masth holoth Erthem azth | hogh az herczeg wram[10] Jozaga=|=Rol walo perth kÿ En Elethem | Jndwlthathoth Meg akarÿa | Jthelnÿ Ees El wegeznÿ || Mÿerth kedÿglen Mÿnden | Therwen zerenth walo Bÿronak | Mas Bÿro Elewl Mÿndennemew | Therwenth Jgaz okall Jllÿk | magara zalloÿthanÿa[11] | wagh eleÿben[12] | wennÿ, En kedÿglen Ennek | semmÿnemew okoth nem attham | kÿwel Ez perth Egÿebeketh | ees En Elelem Ew Eleÿben | wehethne, ha Jgaz therwen=|=zerenth walo Bÿro wolna ees | de mÿwel az hogh Ew fel: | En kegÿelmes wranak, | kÿralÿ melthosagnak, ees | Egez orzaganak Therwenÿe=|=enth[13] walo zokasanak ees | zabadsaganak Ellen letth, | Nagÿal Jnkab ezth Jgazsag=|=zerenth ezth Nem Mÿwelhethÿ | Merth ammÿnth az Ewangelÿ=|=omban wagÿon a kÿ[14] az aÿthon Nem | Megÿen be[15] Thwggÿa Ew fel: | En kegÿelmes wram kÿchoda az | Azerth thÿltthÿa Ewtheth az | Mÿ wrwnk the fel: Elewth | Ees Mÿnd ez wrak elewth | hogh semmÿbe Magath Ne | Bochassa Mÿnth kÿ a the fel: | kÿralÿ Melthosaganak, ees | Egez orzagodnak Therwenÿenek | zabadsaganak, ees Reegÿ | zokasanak Ellene letth,

56. Báthori István két fogalmazványa II. Lajoshoz ([1526. január 31. előtt]) 1rv

Jegyzetek:

[1]II. Lajos.

[2]Ecsedi Báthori István († 1530) 1507-től zalai ispán, 1508–1511 között Lajos király nevelője, 1511-től temesi ispán, 1519–1523-ig, majd 1524–1525-ben ismét nádor, Mohács után I. Ferdinánd nádora. Születésétől fogva sánta volt, ezért nevezték sánta Báthorinak.

[3]A szó belsejében (*om*) javítás.

[4]Utólag jelöléssel betoldva.

[5]Utána *do* kihúzva.

[6]'Másik fél': Werbőczy István.

[7]Az utolsó három betű javítva van, olvasata bizonytalan.

[8]Utána *th* kihúzva.

[9]Az *e* után megszaladt a toll, de másik betű nincs ott, és nazális jelölésének sem tekinthető.

[10]Újlaky Lőrinc.

[11]Utána, a sor végéről és a következő sor elejéről kihúzva: *Ew | kedÿglen.*

[12]Utána kihúzva és kitörülve egy elválasztójel.

[13]Tévedésből kimaradt három betű: [*zer*]*enth.*

[14]Az *a kÿ* a sor fölé jelöléssel betoldva.

[15]Jn. 10,1.

2.

Kegÿelmes wrwnk felseges kÿral, a mÿ wrwnk the felsegednek | Mÿnth alazathos zolgad hÿwseges zolgalatthÿath Jzenÿ, Mÿnth ke: | wranak, the fel: leweleth ees kÿldewth,

Kegÿelmes wrwnk Erthwen ezth a mÿ wrwnk, hogh az herczeg wram | Jozagarolwalo perth kÿ Ew Elethe kezdetheth wolth, the fel: massal | akarna el wegezthethnÿ, azerth kenÿereg the fel: hogh the fel: | az the kÿralÿ Melthosagod zerenth, ees Jgazsagod zerenth. Ezzel | ne Nÿomoroÿthanad, hic si dixerit Ma*ies*tas sua no*n* posse secus fierj | quia loco d*omi*nj n*ostr*i iam aliu[s][1] palatinus p*refec*tus esset, extunc d*ebe*t | Recitari nu*ntium* nob*is* Jniu*nc*tum p*er* ista *ver*ba,

Kegÿelmes wrwnk Thowaba amÿ wrwnk the fel: ezth Jzenÿ, | Emlekezhethÿk Ew fel:[2] en kegelmes wram[3] az hathwanÿ GÿwlekezesBen | kÿ Ew fel: | akaratthÿnak | ees parancholatthÿa=|=nak ellene leen, | Mÿnemew hathalom ees | Therwenthelen walo Nÿomorwsag essek en Raÿthan Ew fel: kÿralÿ | Melthosaganak ees orzagod zabadsaganak[4] Therwenÿenek ees Reegÿ zokassanak ellen, Mellÿeth en | zenwetthem az Ew fel: feÿenek[5] zabadwlassaerth ees Meg Maradassaerth | kÿerth soha nem felthetthem wolna Mÿkepen[6] Masth sem | felthenem El wezthenem Elethemeth ees, merth en ees[7] | sok ÿo atthÿamfÿaÿwal ees Barathÿmal thamazthhatham wolna | az en Jgaz dolgomath[8], dee En az Ew fel: feÿe meg maradasaerth | Bekeseges woltham kÿth ew fel: Jol thwd,

Kegelmes wrwnk Nÿlwan wagÿon az ees the fel: hogh the fel: | kewzewth ees orzagodBelÿ hÿweÿd kewzeth, Nadrespannak kell | therwenth thennÿ, az kedÿglen a kÿ az en thÿzthembe | athottha magath, Nem[9] orzagodnak therwenÿe zerenth walo zokas zerenth leth[10] | Merth az Ew | fel: akaratthÿa | Ellen leth | Gÿwlekezethben | Nÿlwan walo | partholkodassal | walo hathalommal | leth[11]. Jol leheth kegÿelmes wram Egÿeb[12] okall wetthewala fel az En wraÿmath | ees atthÿamfÿaÿth az Nemessegnek ÿo rezeth | Jogh walamellÿewnknek | Thÿzthÿth[13] kÿwannÿa. | Thahath otthan | Gÿwlekezesthÿrdeth, Ezth | kedÿglen Mÿnemew zÿn alath zoktha legÿen azth Ew maga Thwggÿa | Nÿlwaban, demaga ezth e hathwanyÿ Gÿwlekezeth, Az en wraÿmath[14] | ees atthÿamfÿaÿth Ez Nemessegnek[15] Egh Rezeth Ewel wetthe wolth | fel, hogh otth thenne wÿonna az magÿarok Nemesse, Ezthees[16] Montha | otth Nÿlwan hogh abol az Gÿwlekezethbewl Ez orzagnak Jawa Jwne[17] | hogh Nem lenne thowaba zÿkseg egh haz Jobagÿw=|kath ees Meg Ronwnk[18], Ez Ees ezen felewl hazwnkath | ees Ezewsthel[19] Bellenewk meg, | azert amÿ wrwnk thÿltthÿa Ewtheth the fel: Ellewth | ees Mÿnd az wrak Elewth hogh semmÿbe Magath Bele | ne Bochassa Mÿnth[20] kÿ a the kÿralÿ melthosagodnak | ees[21] egez orzagodnak Regÿ zabadsaganak[22] therwenÿek ees zokasanak ellene leth[23], ||

Thowaba kedÿg kenÿereg az mÿ wrwnk the fel: hogh az the kÿralÿ | melthosagod zerenth: ees orzagodnak Regÿ zabadsaga zerenth, kÿnek | Meg Tharthasara felseged Tharthozÿk Mÿnthewl kÿsseb Nemes=|Ember gÿermekenek ees ez orzagba[24] zabadoÿcha | meg the fel | Ewttheth ees az | Ew Reegÿ ÿo | Nemzethsegeth | kÿ ez orzagnak | sok halalokall | Ees werewk | hullasawal | [...][18] | Ez orzagnak | Ne legh felseges wrwnk | a kÿral, hogh Mondhassak azth Jewendebe the fel: a woth | a kÿral kÿ Jdeÿebe[18] az Magÿarÿ[26] parazth Jobaghsagnak[27] | Rendÿnek[28] feÿe ees Eleÿ[29] ez Nemes thÿzth[28] az Nadrespansag meg Romloth, Ne Mennÿen | Ew ees az Ew koporsoÿaba[18] ezzel hogh Ew Jdeÿeben therthenth | ez Nemes thÿzthnek Romlassa, Merth az mÿ [wrwn]k[18] | semmÿnek okoth Nem adoth,

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

56. 2r

A M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Országos Széchényi Könyvtár

56. 2v

Jegyzetek:

[1]A szó végén lyukas a papír.

[2]*Ew fel:* a sor fölé jelöléssel betoldva.

[3]Az ez után következő rész *ellene leen*-ig a margóra van írva, a betoldást *Π* jel mutatja.

[4]Az ezt követő négy szó a sor fölé jelöléssel van betoldva.

[5]A sor fölé fekete tintával, jelöléssel betoldva.

[6]Az *n* betű *m*-ből van javítva az utolsó láb áthúzásával.

[7]Utána, a sor végéről *akoron* kihúzva.

[8]A bekezdés itt ért véget, az ez utáni két sor *Jol thwd,*-ig az üresen maradt részre, a sorok közé van betoldva.

[9]Utána kihúzva: *therwen zerenth leth, Merth ammÿnth | az Ewangelÿomba wagÿon, walakÿ az aÿthon Nem Megÿen be | azth Ew fel: Jol En kegÿelmes wram thwggÿa kÿchoda.* A *Jol* szót már az egész rész kihúzását megelőzően külön is kihúzták. A kihúzott szöveg helyére részben a sorok közé, részben a margóra, a lap aljára és részben a másik oldalra írott szöveg van betoldva, több jelöléssel, egészen az *ees Ezewsthel Bellenewk meg,*-ig.

[10]Eddig *Π* jellel a kihúzott sor fölé van betoldva, utána # jellel a margón, a sorközökben és a lap alján folytatódik a szöveg.

[11]Utána kihúzva: *Merth Ew | Nekÿ Ez zokasa.*

[12]Utána kihúzva: *okaerth.*

[13]Utána kihúzva *kÿ=.*

[14]A szó elején *ra* valamiről javítva.

[15]A szókezdő *N* javított.

[16]A szókezdő *E* javított.

[17]Idáig tart ezen az oldalon a betoldás, a másik oldalon *A* jellel jelezve, a szöveg után folytatódik.

[18]A szó elmosódott, nehezen olvasható.

[19]Utána kihúzva: [*ees*] *ar.*

[20]Utána kihúzva: *Nadrespan kÿ,* és a helyére jelöléssel betoldva a sor fölött a következő szó: *kÿ.*

[21]Utána *ez* kihúzva.

[22]Az ez után következő három szó a sor fölé jelöléssel van betoldva.

[23]A szó végéről egy *e* betű kihúzva.

[24]Innentől [...] | *Ez orzagnak*-ig a margóra írt betoldás, *Π* jellel jelezve.

[25]Az első *l* után egy kihúzott második *l* látható.

[26]A sor fölé jelöléssel betoldva.

[27]A sor végéről *Elÿ* kihúzva.

[28]Az utána következő két szó a sor fölé jelöléssel betoldva.

[29]*Ely*-ből javítva.

57.

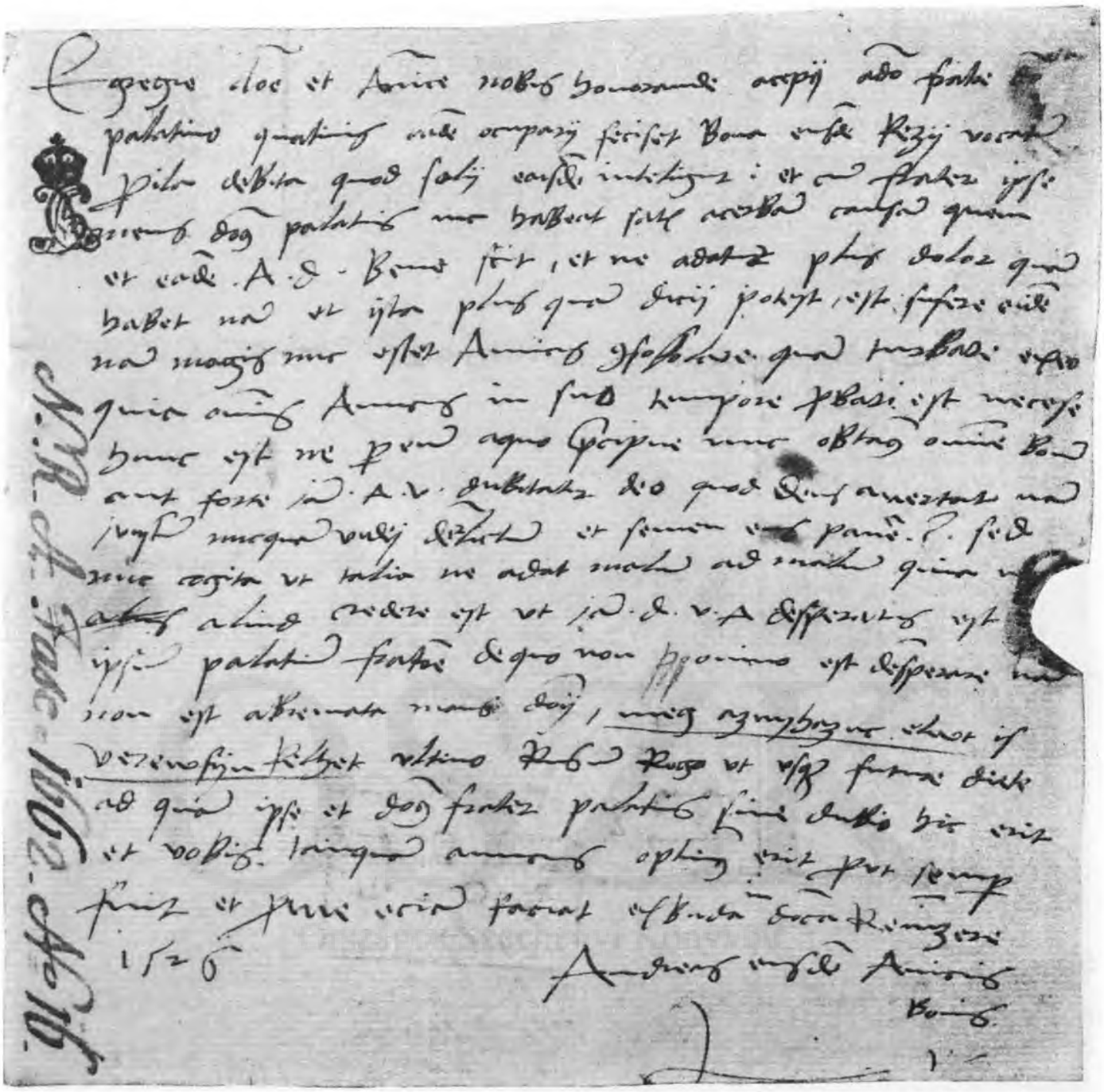
Buda, 1526. február 25.
BÁTHORI ANDRÁS LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

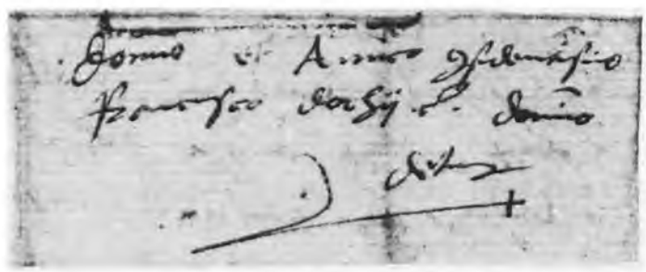
- OL D1. 24267. (NRA. fasc. 1662. no.16.).
- 16 × 16,5 cm-es papíron, piros viaszpecsétje kiszakadt. Egy fólió.
- A latin levélben Báthori arról ír, hogyan lehet Keszi birtokot elfoglalni, és kitartásra szólít fel testvére, a volt nádor mellett. Biztos benne, hogy a király kegyelme sem hagyja el őt. (Vö. **56.**).
- Szabó Dezső, Küzdelmeink a nemzeti királyságért 1505–1526. Budapest, 1917. 222. csak a magyar mondatot, modern helyesírással.

[...] sed | nunc cogita vt talia ne adat malum ad malum quia mi[...][1] | aliud[2] credere est vt jam .dominus. vester. Amicus. desperatus est [...][1] | ipsum palatinum fratrem[3] dequo non[4] omnino est desperare[5] nam | non est aBreuiata manus dominÿ, meg azmjhazuc elwt is | verewfÿn kelhet vltimo Rusum Rogo vt vsque future diete[6] | ad quiam ipse et dominus frater palatinus sine duBio hic erit | et voBis tanquam amicus optimus erit provt semper | fuit et prome eciam faciat ex Buda in[7] dominica Reminiscere | 1526

Andreas[8] eiusdem Amicus
Bonus

Címzés:
domino et Amico confidentissimo | francisco dochÿ .etc. domino | detur

57. Báthori András levele Dóczy Ferenchez (Buda, 1526. február 25.) 1rv

Jegyzetek:
[1]A pecsét helyén kiszakadt a papír.
[2]Előtte *alius* kihúzva.
[3]Báthori István.
[4]Utána *po* kitörölve.
[5]A szó eleje fölött rövidítésjelhez hasonló vonás van.
[6]1526. április 24.
[7]A sor fölé jelölés nélkül betoldva.
[8]Ecsedi Báthori András Báthori István nádor fivére. 1490-től szerepel, 1513-tól Szatmár megye ispánja, 1521-ben királyi kincstartó. Részt vesz a mohácsi csatában, majd I. Ferdinándhoz pártol, akinek 1527-től tárnokmestere. 1534-ben halt meg. (T. 18 [1900]: 13, 28 k; FALLENBÜCHL 80.)

58.

Megyericse, 1526. július 17.
BATTHYÁNY FERENC FELESÉGÉHEZ ÍROTT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL Dl. 104469. (A hg. Batthyány család körmendi levéltára).
- 32 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papír 1v oldalán, a latin nyelvű levél aláírása után. Kívül vörös viaszpecsét nyoma. Két fólió.
- A latin levélben arról ír, hogy a szlavóniai rendekkel elhatározták, hogy július 29-én Rácsán gyülekeznek a török ellen, mintegy 12 000 emberre számít. Pénzt kér a hadi kiadásokra. A magyar utóirat Batthyány kézírása.
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 229. tévesen, 1526. július 22-i keltezéssel.

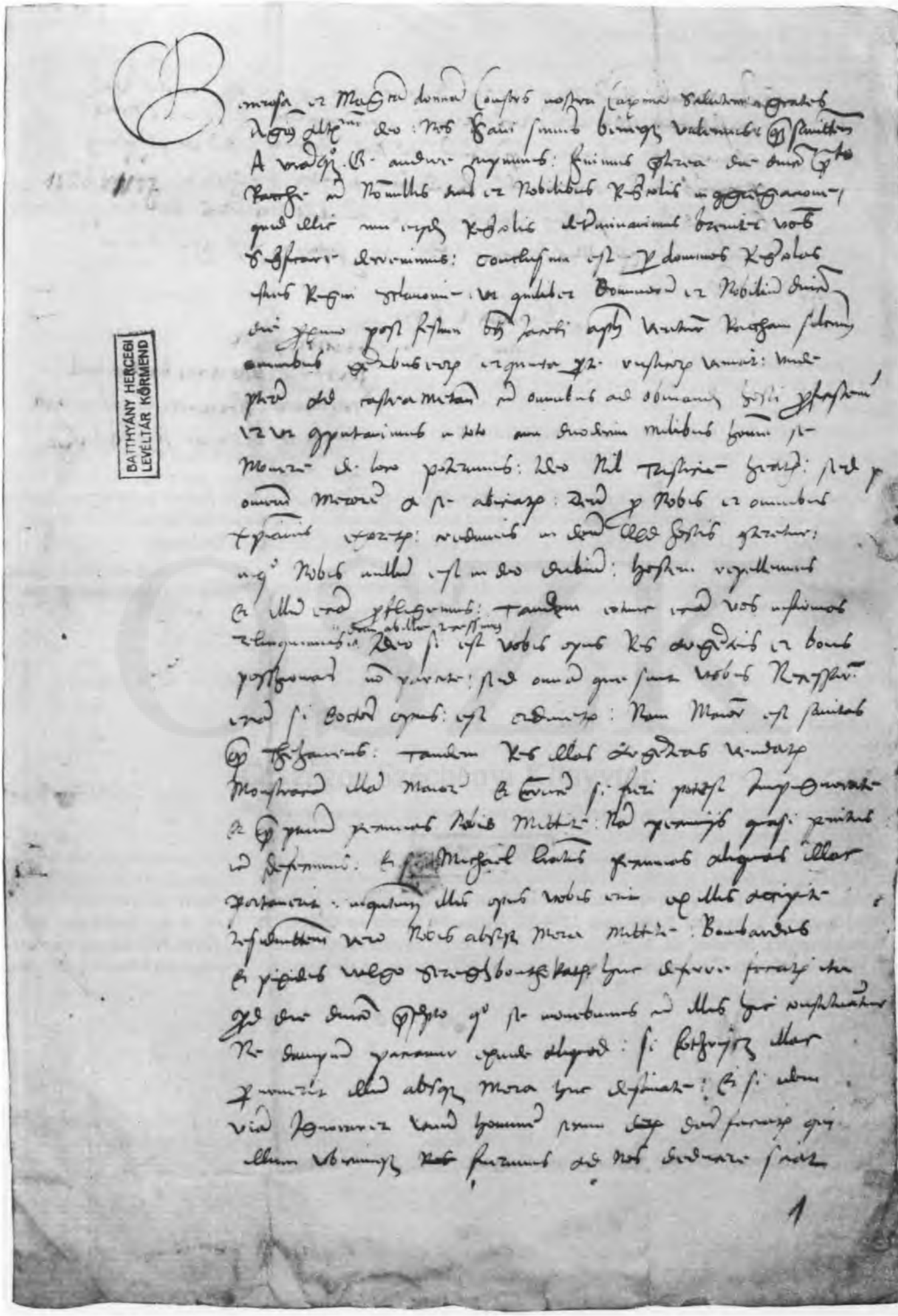
[...] Ex Megerechÿe[1] *feria tercia proxima post festum diuisionis* | *apostolorum* 1526
Franciscus de Battÿan *etc*
Regni Croac*ie* Banus[2] manu *propria*

zerethe kata[3] ne bankogÿal | semmit Jsten mind ÿol agÿa | Jsten agÿa ÿo eegeseg be[4] lasvk | eg mast

Címzés:
Generose et Magnifice dom*ine* Catherine | Consortj nostre Car*issime*

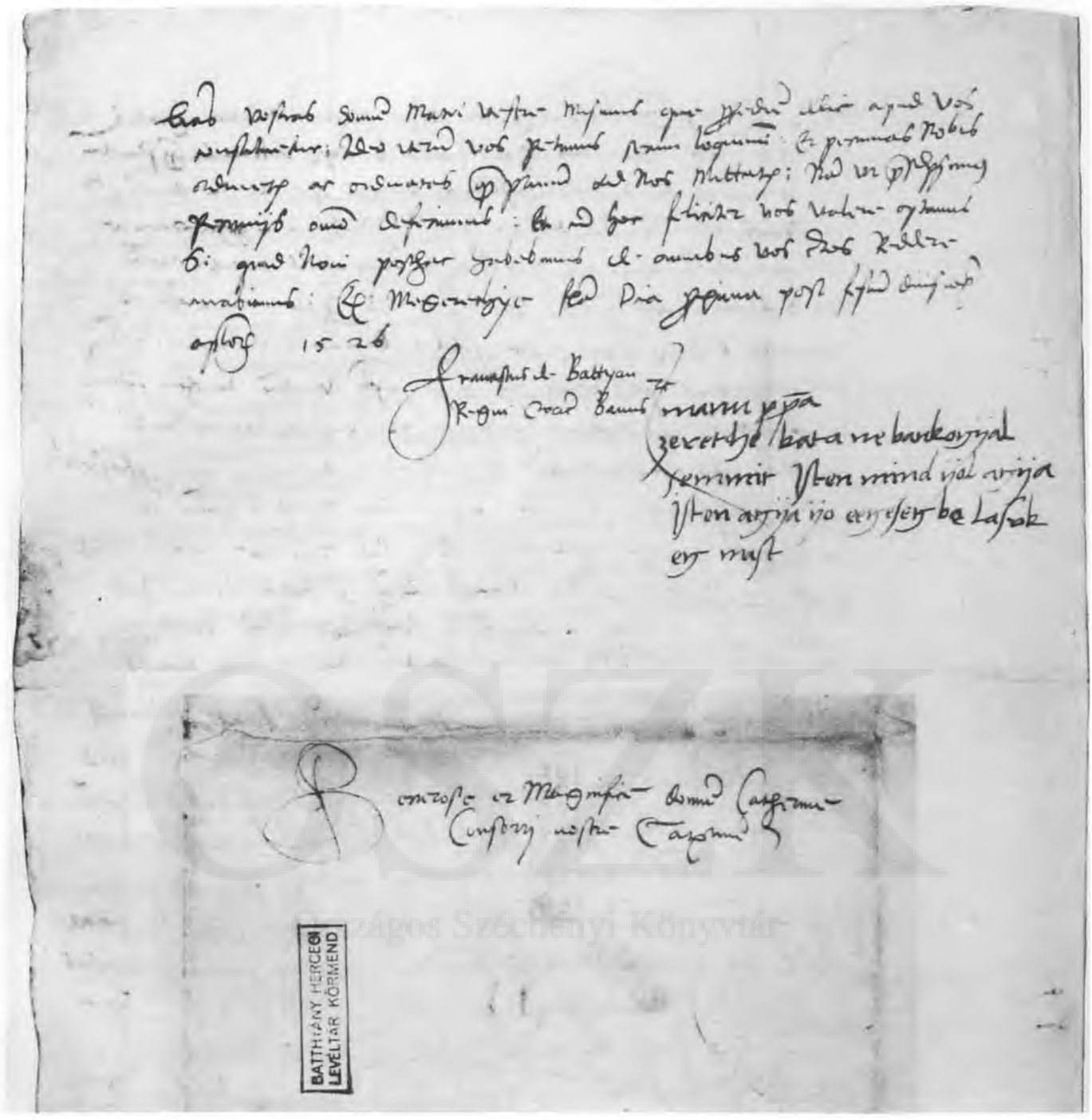
Jegyzetek:
[1]Megyericse, Körös megye, Kutinától keletre (ma Medjuvić, Jugoszlávia).
[2]Innen Batthyány saját kezű írása.
[3]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin. Több forrás tévesen úgy tudja, hogy Batthyány Ferencnek két felesége volt: 1. alsólendvai Bánffy Katalin, 2. Svetkovics Katalin (NAGY 1: 241–2; TAKÁTS, Asszonyok 30–58. stb.), Bánffy Katalin azonban egy másik, a XVII. században élt Batthyány Ferencnek volt a felesége (NAGY pk. 113; T. 30 [1912]: 23). Batthyányné Svetkovics Katalinnak 1534-től találhatók levelei az OL-ban (P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3729-től), annak pedig semmi nyoma, hogy Batthyány 1526 és 1534 között megözvegyült volna. Svetkovics Katalinnak 1575-ből valók az utolsó levelei, tehát ebben az évben vagy ezt követően halt meg.
[4]Az *e* betű *a*-ról van javítva.

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

58. Batthyány Ferenc levele feleségéhez (Megyericse, 1526. július 17.) 1r

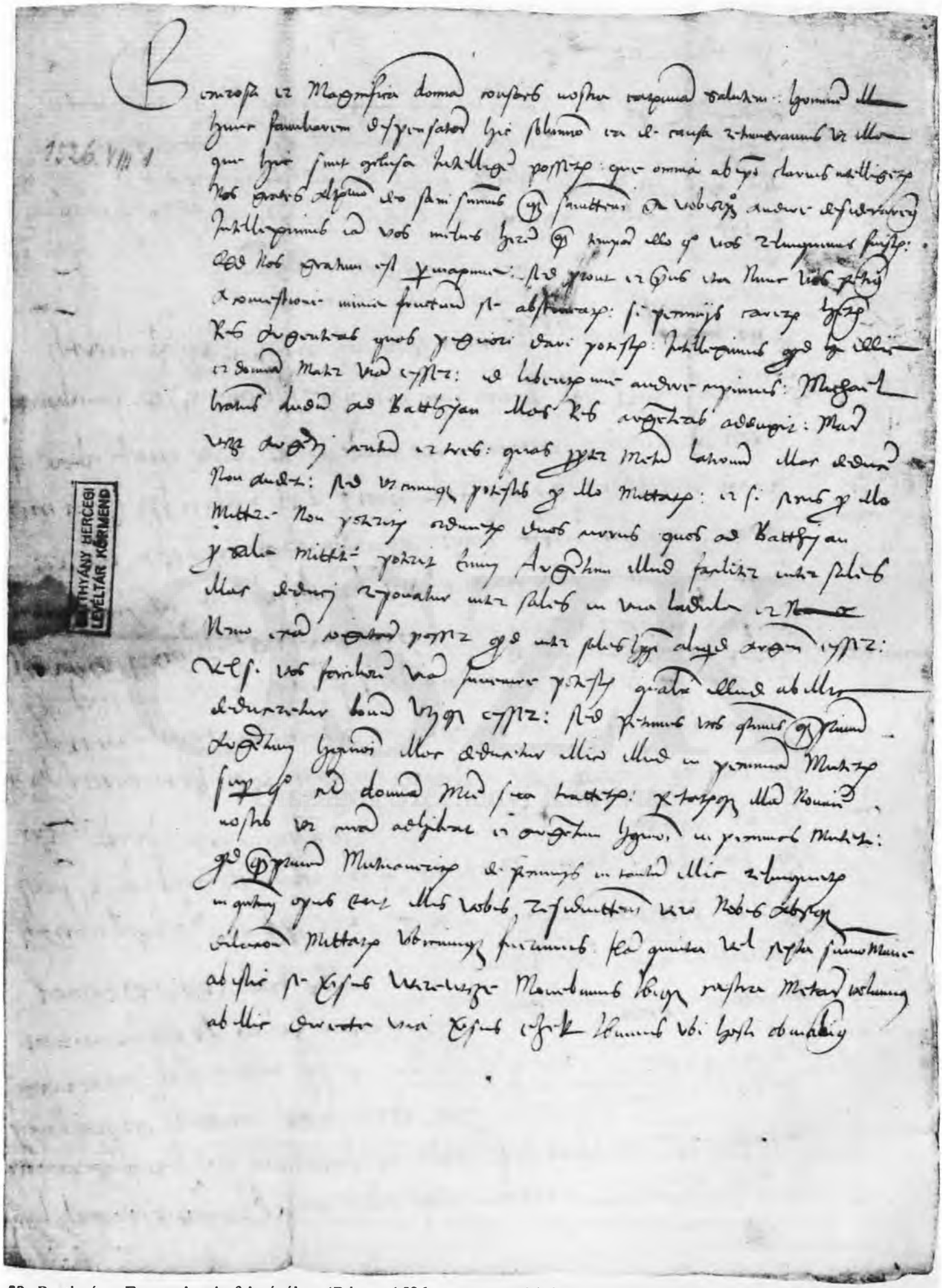

58. 1v, 2v

59.

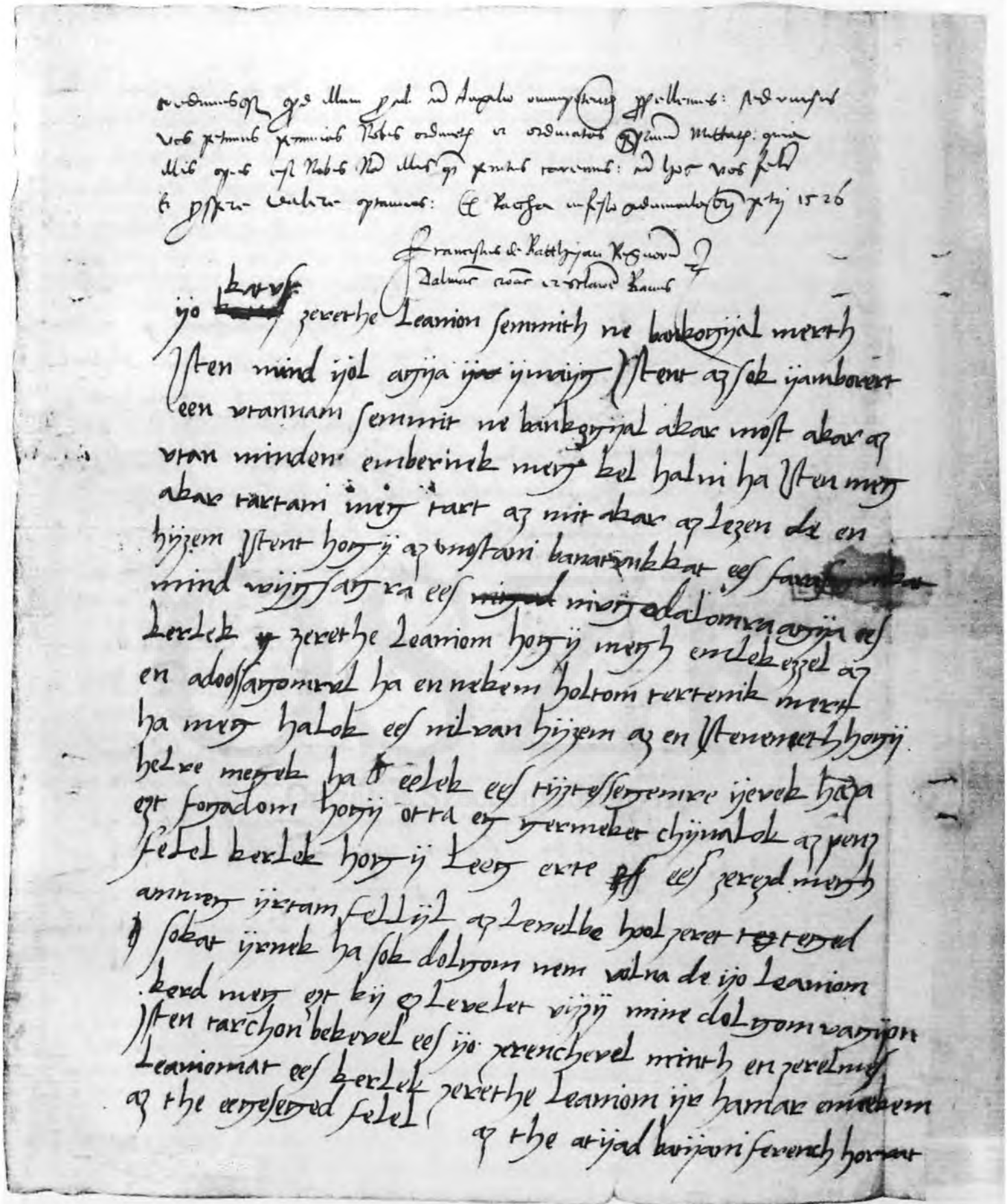
Rácsa, 1526. augusztus 1.
BATTHYÁNY FERENC FELESÉGÉHEZ ÍROTT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL D1. 104814. (A hg. Batthyány család körmendi levéltára).
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papír 1v oldalán, a latin nyelvű levél aláírása után. Kívül vörös viaszpecsét nyoma. Két fólió.
- A levél latin részében beszámol arról, hogy Verőcére, majd Eszékre indulnak, a pénzt megkapta, további pénzeket kér. Az utóirat Batthyány kézírása.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 204; MOLNÁR–SIMON 180–1. fakszimilével.

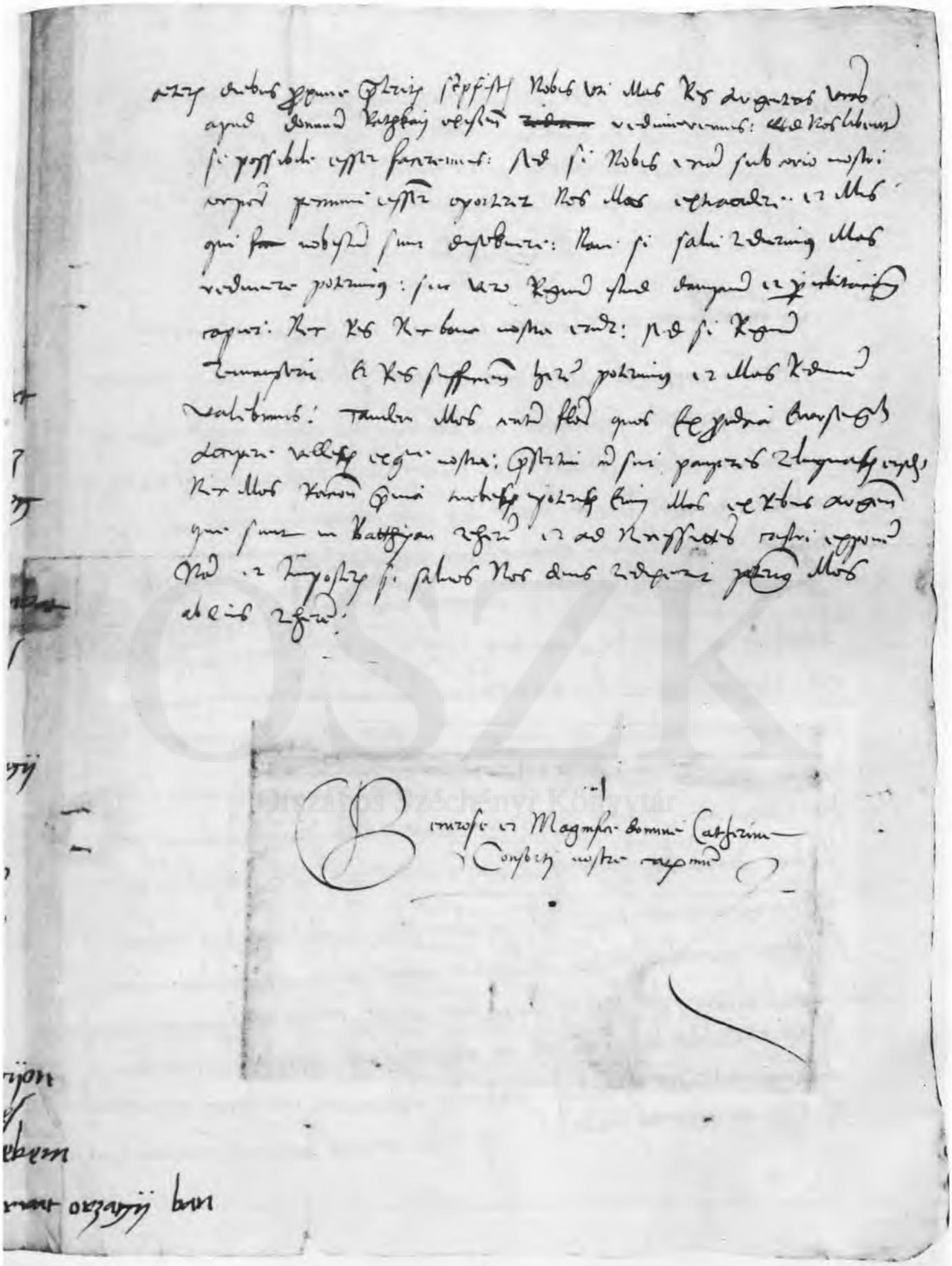

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

59. Batthyány Ferenc levele feleségéhez (Rácsa, 1526. augusztus 1.) 1r

59. 1v

59. 2rv

[...] Ex Raccha[1] ın festo aduıncula b*ea*tj petrj 1526

franciscus de Batthÿan Regnoru*m*
Dalmac*ie* croac*ie* et sclauo*ni*e Banus *etc*

ÿo katvs[2] zerethe leanion semmith ne bankogÿal merth | Jsten mind ÿol agÿa[3] ÿmaÿg Jstent[4] az sok ÿamborert | een vtannam semmit ne bankogÿal akar most akar az | vtan minden[5] embernek meg kel halni ha Jsten meg | akar tartani meg tart az mit akar az lezen de en | hÿzem Jstent hogÿ az mostani banatvnkkat ees farasagvnkat | mind wÿgsagra ees[6] nivgodalomra[7] agÿa ees | kerlek[8] zerethe leaniom hogÿ megh emlekezzel az | en adoossagomrvl ha en nekem holtom tertenik mert | ha meg halok ees nilvan hÿzem az en Jstenemeth[9] hogÿ | helre megek ha[10] eelek ees tÿztessegemre ÿevek haza | ezt fogadom hogÿ otta eg germeket chÿnalok az penz | felel kerlek hogÿ leeg erte ees[11] zerezd megh | ammeg ÿrtam fellÿl az levelbe hool zeret[12] teged[13] | sokat[14] ÿrnek ha sok dolgom nem volna de ÿo leaniom | kerd meg ezt kÿ ez levelet vÿzÿ mine dolgom vagÿon | Jsten tarchon bekevel ees ÿo zerenchevel minth en zerelmes | leaniomat ees kerlek zerethe leaniom ÿr hamar ennekem | az the eegeseged felel

az the atÿad batÿani ferench horvat orzagÿ ban

Címzés:
Generose et Magnıfice domıne Catherine | Consortj nostre car*iss*ıme

Jegyzetek:
[1]Rácsa, Körös megye, Bjelovártól délkeletre a Račacka patak partján (ma Nova Rača, Jugoszlávia).
[2]A sor fölé írva, alatta kihúzva *katus*.
[3]Utána kihúzva *ÿa*.
[4]A *J* egy kitörölt *s* helyére van írva.
[5]Az *n* betű *m*-ből van javítva az utolsó láb kikaparásával.
[6]Utána kihúzva *nigod*.
[7]A szó első *o*-ja *a*-ról javítva.
[8]Utána kihúzva *y*.
[9]Az *m* betű utolsó lába javítva.
[10]Utána egy elrontott betű kihúzva.
[11]Utána kihúzva *zs*.
[12]Utána kihúzva *tez*.
[13]„Enim Arge*n*tum illud faciliter inter sales | illas deduci reponatur inter sales in vna ladula et | Nemo ecia*m* cogitar*e* posset q*uo*d inter sales h*uiusmodi* aliq*ui*d argen*ti* esset." – áll a latin levélben.
[14]A szó előtt egy betű kihúzva.

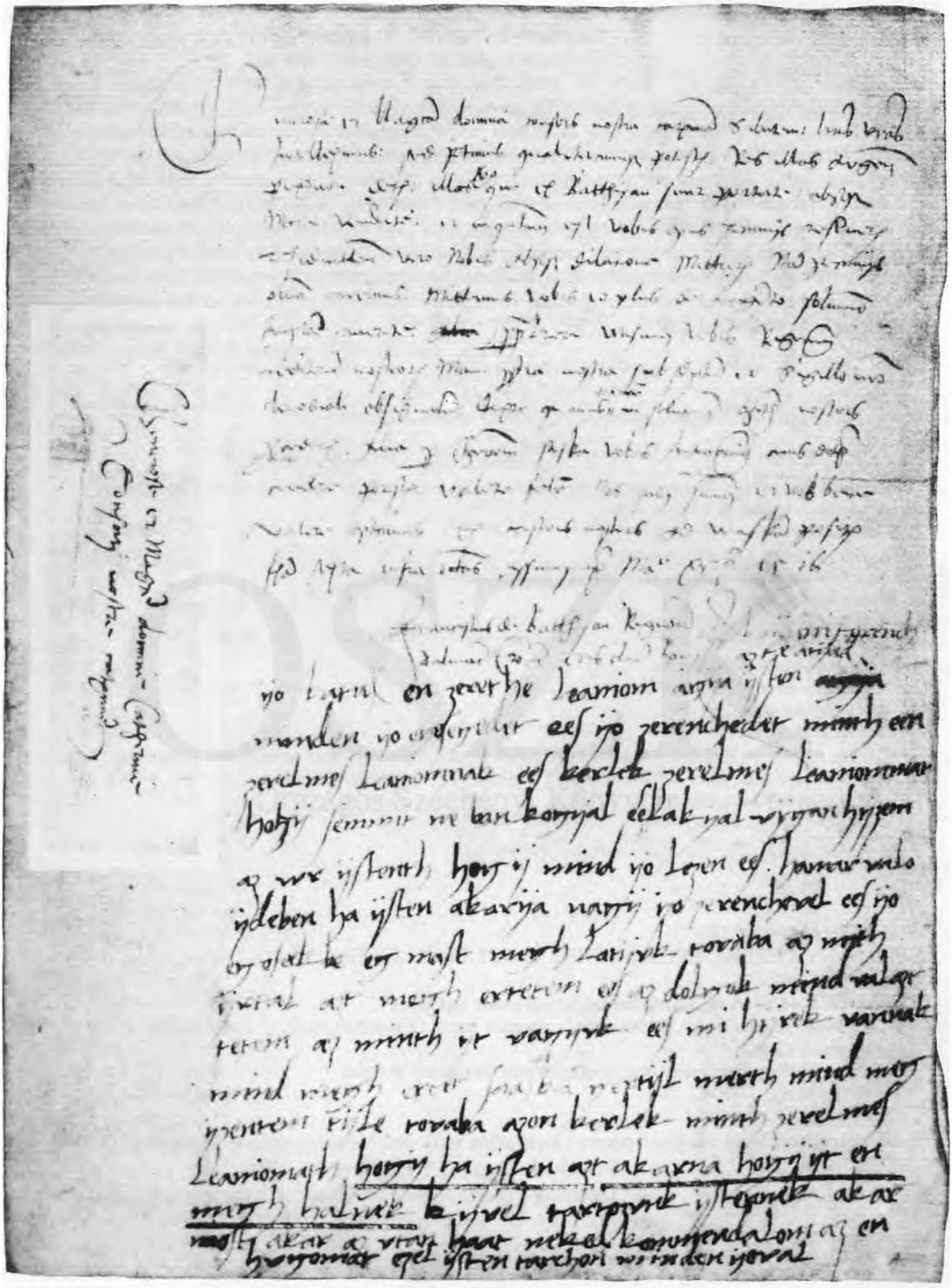
60.

Vaska, 1526. augusztus 17.
BATTHYÁNY FERENC FELESÉGÉHEZ ÍROTT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL Dl. 104476. (A hg. Batthyány család körmendi levéltára).
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, restaurált papír 1r oldalán, zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűs zárópecsét nyoma.
- A latin levélben ismét pénzt kér. A magyar rész Batthyány kézírása.
- Iványi: MNy. 37 [1941]: 205.

[...] Ex castrıs nostrıs ad waska*m*[1] posıt*is* | fer*ia* sexta ınfra octa*vas* assumpc*ionis* Mar*ie* v*irginis* 1526

Franciscus Batthyan Regnoru*m*
Dalmac*ie* Croac*ie* et Sclav*oni*e Ban*us etc*
batÿani ferench
az te atÿad

60. Batthyány Ferenc levele feleségéhez (Vaska, 1526. augusztus 17.) 1rv

ÿo katus en zerethe leaniom agÿa ÿsten[2] | minden ÿo egesegedet ees ÿo zerenchedet minth een | zerelmes leaniomnak ees kerlek zerelmes leaniommat | hogÿ[3] semmit ne bankogÿal eeslakÿal[4] vÿgan hÿzem | az wr ÿstenth hogÿ mind ÿo lezen ees hamar valo | ÿdeben ha ÿsten akarÿa nagÿ ÿo zerenchevel ees ÿo | egeseekbe eg mast megh latÿvk tovaba az mith | ÿrtal azt megh ertetem ees az dolgok mind valazt | tetem az minth ÿt vagÿvk ees mi hÿrek vannak | mind megh ertet saaska gertÿl merth mind meg | ÿzentem tÿle tovaba azon kerlek minth zerelmes | leaniomath hogÿ[5] ha ÿsten azt akarna hogÿ ÿt en | megh halnek kÿvel tartozvnk ÿstennek akar | most[6] akar az vtan haat neked kommendalom az en | hvgomat[7] ezel ÿsten tarchon minden ÿoval

Címzés:
Generose et Mag*nifi*ce domine Catherine | Consortj nostre car*iss*ime

Jegyzetek:
[1]Vaska, Körös megye, Verőcétől keletre (ma Vaška, Jugoszlávia).
[2]Utána kihúzva *agÿa*.
[3]A *g* betű *h*-ról van javítva.
[4]Az *s* utólag jelöléssel az *ee* fölé betoldva.
[5]Ez és a következő sor ráragasztott piros papírcsíkkal van aláhúzva.
[6]Az *m* javítva van.
[7]Batthyány Ágnes vagy Perpetua (NAGY pk. 109).

61.

[1526. augusztus 29. előtt]
BATTHYÁNY FERENC ÉS DOROSZLAY BÉKELEVELE

A két fél kölcsönösen bocsánatot kér egymástól.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárában, a jelzetlen és beosztatlan misszilisek között.)
- (Fél ív papíron.)
- A levélben említett vajda, aki Batthyány és Doroszlay vitás ügyében ítélkezhetett, csak Szapolyai János lehet. A későbbi erdélyi vajdáknak – ismerve Batthyánynak I. Ferdinánd udvarában betöltött szerepét – erre bizonyára sem módjuk, sem hatalmuk nem volt. Szapolyait 1526. november 10-én választották királlyá Székesfehérváron, tehát az irat csak ez előtt keletkezhetett. SZERÉMI szerint Batthyány ott volt a királyválasztáson, és még Budára is elkísérte a királyt (SZERÉMI 115, 120), de ezt egyéb források nemcsak hogy nem támasztják alá, hanem kifejezetten tagadják (l. JÁSZAY 151; MOE. 1: 16). Ferdinánd pozsonyi országgyűlésén pedig egyik fontos érv volt ez (ti. hogy a horvát bán sem jelent meg a székesfehérvári országgyűlésen) annak bizonyítására, hogy János király megválasztása törvénytelen volt (MOE. 1: 52). Mindezek alapján valószínű, hogy Batthyány Mohácsot követően 1527 közepéig (l. **68.**) nem fordult meg Szapolyai környezetében, tehát a békelevél a mohácsi csata előtti időkben, 1526. augusztus 29. előtt keletkezett. Mivel a levélen sem aláírások, sem pecsétek nincsenek, lehetséges, hogy fogalmazványa vagy másodlata a hitelesített példánynak; erre utal az is, hogy az iratot közlője „Feljegyzések megkövetésfélékről" címmel látta el.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 205. 1526 körüli keltezéssel.

Jo Batthÿanÿ Ferencz wram, az zookath kÿkrewl ez thegnapÿ napon waÿda wrvnk[1] elewth ees az thewb wrak elewth therwenÿewnk wala, hogh een az the k. thÿzthessege ellen zoolthamvolna, otthees nÿlwan meg mondam hogh een az wegre semmÿth nem zooltham sem zoolokees az k. thÿzthessege ellen, mÿerth kenÿglen the k. wgh atthakvolth eleÿben ebbewl the k. een ellenem bozÿw bezedeth eÿthe kÿbewl enees az een thÿzthessegemnek thamazthasara mÿnth bws ember kezerÿthethem k. ellen zoolnom, kÿbewl eerthem een reÿam the k. neheessegeth, azerth kerem kegÿelmedeth hogh ha mÿ nehessege een reÿaam the k. woolna meg bochaas ees innen thowa mÿnth ez kedÿglen laas jo zemmel, merth een az the k. thÿzthessege ellen sem zoltham sem zolokees.
Jo Dorozlay wram[2] bÿzonÿ hogh een wgh eerthetthem wala hog az een thÿzthessegem ellen eÿthetthed volna az zookath ennek okaÿerth az een thÿzthessegemnek thamazthasara kezerÿthetthem wala the ellened zoolno ha the zoolthad wolna, merth akoron az sok jambor elewtthees wgy mondam ha the zoolthal wolna az een thÿzthessegem ellen de mÿerth imaar eerthem thewled nÿlwan hogh az en thÿzthessegem ellen nem zoolthal sem zolaz Isthen bochassa k. enees kerlek ha mÿ nehesseged az een zombol een rÿam theneked wolna meg bochas.

Jegyzetek:

[1]Szapolyai János.

[2]A kevés adat miatt egyértelműen nem tisztázható a személye. Talán az 1525-ben hűtlenségbe esett Doroszlay János, akinek Bars megyében is voltak birtokai (T. 8 [1890]: 148–9), s aki 1498-ban kúriai jegyző volt (BÓNIS 402). Ennek Farkas nevű fia 1550-ben pereli saját gyámját, tehát ekkor az apja már nem él (T. 46 [1932]: 45). Doroszlai család volt Bács megyében (CSÁNKI 2: 171; BOROVSZKY, Bács-Bodrog 1: 78), és ismeretes egy Doroszlay János a század második felében is (1558: RMNy. 3/2: 26–7; 1561: KárOkl. 3: 323–4).

62.

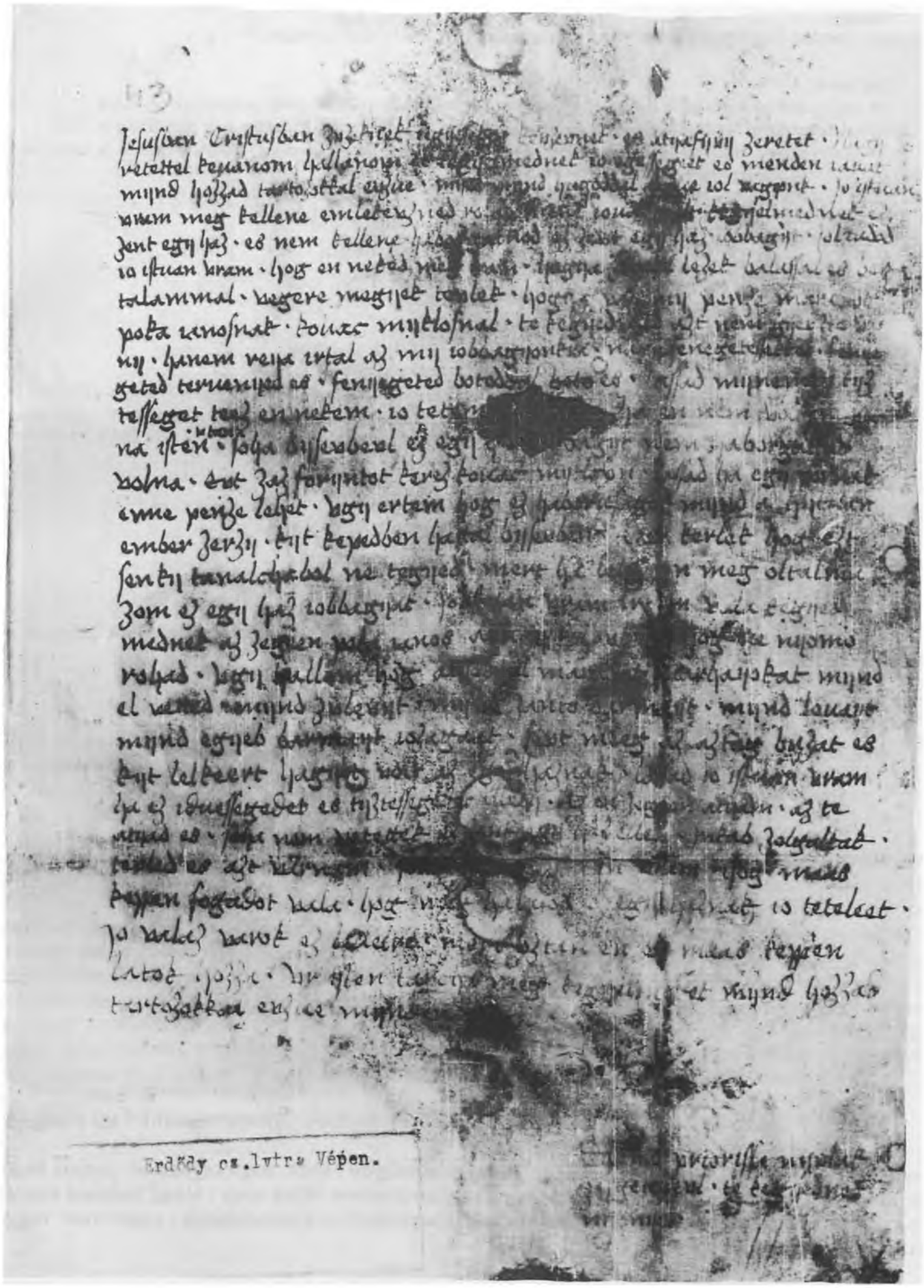
Nyulak szigete, [1526. augusztus 29. előtt]
BOCSKAY ILONA LEVELE BOCSKAY ISTVÁNHOZ

Inti a címzettet, hogy ne háborgassa az egyház jobbágyait.

- (A gr. Erdődy család monyorókeréki levéltára, Ladula XXII. fasc. 73. no. 3400.) Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár 53. tekercs.
- (Fél ív papíron, zárópecsét nélkül.) A mikrofilm alapján 1949-ben nagyon rossz állapotban volt, elázott, több helyen kiszakadt. Egy fólió.
- IVÁNYI BÉLA találta meg a keltezetlen iratot, s közlésében (MNy. 43 [1947]: 158) 1526 előttre datálta, mivel a címzett Mohácsnál halt meg. IVÁNYI a levéltár megjelölésében valószínűleg tévedett, ugyanis az általa megadott jelzetű iratot több más Mohács előtti oklevéllel együtt ugyanebből az állagból 1949-ben Szombathelyen az Erdődy család vépi levéltáraként, s nem a monyorókeréki levéltárként fényképezték le (OL Mikrofilmtár 53. tekercs). Ugyanezt az anyagot 1961-ben ismét filmre vették (OL X 8636.), de ekkor Bocskay Ilona levele már kimaradt a filmezésből. A levéltár ma Pannonhalmán van, de a levél hiányzik. ECKHARDT SÁNDOR a levéltár anyagából 1949-ben készített mikrofilm alapján néhány helyen javított IVÁNYI olvasatán (MNy. 47 [1951]: 101–2), és Ila Bálint segítségével 1513. június 8-ra keltezte a levelet. A pontosnak vélt datáláshoz egy másik, ugyanebben az anyagban lévő irat szolgált alapként. Ez a nyulakszigeti monostor oklevele, melyben intézkednek a Bocskay Istvánnal közösen birtokolt Tolna megyei Büssü és Béc (ma mindkettő Somogyban, az utóbbi Kazsokhoz csatolva) részeinek 75 forinton való visszaszerzéséről és ugyanezen az összegen való átadásáról. Ez az oklevél valóban 1513. június 8-án kelt (Bencés Főapátsági Levéltár, Pannonhalma. A gr. Erdődy család vépi levéltára. Dl. 392.; Fényképmásolata: OL Df 261908), de a magyar levél keltezésének meghatározásához nem használható föl, tartalmi összefüggés ugyanis a két irat között a birtokosok személyén és a birtokok azonosságán túl nem mutatható ki. Így egyéb adat híján csak IVÁNYI keltezését lehet egyelőre elfogadni.
- IVÁNYI: MNy. 43 [1947]: 158.

Jesusban Cristusban zuzeknek ıegyese[k]ben[1] kevzevnet. es atyafyvy zeretet. Nagy ze|retettel keuanom hallanom te kegyelmednek ıo egessegeet es menden ıauat | mynd hozzad tartozokkal evzue. myes mynd hugoddal evzue ıol vagyonk. Jo ıstuan | vram[2] meg kellene emlekevzned rola mene ıoual volt kegyelmednek ez | zent egy haz.[3] es nem kellene haborgatnod ez zent egy haz ıobbagyt. Jol tudod | ıo ıstuan vram. hog en neked meg ıram. hagha zembe lezek balassal es ber|talammal. vegere megyek tevlek. hogha valamy penze maradot | poka ıanosnak. kouac myklosnal. te kegyedmed azt nem gyevzte var|ny. hanem reya ırtal az my ıobbagyonkra. nagy fenegetessekkel. fenye|geted teruenyel[4] es. fenyegeted botoddal[5] es. lassad mynemev tyz|tesseget teez en nekem. ıo tetem [helyeben.][6] ha en nem voltam vo[l]|na ısten vtan.[7] soha bysevbevl[8] ez egy h[az] [ıob]bagyt[6] nem haborgattad | volna. Evt zaz foryntot kerez kouac mykloson. lassad ha egy pornak | enne penze lehet. vgy ertem hog ez haborusago[t] mynd az hytuan | ember zerzy. kyt kepedben hattal bysevben. Azon kerlek hog ezt | senky tanalchabol ne tegyed. mert ha leh[et] en meg oltalma|zom ez egy haz ıobbagyat. Jo ıstuan vram ır[ta]m vala kegyed|mednek az zegeen poka ıanos aruay felevl [es] hog ne nyomo|rohad. vgy hallom hog atyoktvl maradot marhayokat mynd | el vetted. mynd zvlevyt. mynd zanto barmayt. mynd louayt | mynd egyeb[9] ıozagaat. sevt meeg az aztag buzat es | kyt lelkeert hagyot volt az egy haznak. lassad ıo ıstuan vram | ha ez ıduessegedet es tyztessegedet ıllety. Az en zegeen atyam.[10] az te | atyad[11] es. soha nem vetettek ez zent egy haz ellen. Jnkab zolgaltak. | tevled es azt varnam. [Jol] [tudod] [ıo] [ıstua]n[12] vram. hog maas | keppen fogadot vala. hog meg halalod [ez] egy haznak ıo teteleet. | Jo valaz varok ez leuelre. mert oztan en e[s] maas | keppen latok hozza. vr ısten tarcha meg kegyelmedet mynd hozzad | tartozokkal evzue mynden [ıoba]n.

Elena prıorissa[13] nyvlak
zygetebevl. te kegyednek nyenye

62. Bocskay Ilona levele Bocskay Istvánhoz (Nyulak szigete, [1526. augusztus 29. előtt]) 1r

Címzés:
Egregio domino Stephano Bachkay fratri et domino in Christo sibi carissimo[14]

Jegyzetek:
[1]A szöveg mikrofilmről több helyen alig olvasható, a betűk IVÁNYI közlésének ismeretében sejthetők.
[2]Bocskay István a raszinyai (raszinyakeresztúri) Bocskay családból való, 1526-ban halt meg (IVÁNYI, i. h.).
[3]A nyulak-szigeti, Szűz Margitról elnevezett (korábban Boldogasszony) kolostor, melynek Igalban és környékén több birtoka volt Somogy megyében.
[4]Az *l* valószínűleg egy megkezdett *e* betűből van átírva.
[5]Utána kihúzva *boto*.
[6]A mikrofilmen itt lyukas a papír, IVÁNYI közlésében még nem volt az.
[7]A szó a sor fölé, jelöléssel betoldva.
[8]Büssü, Somogy megye, Igaltól délre.
[9]Utána kihúzva *barmayt*.
[10]Raszinyai Bocskay János, István nagyapja (IVÁNYI, i. h.).
[11]Bocskay Miklós, Ilona testvére.
[12]A mikrofilmen olvashatatlan, a kiegészítést IVÁNYITÓL vettük át.
[13]Raszinyai Bocskay Ilona, más néven Ilkó (IVÁNYI, i. h.), a nyulakszigeti kolostor főnökasszonya 1523-ban és 1524-ben is (ETE. 1: 93, 133).
[14]A címzést csak IVÁNYI közléséből ismerjük, a fényképezéskor ugyanis a levél hátoldalát nem fényképezték le.

63.

Szarvaskend, 1526. november 30.
SIBRIK OSVÁT LEVELE ISMERETLENHEZ

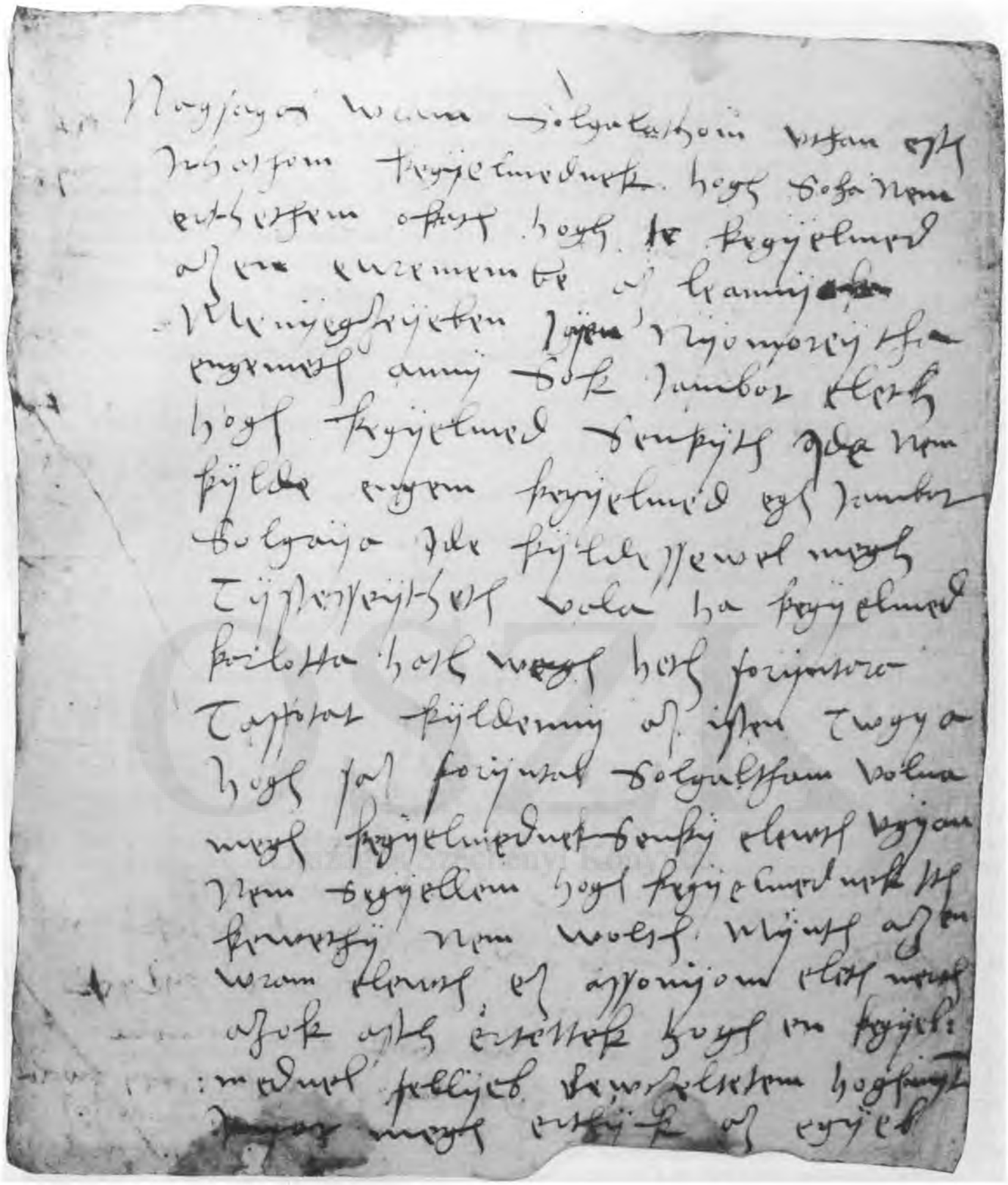
Azon kesereg, hogy a címzett nem tisztelte meg személyes megjelenésével vagy követeivel Sibrik lányának a menyegzőjét.

- OL Dl. 47699. (Szalay Ágoston gyűjteménye).
- 22 × 25,5 cm-es, vízfoltos papíron. Egy fólió.
- Az évszámot kétségbe vonja, és 1536-nak olvassa JAKUBOVICH EMIL (MNy. 15 [1919]: 123), mivel gyanús, hogy a papíron éppen a harmadik számjegyet metszi egy szakadás. Az eredeti megtekintése alapján azonban ez a számjegy kettesnek olvasható.
- LevT. 1: 3.

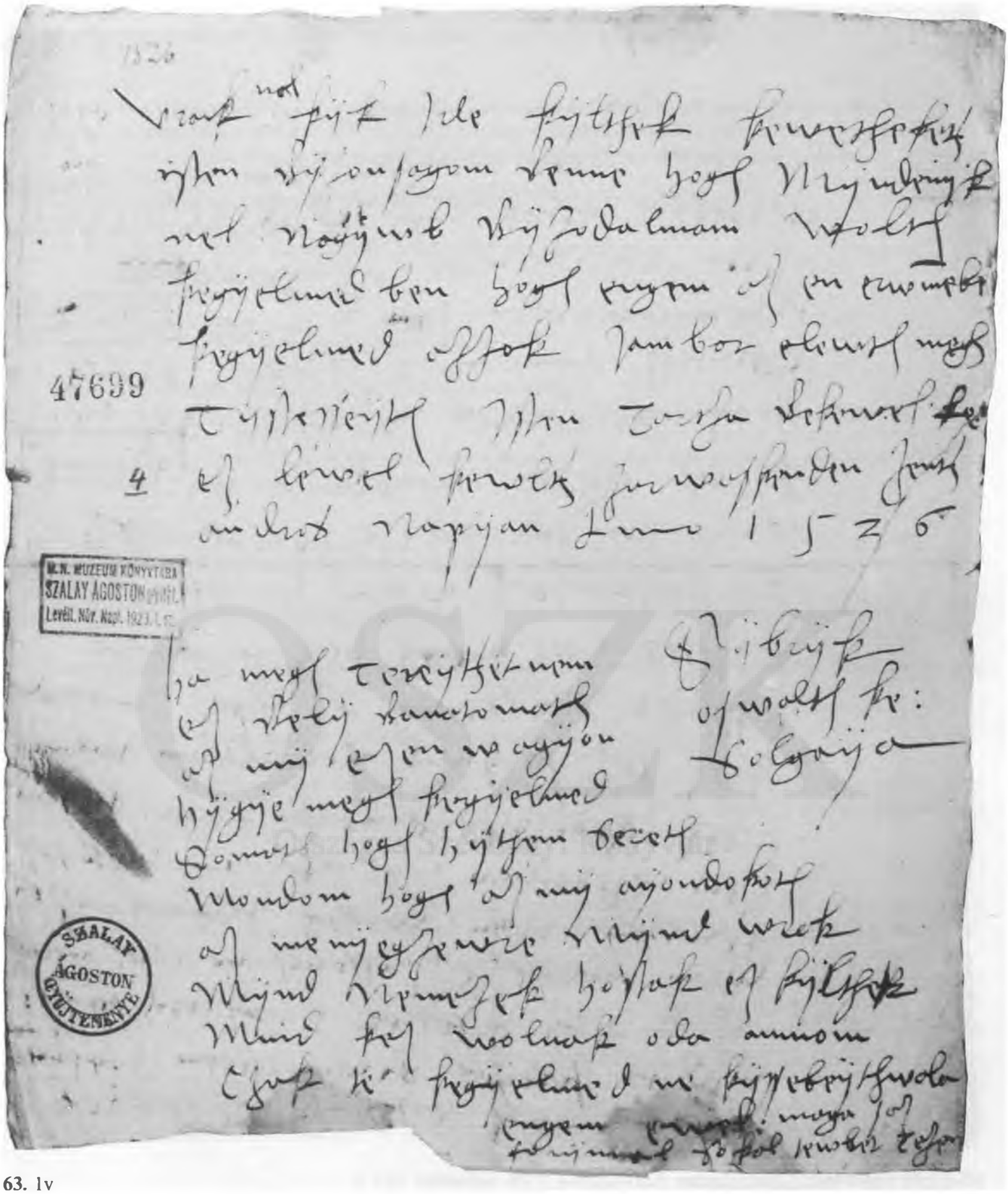
Nagsagos wram[1] solgalathom vthan esth | Jrhathom kegÿelmednek hogh soha nem | erthethem okath hogh te[1] kegÿelmed | az en[2] ewremembe[3] az leannÿom[4] | Menÿegzeÿeben Jgÿen[5] Nÿomoreÿtha | engemeth annÿ sok Jambor eleth[6] | hogh kegÿelmed senkÿth Jde[7] nem | kÿlde engem kegÿelmed egh Jambor | solgaÿa Jde[7] kÿldessewel megh | Tÿstesseÿtheth vala ha kegÿelmed | karlotta hath wagh[8] heth forÿntara | Taffotat kÿldennÿ az isten Twgya | hogh saz forÿntal solgaltham volna | megh kegÿelmedneksenkÿ elewth vgÿan | Nem segÿellem hogh kegÿelmednek Jth | kewethÿ nem wolth Mÿnth az en | wram elewth ez assonÿom eleth merth | azok asth ertettek hogh en kegyel:|:mednel fellÿeb Bewczeltetem hoghamȳt | Jmar megh erthÿk az egÿeb || vraknal[9] kÿk Jde kÿlthek kewetheketh | isten Bÿzonsagom Benne hogh Mÿndenÿk|nel Nagÿwb Bÿzodalmam wolth | kegÿelmedben hogh engem az en erwmēben | kegÿelmed azzok Jambor elewth megh | Tÿstesseÿth Jsten Tarcza Bekewel ke. | ez lewel kewlth zarwaskenden[10] zenth | andras Napÿan anno 1526

Sÿbrÿk | oswalth[11] ke: | Solgaÿa

ha megh Tereÿthetnem | ez Belÿ Banatomath | az mÿ ezen wagÿon | hÿgÿe megh kegÿelmed | somath hogh hÿthem sereth | Mondom hogh az mÿ aÿondokoth | az menÿegzewre Mÿnd wrak | Mÿnd Nemezek hostak ez kÿlthek[12] | Mind kez wolnak oda annom[13] | Czak te kegÿelmed ne kÿssebeÿthwala | engem ewel: maga saz | forÿnnal sokal tewbet Tezen

63. Sibrik Osvát levele ismeretlenhez (Szarvaskend, 1526. november 30.) 1r

47699

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
SZALAY ÁGOSTON
Levél. Núv. Kapt. 1923. I. 5.

SZALAY ÁGOSTON GYŰJTEMÉNYE

63. lv

Jegyzetek:

[1]Javítva.

[2]Az *n* javítva.

[3]A *wr* betűkapcsolat ligatúra, ezért nincs a *w* betű teljesen kirajzolva.

[4]A szó *leannÿ[n]k*-ból van javítva. — Sibrik Osvát lányát Margitnak ismeri NAGY IVÁN (10: 172), és úgy véli, hogy szirányfalvai [helyesen: szentiványfalvai] Szép Gáspárhoz ment feleségül 1526-ban. Az évszámot feltehetőleg éppen ebből a levélbel veszi, azonban Szép Gáspár felesége Sárkány Margit, majd szarvaskendi Markus Margit, végül Sárkány Katalin volt (NAGY 10: 666). Egy Sibrik Borbála az 1562-ben meghalt Csáky Istvánnak volt a felesége (T. 14 [1896]: 60 kk.). Egyéb adatok híján nem tudhatjuk, hogy a levélben kiről van szó, s így az évszámmal kapcsolatos bizonytalanság eloszlatásához sincs támpontunk.

[5]Az utolsó betűk: *ÿen* valamiről javítva vannak.

[6]A *h* javítva.

[7]A szó *oda*-ból van javítva.

[8]Az *a* betű *e*-ről javítva.

[9]Az utolsó szótag, *nal*, a sor fölé jelölés nélkül betoldva.

[10]Szarvaskend, Vas megye, Körmendtől délkeletre.

[11]Sibrik Osvát, szarvaskendi, 1523-ban, 1527–28-ban királyi kamarai tanácsos (NAGY 10: 172; BOROVSZKY, Komárom 580), a harmincas években az alsólendvai Bánffyak szolgálatában állt, 1539-ből ismeretes még latin levele Nádasdy Tamáshoz (LtK. 1 [1923]: 136), 1545-ben már nem él (ETE. 4: 438).

[12]Az *l* és a második *k* betű javítva.

[13]A szó *nn* betűihez egy fölösleges, ötödik láb is tartozik.

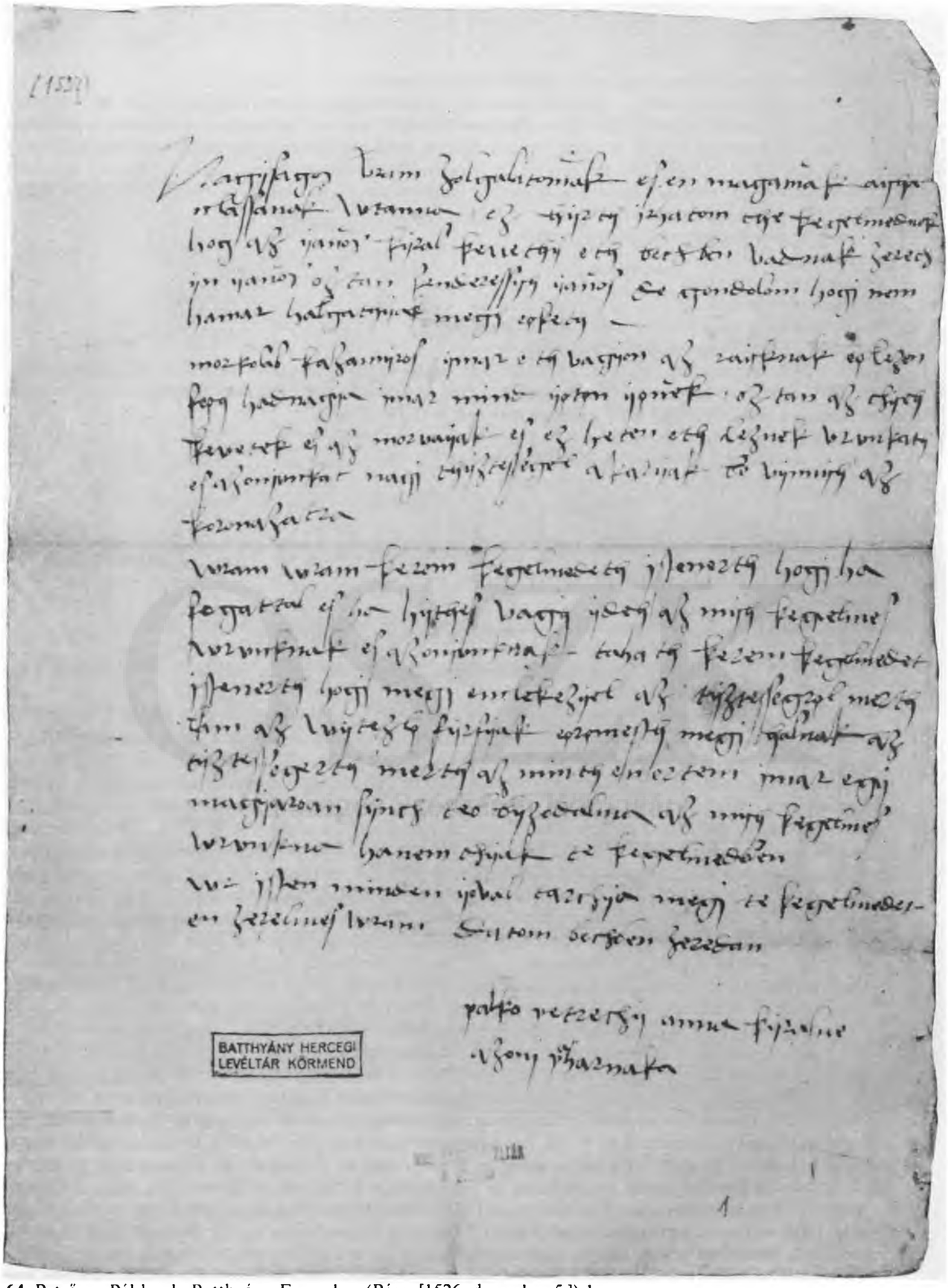
64.

Bécs, [1526. december 5.]

PETRŐCZY PÁL LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

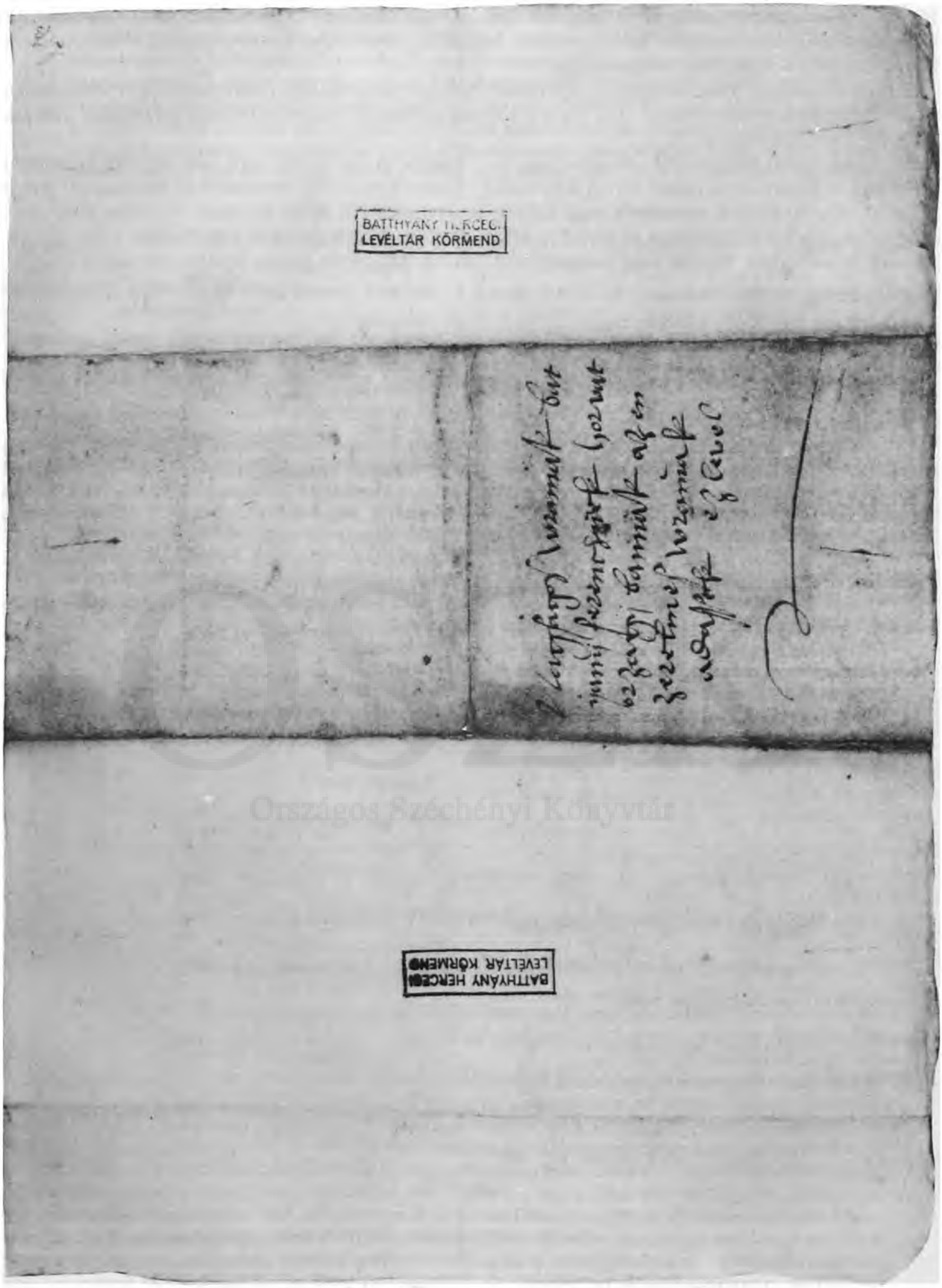
Tudósítja János király követeinek megérkezéséről, kéri, hogy legyen hű Ferdinándhoz.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 1.
- 22,5 × 30,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- A pontos dátum nélküli levelet ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁCS SÁNDOR] 1526 decemberére keltezte (MNy. 6 [1910]: 448), LAMPÉRTH GÉZA pedig 1526. december 8. előttre (Száz. 52 [1918]: 15). Szapolyai királlyá koronázása (1526. november 10.) után követségeket küldött több európai uralkodóhoz, így Mária királynéhoz Pozsonyba és Ferdinánd megválasztott cseh királyhoz is, Bécsbe (JÁSZAY 181–2). SZERÉMI szerint a Ferdinándhoz küldött követség tagjai Bánffy János és (Chesius) András voltak, azonban a további elbeszéléséből az derül ki, hogy Bánffyék csak Mária királyné tanácsosaival tárgyaltak Pozsonyban (SZERÉMI 121–2). A későbbi szakirodalom SZERÉMI nyomán tartja azonosnak a két követséget (JÁSZAY 298; BARTA 109–12), egyéb forrás ugyanis nem nevezi meg őket (vö. MUFFAT, K. A., Korrespondenzen und Aktenstücke zur Geschichte der politischen Verhältnisse der Herzoge Wilhelm und Ludwig von Bayern zu König Johann von Ungarn. Quellen und Erösterungen zur bayerischen und deutschen Geschichte. München, 1857. 4: 18; I Diarii di MARINO SANUDO. Venezia, 1897. 43: 274, 474–5; Acta Tomiciana 9: 53–4). Elfogadható SZERÉMI állítása, hogy Bánffyék voltak a pozsonyi követek (és hogy Pozsonyban el is fogták őket), tudjuk azt is, hogy ugyanőket küldte János király Regensburgba, a német birodalmi gyűlésbe 1527 márciusában (SZALAY, Adalékok 39; TörtTár. [1883]: 288), és júniusban ők voltak a követek Werbőczy Istvánnal és Szerecsen Jánossal együtt az olmützi értekezleten is (FRAKNÓI, Werbőczi 256); azonban a Bécsben december 8-án és 17-én szereplő két követ – mint az levelünkből kiderül – Szerecsen János és Kenderessy János volt. Ők november 25-e körül érkeztek meg Bécsbe (MUFFAT i. m. 18). Kenderessy Jánost mint János király egyik volt követét említi Mária királyné 1527. január 26-i levelének melléklete is (SMOLKA 171). A levél pontos keltezését az teszi lehetővé, hogy Petrőczy a cseh és morva követekről is beszél: *ez heten eth leznek vrvnkath | es azonjvnkat nagj thÿztessegel akarÿak be vÿnnÿh az | koronazatra*. A cseh és morva követeket december 6-ra várták (ezt november végén már tudni lehetett), és azok pontosan meg is érkeztek (JÁSZAY 270, 297). Így a levél a december 6. előtti szerdán, december 5-én keletkezhetett. Ferdinánd a Prágába való indulást január 8-ra tervezte, de végül csak 21-én indultak el (JÁSZAY 351, 454), téves tehát ŐDÖNGŐ állítása, miszerint „Ferdinánd és kísérete 1527. január 17-én már Prága felé tartott" (MNy. i. h.). A levél utolsó részében Petrőczy a tisztességre emlékezteti Batthyányt. ŐDÖNGŐ ÁBEL ezt úgy értelmezi, hogy a koronázáson való részvételre akarja rábírni. Feltehetőleg nem erről van szó, hanem a Ferdinánd iránti hűségre figyelmezteti az ekkor még ingadozó címzettet. Batthyány hűségét Ferdinánd hatezer aranyért vásárolta meg november végén: a szerződés szerint ezer aranyat azonnal kifizetve, kétezret két hétre rá, háromezret pedig ezt követően egy hónap múlva kellett kifizetnie (JÁSZAY 200). December végén azonban még kétezer forinttal adósa volt Ferdinánd Batthyánynak, s ezt csak 1527. március közepén kapta meg Mária királynétól (SMOLKA 100, 103). — Kézírása azonos az **53.**-éval.
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 448.

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

64. Petrőczy Pál levele Batthyány Ferenchez (Bécs, [1526. december 5.]) 1r

BATTHYÁNY HERCEG
LEVÉLTÁR KÖRMEND

64. 1v

Nagỳsagos vram zolgalatom̄ak es en magam̄ak aỳha|nlassanak wtanna, ez hỳrth jrhatom the kegelmednek | hog az ỳaños kỳral keuethỳ eth bechben vadnak zerech|ỳn ỳaños[1] oztan kenderessyh ỳaños[2] de gondolom hogj nem | hamar halgathỳak megh eọketh –
morkolab kazamỳros[3] ỳmar eth vagỳon az raỳknak[4] eọ lezen | feọh hadnagỳa jmar mind ỳọtọn ỳọñek, oztan az chỳeh | kevetek es az morvaỳak es ez heten eth leznek vrvnkath | es azonjvnkat nagj thỳztessegel akarỳak be vỳnnỳh az | koronazatra
wram wram kerem kegelmedeth jstenerth hogj ha | fogattal es ha hỳthes vagh ỳdeh az mỳh kegelmes | wrvnknak es azonjvnknak tahath kerem kegelmedet | istenerth hogj megj emlekezỳel az tỳztessegrọl[5] merth | lam az wỳtezlọ fỳrfỳak eọrọmesth megj halnak az |tỳztessegerth merth az minth en ertem jmar egỳ | magỳarban sỳnch teb bỳzodalma az mỳh kegelmes | wrvnkna hanem chỳak te kegelmedben
wr jsten minden ỳoval tarchỳa megj te kegelmedet | en zerelmes wram datom bechben zeredan
palko petrechỳ[6] anna kỳralne
azonj paharnaka[7]

Címzés:
Nagsagos wramak bat|ỳanỳ ferenchnek horvat | orzagỳ bannak az en | zerelmes wram̄ak | adassek ez level

Jegyzetek:

[1]Mesztegnyői Szerecsen János, 1524-ben királyi kamarás, 1525-től tolnai ispán (FÓGEL, II. Lajos 37, 52). 1524-ben engedélyt kap, hogy Keserű Mihály boszniai püspökkel együtt pénzverőt állíthassanak (MHHD. 40: 308–9). Mohácsnál harcol, októberben Szapolyai őt és Czibak Imrét bízza meg II. Lajos holttestének felkutatásával (BARTA 39). 1530-ban még részt vesz Szigetvár, majd Buda ostromában (VÁRADY, Baranya 2: 396, 399; ETE. 2: 68–9). 1532-ben halt meg, 1534-ben özvegyét Werbőczy István vette feleségül (THÚRY 1: 352; SZAKÁLY, Tolna 17).

[2]Kenderessy János, malomvízi, Hunyad megyei birtokos család tagja (CSÁNKI 5: 194), húsz évig volt Szapolyai familiárisa, 1527 januárjában Mária királynéval tárgyal a Ferdinánd-párti áttérésről (SMOLKA 81, 171–2).

[3]Kázmér brandenburgi őrgróf, Ferdinánd sógora, az 1527. július 8-án I. János ellen támadó sereg fővezére. Budán halt meg 1527. augusztus 20. és szeptember 20. között (BESSENYEI 20, 30).

[4]Feltehetőleg a ném. *Reich* 'birodalom' szónak magyarított formája.

[5]A szó egy megkezdett, de kitörült másik szóra van ráírva.

[6]Petrőczy Pál 1523-ban Mária királyné kamarása (FÓGEL, II. Lajos 26), 1527-től Anna királyné főpohárnoka, 1541 körül halt meg (RUDNAY, Ujfalussyak 48–9, 56). Neve *Petrőczy*nek, nem pedig *Petróczy*nak (l. NAGY 9: 278–9; KEMPELEN 8: 287–9) olvasandó (vö. RUDNAY, Ujfalussyak 56; **75.** levél címzése).

[7]Az első *a* jelölés nélkül a szó fölé betoldva.

65.

[1526–1540.]
HERCZEG MIKLÓS LEVÉLTÖREDÉKE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Kéri, hogy hűségéért járja ki a királynál számára öccse jószágát. Sok hala van, küld belőle.

- Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien, Ungarische Akten, Miscellanea, fasc. 425. fol. 68. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, W 1301.
- 11 × 22 cm-es papíron. Egy fólió.
- A levéltöredék Herczeg Miklós egy másik levelébe került levéltári elhelyezésekor, de nem ahhoz tartozik (l. **82.**). Keltezése, aláírása, címzése nincs, feltehetőleg egy másik levél része, talán utóirata. Szerzője Herczeg Miklós, a szöveg több jellemzője megegyezik a **82.** levélével; azonos kéz írta, azonos a tinta, azonos a papír minősége és szélessége, hasonló a pecsételés hasítékainak elhelyezkedése és sűrűsége. A címzett Batthyány Ferenc lehet, hiszen Németújvárt említi, és a levéltöredék tartalmában is közel áll a másik levélhez. Keltezni azonban pontosan nem tudjuk. Mindkét levélben említi öccsét (személyét nem tudjuk azonosítani), aki a töredék keletkezésének idején talán már nem él, de az 1529-es levélből sem derül ki egyértelműen, hogy akkor vajon életben volt-e. Így a két irat egymáshoz viszonyított időrendje sem tisztázható. Az [1529 körüli] datálás nem fogadható el, mert a levélírónak a két király közötti őrlődése (hűséges Ferdinándhoz, bár minduntalan Jánoshoz akarják téríteni) a 30-as évek folyamán is fennállhatott, hiszen a Herczeg családnak a déli megyékben, Baranya, Bodrog és Tolna megyében voltak birtokai. A család a XVI. század közepén kihalt, de nem ismerjük pontosan történetüket. A levélírón kívül (l. **82.**) ebben a korban élt: Herczeg Imre, aki 1527-ben részt vett Ferdinánd koronázásán, s akkor nevezték ki udvarbírónak (BUDAI 2: 127; NAGY 5: 97); Herczeg György, aki fiúutód nélkül halt meg

1539-ben; Herczeg Katalin, előbb Szerecsen János, majd Werbőczy István felesége (FRAKNÓI, Werbőczi 294; Száz. 44 [1910]: 204–5). A család kihalását a különböző források más-más időpontra teszik: 1536-ban Horváth János és családja, a Herczeg család utódai, tiltakoznak bizonyos Bodrog megyei helységek Herczeg György által Werbőczynek való eladása ellen (BOROVSZKY, Bács-Bodrog 1: 84, 116, 120). 1539-ben Herczeg György birtokait János király Werbőczynek adja a család kihaltával (FRAKNÓI, Werbőczi 363; Száz. 44 [1910]: 207). Ezek között a birtokok között azonban nem szerepel Szekcső, ami bizonyosan Herczeg Miklósé. Szekcsőt 1557-ben Ferdinánd adományozza el a magvaszakadt család többi birtokával együtt (NÉMETH, Szigetvár 165). A levéltöredék keltezéséhez így egyetlen támpontunk van: említi János királyt, tehát 1526 és 1540 között keletkezhetett.

• —

kertem wala hwÿwarbanÿs[1] .k. Mastês kerem kegÿelmedett. Az En zolgalatomertt | hogÿh Vrwnktwl[2] Nÿerÿe Nekeom the .k. az Ewchem[3] ÿozagatt x
towabba ÿm Egÿh Janos kÿral lewelett kewltem .k. Lassa the .k. ha | pakchara wewtte gongÿatt wagÿh nem +
Towabba Ezttÿs Bÿzonnÿal Jrhatom the .k. hogÿh nem hÿzeom. hogh | Beechewteÿs ÿnkab es tebzer wstromlhattak,[4] Mÿntt, lewelekkel,, keresseles | fenÿeogetesselÿs Enghemett, de meg mÿnd ez Napÿg sem wezteottem | El zÿzeseghemett; aztt nem twdom mÿ lezen az ÿwtalma +
the .k. aztt Jrhatom hogh hallal olÿh Nagh wr wagÿok hogÿh | Nÿolcz zazatt adnak el Benne Egh forÿnton, de kwchÿm | Nÿnch hogh kewlthetnek the .k. Benne, mertt Nÿnchenek | hon az zekeres Jobbagÿok, hanem kewlgÿen Egh kwchÿtt .k. | es ÿo halakatt kewldeok the .k.

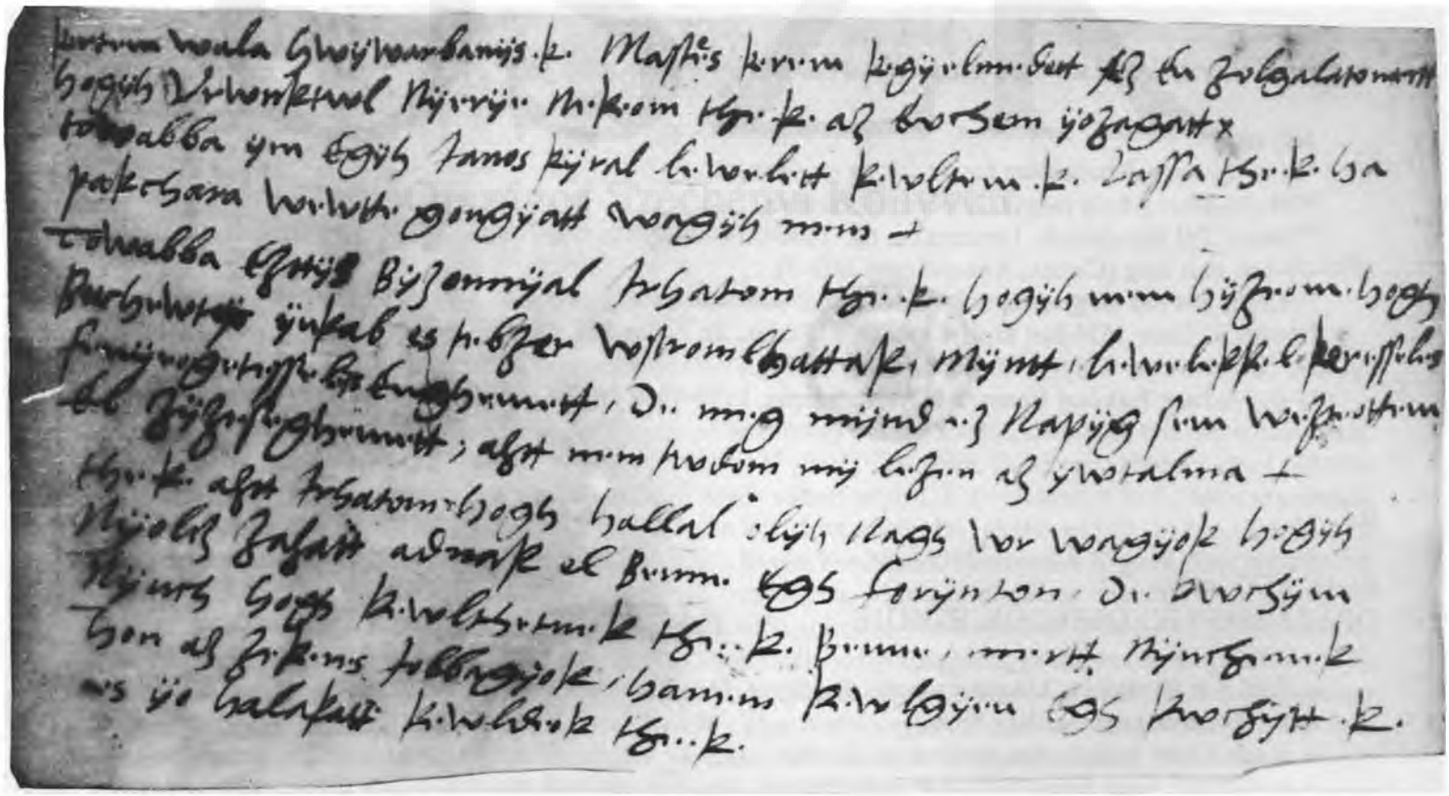
Jegyzetek:

[1]Németújvár, Vas megye, Szombathelytől nyugatra (ma Güssing, Ausztria).

[2]I. Ferdinánd.

[3]Nem valószínű, hogy az a Herczeg Ferenc volna Miklós testvére, aki az 1505-ös országgyűlésen Baranya megyét képviselte – amint ezt HERCZEGH MIHÁLY állítja (T. 22 [1904]: 168), ugyanis adatai pontatlanok, állításai tévesek.

[4]A *h* betű *a*-ból van javítva.

65. Herczeg Miklós levéltöredéke Batthyány Ferenchez ([1526–1540.]) 1r

66.

Velezd, 1527. március 4.
PUTHNOKI IMRE LEVELE RÁKÓCZI FERENCHEZ

Biztosítja arról, hogy Kövér György kész a megegyezésre Vadász birtok ügyében.

- (Thaly Kálmán kéziratgyűjteményében.)
- (Fél ív papíron, papírfelzetes, zöld viaszpecsét nyomával.)
- Rákóczi Ferenc és testvére, Zsigmond velezdi Kövér Jánossal együtt 1517-ben szerezték meg Felsővadászt és Selyebet (volt Perényi-birtokokat) Abauj megyében (T. 2 [1884]: 89; 42 [1928]: 90). Ezekre a birtokokra szerzett zálogjogot a levélben szereplő Tomori Lőrinc is (Csoma, Abauj-Torna 602), aki rokonságban állt mindkét családdal: testvére, Tomori Margit Rákóczi Ferenc felesége, saját felesége pedig Kövér János legkisebb húga, Kövér Margit volt (i. m. 364, 471, 599). Kövér János és a két Rákóczi 1521-ben egyezséget kötött, hogy Kövér magtalan halála esetén a birtokok a Rákócziakra szállnak (T. 2 [1884]: 89–90). Az itt közölt levél bizonyára e birtoküggyel van kapcsolatban, előzménye feltehetően a magtalanul meghalt Kövér János testvérének, Kövér Györgynek valamilyen követelése lehetett. Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy Thaly Kálmán tévesen olvasta el a levélben szereplő Kövér György nevét, azonban az eredeti hiányában megmaradtunk Thaly közlésénél.
- Thaly: Száz. 8 [1874]: 347–8.

Zerethew wram es atÿamfÿa, az kÿ dolog kewez[1] Gÿergÿ kezet, kegelmed kezewt vagÿon vadáz[2] felewl, arroól en ew vele eleget zoltam, ew semÿt egÿebet nem kewan igaznal; azt vegeztem vele, hoog kegelmed, ew es fogÿatok atÿatokfÿait kethewt vag harmat, vaag valamenÿet akartok, valamit azzok vegeznek kezetetek, mÿndenen kez meg maradnÿ; ÿol lehet Thomori lewrincz[3] sokat zolt nekÿ, de nem fogadÿa az ew zauat ebe; ezt kedÿg ÿgen kezenÿ kegelmednek hoog ew reea nem hÿrtelenkettel, ha nem az ew atÿafÿwsagat meg gondoltat, semÿ pert pattuart nem akar ewznÿ kegelmeduel, ezent valazt theg en nekem merht en az the dolgodrol gondot vÿseltem; datum ex velezd[4] feria secunda carnis priui, Anno 1527.

vr. E. pwthnockÿ[5] ppa.

Címzés:
Egregio domino frencisco de rakozc[6] fratri et amico honorando etc.

Jegyzetek:
[1]Téves olvasat, feltehetőleg *kewer* állt az eredetiben.
[2]Felsővadász, Abaúj megye, Miskolctól északra.
[3]Tomori Pál testvérének, Istvánnak a fia. 1506-tól említik, 1517-ben pallosjogot kap, 1526 után Ferdinánd híve, 1538–39-ben halt meg (Csoma, Abauj-Torna 602–3).
[4]Velezd, Borsod megye, Putnoktól délkeletre (ma Sajóvelezd).
[5]Puthnoki Imre 1524-ben királyi kamarás (Fógel, II. Lajos 52), 1526-tól borsodi ispán (Jászay 241), 1531-ben hal meg (Borovszky, Gömör–Kishont 494).
[6]Felsővadászi Rákóczi Ferenc 1489-től szerepel, 1527–1530 között szendrői kapitány (T. 42 [1928]: 90).

67.

Buda, 1527. május 7.
ORSZÁGOS TIZEDSZEDŐK ESKÜJE

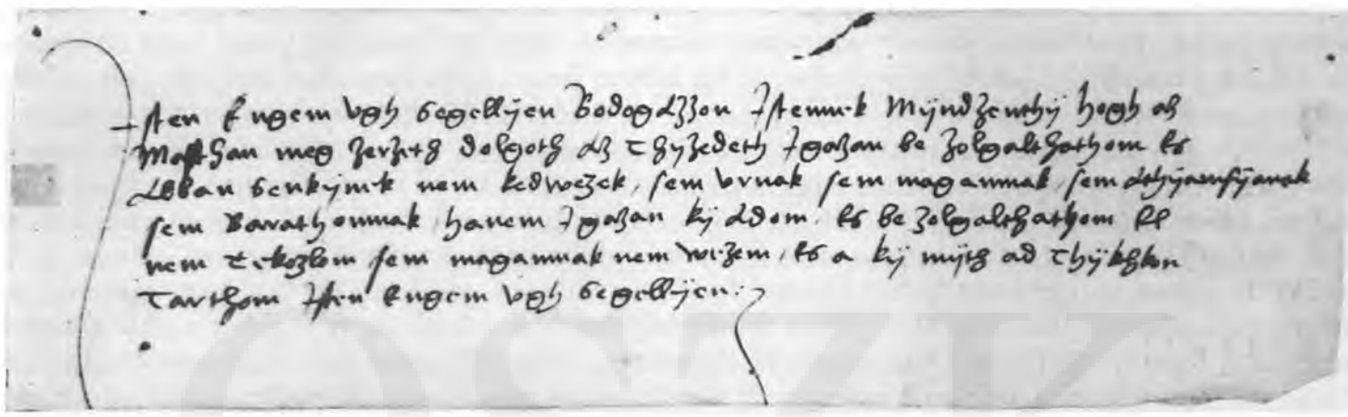
- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. no. 5793.
- 7 × 23 cm-es papíron. Egy fólió.
- János király budai országgyűlése 1527. március 23-án törvényt fogadott el az ország védelmének költségeire fordítandó tized (vagyondézsma) behajtásáról. Az adószedőknek esküvel kellett kötelezniük magukat a tized becsületes beszedésére és a titoktartásra (MOE. 1: 117. III. tc.). A király május 7-én küldött utasítást a tized szedéséről Kassa városának, a latin oklevélhez mellékelték az alábbi magyar nyelvű esküszöveget („iuxta formam iuramenti, quam praesentibus vulgari in sermoni includi fecimus" TörtTár. [1901]: 447). A Kassa Város Levéltárába került iratokból a magyar szöveget Döbrentei Gábor közölte 1840-ben (RMNy. 2/2: 19). A latin oklevelet Kemény Lajos adta ki (TörtTár. [1901]: 447–8), ekkorra azonban a magyar nyelvű melléklet elveszett. A latin oklevél ma is Kassán van (AMK Schwarzenbachiana 1157; mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, Č. 33.), a

magyar melléklet azonban Bártfára került. A bártfai levéltárban nincsen anyaoklevél, így az iratot nem is tudták pontosan keltezni (a borítékon Iványi Béla keltezése szerint: XVI. század második fele, az újabb keltezés szerint: 1527 körül). Bár Döbrentei közlése néhány betűben eltér a Bártfán található eredetinek a szövegétől, valószínű, hogy egyazon iratról van szó.

- RMNy. 2/2: 19.

Jsten Engem vgh segellÿen Bodogazzon Jstennek Mÿndzenthÿ hogh az | Masthan[1] meg zerzeth dolgoth az Thÿzedeth Jgazan be zolgalthathom Es | abban senkÿnek nem kedwezek, sem vrnak sem magamnak, sem athÿamfÿanak | sem Barathomnak, hanem Jgazan kÿ adom, Es be zolgalthathom El | nem Tekozlom, sem magamnak nem wezem, Es a kÿ mÿth ad Thÿthkon[2] | Tarthom Jsten Engem vgh segellÿen:

Jegyzetek:
[1]Az *st* betűk tintafoltosak.
[2]A második *t* betű *k*-ból van javítva.

67. Országos tizedszedők esküje (Buda, 1527. május 7.) 1r

68.

[Pozsony, 1527. július 8. előtt]
THURZÓ ELEK LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Bánkódik azon, hogy Batthyány I. János királyhoz szerződött, kéri, hogy ne menjen még hozzá.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 17.
- 22 × 30,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- A keltezetlen és címzés nélküli levél minden bizonnyal Batthyány Ferenc horvát, dalmát és szlavón bánnak szól. Így közölte Iványi Béla is 1527 körüli keltezéssel (MNy. 37 [1941]: 202, 206). Batthyány Mohács utáni politikai szereplése több ponton feltáratlan. Egy év alatt többször váltott pártot, I. Ferdinánd is és I. János is próbálta megnyerni magának. 1527 tavaszáig Ferdinánd pártján állt, de magatartása inkább tekinthető kivárásnak, mint valóságos elkötelezettségnek: 1526. szeptember 30-án ír levelet Ferdinánd főhercegnek Krusics Péter támogatása ügyében (MHHD. 31: 568), október 26-án érkezik Pozsonyba, Mária királynéhoz (Jászay 134), november második felében pedig Köpcsényben hűséget esküszik 6000 aranyért Ferdinándnak (Jászay 157, 200; Smolka 64–5). Szerémi szerint ott volt Székesfehérváron, János király megválasztásán és koronázásán (Szerémi 115), de ezt más források tagadják (l. Jászay 151; MOE. 1: 16, 52), sőt éppen hűtlensége miatt veszi el tőle néhány nappal a koronázás után János király Vázsony várát, s adja Werbőczynek (Fraknói, Werbőczi 252, 360). Nem vesz részt a pozsonyi országgyűlésen sem, ahol Ferdinándot választják királlyá december 17-én (Jászay 315), annak ellenére, hogy Ferdinánd még levélben is kérte erre (MHHD. 31: 584–5). De nincs ott Cetinben sem, december végén, a horvát rendek királyválasztó gyűlésén (MOE. 1: 77). Közben egyre halogatja a német őrség Bihács várába való bebocsátását (MHHD. 31: 592, 625, 629, 654, 677). Ferdinánd a köpcsényi szerződésben vállalt összeg kifizetését nem tudja időben teljesíteni, ezért 1527 márciusában Batthyány azzal fenyegetőzik, hogy „holnap" áttér János királyhoz, ha „ma" nem kapja meg a pénzt (Smolka 102). Hogy ez a fenyegetés nem volt alaptalan, arra bizonyíték Rauber Kristóf laibachi püspök és Pemflinger István levele március 13-án (MHHD. 31: 631–2), és az a tény, hogy János király budai országgyűlésén, március 23-án nem említik a hűtlenek között,

mert úgy vélik, rövidesen áttér (MOE. 1: 108). Március 13-án Mária királyné fizeti ki végre a tartozást (SMOLKA 103). Batthyány még megvárja, amíg báni fizetését is megkapja Ferdinándtól (MHHD. 31: 665–7), majd július 2. után pénzhiányra hivatkozva lemond báni tisztéről (MHHD. 31: 682–5). Néhány napra rá János királytól késmárki birtokot kap adományul, ahova július 8-án már Budáról ír levelet (WAGNER, Szepes 1: 73. WAGNER a kötet kronológiai mutatójában az adományozást tévesen Ferdinándnak tulajdonítja, l. 462). Thurzó Elek a datálatlan levelet ez idő tájt írhatta. A pontos keltet több ok miatt nem tudhatjuk. Nem ismerjük Batthyány átpártolásának biztos dátumát, mert lemondó levelének keltezése hiányos (MHHD. 31: 685), de szándéka már március óta köztudomású. Nem tudjuk pontosan, mikor kapta meg János király adományát, a levélből nem derül ki egyértelműen, hogy megkapta-e már, vagy csak megígérték neki. Thurzó utal rá, hogy Batthyány *ynnen | waÿdahoz zerzewdeth,* de még nem ment Budára, ezért a levél a késmárkiaknak szóló levél megírása, július 8. előtt keletkezhetett. — Thurzó kézírására jellemző, hogy az *y* feletti ékezetek egyikét, olykor mindkettőt vízszintes vonássá húzza el. Gyakori az olyan *y* betű is, amely felett csak egy pont, illetőleg az ennek megfelelő egyetlen vízszintes vonás látható. E tekintetben egyszerűsítettük átírásunkat, és az *y* fölé csak pontot (egyet vagy kettőt) tettünk.

- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 206.

Nemes wram Es ÿo Barathom, En azt megh | nem ÿrhathom, menemew Banathom wolt azon | Ennekem, hogh kegelmed, Ezen modon ynnen | waÿdahoz[1] zerzewdeth, kÿth kx.[2] mondoth wala | hogh en hÿrem nekewl, ess Tanachom[3] | nekewl nem mÿelne, de ÿm lathom ÿmar | hogh kewes Barathsagom wolt nekem the .kx. | azt Es ÿzenthe wala kx. zÿbrÿk althal[4] | hogh. kx. Emberÿth kewldene ÿde kÿralne | azzonhoz, Es, nekem .kx. mÿnden dolghat | akarathÿat megh ÿzenneÿ, de lam a maÿ | napyk, Semmÿth the .kx. nekem Sem | ÿrth Sem ÿzenth, kÿbewl azt Esmerem | hogh ÿmar nem khell ,kx. az en barathsagom | Es senkÿ nem kell ,kx. thewb Janass Rex|nel,[5] hÿgyhe azt ,kx,. hogh enneÿt erthek | azz kx[6] othwalo[7] dolgaban, hogh heÿa lesen | annak, a mÿth fogatthak, soha nem hÿtthem | wolna hogh ,kx, ÿllıghen zeressen adomantht | waÿdanak harom waraÿrth sem kelleth | wolna ,kx, ÿnnen Elmennÿ, megh lathÿe | .kx. hogh ÿghen megh bannÿe .kx. Ebbelÿ | thetthith, khÿn lathÿe ÿsthen mÿnden oran | bankodom, merth Elwesthed wegre magadoth | barathÿd sem fognak haznalhathnÿ[8], Thwdÿe | kx, hogh hÿtthemre ssok maghÿarth fok .kx. ÿth | lathnÿ, es sockal Jobban fok allanÿ az | mÿ wrŭnk[9] dolga, hogh nem mÿnth .kx. | welÿ awagh hÿsÿ, kÿrewl ÿmar[10] | nem ÿllik nekem ,kx. ÿrnom, ẅghen | es nem hÿnned ha ÿrnam es – || azert ÿm ezen kerem „kx, hogh ÿm en ez[11] | nolcz napokban Semben lesek pall Erseckel[12], hogh | kx, az ÿdeÿgh ne menne waÿdahoz, miigh onnen | mÿnd ketthen .kx, nem ÿrŭnck pall Erseckel | Ebben wthath lelheth .kx, merth ,kx. Jowara lesen | ha kedÿgh soha Barathÿd zowath nem akarod | fogadnÿe Es .kx. nem kell az en barathsagom | sem dolgaÿdhoz zom, nÿncz mith thennē nekÿ | ÿsthen tharczon megh, de soha megh nem bantha | kx, egh dolgath ẅgh nÿndt ezt, ÿm ẅgh ÿrok | kx. mÿnd ÿghaz barathod[13], az wthan sem | wethhet ,kx, ream, ne wezesdel magad nemes[14] | wram, es ne kÿssebeÿch,, megh ÿo wthath lelv̈nk | mÿnden dologban, walozt warak kx tewl

Thurzo[15]

Jegyzetek:

[1]Szapolyai János.

[2]Thurzó egy *x*-szerű jelet használ általános rövidítési jelként latin és magyar szövegben egyaránt. A levél további részében minden *kx*-szel jelölt rövidítés így értelmezendő (vö. **119.** levél).

[3]Utána *nek* kihúzva.

[4]Az első *l n*-ről javítva.

[5]Az első *e* javítva.

[6]A *k* betű valamiről javítva van.

[7]A *w* betű *t*-ről van átírva.

[8]Az *l* utólag van beírva.

[9]I. Ferdinánd.

[10]Utána *nem* kihúzva.

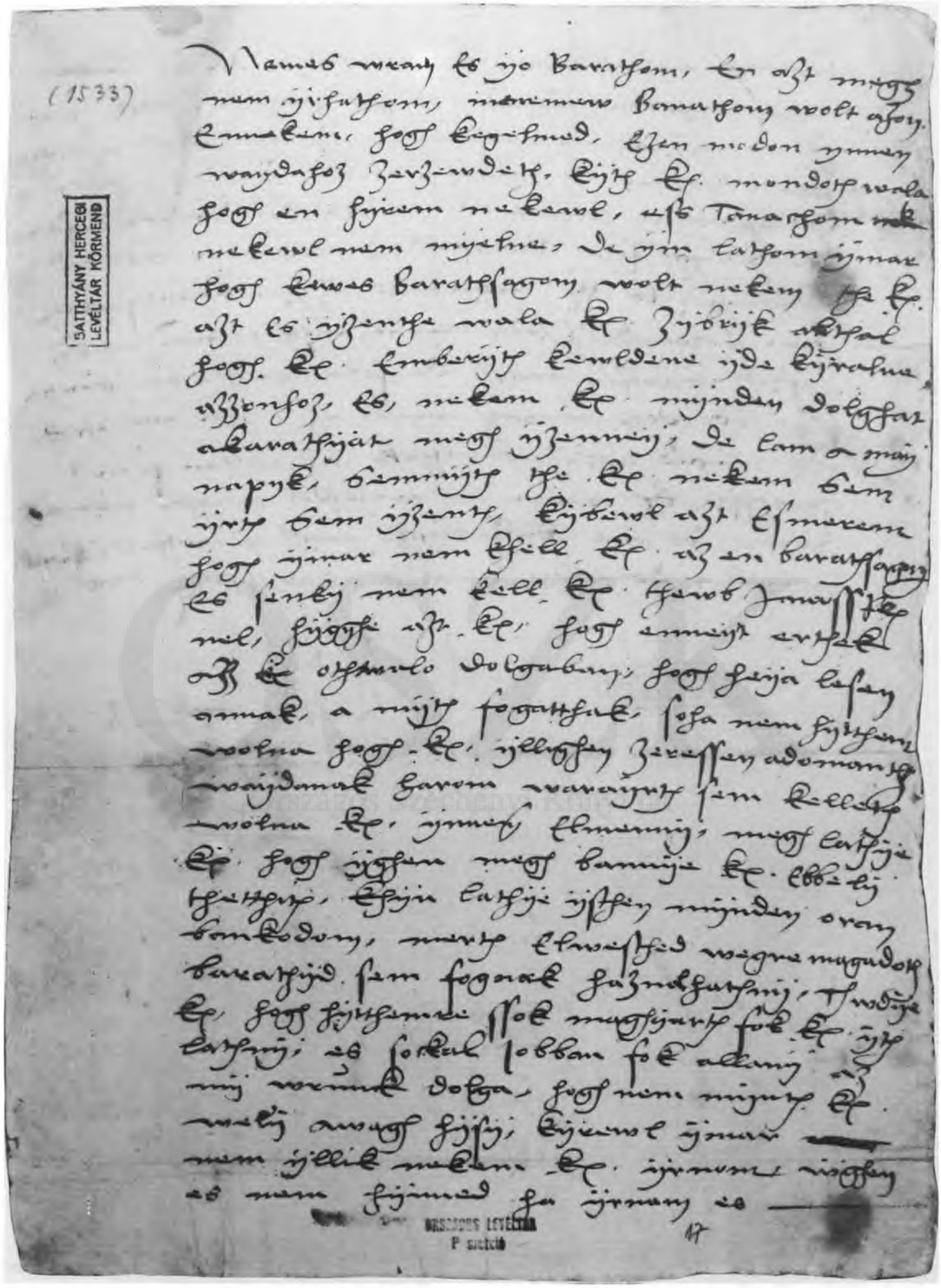
[11]Utána kihúzva *tÿz.*

[12]Várday Pál (1483–1549), Szapolyai híve, 1519-től kincstárnok, 1521-ben veszprémi, 1523-tól egri püspök. János király megkoronázása után kinevezi esztergomi érseknek, de a pápai megerősítést csak később kapja meg. 1527-ben Ferdinándhoz pártol át, 1542-től királyi helytartó.

[13]A *d* valamiből javítva van.

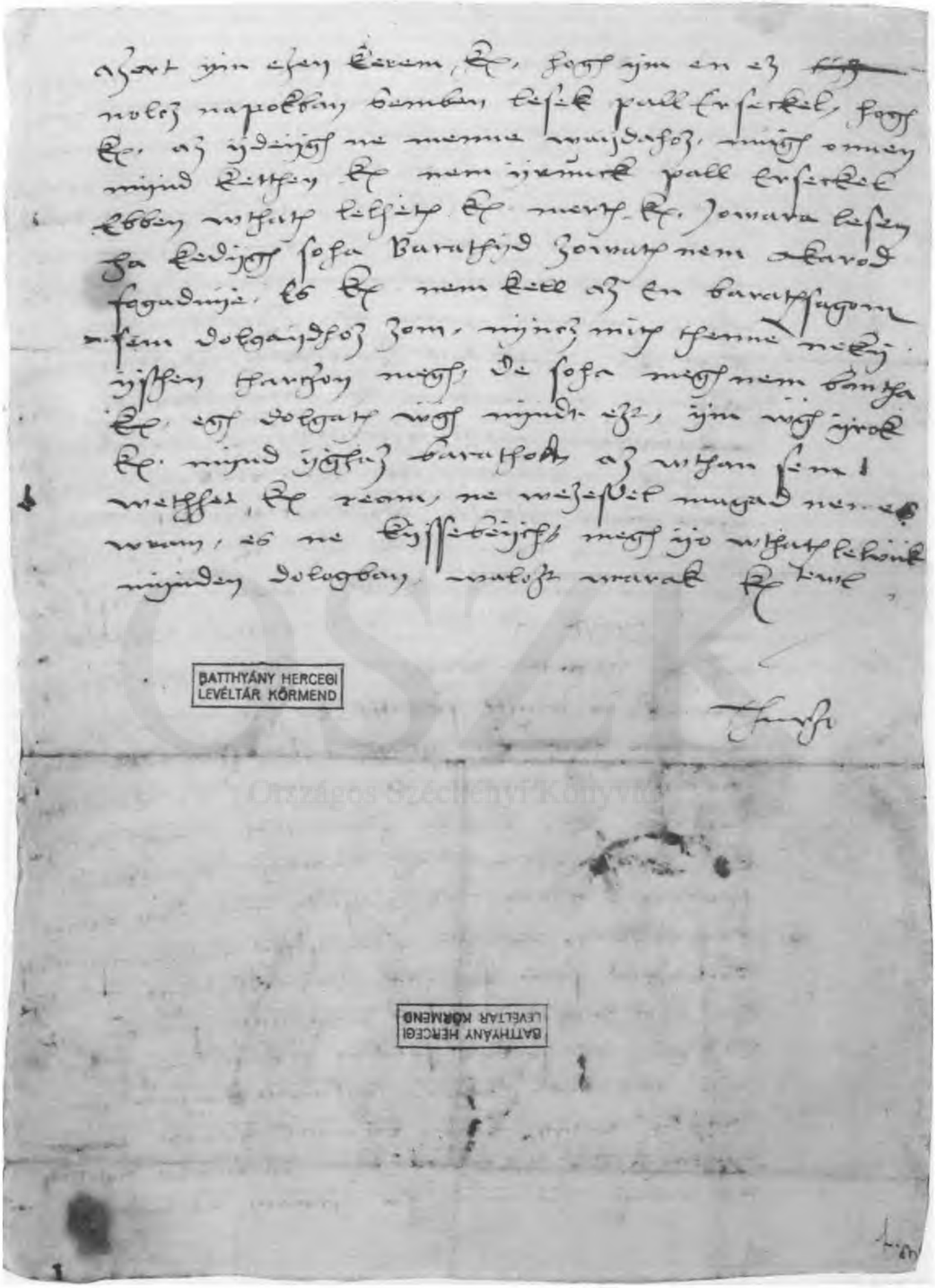
[14]Az *s* betű tintafoltos.

[15]Thurzó Elek (1490–1543), Mária királyné és Ferdinánd egyik leghűségesebb embere. 1517–1520 között körmöci kamaraispán, 1519-ben királyi titkár, 1521-ben főkamarás, 1522-ben és 1525–26-ban kincstartó, 1523–1527 között tárnokmester, 1527-től országbíró, 1532–1542 között helytartó.

SATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

68. Thurzó Elek levele Batthyány Ferenchez ([Pozsony, 1527. július 8. előtt]) 1r

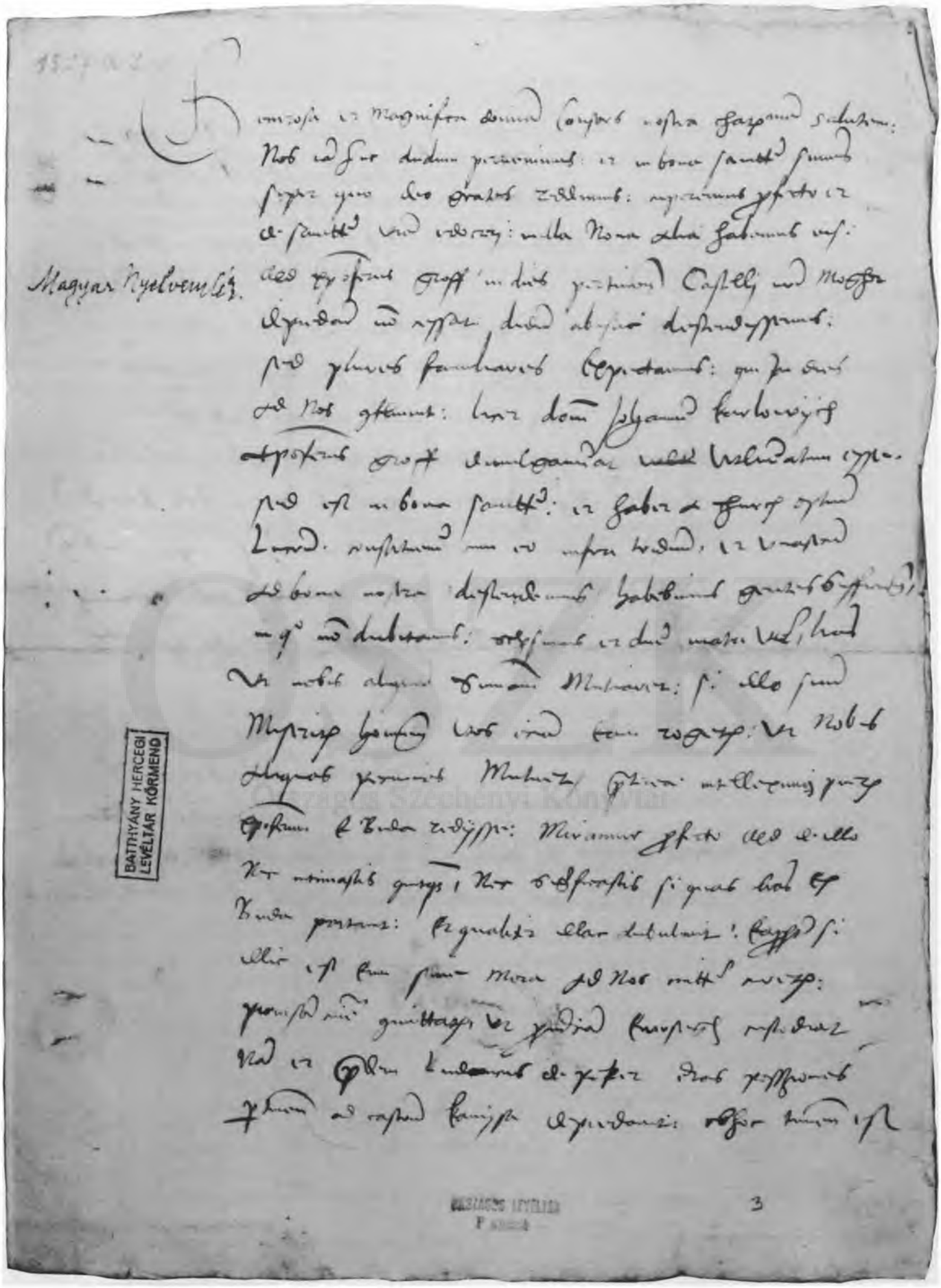

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

Országos Széchényi Könyvtár

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

68. 1v

Magyar nyelvemlék.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

Országos Széchényi Könyvtár

MAGYAR LEVÉLTÁR
P

69. Batthyány Ferenc levele feleségéhez (Varasd, 1527. szeptember 7.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR

BATTHYÁNY HERCEGI

69. 1v, 2v

69.

Varasd, 1527. szeptember 7.
BATTHYÁNY FERENC FELESÉGÉHEZ ÍRT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 3–4.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papír Iv oldalán, a latin levél után. Kívül piros viaszba nyomott, felzetes gemmapecsét: félig jobbra fordult, ülő emberalak. Két fólió.
- A latin levélben beszámol a legújabb hírekről, és Frangepán Kristóf garázdálkodásaira panaszkodik.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 206.

[...] Dat*um* in warasd[1], sabbato p*ro*ximo an*te* festu*m* Nat*ivitatis* | B*eatissi*me Marie V*irginis* .1.5.2.7.
franciscus de Batthÿan comes
comitatus castriferrei *etc*

zerethe leaniom hÿzem ÿstent hogÿ az midolgvnk | mind ÿolezen ees hamar ÿde hozatlak enhozzam ees kerlek | zerethe leaniom semmith ne bankogÿal Jsten mind ÿol agÿa

Címzés:
Generose et Magnifice dom*i*ne Catherine | Batthÿanÿ *etc* Consorti n*ost*re char*issi*me

Jegyzet:
[1]Utána *feria* rövidítése kihúzva. — Varasd, Varasd megye, Zágrábtól északkeletre (ma Varaždin, Jugoszlávia).

70.

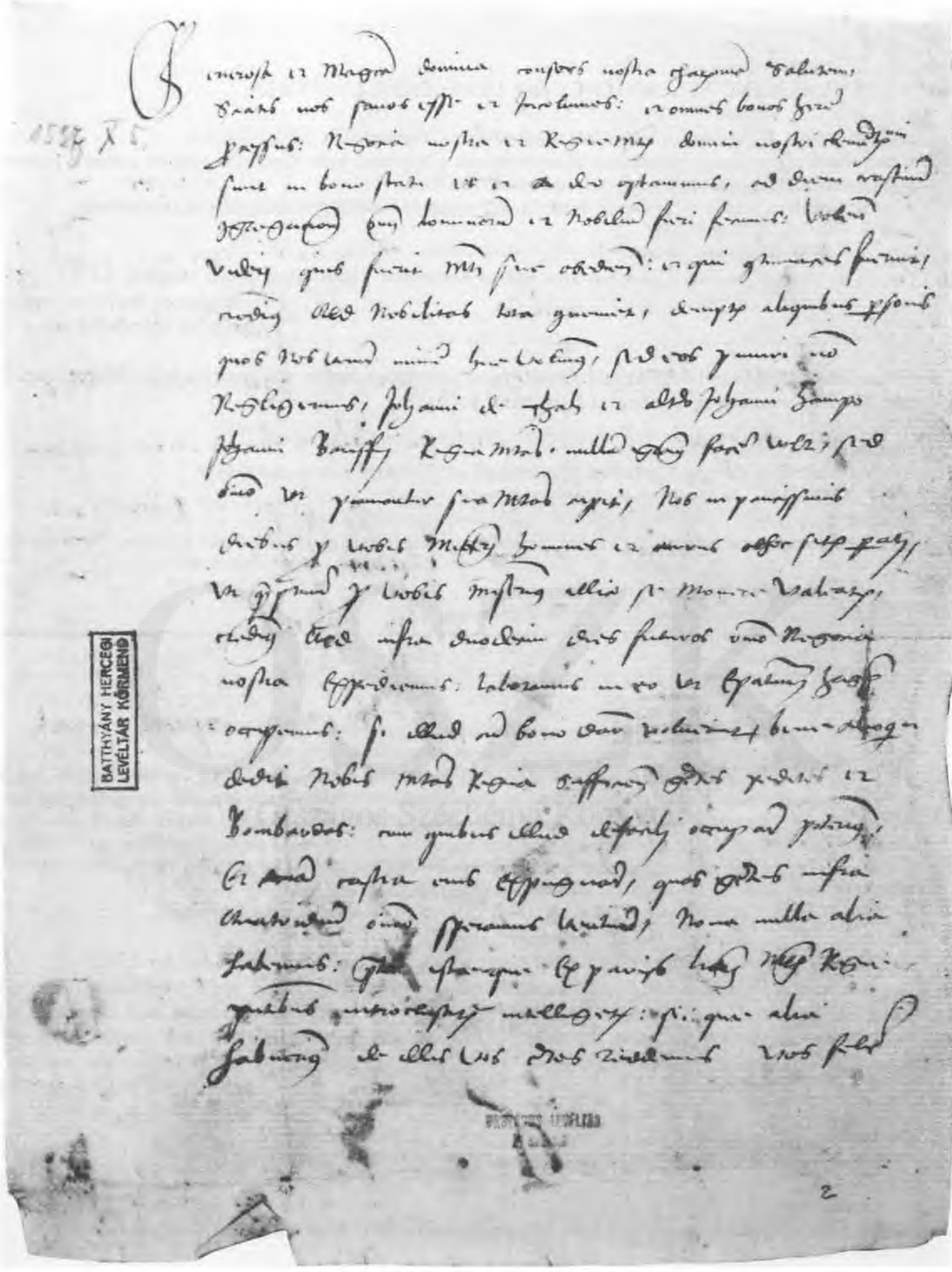
Körös, 1527. október 5.
BATTHYÁNY FERENC FELESÉGÉHEZ ÍROTT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 2.
- 22 × 29 cm-es papíron, vörös viaszba nyomott felzetes gemmapecséttel (l. **69.**). Egy fólió.
- 1527. szeptember 27-én, Varasd ostrománál meghal Frangepán Kristóf, Batthyány legfőbb ellenfele, János király horvát, szlavón bánja. Halálával János szlavóniai pártja felbomlik. Batthyány erről és a várható fejleményekről számol be a latin levélben. Bízik benne, hogy Tahy János, Hampo (Ernuszt) János és Bánffy János nem lesz kedves Ferdinánd előtt, továbbá, hogy tizenkét napon belül elfoglalhatja a zágrábi püspökséget. Reményei részben valóra váltak: az októberi körösi gyűlésen a szlavóniai rendek hűséget esküdtek Ferdinándnak (MOE. 1: 168), de Erdődy Simon a zágrábi püspökségben maradt haláláig, 1543-ig.
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 229. 1524. október 8-i téves keltezéssel.

[...] dat*um* crisÿ[1] sabbato p*ro*xımo post festu*m* b*eat*y | franc*i*sci Confessor*is* anno d*omi*nı .1.5.2.7.
ÿo katvs een zerethe leaniom tvdod hogÿ sokzer | mondotam neked hogÿ nagÿ[2] az wr Jsten ees megh | zerzÿ az mi dolgvnkkat ees mindden embernek ÿ vÿselÿ | dolgat kÿ ÿtÿle keresÿ az mi dolgvnk hala Jstennek | ÿol vagÿon kÿt nem eerdemlettink volna merth az[3] | kÿk[4] enkem gonozomat[5] kevantak azokat Jsten en[6] birtokom | ala atta nagÿob rezet[7] az thebÿt ees. hamar varom | Jstentÿl hogÿ een bÿrtokom alat leeznek
az the atÿad batÿani ferench

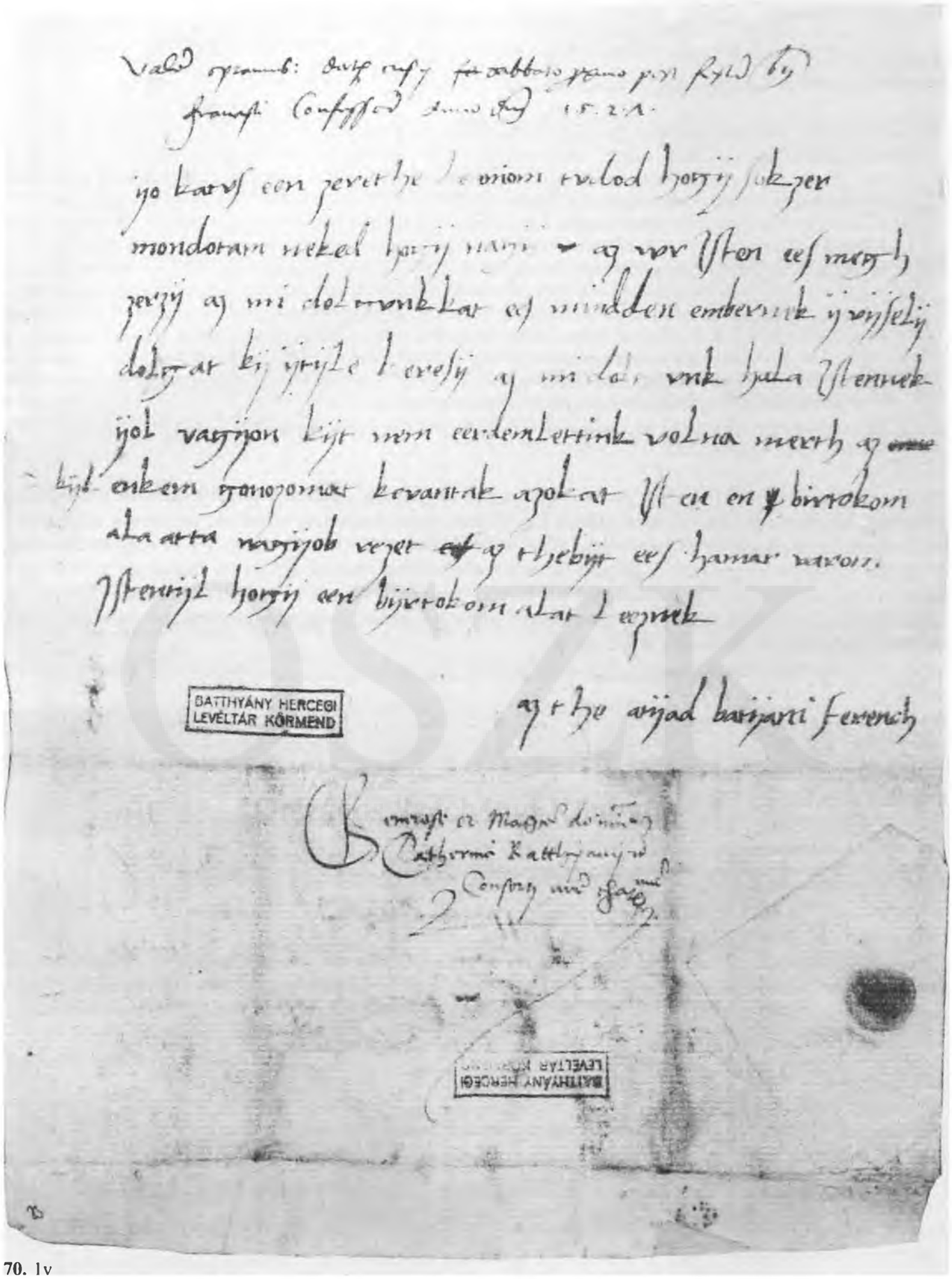
Címzés:
Generose et Mag*nifi*ce dom*i*ne | Catherine Batthÿanÿ *etc* | Consortj n*ost*re char*issi*me

Jegyzetek:
[1]Utána *feria* rövidítése kihúzva. — Kőrös, Körös megye, Zágrábtól északkeletre (ma Križevci, Jugoszlávia).
[2]Utána *v* kihúzva.
[3]Utána *enne* kihúzva.
[4]A sor elejére utólag van jelöléssel betoldva.
[5]Az *a* betű valamiről javítva.
[6]Utána egy betű kihúzva.
[7]Utána *ees* kihúzva.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

70. Batthyány Ferenc levele feleségéhez (Körös, 1527. október 5.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

70. 1v

71.

[Buda, 1527. november 5. után]
HŰSÉGESKÜ I. FERDINÁND KIRÁLYNAK

- (A pozsonyi káptalan levéltára, protocollum Farkassianum 156.)
- —
- Az 1527 októberében és novemberében tartott budai országgyűlésen I. Ferdinándot megkoronázták (november 3.), és a magyarországi rendek hűségesküt tettek a királynak (AZT. 3 [1897]: 336–7). Az eskü szövegét a pozsonyi káptalan levéltárában levő eredeti alapján KOVACHICH MÁRTON (Supplementum ad Vestigia Comitiorum apud Hungaros. Buda, 1800. 3: 123) közölte több hibával, majd DÖBRENTEI GÁBOR pontosabban (RMNy. 2/2: 20), és KAPÁS L. AURÉL részben modernizált helyesírással (AZT. 3 [1897]: 337). Az esküt 1527. november 5-én tette le negyvenöt főpap és főúr (ez alapján keltezi DÖBRENTEI erre a dátumra), 1528-ban két és 1530-ban egy eskütevő volt még. Mindezek az információk feltehetőleg a szöveget őrző protokollumban olvashatók. KAPÁS csak az évszámot említi keletnek, ZOLNAI GYULA pedig megjegyzi, hogy a szöveg lehet 1530-as másolat is (MNy. 1 [1905]: 119–20). Az eredeti hiányában nem dönthető el, hogy valóban 1527. november 5-én írták-e a szöveget, vagy valamivel később másolták be a könyvbe, ezért november 5. utánra keltezzük elfogadva az aznapi keltezést is. Kiadásai közül a legpontosabbnak tűnőt, DÖBRENTEI szövegét közöljük.
- KOVACHICH: Supplementum ad Vestigia Comitiorum apud Hungaros. Buda, 1800. 3: 123; RMNy. 2/2: 19–20; KAPÁS: AZT. 3 [1897]: 337.

En n. Eſkezem elew ÿſtenre. az ew ʒenth ānÿara mÿnd az ʒentekre. hogh felſeges feÿedelmnek ferdinandos wramnak. magÿarorʒagnak es chehorʒagnak kÿralÿanak, aʒ en kegÿelmes vramnak, mÿndenek ellen. ÿeleſ-ben kedeek. az ew ellenſeghÿ es engedetlenÿ ellen, atalanfogwa senkÿt ki nem veven. hÿw es engedelmes leʒek, es aʒ En Ertelmem ʒerent igaz es haʒnos tanachot adok mÿnd aʒokrol Kÿket ew felſegenek meltoſagara haʒnara avag artalmara eſmerendewk lenÿ Ew felſeget ʒorgalmatoſſon es hÿven tudoſſa teʒem az Eẅ ÿavara telÿes ereÿmvel gondolok, gonoʒat El tawoʒtatom. az ew felſegenek tÿtok tanachat meg nem yelentem, ÿſten Engemet ÿgh segelÿen es iſtenek mÿnd ʒenthÿ:

72.

Terebes, 1528. január 2.
CSELEY KELEMEN LEVELE KAKUKK MIHÁLYHOZ

- AMK Supplementum Halagianum, Missiles 1528. 1365/43.
- 16 × 22 cm-es papíron, zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- KEMÉNY: TörtTár. [1890]: 200.

Egregie domine ac patre honorando, post salutem et commendacionem, misi | Erga dominacionem vestram hunc Nobilem Martinum Kelechenÿ[1] famulum meum | pro certis refferendis, cuius verbis eadem fidem adhiberet, et eandem | felicem valere cupio ex therebes[2] feria quinta post circumcisionis | domini anno eiusdem 1528

Vester filius kelemen cheleÿ[3] *etc*

Kívül:
Jdwesseggel, eghesseghel[4], Jo zerenchewel, thewb pezzel | keweseb bÿnnel, mwlassa kegelmeth ez wÿ esthen-deth | mynd ez en wraymal a kassaÿ polgarwrakkal, es | az En gazdamassonnÿÿal a kassaÿwal[5]

Címzés:
Egregio domino Michaeli | kakwk[6], Judici cassowyensy | patri honorandissimo

72. Cseley Kelemen levele Kakukk Mihályhoz (Terebes, 1528. január 2.) 1rv

Jegyzetek:

[1]A Zemplén megyei Kelecsényi családból való (Csánki 1: 374).

[2]Terebes, Zemplén megye, Kassától délkeletre (ma Trebišov, Csehszlovákia).

[3]A Zemplén megyei Cseley család tagja (Csánki 1: 369). Négy hónappal a levél megírása után már halott volt: Kassa város bírája jelenti 1528. május 20-án Báthori István nádornak, hogy Cseley Kelemen deákot, terebesi várnagyot és provizort egy vacsora alkalmával Athinai Simon deák, újhelyi és pataki várnagy megölte (ETE. 1: 380–1).

[4]A második *h* valamiről javítva.

[5]Az *ÿ* utólagos betoldás, az *l* javítva *y*-ról.

[6]Kakukk Mihályt 1514-ben már Kassa bírájaként említik (Barta–Fekete Nagy 125–6).

73.

Németújvár, 1528. szeptember 9.
THURZÓ ELEK SZERELMES LEVELE SZÉKELY MAGDOLNÁHOZ

Mentegetőzik, amiért nem tudott hozzá utazni, szerelméről biztosítja.

- OL Dl. 24774.
- 21 × 26,5 cm-es papíron, kívül piros viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke. Egy fólió.
- Pauler Gyula említette először az Országos Levéltár kiállítási katalógusában (A magyar királyi Országos Levéltárban közszemlére kitett okleveleknek jegyzéke. Bp., 1882. 17), és egy rövid részt idézett is belőle modernizált átírásban. Zolnai Gyula betűhív átiratban és fakszimilével adta ki (Nyeml. 337–8). Mindketten 1525-nek olvasták a keltezés évszámát. A hibás keltezést Lampérth Géza igazította ki (MNy. 13 [1917]: 270–1). Az évszám utolsó jegye ugyan nem „szabályos" 8-as, de a címzett, Thurzó jegyese (a címzésben *sponse nostre*), 1525-ben még felsőlendvai Széchy Tamás felesége volt. Ugyanilyen 8-as van Thurzó egyik későbbi levelének napi keltezésében is (**119.**). Kézírására vö. **68.**
- Nyeml. 237–8. hasonmással.

Zerelmes magdalna azzon, hogh En oda hozzÿad nem | menthem, ezt Semmÿ, ÿdegensegre ne weghÿed | merth Emberth senkÿth Eremesben nem lathok | naladnal, de tegnap megh ÿram hogh, oka waghÿon | mÿrth En oda Lÿndwaba[1] most nem mehethek | kÿth ÿdew Jarthaban[2] megh Erthes, azÿrth kerlek | azon En zerelmes athÿamffÿa, hogh Ebbewl[3] ne | wegh magadnak walamÿ, nehez gondolathodt | Es Eghebre ne wellÿed, merth zÿwenzerinth[4] | kÿwannalak lathnÿe, wolna Es mÿrewl szolu̇nk[5] | Elegh ÿless[6] dolgoghrol, ha hele es ÿdew wolna | En azt erthem, hogh kÿ morhahoz bÿzstal. hogh | Czak the magad thwnad[7] hogh annak walamÿ | heÿa waghÿon, azert a Rawass nep mÿa kar[th][8] | ne wallÿ, En a thÿ dolgothokath nem erthem | wr ÿsthen tarczon megh En serethew magdalnam[9] | nagh ÿo Egessegben, mÿnketh Ell sse welegh | dat*um* nemethwÿwarba 9 septembr*is* 1528

Thurzo Elek

Címzés:
Magnifice ac G*ener*ose dom*i*ne | magdalene zekel d*e* ornosd[10] | sponse n*ost*re Car*issi*me

Jegyzetek:

[1]Felsőlindva (Felsőlendva) Vas megye, Muraszombattól északnyugatra (ma Grad, Jugoszlávia).

[2]A *h* betű utólag van betoldva.

[3]A szókezdő *E* javítva.

[4]A szókezdő *z s*-ről van javítva.

[5]A *z*-t utólag, az *s* alsó részéhez toldotta be.

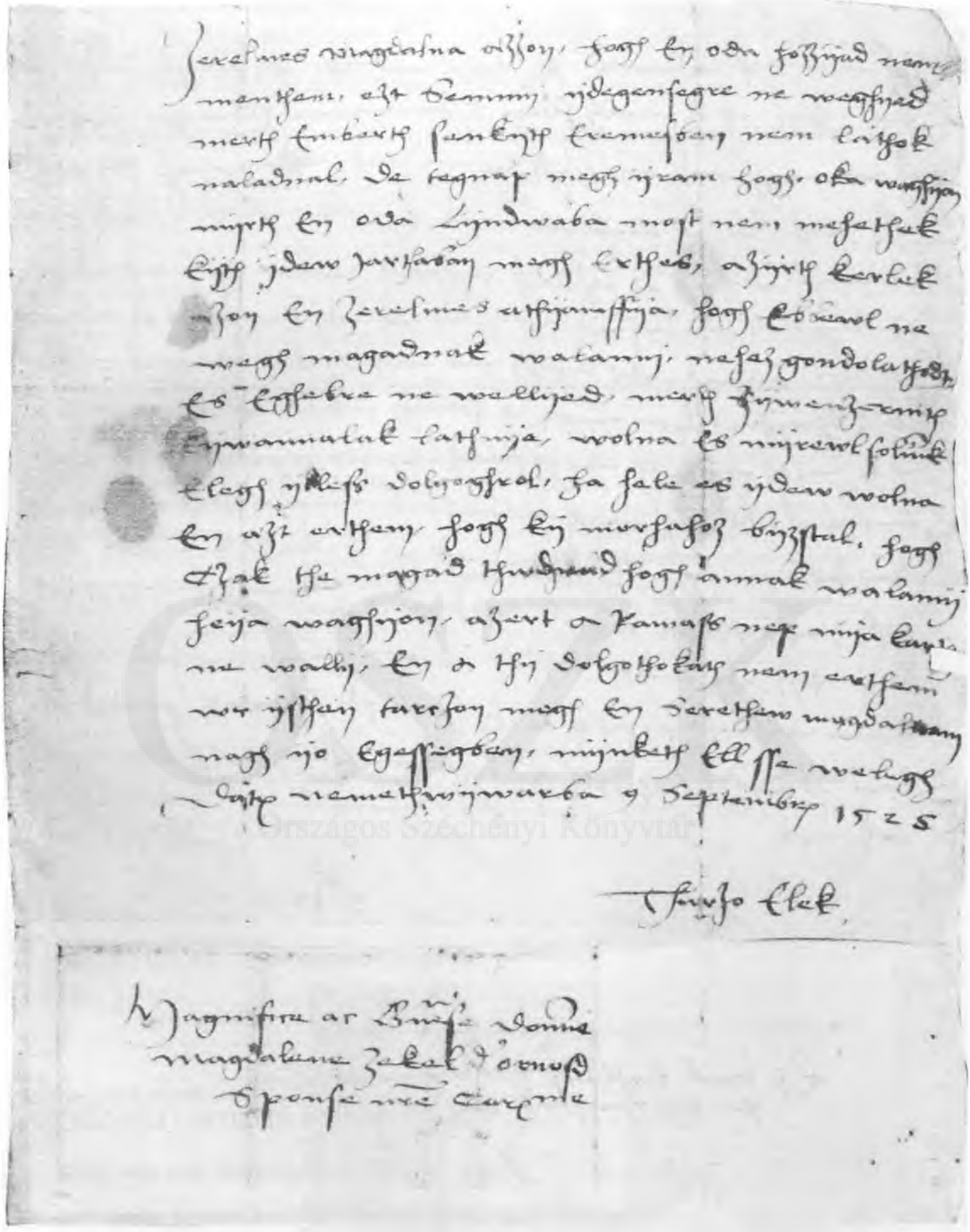
[6]Az *l* előtt tintafolt.

[7]A szó valamiről javítva.

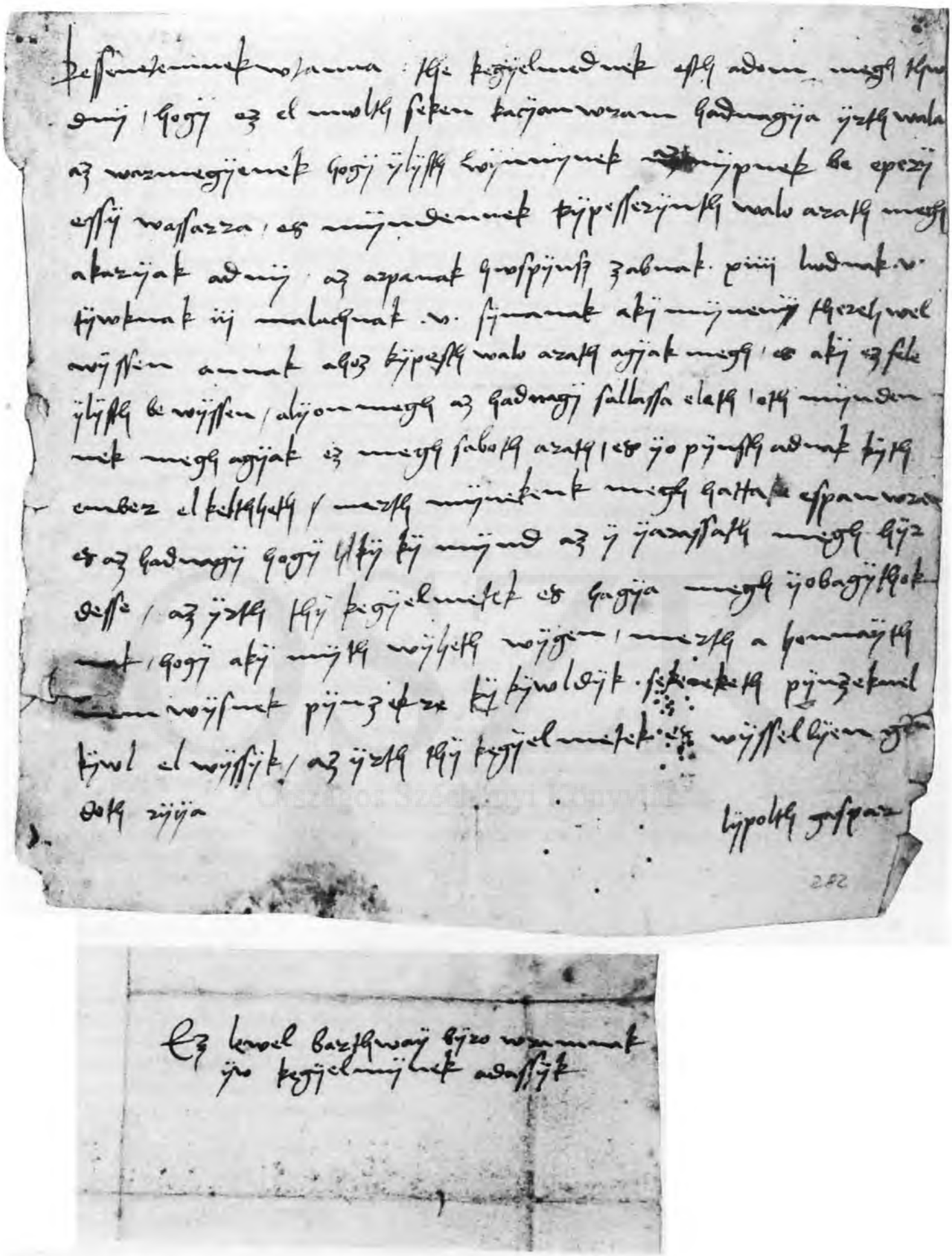
[8]A két utolsó betű helyén, a pecsét hasítékánál lyukas a papír.

[9]Az *n* betű tintafoltos.

[10]Ormosdi Székely Magdolna (Nagy 10: 531, 560) első férje felsőlindvai Széchy Tamás volt, aki Mohácsnál halt meg (Sziklay–Borovszky, Vas 581), második férje Thurzó Elek, majd ennek halála után, 1544-ben férjhez ment Pernstein Jánoshoz (PodmOkl. 3: 302, 333; T. 56 [1942]: 71). 1549-ben már ismét mint özvegyet említik (PodmOkl. 4: 11). 1551 előtt halt meg (Szentgotthárd 87, 108).

73. Thurzó Elek szerelmes levele Székely Magdolnához (Németújvár, 1528. szeptember 9.) Irv

74. Lipolth Gáspár levele a bártfai bíróhoz ([1528–1537.]) 1rv

74.

[1528–1537.]
LIPOLTH GÁSPÁR LEVELE A BÁRTFAI BÍRÓHOZ

Értesíti arról, hogy Katzianer hadnagyának utasítása szerint kötelesek az eperjesi vásárra élelmiszert vinni.

- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. no. 6604.
- 20 × 21 cm-es papíron, viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- A keltezetlen levélben említett Hans Katzianer, I. Ferdinánd hadvezére 1527-ben indított hadjáratot a Felvidéken. 1528-ban már fővezérként verte szét János király seregét a Kassa melletti Szinánál, s ekkor fosztotta ki először a Szepességet. 1530-tól 1537-ig, az eszéki csatavesztésig Ferdinánd országos főkapitánya. Ezt követően, 1539-ben bekövetkezett megöletéséig kegyvesztett volt. Tehát a levél 1528 és 1537 között keletkezhetett. A levélíró Lipolth Gáspár szolgabírónak a 30-as évekből több német nyelvű levele található Bártfán, 1548-ban Lipolth Ferenccel közösen írt magyar nyelvű levelet, és egy keltezetlen, valószínűleg a 40-es évek második feléből származó magyar levele is van ugyanitt.
- SZÁDECZKY: TörtTár. [1882]: 394. modernizált átírással, keltezés nélkül; RHODY, Érdekes adatok Bártfa szabad királyi város múltjáról. Bp., 1903. 25. 1530-asként.

Kessenetemnekwtanna the kegÿelmednek esth adom megh thw|dnÿ, hogÿ ez el mwlth seken[1] kacÿan[2] wram hadnagÿa ÿrth wala | az warmegÿenek[3] hogÿ ÿlÿsth wÿnnÿnek az[4] nÿpnek be eperÿ|essÿ wassarra, es mÿndennek kÿpesserÿnth walo arath megh | akarÿak adnÿ, az arpanak hwspÿnsz zabnak. xiiij lwdnak .v. | tÿwknak iij malachnak .v. sÿnanak akÿ mÿnemÿ[5] therehwel | wÿssen annak ahoz kÿpesth walo arath agÿak megh, es akÿ ez fele | ÿlÿsth be wÿssen, alÿonmegh az hadnagÿ sallassa eleth, oth mÿnden|nek megh agÿak ez megh saboth arath, es ÿo pÿnsth adnak kÿth | ember el kelthheth, merth mÿnekenk megh hatta[6] espanwrā | es az hadnagÿ hogÿ[7] kÿ kÿ mÿnd az ÿ ÿarassath megh hÿr|desse, az ÿrth thÿ kegÿelmetek es hagÿa megh ÿobagÿthok|nak, hogÿ akÿ mÿth wÿheth wÿgen, merth a honnaÿth | nem wÿsnek pÿnzekre kÿ kÿwldÿk sekereketh pÿnzeknel|kÿwl el wÿssÿk, az ÿrth thÿ kegÿelmetek es wÿssellÿen gon|doth rÿÿa

lÿpolth gaspar

Címzés:
Ez lewel barthwaÿ bÿro wramnak | ÿw kegÿelmÿnek adassÿk

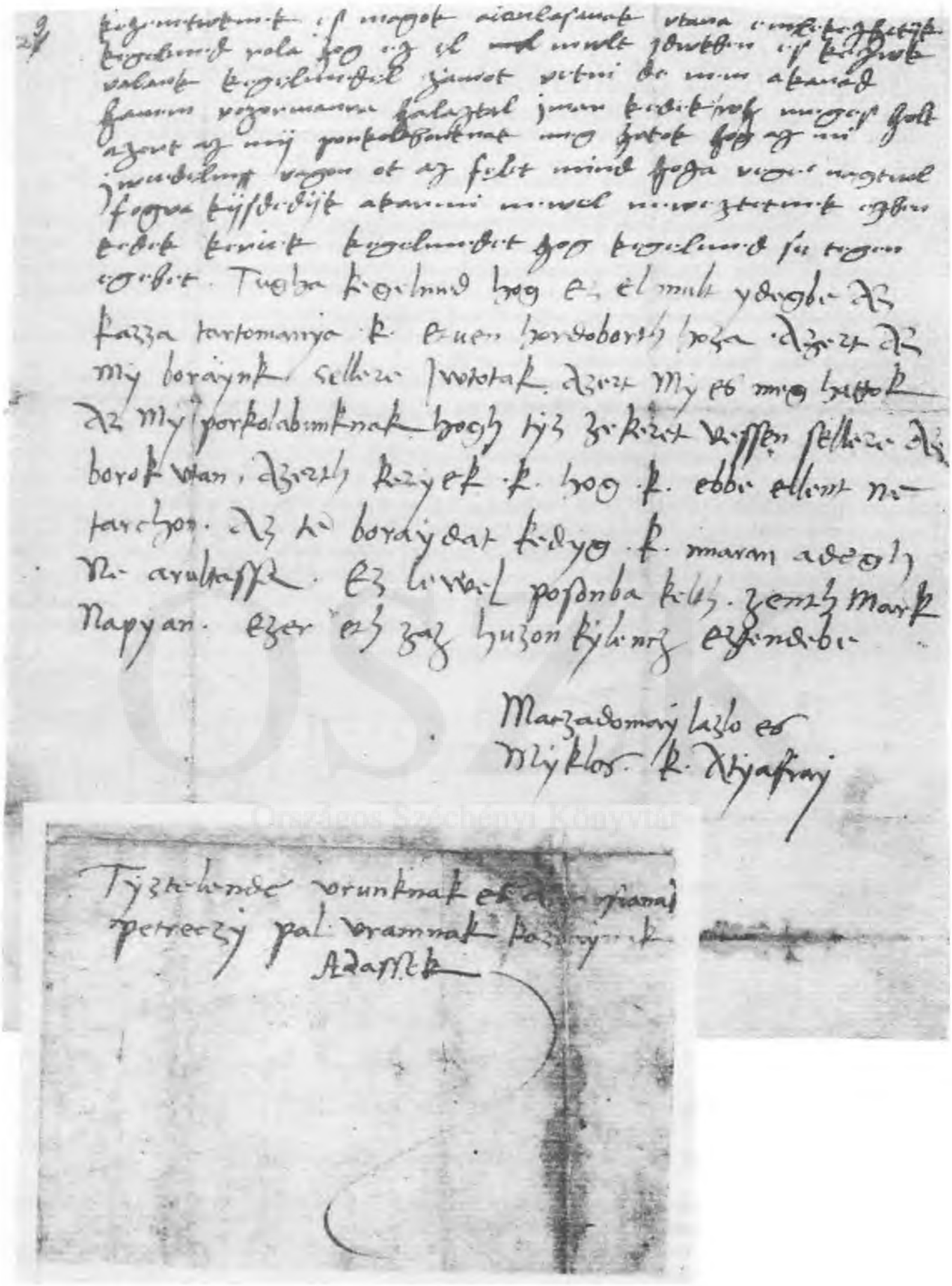
Jegyzetek:
[1]Szék 'vármegyei törvényszék'.
[2]Hans Katzianer.
[3]Sáros vármegye.
[4]A szó kitörölt betűkre van írva.
[5]A második *ÿ* javítva.
[6]Utána két betű kitörülve.
[7]Utána *ht* kitörülve.

75.

Pozsony, 1529. április 25.
MACEDÓNIAI LÁSZLÓ ÉS MIKLÓS LEVELE PETRŐCZY PÁLHOZ

Kérik, hogy amíg ők árulják Sellyén a borukat, a címzett ne árulja ott sajátját.

- ŠÚA SSR, Spoločný archív rodu Révay, Korešpondencia, Adresáti mimo rodu Révay. 1521–1641. lad. 1. fasc. 5. fol. 5. (A br. Révay család kisselmeci levéltára.)
- 21 × 21,5 cm-es papíron, kívül felzetes, piros viaszba nyomott viaszpecsét töredéke, melyben címerpajzsot tartó sárkány [?] látható. Egy fólió.
- —
- FRANKL [FRAKNÓI]: Száz. 7 [1873]: 45; ECKHARDT: MNy. 51 [1955]: 358. K. OBERMAYER és HORVÁTH szerint (Száz. 93 [1959]: 799) kiadták az ItK. 1 [1891]: 413. lapján is, ez azonban tévedés, ott csak Macedóniai László nevét említik.

75. Macedóniai László és Miklós levele Petrőczy Pálhoz (Pozsony, 1529. április 25.) 1rv

kezenetwknek es magok aianlasanak vtana emlekezhetÿk[1] | kegelmed rola hog ez el[2] mwlt jdwkben es kezwk | valank kegelmedel zamot vetni de nem akarad | hanem vozormanra[3] halaztal jmar kedek wh[4] meges holt | azert az mÿ porkolabonknak[5] meg hatok hog az mi | jwuedelm[6] vagon ot az felet mind hoza vege' nagtwl | fogva kÿsdedÿk akarmi newel neweztetnek ezben | kedek keriek kegelmedet hog kegelmed se tegen | egebet.Tugha[7] kegelmed hog ez el mult ydegbe Az | kazza[8] tartomanÿa .k. etuen hordoborth hoza. Azert Az | Mÿ boraÿnk sellere[9] Jwtotak. Azert Mÿ es meg hattok | Az Mÿ porkolabunknak. hogh tÿz zekeret vessen sellere Az | borok vtan, Azerth kerÿek .k. hog .k. ebbe ellent ne | tarchon. Az te boraÿdat kedÿg .k. imaran adegh | Ne arultassa. Ez lewel posonba kelth. zenth Mark | Napÿan. ezer eth zaz huzon kÿlencz eztendebe

Maczadoniaÿ Lazlo[10] es
Mÿklos. k. Atÿafiaÿ

Címzés:
Tÿztelende vrunknak as A[tÿam]fiana[k][11] | petreczÿ pal vramnak kaz[za]ÿ[na]k[12] | Adassek

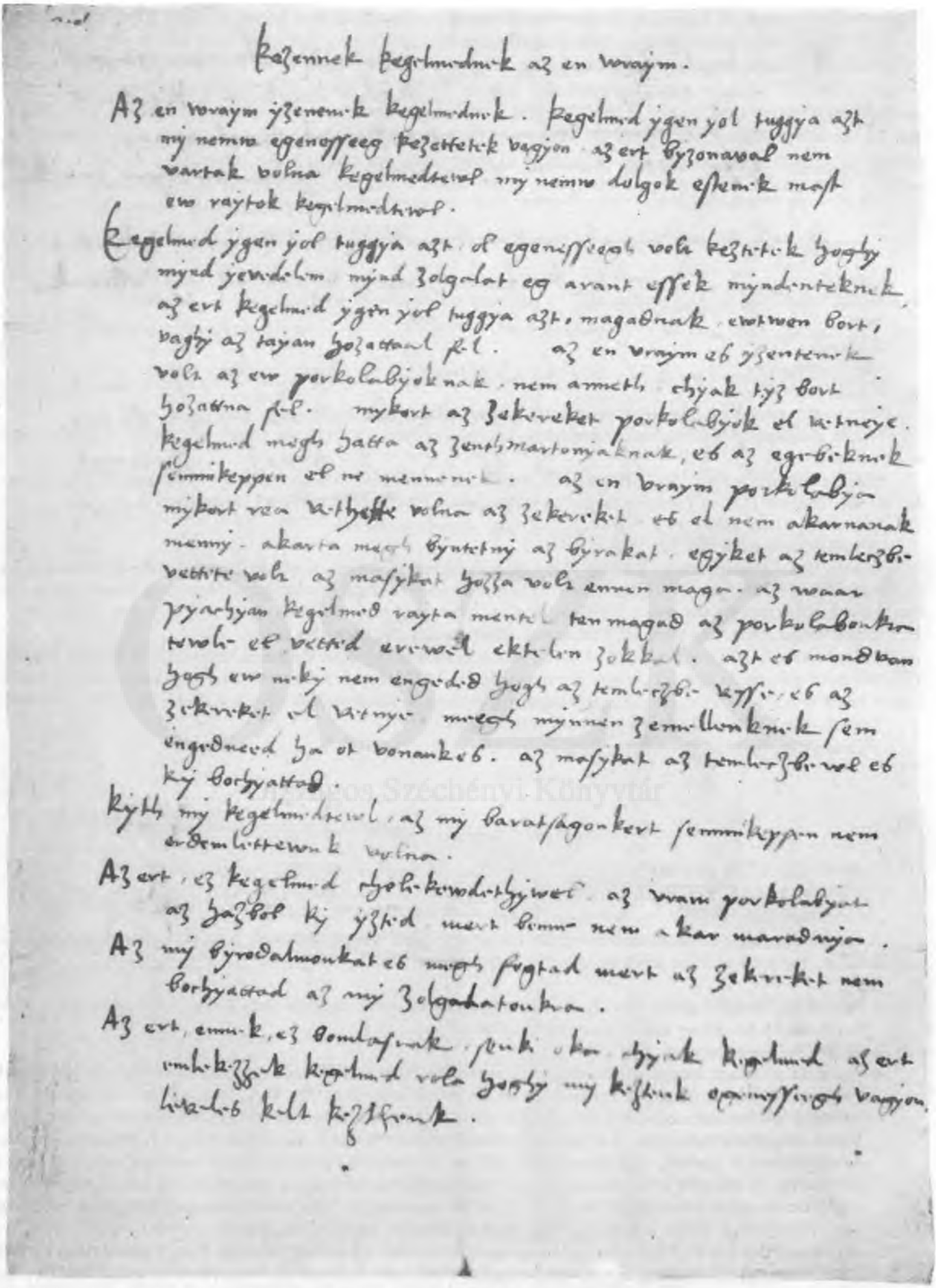
Jegyzetek:
[1]Az *l* betű javítva.
[2]Utána *mvl* kihúzva.
[3]ECKHARDT szerint a német *Wassermann* név magyaros írása lehet (i. h.).
[4]A két szó túlságosan közel került egymáshoz, feltehetőleg ezért a levélíró egy ferdén álló vonalat húzott a *kedek* és az *wh* közé.
[5]Esetleg Csalticzky Péter, aki 1528-ban lévai, majd 1543-ban és később kaszai várnagy volt (RUDNAY, Ujfalussyak 48, 58, 60), 1549-től 1552-ig Trencsén megye szolgabírájaként említik (PodmOkl. 4: 79, 489).
[6]A szóvégi *e* betű áthúzva.
[7]E szótól kezdődően más kéz írása.
[8]Kasza vára, Trencsén megye, Lévától (Illava) északkeletre (ma Košeca, Csehszlovákia). A várat és tartozékainak (l. FEKETE NAGY, Trencsén 70–1) egy részét 1527-ben Ferdinánd király Szapolyaitól hűtlenség címén elvette, és Petrőczynek adományozta (RUDNAY, Ujfalussyak 47–8, 51).
[9]Sellye (Vágsellye), Nyitra megye, Pozsonytól keletre (ma Šal'a, Csehszlovákia).
[10]Macedóniai László (1479 k.–1536) 1520-ig pécsi kanonok és baranyai főesperes, 1520–1526-ig szerémi püspök, 1526-ban pécsi prépost és egri őrkanonok, királyi tanácsos, 1527-től az I. Ferdinánd által kinevezett váradi püspök. Ismert humanista, 1522-ben a nürnbergi birodalmi gyűlés magyar követségének szónoka. (Száz. 92 [1959]: 773–801.)
[11]A szó eleje kikopott, a végét a papír szélével levágták.
[12]Kikopott a papír.

76.

[1529. április 25.–1529. szeptember]
A MACEDÓNIAIAK PETRŐCZY PÁLHOZ INTÉZETT FELSZÓLAMLÁSA

A címzett megszegte a Macedóniai fivérekkel kötött egyezséget: megakadályozta, hogy porkolábjuk teljesítse urai megbízatását. Ezért követ útján kérik az egyezség megtartására.

- ŠÚA SSR, Spoločný archív rodu Révay, Korešpondencia, Adresati mimo rodu Révay. 1521–1641. lad. 1. fasc. 9. fol. 28. (A br. Révay család kisselmeci levéltára.)
- 21,5 × 29,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- A címzés, aláírás és megpecsételés nélküli iratot minden bizonnyal Macedóniai László és Miklós nevében írták Petrőczy Pálnak, és összefügg Petrőczyhez írt két másik levelükkel (**75., 81.**). Tartalma az 1529. április 25-ei keltezésű levélhez kapcsolódik: a szövegből az derül ki, hogy Petrőczy nem teljesítette a Macedóniaiak kérését, hanem megakadályozta, hogy a tíz szekérrel elszállíthassák a borukat. Ez alapján az irat 1529. április 25. után keletkezhetett. A későbbi, 1529 szeptembere előtt írt levélnek (**81.**) pedig a kézírása azonos ennek az iratnak a kézírásával. A második levél kikövetkeztetett keltezése (l. ott) érvényes e keltezetlen irat terminus post quem non-jaként is, tehát keltezése: [1529. április 25.–1529. szeptember]. Nem tisztázható egyértelműen az irat jellege sem. Hiányoznak belőle a misszilis levél formai jellemzői (megszólítás, aláírás, címzés, pecsét), viszont a hátoldalon látható, levél formátumú hajtogatás nyomai mégis elküldésére utalnak. Nem fogalmazvány, hanem gondosan lejegyzett tisztázat, ennek ellenére logikai hibák vannak benne: az elején a levélíró beszél urai nevében, később maguk a Macedóniai fivérek. Mindezek alapján az iratot olyan, a sérelemre reagáló felszólamlásnak tekinthetjük, melyet valószínűleg követ útján juttattak el a címzetthez, s a követ olvasta is föl.
- —

76. A Macedóniaiak Petrőczy Pálhoz intézett felszólamlása ([1529. április 25.–1529. szeptember]) 1r

Az ewt kegtmedet kerjuk az my kezzenk vallo egemessegeth
megh tarthya. hr ees kilyenfelle kegtmed. kegtmed
az porkolabunkal megh egemessegiek hogh az my
zolgalatunkrol el ne mennyen, zolgalyon ot mynt ennek
elette.

Azyok az my hyrodalmonkat megh fogtad, hogh az zekrekit
el nem hatad borhyatny. hogyfy azzal az my zolgank
zabadon borhyathassa el.

My vayttonk az yo alyafagwsagh megh nem bomlot megh
sem bomok, mert ha kegtmed az egemessegt hr nem
kilyenfelle ees ezt megh nem yegazyttya. Nyneh myt
temmunk vra kel az my dolgunkra gondolnunk.

28

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

76. 1v

kezennek kegelmednek az en wraỳm.
Az en wraỳm ỳzenenek kegelmednek. kegelmed ỳgen ỳol tuggỳa azt, | mỳ nemw egenesseeg kezettetek vagỳon, az ert bỳzonaval nem | vartak volna kegelmedtewl, mỳ nemw dolgok estenek mast | ew raỳtok kegelmedtewl.

Kegelmed ỳgen ỳol tuggỳa azt, ol egenesseegh volt keztetek hoghỳ | mỳnd ỳevedelem, mỳnd zolgalat eg arant essek mỳndenteknek, | az ert kegelmed ỳgen ỳol tuggỳa azt, magadnak, ewtwen bort, | vaghỳ az taỳan hozattaal fel. az en vraỳm es ỳzentenek | volt az ew porkolabỳoknak, nem anneth, chỳak tỳz bort | hozattna fel. mỳkort az zekereket porkolabỳok el vetneỳe. | kegelmed megh hatta az zenthmartonỳaknak[1], es az egebeknek, | semmikeppen el ne mennenek. az en vraỳm porkolabỳa | mỳkort rea vethette[2] volna az zekereket, es el nem akarnanak | mennỳ. akarta megh bỳntetnỳ az bỳrakat, egỳket az temleczbe | vettete volt, az masỳkat hozza volt ennen maga. az waar | pỳachỳan kegelmed raỳta mentel ten magad az porkolabonkra | tewle el vetted erewel ektelen zokkal. azt es mondvan | hogh ew nekỳ nem engeded hogh az temleczbe vesse, es az | zekereket el vetnỳe, meegh mỳnnen zemellenknek sem | engedneed ha ot vonankes. az masỳkat az temleczbewl es | kỳ bochỳattad.

kỳth mỳ kegelmedtewl, az mỳ baratsagonkert semmikeppen nem | erdemlettewnk volna.

Az ert, ez kegelmed chelekewdethỳwel, az vram porkolabỳat | az hazbol kỳ ỳzted, mert benne nem akar maradnỳa.

Az mỳ bỳrodalmonkat es megh fogtad mert az zekereket nem | bochỳattad az mỳ zolgalatonkra[3].

Az ert, ennek, ez bomlasnak. senki oka, chỳak kegelmed, az ert | emlekezzek kegelmed rola hoghỳ mỳ keztenk egenesseegh vagỳon. | leveles kelt kezthenk. ||

Az ert kegelmedet kerỳek, az mỳ kezthenk valo egenesseegeth | megh tarchỳa, be es telỳesissche kegelmed. kegelmed | az porkolabonkal megh egenesseggek hogh az mỳ | zolgalatonkrol el ne mennỳen, zolgalyon ot mỳnt ennek | elette.

Ahol az mỳ bỳrodalmonkat megh fogtad, hogh az zekereket | el nem hattad bochỳatnỳ. hoghj azt es az mỳ zolgank | zabadon bochỳathassa el.

Mỳ raỳtonk az ỳo atỳafỳwsagh megh nem bomlot, megh | sem bomol, mert ha kegelmed az egenesseget be nem | tellyesithj, es ezt megh nem ỳgazỳttỳa, Nỳnch mỳt | tennenk, rea kel az mỳ dolgonkra gondolnonk.: –

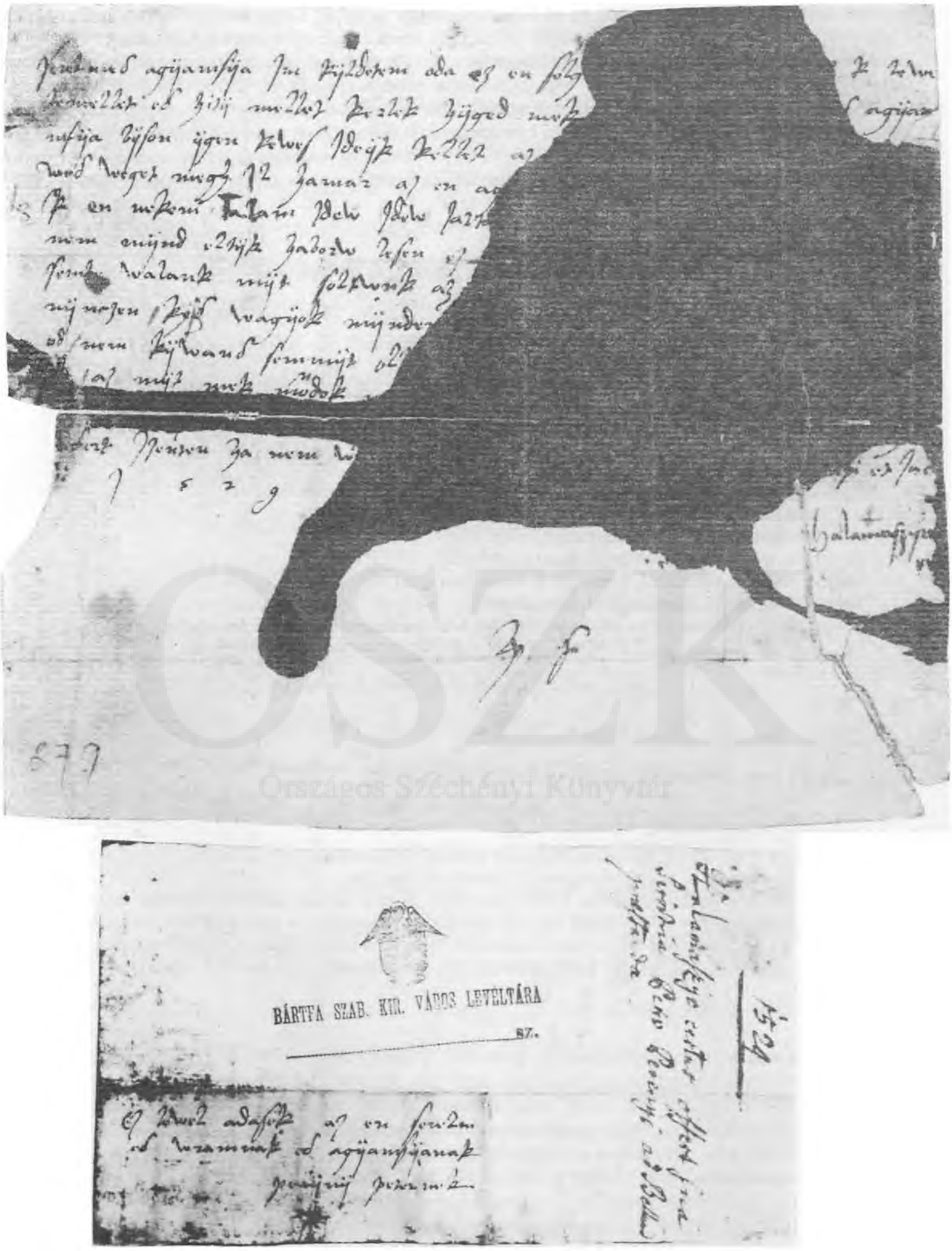
Jegyzetek:
[1]Feltehetően a Pozsony megyei Szentmártonról van szó, mely ma Szenc (Senec, Csehszlovákia) része.
[2]A *tt* betűk *h*-ból vannak javítva.
[3]A második *l* betű *t*-ből javítva.

77.

Ungvár, 1529. [május 1.]
ISMERETLEN LEVELE PERÉNYI PÉTERHEZ

Kéri, hogy higgyen hozzá küldött szolgájának, Perényi ne szakítson vele, ne kérjen olyat, ami a tisztessége ellen lenne.

- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles no. 6338.
- 18,5 × 21 cm-es, szakadozott, hiányos papíron, fekete, az írással megegyező színű tintafolttal. Egy fólió.
- A rendkívül rossz állapotban lévő levél olvasását a hatalmas tintafolt nagyon megnehezíti. Az eredetit szűrt fényben a legtöbb helyen el lehet olvasni, ezért nem került zárójelbe minden tintafoltos szövegrész. Fénykép alapján viszont szinte lehetetlen e részek olvasása, így (általános gyakorlatunktól eltérően) megtartottuk az *s* ~ *ſ*, illetve *ʒ* betűforma-variánsokat. A levélíró fekete tintát használt, a folt szintén fekete színű, de hogy mikor került a levélre, nem tudhatni. Világosabb, barna színű tintával egy másik kéz több helyen belejavított, az aláírásnak tűnő szó is ettől a kéztől származik. Közlésünkben az utólagos javítások a jegyzetbe kerültek.
- —

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

BÁRTFA SZAB. KIR. VÁROS LEVÉLTÁRA
87.

77. Ismeretlen levele Perényi Péterhez (Ungvár, 1529. [május 1.]) 1rv

ſerelmes agÿamfÿa Jm kÿldetem oda ez en ſolgamot [bo]tos laſlot az k lewe|lemellet es hitÿ mellet kerlek hÿged mek ſowat jo w[r]a ſerelmes agÿa|mfÿa[1] bÿſon ÿgen kewef Jdeÿk kellet az en agÿafywſagom k de ne[...] | wed weget megh Jl hamar az en agÿafÿwſagomnak mert ha moſt kel | k[2] en nekem[3] talam[4] Jdew[5] Jdew[6] Jartaban en es kelletem k walaha mÿ | nem mÿnd eltÿk haborw leſen ez [az ... ſok] tudod[7] mÿkor [...] | ſembe[8] walank mÿt ſoltwnk az mÿt tehetek es tÿſteſekemnek ellene | nÿnczen[3] kes[9] wagÿok mÿndenhez[3] hÿſem hogy ha az en Jomat kÿwan|od[3] nem kÿwans ſemmÿt ollÿat kÿben az en tÿſteſegem [me]k [...][10] | [k][3] az mÿt mek mondok[11] mekhÿged ſerelmes atÿamfÿa bÿzon Jamborul | mondom kÿt mek ertes ez en ſolgamtul [...][12] es nem Jdew hal[...] | [...]asert Jzenten ha nem wgÿan ÿgazan ex ungwar[13] Jn [die] filipi et Jaco|bi 1529[14]
lx. f

Címzés:
Ez lewel adaſek az en ſerelm|es wramnak es agÿamfÿanak | perÿnÿ peternek

Jegyzetek:
[1]A szóban, a sorvégnél egy megkezdett *m* kihúzva.
[2]Előtte, a sor elejére más kéz más tintával odaírta: *lez*.
[3]A szó mögé más kéz más tintával vesszőt tett.
[4]Más kéz más tintával *Talam*-ra javította.
[5]Az *w* betűt más kéz más tintával *ŵ*-re javította.
[6]A szót ceruzával zárójelbe tették.
[7]Úgy látszik, mintha valaki *Tudod*-ra javította volna.
[8]A szó alatt fekete tintafolt van.
[9]Más kéz más tintával *kÿſz*-re javította.
[10]A szó bizonytalan olvasata *feredgÿ* vagy *ſendgÿ* lehet.
[11]Az *n* betűt a levélíró toldotta be jelöléssel a szó fölé.
[12]Csak egyes betűk olvashatók a tintafolt és a szakadás miatt: *nÿ*[*a*~*l*] *wa* [...] *larm*[...].
[13]Ungvár, Ung megye (ma Uzsgorod, Szovjetunió).
[14]A lap szélére, hozzávetőleg az aláírás helyére más kéz más tintával odaírta: *halamaſzÿ*[*n*].

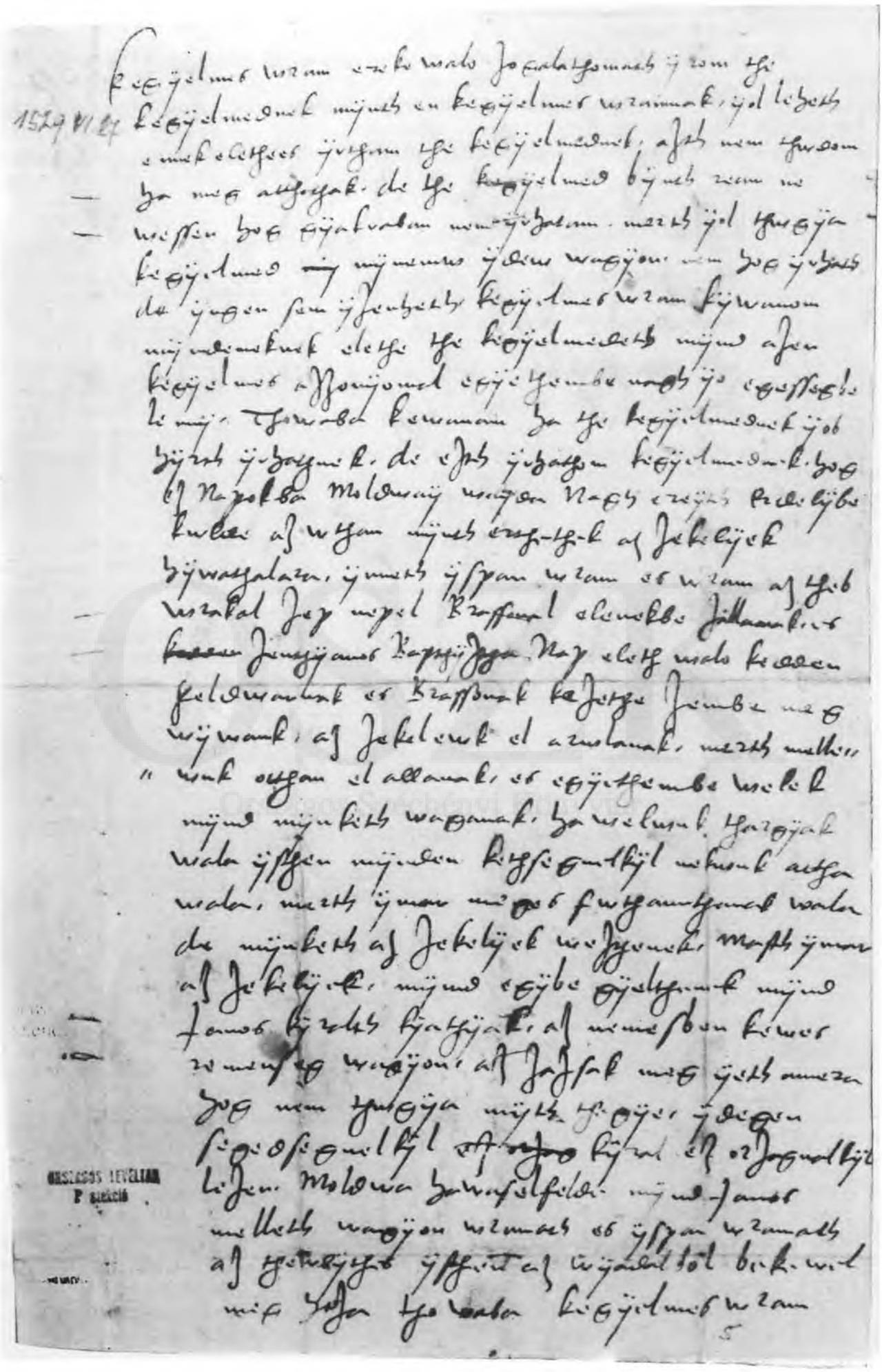
78.

Szeben, 1529. június 27.
BELVÁRY FERENC LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Tudósítja a földvári csatáról.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 5.
- 20 × 31 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- 1529. június 22-én a Brassó melletti Földvárnál csapott össze a szultáni parancsra Erdélybe törő Petru Rareş moldvai vajda serege a Török Bálint vezette Ferdinánd-párti sereggel. A csata közben a székelyek átálltak az ellenséghez, s ez eldöntötte a harc végső kimenetelét: a moldvai sereg szétszórta a királyi csapatokat (Kővári, Erdély 3: 26; Majláth, Maylád 12–4; Bessenyei 40). Ez a győzelem tette lehetővé János király visszatérését Erdélybe.
- Iványi: MNy. 37 [1941]: 275–6.

Kegÿelmes wram ereke walo zogalathomath ÿrom the | kegÿelmednek mÿnth en kegÿelmes wramnak, ÿol leheth | ennek elethees ÿrtham the kegÿelmednek, azth nem thwdom | ha meg atthathak, de the kegÿelmed[1] bÿnth ream ne | wessen hog gÿakraban nem ÿrhatam[1]. merth ÿol thẅgÿa | kegÿelmed[2] mÿnemw ÿdew wagÿon, nem hog ÿrhath | de ÿngen sem ÿzenheth, kegÿelmes wram kÿwanom | mÿndeneknek elethe the kegÿelmedeth mÿnd azen | kegÿelmes azzonÿomal[3] egÿethembe nagh ÿo egessegbe | lennÿ, Thowaba kewanam ha the kegÿelmednek ÿob | hÿrth ÿrhathnek, de ezth ÿrhathom kegÿelmednek, hog | ez Napokba Moldwaÿ waÿda[4] Nagh ereÿth Erdelÿbe | kwlde az wthan mÿnth erthethek az zekelÿek | hÿwathalara, ÿnneth ÿspan wram[5] es wram[6] az theb | wrakal zep nepel Brassonal elenekbe zallanak, es | zenthÿanos[7] Bapthÿztha Nap eleth walo kedden | feldwarnak[8] es Brassonak[9] kezethe zembe meg | wÿwank, az zekelewk el arwlanak, merth melle=|=wnk otthan el allanak, es egÿethembe welek | mÿnd mÿnketh waganak, ha welwnk thargÿak | wala ÿsthen mÿnden kethsegnelkÿl nekwnk attha | wala, merth ÿmar meges fwthamıthanak wala | de mÿnketh az zekelÿek wezthenek, Masth ÿmar | az zekelÿek, mÿnd egÿbe gÿelthenek mÿnd | Janos kÿralth

78. Belváry Ferenc levele Batthyány Ferenchez (Szeben, 1529. június 27.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

78. 1v

kÿathÿak[1], az nemesben kewes | remenseg wagÿon, az[1] zazsak meg ÿeth annera | hog nem thwgÿa mÿth thegye, ÿdegen | segedsegnelkÿl[10] kÿral[11] ez orzagnalkÿl | lezen. Moldwa hawaselfelde mÿnd Janos | melleth wagÿon wramath es ÿspan wramath | az thewbÿthes ÿsthen az wÿadalbol bekewel | meg hoza thowaba kegÿelmes wram || the kegÿelmednek welem ezÿdeÿgh walo ÿo thethekh ha ÿsthen | eltheth meg zolgalom mÿnd en kegÿelmes wramnak, | merth hÿzem thekegÿelmedeth az theb zolgaÿ kezeth | eremesth zolgalthathoth[1], az mÿwel enes thwtham, | bÿzon Jamborwl es eremesth zolgaltham, wrÿsthen | tharcha meg the kegÿelmedeth kegÿelmes wram | mÿnd azen kegÿelmes azzonÿomal egÿethemben | ÿ[o][12] egessegben, Ez lewel adathoth zebembe | zenth lazlo kÿral napÿan, .1..5.2.9.

Belwarÿ ferencz dÿak
the kegÿelmed zolgaÿa,

Címzés:
Magnifico domi*n*o francisco | de Batthÿan, Regnor*um* dalmac*ie*, | croac*ie*, et sclav*onie* Bano *etc*, | domi*n*o michi gr*aciosi*ssimo

Jegyzetek:
[1]A szóban a pecsét szalagjának hasítéka látszik.
[2] Utána *mnÿ* kihúzva.
[3]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.
[4]Petru Rareş, moldvai vajda 1527–1538 között, majd 1541–1546-ig. Több alkalommal földúlta Erdélyt, kihasználva a két magyar király közti ellentétet. 1535-ben Ferdinándot fogadja el hűbérurának, 1538-ban a szultán elől menekül Erdélybe. Csicsó várába. 1541-ben ismét vajda, ő fogja el és viteti Konstantinápolyba Majlád István erdélyi vajdát. 1541–1543 között többször betör Erdélybe, 1546-ban hal meg.
[5]Nem tisztázható egyértelműen az *ispán uram* kiléte. Lehet Török Bálint temesi ispán vagy Pemflinger Márk szász ispán (Kővári, Erdély 3: 26). A csata után mindketten Szebenbe húzódtak (Bessenyei 40).
[6]Az *uram* személye is bizonytalan. Talán Gerendy Miklós erdélyi püspök, királyi kincstartó (Kővári i. h.; Bessenyei i. h.).
[7]Előtte, a sor elejéről kihúzva: *kedden*.
[8]Földvár, Barcaság, Brassótól északra (ma Feldioara, Románia).
[9]Brassó, Barcaság (ma Braşov, Románia).
[10]Utána *ez orzag* kihúzva.
[11]I. Ferdinánd.
[12]Az *o* betű elkenődve.

79.

Enying, 15[2]9. [július 30.]
SOMOGYI FERENC LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Tájékoztatja arról, hogy mi a teendő Enyinggel kapcsolatban. Tudósítja a legújabb hírekről.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 6–7.
- 29 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- A levél keltezése hiányos, de Perényi Péter elfogásának híre alapján pontosan datálható.
- Iványi: MNy. 37 [1941]: 276–7.

Kÿgelmes wram, Solgalatom wtan, Jrhatom kÿgelmednek, est hogÿ az | Enÿngÿ[1] dolgarol, kÿrel solt wala .k. es enuelem wegezet wala, | weghes Nem mehethe, mert az ffeÿerwarÿ lector az kaptalan hyre | Nekel Nem arta Magat ez dologban, Nekÿk hÿre thewe, semÿkepen | Ehes Nem allanak, az Menemÿ tanulsaga gaspnak wolt kÿgelmedtÿl |, Mert est Mongÿak hogÿ .k. Semelÿe Nekel nem lehet, Jol. | lehet mÿnd gasparal eleget therekettenk[2] ez dologert, | en ez dolog alat woltam Semben dombaÿ Janusal[3], es ffarkassal[4], | attam megÿ ertenÿk, hogÿ .k. Nekem zalagossetotta ezerfforentban | Enÿnget, es az somogÿ Josagat, Solgalatomert, ÿdeÿgh, est azert | mÿelem hogÿ hederwarÿ fferenchnek[5] ne segelÿenek, est megÿ | mÿelÿk, azert kÿgelmes wram, ha Jonak thecÿk .k. az was=|=warÿ kaptalanbol, hÿwasson ketet hozÿa .k., es az wallast | Mÿelÿe megÿ .k., az zalagos lewel kelÿenkÿ, az kaptalanbol kÿlgÿe | nekem .k., en kenÿgÿ ffogadok hÿtemre kÿgelmednek, hogÿ wala | mÿkor .k. megÿ kÿwanÿa Mÿnden ok wetes nekel, megÿ Bocÿatom | Mert enbenem kÿgelmednek,

ketsege Ne legÿen, az mÿgh elek, | hÿwen Jamborwl akarok solgalnom kygelmednek, en thehetsegem | serent, mÿndenben, enbees, cak az wrÿsten megÿ tarcÿon, es | hatalmas kÿ ne ÿzen belele, thowaba az datomat az zalagos | lewelnek, ha .k. thecÿk, ÿrnaÿa hwshagÿo wasarnapelet walo | wasarnapra[6], ez wegre hog teteneek, hogÿ Nem ez ÿde kesben[7] | let, ez dolog, hÿrt Nem Jrhatok .k. eǵÿebet Serechen Janus | megÿ ffokta waÿda wramat[8], mÿnd assonÿomal[9] germekewe[10], | marhaÿawal, kaÿdacÿon[11], ez elmult wasarnapon[12] haÿnalban[13], | choda okossagal, casar[14] ffelel est ÿrom kÿgelmednek, kÿ ast | mongÿa hogÿ megÿ thert, kÿk ast mongÿak hogÿ el Jǫt | de ennekem bÿzonÿal mongÿa egÿ baratom, hogÿ ffeÿerwarban[15] | wolna, est Nekÿ wlÿ ember monta, kÿ casaral egÿet ÿǫt, || Therek Balÿnth wramffelel Semÿ Jo hÿrt nem ÿrhatok, kÿt hÿzem | hogÿ .k. nÿlwan twd,[16] az thot orsagÿak dolgarol ast ertem, hogÿ | ÿbraÿn[17] es Memhetbek[18], Segetsegre mene Nekÿk, az wÿzen walo | ereeth casarnak ertem Mÿnden bÿzonÿal hogÿ Satanal[19] wolna, | de ast hÿsem hogÿ .k. Rjwÿd Napon Bÿzont ÿrhatok az | casar dolgarol, cak neffelegÿe .k. kÿraltw[20] az lewelet megÿ | serzenÿ, kÿrel emlekeset wala nekem .k., az gabana es zab | ffelel, ÿrÿon kÿgelmed, mÿth mÿelÿenk, mert en semÿ dologban | el nem wettem, es nem wesem, az mate hÿspam kesset, es Bÿrodalmat, | hanem az kÿgelmed hagÿasa Serent cÿelekettem, Ennek wtana | kerem .k. Mÿnt kÿgelmes wramat, hogÿ .k. megÿ Ne ÿegÿesÿen | ez kenÿergesembel, ha .k. anerawalo, Sÿksege nÿnc es hÿt | walo gabanara, agÿa nekem .k. egÿk astagot Solgalatomert[21] ha kenÿg | Sÿksege wagÿon Reÿa .k., semÿkepen nem akarom megÿ Bantanom | .k. ez dologwal, enek wtana ÿrtam albert hÿspan ffelel | .k., de ennekem kenÿergetek Baratÿm hogÿ ÿrÿak melette .k. | azert Jol twgÿa .k. mÿt kel wele mÿelnÿ, mert ast ertem | hogÿ karth thet .k., wrhÿsten Tharcÿameg. kÿgelmedet | Mÿnd az enkÿgelmes assonÿomal[22] Mÿnden Jauawal Amen | Enÿngen ÿram ez lewelet penteken Senth Anna ason Napwtan[23] | *Anno. domini. Millesimo. Quingentesimo.* 9[24]

Ez akaratom kÿgelmes wram hogÿ Mÿnd ffelesegemel | Enÿgben keltezem ha .k. akaratÿa

Seruitor Franciscus

somogÿ[25] Manu *pro*prÿa ||

ez dologrol mÿert kesen ÿrtam ez oka Nagÿ Sok gondom wolt | ez ffelel hogÿ ez somogÿ warmegÿe soksor egÿben gÿlekesnek | es heÿaba walo kelcheget thetenek kestek kellet lennem mert | ast aletÿak hogÿ part wagÿok

Címzés:

Kÿgelmes wramak, Batÿanÿ fferench | wramak, thoth es horwathorsagnak[26], | Banÿanak, *etc* Nekem kygelmeswra=|mak[27], adassek

Jegyzetek:

[1]Enying, Veszprém megye (ma Fejér megye). A birtokot a Batthyány család II. Lajostól kapta adományba, de Mohács után a két király között birtokosai gyakran váltakoztak (Ila–Kovacsics, Veszprém 1: 181).

[2]Utána *ga* kihúzva.

[3]Dombay János, a Tolna megyei Dombó és Nyék ura (Szakály, Tolna 17), 1527-ben tolnai ispán (MOE. 1: 100). 1531-ben Héderváry Ferenc végrendeletének egyik végrehajtója (HédOkl. 2: 46).

[4]Dombay Farkas, János unokatestvére (Nagy pk. 204), 1531-ben és 1533-ban is említik (MOE. 1: 314; HédOkl. 2: 65).

[5]Héderváry Ferenc (1485 e.–1531), 1506–1507-ben jajcai, 1517-től nándorfehérvári bán. 1521-ben Nándorfehérvár elvesztése után megfosztják birtokaitól hűtlenség vádjával, ezek egy részét Mohács után visszakapja János királytól (HédOkl. 2: XLVI–LVII). Birtokai közül Enying Batthyány Ferenc kezére került, ez ellen 1528-ban tiltakozik (HédOkl. 2: 6–7).

[6]Január 31.

[7]A sor fölé írva, alatta kihúzva: *kesben.*

[8]Perényi Péter, János király erdélyi vajdája.

[9]Székely Klára, Perényi Péter második felesége (Nagy 9: 233) lehet csak, mivel az ő fia, Perényi Ferenc 1532-ben már nyolcéves gyermek volt (Téglásy 36–9).

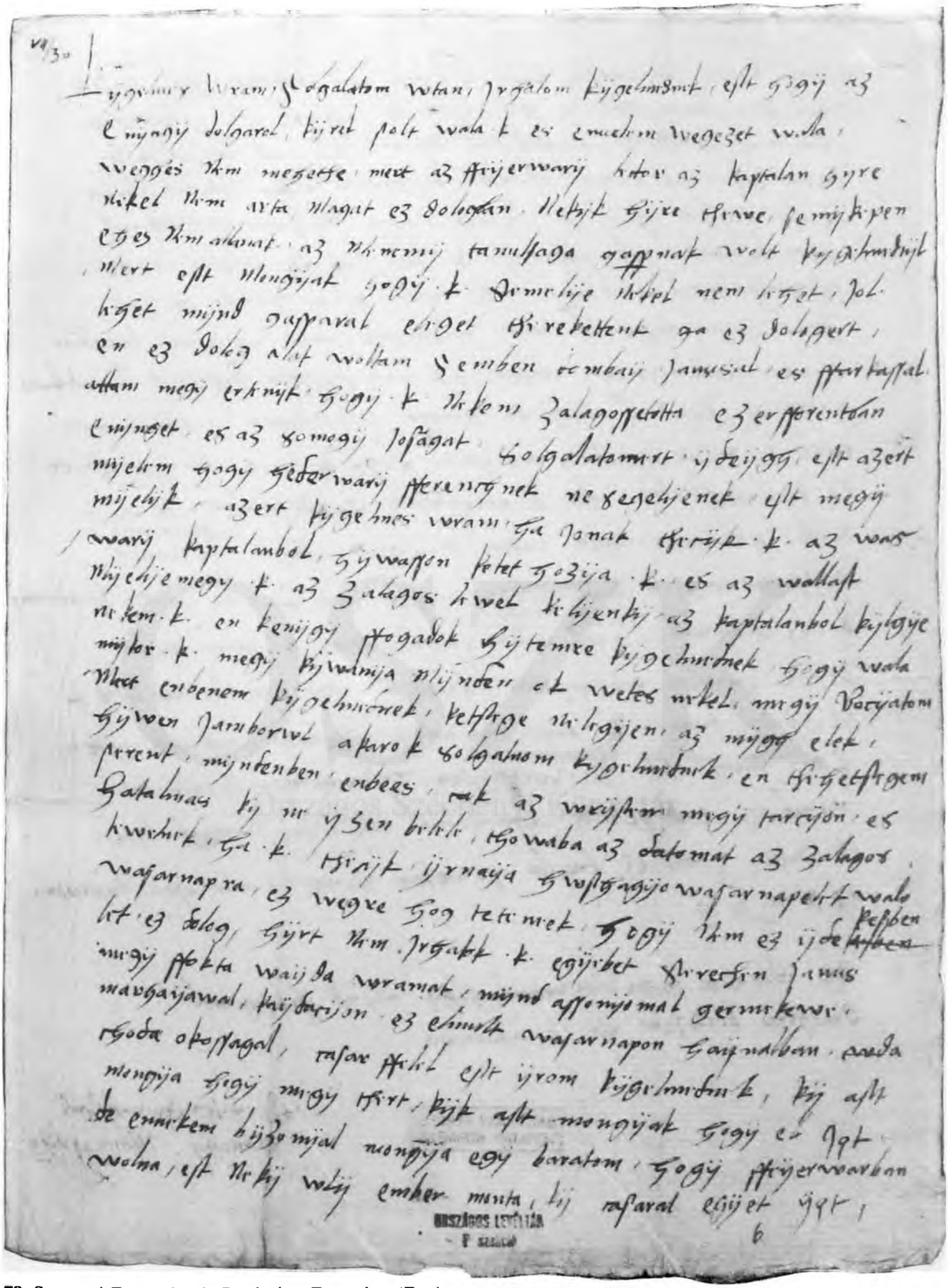
[10]Perényi Ferencről van szó, ugyanis testvére, Gábor 1532-ben született (Nagy 9: 233). Ferencet apja 1532-ben, török fogságba esésekor túszul adta maga helyett. A fiú tízévi fogság után szabadult, ezzel akaratlanul hozzájárult apja fogságba eséséhez. További sorsa bizonytalan, lehetséges, hogy öccse nemsokára megölette (Budai 3: 47, 54–6; Téglásy 32–50, 137–9, 153–6, 196–8, 202, 232–3, 237–8).

[11]Kajdacs, Tolna megye, Pakstól délnyugatra.

[12]Július 25.

[13]Utána *cwda* kihúzva.

[14]I. Szulejmán.

79. Somogyi Ferenc levele Batthyány Ferenchez (Enying, 15[2]9. [július 30.]) 1r

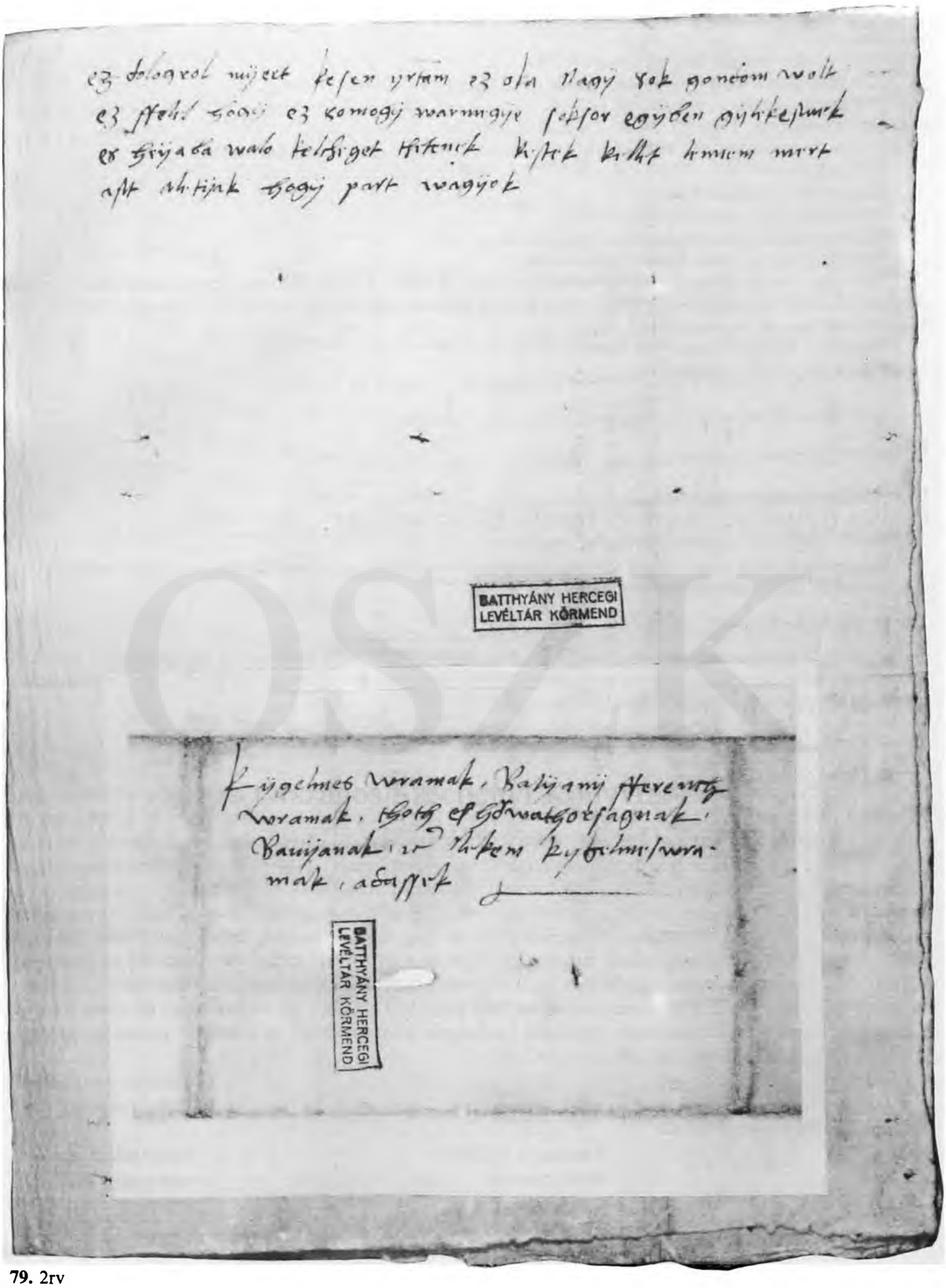
Tgeret Bajnt wramffel kenny jo gyrt nem ygyatok · fyst gyzem
hogy · k nyuan wol az mot orſagyak dolgarol aſt ertem hogy
ygyraijn es nyuegtetet degetfegre mene Vetijt · az wyzen wala
ereety rafarnak ertem nijnden bijzonyal hogy hutanal wolna ,
de aſt gyſtem hogij · k Kiwijd Napon bijzont ygyatok az
rafar dolgarol · ek neffehgije · k · fijratnw az kwchrt mygij
ſyrzenij · kyrel emlekeſet wala nekem · k · az gabana es zab
ffelel · ygijon kijgehmed · mijtg mijelijenk · mert en ſemij dolagban
el nem wettem es nem wefem az mate gyſſpam keſſet es kyrodalmat ,
ganem az kijgehmed hagijaſa ferent tijeletettem · emlek · watana
ferem · k · mijnt kijgehmes · weramat · hogij · k · megij nh · jegyeſlijen
es kenijergefembel , gha · k · amra wala · gyſtſrge mijnt es gyſt
wala gabanara · agija nekem · k · egijk aſtagot , gha kenijg
Nyſtſrge wagjon Kija · L · prnijſepen nem akarom nygij Bantanow
· k · es dologwal , enek watana ijrtam albert gyſſpan ffelh
· k · de ennekem kenijergetek Baratijm hogij ijrijak mi lette · k ·
az ert jo · twgija · k · mijt kel wele mjelnij mert aſt ertem
hogij kwty tht · k · wr gyſten Tgarcijameg · kijgehmdet
mijnt az enkijgehmes · aſſonijomal Mijnden Jauazual Amen
Emijnden ijram es kwrtat penteken Denij † nna aſon Napiutan
A · d · M · o · 9

Es akaratom kijgehmes weram hogij mijnd ffrhſrgrmrl
Emijgten kiltezem gha · k · akaratija

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

Sk vinter ſramiſchs
80 megij Mannyrija

79. 1v

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

OSZK

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

79. 2rv

[15]Nándorfehérvár. Július 17-én érkezett ide Szulejmán (THÚRY 1: 328), hogy tovább induljon Buda és Bécs irányába.

[17]Feltehetően utalás a földvári csatára (l. **78.**).

[17]Ibrahim nagyvezír (1493–1536), ő vezette az 1529-es bécsi ostromot (Kőszeg 261).

[18]Mehmed szendrői szandzsákbég. 1529-től többször siet János király segítségére, 1537-ben részt vesz az eszéki csatában (Kőszeg 265; THÚRY 2: 24, 97, 100).

[19]Szata, Valkó megye, vár a Duna mentén, Eszéktől délkeletre (ma Sotin, Jugoszlávia).

[20]I. Ferdinánd.

[21]A sor fölött jelöléssel betoldva.

[22]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.

[23]A *w* egy megkezdett másik betűből van javítva.

[24]Olvasata esetleg: A*nno* d*omini* M*illesimo* 29.

[25]Somogyi Ferenc Somogy megyei, endrédi családból (CSÁNKI 2: 693). 1526-ban komáromi és tatai kapitány (JÁSZAY 47), 1530-ban részt vesz az akkor János király pártján lévő Veszprém várának elfoglalásában (ETE. 2: 15). 1533-ban már nem él (ApponyiOkl. 2: 13).

[26]Az első *r* utólag a sor fölé van beírva.

[27]A *g* egy kitörült *l* helyére írva.

80.

Pálóc, 1529. augusztus 24.
CSAHOLYI IMRE ÉS A RÁSKAY TESTVÉREK SZERZŐDÉSE

Megegyeznek arról, hogy a Szent Mihály napot követő vasárnapig a közösen örökölt birtokból semelyikük nem vesz el semmit, akkor osztják fel a birtokot maguk között.

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 217. no. 29.
- 21,5 × 28 cm-es, erősen rongált, hiányos papíron, a szöveg alatt zöld viaszban két gyűrűspecsét: a bal oldali háromszögű pajzsának talpában kerék, fönt jobbról fogyó hold, balról csillag; a jobb oldali pecsét letöredezett, csak négy vágás [?] látható. Egy fólió.
- —
- RMNy. 2/2: 22–3.

Mi [...][1] Raskaÿ mihal: sigmōd: es estvan[2]: vgian | azon [...][1] Emlekezetre: hogÿ mi Nagiob bekesseges | me[g...][1] [...]v̄k aniak palochÿ katalin[3] akarat[i...]|bu[l] [...][1] tǫtǫnk ilien zerzest: hogÿ ez kezen [s.g...][4] | iozagot: ki [m]i[1] ran[k][1] azmi atiamfiatvl. maradoth:[5] bekessegvel | tartivk mi[g][1] megÿ oztivk: kezǫtǫnk: egīk sem vezen sem pēzt | sem kedegi [...a]rhaiat[1] el: ezkiveven azmīt ǫzvesegivel mint | megi egenesǫlǫnk: azoniō akaratiabul: ezmeniegzǫre lagistrō | zerent mit kelien veni: anak kivǫle egiknekis se penzet. | se marhaiat: el nē vezǫk oztan eziǫvēdǫ zent mihalnap vtan | azon[6] elsǫ vosarnap[7]: Raskai sigmōd ket atiafiat: vagi baratiat | fogia: mijs[8] aztǫb atiāfiakvalketǫt: ha megi egenesÿthetnek benǫk | io: hanē hat isten igassagazerent: keztǫ[nk][1] megi ozak: kinek | mi ivt beñe aval tǫrien: azfogot emberek fel ne ǫthessek | ezerzest: ha aztǫbi nē akarnais: ciak keteÿs veget tehessen | bene: Eznek erǫssegere es megi alasara: fogadūk hǫtǫnkre es | tiztessegǫnkre hogi megi alivk: ez felǫl megi irot zerzest | ha melink mege nē alana iozagais bele vezen: eznek | erǫssegere atuk egmasnak pechetǫnk alavalo levelet es | kezǫnk irassat ezlevel kelt palochon[9] zent bertalan apastol | Napian .İ.5.2.9.

Emeric*us* de chahol[10]
manv p*ropria*

micha[.l ..][1] raska p*repositus etc*

ma[n... ...a][1] Stephanus de Raska
manu propria

sigismu*n*dus derasca
manu popria

80. Csaholyi Imre és a Ráskay testvérek szerződése (Pálóc, 1529. augusztus 24.) 1r

Jegyzetek:

[1]Lyukas a papír.

[2]Ráskay György fiai, Zemplén megyében birtokos család tagjai (NAGY 9: 636). DÖBRENTEI jegyzetében (RMNy. 2/2: 391–2) Istvánt összekeveri Balázs fia Istvánnal, aki 1540–1542-ben nógrádi ispán volt (NAGY, Nógrád 167).

[3]Pálóczy Katalin, Ráskay György második felesége, a testvéreknek valószínűleg mostohaanyja (NAGY 9: 636). Első férje Csaholyi Imre volt, tőle született Imre nevű fia (a levél egyik aláírója) Ráskay Mihály leányát, Krisztinát vette feleségül (NAGY 3: 62).

[4]Az első *s* és a *g* betű szárának alsó része látszik.

[5]Pálóczy Katalin testvére, Pálóczy Antal Zemplén megyei ispán 1526-ban meghalt, s így a család fiúágon kihalt (NAGY 9: 97). Birtokában Katalin és fiai maradtak, amíg Perényi Péter és Drugeth Ferenc ki nem űzte őket onnan (KárOkl. 3: 397–400), Pálóczy Antal ugyanis Perényi Erzsébetnek volt a fia (FÓGEL, II. Lajos 36).

[6]Utána *v* kihúzva.

[7]Október 3.

[8]A *j* betű *i*-ből javítva.

[9]Pálóc, Ung megye, Ungvártól nyugatra (ma Pavlovce nad Uhom, Csehszlovákia).

[10]Csaholyi Imre és Pálóczy Katalin fia. 1527-ben részt vesz a tokaji gyűlésen (MOE. 1: 4; ETE. 1: 289), később I. Ferdinánd pártjára állt (NAGY 3: 64). Feleségét, Ráskay Mihály leányát, Krisztinát 1532-ben özvegyként említik (PETRI, Szilágy 5: 259; 6: 335; T. 53 [1939]: 73).

81.

Léva, 1529. [szeptember előtt]

MACEDÓNIAI LÁSZLÓ ÉS MIKLÓS LEVELE PETRŐCZY PÁLHOZ

Intik az adó befizetésére. Kasza várában elég élelem van, ne akadályozza őket a vár birtoklásában.

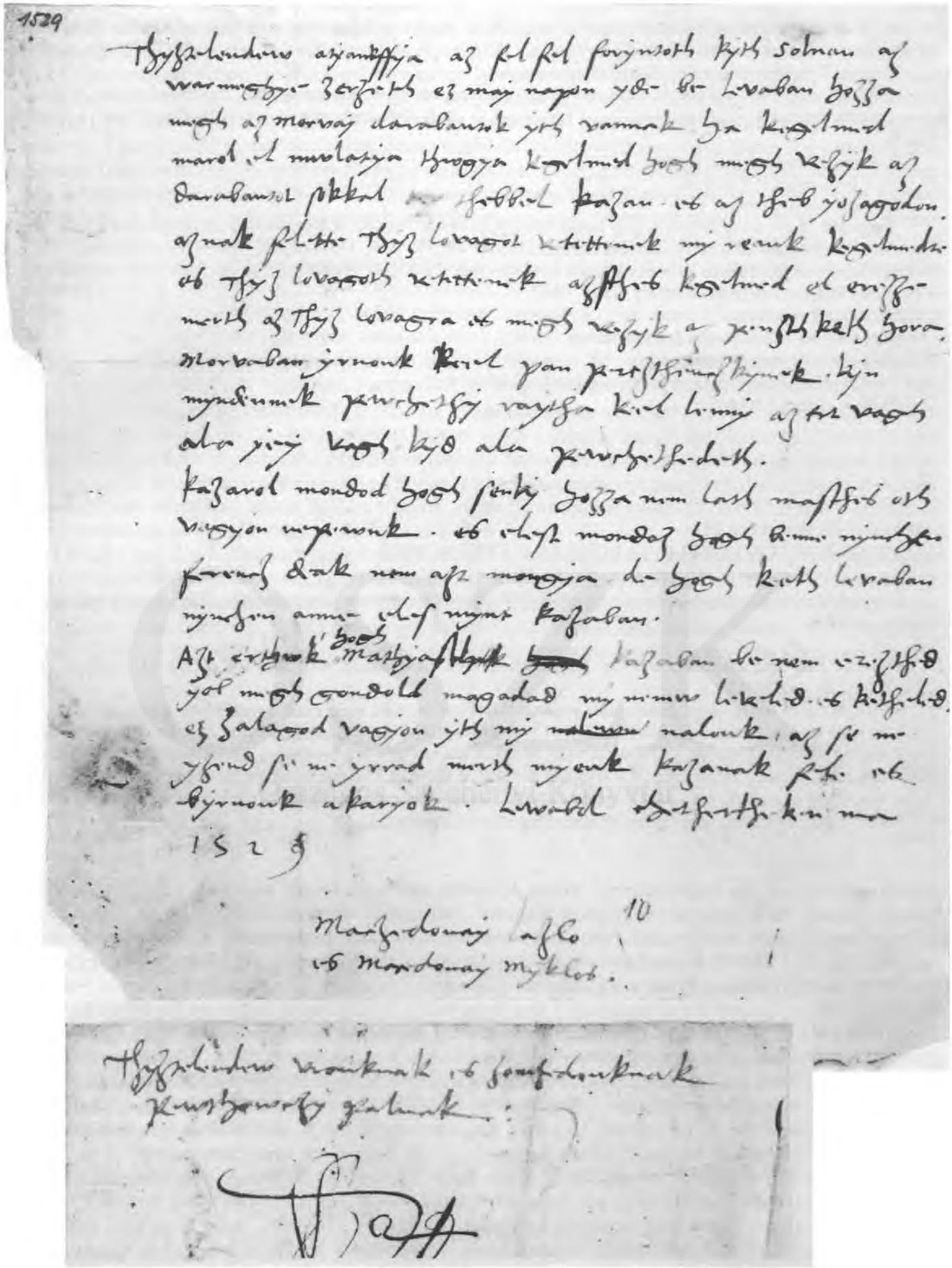
- ŠÚA SSR, Spoločný archív rodu Révay, Korešpondencia, Adresáti mimo rodu Révay. 1521–1641. lad. 1. fasc. 5. fol. 10. (A br. Révay család kisselmeci levéltára.)
- 21,5 × 24,5 cm-es papíron, kívül piros viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- A levélben nincs napi keltezés, az azonban kitűnik belőle, hogy Petrőczy Pál még birtokolta Kasza várát, amelyet 1527-ben kapott adományul I. Ferdinándtól (RUDNAY, Ujfalussyak 47–8). 1529-ben, Bécs ostromát megelőzően, szeptemberben vonta ki I. Ferdinánd a Katzianer vezette seregeit a Felvidékről (KNAUZ, Garamszentbenedek 99), ekkor foglalhatta el a várat a János-párti Podmaniczky János és Rafael, és csak 1535-ben foglalja majd vissza Katzianer (RUDNAY i. m. 49). Mindezek alapján a levelet 1529 szeptembere előtt írhatták a Macedóniai testvérek. — A levél kézírása megegyezik a **76.** levél kezének az írásával.
- FRANKL [FRAKNÓI]: Száz. 7 [1873]: 45; ECKHARDT: MNy. 51 [1955]: 359. K. OBERMAYER és HORVÁTH szerint (Száz. 93 [1959]: 799) kiadták az ItK. 1 [1891]: 413. lapján is, ez azonban tévedés, ott csak Macedóniai Lászlónak a nevét említik.

Thÿztelendew atÿankffÿa, az fel fel forÿntoth[1] kÿth Solnan[2] az | warmeghÿe zerzeth ez maÿ napon ÿde be levaban[3] hozza, | megh az morvaÿ darabantok ÿth vannak, ha kegelmed | marol el mwlatÿa thwgÿa kegelmed hogh megh vezÿk az | darabantot sokkal[4] thebbel kazan[5]. es az theb ÿozagodon. | aznak felette Thÿz lovagot vetettenek mÿ reank. kegelmedre | es Thÿz lovagoth vetettenek, azsthes kegelmed el erezze | merth az Thÿz lovagra es megh vezÿk az penzth, keth hora. | Morvaban ÿrnonk keel[6] pan perczthenczkÿnek[7]. kÿn | mÿndennek pewchethÿ[8] raÿtha keel lennÿ az ert vagh | ala ÿeÿ vagh kÿd ala pewchethedeth.
kazarol mondod hogh senkÿ hozza nem lath masthes oth | vagÿon nepewnk. es elest mondaz hogh benne nÿnchen | ferencz deak nem azt mongÿa, de hogh keeth levaban | nÿnchen anne eles mÿnt kazaban.
Azt erthwk[9] hogh[10] mathÿasth[11] kazaban be nem erezthed. | ÿol megh gondold magadad mÿ nemw leveled. es ketheled. | ez zalagod vagÿon ÿth mÿ[12] nalonk, az se ne | ÿzend se ne ÿrrad merth mÿenk kazanak fele, es | bÿrnonk akarÿok. lewabol chethertheken ma | 1529

Maczedonaÿ Lazlo
es Macedonaÿ Mÿklos.

Címzés:

Thÿztelendew vronknak es zomzedonknak | pewthrwczÿ palnak:

81. Macedóniai László és Miklós levele Petrőczy Pálhoz (Léva, 1529. [szeptember előtt]) 1rv

Jegyzetek:

[1]1528 őszén Ferdinánd király pozsonyi országgyűlése minden jobbágytelek után fizetendő fél-fél forint adót ajánlott meg a hadikiadásokra (MOE. 1: 214).

[2]Zsolna, Trencsén megye (ma Žilina, Csehszlovákia).

[3]Léva (Illava), Trencsén megye, Trencséntől északkeletre (ma Ilava, Csehszlovákia). Ferdinánd király 1527-ben adományozta a várat és birtokait Macedóniai Lászlónak és általa fivéreinek, Miklósnak és Jánosnak (MSi. 4 [1866]: 524–5).

[4]Utána három betű [*teh*] törölve.

[5]A *k* betű *m*-ből van javítva.

[6]A *k* valamiről javítva.

[7]Pernstein János báró, Morvaország helytartója. A források Joannes a Pernstein (et in Helfenstein), Jann von Pernstein, Pernstenszky és ezek variánsaival említik (JÁSZAY 331; R. KISS, Helytart. 39, 93, 369–70; PodmOkl. 3: 27). Székely Magdolnának, Thurzó Elek özvegyének 1544-ben már ő a férje (PodmOkl. 3: 302, 333), de 1549-ben már nem él (R. KISS, Helytart. 39; PodmOkl. 4: 11).

[8]A második *h* javítva.

[9]Egy kitörölt és kikapart szóra van ráírva.

[10]A sor fölé jelöléssel betoldva.

[11]A szó *mathÿas*[*nak*]-ról van javítva, utána *hogh* kihúzva.

[12]Utána *nalewn* kihúzva.

82.

Szekcső, 1529. december 25.
HERCZEG MIKLÓS LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Kesereg, mert Batthyány tanácsára nem állt I. Jánoshoz és emiatt sok kárt szenvedett. Kéri, hogy küldje hozzá bizalmas emberét.

- Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien, Ungarische Akten, Miscellanea, fasc. 425. fol. 67, 69. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, W 1301.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül ovális, zöld viaszpecsét töredékével. Két fólió.
- A fenti jelzetű, félbehajtott levélben egy 11 × 22 cm-es levéltöredék is található (fol. 68). Ez a magyar nyelvű szöveg ugyancsak Herczeg Miklóstól való, kézírása azonos ennek a levélnek a kézírásával, és valószínűleg a címzett is azonos. Hogy mégsem e levélhez tartozik, a pecsételés hasítékainak elhelyezkedéséből egyértelműen kiderül. A hasítékok, melyeken a pecsét szalagját fűzték keresztül, nem fedik egymást a levélen és a levéltöredéken, ez utóbbit tehát nem fűzhették eredetileg ehhez a levélhez. L. **65.**
- —

Zolgalatomatt Jrom the kegÿelmednek; Mÿntt kÿwaltkeppen walo bÿzott wramnak | Nagysagos Vram Meleth leweleett the kegÿelmed Mÿntt zentt Napÿan[1] Hwÿwarbol | Nekeǫm kewldewtt wala, abbol En az the kegÿelmed hozÿam walo ÿo akarattÿatt meg | erthettem kÿtt ha meg zolgalhatok .k. Azon Ereolkedewm hogh mÿnd az En | Eltewm Napÿaÿglan ne legÿek halaadattlan the .k. Ereette; ÿol lehett az the | kegÿelmed bezedÿben walo bÿztomban bÿzon sok karokates wallottam: Towabba | Jrÿa aztes the kegÿelmed Nekewm hogÿh mÿg the .k. kÿraltwl Ew felsegethewl[2] | meg theer Addÿg wezteg lennek hazamnal Jm Mÿnd Ez ÿdeÿg aztt Mÿweltem | es magamatt sehowa nem keteleztem hanem Megÿs partaban Ewleǫk; de | Elegett Nem gÿezeǫk raÿta chwdalnom es gondolgodnom[3] hogÿh mÿ wolna | az En wetkewm the .k. Ellen, Melÿertt Mÿnd Enne ÿdeÿg senkÿtewl sem Jra | sem Jzene the .k. Nekewm semmÿ dolgomrol, sehẘtt Monthassam aztt hogÿh | mastt sem twdom sem halhatomÿs the .k. hol wagÿon; Azertt Jghen kÿwann|=nam Ertenewm az okatt hogh mÿertt nem keserewl the .k. En raÿtam, Es | chak meg sem akarÿa the .k. gondolnÿ az En zenwethetetlen Nagÿh kelche=|=ghemett es karÿmatt menhe legÿen Ez ÿdeÿg walo honn heueresem mÿatt | es az nagÿh bÿzodalom Mÿatt, Towabba aztÿs Jrÿa the .k, hogÿh Jnkab hÿzeott | az En Bezedemnek kegÿelmed hogÿh Nem Mÿntt Egÿebenek Es aztÿs hÿzÿ | the .k. hogÿh En az En Bezedÿmett Erewssen Meg tartom, kÿbethe[4] .k. | ÿghẽn Jgazatt ÿr, Mertt Meg tartottam Ez Napÿg; de Annera Jwtottam | Bele, hogh nem sok ÿdẽw Mwlwa kwdwlnom kelletÿk Bele, seott Jrhassam | aztt kegÿelmednek hogÿh ha Jstenneben Annett attam wolna, Mene Aranÿ | Es Ezewstt morhamatt az the kegÿelmed zawa mÿatt El keltettem, Meg | Jstenÿs haznosb gondott wÿseltt wolna ream Erte, Es teobbel fÿzette | wolna meg; Azertt kenÿerghewg the kegÿelmednek zolgalatomertt | Erdemlÿem aztt the kegÿelmettewl Bochasd Egÿh Jambor Ezeos hÿw | zolgadatt En hozÿam mÿnden keseodelem Nekewl kÿtewl Erthessem | meg az the kegÿelmed akarattÿatt, Es Enÿs Jzenhessek bÿzwa | mÿnden dolgomrol es egÿeb ÿelẽs dolgogrolÿs kegÿelmednek Mertt | anne Jeleos Bezedÿm

wolnanak the .k. hogÿh lewelben semÿkeppen Nem | kepeos hogÿh meg gÿezzem ÿrnÿ the .k.. En kedeg semÿkepen wezendeo || feelben nem hagÿhatom mastt Ez kewes pwzta ÿozagott hanem hozÿa kell | latnom es walamÿ okkal lehett meg kell oltalmaznom mertt Mas Ember | az Ewwẽtt nekeom Nem agÿa Ez wttalÿs ha kÿ nem yewttem wolna | es Ewchem[5] nem tartott wolna wtatt benne regheon el wezeott | wolna tewlem mertt nem Mastt el wagÿon adwa Janos kÿraltwl | Azertt ha ez okok nem tartoztatnanak Enmagam Ezentewl Eremestt zemben | lennek the .k., Azertt Esmeog kereom the .k. hogÿh kegÿelmed kewlgÿen | hozÿam ezentewl, Engeom Zekchewn[6] lelnek meg, Mertt mhẽg Ez | ÿdeÿg wtat tartottam benne hogÿ bwdara nem mentem, Jnnettowa | sem Eremestt megÿeok ha meg ohatom magamatt es ez kewes Jozagott | Jelesben addeg: mÿg az kegÿelmed Embere El Erkezÿk[7] ÿtt | lezeok, kegÿelmettewl Erdemlÿem ÿzennÿen bÿzon hÿreket Nekem the .k. | es kÿwaltkepen az wrwnk zandoka es akaratÿa hogÿh mÿ legÿen. | mertt En ha zenben lehetnek Ew felsegewel az wagÿh chak | the kegÿelmeddel az mene renden walo dolgogatt En Erthewk | az Ew felsege Jawa melle es[8] kÿwaltkeppen ez Nÿomorwltt orzagnak | es Nemett orzagnagÿs[9] Meg maradasa melle meg adnam the .k. Ertenÿ | kÿtt olÿh helewnnen Ertheok hogh lewelben meg nem mereom the .k. | ÿrnom de az the .k. Emberethewl ha ÿde ÿew mÿndentt Jzeneok .k. | ÿol lehett hÿzem hogh ÿol erthÿ talam the .k. mÿnden allapatÿatt | ez zegen orzagnak es az Therek chazar[10] akaragÿatÿs de Megÿs akarnam | mÿnden tehecchegemmel aztt meg ÿelentenem hogh En hÿwse [...][11] | woltam Ez Napÿg Ew felsegenek de haznatt semmÿtt nem [...][11] | egÿebett, hanem chak az the kegÿelmed hozÿam walo zerelmẽtt | melÿett Mÿg Elewk mÿnd Elthÿg meg akarok the .k. zolgalnom[12] | mertt En chak aztt | zereteom kÿ | engeom zerett | hÿrtt egÿebett nem Jrhatok the .k. ÿgazatt ennel hanem hogh | Jbraÿn Basa[13] hatt honapra fÿzetheott meg telÿesseggel hatt Ezer | Lowonwalo tereknek es hattwan Nazadnak kÿk Janos kÿral | melle mennek segetsegewl; de the .k. semmÿ lezzegew | hÿrnek ne hÿgÿen mertt Ennel tewb segettseg bÿzonÿal hygÿe | the .k. hogh sohonnan nem lehett sem Jewett Bwdara | Ezeok | kedeg karachon Estÿnek Estÿn[14] Erdednel[15] woltak. de nem | twdom ha az dunara wagh az drawara meọnnek[16]. ||

Jsten Eltesse the .k. mÿnd az En bÿzott Azzonÿommal[17] egÿemben sok | eztendeÿg es az Vr Jsten agÿa akara ÿott thÿ kegÿelmeteknek | es Jsten agÿon olÿh Eztt thÿ .k. hogh az En zolgalatomatt mÿnd | Eltÿg ÿo kedwel wegÿe thÿ .k. Therek Balÿnt wramne | Azzonÿomnakÿs[18] zolgalatomatt ÿrom mÿntt Bÿzott azzonÿomnak | es Balÿntt wram felewl Nagh ÿo Egessegewtt ÿol lehett az | raczok nem hannak bekeett Nekÿ Jngÿhen[19] hÿtemre Ewkÿs | Arron wezÿk mertt wntalan werÿ Ewkett Jrtam Zekchewÿ | hazanban Karachon Napÿan 1529

Herczeg Miklos[20] *etc*

Címzés:

Magnifico domino franc*isco* de | Battÿan Regnoru*m* Dalmacie Croacie | et sclauonie Bano *etc* | domi*no* *con*fiden*tissimo* obseruan*dissimoque*

Jegyzetek:

[1]November 1.

[2]I. Ferdinánd.

[3]A második *n* betű tintafoltos.

[4]A *b* betű *tt*-ből javítva.

[5]Vö. **65.**

[6]Szekcső (Dunaszekcső), Baranya megye, Mohácstól északkeletre.

[7]Utána egy szó többször áthúzva.

[8]Valószínűleg utólag toldotta be a két másik szó közé.

[9]A második *g* betű egy megkezdett *k*-ból javítva.

[10]I. Szulejmán.

[11]Szakadás a pecsét helyén.

[12]Utána jelöléssel marginális betoldás következik a *zerett* szóig.

[13]Ibrahim pasa, nagyvezír.

[14]December 23.

[15]Erdőd, Valkó megye, Eszéktől keletre, a Duna és a Dráva összefolyásánál (ma Erdut, Jugoszlávia).

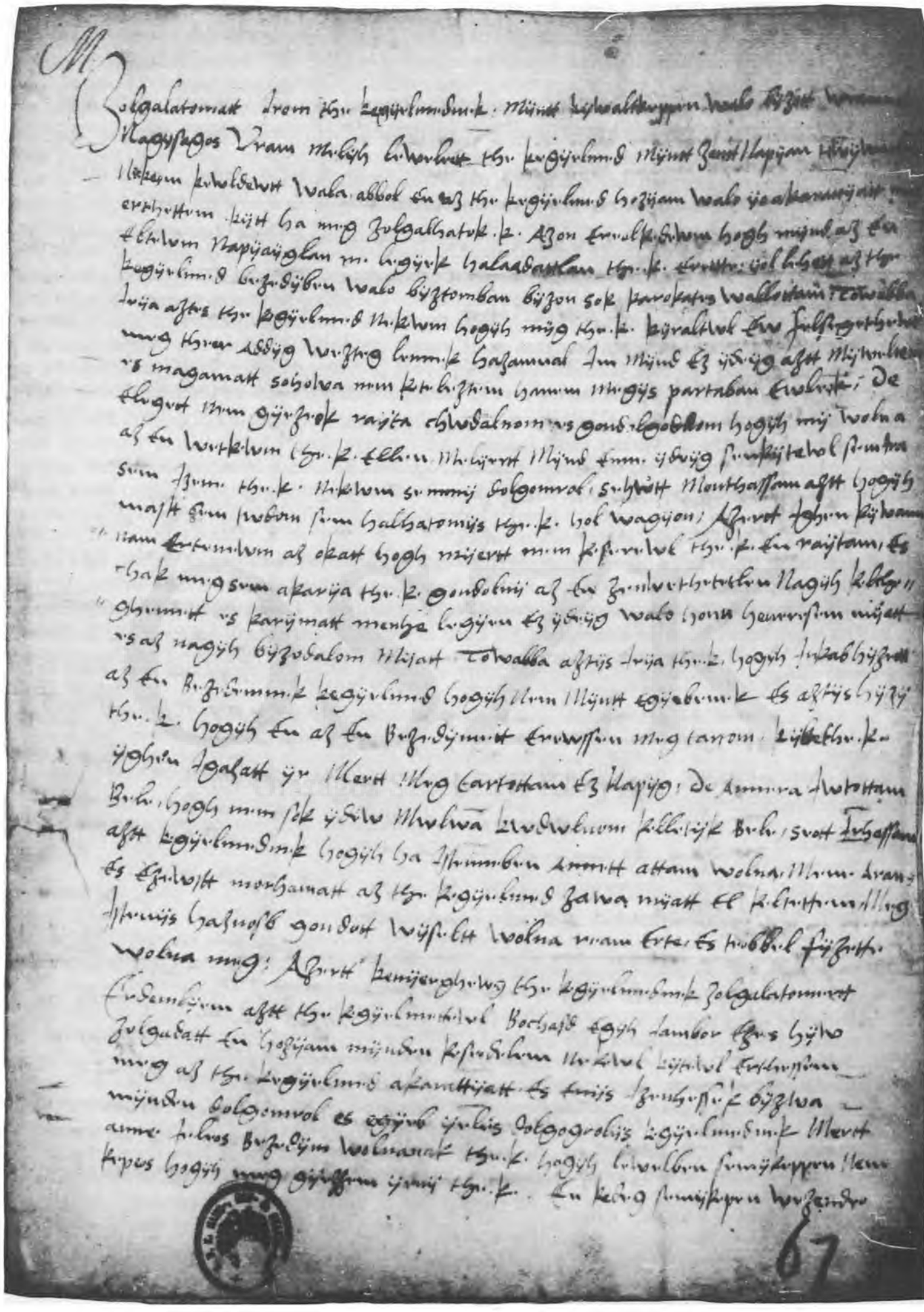
[16]Az *ne* betűk ligatúrát alkotnak.

[17]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.

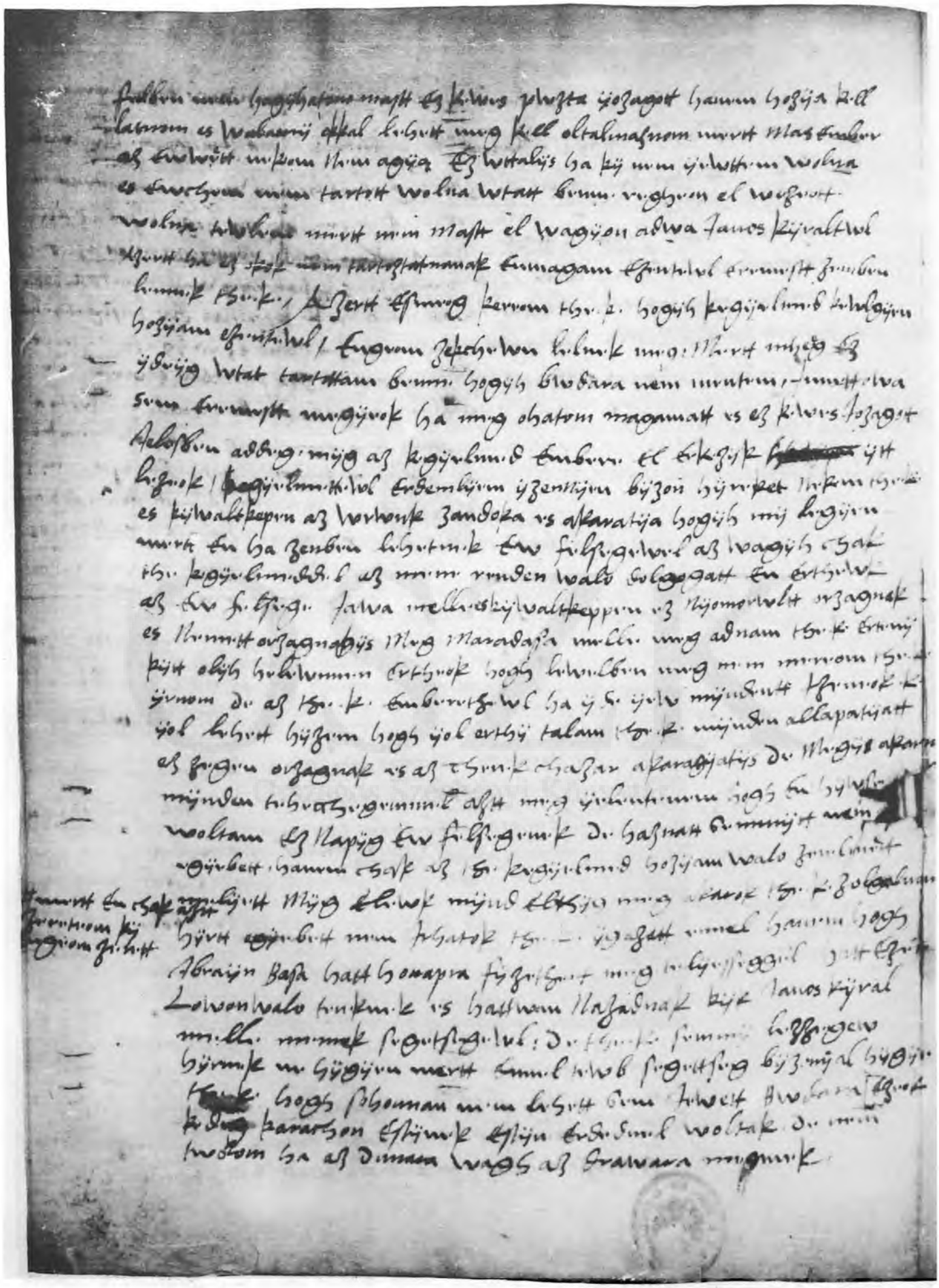
[18]Pemflinger Katalin Mária királyné udvarhölgye (FÓGEL, II. Lajos 26, 57), Pemflinger János leánya (LtK. 37 [1966]: 253–4; BESSENYEI 15). 1524-ben ment férjhez Török Bálinthoz, s 1553-ban halt meg Debrecenben (BESSENYEI 15–7, 106–7).

[19]Az *ÿ* utólag a szó fölé betoldva.

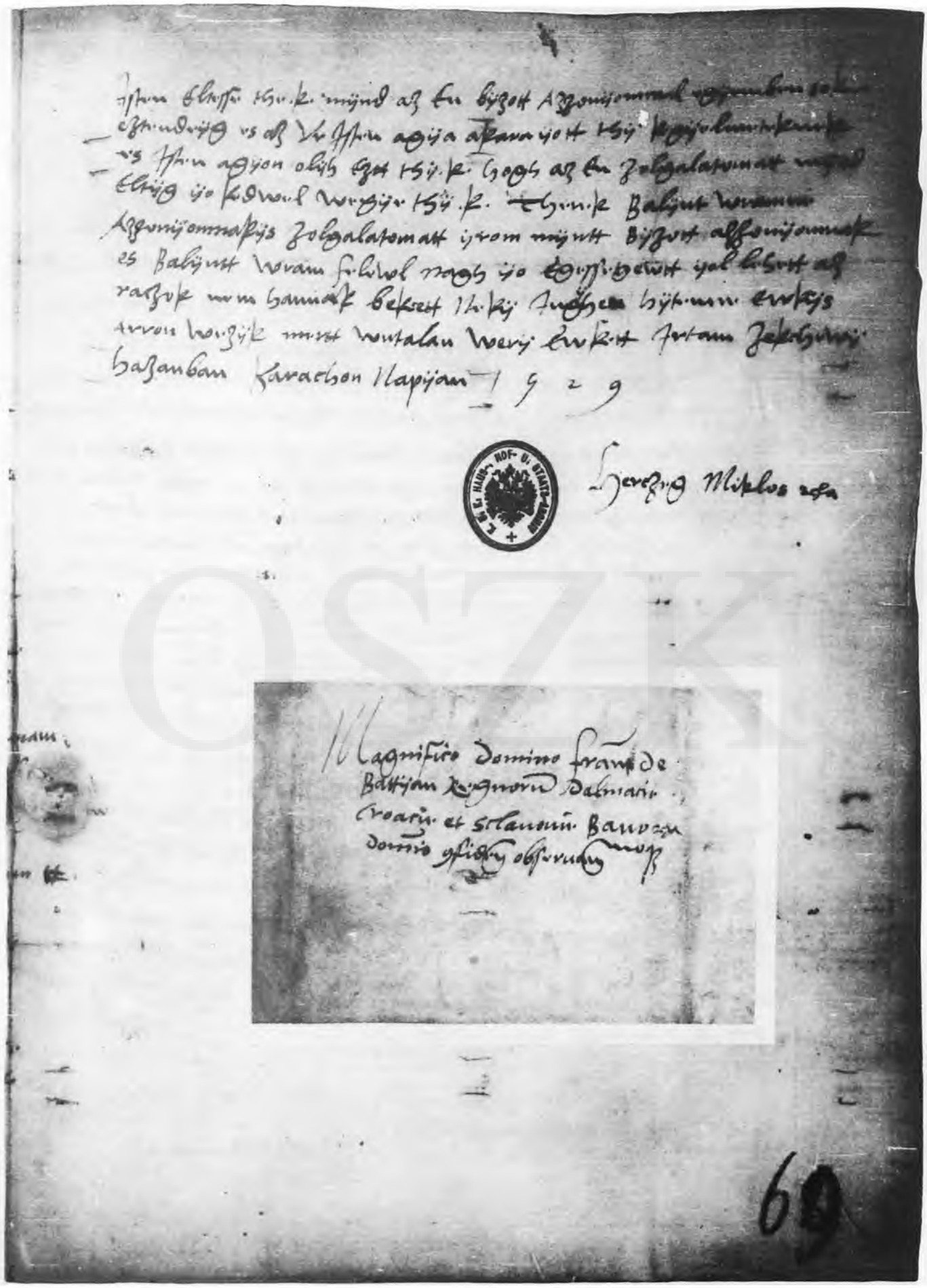
[20]Szekcsői Herczeg Miklós, II. Lajos kamarása (FÓGEL, II. Lajos 54), a mohácsi csatában fogságba esett, de elengedték (BRODARICS 63). 1527-ben részt vett János király budai országgyűlésén (MOE. 1: 100), 1531-ben a bélavári gyűlésen (MOE. 1: 314). Családjának egyik utolsó tagja.

82. Herczeg Miklós levele Batthyány Ferenchez (Szekcső, 1529. december 25.) 1r

82. 1v

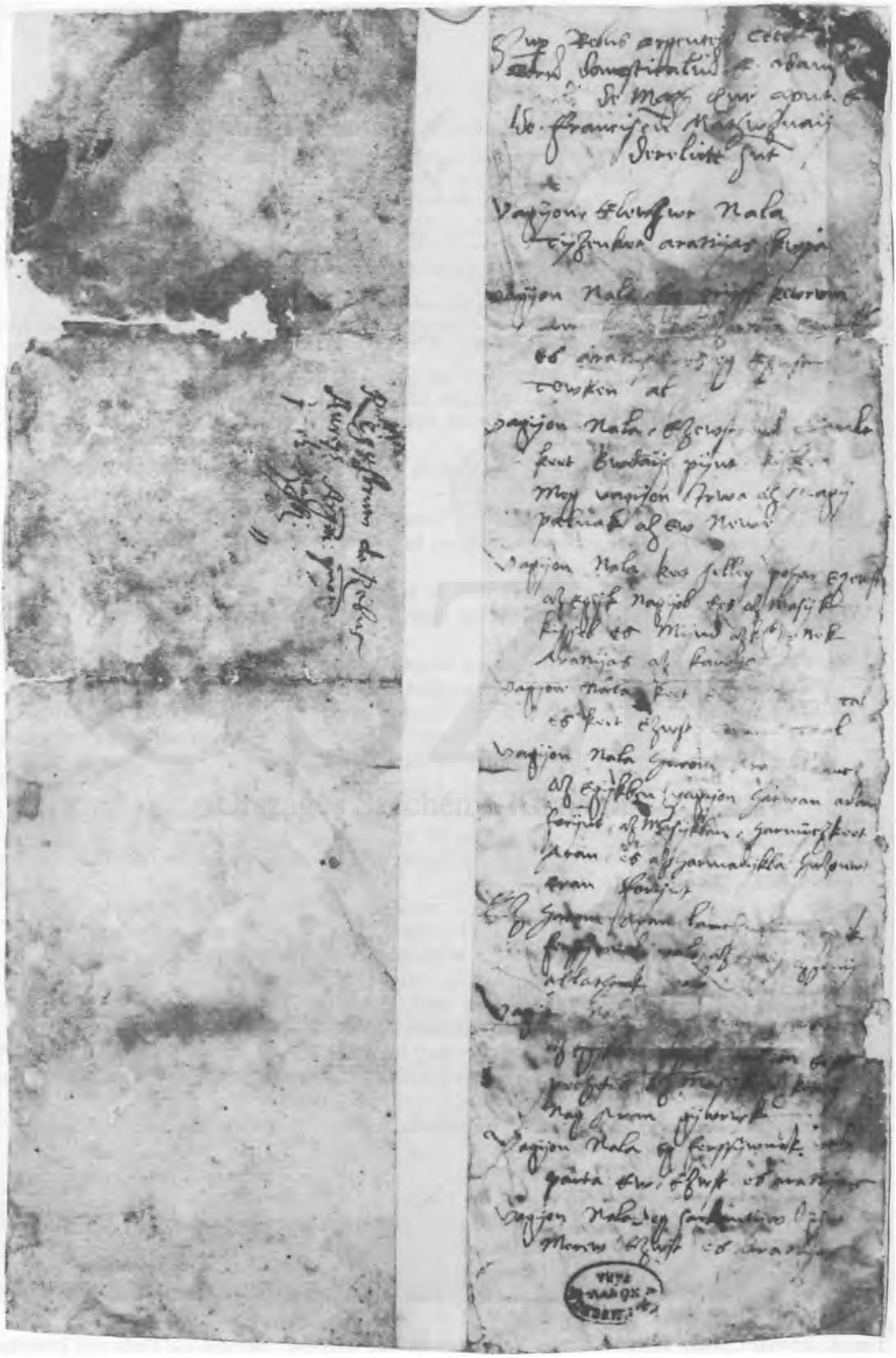
Magnifico domino fratri de Batthyan regnorum Dalmatie Croatie et Sclauonie Banorum domino vigilanti obseruando

83.

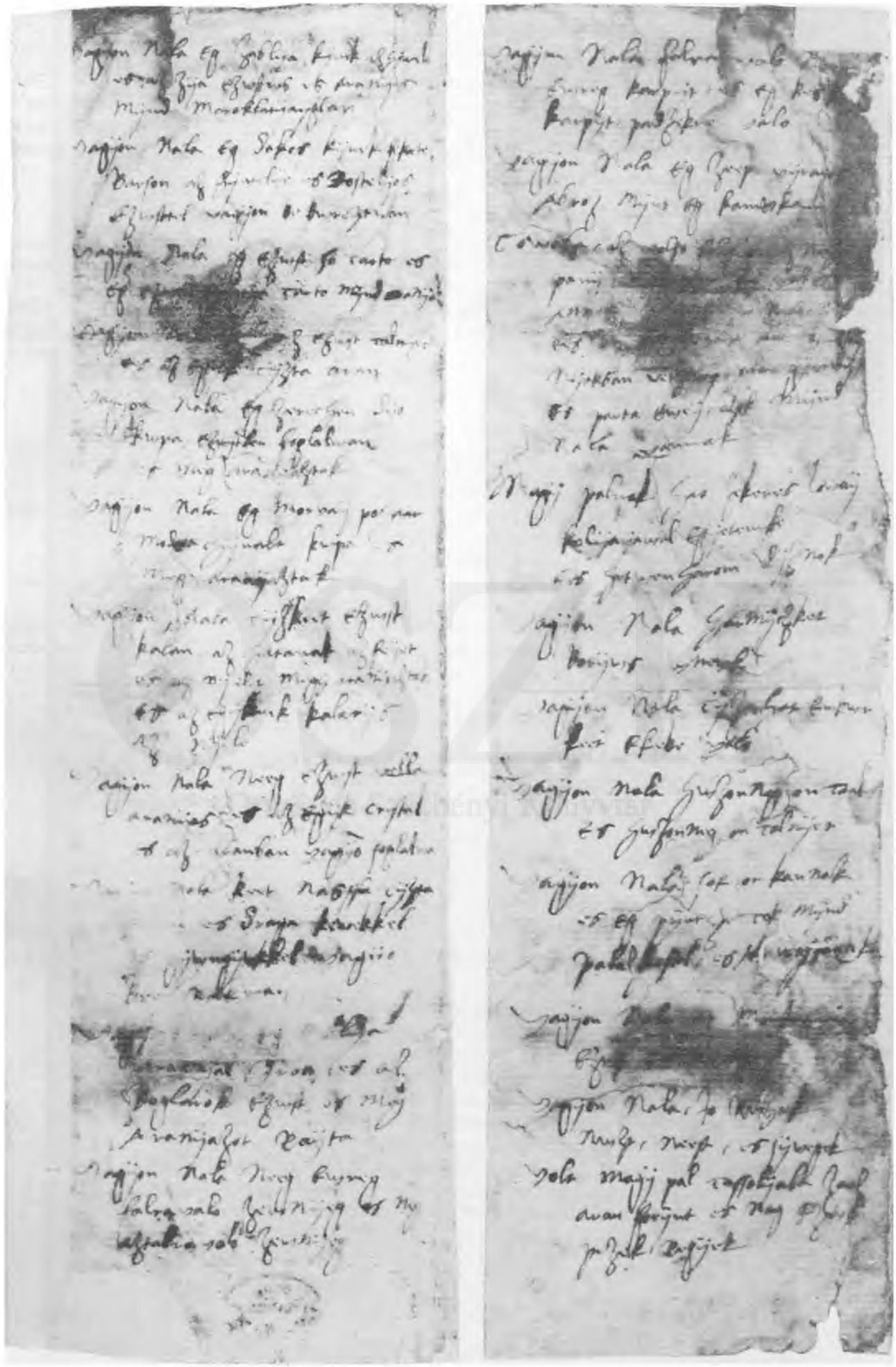
1529.
MAGYI PÁL INGÓSÁGAI

- OSZKK MNy. 27. Hasonmása: OSZKK Facs. X/116., 176.
- Két, egyenként 21 × 33 cm-es, elázott, erősen rongált, durván restaurált papíron, amelyek valamikor hosszában egymásba voltak hajtva. (Eredetileg négy, jelenleg két fólió.) Eredeti formájában az 1r–3r oldalakon volt szöveg, a 3v–4v üres volt. A 3v és 4r oldalakat a restauráláskor papír ráragasztásával erősítették meg.
- Az eredeti forma 3r oldalán (ma a második lap rektójának jobb hasábján) levő szöveg egykorú, de más kéz írása, a külső címzés (4v, ma első lap rektó, bal oldalon) XVII. századi följegyzés lehet.
- Radv: Csal. 2: 4–6. (Deák Farkas közlése).

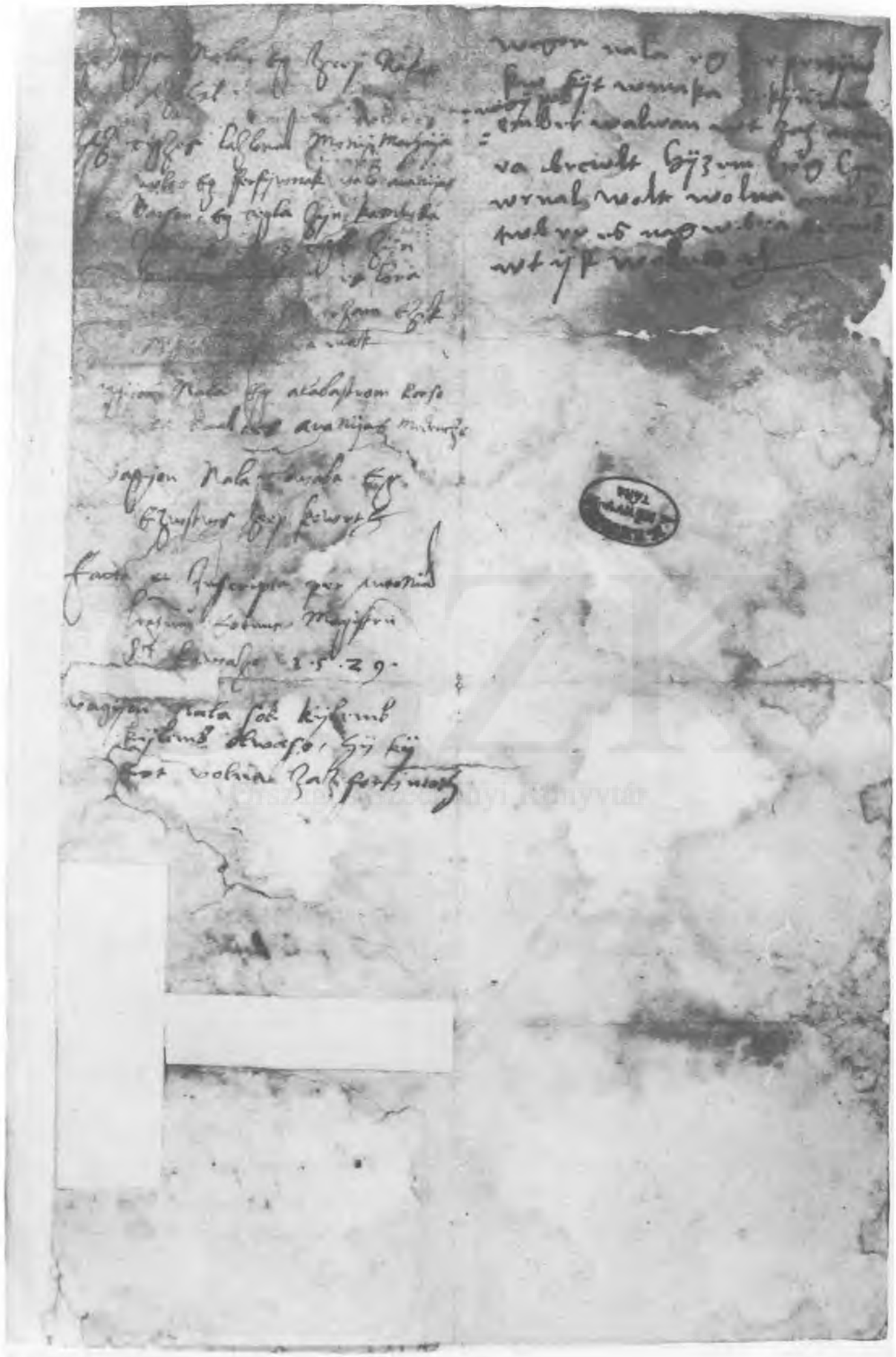
Super Rebus argenteis ceteris que | Rerum domesticalium .Egregii. quondam | pauli de Magh[1] que aput. Egregium. | dominum Franciscum Mathwznaÿ[2] derelicte sunt
Vagÿon, Elewzwr Nala | Tÿzenket aranÿas kwpa
Vagÿon Nala, Eg grÿff kewrvm | Annak az ket zarnÿa Ezwst[3] | Es aranÿas, es eg Ezwst[3] | Tewken al
Vagÿon Nala, Ezewstbewl chÿnalt[3] | keet Bwdaÿ pÿnt, kÿken | Meg vagÿon Jrwa az Magÿ | palnak az Ew Newe
Vagÿon Nala keet selleg pohar Ezewst | az Egÿk Nagÿob Ees az Masÿk | kÿsseb Es Mÿnd az kettewnek[4] | aranÿas az kareÿa
Vagÿon Nala keet Ewreg Ezwst Tal[3] | Es keet Ezwst Tormas Taal
Vagÿon Nala harom aran Laancz[3] | az Egÿkben vagÿon hatwan aran | forÿnt, az Masÿkban, harmÿczkeet, | Aran, es az harmadÿkba hwzonwt | aran forÿnt
Ez harom aran Lancznak az egÿk[3] | ferffÿwnak valo, az ketteÿ azzonÿ[3] | allathnak valo
Vagÿon Nala neeg aran gÿwrw[3] | az egÿkben solffeel[5] vagÿon Ees | pechetes az Masÿk az ketteÿ | Nag Aran gÿwrwk
Vagÿon Nala Eg ferffÿwnak valo | parta Ew, Ezwst es aranÿas
Vagÿon Nala eg sarkantÿw zÿw | Merew ezwst es aranÿas ||
Vagÿon Nala Eg zablÿa kÿnek az hÿwele | es az zÿa Ezwstws es aranÿas | Mÿnd Maroklatÿaÿglan
Vagÿon Nala Eg dakos, kÿnek fekete | Barson az hÿwelÿe, es Rostelÿos | Ezwsttel vagÿon Be Bwreÿtwan
Vagÿon Nala Eg Ezwst so Tarto es | Eg Ezwst gÿertÿa Tarto Mÿnd aranÿa[s][4]
Vagÿon Nala k[ÿlenc]z[6] Ezwst Talnÿer | Ees az Egÿk Tÿzta aran
Vagÿon Nala Eg zerechen dÿo | kwpa[7], Ezwstben foglalwan | es Meg aranÿaztak
Vagÿon Nala Eg Morvaÿ pohaar|=Modra chÿnalt kwpa[8] es | Meg aranÿaztak
Vagÿon Nala Tÿzenkeet[9] Ezwst | kalan, az hatanak az feÿet | es az Nÿelet Megh aranÿaztak | Es az Egÿknek kalarÿs | Az Nÿele
Vagÿon Nala Neeg Ezwst vella | aranÿas, es az Egÿk cristal | es az, aranban vagÿō foglalwa
Vagÿon[3] Nala keet Nasffa Tÿzta | Aran[3], es draga kewekkel | Es[3] gÿwngÿwkkel vagÿo | Bee Rakwan
Vagÿon [Nala] Eg Bÿblÿa[3] | arannÿal Jrott, es az | Boglarok Ezwst es Meg | Aranÿazot Raÿta[10]
Vagÿon Nala Neeg Ewreg | falravalo zewnÿeg es Neg | aztalra valo zewnÿeg ||
Vagÿon Nala falra valo Neeg | Ewreg karpÿt, es Eg kesk[...][4] | karpÿt, padzekre valo
Vagÿon Nala Eg zeep vÿragos | Abroz, Mÿnt Eg kamwka
Towaba, az vtolso felesege az Nehaÿ | panÿ crÿsthoffne[11] kÿ wolt [...][12] | Annak jo [ewlthewzw] Rwhaÿ[3] | Ees Ezwst Marhaÿa, aran lanczaÿ[3] | Nÿakban vethewÿ, aran gÿwrwÿ[3], | Es parta Eweÿ, azok Mÿnd | Nala vannak
Magÿ palnak hat zekeres lowaÿ | kolÿaÿawal[13] Egÿetembe | Ees hetwenharom dÿznok
Vagÿon Nala harmÿczket | Borÿws wnewk
Vagÿon Nala Tÿzenhat Ewkwr | keet Ekebe valo
Vagÿon Nala hwzonneg on Taal | Es hwzonneg on Talnÿer
Vagÿon Nala sok on kannak | es Eg pÿncze Tok Mÿnd | palazkostol, es sok wasfazeek
Vagÿon Nala Eg Monstrancia | Ezwst Es aranÿas
Vagÿon Nala, Jo Rwhak | Nwzt, Neest, es sÿwegek
Volt Magÿ pal Tassolÿaba zaaz | aran forÿnt es Nag Ezwst | pezek Regÿek ||
Vagÿon Nala Eg zeep Rakott | Azthal
Az Tegzes lazlonal[14] Menÿ Marhaÿa | wolt Eg ferfÿwnak valo aranÿas | Barson, Eg Tegla zÿn kamwka |

83. Magyi Pál ingóságai (1529.) 1r

83. 1v–2r

83. 2v

zoknÿa, es eg Tegla zÿn | pwrpÿan[15] zoknÿa[3], es lora | [walo ezwstws] zerzam Ezek[3] | Mÿnd [Nala Van]nak[3]
Vagÿon Nala Eg alabastrom korso | Es Taal[3], es aranÿas Medencze
Vagÿon Nala Towaba Eg | Ezwstws zeep kewrth
Facta et Jnscripta per Antoniu*m* | L*itte*ratum, Eotunc, Magistru*m* | de kowazo[16] . 1.5.2.9.
Vagÿon[17] Nala sok kÿlemb | kÿlemb olwaso, hÿ kÿ | Ert volna zaz forÿntoth
wagon nala eg zerpentÿna [...][4] | kw kÿt wmaka zekÿn nagÿ pal[18] nem[e...][4] | ember walwan wt zaz aran|ra becwlt hÿzem hog ha | wrnal wolt wolna annal | twbre es nagwbra becwl|wtÿk wolna *etc*

Jegyzetek:

[1]Magyi Pál, Szatmár, Szabolcs és Közép-Szolnok megyében birtokos család (Csánki 1: 497; 538, 574) tagja. A család a Szabolcs megyei Magy (Nyíregyházától keletre) faluból származik. Valószínűleg Pál alnádor fia (Jászay 156; Nagy 7: 235), és Magyi Sebestyén váradi kanonok, humanista testvére (Bunyitay, Várad 2: 172–3).

[2]A Mathuznay nevet viselő, XV–XVI. századi személyek (Nagy 7: 370–1; KárOkl. 3: 483; ETE. 3: 208–9, 4: 505–6, 5: 277), akik Bereg és Szatmár megyében szerepelnek, valószínűleg a Baranya megyei Matucsinai család tagjai (Csánki 1: 425, 497; 2: 553–4; Száz. 27 [1893]: 224–6). János, királyi titkár neve *de Mathochin* és *Matusnay* alakban is előfordul (ETE. 1: 289; 3: 208–9).

[3]A restaurálás következtében nehezen olvasható.

[4]Lyukas, hiányos a papír.

[5]'Zafír'.

[6]A lyuk mellett az *ÿ, l* és *c* betűk részei látszanak.

[7]Feltehetőleg kókuszdióból készült (vö. Radv: Csal. 1: 327), hiszen a szerecsendió nem alkalmas rá.

[8]A XV–XVI. század fordulóján elterjedt, durván iszapolt agyagból barnára égetett, aranyozott ezüsttel keretezett kupa (Radv: Csal. 1: 326–7).

[9]Az *en* betűk utólag a szó fölé betoldva.

[10]Ezt az értékes könyvet Csontosi János egy korvinának tartja, mely Magyi Pál alnádor révén került a család tulajdonába (MKsz. 4 [1879]: 108–11).

[11]Pányi Kristóf Abaúj megyei birtokost 1492-ben, 1505-ben és 1511-ben említik (KárOkl. 3: 4–6; Jászay 158; Borovszky, Esztergom 345). A Zemplén megyei Battyánt, mely a XV. században a Pányi családé, később a Magyiak kezén találjuk (Borovszky, Zemplén 23), lehetséges, hogy éppen Magyi Pál felesége révén került oda.

[12]Egy *A* betű eleje látszik.

[13]*Kólya* 'kocsi, szekér'.

[14]Anarcsi Thegzes Péter váradi kanonok testvére (Bunyitay, Várad 2: 153), Szabolcs megyei birtokos családból.

[15]'Bíborszövet'.

[16]Kovászó, Bereg megye, Beregszásztól keletre (ma feltehetőleg Beregi része, Szovjetunió).

[17]Innentől más kéz írása.

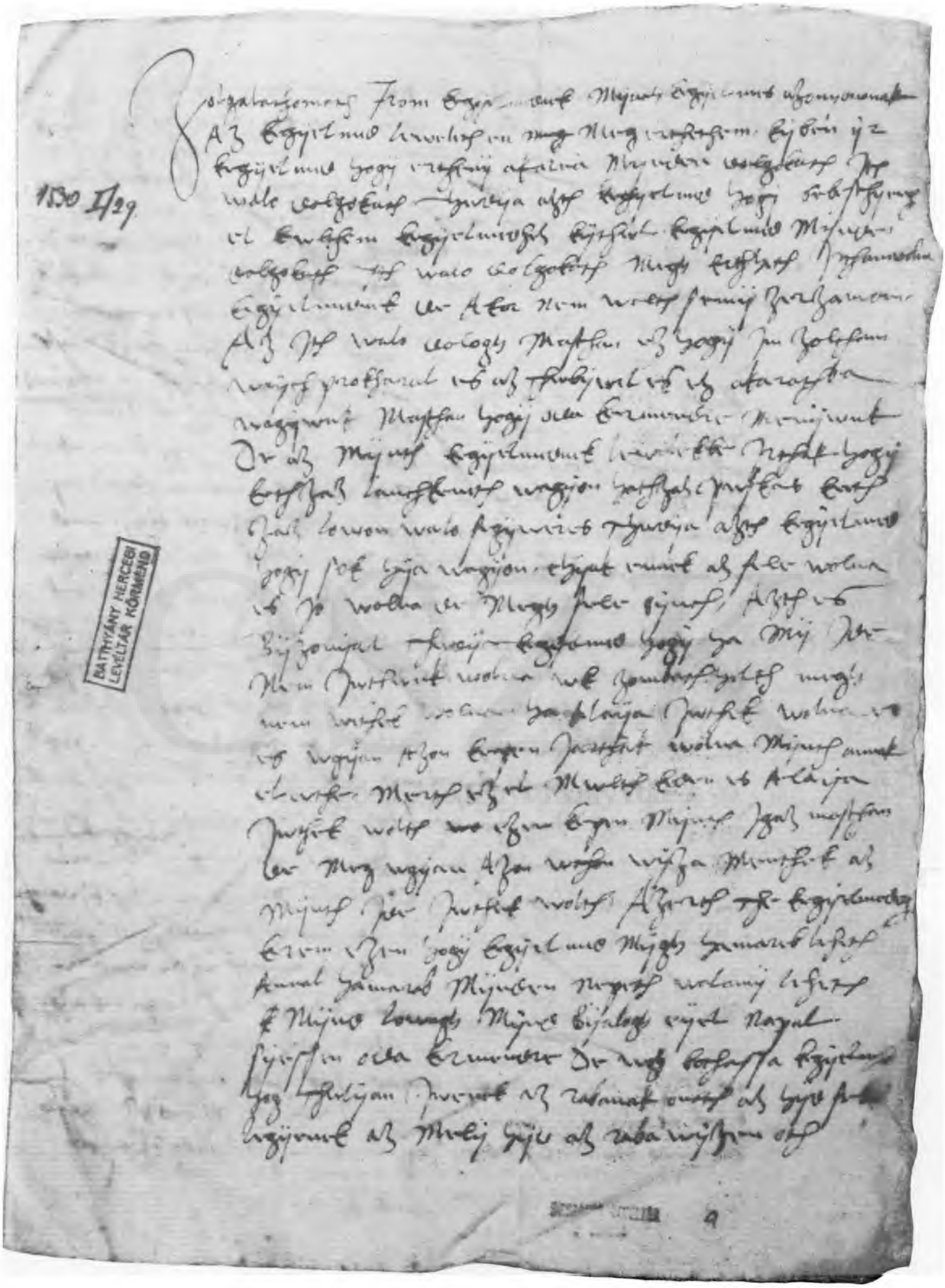
[18]A név a két sor közé jelöléssel betoldva.

84.

Szombathely, 1530. január 29.
RÁDAY MIHÁLY LEVELE BATTHYÁNY FERENCNÉHEZ

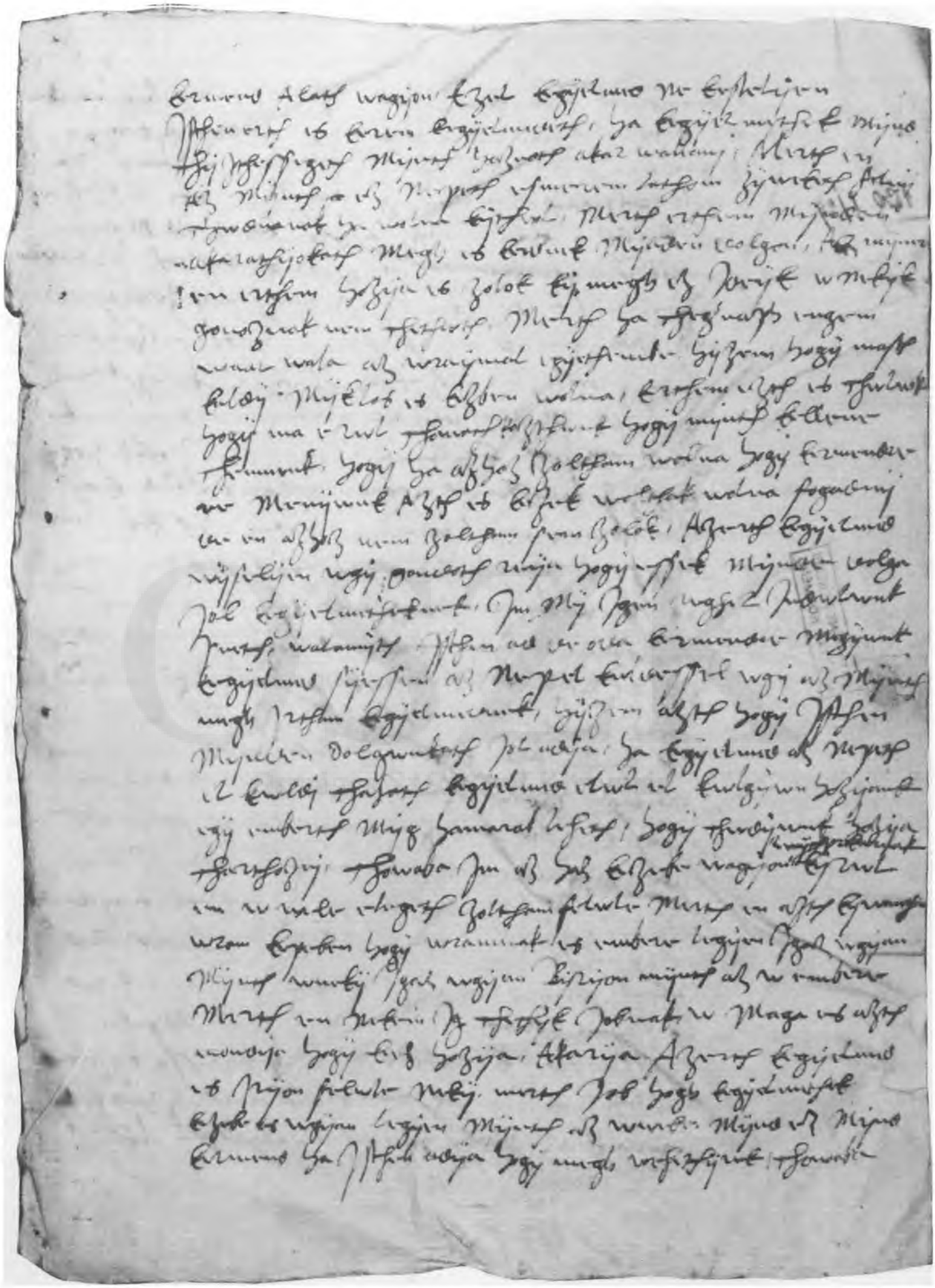
Szombathely bevétele után indulnak Körmend ellen, katonákat és pénzt kér.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 9–10.
- 30,5 × 45 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, zöld viaszba nyomott zárópecsét nyomával. Két fólió.
- Szombathely vára 1529-ben a Szapolyai-párti Erdődy Péter kezén volt, aki várnaggyá Káldy Miklóst nevezte ki (Vas vármegye és Szombathely megyei város általános ismertetője és címtára az 1531–32. évre. 1–2. Bp., é. n. 509). A várból rajtaütésekkel Kőszeget is nyugtalanították, így Jurisics Miklós 1529-ben megtámadta Szombathelyt, de nem tudta elfoglalni, így segítségért folyamodott Bécsbe, I. Ferdinándhoz (Chernel, Kőszeg 2: 28, 42). Ferdinánd katonákat küldött (ők lehetnek a levélben említett *wraym* és a *lanchkeneth*-ek), hozzájuk csatlakozott Batthyány Ferenc familiárisa Ráday Mihály csapatával.
- Iványi: MNy. 37 [1941]: 278–9.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

84. Ráday Mihály levele Batthyány Ferencnéhez (Szombathely, 1530. január 29.) 1r

84. 1v

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

84. 2rv

Zolgalathomath Jrom kegÿelmednek Mÿnth kegÿelmes azonÿomnak | Az kegÿelmed leweleth en[1] Meg erthethem, kÿben ÿr | kegÿelmed hogÿ erthenÿ akarna Mÿnden dolgokath Jth | walo dolgokath, Thwdÿa azth kegÿelmed hogÿ sebesthÿenth | el kwlthem kegÿelmedhez kÿthwl kegÿelmed Mÿnden | dolgokath Jth walo dolgokath Megh Erthheth, Jrthamvolna | kegÿelmednek de Akor Nem wolth semÿ zerzamom, | Az Jth walo dologh Masthan ez hogÿ Jm zoltham | waÿchprokharal[2] es az Thwbÿwel es ez akarathba | wagÿwnk Masthan hogÿ oda kermendre[3] Menÿwnk | De az Mÿnth kegÿelmednek lewelekbe Jrthak hogÿ | kethzaz lanchkeneth[4] wagÿon hathzaz pwskas keeth | zaz lowon walo fegÿweres Thudÿa azth kegÿelmed | hogÿ sok hÿa wagÿon, chÿak ennek az fele wolna | es Jo wolna de Megh fele sÿnch, Azth es | Bÿzonÿal Thwdÿa kegÿelmed hogÿ ha Mÿ Jde | Nem Jwthwnk wolna wk zombathhelth megh | nem wethek wolna, ha Alaÿa Jwthek wolna es | es wgÿan Azon kepen Jarthak wolna Mÿnth annak | elwthe, Merth ez el Mwlth keden[5] es Alaÿa | Jwthek wolth[6] ezen kepen Mÿnth Jgaz masthan | de Meg wgÿan Azon wthon wÿza Menthek az | Mÿnth Jde Jwthek wolth, Azerth The kegÿelmedeth | kerem ezen hogÿ kegÿelmed Mÿgh hamareb leheth | Annal hamarab Mÿnden Nepeth walamÿ leheth | Mÿnd[7] lowagh Mÿnd Gÿalogh eÿel Napal | sÿessen oda kermendre De wgh bochassa kegÿelmed[8] | hog Thwlÿan Jwenek az rabanak onath az hÿd felwl | legÿenek az Melÿ hÿd az raba wÿzen oth || kermend Alath wagÿon, Ezel kegÿelmed Ne keslelÿen | Jsthen erth es kerem kegÿelmedeth, ha kegÿelmethek Mÿnd | Thÿzthessegeth Mÿnth haznoth akar wallanj, Merth en | Az Mÿnth[9] ez Nepeth esmerem lathom zÿweketh felnÿ | Thwdnanak ha wolna kÿthwl, Merth erthem Mÿnden | akarathÿokath Megh es kerdnek Mÿnden dolgon, Az[10] mÿnere[11] en erthem hozÿa es zolok kÿ megh ez Jdeÿk w nekÿk | gonoznak nem Thethwth, Merth ha Thegnaph engem | waar wala az wraÿmal egÿethembe, hÿzem hogÿ masth | kaldÿ Mÿklos[12] es kezben wolna, Erthem ezth es Thwlwk | hogÿ ma erwl Thanachkozthwnk hogÿ mÿnth kellene | Thennwnk, hogÿ ha azhoz zoltham wolna hogÿ kermendre | ne Menÿwnk Azth es kezek wolthak wolna fogadnÿ | de en azhoz nem zoltham sem zolok, Azerth kegÿelmed | wÿselÿen wgÿ gondoth reÿa hogÿ essek Mÿnde dolga | Jol kegÿelmetheknek, Jm Mÿ Jgen reghel Jndwlwnk | Jneth, walamÿth Jsthen ad de oda kermendre Megÿwnk | kegÿelmed sÿessen az Nepel kwldessel wgÿ az Mÿnth | megh Jrtham kegÿelmednek, hÿzem azth hogÿ Jsthen | Mÿnden dolgwnkath Jol adÿa, ha kegÿelmed az Nepeth | el kwldj Thahath kegÿelmed elwl el kwlgÿwn hozÿank | egÿ emberth Mÿg hamarab leheth, hogÿ Thwdÿwnk hozÿa | Tharthoznj, Thowaba Jm az haz kezebe wagÿon waÿchprokarnak[13] kÿrwl | en w wele elegeth zoltham felwle Merth en azth kÿwantham[11] | wram kepeben hogÿ wramnak es embere legÿen Jgaz wgÿan | Mÿnth wnekÿ Jgaz wgÿan Bÿrÿon mÿnth az w embere | Merth en Nekem Jg Thechÿk Jobnak, w Maga es azth | mondÿa hogÿ keez hozÿa, Akarÿa, Azerth kegÿelmed | es Jrÿon felwle Nekÿ, merth Job hogh kegÿelmethek | kezebe es wgÿan legÿen Mÿnth az wwebe, Mÿnd ez Mÿnd | kermend ha Jsthen adÿa hogÿ megh wehethÿwk, Thowaba || az wraÿm Jgen zolnak hogÿ penzek Nÿnch Thwdÿa azth kegÿelmed | hog ha penzth Nem kwld kegÿelmed hogÿ echersmÿnd fel kelnek az | wraÿm el Mennek, Azerth kegÿelmed, kwlgÿwn penzth[14], merth egÿ | penzek sÿnch, Thowaba az hol kegÿelmed az sapharth Jrÿa | hogÿ haza kwldÿem, Thwdÿa kegÿelmed hogÿ semÿkepen Nem | leheth[15] masthan ha Nem onath kermendwl el kwldem[16], | Jsthen Tharchÿa Mÿnden Jawawal[17] kegÿelmedeth | Datum sabarie sabatho p*ro*xima p*os*t festum *con*uersionis B*ea*ti pauli | Anno 15.30

E*iusdem* V*estre* M*agnificencie* serv*i*tor Michael Radaÿ[18]

Címzés:

Generose Ac Magnifice dom*i*ne catherine | Magnıfici dom*i*ni fran*cisci* de Bathÿan Regnor*um* | dal*macie:* cro*acie* Sclauonieq*ue* Banj *etc* consortj | dom*i*ne Michi gr*aci*ose

Jegyzetek:

[1]Utána *meg* kihúzva.

[2]Weispriacher János Sopron és Zala megyében is birtokos családból, Ulrik fia (Csánki 3: 9, 586, 596). 1523-tól szerepel oklevelekben (Házi, Sopron 1/7: 57–8). 1537-ben már Sopron megyei ispán (ETE. 3: 169), Jurisics Miklós halála, 1543 után Kőszeg várának az ura (Chernel, Kőszeg 1: 111; 2: 47–8), 1550-ben Ferdinánd király tanácsosa (ETE. 5: 387).

[3]Körmend, Vas megye. A hosszú pereskedés után az Erdődyek kezére került Körmendet (Iványi, Körmend 20) 1529. december 7-én I. Ferdinánd Erdődy Péter hűtlensége miatt Mária királynénak adja zálogba (Házi, Sopron 1/7: 372–3). Erdődy feltehetőleg nem adta át a várat, ezért próbálta Batthyány és Weispriacher megostromolni.

[4]*Landsknecht* 'gyalogos, zsoldos'.

[5]Január 25.

[6]Utána *wo* kihúzva.

[7]Előtte, a sor elején egy *k* betű kihúzva.

[8]Elázott a papír.

[9]Utána *a* kihúzva.

[10]A *z* egy kihúzott betű helyére írva.
[11]A szó vége a hajtáson van.
[12]Káldy Miklós Vas megyéből származó család tagja (NAGY 6: 21–6). 1515 előtt már nándorfehérvári katona volt (HadtK. [1978]: 485–6), Mohács után Erdődy Péter szombathelyi várnagya (Vas vármegye és Szombathely megyei város általános ismertetője és címtára az 1931–32. évre. 1–2. Bp., é. n. 509), 1555-ben Vasvárról ír magyar nyelvű levelet, amit úgy ír alá, mint *regy feyerwary wytez* (LevT. 1: 155–7).
[13]A szó jelöléssel a két sor közé betoldva.
[14]Utána *A* kihúzva.
[15]Utána *ha* kihúzva.
[16]Utána kihúzva *Jst.*
[17]Utána *kegÿelmetheketh* kihúzva.
[18]Ráday Mihály Fejér és Pest megyében birtokos (inárcsi) család tagja. Közelebbit nem tudunk róla, 1513-ban Ráday Pálnak, 1516-ban Ráday Jánosnak említik Mihály nevű fiát (BÁRTFAI SZABÓ, Pest 342, 349). Említik 1521-ben (KárOkl. 3: 130–1), és 1529-ben mint Batthyány Ferenc familiárisát (MNy. 37 [1941]: 202–3).

85.

Doroszló, 1530. január 31.
RÁDAY MIHÁLY LEVELE BATTHYÁNY FERENCNÉHEZ

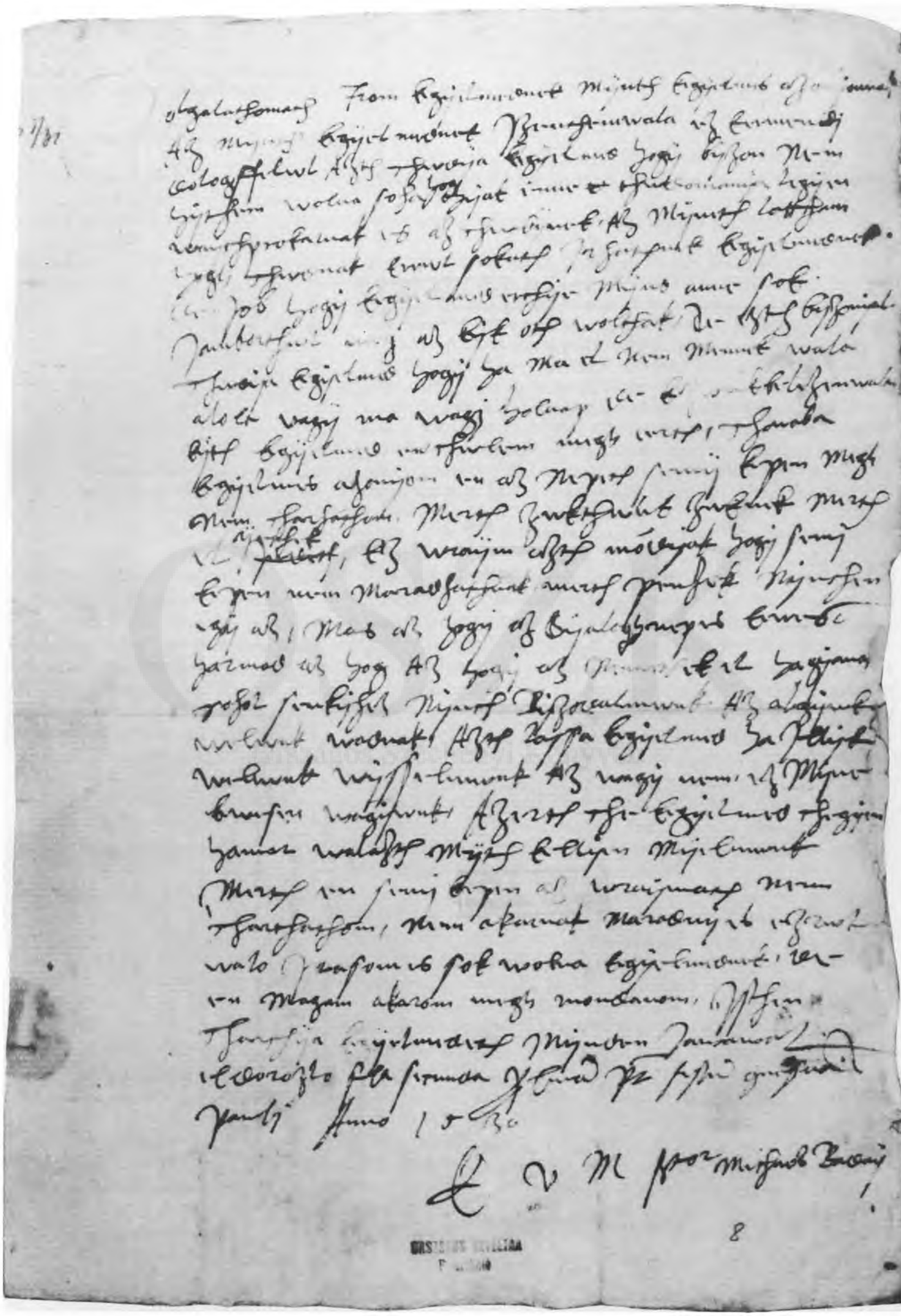
Körmendet nem tudták elfoglalni, a sereget nem tarthatja tovább együtt, mert nincs pénze fizetni őket.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 8.
- 21 × 30,5 cm-es papíron, kívül vörös viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- Vö. **84.**
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 279.

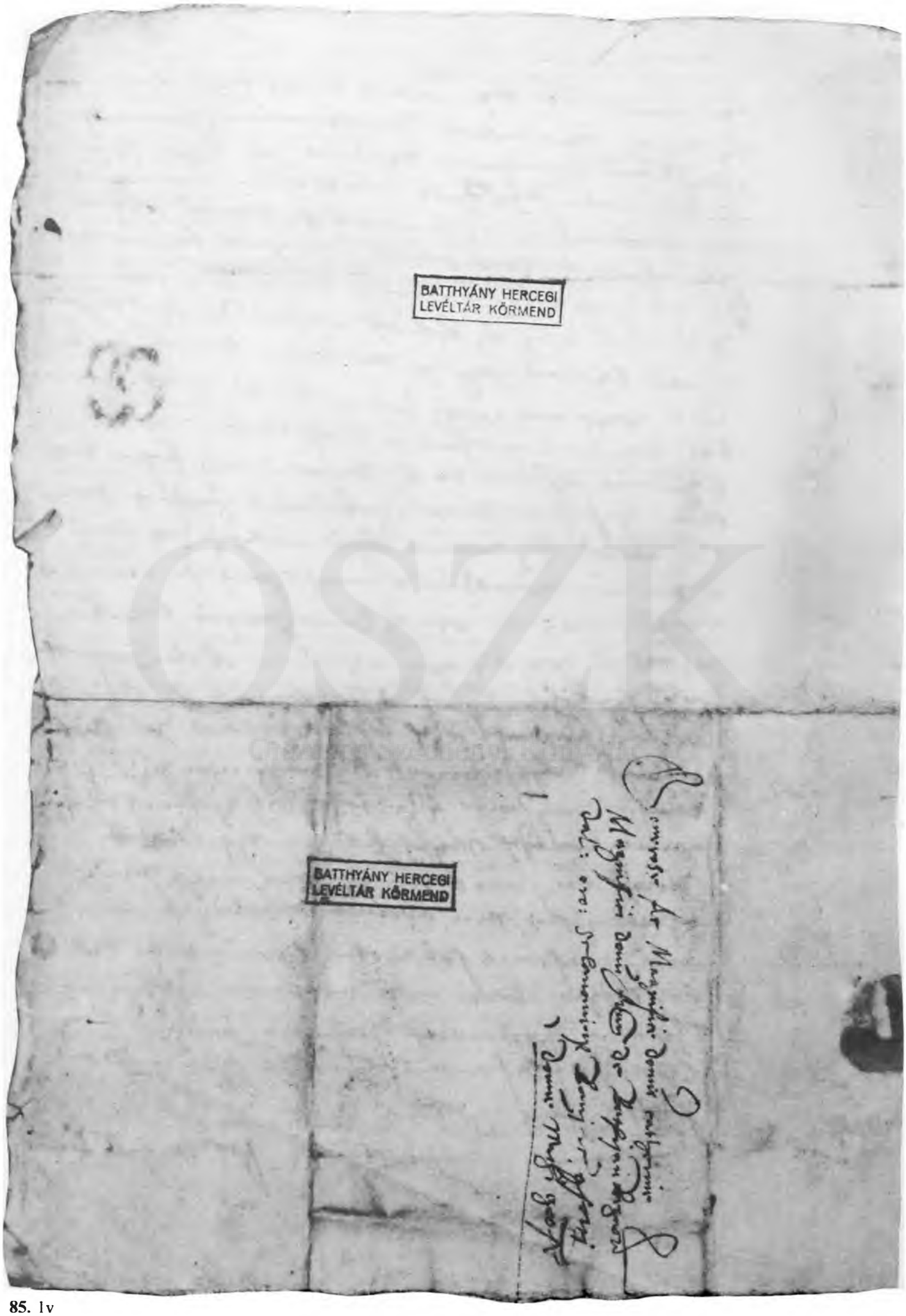
Zolgalathomath Jrom kegÿelmednek Mÿnth kegÿelmes azonÿonnak | Az Mÿnth kegÿelmednek Jzenthemwala ez kermendj | dologffelwl Azth Thwdÿa kegÿelmed hogÿ bÿzon Nem | hÿthem wolna soha hog[1] chÿak enne[2] thwdomanÿa legÿen | waÿchprokarnak es az Thwbÿnek, Az Mÿneth lattham | hogh Thwdnak, Errwl sokath Jrhathnek kegÿelmednek[3] | de Job hogÿ kegÿelmed erchÿe Mÿnd anne sok | Jamborthwl meg az kÿk oth wolthak, de ezth bÿzonÿal | Thwdÿa kegÿelmed hogÿ ha Ma el Nem Mennek wala | alola vagÿ ma wagj holnap de kezwnkbelezenwala | kÿth kegÿelmed en Thwlem megh eerth, Thowaba | kegÿelmes azonÿom en az Nepeth semÿ kepen Megh | Nem Tharhathom, Merth zwkthwnk zwknek Merth | el ÿethek[4], Ez wraÿm azth mōdÿak hogÿ semj | kepen nem Maradhathnak, merth penzek Nÿnchen | egÿ az, Mas az hogÿ az Gÿaloghnepes kewes, | harmad az hog Az hogÿ az Nemethek el hagÿanak | sohol senkÿhez Nÿnch Bÿzodalmwnk Az algÿwk | welwnk wadnak, Azth lassa kegÿelmed ha Jllÿk | welwnk[5] wÿsselnwnk[5] Az wagÿ nem, ez Mÿne | kewesen wagÿwnk, Azerth The kegÿelmed Thegÿen | hamar walazth Mÿth kellÿen Mÿelmwnk | Merth en semj kepen az wraÿmath nem | Tharthathom, Nem akarnak Maradnÿ es ezrwl | walo Jrasom es sok wolna kegÿelmednek, de | en Magam akarom megh mondanom, Jsthen | Tharchÿa kegÿelmedeth Mÿnden Jawawal | exdorozlo[6] *feria* secunda *proxima post* festu*m con*uersio*nis* | paulj Anno 1530
E*iusdem* V*estre* M*agnificencie* S*erui*tor Michael Radaÿ

Címzés:
Generose Ac Magnifice domi*ne* catherine | Magnifici domi*m* fran*cisci* de Bathÿan Regnor*um* | dal*macie*: cro*acie*: sclauonieq*ue* Banj *etc con*sortj | domi*ne* Michi gr*acio*se

Jegyzetek:
[1]A sor fölé jelölés nélkül betoldva.
[2]Utána egy betű kihúzva.
[3]A szóvégi *k* tintafoltos.
[4]A sor fölé írva, alatta *Jwdeth* kihúzva.
[5]A második *w* betűnek eggyel több lába van.
[6]Doroszló, Vas megye, Körmendtől délnyugatra (ma Csákánydoroszló).

85. Ráday Mihály levele Batthyány Ferencnéhez (Doroszló, 1530. január 31.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

85. 1v

86.

[Gyula, 1530. február 2.–március 16.]
GYULA VÁRA VÉDŐINEK LEVÉLFOGALMAZVÁNYA

Segítséget kérnek a vár megtartásához.

- Staatsarchiv Nürnberg, Brandenburger Archiv, Brandenburger Literalien. fasc. 1036. no. 44. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár 10672. tekercs.
- (A fénykép alapján egy félbehajtott, egész ív papír – két fólió –, a második lap hiányos, lépcsőzetesen el van vágva.)
- Gyula város és vár, a volt Hunyadi-birtok, Frangepán Beatrix (korábban Corvin János özvegye) halálával második férje, György brandenburgi őrgróf kezébe került 1510-ben. 1529-ben János király Czibak Imrének ajándékozza, aki július 17-én kezdi el az I. Ferdinánd pártján maradt város ostromát. A várost rövidesen elfoglalja, a várvédőkkel pedig 1530 januárjában hetvenöt napos fegyverszünetet köt. A várnagyok – többszöri segítségkérés után – 1530. március 16-án, a fegyverszünet lejárta előtt átadják a várat (KARÁCSONYI, Békés 1: 109–12; SCHERER, Gyula 1: 115–7). A levélfogalmazvány keltezetlen, azonban az kiderül belőle, hogy a fegyvernyugvás a következő Boldogasszony napjáig tart. Ez az ünnep Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.) lehet, s így hetvenöt nappal előtte, január 9-én kötötték a fegyverszünetet. Mivel a levél a következő Boldogasszony napját nevezi határnapnak, a két dátum között lévő Gyertyaszentelő Boldogasszony (február 2.) után és a vár átadása (március 16.) előtt kellett, hogy írják. A magyar szöveg az 1rv oldalakon van, előtte és utána, valamint a 2r megmaradt részén ugyanennek a levélnek többször elkezdett, majd félbemaradt, latin nyelvű fogalmazványa olvasható. A latin és a magyar szöveg azonos kéztől származik, a levéliró személyéről azonban semmit sem tudunk. A címzett valamelyik közeli vár birtokosa lehet.
- VERESS ENDRE, Gyula város oklevéltára. Bp., 1938. 157–8. hasonmással, 1530. február közepére keltezve.

Zolghalatomnak minden koronkenth[1] aÿalasanak wthanna kewzewnewnk[2] minth | a myw kegÿelmes es naghsaghos morkolab wrwnknak[3] hew Barathÿanak es | Jo zomzegÿanak. merth mwnekÿnk nÿnchen. ÿth ez. fewlden soha nagÿob | Bÿzodalmonk mÿnth az naghsaghos wronkhoz thewrekh Balÿnthhoz. es | the kegÿelmethew[kh]ewz[4] az kegÿelmed atthÿafÿawal egÿethewmben. Jol thwgÿ=|=wkh hoghÿ thekegÿelmethewknel. ÿelenwagÿon. az mÿw. kegÿelmes | morkolab wrunkh haza miben al. ez hagÿoth nap kÿre az mÿw kegÿelmes | wrunkh thÿztharthoÿ[5] zerzesth thewthtenek[6] hogh az wrunkh hazadhaz[7] | kezeben mÿnden kethsegh nekwl Ez[8] Jewendew | Bodogh azzon napÿara[9] az[10] czÿbak ÿmrehnek[11] kezeben aggÿak | mÿw az kÿkh wagÿonkh wrwnknakh hÿthews zolghaÿ chÿehek es nemethe[k][12] | Akarathwnkh mÿnd az wolna hoghÿ az wrwnkhazaban kezewkh wagÿonkh | zewrnÿw[13] halalth zenwegÿnÿ hoghÿ nem mÿnth a kerezthÿensekthwl | az hazath el zakazzwkh es az mÿw kegÿelmes wrwnkh kezebwl kÿ Erezzw[k] | hoghÿ ha thÿ kegÿelmethewkh segethseghel lezen Es az nagsagos[14] wr | thewrek Balÿnth merth Eleswnkh nÿnchen. de Ezre rea felelnenkh | hoghÿ az thÿ kegÿelmethewk faradsagharwl Es kewlchÿegherwl | az dÿk az wrunk Jo zagharwl kÿ nem Bochÿathnankh thÿ keghÿelmethe=|=keth. mÿgh nem mÿndenrwl kegÿelmethewk kedwezerenth megh | Elegÿthenenkh. merth Egÿeb keppen. Elegek nem wagÿonkh. az | haz megh tharthasara. thÿzthelendew wrunkh[15]. kewnÿwrgwnkh | istenerth az zÿz mariaerth hogh ne hagÿathok Ez hazath El weznÿ | merth nem chÿak az miw kegÿelmes wrwnnak[16] kar[17] lezen az haznak | wezedelme de mÿnd az Eghez magÿar orzaknak nem de Job wolnaÿe | hogh Kegÿelmethewk Bÿrna wele hogh. nem mÿndh az Arwlokh | kÿk El arwlthak mÿnd ez[18]. eghez orzagoth. Es Ewnen maghokath | megıs kerwnk kenÿergwnkÿs[19] hogÿ Ezt adolgoth thewmes warra[20] | ad megh ÿsmernÿ. mÿnem nagh segÿthsekh kellene kethzaz lowon | walo Emberrel mÿnd [M]egh[21] Erneÿewk. Elegh elezth wethhethnenkh | az warban. mÿ kedÿghlen. foghadwnk mikenth ith fennÿs megh irthak | hoghÿ azokath wgÿ Elegÿthÿwkh megh az minth kegÿelmethwk kewannya | merth Egÿbb keppen az haz Ez wezedelmeth nem zenwedÿ || thowaba azonnÿs kerÿwkh the kegÿelmedeth az mw naghsaghos wrwnknak[22] | Barathsaghaÿerth mÿ nekwnk Ewrewkktwl[23] walo zolghalathwnkerth. | hoghÿ nekwnk the kegÿelmedh kwlgÿen Bÿzon hÿrth es az mÿ kewethēk | wala mÿth megh mond megh hÿge the kegÿelmed. Jgen felenk hogÿ | az hazath. Ez fellÿwl megh mondoth napnak Eletthe El ne akarnaÿak | wezthenÿ merth mÿnden ÿelek kÿth the kegÿelmednek E keweth[24] megh mond | az tharthÿa, thowaba az mÿw kegÿelmes wrunkhoz El kwlthewnk | wolth de soha nem hÿzzek hoghÿ megh ÿehessen. merth czÿbak minden|nwth lesethÿ. Jmar ith ez ffelden sohon nem ÿsmerwnk mastanÿ | wdeben olÿ ellensegeth kjnek heth zaz lowon walo Ember nem arthathna | az naghÿ ÿstemerkh kwnÿwrghwnkh meghÿs the kegÿelmednek | hogh ne felethkewzzek el mÿw rolonkh. oth ahol mÿnthel inkab the | kegÿelmed thwgÿa hoghÿ Job. isten tharthia[25] megh the kegÿelmedeth | mind az the kegÿElhewz tharthozokkal Egÿethewmben Thowaba | The

kegÿelmedeth mÿnth kegÿelmes wrwnkath kerÿwkh az wr ÿstennert[26] | es Ew zenth anÿaierth hogÿ[27] ha segithsegenklezen vagÿ nem | kÿhez thwgÿwnk Tartoznÿ, Jgazan megh ir ÿa[l][28] kÿth Thowaba | the kegÿelmednek megh twgÿwnk ÿewendere[29] mÿw kegel|mes wrwnk wthan[30] zolgalnÿ es wala mi Barathsagoth | es segÿthsegeth maÿ zwksegheben az mÿw kegÿelmes wrwnknak | the kegelmed thezen hÿgÿeth mind kÿral[31] eleth es az wrak | Elewth naghÿ newen wezÿ the kegÿelmethwl, es megh | thwgÿa zolgalnÿ es fÿzednÿ,[32]

Jegyzetek:

[1]Utána egy megkezdett, de félbehagyott szó: *al.*

[2]A második és harmadik *w* javítva.

[3]Brandenburgi György őrgróf (1484–1543), Hohenzollern Frigyesnek és II. Ulászló húgának, Jagello Zsófiának a fia. 1506-ban kerül Magyarországra, II. Lajos gyámja és nevelője. 1509-ben veszi feleségül Corvin János özvegyét, Frangepán Beatrixet. 1524-ben elhagyja Magyarországot, I. Ferdinánd ugyan 1527-ben kinevezi békési ispánnak, de a tisztséget nem tudja elfoglalni, és 1530 után Gyulát sem tudja visszaszerezni (KARÁCSONYI, Békés 1: 66–114; FÓGEL, II. Ulászló 43; LtK. 12 [1934]: 54–63).

[4]A szó a *th* után javítva, a vége: *ewz,* ferdén, a két sor közé betoldva.

[5]Scardonai Sadobrics Péter deák 1524-től gyulai várnagy, 1528–1530-ban a gyulai uradalom tiszttartója. A vár eleste után Czibaktól kanonokságot kap (KARÁCSONYI, Békés 1: 77, 112, 240). Simay Mátyás volt a másik várnagy, akit 1528-ban Brandenburgi György kinevezett megyei alispánnak, Czibak Imre még az évben leváltotta, majd a vár eleste után visszahelyezte, és 1533-ig viselte tisztségét (KARÁCSONYI i. m. 1: 102, 105, 108, 115). Felesége 1553-ban özvegy (i. m. 2: 136). A két várnagy állítólag borral ünnepelte a vár átadását (i. m. 1: 112).

[6]Az utolsó szótag: *nek,* utólag a szó fölé írva, alatta *k* kihúzva.

[7]Utána *poganokh* kihúzva, a kihúzott szó fölött egy olvashatatlan, *h*-val kezdődő szó.

[8]Utána kihúzva. *Bodogh azzon napÿara.*

[9]Gyümölcsoltó Boldogasszony, március 25-e.

[10]Utána kihúzva: *alhatatlan.*

[11]Czibak Imre († 1534) Bihar megyei főnemes, Szapolyai híve. 1526 elején papi rendbe lépett, az év végén váradi püspök és bihari (temesi?) ispán. 1533-ban erdélyi vajda Łaski mellett, 1534-ben Gritti öleti meg (BUNYITAY, Várad 1: 378–87; SZAKÁLY, Gritti 19, 95).

[12]A vár őrsége KARÁCSONYI JÁNOS szerint 15 magyar és 37 cseh (és német) zsoldosból állt (KARÁCSONYI, Békés 1: 110), IVÁNYI BÉLA azonban mintegy 200 katonáról tud 1529-ben (LtK. 12 [1934]: 82).

[13]A szó előtt, a sor elején egy *h* betű van.

[14]A második *g* javítva.

[15]Utána valami kihúzva.

[16]A második *n* utólag föléírva.

[17]A szó végéről *al* kihúzva.

[18]A *z* betű *s*-ből van javítva.

[19]A szóban az első szótag után *ÿ* áthúzva.

[20]Temesvár, Temes megye (ma Timişoara, Románia).

[21]Az első betű javítva, olvasata bizonytalan.

[22]Az első *n* a szó fölé írva.

[23]A harmadik *w* betűbe utólag van beleírva egy betű, ami lehet *t* is és *e* is, így a szó lehet *Ewrewkke* az *wl* ottfelejtésével.

[24]*E keweth* utólag a sor fölé írva.

[25]A második *t k*-ból javítva.

[26]Utána talán valami kihúzva.

[27]Utána egy *m* betű kihúzva.

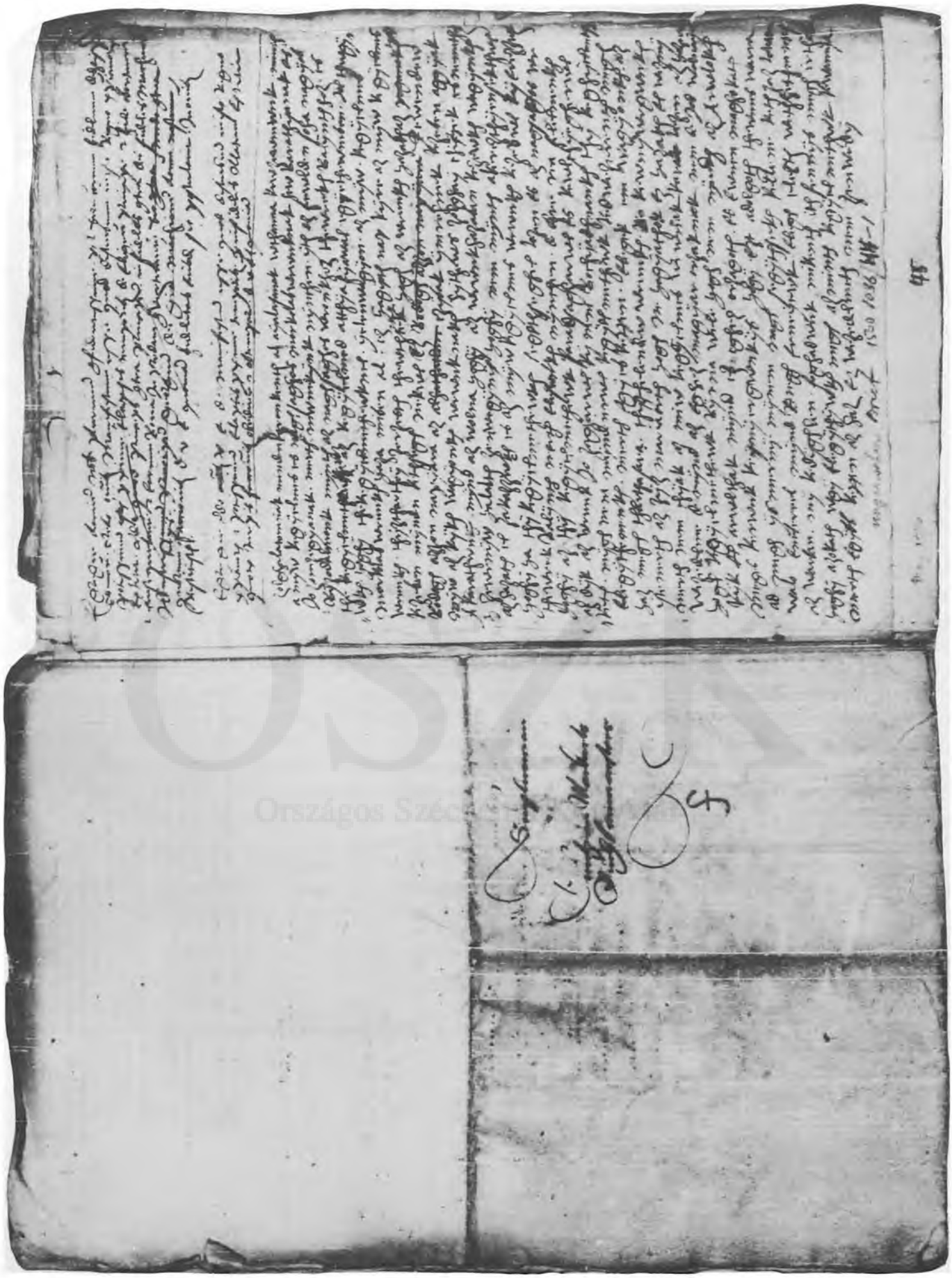
[28]Az utolsó betű olvasata kétséges.

[29]Utána *m* kihúzva.

[30]Utána *megh* kihúzva.

[31]I. Ferdinánd.

[32]A következő sorban lévő *Eg* feltehetően egy újabb, latin nyelvű levélfogalmazvány kezdetének *(Egregie)* a része.

86. Gyula vára védőinek levélfogalmazványa ([Gyula, 1530. február 2.–március 16.]) 1r

86. 1v–2r

87.

[Márévár, 1530. május 20. előtt]
THARDASSY ISTVÁN LEVELE BAKICS PÁLHOZ

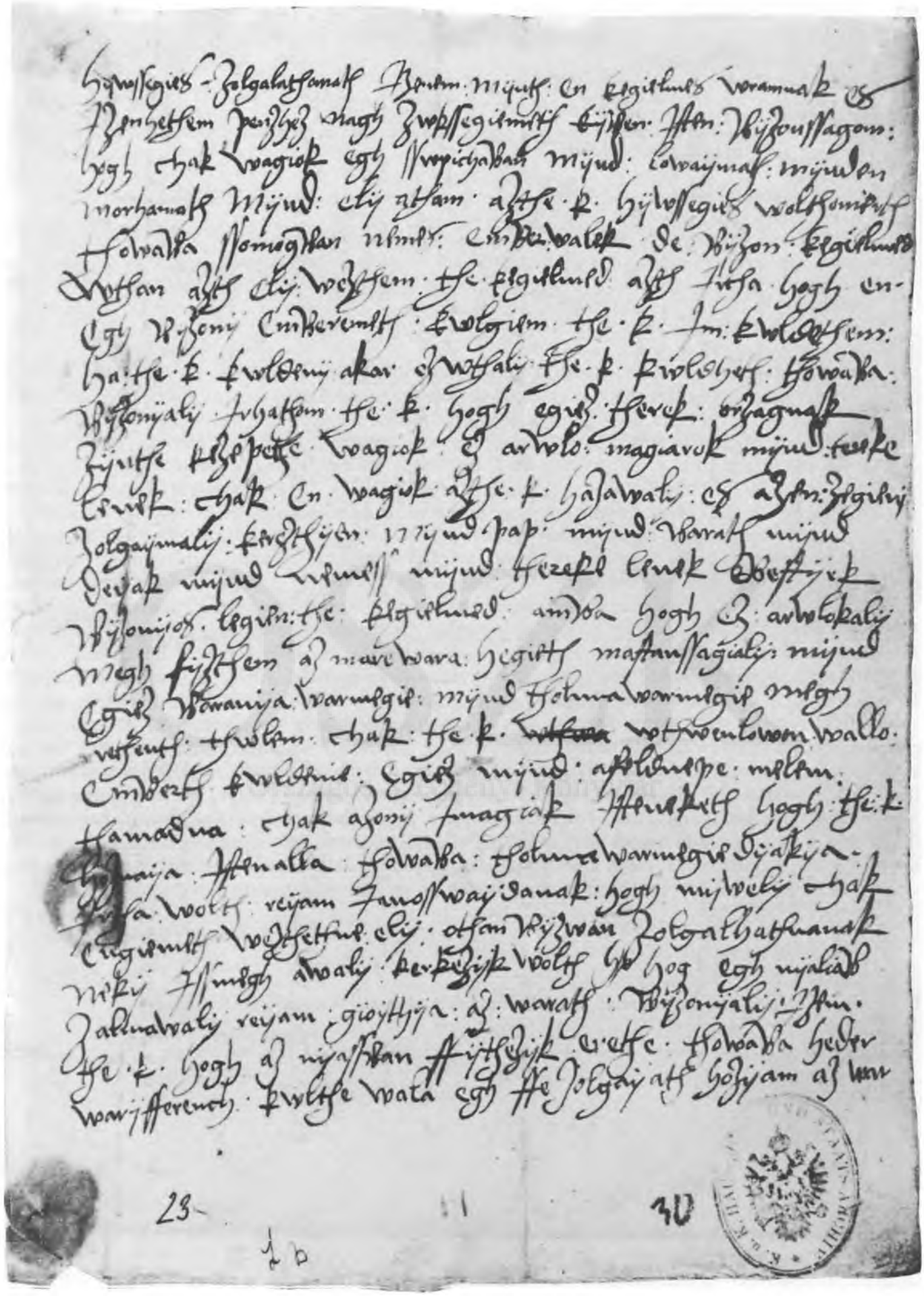
Tolnában és Baranyában mindenki I. Jánoshoz pártolt, de ő keményen tartja magát. A török Eszéket erősíti. Pénzt kér.

- Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien, Ungarische Akten, Allgemeine Akten, fasc. 15. (1530, V), fol. 30. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, W 290.
- 20 × 28 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- A levél keltezetlen, de Bakics Pál küldte 1530. május 20-án Pozsonyból Bécsbe saját, I. Ferdinándhoz írt levelének mellékleteként mint az előző napokban kapott levelet (ez a latin levél is a fenti jelzeten, fol. 28–9.-en található).
- Egy mondatot idéz belőle töredékesen NÉMETH BÉLA (VÁRADY, Baranya 2: 399). IVÁNYI: MNy. 27 [1931]: 73–4.

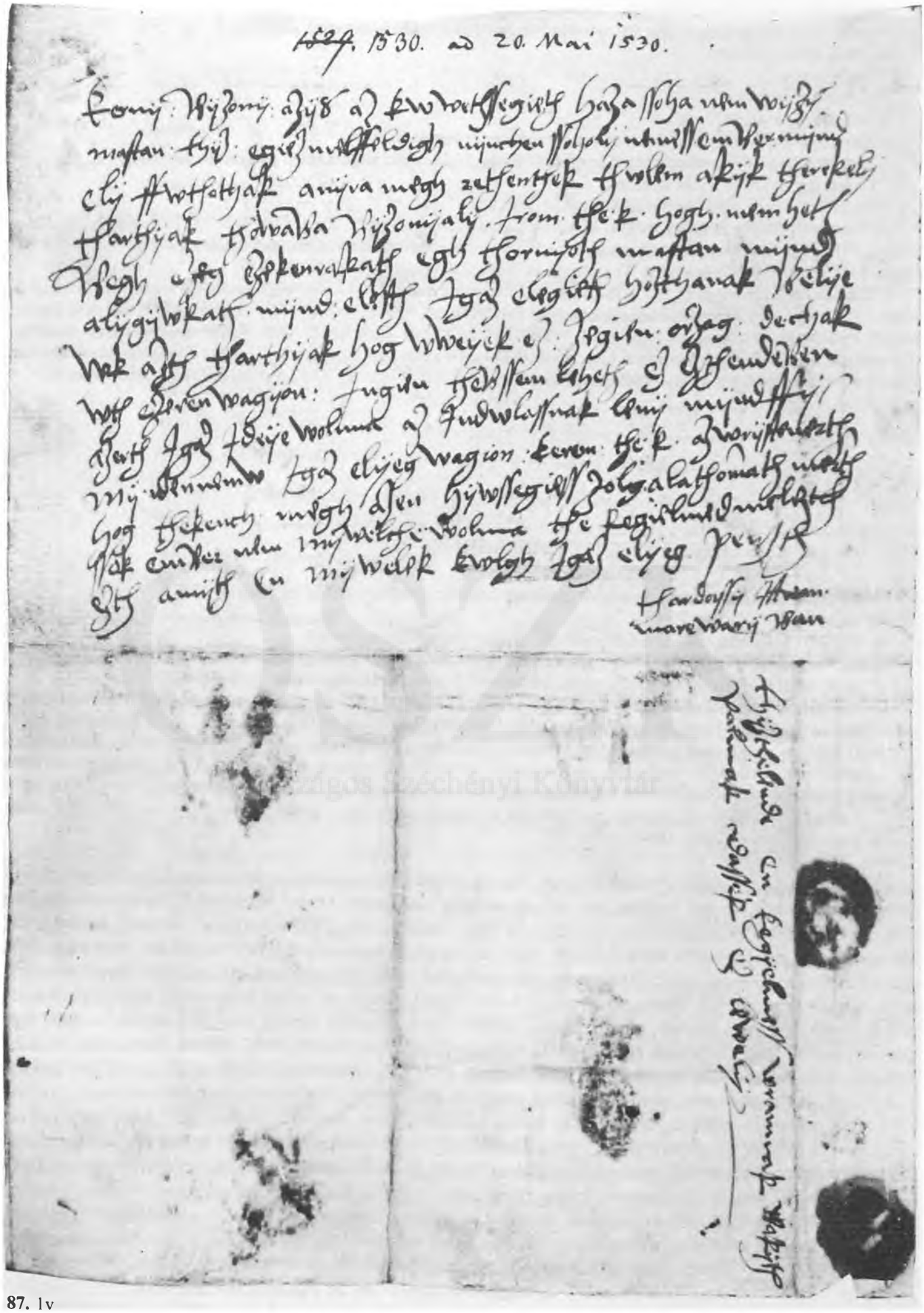
hywssegies zolgalathomath Jzenem: Mÿnth: En kegielmes wramnak Es | Jzenhethem penzhez nagh zwkssegiemeth kÿben: Jsten: Bÿzonssagom: | hogh chak wagiok egh sswpichaBan Mÿnd: lowaÿmath: mÿnden | morhamath Mÿnd: elÿ atham. azthe .k. hÿwssegies wolthomerth | thowaBa ssomogBan nemes: emBer: walek. de: Bÿzon: kegïelmed | Wthan azth Elÿ: wezthem: the: kegielmed: azth Jrtha: hogh: en- | Egh Bÿzonÿ EmBeremeth: kwlgiem: the .k. Jm: kwldethem: | ha: the .k. kwldenÿ: akar ezwthalÿ: the .k. kwldheth: thowaBa: | Bÿzonÿalÿ. Jrhathom. the: k. hogh egiez: therek: orzagnak | zÿnthe kezepethe: wagiok: ez arwlo: magiarok mÿnd: tereke | lenek: chak: En: wagiok. azthe: k. hazawalÿ: es azen: zegienj | zolgaÿmalÿ: kerezthÿen: Mÿnd pap. mÿnd: Barath mÿnd | deÿak mÿnd nemess mÿnd: thereke lenek eBestÿek | Bÿzonÿos, legien: the: kegielmed: amBa hogh ez: arwlokalÿ | Megh fÿzthem az mare wara[1]: hegieth mastanssagialÿ: mÿnd | Egiez Baranÿa: warmegie: mÿnd tholma warmegie megh | rethenth: thwlem: chak: the .k.[2] wthwenlowon: wallo: | EmBerth: kwldenie: Egiez mÿnd: afeldnepe: melem: | thamadna: chak azonÿ Jmagiak Jsteneketh hogh: the: .k. | hoznaÿa: Jstenalla: thowaBa: tholmawarmegie dÿakÿa, | Jrtha: wolth: reÿam Janosswaÿdanak[3]: hogh mÿwelÿ chak | Engiemeth wezthethne: elÿ: othan Bÿzwan zolgalhathnanak | Nekÿ Jssmegh awalÿ: kerkezÿk wolth[4] hog egh nÿaliaB | zalmawalÿ reÿam: gïoÿthÿa: az: warath: Bÿzonÿalÿ: Jzem. | the .k. hogh az nÿassBan ffÿthezÿk. erethe. thowaBa heder|warÿfferench: kwlthe wala egh ffe zolgaÿath hozÿam az war || kernÿ: Bÿzonÿ: azÿs az kwwethssegieth haza ssoha nem wÿzÿ | mastan: thÿz: egiez melffeldigh nÿnchen ssoholÿ nemessemBer: mÿnd | Elÿ ffwthothak anÿra megh rethenthek thwlem akÿk therekelÿ | tharthÿak thowaBa Bÿzonÿalÿ. Jrom: the .k. hogh: memheth | Begh[5] ezekenrakath[6] egh thornÿoth[7] mastan mÿnd | alÿgÿwkath. mÿnd: elesth Jgaz elegieth hozthanak Belÿe | Wk azth tharthÿak hog wweÿek ez: zegien: orzag: de: chak | wth ezeren wagÿon: Jngien theBssem leheth ez ezthendeBen | azerth Jgaz Jdeÿe wolnna az Jndwlassnak lenÿ mÿnd ffÿ[8] | Mÿndennemw Jgaz elÿeg wagion: kerem: the .k. azwrÿstenerth | hog thekench: megh azen hÿwssegiess zolgalathomath merth | ssok emBer nem mÿwelthe wolma the kegielmedmeleth[9] | ezth amÿth En mÿwelek kwlgh Jgaz elÿeg penzth

thardassÿ Istwan[10].
marewarÿ Ban

Címzés:
thÿzthelende En kegÿelmess wramnak Bakÿth | palnak[11] adassek Ez lewelÿ

87. Thardassy István levele Bakics Pálhoz ([Márévár, 1530. május 20. előtt]) 1r

87. 1v

Jegyzetek:

[1]Máré vára, Tolna megye (ma várrom Magyaregregy határában, Baranya megyében).

[2]Utána *wthwa* kihúzva.

[3]János király.

[4]Utána *ho* kihúzva.

[5]Utána *ezeg* kihúzva.

[6]Eszék, Baranya megye, Mohácstól délre (ma Osijek, Jugoszlávia).

[7]Mehmed szendrői szandzsákbég a lerombolt Eszék várát szultáni parancsra megerősítette (THÚRY 2: 85).

[8]Utána egy hajlított vonás látható.

[9]Az utolsó *e* betű alatt egy farok látható.

[10]Thardassy István Somogy megyei birtokos család (CSÁNKI 2: 699; ZsigmOkl. 2/2: 88, 135, 342) tagja. János király 1533-ban neki és Nagy Zsigmondnak adja Máré várát, 1535-ben Bakics Pál teszi ugyanezt (SZAKÁLY, Tolna 20). Ozora 1537-es ostrománál is említik Thardassyt és Nagy Zsigmondot (MHHS. 31: 133).

[11]Bakics Pál szerb vajda († 1537) 1525-ben csatlakozott a Szerbiában táborozó Tomori Pál seregéhez, majd az év végén Magyarországra költözött családjával együtt (MHHD. 33: 360–1, 364). 1526-ban II. Lajostól birtokokat kapott, köztük Héderváry Ferenc egyes birtokait is (MHHD. 33: 372–3; HédOkl. 2: 403). Részt vett a mohácsi csatában (BRODARICS 51), utána előbb Szapolyai híve, majd 1528-ban a győri kapitányságért és a győri püspökség javadalmaiért átállt I. Ferdinándhoz, s a királyi testőrhuszárság kapitánya lett (NAGY 1: 97–8). Az eszéki hadjáratban esett el.

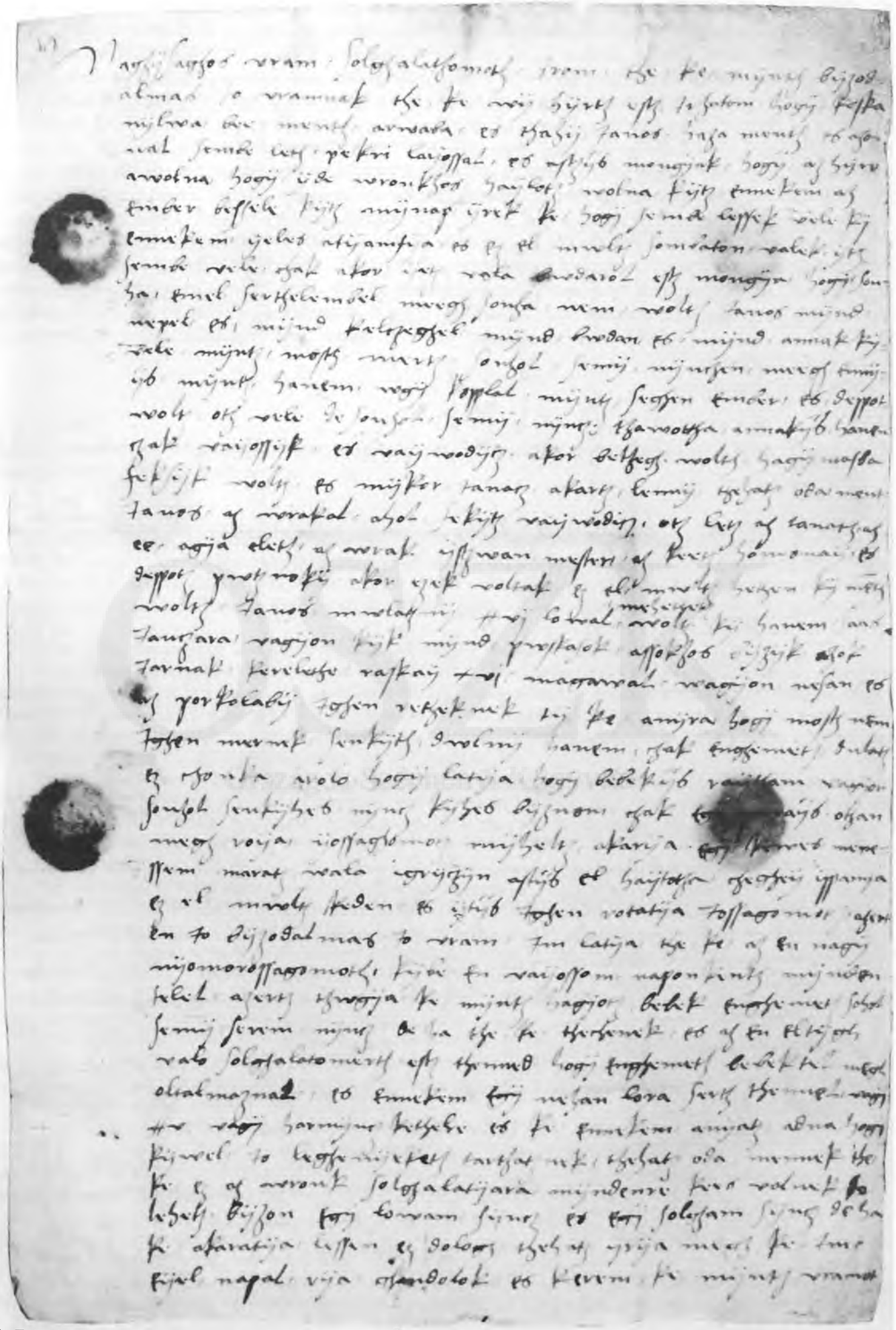
88.

Ajnácskő, 1530. május 30.
FELEDY LESTÁR LEVELE SERÉDY GÁSPÁRHOZ

János királyról küld híreket, Serédytől oltalmat, lovat és pénzt kér Bebek és Ráskay ellen.

- OL R 319. Kisebb családi fondtöredékek. Serédy Gáspárhoz írt levelek.
- 21,5 × 32,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszba nyomott, nyolcszögletű gyűrűspecsét, benne hársfalevél, fölötte sisak, amelyből három strucctoll nő ki, kétoldalán L és F betűk. Egy fólió.
- A levél kézírására jellemző, hogy a *z* és a *h* betűforma-variánsai közül kettő teljesen megegyezik. Ezek szétválasztása és a megfelelő betűvel való jelölése a legtöbbször egyszerű: például a 4. sorban: „ast*h*ÿs mongÿak, hogÿ, a*z* hÿre" a *t* után csak *h* állhat, a névelőben pedig csak *z*. Egyetlen esetben okoz gondot az azonosíthatatlan betűforma-variáns: a *c* betű után *z* és *h* egyaránt állhat. Minthogy a levélben a *c* utáni *z* és *h* betűket nem lehet egyértelműen elkülöníteni, és a *h* betűnek az a variánsa, amelyik csak *h*-nak olvasható, soha nem fordul elő a *c* után, átiratunkban egységesen *z*-vel jelöljük az összes *c* utáni ilyen betűt.
- THALY: Száz. 8 [1874]: 348–9.

Naghÿsaghos, vram, solghalathomoth, Jrom, the, ke,. mÿnth bÿzod=|=almas, Jo vramnak, the, ke, wÿ, hÿrth esth, Jrhatom, hogÿ, koska[1] | nÿlwa, bee, menth, arwaba[2], es, thahÿ, Janos[3], haza menth, es azo-¯|=nal sembe leth, pekri laÿossal[4], es asthÿs mongÿak, hogÿ, az hÿre | awolna, hogÿ, ÿde wronkhos[5], haÿloth, wolna, kÿth, ennekem, az | ember, bezzele, kÿth, mÿnap, ÿrek, ,ke, hogÿ sembe lessek vele. kÿ | ennekem, ÿeles atÿamfÿa, es ez el, mwlth sombaton, valek, ÿth | sembe, vele, czak akor, ÿeth vala bwdarol, esth mongÿa, hogÿ, son=|=ha, emel, serthelembel, meegh, sonha, nem, wolth Janos. mÿnd, | nepel, es, mÿnd kelczeghel,, mÿnd, bwdan, es, mÿnd, annak, kÿ=|=vele, mÿnth, mosth, merth, sonhol, semÿ, nÿnczen, meegh, ennÿ=|ÿs, mÿnth, hanem, wgÿ kopplal, mÿnth, seghen ember, es, despot[6], | wolth, oth vele, de sonhol, semÿ, ñÿncz, thawottha, anakÿs, hanem | czak, vaÿossÿk, es vaÿwodÿcz[7], akor bethegh. wolth, hagÿ masba | feksÿk wolth, es mÿkor, tanacz, akarth, lennÿ, thehath, oda, menth | Janos, az wrakal, ahol, fekÿth, waÿwodicz, oth leth az tanacz, az | ee, agÿa eleth, az wrak, ÿsthwan, mester[8],, az keeth, homonaÿ[9], es | despoth, pwthnokÿ[10], akor ezek voltak, ez el, mwlth hethen, kÿ mēth | wolth, Janos, mwlathnÿ, xxvj lowal mehetheth[11] wolth kÿ, hanem, saas | Janczara, vagÿon, kÿk, mÿnd, pwskasok, assokhos, bÿzÿk, azok[12] | Jarnak, kerelethe, raskaÿ[13] xvj, magawal, wagÿon, nesan[14], es | az porkolabÿ, Jghen retheknek, tÿ, ke, anÿra, hogÿ mosth, nem | Jghen, mernek, senkÿth, dwlnÿ, hanem, czak enghemeth, dulath | ez czonka, arolo, hogÿ latÿa, hogÿ bebekÿs[15] raÿtham, vagÿon[16] | sonhol, senkÿhes, nÿncz kÿhes bÿznom, czak egÿ pooraÿs, othan | megh roÿa, ÿossaghomoth, mÿhelth, akarÿa, egÿ kewes, mene=|=ssem marath, wala igrÿczÿn[17] astÿs el haÿtotha, czegheÿ[18] ispanÿa | ez el, mwlth keden[19], es ÿtÿs Jghen rotatÿa Jossagomoth, azert | en Jo bÿzodalmas, Jo, vram, Jm latÿa, the, ke, az en nagÿ | nÿomorossagomoth, kÿbe, En vaÿossom, naponkenth, mÿnden | felel, azerth thwgÿa, ke,

88. Feledy Lestár levele Serédy Gáspárhoz (Ajnácskő, 1530. május 30.) 1r

88. 1v

mÿnth hagÿoth, bebek, enghemeth, sohol | semÿ, serem, nÿncz, de ha the, ke, theczenek, es az en eltÿgh | valo solghalatomerth, esth thenned, hogÿ enghemeth bebektel, megh | oltalmaznal[20]„ es ennekem, Egÿ nehan lora serth thennel, vagÿ | xxv, vagÿ harmÿncz kethelre, es, ke, Ennekem, anÿath, adna, hogÿ | kÿwel, Jo leghenÿeketh tarthathnek, thehath oda, mennek the, | ‚ke, ez az wronk solghalatÿara, mÿndenre, kees volnek, Jo[21] | leheth, bÿzon Egÿ lowam, sÿncz, es egÿ solgham, sÿncz, de ha | ‚ke, akaratÿa, lessen ez dologh, thehath ÿrÿa megh, ke, Jm, | eÿel, napal, rÿa, ghondolok, es kerem, ke, mÿnth vramot || hogÿ, segheÿ, hoza, amÿwel leheth, the, ke, hogÿ lehessek, Jo serwel | merth asth akarnam, hogÿ olÿ serwel lennek, hogÿ kÿ Jo lenne | merth, mÿnd eltÿgh, Jghen erelthem az Jo sernek, amÿnth en voltam | Jol leheth, En sonha, hwssar, nem, voltham, ma, sem lessek, ennen | magham, ha lowath tanalnek, hanem egÿ awagÿ keeth sere, feg=|ÿweres[22], lennek, hÿssem, lelnek, valamÿ Jo leghenÿeketh, ha | the, ke, wgÿ thenne, velem, merth ennekem, thwgÿa, asth, the, ke, | hogÿ sonhol, semÿ, nÿncz thawotam, es ha, ke, ez dologh, akaratÿa | thehath ÿrÿa, megh, ke, ennekem, ezennel, es astÿs, hogÿ mÿth, aad | the, ke, hogÿ kÿhes kepesth, thwdnek, emberth serzenem, az | vronk solghalatÿara, es, annak, vtana, ake, de kerek, serel|mes, vram, hogÿ thegÿ wgÿ velem, kÿth, En ereke solghalÿak | megh, ke, mÿnth Jo vramnak, hogÿ[23] tarthhassak, olÿ, emberth | kÿ legÿen, ke, Jo, az vthan ennekemÿs, datum ex aÿnaske[24] feria secunda[25] post | vrbani pape anno 1530

az seghen, megh nÿomo
=rodoth, feledj lestha[26]

Címzés:

Reuerendissimo, ac Magnifico, domino | Gasparo seredÿ[27], *etc* suppremo Capitaneo | Regie Maiestatis *etc* domino mihi confidenti | presentetur

Jegyzetek:

[1]Feltehetően Kosztka Miklós árvai kapitány, aki 1528-ban pártolt I. Ferdinándtól János királyhoz (NAGY 6: 384–5). I. János Kosztka Miklóst a királyi gyalogság főkapitányává, testvérét, Pétert, Felső-Magyarország főkapitányává nevezte ki, és más várakkal együtt Árvát is nekik adományozta (KUBÍNYI MIKLÓS, Árva vára. Bp., 1890. 69, 74). Kosztka Miklós 1530-ban Késmárk ellen indult, de Serédy, valamint Lőcse, Eperjes és Szeben zsoldosai elűzték (BUDAI 2: 308–9).

[2]Árva vára, Árva megye, Zsolnától keletre (ma Orawský Zámok, Csehszlovákia).

[3]Tahy János, gorbonoki, 1518-tól szerepel oklevelekben, 1521–1522-ben jajcai bán (TAHY, Tahyak 55), 1524–1526-ig Batthyány Ferenccel horvát, dalmát és szlavón bán. 1522-től a vránai perjelség kormányzója. Mohács után I. Ferdinánddal szerződik (JÁSZAY 197–200), de decemberben már Szapolyai pártján van (MOE. 1: 82; SMOLKA 103). 1530-ban fegyvernyugvást köt Ferdinánd király vezéreivel, köztük Pekry Lajossal (BUDAI 3: 260), majd 1534-ben ismét I. Ferdinánd pártjára áll. 1536-ban halt meg (TAHY, Tahyak 69–70).

[4]Pekry Lajos Horvátországból (Petrovinából) származó család tagja, vele származott át a család Magyarországra (SIEBMACHER, Horvát 143). I. Ferdinánd hadvezére, több fontos csatában vett részt (Szinánál, Szlavóniában, Eszéknél). 1537-ben Ferdinánd börtönbe veti (MOE. 2: 63), s csak 1544-ben szabadul (BUDAI 3: 36–7). 1554 után halt meg (NI. 1 [1899]: 109; T. 18 [1900]: 23).

[5]I. Ferdinánd.

[6]Valószínűleg Petrovics Péter (1485 k.–1557) szerb származású, Pozsega megyei főnemes, Szapolyai rokona, a család egyik legodaadóbb híve. A Brankovics család kihalása után több személy is viselte (olykor önhatalmúlag) a már eredeti tartalmát vesztett despota címet (PESTY FRIGYES, Brankovics György rácz despota birtokviszonyai Magyarországban és a rácz despota czím. Bp., 1877. 63–5). Radics Bosics halála (1528) után (SZERÉMI 182) ő lett a Szapolyai-párti szerbek feje (BOROVSZKY, Temes 324) ezért nevezhették *deszpot*-nak. 1514-ben ő fogta el Dózsa Györgyöt, 1531-ben Lippa kapitánya, 1535-től temesi ispán (LENDVAI, Temes 1: 83–4). 1540-ben János Zsigmond egyik gyámja, 1556-ban török támogatással ő szerezte vissza számára Erdélyt.

[7]Hieronym Łaski (1496–1541) lengyel főúr, sieradzi vajda, 1527-től János király diplomatája. 1528-tól szepesi ispán, 1530–1534 között erdélyi vajda, 1534-ben I. János bebörtönzi, 1535-ben szabadul, s átáll I. Ferdinánd szolgálatába. SZERÉMI több alkalommal nevezi *Vajvodich*-nak, illetve *vajvodich Laszki*-nak (i. m. 222–3, 229–30, 234, 244–6).

[8]Werbőczy István.

[9]Homonnai Drugeth Ferenc és valamelyik testvére (talán Gábor) Drugeth János és Szapolyai Krisztina fiai. Ferenc 1520-ban királyi kamarás és ungi ispán, 1527-ben tárnokmester és Sáros megyei ispán, 1532-ben bekövetkezett haláláig János király híve. A többi öt Drugeth fiútestvér közül Gábor maradt legtovább János pártján, 1541-ben Ung és Zemplén megyei ispán, 1552 előtt halt meg. (BUDAI 2: 132–4; NAGY 3: 402–3; RÉZ, Drugeth 46–52.)

[10]Puthnoki Imre.

[11]A sor fölé jelöléssel betoldva.

[12]Az *a* betű tintafoltos.

[13]Ráskay Gáspár Ráskay Balázs tárnokmester fia (NAGY 9: 635, CSÁNKI 4: 345). 1524-től Nógrád megye ispánja, királyi kamarás, kincstartó (ETE. 1: 138, 139; FÓGEL, II. Lajos 52), 1525–26-ban temesi ispán (BOROVSZKY, Temes 391;

ETE 1: 252). A mohácsi csatában a király védelmére rendelték (BRODARICS 51, 56–7), 1530-ban ott van Eger elfoglalásánál (ETE. 2: 15), de feltehetően még ebben az évben meghal, s testvére Balázs kapja a nógrádi ispáni tisztet (NAGY, Nógrád 167; BOROVSZKY, Nógrád 468; MOE. 2: 565). Az irodalomtörténet-írás HEINRICH GUSZTÁV tanulmánya alapján (EPhK. 6 [1882]: 131–4) tévesen azonosítja az 1552-ben írt Egy széphistória az vitéz Franciscórul és az ő feleségéről című ének szerzőjével (vö. RMKT. 6: 299–305; SZINNYEI, Magyar írók élete és munkái. Bp., 1906. 11: 565–7; A magyar irodalom története. Szerk. KLANICZAY TIBOR. Bp., 1964. 1: 400). A verset azonban ő nem, legfeljebb egy ifjabb Ráskay Gáspár írhatta (vö. NAGY, Nógrád 167).

[14]Nézsa, Nógrád megye, Balassagyarmattól délre.

[15]Bebek Ferenc († 1558) Gömör megyei ispán 1528–1556 között (ETE. 1: 413; Borovszky, Gömör-Kishont 527), többször cserélt urat. 1528-ban I. Ferdinánd felső-magyarországi főkapitánya, 1532-től János király pártján van, 1540 után ismét Ferdinánd-párti, 1555-től Izabella híve (NAGY, 1: 261; BOROVSZKY, Gömör-Kishont 494–7). 1530-tól előbb Ferdinánd, majd János király ezüstpénzét hamisította.

[16]Feledy 1526-ban szeptember végén csellel elfoglalta Gede várát a Kubínyiaktól, és magának tartotta (KUBÍNYI, Kubínyi 1: 72–3). Kubínyi Lénárd, hogy a várat megmentse, zálogba vetette Ráskay Gáspárnak, aki a várat sógora, Bebek Ferenc segítségével elfoglalta, sőt Feledy egyéb birtokait is prédálta (Kubínyi i. m. 75, 96, 98; Száz. 10 [1876]: kiránd. 87, 91, 95).

[17]Igrici, Borsod megye, Miskolctól délkeletre.

[18]Csege, Szabolcs megye, Debrecentől északnyugatra, (ma Tiszacsege, Hajdú-Bihar megye).

[19]Május 24.

[20]Az utolsó *l k*-ból van javítva.

[21]A *J* tintafoltos, javított.

[22]Az *j' g*-ből javítva.

[23]A *h* betű *es*-ről javítva.

[24]Ajnácskő, Gömör megye, Rimaszombattól délre (ma Hajnaška, Csehszlovákia).

[25]A *feria secunda* utólag jelöléssel a sor fölé van betoldva.

[26]Feledy Lestár (Eustachius) Gömör megyei birtokos család tagja († 1559 e.). I. Ferdinánd híve, 1542–43-ban közvetítő a Fráter Györggyel folytatott tárgyalásokban. 1552-ben udvari kamarás és kassai kapitány (NAGY 4: 148–9; KárOkl. 3: 276–7; BOROVSZKY, Gömör-Kishont 493–5; KUBÍNYI, Kubínyi 1: 96–101).

[27]Serédy Gáspár († 1553) II. Lajos udvarában királyi és királynéi titkár (FÓGEL, II. Lajos 44), Mohács után I. Ferdinánd felső-magyarországi főkapitánya, 1542-ben erdélyi püspöknek nevezi ki a király.

89.

Kereki, 1530. június 25.

TELEGDI FRUZSINA LEVELE FÉRJÉHEZ, ÁRTÁNDY PÁLHOZ

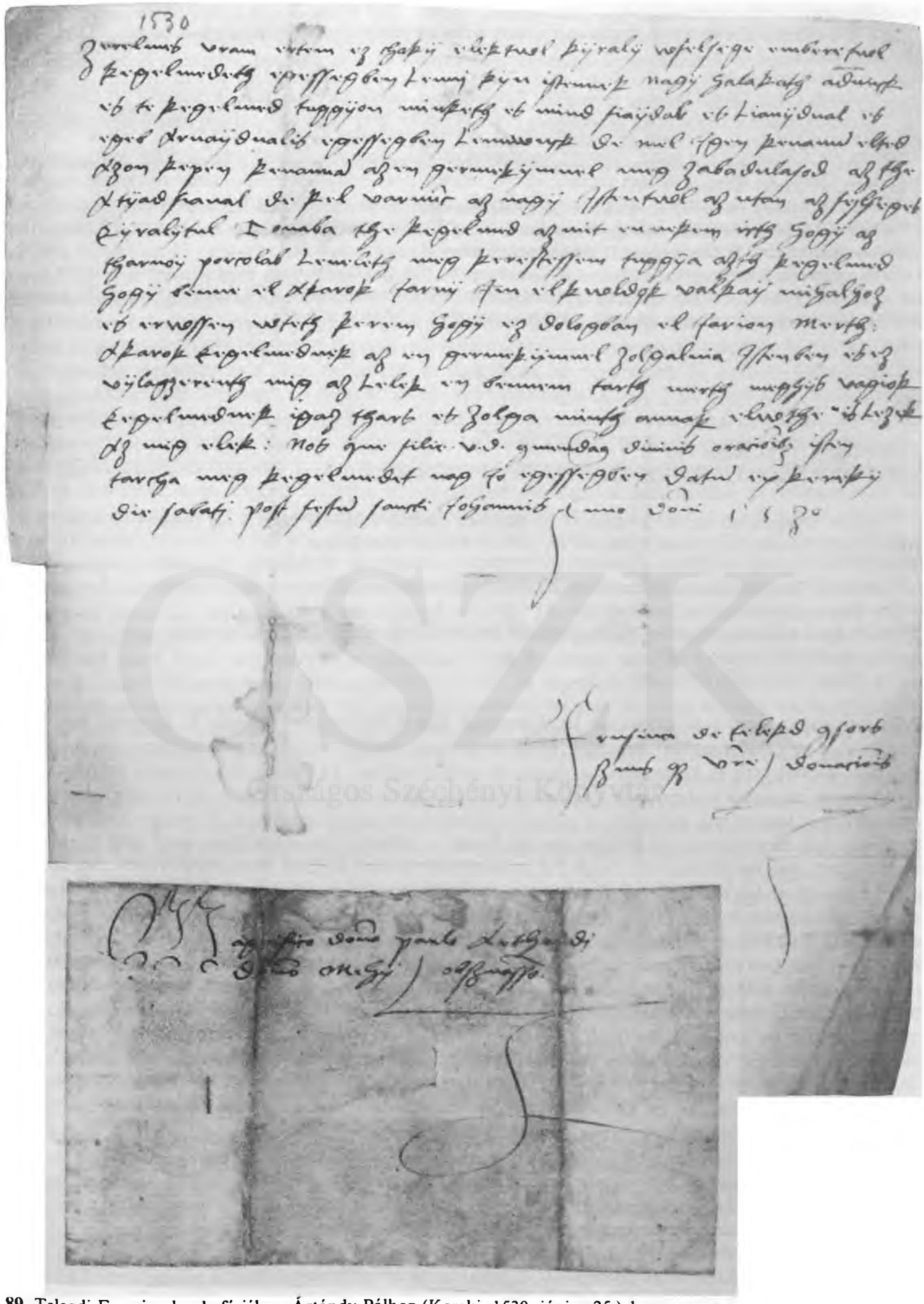
Reméli szabadulását, megkeresteti a tarnói porkoláb levelét.

- OL R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. 1. cs. no. VII.
- 21,5 × 25 cm-es, vízfoltos papíron, kívül vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét nyoma. Egy fólió.
- 1530. január 28-a előtt Gritti elfogatta Ártándy Pált és Balázst, a máramarosi sókamara ispánjait, János király régi híveit, árulás és a sókamarák jövedelmével való visszaélés vádjával. 1531. január 10-én pedig ítélet nélkül lefejeztette a két testvért (SZERÉMI 229–31; BUNYITAY, Várad 3: 197–8; TSz. 14 [1971]: 291, 300). A kivégzés időpontját néhány forrás tévesen január 25-re teszi, összekeverve Remete Szent Pál (jan. 10.) és Pál fordulása (jan. 25.) ünnepét (l. BUNYITAY i. h.; SZERÉMI 306).
- LevT. 1: 5.

Zerelmes vram ertem ez chakÿ elektwl[1] kÿralÿ wfelsege[2] emberetwl | kegelmedeth egessegben Lennj kÿn istennek nagÿ halakath adunck es te kegelmed tuggÿon minketh es mind fiaÿdal[3] es LianÿdualL[4] es | egeb aruaÿdualis egessegben Lennwnck de mel Jgen keuanū elted | azon kepen keuannā az en germekÿmuel meg zabadulasod az the | atÿadfiaual[5] de kel varnūc az nagÿ Jstentwl az utan az fejlseges | kÿralÿtul Touaba the kegelmed az mit en nekem irth hogÿ az | tharnoÿ[6] porcolab Leueleth meg kerestessem tuggÿa azth kegelmed | hogÿ benne el akarok Jarnÿ Jm elkwldǫk valkaÿ mihalhoz[7] | es erwssen wteth kerem hogÿ ez dologban el Jarion Merth: | akarok kegelmednek az en germekÿmuel zolgalnia Jstenben es ez | vÿlagzerenth mig az Lelek en bennem tarth merth meghÿs vagiok | kegelmednek igaz thars es zolga minth annak elwthe is Lezek | az mig elek: Nos que filie. *ve*stre. d*omi*nacioni. *com*menda*mus* diuinis oracio*ni*b*us* isten | tarcha meg kegelmedet nag Jo egessegben datu*m* ex kerekÿ[8] | die sabatj post festu*m* sancti Johannis Anno do*mi*ni 1530

Frusina de telekd[9] *con*sors
ser*u*us q*ue* ve*st*re do*mi*nacio*n*is

Címzés:
Magnifico do*mi*no paulo Arthandj | do*mi*no Mihÿ obs*er*ua*ndissimo*

89. Telegdi Fruzsina levele férjéhez, Ártándy Pálhoz (Kereki, 1530. június 25.) 1rv

Jegyzetek:

[1]Csáki Eleket 1537-ben mint I. Ferdinándtól János királyhoz pártolt Hont megyei birtokost említik (ETE. 3: 131).

[2]I. János.

[3]Az *l* betű javítva van.

[4]Ártándy Pál és Telegdi Fruzsina gyermekei: Katalin, Anna, István, Demeter, Ilona, Erzsébet (T. 13 [1895]: 179).

[5]Ártándy Balázs a királyi őrség parancsnoka (TSz. 14 [1971]: 291) halála előtt magyar nyelvű végrendeletet írt, de ennek csak egykorú latin fordítását ismerjük (BUNYITAY, Várad 3: 197).

[6]Tarnów, vár Lengyelországban. Ide menekült 1528-ban János király a szinai csatavesztés után, itt kereste föl őt a két Ártándy testvér is (BUDAI 1: 41).

[7]Valkay Mihály (menyői) Krasznában és Közép-Szolnokban birtokos család (CSÁNKI 1: 577, 588–9) tagja, 1530-ban és 1533-ban munkácsi várnagy (LEHOCZKY, Bereg 3: 535). Felesége Sarmasági Erzsébet (T. 18 [1900]: 180) 1540-ben már Várday Mihály felesége (l. **200.**), tehát Valkay ekkor már nem él.

[8]Nagykereki, Bihar megye, Nagyváradtól északnyugatra (ma Hajdú-Biharban, a határ mellett).

[9]Telegdi Fruzsina: Telegdi István, az 1514-ben megölt, volt kincstartó leánya. 1516-ban már Ártándy Pál felesége, később Zólyomi Lászlóhoz ment feleségül, 1552-ben még él (T. 13 [1895]: 179–80).

90.

Szombathely, 1530. július 19.
ZSEGNYEI LÁSZLÓ LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Beszélt Weispriacherral, aki Batthyányt Szombathely várából ki akarja tenni, s aki neheztel rá, mert Bánffy Antallal együtt szedte be a rovást. Fogadott két embert, várja az utasításokat.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának jelzetlen és beosztatlan misszilisei között.)
- (Egy ív papíron.)
- A levél közlésében *Sennyei Ferenc levele* áll címként, de az aláíró Zsegnyei *(Segnÿei)* László, így a közlő tévedését javítottuk. L. **95.**
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 280–2.

Zolgalathomoth ÿrom es aÿanlom the kegÿelmednek mÿnth kegÿelmes wramnak: ez el mwlth napokban ÿrtham vala meg BaÿzprachaR[1] wramnak, hogh az dezmara emberth walazthana es kÿldene, merth ÿmaran az ÿdew naponkÿnth el kewzelgeth, es hogh the kegÿelmethewl en nekem thanosagom wagÿon, hogh mÿndenewth ewnekÿes embere legÿen kegÿelmednek es, egÿethemben dezmalanak, kÿrol ennekem walazth nem then sem lewebe sem ÿzenessel, ez el mwlth wosarnapon hallam meg hogh Kewzegre ÿoth wolna: es legotthan oda menek hozza: es mÿnden woltha kepen az mÿnth ÿobban thwttham nekÿ meg mondam es eleÿbe adam, ezth mond ennekem: hogh ÿol emlekezhethem rola: hogh ez el mwlth ÿdwkben meg montha ennekem hogh az kegÿenthek[2] mÿ akarathba es zandokban wolthak az az hogh the keghelmedet ÿned ez warbÒl[3] kÿ akarnak zerzenÿ es zÿllenÿ: kyth en the kegÿelmednek mÿnden woltha kepen meg ÿrtham wala, ezth monda hogh az kegÿenthek[2] es az thanalchok az warath ew nekÿ atthek kÿral[4] akaratthyabol hogh kÿrol kÿral lewele wagÿon ew azth mongÿa: wgh hogh az nepeth el bochassa chak thÿzenketh lowagoth tharchon es harmÿczketh gÿalogoth erre kÿral ew nekÿ ezer forÿnthoth ad es az dezma meg zamlalasara ewk bochathnak embeth de Waÿzpracharnak es embere legÿen melletthe; es hogh ha ew fel nem wenne tha hath masnak agÿak: ew azth mongÿa hogh egÿebeth nem mer benne thennÿ: ha nem az mÿth kÿral ew nekÿ parancholth annak al, es ÿelesben the kegÿelmedet merth wgh month hogh kÿral ew nekÿ keth awagh harom ezer forÿnthal ados es chak the kegÿelmed kÿralthol olÿ leweleth hozasson hogh kÿralÿ the kegÿelmednek attha awag adna ez warath, ew leg otthan the kegÿelmednek engedÿ: merth ew the kegÿelmedwel az ew adossaga felewl kewnÿen meg zerzewthhethnek az feghwereseketh es az hwzarokoth el bochatha: az Erdewdÿ Pether[5] ÿozagathes kÿketh el foglalthwnk wala ez warhoz, azth hattha hogh meg bochasswk, ew azth mongÿa hogh az Erdewdÿ Pether dolgath kÿralnal megzerzetthek wolna: es hogh az monÿorokerekÿekwel[6] ÿmaran bekesseg wolna, azok kedeg napon kÿnth dwlnak, ew azth mongÿa hogh chak azerth nem hatthak az nepeth ew nekÿ tharthanÿ: hogh chak the kegÿelmednek segethsegel ne lehethne: az mÿnth erthem bezedebewl Kermendeth akarnak meg wenÿ, de azth mongÿa WaÿzprocHar wram es az KÿnspergerEk hogh the keghelmed melleth akarnak lennÿ az ew feÿekel es ÿozagokal: az akor walÿk meg mÿkoron zÿkseg lezen. Thowabba azth mongÿa hogh the keghelmed BanffÿAnthalnak[7] ÿo sûmma pÿnth adoth wolna az rawasbol hogh kÿ zednÿ segellÿeth wolna: wgh month hogh a koron eleg nepethek wolth, es az thÿ magathok nepewel es kenÿen

kÿ zedethhetthethek wolna es ÿob wolth wolna hogh thÿmagathok ozthozthathok wolna az pÿnzel: hogh nem mÿnth masnak attha wolna the kegÿelmed: hogh kÿ mosth nem nagh segedsegel wagÿon the keghelmednek ez mosthanÿ zÿksegebe: hogh ha akartha wolna awagh akarnaÿa keghelmednek ÿo segedsegel lehetheth wolna: merth eleg zolgath tharth, de ezfele barath a wagh athÿafÿw kÿ zÿksegebe barathÿath es atthÿafÿath nem akarÿa meg segellenÿ, hogh kÿnek wolna mÿwel, ez ew nekÿ nem theczÿk. Mÿkoron ezth erthetthem ew thewle hogh kÿ akarna bezellenÿ az warbol: azth es mongÿa wala hogh en ne magam menÿek the kegÿelmedhez: kÿth en nem akarek mÿelnem: merth azth mondam nekÿ hogh the kegÿelmed ÿth az hazba hagÿoth engemeth: nem hogh ÿdesthowa kewethsegbe ÿarnek: azthes mondam hogh az hazath mÿkoron kezemhez atthatthok egÿwth wolthathek es eghellew akaratthal atthathok: azerth wgh ÿllÿk hogh mÿkoron az hazbol kÿ megyek, a koron es egÿwth leghethek es eghellew akaratthal wegezethek a mÿth mÿelthek egÿwth mÿellethek kÿ ennekem thÿzthessegemre legyen: azthes erthem thewle hogh ha the keghelmed rewÿd napon ÿde nem ÿew the hath ew el megÿen kÿralhoz es the kegÿelmedwel zemben nem lezen: egh nap chak az lezen hogh engemeth wghan kÿraknak ÿnen: yo leheth hogh azth hattha, hogh mÿg az walaz the kegÿelmethewl meg yew nem adÿg wgÿan bÿrÿak mÿndenel mÿnth annak elewthe: de az wthan nem thwdom mÿnth lezen, ennekem egh zolgamoth ÿspanomoth kÿ az falwkra ÿart az monyorokerekÿek meg fogak: zolek Waÿzprochar wramnak rola: azth monda hogh meg ÿrtha az reghentheknek de nem ÿrtha hogh the kegÿelmed zolgaÿa ha nem hogh ew zolgaÿa: merth wgÿ mond hogh ha azth ÿrtha wolna hogh the kegÿelmed zolgaÿa: ÿnkab ewrewlthek wolna. Az mÿnth erthem bezedebewl semÿ ÿo akaratthal nÿnchenek the keghelmedhez az Nemethek erthem hogh the kegÿelmedhez embereth kÿldÿ es leweleth, azerth kerem the kegÿelmedeth mÿnth kegÿelmes wramath hogh the kegÿelmed ennekem ol thanosagoth agÿon ezekrewl hogh mÿth kellÿen mÿelnem: hogh kÿbewl thowaba the keghelmed en ream ne nehezthelne: es walamÿ kara the keghelmednek ne kewethkeznek: ennekemes thÿzthessegemre esnek: az ew keth tharazkÿath es el wÿthethee: hogh kÿbewl az kewssegnek ÿghen nagh remolethÿ len es ÿedese awag kethsege, merth hogh az nep mÿkoron el mene, az algÿwkoth wele eghethembe el wÿwek: mosth az mÿ akarathwnk ez hogh az monÿorokerekÿekwel bekessegeth thegÿwnk: ha ÿo modon leheth: ennekem nÿchen mÿth thennem: merth az haz ÿghen pwztha: zeghenth kÿth somha nem walottham nem akarnek wallanÿ. Thowabba keth few legenth tharthozthattham keghelmednek egÿknek newe Akach pal[8] masÿknaknewe Kaldÿ ÿmbreh az the keghelmed zolgalÿathÿara mÿndennÿk ewth lowal wagÿon kÿth meg lattham hogh ÿo zwwel wadnak es latam hogh emberseges emberek, felelek keghelmednek embersegek felewl hogh ÿo legenÿek, merth ha ÿok nem wolnanak the keghelmednek nem zerzenem. Azerth the keghelmed ennekem walazth ÿrÿon ha kel meg tharthozthathnom a wagh nem, merth erthem hogh the keghelmed egh nehan zolgaÿath el bochattha: the keghelmed mÿnden rendbelÿ dolgokrol valazth ÿrÿon ennekem: ÿdeÿe wolna hogh the keghelmed ÿde lathna: merth ha the keghelmed hoza nem lath: ÿnghen maÿd el pwzthol az the keghelmed ÿozaga: mosthes azth ÿrtha ennekem Tharnoczy Andras[9] nagh hÿthre: hogh ha az wra ÿozagath meg nem bochagÿwk th hath ewrsegeth[10] mÿnd el dwlÿa es az kÿth el nem dwlhath mÿnd el egethÿ, ÿsthen tharcha the kegÿelmedeth nagh bekessegwel es egessegwel: Datum Sabaria feria tercia proxima post festum divisionis Apostolorum, Anno domini 1530.

E. V. M. d.

Ladislaus Segnÿei[11]
servitor minimus etc.

Jegyzetek:

[1]Weispriacher János.

[2]Valószínűleg téves olvasat *regÿenthek* helyett, l. alább. *Regent* 'fejedelem vagy ennek helytartója'.

[3]Szombathely várát Batthyány segítségével foglalták el Weispriacher és a német zsoldosok 1529-ben (l. **84.**).

[4]I. Ferdinánd.

[5]Erdődy Péter, erdődi Bakócz Tamás unokaöccse; a monyorókereki Erdődy nevet ő vette föl, s 1511-ben grófi rangot kapott. 1513-tól kamarás, 1530-tól Vas megye ispánja. 1543-ban második feleségével, Puchaim Dorottyával (LtK. 4 [1926]: 106) Olaszországba távozik, s ez után rövidesen meghal. Birtokait nagybátyjától kapta 1517-ben (JÁSZAY 415–23; SZIKLAY – BOROVSZKY, Vas 580; FÓGEL, II. Lajos 53).

[6]Monyorókerék, Vas megye, Szombathelytől délnyugatra (ma Eberau, Ausztria), Erdődy Péter birtoka.

[7]Bolondóci Bánffy Antal, az alsólendvai Bánffy család tagja, Bánffy (Sisak) János fia. 1507–1528 között szerepel oklevelekben (T. 16 [1898]: 65), 1527-ben János király pártján áll (MOE. 1: 147). 1532-ben még él (**111., 112.**), de 1537 körül már halott, ugyanis özvegye, Dersffy Potenciána — aki egyébként Batthyány Ferenc unokahúga volt (NAGY 3: 286; pk. 109) — 1538-ban már Jurisics Miklós felesége (T. 5 [1887]: 184).

[8]Talán a Vas megyei, nagyunyomi Akács család tagja (KEMPELEN 1: 55–6; SZIKLAY–BOROVSZKY, Vas 552).

[9]Tarnóczy András 1538-ban horváth-szlavón vicebán (ETE. 3: 256), 1538–1542 között a Zágráb megyei Sztenicsnyák várnagya (TAKÁTS, Eml. 136; MHHD. 29: 33; ETE. 4: 54–5; LtK. 1 [1923]: 147) 1544-ben és 1547-ben említik (NádSzám. 1: 56, 273). 1549-ben a naszádosok kapitánya és I. Ferdinánd királyi megbízottja (R. KISS, Helytart. 122,

129, 134, 186), később kassai prefektus (NAGY 11: 61). Említik még 1554-ben is (MHHD. 29: 240), de 1561-ben már nem él (SZIKLAY–BOROVSZKY, Vas 60).

[10]Őrség, tájegység Vas és Zala megyében.

[11]Zsegnyei László Sáros megyéből (Lapispatakról) származó család tagja, Miklós fia (NAGY 10: 125). A családot többen összekeverték a Vas megyei Sennyey családdal (l. NAGY 10: 124) a *zs* hangértékű *S* betűs írásmód miatt. 1543-ban Báthori István nádor végrendeletének végrehajtójaként említik (ETE. 4: 199), 1562-ben még él (TÓTH, Sáros 1: 423).

91.

Felsőlendva, 1530. július 23.

NÁDASDY MÁRTON NYUGTÁJÁNAK HITELESÍTŐ MEGJEGYZÉSE

- OL P 45. A Békássy család levéltára. 1. cs. 1530. fol. 3.
- 21 × 29,5 cm-es papíron, a szöveg alá barna viaszba nyomott pecsét nyoma. Egy fólió.
- A latin nyelvű nyugtában Nádasdy Márton kijelenti, hogy Széchy István, Székely Magdolna és mikebudai Soós Ferenc megtérítette azt a nyolcvanöt forintnyi kárt, amelyet neki Petanic birtokán (Vas megye) Széchy István petróci és tissmai (Vas megye) jobbágyai okoztak hatalmaskodásukkal.
- —

[...] datum Jn castro | fewlsewlÿndwa Sabbato post festum marie magdalene proximo | Anno domini Milesimo Quingentesimo Tricesimo *etc*

P*rese*ntibus Jbidem Egregÿs ludouico de Rakocz[1] stephano farkas ladislao | Bootka[2] Thoma galffÿ[3] Et petro de Agard

nadasdÿ marthon[4]
keze ÿrasa az glozaa[5]
en akaratommal waghon
es ÿeghe=|wen

Kívül:

Expedıtoria Martinj | Nadasdi Sup*er* florenos | octuaginta:

Jegyzetek:

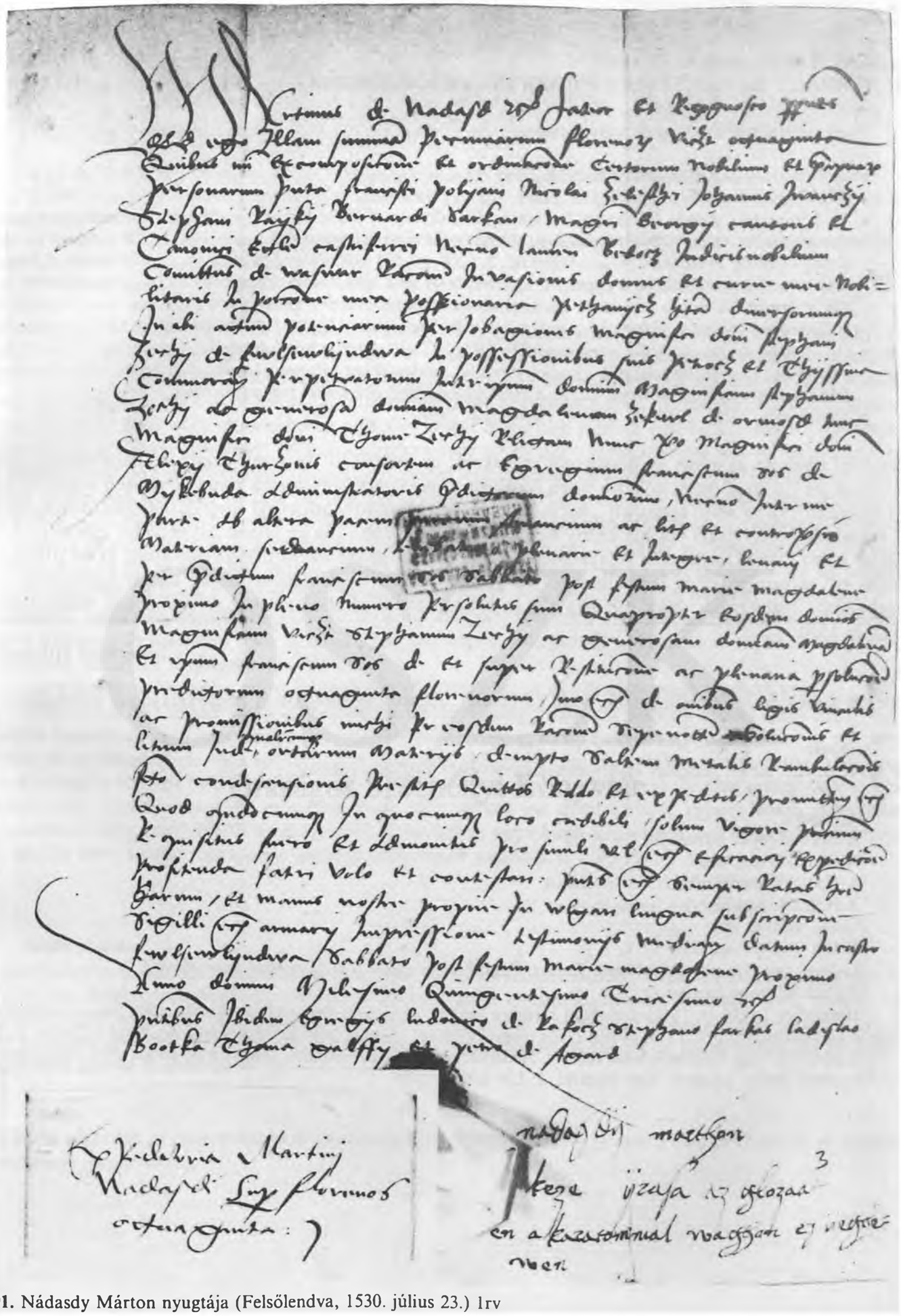
[1]Bizonyára elírás *Radocz* helyett; a Radóczi család szerepelt ebben az időben a megyében, s a Nádasdyakkal is összeköttetésben álltak (vö. CSÁNKI 2: 846; SZIKLAY–BOROVSZKY, Vas 551).

[2]Botka László Vas (és Zala) megyei birtokos család tagja, említik 1548-ban (NAGY, 2: 216; CSÁNKI 2: 815; SZIKLAY–BOROVSZKY, Vas 554).

[3]Gálffy Tamás talán az ivanóci Gálffy család (CSÁNKI 2: 822) tagja lehet.

[4]Nádasdy Márton Nádasdy Tamás későbbi nádor rokona és familiárisa (NAGY 8: 17). 1515-ben említik először (T. 18 [1900]: 124), 1551-ben halt meg (Kanizsay Orsolya levele férjéhez, 1551. március 27.: OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek).

[5]A szó végéről egy *t* betű van kitörölve.

91. Nádasdy Márton nyugtája (Felsőlendva, 1530. július 23.) 1rv

92.

Laibach, 1530. [szeptember 18. előtt]
HÉDERVÁRY ISTVÁN LEVELE HÉDERVÁRY ZSÓFIÁHOZ

Fogságából vigasztalja, reméli szabadulását.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 2.)
- (Vízfoltos, szakadozott papíron.)
- Az I. Jánoshoz pártolt Héderváry Istvánt és fiát, Györgyöt Hans Katzianer a Bécset ostromló Szulejmán visszavonulása után 1529 novemberében elfogatta. Istvánt előbb a csejtei, majd 1530-ban a ljubljáni várba, Györgyöt pedig Trencsénbe záratta (HédOkl. 2: LXV, 19–20). Héderváry István kérésére idősebbik fia, Lőrinc, apja helyett magára vállalta a fogságot, remélve, hogy apja hamarosan előteremti a váltságdíjat (HédOkl. 2: 35). A levelet ZÁVODSZKY LEVENTE két közlésében különbözőképpen keltezte, s a töredékes napi keltezést is különbözően olvasta: „1530-ban", *zenth .... ia azſon nap wthan* (MNy. 2 [1906]: 209–10); „1530. augusztus 1. (?)", *zenth [An]na (?) azſon nap wthan* (HédOkl. 2: 28–9). Ezért a közlő bizonytalan keltezése helyett 1530. szeptember 18-a előttre kelteztük a levelet, mivel fia, Lőrinc ekkor váltotta fel apját a fogságban. Közlésünkben a MNy.-ben megjelent szöveget adjuk, a HédOkl.-ban lévő eltéréseket megjegyzeteltük.
- ZÁVODSZKY: MNy. 2 [1906]: 209–10; HédOkl. 2: 28–9.

Zerelmeſ leÿanom aÿanlom en maghamat te [neke]d[1] az theb aÿad[2] fÿaÿwal[3] azerth ne bankoÿatok ...th merth az wr ÿſthen gſ megh mÿnden yo[ra fordít]ÿa az mÿ dolghwnkath ezth mÿnd ÿo new[en vegyétek] az wr ÿſthen thÿl az he zenth annat[wl] .. hel ne felleghethek az wr ÿſthenth az zÿſ [marÿ]ath ſolghallathok nekÿ eſ kerhethek hogh [meg]h boſſaſa az mÿ wethkÿnketh a zerth en....az wr ÿſthen hakaraÿabol rÿwÿd napon [me]gh lathlak mÿnd naÿan azer ÿmaÿathok....n eſ kerhethek az zÿſ marÿath hogh eſedeſ[ſek] az wr ÿſthenek helthe es[4] zabadeſon kÿ ez [na]vallankbol wr ÿſthen tharſon megh[5] [mÿ]nd naÿan az kÿſ heſehÿdeth ne haghathok...ſeghe megh wenhÿth[6] magÿt ...ez kelth lwbÿan waraba[7] zenth....ia[8] azſon nap wthan walo hethfen 1530.

hederwarÿ ÿſthwan[9]

[aze]rth kerlek en zerelmeſ leÿanom hogh kerhetek....hapaſſa azſonokath eſ hogh ÿmaÿanak hertÿn[k].

Címzés:
ez lewel adaſek az en zerelmeſ leÿanomnak hederwarÿ ſoffÿa azſonnak.

Jegyzetek:
[1]A HédOkl.-ban: *te[neke]d.*
[2]A HédOkl.-ban: *ayad.*
[3]A HédOkl.-ban: *fÿaÿval.*
[4]A HédOkl.-ban: *és.*
[5]Utána törölve: *me.*
[6]Utána törölve: *marÿth.*
[7]Laibach (magyar nevén Ljubljána), Krajna, Zágrábtól nyugatra (ma Ljubljana, Jugoszlávia).
[8]A HédOkl.-ban: *[An]na (?).*
[9]Héderváry István († 1541) dunántúli birtokos család tagja. 1482-ben említik először, 1506-ban a veszprémi püspökség adminisztrátora, 1513–14-ben Győr megyei alispán. Mohács után I. Ferdinánd híve, majd 1529-ben átáll I. János pártjára, hogy megszerezhesse rokona, Héderváry Ferenc bán birtokait. János király halála után visszapártol Ferdinándhoz (MNy. 2 [1906]: 209; HédOkl. 2: LX–LXXI).

93.

Radkersburg, 1530. szeptember 24.
NÁDASDY MÁRTON LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Tudósítja egy peres ügyről, mely a címzett jobbágya és egy regedei ember között folyik.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának jelzetlen és beosztatlan misszilisei között.)
- (Fél ív papíron zárópecséttel, melynek pajzsában egy álló madár látszik, s a címerpajzs fölött N. M. betűk vannak.)
- IVÁNYI 1530. szeptember végére keltezi, pedig a napi keltezés egyértelmű: Szent Mihály havában a szombatra eső kántorböjt 1530-ban szeptember 24-e volt.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 282–3.

Tÿstelendew wram regheben[1] en elmentem wala az the keghelmed ÿobaghaert az keghelmed ÿzenethÿt es megh mondam de nem keghelmed dolghaert tartotak megh hanem ewn keztek walo dologh merth az reghedeÿ ember est mongha hogh negheed esthendewben waghon mast mÿwta wthana ÿarth es wthana kewltheet egheeb ÿobaghaat es sokser tarthata wonna megh keghelmednek de bÿntelenth nem akart bantanÿ hanem ast akÿ nekÿ ados es mongha az reghedeÿ ember hogh nem echerth sem kecher wolth ÿw warath[2] erete mÿnd az kÿraÿl[3] lewelewel es az reghentekewel de senkÿ nekÿ ÿghazath nem teet est es mongha az reghedeÿ ember ho amenÿth megh tarthoot anal thwbel tartozÿk nekÿ de a waras khwnewregh keghelmednek hogh keghelmed kÿwdene be oda oth foghna mÿndenÿk keth keth emberth lathnaÿak megh kezetheek ameÿllÿk ados lesen egh masnak a fÿzesen megh towaba ast es megh emleÿtem hogh Sopronth es forghoot wolna ez a dologh de est monda hogh soha nem merth ha ot forghoot wolna hat ew sem keresneÿe ast nem twdom mÿerth de az ewrseghÿ ember welwnk be nem ÿewe hanem egh ÿnasch kÿldeth wala be welÿnk tekeghelmednek ÿo bekÿldenÿ merth felfoghatak hogh senkÿ nem banthÿa esmeg bekewel erestÿk merth az polgharok mÿndeent tenenek keghelmederth de az kÿraÿl lewele ellen nem tehetnek e pewres felth eleghe kerek az waras de soha nem tewe az lewel kÿ az keghelmed ÿobaghanal waghon az es sol hogh be menÿen ÿamborok lathasara meg eghen nesewlenek.

Sarkÿan bernalthnak[4] a mÿth haghoth wolth keghelmed az es ÿde elew megh waghon ÿrwa.

Soos ferenchel[5] sembe wolth az keghelmed ÿzeneseth megh montam nekÿ est monta hogh chaak wgh kezghe keghelmed mÿndennel salghalni akar keghelmednek az alch felewl ast monta hogh ot es sok mÿe wolna de keghelmednek walo solghalathert oda agha egh ÿdeÿgh banfii antalhozees elmentem wala wgh monda hogh a dologhe bwdara kÿldeth mÿhelth onnan megh ÿewnek wagh keghelmednek megh ÿrÿa awagh sembe lesen keghelmedwel ast es monta hogh wala mÿben ew thwd es wala mÿwel leheth mÿndennel keghelmede akar lennÿ merth keghelmedthewl ÿo newen wete hogh keghelmed a dolghoot megh ÿzente wolth. Ez lewel kewlth reghedeben sen mÿhal kantoran sombathon 1·5·3·0· –

nadasdÿ marthon kezeÿrasa
az keghelmed solghaÿae es fÿae

Külön papíron:

nemes wram en masth oda nem mehetek hanem kerthem zÿbrÿch ozwalthoot, hogh oda menne es keghelmedwel az en dolghomrol weghezne es kerem keghelmedeth mÿnth keghelmes wramath hogh theegh ÿol walastoth kÿth solghalhasak megh keghelmednek en magham es ewrewmesth menek keghelmedhez de nÿnch ÿol emberem sem ÿol athÿamfÿa kÿ az en tÿthessegemre ghondolna hanem en maghamnak kel fwthnom walamÿth zÿbrÿk weghez en es ast.

Címzés:

Ez lewel adassech az en keghelmes wramnak bothaÿnÿ ferenchnek es horwath orsaghÿ bannak es waswar meghebelÿ esspanwnnak.

Jegyzetek:

[1]Radkersburg (magyar neve Regede) Stájerország, Muraszombattól nyugatra (ma Bad Radkersburg, Ausztria).

[2]Németújvár.

[3]I. Ferdinánd.

[4]Ákosházi Sárkány Bernát, a bárói címet szerző Bertalan testvére (KEMPELEN 9: 243). 1526 őszén királynéi zászlótartó (HÁZI, Sopron 1/7: 227–8), 1529-ben mint felségsértőt említik (BONTZ JÓZSEF, Keszthely város monográfiája. Keszthely, 1896. 384), 1531-ben megjelent a bélavári gyűlésen (MOE. 1: 314). 1546-ban még említik (MHHD. 30: 166).

[5]Mikebudai Soós Ferenc, aki 1521–1523 között Szentgotthárd várnagya volt, 1528-ban pedig már felsőlendvai provizor és a Széchyek jószágkormányzója; e tisztét Széchy István haláláig (1535) megőrizte (Szentgotthárd 72–3, 87; **134., 140.**).

94.

Makovica, 1530. november 3.
TÁRCZAY JÁNOS LEVELE A BÁRTFAI TANÁCSHOZ

Bizonyítja, hogy ismer egy bizonyos páncélgallért, amelyet az egyik szolgája vesztett el.

- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles, no. 6550.
- 17 × 22 cm-es papíron, zárlatán elmosódott rajzolatú gyűrűspecsét. Egy fólió.
- —
- IVÁNYI: MNy. 3 [1907]: 84.

Kossonetemeth[1] jrom mÿnth[2] ÿossomssÿdÿmnak esss vraÿ|mnak: Ertem asth: hog: kozaktul amÿ ssolganktul | panczeer gallerm[3] ffelol: moranczÿkne ellen bÿzon | ssagoth kÿvan kegÿelmeteek: bÿzon asss: hog | apanczer gallerth: mynd odvarom nepevel essme|rzem: hog amassÿk ssolgamtul morze gasspartul | el vesseth vala aba bÿzon ssaga vagÿon kozak|nak Elevel makovÿczaba[4] kolth Senth lenarth | nap eloth valo czotortokon Anno *domi*ni 1530

tharczaÿ Janosss[5]

Címzés:

Ez level adassek barthvan[6] | as egess tanacznak nekem[3] | vraÿmnak esss somsÿdim|nak[3]

Jegyzetek:

[1]Az *o* betűit két vonásból illeszti össze, s a második ilyenkor a betű alá nyúlik, ezért látszik úgy, mintha *ρ* lenne.

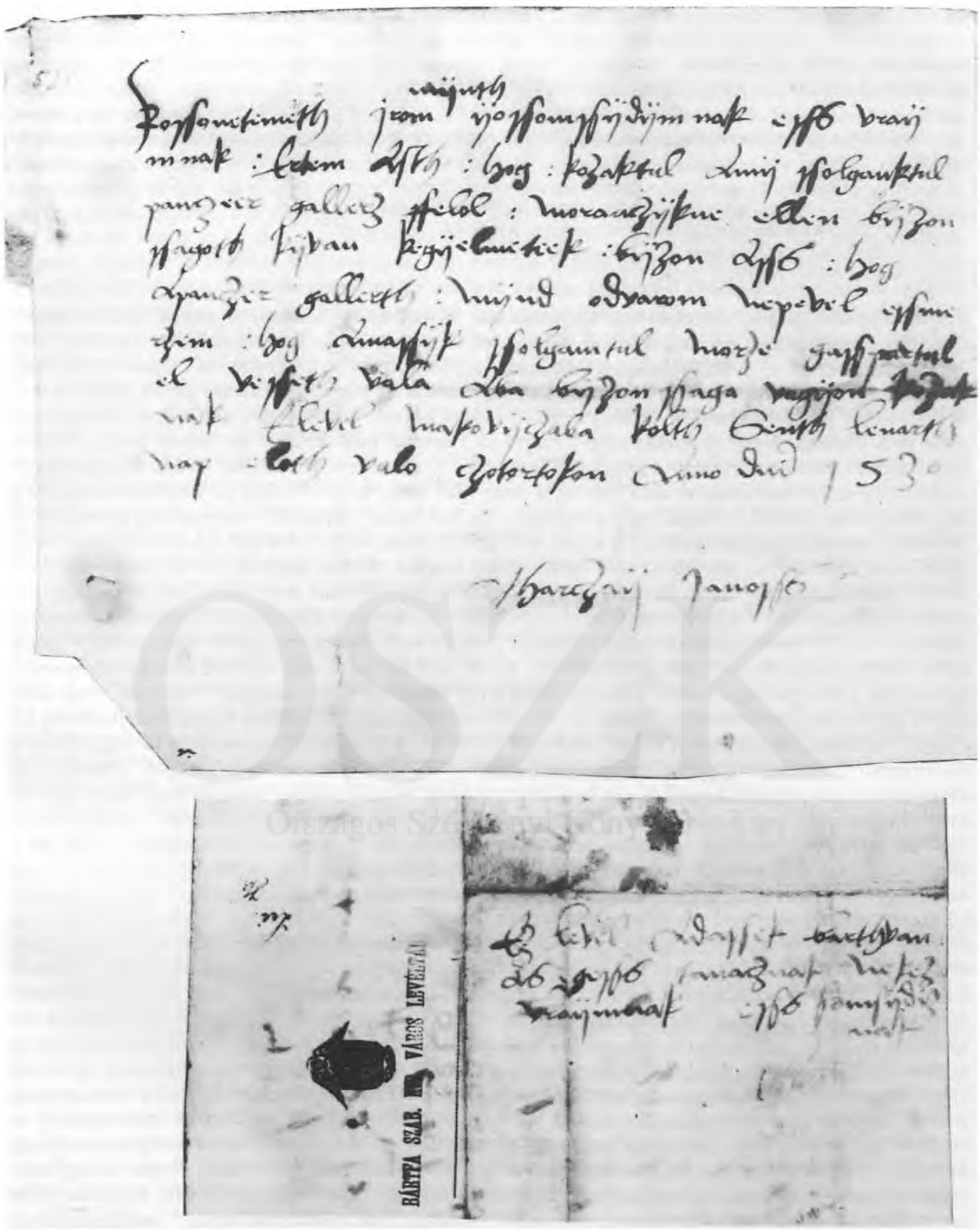
[2]A sor fölé írva jelölés nélkül.

[3]A szóban elfordított *m* betű van.

[4]Makovica vára, Sáros megye, Bártfától északra (ma Zborov mellett, Csehszlovákia).

[5]A tótselymesi Tárczay család tagja (vö. NAGY 11: 45–6; és **26., 27.**). Makovica várával kapcsolatban pereskedik Tárczay Katalin és húgának, Lucának a fia 1550-ben Serédy Györggyel (WAGNER, Sáros 83–5).

[6]Bártfa, Sáros megye, Eperjestől északra (ma Bardejov, Csehszlovákia).

BÁRTFA SZAB. KIR. VÁROS LEVÉLTÁRA

94. Tárczay János levele a bártfai tanácshoz (Makovica, 1530. november 3.) 1rv

95.

Szombathely, 1530. november 4.
ZSEGNYEI LÁSZLÓ LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

A birodalmi gyűlés híreiről, Mária királyné sorsáról, Erdődy Péter és Török Bálint dolgáról, gazdasági ügyekről tudósít.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 11–2.
- 32 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron. Két fólió.
- A közlésben a levélíró neve tévesen szerepel, l. **90.**
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 350–2.

Zolgalathomoth ÿrom es Aÿanlom the kegÿelmednek: mynth en keghelmes | wramnak: waÿzprochar[1] wramthol kerdezketthem mÿnden rendbelÿ dolog | felewl: azth mongÿa hogh Sbardalath Andrasth[2] oth Auspurgba[3] hattha | es hogh ÿgÿen nagh kethsegek wagÿon hozza meerth ellewzer es | fogwa wolth: meg walazth nekÿ kÿral[4] nem Theth wolth es nem | Thwgÿa sem erthÿ hogh ha ÿo awagh gonoz walaza lezen: de | Az mÿnth Bezedebewl erthem kethseg hogh ÿo walaza legÿen: | merth azth mongÿa hogh Banÿa hogh ezebe nem ÿwthoth: hogh | Sbardalathoth kÿral es az Thanolch nem zerethÿ: merth nem hattha | wolna kegÿelmednek ewtheth el kÿldenÿ: kamarÿaÿ Thamasthes[5] | oth Awspwrgba hattha: ewthes mongÿa hogh[6] zolth az the kegÿelmed dolgarol azth | mongÿa hogh hÿzÿ azth: hogh ew nekÿ ÿo walaza lezen az the | kegÿelmed dolga felewl: Az Raÿk[7] ÿo segethsegeth ÿgerthek wolna | kÿralnak Neghwen ezer gÿalogoth es Thÿz ezer fegweresth hethezthendeig | es mÿnd Addÿg mÿg zÿkseg wolna: de wgh hogh ha az hÿthen | meg ÿgÿenesewlhetthnek:[8] ha nem kedeg: tha hath kethseg wagÿon | benne hogh semÿth Agÿonak: Chazar[9] mÿnden ellensegewel meg | bekelleth chak az hÿth felewl ÿgÿeneshethnenek meg: ozthan mÿnden | dolog ÿol wolna: kÿralneazzonth[10] Akarÿak wolth adnÿ az franczaÿ | kÿral fÿanak kÿnek chak Thÿzenwth ezthendeÿe vagÿon[11]: zerzÿk | wolth esmeg skoÿczaÿ kÿralnak:[12] zerzÿk wolth esmeg frÿdrÿknek | falczgrofnak[13] hogh kÿ ha akartha wolna Romaÿ kÿrallÿa lehetheth | wolna: de kÿralne Azzonÿ egÿkhez sem Akarth mennÿ: ÿde magÿar | orzagba walo ÿewthe kethseg: ÿnkab hÿzÿ azth hogh nÿder lanthba[14] | megÿen: hogh nem mÿnth ÿde ÿewne: merth margÿth Azonÿ az | chazar hwga es az ew Nenÿe Bÿrÿa masth Nÿderlanthoth kÿ ezuegh[15] es | mosth halalan wagÿon: ha Therthenÿk halala: tha hath ew fog | oda menÿ: es ew fogÿa Bÿrnÿa az or zagoth:[16] Az erdewdÿ pether | dolga felewl Emlekezthek wolth kÿralelewth az pwlham[17] Barathÿ | es kerÿk wolth azon kÿralth hogh[18] megh kegÿelmezne nekÿ: kÿral | Addÿg walazth nem theth: hanem kÿnchtharthonak[19] meg hattha wolth || hogh elewzer En welem azaz waÿzprocharwal[20] zollÿon es en Thewlem meg erche mÿnden | woltha kepen az erdewdÿ pether dolgath es chelekedethÿth: kÿth en | kÿnchtharthonak meg monthā: hogh Monÿoro kerekbewl haborgathÿak | az ew felsege hÿweÿth: es hogh azthe kegÿelmed es az kÿnsperger | ÿozagath onnan es Azok dwlthal es el pwzthÿthotthak: ez meg | erthwen kÿral semÿ walazth nem theth: de felw hogh az wthan | Addÿg zolnak kÿralnak hogh Rea haÿthÿak: es Azon kerÿ the | keghelmedeth hogh the keghelmed sÿessen wele az mÿth akarthok mÿelnÿ: merth nem Thwgÿathok az ÿdeÿeth es Napÿath mÿkoron az kÿral lewele | el ÿwth hogh bekessege legÿen erdewdÿ pethernek: kÿralnak kedeg | meg montha hogh zombathhelth az the kegÿelmed nepewel wetthe meg[21] | es hogh the keghelmed ÿgÿen meg fogÿathkozoth az fÿzethethlensegnek | mÿattha: es hogh the kegÿelmed nepeth tharth semÿth rea kÿral nem fÿzeth | kÿnchthartho es azth montha hogh chwdalkozÿk raÿtha hogh mÿwel | gÿezÿ the kegÿelmed az nep tharthasth meerth kÿral fÿzethesth nem thezen | Azth mongÿa waÿzprochar wram hogh kÿralnak kÿwalthkepen walo | Bÿzadalma wagÿon the keghelmedbe[18] es kÿnspergebe: kÿth Bÿzonÿal | meg ertheth es meg Thwdoth mÿnemew zolgalothoth theth the kegÿelmed | az keth haz meg wethelebe zombathhel es kermend meg wethelebe: es | azth megh hattha zemel zerenth Baÿzprocharnak[22] hogh walamÿkoron | zÿkseg lenne es mÿkoron akarna the kegÿelmethek az monÿorokerek | meg zallasara kernÿ Nepeth es algÿwth: egÿebeth benne ne mernenek | thennÿ az regenthek ha nem mÿnden segethsegeth es algÿwth | Agÿonak: ebbe kedeg Bÿzonÿos hogh walamÿkorth the kegÿelmethek | kerethÿ:[23] leg otthan meg adÿag:[24] merth ezth kÿral ÿgÿen erewsen meg | ÿrtha az regÿentheknek: es ÿrth vngonoth ÿanosnakes:[25] de mÿkoron | wngonothnak errewl ÿrna[26] thÿ kegÿelmethek thahath azth mongÿa hogh azth hÿzÿ | ew: hogh az walazth thenne: hogh az Regÿenthek mÿkoron nekÿ | ÿrnak kez[27] hozza: azthes meg zerezhetthÿ:[28] de kerÿ the keghelmedeth | hogh the kegÿelmed ew nekÿ meg ÿrna mÿkoron wngonothal | es mel helÿen zembe[29] lezen: ew es leg otthan oda menne es egÿwth | mÿnd harman zembe lennethek es haznosb lenne: ewes ÿrth egh || Leweleth oda wngonothnak keghelmed kylgÿe nekÿ[30] es ez felewl hogh zembe Akarna wele lennÿ: ez | war felewl zolth

kÿralnak: hogh kÿral the kegÿelmednek ÿelesben es | ewnekÿ: egh Nehanÿ ezer forÿnthba kethne: kÿre az walazth thetthe: hogh | Thwrzora[31] halazthattha es harra es hogh ew meg ÿrna ozthan ÿde | mÿ Akarathÿa: az mÿnth erthem Thwrzothol erthenÿ Akar: Awagh | Thwzo hÿrenel kÿl nem Akarÿa thennÿ: Mozth ew oda nem meheth | Azth mongÿa merth kÿral Ados nekÿ wagh keth ezer forÿnthal: es | az Regÿentheknek hattha hogh mÿkoron pÿnzek lezen:[32] hogh ewk adnak | meg: mosth pÿnzek nÿnchen: ha nem azth monthak hogh mÿkoron | lezen Akoron othlegÿen es meg Agÿak: ew[33] oth Bechben egh | emberth hagÿoth es oth tharthÿa hogh mÿkoron az pÿnzth el hozak | leg otthan ÿde ÿew es ew nekÿ meg mongÿa: ew chak eghoraÿg | sem kesÿk leg. otthan oda megÿen Bechbe: merth ha zemel zerenth | oth nem lenne egh pÿnzth sem Adnanak nekÿ: ez az oka meerth | oda the kegÿelmedhez[34] nem meheth: merth ha Akor ÿwthna az | Ember Bechbewl mÿ koron ew hon nem volna tha hath Anÿ. karth | wallana mÿnth Anÿ Sum̄a pÿnz: Az Thewrek Balÿnd dolgath | mÿnd az ketthewnek meg mondam: azth mondak es azth ÿzenek | the kegÿelmednek hogh kezek el mennÿ zemelek zerenth mÿnd | nepesthewl: chak ÿrÿa meg the kegÿelmed mÿkoron es mel napon | el akar the kegÿelmed ÿndolnÿ: azon helen Thewb neperth kÿldenek | gÿalogokerth azth monda waÿprochar wram hogh mennel kewesbeth | oth zaz pwzkasth wÿheth: chak the kegÿelmethewl az[35] ÿndolasnak | napÿath kÿwanÿak meg Thwdnÿ: Az Barom felewl ÿrth wala | the kegÿelmed az harmada felewl: mÿnd pÿnzen Adak el az | wraÿm: es azth mondak hogh ha the kegÿelmed zolgalathÿokba | nem akarÿa haÿthanÿ: kezek the kegjelmedeth[36] pÿnzwel meg | elegÿthenÿ: ygÿen hÿthwanok es Aprok walanak: ÿm meg | Tharthotthā hathoth benne de ÿgÿen Aprok wagÿon wagh harom | ÿnew[18] azok es ÿgÿen hÿthwanok wagnÿ nem ÿok: ÿm ha | thewbbeth geythethnek ozthan oda haÿthatthnā wÿwarra || ÿnen a mÿnth esmerem az the kegÿelmed zegen nepeth meg nem | elegÿthethÿ the kegÿelmed: de azth mÿelle the kegÿelmed hogh | az fÿzessÿ[37] Barmoth haythassa el the kegÿelmed es Agÿa nekÿk | ÿobbath the keghelmed nem thalal Raÿtha Az mÿnemew foglÿok | ÿth wadnak az egÿk az kÿ az zÿwrkoth Monÿorokerekbe kÿldÿ | wolth az Bÿnes: Az thewbÿth nem esmerem hogh Anÿera walo | Bÿnek wolna: ÿn kab hath bochathnam[38] el zegeneketh:[39] merth | ehwel es hÿdegel es meg halnak: mosth oda nem kÿlthethem | merth az Menÿe zekereketh zerezhetthÿwnk mÿnd gabonaerth | kÿldetthÿwk az hÿthlen[40] kabonaÿth kÿkh Monÿorokerekben wadnak | azth hordathÿwk: mÿkoron ÿressegek lezen oda kÿldem the | the keghelmednek ha the kegÿelmed egÿebeth benne nem Akar | Akach pal el mene: hÿzem hogh oth wagÿon the keghelmednel: | az egh[41] haz helew nemesnepek rawassa felewl Thanosagoth agÿon | the kegÿelmed mÿth thegÿek: merth ew ÿth nÿnch egÿeb kedeg | olÿ ÿth az feld chÿnyath nem Thwgÿa[42]: wgÿan mÿnth[18] ew: | Az kÿknek Adossa marathoth wolth krÿsthof[43] az Mezarosoknak es | hal Arosoknak Naponkÿnth ream fwthnak hogh meg fÿzeseg | nekÿk: Nem Thwdom mÿth thegÿek: keghelmed Thanosagoth | Agÿon en nekem felewle: Eand*em* Alt*issimus* deus *con*seruet fel*iciter* ad vita*m* | dat*um* Sabarie fe*r*ia sexta ante festu*m* Be*a*ti Emerici duc*is* Anno 1530

.E*iusdem*. V*estre*. M*agnificencie*. D*ominacionis*.

Lad*isl*aus Segnÿeÿ
seruit*or* Mini*mus etc*

Jegyzetek:

[1]Weispriacher János.

[2]Sbardellati András esztergomi kanonok, Sbardellati Ágoston káptalani helynök apja. 1526–1530 között többször volt I. Ferdinánd követe Várday Pálhoz (Smolka 42, 83; ETE. 1: 432, 499, 510; 2: 4), 1539-ben még élt (ETE. 3: 382).

[3]Augsburg, Németország. 1530 őszén itt tartózkodott I. Ferdinánd a birodalmi gyűlésen (MOE. 1: 264).

[4]I. Ferdinánd.

[5]Kamarjay Tamás, Szlavóniában, Körös megyében birtokos család (Csánki, Körös 30) tagja. 1526–27-ben Batthyány Ferenc bán követe volt Velencében és Rómában (Jászay 307, 313, 437), 1530-ban Szlavónia egyik képviselője a Ferdinándhoz, Augsburgba küldött követségben (MOE. 1: 264). 1549–50-ben alországbíró, e tisztében vesz részt a Quadripartitum kidolgozásában, és tagja a határvizsgáló bizottságnak is (R. Kiss, Helytart. 205, 216–7, 231).

[6]*mongÿa hogh* utólag a sor fölé betoldva jelöléssel.

[7]*Reich*, vagyis a Német-Római Birodalom.

[8]Az 1530. június 20-án megnyílt német birodalmi gyűlésen központi témává a török elleni háború helyett a vallásügy kérdése vált. Június 25-én engedélyezték a lutheri hittételeket.

[9]V. Károly.

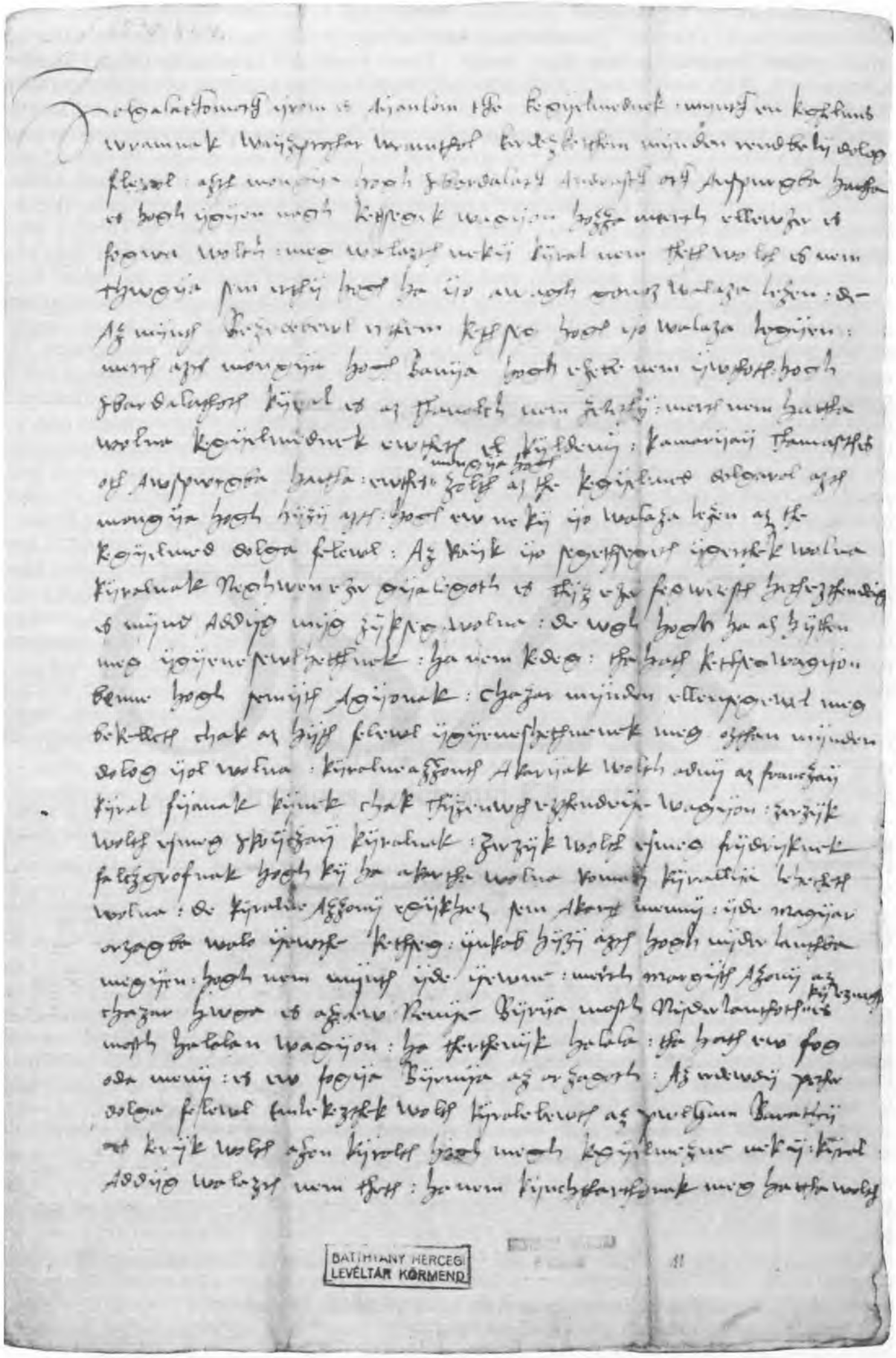
[10]Mária királyné, II. Lajos özvegye.

[11]I. Ferenc francia király fia, II. Henrik (1518–1559), aki ekkor még csak tizenkét esztendős volt; uralkodott: 1547-től.

[12]V. Jakab skót király (1512–1542), uralkodott: 1528-tól. Már 1528-ban is hozzá akarták adni Máriát (Ortvay, Mária 352).

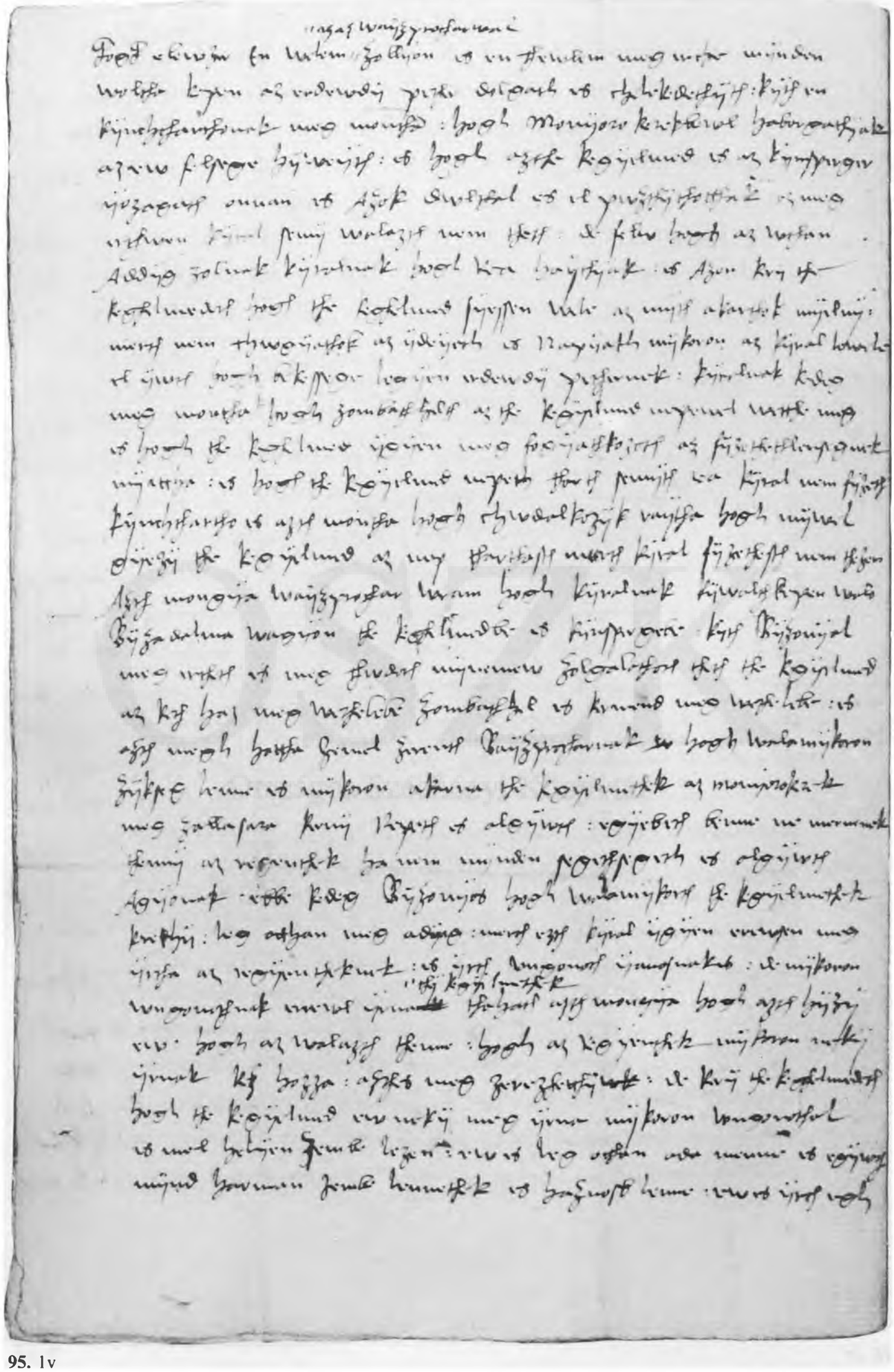
[13]II. (Bölcs) Frigyes pfalzi választófejedelem (1482–1556), uralkodott: 1544-től.

[14]*Niederland*, azaz Németalföld.

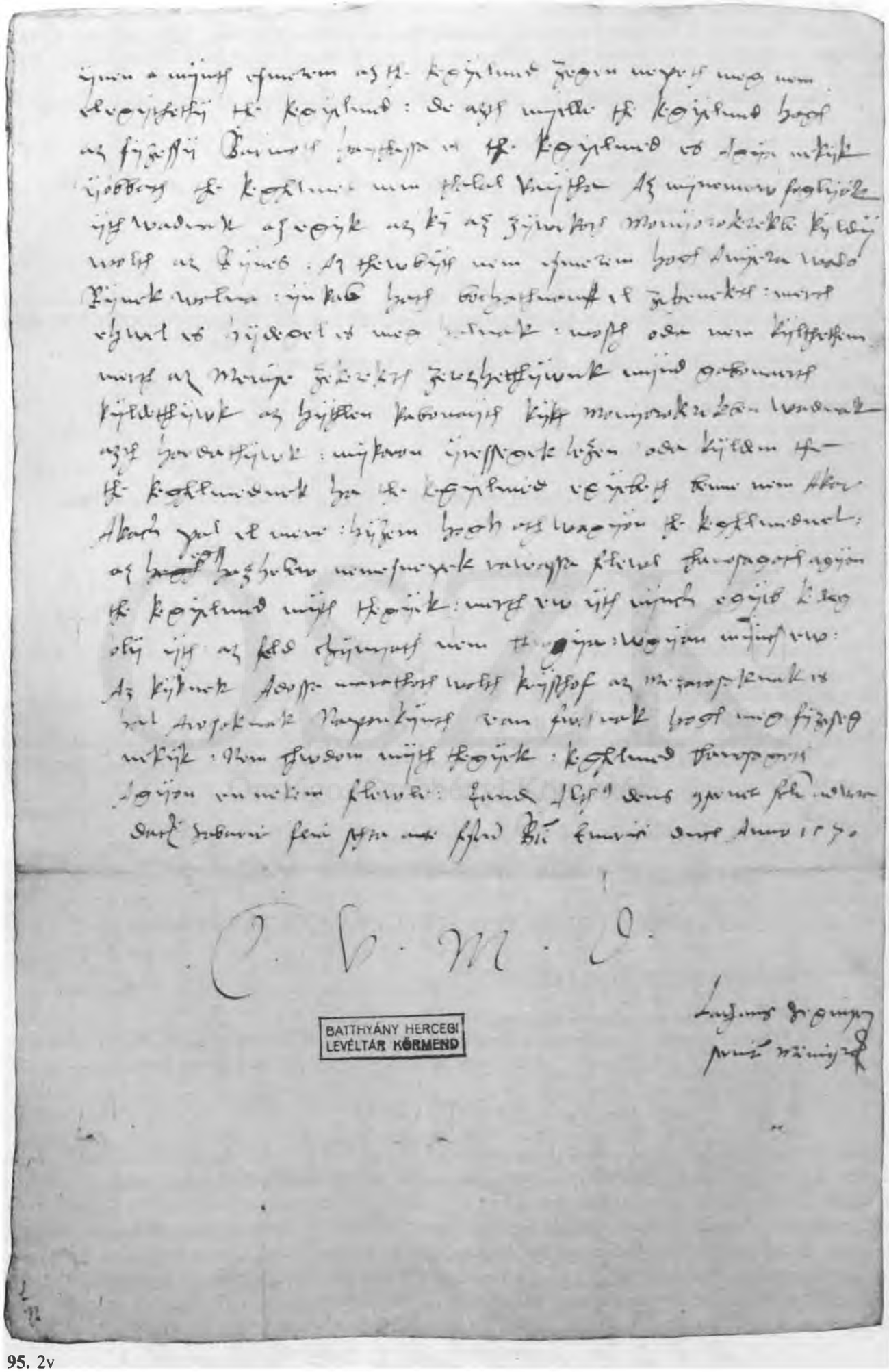

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

95. Zsegnyei László levele Batthyány Ferenchez (Szombathely, 1530. november 4.) 1r

95. 1v

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

95. 2v

[15]*kÿ ezuegh* jelöléssel a sor fölé betoldva.

[16]Mária királyné és I. Ferdinánd nagynénje, Margit főhercegnő 1506-tól haláláig, 1530. december 1-jéig volt németalföldi kormányzó, 1531. január 29-től 1556-ig pedig Mária királyné kormányozta Németalföldet (ORTVAY, Mária 340. skk.).

[17]A felső-ausztriai Puchaim család (LtK. 4 [1926]: 106) egyik tagját, Dorottyát vette feleségül Erdődy Péter (JÁSZAY 421).

[18]A pecsét hasítéka nehezíti a szó elolvasását.

[19]Gerendy Miklós I. Ferdinánd erdélyi püspöke.

[20]*azaz waÿzprocharwal* utólag jelöléssel a sor fölé írva.

[21]Vö. a **84., 90., 175.** levelekkel.

[22]Utána *w* kihúzva.

[23]A *t* betű javítva van.

[24]Az *ÿ* javítva *n*-ből.

[25]Hans Ungnad von Sonneck (1483–1549) királyi tanácsos, 1532-ben stájerországi, 1540-ben alsó-ausztriai, 1543-ban magyarországi főkapitány, 1546-ban Varasd megyei ispán (ETE. 4: 465; PodmOkl. 3: LXXVI–VIII; Kőszeg 268).

[26]A szó végéről *nk* kihúzva, fölötte jelöléssel betoldva: *thÿ kegÿelmethek*.

[27]A *z* betű *s*-ből van javítva.

[28]A szó végéről *wk* kihúzva.

[29]A *z* betű javítva van.

[30]*keghelmed kylgÿe nekÿ* jelöléssel a sor fölé írva.

[31]Thurzó Elek.

[32]Az *n* betű fölött egy másik, az *e*-hez kötött, megkezdett, de be nem fejezett betű fölső része látható.

[33]Utána *ew* kihúzva.

[34]A *z* *s*-ről javítva.

[35]Utána *ydo* kihúzva.

[36]A j alakja eltér a többitől, leginkább egy *p* betű szárához hasonlít.

[37]Rábafüzes, Vas megye, Szentgotthárd mellett.

[38]A szó végéről egy *k* kihúzva.

[39]A *g* egy megkezdett *h*-ból javítva.

[40]Erdődy Péter.

[41]A szó egy kihúzott másik (*hegh*) fölé van írva.

[42]A *g* tintafoltos.

[43]Batthyány Kristóf, Batthyány Ferenc unokaöccse és fogadott fia († 1570). Ferdinánd király pohárnoka, 1549-től állandó tanácsos, 1554-től főpohárnok. Felesége Svetkovics Erzsébet, Batthyány Ferenc feleségének, Katalinnak a húga. (BUDAI 1: 183; NAGY 1: 241–2; R. KISS, Helytart. CVII.)

96.

Szerednye, 1531. február 14.
DOBÓ FERENC SZERZŐDÉSE CSAHOLYI IMRÉVEL ÉS A RÁSKAYAKKAL

Pálóc birtok fejében vállalja Pálóczy Katalin tartását.

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 216. et D. no. 1.
- 19 × 30,5 cm-es, restaurált, lyukas papíron, elmosódott rajzolatú, barna viaszba nyomott, felzetes pecséttel. Egy fólió.
- —
- RMNy. 2/2: 27–8.

En dobo ferench Rwskaÿ[1] adom emlekezethre Mÿnden [...] gh[2] en palochÿ chatharınassonnak | chaholÿ Jmrenek Raskaÿ Mÿhalnak ez Raskaÿ esthwannak, az en hozam walo attyafÿwsagokerth | hogh az en Jgassagom Megh erthwen palochoth az castelth ez Mynden hoza tartozowal egÿetembe | az Mÿ az ew resek ennekem pernelkÿl Megh erestetek, thessek Nekÿek Jllyen[3] walasth | ez Serzesth hogh assonÿomotth[4] Migh el bekewel tartom paloch belÿ Reseben az kÿ Nekÿ azoslasba | Jwthotth wolth, ez az palochÿ esthwan[5] haza helen harom hazatth cÿnaltatok Nekÿ egh sywthew | sobath odwarath kertheth be rekestethem, dubrokath[6] Megh bochatom Mynden therwenkedew | ember ellen en kewlcegemwel megh oltalmazom, ez az [m...]nos[2] adossagath en Ryam | wessem az ewth zaz forentoth kyben senna[7] solymos[8] Nala zalogba wolth, ez Mynden

96. Dobó Ferenc szerződése Csaholyi Imrével és a Ráskayakkal (Szerednye, 1531. február 14.) 1r

Rendbelÿ | dolgokrol Menedeketh adok, ez semÿ Josagotth Jewendere thewlek nem perlek sem az en | ewcheÿm[9] nem perlÿk, ez Mynden tehethsegemserenth Melletek Lessek[10] az egÿeb Josagok el | Jgazÿtasabanez, thowaba dobo esthwannak ez domonkosnak terhÿth Ryam wesem | ez ez felel megh serzeth dolgokoth az kaptalanban velek megh wallathom, ha kedegh en | ewketh ezerth perlenem az wagh az en ewcheÿm ezen Lewel ereÿewel[11] harom ezer | forenton Maragyāk[12] az terwenbe addegh be ne alhassāk[13] Mÿnd az en ewcheymwel egyetembe[14] [M]igh[2] Nem Megh fizetem[15] | az bÿro resnel kÿl, kÿrel attam ez en Lewelemetth k[ez]em[2] Jrasawal ez | pechetemwel megh Jechetheth, zerenyen[16] kewlth senth b[a]lynth[2] Napÿan 1531

Franciscus dobo de
Rwzka Manu *pro*pria[17]

correcta et addita *per* Me
fran*ciscus* dobo Jd*em* dobo Ma*nu* *pro*pria

Jegyzetek:

[1]Az egri hős, ruszkai Dobó István testvére. Említik még 1536-ban (Borovszky, Heves 31), 1550-ben már valószínűleg nem él, mivel ekkor már fia, János pereskedik egy örökösödési ügyben (Petri, Szilágy 5: 403–4). Felesége, Csaholyi Anna nem leánya Csaholyi Imrének (annak tartja Nagy pk. 197), hanem unokahúga: Csaholyi Imre testvérének, Zsófiának Thekes Istvántól született gyermeke (Petri, Szilágy 5: 269).

[2]Lyukas a papír.

[3]Az első *l d*-ről javítva.

[4]Pálóczy Katalin a levélíró feleségének, Csaholyi Annának a nagyanyja.

[5]Pálóczy Katalin apja. A család Pálóczy Katalinnal halt ki, két fiútestvére, Mihály és Antal már korábban, 1514-ben, illetve 1516-ban meghalt (T. 6 [1888]: 126).

[6]Dobróka, Ung megye, Munkácstól északkeletre (ma Dubrovka, Szovjetunió).

[7]Szenna, Ung megye, Ungvártól nyugatra (ma Senné, Csehszlovákia).

[8]Solymos, Ung megye, Ungvártól nyugatra (ma Iňačovce, Csehszlovákia).

[9]Dobó István (1500 k–1572), 1549-től Eger kapitánya, 1553–1556 között erdélyi vajda, 1558-tól Léva kapitánya. Dobó Domonkos, 1552–1558 között török fogoly volt Konstantinápolyban, 1562-ben még ott volt a hadadi csatában és Szatmár vára védelmében (Budai 1: 353–4).

[10]Utána *r* áthúzva.

[11]A *w*-ben egy tintafolt van.

[12]Eredetileg *maragÿūk*, ebből az *u*-t átjavította *a*-ra, de a nazális jele az *a* fölött maradt.

[13]Eredetileg *alhassūk*, ebből az *u*-t javította *a*-ra a nazális jelét meghagyva.

[14]*Mÿnd az en ewcheymwel egyetembe* jelöléssel a sor fölé írva.

[15]Javítva *fizetwnk*-ből.

[16]Szerednye, Ung megye, Ungvártól délkeletre (ma Szredneje, Szovjetunió). Döbrentei a Bereg megyei Szernyével azonosítja a levél keltezési helyét, de Szernye falu nem szerepel *Szerenye* alakban (vö. Györffy 1: 549; Csánki 1: 419), ellentétben az egyébként Pálóczy-birtok Szerednyével (l. Csánki 1: 386–7).

[17]A *pp* betük tintafoltosak.

97.

Somlyó, 1531. március 6.
BÁTHORI ISTVÁN LEVELE I. JÁNOS KIRÁLYHOZ

Elküldi a pénzt, bár nehezen teremtette elő.

- (OL Missiles 1542, Szalay de Kerecsén, 57. fasc. Acta div. fam.) Az irategyüttes mai jelzete: OL E 200. fasc. 57. (17. cs.). Szalay de Kerecsény; anyagából azonban ez az irat hiányzik.
- —
- A közlés tévesen 1531. március 7-re datálja a levelet március 6-a helyett.
- Eckhardt: MNy. 48 [1952]: 226–7.

kes felſeges vra*m* az en hwſiges zolgalato*m*nak vtan*n*a ez oraba hozak felſiged levelit nekem az pinz felewl azÿrt kes vra*m* higÿe felſeged hogh ne*m* vartam volna felſigednek en*n*ÿ Iraſat ha az pinznek eleb zerÿt tehettem volna de enekes ÿgh tehettem zerÿt ez ny$^{c^1}$ forintnak hogh v$^{t^2}$ aranÿ forintot atta*m* zalagon irette vgh hogha eſmegh ilÿen pinzt ne*m* athatok helÿben hat oda vezÿen az en forintom avagh v$^{t^2}$ forintara pi*n*zt agÿak irette lazlo es laÿos kiralÿet azyrt the felſigednek kewnyewrgewk mint kes vra*m*nak hogh the felſiged go*n*dolyon wgh raÿa hogh en kart ne valÿak Tugÿa felſiged kes vra*m* hogh en Maga*m* megh ehezem ezt de

megis wgh akaram hogh az felſiged akaratya ligÿen megh az kykhez Bizodalma Nagÿoban vala ennel olÿ igen megh rettentek az pinztewl hogh Semmj Marhamra nem Merÿk az yo pinzt kezekbewl ki adnj ez felſiged varaſaban ÿelesen kes vram nem fognak ilyen pinzt adnj azÿrt ym felſigeddel ſembe lezek akortes megh deputalhatya the felſiged kivanom felſigednek yo egiſſigit aztes Igen[3] kivannam kes vram hogh erthetnim az felſiged yevetÿt Mert az nap hogh valtozek nem tudok melÿ napra tartoznom ex Somlyo[4] feria Secunda post dominicam reminiscere hora Completorÿ Anno 1531

E. V. S M

Seruitor Stephanus
Bathory Vayda[5]

Címzés:
Sereniſſimo Principi et domino domino Johanj dei gratia hungarie dalmacie Croacie etc regj domino nobis gratioſiſſimo .d. waÿwode[6]

Jegyzetek:
[1]Feltehetőleg így volt írva az eredeti levélben: *uıj*, azaz négyszáz.
[2]Valószínűleg *v̈*, azaz ötszáz volt az eredetiben.
[3]A közlésben utána [*kv*], bizonyára kihúzott betűk.
[4]Somlyó (Szilágysomlyó), Kraszna megye, Zilahtól északnyugatra (ma Şimleul Silvaniei, Románia).
[5]Somlyói Báthori István (1477–1534) 1521-től erdélyi alvajda, 1526-ban munkácsi várnagy, 1530-tól erdélyi vajda; Báthori István fejedelem apja (NAGY 1: 221–2; T. 18 [1900]: 22, 28 k.).
[6].*d. waÿwode* idegen írással van hozzátéve.

98.

Trencsén, 1531. június 30.
MAGYAR MONDATOK HÉDERVÁRY GYÖRGY LEVELÉBEN

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 4.)
- (P. S. monogramos címerű, gyűrűs pecséttel lezárva.)
- Héderváry György bátyjához írt latin levelének utóiratában bibliai szövegrészletekkel vigasztalja a szintén fogoly Lőrincet (l. **92.**).
- HédOkl. 2: 40–1.

[...] Datum ex innocenti captivitate mea Trinciniensi[1], feria sexta post festum Petri et Pauli apostolorum, anno 1531.

Georgius Hederwari,
tuus frater unicus.

[...] Tam maxime displicet mihi captivitas, frater chare, ut ego nollem condemnare aut vituperare aduc econverso (?), quod si haberem cum illa captivitate, quoniam per Deum magna res est: nem mazag, sem trefa, az kÿbe megvesti ember magat.[2] Hoc volebam ego, cum interrogabam, qualia mala patravimus, quoniam profecto non nos: Nem mi egetik vala el Austria tartomaniath.[3] [...] Ego multum miror, ut adhuc quoque pristina sanitas non est reversus; sed quid dicam, si sanitatem habuisses quoque, vix potuisses fere, quemandmodum dominus intelligit (?), quomodo res se habuit, licet ut ego etiam habui, partim in primis tantum videbatur gravis esse, sed iam et displicet animae meae

eleser nehez wala de vegre megis vnam. [...]

Címzés:
Egregio domino Laurentio de Hederwara, domino et fratri meo charissimo me totum commendo.

Jegyzetek:
[1]Trencsén, Trencsén megye (ma Trenčin, Csehszlovákia).
[2]Az ezt követő szöveg a *tartomaniath* szóig ide van írva a lapszélre ZÁVODSZKY szerint.
[3]Feltehetően Héderváry István vállalkozásáról van szó, aki 1506-ban jelentős sereggel tört be Ausztriába, s maga Miksa császár emelt ellene panaszt (TörtTár. [1892]: 570–1; HédOkl. 2: LX, LXIV).

99.

Berzence, 1531. augusztus 17.
VÉSSEY MIHÁLY LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Panaszolja Tahy János garázdálkodásait, segítséget kér ellene.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 39. cs.
- 21,5 × 29,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 11 [1923]: 133.

Jrom zolgalathomath mynth en keghÿelmes ẅramnak[1], ennek | elewthe nem wala kynek az en Nagh bozẅssagomath megh | mondanom ees megh panazolnom, ymar az ẅrÿsthen | megh hoztha .k. az mÿ zerenchenkel, ymar panazolom | the .k. az en raÿtham leth sok bozẅssagoth, kÿth en | thahÿ Janos felewl sok ÿdewthwl fogwa[2] wallotham, | ÿol leheth[3] hogh az bozẅssaagh thÿ .k. waghÿon, en | raÿtham az Nÿomorwssagh, az melÿ emberth en the | .k. bochatham wala, azees megh ÿelenthewth benne | the .k. hogh thahÿ Janos sem frÿghel[4] sem egÿebel nem | gondol hanem[5] walamÿth el mÿwelhethnek mÿndh zolghaÿ, | mÿndh ÿobagÿ, az thÿ kegÿelmethek ÿobaghÿn | mynden nÿomorẅssagoth azth mÿwelÿk, Chorghon[6] | az leÿanÿokon es azon nepeken mynd wamoth zeethek, | thowaba masthan eesmegh az mezen ÿghen werthek | az[7] thÿ .k. ÿobagÿban, ez bodoghazon napÿan[8] | esmegh thaglothak ewketh, azerth kerem .k. mynth | en kegÿelmes ẅramath, hogh ez frÿgbe mench megh | enghemeth had alhassam megh .k. ẅthan az en nagh | bozẅssagomath, ha kedÿgh en eleegh nem leezewk | reÿa .k. segheelÿen megh ozthan, thowaba ez lewel | wÿwe the .k. ÿoban megh mondÿa kynek .k. megh | hÿghen, kewlth Berzenchen[9] bodogh azon Naph | ẅthan walo chethertheken, 153Ì

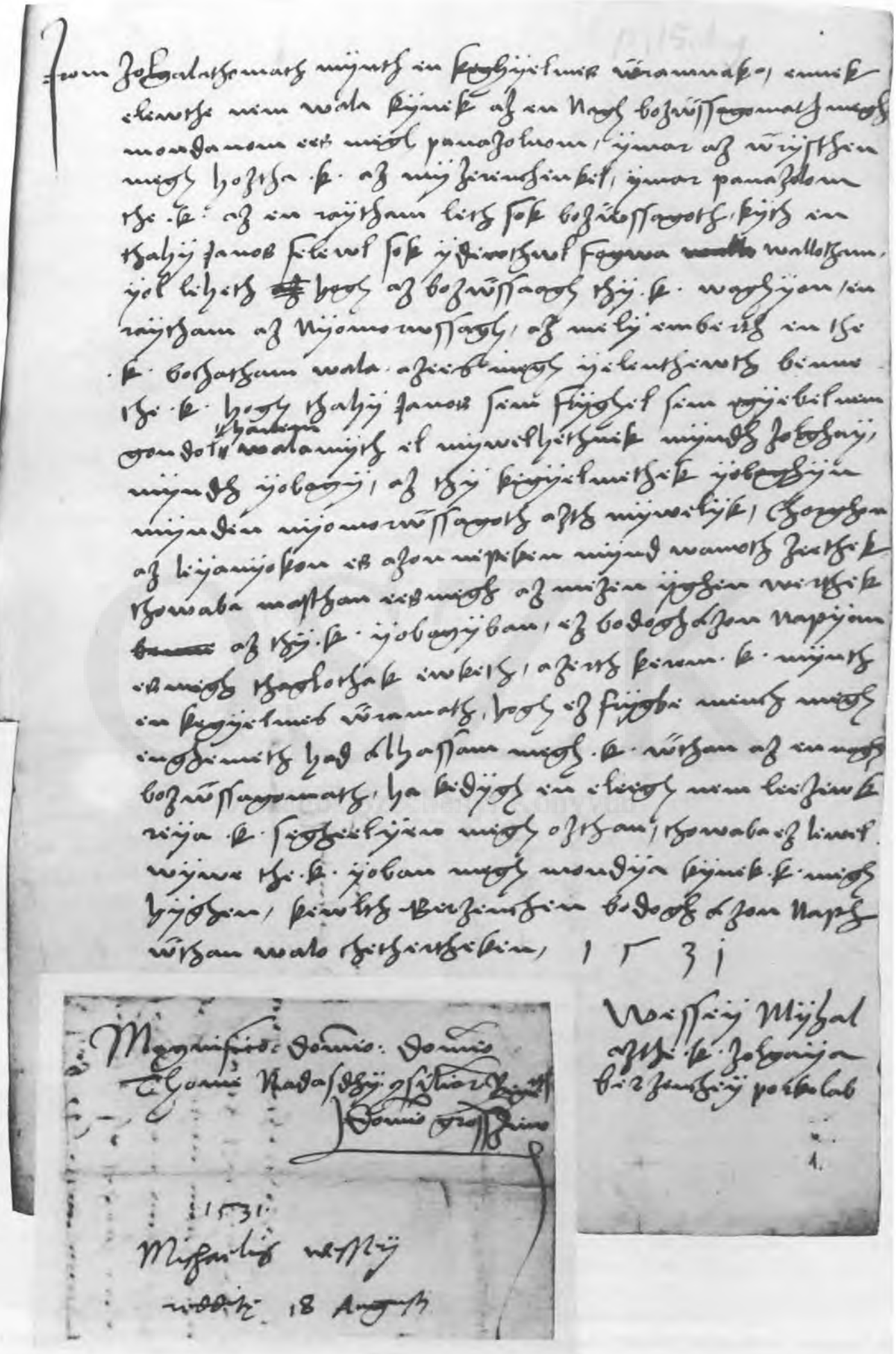
Wesseÿ Mÿhal[10]
azthe .k. zolgaÿa
berzencheÿ porkolab

Címzés:
Magnifico domino: domino | Thome Nadasdhÿ[11]. *con*siliario Regie *maiestati* | domino gr*aciosi*ssimo

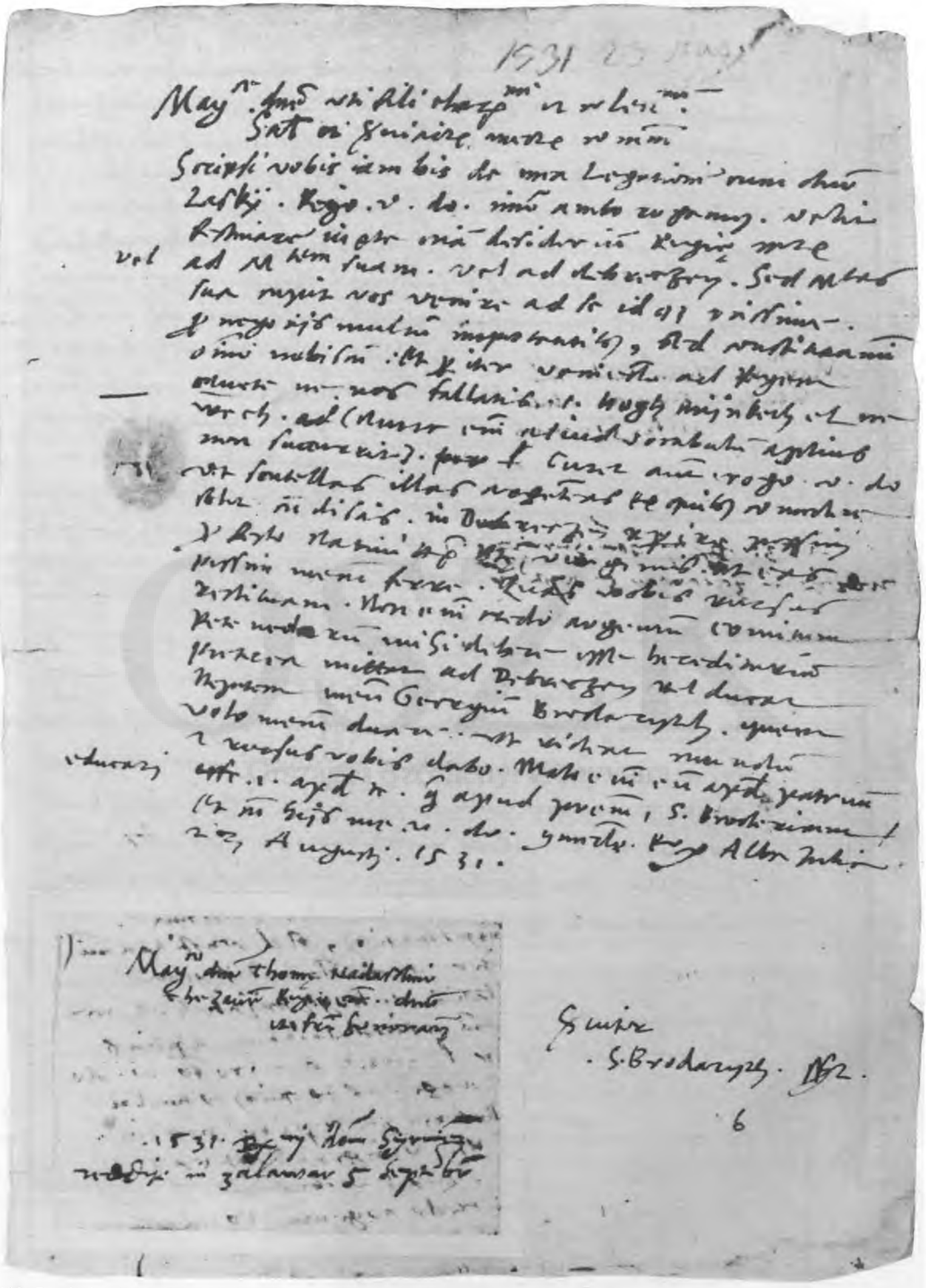
Alatta más kézzel: 1531 | Michaelis wesseÿ | redditę 18 Augustj

Jegyzetek:
[1]A szó után tintafolt van.
[2]Utána *wall[...]* kihúzva.
[3]Utána *az* kihúzva.
[4]Az 1531 januárjában megkötött fegyverszünet után mindkét királytól független részgyűlést tartanak előbb Bélaváron, majd novemberben Zákányban. Az ekkor János-párti Nádasdy ez utóbbi szervezésében vesz részt (MOE. 1: 327).
[5]A sor fölé jelöléssel betoldva.
[6]Csurgó, Somogy megye, Nagykanizsától délkeletre.
[7]Előtte, a sor elején *benne* kihúzva.
[8]Nagyboldogasszony, augusztus 15.
[9]Berzence, Somogy megye, Csurgótól délkeletre.
[10]Véssey Mihály Somogy megyében birtokos család (NAGY 12: 163–6) tagja. Ugyanebben az évben említik még (PRT. 7: 117). Ez idő tájt vette feleségül Nádasdy Tamás apja, Ferenc, Véssey Orsolyát, aki a levélírónak valamelyik rokona lehetett (T. 67 [1943]: 52–3). 1550-ig találhatók levelei a Nádasdy-misszilisek között.
[11]Nádasdy Tamás (1498–1562) Vas megyei kisbirtokos családból származó főúr. Mohács után I. Ferdinánd híve, 1529–1533 között viszont János király pártján áll. 1534-ben vasi ispán, 1537–1541 között horvát bán, 1540-től országbíró, 1554-től nádor.

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

99. Véssey Mihály levele Nádasdy Tamáshoz (Berzence, 1531. augusztus 17.) 1rv

100. Brodarics István levele Nádasdy Tamáshoz (Gyulafehérvár, 1531. augusztus 23.) 1rv

100.

Gyulafehérvár, 1531. augusztus 23.
BRODARICS ISTVÁN NÁDASDY TAMÁSHOZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 6. cs.
- 22 × 29,5 cm-es papíron, papírfelzetes, elmosódott, piros viaszpecséttel. Egy fólió.
- Brodarics a latin levélben János király kívánságát írja meg, hogy Nádasdy menjen őhozzá vagy Debrecenbe; vigyen magával ezüstöt, és hozza el Brodarics unokaöccsét, Györgyöt is.
- KUJÁNI: TörtTár. [1908]: 268.

[...] Sed M*aie*stas | sua[1] cupit vos venire ad se id q*ue* ocissime. | p*ro* nego cÿs mult*um* importantib*us*, sed constituam*ini* | o*mn*ino nobiscu*m*: Et p*er* iter veni*en*do ad Regem | cauete ne nos fallatis .,. hogh mÿnketh el ne | wech. [...] Ex Alba Julia[2] | 23 Augustj. 1531.

S*er*uitor
.S*tephanus*. Brodaryth[3] s*irmiensis*.

Címzés:
Mag*nifi*co d*omi*no Thomę Nadasdino | Thezaur*ario* Regio *etc.* d*omi*no | uti f*rat*ri honoran*do*

Alatta más kézzel:
.1531. R*everendissi*mj dom*ini* Sÿrmien*sis* | reddite in zalawar 5 Septembr*is*

Jegyzetek:
[1]János király.
[2]Gyulafehérvár, Alsó-Fehér megye (ma Alba Iulia, Románia).
[3]Brodarics István (1470–1539) a páduai egyetemen tanult humanista, 1521-ben pécsi prépost, II. Lajos diplomatája. 1526-tól kancellár, szerémi püspök (FÓGEL, II. Lajos 31, 40–1). Részt vesz a mohácsi csatában, és megírja annak történetét. Később János király diplomatája, 1532-től pécsi, 1537-től váci püspök.

101.

Pest, 1531. szeptember 14.
ARMBRUST MÁTYÁS LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

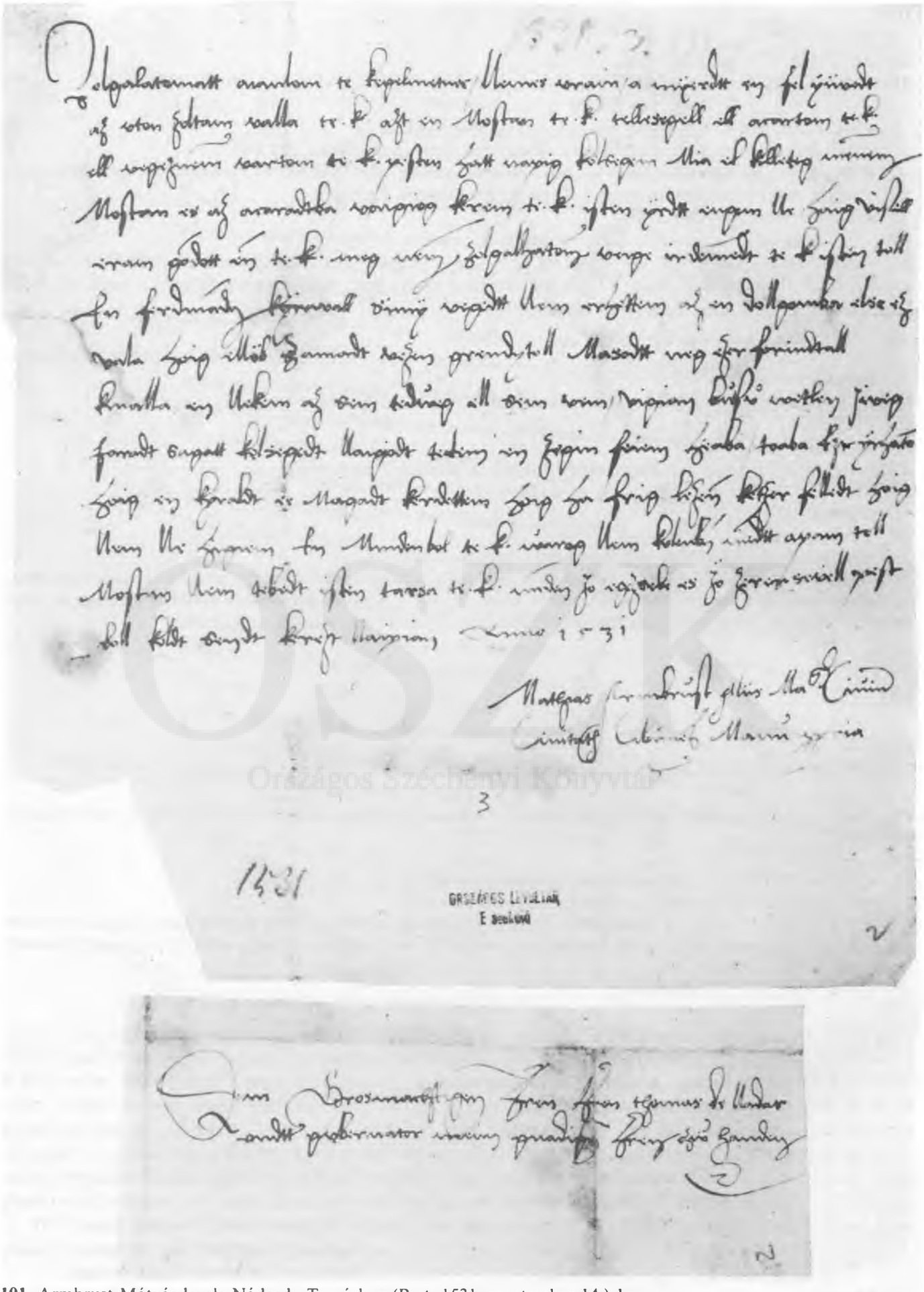
Hiába várta Pesten, ezért kénytelen volt elmenni. Ferdinánd királlyal nem tudta elintézni az ügyét, csak Nádasdyban bízik.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 1. cs. Egy fólió.
- 21,5 × 22,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával.
- A keltezés szeptember 14. helyett lehet május 3. is, minthogy mindkettő Szent Kereszt napja. Mégis szeptember 14. a valószínűbb, mivel egyéb, korabeli magyarországi szövegek is ezt a napot értik Szent Kereszt ünnepére (vö. KNAUZ 160–1).
- MÁLYUSZ: Ltk. 1 [1923]: 134–5.

Zolgalatomatt aianlom te kegelmetnec, Nemes vram, a mÿerdtt en fel ÿüvedt | az vton zoltam valla te .k. azt en Mostan te .k. tellesegell ell acartom te .k. | ell vegeznem̃ vartom te .k. pesten hatt napig kölsegem Mia el kelleteg meñem | Mostan es az acaradtba vaigiog kerem te .k. isten ÿrdtt engem Ne haig visell | eram gōdott eñ te .k. meg nem̃ zolgalhatom̃ veıge irdem̃edt te k isten toll | En ferdınād9 kÿravall sïmÿ vegedtt Nem erhettem az en dollgomba else ez | vala hoig ellöb zamadt[1] vezen grendytoll[2], Masodtt neg ezer forindtall | kınalla, en Nekem az sem tedw̃eg ell sem vem, vigian bŭtsv̆ wetlen Jiveg | faradt sagatt kelsegedt Naıgiodt tetem en zegin feiem hėaba, toaba Ezt ÿrhatō | hoig en kyraldt ee Magadt kerdettem hoıg ha frig lezeñ ketzer felledt hoig | Nem Ne higıem En Mindenbol te .k. w̃arag Nem kvlenbn̄ mi̇̄dtt apam toll | Mostan Nem tebedt isten tarsa te .k. mēden Jo egezsebe es J̈o zerensevell pest | boll koldt sendt kerezt Naipian Anno 1531

Mathıas Armbrŭst[3] aliis Mag*ister* Ciŭium
Ciuitat*is* Cıbïnı*ensis* Manŭ p*ro*pria

Címzés:
Dem Grosmachtigen H*er*ren H*er*ren thomas de Nadas | vndtt gvbernator mein*em* gnadig*en* H*er*ren cz̆w handen

Országos Széchényi Könyvtár

101. Armbrust Mátyás levele Nádasdy Tamáshoz (Pest, 1531. szeptember 14.) 1rv

Jegyzetek:
[1]Az *z* betű *s*-ből javítva.
[2]Gerendy Miklós ekkor királyi kincstárnok.
[3]Mathias Armbruster († 1542) nagyszebeni polgár. A város polgármestere volt 1513-ban, továbbá 1523–1529, 1536–1538 (ekkor szebeni királybíró is), 1541–1542 között (ZIMMERMANN 532–4).

102.

Zajk, 1531. október 21.
ZICHY RAFAEL LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Értesíti arról, hogy mátkáját mely napon hozza házához, s erre a napra Nádasdyt is meghívja.

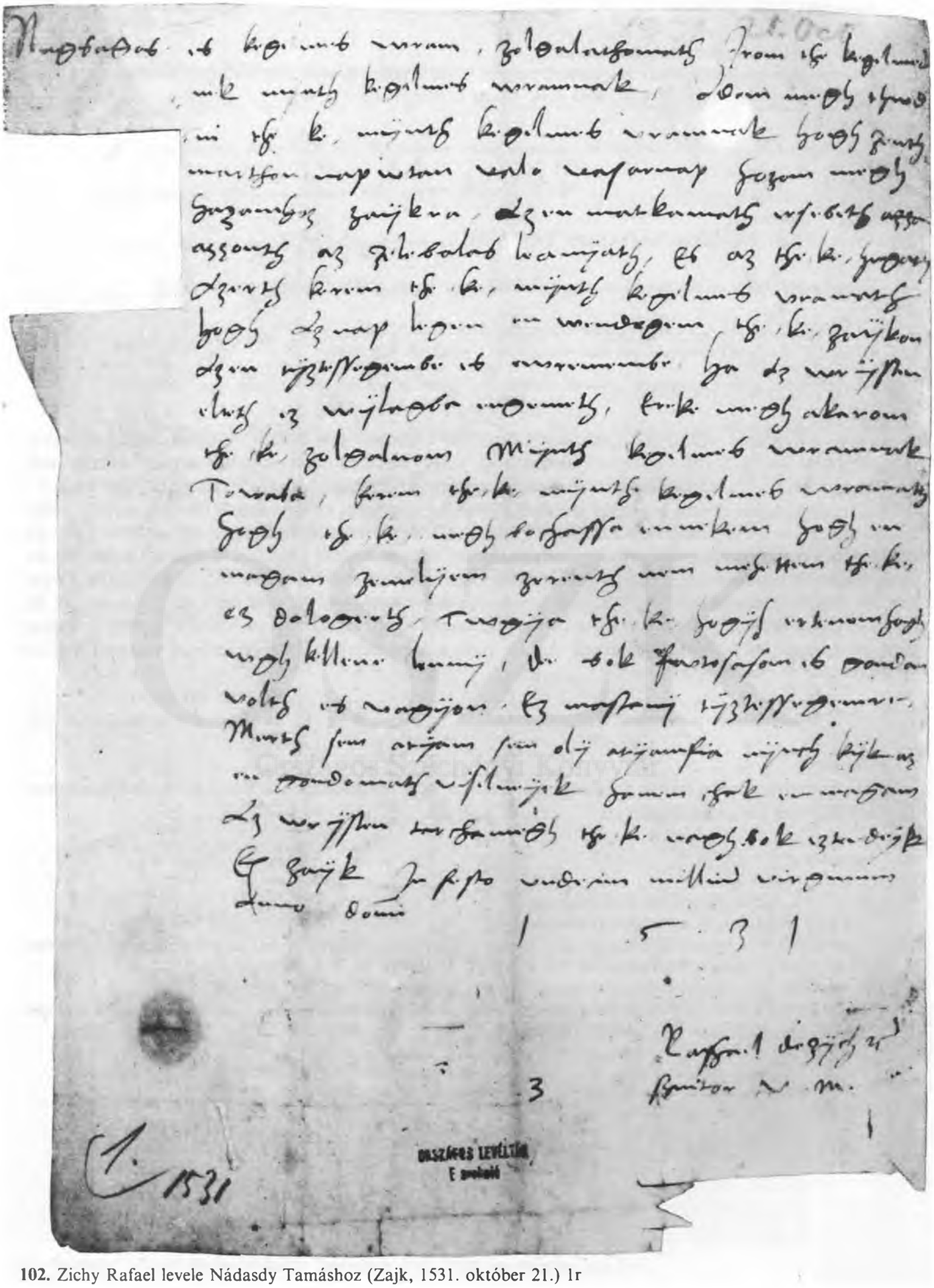
- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 40. cs.
- 20,5 × 27,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 135–6.

Nagsagos es kegelmes wram, zolgalathomath Jrom the kegelmed|=nek mÿnth kegelmes wramnak, adom megh thwd|=ni the ,ke, mÿnth kegelmes vramnak hogh zenth | marthon napwtan valo vasarnap[1] hozom megh | hazamhoz zaÿkra[2], azen matkamath ersebeth[3] | azzonth az zelebalas[4] leanÿath, Es az the ,ke, hwgath | azerth kerem the ,ke, mÿnth kegelmes vramath | hogh az nap legen en wendegem the ,ke, zaÿkon | azen tÿztessegembe es ewremembe, ha az wr ÿsten | elteth ez wÿlagba engemeth, Ereke megh akarom | the ,ke, zolgalnom Mÿnth kegelmes wramnak | Towaba, kerem the ,ke, mÿnth kegelmes wramath | hogh the ,ke, megh bochassa ennekem hogh en | magam zemelÿem zerenth nem mehettem the ,ke, | ez dologerth, Twgÿa the ,ke, hogÿh ertenemhogh | wgh kellene lennÿ, dee sok fwtosasom[5] es gondom | volth es vagÿon, Ez mastanÿ tÿztessegemre, | Merth sem atÿam sem olÿ atÿamfia nÿnch kÿkaz | en gondomath viselneÿek, hanem chak en magam | az wrÿsten tarchamegh the ,ke, nagh sok eztendeÿk | Ex zaÿk Jn festo vndecim millium virginum | anno domini 1531

Raphael dezÿch[6] *etc*
seruitor .V*estre*. M*agnificencie*.

Címzés:
Magnifico domino domino thome de nadasd illustrissimo[7] | domini gubernatoris Regni hungarie locumtenenti[7] | domino meo obseruan*dissimo etc*

Jegyzetek:
[1]1531. november 12.
[2]Zajk, Zala megye, Nagykanizsától nyugatra.
[3]A *h* betű tintafoltos, a szó után *azzo* kihúzva.
[4]Szele Balázs Zala megyei birtokos család (CSÁNKI 3: 198–9; T. 17 [1899]: 97–111) tagja. Említik még 1539-ben is, Nádasdy Tamás húgának, Zsuzsannának volt a férje (T. 57 [1943]: 53; LtK. 2 [1924]: 69).
[5]A *w* javítva.
[6]Zichy Rafael a Zala és Somogy megyében birtokos család tagja (NAGY 12: 370, 480). 1548-ban is szerepel, 1554-ben Zala megyei alispán volt (NAGY 12: 379).
[7]A címzés két sorvégi szavát *(illustrissimo, locumtenenti)* utólag írták oda.

1531

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E példány

102. Zichy Rafael levele Nádasdy Tamáshoz (Zajk, 1531. október 21.) 1r

Nádasdy Ta.
1531.
31.
OSZK
Országos Széchényi Könyvtár
ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E szállító

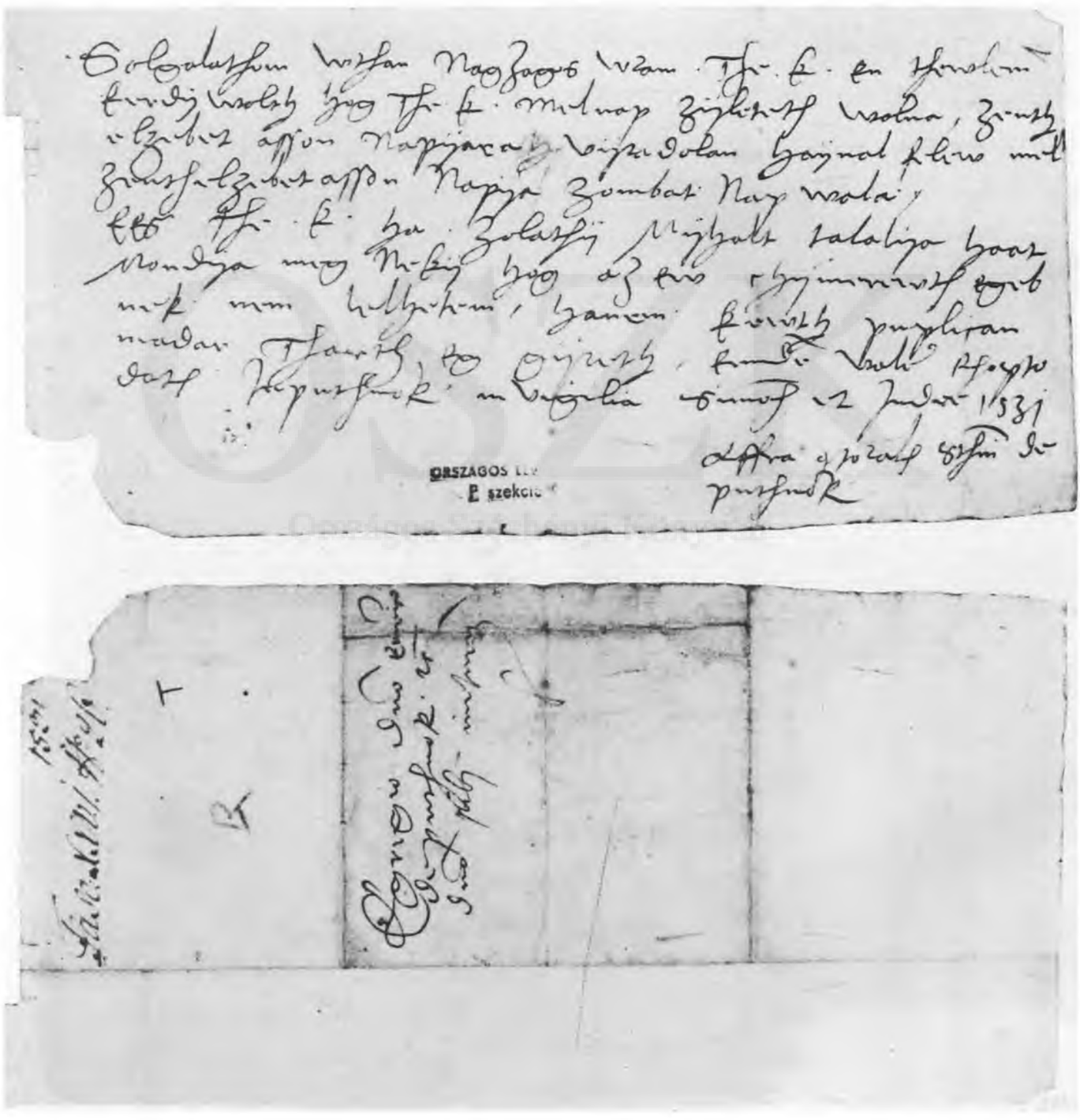
102. 1v

103.

Putnok, 1531. október 27.
PUTHNOKI AFFRA LEVELE PUTHNOKI IMRÉHEZ

Megírja a kérdezett születésnapot és címerleírást.

- OL P 567. A Radvánszky család levéltára. fasc. XXVI. no. 26.
- 11,5 × 22 cm-es papíron. Egy fólió.
- A levél kézírása megegyezik a következő levélével.
- THALY: ArchÉrt. 12 [1878]: 349; LevT. 2: 5; MOLNÁR–SIMON 196–7. fakszimilével.

103. Puthnoki Affra levele Puthnoki Imréhez (Putnok, 1531. október 27.) lrv

.Solgalathom wthan Nagzagos wram .The .k. En thewlem | .kerdẏ wolth hog The. k. Melnap zÿleteth wolna, zenth | elzebet asson Napÿara[1] vÿradolan haÿnal felew mel' | zenthelzebetasson Napÿa zombat. Nap wala.; EEs The .k. ha. zolathÿ Mÿhalt[2] talalÿa haat | Mondÿa meg Nekÿ hog az Ew chÿmerewth egeb|nek. nem lelhetem, hanem. kewth puplican | madar. Tharth Eg. gÿreth, Eunde*m* vale*re* Exopto | da*tum* Jnputhnok[3]. in vigilia simo*nis* et Judee 153i

affra[4] *con*tora*lis* ste*pha*ni de puthnok[5]

Címzés:
Egregio d*omi*no Emerico | deputhnok. *etc* | d*omi*no sibj metuen*do*

Jegyzetek:
[1]Utána *h* törölve.
[2]Szóláthy Mihály Heves megyében birtokos család (NAGY 12: 420; SZÉLL, Bessenyey 9; T. 30 [1912]: 157) tagja.
[3]Putnok, Gömör megye, Egertől északra (ma Borsod-Abaúj-Zemplén megye).
[4]Puthnoki Affra, Puthnoki István felesége s egyben másodunokatestvére. 1470-ben már említik (CSOMA, Abauj-Torna 458).
[5]Puthnoki István, György fia (CSOMA, Abauj-Torna 459) valószínűleg Mohácsnál esett el (BOROVSZKY, Gömör-Kishont 493).

104.

Putnok, 1531. november 23.
PÉTER PRESBITER LEVELE PUTHNOKI IMRÉHEZ

Tájékoztatja nyomorúságos voltáról, kéri, hogy egy bizonyos dologról ne feledkezzék meg.

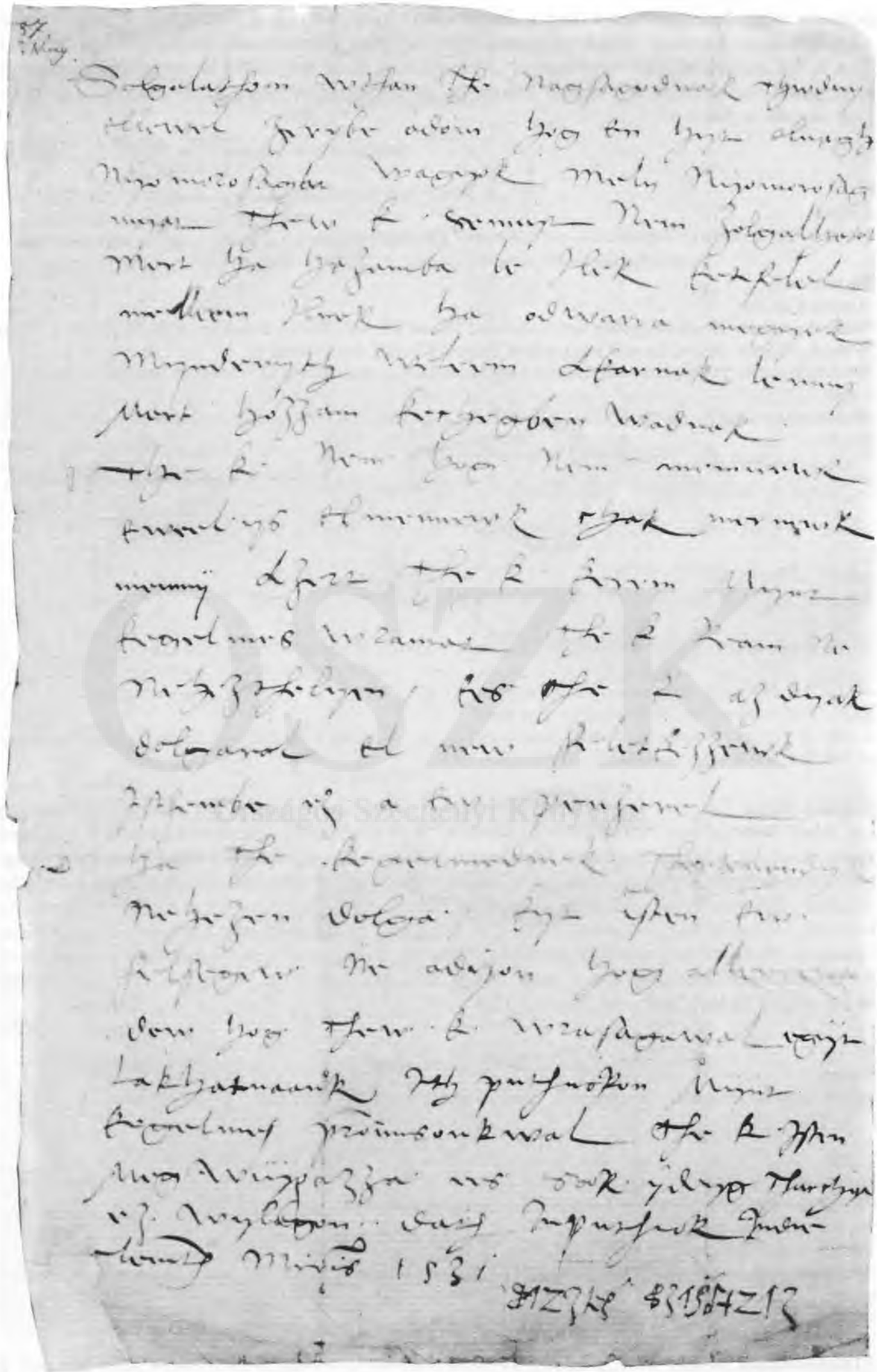
- OSZKK MNy. 28. Hasonmása: OSZKK Facs. X/117., 177.
- 21,5 × 32,5 cm-es, restaurált papíron. Egy fólió.
- A levél kézírása megegyezik a **103.** számú levélével. Az aláírás és a címzett neve titkos betűkkel van írva.
- BARTHA: MKsz. [1898]: 128–30.

Solgalathom wthan The Nagsagodnak thwdny | ellewel zerÿbe adom, hog en hÿt olnagh | Nÿomorosagba wagÿok, Melÿ Nÿomorosag | mÿat Thew k., semmÿt[1] Nem zolgalhatot | Mert ha hazamba le Jlek ketfelel | melleem Jlnek ha odwarra megÿek | Myndenÿth weleem akarnak. lennÿ[2] | Mert. hozzam kechegben wadnak. | The k. Nem. hog. Nem menneewk | eweel. ÿs elmennewk chak mernewk | mennÿ[2] azert. The k. kerem Mÿnt | kegelmes wramat The k. Ream Ne | Nehezthelÿen, Ees. The[3] k. az dÿak | dolgarol el new feletkezzewk. | Jsthembe ez. a ew penzerel | ha. The .kegelmednek. Thertenendyk | Nehezen dolga.,[4] kÿt isten ew. | felsegew. Ne adÿon hog allennew|dew[5] hog. Thew. .k. wrasagawal egÿt. | lakhatnaank Jth puthnokon Mÿnt | kegelmes p̄ronusonkwal The k. Jsten | Meg. wiÿgazza. ees. sook. ÿdeyg Tharchÿa | ez. wylagon.. da*tum* Jnputhnok Jndıe [c]lem*entis*[6] M*art*iris 153i

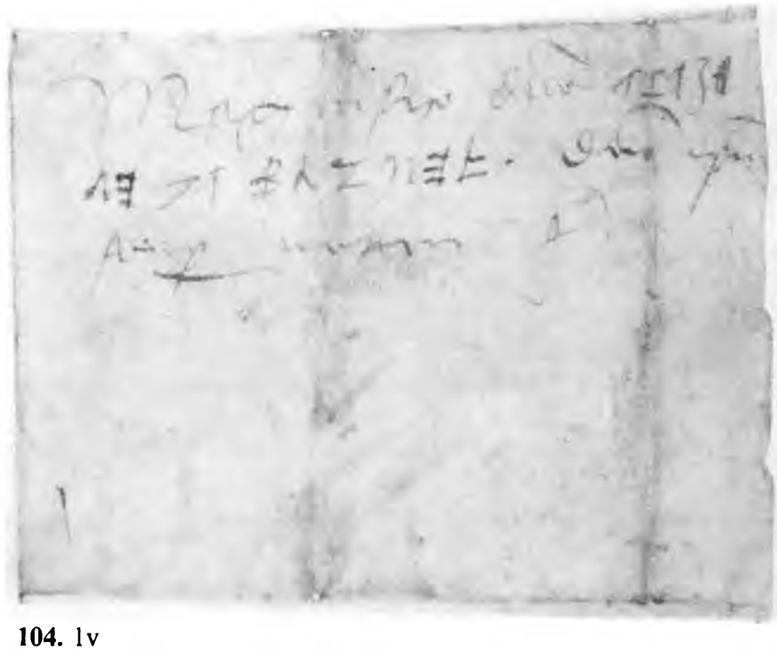
[petrus presbiter][7]

Címzés:
Magnifico d*omi*no [emeri|co de putnok][7]. d*omi*no ip*sius* | semp*er* metuen*do*

Jegyzetek:
[1]A két *m* írása egybefolyik, egy betűláb hiányzik belőlük.
[2]A két *n* betűnek eggyel több lába van.
[3]A *T* valamiről javítva.
[4]Puthnoki Imre még ebben az évben meghal (BOROVSZKY, Gömör-Kishont 494) feltehetően a betegségére történik itt utalás.
[5]A szónak a sor végére eső részében a tinta elkenődött.
[6]A *c* betű félig leszakadt.
[7]Titkosírással írt szavak.

104. Péter presbiter levele Puthnoki Imréhez (Putnok, 1531. november 23.) 1r

104. 1v

105.

Szarvaskend, 1531. december 4.
SIBRIK OSVÁT LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Kéri, hogy jöjjön el hozzá látogatóba, mert különben felesége előtt nagy szégyenben marad, s ezt megbosszulja.

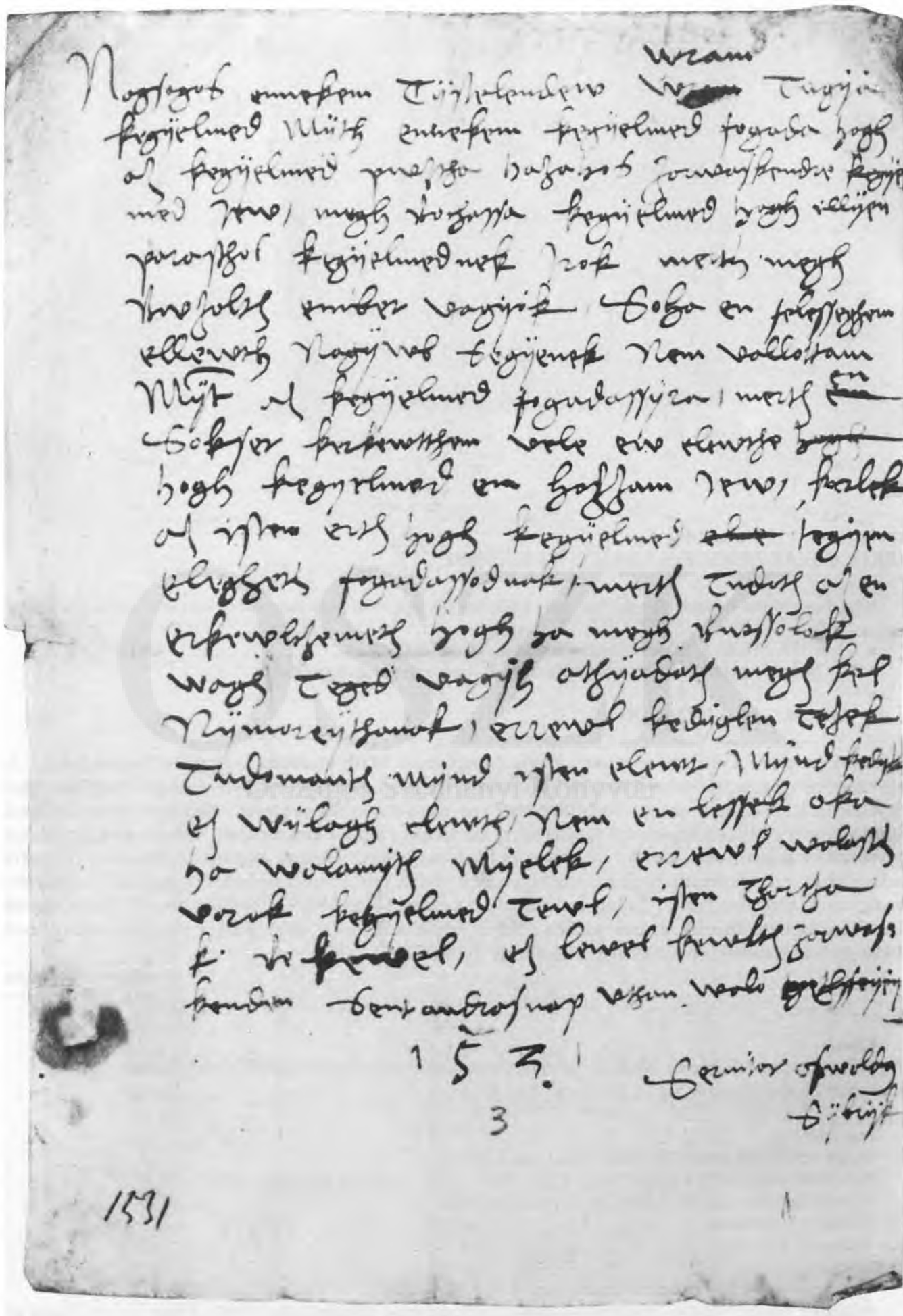
- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 33. cs.
- 22 × 30 cm-es papíron, zárlatán zöld viaszpecsét maradványával. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 136–7.

Nagsagos ennekem Tÿstelendew wram[1] Tugÿa | kegÿelmed Mÿth ennekem kegÿelmed fogada hogh | az kegÿelmed pwztha hazahos zarwaskendre kegÿel|med Jew, megh Bochassa kegÿelmed hogh illÿen | parasthol kegÿelmednek Jrok, merth megh | Bwzolth ember vagÿok, Soha en felesseghem[2] | ellewth Nagÿwb segÿenek Nem vallottam | Mȳt az kegÿelmed fogadassÿra, merth en[3] | Sokser kerkewtthem vele ew elewthe[4] | hogh kegyelmed en hozzam Jew, kerlek | az isten erth hogh kegÿelmed[5] tegÿen | elegheth fogadassodnak, merth Tudoth az en | erkewlczemeth hogh ha megh Bwssolok | wagh Teged vagÿh athÿadath[6] megh kel | Nÿmoreÿthanak, errewl kedÿglen Tezek | Tudomanth mÿnd ısten elewt, Mÿnd kedyk | ez wÿlagh elewth, Nem en lessek oka | ha walamÿth Mÿelek, errewl walasth | varok kegÿelmed Tewl, isten Tharcza | k. Bekewel, ez lewel kewlth zarwas;|kenden sentandrasnap vthan walo hethffeÿen[7] | 1531

Seruitor oswald*us*
Sÿbrÿk

Címzés:
Magnifico d*omi*no Thome de Nadasd | abbathÿ zaladien*si*[8] *etc* d*omi*no michi | Colend*issi*mo
Jn zalawar[9] | vel vbi fuerit | Cito | Cito | Cito | Cito Cit*issi*me

Jegyzetek:
[1]A szó tintafoltos, ezért fölé írta ugyanazt még egyszer.
[2]Sibrik Osvátné Káldy Katalin (NAGY 6: 24; PRT. 7: 115; másképp NAGY 10: 172).
[3]A sor végén *em* kihúzva, fölötte jelölés nélkül betoldva *en*.
[4]Utána *hogh* kihúzva.
[5]Utána *ele* kihúzva.
[6]Nádasdy Ferenc.
[7]A szó első két betűje valamiről javítva van.
[8]Nádasdy Tamás 1526-tól 1534-ig volt a zalavári apátság világi commendatora (PRT. 7: 114–8), 1531 őszén ott is tartózkodott egy ideig (PRT. 7: 115).
[9]Zalavár, Zala megye, Keszthelytől délnyugatra.

105. Sibrik Osvát levele Nádasdy Tamáshoz (Szarvaskend, 1531. december 4.) 1v

105. 1r

106.

Laibach, 1531.
HÉDERVÁRY LŐRINC LEVELE HÉDERVÁRY ISTVÁNHOZ

Küldje minél hamarabb a váltságdíjat, mert különben Katzianer levágatja az ő és az öccse kezét.

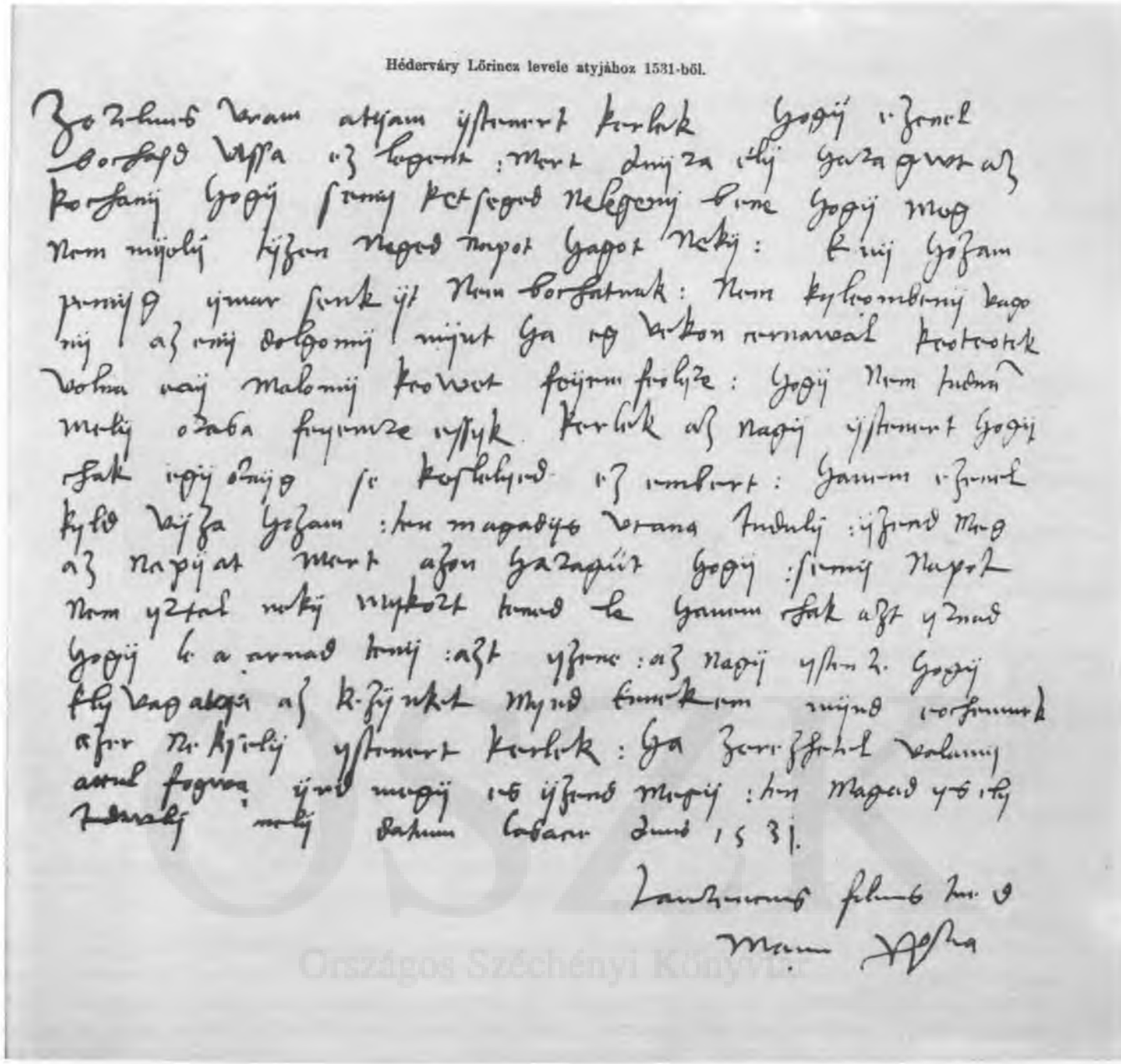
- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 3.) Fakszimiléje a MNy. 2 [1906]: 210–1. között található, a szöveget ez alapján közöljük.
- (Papíron, gyűrűs, gemmás pecséttel.)
- A levélen nincs napi keltezés, ZÁVODSZKY LEVENTE két közlésében kétféleképpen keltezte: 1531. (MNy. 2 [1906]: 210), illetőleg „1531. márczius elején" (HédOkl. 2: 30). Ez utóbbi keltezéshez egy másik, keltezetlen levelet használt segítségül (HédOkl. 2: 31–6), azonban semmivel nem indokolja eljárását, s a másik levélben sincs olyan támpont, amely a március eleji keltet igazolná. Nem lehet közelebbi keltezést kikövetkeztetni Héderváry Lőrincnek egy másik, 1533-as levele, a **118.** alapján sem, melyben ezt írja: *nagÿ hettbe mwlek ket eztendeÿe hogy enÿ hozam ſenkÿt nem kyltelÿ* (ez alapján 1531. április 13. előtt keletkezett volna a levél, lehetséges, hogy ZÁVODSZKY ebből következtet a márciusi keletre), mert ugyanebben a levélben később ez áll: *ÿrtalÿ vala tawalÿ*. Így a levél datálását csak a benne lévő évszámhoz köthettük.
- ZÁVODSZKY: MNy. 2 [1906]: 210 (hasonmással); HédOkl. 2: 30–1. A két kiadás lényegében nem különbözik egymástól.

Zerelmes vram atÿam ÿstenert kerlek hogÿ ezenel | bochasd vissa ez legent: Mert anÿra elÿ haragwt az | kochanÿ[1] hogÿ semÿ ketseged Nelegenÿ bene hogÿ meg | Nem mÿelÿ tÿzen Neged Napot hagot Nekÿ: Enÿ hozam | penÿg ÿmar senkÿt Nem bochatnak: Nem kyleombenÿ vago|nÿ az enÿ dolgomÿ mÿnt ha eg vekon cernawal keoteotek | volna e[g]ÿ[2] Malomÿ keowet feÿem feolyre: hogÿ Nem tudnā | Melÿ oraba feyemre essyk kerlek az Nagÿ ÿstenert hogÿ | chak egÿ oraÿg se keslelyed ez embert: hanem ezenel | kyld vÿza hozam: ten magadÿs vtana Indulÿ: ÿzend Meg | az Napÿat Mert azon haragůt hogÿ: semÿ Napot | Nem yrtal nekÿ Mykort tened le hanem chak azt yrnad | hogy le a[k]arnad[3] tenÿ: azt yzene: az Nagÿ ystenre hogÿ | Ely vagat[y]a[4] az kezÿnket Mynd Ennekem mÿnd eochemnek[5] | azer Ne keselÿ ystenert kerlek: ha zerezhetel valamÿ | attul fogwa ÿrd megÿ és ÿzend Megÿ: ten Magad ys ely | Indwlÿ [ezen] nelÿ[6] datum labacie anno[7] 153i.

Laurencius[8] filius tue d*ominationis*
Manu p*ro*pria

Címzés:

Egregio domino Stephano de hederwara domino et patri amantiſſimo[9]

106. Héderváry Lőrinc levele Héderváry Istvánhoz (Laibach, 1531.) 1r

Jegyzetek:

[1]Hans Katzianer.

[2]A *g* szára a fakszimilén nem látszik.

[3]A *k* nem látszik a fakszimilén.

[4]A fakszimile alapján feltételezhető, hogy a szóban valamiféle javítás történt.

[5]Héderváry György.

[6]A közlésben és a fakszimilén is hiányzik a szó eleje, a feltételezhető kiegészítés tőlünk származik.

[7]Az *o* betű fölött egy folt látható a fakszimilén.

[8]Héderváry Lőrinc († 1549), Héderváry István idősebbik fia. 1517-től szerepel oklevelekben, 1530-ban magára vállalta apja fogságát Laibachban, s 1537-ig fogoly maradt. Kiszabadulása után I. Ferdinánd híve (HédOkl. 2: LXII–LXXI, genealógiai tábla).

[9]A címzésről nincs hasonmás, ezért ezt ZÁVODSZKY átirata alapján (MNy. 2 [1906]: 210) közöljük.

107.

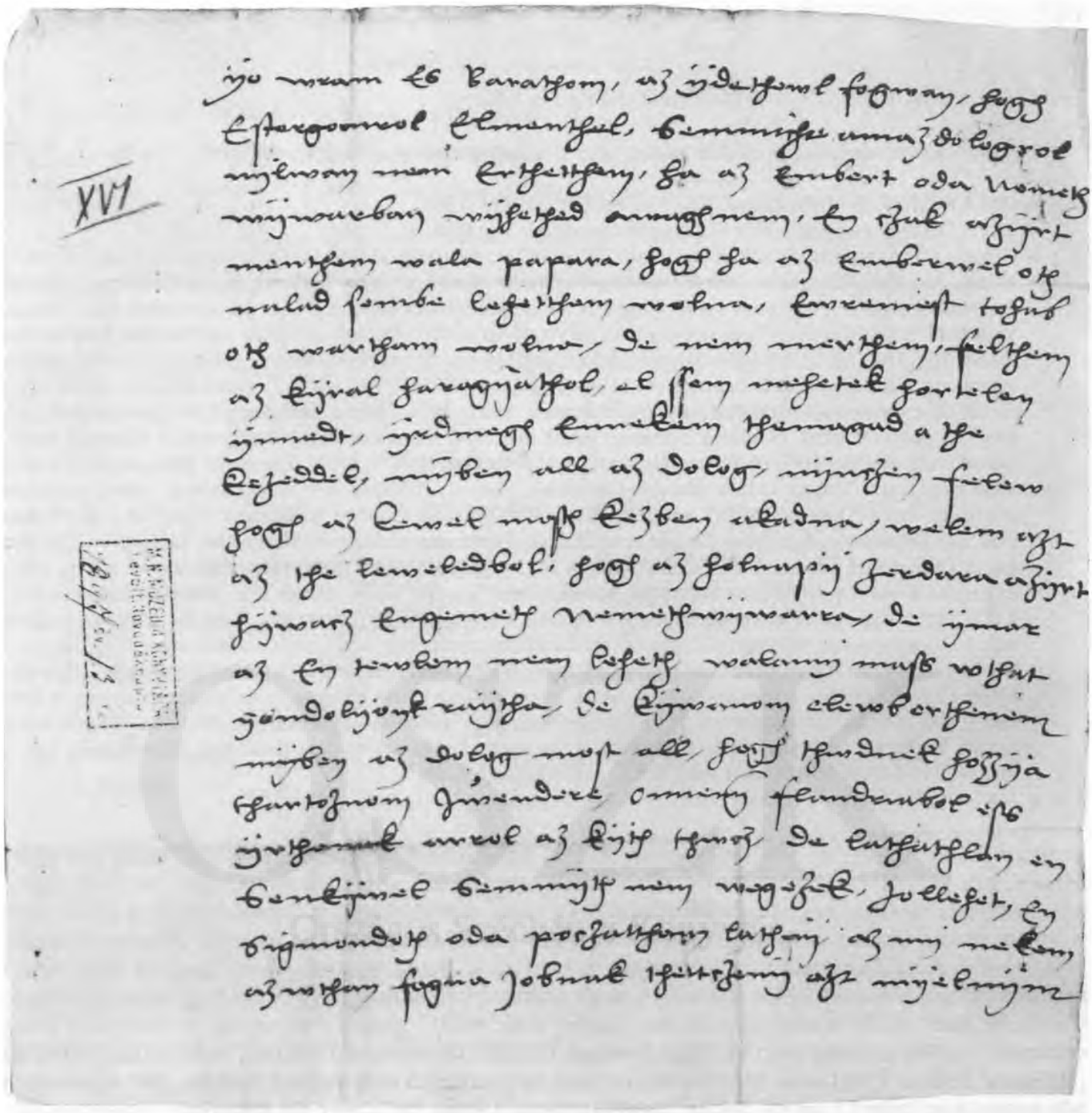
[1531–1536.]
THURZÓ ELEK LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Egy bizonyos dologról kéri a címzett levelét, mert ő személyesen nem mehet Németújvárra.

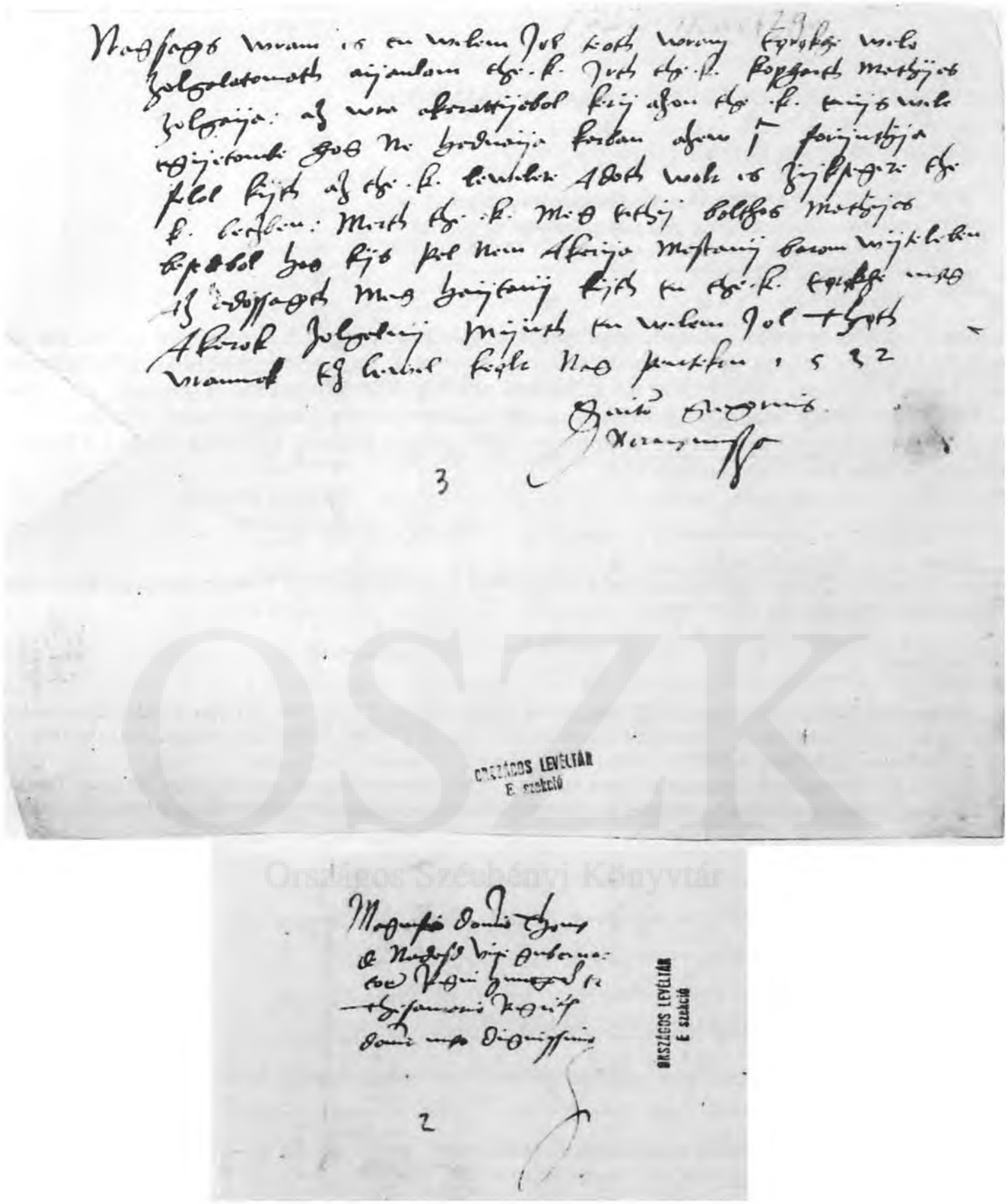
- OSZKK MNy. 29. Hasonmása: OSZKK Facs. X/32, 118, 178.
- 21,5 × 22 cm-es papíron, vörös viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- Címzés, aláírás és keltezés nélküli levél. Írója Thurzó Elek, jellegzetes kézírásából ez egyértelműen megállapítható (**68.**, **73.**, **119.**, **122.**). A címzett feltehetőleg Batthyány Ferenc, ez Németújvár (1524 óta Batthyány birtoka) említéséből derül ki. A keltezés kezdő időpontja a Flandriából küldött levélre való utalás alapján oldható meg. Valószínű, hogy Mária királyné, németalföldi helytartó udvarából érkezett az a levél. JAKUBOVICH EMIL szerint (MNy. 16 [1920]: 18) Oláh Miklós királynéi titkár, későbbi esztergomi érsek leveléről volna szó, ez azonban nem igazolható. Ettől függetlenül jó JAKUBOVICH tágabb keltezése: 1531–1542 között, ugyanis Mária királyné 1531. január 29-e óta volt németalföldi helytartó (ORTVAY, Mária 343), Thurzó Elek pedig 1543. január 25-én halt meg, de politikai okok és súlyos betegsége miatt már 1542 novemberében visszavonult a közszerepléstől. JAKUBOVICH még egy szűkebb keltezést is ajánl, az 1530-as évek elejét (i. h. 19). Két érvvel támogatja ezt: a levél írása megegyezik Thurzó 1528-as szerelmes levelének írásával; 1533-ban is ír Batthyánynak levelet, amelyben szintén *ÿo wram Es Barathom*-nak nevezi őt. Ezeknél az érveknél azonban találhatunk erősebbet is az 1530-as évek eleji keltezéshez. A levélben Thurzó arról ír, hogy Pápán akart találkozni a címzettel. Pápa várát 1528-ban kapta Thurzó Elek adományul I. Ferdinándtól és 1535 végéig birtokolta (SEBESTYÉN, Pápa 23–4). Ekkor, 1535. augusztus 27-én a király Török Bálintnak adományozta, Thurzót pedig számos más birtokkal kárpótolta (l. **122.**). Török Bálintot 1536. január 20-án be is iktatták Pápa birtokába (SEBESTYÉN, Pápa 25), azonban ő ekkor már a János királyhoz való pártolás gondolatát érlelte (BESSENYEI 66). Végül, nyílt átállása után, 1536. szeptember 30-án I. Jánostól is megkapta adományként Pápát Vajdahunyad és Debrecen mellett (SEBESTYÉN, Pápa 40). Mivel Thurzó 1536-ban a már János-párti Török Bálint birtokára nem hívhatta tanácskozni Batthyányt, a levél csak 1531–1536 között keletkezhetett. Lehetséges, hogy egy hosszabb levél része vagy utóirata: Thurzó a lap tetején kezdi, de nem nagybetűvel, továbbá a *ÿo wram Es Barathom* nem levél eleji, hanem levél belseji megszólítás a többi levelében (l. **68.**, **119.**). — Kézírásáról l. **68.**
- JAKUBOVICH: MNy. 16 [1920]: 18.

ÿo wram Es Barathom, az ÿdethewl fogwan, hogh | Estergomrol Elmenthel, semmicht[1] amaz dologrol | nÿlwan nem Erthetthem, ha az Embert oda Nemeth | wÿwarban wÿhethed awagh nem, En czak azÿrt | menthem wala papara[2], hogh ha az Emberwel oth | nalad sembe lehetthem wolna, Ewremest tohab | oth wartham wolna, de nem merthem, felthem | az kÿral[3] haragÿathol[4], el ssem mehetek hortelen | ÿnnedt, ÿrdmegh Ennekem themagad a the | kezeddel, mÿben[4] all az dolog, nÿnczen felew | hogh az lewel mosth kezben akadna, welem azt | az the leweledbol, hogh az holnapÿ zerdara azÿrt | hÿwacz Engemeth Nemethwÿ-warra, de ÿmar | az En tewlem nem leheth, walamÿ mass wthat | gondolÿonk raÿtha, de kÿwanom elewb erthenem | mÿben az dolog most all, hogh thwdnek hozzÿa | thartoznom Jẅendere, onnenn flandriabol ess | ÿrthanak[5] arrol az kÿth thwcz, de lathathlan en | senkÿwel semmÿth nem wegezek, Jollehet, En | sigmondoth oda poczattham lathnÿ | az mÿ nekem | azwthan fogna Jobnak thettczenÿ azt mÿelnÿm

Jegyzetek:
[1]A szóvégi *c* betű valószínűleg elírás *t* helyett.
[2]Pápa, Veszprém megye.
[3]I. Ferdinánd.
[4]Az *ÿ* feletti két pont egybefüggő vonalnak látszik.
[5]A hajtáson megkopott a szöveg.

107. Thurzó Elek levele Batthyány Ferenchez ([1531–1536.]) 1r

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár
ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E. szekció

108. Bornemisza Gergely levele Nádasdy Tamáshoz (1532. március 29.) 1rv

108.

1532. március 29.
BORNEMISZA GERGELY LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Kéri, hogy küldje meg Kopharth Mátyás száz forintját.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 5. cs.
- 18,5 × 22 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- A levélírónak magyar nyelvű levele van ugyanitt 1546-ból és 1547-ből.
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 137.

Nagsagos wram es en welem Jol teoth wram Eǫrǫkhe walo | zolgalatomath aÿanlom the .k. Jrth the .k. kopharth Mathÿas | zolgaÿa: az wra akarattÿabol kerÿ azon the .k. Enÿs wele | egÿetombe hog Ne hadnaÿa karban azewJ[1] forÿnthÿa | felol kÿth az the .k. lewelere Adoth wolt es zÿksegere the | k. beczben: Merth the .k. Meg Erthÿ bolthos Mathÿas | besedbol hog kÿs pal Nem Akarÿa Mastanÿ barom wÿteleben | Az adossagoth Meg haÿtanÿ kÿth En the .k. Eǫrǫkhe megh | Akarok zolgalnÿ Mÿnth En welem Jol Thǫth | vramnak Ez lewel keǫlt Nag pentekon 1532

Seruitor gregorius
Bornemisza[2]

Címzés:
Magnifico domino Thome | de Nadasd vice guberna=|tori[3] Regni hungarie et | Thesaurario Regie *maiestatis* | domino meo dignissimo

Jegyzetek:
[1] 100.
[2]Bornemisza Gergely budai polgár, 1523-ban Szalkai püspök embere (ETE. 1: 98), 1541-ben a budai városi tanács tagja, egyike volt azoknak, akik I. Ferdinánd kezére akarták juttatni a várost, s ezért menekülnie kellett (MHHS. 3: 201–2). Említik még 1542-ben is (ETE. 4: 8–9).
[3]Grittit 1530 decemberében nevezte ki János király az ország kormányzójának, így helyettese, Nádasdy Tamás, az időtől fogva viselte az alkormányzói tisztet, hogy Gritti 1531 januárjában ismét portai követségre indult (SZAKÁLY, Gritti 65).

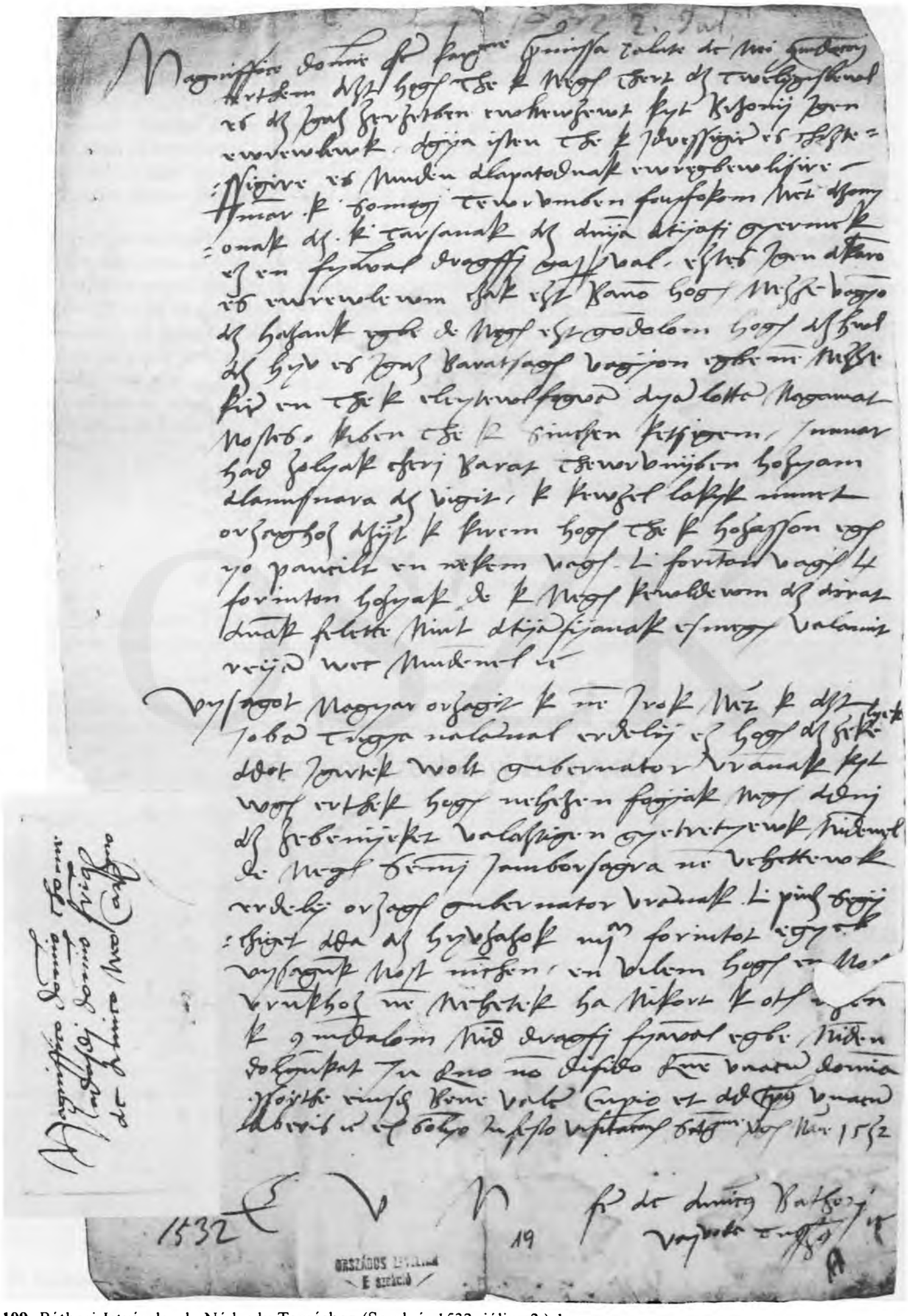
109.

Somlyó, 1532. július 2.
BÁTHORI ISTVÁN LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Köszönti eljegyzése alkalmából, kéri, hogy hozasson neki Németországból egy jó páncélt. Tájékoztatja a legújabb erdélyi hírekről.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 3. cs.
- 21,5 × 32,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- Báthori a levél elején Nádasdynak a „tévelygésből való megtéréséről" ír. Ez az utalás nem Nádasdy politikai állásfoglalására vonatkozik (így MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 138), hanem eljegyzésére. 1532. június 9-én kelt oklevelében János király fiúsítja Kanizsai Orsolyát, Kanizsai László vasi ispán és Drágffy Anna egyetlen élő gyermekét (HORVÁTH, Nádasdy 59–61). A hatalmas birtok örököse ezt megelőzően jegyezte el magát Nádasdyval (T. 55 [1941]: 80). GRÓF ZICHY ISTVÁN szerint a tréfás utalás Nádasdy házasságkötésére vonatkozik (MNy. 28 [1932]: 121), ez azonban csak később, 1533-ban (BUDAI 2: 461; T. 55 [1941]: 80) vagy 1534–35 fordulóján történt (HORVÁTH, Nádasdy 65; NAGY 8: 22; NádLev. VI).
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 137–9.

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

109. Báthori István levele Nádasdy Tamáshoz (Somlyó, 1532. július 2.) 1rv

Magniffice domi*ne* f*rate*r kar*issi*me p*re*missa salute ac Mei *com*men*da*ci*one*m | erthem azt hogh The k Megh Thert az Twelÿgısbewl | es az Jgaz zerzetben ewltewzewt kyt Bızonÿ Jgen | ewrewlewk, agÿa isten The k Jdvessigı̄ es Thızte=|=ssigire es Mınden alapatodnak ewregbewlisire – | Jm̄ar .k. somogj Tewrvnıben fayfokom[1] Mēt azony|=onak az .k. Tarsanak[2] az añÿa[3] atÿafj gyermek | ez en fyāval dragffj gaspval[4], eztes Jgen akarō | es ewrewlewm czak ezt Banō hogh Mezze vagyō | az hazank egbe de Megh ezt gōdolom hogh azhwl | az hyv es Jgaz Baratsagh vagÿon egbe nē Mezze | kı̄r en The k eleytewlfogvā ayālottā Magamat | Mostes, kıben The k sinczen ketsigem, Jmmar | had zolyak cherj Barat Thewrvnÿben[5] hozyam | alamısnara az vigit, k kewzel lakyk nımet | orzaghoz azȳt k kırem hogh The k hozasson egh | yo pancilt en nekem vagh .L. forı̄ton vagh LX | forinton hozyak de k Megh kewldewm az arrat | ānak felette Mint atÿāfÿanak esmegh valamit | reÿā wec Mındēnel *etc*

Vysagot Magyar orzagit k nē Jrok Mēt k azt | Jobā Tugya nalānal erdelÿ ez hogh az zekelyek[6] | adot Jgırtek wolt gubernator vrānak[7] kyt | wgh erthek hogh nehezen fogÿak Megh adnj | az zebenÿeket valaztigen gyetretyewk Mı̄denel | de Megh Sēmj Jamborsagra nē vehettewk | erdelÿ orzagh gubernator vrānak .L. pinz segÿ|=cziget ada az hyvzazok ıı̄j[8] forintot egyeb vysagūk Most nı̄chen, en vılem hogh en Mo[st][9] | vrūkhoz[10] nē Mehetek ha Mikort k oth [lez]en | k 9m̄dalom Mı̄d dragfj fyāval egbe Mı̄nden | dolgūkat Jn Quo no*n* difido Que*m* vnacu*m* domi*na* | *con*sorthe eiusd*em* Bene vale*re* Cupio et ad T*empus* vnacu*m* | l*i*beris *etc* ex so*m*lyo Jn festo vısıtaci*onis* s*anctissi*me v*irginis* Mar*ıe* 1532

E*iusdem* V*estre* M*agnificencie*

fr*ater* ac amic*us* Bathorj
vayvoda T*ranssilvanensis etc*

Címzés:
Magniffico domi*no* Thome | Nadasdj domi*no* f*rat*riq*ue* | ac amico Meo Car*issi*mo

Jegyzetek:

[1]*Fajfok* 'rokon' (MNy. 28 [1932]: 239).

[2]Kanizsai Orsolya (1521–1571).

[3]Kanizsai Lászlóné Drágffy Anna.

[4]Drágffy Gáspár valójában veje Báthorinak, Báthori Annának a férje (OL E 148. MKA. NRA. fasc. 842. no. 31).

[5]*Cseri barát* 'ferences, kolduló szerzetes', aki, bármire forduljon is a beszéd, a végén mindig kéréssel áll elő (MNy. 28 [1932]: 121).

[6]Az utolsó szótag, *lyek*, a sor fölé jelölés nélkül betoldva.

[7]Lodovico Gritti (1480–1534) Andrea Gritti későbbi velencei dózse természetes fia. Ibrahim nagyvezér, majd I. Szulejmán szultán tanácsadója, 1529-ben kincstartó, majd kormányzó 1531-től. 1534-ben Patócsy Miklós és Majlád István vezetésével az erdélyi főurak végeztek vele Medgyesnél.

[8] 4000.

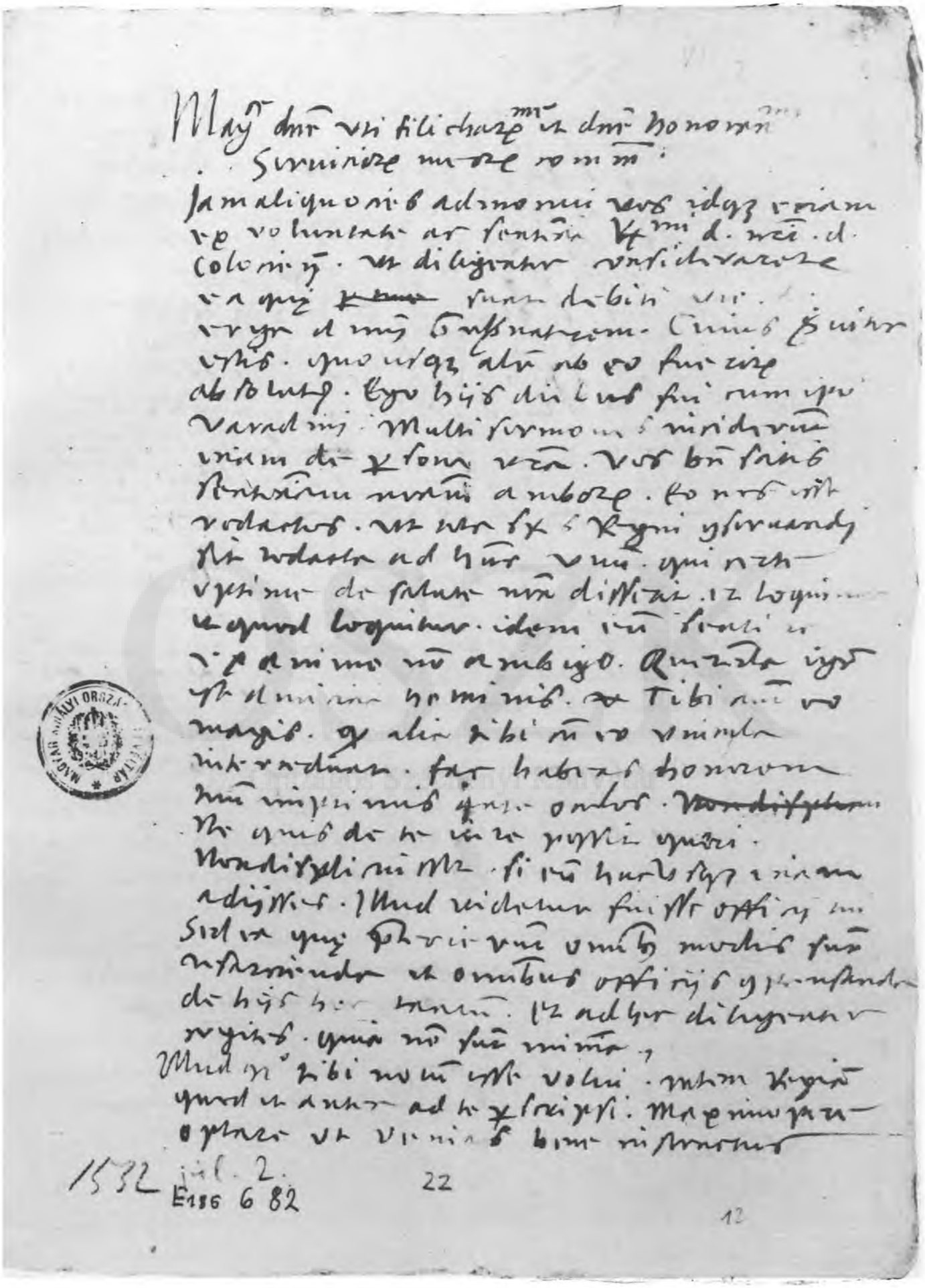
[9]A lap széle elrongálódott, lyukas.

[10]I. János.

110.

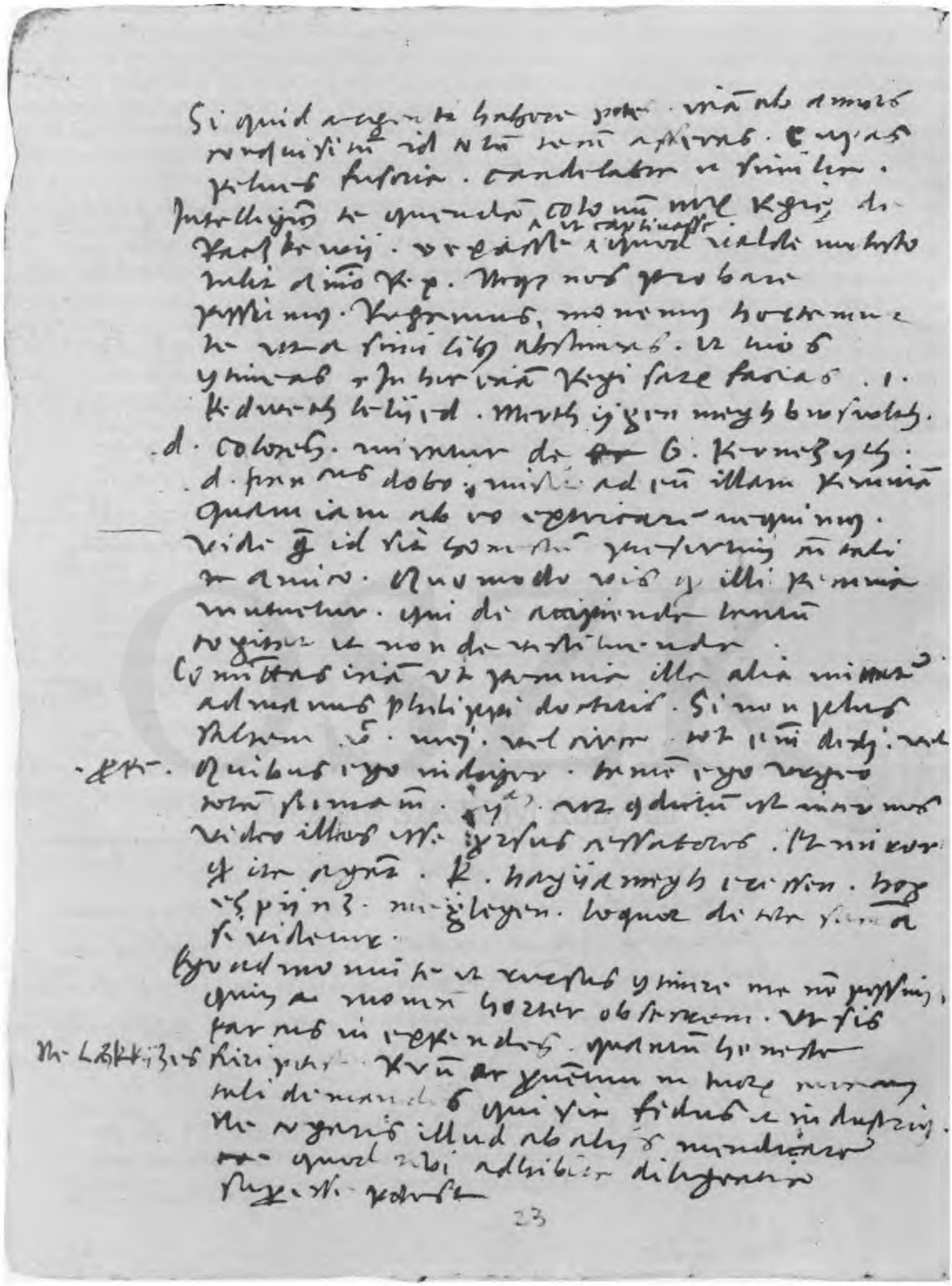
Várkony, 1532. július 2.
BRODARICS ISTVÁN NÁDASDY TAMÁSHOZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATAI

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 6. cs.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, zárlatán piros viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- A latin levélben Brodarics a Grittivel való jó viszonyra inti Nádasdyt; János király ezüstneműket kér, és ráckevei jobbágyának szabadulását várja. Diplomáciai és hadi hírekről is beszámol.
- KUJÁNI: TörtTár. [1908]: 275–7.

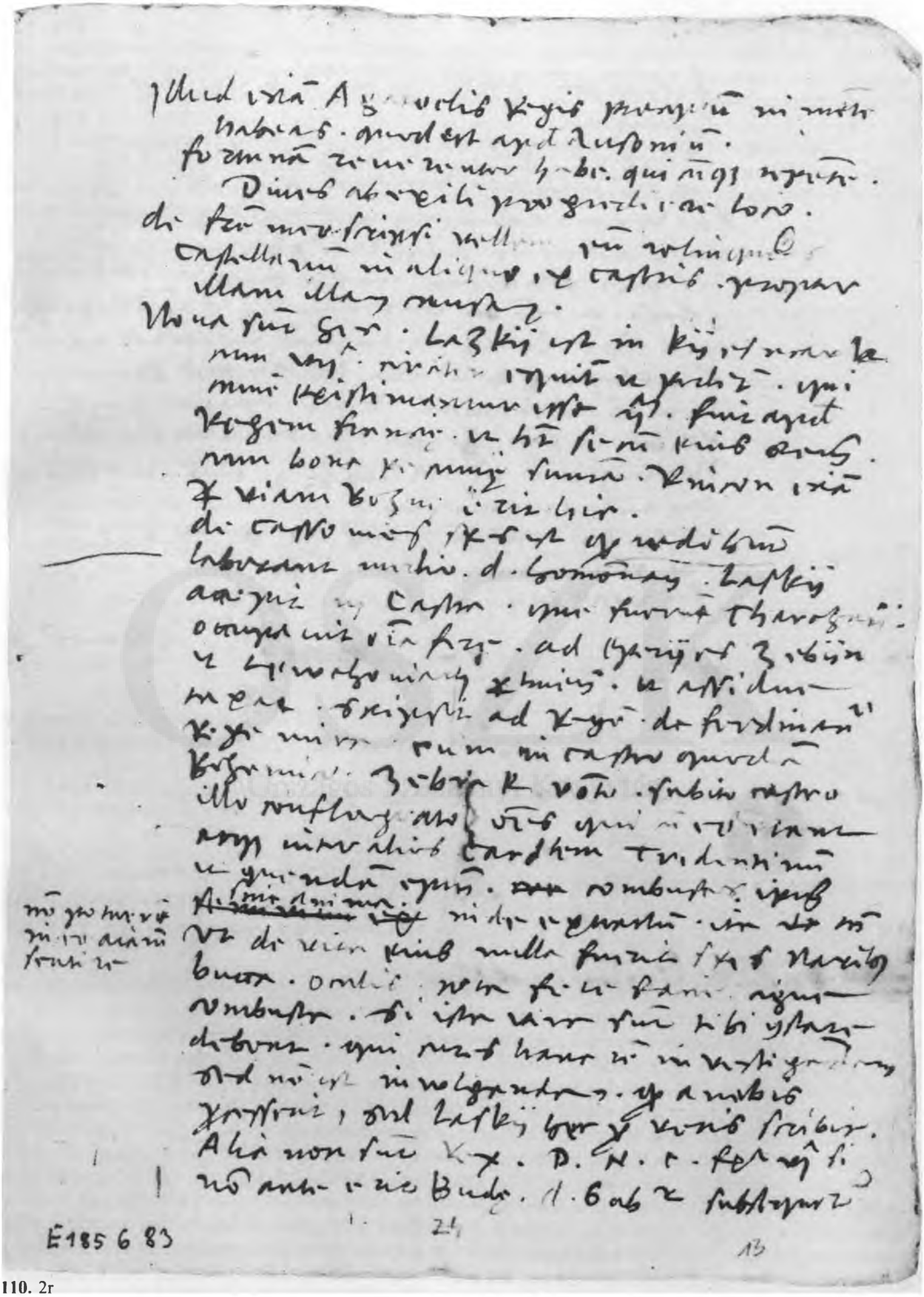

1532 júl. 2.
E186 6 82

110. Brodarics István levele Nádasdy Tamáshoz (Várkony, 1532. július 2.) 1r

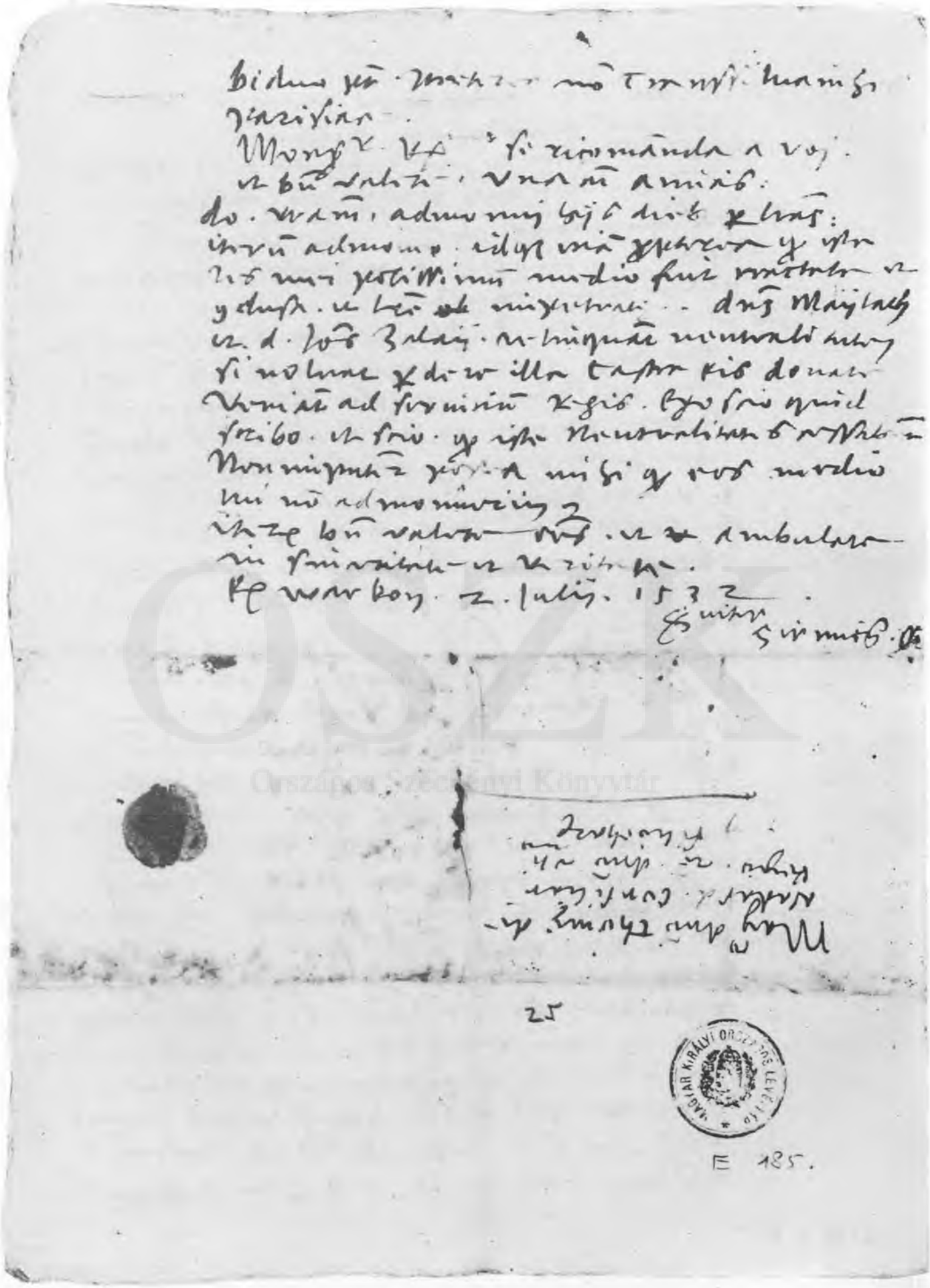

110. 1v

E185 6 83

110. 2r

MAGYAR KIRÁLYI ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E 185.

[...]

Jntelligi*mus* te quenda*m* colonu*m* m*aiestatis* Regię[1] de | Raczkewÿ. vexasse et captiuasse[2]. quod valde molesto | tulit ani*m*o Rex. Neq*ue* nos probare | possim*us*. Rogamus, monem*us* hortamur | te ut a simili*bus* abstineas. et tuos | *con*tineas.,. Jn hoc ecia*m* Regi sat*is* facias.,. | Kedweth lelÿed. Merth ÿgen megh bwswlth.

[...]

Com*m*ittas ecia*m* vt pecunia illa alia mittat*ur* | ad manus Phılippi doctoris. Si non plus | saltem .$\overset{c}{v}$.[3] mej vel circa. tot eni*m* dedj. vel | p*r*ope[4]. Quibus ego indigeo. tame*n* ego vrgeo | tota*m* sum*m*am. $\overset{m}{ij}$.[5] ut *con*dictu*m* est inter nos | video illos esse p*r*orsus cessatores. Et miror | q*uod* ita agan*t*. k. hagÿa megh eressen. hog | ez pÿnz. meğlegen. loquor de tota sum*m*a | si videtur.

[...]

Ex warkon[6]. 2. Julÿ. 1532.

S*er*uitor
Sirmie*nsis* ser*v*us t*uus*

Címzés:

Mag*nifi*co d*omi*no Thomę de | Nadasd. Consiliar*io* | Regio. ac. d*omi*no vti | filio char*issi*mo.

Jegyzetek:

[1]I. János király.

[2]Jelöléssel a sor fölé betoldva: *et captiuasse*.

[3]500.

[4]A szó utólag van a sor elejére írva.

[5]2000, de lehetséges, hogy $\overset{m}{ij}$, azaz 3000 állt ott eredetileg, ugyanis a hajtáson lyukas a papír.

[6]Valószínűleg Tiszavárkony, mivel Brodarics előző levelét Lippáról, a következőt Budáról írta Nádasdynak (TörtTár. [1908]: 273–4, 277–8).

111.

Körmend, 1532. augusztus 9.
NÁDASDY MÁRTON LEVELE MAJLÁD ISTVÁNHOZ

Kérésére küld majd jó lovakat, ha lesznek. A szultán tervezett útvonaláról tájékoztatja, figyelmezteti, hogy a kereszténység ügyére viseljenek gondot.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 21. cs.
- 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül papírfelzetes, zöld viaszpecséttel, a címerpajzsban két nádszál között álló kacsa, a pajzs fölött N M betűk. Két fólió.
- —
- Mályusz: LtK. 1 [1923]: 139–40.

Wÿthezlew wrā es athÿā fÿa ÿzenth keghel|med arol hogh ha ÿo lowakath nÿerthē tahath | resth teñek beñe de bÿzÿō az chasar hadanak | az felÿth keghelmed wehethe elewb,el hognē | mÿnth en merth en rÿā az sawoÿa sakadoth | amÿ zÿrth abol wehethek ast eremest keghel|medwel kezlē de en az warbol[1] chatara kÿnē | ÿarthā hanē senth lewrÿnch nap elewth walo | chetherthekē[2] akor ÿewthek wala kezel | az en thÿthēhez[3] hath lowal ast megh ÿwzē | akÿkwel oth walank anak ketheÿth megh | foghook eghÿknek[4] feÿeth wewek lowakath el | hozok towaba az bosnaÿ had kÿ az banfÿ antal | nepeth[5] megh ẇerte akor eseth wala egh | terek az wraÿmath mÿndh az egh thereken | adak megh towaba est erthÿek es lÿlwā | monghak hogh chasar ÿwhelÿgh[6] meghē oñan | ala ther gherechre[7] onnā lwblÿāra onnā | horwath orsaghra est ahÿrth[8] nÿlwā ÿrō towaba | mÿndaha[9] hallothā hogh walakÿ ewrdeghnek | solghal kÿnnal fÿzeth nekÿ azerth serel wrā | es athÿāfÿa wÿsÿellÿethek ghōdoth maghathokra | es az kerezchenseghre mergh maÿdh wghā lesen | dolghwnk mÿnth pÿrÿnÿ pethernek[10] || towaba est ÿrhathō keghelmednek hogh az mÿ foghlwnk | ÿghertheek walcha ghoot keth ezer forÿnthoot hath | therek lowath mÿndē sersamawal mÿkor est | megh aghak akor ast es megh ÿrō keghelmed|nek rest es thesek belewle towaba banō est hogh | nÿ̄chē ÿol wrā kÿ solghalthatna megh ē masthā twdnek | egh wrnak solghalnÿ towaba chodalok raÿtha | hogh nekē semÿth nē ÿrs hogha ÿsthē maghzat|wal seretheet

awaghnē az en serelmes athÿāfÿa|wal eswe annaassonwal[11] ÿsthē agha mÿndē ÿowath | keghelmetheknek amÿth ÿdwesseghthekre kÿwāthok | ez lewel kewlth kermendhdē senth lewrÿnch | nap elewth walo penthekē | .İ.5.3.2.[12]

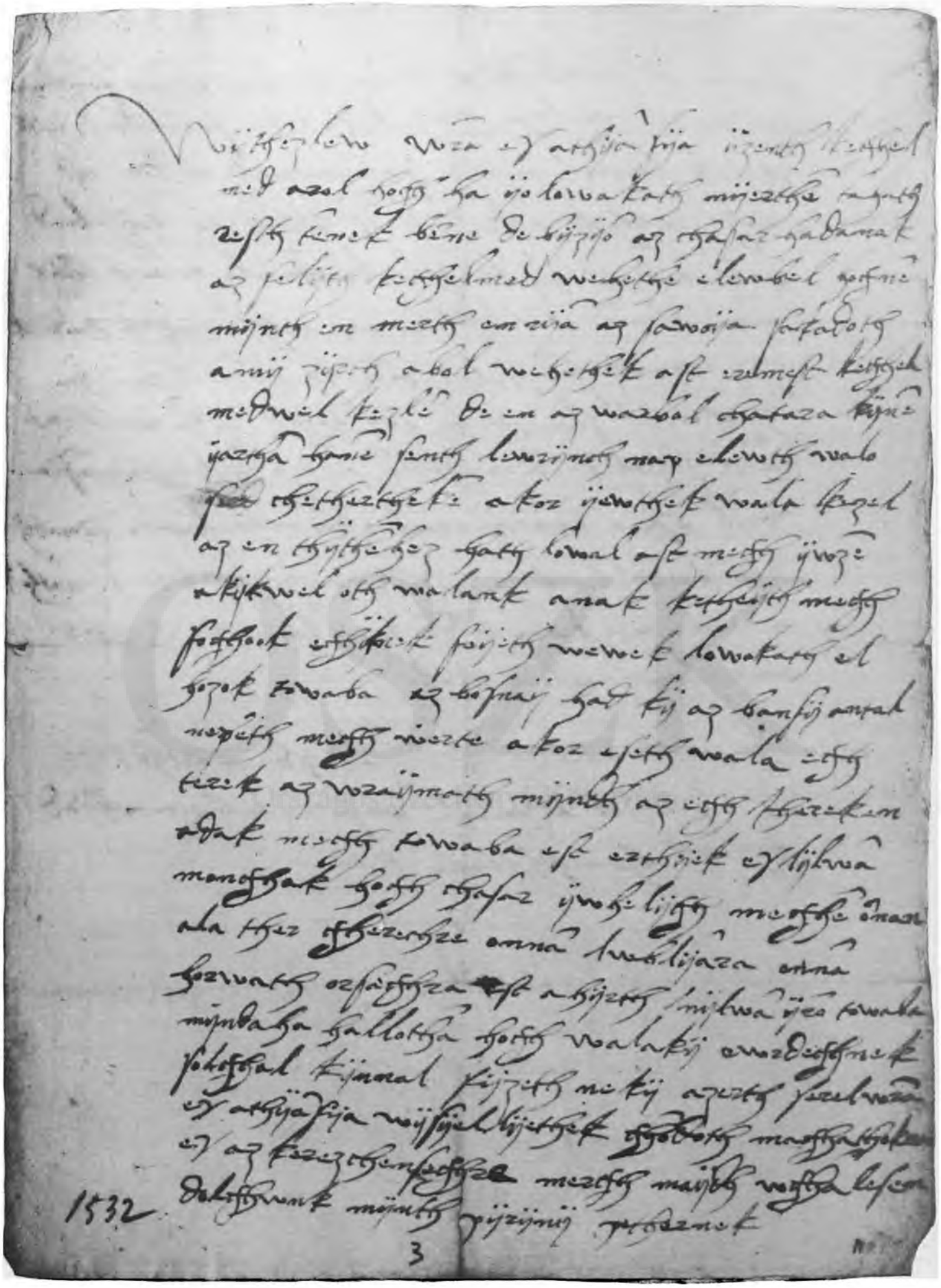
nadasdÿ marthō keze
ÿrasa az tethÿzta athÿad|fÿae

az eghÿk tereketh ast | el eresthethek az walcha|gheerth hamegh ÿewne[13]

Címzés:
Ez lewel adassech maÿlad | estwañak[14] azen wrānak | es athÿamfÿanak

Jegyzetek:
[1]Körmend.
[2]Augusztus 8. — A sor elejéről *sed* törölve.
[3]*Tisztemhez* 'a tisztségemhez, hivatalomhoz, azaz a várhoz'.
[4]Az első *k* utólag van beírva.
[5]A szó fölött egy vonás látható, amely a *p* betűbe belenyúlik.
[6]Bécsújhely, Wiener Neustadt, Ausztria.
[7]Graz, Ausztria.
[8]Utána egy ferde vonás látható.
[9]Az *ÿ* fölötti két pont egybecsúszott.
[10]A szultán elé hódolatra érkező Perényit július 21-én Gritti vádjai alapján elfogták és Nándorfehérvárba zárták, ahonnan egy éven belül úgy szabadult, hogy a fiát adta túszul maga helyett (Budai 3: 47; Thúry 1: 351–2; 2: 89; Téglásy 35–6; Szakály, Gritti 71).
[11]Nádasdy Anna, Nádasdy Tamás húga, 1530-tól Majlád István felesége (Budai 2: 396; Majláth, Maylád 18). 1566-ból találhatók még levelei az OL-ban (E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 17. cs.).
[12]Az évszám fölcsúszott, az utolsó előtti sorral van egy vonalban.
[13]Az utóirat az aláírással van egy vonalban.
[14]Majlád István (1502–1550) erdélyi vajda (1534-től), Mohács után I. Ferdinánd, majd 1528-tól János király híve. 1534-ben a Gritti elleni összeesküvés egyik vezetője, 1540-ben János király ellen szövetkezik (1. **197.**, **198.**, **201.**, **F. 49.**). A király halála után hatalomra tör, de 1541-ben a moldvai vajda csellel elfogta és kiszolgáltatta a töröknek. Konstantinápolyi fogságban halt meg.

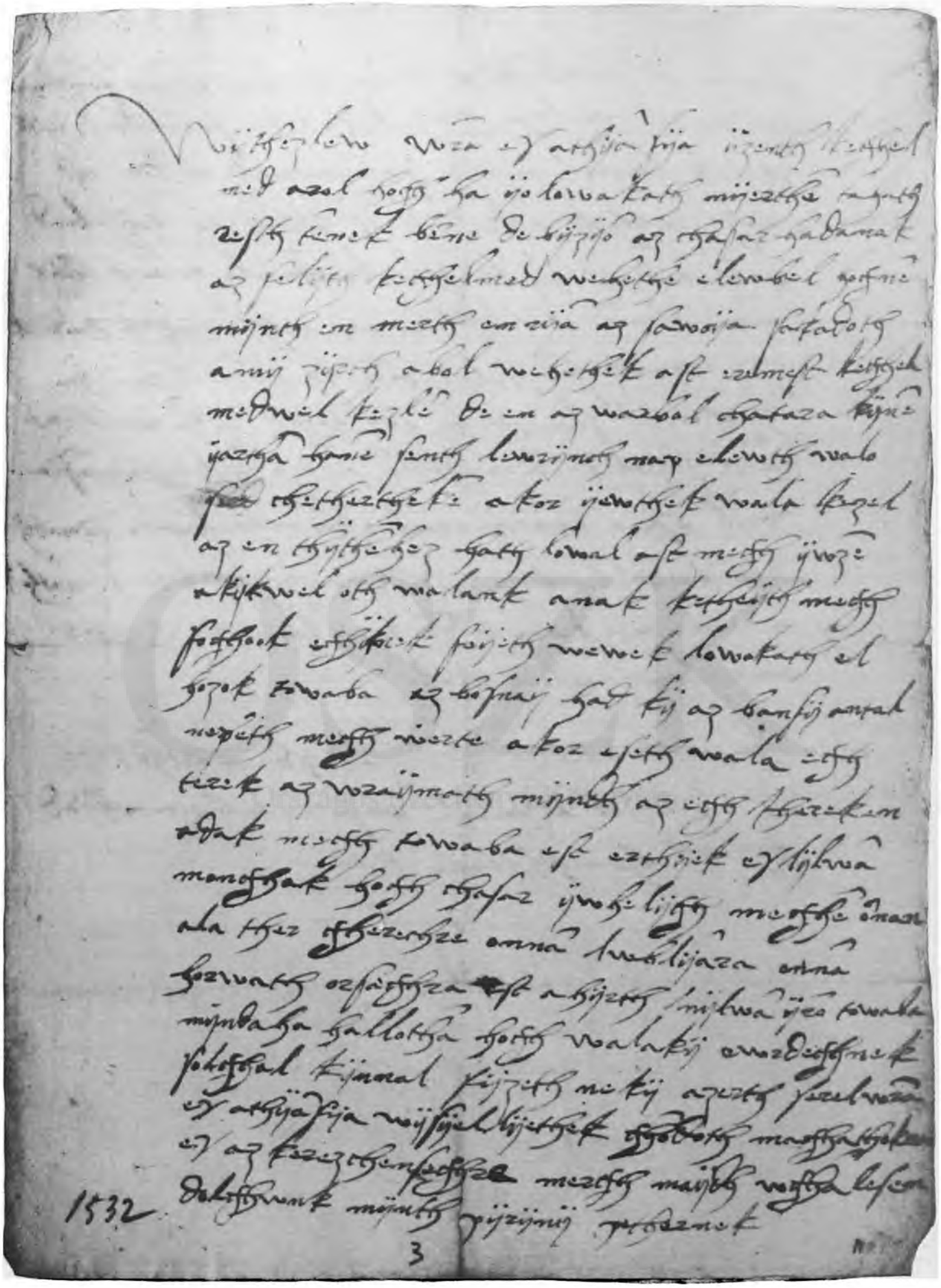
OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

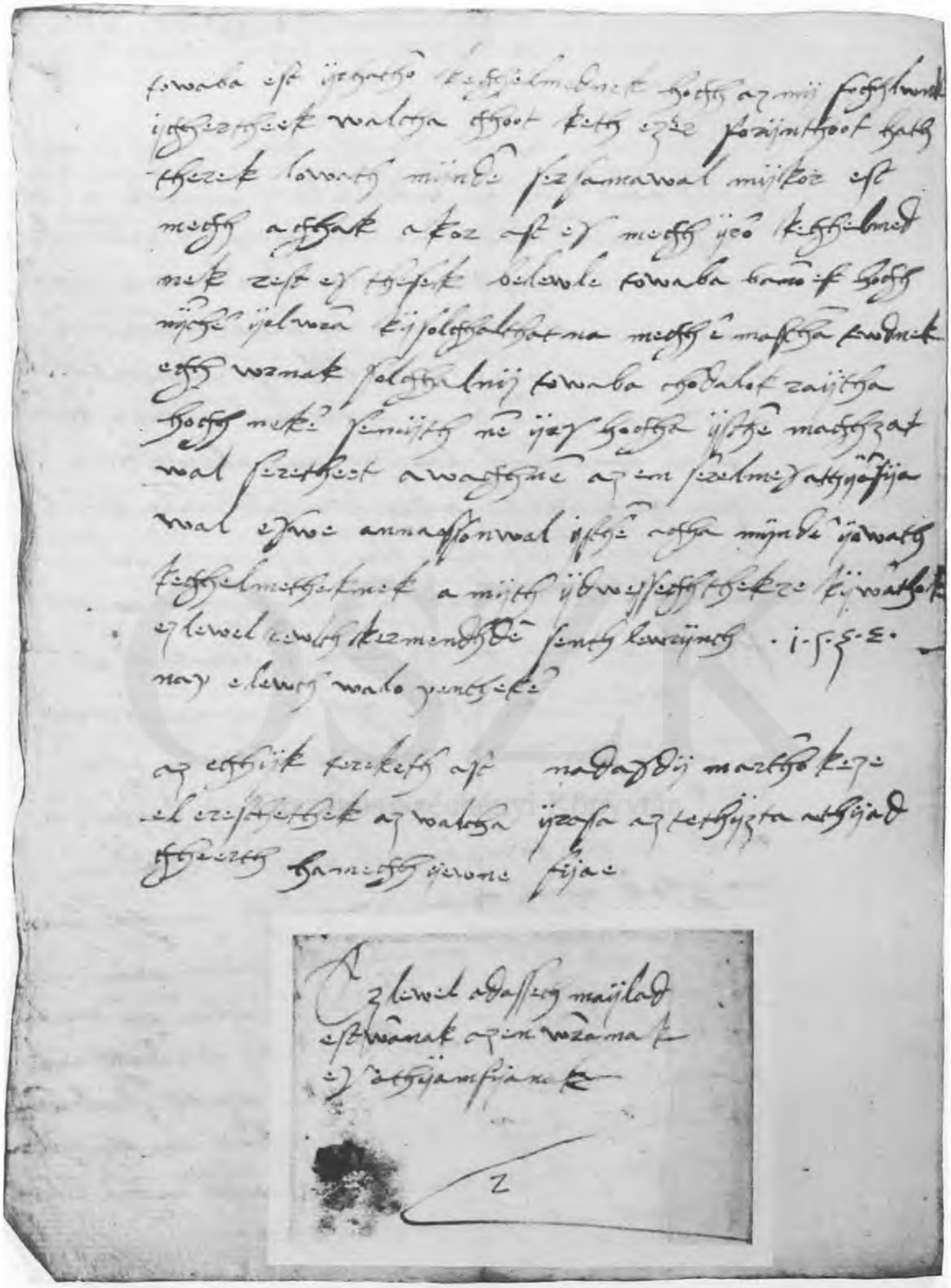
1532

3

111. Nádasdy Márton levele Majlád Istvánhoz (Körmend, 1532. augusztus 9.) 1r

111. Nádasdy Márton levele Majlád Istvánhoz (Körmend, 1532. augusztus 9.) 1r

111. 1v, 2v

112.

Körmend, 1532. augusztus 14.
NÁDASDY MÁRTON LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Egészségesek mindannyian, fölajánlja szolgálatát a harcra. Török foglyai nagy váltságot ígértek. A törökök Kőszeget ostromolják.

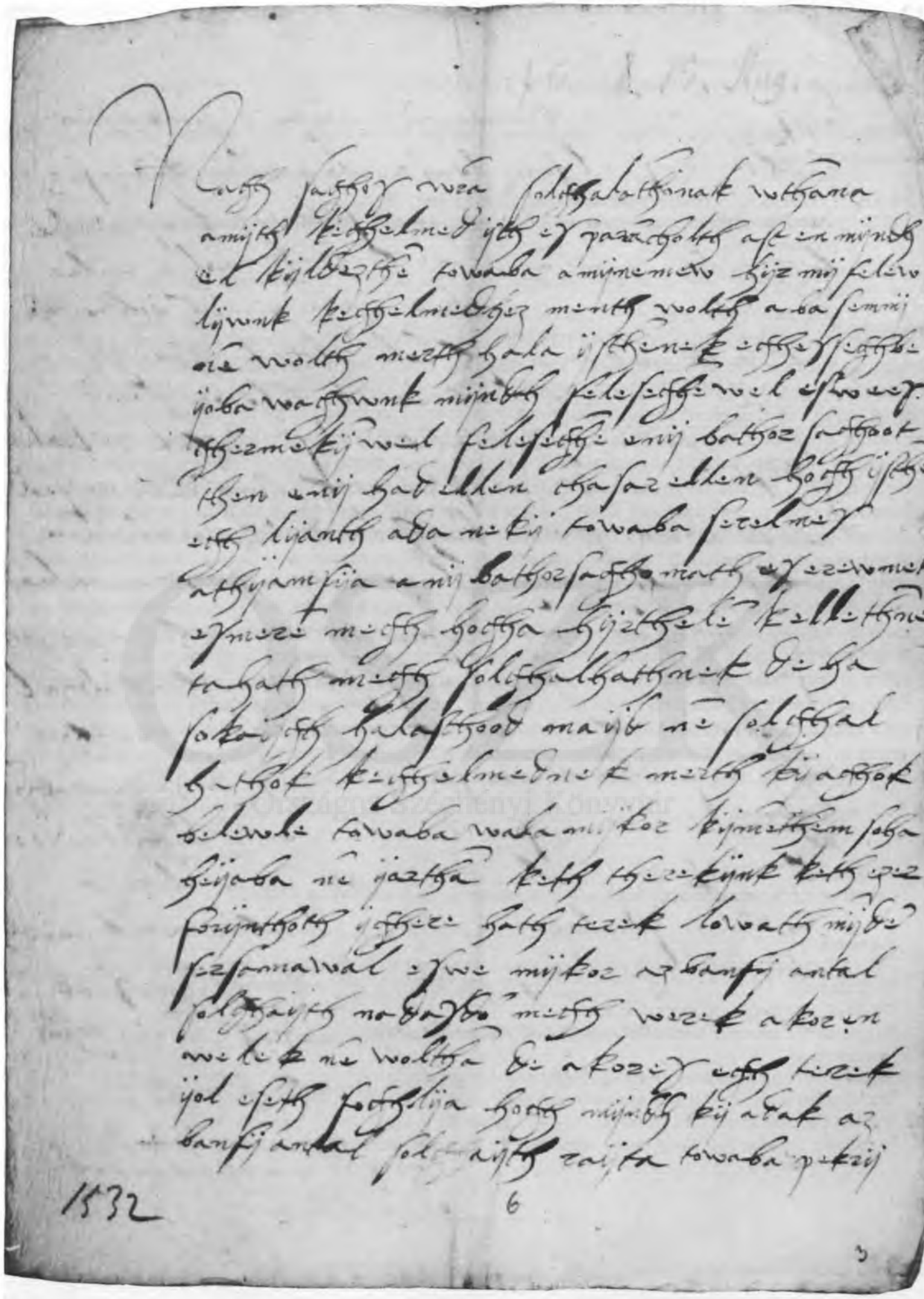
- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 21. cs.
- 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, zárlatán papírfelzetes zöld viaszpecsét, rajza megegyezik a **111.** levél pecsétjével. Két fólió.
- —
- NádLev. 220.

Nagh saghos wrā solghalathōnak wthaña | amÿth keghelmed ỳrth es parācholth ast en mÿndh | el kÿldezthē towaba amÿnemew hÿr mÿ felew|lÿwnk keghelmedhez menth wolth aba semmj̈ | nē wolth merth hala ÿsthēnek eghesseghbe | ÿoba waghwnk mÿndh feleseghēwel eswees | ghermekȳwel feleseghē enÿ bathor saghoot | then enÿ had ellen[1] chasar[2] ellen hogh ÿsthē | egh lÿanth ada nekÿ towaba serelmes | athÿamfÿa anÿ bathorsaghomath es erewmet | esmerē megh hogha hÿrthelē kellethnē | tahath megh solghalhathnek de ha | sokaÿgh halasthood maÿd nē solghal||hathok keghelmednek merth kÿ aghok | belewle towaba walamÿkor kÿmēthem soha | heÿaba nē ÿarthā keth therekÿnk keth ezer | forÿnthoth ÿghere hath terek lowath mȳdē | sersamawal eswe mÿkor az banfÿ antal | solghaÿth nadasdō[3] megh werek akor en | welek nē wolthā de akores egh terek | ÿol eseth foghlÿa hogh mÿndh kÿ adak az | banfÿ antal solghaÿth raÿta towaba pekrÿ || laÿos ÿth waghon kermendhdē[4] pÿspek sombathÿan[5] | haghoot masfel saaz lowō walo embereth chasar | wÿthathÿa kewsegheet[6] naghsok terek es ÿanchar | holth megh alatha de megh chaak wolna ember | kÿraÿok tamadna ezeketh ÿsthē mÿndh ÿth westhe|neÿe merth nÿlwā megh bolondolthak es megh | sedewlthek[7] merth mē twdnak sohowa meñÿ | akÿk foghlÿa esnek azokes ast mōghak de kerlek | serelmes wrā es az ÿsthenerth hogh tamagh fel | merth adoth ÿsthen keghelmednek ÿmmar añÿ | ertheketh hogh megh leheth ha akorod ne talan | than ÿsthē nē chak keghelmederth atha amÿwel | ÿsthen serethet hanē az seghē orsaghnak olthal|maerth merth az ÿwenghelÿwmba megh waghon | hogh az sewlewth az pasthorra bÿzak deha parraghō | hagha tahath masra bÿzzak[8] azerth keghelmedre | bÿzthak az sewlewth azerth ne mÿelthessed | wghā az sewlewth mÿnth az elewbbÿ wrak merth | bÿzÿon thewledes elwesÿk esmegh masnak | aghak akÿ megh mÿeltethÿ nadas epē waghon | ez lewel kewl kermendhden nagh assÿon esthÿn | .i.5.3.2.

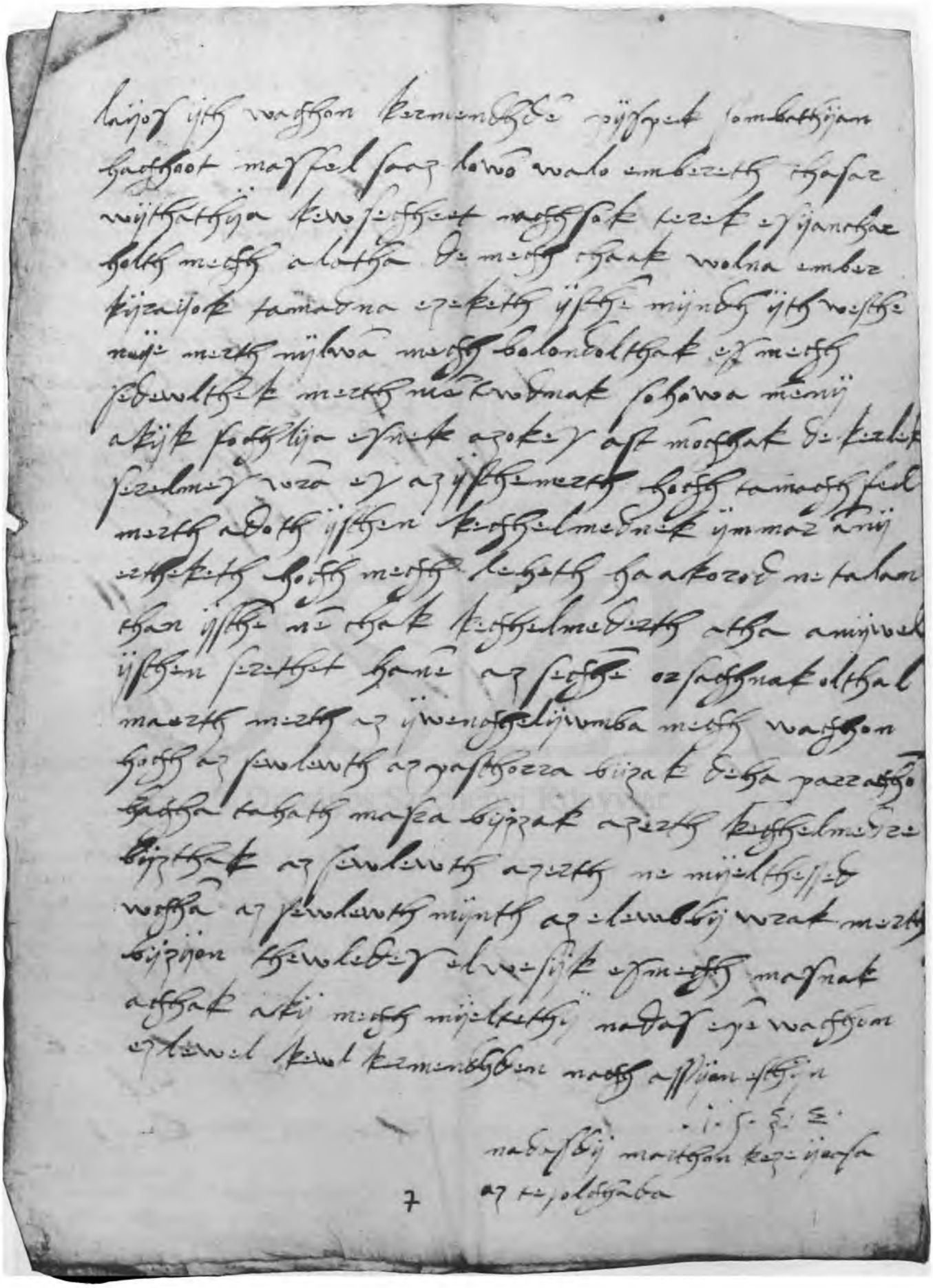
nadasdÿ marthon keze ÿrasa
az te solghada

Címzés:
Ezlewel adassech az maghsagos | nadasdÿ tamassnak az en | wrōnak es athÿam[9]

Jegyzetek:
[1]Az 1532-es hadjáratban a török sereg augusztus 3-án vonult át Körmenden (Thúry 1: 353; 2: 204).
[2]I. Szulejmán.
[3]Nádasd, Vas megye, Körmendtől délre.
[4]Ugyanezen a napon ír levelet Pekry is Nádasdy Tamásnak (Kőszeg 30–1).
[5]Szombathely.
[7]Kőszeg ostroma augusztus 10-én kezdődött.
[7]Feltehetően a török táborban uralkodó éhínségre utal (vö. Kőszeg 114, 120, 122).
[8]Példázat a szőlőmívesekről (Máté 21, 33–34; Lukács 20, 9–19).
[9]Az utolsó szó vége: *athÿam[fÿanak]* valószínűleg a levelet lezáró papírfelzetre került, s azzal együtt elveszett.

112. Nádasdy Márton levele Nádasdy Tamáshoz (Körmend, 1532. augusztus 14.) 1r

112. 1v

113.

Körmend, 1532. augusztus 17.
NÁDASDY MÁRTON LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

A német császár nagy sereggel megindult Linzből. A török elfoglalta Kőszeg városát, a várbeliekkel most egyezkedik. Pekry Lajos több török foglyot ejtett.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 21. cs.
- 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, papírfelzetes, zöld viaszpecséttel (l. **111.**). Két fólió.
- —
- NádLev. 222–3.

Nagh saghos wrā es athÿāfÿa est ÿrhathō bÿzÿoñÿal | hogh nemeth chasar[1] lÿnchbe[2] waghō zaasloÿath | az kerechēsegheth[3] feltethe[4] walakÿ elnē akarth wolna | el ÿenÿ az es mÿndh el ÿndolth kethser saaz | ezer embere mezēw waghō[5] berchnek twllÿan[6] | kÿ labas erdewk wannak azokath nemeth | chasar mÿndh lewaghata hogh[7] az tabor sabadō | ÿewhessē az[8] postha ÿwhelÿgh[9] bechbewl megh | alloth az terekeek mÿa ennek waghon | ewthewd napÿa towaba terek[10] chasar[11] kewseghnek | az warasath megh wethe az warawal | serzewdÿk wolth[12] est[13] kedÿgh az pekrÿ | laÿos solghaÿ fokthak egh ÿeles tereketh | az nathwlÿaÿ basa hadabol kÿtanacha | wolth a mongha[14] est akÿth ÿrok keghel|mednek[15] to waba az tatarokath eresthethe bechala | es az spahÿakath a thewb nepeth wÿadalhoz | tarthÿa deker serelmes wrā hogh ne aÿl el az | kerez schensegh melewl el nā ekoraÿgh est | mōthad hogh ha az keresschen chasar ÿndol | menÿ fewldē hallod othā oda megh est | nÿlwā ÿrō es ÿghazā terek kedÿgh sok holth | megh kewsegh alath thewewb negh ezernel[16] || laÿos wrōnak[17] sokÿo tereketh werthek es foghthak | solghaÿa azokath mÿndh warasdra wÿwe | ew magha es oda mene hÿsē ast hogh az | tothorsaghÿ wrak wal sembe lesen ast hallok | hogh grÿthÿ es ÿanos kÿrÿ estherghamoth | wÿtatnaÿa[18] de nē thwghok bÿzÿonnÿal towaba | a mÿth ÿrtal bathÿanÿnak[19] kerlek ÿsthenerth hogh | a belÿ ghondodath elhad ez lewel kewlth | kermendē nagh assÿon nap wthā walo sombathō | .İ.5.3.2.

nadasdÿ marthon
keze ÿrasa az keghelmed
seghē solghaÿa

Címzés:
Ezlewel adassech az wrānak | aznaghsaghos nadasdÿ | tamasnak az en wrānak [es][20] | athÿā fÿanak

Jegyzetek:

[1]V. Károly (1500–1558) német–római császár és spanyol király (1519–1556).

[2]Linz, Ausztria.

[3]A szóbeli *re* a *z* fölé van írva.

[4]A sor fölé betoldva jelölés nélkül.

[5]Az egyesült birodalmi sereg, mintegy 30 ezer lovas és 97 ezer gyalogos katona, a segédnépekkel együtt valóban elérhette a 200 ezer főt.

[6]'Az Alpokon túl' (vö. EtSz. 1: 363).

[7]A *gh* utólag hozzátoldva, ezért látszik úgy, mintha az utána álló szóval egybeírta volna.

[8]Utána *l* törölve.

[9]Bécsújhely. — Utána egy betű, talán *p* törölve.

[10]A sor fölé jelölés nélkül betoldva.

[11]I. Szulejmán.

[12]Jurisics úgy adta át névleg Kőszeget, hogy a törököké lehet a város, ha Bécset is elfoglalják, de a vár megmarad az ő kezén (Kőszeg 39, 45).

[13]Előtte *a* törölve.

[14]A sor fölött betoldva, alatta *m*[*on*]*gha* a közepén tintafolttal, a végén áthúzva.

[15]Az utolsó szótag, *nek*, utólag hozzátoldva, a *k* betű a következő szó kezdőbetűje fölé került.

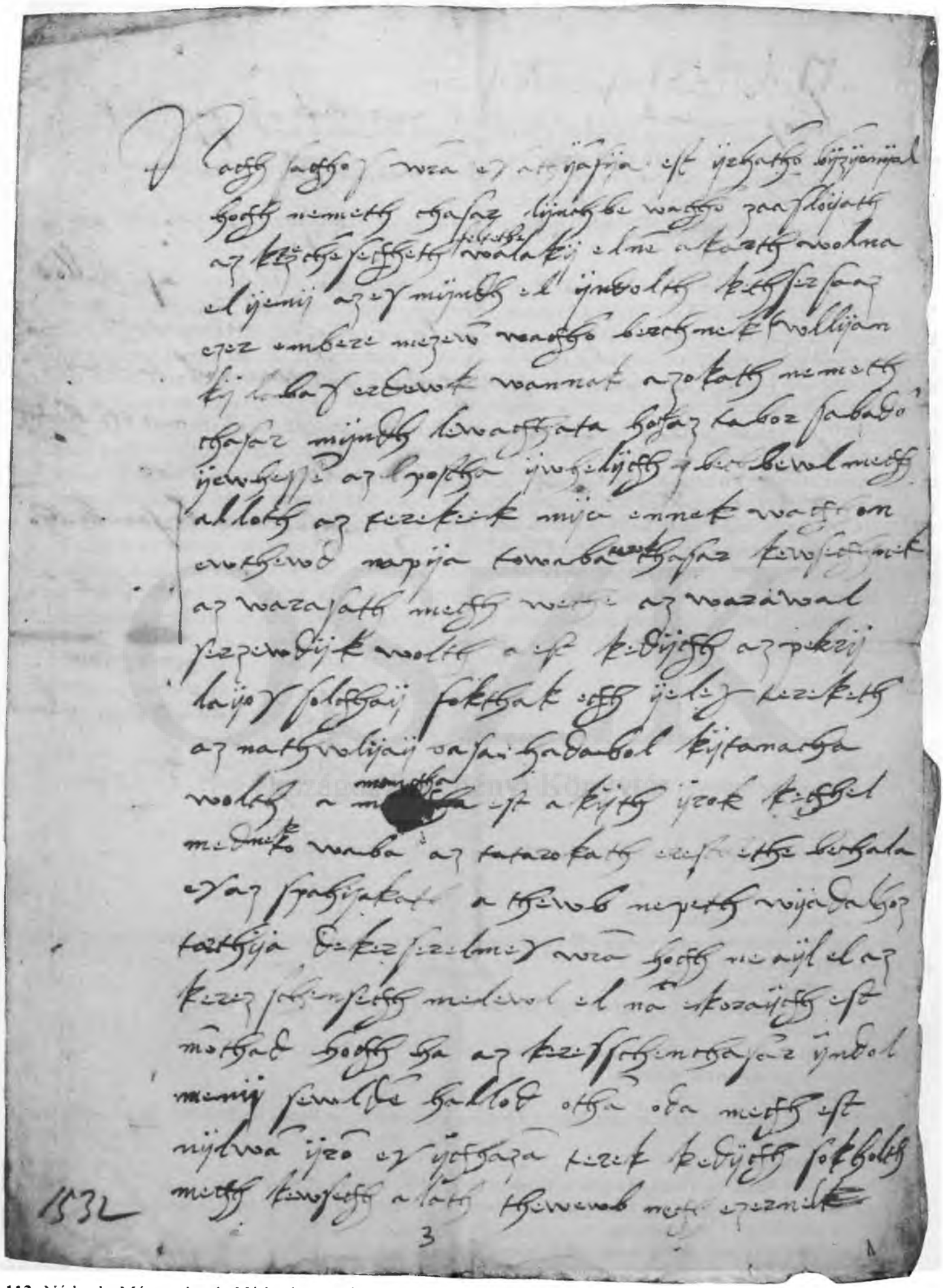
[16]A szó végéről egy *k* betű kihúzva.

[17]Az utolsó szótag, *nak* utólag hozzátoldva, ezért tűnik úgy, mintha a két szót egybeírta volna.

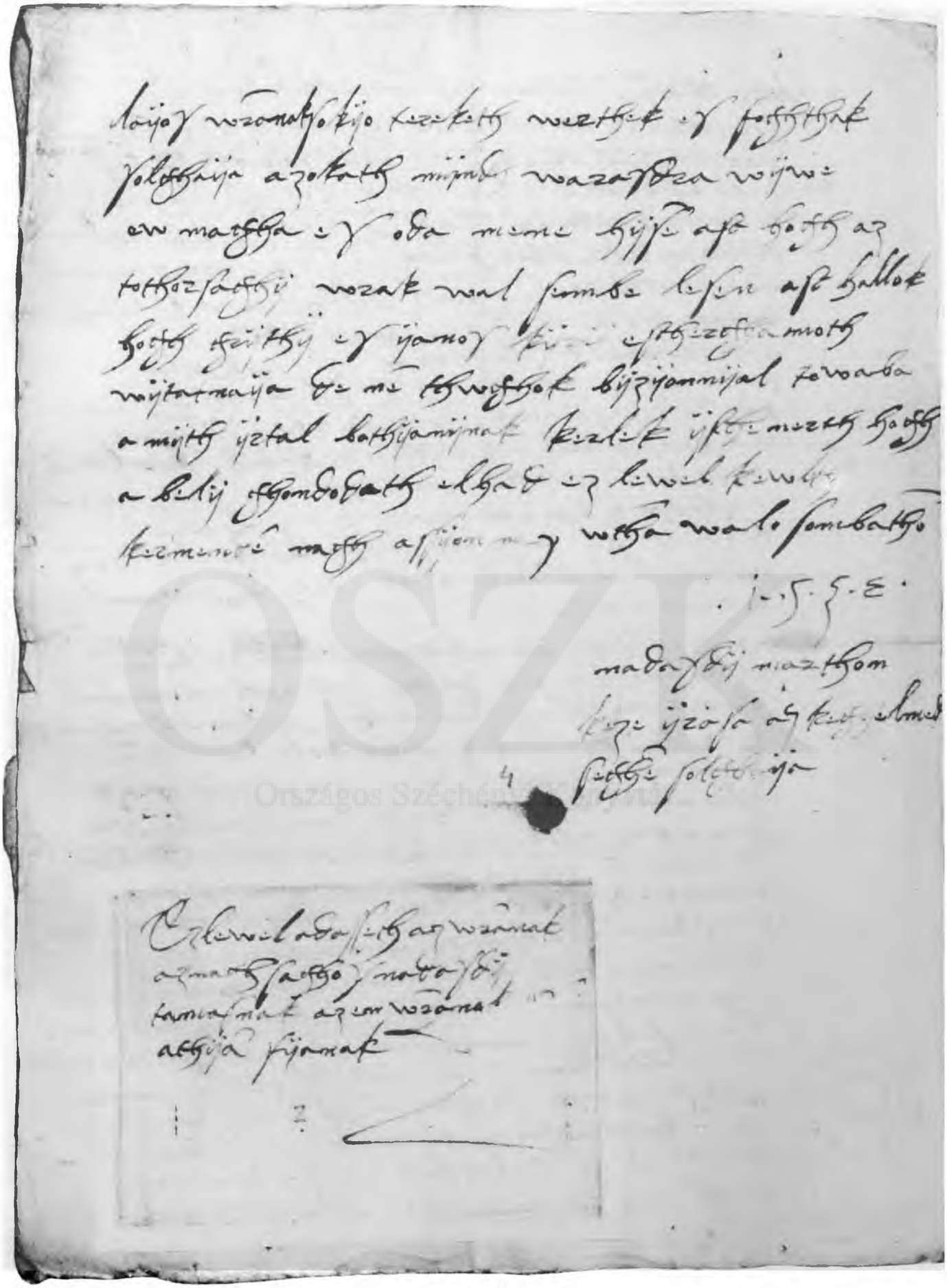
[18]Gritti augusztus 15-én indult Esztergom ellen, de sikertelenül ostromolta a Tomaso Lascano és Horváth Bertalan kapitánysága alatt álló várat, így október végén felhagyott az ostrommal (Szakály, Gritti 72–4).

[19]Batthyány Ferenc. (Batthyány válaszlevelét l. Kőszeg 29–30.)

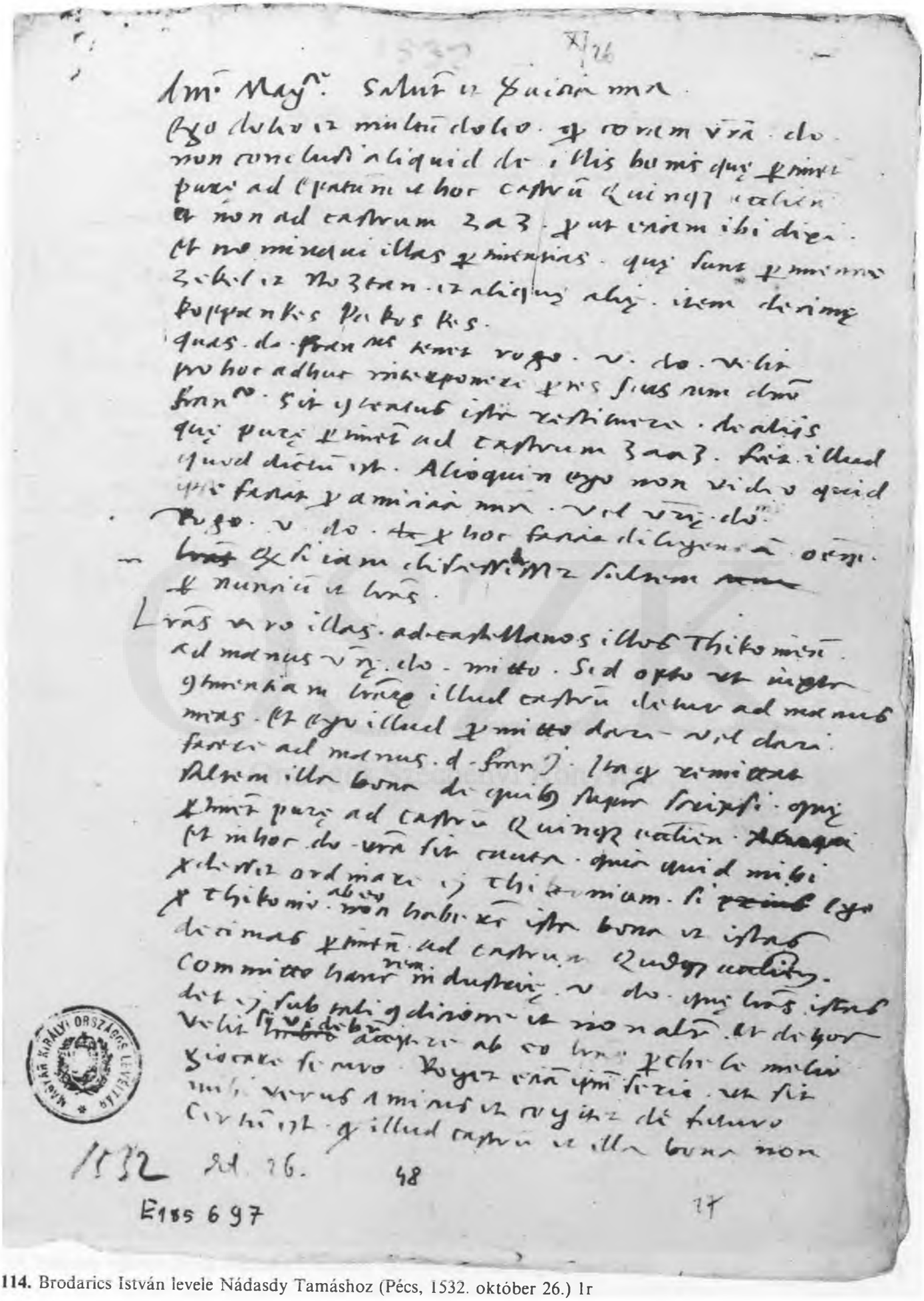
[20]A betűknek csak a fölső részük látszik, a többi a záró papírfelzettel elveszett.

113. Nádasdy Márton levele Nádasdy Tamáshoz (Körmend, 1532. augusztus 17.) 1r

113. 1v, 2v

114. Brodarics István levele Nádasdy Tamáshoz (Pécs, 1532. október 26.) 1r

dui
Vilmquenmer · mmdnen Cuiuſ. quiſq: ſpatiuſ
. . . ſonagz i. riz ✠ vm·mr·tr bxem · miſi
omiſ rudmy · quid deus auxerit.
Bonū ꝺia · Nr ſit re do mr Nazin · q ꝺe
Vyo nunciam ꝑ eius aliquid ✠ illi Monetꝫ
capthio · ſt illi nunciare illiꝰ capitaneꝰ.
Aliꝰ quin gaꝛda mi tnal vi·rmrk ꝛamuly.
ſlt v. ꝺo. tuliꝰ vaꝛuꝛ opꝰ vnde
ꝺnō Maiſtatꝫ · Ex Aq 26 Octobꝛ 1532

Rogo ꝺo. vram · vt de hoc negotio. faciat mihi
reſponſum per hmr. qui comitatus eſt chamj,

Iſtuan
Sirmien · 1532

Magnifico domino Thomae de Nadasdino ſacrario Regio domino ſuo gratioſiſſimo Garino ac Zoworaiſ

47

E 185

114. 1v, 2v

114.

Pécs, 1532. október 26.
BRODARICS ISTVÁN NÁDASDY TAMÁSHOZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 6. cs.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül piros viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- 1532 nyarán – feltehetőleg Döbrököznek a törökök által július 21-én történt elfoglalásakor (THÚRY 1: 352) – meghalt Szerecsen János, aki a pécsi püspökséget kormányozta. Halála után Brodarics kezébe került a püspökség, bár pécsi püspökké csak 1535-ben nevezte ki János király (VÁRADY, Baranya 2: 400), pápai megerősítést pedig csak 1536-ban nyert (TörtTár. [1888]: 255–6). A levélben említett Kápolnay Ferenc a pécsi káptalan birtokait bitorolta, Brodarics ezért Tihanyt kéri Nádasdytól, hogy cserébe azért visszakapja Kápolnaytól a püspökséghez tartozó javakat („que p*er*tine*n*t | pure ad e*pisco*patum").
- TörtTár. [1908]: 289–90.

[...] Roget ecia*m* ipsu*m*[1] serie. ut sit | mihi verus amicus et cogitet de futuro | Certu*m* est. q*uod* illud castru*m*[2] et illa bona non || relinquentur diu[3] in manu Eius. quia iste E*pisco*patus | cuiuscunq*ue* erit[4] vnietur. Et breui. nisi om*n*es ruamu*s*. quod deus auertat. | Bonu*m* ecia*m* esset et credo necessariu*m*. quo*d*[5] | Ego nunciarem prius aliquid[4] illi Monacho | captiuo. et ille nunciaret illis castellanis.
Alioquin gazda nekwl vetewnk zamoth. | Et. ve*stram*. do*minacionem*. felici*ssi*me valere opto vnacu*m* | do*mi*no Maÿlatho. Ex Qu*in*Queeccle*s*ÿs 26 Octobr*is* 1532
Rogo do*minacionem*. ve*st*ram. vt de hoc negocio. faciat mihi | responsum per hunc. qui comitatus est chanÿ, Se*r*uitor | Sirmien*sis*.
se*r*vus t*uus*

Címzés:
Magnifico domino Thome | Nadasdino co*n*siliario | Regio domino et vti | filio char*iss*imo ac | honoran*do*:

Jegyzetek:
[1]Kápolnay Ferenc († 1543) Vas megyében birtokos család (CSÁNKI 2: 809, 830) tagja, a mai Sorkikápolna (Vas megye, Szombathelytől délkeletre) környékén voltak birtokai (MHHS. 31: 149). (Tévesen baranyainak véli: NÉMETH, Szigetvár 72.) 1529–30-ban előbb Ozoránál, majd Szigetvárnál harcol Török Bálint ellen (MHHS. 31: 133–5; NÉMETH, Szigetvár 72–3), 1530-ban I. Ferdinándhoz pártol; egy a törökkel vívott csatában esik el (BUDAI 2: 261–2; THÚRY 2: 362).
[2]Szászvár, Tolna megye, Pécstől északkeletre (ma Mázaszászvár, Baranya megye)
[3]Utólag a sor fölé írva, jelölés nélkül.
[4]Utána egy betű ki van húzva.
[5]Utána *ut* kihúzva.

115.

1532.
MAGYAR NYELVŰ SZÁMADÁSRÉSZLET

- (Az Országos Levéltár „Nádasdyana" c. gyűjteménye. 48.)
- —
- A részletet csak az OklSz. közléséből ismerjük. Nagyon valószínű, hogy egy számadás része; a mondat elején az *attam* szó állhatott, s a végén a pénzösszeg. Eredetije az OL Nádasdy család levéltárából nem került elő, ma itt a számadások és egyéb gazdasági iratok között csak az 1540 utáni évekből vannak magyar nyelvűek. (Lehetséges, hogy ez a mondat is egy későbbi számadásban van, s az OklSz.-ba sajtóhibával került.) Vö. **226.**, **244.**
- OklSz. *aláver, karó, kos 2.* címszavak alatt.

Az kosra kywel az karokat veryk ala

DIÓSZÁGOS LEVÉLTÁR
P. szekció

116. Ismeretlen levele Dersy Benedekhez ([1533. március 6. után]) 1rv

116.

[1533. március 6. után]
ISMERETLEN LEVELE DERSY BENEDEKHEZ

Örül kiszabadulásának.

- OL P 540. A Petróczy család levéltára, Series C. no. 177.
- 9 × 21,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- Dersy Benedek váci kanonok már Mohács előtt, 1523-ban is a váci püspökség jövedelmének kezelője volt (LtK. 9 [1931]: 108–9). Mohács után 1000 forint értékű ezüstöt lopott el, ezért Országh János váci püspök bebörtönözte (MNy. 24 [1928]: 59). Kiszabadulásakor, 1533. március 6-án a püspök kötelezvényt állíttatott ki vele, hogy nem áll bosszút fogságáért (OL P 540. A Petróczy család levéltára, Series C. no. 174). Az ismeretlen levélíró tehát az ezt követő napokban köszönthette Dersyt.
- FEKETE–NAGY: MNy. 24 [1928]: 59.

zerethew vram bÿzon kwlewmben az the kegelmed meg zabadulasat | nem erthettem hanē az the ke: atÿaffÿathwl kin bÿzon semmi banatom | nínchen az io ıstennek lÿgÿen hala mert ioban mindenkor akartham ke: | hallanom es mostÿs aÿanlom ke: magamat

Címzés:
ad manus dom*ini* benedicti[1] de ders[2] | p*resente*tur

Jegyzetek:
[1]A szóvégi *i* betű papírhiba miatt *y*-nak látszik.
[2]Dersy Benedek Szatmár megyei (petri) család (NAGY 3: 288–9) tagja, Dersy Gergely fia, 1491-ben klerikus (LtK. 9 [1931]: 104), majd örsi prépost, váci kanonok, 1537-ben pedig veszprémi kanonok (MNy. 24 [1928]: 59; OL P 540. A Petróczy család levéltára, Series C. no. 186).

117.

Somlyó, 1533. március 15.
BÁTHORI ISTVÁN LEVELE VÁRDAY MIHÁLYHOZ

Kéri, hogy egyezzen meg a levélíró azon szolgáival, akiknek kárt okozott.

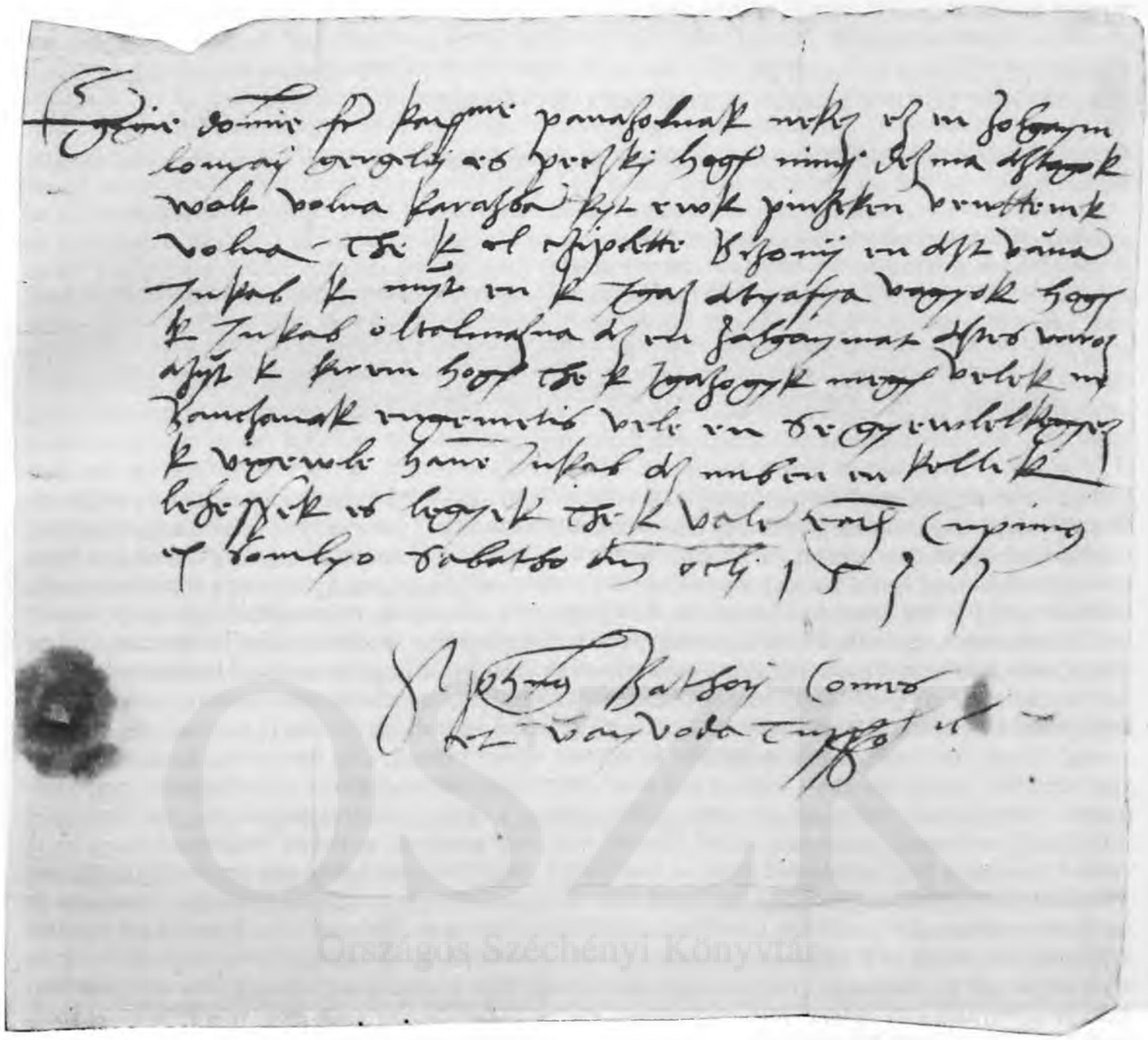
- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára, Missiles. no. 11051.
- 18,5 × 20,5 cm-es papíron piros viaszpecsét töredékével. Egy fólió.
- —
- JAKUBOVICH: MNy. 21 [1925]: 120.

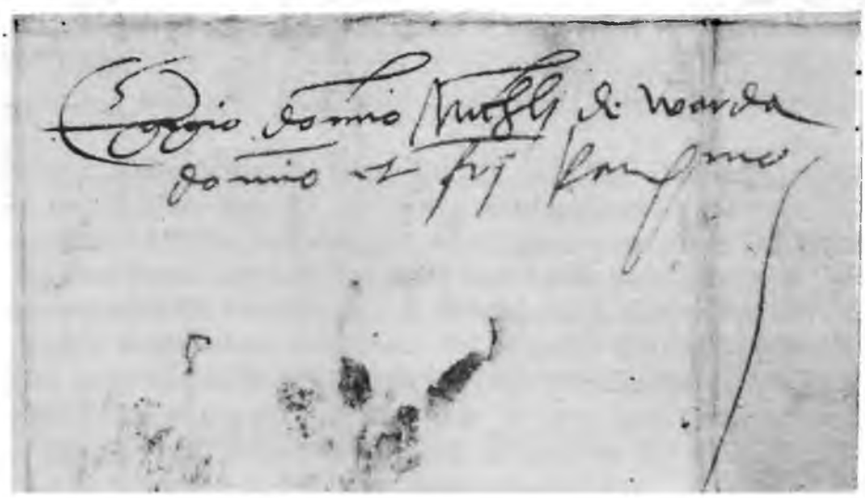
Eg*re*gie domi*ne* f*rate*r kar*issi*me panazolnak nekē ez en zolgaym | lonyaÿ gergelÿ[1] es peczkj hogh nimj dezma aztagok | wolt volna karazbā[2] kyt ewk pinzeken vewttenek | volna, The k el cziplette Bızonÿ en azt vānā | Jnkab k mÿt en k Jgaz atyafya vagyok hogh | k Jnkab oltamazna az en zolgaymat astes varō | azÿt k kırem hogh The k Jgazogyk megh velek ne | Banczanak engemetis vele en se gyewlelkegyē | k vigewle hanē Jnkab az mıben en kellek | lehessek es legyek The k vale*re* eu*ndem* Cupim*us* | ex somlyo sabatho an*te* oc*u*lj 1533

St*e*ph*anus* Bathorj Comes
et vayvoda T*ran*ss*ilvanensis etc*

Címzés:
Eg*re*gio domi*no* Mich*ael*j de warda | domi*no* et f*rat*rj kar*issi*mo

Jegyzetek:
[1]Lónyay Gergely Szabolcs megyei család (CSÁNKI 1: 537) tagja. 1536-ban Kassa egyik kapitánya (NAGY 7: 163; SZIKLAY–BOROVSZKY, Abauj-Torna 110). Említik még 1545-ben és 1549-ben is (PETRI, Szilágy 6: 31; NAGY i. h.).
[2]Kárász, Szabolcs megye, Kisvárdától délre (ma Nyírkárász).

117. Báthori István levele Várday Mihályhoz (Somlyó, 1533. március 15.) 1rv

118.

Laibach, [1533. április 13.–május 29.]
HÉDERVÁRY LŐRINC LEVELE HÉDERVÁRY ISTVÁNHOZ

Panaszkodik, hogy elfeledkezett róla, figyelmébe ajánlja egy szolgáját; kéri, hogy váltsa ki bátyjával együtt a fogságból.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 6.)
- (Papíron, gyűrűs pecséttel, benne a Héderváry-címer.)
- A keltezetlen levelet ZÁVODSZKY LEVENTE 1533. április 13.–május 30. közöttre datálta. A szövegből kitűnik, hogy 1533-ban, nagyhét (április 6–12.) után keletkezhetett: Lukács deákot ebben az évben küldi apjához a levéllel (1. **120., 131.**), s nagyhét már elmúlt. Héderváry Lőrinc a következő levelében 1533. június 19-én (**120.**) pedig egy jó híreket hozó levelet említ, melyet május 30-án kapott az öccsétől. Mivel az öccsétől kapott levelet itt még nem említi, így ezt a levelet május 30. előtt, legkésőbb május 29-én írhatta.
- HédOkl. 2: 57–60.

Enÿ ÿo vram attÿam enÿ ÿmar ezt ÿgenÿ ÿolÿ lattom: hogÿ nem hogÿ megzabadíthatnalÿ: de anÿra elÿ felettelÿ rolunk hogÿ ſoha meg chak meg ſem emlekezelÿ rolwnk: enÿ ÿmar ezt ÿolÿ lattom hogy ÿt kelÿ ez fogsagba mÿnekÿnk meg halnűnk: te feloled: mert az te en hozam valo zeretteted cak azÿg volt mÿg en ÿnelÿ kÿ bochattalak: nagÿ hettbe mwlek ket eztendeÿe hogy enÿ hozam ſenkÿt nem kyltelÿ: mÿg ÿt lublÿan varaba valal: en penÿg ÿt kÿn valek: anÿ lewelet ÿrs vala hogy egÿ lonak tere let volna vÿſelnÿ: embert ÿs talalalz vala kÿ ennekem magar orſagba kÿ hoza vala: de mast zabadſagodba ſem lewelet nem ÿrs ſem embert nem kÿldez: azert mert nem faÿ te neked az mÿ nomorűsagűnk: nem lattod hogÿ az vas az mÿ labűnkon ceoneog: ſem nem halod az mÿ eÿelÿ napalÿ valo ſÿralmvnkat: az bÿvdoz teomlocbe fohazkodasűnkat vereſegÿvnket kenzazwnkat: zÿdalmaſag zenuedeſÿvnket: kÿket mÿ te ereted zenvedÿvnk: kÿt ha te nem lach enÿ ÿo vram az nagÿ ÿſtenÿ ÿolÿ lattÿa kÿnek zemeÿ elot mÿndenek nÿlűan vadnak: meg ſem valthac keonorgenÿ ſem akars erottÿnk: hozam ſem akars kÿldenÿ ÿolÿ erted az enÿ nagÿ nomoruſagomat es zÿvkſegemet: mezÿtelenſegemet bettegſegemet: mÿnt egÿ elÿ vettet rÿwhes ebedrolÿ vgan elÿ felettkeztelÿ rolam: ehel Zomÿhaly eolÿz megÿ: es feregelÿ ettech meg: eűelÿ fÿzetted meg: enÿ nekem az te terhed vÿſeleſemet: hogÿ az te vaſadat vÿselem es hogÿ te heleleted ÿvlok az teomlochbe: hogÿ ÿmar cak leűelet sem ÿrs: hogÿ kÿbolÿ meg erthettem volna mÿnt vaitok ÿdekÿ: te varod mÿn eltÿg az ſoha elo nem ÿweo bekeſeget: bÿzon en ÿs keonÿeben varhattam volna ÿt kÿn hanem mÿnt lűblÿanba: de engem elÿ veztet volna ÿſten ha azt mÿeltem volna: ÿob enÿ nekem ha ÿt kelÿ meg halnom ÿs: de cak ezt banom hogÿ elÿ vezted lelkedet erettÿnk: zerelmes vram attÿm veſd kÿ remensegedet az bekeſegÿ varasodbolÿ: mert bÿzonalÿ twgÿad hogÿ ſoha nem lehet nem lezen ÿs enÿ nÿlűan ÿolÿ tűdom: ÿolÿ lehet hogÿ az teorok chaſar keuettÿ ÿnelÿ ment vala kÿralÿhoz: ÿnelÿ mene ÿſmeg haza:[1] eleb az vala hyre hogÿ bekeſeg volna: mast penÿg nÿlűan mongak hogÿ magarorſagot meg ÿgerte volna ferdÿnandoſnak:[2] azert zerelmes vram es enÿ yo attÿam kerlek az nagÿ yſtenert hogÿ ha lehet elegegÿlÿ megÿ ez ydeÿg valo nomoruſagvnkon: ha enÿ ÿdeÿg nem let te neked ſem vrad ſem attÿad fÿa ki teged az mÿ valtſagvnkba megſegelet volna: ÿnelÿ toűa ÿnkab nem lezen azert ha meg nem valthac: keoneorogÿ eretÿvnk.

Towaba enÿ zerelmes vram es enÿ ÿo attÿam ÿm enÿ kybocattam te hozad Lukach deakot kÿt te elob eoſmerted en nalamnalÿ kÿ teneked ÿs zolgalt ÿt volttodba: kÿt enÿ rekÿl fogwa kÿztettem hogÿ kÿ kÿlthetnem: azert ÿmar rea haÿtotam: en eretem ÿm kÿ megen hozad: kÿt ha te meg nem tarthach kerlek hogÿ zerez ÿo vrat nekÿ: hogÿ tűgya yo neven tovaba ÿs mÿ tÿvlÿvnk: mert semÿkepen nem zeretÿ az nemetteket: ha kelemetes ÿanos kÿralnak: felete ÿgen ÿo ÿro: az mÿnemÿ levelet teorok caſarnak kelÿ ÿrnÿ: mÿnd egez horwatorſagba ſÿnc kÿ ÿoban tűdna az fele ÿraſt ÿrnÿ: ezt ennekem az teorokok montak kÿk az enÿ tarſomhoz kÿ ÿvttek vala: Negÿ aűagÿ eot. V. fele iraſt tűd azert ha kele tohat zerezd nekÿ: ha penÿg ot nem zÿkseg kerlek feoleotte ÿgenÿ hogÿ zerez yo[3] vrat nekÿ: hogÿ twgÿa meg keozonÿ ha tecÿk. k. zerezd erdelÿ pÿvſpoknek:[4] vala melÿk te. k. ÿobnak lattatÿk: azt mÿelÿed: mert eo enÿ ream hata: dolgat valakÿnek enÿ te altalad eottet adom, azt akarÿa zolgalnÿ: ha vagon anÿ ÿwedelmed tarch meg ten magad: ÿambor: nemes ember germeke magarvlÿ deakvlÿ nemettÿvlÿ horwatűlÿ teorokÿlÿ olazwlÿ yolÿ twd: enÿ ÿoſag vagon bene: azert ÿm mast egÿ lowon megen kÿ kerem kegelmedet hogÿ ha te meg nem tartod fÿzeſd meg nekÿ az mÿt az vtton keolt: Nolch enÿ VIII lova vagon: azert kerem. k. yſtenert ÿs hogÿ: bocaſd be ÿſmeg: mÿholt az eo dolgat meg zerezheted lowaÿert: vgan maſt kÿ akar vala mÿnd lowaÿwalÿ eoze kÿ menÿ de enÿ nem adam tanacha: hogÿ ha elÿ nem zerezhettned ſegenek ne lene anÿ keolchſege heaba: de yolÿ

twdom hogÿ elÿ zerezhetted: mert ez ylenÿ embert feyedelemnek aranon kelene venÿ: azert mÿkor meg ter lowaÿert kerlek ÿstenert hogÿ kÿld meg mÿnd az mÿt eleÿtÿl fogwa kertem: az magar azonnak[5] az lowat: kerlek hogÿ kÿlgÿ ÿot germek lowat hogÿ kÿt vegen ÿo neűen: legen te neked az enÿ kereſem kelemetteöb egÿ lonak: kÿ ha ma meg haland: holnap az ebek ezÿk meg: bÿzon regen meg holtam volna edÿg ha eo nem tartot volna: ha ezer esztendot elnek ſem ſolgalhattnam meg az enÿ velem valo ÿotetemenÿt: azert kerlek hogÿ kÿld be anws gergelÿt[6] vele: ha meg nem nagob vr naladnalÿ es ez lowat kÿld meg awagÿ erdelÿ lowat awagÿ teorok lowat kÿlgÿ ÿrtalÿ vala tawalÿ hogÿ LIII lonalÿ teobet veztettelÿ elÿ nem let volna e ÿob ha az LIII nak mentelÿ ÿobÿkat Nekÿ kÿlted volna: hanem mÿnt elÿ veztetted volna: towaba aűspergernek[7] az ket agart: es az zelmet az ket zelem kanÿcat:[8] ha harmat kÿlthech analÿ ÿoban tehech velem: es az ÿngot az kÿt ÿmar ſokſor ÿrtam: mÿnt az mÿnemÿt enÿ ſafarnak hoztam vala: es ÿrÿ enekem mÿnden dolgodrolÿ mÿnd az hedervarÿ ferench halala felolÿ[9] es mÿnd az eges dolgod: felol: es egebet ebe ne tegÿ hanem valakÿt lwkac deakal be kÿlgÿ hozam: ha anvs gergelÿ nem lehet awagÿ hegedÿſt awagÿ degÿt de be kylgÿed Nem gondolÿ ez maſtanÿ kapÿtan[10] senkÿvelÿ mÿnden embert: hozank bocat: feolotte ÿgen yolÿs tart vagÿ vagon vendege vagÿ nÿnc de mÿndenkor vele ezÿvnk: az magyar azonert tezÿ hogÿ ylenÿ ÿolÿ tart: az eo feleſege ÿs feolotte ÿgenÿ: ÿo azonom vala byzon az en edes anÿam ſem lehettet volna nagob zerettetelÿ hozank mÿnt es ket azon volt: ha enÿ meg nem zolgalhatom ÿſten nekyk meg fÿzeſſe: de ez enekem feolotte nehez hogÿ meg hala ez kapÿtan feleſege: es ÿmar nem akar az mÿnt ertem zent mÿhal napnal towab ÿt maradnÿ le akarÿa tenÿ: mert feolotte nagÿ banatba vagon feleſegert: azert kÿlgÿ be: mert ha eo kÿ menend ez varbolÿ ÿſmeg gonosban tarnak mert kocan[11] maſtis mÿndennap ÿr nekÿ hogÿ eroſben tarcon: de eo az ÿambor nem tezÿ: trÿncenbeolÿ yde ÿvt vala az trÿncenÿ kapitan zolgaÿa: enekem azt monda hogÿ kocan eocemet[12] az teomlocbe vettete volna: kÿn feolote nagÿ ſÿralmam volt de anak vttana meg azt halam hogÿ kÿ vettete volna beolole azert enÿ ÿo vram attÿam keoneorÿlÿ ÿſtenert raÿtűnk: es ha lehet ne hagÿ ÿt veznÿnk ha penÿg meg ÿt kelÿ maradnom kylgÿ keolcſeget es rvhat egÿ hozv vÿv dolmant egÿ ſvbicat:[13] egy nemet palaſtot ne ÿarÿak mezÿtelen: tovaba ravmbergernek kyld meg az adoſſagot mert ÿgen hargvt az teobÿt lwkach deak megmonga ÿsten tarcon bekeſegel mÿnd az zegen arwakalÿ egetembenÿ yo atÿam

az te zegen megnomorodot elÿ feledet fÿad
hederwarÿ leorÿnch

Címzés:
Ez lewelÿ adassek az enÿ zerelmes vramnak es attÿamnak hederwarÿ ÿstwanak.

Jegyzetek:

[1]Arról a Mehmed nevű török csauszról lehet szó, aki Vespasianus de Zarát, az Isztambulban tárgyaló követ, Hieronymus de Zara fiát kísérte Bécsbe (Acsády 101). Hieronymus de Zara, I. Ferdinánd követe 1533. január 10-én érkezett Konstantinápolyba, s a megkötött béke hírével január 25-én küldte vissza fiát (Török 69–73). A török követet Ferdinánd március 29-én bocsátotta vissza Bécsből (Budai 2: 7).

[2]A békekötés végül meghiúsult, mert – bár a szultán a tárgyalások első szakaszában valóban I. Ferdinándnak ígérte Magyarországot – a Bécsből Ferdinánd válaszát vivő követ, Cornelius Schepper, és Hieronymus de Zara csak az időközben megérkezett Grittivel folytathatta a tárgyalásokat május végén. E második szakaszban a szultán beleegyezett az ország megosztásába és I. Ferdinándot is elismerte magyar királynak. Novemberben azonban, mikor Vespasianus de Zara visszatért a Ferdinánd által elfogadott békeokmányokkal, Gritti már kegyvesztett volt, s a szultán is visszavonta a nyári megállapodást (Török 75–80; Szakály, Gritti 80–8).

[3]Utána törölve: *y*.

[4]Statileo (Statilič) János († 1542) dalmát származású főpap, diplomata, 1515-ben királyi titkár és őrsi prépost, majd budai prépost (Fógel, II. Lajos 41). 1527-ben a meggyilkolt Gosztonyi János helyére őt nevezte ki János király erdélyi püspöknek (Kővári, Erdély 18–9). I. Ferdinánd Gerendy Miklóst tette meg erre a tisztségre, de Statileo erdélyi püspöknek titulálja magát 1531-ben és 1533-ban is (ETE. 2: 115, 138, 248).

[5]A Felső-Ausztriából származó Lamberg család egyik tagjának a felesége (1. **132.**). A családból többen is szerepeltek ebben a korban Krajnában (1. MHHD. 31: 731), legismertebb tagja Joseph von Lamberg krajnai tartományfőnök-helyettes és laibachi helyettes helytartó volt, akinek leányát Blagay Ferenc vette feleségül (MHHD. 29: CLXXX–I; T. 15 [1897]: 82).

[6]Bődi Ányos Gergelyt 1531-ben és 1534-ben is említik (HédOkl. 2: 34, 76–7, 80), s talán ő szerepel 1536-ban is (KárOkl. 3: 201).

[7]Hans von Auersperg Schönberg bárója, krajnai tartományfőnök (MHHD. 31: 46, 165).

[8]*Kanica* 'szövött gyapjú-, selyemöv' (TESz., Radv: Csal. 2: 179–80).

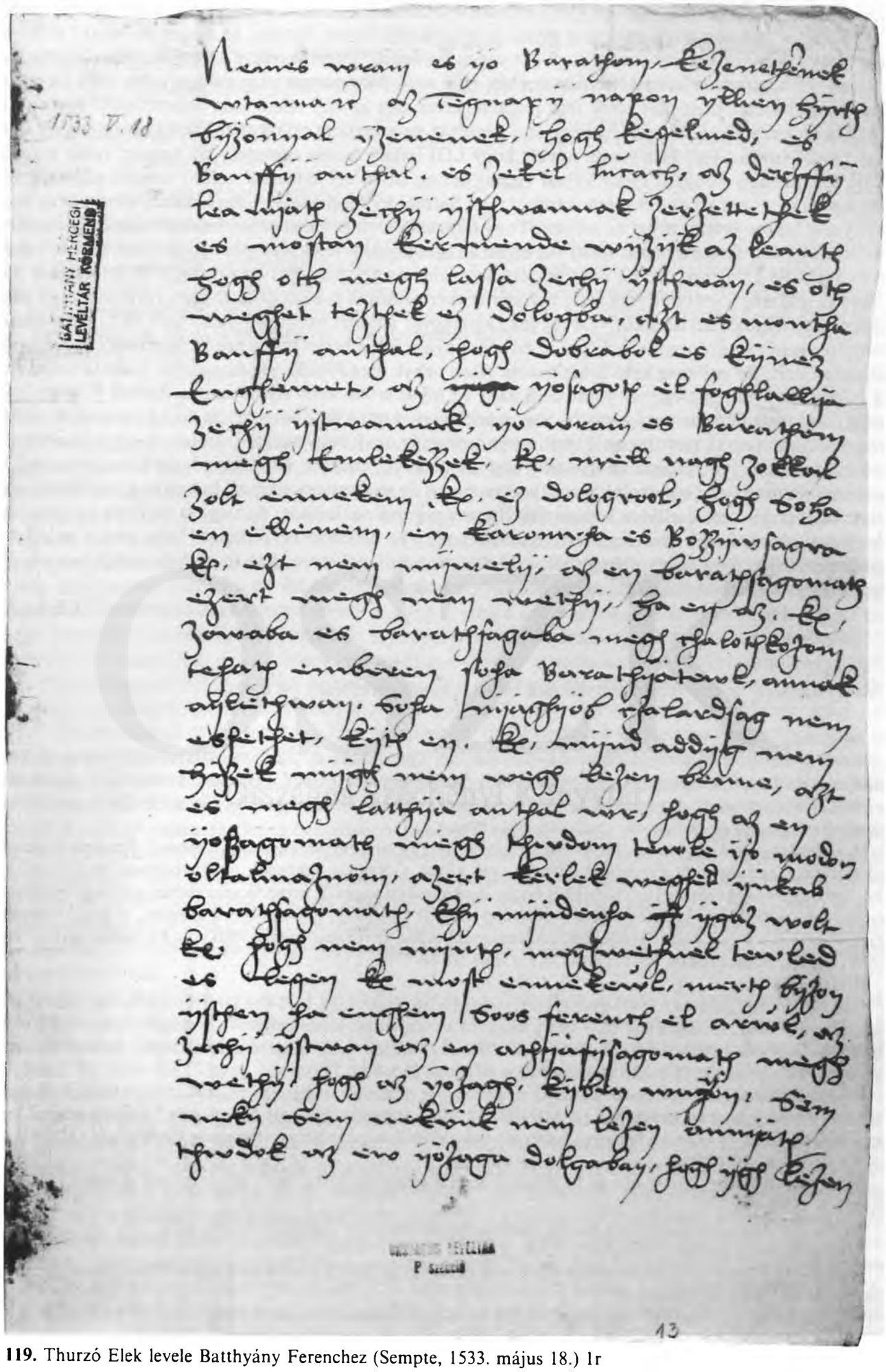
[9]Héderváry Ferenc 1531. decemberében halt meg (HédOkl. 2: LVII), s mivel nem volt örököse, Héderváry István és fiai igényt tartottak az örökségre.

[10]Valószínűleg Andreas von Lamberg (1. **132.**), a „magyar asszony" sógora.

[11]Hans Katzianer.

[12]Héderváry György.

[13]*Subica* 'egy fajta fölsőruha, rövid bunda'.

1533. V. 18
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

119. Thurzó Elek levele Batthyány Ferenchez (Sempte, 1533. május 18.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

119. 1v, 2v

119.

Sempte, 1533. május 18.
THURZÓ ELEK LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Hallott róla, hogy Széchy István házasodni készül, s hogy Dobrát el akarja foglalni. Kéri Batthyányt, hogy ebben ne segítsen neki.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 13–4.
- 33 × 42 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, zárlatán vörös viaszpecsét nyoma. Két fólió.
- A levélben említett felsőlendvai Széchy István Széchy Tamás Vas megyei ispán első feleségétől született fia. Széchy Tamás második felesége Székely Magdolna volt, tőle született Margit nevű leánya. Székely Magdolna férje halála után Thurzó Elek" felesége lett, s a Széchy-birtokból leánya, Margit számára az örökrészt megszerezte Thurzó országbíró segítségével. A pozsonyi káptalan előtt éppen 1533-ban egyezkedett Thurzóné és Széchy István. (T. 56 [1942]: 70–3.) Dobra vára és az uradalom így jutott Thurzó birtokába. A többi Széchy-birtok Széchy István halála után a család rimaszécsi ágának kezébe került (NAGY 10: 531; T. i. h.; **140.**). — Kézírásához l. **68.**
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 449. csak a levél elejét közli, téves, május 15-i keltezéssel; IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 352–3.

Nemes wram es ÿo Barathom, Kezenethēnek | wtanna *etc* az Tegnapÿ napon ÿllıen hÿrth | bÿzoñyal ÿzenenek, hogh kegelmed, es | Banffÿ anthal. es zekel lŭcach[1], az derzffÿ | leanÿath[2] zechÿ ÿsthwannak[3] zerzettethek | es mostan kermende wÿzÿk az leanth | hogh oth megh lassa zechÿ ÿsthwan, es oth | weghet tezthek ez dologba, azt es montha | Banffÿ anthal, hogh dobrabol[4] es kÿnez | Enghemet, az[5] ÿosagoth el foghlallÿa | zechÿ ÿstwannak, ÿo wram es Barathom | megh Emlekezzek, kx[6], mell nagh zokkal | zolt ennekem, kx, ez dologrool, hogh soha | en ellenem, en karomrha es Bozzÿwsagra | kx, ezt nem mÿwelÿ[7], az en barathsagomath | ezert megh nem wethÿ, ha en az. kx, | zowaba es barathsagaba megh chalothkozom | tehath emberen soha Barathÿatewl, annak | aÿlethwan. soha nÿaghÿob czalardsag nem | eshethet, kÿth en. kx, mÿnd addÿg nem | hÿzek mÿgh nem wegh lezen benne, azt | es megh latthÿa anthal wr, hogh az en | ÿoszagomath megh thwdom tewle ÿo modon | oltalmaznom, azert kerlek weghed ÿnkab | barathsagomath, khÿ mÿndenha[8] ÿgaz wolt | kx. hogh nem mÿnth, meghwethnel tewled | es legen kx most ennekeẅl, merth bÿzon | ÿsthen ha enghem soos ferench el arẅl, az | zechÿ ÿstwan az en athÿafÿsagomath megh | wethÿ hogh az ÿozagh, kÿben wagÿon[9], sem | nekÿ sem nekv̈nk nem lezen annÿath | thwdok az ew ÿozaga dolgaban, hogh ÿgh lezen || Errewl kedÿg .kx, walozt warok ezennel, hogh | ne kethelkedghem kx, mert ez dolgot nÿlwan | ÿzenÿk ennekem, kÿrewl most ÿrok *etc* | Thowabba az Bathorÿ[10] ÿghen kerth engemeth, hogh | kx, lenne egh[11] fogoth Embere ewnekÿ, az | pekrÿwal[12] walo dolgaba, kx Ewremest adnÿ | akhar kewltseget, a mÿth athhath, Thelam ha | kx, megh mÿwelÿ, az Bathÿanj vrban[13] dolga | es weghez ÿnkab menne,[14] ÿsten tarchon megh | ÿo bekessegbe, dat*um* Semthen[15] 18 maÿ *etc* 1533

Thŭrzo elek *etc*

Címzés:
Naghsagos Bathÿanj ferenchnek | Ennekem ÿo wramnak es | Barathomnak adassek

Jegyzetek:

[1]Ormosdi és kevendi Székely Lukács († 1575) királyi tanácsos 1537-ben (MOE. 2: 176), 1543-ban Stájerországnak, később Karintiának is kapitánya (NAGY 10: 560; MHHD. 30: 254), 1551-ben szlavóniai helytartó (MHHD. 29: 151). Thurzó Elek felesége, Székely Magdolna BUDAI szerint a testvére (BUDAI 3: 223), NAGY IVÁN szerint az unokahúga volt (NAGY 10: 560).

[2]Valószínűleg Dersffy Miklós egyik lányáról (NAGY 3: 286; ETE. 3: 262) van szó. Dersffy Miklós Potenciána nevű leánya Bánffy Antal felesége volt (T. 16 [1898]: 65).

[3]Széchy István felsőlendvai Széchy Tamás Vas megyei ispánnak első feleségétől, Ágotától (Bakócz Tamás unokahúgától) született egyetlen fia, 1524-től szerepel oklevelekben (T. 56 [1942]: 70–3). Apja halála után 1526–1528-ig a szentgotthárdi apátság kegyura (KALÁSZ ELEK, A szentgotthárdi apátság birtokviszonyai és a ciszterci gazdálkodás a középkorban. Bp., 1932. 173–4), az apátsági birtokot haláláig megtartja (Szentgotthárd 86–7). 1535-ben halt meg, özvegye Stubenberg (Sthwmberger) Orsolya, esetleg Erzsébet volt (T. i. h.; NAGY 10: 531).

[4]Dobra vára, Vas megye, Felsőlindvától északnyugatra (ma Neuhaus am Klausenbach, Ausztria).

[5]Utána *ÿoga* kihúzva.

[6]Thurzó egy *x*-szerű jelet használ általános rövidítési jelként latin és magyar szövegben egyaránt, l. **68.** A levél további részében minden *kx* átirat így értelmezendő.

[7]Ődöngő Ábel eddig közölte a levelet.

[8]Utána kihúzva *ÿz*.

[9]Az *ÿ* utólag van betoldva részben a szó fölé.

[10]Feltehetően Báthori András tárnokmester, aki a királyi tanács tagja, s ilyen minőségében közbenjárhatott *az Bathyanj vrban dolga*-ban.

[11]Utána *az* kihúzva.

[12]Pekry Lajos.

[13]Batthyány Orbán, a család Fejér megyében birtokos ágának tagja, Batthyány Ferenc bán rokona (Nagy 1: 240; pk. 109). II. Lajos titkára, Gritti bizalmas embere, János király, majd Izabella királyné híve. Fráter György politikai ellenfele volt, lehetséges, hogy a barát mérgeztette meg őt 1547-ben (Budai 1: 181–2).

[14]Valószínű, hogy Batthyány Orbán Habsburg-fennhatóság alá került birtokainak megtartásáról van szó (l. **121.**).

[15]Sempte, Nyitra megye, Szereddel szemben a Vág bal partján (ma Šintava, Csehszlovákia).

120.

Laibach, 1533. június 19.
HÉDERVÁRY LŐRINC LEVELE HÉDERVÁRY ISTVÁNHOZ

Öccsétől új híreket hallott, beszámol betegségéről, kéri, hogy szabadítsa ki fogságából.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 7.)
- (Papíron.)
- —
- HédOkl. 2: 61–2.

Eochem trincelbolÿ[1] ÿrt vala minap leuelet: kÿt ennekem pÿnkest nap elot valo penteken[2] adak meg: kÿbe ennekem nagy eoromelÿ ÿrÿ: hogÿ fancÿ Borbala[3] ÿrta volna nekÿ hogÿ ÿmar meg zabadűlnank: azert ÿmar eo hvÿ rwhat ÿs cÿnaltattot volna az vthoz: de mÿert az vegebe azt yrÿa hogÿ te .k. felol ket eztendeÿe hogÿ semÿ hÿrt nem halot volna enÿ: azon ſemÿt nem erowlok: mert tűdom hogÿ nem lehet: ÿrÿa azt ennekem hogÿ azt halotta volna hogÿ meg neoztelÿ volna: es fekete mÿhalnet[4] vetted volna: mÿnt ennekem ÿs kochan[5] yzente vala az harmadig eztendeobe: hogÿ elÿ akarnad venÿ: de enÿ akor ſem hÿzem vala: maſt penÿg ez pÿnkeostbe egÿ horwat vrhoz ment ferhez: azt ÿs ÿrÿa az enÿ eochem hogÿ bakÿt palÿ ez farſangba volt volna nala kÿ erette felote ÿgenÿ[6] keoneorgot volna kocanak: es hogÿ kerÿ volt eochemet hogÿ meg mondana holÿ hedervarat[7] az falba raktad volna az aranÿ forÿntokat:[8] es eo meg valtana: de hogÿ ezt elÿ hagÿvan az enÿ dolgomhoz terÿek: bÿzon mondom hogÿ nagÿ choda lenÿ az te mÿrolank valo ÿlÿ ÿgenÿ elÿ feletkedeſſed hogÿ enÿ ydeÿk mÿnekÿnk chak lewelet ÿs kemelel es roſtelel kyldenÿ: maga ÿolÿ twttad az enÿ nagÿ bettegſegemet kybe meg maſtÿs alÿg vagok: mert pÿnkeoſt keden meg betegÿlek hvÿonan[9] maſſelÿ hettÿg voltam olÿ eros betteg hogy ſenki ky lattot nem monta hogÿ meg nem halnek: azert kerlek zerelmes vram hogÿ lukach deakot ne keſlÿed hanem mÿntelÿ hamarab lehet bochaſd vÿza hogÿ halhaſak hÿrt feloletek es az mÿt ÿrtam kyld meg mÿnd ÿeleſbenÿ az magar azonak az lowat kerlek ÿſtenert hogÿ kÿlÿ ÿot: ſoha enÿ velem ÿoban nem thehec mÿnt ha ÿot kÿldez: XXVII renes forÿntot[10] adot az vta hogÿ ÿt vagok ez harom estendobe: engem ravmbergernek ayalottalÿ vala hogÿ eo gondot vÿſelne rolam: ſenkÿ ÿt ennekem keveseb yoval eo nalanal nem volt: ſeot ÿnkab az mÿnt ertem eo volt oka az enÿ nomorűſagomnak: ha eo akarta volna[11] tehete volna hogÿ enÿ ſemÿ nomorvsagot nem ſenvettem volna: auspergernek az agarokat: es az doktorokrolÿs gondot vyſelÿ: mert engem olÿ bettegſegbolÿ gogÿtanak meg hogÿ mÿnd ez vylag chodalÿa hogÿ enÿ abolÿ meg gogűltam: az apotekarÿvs az vruoſagert kyket ket eztendębe ream kentek es ynom attak mÿndenap eotfen forÿntra ÿrta azert ha ÿsten adagangÿa hogÿ az bekeſeg meg leent kÿt varz es erettem be kÿldendez: ezt ezert ÿram hogÿ engem elÿ nem bocattnak azyg mÿg ezeknek meg nem fÿzettÿnk azert ha ten magad nem ÿvhech kylÿ penzt anÿt hogÿ keolcſegre ys eleg legen mert enÿ azt fogattam mÿkor feolotte ÿgen betteg valek hogÿ azyg haza nem megek ha ÿſten meg zabadit hanem elozer rokonada[12] megek harom nap ÿnelÿ oda mehetek harom nap ÿſmeg meg ÿvhettek azert zerelmes vram attÿam mÿnd ezekrolÿ vyſelÿ gondot ha engem zerech ÿsten tarchon mÿnden yoval es halaſa anÿra halalvnkat hogÿ lathaſvk echer egÿmaſt datum in lublyani feria quinta ante festum Johanis babtizte 1533

az te k zegen elÿ feledet meg
nomorodot fÿad hedervary Leorÿnch.

azt ÿs yrta eocem hogÿ Bakÿt nekÿ azt monta volna hogÿ erdelÿ kamara ÿſpan volnalÿ: ha vgÿ vagon kerlek hogÿ lvkachy deakot tarcis meg tenmagad: meg elegÿthetted.

Jegyzetek:

[1]Trencsén.

[2]1533. május 30.

[3]Fáncsy Borbála († 1564) Somogy megyei családból való, ekkor valószínűleg Pemflinger István királyi főkamarásnak (BESSENYEI 16), 1540-ben pedig már Balassa Zsigmondnak a felesége (TAKÁTS, Asszonyok 146). A Fáncsy és a Héderváry család rokonságban állt egymással, Héderváry István sógora Fáncsy Imre volt (NAGY 5: 75).

[4]Bothka Katalin, Szerdahelyi Imreffy (Fekete) Mihály özvegye (HédOkl. 2: 85–91). Férje, aki 1527-ben budai várnagy és Fejér megyei ispán volt, 1528-ban még élt (T. 18 [1900]: 125), 1532-ben már halott (HédOkl. 2: 52). Katalin 1537-ben ment ismét férjhez, ezúttal Frangepán Farkashoz (HédOkl. 2: 92–3), aki 1546-ban halt meg (NAGY 4: 247–8).

[5]Hans Katzianer.

[6]Utána *g* áthúzva.

[7]Hédervár, Győr megye, Győrtől északnyugatra.

[8]Bakics Pál I. Ferdinánd királytól nyert adományt Héderváry István szigetközi birtokaira 1532-ben (HédOkl. 2: 51), s a hédervári kőházat kincs után kutatva 1534 decemberében leromboltatta (HédOkl. 2: 139–40).

[9]Utána *eg* áthúzva.

[10]*Rénes forint* 'rajnai forint, Dél-Németországból származó, számítási pénz; kb. 80 magyar dénár az értéke 1530-ban' (MGSz. 8 [1901]: 320; HUSZÁR LAJOS, Habsburg-házi királyok pénzei. 1526–1657. Bp., 1975. 46–7).

[11]Utána *fer* áthúzva.

[12]*Rokonádá*, azaz *rokonádra* 'búcsújárásra'. A szó Rocamadour francia búcsújáróhely magyar nevének köznevesülésével alakulhatott ki (1. MNy. 13 [1917]: 124; **50.**).

121.

Fejérvár, 1533. június 22.

BATTHYÁNY ORBÁN LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Közös birtokügyeikről és a portai hírekről tájékoztatja.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának jelzetlen és beosztatlan misszilisei között.)
- (Fél ív papíron, kívül papírfelzetes zárópecséttel, melynek címere fölött V B betűk állnak.)
- —
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 449. egy részletét; IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 353–4.

Zolgalatomath
ayanlom k. jo
vram es jo batiam.

Az bathyan[1] dolgath en mast megh nem zerezhetem megh az en vram Gubernator[2] megh nem jw. W kedyk nem kesyk hyggye megh ke: hogh' ottan megh zerzem.

az[3] en[4] dolgomra vysellyen kondoth k: merth ha en thudnam[5] hogh' k: myath el mulneyek ne talantan en egyeb vttal[6] megh zerezhetthnem,[7] de en inkáb[8] akarnam[9] k: meğ[10] zolgalnom hogh nem[11] mynth masnak. Chyoda mely igen kesenek thechýk[12] neheznek, hogh' az k: leuelebewl halokatast erthek.[13]

Gubernatortwl leuelem jwtha constantinapolbol, hogh az orzagoth eppen mynden el zaggatas nekwl Janos kyralnak az my k: wrunnak, zerzy chyazar ẘ felsege.[14] waryak chyak az Karól chyazar leueleth emberethys.[15]

Kerem k: hogh az chyallowyth[16] jozagath erezze meg k: merth en azt regen kyralthwl neky zerzettem mynden jo igassaggal. Merth ha k: wteth banthany akarya benne abbol sok dolok tamad soha k: nem lezen, legyen k: egessegbe mynd angyommal[17] egyetembe. Feyerwaroth[18] 22 juniosnak 1·5·3·3· eztendebe.

Vr(banus) batth(yani) (manu) propria

Címzés:

Magnifico domino Francisco de Batian comiti Castriferrei, domino fratri observandissimo.

Jegyzetek:

[1]Battyán, Fejér megye, Székesfehérvártól délnyugatra (ma Szabadbattyán).

[2]Lodovico Gritti 1533. március 25-én utazott Budáról Isztambulba, hogy megakadályozza I. Ferdinánd követeit sikeresnek ígérkező béketárgyalásukban (SZAKÁLY, Gritti 80; **118.**).

[3]Csak ezt a bekezdést közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.

[4]ŐDÖNGŐ ÁBEL szerint [a továbbiakban: Ő. sz.]: *ẽn.*

[5]Ő. sz.: *thudnã.*

[6]Ő. sz.: *uttal.*

[7]Ő. sz.: *zerezhetthnẽ.*, ponttal, s nem vesszővel utána.

[8]Ő. sz.: *inkab.*

[9]Ő. sz.: *aharnã.*

[10]Ő. sz.: *meg'.*

[11]Ő. sz.: *nẽ.*

[12]Ő. sz.: *thechyk.*

[13]Batthyány Orbán (és testvérei, Farkas és Mihály) Fejér és Somogy megyei birtokait végül 1541-ben Batthyány Ferenc és Kristóf kapja meg I. Ferdinándtól (KÁROLY, Fejér 3: 188).

[14]Az év elején ugyanis az a téves hír terjedt el, hogy Szulejmán átengedi I. Ferdinándnak Magyarország egyes részeit (l. a portai tárgyalásokról: **118.**).

[15]Isztambulba V. Károly megbízottját várták a hivatalosan csak I. Ferdinándot képviselő Cornelius Duplicius Schepper helyett (SZAKÁLY, Gritti 82).

[16]Feltehetően a szlavóniai Csavlovics család (SIEBMACHER, Horvát 219) egyik tagjáról van szó.

[17]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.

[18]Székesfehérvár, Fejér megye.

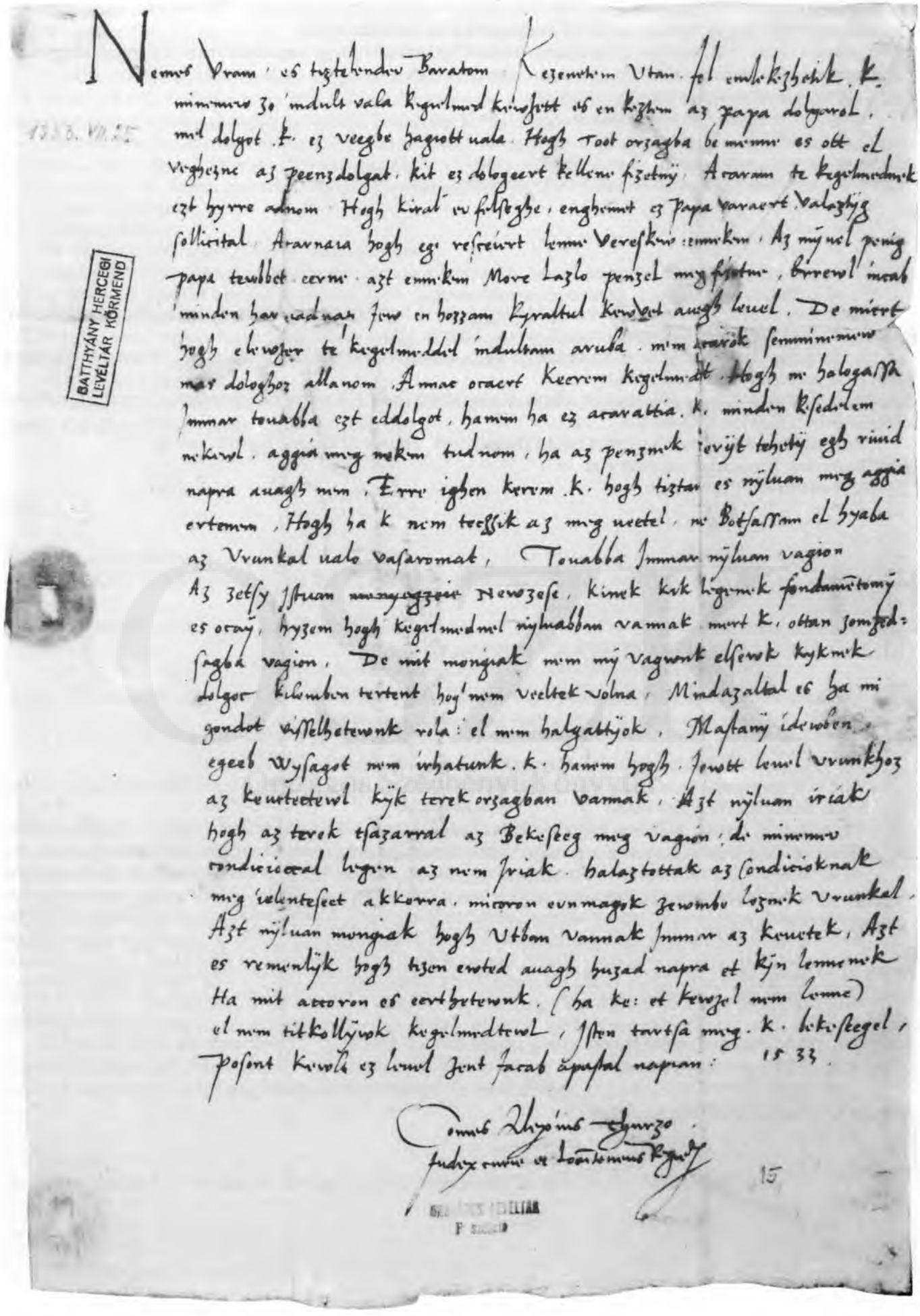
122.

Pozsony, 1533. július 25.

THURZÓ ELEK LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Várja Batthyány válaszát, hogy megveszi-e tőle Pápa várát, vagy nem, mert Ferdinánd király is igényt tart rá. Békét kötöttek a törökkel, de a feltételeket a követek csak hazatérésük után mondhatják el.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 15.
- 21,5 × 30 cm-es papíron, zárlatán felzetes gyűrűspecsét vörös viaszban, melyben Thurzó címeréből csak a három rózsa látszik (l. **174.**). Egy fólió.
- Pápa várát és városát 1528-ban kapta királyi adományul Thurzó Elek (SEBESTYÉN, Pápa 23). A várat később Török Bálint akarta megszerezni, s cserébe Vágbesztercét ajánlotta, amit János királytól akart elfoglalni; ezt az ügyet akkor I. Ferdinánd nem támogatta (PodmOkl. 2: 455–6). A levél keletkezésekor, 1533-ban azonban már a király is szorgalmazza Pápa átadását Töröknek (SEBESTYÉN i. m. 23–4), Thurzót pedig – tekintetbe véve a János-párti urak körében végzett sikeres „térítő" tevékenységét – bőséges adománnyal kárpótolja: 1534-ben testvérével, Thurzó Jánossal együtt megkapják Trencsén és Szucsa várát, valamint a trencséni és nagyszombati harmincadot, továbbá unokaöccse, Thurzó Ferenc pedig a nyitrai püspökséget (PodmOkl. 3: XXX–I), amit 1530-ban Podmaniczky István halála után még Török Bálint kapott (ETE. 2: 75–6). Thurzó Ferenc azonban csak nagybátyja halála után 1544-ben foglalhatja el a püspöki széket (ETE. 4: 341, 351–4).
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 448–9. egy részletet közöl csak; IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 354–5. a címben sajtóhibával: 1539-es évszámmal.

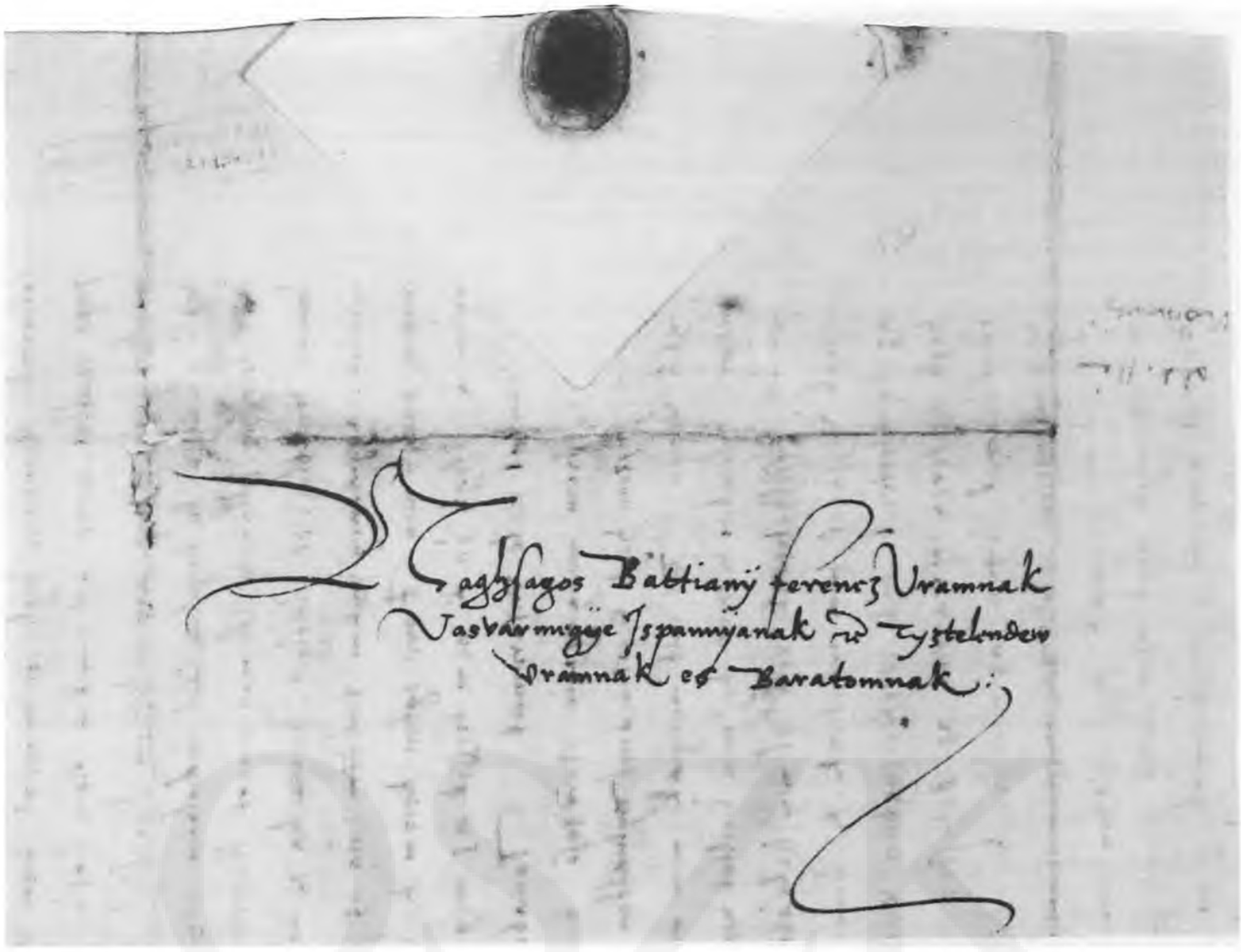
Nemes Vram, es tiztelendew Baratom Kezenwkrw Vtan fel emlekezhetik. k.
minemew 30 indult vala kegyelmed kiwzott es en kzthw az papa dologrol,
mit dolgot .k. ez veegbe hagiott vala. Hogh Toot orszagba be mennw es ott el
Vghezne az penzdolgat. kit ez dologeert tellenw fizetnij. Aranam te kegyelmednek
ezt hyrre adnom Hogh kiral w felsegbe, enghemet ez papa varaczt valazhig
sollicitalt. Aranara hogh egi reszeurt kemw Vereskew zemekre, Az mynet penig
papa tewlbet cernw azt emnekw Mowe Lazlo penzel mgfizetw, birewl meab
minden harczadnal jew en hozzam kyraltul kiwlgt augh lewel. De mert
hogh ekwsgher te kegyelmeddel indultam aruba. mint arwsok semminemew
mas dologhoz allanom. Annac oraert Kerem kegyelmedet. Hogh m halogassa
Immar touabba ezt eddolgot, hamem ha ez aranabtia. k. minden kisedelem
nelkwl. aggia mg nekem tudnom, ha az penzmek ievijt tehetij egh rwid
napra augh nem. Erre ighen kerem .k. hogh tiztes es nyluan mg aggia
ertemem, Hogh ha k nem teoszik az mg uetel, w Botsassam el hyaba
az Vrunkal ualo vasaromat, Touabba Immar nyluan vagion
Az zetsy Jstuan ~~mnyuszeir~~ Newzese, kinek kik hgemek fondamentomij
es orauj, hyzem hogh kegyelmednel nyhaabban vannak mert k. ottan somjedsagba vagion, De mit mongiak nem mj vagunk elsewk kykmek
dolgot kulomben tertent hog nem veeltek volna, Mindazaltal es ha mi
gondot visselhetewnk rola: el nem halgattjok, Mastanj ideiben
egeeb Wysagot nem irhatunk. k. hamem hogh Jewett lewel vrunkhoz
az keuetetewl kyk terek orszagban vannak, Azt nyluan irjak
hogh az terek tsazarral az Bekesseg mg vagion; de minemew
condicziokkal legien az nem Jriak. halaztottak az condicioknak
mg ielentesect akkorra, micoron eunmagok zewmbe lesznek vrunkal.
Azt nyluan mongiak hogh Vtban vannak Immar az keuetek, Azt
es remenlyk hogh tizen euetd augh huzad napra et kjn lennenek
Ha mit azeroen es eerthetewnk. (ha ke: et kewzel nem lenne)
el nem titkollyuk kegyelmedtewl, Jsten tartsa mg. k. bekesseggel,
Posont Kiwlt ez lewel Jent Jacab apostal napian: 1533.

Comes Thwrzo Elek
Judex curiae et Locumtenens Regius

15

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

122. Thurzó Elek levele Batthyány Ferenchez (Pozsony, 1533. július 25.) 1r

122. 1v

Nemes Vram, es tıztelendev Baratóm, Kezenetem Vtan. Jol emlekezhetik .k. | minemew zo índult vala kegıelmed kewzett es en keztem az papa dolgarol, | mel dolgot .k. ez veegbe hagıott uala, Hogh Toot orzagba be menne es ott el | veghezne az peenzdolgat, kit ez dologeert kellene fizetnÿ, Acaram te kegelmednek | ezt hyrre adnom Hogh kiral' ev felseghe, enghemet ez papa varaert, valaztÿg | sollicital, Acarnaıa hogh eg' resceíert lenne Vereskew:[1] ennekem, Az mÿuel penig | papa tewbbet eerne, azt ennekem More lazlo[2] penzel meg fizetne, Errewl íncab | minden har[m]adnap[3] Jew en hozzam kyraltul kewvet auagh[4] leuel, De míert | hogh elewzer te[5] kegelmeddel índultam aruba. nem acarok semmínemew | mas dologhoz allanom, Annac ocaert keerem kegelmedet,[4] Hogh ne halogassa | Jmmar touabba ezt eddolgot, hanem ha ez acarattia. k, minden kesedelem | nekewl, aggía meg nekem tudnom, ha az penznek zerÿt[4] tehetÿ egh riuid | napra auagh nem, Erre ighen kerem .k. hogh tiztan[4] es nÿluan meg aggia | ertenem, Hogh ha k nem teczzik az meg ueetel, ne Botsassam el hyaba | az Vrunkal ualo vasaromat, Touabba[6] Jmmar nÿluan vagion | Az zetsy Jstuan[7] Newzese, kinek kık legenek fondamētomÿ[8] | es ocaÿ, hyzem hogh kegelmednel nÿluabban vannak, mert k, ottan zomzed:|sagba vagion, De mit mongíak nem mÿ vagwnk elsewk kyknek | dolgoc kılemben tertent hog' nem veeltek volna, Mindazaltal es ha mi | gondot vísselhetewnk rola: el nem halgattÿok, Mastanÿ ídewben | egeeb Wysagot nem írhatunk .k. hanem hogh, Jewtt leuel vrunkhoz | az keuetectewl kÿk terek orzagban vannak, .Azt[9] nÿluan íríak | hogh az terek tsazarral az Bekeseeg meg vagion:[10] de minemev | condicioccal legen az nem Jriak. halaztottak az Condicioknak | meg ielenteseet akkorra, micoron evn magok zewmbe leznek vrunkal, | Azt nÿluan mongiak hogh Vtban vannak Jmmar az keuetek, Azt | es remenlÿk hogh tızen ewted auagh huzad napra et kÿn lennenek | Ha mit accoron es eerthetewnk. (ha ke: et kewzel nem lenne) | el nem titkollÿwk kegelmedtewl, Jsten tartsa meg .k. bekeseegel, | posont kewlt ez leuel zent Jacab apastal napıan: 1533.

Comes Alexíus Thurzo,
Judex curıe et locu*m*tenens Regıe M*aiestatis*

Címzés:
Naghsagos Battianÿ Ferencz Vramnak | Vasvarmegÿe Jspannÿanak *etc* Tyztelendew | Vramnak es Baratomnak:

Jegyzetek:

[1]Vöröskő.

[2]Móré László csulai Móré Fülöp pécsi püspök öccse. 1514-ben királyi kamarás (FÓGEL, II. Ulászló 66), 1523-ban főétekfogó (FÓGEL, II. Lajos 25). 1526-ban feleségül vette Újlaky Lőrinc özvegyét, majd I. Ferdinándtól adományul kapta az Újlaky-birtokokat, köztük Palota várát is, ahonnan 1533 áprilisában verik ki János király hadai török segédcsapatokkal (SZÍJ REZSŐ, Várpalota a török világban. Bp., 1966. 7–8). Vöröskő várát 1528-ban vette zálogba Thurzó Elektől (BOROVSZKY, Pozsony 44). 1537-ben Eszéknél harcol, 1543-ban török fogságba esik, és Konstantinápolyban hal meg 1554 után (BUDAI 2: 454–5).

[3]A hajtáson lyukas a papír.

[4]A szakadás miatt nehezen olvasható.

[5]Ettől a szótól az *allanom* szóig közölte több hibával ŐDÖNGŐ ÁBEL.

[6]Ettől a szótól a *vannak* szóig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL úgy, mintha az előző mondat folytatása volna.

[7]Utána kihúzva *menyegzeie*.

[8]Az *ÿ* feletti két pont egybefüggő vonalnak látszik.

[9] Az *A* betű *t*-ből van javítva.

[10]A Hieronymus de Zara által folytatott béketárgyalásokról van szó (vö. **118.**).

123.

Söjtör, 1533. december 8.
PELÉRDI ÁDÁM LEVELE NÁDASDY FERENCHEZ

Kéri, hogy ne követelje Horvát Mihálytól az adósságot, mert bár nagyon szegény ember, mégis híven szolgál.

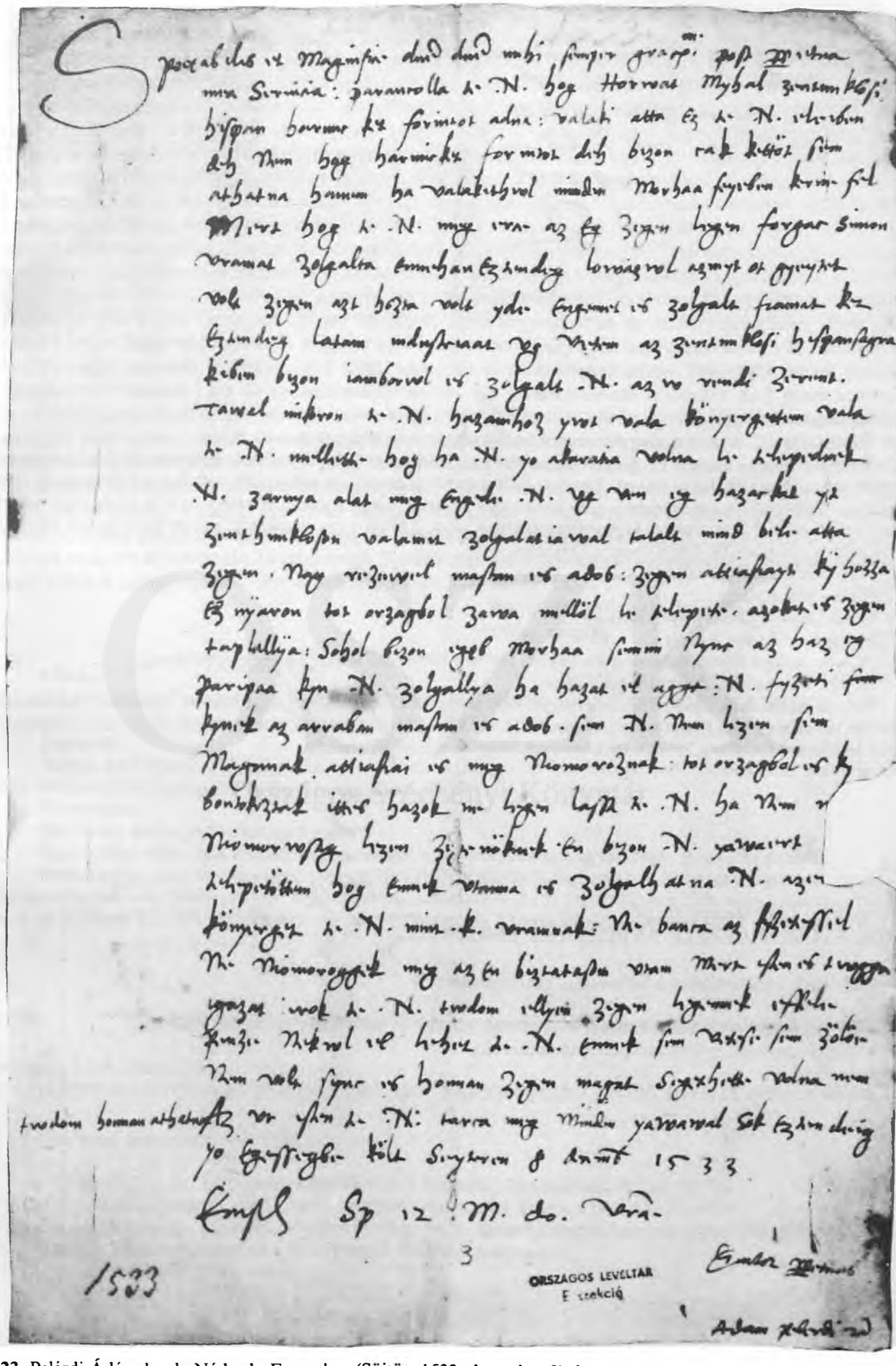
- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 25. cs.
- 21,5 × 32 cm-es papíron, zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 141–2.

Spectabılıs et Magnifice d*omi*ne d*omi*ne mıhi semper grac*iosissi*me, post p*er*petua | mea Seruicia: parancolla te .N. hog Horwat Myhal zentmıklosi[1] | hispan harmıc ket forintot adna: valaki atta Ez te .N. eleıben | deh Nem hog harmicket forıntot deh bızon cak kettőt sem | athatna hanem ha valakıthwl minden Morhaa feyeben kerne fel | Mert hog te .N. meg erce az Eg zegen legen forgac Simon[2] | vramat zolgalta Ennehan Eztendeg lowazwl azmyt ot gyeytet | volt zegen azt hozta volt yde Engemet es zolgalt fiamat ket | Eztendeg latam ındustrıaat[3] vg vetem az zentmıklosi hıspansagra | kiben bızon iamborwl es zolgalt .N. az w rendi zerent. | Tawal mikoron te .N. hazamhoz ywt vala kőnyergettem vala | te .N. mellette hog ha .N. yo akaratia volna le telepednek | .N. zarnya alat meg Engede .N. vg ven eg hazackat yt | zenthmıkloson valamıt zolgalatiawal talalt mind bele atta | zegen. Nag rezewel mastan es ados: zegen attiafiayt kÿ hozza | Ez nÿaron tot orzagbol zawa mellől le telepete, azokat es zegen | taplallÿa: Sohol bızon egeb Morhaa semmi Nync az haz eg | paripaa kyn .N. zolgallya ha hazat el agga :N. fyzeti[4] | kynek az arraban mastan es ados. sem .N. Nem lezen sem | Maganak attiafiai es meg Nıomoroznak: tot orzagbol es ky | bontokoztak ittes hazok ne legen lassa te .N. ha Nem n[...][5] | Niomorwsag lezen ze[g]enőknek.[6] En bızon .N. yawaert [...][5] | telepetőttem hog Ennek vtanna es zolgalhatna .N. aze[...][5] | kőnyerget te .N. mint .k. vramnak: Ne banca az fyzetessel | Ne Niomoroggek meg az En biztatasom vtam Mert ısten es twgga | ıgazat irok te .N. twdom ellyen zegen legennek effele | penze Nekwl el lehet te .N. Ennek sem vetese sem zőlőe | Nem volt sync es honnan zegen magat Segethette volna nem | twdom honnan athatna[7] Az vr ısten te .N. tarca meg Minden yawawal Sok Eztendeig | yo Egessegbe kőlt Seyteren[8] 8 decemb*ris* 1533 | Eiusd*em* Sp*ectabilis* et M*agnifice*. d*ominacionis*. V*es*trae

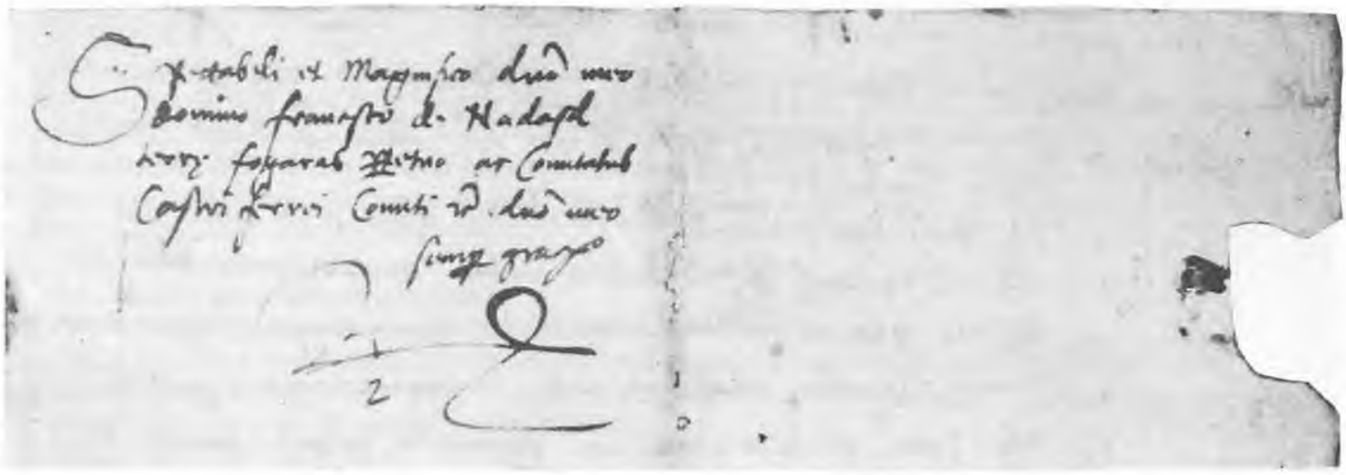
Seruıtor p*er*petuus
Adam pelerdi[9] *etc*

Címzés:

Spectabıli et Magnıfico d*omi*no meo | domino francsco de Nadasd | terrę fogaras p*er*petuo ac Comıtatus | Castriferrei Comıti *etc* d*omi*no meo | semp*er* qrac*iosissimo*

123. Pelérdi Ádám levele Nádasdy Ferenchez (Söjtör, 1533. december 8). lr

123. lv

Jegyzetek:

[1]Szentmiklós, Zala megye, Nagykanizsától északnyugatra (ma Magyarszentmiklós).

[2]Forgács Simon a ghimesi Forgách család ismert tagjával (BUDAI 2: 20–6; NAGY 4: 206) nem lehet azonos, mivel ez 1526-ban született (BÁRTFAI SZABÓ, Forgách 302), s ennek a családnak ekkor nem volt birtoka Somogy és Zala megyében. Valószínűleg a közelebbről nem ismert szentkálmáni Forgács család (CSÁNKI 2: 673) egyik tagja, mivel Szentkálmán valahol Iharosberény környékén lehetett (CSÁNKI 2: 644), s így szomszédja volt az Iharosban is birtokos (KOMORÓCZY, Nádasdi 19, 23) NÁDASDY TAMÁSnak.

[3]'Igyekezetét, szorgalmát'.

[4]Utána *sem* áthúzva.

[5]A sor végén a pecsét helye kiszakadt.

[6]A hajtáson lyukas a papír.

[7]A *nem twdom honnan athatna* a sor végére, illetve a következő sor elé utólag van betoldva.

[8]Söjtör, Zala megye, Zalaegerszegtől délre.

[9]Pelérdi Ádám deák talán a Baranya megyei Pellérdi család (NAGY 9: 205) tagja lehetett. Nádasdy Tamás cenki és sárvári udvarbírája volt (KOMORÓCZY, Nádasdi 53), 1573-ból Pelérdi Ádámnak még van levele (OL E 185. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek 25. cs.), de lehetséges, hogy ez egy másik személy.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

124.

Szentgyörgy, 1533. december 29.
BOTH GYÖRGY LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Bocsánatát kéri, továbbra is hű szolgája akar maradni.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának jelzetlen és beosztatlan misszilisei között.)
- (Egy ív papíron, gyűrűs zárópecsét töredékével.)
- —
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 355–6.

Zolgalathom vtan magam ajanlasath jrom kegÿelmednek mÿnth nemes vramnak es bÿzodalmas vramnak mÿgh Jsthen engemet es uilagban elthet mÿnd addiglan Thouaba az the kegÿelmednek reÿamualo nagÿ haragÿat erthem De mÿndenestÿlfogua kenÿergek kegÿelmed tÿle el ne uessen mÿnth illen segen megh nÿomorodoth zolgoÿat, merth lathom hogÿ en kegyelmednek semmÿt nem zolgaltham jollehet tellÿes sÿuel zolgaltam uolna ha mÿt thuttam uolna zolgalnom De ne nesze est kegÿelmed hogy en kegÿelmednek semÿt nem zolgaltham, de thugÿa kegÿelmed az en segen athÿam[1] zolgalt kegÿelmedet es nesze azt kegÿelmed Thouaba ne agÿa Jsten ast hogÿ enÿs ollÿat vetenek the kegÿelmednek ellene kÿ volna, merth en mÿgh elek vagÿ veth kegÿelmed el tÿle vagÿ nem de mÿnd eltig zolgalnÿ akarok kegÿelmednek Thouaban izenthe uala kegÿelmed az mÿ emberÿnk altal hogÿ en bÿnem volth volna hogÿ en Vÿuarat[2] nem vartatam volna ha mÿth kegÿelmed az en egÿ estendeÿg ualo zolgalatomrul akart uolna mÿelnÿ. bÿzonÿaban en kegÿelmedet akorth nem akaram buseÿthanom, merth theb bÿzodalmam volt mÿndazonalthal the kegÿelmedhes azert im kegÿelmedhes fel kÿldetthem egÿ zolgamat ha mÿuel kegÿelmed meg zegel, meg akarom kegÿelmednek zolgalnom mÿnt illen ideben meg nÿomorodot zolgaÿa kegÿelmednek kenÿergek thouaban te kegÿelmed ruhamat se feleÿtheneÿe el Bÿzon enmagam eremest menthem volna kegÿelmedhes de felthem azon hogÿ illÿen megh vthalth zegen megh nÿomorodoth zolgaÿat eleÿben sem bocÿatnaÿa the kegÿelmed ezert nem merthem the kegÿelmedhes mennem De mÿnd azon althal ne legÿek el vettet kegÿelmednek kenÿergek mÿnth nemes es bÿzodalmas vramnak Lam az vr mendenhato Jsthen egÿ fohaskodasaert embernek az ÿ bÿnet kes megh bochÿatni. Azert ha en ollÿat vetettem volna hogÿ kÿ kegÿelmednek ellene volna kÿt soha nem gondoltham ne agÿa isten gondolhatnom es ollÿat kegÿelmed ellen kenÿergek kegÿelmednek hogÿ kegÿelmed meg bochÿasa merth mÿgh en elek erek zolgaÿa akarok kegÿelmednek lennÿ Thouaban adoth kegÿelmethek ennekem az egÿ esthende althal kes penst negwen harom forintoth vgÿ thudom es egÿ vegh postot felÿnek mast alaÿa ualonak Valamÿt thezen az thebÿrÿl kegÿelmed az bor arraban es ados assonÿom ÿkegÿelme valamÿt thezen ÿkegÿelme belel Thouaba mÿ bathÿammal egÿethemben ajanlok zolgalatunkat kegÿelmetheknek es az Vr mÿndenhato Vrÿsten megh tharcha mÿnd azzonÿommal[3] egÿethemben kegÿelmetheket. Es leuel adathot zentgÿergben[4] Aprosentek nap vthan ualo hetfen 1533.

Botth gÿergh[5] az the kegÿelmed
zegen zolgaÿa

Címzés:
Magnifico domino Francisco de Bathÿan etc. comitti comitatus Castrifferreÿ domino gracioso.

Jegyzetek:

[1]Bajnai Both Ferenc Zala megyei birtokos (NAGY 2: 215). 1513-ban birtoka volt többek között Szentmiklóson (ma Miklósfa), Szentgyörgyön és Bagolán is (CSÁNKI 3: 137).

[2]Németújvár.

[3]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.

[4]Szentgyörgy vára, Zala megye, Nagykanizsától délre (ma Szentgyörgyvári hegy, Bagola határában).

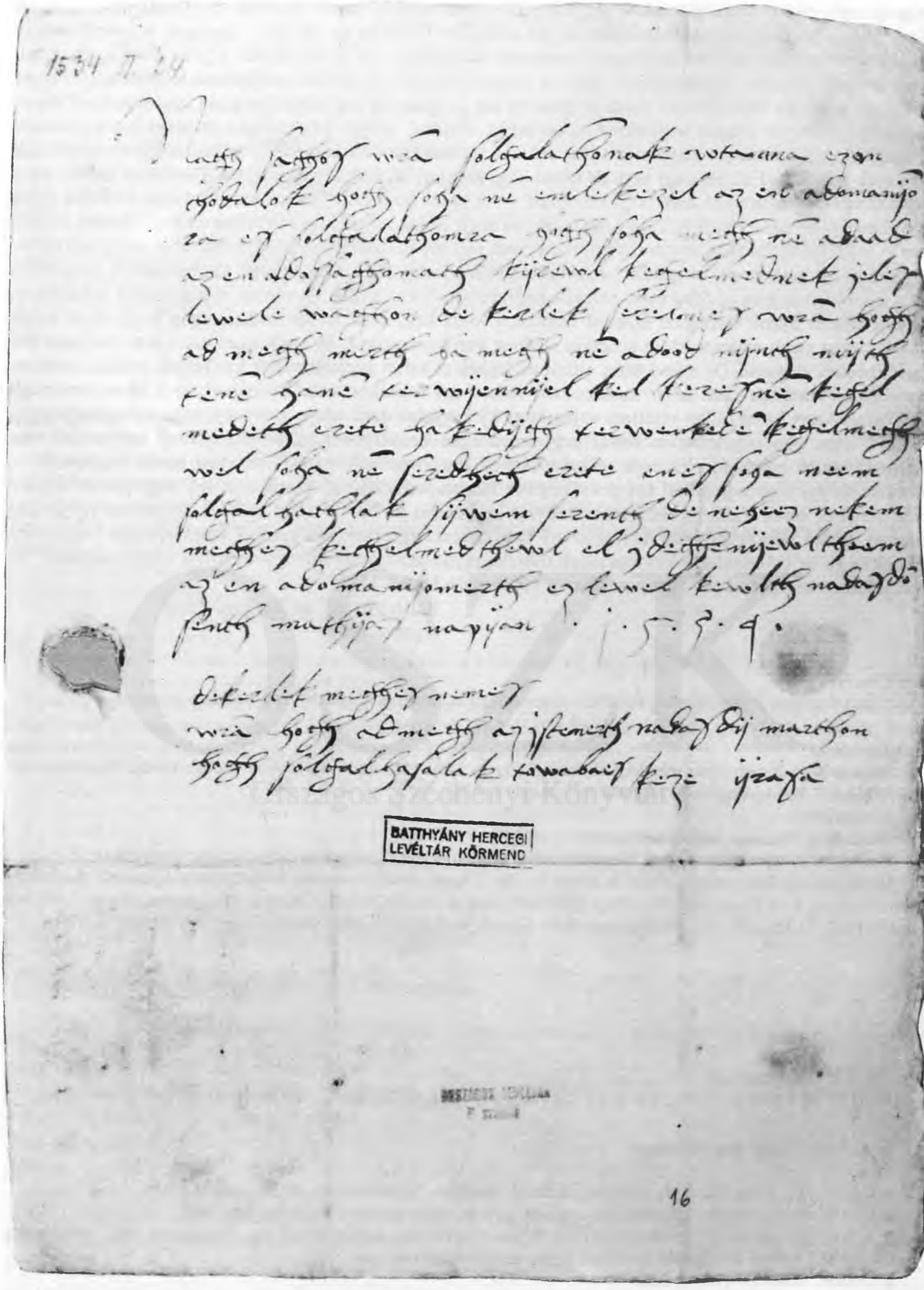
[5]Both György Zala megyei család (CSÁNKI 3: 136–7) tagja, Both Ferencnek és Batthyány Ágnesnek, Batthyány Ferenc húgának a fia (NAGY pk. 109; **158.**). 1508-ban született (NAGY 2: 215), 1542-ben Zala megyei dicator, 1549-ben még élt (PRT. 7: 122, 35), de 1566-ban már Both Gáspár védi a török ellen Szentgyörgy várát (BUDAI 1: 273).

125.

Nádasd, 1534. február 24.
NÁDASDY MÁRTON LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Kéri, hogy fizesse meg adósságát.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 16.
- 22 × 30 cm-es papíron, zöld viaszba nyomott gyűrűspecsét nyoma a zárlaton. Egy fólió.
- A levél hátoldalán egy másik kéztől ráírt, öt nevet tartalmazó kifizetési lista van följegyezve, mely valószínűleg azonos korú, és feltehetően a címzett egyik deákjától származhat.
- IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 356.

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

125. Nádasdy Márton levele Batthyány Ferenchez (Nádasd, 1534. február 24.) 1r

125. 1v

Nagh saghos wrā solgalathōnak wtanna[1] ezon[2] | chodalok hogh soha nē emlekezel az en adomanÿō|ra es solgalathomra hogh soha megh nē adaad | az en adossaghomath kÿrewl kegelmednek jeles | lewele waghon de kerlek serelmes wrā hogh | ad megh merth ha megh nē adood nÿnch mÿth | tenē hanē terwÿennÿel kel keresnē kegel|medeth erete hakedÿgh terwenkedē kegelmegh|wel soha nē seredhech erete enes soha neem | solgalhathlak sÿwem serenth de neheez nekem | meghes keghelmedthewl el jdeghenÿewltheem | az en adomanÿomerth ez lewel kewlth nadasdō | senth mathÿas napÿan .İ.5.3.4.

nadasdÿ marthon
keze ÿrasa

dekerlek meghes nemes | wrā hogh ad megh az jstenerth | hogh solgalhasalak towabaes[3]

Címzés:
Ezlewel adassech nagh saghos | wrānak bothÿanÿ ferenchnek az | en wrānak

Jegyzetek:
[1]A két *nn* betűnek eggyel több lába van.
[2]Az *o* betű *e*-ből javítva.
[3]Az utóirat az aláírással van egy vonalban.

126.

Sempte, 1534. március [4.]
VIZKELETY TAMÁS HEFFELMAR ANDRÁSHOZ ÍROTT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

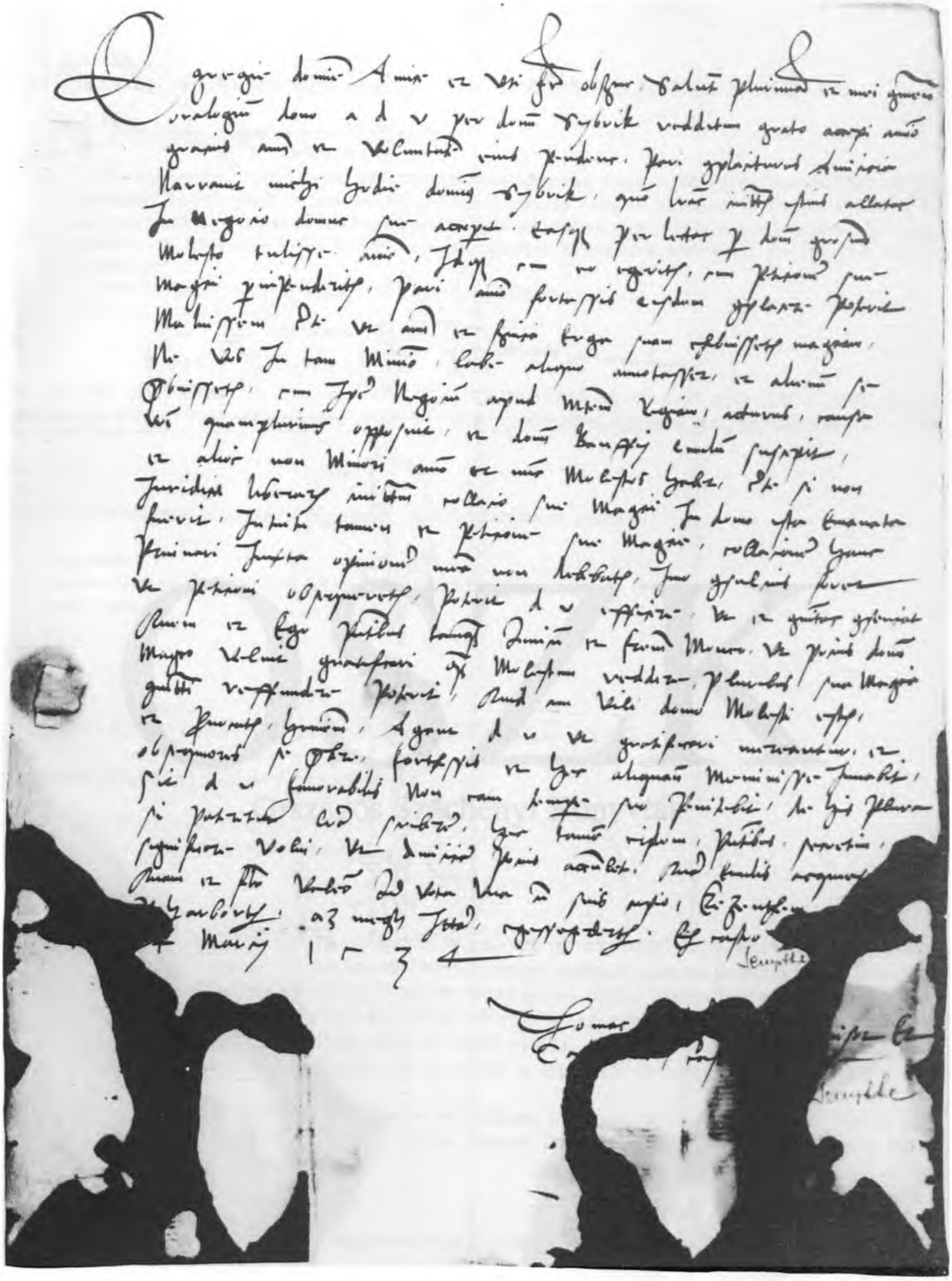
- ŠOKA v Trnave Magistrat mesta Trnavy, Missiles.
- 22 × 29 cm-es, tintafoltos papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- A levél napi keltezését a tintafolt miatt nem lehet egyértelműen megállapítani.
- —

[...] kezenthem [...][1] | poharborth, az megh Ittā, egessegederth. Ex castro se[mpthe][1] | [...]4 Marcÿ 1534
Thomas Wÿzke[lethy[2] prov]isor[1] Et
Ca[stellanus][1] cast[ri sempt]h*iensis*[1]

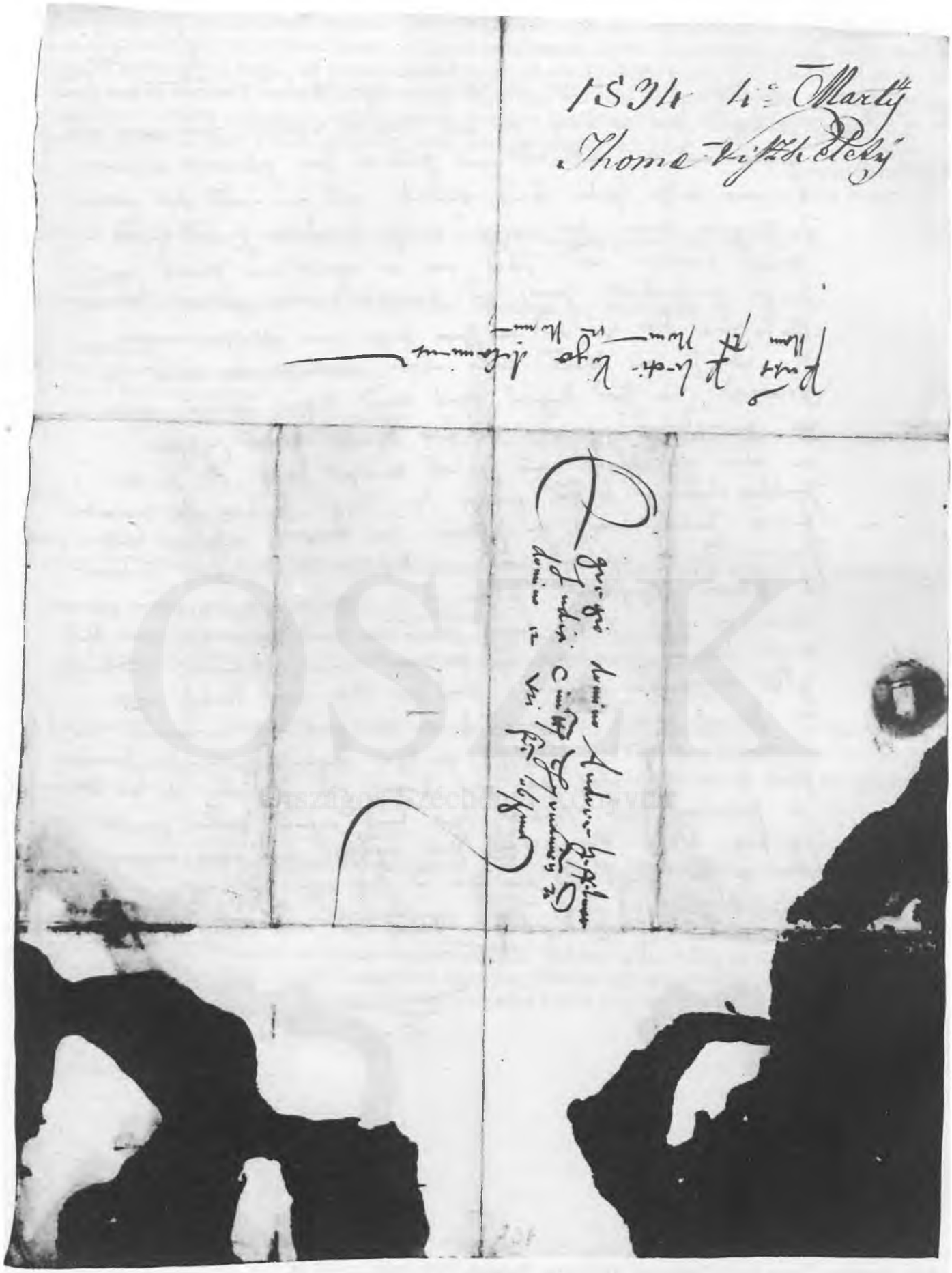
Címzés:

Egregio domino Andree heffelmar | Judici Ciuit*atis* Thyrnauien*se etc* | domino et vti fr*atr*i obs*erva*nd*issimo*

Jegyzetek:
[1]A szót tintafolt takarja.
[2]Vizkelety Tamás feltehetően a Pozsony megyéből származó Vizkelety család (Nagy 12: 234–9) tagja, bár Nagy Iván nem tudja az ő személyét (12: 237) a családfához kapcsolni. 1534-ben bírja zálogban Kisrippényt (Bártfai Szabó, Forgách 434), s a szomszédos Nagyrippényben birtokos a család később is (Sziklay–Borovszky, Nyitra 80).

126. Vizkelety Tamás levele Heffelmar Andráshoz (Sempte, 1534. március [4.]) 1r

126. 1v

127.

1534. április 12.
BATTHYÁNY FERENC BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ ÍRT LEVELÉNEK MONDATAI

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárában.)
- —
- TAKÁTS SÁNDOR két helyen idéz két különböző részletet Batthyány Ferenc 1534. április 12-ei leveléből. Mindkét közlésében Batthyánynak az öccséhez írott leveléről szól, aki minden bizonnyal Batthyány Kristóf, a bán unokaöccse. Mivel az eredeti nem áll rendelkezésünkre, nem tudjuk, hogy valóban ugyanannak az egy levélnek részletei-e. A MNy.-beli közlés betűhív, a másik azonban modernizált helyesírású, így ezt mi is csak így közölhetjük.
- 1. ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁCS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 229–30.
  2. TAKÁTS, Asszonyok 38.

1.

de a germek lowat a fwre bochasd ha toabb nem chak eg hwzad napyg[1] mert meg sokta a fwwet, ha meg nem etetyk wele a fwwet tehat elwez a lo, nam[2] talalz ot eleg retet, bochasd rea nyhan napyg

2.

Oly emberekkel tarts társaságot, kik gonosz példát ne adjanak neked...

Jegyzetek:
[1]*eg hwzad napyg* ŐDÖNGŐ ÁBEL közlésében dőlt betűkkel van.
[2]*nam* 'ugyanis'.

128.

Trencsén, 1534. május 3.
HÉDERVÁRY GYÖRGY LEVELE HÉDERVÁRY KATALINHOZ

Reméli, hogy rövid időn belül megszabadul.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 9.)
- (Papíron, gyűrűs zárópecsét nyomával.)
- —
- HédOkl. 2: 71.

En io hugom: keſenethemnek uthana aÿalom en magamath .k. Jo hugom im kildetem k:[nek] az en fogol tarſomtul egÿ zep olaſz himeth[1] Imegre ualoth. kerlek io hugom ueged io neuen ez keueſeth mÿnth illen zegen fogoltul. Touaba kerlek ſemith ne bankogial merth Reuid napon hÿſem ÿſtenth hogi meg ſabadulok akor mÿndeniteknek elegeth viſek. merth ſoha zeb hÿmeketh nem lattam mÿnth olacz orſagbol hoznak.

Keſen en ſomal ÿo hugom az atthÿaffiaknak mÿnd nÿaÿan. Jo hugom ha ez Leuel wÿue Sÿm...nſkj Janos oda mened hozathok tahat fogadÿatok ÿo neuen w kegelmeth es agiatok ualami egi ingeth nekj aÿandekon.

Hÿſem Jſtent ÿo hugom hogy[2] reuid napon meglathom kegelmetheketh. Ez en dolgom felel ez leuel viuetil tudakozek .k. Jſten tarcÿon mÿnden Jouaval. Datum Trinchinii die dominico post Philipi et Jacobi apostolorum, Anno 34.

Georgius Hederwarj
vinctus manu propria.

Fanczi Borbalaſon keſenetÿth ÿſente kegelmetheknek mÿndnÿaÿan.

Címzés:
Ez leuel adaſek az en jo hugomnak Hederwarj Katherinanak.

Jegyzetek:
[1]'Hímzést'.
[2]Utána törölve: *ké*.

129.

Gorbonok, 1534. május 3.
TAHY JÁNOS BATTHYÁNY FERENCHEZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATAI

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 48277.
- 20,5 × 25,5 cm-es, vízfoltos papíron, kívül vörös viaszba nyomott, felzetes, gyűrűs zárópecséttel, melyben három harántcsíkkal osztott pajzs látható. Egy fólió.
- A latin levélben Zrínyi János érkezéséről és háromszáz forint adósságáról tájékoztatja Tahy a címzettet, továbbá arról, hogy Zrínyi neheztel Batthyányra, mert az mások jelenlétében szidalmazta.
- IVÁNYI: MNy. 43 [1947]: 158.

Magnifice domine et frater nobis honorande, salutem et nostrj commendacionem, Bene | constat dominacioni vestre. magnifice. aduentus, .spectabilis. et magnifici domini. Joannis zrinÿ[1] filÿ nostrj cumeo | multa fuimus locutj, qui libenter dominico proxime venturo (si no) | recederet dominacioni. vestre. magnifice. cum eadem comparent, et quia illos trecentos ducatos | quibus debetur .dominacioni. vestre magnifice. portare nequiuit, nos .dominacioni. vestre. magnifice. de pecunia | nostra illos deputabimus, et litteras .dominacionis. vestre. magnifice. portabimus quando coram | Erimus, dominaciones. vestre. magnifice. litteras obligatorias domino filio nostro dant eodem. tempore, Tandem maxime conqueritur nobis Idem dominus filius noster | Joannes zrinÿ, Quod illum coram nicolao mernÿawchÿth[2] et Georgio | zÿmÿgh[3] illicitis verbis alicuisset, Quod litteras incumulum ad fidem agregaret[4] | Et vt non preualent fides sua decim denarios, sed nos non credimus | vt essent dicta. dominacioni. vestre. magnifice. si vero sunt, Agebwl ÿartal lacÿk | hogh dilesthwotal,[5] nemkelwth wona hertelenkwdnwd, | kÿrwl Tubet zolonk mÿkorth zembe lÿzenk, de recessu suo et | de premissis relacionem expectamus, Jn reliquo eandem felicissime | valere optamus Ex Gorbonok[6] dominico Cantate Anno domini .1.5.3.4.

Joannes de
Thah *etc*

Címzés:
Magnifico domino francisco de Batthÿan *etc* | Committj Comitatus Castrj ferrej *etc* domino | Et fratrj nobis honorando

Jegyzetek:

[1]Zrínyi János († 1541) Zrínyi Miklósnak, a szigetvári hősnek a testvére (BUDAI 3: 437; NAGY 12: 435, 439; MHHD. 29: 25–8). 1539-ben részt vesz Katzianer meggyilkolásában (MHHD. 29: 9–11). Felesége Tahy János leánya, Anna volt (TAHY, Tahyak 56, 69).

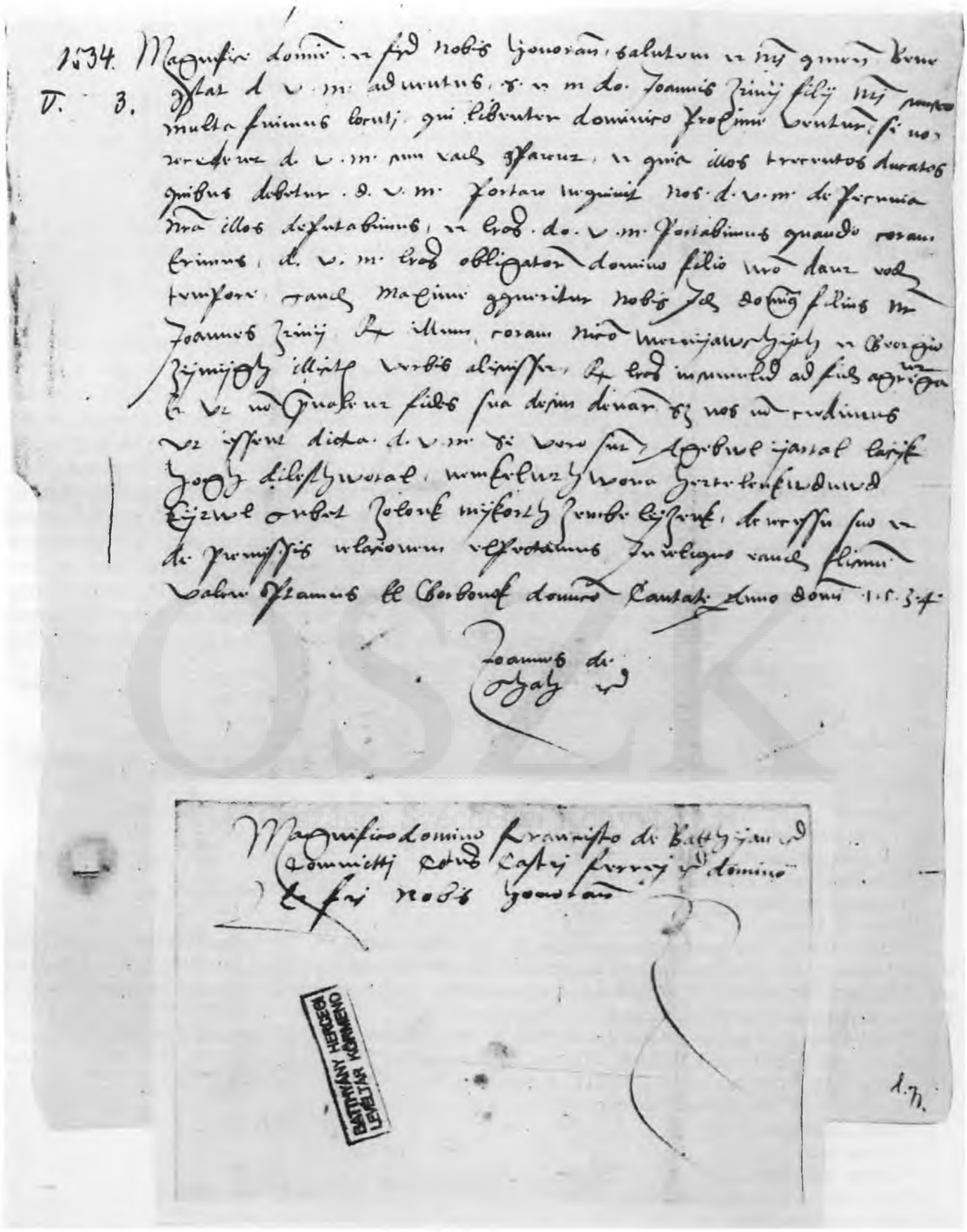
[2]Mernyavcsics Miklós, törzsökös horvát (brezovicai) család (SIEBMACHER, Horvát 117) tagja.

[3]Szimics György (goricai) horvát nemes, említik 1520-ban (MHHD. 38: 324), 1530-ban (MOE. 1: 306, 308), 1535-ben (MHHD. 30: 125). 1534-ben a horvátországi rendeknek I. Ferdinándhoz küldött követe (MOE. 1: 479, 493–4).

[4]Az utolsó szótag, *ret*, a szó fölé van írva.

[5]*Döllyés ~ düllyés* 'kevély, büszke, elbizakodott' (NySz. 1: 532; EtSz. 1404).

[6]Gorbonok, Körös megye, Verőcétől északnyugatra (ma Kloštar Podravski, Jugoszlávia).

129. Tahy János levele Batthyány Ferenchez (Gorbonok, 1534. május 3.) 1rv

130.

Bér, 1534. június 7.
CSABY FARKAS LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Nem igaz, amit állítanak róla, hogy Csányi Akáciustól bármit elvett volna, Rajky István malmát sem foglaltatta el.

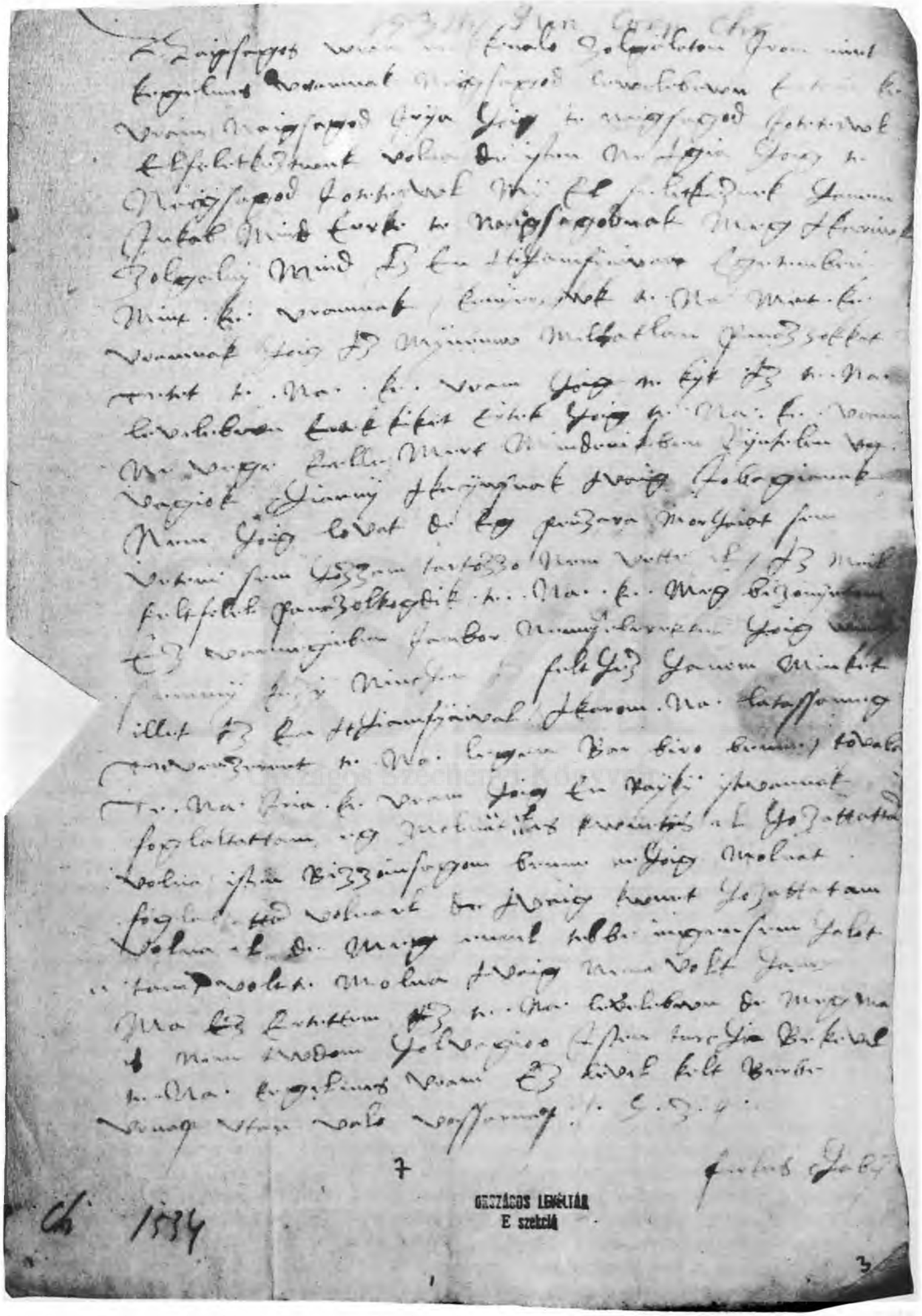
- OL E 185. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 6. cs.
- 20,5 × 29,5 cm-es papíron, papírfelzetes, félig letört, zöld viaszpecséttel. A címerpajzson kardot tartó kéz, a bal fölső sarokban napsugarak láthatók. A pajzs fölött csillag és jobbról holdsarló van. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 142–3.

Naigsagos wram errekkeualo zolgalatom Jrom mint | kegelmes vramnak[1] naigsagod lewelebewn Ertem ke | vram, naigsagod Jrÿa hoig[2] te naigsagod Joteterwl | Elfeletkeztwnk volna, de isten ne agia hoig te | Naigsagod Joteterwl mÿ El feletkeznek hanem | Jnkab mind Evrke te naigsagodnak meg akariwk | zolgalnÿ mind az En atihamfÿaivan Egetemben | mint .ke. vramnak, kenÿergwk te .na. mint .ke. | vramnak hoig az mÿnemw meltatlan panazzokkat | Tetet te .na. .ke. vram[3] az te .na. | levelebewn[4] kiket Ertek hoig te .na. .ke. vram | ne vege Eelle, mert mindenikben Bÿntelen[5] | vagiok chiannÿ akacÿwsnak[6] avaig Jobagianak | Nem hoig lovat de Eg penzara morhaiat sem | vetem sem hozzam tartozzo nem vette el, az meil | feltfelel panazolkogdik .te. .na. .ke. meg bizonÿetom | Ez varmegieben Jambor nemeseberekkel hoig wnekÿ | semmÿ kezÿ ninchen az felthez hanem minket | illet az En athiamfÿaival, akarom .na. latassameg | Tervenzerent te .na. legen Bar biro benne, tovaba | Te .na. Jria .ke vram hoig En Raÿkÿ istvannak[7] | foglaltattam eg molnat el[8] es kwuetis el hozattattā | volna, isten Bizzoinsagom benne nehoig molnat | foglaltattā volna el[9] avaig kwuet hozattatam | volna el de meg ennel tebbe ingensem halot|=tam[10] voltte molna avaig nem volt hanem | ma[11] Ertettem az[12] te .na. levelebevn de meg ma | ıs[13] nem twdom holvagioo Jsten tarchia Bekevel | te .na. kegelmes vram Ez level kelt Berbe[14] | vrnap vtan valo vassarnap .1.5.3.4.

farkas chiabÿ[15]

Címzés:
Ez lewel adassek az | naigchiagos nadasdÿ tamasnak | kiral fwe[16] hadnaiggianak | nekem .ke. vramnak.

Jegyzetek:
[1]A *v* betű tintafoltos.
[2]A *g* betű tintafoltos.
[3]Utána *hoig te kÿt* kihúzva.
[4]Utána *Ertek* kihúzva.
[5]Utána *vg* kihúzva.
[6]Csányi Akácius Zala megyei birtokos család (NAGY 3: 96–7; CSÁNKI 3: 178) tagja. 1534-ben Csányon (Zala megye) birtokos (LtK. 1 [1923]: 143), s ettől az évtől 1571-ig találhatók levelei az OL-ban (OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 7–8. cs.). Valószínűleg a negyvenes évektől familiárisa Nádasdy Tamásnak, 1554-től a kanizsai vártartomány tiszttartója (KOMORÓCZY, Nádasdi 53).
[7]Rajky István Zala megyei birtokos család (NAGY 9: 594–5; CSÁNKI 3: 176–7) tagja. 1529-ben Nádasdy Tamás familiárisa (LtK. 1 [1923]: 146), 1530-ban, 1536-ban kamarai tanácsos (PRT. 7: 117; NAGY 9: 594). 1545-ben még él (NádSzám. 1: 156), 1546-ban már halott (ETE. 4: 510–1).
[8]*el* utólag a sor fölé jelöléssel betoldva.
[9]Utána *de* kihúzva.
[10]Utána tintafolt.
[11]Utána *Ez* kihúzva.
[12]Az *a* betű javítva van.
[13]Az s betű tintafoltos.
[14]Bér, Zala megye (ma Zalabér).
[15]Csaby Farkas Zala megyében birtokos család (CSÁNKI 3: 138) tagja, Nádasdy familiárisa, 1551-ben még él (NádSzám. 2: 160).
[16]Az *ew* betűk egyikét talán utólag toldotta be a szóba.

GRÓFFAGOS LEVÉLTÁR
E szekrény

130. Csaby Farkas levele Nádasdy Tamáshoz (Bér, 1534. június 7.) 1r

130. 1v

131.

Laibach, 1534. július 30.
HÉDERVÁRY LŐRINC LEVELE HÉDERVÁRY ISTVÁNHOZ

Panaszkodik, hogy elfeledkezett róla. Kéri, hogy segítsen kiszabadulásában, küldjön lovat és más ajándékot jótevőinek.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 10.)
- (Rongált papíron.)
- Vö. **118., 132.**
- HédOkl. 2: 72–6.

Ket egez eztendeie ma hogÿ ez ket kÿralÿ keozeot bekeſeg es frigi vala[1] mÿtyvlÿ fogua enÿ te .k. meni zantalan levelet írtam: kÿknek mÿndenigbe keoneorgeok vala: es eſedezem vala: hogÿ ha ÿmar meg nem valthatnali chak hogÿ tenelÿ olÿ ÿolÿ velem: hogÿ mÿg ez frig kÿ nem telneÿek: kÿldenel valakÿt hozam: hÿzem igaz hytelÿ es eros remenſegelÿ: hogÿ ha az mÿndenhato iſtent hyttam volna azalÿ az neuelÿ: azokalÿ az igekelÿ es keoneorgeſekelÿ mÿnden keſedelmeſſeg nekÿvlÿ elÿ yvt volna: de te eni io vram: nem hogÿ az enÿ keoneorgeſemet be telyeſited vala: de meg chak valast is[2] reostelelÿ tenÿ auagÿ levelet kÿvldeni: Byzon nem tudom enÿ ÿo vram meg gondolni: mÿnemÿ ereos kemenÿ zÿved teneked lenÿ hogÿ mÿnd enÿ nagy ereos fogſagomon nomoruſagomon es beteksegemen semÿt nem keonÿvrivlelÿ: kÿkre zabad akaratom zerent adam magamat te eretted: nem chodalok olÿ ÿgenÿ: hogÿ ely felettkezeli azrolÿ az zeretetreolÿ melÿ zerettetet az egÿeb attÿakba: olÿ igen be oltot: az termezet hogÿ halalÿalÿ valhatnak elÿ tyvleok: mÿnt hogÿ elÿ feletkezelÿ az az ÿſten es az iſten fia neverolÿ es kenÿarolÿ halalarolÿ es az zÿz maria epeſegerolÿ: kÿknek nevebe enÿ te .k. keoneorgeok vala: es eſedeſem vala: nagÿ ſÿralmalÿ: es keonvÿ hvlattaſſalÿ hogÿ meltoltatnalÿ meg halgatnÿ: mÿnt ÿo es kegelmes attÿa: az te fÿadnak keoneorgeset kÿ az eo feyet te ereted illÿ nagÿ nomorűsagra ada: hogÿ ha meg nem akarnad valtanÿ: es ymar teobet nem akarnalÿ erete teorekednÿ csak kÿldenelÿ echer hoza mÿnek eleote ez vÿlagbolÿ kÿ mvolneÿek de az enÿ keoneorgeſemet ſemÿre ved enÿ ÿo vram: nem banom olÿ ÿgenÿ az enÿ zenvedet nomoruſagomat: mÿnt banom az te lelkedreol valo elÿ feletkezezedet: hogÿ te ereted az ÿsten neve gonoſ ... az poganoktulÿ: mÿnt az enÿ tarſom az teoreok: teob ... fogolÿnalÿ bochatot elÿ mÿ vta ÿt vagok: kÿk .... ÿvtek es fogadaſoknak eleget tetek: hogÿ az napra ÿſmeg meg ÿvttek: azert az enÿ tarſom az teoreok azt vetÿ enÿ zemembe: hogÿ ebi hÿtÿvnk volna nekÿvnk: mÿert az atÿa is nem merne mÿnaluk aſt mÿelnÿ az eo fÿaÿert: mÿt eo merne tenÿ egÿ teoreokelÿ: kÿt ſoha teobe nem latot volna kÿnek oka te kegelmed enÿ ÿo vram: mert ha enÿ te neked nem voltam volna fÿad[3] hanem dÿzno paztorod yob gondot kelet volna. k. enÿ ream gondolnod: ha meg tudnalÿ emlekeznÿ az[4] navalÿarolÿ az kÿbeolÿ kÿ zabadÿtalak: de ÿgazan ÿrtak hogÿ ÿo tet helebe ÿot ne var ſoha: No en ÿo vram es enÿ zerelmes atÿam holÿ vettetet(e)m volna enÿ te elened illi igen hogÿ te en rolam ÿlÿ ÿgenÿ elÿ feletkezelÿ: avagÿ holÿ[5] nem telesÿtetem volt enÿ be az te parancholatodat: mÿert te az enÿ ÿfÿvſagomnak mentelÿ ÿobÿk rezet ÿlÿ inſegbe hagad velem elÿ mvlatnÿ mÿert tartaſvolt felÿ kÿcÿnſegembeolÿ ha ÿmar embersegembe ÿlÿ nagy[6] kenra akarz volt admÿ es az enÿ eletemet illÿ nagy ereos fogſagalÿ elÿ vegeznÿ: ÿob volt volna azon napon[7] az vÿzbe vettetned avagÿ agon veretned az melÿ napon zÿlettÿvnk honem mÿnt mast az nomorvſagvnkot velÿvnk zenvettetnÿvnk azer zerelmes atÿam kerlek teged az mÿndenhato atÿa ÿſtenert es az eo zen fÿa dragalatos vere hvlaſeÿert: kÿt mÿeretÿvnk az zent kereſt fan kÿ onta: hogÿ ved ezedbe magadat: es teorekegÿelÿ erettÿvnk: ha yanos kÿralÿ ezÿg meg nem zegelet: ſoha ÿnely tova meg nem zegelÿ: mert eo azt alÿtÿa hogÿ te onekÿ ſem zegelhech ſem arthach: azert veretet kÿ ozorabolÿ[8] egÿ kvrvaÿert:[9] az zegenÿ arvakaly: ha eo felſege mÿ hozank valamÿ ÿo akarattalÿ volt[10] volna: ha hedervarÿ ferench mÿnekÿvnk atÿankfÿa nem let volna ÿs: erdemletÿvnk volna eo felſegetÿvlÿ anÿ ÿozagot mÿnt az hedervarÿ ference volt volna de mÿndenkor halottam hogÿ az kÿ eordeogeot zolgalÿ kenalÿ fyvzet nekÿ: ha mÿs eo felſeget enÿ hanzor elÿ arvltvk vol[na az mÿ] dolgvnk is yoban volna: de no legen eo felſege [akara]tya.

Enÿ zerelmes atÿam enÿ te. k. zantalan levelet kÿvltem keveteket gakorta kyldeoztem: mÿndenkor heayaba: mÿnt lwkach deakot tavalÿ zent ÿvan nap eleot kÿ kÿvldem:[11] kÿt meg ez maÿ nap ſem kÿlded meg: azert hogÿ ez egÿzer es vtolſor te hozad heaba ne kÿlgek kerlek az iſten holalaÿert k. chak ez echer ne hagÿ heaba keresemet: az enÿ hÿtemre fogadok hogÿ soha teobe hozad nem kÿvldok: ha ez echer meg nem holgach, ÿm ravmberger vramat kertem hogÿ egÿ embert kÿ kÿlgen hozad ez enÿ leveleÿmelÿ: kÿnek ÿolÿ tvgÿa te. k. menÿvelÿ vagÿ adoz: enÿ anak feoleote kere engemet hogÿ ÿrnek te. k. hogÿ kÿvldenelÿ nekÿ egy yo porozkat avagÿ erdelyt: avagy teoreok lovat: auagy magar lovat: az eo penze feyebe kÿt kezpenzelÿ meg akarna fyvzetni azonaly: anak feoleote fogada enekem mÿnd ez orzagbeli vrak eleot: ÿt ez gÿlekezezbe

hogÿ ezenelÿ megÿ zobatÿtana kÿral[12] eleot es ha te .k. eonekÿ az poroſkat meg kÿvldene hogy ezenelÿ az eo hazahoz vÿne es ot tartana adzyg mÿg kÿralÿtwlÿ mÿnket meg zobadÿtana: anak feoleote ÿm az eoneon penſevelÿ kÿlde eoneon zolgaÿat kochanhoz[13] az enÿ leveleÿmelÿ es az vrakevalÿ kÿk ez orzagba vadnak: kÿk mÿ erettÿvnk ez az mÿ fogſagvnkert ÿrtak eo. k. kochan vramnak: azert ha az mÿ zabadſagvnkon eorÿvlz: es engemet kevanz lattnÿ ez eztendeobe: tahat az ravmberger vram zolgaÿat heaba nem bochatod haza: hanem az porozkat meg kÿldeod: eo kegelme meg agÿ az arat: fogada mÿnd az vrak eleot: azert enÿ zerelmes vram: es kegelmes atyam kerlek az iſten holaÿert hogÿ keoneorÿvly echer az nÿ artatlanÿ nomorvſagvnkon: es ha te meg nem[14] valthach chak zerezd meg ezt ez poroſkat: ezenel[15] meg zobadvlok mert ravmberger vram kerte az tanacba mÿnd ez harom orſagbelÿ vrakat hogy eo vele egetem[be] ÿrnanak kyralnak es kochanak az enÿ art[atlanÿ] fogſagomert: kÿk valaſtanak ket vrat ..... yzenek hogÿ[16] nagy zeretetelÿ ez ÿo ked[.... aka]rnanak eretem valaſtanÿ ket atÿa fyokat: kyralyhoz ezenelÿ: azert valaſtotak az magÿar azon vrat: maſ vral egetembe: kÿ[17] enekem te heledbe volt az vta hogÿ yt vagok: kynek kerem vala az lovat: kÿt irt[18] vala mÿnap. k. hog megzerzeted volna es elÿ kÿddened ezenelÿ lwkach deaktvlÿ: de meg ma ſinch: ÿt az hyr, hogy lwkach deaknak zemet kÿ tolÿatad: es kezet elÿ vagatad: de enÿ nem twdom ha igaz: ſem[19] hyhetem azert ideo peto v d az ÿſten fya halaÿert hogÿ ezbe egebet ne tegÿ: hanem kyvlgÿ egÿ ÿo porozkat ravmberger vramnak: kerd kyralyt eo felſeget hogÿ agon egÿ lovat: ha nem teobelÿ ſegelÿnÿ[20] megÿ anÿvalÿ: kÿt agÿak az enÿ edes anÿamnak[21] es az eo vranak: kÿket az mÿndenhato vryſten az enÿ anÿam kÿ regenÿ meg hala: zeretetÿt georÿeztete volt felÿ az eo zyvebe: azert ha kyldes kylgÿ ÿot kÿ erÿenÿ zaz forÿntot: mert ha olÿant nem kyldez: enÿ igazan mondom hogÿ enÿ avalÿ nem akarok zegenkednÿ: mert hÿt elegÿ ÿo lo vagon: byzon hÿzem zerelmes atÿam hogÿ zaz forÿntot enÿ teneked zolgaltam es yanos kyralnak azert ne kemelyetek zaz forÿntotokat eretem: anak feoleote auspergernek az agarokat es az harom kanÿchat[22]: az hat zal ... feyer darvtolat ez az ÿvngeot de ha mynd ez nem lehetne chak ravmbergernek egy poroſkat yot mÿnt hvz forÿntarat avagÿ harmÿcht anak feoleote a enÿanÿamnak[23] az magar azonak es az eo vranak az zaz forÿntara teorek lovat: kÿlgÿ ÿot ÿstenert kerlek germek lovat: eo mast eon keolchegevelÿ megen kÿralÿhoz az enÿ dolgomert es az enÿ zabadſagomert ÿrtam volna kyralÿnak ÿs de nem merem elÿ kyldenÿ: irtam nagÿ panaſchalÿ mÿert, eo felſege ÿlÿ igenÿ elÿ feletkezek az enÿ hÿvſeges ſolgalatvnkrolÿ: es hogy az enÿ hvgaÿmat kÿ ÿvzete egy kvrvaÿert az mÿ atÿank fÿa hazabolÿ de maſt nem merem elÿ kyldenÿ No ÿſten tarcon bekevelÿ es egeſegelÿ mÿnd az zegen arvakalÿ egetembe: es agÿ te. keg. meg ertenÿ es meg ..... akaratÿa hogÿ tvgÿad az ÿrgalmaſagot [m]ÿelni kÿ legenj ÿſtenek kelemetes es az te lelkednek yvdveſeges ez keolt lublÿanÿ varaba[24] cheoteorteokeon zent anna azon nap vtan anno 1534.

hedervarÿ leorÿnch
az te zegenÿ elÿ feledet fÿadÿ ky nagÿ hozv[25]
fogſag mÿat mÿnd meg eozÿvlt
manu propria.

Jegyzetek:

[1]A levéliró téved, 1531. január 21-én kötöttek először fegyverszüneti megállapodást, s ezt többször megújították. 1532-ben a két királytól független részgyűléseket tartottak a rendek, s csak I. Ferdinánd fordult békeajánlattal a szultánhoz, de ezt a Bécs elleni hadjárat, illetőleg Kőszeg ostroma követte.

[2]Utána törölve *es*.

[3]Utána törölve *ÿs*.

[4]Utána törölve *Na*.

[5]Utána *te* törölve.

[6]Utána *kenalÿ* törölve.

[7]Felette áthúzva: *melÿ nap zyletÿwnk*.

[8]Ozora, Tolna megye, Tamásitól északkeletre.

[9]Héderváry Ferenc halála előtt két évvel újból megnősült, feleségül vette Rokonoky Dorottyát, az ozorai várat végrendeletében reá hagyta, s ezt János király is megerősítette (HédOkl. 2: 17–9, 41–7).

[10]Alatta áthúzva *nem let*.

[11]L. **118.**

[12]I. Ferdinánd.

[13]Hans Katzianer.

[14]Utána törölve *fi*.

[15]Utána törölve *zo*.

[16]Utána törölve *mÿ*.

[17]Utána áthúzva *ſ*.

[18]Felette áthúzva *ale*.

[29]Utána áthúzva *ne hyte.*
[20]Felette áthúzva *nem akar.*
[21]Utána áthúzva *vra.*
[22]*Kanica* 'szövött gyapjúöv'.
[23]Utána törölve *es az.*
[24]Utána törölve *az egÿ by.*
[25]Utána törölve *bede.*

132.

[Laibach], 1534. július 30.
HÉDERVÁRY LŐRINC LEVELE HÉDERVÁRY ISTVÁNHOZ

Ismételten kéri, hogy a jótevőinek szánt ajándékokat küldje el.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 11.)
- (Rongált papíron gyűrűs pecséttel.)
- Vö. **131.**
- HédOkl. 2: 76–7.

Kerlek yſmeg enÿ zerelmes vram az zyz marÿanak het epeſegeyert[1] hogÿ az ravmberger vram emberet laſd ÿo kedvelÿ: es zerez ÿo poroſkat nekÿ ÿobat honem mÿnt eleb: kÿt ha mÿelz ezeneli meg zavadvlwnk mert kÿraly egÿ orzag kerezet heyaba nem vezÿ: anak feoleote az enÿ anÿamnak az zaz forÿntara lov[at] ... [a]zt hyzem, hogÿ az enÿ edes anÿam lelke vagon ..... genj eo engem zeret: ezt mÿnd eo zerzete ..... eretem yrnanak: azert kerem tek. ..... [ho]gÿ kyld be hozam anvz gergelyt[2] ..... velÿ: yſtenert kerlek hogÿ ese ..... yr ..... mÿnd ezekn[ek e]s keozend meg .... valo yo tetemeneket: yeleſben ez maſtani [..... a]ndoryas lambergernek kÿt lwkac deak yolÿ ..... az magar azon vranak batÿa:[3] kÿ enekem ſok ..... volt kÿt lwkach deak meg mondhatot: kÿnek ha kyldenelÿ valamÿt byzon meg erdemlene: es ha enÿ te. k. ſolgaltam volna valamÿt: mernek[4] meg eo nekÿ is kernÿ egÿ[5] yo lovat: de mÿert enÿ te k nem zolgaltam teobet analÿ az mÿvelÿ tartoztam: nem merek ſokat kernÿ: de ha kyldend. k. engemet ez harom lovalÿ meg zabadythach mÿnd az enÿ eochemelÿ eoze: es az ereos vaſbolÿ az mÿ artatlanÿ labvnkat kÿ zabadÿthatod: hvgaymnak[6] keozeonen k. enÿ zomalÿ es keryed hogÿ yſmeg kylgenek enÿ nekem kezkeoneoket mert azokat kyket [ky]ltek vala [ka]pytan vramnak adam egÿket: egyket az enÿ anÿamnak: kÿt nagÿ yo neven venek: es [ig]en chodalak hogy oly anÿ zep varaſt twdnanak ... azert kerÿe. k. hogy [c]ÿnaltaſanak egÿ igenÿ zep [kezken]eot: az ozoraÿ apachakalÿ: mÿnemÿt aniam[7] cÿnaltatot vala nekÿk: tÿvzez varaſalÿ: es az alyat is varyak meg: mÿntelÿ zebenÿ tvgyak es kÿlgek nekÿ ez azonak: az enÿ velem valo yo tetemenÿekert: ÿſten tarchon bekevelÿ. Anvs gergelyt ely varom kerlek hogy kyld be hozam. Datum feria quinta post Anne matris Marie, anno 1534.

Laurencius Hederuari.

Címzés:
Ez levelÿ adaſek az enÿ zerelmes attÿamnak hedervarÿ yſtvanak kÿ enÿ rolam elÿ feletkezek.

Jegyzetek:
[1]*Hét epeségéért* 'hét fájdalmáért'.
[2]Ányos Gergely.
[3]Ez alapján lehet feltételezni, hogy a laibachi kapitány (*ez maſtanÿ kapÿtan* a **118.** levélben) Andreas von Lamberg, s neki sógornője a magyar asszony.
[4]Alatta áthúzva *menek*, majd fölé írva *ne.*
[5]Utána áthúzva *eo.*
[6]Héderváry Zsófia és Katalin (HédOkl. 2: genealógiai tábla).
[7]Vasdinnyei Vass Anna (HédOkl. 2: genealógiai tábla) Komárom megyében birtokos család (NAGY 12: 85) tagja.

133.

1534. december 8.
ERDŐDY SIMON LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Kéri, hogy siessen hozzá Tótországba, mert nagyon fontos hírei vannak.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Törzslevéltár. 267. cs. fol. 18.
- 20,5 × 29,5 cm-es papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott papírfelzetes viaszpecsét: címerpajzsában félkerékből növekvő szarvas, a pajzs fölött püspöksüveg és S E monogram. Egy fólió.
- —
- Iványi: MNy. 43 [1947]: 159.

Zerelmes ees tyzthelendew vram, ees atthÿamffÿa, | kezenetheth, ees magam aÿanlasath, Eseek erthenewm[1] | ol dolgokath, mel dolgok, ÿeles dolgok, ees vezedelmes | dolgok: kÿ nem chak mÿ nekewnk hanem mÿnd | egez orzagnak, vezedelmebe ees meg maradasaba ÿar | mel dolgokath en the .k. lewelembe, meg nem | Irhathok, meg sem ÿzenhethewk, Azerth kerlek azon | zerelmes vram ees atthÿamfÿa, mÿnden egÿeb dolgaÿd | el haghwan sÿes ÿde be Thothorzagba, hogh en the | veled mÿnd ÿorol, mÿnd Jewwendere valo gonozrol | zolhassak[2], ees vegezhessek, merth bÿzonÿara | Twgÿa the .k. hogh az dolgok, ÿeles dolgok, ees | kesedelmeth sem varnak, Merth ha ez dolgoth the .k. | el halgatthÿa. Nem chak mÿ nekewnk, de mÿnden | atthÿankfÿaÿnak, ees meg maradekÿnknak vezedelmere | lezen

Thovabba mÿnth annak elewtthe ees ÿrtham volth the .k. | masthan ees kewannam .k. Twrzo[3] vrammal, mÿnth | olÿan vrammal zembe lettheth, kÿthewl en nem kevannam | sem ÿoba, sem gonozba el Thavoznom, Ez dolgok ol | ÿeles dolgok, mel dolgokerth azth hÿzem elewzewr | ÿo vegere mennÿ hogh the .k. thenem magad ÿsmegenth | ewnen zemelÿewel Thwrzo vrammal zembe lenne | Megÿs azon kerem the .k. hogh the, .k. mÿnden | kesedelem nekÿl[4] ÿde sÿessewn, merth en the .k. nekÿl | semmÿ ÿo dolgoth Nem Thehethewk,

Annak vthanna ez maÿ napon kewldewth hozzam more | lazlo, kewanÿa azth hogh en ew vele zembe lennek | de ha leheth, | ez zembe valo lethelth az kegelmed ala | ÿewwesere halazthom: ha pedeglen egÿeb nem lehethne | benne, hanem zembe, lennek vele meg sem vegezewk[5] | semmÿth, vele, de mÿnd azon athal azon kerevm the | .k. hogh ala sÿes, merth olÿakath hallaz en thewlem | kÿth e koraÿg sem thwtthal sem hallotthal ||

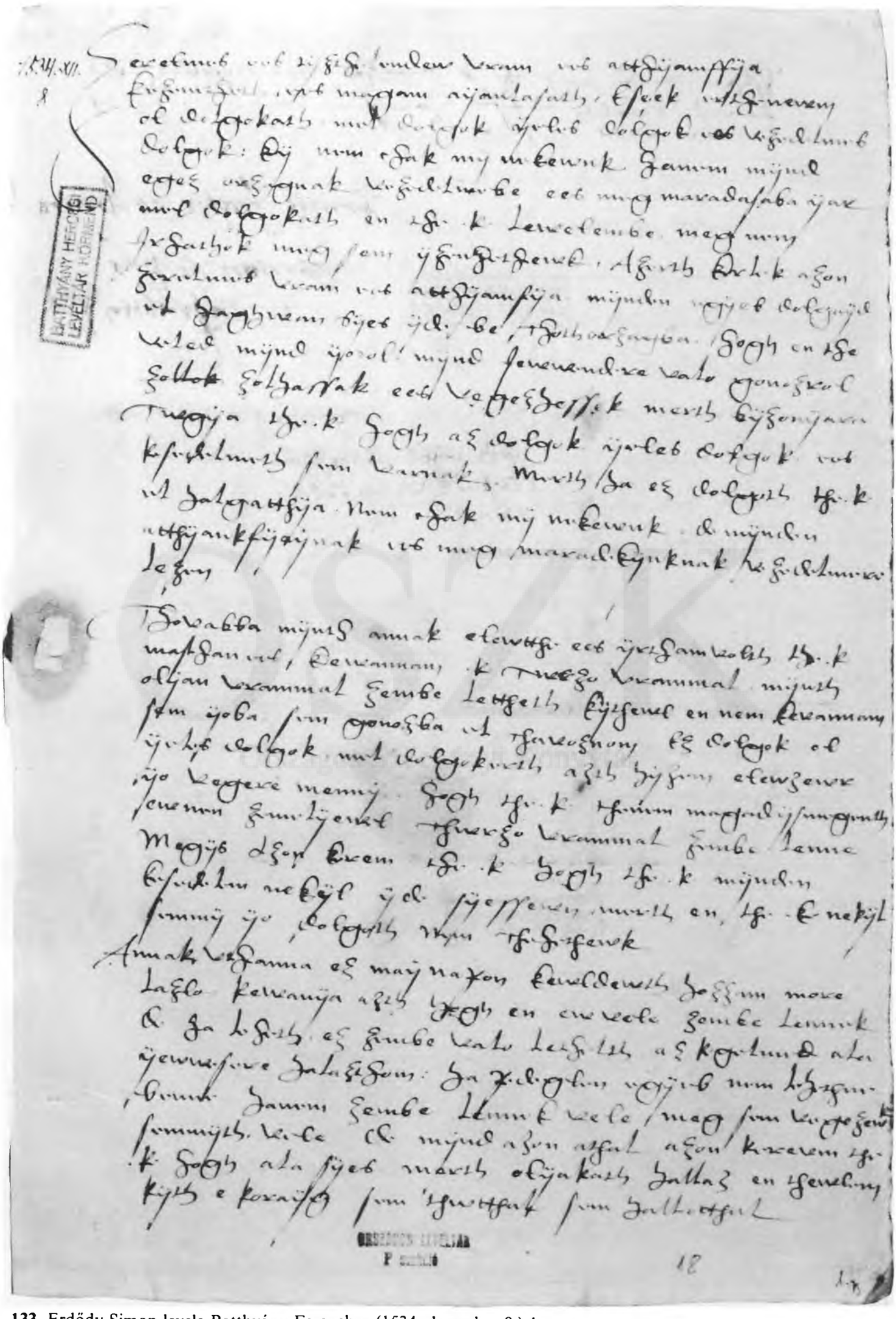
Isthen tarcha meg the .k. nagh ÿo Egessegben, Ez | lewel kewlth in festo Concepcionis marie .1.5.3.4

Bonus[6] frater et Amicus
Simon Episcopus
Zagrabiensis propria[7]

Címzés:
Naghsagos Batthÿanÿ | ferencz Vram kezebe | adassek, ez lewel

Jegyzetek:

[1]A szóban az *r* betű után a felette lévő szó *ÿ*-jának lehúzott szára látszik.
[2]Előtte kihúzva *zollok*.
[3]Az *r* betű javítva van.
[4]Az *ÿ e*-ből javítva.
[5]A szóvégi *k* a szó fölé van írva.
[6]Az aláírás más kéz, feltehetően Erdődy Simon írása.
[7]Erdődy Simon († 1543) Bakócz Tamás unokaöccse, 1518-tól haláláig zágrábi püspök (Fógel, II. Lajos 29). Részt vett a mohácsi csatában (Brodarics 49), utána János király híve, 1530–31-ben horvát, dalmát, szlavón bánja. 1536-ban I. Ferdinándhoz pártolt (MOE. 1: 617).

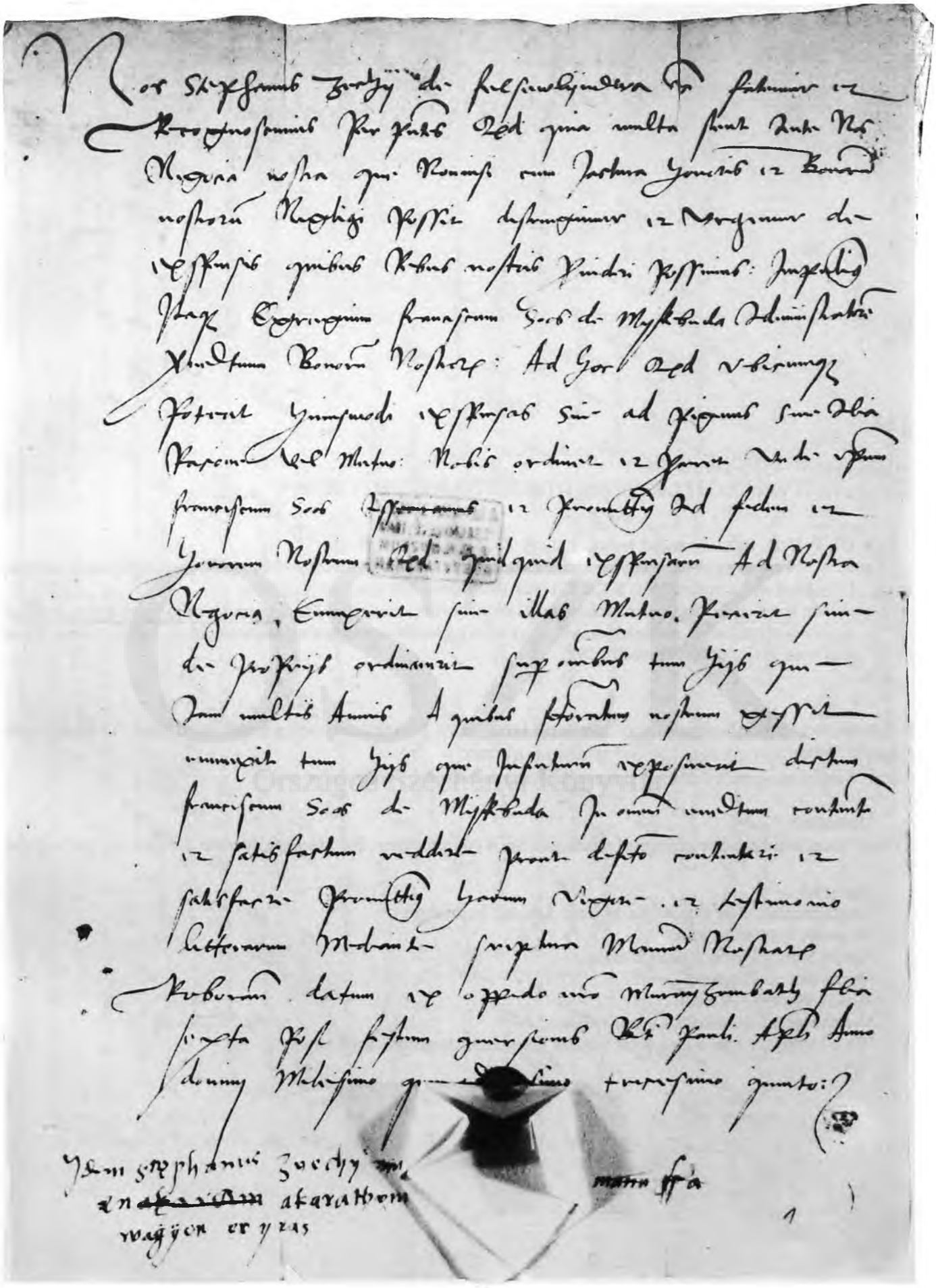

133. Erdődy Simon levele Batthyány Ferenchez (1534. december 8.) 1r

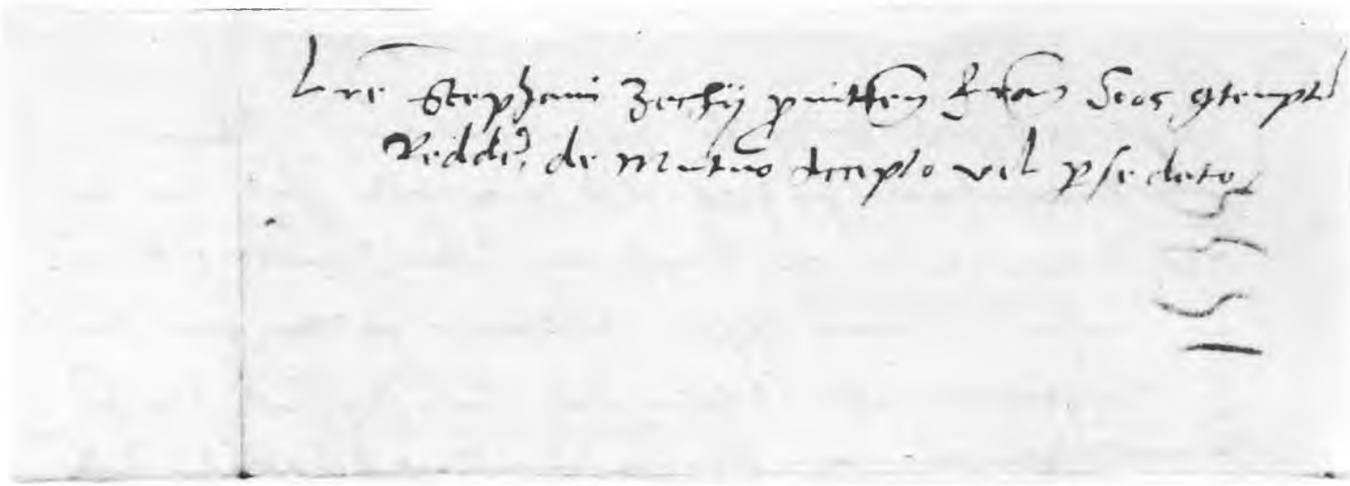
BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR

133. 1v

134. Széchy István kötelezvényhitelesítő megjegyzése (Muraszombat, 1535. január 29.) 1r

134. 1v

134.

Muraszombat, 1535. január 29.
SZÉCHY ISTVÁN KÖTELEZVÉNYHITELESÍTŐ MEGJEGYZÉSE

- OL P 45. A Békássy család levéltára. 1. cs. 1535. fol. 1.
- 22 × 29,5 cm-es papíron, a szöveg alatt felzetes, vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét, a címerpajzsban (kétfejű) heraldikai sas, a címer fölött S DE L betűk (Stephanus DE Lindva). Egy fólió.
- A latin levélben Széchy István – közvetlenül a halála előtt – megbízza jószágkormányzóját, Soós Ferencet függő ügyeinek elintézésével, s kötelezi magát, hogy ezzel kapcsolatos minden költségét megtéríti. Széchy február 19-én már nem él (FRAKNÓI, Werbőczi 298).
- —

[...] datum ex oppido n*ost*ro Muray zombath[1] feria | sexta post festum *con*uersionis B*ea*ti pauli Ap*osto*li Anno | dominj Milesimo quinge[...]simo[2] tricesimo quinto:
Jdem[3] Stephanus zeechÿ manu[4] p*ropri*a en[5] akarathombol | wagÿon es yras[6]

Hátlapján:
L*ittere*[7] stephani zechÿ p*ro*mittens franc*iscum* Soos *con*temptum | Redde*re*, de Mutuo accepto vel p*er* se dato,

Jegyzetek:
[1]Muraszombat, Vas megye (ma Murska Sobota, Jugoszlávia).
[2]A pecsét takarja az írást.
[3]Innen Széchy István sajátkezű írása.
[4]Az *m* betű javítva van.
[5]Utána kihúzva: *akaram*.
[6]Az aláírás mellett kihúzva *manu propria*.
[7]Ez a följegyzés nem a latin levél írójától származik, de azonos korú lehet.

135. Nagy Péter levele Bártfa város tanácsához (Apáti, 1535. június 23.) lr

135. lv

135.

Apáti, 1535. június 23.
NAGY PÉTER LEVELE BÁRTFA VÁROS TANÁCSÁHOZ

A Pál uramat kifosztó legényt elfogta, a nála talált, rabolt pénzt visszaküldte.

- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. no. 7846.
- 21 × 29 cm-es papíron, kívül záró viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- Szádeczky: TörtTár. [1882]: 388–9. nem betűhíven, sok hibával; Rhody, Érdekes adatok Bártfa szabad királyi város múltjáról. Bp., 1903. 17.

Kezenethemeth es magam aÿnlasath irom thÿ kegelmetheknek ÿo vraÿm es en | baratÿm, emlekezhetÿk tÿ kegelmethek mikor en makovÿcath thartam | hÿol twgÿa tÿ kegelmethek mÿkor en onnan el hivuek akor es | thÿ kegelmethekel zemben valek akor es aÿanlam thÿ kegelmetheknek | az en Barachakomath the kegelmethek es kere engemeth arra hogÿ | en tÿ kegeÿlmetheknek Barachagal lennek amivel en kellethnem | tÿ kegelmetheknek[1], vgÿ hogÿ ennek elethe az en Barachakom | tÿ kegelmetheknek nem kelleth merth az hwdw nem | hoztha, holÿ leheth mosthan tÿ kegelmethek kwlthe volth | ez pal vramath ala ez zantora[2] az tÿ kegelmethek zwksegehert | ez berthalan neuw legeÿn a kÿ vele volth es ez pal vramnal | menj pez volth mid el vÿthe volth es mjkor ezth ennekem ez[3] miskocÿ[4] | Baratÿm hÿre thetek volla es minden zorkalmatosom es mindǫn | dolgomath el hagÿvan tÿ kegelmethekerth echaka vgÿan chak | hyergethelen[5] lovon ez konoz embereth erethe lwk es mek fokam | es az ni pez nala volth en twle el vetem opezwl volth fel | forÿnth heÿan hetuenwth[6] forinth araÿwl volth harmichÿ forinth ferdÿnādos | peze thÿz forÿth es mid ez pezegbel es thebeth el nē vethem | az thÿ kegelmethek Barachakaerth hÿ̄c[7] aran forintoth es negÿ forÿ̄th | opezth az thebÿth ez pal vramnak kezehez fel kulthem | ez level kǫlth apatin[8] zenth Janas Bwÿtin 1535

Nagÿ pether hÿaz Bernj[9]
tÿztarto az tÿ kegelmethek
atÿafia es Baratÿa[10]

Címzés:
Ez level adassek az Barthvaÿ | Bÿronak[11] es az tanachnak nekem vraÿmnak es Bartÿ̄nak

Jegyzetek:

[1]A *g* betű tintafoltos.

[2]Szántó, Abaúj megye, Miskolctól északkeletre (ma Abaújszántó).

[3]A *z* egy másik betűről van javítva.

[4]Miskolc, Borsod megye".

[5]A *t* betű a fölső részén hurokban végződik, mintha *h*-nak kezdték volna írni.

[6]A szó két *e* betűje tintafoltos, az *wth* a sor fölé jelöléssel betoldva.

[7]Szádeczky átírásában *hít*, azonban valószínűbb, hogy a *harminc* szó rövidült ilyen alakban (a levélíró más szavakban is elhagy betűket).

[8]Apáti, Jászság (ma Jászapáti, Szolnok megye).

[9]Jászberény, Jászság (ma Szolnok megye).

[10]Az aláírás mellett egy *h* betűvel kezdődő szó van kihúzva.

[11]Servacius Cibner (~ Cebner), bártfai bíró 1531-ben (Tóth, Sáros 3: 584), továbbá 1535-ben, 1543-ban, 1549–50-ben (ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. a megfelelő éveknél).

136.

Bécs, 1535. július 20.
HÉDERVÁRY GYÖRGY LEVELE HÉDERVÁRY LŐRINCHEZ

János király követei ismét hazatértek, a tárgyalások jól zajlanak, már közel van Lőrinc kiszabadulása.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 12.)
- (Rongált papíron.)
- 1535 márciusától fegyverszüneti tárgyalások folytak a két király megbízottjai között Bécsben. János király követei Werbőczy István, Brodarics István és Frangepán Ferenc voltak, I. Ferdinándot pedig mások mellett Szalaházy Tamás képviselte. A tárgyalások többször megszakadtak, majd augusztusban értek véget 1536 márciusáig meghosszabbított fegyverszünettel. (Fraknói, Werbőczi 298–300; Száz. 51 [1917]: 452–6.) A levél a tárgyalások bizakodó szakaszáról tudósít, keltezésével kapcsolatban azonban bizonyos kételyek merülnek föl. Závodszky Levente 1535. július 13-ára keltezi (HédOkl. 2: 80), holott a levélben kétszer is benne áll, hogy *feria tertia post Margarethae*, tehát Margit nap (július 13.) utáni kedden (július 20.) kelt. A levélíró szerint ezen a napon tértek vissza a követek Váradra, más forrás szerint azonban ez július 15-én történt (Fraknói, Werbőczi 300). Elképzelhető, hogy Héderváry György tévesen datálta a levelet – vagy esetleg hibásan használta a *feria tertia* megjelölést *tertia die* (július 15.) helyett (a *feria* hibás használata más összefüggésben előfordul, l. Knauz 187) –, de más adat hiányában az általa adott keltezést kell elfogadnunk.
- HédOkl. 2: 80–2.

Charissime frater!
Hodie, feria tertia post Margarethae legati seu commissarii verum denuo infra missi sunt ad Joannem regem Verbeczj et episcopus Quinqueecclesiae[1]. Tribus hebdomadis revertuntur; sic tandem concluditur, quicquid finierunt. Dominus autem archiepiscopus Callaciensis[2] hic manebit, exspectat commissarios. Cum volebant abire, interrogavi eos com[missarios], quid deberem iam facere et quid finivissent ex parte negotii dominationis vestrae, respondebant: Mi frater vides huc illuc cursitare et laborare, quo principes mitigaremus, proinde laboravimus et laboramus, usque, quousque liber erit. Tandem dixit unus articulus treugarum indutiarum est pro remissione captivorum, ut ex utraque parte captivi dimittantur. Igitur rogo, estote patientes una cum fratre, thudom, hogÿ enekj nehezeb merth elegeth nomorkodik de bizonyaual hÿged hogj el nem feletÿk, merth az artÿculusbaÿs bene vagÿon, hogÿ mÿnd e, mind joſagthok megh ſabadul: Interim negotium usque ad adventum meum committam domino archiepiscopo Collocensi[2] et cancellario Agriensi[3], vespere, ut captivitas fatris tui diminuatur etc., si unusquisque illorum commendat vehementer. Immar erthed es tudod jo vram es jo Bathÿam m[ÿh]ez tarcÿad magadath; ne bankogÿal Istenerth kerlek. Patientia opus est. Proinde rogo, habe patientiam parumper temporis. Chare frater, scio tibi esse gravius, quia ipse pateris et affligeris, deus novit. Non minorem habeo cruciatum et ego super afflictionem dominationis vestrae, quam ipsemet habes; ipsemet non est tamen sollicitus pro libertate ipsius, quam ego. De ſemmi importune ſertelem nem lehet. Habe consolationem causa Dei rogo, ne te crucies et maceres. Athÿamnak[4] írtham, hogÿ az keuethekel alla menuen kÿralhoz[5]; hizzem, hogÿ el megen.

Kÿral igen hatta vollt az commiſſarioſſoknak, hogÿ az k. dolgath el ne feledneÿek, de .k. meghſaba ...

ÿak, de azt mongÿak az keuethek nem ..... es egÿmaſ nekil, mert ekÿs kÿuanÿak az foglÿokat, azerth megh kel varnuk az bekeſegeth, mÿre vegeſik; azerth nem hagÿuk, vgÿmond, mÿgh megh nem ſabadítÿwk, chÿak kerÿwk hogÿ legen bekeſeg; megh hige el nem feletÿk, ezt mongÿak.

Vive et vale. Im erti .k. mÿbe vagÿon dolgod. Azert Iſtenert kerlek ne Bankogÿal. Megh az dine erethre haza hozlak So[m]ba[6] Jo bortÿs ihatunk immar etc.

Az athÿafiak bekeuel vannak. Igen varnak haza, hiſſem eremeſth, et plus quam eremeſth innel, de eztis megh adÿa Iſten az mÿ edes remensegink.

En magam be megek .k. h[ez], mÿhelt .k. el bochatÿak. Enÿs olÿ eremeſth lathnam .k., mÿnt .k. engemet. Iſten tharcÿon megh mÿnden jouaval en jo vram es jo bathÿam; adÿa Iſten, hogÿ Reuid nap mÿnd az athÿafiakal egetembe lathhaſſuk egy maſt.

Datum Wiennae, feria tertia post Margarethae, anno 35.

Idem ille Georgius Heder
dominationis vestrae servitor manu propria.

Ha bizon emberem volna, eremesth kÿldenek valami kenueth Immar Pál[7] ersek ſolgaÿa vagÿok.

Címzés:
Egregio domino Laurentio de Hederwara, domino et fratri mihi carissimo dentur.

Jegyzetek:

[1]Brodarics István.

[2]Frangepán Ferenc († 1543). Ferencrendi szerzetes, 1528-tól kalocsai érsek, 1538-tól egri püspök is. János király bizalmas tanácsadója, a váradi béke egyik fő előmozdítója. I. János halála után I. Ferdinándhoz állt.

[3]Szalaházy Tamás († 1537) 1519-től II. Lajos titkára, 1526-tól veszprémi püspök. Mohács után Mária királyné egyik kísérője, később I. Ferdinánd híve. Ferdinánd 1526-ban nevezi ki egri püspökké és az ország kancellárjává.

[4]Héderváry István.

[5]Werbőczy István és Brodarics püspök ment vissza János királyhoz Váradra, Frangepán még Bécsben maradt.

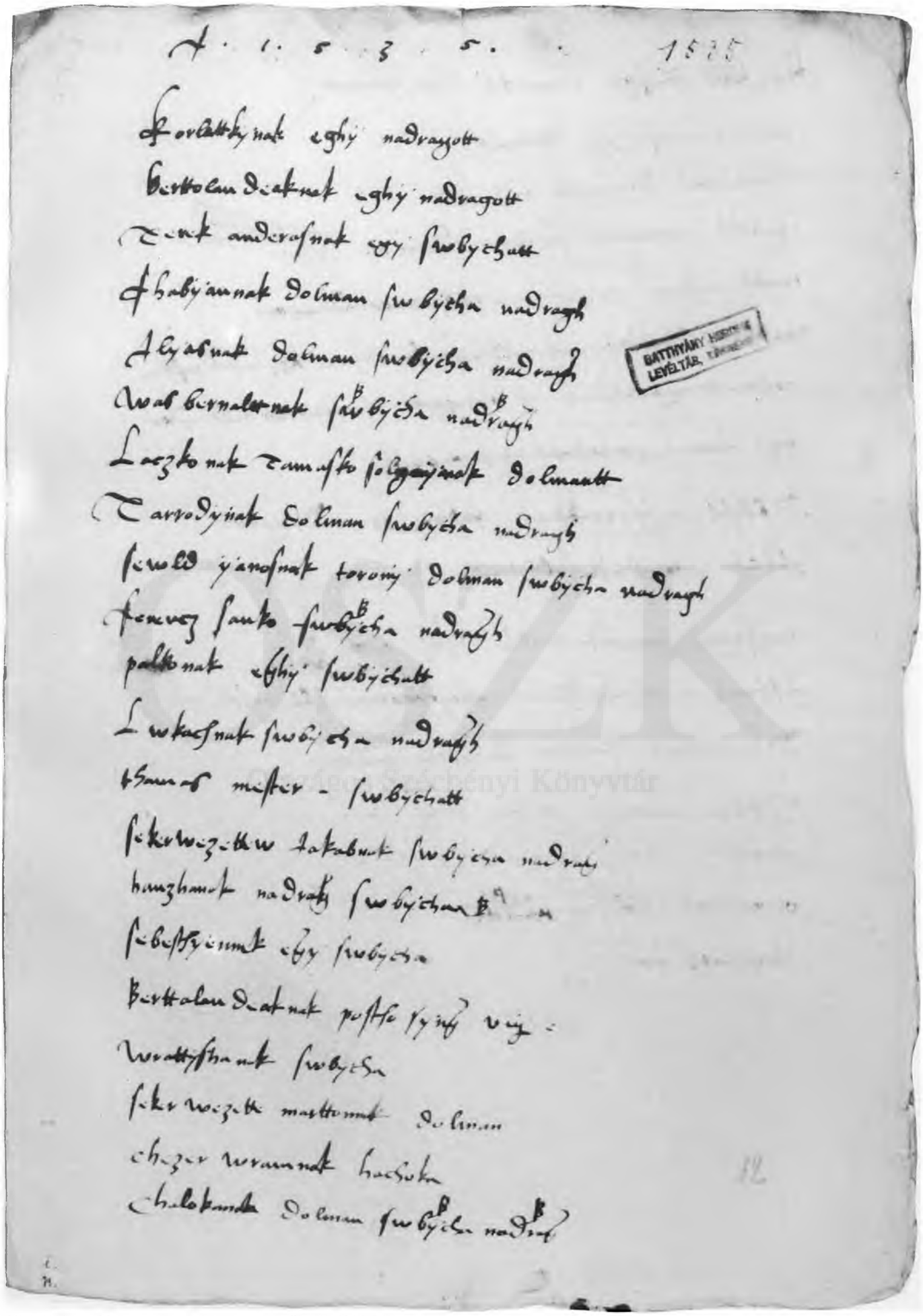
[6]Som, Somogy megye, Ozorától északnyugatra.

[7]Várday Pál.

137.

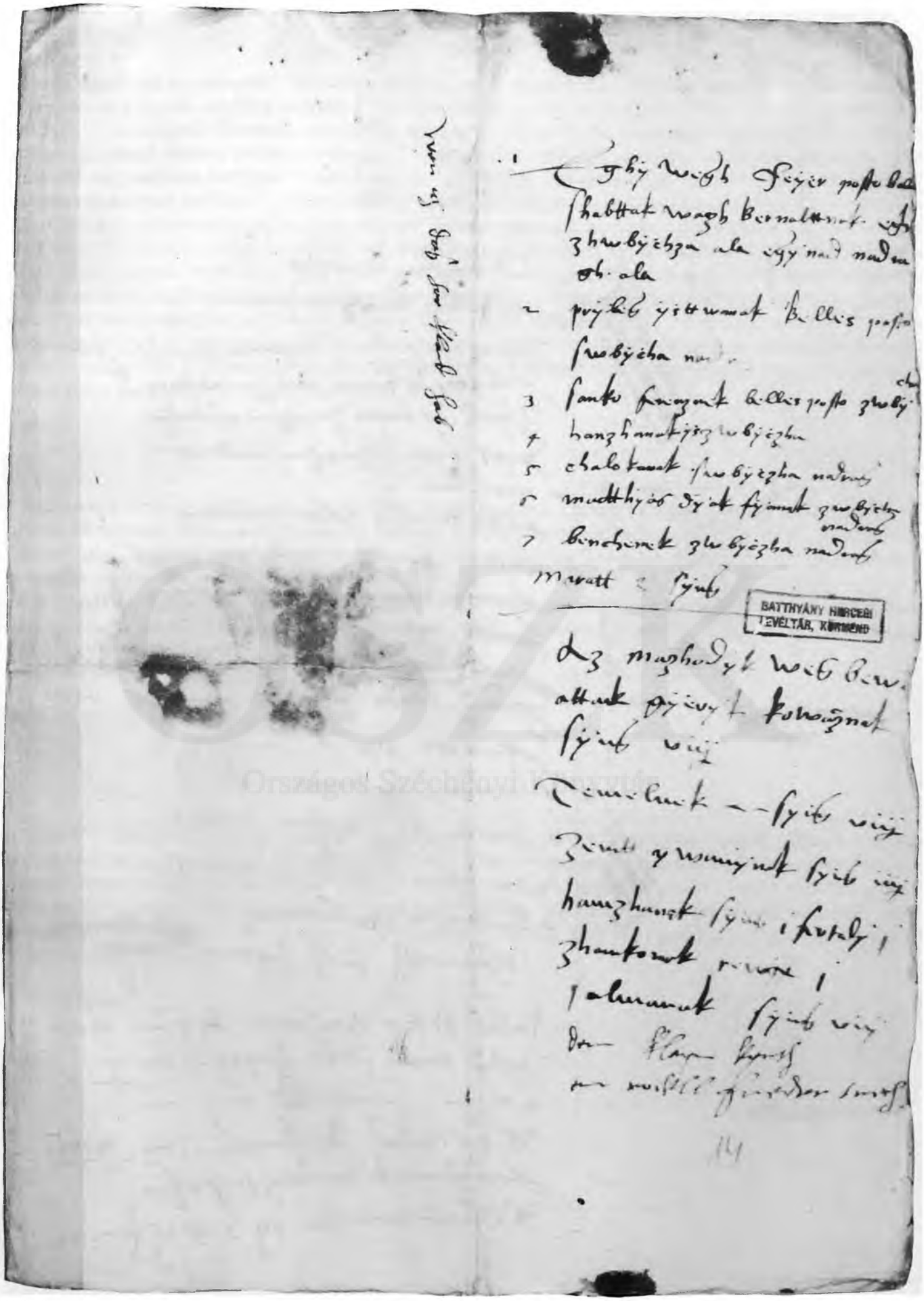
1535.
SZÁMADÁSOK KIOSZTOTT RUHANEMŰKRŐL

- OL P 1322. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Katonai személyzet. 44. cs. no. 2.
- 31,5 × 45 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papír három oldalán, rajta zöld viaszpecsét nyoma; és egy 11 × 21,5 cm-es, valamikor a másikhoz hozzáragasztott, de ma már levált papíron. Három fólió.
- E levéltári egység három számadást tartalmaz: 1. a félbehajtott egész ív papír első két oldalán (1r, v) egy 1535-ös keltezésű számadás, 2. a harmadik oldal (2r) jobb hasábján ugyanettől a kéztől egy dátum nélküli második, 3. a kisebb papíron, melyet a másikhoz ragasztottak, egy másik kéztől származó harmadik, szintén keltezetlen. A három számadásban azonos nevek szerepelnek, s több tétel is megegyezik. A harmadik jegyzéket az áthúzásokkal és a kipipálásaival esetleg a ruhafélék kiosztásakor írták. Ezen összefüggések alapján és levéltári egybetartozásuk miatt feltételezhető, hogy mindhárom számadás 1535-ben keletkezett.
- Iványi: MNy. 46 [1950]: 184–5. csak az első két számadást közölte.

137. Számadások kiosztott ruhaneműkről (1535.) 1r

Dz kett paczgk kenyjnk kett vrhatt
Sambo fenczneck eghy dolmuttf
Sholmanek d-cmarott nadmghott
pejtek yttwanek fwbychatt nadmghott
tenek anderas ewfenek - fwbychatt nadmgott
matthjas deak fyunek nadmgott fwbycha kz myd-nstl
horwatt mjhalj nek az lowagnek fwbychatt nadmgott
dz lowag yjwrhonek tottwfeghek
Sebesthjen ghyermekneck - fwbychatt nadmghott
Shabo gergelnek fwbychatt nadmgott
mesharos jimenek postho fyng viiij
Dshmek az fleischeghenek eghy rhoharwalo postho
Chermelnek dolman fwbycha nadmg
Syttew martonnak postho fyng vij
gerghen orbon gymen mesh elio
Benczenek fwbycha nadmg
hanzhanek fwbych-

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR, KŐSZEG

1.

+. 1. 5. 3. 5.
Korlattkÿnak eghÿ nadragott | Berttolan deaknak eghÿ nadragott | Terek anderasnak egÿ swbÿchatt | Fhabÿannak dolman swbÿcha nadragh | Jlẏasnak dolman swbÿcha nadragh | Was bernalttnak swbÿcha[1] nadragh[1] | Laczkonak Tamasko solgaÿnak dolmantt | Tarrodÿnak dolman swbÿcha nadragh | sewld ÿanosnak toronÿ dolman swbÿcha nadragh | Ferencz sanko swbÿcha[1] nadragh | palkonak eghÿ swbÿchatt | Lwkachnak swbÿcha nadragh | thamas mester – swbÿchatt | sekerwezettew Jakabnak swbÿcha nadrag | hanzhanak nadrag[2] swbÿcha[3] | sebesthẏnnek egÿ swbÿcha | Berttalan deaknak postho sÿng viij | wrattÿshanak swbÿcha | sekerwezette marttonnak dolman | chezer wramnak hachoka | Chalokanak[11] dolman swbÿcha[1] nadrag[1] || Az kett paraztt leanÿnak kett rwhatt | sanko ferenznek egẏ dolmantth | shalmanak dolmantt nadraghott | prÿbek ÿsttwannak swbẏchatt[1] nadraghott | terek anderas ewchenek – swbẏchatt nadragott | Matthÿas deak fÿanak nadragott[1] swbÿcha[1] kez mÿndenestel | horwatt mÿhalÿnak az lowaznak swbÿchatt nadragott | az Lowaz gẏwrkonak tottorsagynak[4] | Sebesthÿen ghẏermekenek – swbÿchatt nadraghott | Shabo gergelnek swbÿchatt nadragotth | Mesharos ÿmrenek postho sÿng viiiij | Jshmeg az felesheghenek eghẏ rwharawalo postho | Themelnek dolman swbÿcha nadrag | Sÿttew marttonnak postho sÿng viij | garthner geben gruen tuech elns | benczenek swbÿcha[1] nadrag[5] ||

2.

1 Eghẏ wegh Feÿer postobol | shabttak waczh Bernalttnak egh | zbwbÿchza ala egÿ nad nadra|gh. ala | 2 prÿbeg ÿsttwannak Belles posto | swbÿcha nadrag | 3 sanko ferenznek belles posto zwbÿcha[6] | 4 hanzhanakÿszwbÿczha | 5 chalokanak .swbÿczha nadrag | 6 matthÿas[7] dÿak fÿanak zwbẏcha | nadrag[8] | 7 benchenek zwbÿczha nadrag | Maratt 3 sÿng[9]
az Mazhodẏk wegbewl[10] | attak[11] gÿerÿk kowacznak[12] | sÿng viij | Temelnek = – sÿng viij | zemtt ywanÿnak sÿng iiij | hamzhanak sÿng i fertalẏ j | zhamkonak rewff j | salmanak sÿng viij | dem[13] Klayn Kynth | ein rockll fueder tuech

Oldalt:
Wen ich das zar Klaid hab

3.

Colartky[14] | ƀtholom[15] | tewrek[16] andras[17] zupythcze[18] | fabÿan[16] dolaman zupiza nadrag | Jlÿas[16] dolaman zupiza nadrag | was[16] ƀnard zupiza nadrag | chaloka – | lazko[16] tomasco solga dolaman | lukach[20] | tharodj[21] | zwld[16] Janus toronẏ dolamā zupiza nadrag | ferēcz[16]. sanko.[22] zupitze | pawlco[16] hosen zupitze | gesen[23] | bratystha[24] | wagen[25] knecht marthyn[26] | thomasth[16] koch[27] | Jakab[16] Seker wezetew d*e* pan*n*o cheh | Igler tane [?] p*ro* vna zupize et p*ro* | Calga[28] 8. – | Bertalā[16] deaknak sing viij | hamzanak[16] nadrag supicza[29] | Sebestÿennek[16] eg Supiczara

Hátlapján:

29[30]	k	24
		15
40		
16		
4		
3		
63	/	39

Jegyzetek:
[1]Felette *B* jel.
[2]A *g* betű *k*-ból javítva.
[3]Utána *B* jel.
[4]Az *y* javítva van.
[5]A következő sorban kihúzva: *hanzhanak swbÿcha.*
[6]A szóvégi *cha* a szó fölé írva.
[7]Az első *t* betűt alulról indítva kezdi írni.
[8]A sorközben, a *zwbÿcha* alatt.
[9]Alatta vízszintes vonal.
[10]A lap széle elrongálódott.
[11]A *k* valamiről javítva.
[12]A *c* a szó fölé betoldva.
[13]Innentől más kéz írása.
[14]A sor elején kipipálás jele, a szó után *nadrag* kihúzva.
[15]Előtte kipipálás jele, utána *dÿak nadrag* kihúzva.
[16] A sor elején kipipálás jele.
[17]Utána *dolman* kihúzva.
[18]Utána *hosen* kihúzva.
[19]Előtte *o* jel.
[20]Előtte kipipálás jele, utána *zupiza nadrag* kihúzva.
[21]Előtte kipipálás jele, utána *dolaman zupiza nadrag* kihúzva. Az alatta levő sorban *zuld* kihúzva.
[22]Utána kihúzva *nadrag.*
[23]Előtte *o* jel, utána *hossen* kihúzva.
[24]Előtte *o* jel, utána *hossen zupitze* kihúzva.
[25]Előtte tintafolt és kipipálás jele.
[26]Az utána következő sorban kihúzva *hosen thalm o* és kipipálás jelekkel.
[27]Utána kihúzva *hosen zupitze*, s a második szó fölött még valami.
[28]Utána *krebr* [?] kihúzva.
[29]A *p* betű javítva.
[30]A *2*-es javítva *1*-ből.

138.

Bécs, [1535.]
SZENTPÉTERY JÁNOS LEVELE SZENTPÉTERY PÁLHOZ

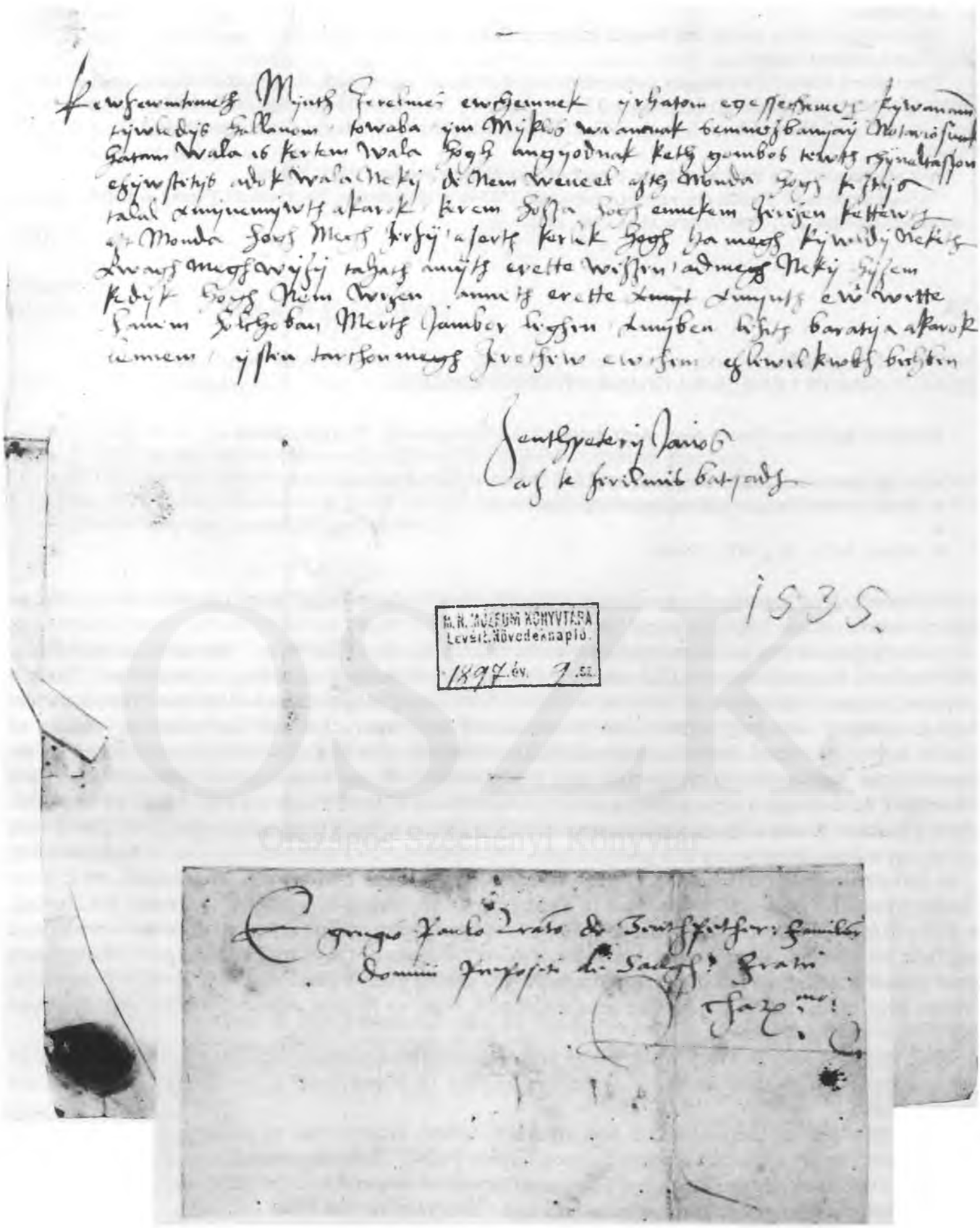
Kéri, hogy fizesse ki Miklós uramnak a megrendelt ezüst gombos tűk árát, ha az meghozza.

- OSZKK MNy. 31. Hasonmása uo. Facs. X. 120.
- 22 × 25 cm-es papíron, rányomott, zöld viaszpecséttel, melynek képe elmosódott. Egy fólió.
- A keltezetlen levél THALY KÁLMÁN állítása szerint olyan fascikulusból került elő, amelyben csak 1535-ös iratok voltak, ezért közölte 1535-ből valóként (Száz. 8 [1874]: 350). A levél keltezéséhez érdemleges adatot nem találtunk, s mivel a levélíró írhatta a levelet ebben az évben, THALY keltezését el kell fogadnunk.
- THALY: Száz. 8 [1874]: 350.

Kewzewnetemeth Mÿnth Zerelmes ewchemnek, ÿrhatom egesseghemeth, kÿwañam | tÿẅledÿs hallanom, towaba, ÿm Mÿklos wramnak semneczbanÿaÿ[1] Notariosnak | hatam wala es kertem wala hogh angÿodnak keth gombos tewth chÿnaltasson | ezÿwstetÿs adok wala Nekÿ, de Nem weűeel azth Monda hogh keztÿs | talal amÿnemÿwth akarok, kerem hozza hogh ennekem zerezen kettewth | azt Monda hogh Megh zerzÿ, azerth kerlek hogh ha megh kÿwldÿ Neketh | awagh meghwÿzÿ tahath amÿth erette wezzen, admegh Nekÿ hÿzem | pedÿk hogh Nem wezen anneth erette[2] amÿnth eẅ wette | hanem holchoban Merth Jàmbor leghen, amÿben leheth baratÿa akarok | lennem, ÿsten tarchon megh zerethew ewchem, ez lewel kewlth bechben

Zenthpeterÿ Janòs[3]
az te zerelmes batÿadh[4]

Címzés:
Egregio Paulo L*itte*rato de Zenthpether: familiar*i* | domini prepositi de Saagh[5]: fratri | char*issi*mo:

138. Szentpétery János levele Szentpétery Pálhoz (Bécs, [1535.]) 1rv

Jegyzetek:

[1]Selmecbánya, Hont megye (ma Banská Štiavnica, Csehszlovákia).

[2]Utána kihúzva: *amÿt.*

[3]Szentpétery János Nyitra megyei (románfalvi) birtokos család tagja (NAGY 10: 663). 1519–20-ban említenek ilyen nevű királyi embert (PodmOkl. 2: 248; BÁRTFAI SZABÓ, Pest 358). Szerepel 1537-ben mint jókői várnagy (**150.**), 1545-ben Nyitra megyei rovó (PodmOkl. 3: 310–1), 1552–1554 között Liptóújvár és Likava jószágkormányzója (Száz. 9 [1875]: 352–4).

[4]Az aláírás alatt, s a levél hátoldalán ceruzával később ráírt évszám: *1535.* látható.

[5]A sági (ipolysági) premontrei rendház prépostja 1535-ben valószínűleg Fegyverneki Ferenc volt (vö. KNAUZ, Garamszentbenedek 114; BOROVSZKY, Hont 300, 357).

139.

Dombró, 1536. január 11.
ERDŐDY SIMON LEVELE BATTHYÁNY FERENCNÉHEZ

Beszámol Batthyány Ferenc bécsi viselt dolgairól, kicsapongásairól, tivornyázásáról.

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Memorabilia no. 67/13.)
- (Víztől erősen rongált papíron, gyűrűs zárópecséttel.)
- —
- IVÁNYI: MNy. 43 [1947]: 159–60.

Jo azzonÿom kezenethemnek vtanna akaram te kegelmednek twdasara adnÿ, hogh Istennek akarahÿabol en tegnapÿ napon esthere ÿde Dombrora[1] jwthottam.

A the kegelmed wra felewl pedeglen, ees az en atthÿamfÿa felewl Batthÿanÿ ferencz wram felewl te k. ezth irhathom, hogh mÿkoron en Bechnek varasabol kÿ indwlek, monda azth, hogh mÿwel ew ee... harmad nappal wthannam el i[ndw]lna, de felwk raÿta hogh az harmad nap meg ne thewbbewlne, merth ferencz wram (ezth en pedeglen sem ÿreghsegbewl sem bozzwsag[bol] nem ÿrom) thewbzer wacharalth az warban az kÿralne azz[onÿ] leanÿwal, Borbara azzannal[2], hogh sem mÿnth warasban az wrak kezewth[3], az leannak ees neweth kÿnek kedweerth oth wacharalth meg thanwltham voth, de wthnak gonoz vothaerth kÿ menth elmembewl. Immar vgÿan meg zoktha vala, h[og]h mÿndenkor kÿlencz avagh tÿz oran ÿewth kÿ az varbol, ee[n ...] hozzam ÿewwe a h[ogh] be kentheek mÿnd orczaÿath mÿnd feÿetk mÿnd rw[ha]ÿath, [r]wth wala mÿnth egh erdewg, hogh pedeg ez wgh legen hogh mÿkoron ÿsten ew kegelmeth haza hozÿa, tapagassa meg ... az mal swbanak eleÿth, meg esmerÿ hogh bee kenthek wolna ... bÿzonsagoth ees mondok, ew k. eczer Thwrzo wramath hÿwta vala elÿen zowal: Jo Thwrzo wram ÿere velem bÿzon leanÿ wÿgassagal ÿol thartlak, ha pedeg ez esthuee welem vothal vona, ÿobban zeretted vona menthewl ÿob lowadnal: Thwrzo wram halwan meg fede, mondwan, apro ember mÿth mÿwelz, lam meg sem hatthad el az regÿ lathorsagoth, bezzeg ÿdeÿe wona ÿmmar jamborra lennewd, ez Thwrzo wram zawa, te k. ha ÿsten Thwrzo wrammal zewmbe ÿwthatthÿa, ÿobban meg erthÿ, merth ew ÿobban meg emlekezÿk rola, ez ferencz wrambol ÿmmar semmÿkeppen ÿamborth nem thehethewnk.

Hol pegedlen ferencz wram vtnak gonoz vothawal menthene magath, nÿnczen semmÿ oka, merth ha el akarna ÿewnÿ az en thewresemewn kÿnÿen el ÿewhetne, de felewk, hogh a fewlewl meg mondoth okok meg tharÿak.

Wÿ hÿrth te k. egÿebeth semmÿth nem ÿrhathok, hanem kÿral wrwnk ew felsege mÿnd azonnÿwnkal egÿethemben[4], ha el nem indwlt ees rewÿd napon Lÿncbe ÿndwl. Thalantan onnad felÿeb felÿeb ees megyen. A twbbÿ kÿ wona te k. ferencz wramthwl ÿobban ees bewebben meg erthÿ. Ÿsthen te k. tarcha meg akarathÿa zerenth. Dombron kewlth ez lewel, wÿz kerezth nap vthan valo kedden 1536.

Simon zabragÿ pÿspek

Címzés:
[K]athalÿn Azzonnak Batthy[ani ...] felesegenek adassek

Jegyzetek:

[1]Dombró, Körös megye, Zágrábtól keletre (ma Dubrava, Jugoszlávia).

[2]Barbara asszonynak Batthyány Ferenc 1537. február 28-i levelében (**144.**) unokaöccsével küldi üdvözletét: „domina*m* Barbara*m* nomi*ne* no*s*tro saluta [...] tanq*uam* dilecta*m* Germana*m* No*s*tram".

[3]Az 1535. november 19-re Pozsonyba összehívott országgyűlést december második felében végleg Bécsbe helyezik át és ott ér véget január első napjaiban (MOE. 1: 518). Batthyány Ferenc ezen vett részt.

[4]I. Ferdinánd és Anna királyné.

140.

Felsőlendva, 1536. január 13.
DIENESFALVAY JÁNOS KÖTELEZVÉNYE

Csatlakozik Soós Ferenc kötelezvényéhez, mely szerint, ha Széchy István fiúutód nélkül halna meg, annak birtokait Széchy mostohaanyjának, Székely Magdolnának, valamint ez utóbbi leányának, Széchy Margitnak tartja meg.

- OSZKK MNy. 32. Hasonmása: OSZKK Facs. X. 121.
- 21 × 24,5 cm-es papíron, zöld viaszba nyomott gyűrűspecsét nyomával. Egy fólió.
- L. **119.** – Remete Szent Pál napját az újabb időkben január 15-én tartják (BÁLINT SÁNDOR, Ünnepi kalendárium. Bp., 1977. 1: 141), azonban ez az ünnep a középkori naptárak szerint január 10-én volt (KNAUZ 235), így a levél keltezése sem lehet január 20., csak január 13.
- —

En dyenesfalwaÿ Janus[1] Mewgh Erthwen Az wytthezlew Mÿke|budaÿ soos ferencznek az Naghsagos Zechÿ Jstwannak felsew | tıztartoÿanak es dolgosanak ketelet kyth eh az eh wra ketele | melle[2] Nemzetes zekel magdolnanak Naghsagos thurzo elek | felesegenek es zechÿ margithazzonnak[3] az nehaÿ naghsagos zechÿ | thamas[4] maghzagÿanak naghsagos zechÿ istwan hwganak tet | wolna illÿen[5] keppen hogh eh fogadot wolna (kÿt isten tawl fordehon) | ha az naghsagos zechÿ istwannak tertenneÿek ez wÿlaghBol | maghzatnekÿl kÿ mulnÿ targÿa az eh waraÿtth castelÿt | es Egÿeb Jozagÿt mındeneket ez mewgh irt zekel magdolnanak | es zechÿ margit azzonnak kÿ melle enis azen hitemre | es thÿztessegemre fogadok enekÿ hogh enis Akarok kettheles | lennÿ wgh hogh walamint az eh ketele targÿa enes azhoz | tartom Magamath: eh wtanna: es eh mellele el nem Allok semmi | okal Mÿk ehthÿlek warok az az hogh mÿk ekewth | zolgalom ezen lewelemnek erewel, es Bÿzonsagawal kÿt | zokoth pechetemmel es kezem Jrasawal megh ereseÿtettem | kelt felsewlÿndwaban remete Zenthpalnaphwtan valo | Cheterteken Ezer ewth zaz harmıncz hat eztendeben: *etc*

Joannes[6] dyenesfalwaj
manu p*r*opria *etc*[7]

Jegyzetek:

[1]Dienesfalvay János Vas megyében birtokos család (CSÁNKI 2: 744, 819; SZIKLAY–BOROVSZKY, Vas 552) tagja.

[2]Utána *tet* kihúzva.

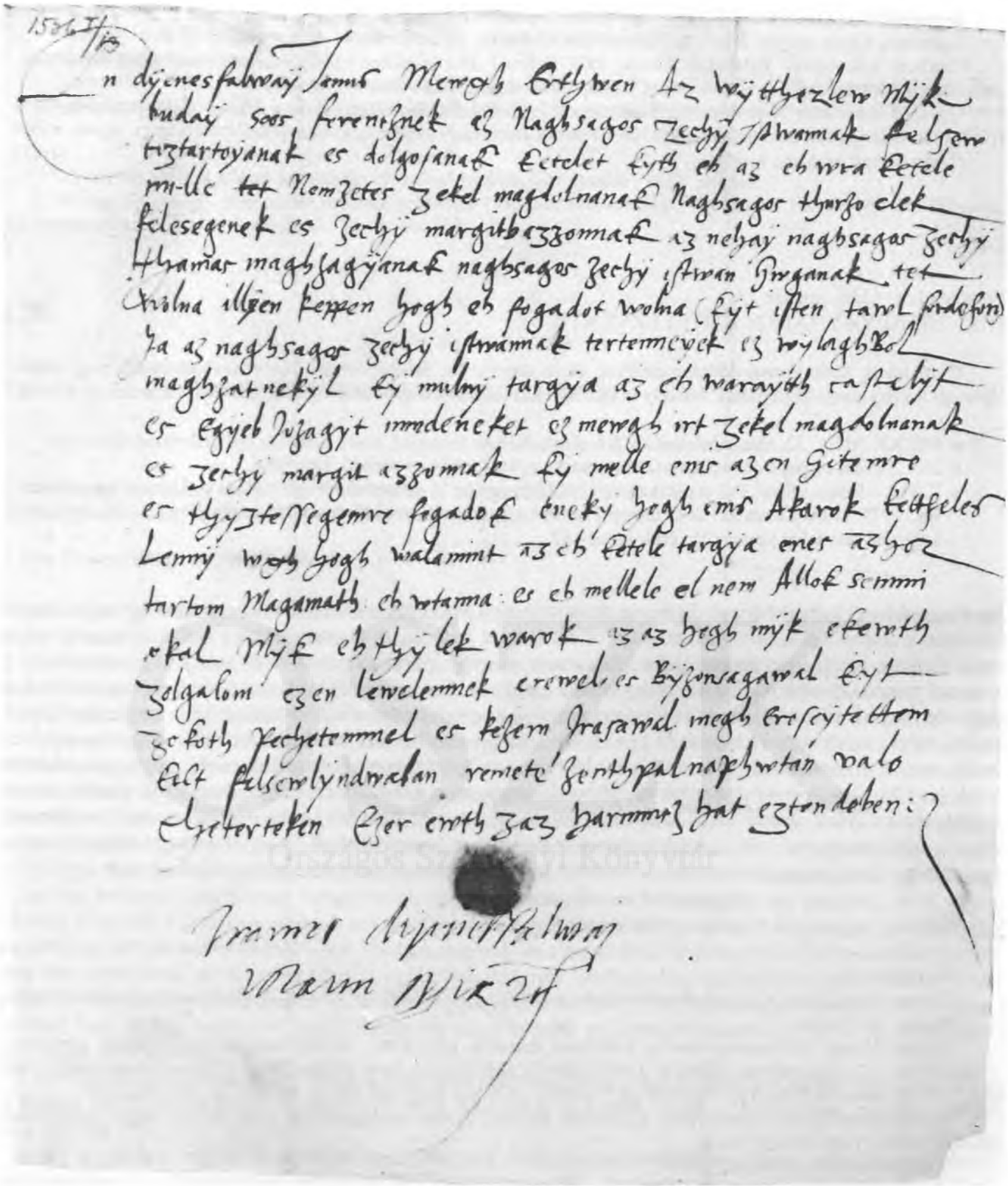
[3]Széchy Margit felsőlendvai Széchy Tamásnak második feleségétől, Székely Magdolnától született gyermeke. Valószínűleg 1524-ben született (TörtTár. [1897]: 688–9), első férje, gr. Salm Miklós (Bécs 1529-i védelmezőjének a fia) volt 1550-ig, második férje Arco Pyrrhus (1551–1564). 1570-ben halt meg (NAGY 10: 531; T. 56 [1942]: 73).

[4]Felsőlendvai Széchy Tamás (1479–1526) részt vett az 1505-ös országgyűlésen, 1512-től Vas megye ispánja volt (BUDAI 3: 219; T. 56 [1942]: 73).

[5]Az *ÿ e* betűből van javítva.

[6]Az *nn* betűkből egy láb hiányzik.

[7]Sajátkezű aláírás.

140. Dienesfalvy János kötelezvénye (Felsőlendva, 1536. január 13.) 1r

141.

Ormosd, 1536. június 23.
BATTHYÁNY FERENC LEVELÉNEK RÉSZLETE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának misszilisei között.)
- —
- A levél eredetije hiányzik; ezt a részletet két közlésből is ismerjük, de nem tudhatni, hogy egy hosszabb magyar vagy latin levél része vagy utóirata-e. A két közlés keltezése különbözik: TAKÁTS SÁNDOR 1536. június 25-i keltet ad, IVÁNYI BÉLA pedig 1536. június 23-ait. Mivel TAKÁTS közléseiben gyakorta találhatunk téves adatokat, s szövegközlése sem betűhív, IVÁNYI közlését és keltezését fogadtuk el.
- TAKÁTS, Asszonyok 38–9; IVÁNYI: MNy. 37 [1941]: 201–2.

Towabba mÿkor irz ennekem bathor deakwlys ird, hog el ne felegged es hog lassam mÿnemÿ deak wag. az[1] magÿar nÿelweth el nem feleded, a deak nÿlw kedÿgh zewkseghesb lezen neked idewel mÿnth az nemeth nÿelw ...

Jegyzet:
[1]IVÁNYI ettől a szótól a *feleded*-ig ritkítva közölte.

142.

Nagyszombat, 1536. július 9.
ISTVÁNFFY ANNA LEVELE PEMFLINGER ISTVÁNHOZ

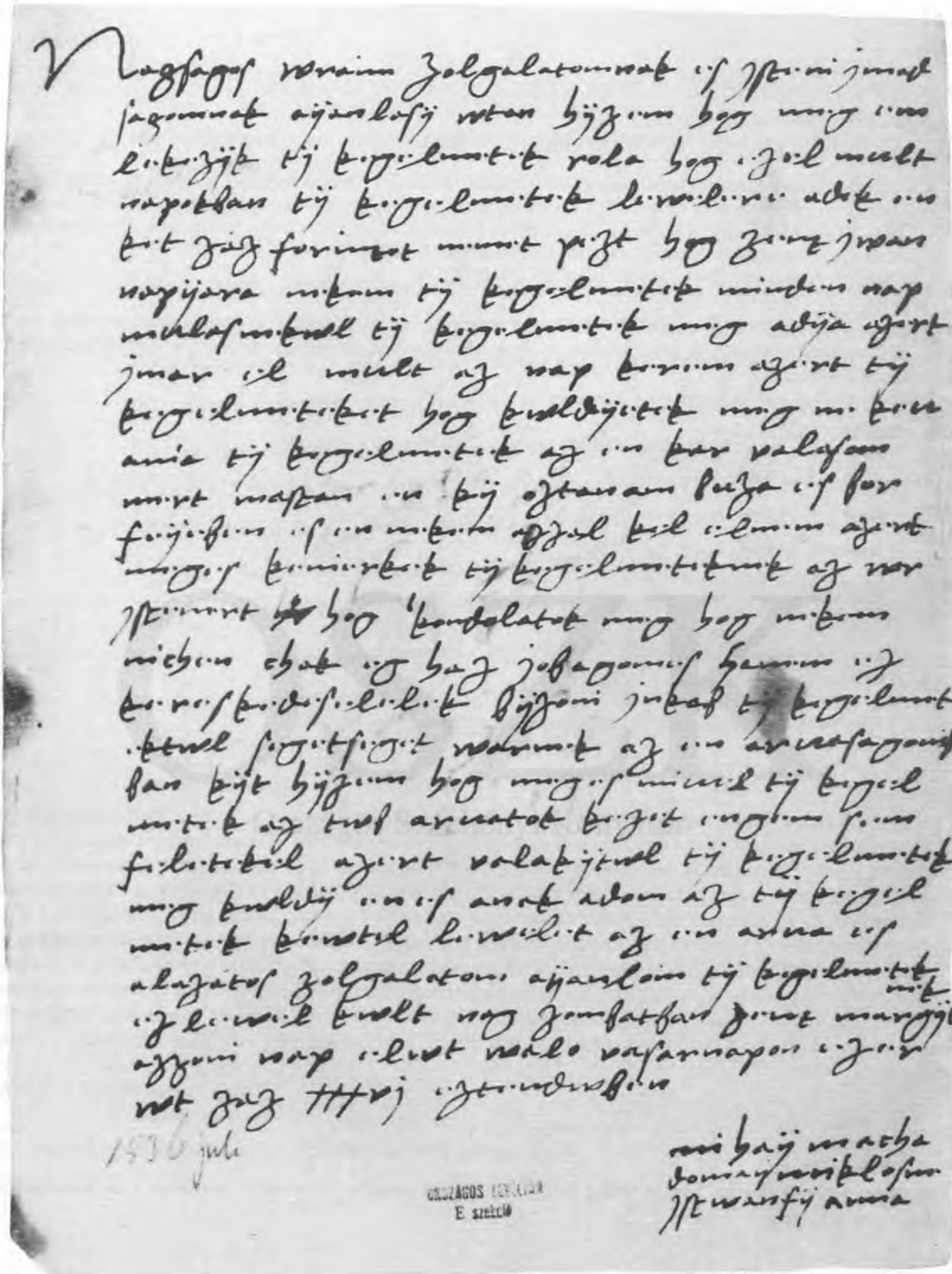
Kétszáz forint kölcsönét kéri vissza.

- OL E 204. MKA. Missiles. 27. cs.
- 21,5 × 28 cm-es papíron, kívül fekete viaszpecsét maradványával. Egy fólió.
- —
- —

Nagsagos wraim Zolgalatomnak es ȷsteni jmad|sagomnak aÿanlasÿ wtan hÿzem hog meg em|lekezÿk tÿ kegelmetek rola hog ezel mult | napokban tÿ kegelmetek lewelere adek en | ket zaz forintot nemet pezt hog zent jwan | napÿara nekem tÿ kegelmetek minden nap | mulasnekwl tÿ kegelmetek meg adÿa azert | jmar el mult az nap kerem azert tÿ | kegelmeteket hog kwldÿetek meg ne keu|ania tÿ kegelmetek az en kar valasom | mert mastan en kÿ oztanam buza es bor | feÿeben es en nekem azzal kel elnem azert | meges kenierkek tÿ kegelmeteknek az wr | ȷstenert[1] hog 'kondolatok meg hog nekem | nichen chak eg haz jobagomes hanem ez | kereskedeselelek bÿzoni jnkab tÿ kegelmet|ektwl segetseget warnek az en aruasagom|ban[2] kÿt hÿzem hog meg es miuel tÿ kegel|metek az twb aruatok kezet engem sem | feletekel azert valakÿtwl tÿ kegelmetek | meg kwldÿ en es anak adom az tÿ kegel|metek kewtel lewelet az en arua es | alazatos zolgalatom aÿanlom tÿ kegelmeteknek[3] | ez lewel kwlt nag zombatban[4] zent margÿt | azzoni nap elwt walo vasarnapon ezer | wt zaz xxxvj eztendwben

nihaÿ macha|doniaÿ miklosne
ȷstwanfÿ anna[5]

Címzés:
Nagsagos wramnak[6] | az kÿralÿ felseg fe | kamarasinak penfÿn|ker ȷstvan[7] vramnak | es vele egenlw tana|cÿnak addasseg

142. Istvánffy Anna levele Pemflinger Istvánhoz (Nagyszombat, 1536. július 9.) 1r

142. 1v

Jegyzetek:

[1]Utána *hog* kihúzva, melyben az *o* betű jelölés nélkül volt a szó fölé betoldva.

[2]A szóban, az *m* után, a sor végéről egy *b* kihúzva.

[3]Az utolsó szótag, *nek* a sor alá, jelölés nélkül betoldva.

[4]Nagyszombat, Pozsony megye (ma Trnava, Csehszlovákia).

[5]Istvánffy Anna a kisasszonyfalvi (Baranya megye) Istvánffy család tagja, István leánya (NAGY 5: 258). 1524-ben már Macedóniai Miklós temesi alispán felesége, 1543-ban még említik mint özvegyét (T. 27 [1909]: 118).

[6]Az *r* a szó fölé betoldva.

[7]Pemflinger István regensburgi eredetű, bécsi patrícius család tagja (NAGY 8: 206; LtK. 37 [1966]: 253), 1526-ban királyi tanácsos, asztalnok és kincstartó (MHHD. 31: 584), I. Ferdinánd kinevezi Mária királyné tanácsosának (JÁSZAY 193). 1534-ben a pozsonyi kamara prefektusa, 1537-ben halt meg (PodmOkl. 2: 494; **148.**).

143.

Makovica, 1536. [december 11.]
HORVÁT GÁSPÁR LEVELE KÁLLAY JÁNOSHOZ

Várja utasításait, tájékoztatja a Serédyvel kapcsolatos hírekről.

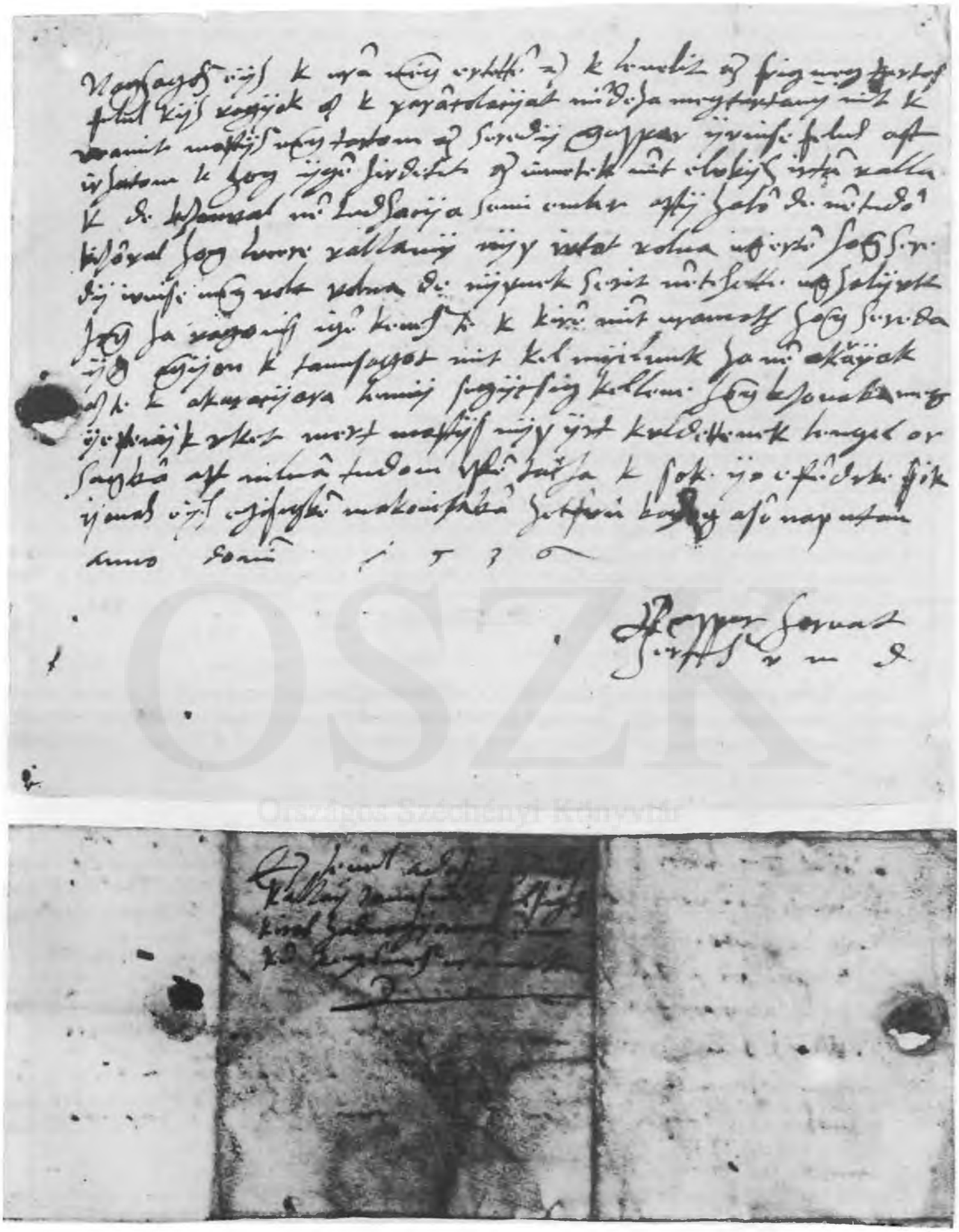
- ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. no. 8419.
- 18 × 21 cm-es papíron, zöld viaszpecsét töredékével. Egy fólió.
- A levél keltezése, *hetfwn bodog asō nap utan*, nem egyértelmű, hiszen ez alapján több mint tíz időpont is szóba jöhet (l. KNAUZ 148–9). A pontos datáláshoz a történeti háttér feltárása segít hozzá. 1536 nyarán az ekkor éppen I. Ferdinánd pártján álló boéri Nagy Lászlót, Makovica és Tállya várának urát a János-pártiak elfogták és Regéc várába zárták (WAGNER, Sáros 81; BOROVSZKY, Zemplén 385). A két makovicai várnagy, Kálnássy János és levélírónk, salgói Horvát Gáspár ettől megrettenve az öt felvidéki város (Kassa, Lőcse, Bártfa, Eperjes, Kisszeben) támogatását kéri és kapja, s egyben kinyilvánítják I. Ferdinánd iránti hűségüket augusztus 24-én (WAGNER, Sáros 81–2). Közben a fogoly Nagy László átpártol I. Jánoshoz, megtámadja Makovicát, ahol azonban a bártfaiak segítségével ezúttal I. Ferdinánd fogságába esik. A vár mégis a János-pártiak kezébe kerül: november 13-án Lőcsétől kap segítséget Bártfa, mert Makovica várától sok erőszakot szenved (HAIN GÁSPÁR, Lőcsei krónikája. Lőcse, 1910–1913. 77). SPERFOGEL krónikája szerint úgy lett Makovica ura levelünk címzettje, Kállay (Vitéz) János, hogy az egyik várnagy, *Kálláy* [pontosabban Kálnássy] János, aki titokban I. Jánoshoz húzott, megölte a másik várnagyot (WAGNER, Szepes 2: 184). SPERFOGEL nyilván eltévesztette a személyeket, bizonyíték erre ez a levél is, és a bártfai levéltár több, 1537-ből származó levele, melyek szerint még abban az évben is salgói Horvát Gáspár volt a várnagy. A szóba jöhető Boldogasszony ünnepek közül Kisboldogasszony (szeptember 8.) két héttel a várnagyok hűségnyilatkozata után van, a fenti események viszont ilyen rövid idő alatt nem történhettek meg, ezért ez az ünnep a levél keltezésével kapcsolatban kizárható. Mária bemutatása (Praesentatio) november 21-én esetleg elfogadható lenne, azonban ennek az ünnepnek a keltezésekben való használata viszonylag ritka (KNAUZ 241), s az utána következő hétfő (november 27.) és e nap közé esett ebben az évben Katalin napja is, amely napot a levél keltezéséhez inkább fölhasználhatta volna a levélíró. Legvalószínűbb Boldogasszony fogantatásának ünnepe (Conceptio) december 8-án. Ezt a feltételezést erősítheti a levél utalása Serédy Gáspárról. 1536. december 4-én I. János kapitányai Serédy távollétében csellel elfoglalták Kassát (WAGNER, Sáros 257–8). Serédy a helyőrség megmaradt töredékével Lőcsére húzódott (SZIKLAY–BOROVSZKY, Abauj-Torna 110) – erre vonatkozhat levelünkben *az seredÿ gaspar ÿvuise* és hogy *lvcere vallamÿ nÿp ivtot volna*. Mindezek alapján feltehető, hogy a levél 1536. december 11-én keletkezett.
- —

Nagsagos eÿs k urā meg ertettē az k leuelit az frig[1] meg tartas[2] | felul kÿs vagÿok az k parācolacÿat mīdeha megtartanÿ mīt k | amit[3] mastÿs meg tartom az seredÿ gaspar ÿvuise felul ast | irhatom k hog ÿgē hirdetik az nimetek mīt elvbÿs irtā valla | k de bizonval nē tudhacÿa semi ember astÿ halō de nē tudō | bizōval hog lvcere[4] vallamÿ nÿp ivtot volna ug ertē hog sere|dÿ ivuise meg volt volna de nÿpnek serit nētehette ug halÿvk | hog ha vagonis igē keues te k kirē mīt uramoth hog sereda|ÿg agÿon k tanusagot mit kel mÿelıunk ha nē akarÿak[5] | az te k akaracÿara lennÿ segÿcsig kellene hog bizonaba[6] meg | iÿestenÿk[7] vket mert mastÿs nÿp ÿrt kvldettenek lengel or|sagbā ast niluā tudom istē tarcha[5] k sok. ÿo estēdvbe sok[8] | ÿoual eÿs egisigbē makovitabā hetfwn bodog[9] asō nap utan | anno domi*ni* 1536

Gaspar horuat | serv*us*
vestre magnificencie dominacionis

Címzés:

Ez leuel adasÿk az uitez | kallaÿ Janusnak[10] felsiges | kiral[11] hadnagÿanak enne|kē kegelmes urānak

143. Horvát Gáspár levele Kállay Jánoshoz (Makovica, 1536. [december 11.]) 1rv

Jegyzetek:

[1]I. Ferdinánd és I. János megbízottai 1536. június 15-én október 1-éig tartó fegyverszünetet kötöttek, s ezt 1537. április 1-éig később meghosszabbították.

[2]Az első betű alatt tintafolt van.

[3]A szó előtt egy betű kihúzva.

[4]Lőcse, Szepes megye (ma Levoča, Csehszlovákia).

[5]Az *r* betű a szó fölé jelölés nélkül betoldva.

[6]Az utolsó betű tintafoltos.

[7]A szókezdő *i* valószínűleg utólag van elétoldva.

[8]A *s* betű *ÿ*-ból van javítva, ennek egyik ékezete látszik az *o* fölött.

[9]A *d* tintafoltos.

[10]Kiskállói Kállay (Vitéz) János, 1522-ben szörényi bán, Mohácsnál a király testőrségének tagja (BRODARICS 51), 1526 után János király híve (BUDAI 2: 246–7; NAGY 6: 36). 1549-ben már nem él (KárOkl. 3: 254).

[11] I. János.

144.

Németújvár, 1537. február 28.
BATTHYÁNY FERENC LEVELÉNEK RÉSZLETE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3490.
- 32 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét nyoma. Két fólió.
- Batthyány Ferenc a levél latin részében különféle utasításokat ír unokaöccsének, híreket kér a csehekről és szándékaik felől a törökök elleni harccal kapcsolatban, levelet küld a királynak, Újlakynak, Gerendynek és Wese lundi érseknek, ezek átadását kéri.
- TAKÁTS, Asszonyok 39. csak egy részletét modern helyesírással.

[...]

Matkadat ersebeteth[1] nÿeged napÿ hÿdegh lelÿ, | a belÿ Banatthÿaba hog haza nem Jewz. ha haza | Jeneel Azt mongÿa hog azonnal el hadnaÿa[2] | Ezt megh mond Sebestÿennek hog a solÿmok | eghessegben wannak, ewel Jsten Tharchon | Jo eghessegben Dat*um* in Arce no*s*tra Nemethwÿwar | Die 28 februarÿ Anno domini 1537

Franciscus de
Batthÿan *etc*

Towabba Jm Jrtam akacz Srotnak[3] eg lewelet | admegh[4] nekÿ es wegh walazt tewle temagadis | zollÿ keralnak[5] az laÿos[6] dolga rol es dulassa | felewl mÿt mÿel az mÿ Jozagonkon, zamlachat[7] | azt el foglalta, a tewbÿt kedigh dwllÿa fozza | zenetlen, mongÿad keralnak Kegelmes wram Jm | felseghedet it zolgalom, ew kedÿgh amot | dwl fozt a mÿwel felseghedet kel' zolgalnom,

Címzés:

Magnifico domino Christophoro | de Batthÿan pincernar*um* | Regalium Mag*ist*ro *etc* Germano | no*st*ro char*issi*mo[8]

Jegyzetek:

[1]Svetkovics Erzsébet, Batthyány Ferenc feleségének, Svetkovics Katalinnak a húga (NAGY 1: 242). Az OL-ban 1571-ig találhatók levelei (OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 4769-ig), feltehetően ekkor, egy évvel férje után halt meg.

[2]Eddig közölte TAKÁTS.

[3]Akacius Schrott stájerországi, kimbergi (Kindberg) család tagja, 1522-ben stájer élésmester (*profandtmaister*, MHHD. 31: 141), 1534-ben udvari tanácsos, 1553-tól már a fiai szerepelnek (MHHD. 30: 115; 29: 215).

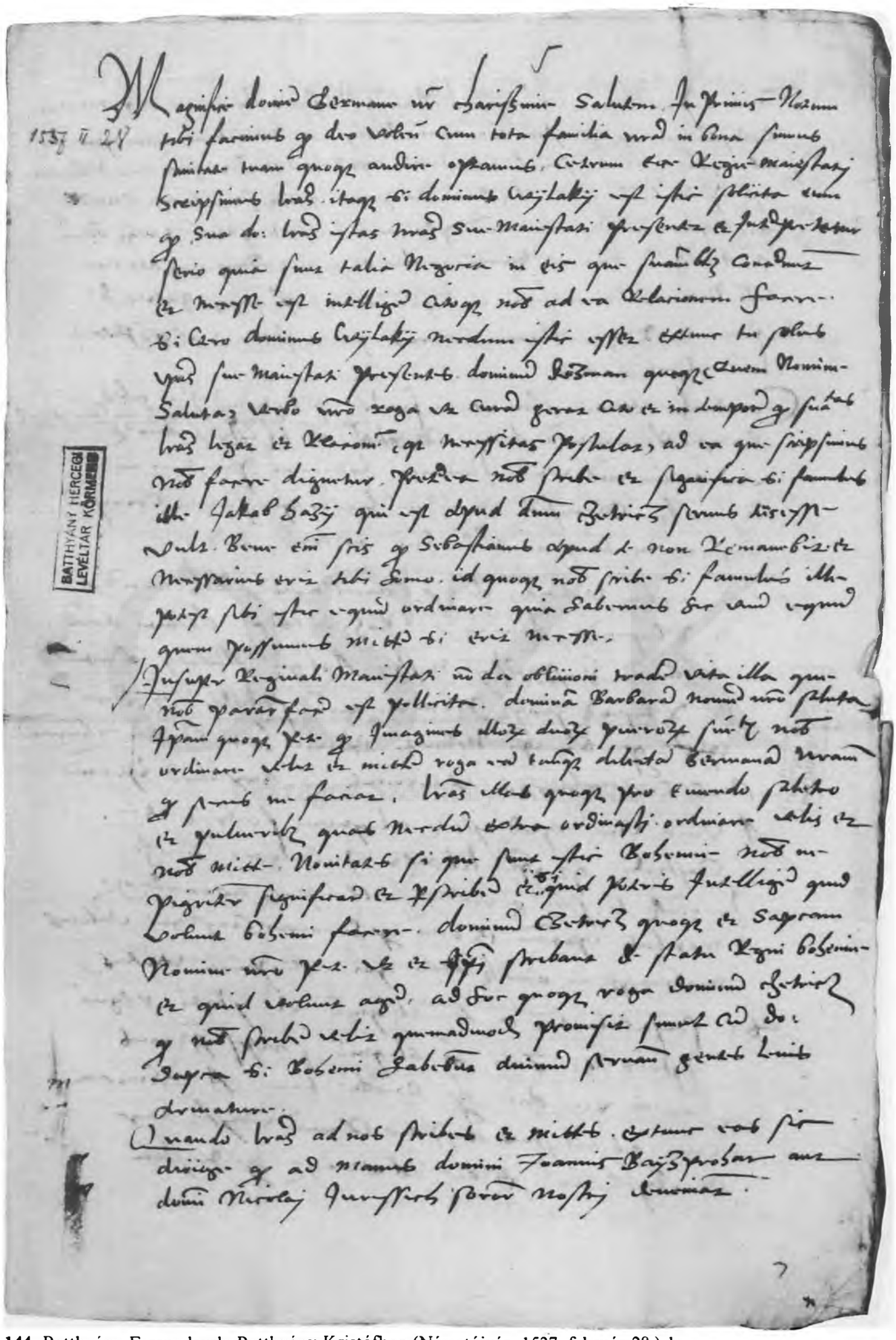
[4]Utána egy tintafolt van.

[5]I. Ferdinánd.

[6]Pekry Lajos.

[7]Zamlaka, Varasd megye, Varasdtól keletre (ma Zamlaka, Jugoszlávia).

[8]A levél hátoldalán, a címzés mellett keresztben ez áll: *marciÿ 19*. E följegyzés egykorú, de más kéz írása, elképzelhető, hogy ekkor kapta meg a címzett a levelet.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

144. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1537. február 28.) 1r

Tandem ꝑ Manus ꝓperuenit ad Manus Nostras dilectas & putabatur.
Reliquum est. q̃ est ꝑter quidam Antiquus domicus nr̃ cum quo
ab infantia etate fuimus Conuersati apud Ladislaum regem. Cui Nomen
est Johannes Rassin. Igitur & pars ipius ꝓsecutus. Quem
si Reperierit Nomini nro plurima fauoris salute tangẽ bonũ
& Antiquum Amicum nrum. & dat si q̃ nos dimisimus tibi cum
ꝓ Notiam Contrahen. & subscripsim. ab ꝓ quoq̃ petitis di-
sama & Regni Boemie Ciuitatq̃ quoq̃ statu. & ab ꝓ petitis
Rad ad nos Sabere.

Contrahe etiam Amicitiam simul & Notitiam cũ alio
Antiquo Amico nro domino. Beneka. & ab ꝓ duoꝫ
uno ordinis nos quid Juuenem hominem ꝓbitum in
Cognenda Ciuitia & istum hominẽ qui ꝓuꝫ Ciuitia
Cognere in tempo. nos sue mitt.

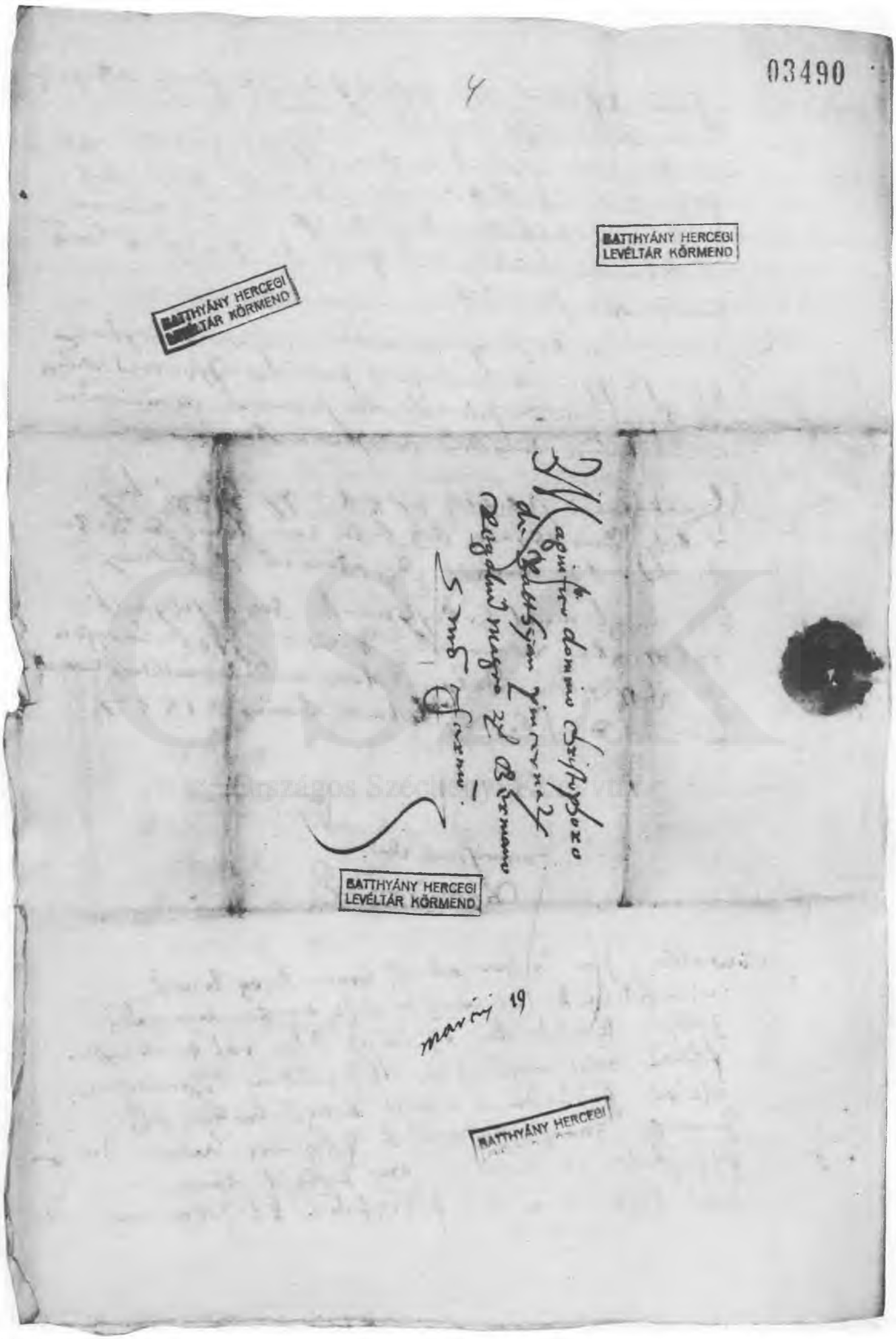
Habe etiam Notiam duoꝝ Camerariorꝝ Boemiorꝝ
& Regnoꝝ dominorꝝ Boemiorꝝ. domini etiã
Johannis Kostarzki nostri Antiqui Amici dilecti
& Regnos quoq̃ Nomina nra salute & dic
ipis q̃ si ꝓ nobis & Rei sue Curia ꝓcurrat.
nos cum ꝑsona nra uenimus in Auxilium ꝓperum
A Vino cum apud ꝓs aliquem fueris & di-
Custodi q̃ ꝓ libenter studiosus Baccho.
ꝑ omnia si ꝑ sui gaudia & abstinentia actomodaꝫ
moribus ꝓperum & oim q̃ honorem Conseruat valeat
medumq̃ in omnib addi qui & ꝑsona Vitabis.
si ꝓscitabuntur a te aliquid de statu Regni
Istius si tibi q̃ aliquid ꝓscitabuntur
Sed dic nr. dic q̃ Quidam tuum A ꝑsona
cum ab infantia disposuit Regnum Vastatur
& Deplatur. & dat id quoq̃ q̃ nostra

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

7

MATTHYÁNY HERCZEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

144. 2r

03490
4
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI

144. 2v

145.

[Németújvár], 1537. [április 24. előtt]
ERDÉLYI GÁSPÁR LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Kéri, ne nehezteljen, hogy az új házasságáról nem írt. Szerelmi ügyben majd személyesen ad tanácsot.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 108399.
- 22 × 25,5 cm-es, erősen foltos, restaurált papíron, nyers színű viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- A levél keltezése hiányos: *datom zeredan 1537*, de a szövegben Szent György napja mint határnap szerepel, a keltezést tehát ehhez a naphoz lehet igazítani. Ebből a levélből TAKÁTS SÁNDOR két formában közölt részletet: előbb mint Erdélyi Gáspár levelének a részletét (MNy. 6 [1910]: 230), majd másodszor két részletet mint Batthyány Ferencnek az unokaöccséhez írt leveléből valót (TAKÁTS, Asszonyok 39). Mindkét közlésében csak az évszámot említi keltezésként.
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 230; TAKÁTS, Asszonyok 39. mindkét helyen csak részletet, a második modern helyesírással.

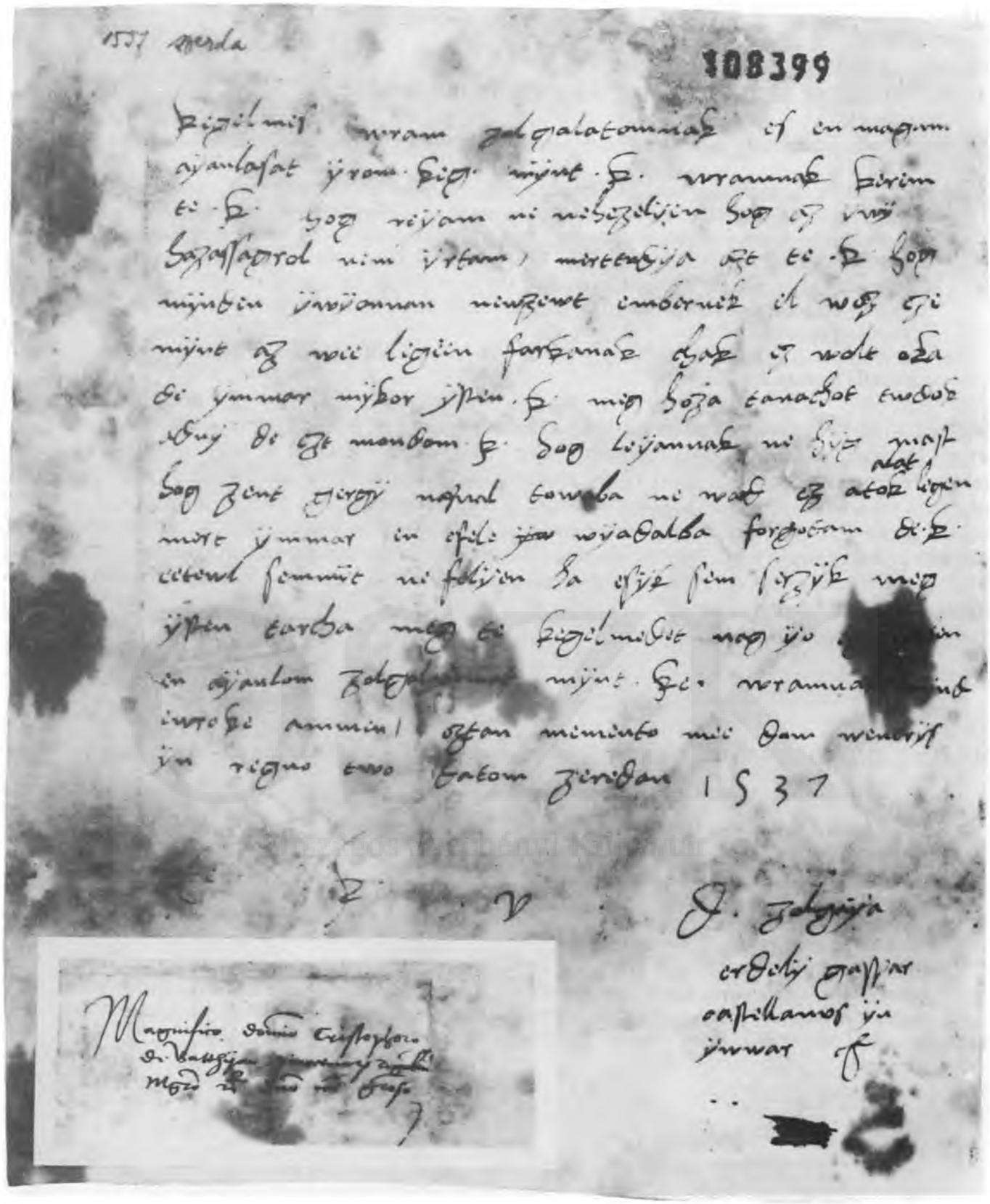
kegelmes wram zolgalatomnak es en magam | aÿanlasat ÿrom .keg. mÿnt .k. wramnak kerem | te .k. hog reÿam[1] ne nehezelÿen hog az ÿwÿ | hazassagrol nem ÿrtam, merttvdÿa azt te .k. hog | mÿnden[2] ÿwÿonnan newzewt embernek el weez eze | mÿnt az wee legeen farkanak chak ez wolt oka | de ÿmmar mÿkor ÿsten .k. meg hoza tanachot twdok | adnÿ de[3] ezt mondom .k. hog leÿannak ne hÿg mast | hog zent gergÿ napnal[4] towaba ne ward ez atok alat[5] legen | mert ÿmmar en efele[6] wÿadalba forgotam de .k. | eetewl semmÿt ne felÿen ha esÿk sem serzÿk meg | ÿsten tarcha meg te kegelmedet nag ÿo egessegben | en aÿanlom zolgalatomat mÿnt .ke. wramnak mÿnd | ewreke ammen, oztan memento mee dom*ine* wenerÿs | ÿn regno two,[7] datom zeredan 1537

Te .k. v*estre*. d*ominacionis*.

zolgaÿa | erdelÿ gaspar[8]
castellanvs ÿn | ÿwwar[9]
etc

Címzés:
Magnifico dom*i*no Cristophoro | de Batthÿan pincernar*um* regali*um* | M*agist*ro *etc* dom*i*no me*o* gra*cio*so

Jegyzetek:
[1]Ettől a szótól a *farkanak*-ig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.
[2]Ettől a szótól a *farkanak*-ig közölte TAKÁTS.
[3]Innen a *hÿg*-ig közölte TAKÁTS.
[4]Április 24.
[5]A sor fölé jelölés nélkül van betoldva.
[6]Utána *ÿw* kihúzva.
[7]Vö. Lk. 23, 42.
[8]Erdélyi Gáspár feltehetően a Vas és Zala megyében is birtokos keresztúri Erdélyi család (CSÁNKI 2: 854; 3: 146) tagja. 1542-ből ugyancsak Batthyány Kristófhoz írott magyar nyelvű levele található az OL-ban (P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles, no. 11465.), 1549-ben még említik (PRT. 7: 49).
[9]Németújvár.

145. Erdélyi Gáspár levele Batthyány Kristófhoz ([Németújvár], 1537. [április 24. előtt]) 1rv

146.

1537. május 5.
BATTHYÁNY FERENC LEVELÉNEK RÉSZLETE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles.)
- —
- —
- TAKÁTS, Asszonyok 39. csak ezt a részletet közli, modern helyesírással.

Irod azt, hogy fösvényen költesz. Bizony szükség; mert immár az magyar tartománynak jobb részét elrabolták a törökök.

147.

Németújvár, 1537. június 9.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Közös szolgáikról, familiárisaikról, ügyeikről intézkedik, új híreket kér.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3491.
- 33 × 41 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, szakadt, lyukas papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott felzetes gyűrűspecsét (l. **69.**). Két fólió.
- Ebben a levélben és több későbbi levelében is ír Batthyány Ferenc Szalónak várának ügyéről. Szalónak és Rohonc vára a hozzájuk tartozó birtokokkal együtt a Paumkircher család kezén volt a XV. század végén. Miután a család fiúágon kihalt, az uralkodók megkísérelték a koronára szálló birtok eladományozását: 1502-ben II. Ulászló, 1516-ban II. Lajos adta Bornemisza Jánosnak, de a leányági örökös Paumkircher Borbála férjei mindig fegyveresen álltak ellen az uradalom birtokbavételének. Batthyány Ferenc 1528-ban kapta Szalónakot I. Ferdinándtól, de nem tudta birtokba venni, mert a beiktatásra összegyűlt királyi embereket Fladnitzer Vitus, Paumkircher Borbála negyedik férje fegyveresekkel megrohanta. 1537-ben és 1538-ban az újabb, Batthyánynak kedvező ítéletlevelek ellenére sem engedték be őt Szalónak birtokába. Ez ügyben intézkedett a pozsonyi országgyűlés már 1537 januárjában is (MOE. 2: 15–16), de még 1538 nyarán sem oldódott meg az ügy, sőt ekkor már – felesége jogán – Erasmus Rothmestorfer is igényt tart a várra (MOE. 2: 78, 80). Végül Szalónakot királyi csapatok segítségével foglalták el, de nem Batthyány, hanem Weispriacher János kezére adták, mivel időközben Paumkircher Borbála lánya, Magdolna asszony bebizonyítja, hogy a várakat (Rohonc, Szalónak és Óvár) a Paumkircherek pénzen vásárolták, s ezért ezeket a leányág is örökölheti. Thurzó Elek 1539. október 1-jei ítéletlevele alapján végül is a Batthyányak a rohonc-szalónaki uradalom felét kapták, de a birtokok kettéosztására csak 1541-ben került sor. A birtokok másik felét 1544-ben vásárolták meg a Batthyányak a Paumkircher örökösöktől (ZIMÁNYI VERA, A rohonc-szalónaki uradalom és jobbágysága a XVI–XVII. században. Bp., 1968. 13–16).
- —

Kezenethewmet. Jo Ewchem leweledet kÿnek dathoma | wagÿon Pragaba 20 Maÿ ez Maÿ Napon hozaak | Megh kÿt Meġh ertettem,

Jrz ho[...] [...]gen[1] hala istennek Jo eghessegben waǧ. es Mÿnden | dol[g...]ÿon[1] oth, ezt eremesth hallom, azon lÿgh | h[...] [...] ÿs[1] Mÿnden Joth halhassak felewled,

E[...] [...] k[1] hala Mÿnd hazonk Nepewel egetembe | [...][1] wagÿok es mÿnde Modon Jol wagÿ[...][1]

S[...][1] Akar oth Nalad Maradnÿ Erewel j[...][1] | t[...][1] lÿgh erthe hog Mÿgh ew oth wagÿo[...][1] | wa[...][1] [...]ambor[1] leghÿnt slesakoth[2] fogaǧ, Bernardot [...][1] | kÿnch [...][1] reÿa kerÿed chehet ne fogaǧ merth en | twdom hog a fele ember nem Neked walo.

Jkabhazÿwal[3] kÿ czetrÿczneel[4] wolt eleghet zoltam | de ezt [...][1] hog nÿgh holnapra zeghewdeth[5] ith | a hadba[6] [...]a[1] kÿ Nem tellÿk addÿgh Nem lehet, | hozza[...][1] azwtan. azerth chak egh feel eztendeÿgh | waǧ n[...][1] fogaǧ eg Jambor leghÿnth, Sebestÿnnek | kedÿgh [mon]gÿad[1] hog el ne tawozzeek thewlem merth | ennekem masth zewksÿgh. hog a rwhat nekÿ attad | azt Ne[m][1] Banom,

Magadnakÿs merth Nem lehecz loora walo rwha Nekewl, | ha megh [...]het[1] ewth awagh hat sÿngh Bewl Nÿnch | ellenem [...]a[1] kÿ wÿzed,

Polÿak ith Nÿnchen azwtan hog el menth hÿreet sem | hallottam. Nem thwdom ha megh holt wa̋g howa leth | ha megh [...]wÿ[1] hozzad kewldem,

Gaspar porkolab Dolga had allÿon Mastan Nem zewksÿgh | abba Therekedned,

Sroth ha oth Nÿnchen eddÿgh, fel Jwÿ hamar, ha | kedÿgh Nem Jewne Jrd megh nekÿ a pÿnz felewl | hog fel kewlge awa̋g oth walakÿneel megh zerezze | zekel lukachnak Jrd chak hog megh kewlge | Nekÿ a leweleth kÿt Jrz,

A Germek lowat Bochas Jnkab fewre oth gÿogÿcchaak | merth the az arpaath[7] Nem twch nekÿ adnÿ, hanem | ha Sebestien twdnaÿa az arpaÿs Jmar hasba | Ment Artana a loonak ||

Jrz loo felewl hog lowat kewlgek, az germek loo | az peÿ a tÿed ith wagÿon Mastan hÿzlaltatom | Mÿhelt megh hÿzik ollÿ emberem lezen kÿ fel | wÿzÿ wezeteken azonnal fel kewldem [...]em akarom | hitwanon fel kewldenÿ. a Mell[...][1] esmegh | Egh lowachkaath kÿn wad[...] [...]ach[1] | Merth az tewbbÿt[8] el wezt[...][1]

Pekrÿ laÿos Megh Bochatta z[...] [...]am[1] Maÿd | lezen ollÿ Jdew hog megh kere[...][1]

Keralne azonnak[9] Ne had elfelednÿ [...] wegheketh[1] | Mÿnd fewld pohar Bol[10] Jzom addÿ[...] mÿgh ew | felsÿghe megh kewldÿ, Mond zolgalathomat ew | felseghenek mÿnd k: azzonÿomnak

Dersffÿ ıstwan[11] dolga rol amÿt [...]gh[1] ertettem, | les wtanna ha walamÿ apro[...][1] [...]allaz[1] hozza | Nem akarok en chak ad megh [...]m[1] ellÿen | lathorsagoth Nekÿ el halgatnÿ [...]ghednÿ[1] | Jm Nekÿes irtam leweleth.

Neep felewl Jrz hog Rewÿd Nap [...]zen[1], zewksÿgh | wolna ha lenne, annak elewtte egheez welagh | Mongÿa wala ha raak haton [...] wne[1] el Jwhetne | Eddıg. Jmar enÿs hÿzem Merth s[...]hol senkÿth | Nem lathok,

A cheh zooerth[12] erthe[13] lÿgh hog Megh. t[...]ollÿad[1] azt the | kennÿen Megh tanolhacz chak akarÿad Mÿerthhog | totwl twcz

Sewr fewze erth Jmar sok zor irtham de Meegh | sem iral ha megh zerzetted wa̋g Nem,

Keralnak Jmar keeth wa̋g harom zor Jrtham | az zalonok[14] dolga rol, meegh[15] sÿnch semmÿ walaztom | zegen teneked hog oth walwan eg lewlemre Nem | zerezhecz[16] walazt, | es hog Nÿnch annÿ Barathsagod | wÿlakÿ wram Naal[17] hog Megh zerzenÿd || de talam Nem gondolz wele, azerth erthe lÿgh | hog walazt wehes ennekem rola es megh kewlged.

Twdadk[...]zal[1] wÿ hÿrekrol chazar felewl es egeeb | dol[...] ol[1], es ennekem Bÿzonÿ hÿreket Ird, | k [...] [...]l[1] e fele hÿreketh twdhatnaal | [H ...][1] [...]lnaal[18], wa̋g[19] Barathkoznal H[...] [...]arod[1] twdnÿ mÿt Mÿelek ezt [...][1] | t[...][1] [h]og hazat kÿt rakok kÿt el Bonth[...][1] | es e[g ...]b[1] Mÿwem elÿgh wagÿon. azon wagÿok | Mÿkor haza Jewz hog melegh zobad lehessen, | Egebet [M]astan[1] Nem Jrhatok. Ewel Jsten | Tharchon Jo eghessegben, kewlt wÿwarat | die 9 Junÿ. Anno dom*i*ni 1537.

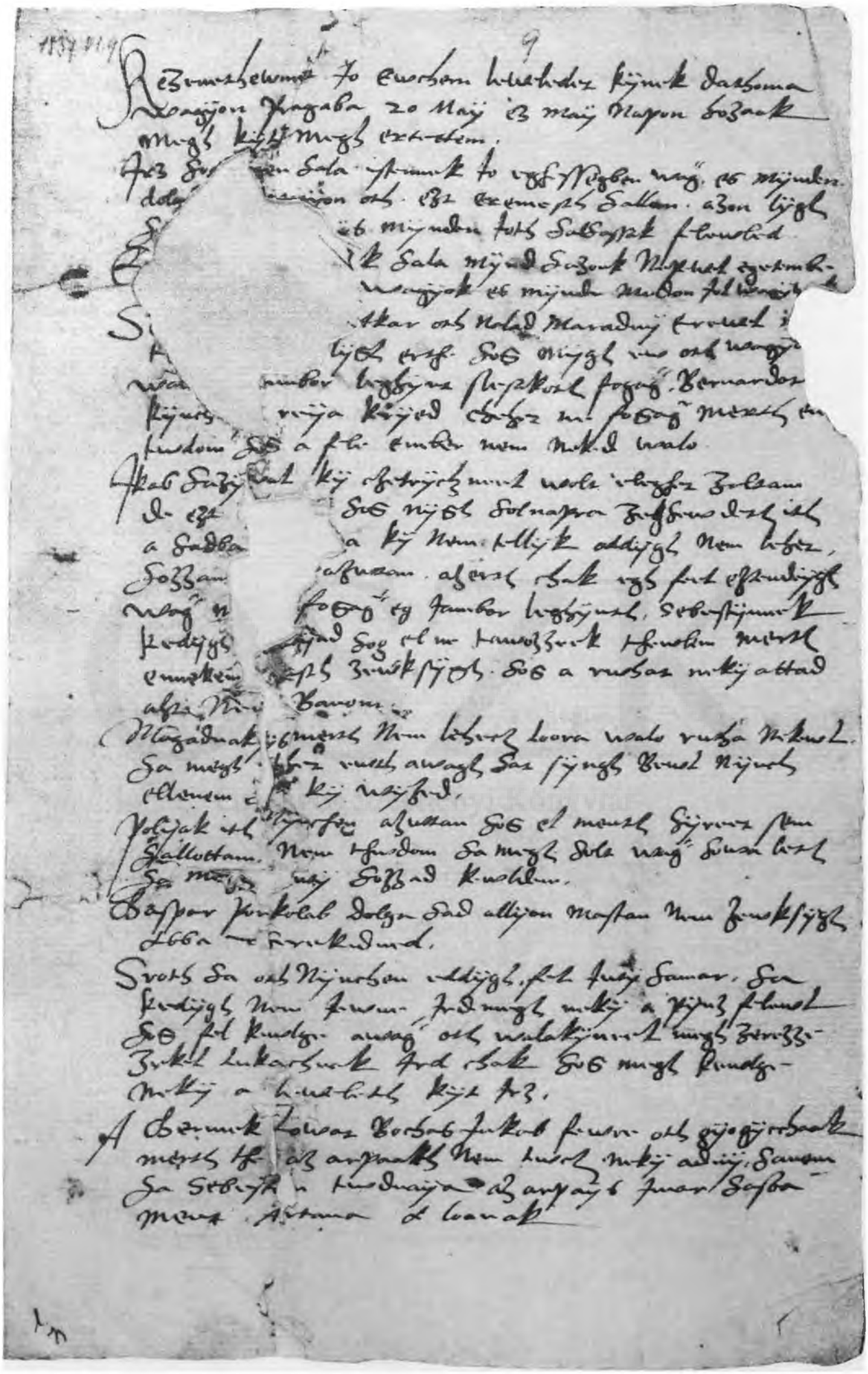
Franciscus de
Batthÿan *etc*

Towaba Jm a zeghÿn krosÿch pether[20] Atthÿafÿa | kÿ Mÿnekewnk Jo Barathonk volt. e wÿdazÿch | Janos[21] fel Ment Ew felseghe hez az ew dolga|erth, merth hog oth senkÿt Nem esmeer | lÿgh seghÿtseggel Nekÿe A mÿbe lehecz | walazt wennÿ mert oth Nem keshetÿk

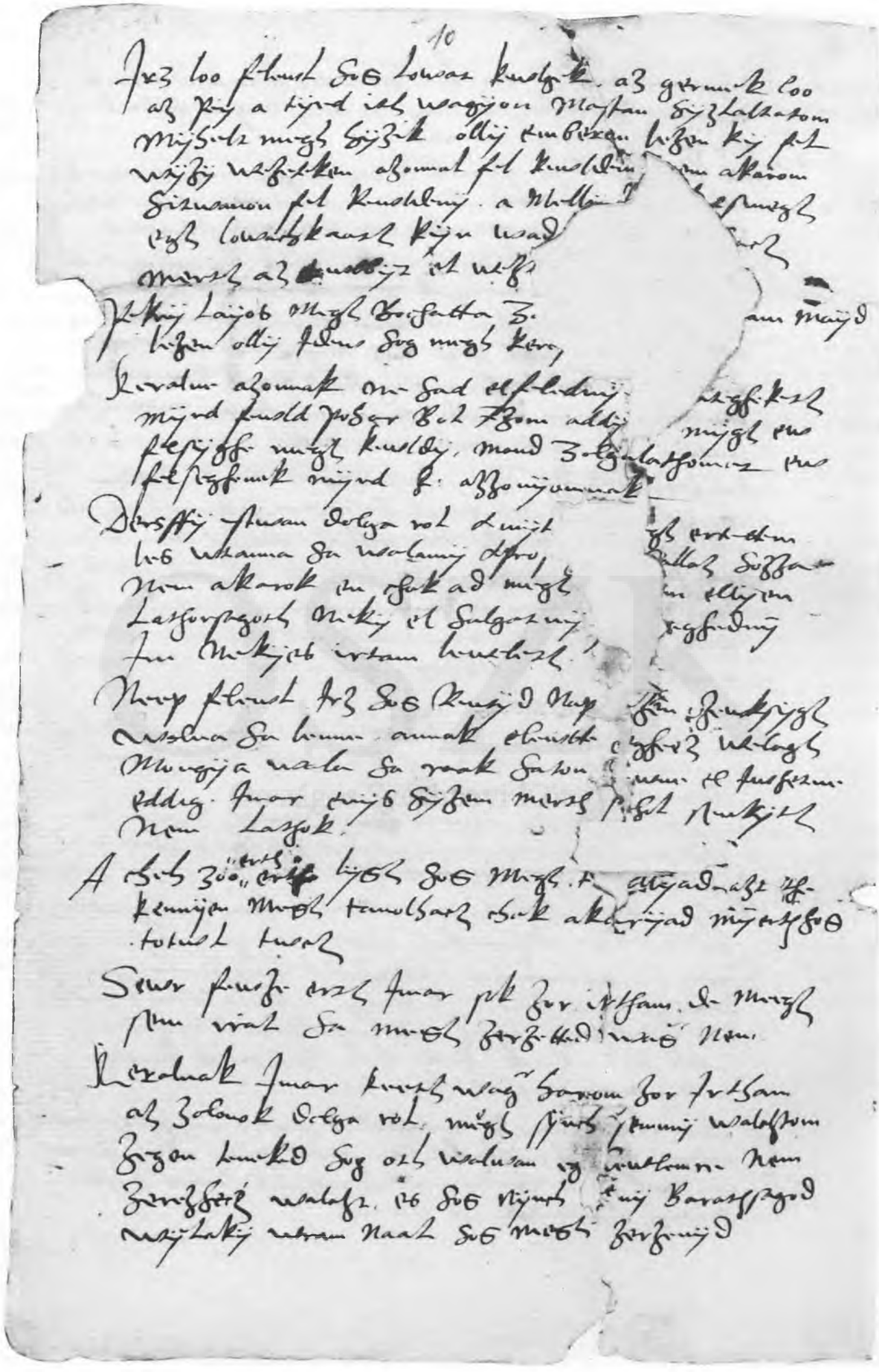
Címzés:

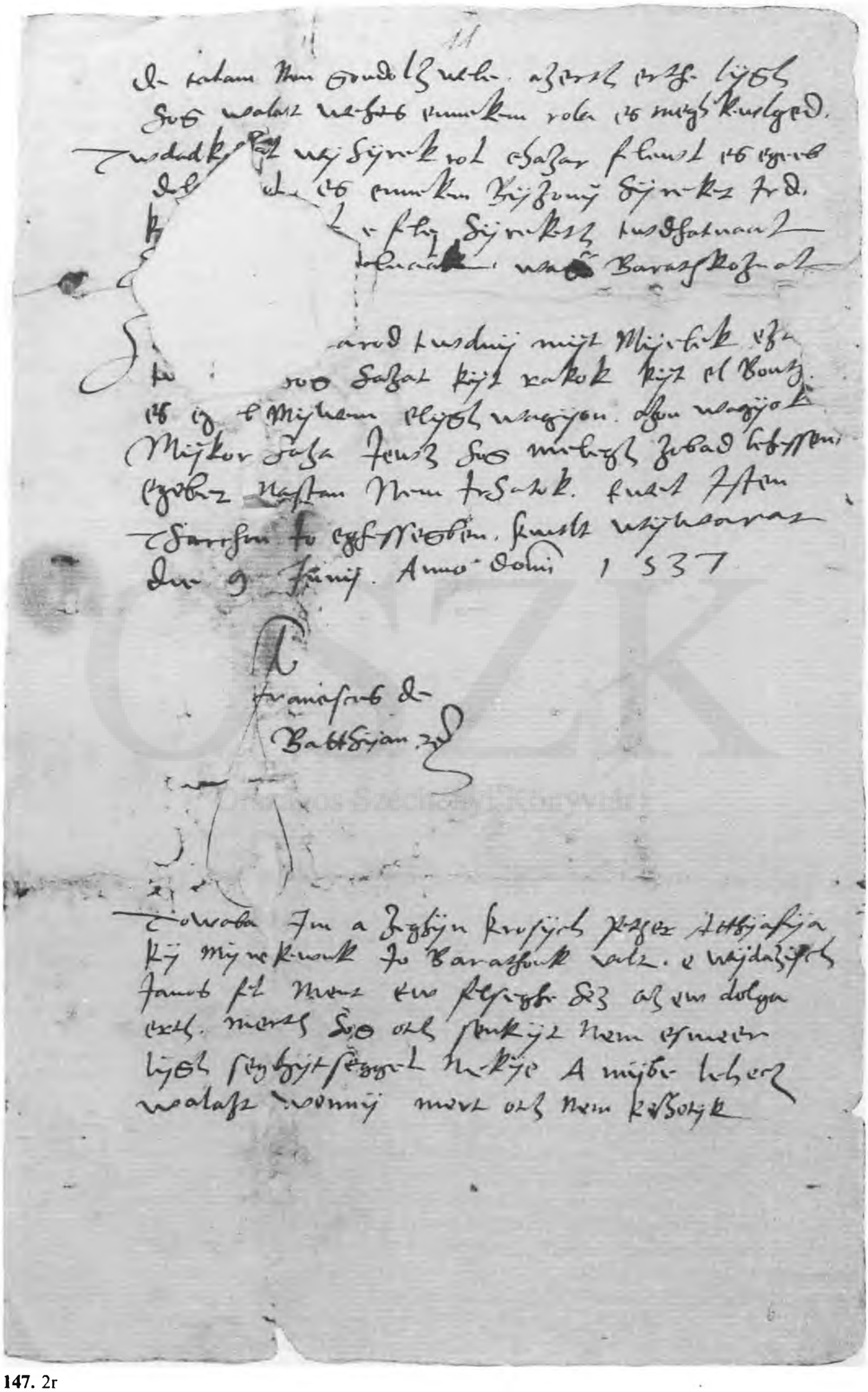
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pincernar*um* Regalium | Mag*ist*ro *etc* Germano n*ost*ro char*issi*mo.

Pragae, Vel
Vbj fuerıt

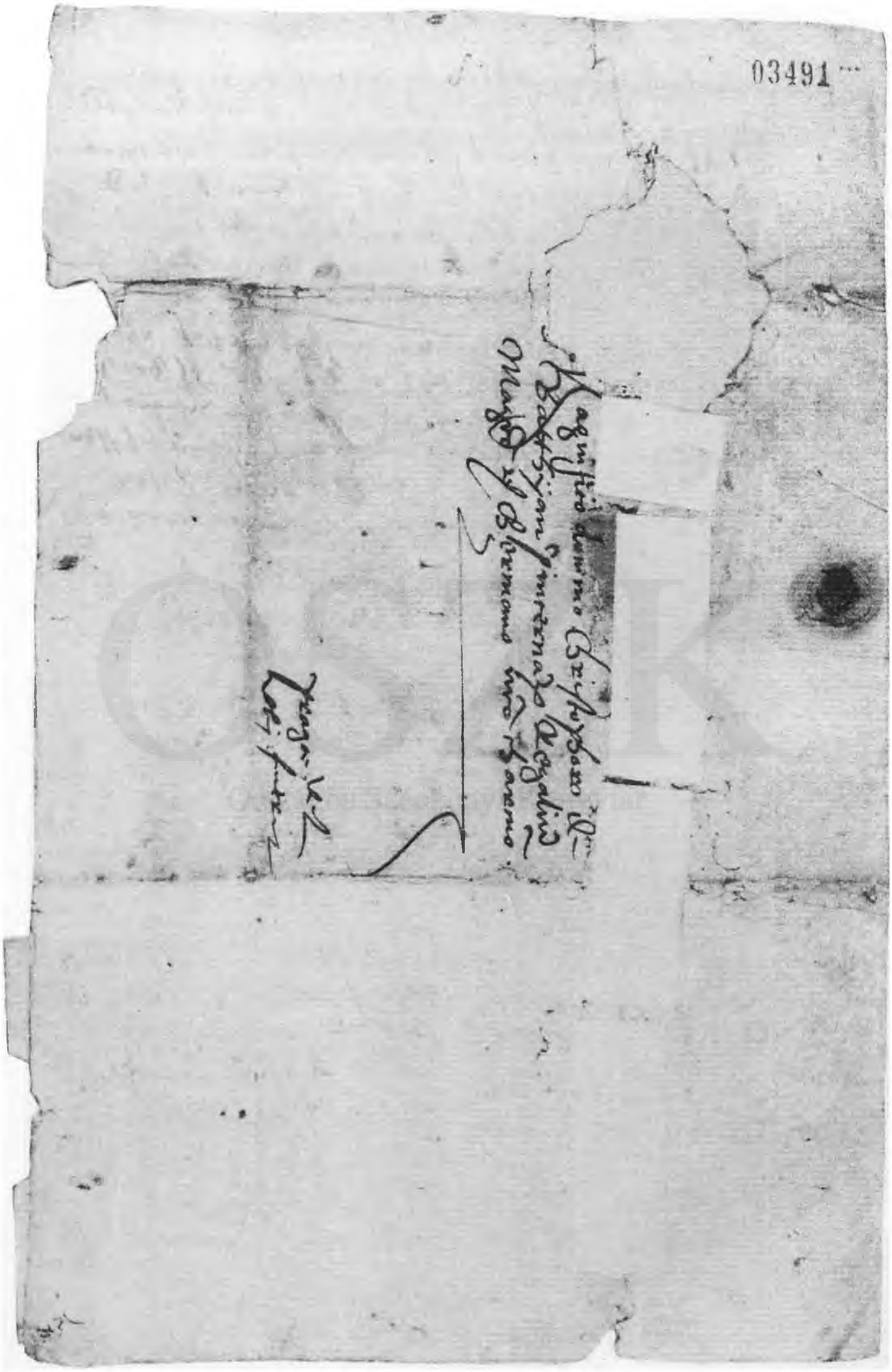

147. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1537. június 9.) 1r

147. 2r

147. 2v

Jegyzetek:

[1]Lyukas a papír.

[2]*Slezák* 'sziléziai ember' vö. cseh *slezák* 'ua.'; OklSz. *slézia-gyolcs; (sléziai*: MNy. 71 [1975]: 250).

[3]Jakabházy nevű család Vas megyében volt birtokos (Csánki 2: 829).

[4]Valószínűleg Czettricz Ulrik királyi kamarás, aki Mohácsnál látta meghalni a királyt (Jászay 47), 1531-ben Mária királyné udvarában szerepel (MHHD. 25: 158, 161). — A szó második *z* betűje *h*-ból van javítva.

[5]A *g* valamiből javítva.

[6]A *d* betű *t*-ről javítva.

[7]A *t* javítva van.

[8]A szókezdő *t* tintafoltos.

[9]Anna királyné.

[10]*Földpohár* 'agyag- (cserép-)pohár' (vö. OklSz. *földpalack*; SzT. *föld* 6.).

[11]Dersffy István († 1569) szerdahelyi Dersffy Miklósnak (Jászay 419; ETE. 3: 262) és Batthyány Perpetuának a fia, a levéliró unokaöccse (**158.**). 1556-tól kassai kapitány, 1558-tól a dunántúli részek kapitánya (Budai 1: 336–7; Nagy 3: 286–7).

[12]A szó vége, *erth*, jelöléssel fölé van betoldva.

[13]Az utolsó két betű tintafoltos.

[14]Szalónak, Vas megye, Kőszegtől délnyugatra (ma Schlaining, Ausztria).

[15]A második *e* a szó fölé van irva.

[16]A szóvégi *z* javítva.

[17]Újlaky Ferenc (1485–1555) 1524-ben s Mohács után is királyi titkár (ETE. 1: 142), 1531-től pozsonyi prépost, 1535-ben választott, 1539-ben felszentelt győri püspök, 1550-ben királyi helytartó, 1553-tól egri püspök (Budai 3: 346–8; MHHD. 25: 557; ETE. 3: 40, 422–4; R. Kiss, Helytart. 401).

[18]A szóvégi betű tintafoltos, javított, az oda való *l* a szó fölé van betoldva.

[19]A *ǧ* tintafoltos.

[20]Krusics Péter klisszai és zenggi kapitány (MHHD. 31: 572; 40: 301, 350). 1537-ben esik el a törökök elleni harcban Klisszánál, s a vár halálával kerül török kézre (Budai 2: 318; Nagy 6: 473).

[21]1520-ban említenek egy szamobori (Zágráb megyei) Wydachych Györgyöt (MHHD. 38: 323).

148.

Buda, 153[7]. június 27.

HÉDERVÁRY GYÖRGY LEVELE HÉDERVÁRY ISTVÁNHOZ

Kéri apját, hogy ura jobbágyai érdekében járjon közben János királynál. Tudósítja Bebek átpártolásáról, Pemflinger István haláláról, tolmácsolja Salgay Mihály kérését.

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M 1. no. 5.)
- (Papíron, gyűrűs pecséttel.)
- Az iratot Závodszky Levente először a MNy. 2 [1906]: 210–1. lapjain adta ki, majd apróbb eltérésekkel a HédOkl. 2: 53–5. lapjain. Az évszámot mindkét helyen 1532-nek olvasta, de ez az olvasat – bár a levél eredetijét nem ismerjük – kétségkívül téves. Héderváry György a levélben Pemflinger István haláláról ír, aki 1537. május 21-én halt meg (Fabritius Károly, Pemflinger Márk szász gróf élete. Bp., 1875. 10; PodmOkl. 2: 494), tehát a levelet csak 1537-ben írhatta. Így természetesen téves e levélnek az 1531-es (PodmOkl. 3: XXI), illetőleg az 1532-es (HédOkl. 2: LXVI–VII) évekhez kapcsolása. Közlésünkbe a MNy.-beli kiadást vettük át, megjegyezve a HédOkl.-beli eltéréseket.
- Závodszky: MNy. 2 [1906]: 210–1; HédOkl. 2: 53–5.

Solgalathomnak vthana: Jwthem vala Ide Bwdara vramtul[1] kewetſegen Balint[2] vramhoz az ſegen nep dolga felel az kÿknek Poduerÿſkÿ[3] Borokat es eges marhaÿokath el vethe de Immar el menth vala balint vram, azerth megÿs ſollon: k: balinth vramnak hogÿ e kegelme az en vram baratſagaerth mÿelne, Nam az en vram Jo atthÿa e kegelme nek[4], terekedneek kÿralnal hogÿ az ſegen nep marhaÿa hatra adatneek, mer az en vram okoth nem adoth, hogÿ merth e raÿta kezdetek el ez haboruſſagoth, Merth az en vram Iſmegh teheteth[5] volna rola: vagÿ tartaſal vagÿ iſmegh dulaſſal de az en vram Inkab laſitany akarna, hogÿ nem mÿnth inditanj az haboruſſagoth, azert ha megh nem agÿa Poduerÿſkj vram az el veth marhat, az en vram karba nem hathatÿa az é zegen Jobagit, valamÿnt valahogÿ de Iſmegh leſen rola azerth: k: Mÿelle az en vram barathſagaerth hogÿ legen: k: Jo therekede ebe balint vramnal vele egetembe kÿralnal[6] é felſegenel,

Thowaba, Jo vram Jo atthÿam El mentem vala az tÿſth foglalni, megh bochata vala Bebek[7] vram

roſnobanath[8] tartomanaual egetembe, de oſtan hogÿ kÿralhoz alla Monda neken[9], Jo atÿemffÿa, az en dolgom ebbe vagon hogÿ merth ferdinandoſ kÿral ſolgalathomath megh nem ffÿzethe, es Joſagomba megh nem oltalmaz Im latod az ellenſegeth mel kezel vannak hozam kÿ ellen en nem allhatok, azerth merth te ketelenÿs Allothom Janos kÿralhoz, es kÿral atta nekem Gwmer varmegebe, Erſek vram Joſagat, Roſnobanat es az thewbit, twrſoetis[10], azerth merth nekem atta e felſege, en az enÿmeth maſnak nem enge thhetem[11] azerth valamÿth gondols dolgodrol Jo atÿamffÿa de az Joſagoth en magamnak foglalom, oſtan igh kelletek el Jwnen[12], Nagÿ kenal veſedeſel, lengel orſagh felel kerÿltem haza, merth mÿndenÿth allotath vthamath ſoha kÿlemben el nem Jwhetem volna, Mÿgh Bebek vram el azigh nem[13] leſen nugodalma[13] az en vram Joſaganak oth.

Penffinger Iſthwan meg holth, aſſonom[14] Immar hÿlvathoth keeris hogÿ hoza mennek, cÿak az lowakath nugotom meg otthan el megek, Fancÿ agoſthonis[15] oth vagon maſth, az ſegen Markor[16] vramnak valanak Jo lowaÿ, egeth Igert[17] aſſonom az lowak kezil.

Azerth kerem: k: hogÿ ſereſen: k: nekem Egÿ vrath, az kÿth: k: Jobath gondolna, vagÿ kÿraly, vagy vaÿda[18] vramnal, merth az en vram Igen ſegen maganak ſÿnchen nekÿnth ſem athat, En[19] | penÿgh tÿſth nekÿl éthet nem ſolgalom,

Thowaba keneregh:[20] k: az Salgay Mÿhal[21] es az fÿaÿ Egÿ athÿafiath fogtath volth el Mÿkor orzagh Laſlo[22] kenchet el veteth vala az balaſsÿak Masth negÿ[13] ſaz forintoth kewanak raÿta az atthÿafian valcÿaghba, keneregh. k. es keÿk[23] hogÿ. k. vagÿ megh adna az ſaz forintoth,[24] vagÿ kÿraltul kerne megh. k. hogÿ engedneek megh ha nem tebeth cÿak az zaz forinthÿat az kegelme derth[25].

Iſten tarcÿa megh. k. Ez kelt Bwdan zen Laſlo kÿral napÿan[13] anno 1532[26].

Hederwarÿ Gergÿ
.k. ſolgaÿa.

Címzés:
Egregio domino Stephano de Hederwara, domino et patri mihi observandissimo.

Jegyzetek:

[1]Várday Pál esztergomi érsek. A levélíró 1535 júliusában már az ő szolgálatában állt (l. **136.**).

[2]Török Bálint, aki 1536 nyarától már I. János pártján áll (Bessenyei 66).

[3]Podmaniczky János és öccse Ráfael 1537-ben is többször portyáztak a felvidéki, Ferdinánd-párti birtokokon (PodmOkl. 2: 599–604, 608–10).

[4]A HédOkl.-ban: *kegelmenek.*

[5]A sor fölé van írva, alatta kihúzva: *mÿelheteth.*

[6]I. János.

[7]Bebek Ferenc.

[8]Rozsnyó, Gömör megye (ma Rožňava, Csehszlovákia). A város földesura 1291 óta az esztergomi érsek (Mikulik József, Magyar kisvárosi élet 1526–1715. Rozsnyó, 1885. 4, 8).

[9]HédOkl.: *nekem.*

[10]Thurzó Elek.

[11]HédOkl.: *engethhetem.*

[12]HédOkl.: *Iwnen.*

[13]HédOkl.: a szókezdő betű: *N.*

[14]Fáncsy Borbála, Pemflinger István második felesége (Bessenyei 16).

[15]Fáncsy Ágoston, Somogy és Baranya megyében birtokos család (Nagy 4: 113–6; pk. 227–8) tagja, 1552-ben már nem él (T. 27 [1909]: 119).

[16]Pemflinger Márk szebeni királybíró, István testvére, 1537. március 16. és április 14. között halt meg (Kubinyi András, Die Pemfflinger in Wien und Buda: Studien zur Wiener Geschichte. Wien, 1978. 87).

[17]*Igertem*-ből az *em* áthúzásával javítva.

[18]Előtte egy szó kitörölve, a *vagy y*-ján a HédOkl.-ban van ékezet: ÿ.

[19]Az utána következő virgula (|) a HédOkl.-ban hiányzik.

[20]Utána kihúzva: *az.*

[21]Salgay Mihály Nyitra megyei birtokos család tagja (Sziklay–Borovszky, Nyitra 593–4). 1505-ben részt vesz a rákosi országgyűlésen (Jászay 157), 1519-ben nyitrai (PodmOkl. 2: 206–7), 1524-ben, 1529-ben csejtei várnagy (ApponyiOkl. 1: 483; HédOkl. 2: 19), 1532-ben megyei alispán (MOE. 1: 350).

[22]Güthi Országh László 1502-től szerepel oklevelekben, 1536-ban I. Ferdinánd kinevezte Nógrád és Heves megye ispánjának (Nagy, Nógrád 164). 1540-ben már nem él, ekkor engedte továbbra is megtartani I. Ferdinánd Balassa Zsigmondnak mindazokat a javakat, melyek Országh Lászlótól voltak nála (Borovszky, Borsod 1: 80, 162). Nagy Iván (i. h.) tévesen tudja úgy, hogy 1544-ben halt meg, már 1542-ben is az özvegyét említik (Borovszky, Pozsony 678).

[23]HédOkl.: *keÿ k.*

[24]1529-ben vette kölcsön Héderváry István, hogy rajta kiválthassa magát Katzianer fogságából (HédOkl. 2: 19–20).

[25]HédOkl.: *kegelmederth.*

[26]Helyesen: *1537.*

149.

1537. július 18.
BOR- ÉS ÖKÖRPÉNZSZÁMADÁS

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárában. Beosztatlan számadások.)
- (Hosszúkás papírlapon.)
- —
- Iványi: MNy 43 [1947]: 223.

\+ adi 18 Julio 1537.
Tanz Balax rakhoschi[1] Biro adott zamott ygy hordo borwl kytt gerencher giurg kewltethe rakoson.

Elewzwr adott tott Balaxnak ky rakoson lakyk azoniom[2] hagiott	–	kr.	36
ys nag Janusnak adott michor tott orsagba ment azoniom hagiott	fl. 1	kr.	30
ys adott lowas fabianak ky nag Janusal ment tott orsagba	–	kr.	17
ys Sathaÿ mihalnak adott zolgalakya feybe azoniom hagiott	fl. 3	–	
ys most hozott kys pinz azoniomnak adott	fl. 3	kr.	19
a hordoyat meg mirtik tyssen[3]	fl. 8	kr.	32
ys azoniom engette neky	–	kr.	3
	fl. 8	kr.	32

ys azon tanz Balax masch hordo borwl zamot adott chi anak elewte Damankos

Bertholom kewltethe tyssen	fl. 10	kr.	18
Abwl adott legelewzer azoniomnak kys pinz	fl. 8	–	
ys michor toronra[4] ment zegin elenybe kewltethe	–	kr.	16
ys Capusta palant vett	–	kr.	10
ys vratischa giurg zamara	–	kr.	37
ys most hozott azonyomnak khezybe atha kys pinz	fl. 1	kr.	26
ys azoniom engethe neky	–	kr.	3
	fl. 10	kr.	18

ys azon tanz Balax hozott ewkher pinz ys azoniomnak khezybe atta	fl. 2	kr.	60½
ys adott Janchÿnak zekher vezetew zolgalakya feybe	–	kr.	37½
ys xwpott vett	–	kr.	46
	fl. 3	kr.	69

Jegyzetek:

[1]Nagyrákos, Vas megye, Körmendtől délnyugatra.

[2]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.

[3]*Tiszen* 'teszen'.

[4]Csáktornya, Zala megye, Varasdtól északkeletre a Muraközben (ma Čakovec, Jugoszlávia). Később is bizonyára ezt a helyet említik a Batthyány-levelezésben, bár van Körös megyében is, Bélától délre, Pekrec közelében egy Csáktornya (Csánki, Körös 42), de nincs adatunk arról, hogy a Batthyányaknak ehhez közük lett volna.

150.

Pozsony, 1537. július 28.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Hadba készül, inti, hogy Szalónak dolgát intézze el, az udvarban jól forgolódjék.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3492.
- 33 × 42 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes gyűrűspecséttel (l. **69.**). Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 230. részleteket.

Kezenethewmet. Jo ewchem lehet hog erthem Sebestien hog | el Jwth tewled de Nem erthem Mÿnt wagÿon dolgod | oth. oka Jm ez. Merth azon Napon mellÿ Napon ew | wÿwarra[1] Jwt azon Napon enÿs el Jndwltam Jde | fel, wtba Nem talaltwk eg̃ Masth. Jm haza Megek | megh erthwen thewle Mÿnt wagÿon dolgod Mÿndenre | walazt thezek es A mÿrezewk seghed lezen Mennÿre | lehet gondot wÿsselek reÿa,

De Jo ewchem ezt Mondom hog theÿs az Jdew hez | kepest wg̃ zabÿad Magadat kewlcheggel, Merth ezt | Jrhatom hog Jmar oth alat a mÿ Jozagonk tewbbÿre | Mÿnd pwzta, Therek tewbbÿre Mÿnd el raboltha | Jmmar, Maÿs Jwtanak leweleÿm hog a[2] pogan oth | Mÿnden nap Rabolthon Rabol foglalton foglal,

Jt wagÿok Mastan az wrak nal, az wrak Mellettem | Jrthanak Mastees ew felseghenek a zolonok dolgaba[3] | Az erth zorgalmatos lÿg̃ hog walazt wehes rola: wÿlakÿ | wramatÿs[4] kÿrÿed. Twdom hog ew felseghe walazt | Thezen, Theÿs akor irhacz a mÿt akarz Jrnÿa | ennekem,

Jo lehet hog az wrak Mastees. azon walanak | hog̃ enghewm oda fel walazzanak ew felseghe hez[5] | de semmÿmodon Nem lehet, Jo lehet hog az zolonok | dolgaÿs wagÿon raÿtam de mÿnd azt Mÿnd | a tewbbÿt el kel hadnom, merth mÿnd ÿarasth | oda ala Thoot orzagba kel Mennem a hadba[6] | walamÿt Jsten ad ez elewttenk lezen, eg̃ holnapÿgh | wag̃ kewesse towab el walÿk mert a therek | kezzen wagÿon,

Ew felseghenek zolgaÍÍÿ Mÿntwl Jobban | twdod es serÿn lÿgh Mÿnden dolgodba | Mÿkeppen egeebhaÿs zoltam en theneked | es oktattalak, ||

Jmar Megh Jrattam wala e lewelet azon kezbe hozanak Jde | posonba leweledet kÿt Sebestien thwl kewldetteel | kÿbe Jrod azt hog ew helÿbe Jambor leghenre talalkoztaal | Bÿzon azt eremesth hallom zerethemÿs merth Jo twdod | hog apro emberth Nem zeretek

Mastan Mÿert sÿethew dolgom wagÿon kedwem zerÿnth | Mÿndenre walazt Nem thehetek de Rewÿd Nap irok | kewlcheegh Nekewlÿs Nem hadlak a menÿre lehetend

KeraÍÍÿ en ertek ollÿ dolgot Benne hog̃ Annÿra oth Nem | kessÿk, az[7] ert theÿs Ne sÿes onnan el Jewnÿ | Jelessewl Mÿg Megh Nem lezen a wÿadal thoot orzagba | Megh erthwen a dolgoth en haza hewathlak. de | Mÿerth ennekemÿs oth kel lennem ha walamÿ ennekem | tertÿnnÿk a Nekewlÿs haza kelletÿk Jenned,

A Germek lowat a peÿth Mÿnthwl hamarab lehet | azonnal fel kewldem. A melleth talam zerezhetek | Mas Jaro lowachkatÿs

Keralne Azonnak ew felseghenek Mÿnth kegelmes | azonÿomnak megh zolgalom eltÿgh az ewegheketh | eremesthb wezem e felseghe tewl merth Jo | kedwel atta Mÿnt Mas twl annÿ ezÿstet[8] | erthek kewldek, a tewbbÿ erthes lÿg hog meg legen,

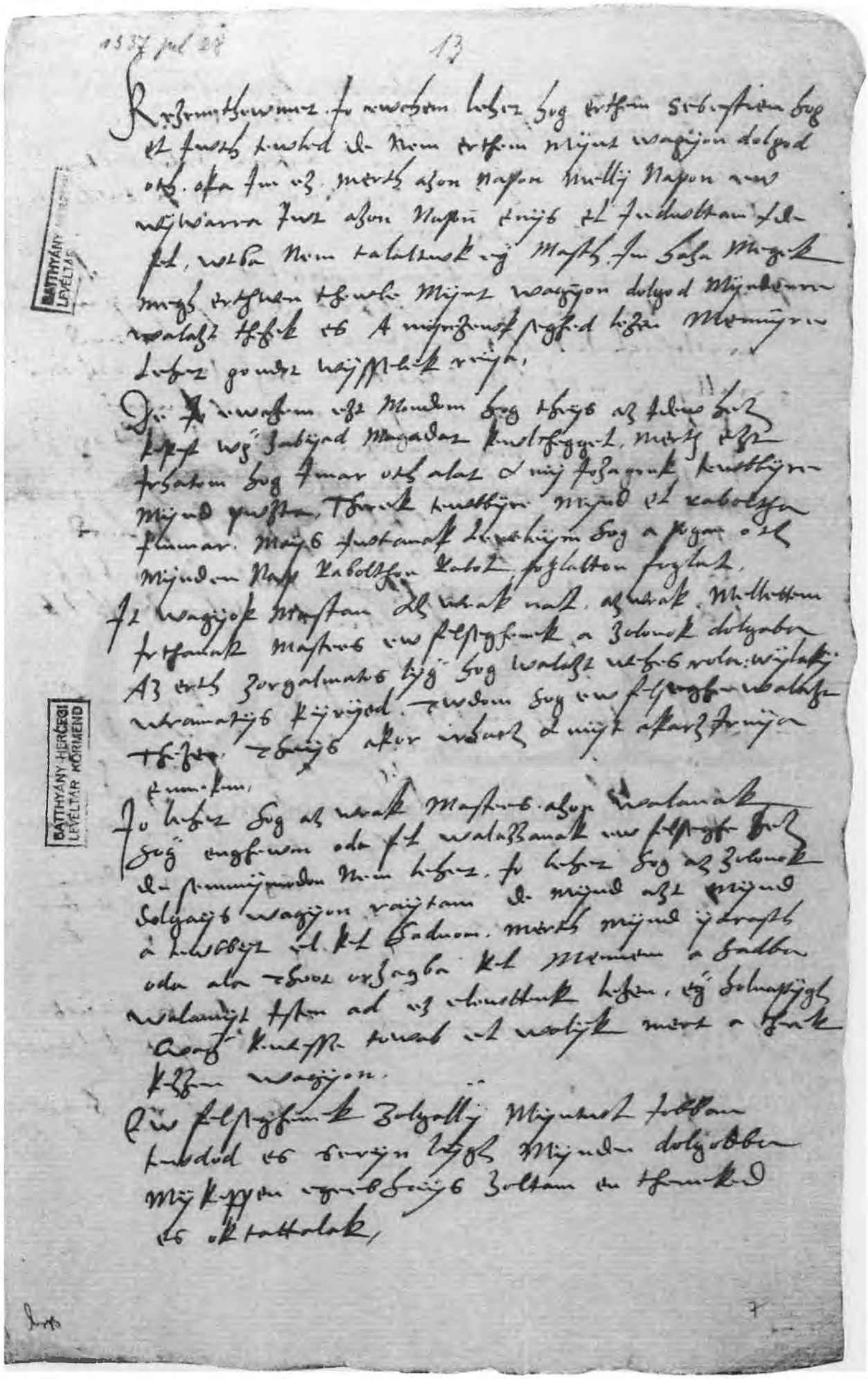
Zolonok dolga rol azt Mondom hog ollÿ gondot | wÿssellÿ Mÿndtwl Jobbat twcz, Merth talam | teneked Jnkab haznalnÿ fogh Mÿnth ennekem, | Azerth zorgalmatos lÿg erthe,

A[9] kÿ Beÿtel erdemÿt wÿzÿ, es Jambor zerzetews | megh tartthÿa azew zerzetÿt, de ollÿ zerzetet | Neh tarch Mÿnt wÿlakÿ wram, Merth | Neha Neha Megh zeghÿ, Jambornak eg̃ hitÿ | wagÿon, *etc*, ||

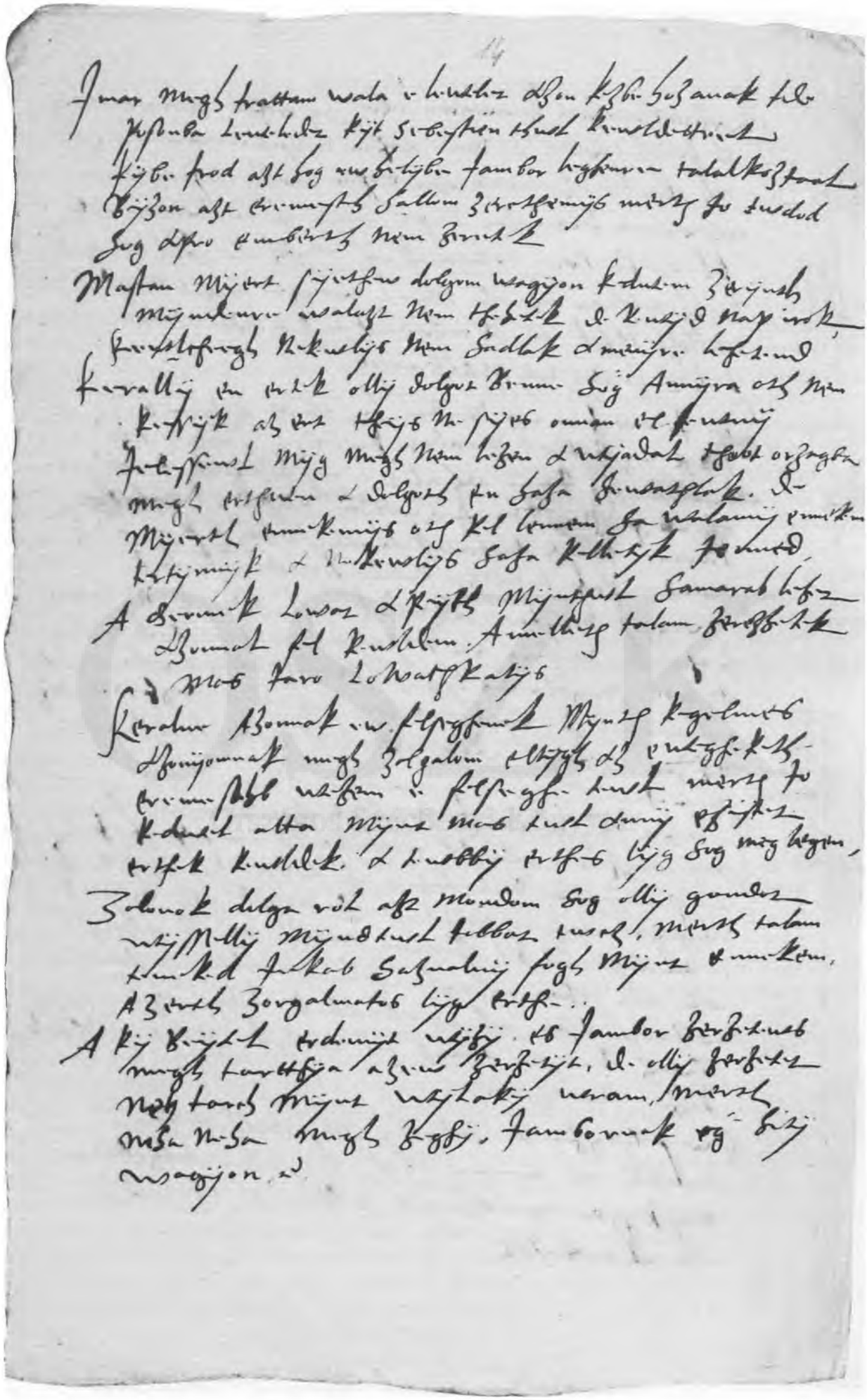
Towabba Jo twdod hog en teneked akacius srothnal | zaz forÿntot zerzettem wala erthem hog Megh sem | atta oda fel sem Jwt. ha fel Jwÿ kÿrd megh tewle, | ha kedÿgh Nem. dominus Andrae wngnod[10] Jo | Barathonk ottan ew tewle addÿgh zerezdmegh Magadnak | Mÿgh srot fel Jew. Mÿkor ew Meg̃h Aggÿa ottan | a Bol fÿzesdmegh wngnod wramnak az zaz | forÿntot, enÿs Rewÿd Nap gondot wisselek walamÿ | kewlcheghedre, de Mastan ennekemes sok gondom | sok kewlcheghem wagÿon Merth a hadba kel Mennem, | Mÿnden dolgodba wg̃ forgoggÿal oth hog̃ towabbaÿs | haznalhas wele es tiztesseghedre legen, ewel | Jsten Tharchon Jo eghessegben, enÿs hala legen | Jstennek Jo eghessegbe wagÿok, wÿlakÿ | wramat zorgalmaztasd a mÿ dolgonkba. kewlth | posonba 28 die Julÿ Anno gracie 1537

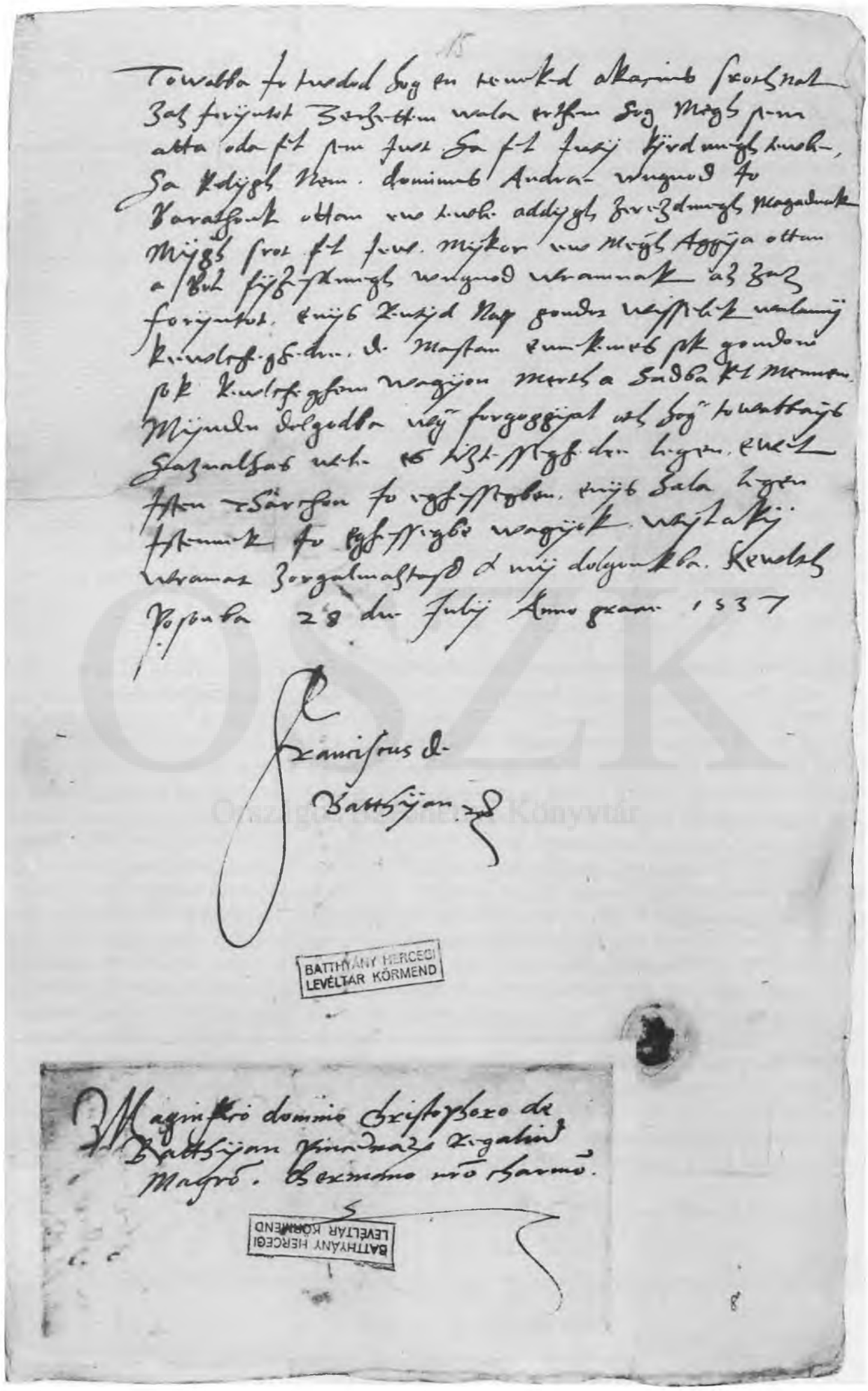
Franciscus de
Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnificio domino Christophoro de | Batthÿan pincernar*um* regalium | Mag*ist*ro, Germano n*ost*ro char*issi*mo.

150. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Pozsony, 1537. július 28.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

150. 2rv

Jegyzetek:
[1]Németújvár.
[2]Ettől a szótól a *foglal* szóig közölte Ődöngő Ábel.
[3]L. **147.**
[4]Újlaky Ferenc királyi titkár.
[5]A *h* betű *z*-ből javítva.
[6]Az Eszék elleni hadjáratról van szó. A török elleni had gyülekezésének színhelyéül Szlavóniát választották, szeptember elejéig mintegy 24 000 fős sereg gyűlt össze Hans Katzianer fővezérsége alatt (Acsády 120).
[7]E szótól az *orzagba* szóig közölte Ődöngő Ábel – hiányosan.
[8]A *z* betű *s*-ből javítva.
[9]Ezt a bekezdést, a *wagÿon*-ig közölte Ődöngő Ábel.
[10]Ungnad András karintiai (sonnecki báró) eredetű, a XVI. században honfiúsított család tagja, Ungnad János királyi főpohárnok, majdani horvát–szlavón főkapitány testvére (Nagy 11: 398–9).

151.

Jókő, 1537. augusztus 23.
SZENTPÉTERY JÁNOS SZOLGÁINAK LEVELE NAGYSZOMBATHOZ

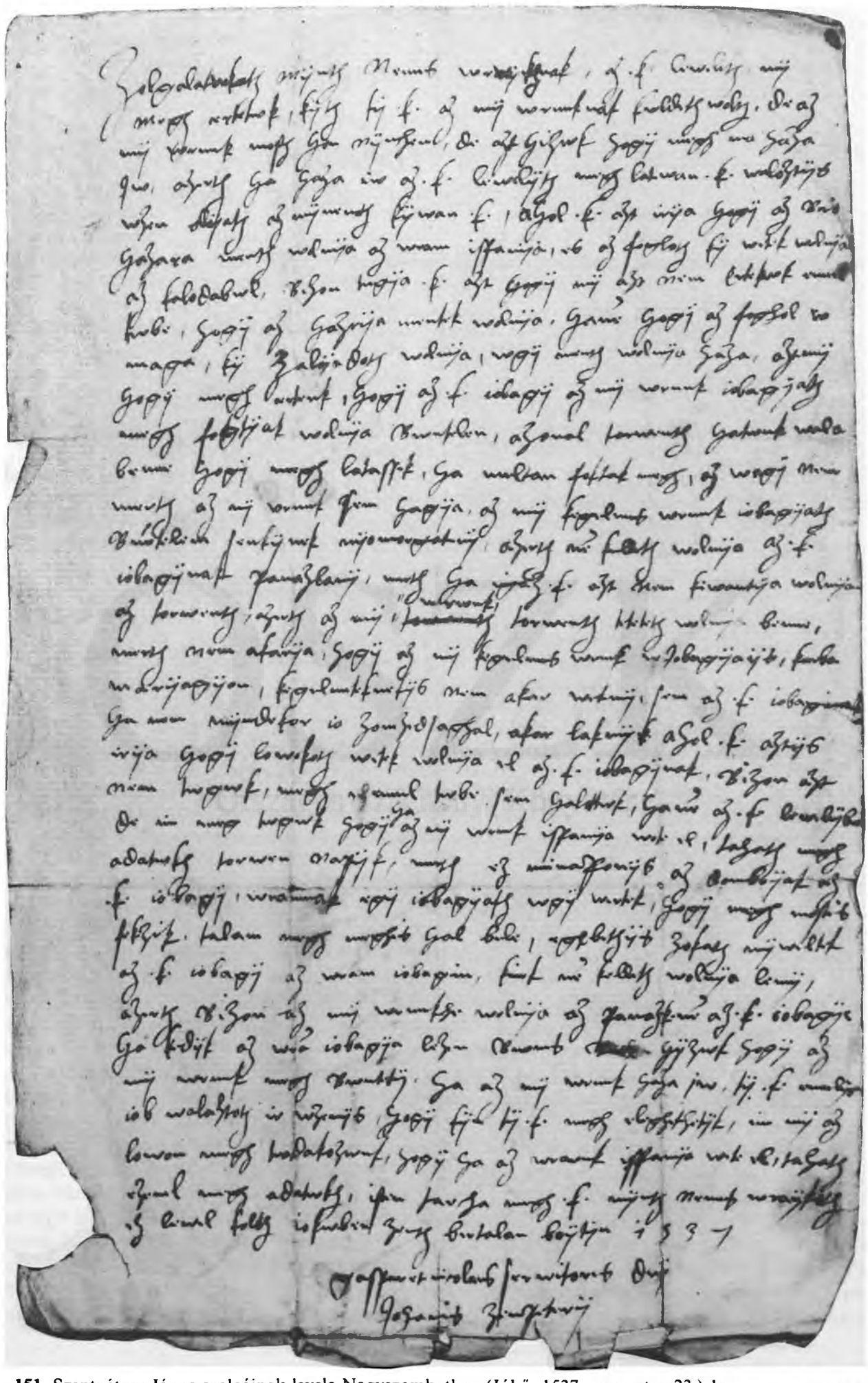
Tiltakoznak, mert a foglyot ők nem szöktették meg, ha uruk hazajön, majd törvényt tesz az ügyben. A többi vád sem igaz.

- ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Missiles.
- 21 × 34 cm-es, szakadozott szélű papíron, kívül papírfelzetes, zöld viaszpecsét maradványával. Egy fólió.
- —
- RMNy. 2/2: 30–2.

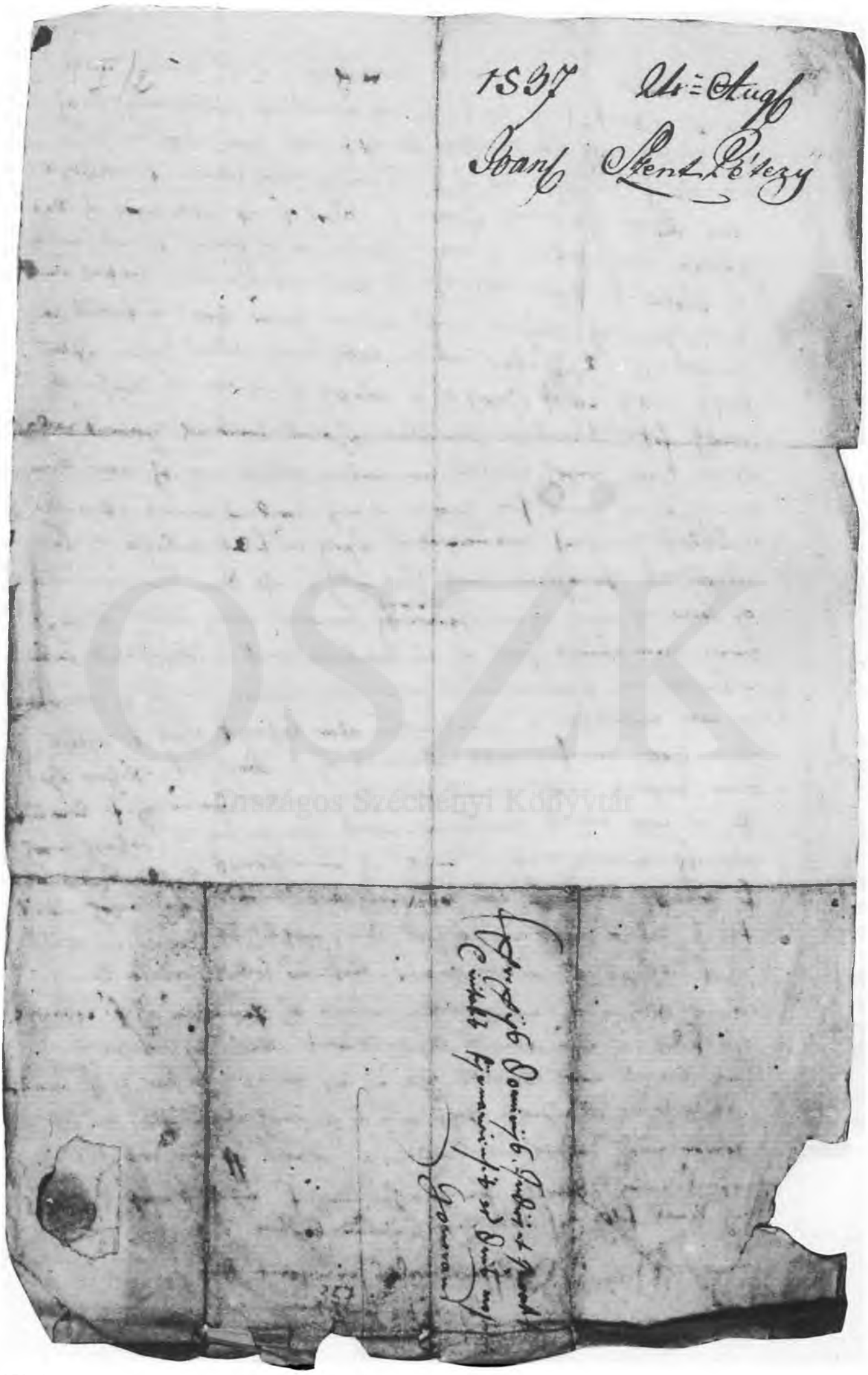
Zolgalatwkath[1] mÿnth Nemes wrwkhnak[2], az .k. leweleth mÿ | megh ertetwk, kÿth tÿ .k. az mÿ wrunknak kwldeth wolth, de az | mÿ wrunk mosth hon nÿnchen, de azt hizwk hogÿ megh ma haza | Jw, azerth ha haza iw az .k. lewelÿth megh latwan .k. waloztÿs | wzen olÿath az mÿnewth kÿwan .k., ahol .k. azt irÿa hogÿ az Biro | hazara menth wolnÿa az wram ispanÿa, es az fogloth kÿ wetek wolnÿa | az kalodabwl, Bizon tugÿa .k. azt hogÿ mÿ azt nem Ertekwk ennel | twbe, hogÿ az hazrÿa mentek wolnÿa, hanē hogÿ az foghol w | maga, kÿ zalÿadoth[3] wolnÿa, wgÿ menth wolnÿa haza, aztmÿ | hogÿ megh ertenk, hogÿ az .k. iobagÿ az mÿ wrunk iobagÿath | megh fogtÿak[4] wolnÿa Bwntelen, azonal torwenth hatwnk wala | benne hogÿ megh latassek, ha meltan foktak megh, az wagÿ nem | merth az mÿ vrunk sem[5] hagÿa, az mÿ kegelmes wrunk[6] iobagÿath | Biw̄telem senkÿnek nÿomorgatnÿ, azerth nē kelleth wolnÿa az .k. | iobagÿnak panazlany, merth ha igaz .k. azt nem kiwantÿa wolnÿa | az torwenth, azerth az mÿ wrwnk[7], torwenth teteteth wolnÿa benne, | merth nem akarÿa, hogÿ az mÿ kegelmes wrunk w Jobagÿaÿs, karba | marÿagÿon, kegelmeteknekÿs nem akar wetemÿ, sem az .k. iobaginak | ha nem mÿndekor io zomzedsaghal, akar laknÿ .k. ahol .k. aztÿs | irÿa hogÿ lowokoth wetek wolnÿa el az .k. iobagÿnak, Bizon azt | nem twgwk, megh[8] ennel twbe sem halottwk, hanē az .k. lewelÿbw | de im meg twgwk hogÿ ha[9] az mÿ wrunk ispanÿa wote el, tahath megh | adatwkh torwen napÿk, merth ez minaponÿs az domboÿak[10] az | .k. iobagÿ, wramnak egÿ iobagÿath wgÿ wertek, hogÿ megh mostis | fekzik, talam megh meghis hal bele, egebethÿs[11] zokath mÿweltek | az .k. iobagÿ az wram iobagin, kinek nē kelleth wolnÿa lennÿ, | azerth Bizon az mÿ wrunkhe wolnÿa az panaz .k.[12] nē az .k. iobagÿe | ha kedÿk az wrā iobagÿa lezen Bwnes[13] hÿzwk hogÿ az | mÿ wrunk megh Bwntetÿ, ha az mÿ wrunk haza jw, tÿ .k. ennelÿs | iob walaztoth ir wzenÿs, hogÿ kÿn tÿ .k. megh eleghethetÿk, im mÿ az | lowon megh twdakozwnk, hogÿ ha az wrwnk[14] ispanÿa wete el, tahath | ezenel megh adatwkh, isten tarcha megh .k. mÿnth nemes wraÿkoth | ez lewel kolth iokwben[15] zenth bertalan boÿtÿn İ537

gaspar et nicolaus serwitores d*omi*nÿ
Johanis zentpeterÿ

Címzés:
Egregÿs dominÿs Judicj et Juratis | Ciuitatis tÿrnawiensis *etc* d*omi*nis nostris honoran*dis*

151. Szentpétery János szolgáinak levele Nagyszombathoz (Jókő, 1537. augusztus 23.) 1r

151. 1v

Jegyzetek:

[1]Javítva *zolgalatomath*-ról.

[2]Javítva *wraÿmnak*-ról.

[3]A *z* betű javított.

[4]A *g* betű *k*-ból van javítva.

[5]A szókezdő *s z*-ről javítva.

[6]Országh László. Jókő vára 1436-tól az Országh család kihalásáig a család birtoka (NAGY 8: 285; SZIKLAY–BOROVSZKY, Nyitra 526).

[7]A sor fölé jelöléssel betoldva, alatta kihúzva: *torwenth.*

[8]Utána *el* törölve.

[9]Utólag a sor fölé van betoldva.

[10]Dombó (Alsódombó), Pozsony megye, Nagyszombattól északra (ma Dolné Dubové, Csehszlovákia). Az 1553-as megyei összeírásban Nagyszombat birtoka (BOROVSZKY, Pozsony 27).

[11]A második *e* betű javítva.

[12]Valószínűleg utólag van beírva a két szó közé.

[13]Utána egy szó törölve.

[14]A második *w o* betűről javítva.

[15]Jókő, Nyitra megye, Nagyszombattól északra (ma Dobrá Voda, Csehszlovákia).

152.

Németújvár, 1537. október 21.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Érdeklődik a király szándékai felől, pénzügyekről ír, beszámol a garai csatavesztés utáni hazajöveteléről.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3494.
- 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes zárópecsét töredéke. Ugyanezen a numeruson egy 12,5 × 18,5 cm-es papírlap is található mindkét oldalán német szöveggel. Két fólió.
- 1537 nyarán I. Ferdinánd a török elleni hadjáratra gyűjtött sereget összes tartományaiban, s a Mohács utáni idők legnagyobb hadereje (24 000 fő) Hans Katzianer vezérlete alatt szeptemberben indult Eszék irányába. A rossz hadvezetés miatt a várat nem sikerült elfoglalni, s a visszavonuló seregtől előbb Katzianer szökött meg titokban, majd több vezértársa (Pekry Lajos, Móré László, Erdődy Simon – magyar alvezérek, Adalbert Schlick – a csehek, Johann Ungnad – a stájerek vezére) követte példáját. A cserbenhagyott sereget a Diakóvár közelében lévő Gara (Gorjani) mellett a török csapatok teljesen szétverték október 9-én. E katasztrofális vereség következtében lett Katzianer kegyvesztett. (FRANZ VANÍČEK, Specialgeschichte der Militärgrenze. I. Wien, 1875. 15–8; THÚRY 2: 24–5, 375–6; ACSÁDY 120–1.)
- ŐDŐNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 230. részleteket betűhíven; TAKÁTS, Asszonyok 39. szintén részleteket modern helyesírással, a két utolsó részletet csak itt adta ki.

Kezenethewmet, Jo ewchem Megh ertettem leweledet, ertem hog | keraÍÍ ew felseghe Jde Gereczbe[1] Jewÿ, azerth twd megh | ew maga thwl Bÿzonnÿal ha el Jewÿ wag̃ Nem, Mert en | oda fel Nem faradnam ha Nÿlwa erthetnem hog ide | Jewne, Mert Anekewlÿs elÿgh farat wagÿok. Mondhassam | eghesseghem sench Jghen Jo, az ert erthe lÿg̃ hog | Meg̃ erched es ennekem ezennel meg Jrd akaratthÿath. | Jrod aztÿs hog en Mÿkwlÿcza[2] hez mennÿek en Nem twdom | Mÿerth menneek merth ennekem se keraÍÍ se egeeb Nem | hatta oda Mennem, azerth en oda Mastan nem Megek | Jrod aztees hog Baratom, azt Nÿlwa hÿzem, Mert isten-|tewlÿs Ben[...][3] wolna ha kÿlemben wolna, ennekem Nem | wolt ketseghem Mÿnt ellÿen atthÿamfiaba, enÿs ewnekÿ | woltam lezekees mÿnden Barathsaggal es atthÿafÿwssaggal | Mÿnt annak illÿk lennÿ,
Ertem hog oth wagÿon a zalonokra walo leweel[4] Thurzo wram | nal Rewaÿ[5] oda attha. azert walamÿmodon lehet megh zerezd, | es megh kewlged ennekem kerÿed wÿlakÿ wramatÿs | reÿa hog megh zereztetnÿe,
Jrz pÿnz felewlÿs, ennekem Mastan pÿnzem Nÿnchen, az erth | eg̃[6] ideÿgh wes zalagba az aranÿ lanczot. Mondomÿs hog[7] | Ne taÿch[8] zaÿadat chak ide haza es e kewees Jozagra | zolgalatoddalÿs erthe lÿgh, mert en hÿzem hog penzt | adnak Nektek, sokkal kÿlemben lezen dolgonk mÿnt | eddÿgh, merth ot alat walo Jozagonk megh ertedmÿt | tehet, onnan kewesset kel warnonk Mastan, merth | aztÿs A mÿt a hadba kewltettem Nag̃ wezellel wettewk | raÿtok, Jrz lo felewlÿs hog harom lowath kewlgek | en Nem twdom mÿnek kellene Mast harom loo Neked | Mÿnd azon altal Jm egget zerzek Jot, Megh ered a wal | Mastan, Menÿegzew

felewl a Mÿt Jrz aztees Megh | ertettem a rol mastan en semmÿ walazt Nem tezek | az Mastan Mÿntwl kewesb gondom, Mÿkor zembe | lezek weled akkor zolok[9] erewl weled, ||

A thurzo wram zolgaÿa Nem talalta Megh Mondanÿ hog en kocczanerrel[10] | el Jettem wolna ew mas felÿ wolt Jngen sem twttam mel | felÿ Jewt, de en pekrÿwel[11], Trwkzez Jakabbal[12], pispek wraṁal[13] | Mÿkeppen mÿnd nÿaÿan el wegheztenk wolt walpo[14] felÿ iettenk | es eg Nehanÿ nemeth wr fÿakkal raÿnBwrggerrel es | az egebÿwel, wngnod[15] wramÿs el Jeth Mÿnden Nepewel | de ew oztan eg kewesse fellÿeb Maas wtra zakadot wolt | tewlenk, es walakÿ mondot walamÿt ollÿat reÿa[16] | hamÿs Nekÿe. kÿt az vtan ew felseghe mÿnd Magÿar | twl mÿnd Nemeth twl megh erthÿ,

Jm Jrtam keralnakees, weegh walamÿ walazt e rol ennekem | mÿnden kessedelem nekewl, Jrtam twrzo wramnakees | a lewel dolga rol azerth erthe lÿgh hog kÿ zerezzed | es megh hozd ennekem, semmÿ keppen ezt el ne halagasd.

Ew felseghe Jakab Trwkzez twl megh erthÿ naggÿob | Rezeeth a dolognak mÿnt wolt hog wolt,

Ewel Jsten tarchon Jo eghessegbe Mÿkor zembe lezek | weled akkor oztan tewbbet zolok dat*um* in Arce | N*ost*ra Nemethwÿwar in festo s*anc*te Vrsule 1537

Franciscus de
Batthÿan *etc* ||

Jm[17] az[18] angÿod lepew lowaat porozkaÿat Neked | kewldettem, Nem twdom mÿchoda lowakat kezdeel | kewannÿ, Mÿkor en the korodba woltam Nem | kewantam porozkan Jartomat. hanem kÿ fellÿeb | wgroth wolna a feleet kewantham, de talam meegh | weegre a keralne azzon kerlÿtkaÿaba fogz kewannÿ | Jartodat, ezt[19] chak ghereczÿgh attam, walakÿnek | el Ne ad, merth Bÿzonal[20] hÿgged, hog Nem lelz[21] | kedwemet wele, es Mast en tewlem Ne ward, | en Maas lowat zerzettem teneked, ighen Joth | de meegh Nem hoztaak megh gherechbe | hozatom oztan,

A[22] kÿ sokat wassarl sok pÿnzenek kel | lennÿ *etc* kerdmegh oztan a kristalochÿ[23] Bÿro | twl a mÿt kewltez,

Jm eg zamarthees kewldettem azt se wezessed | merth awal sem lelz kedwemet ha el wezted.

A zalonokÿ lewelet ha Megh zerezheted ad megh ertenem, ha kedÿgh Nemÿs, ezennel megh ad ertenem az en | penzem feÿbe. ebbe egebeth ne teegh:

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pincern*arum* Regali*um* mag*ist*ro *etc* | Germano n*ost*ro char*issi*mo.

Jegyzetek:

[1]Graz.

[2]A horvátországi Mikulics család (NAGY 7: 498; SIEBMACHER, Horvát 120) több tagját ismerjük ebben a korban (MHHD. 28: 470–1, 478; 29: 16, 34; 30: 125, 147; LtK. 7 [1929]: 270), lehetséges, hogy közülük való.

[3]Lyukas a papír.

[4]Szalónak, l. a **147.** levelet.

[5]Révay Ferenc (1489–1553) szerémségi származású család tagja. 1519-ben nádori titkár (CSÁNKI 2: 260), Mohács után I. Ferdinánd híve (MOE. 1: 52–3), 1532-ben Turóc megye ispánja, 1542-től nádori helytartó (BUDAI 3: 100–5; NAGY 9: 709–11; BÓNIS 386, 404).

[6]Ettől a szótól a *Nektek*-ig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.

[7]A szó első betűje javítva.

[8]Az *ÿ a*-ról javítva.

[9]A *k* betű *l*-ből javítva.

[10]Hans Katzianer. – A szó második *r* betűje javított.

[11]Pekry Lajos az egyesült seregben a magyar csapatok egyik vezére volt.

[12]A Truchsess család Waldburg hercegi családja volt Ausztriában.

[13]Erdődy Simon zágrábi püspök.

[14]Valpó, Baranya megye, Eszéktől északnyugatra (ma Valpovo, Jugoszlávia).

[15]Ungnad János, Katzianer alvezére volt, ő vezette a stájer csapatokat.

[16]Az *e* betű *a*-ból van javítva.

[17]Ettől a szótól a *Jartodat*-ig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.

[18]Utána *aÿ* kihúzva.

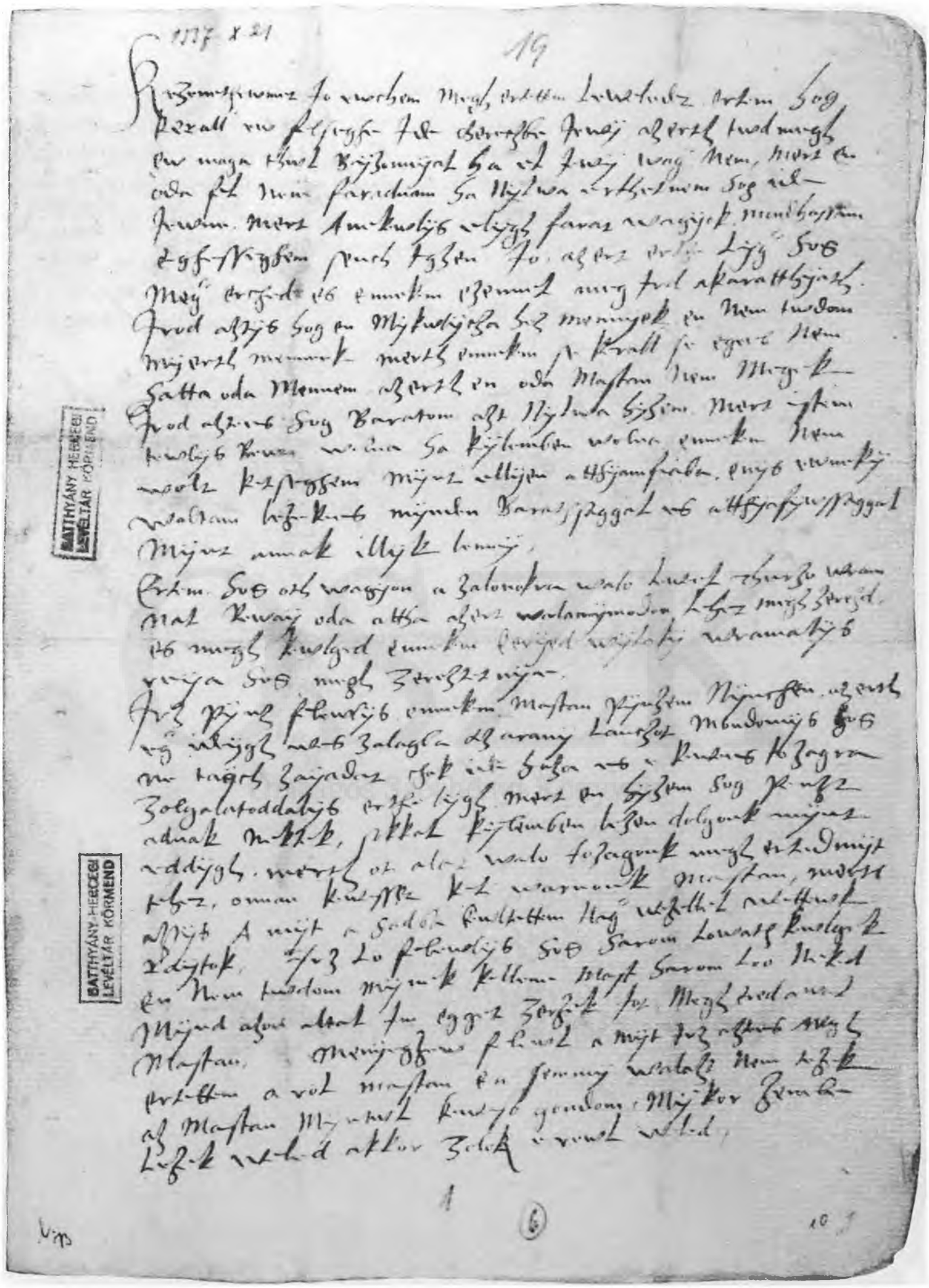
[19]Innen a *wele* szóig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.

[20]Az utolsó két betű utólag van a szó fölé írva.

[21]A második *l* betű javított.

[22]Innen a *lennÿ* szóig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.

[23]Kristalóc, Körös megye, Bélától nyugatra (ma Krešteloval, Jugoszlávia).

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

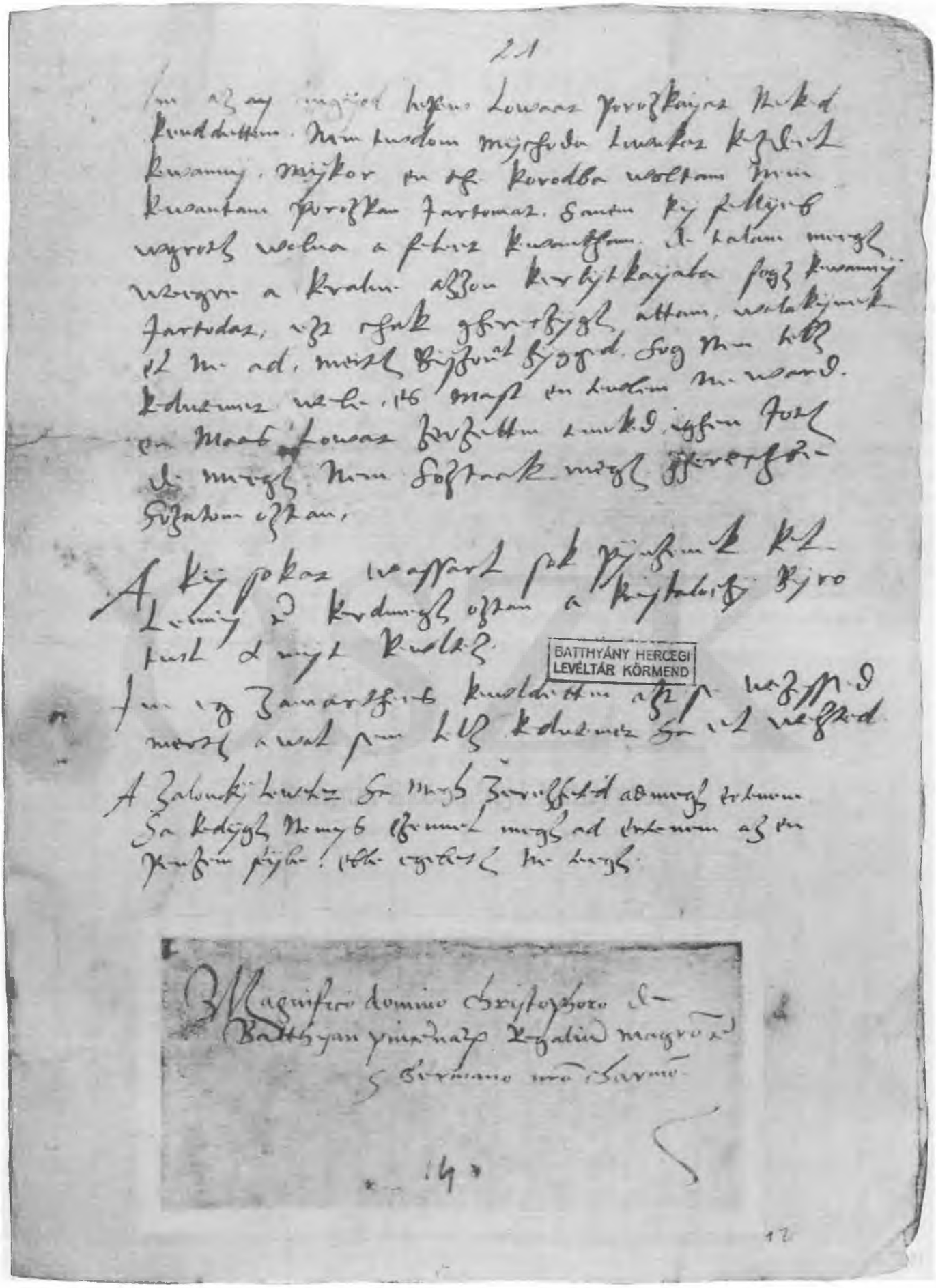
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

152. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1537. október 21.) 1r

20

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

152. 2rv

152. 3rv

153.

Németújvár, 1537. október 29.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Schlik Albert tartozását kérje el tőle.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3493.
- 21,5 × 29,5 cm-es, foltos papíron, papírfelzetes, vörös viaszpecséttel (l. **69.**). Egy fólió.
- —
- —

Kezenethewmet, Jo ewchem adom twttodra hog en Slÿk Alberth | thwl az cheh orzaghÿ hadnag kÿ wala[1] zaaz loora wettem | fÿzetÿsth, az eğ hoora megh fÿzetewt de e maas hoora harom | heetre[2] maradoth adossa e Napokba potholba Mÿkor woltam | wele zoltam Nekÿ hog megh fÿzessen monda hog oth nÿnchen | pÿnze hanem hog Ghereeczbe hoznak pÿnzt Nekÿ. merth waarth | pÿnzt oda onnan felewl eg tizon keeth ezer forÿntot. Monda | hog oda kwlg[e]k[3] hozza Mÿkor ghereczbe lezen. oth megh fÿzetÿ | kewltem wala oda hozza Sankooth es Sebestienth. wetewth | ellÿen excusacÿoth hog keraÍÍ megh tartotta a pÿnzt oth | fen nem Bochatta ÿde Ala, ennekem Kerallÿal[4] semmÿ zerzessem | semmÿ Nem wolth hanem chak ew wele, Jm mastan oda Beechbe | Menth, az erth Jm kewldettem e hamzath hozzad, kÿ thwl | Menden Modon megh erthez mÿnt wagÿon a dologh. Jrtham | Jm Slÿknekÿs hog Megh Aggÿa es megh fÿzesse a Mÿwel | adoos hÿzem hog Megh Aggÿa merth Jo Barathom, az erth | lÿgh zorgalmatos[5] hog Megh zerezd a pÿnzt tewle | mert en Jrtam hog Neked aggÿa kezed hez, de hagÿom | hog chak eğ pÿnzee hez Ne nÿwl hanem Aggÿad hamza | kezibe hog hozza Jde, mert ennekem awal azoknak kel | fÿzetnem kÿknek adoos wagÿok, ha walamÿ zaam weteesth | kewanna azt hamza mÿnd Jo twggÿa Attam Nekÿ tanossagot | es A tewbbÿ rol Neked tewle Jzenthem azerth Megh | hÿg zawaath mÿt en Zommal Mond, ewel Jsten Tharchon | Jo eghessegbe. dat*um* Jn Arce no*st*ra Nemethwÿwar feria | secunda post festum s*an*ctorum simonis et Jude Ap*ostol*or*um* Anno | dominj 1537

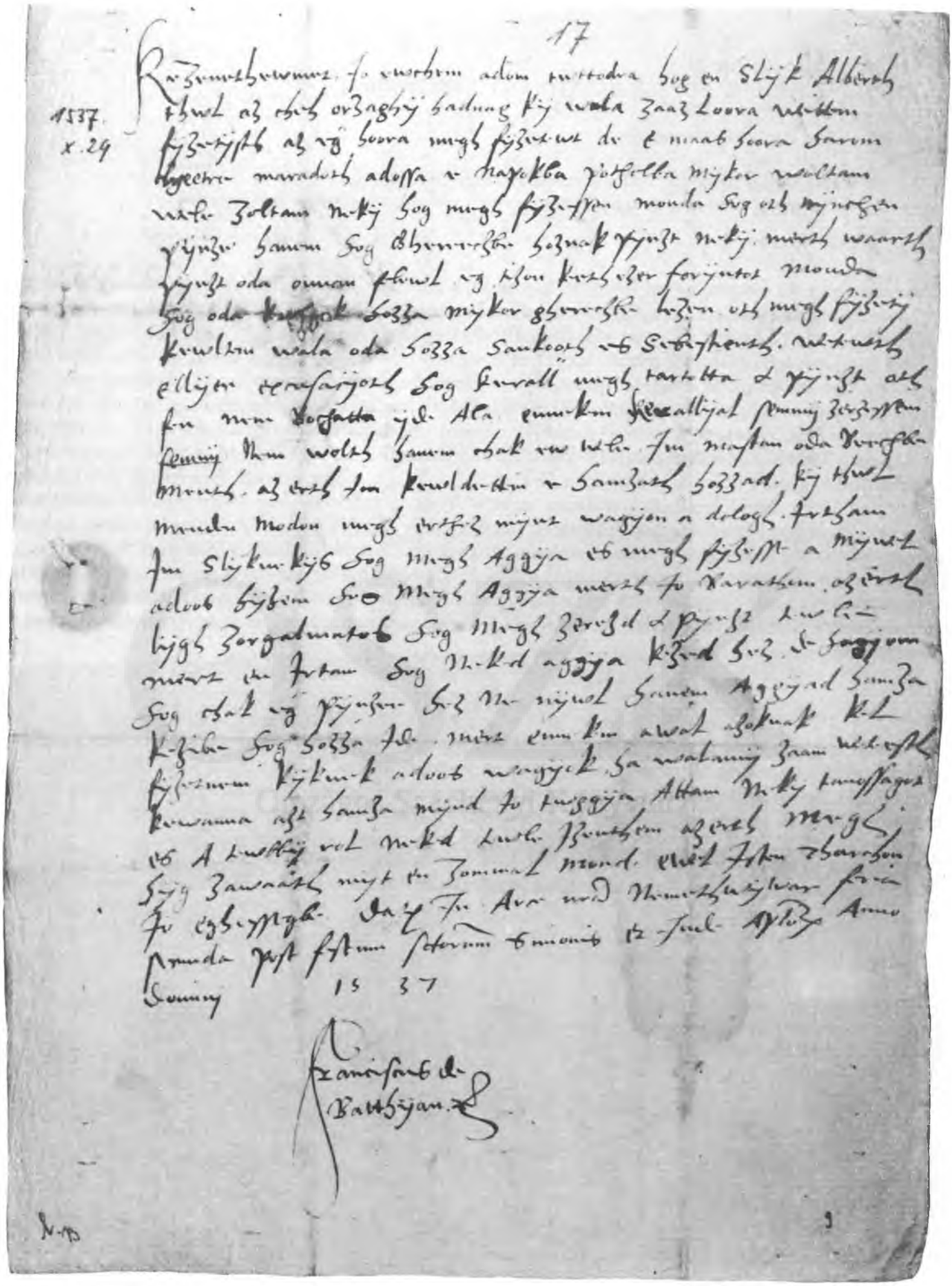
Franciscus de
Batthÿan. *etc* ||

Amÿt zerzez Jo pÿnzt zerez tewle, Merth Jo twdod hog oth | alat akar mÿnemÿ pÿnzt Nem weznek, Jghen sollicitus lÿgh | erthe hog Megh zerezzed tewle es en zommal kerÿed.

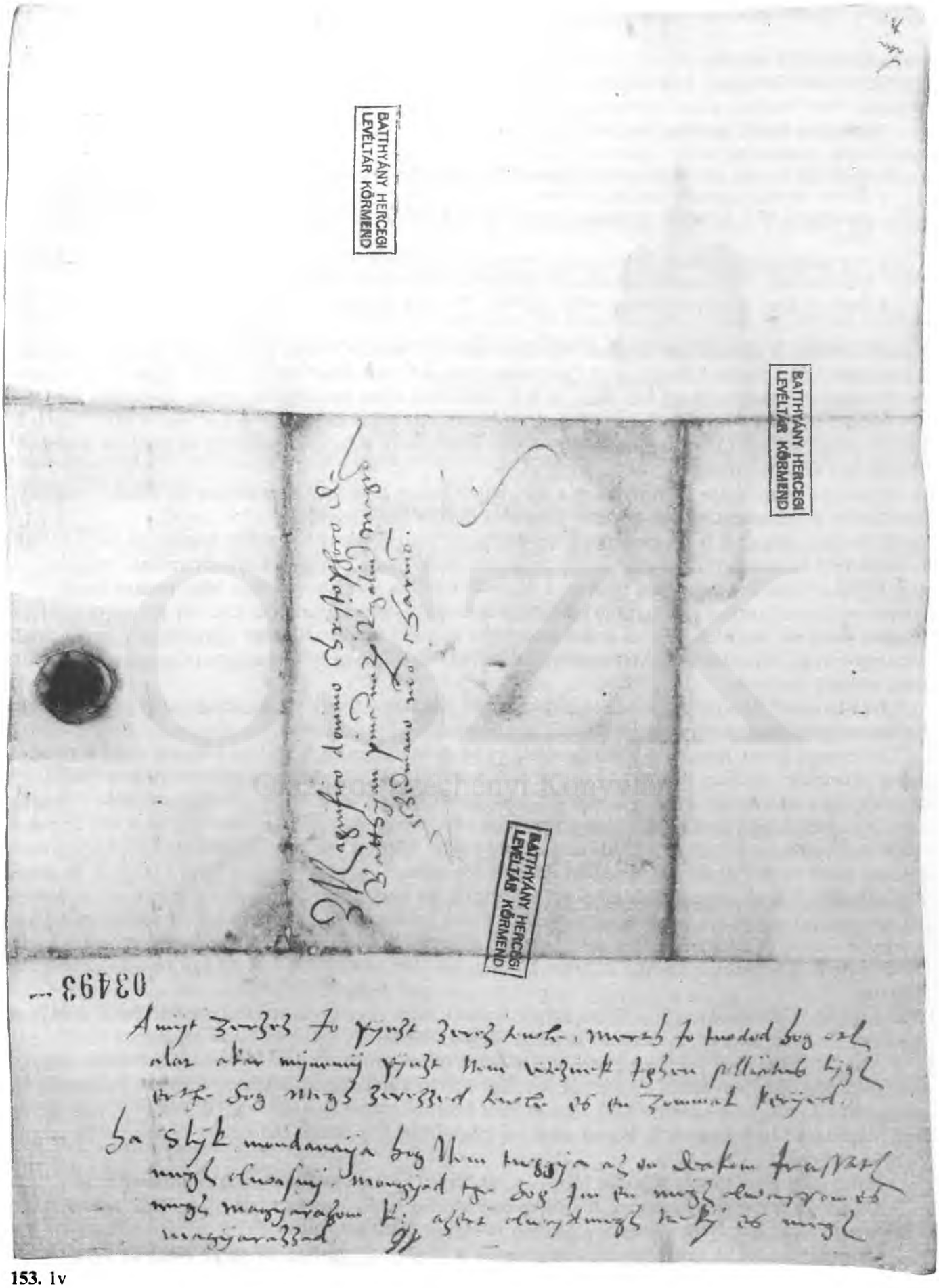
ha Slÿk mondanaÿa hog Nem twggÿa az en deakom Jrassath | megh olwasnÿ, mongÿad the hog Jm en megh olwassom es | megh magÿarazom k: azert olwasd megh Nekÿ es megh | magÿarazzad,

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro | Germano no*st*ro char*issi*mo.

Jegyzetek:
[1]Az első *a* javított.
[2]A *h* *m*-ről javítva.
[3]A szó a levél hajtásán kikopott.
[4]A szó eleje, *ker*, valamiről javítva van.
[5]Az *s* tintafoltos.

153. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1537. október 29.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND
03493

153. 1v

154.

Németújvár, 1537. október 31.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Megkapta a levelét, az abban írtakra válaszol.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3495.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, szakadt, vízfoltos papíron, félbehajtva, kívül vörös viaszba nyomott felzetes gyűrűspecséttel (l. **69.**). A címzést tartalmazó oldalra egy 6,5 × 18 cm-esre vágott papírcsík van ráragasztva. Három fólió.
- A levélhez csatolt papírcsíkon levő szöveg helyesírása és írásképe elüt ugyan a levélétől, de a tartalma alapján hozzátartozik. Nyilván ezért ragasztották valamelyik levéltárrendezéskor a levél hátára.
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 230. csak részletek.

Kezenethewmet Jo ewchem ma hozanak[1] egh leweledet kÿt | megh ertettem Jrod azt hog keraÍÍ ew felseghe e Jewendew | zent marthon Napÿara ith Ghereczbe lezen, azt Jmar Mas | ember tewlÿs megh ertettem wala merth wngnod[2] wramÿs | megh Jrta wala, az erth Jmar chak a hez tartom | Magamat, | Towabba Jrod azt Mÿ walazt tewt twrzo[3] wram a leweel | felewl, en Jrtam wala Nekÿ de semmÿ walazt nem wetteel | tewle a lewelre walazt kel wala tewle wenned, Jm | Jsmegh Jrtam Nekÿ weegh walazt tewle, en gondom a tewbbÿ | oztan mÿt kelletÿk Mÿelnem: —
A Mÿkwlÿcza wram dolga rol mÿt Jrz en a rol | walazt tettem Nekÿe, hÿzem azt hog ha walakÿ | walamÿt zool zembe zol ennekem en sem reÿtem | Magamat Mÿkor Jdeÿe lezen,
Amÿt Bernard dolga rol Jrz hog ala Nem Jwt wolna, en Nem | Banom hog weled wagÿon de megh kellene lathnod mÿre hÿz walakÿt | Amÿt zolga[...][4] A Jambor azt kezenem, Mÿgh elek mÿnd ewmaga | zolgalatthÿa erth Mÿnd atthÿafÿaÿe erth. Nem hagÿom a Mÿwel | lehet ha mÿnd eg zer Nem lehet maszor lezen,
Az ew lowa felewlÿs mÿt Jrz aztÿs megh ertettem, hog el aggÿa | a tarsa paripaÿat kÿn Jwt. Jol ertem en Mÿnt wagÿon | wolt ew Nekÿ lowa kÿt en attam wala Nekÿ de The | attad walakÿnek, aÿandekon. kÿnnÿ dologh Mas emberÿwel | Aÿandekoznÿ, Mÿnd azon altal kerÿed hog el ne aggÿa | ghereczÿgh ot oztan zerezhetewnk nekÿ walamÿ paripath,
Jrz Merkado[5] felewlÿs hog aÿndekon adot wolt eg paripath. | Choda Aÿa[...]deek[4] az kÿt hatra kernek, ha walamÿ Baratsagoth | tewt weled Jdewel teÿs tehecz.
Jrz esmegh lowak felewl hog lowat kewlgek, en Magamnak | senchek Mastan lowaÿm, a kÿk wannakes Jghen hÿtwanok | de Nem twdom ollÿ nag zewkseghedet loo felewl, || Mert Nÿg loo wagÿon ot Nalad, A[6] Germek loo a werews peÿ, | Jsmeg az a kÿt Sebestÿen twl wetteel wolt. Az[7] angÿod[8] porozkaÿa | Jsmeg az keek lowachka, Mÿnd azon altal Jm kewldettem egh | paripat ezt wag Merkadonak aggÿad, a wa̋g az eweet tarchmegh | nalad a wal zabad lÿgh, de ezt hagÿom hog az Angÿod | porozkaÿat senkÿnek ne Aggÿad mert ewnekÿ sench tewb | A nal Jm zerzettem eg terek lowachkaat Jghen Jot. Meeg Nem | hoztaak de megh hozzaak aztÿs Neked tartom Mÿgh tewbbet | zerezhetek, wg tertÿnhetÿk hog Gereczbe fogom welem hoznÿ,
Az angÿod porozkaÿa felewl en semmÿt Nem Jrtam, hanem chak | az werews loo felewl, hog en Mÿkor te Jdedbe woltam | a feleeth zerettem, de[9] The mondok weegre kerlÿtkaba | fogz Jarnÿ ha Mastan a fele lowat Nem kedwelz. | A[10] keek lowachka az Jghen hÿtwan, azt Nem kewldhetek | az the kÿs lowadÿs azÿs Jghen Thwros,
Jrod aztÿs hog Germeked wagÿon Nÿnch mÿn el hoznod, ottan | had ot laczlo Naal ew el hozhatthÿa Mÿkor Jde Jewÿ | wa̋g en mert en Gereczbewl Beechbe [f]ogok[4] Mennem | ha keraÍÍ hatra Megen,
Jrz pÿnz felewlÿs es a zerzees felewl hog Mÿnden eztendewbe | ewt zaz forÿntot kellet wolna adnom, azt hÿzem hog | a zerzees Jnnek towa el fog Bomlanÿ Mert a keeth | Bassa, Mehmetbeegh[11] es wzrambeegh[12] megh hattaak | hog Nem adnam[13] Mÿg Jobban Nem wetewnk zamot a | toot orzag rol, Nem[14] Jo zam wetew wa̋g Magadnak | Jo wolnal, de Jg wessed mÿnt Jm megh Jrtam, ezt | attam en teneked. az wlta lowak nekewl rwhaÿd Nekewl
Mÿnd azon altal Mastan pÿnzem Nÿnchen, de Jdewel | arraÿs gondolok hog reÿa telessÿcchem,
A Nÿergek felewl mÿt Jrz ertem, Jo twdom en hog Me̋g ered | Mastan a fele Nÿergekkel, fegwer felewl kedÿgh ezt Jrom | hog Nem hÿzem hog Mastan zewksÿgh legen azt chinaltatnÿ ||
Mÿnd azon altal ha zewksÿgh lezen zegewggeel a Mesterrel | eg Napot[15] teegh Nekÿ en oztan Megh fÿzetem, mert mast | pÿnzem Nÿnchen, ha[16] Jgaz fegwerbe kelletÿk Jghetned el | Jghethecz a fele nÿeregbe mÿnemÿ nÿergheÿdwannak |

A lanczot semmÿ ellenem Benne ha zalagba wetewd, de | wg hog el ne wezzen, enÿs zalagba wetettem | Marhamat de az ert el nem wezet tewlem,
A zalonok dolga rol mÿt Jrz, azt Angÿod tewlÿs ertettem, de | az had Jarÿon en azt chak eg istenre hattam,
Towabba ezt Jrhatom hog mÿg oda woltam ew felseghe | zolgalatthÿan, megh mondhatod meghÿs mongÿ[...][4] hog | polham[17] azen feldemen a dezma erth kÿt penzemen wettē | wala Bakÿch[18] twl[19] hatalmat mÿelt raÿtam, | tegnap eÿel esmeg fel werette eg Jobbagÿom pÿnczeÿt | es el witette a Bort Belewle, terwÿn alat tezen ellÿen | dolgokat raÿtam, ew felseghe elewt mÿnt kegelmes wram | elewt protestalok ellÿen dolga rol, kÿt el nem akarok | halgatno[...] hanem gongÿat wisselek oztan ew felseghe | ne wessen ram hog en oka wolneek walaminek
Mÿkor keraÍÍ ide Ghereecz felÿ Jndul ha vagÿon | kÿ zolgalnÿ keredzeel Jde haza, | es Jewÿ Jde mÿnd | Jarasth, Jnnen oztan elÿb lehecz ot Mÿnt ew
wÿlakÿ wramatÿs kertem hog Jde Jewne Jnnen | oztan eggÿwt mehetewnk, it oztan zolok weled | Mÿnd loo felewl
Mÿnd egeeb dolgod rol | Ewel Jsten tarchon Jo eghessegbe, Jm Jrtam | koz[m...]nnak egh lewelet ad megh Nekÿ es weegh | walazt t[e]wle,[4] dat*um* in Arce n*ost*ra [N...]wÿwar[4] | Jn vigilia festi o*mniu*m sanctor*um* 1537

Franciscus de Batthÿan. *etc*

Külön papíron:

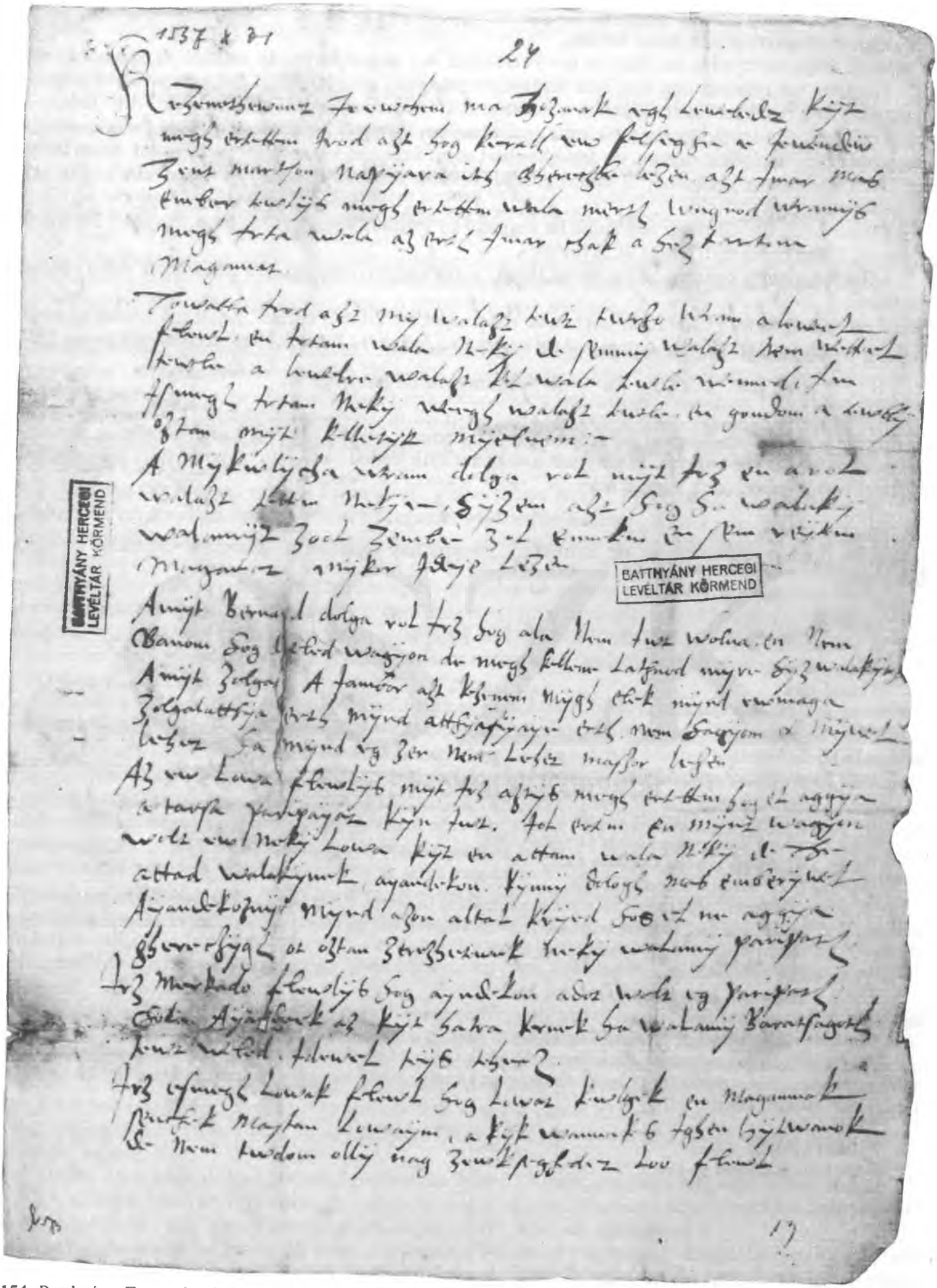
az nerget kÿ az parÿpan wagÿon ne wecesth[20] twlem hanem | Mÿkor ÿde Jws walamÿmodon az zamarra terhessed megh | es ÿde hozzÿed, ez parÿpath awagh azt kÿth wetted | az kÿral madaras[5] thwl, nekÿ aggÿad walamellÿket zereted. | azth aggÿad nekÿ

Címzés:

Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincernar*um* regaliu*m* mag*ist*ro *etc* Germano | n*ost*ro char*issi*mo

Jegyzetek:

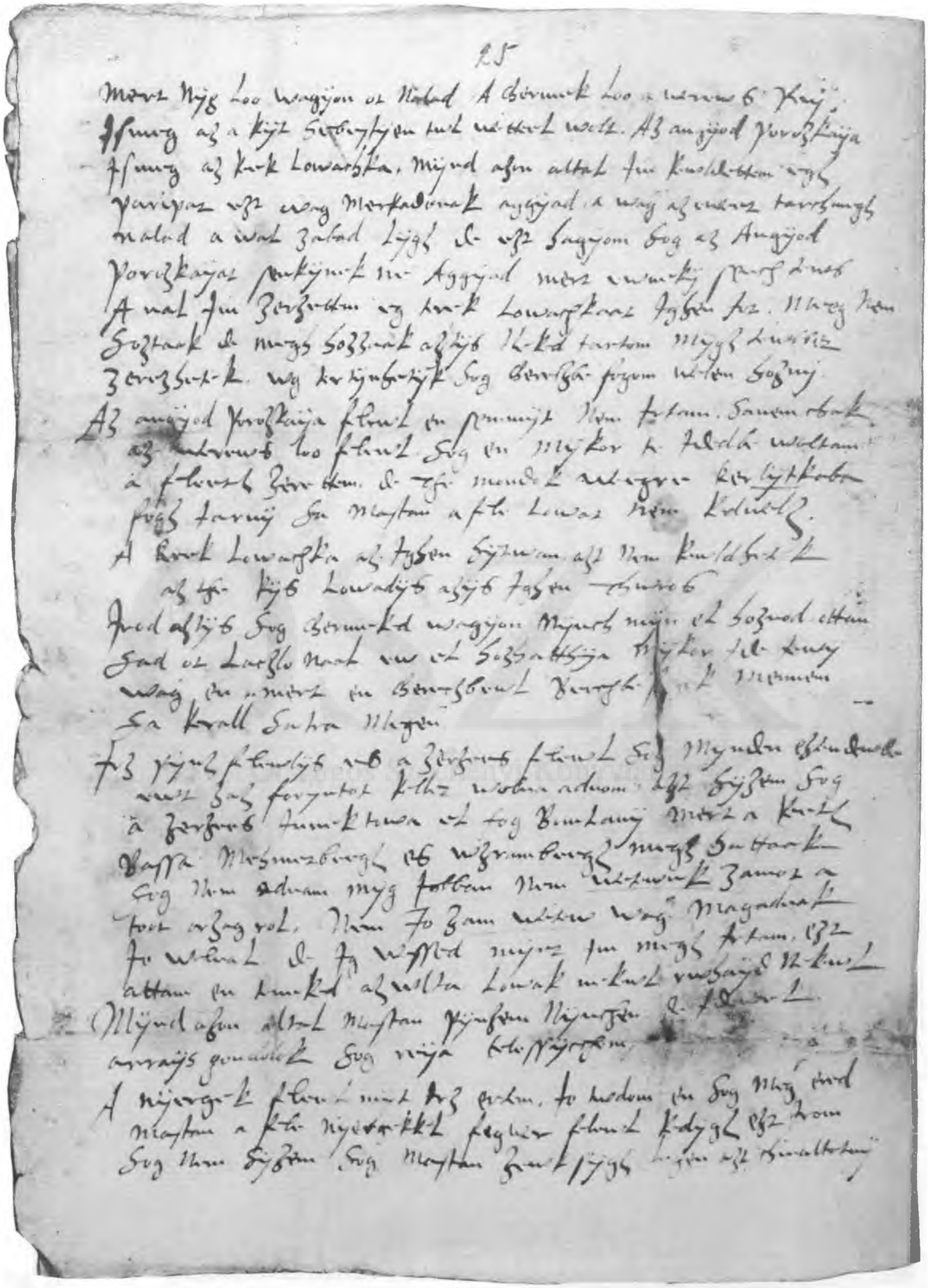
[1]A *h* betű *z*-ből javítva.
[2]Hans Ungnad.
[3]Thurzó Elek.
[4]A papír a hajtáson lyukas.
[5]Mercadus Hispanus királyi madarász (prefectus regii aucupii), aki 1551-ben részt vesz Fráter György meggyilkolásában (ETE. 5: 626–8).
[6]Ettől a szótól a *peÿ* szóig közölte Ődöngő Ábel.
[7]Ettől a szótól a *lowachka*-ig közölte Ődöngő Ábel.
[8]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.
[9]Ettől a szótól a *Jarnÿ* szóig közölte Ődöngő Ábel.
[10]Innen a *Thwros*-ig közölte Ődöngő Ábel.
[11]Mehmed bég, Szendrő szandzsákbégje.
[12]Khoszref (Huszref) bég (1480–1541), görög származású hadvezér. Részt vett Nándorfehérvár elfoglalásában, a mohácsi és az eszéki csatában, 1521-től boszniai, 1533–36 között szendrői, majd haláláig ismét boszniai szandzsákbég (Thúry 2: 24, 98; MHHD. 29: 16; Kőszeg 264).
[13]A szókezdő *a* javítva van.
[14]Ettől a *Magadnak* szóig közölte Ődöngő Ábel.
[15]Az *N* betű javítva.
[16]Ettől a szótól a *nÿeregbe* szóig közölte Ődöngő Ábel.
[17]A felső-ausztriai származású Puchaim család egyik tagja, feltehetően Erhard Puchaim. Batthyány az 1538-as országgyűlésen rá panaszkodik, hogy egyes, törvényesen a kezébe került birtokain Puchaim hatalmaskodik a korábbi királyi ítélet ellenére (MOE. 2: 79).
[18]Bakics Pál.
[19]Utána kihúzva: *enewt*.
[20]A *c* betű valamiből javítva.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

154. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1537. október 31.) 1r

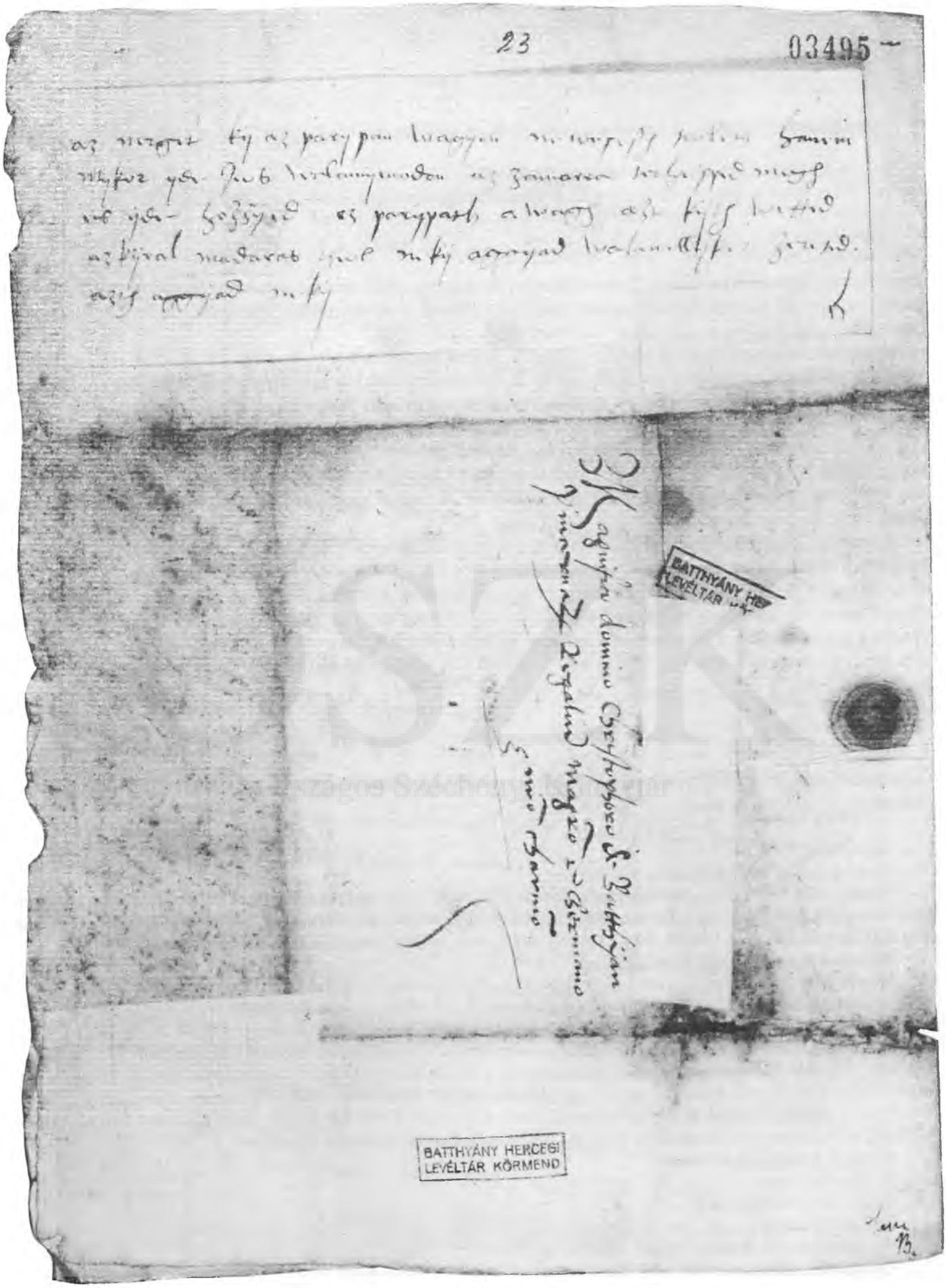

154. lv

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

154. 2r

23
03495
BATTHYÁNY HE
LEVÉLTÁR
BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

154. 2v

155.

Fogaras, 1538. február 4.
NÁDASDY ANNA LEVELE BEZERÉDJ MIHÁLYNÉHOZ

Nem feledkezett meg róla, a kért lovakat nem a költség kímélése miatt nem küldte, hanem a járhatatlan utak miatt.

- OL E 185. A Nádasdy család levéltára, Missilisek. 17. cs.
- 20,5 × 33 cm-es lyukas, foltos papíron, kívül piros viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 143–5.

Zerelmes azonom es edes nenem kezenetemnek | es magam ayalasanak vtana egesegemet | yrom .k. mynd az en vramal[1] es germek|ÿmvel[2] egetem ben kyt kyvanek enes my|ndden koron .k. ek felel yo egeseget hala|nom
tovaba zerelmes nenem en meg ertetem | az te .k. levelet hon .k. azt yrya hog en | .k. et el feletem mert hog ysten nagvrratet[3] | az vag hog en meg vtaltam .k.eket de | en codalok zerelmes nenem .k.en hog .k. | engem ezel keseret meg mert mayes nem | el eg keserry segem vagon rajty[4] hog en | ylyn ygen eltavoztam .k.[5] ektel mert | hon azt yrya .k. hog en meg vtaltam keg|elmeteket az vag hog el feletem kegel|meteket Bator ysten vtalon meg engemet | az vag vnon meg engemet ha en el felet|em .kegelmeteket en hyzem hog .k. azert | yrya ezt en nekem hog en sem bezeredytel[6] | sem ebergnytel[7] nem yzentem sem nem | yrtam ÿsten byzon sagom hog eg yk sem | ment en hyremmel[8] mert egyk mykoron | neneet el ment sekÿnem tvta[9] hova | megen az masyk penyk vgan kasarel | mentel
tovaba zerelmes nenem azroles yrz nekem hog | Semmjvel[10] meg nem segetem ha nem egeb|et hat ket lovat kylgek yol lehet hog en azt | hyzem hog .k. azt hÿzÿ hog [...n][11] az kelceget kemel|em [...]z[11] my[...][11] venem es az myvel kvyneek[12] de | ysten byzonsagom hog en azt nem kemelem mert | az vr ysten azban en nekem eleget[13] adot | kyt kegelmet megesmerne ha az vt meg | nylnek mert ha zabadon yarhananak mastes | nem[14] yrnaya k hog el feletem .k.ed mast | es azert nem kylhetem kyk hog nem vyhetyk | kyk de mynd az altal revyd nap zerencet | kesertek vele vag vyhety kyk vag nem | ez level kelt fogarasban[15] zent balas nap | vtav valo hetfen .1.5.3.8.

Az .k. Atyafyya
nadasdy | Anna

Címzés:
Generose domine Cristine[16] *con*sort[...][11] Egregÿ | d*omi*ni Michael*is* B[eze]redj. *etc* d*omi*ne [...][11] sororj | mee char*issime*

Jegyzetek:

[1]Majlád István erdélyi vajda.

[2]Majlád Gábor († 1577), apja fogságba esése után Nádasdy Tamás taníttatja, 1547-ben bárói rangot kap, 1567-ben Morvaországba költözik, s ott is hal meg. Majlád Margit 1551-től Báthori Andrásné, 1562-től Ifjú Jánosné, 1578-ban még él (NAGY 7: 249; T. 6 [1888]: 7–8; 10 [1892]: 130). Nem tudjuk, melyikük született 1532-ben (1. **111.**).

[3]A második *r* jelölés nélkül betoldva.

[4]A *j* betűt utólag irta rá a *t*-re.

[5]Eredetileg ezt irta: *.k.tetel,* majd a *.k.* után betoldotta: *ek,* végül az egészet kihúzta.

[6]Valószínűleg Bezerédj György, Zala megyei birtokos család tagja, a címzett sógora (NAGY 2: 94; T. 43 [1929]: 6, 10). 1529-ben már Nádasdy Tamás familiárisa, s mint ilyen 1551-ig többször szerepel (LtK. 3 [1925]: 83; NádSzám. 1: 83; 2: 141, 166). 1564-ben már fia kap új adományt (T. 43 [1929]: 8), ekkor feltehetőleg már nem élt. (Téves NAGY IVÁN állítása [i. m. 2: 96], miszerint testvérével, Mihállyal együtt Mohácsnál esett el.)

[7]A Zala megyében birtokos Ebergényi család (NAGY 4: 6–7; pk. 214–5) egyik tagja, talán Ebergényi Ferenc, akinek 1545-ben a megyében van birtoka (PRT. 7: 35), s Nádasdy Tamás familiárisa (NádSzám. 1: 195).

[8]A két *m* között egy *y* kihúzva.

[9]Utána *a* kihúzva.

[10]A *j* utólag van betoldva.

[11]Lyukas a papír.

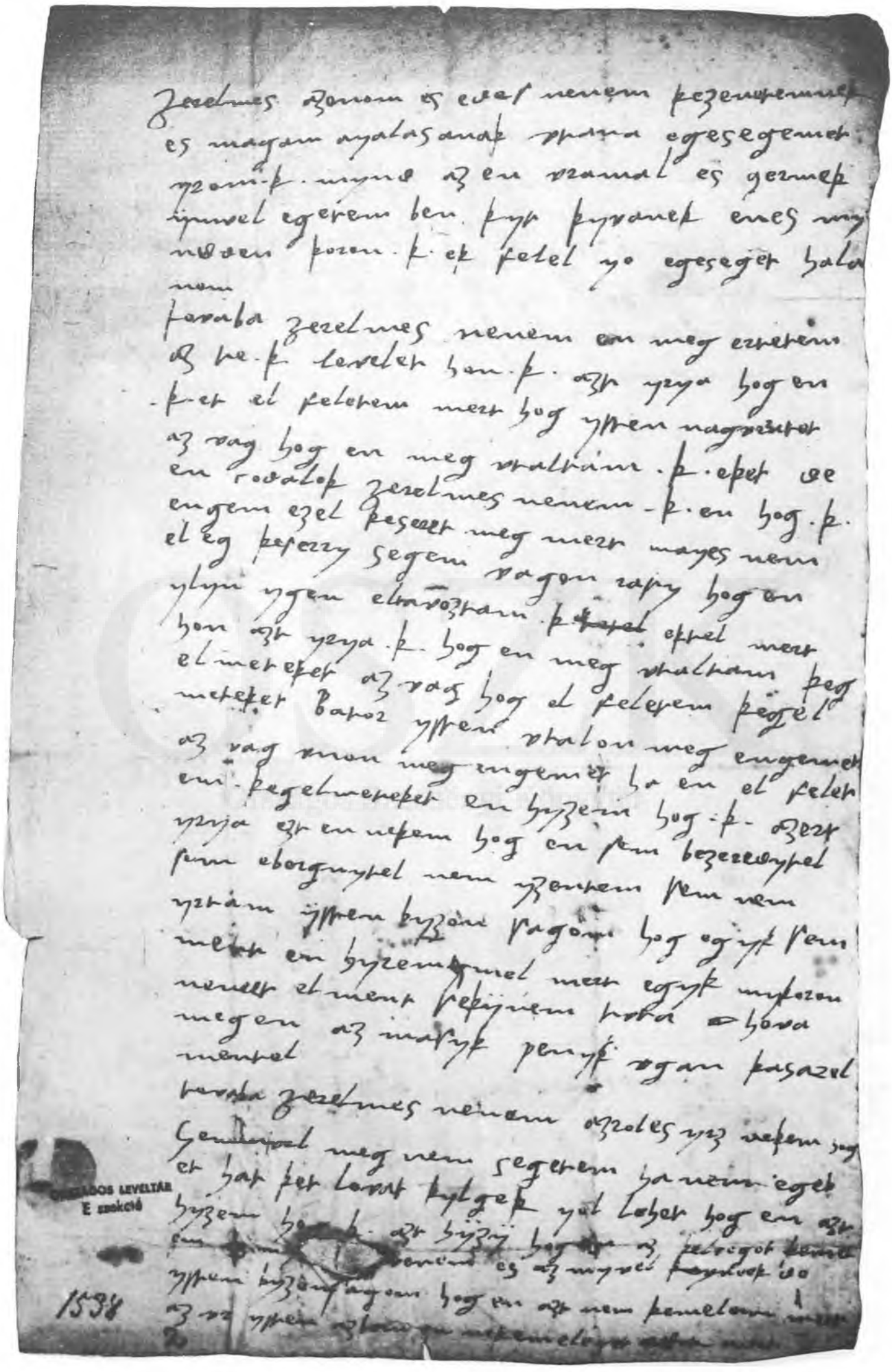
[12]A *v* betű kusza, talán egy másik betűről van javítva.

[13]Utána egy tintafoltos szó: *adot* kihúzva.

[14]Előtte *mem* kihúzva.

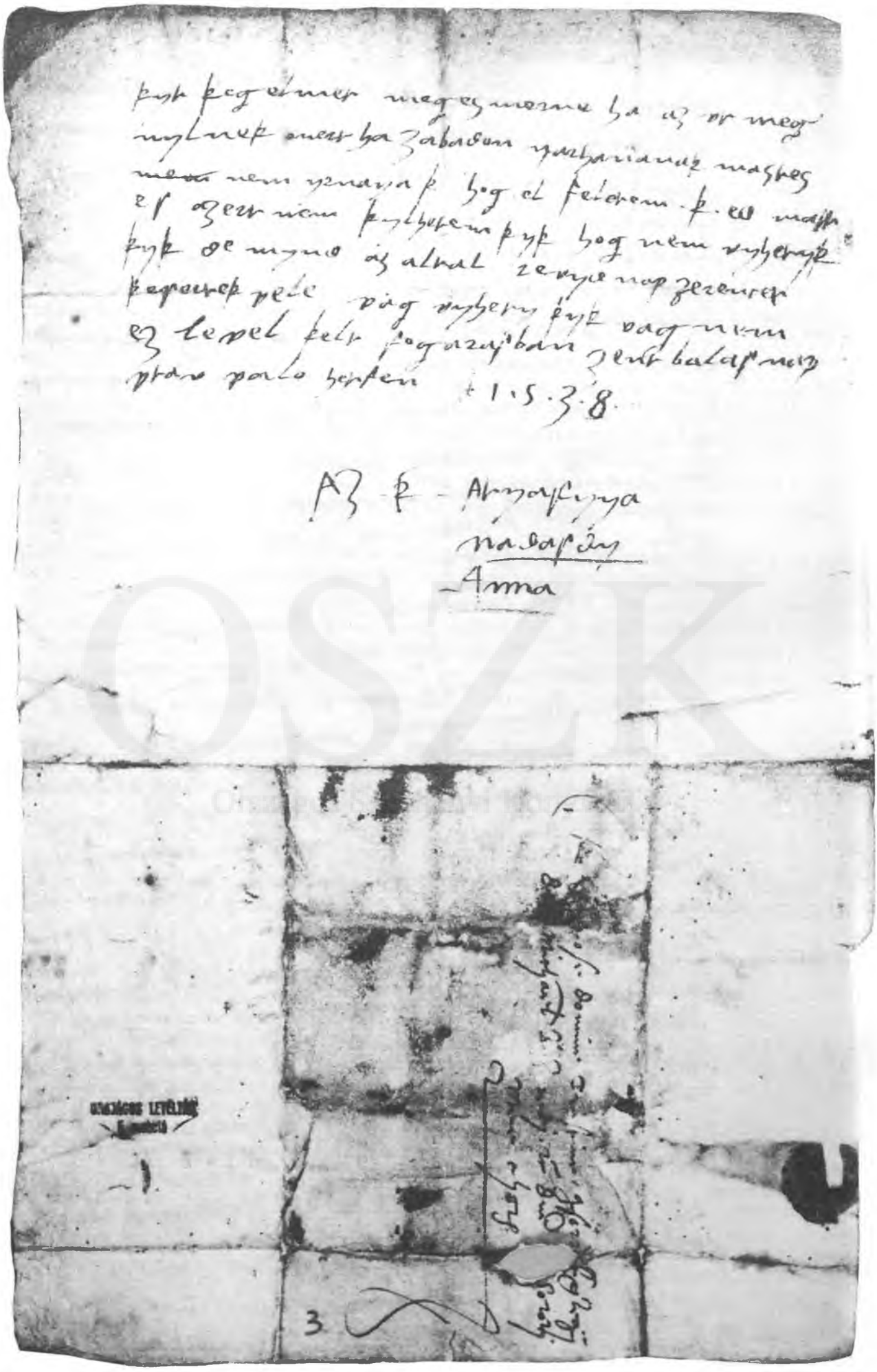
[15]Fogaras, Fogarasföld (ma Făgăraş, Románia).

[16]Nádasdy Krisztina, Nádasdy Anna nővére (NAGY 8: 19), 1530-tól Bezerédj Mihály felesége (T. 57 [1943]: 51), őt említik 1557-ben (LevT. 1: 267).

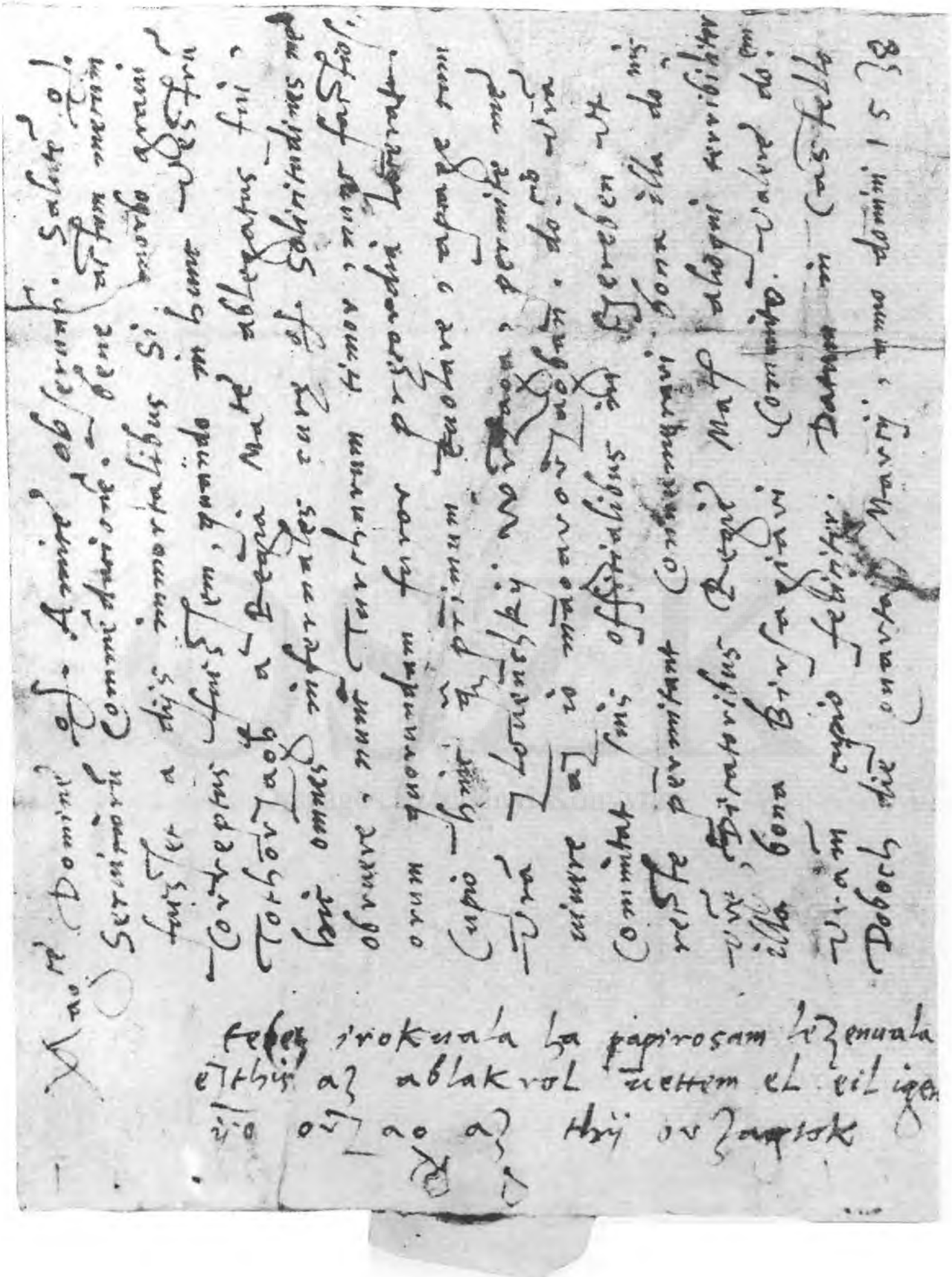

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E szakció

155. Nádasdy Anna levele Bezerédj Mihálynéhoz (Fogaras, 1538. február 4.) 1r

155. 1v

156. Bornemisza Pál levele Batthyány Kristófhoz (Dobóc, 1538. március 4.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
07148

156. 1v

156.

Dobóc, 1538. március 4.
BORNEMISZA PÁL BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ ÍRT LEVELÉNEK UTÓIRATA

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 7148.
- 17 × 22 cm-es papíron, elmosódott rajzolatú felzetes pecséttel. Egy fólió.
- Az 1538. január 6-ára összehívott körösi gyűlés két forintnyi adót szavazott meg minden ház után, melynek fele az összeírás után, fele pünkösdkor fizetendő (MOE. 2: 253–4). A levél latin részében a királyi megbízottként Szlavóniában tartózkodó Bornemisza utasítja Batthyány Kristófot, hogy ne akadályozza a rovók munkáját.
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 230. a címzettet tévesen Batthyány Ferencnek írva.

Mag*nifi*ce Domine et Amice obseruan*dissime*. Salute*m* et | Seruiciorum Comme*n*dacione*m*. bene actum mecum | fuisset a dÿs immortalibus Si morbo graui | Correptus fuissem, quando in hunc Vestra*m* | Tothorzagh a Regia Ma*iesta*te ablegatus fui, | hic omnes infernales curę et Solicitudines me | obruere, nunc Turcharum timor, nunc fastios, | orum quorundam favor prędordia laceratum | Cupio hinc q*uem* primum Euolare, apage cum | Ve*st*ra Zlouenchkÿ wrzaga, permite me | uiuere az io magarorzagban. do*mina*cio ve*st*ra | Commitat suis officialibus in Gereben[1] Vt | recte permitant Connumerari bona illa do*minacio*nis | ve*st*rę, Dicatoribus Regie Ma*iestatis* alioqui terribiliter | illa bona Birsagiari Commito. Valere do*minacio*nem | Ve*st*ram cupio feliciter. Datum in Castello | Doboch[2] die quarta Marcÿ, anno domini 1538 || Do*mina*cio Ve*st*ra permitat hoc quoq*ue* suis officialib*us* | Vt Dica*m* q*uem* primu*m* Crisium importent

Paulus Bornemÿza[3] Secre*tari*us
Regie Ma*iestatis*. *etc*

Oldalt:
tebet irokuala ha papirosam lezenuala | ezthis az ablakrol uettem el eil igen | ÿo orzag az thÿ orzagtok

Címzés:
Magnifico domino | Cristhophoro Bathÿanÿ | *etc* domino ac | amico obseruan*dissimo*

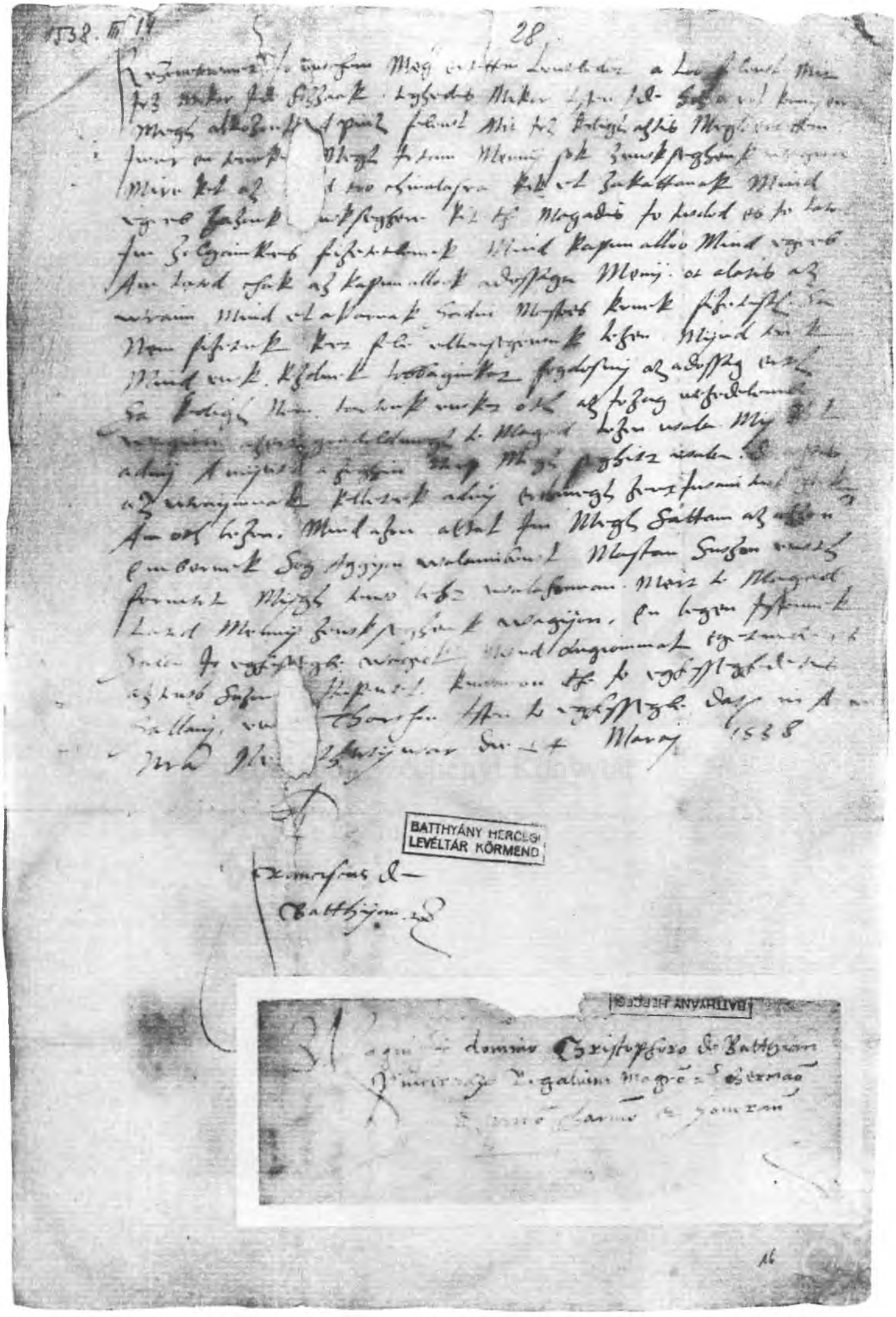
Jegyzetek:
[1]Greben, Körös megye, elpusztult vár Köröstől északnyugatra.
[2]Dobóc, Pozsega megye, elpusztult vár Orbova környékén.
[3]Bornemisza Pál (1499–1579) budai prépost és királyi tanácsos, 1549-től veszprémi püspök, 1553-tól erdélyi püspök. 1568-tól királyi helytartó.

157.

Németújvár, 1538. március 14.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Nem tud huszonöt forintnál több pénzt küldeni, mert neki is adósságai vannak.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3496.
- 22 × 32 cm-es, vízfoltos, lyukas papíron, elhalványodott írással, zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét nyoma. Egy fólió.
- —
- —

157. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1538. március 14.) 1rv

Kezenetewmet Jo ewchem Meğ ertettem leweledet a loo felewl Mit | Jrz Mikor Jde hozzaak. teghedis Mikor Jsten Jde hoz a rol kennÿen | Megh alkozonk A pinz felewl Mit Jrz kedigh aztis Megh ertettem. | Jmar en teneke[...][1] Megh Jrtam Mennÿ sok zewkseghenk wagion | Mire kel az [...]d[1] too chinalasra kik el zakattanak Mind | egeeb hazonk[2] [...]wkseghere[1] kit the Magadis Jo twdod es Jo latod | Jm zolgainkees fizetetlenek Mind kapun alloo Mind egeeb | Am latod chak az kapun allook adossaga Menÿ. ot alatis az | wraim Mind el akarnak hadni Mastees kernek fizetesth. ha | Nem fizetenk keet fele ellensegewnk lezen. Mÿnd terek | Mind ewk. kezdnek Jobbaginkat fogdosnÿ az adossag erth | ha kedigh Nem tartonk ewket oth az Jozag wezedelembe | wagion azert gondold megh te Magad lezen wala Mÿ Bol | adnÿ A mÿwel a zeghin Neep Megh seghitet wala. de aztis | az wraÿmnak kelleteek adnÿ Erchmeg zent Jwani twl chak | Am oth lezen. Mind azon altal Jm Megh hattam az azzoń | Embernek hog Aggÿon walamibewl Mastan hwzon ewth | forintot Mÿgh tewb lehet walahonnan. Mert te Magad | latod Mennÿ zewkseghenk wagÿon, En legen Jstennek | hala Jo eghes[s]egbe wagiok Mÿnd angiommal[3] egetembe es | az tewb hazon[...][1] Nepewel. kewanon the Jo eghesseghedetis | hallanj, ew[...][1] Tarchon Jsten Jo eghessegbe, da*tum* in Arce | N*ost*ra Ne[...]thwÿwar[1] die 14 Marcÿ 1538

Franciscus de
Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro[4] de Batthian | pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro *etc* Germa*n*o no*st*ro char*issi*mo et honoran*do*

Jegyzetek:
[1]Lyukas a papír.
[2]A szókezdő *h* betű *z*-ből van javítva.
[3]Batthyány Kristófné Svetkovics Erzsébet.
[4]A szókezdő *C* tintafoltos.

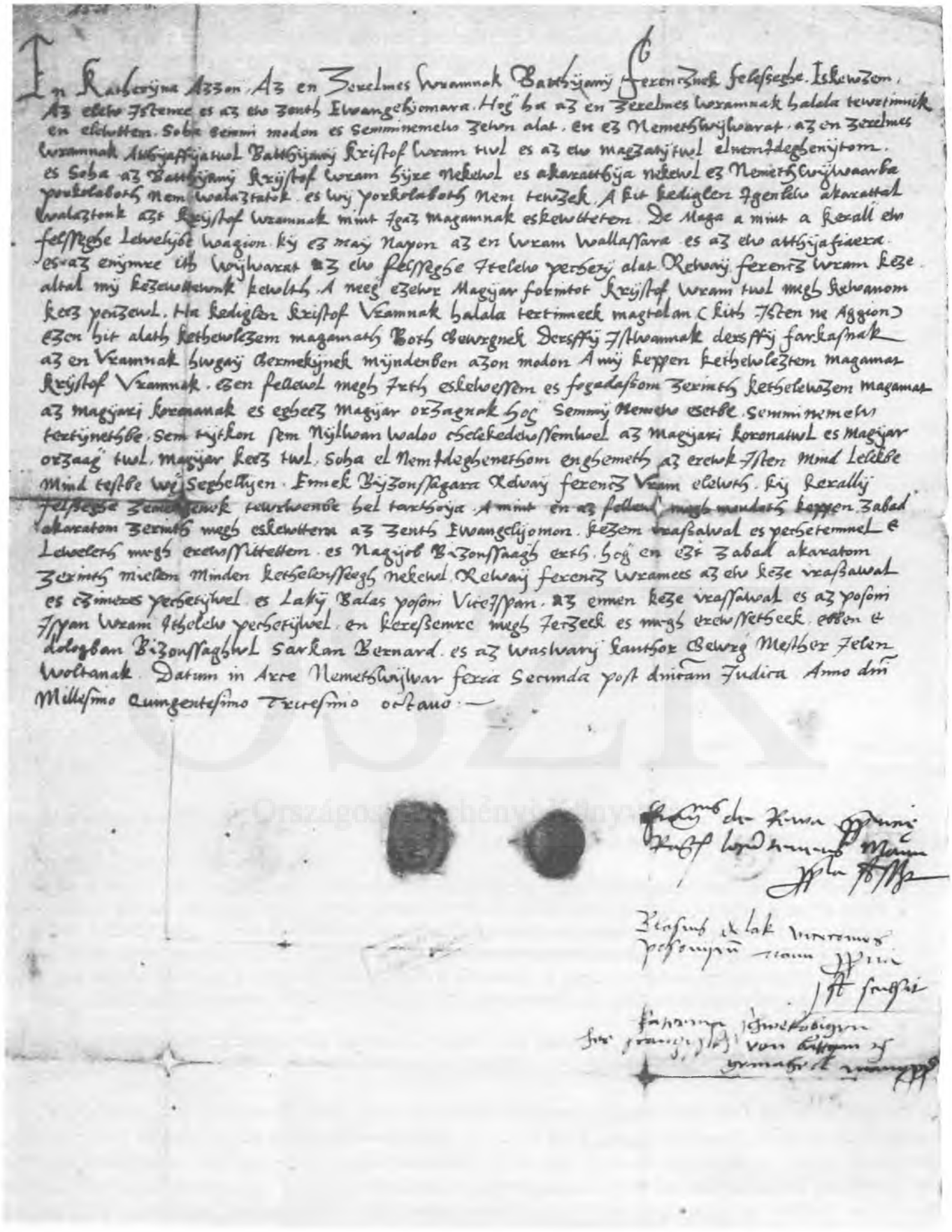
158.

Németújvár, 1538. április 8.
SVETKOVICS KATALIN KÖTELEZVÉNYE

Kötelezi magát, hogy férje halála esetén Németújvár várát Batthyány Kristóftól el nem idegeníti, annak magtalan halála esetén pedig férje többi unokaöccsének tartja meg.

- OL P 1313. A hg. Batthyány család körmendi levéltára. Törzslevéltár. Acta antiqua. alm. 1. lad. 1. no. 45.
- 29,5 × 43 cm-es papíron, a szöveg alatt három vörös viaszba nyomott felzetes pecséttel. Az első Szalay János pecsétje: a háromszögű pajzs címerrajza elmosódott, csak a pecsét körirata látszik (JOANNES x ZALAI x COMES POSONIEN[...]); a második Svetkovics Kataliné: a nyolcszögletű pecsét közepén kerek talpú pajzsban fordított állású (balra) menő oroszlán; a harmadik Révay Ferenc pecsétje: a pajzsban leveles koronából növekvő, három rózsát tartó farkas (l. SIEBMACHER 388), a pajzs fölött F R monogram. Egy fólió.
- —
- OklSz. *elidegënít, Katalin, Kristóf, porkoláb, szín, történik* címszavak alatt részletek; IVÁNYI: MNy. 46 [1950]: 185–6.

En Katherÿna Azzoń, Az en Zerelmes Wramnak Batthÿanÿ Ferencznek felesseghe. Eskewzem, | Az elew Jstenre es az ew zenth Ewangelÿomara, Hoğ ha az en zerelmes wramnak halala tewrtinnik | en elewttem, soha semmi modon es semminemew zewn alat, en ez Nemethwÿwarat, az en zerelmes | wramnak Atthÿaffÿatwl Batthÿanÿ kristof wram twl es az ew magzatÿtwl elnemIdeghenÿtom: | es soha az Batthÿanÿ krÿstof wram hÿre Nekewl es akaratthÿa nekewl ez Nemethwÿwaarba | porkolaboth nem walaztatok, es wÿ porkolaboth Nem tewzek, A kit kediglen Jgenlew akarattal | walaztonk, azt krÿstof wramnak mint Jgaz magamnak eskewttetem, De Maga a mint a keraÍÍ ew | felsseghe lewelÿbe wagion. kÿ ez maÿ Napon az en wram wallassara, es az ew atthÿafiaera. | es az enÿmre ith wÿwarat az[1] ew felsseghe Jtelew pechetÿ alat, Rewaÿ ferencz wram keze | altal mÿ kezewttewnk kewlth, A neeğ ezewr Magÿar forintot krÿstof wram twl megh kewanom | keez penzewl. Ha kediglen kristof Vramnak halala tertinneek magtalan (kith Jsten ne Aggion) | Ezen hit alath kethewlezem magamath Both Gewrgnek, Dersffÿ Jstwannak dersffÿ farkasnak[2] |

158. Svetkovics Katalin kötelezvénye (Németújvár, 1538. április 8.) 1r

az en Vramnak hwgaÿ[3] Germekÿnek mÿndenben azon modon, A mÿ keppen kethewleztem magamat krÿstof Vramnak, ezen fellewl megh Jrth eskewessem es fogadassom zerinth kethelewzem magamat | az magÿari koronanak es egheez magÿar orzagnak, hoḡ Semmÿ nemew esetbe, Semmi nemew | tertÿnethbe, sem tÿtkon sem Nÿlwan waloo chelekedewssemwel az magÿari koronatwl es magÿar | orzaaḡ twl, magÿar keez twl, soha el Nem Jdeghenethom enghemeth az erewk Jsten mind lelekbe | mind testbe wḡ seghellÿen, Ennek Bÿzonssagara Rewaÿ ferencz Vram elewth, kÿ kerallÿ felsseghe zemel[lÿ]enek[4] tewrwenbe hel tarthoÿa: A mint en az fellew[l][4] megh mondoth keppen, zabad | akaratom zerinth megh eskewttem az zenth Ewangelÿomon, kezem irassawal es pechetemmel E | leweleth megh erewssittettem, es Nagÿob Bizonssaaḡh erth, hoḡ en ezt zabad akaratom | zerinth mielem minden kethelensseegh Nekewl, Reway ferencz wramees az ew keze irassawal | es czimeres pechetÿwel, es Lakÿ Balas[5] posoni ViceJspan, az[1] ennen keze irassawal. es az posoni | Jspan wram[6] Jthelew pechetÿwel, en keressemre megh Jeczeek es megh erewssetheek, ebben e | dologban Bizonssaghwl sarkan Bernard, es az Waswarÿ kanthor Gewrḡ Mesther Jelen | woltanak, Datum in Arce Nemethwÿwar feria Secunda post d*omi*nicam Judica, Anno d*omi*ni | Millesimo Quingentesimo Tricesimo octauo: –

franc*is*cus de Rewa p*ersonalis* pres*e*ncię
R*egie* M*aiesta*tis loc*um*tenens Manu
p*ro*pria s*u*bscribsit

Blasius de lak vicecomes
posonÿen*sis* manu p*ro*pria
s*u*b scripsit

katerina schwekobigyn
her franczysk*us* von battyan *etc*
gemahell manu p*ro*pria

Jegyzetek:

[1]Az *a* tintafoltos.

[2]Dersffy Farkas († 1554) szerdahelyi Dersffy Miklósnak és Batthyány Perpetuának a fia (JÁSZAY 419; NAGY 3: 286; ETE. 3: 262). Kaposújvár ura, 1553-tól Szigetvár kapitánya (BUDAI 1: 337–8; MHHD. 29: 243–4, 572; 30: 301; NÉMETH, Szigetvár 115–9).

[3]Both Ferencné Batthyány Ágnes és Dersffy Miklósné Batthyány Perpetua (NAGY pk. 109).

[4]A hajtáson lyukas a papír.

[5]Laky Balázs 1533–34-ben pannonhalmi várnagy volt (PRT. 3: 299–300).

[6]Kerecsényi Szalay János pozsonyi ispán 1527-től, az 1532-es béketárgyalások egyik résztvevője, meghalt 1545-ben (BUDAI 3: 164; NAGY 10: 462; LtK 3 [1925]: 80).

159.

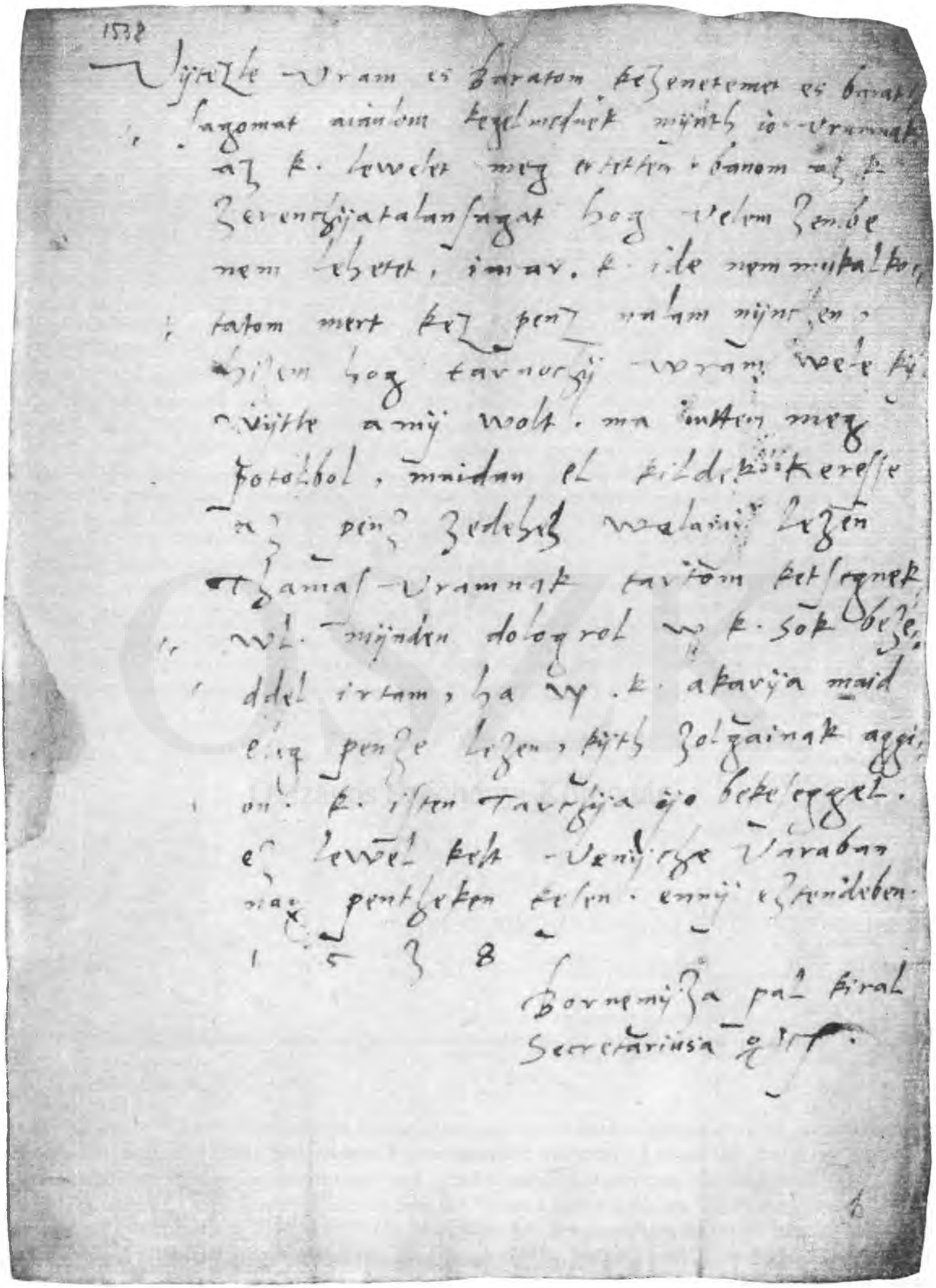
Vinice, 1538. április 19.
BORNEMISZA PÁL LEVELE LORÁNTH MIKLÓSHOZ

Már nincsen nála pénz, majd kérjen urától, Nádasdy Tamástól.

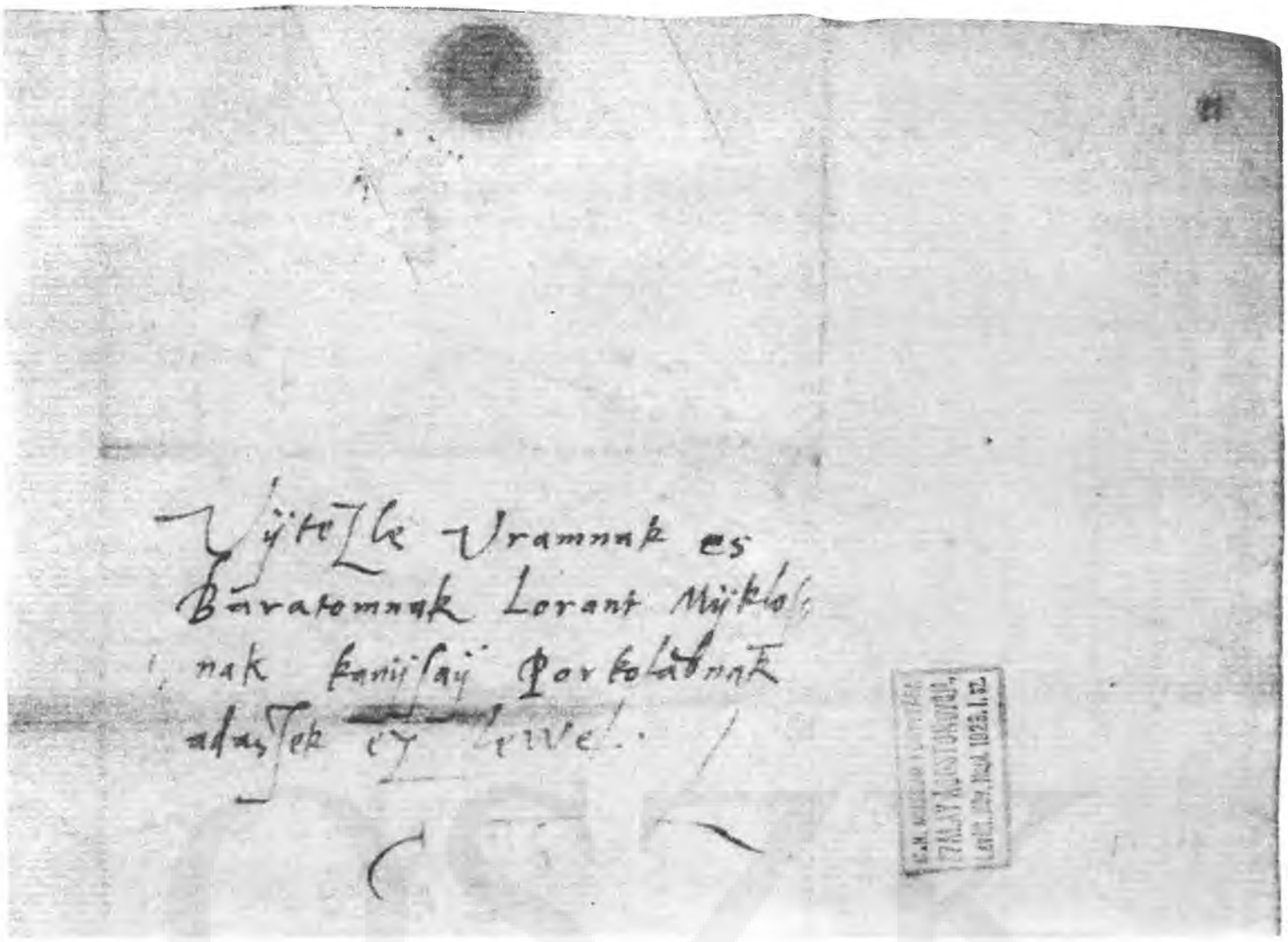
- OL R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye, no. IX.
- 22 × 30 cm-es papíron, zárlatán felzetes, elmosódott rajzolatú, vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét. Egy fólió.
- —
- LevT. 1: 7.

Vÿtezle Vram es Baratom kezenetemet es barat=|=sagomat aianlom kegelmednek mÿnth io vramnak. | az k. lewelet meg ertettem. banom az k | zerenchÿatalansagat hog Velem zembe | nem lehetet, imar. k. ide nem munkalko=|=tatom mert kez penz nalam nÿnchen, | hizem hog tarnochÿ wram[1] wele kÿ | wÿtte amÿ wolt. ma iuttem meg | potolbol[2], maidan el kildek keresse[3] | az penz zedehez[4] walamÿ lezen | Thamas Vramnak[5] tartom ketsegnek=|=wl. mÿnden dologrol w k. Sok beze=|=ddel irtam, ha ẉ .k. akarÿa maid | eleg penze lezen, kÿth zolgainak aggi=|=on. k. isten Tarchÿa ÿo bekeseggel. | ez lewel kelt Venÿche[6] Varaban | nag pentheken kesen. ennÿ eztendeben. | 1538

Bornemÿza pal kiral
Secretariusa *etc.*

159. Bornemisza Pál levele Loránth Miklóshoz (Vinice, 1538. április 19.) 1r

159. 1v

Címzés:
Vÿtezle Vramnak es | Baratomnak lorant Mÿklos=|=nak kanÿsaÿ Porkolabnak | adassek ez lewel.

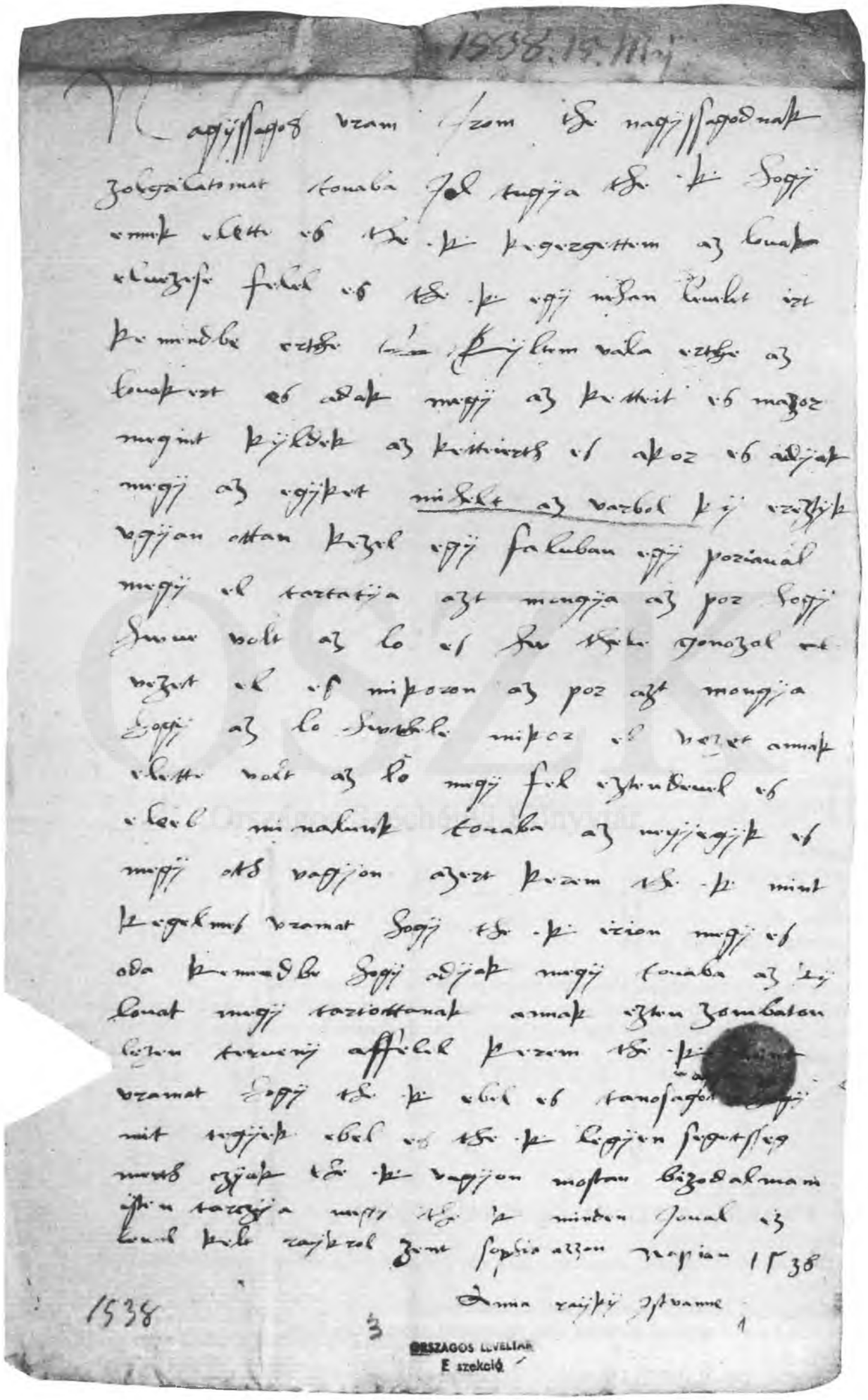
Jegyzetek:
[1]Tarnóczy András.
[2]Pettau.
[3]Körös.
[4]A szóvégi *z* betű *l*-ből javítva.
[5]Nádasdy Tamás.
[6]Vinice vára, Varasd megye, Varasdtól nyugatra (ma Vinica, Jugoszlávia).
[7]Inkei Loránth Miklós a Somogy megyei, korábban Berzenczei családból származó Loránth, később Inkey család tagja (NAGY pk. 289–90; CSÁNKI 2: 664–5). 1554-ben Nádasdy familiárisa (NádSzám. 2: 230), 1557-ben még szerepel (MOE. 4: 83).

160.

Rajk, 1538. május 15.
RAJKY ISTVÁNNÉ LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Nádasdy közremüködésével visszakapja lovai egy részét, de még nem az összeset. Kéri továbbra is a segítségét.

- OL E 185. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 27. cs.
- 21 × 33,5 cm-es papíron, zárlatán zöld viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 145–6.

160. Rajky Istvánné levele Nádasdy Tamáshoz (Rajk, 1538. május 15.) 1v

Nagÿssagos vram Jrom the nagÿssagodnak | zolgalatomat touaba Jol tugÿa the .k. hogÿ | ennek elette es the .k. kegergettem az louak | eluezese felel es the .k. egÿ nehan leuelet irt | kemendbe[1] erthe[2] Kÿltem vala erthe az | louakert es adak megÿ az ketteit es mazor[3] | megint kÿldek az ketteierth es akor es adÿak | megÿ az egÿket mihelt az varbol kÿ ereztÿk | vgÿan ottan kezel egÿ faluban egÿ poriaual | megÿ el tartatÿa azt mongÿa az por hogÿ | hwue volt az lo es hw thele gonozol[4] | vezet el es mikoron az por azt mongÿa | hogÿ az lo hwthele mikor el vezet annak | elette volt az lo megÿ fel eztendeuel es | eleeb mi nalunk touaba az negÿegÿk es | megÿ oth vagÿon azert kerem the .k. mint | kegelmes vramat hogÿ the .k. irion megÿ es | oda kemendbe hogÿ adÿak megÿ touaba az kÿ | louat megÿ tartottanak annak ezten zombaton | lezen teruenÿ affelel kerem the .k. mint | vramat hogÿ the .k. ebel es tanosagot agÿon[5] hogÿ | mit tegÿek ebel es the .k. legÿen segetsseg | merth czÿak the .k. vagÿon mostan bizodalmam | ïsten tarczÿa megÿ the .k. minden Joual ez | leuel kelt raÿkrol[6] zent sophia azzon napian 1538

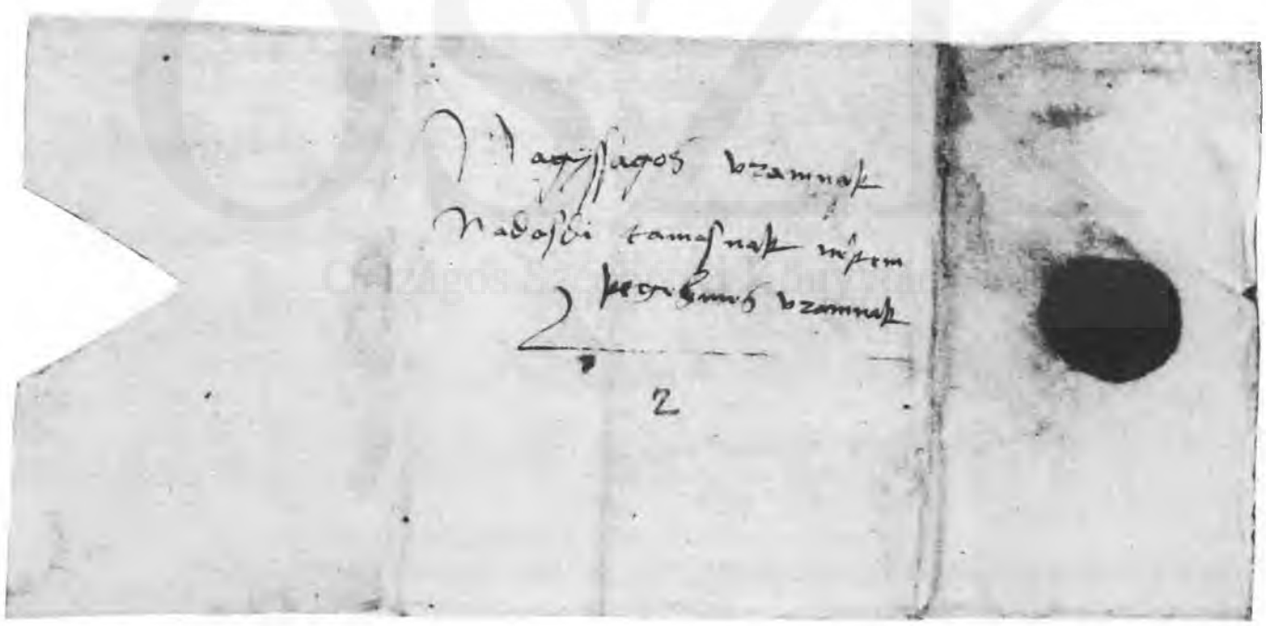
Anna raÿkÿ Jstvanne

Címzés:

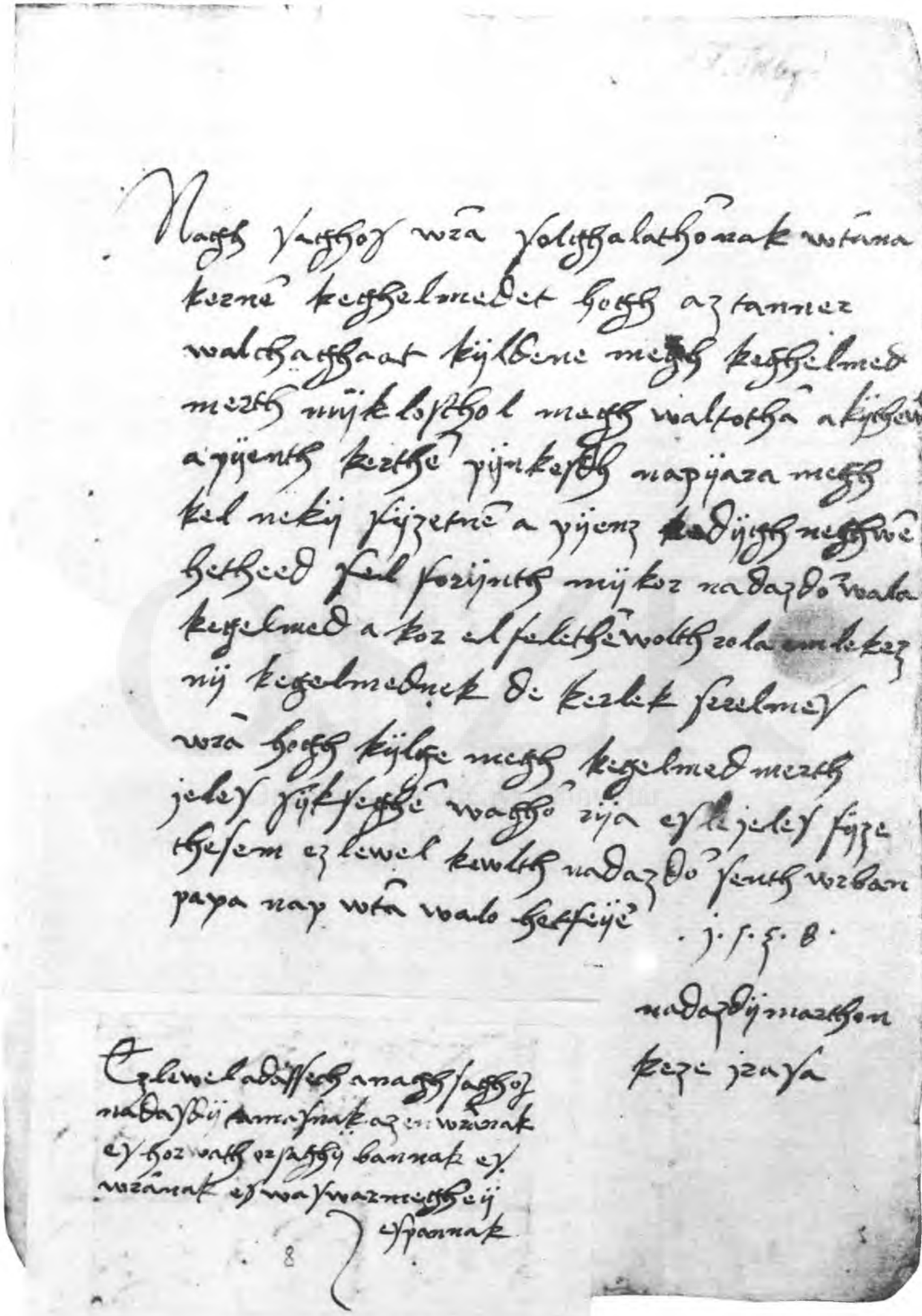
Nagÿssagos vramnak | Nadasdi tamasnak nekem | kegelmes[7] vramnak

Jegyzetek:

[1]Kemend, Zala megye, Zalaegerszegtől északkeletre (ma Kemendollár).
[2]Utána olvashatatlan betűk kihúzva.
[3]A *z* valamiről javítva van.
[4]Utána *el* kihúzva.
[5]Jelöléssel a sor fölé betoldva.
[6]Rajk (Alsórajk), Zala megye, Zalaegerszegtől délkeletre.
[7]Az *l* betű *g*-ből javítva.

160. lr

161. Nádasdy Márton levele Nádasdy Tamáshoz (Nádasd, 1538. május 27.) 1rv

161.

Nádasd, 1538. május 27.
NÁDASDY MÁRTON LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

Kéri, hogy Tanner váltságdíját, amit kölcsönből fizetett ki, küldje meg neki, mert a kölcsönt vissza kell fizetnie.

- OL E 185. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 21. cs.
- 21,5 × 30 cm-es papíron, papírfelzetes, zöld viaszpecséttel (l. **111.**). Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1[1923]: 146.

Nagh saghos wrā solghalathōnak wtaña | kernē keghelmedet hogh az tanner | walchaghaat kÿldene megh[1] keghelmed | merth mÿklosthol megh waltothā a kÿthewl[2] | a pÿenth kerthē pÿnkesdh napÿara megh | kel nekÿ fÿzetnē a pÿenz kedÿgh[3] neghwē | hetheed fel forÿnth mÿkor nadazdō[4] wala | kegelmed a kor el felethēwolth rola emlekez|nÿ kegelmednek de kerlek serelmes | wrā hogh kÿlge megh kegelmed merth | jeles sÿkseghē waghō rÿa es[5] jeles fÿze|thesem ez lewel kewlth nadazdō senth wrban | papa nap wtā walo hetfeÿē .I.5.3.8.

nadazdÿ marthon
keze jrasa

Címzés:
Ez lewel adassech a nagh saghoz | nadasdÿ tamasnak az en wrānak | es horwath orsaghÿ bannak es | wrānak es waswarmegheÿ | espannak

Jegyzetek:
[1]A *g* betű tintafoltos.
[2]Az *l* a szó fölé jelölés nélkül betoldva.
[3]Az első két betűn elfolyt a tinta.
[4]Nádasd.
[5]Utána *le* kitörölve.

162.

Németújvár, 1538. július 7.
BATTHYÁNY FERENCNÉ LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Férje megszerzi neki az udvarnál azt, amit akar, csak ne maradjon Szlavóniában, ne vegyen részt a török elleni készülődésben, jöjjön Németújvárra. Utasításokat ad több elintézendő ügyben.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3741.
- 32,5 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott zárópecsét nyomával. Két fólió.
- —
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 230. néhány részletet betűhíven; TAKÁTS, Asszonyok 46. modern helyesírással, az utolsó részletet csak itt idézi.

Kezeneŭtemet Jo Vram Jo fÿam, Megh ertettem leweledet | A mit Jrz es Mint ertem Vramra[1] Nehezelz hog oda fel Nem | wit wele, azt hizem hog en Megh Jrtam wala Neked. | wram ew maga sem tutta hog ellien hirtelen fel kelleŭt | wolna Mennÿe hanem onnan semthe rol[2] Jra az vtan hog | el kel Mennÿ. az ert Ne gondold azt hog keulcheghet zantha | wolna hanem hog Nem hitte ew Magaes ha fel Megen waǵ | Nem, Az ert az the dolgod felleŭl vdwarnal ew kegelme | azt hizem el nem feletkezik. Megh zerzi Mint ha te Magad | ot wolnal waǵ Jobban. ha latta hog walami elew Mentedre | lezen wdwarnal lenned. waǵ ha erteked lezen reÿa, kÿ rol | en tecczetem zerint Nem Artana Jrnod ew kegelmenek. Jm | enis Jrok es el keuldem a lewelet chak keuld Jde. | lezen talam olÿ ember kÿ tul el keuldhetem, kiraÍ felleúl hol wolna, en Nem tudom Bizonnÿal Neked | Megh Jrnom. azt tudom hoǵ turzo vram embere monda | hog Vram keralt Jmar morwaba Nem tallallÿa. de kewz | hirrel Mongiak hog linczbe[3] wolna, enis welem. merth | hog keralne azzoń oth

wagion, de hog hallottam wolna | ha ide ala Jw, Bech felÿ, a rol semmit Nem Jrhatok | ha hallom ide ala Jutteet waǵ walami egeeb hirt azt | tuttodra adom es megh Jrom oztan.
Towabba hol Jrod azt hog pispek Vramat[4] Megh tulatod | az Barom erth, annak Bekesseghet haǵ Ne Nizd az ew | ertetlenseghęt. talam az erth Mielte hog towab Megen | zomzedsagonk Bol, Jdewel Vram lehet męgh annÿ | Baratsaggal Nekÿ,
Az hadakozas felleul Mit Jrnak a Banok[5] azt en Megh | ertettem. teneked Mint the Magad[6] Jrod a hez semmi | zered Ninch sem a fele embered Ninchen ki weled | Volna. az ert a tul the Magadat Megh Mench azt | Jrhatod hog teneked keraÍÍ hez kel Menned az the | zolgalatodra, fegwered sench. ha Bechbe kewldenik a | fegwer erth. talam leweled Nekeul ki Nem adnaÿak | az ert semmi[7] keppen kezikbe Ne Meń. Mert ha kezikbe | Migh, Megh keteleztetnek hog kezeutteuk kel lenned, | Jm en zentJwani Mihalnak Jrtam es attam | tanossagoth Mit zollÿon es Mit felellÿen[8] wram feleul | es the feleuled. es Mikeppen el Jarÿon abba Mit | wegheznek, ||
Ertem towabba kez Bezid Bol hoǵ oda ala kristaloczra | akarnal Mennÿ, en A tanach hog semmi keppen ne Meń | Mert Vram erekkeul haragodni es Nehezelni kezd rad, | En sem wezem Jo Newen teúled, Merth erted te Magad | hog Nem zeuksegh Mast teneked ellien Jdeube oda Jarnod, | hol Minden Bokorba feelz az ellensegh tul, Mas az A mi | keulchegeth tennÿd oda ala Jarwa, azt Mas Jdeure es | Mas zeukseghedre Megh tarch. ha Jsten az Jdeut | Jobban Aggia az utanees wala Mikor akarod ala Mehecz | az erth en a tanach hog semmi keppen Mast ala Ne | Meń Mert Vram Jo Newen Nem wezi teúled,

Ertem Annak felette sanko tul[9] hog ot Jmar Ninch ollÿ | dolgod ki Miat ot kellene kesned az erth Mit ewlz | oth Jw[10] Jde fel hozzank Job it Mulatnod es | Madaraznod welem. Mint ot heiaba Ewlnǫd[11]. Mi | ollÿ dolog wolna azt a porkolabees Megh zerzj

Mihal Mester[12] hallom hog Jde fel akarna Jwnÿ | enis Jzentem Vala Nekÿ, az ert mierth hog kar | volna ollÿan tudos embernek el wezni. teneked | kedigh Mestered wolt, Jm en oda Jrtam hog | Mikor fel akar Jwnj ot alat Grebenigh keeth | zekeret zerezzenek. kerlek teghedis Mint | fiamat hog had megh ot a porkolabnak. Mikor | oda Jw, zerezzen keet zekeret Nekj, es | hozassa chak tornÿgh en toron rol ide fel | hozatom oztan, oda alaes Jrdmegh. hog Ne | haggiak hanem hozzaak oda Grebenbe,

En Nem tiltlak hoǵ oda ala Ne Mennil a Jozagba, de chak | ezt mondom[13] hog ellien Jdewbe Nem illik oda Jarnod. mert | ember Nem tud honnan Mi lezen, Mostis Mondom hog | wram Jo Newen Nem fogna wennj tewled. Mas az | Neked Naǵ kewlcheggel esneek. Mert ot Most semmi | Jwedelem Ninchen Mind pinzen kellene Jlned. | Az wraimatis kellene wendeglened. Mert Nem illeneek | hoǵ chak Niznenek Mikor the le ewlneel aztal hez.

A Gelekezesbe se Meń, Mert Maid Mondananak, kristaloczra | Mehetewt. kezinkbe kedigh Nem Mehetewt, okot | wethecz hog teneked keraÍÍ hez kel Menned, ||

Az ert kerlek hog Jw fel Minden kessedelem Nekewl, | erthem hog aratas ert Akarnal ot kesnÿ. had megh | erewssen a porkolabnak hog Jo Modon lasson hozza.

Esmegh eg keet het Mulwa ala Mehecz. Mert | Meegh a zeghin Neep sem arathat, ide fel Jutottodra | Ne gondoÍÍ kewlcheggel. Mikor ala Migh Meghint | adok anni kewlcheghet mennit ide fel Jwet kewltez | Most az ert Jw fel.

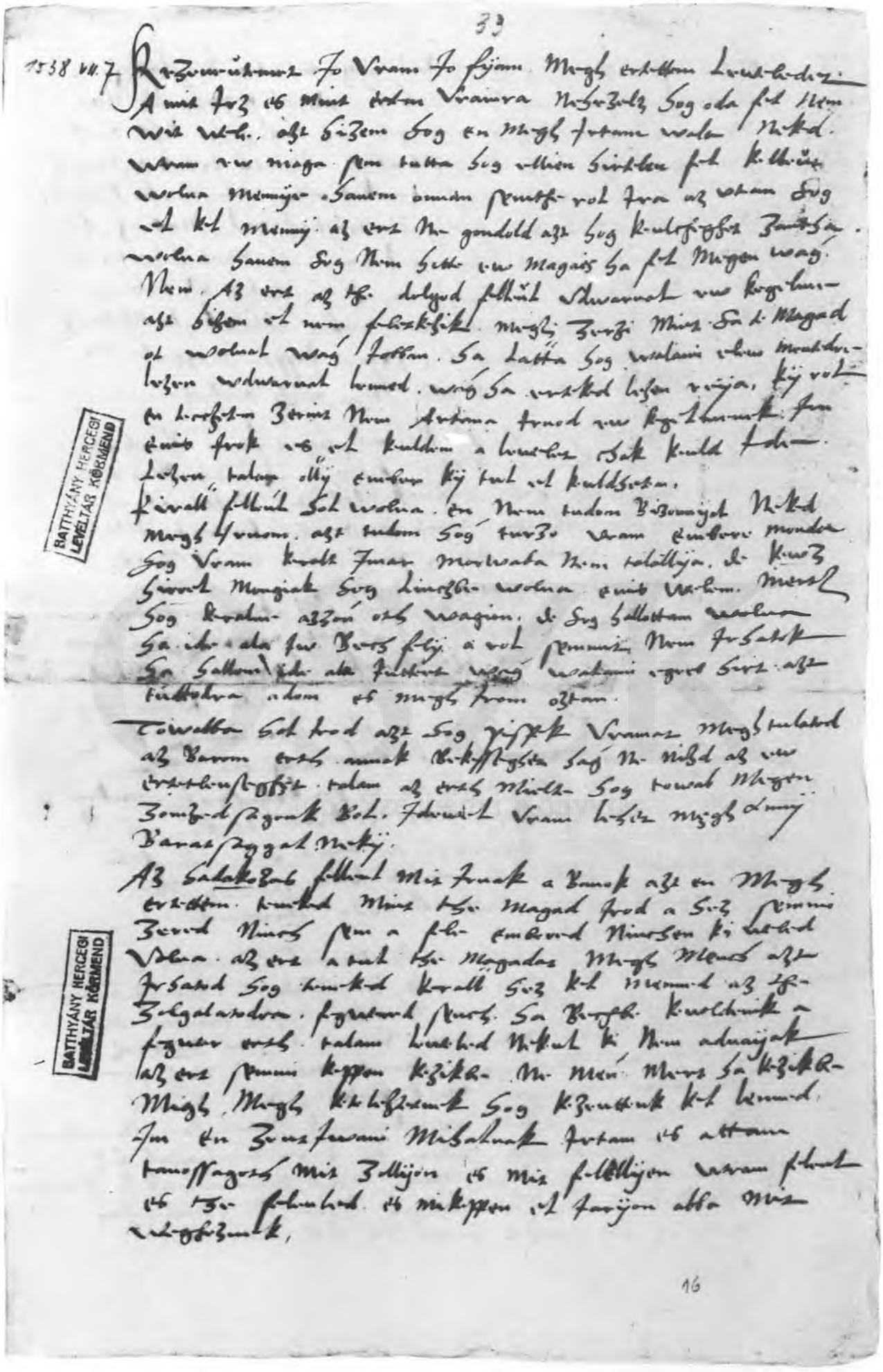
Mikor Jt lez, az the dolgod feleul zolonk es Jronk | oda fel wramnak Minden Modon, az erth oth | Ne[14] kessel, ha ezennel kerlek Jw fel,

Polÿakot az ert Nem kewltem oda Mert hog te Magadis | Jde Jwz, ha fel Nem kellene Jwned oda kewltem volna | a Bernard lowan Mert Megh gÿogÿwlt Jmar,

Nekelos papnak Jrtam wala eg lewelet. az erth erthe | ligh hog ennekem walazt tegen arra Mit Jrtam Nekÿ

A wokozlawich[15] pinzechkeit egbe zerzesd es fel hozd weled | Mikor fel Jwz. ot kedigh hadmegh az Jspannÿanak | hog Jo Modon lasson Az Aratas hez es Registromba | Jrÿa haň kepe gabnaÿa lezen, walami waznais wagion | ot e Germeknek. kewldesd fel aztis hog Jnghet | chinallÿanak Nekj wele, a tewb Marhach-kaiat | weghe oda Be a warba hog el ne wezzen walamj

Jm Jrtam pÿspek Vramnak[4] az Barom feleůl kit Megh | tartot. keúld oda walami tudos ember altal a lewelet | Nekÿ, az Marko Attafia Benkew, Jo lezen, de hadmegh | Nekÿ. es Megh fenicched hog ha Megh aggia a Barmot | el Ne wezzen walameĺ Benne es ne cherellęk | Valami seghitseghetis aǵ Nekj kiwel fel haÿta. A tewb leweleket witesd oda zentIwaninak, aǵ walami | pinzt kiwel fogaggianak eǵ emberth Dombron ki ala | venne ala lewelet zentIwaninak.
A the dolgod rol es az adossagh felewl Mit Jzenteel sanko | tul azt Megh ertettem, Jw Jde Mikor Jt lez zolonk | a rol es Jronk vramnak Mikor Jt welem lez,

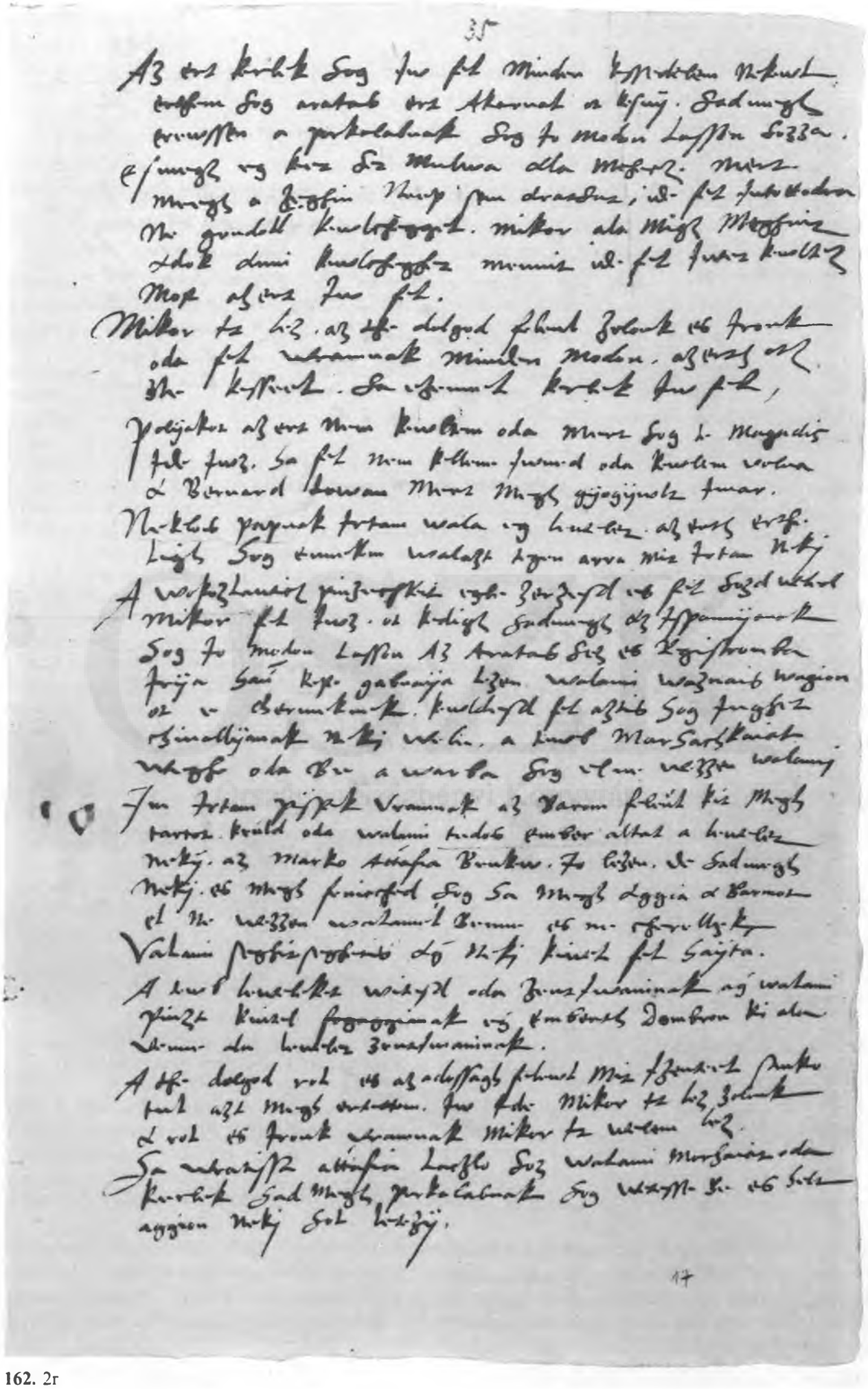
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

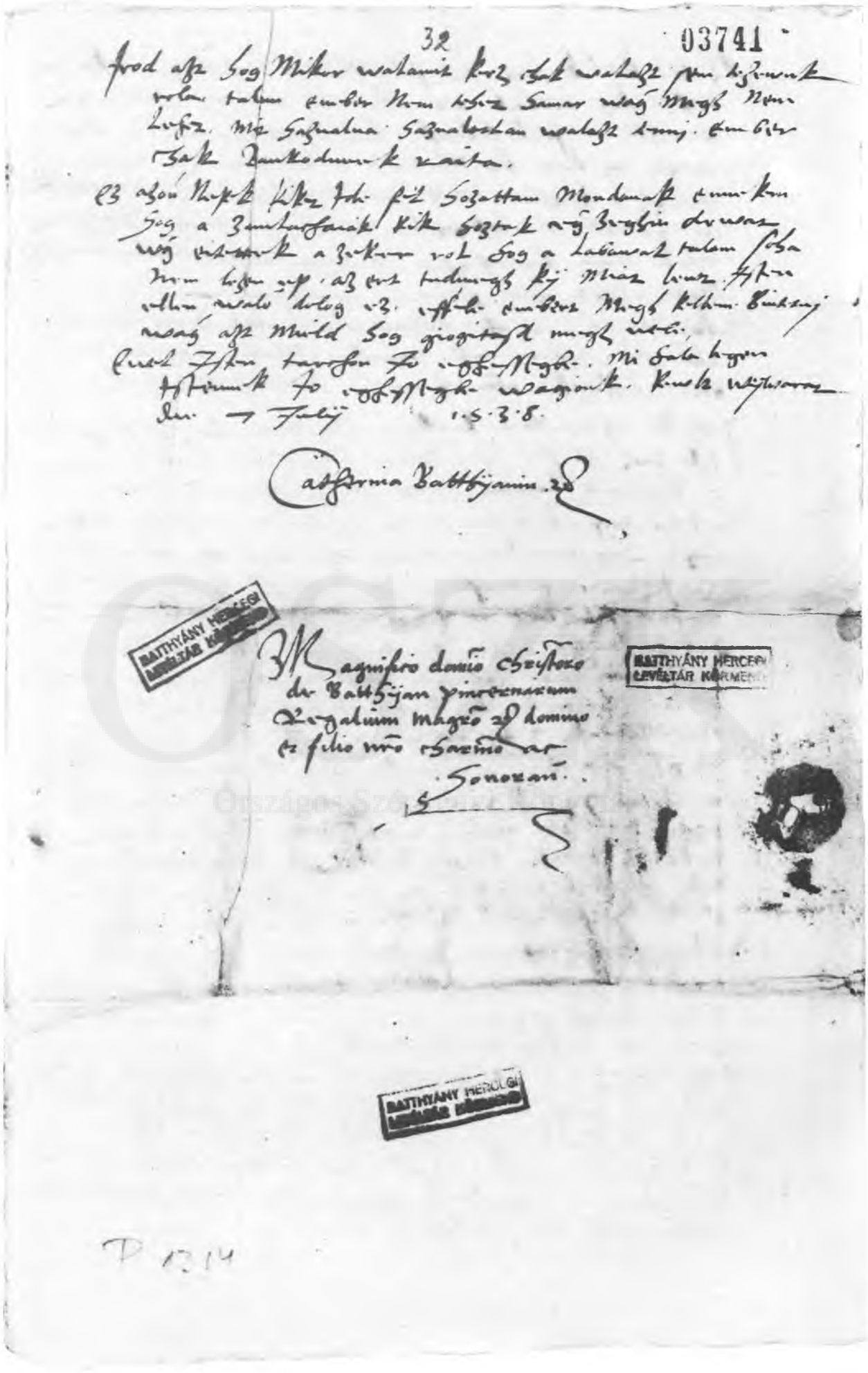
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

162. Batthyány Ferencné levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1538. július 7.) 1r

MATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

162. lv

32
03741
BATTHYÁNY HERCEG LEVÉLTÁR KŐRMEND
BATTHYÁNY HERCEG LEVÉLTÁR KŐRMEND
BATTHYÁNY HERCEG LEVÉLTÁR KŐRMEND

162. 2v

Ha wratissa attafia laczlo hoz walami Morhaiat oda | keerlek had Megh porkalabnak hog wetesse Be es helt | aggion nekÿ hol letezÿ, ||

Jrod azt hog Mikor walamit kerz chak walazt sem tezewnk | rola, talam ember Nem tehet hamar wag Megh Nem | lehet, Mit[16] haznalna haznalatlan walazt tennj, ember | chak Bankodneek raita,

Ez azoń Nepek kiket Jde fel hozattam Mondanak ennekem, | hog a zamlachaiak kik hoztak eǵ zeghin arwat | wǵ eitetteek a zekeer rol hog a labawal talam soha | Nem lezen ęp, az ert tudmegh kÿ Miat lewt. Jsten | ellen walo dolog ez, effele embert Megh kellene Bintetnj | wag azt Mield hog giogitasd megh wele,

Ewel Jsten tarchon Jo eghessegbe, Mi hala legen | Jstennek Jo eghessegbe wagionk, kewlt wÿwarat | die 7 Julÿ 1.5.3.8.

Catherina Batthÿanin. *etc*

Címzés:

Magnifico dom*i*no Christo*phor*o | de Batthÿan pincernarum | Regalium Mag*ist*ro *etc* domino | et filio n*ost*ro char*issi*mo ac | honoran*do*.

Jegyzetek:

[1]Batthyány Ferenc.

[2]Sempte.

[3]Linz.

[4]Erdődy Simon zágrábi püspök.

[5]Nádasdy Tamás és Keglevich Péter. Nádasdy 1538 tavaszán visszafoglalta a töröktől a Dubica megyei Jaszenóc várát, majd leromboltatta, mert nem lehetett megvédeni. Keglevich Zágrábba gyűlést hirdetett májusban, melyen a várható török hadjárat miatt a rendeknek fegyveresen kellett megjelenniük (MOE. 2: 187).

[6]Ettől a szótól közölte Ődöngő Ábel a *Ninchen* szóig.

[7]Innen a *lenned*-ig közölte Ődöngő Ábel.

[8]A második *e* betű *l*-ből van javítva.

[9]Sankó Ferenc, Batthyány familiárisa, Vas megyei család (Nagy 10: 50) tagja.

[10]Ettől a *welem* szóig közölte Ődöngő Ábel.

[11]Az *E* betű *J*-ből javítva.

[12]A szó végén *t* áthúzva. – Raweni Mihály Körös megyei birtokos család (Csánki, Körös 30; Siebmacher, Horvát 158) tagja. 1537-ben királyi jogügyigazgató (MOE 2: 191), 1539-től Szlavónia báni ítélőmestere (MOE. 2: 274), 1546-tól országbírói ítélőmester (LtK. 4 [1926]: 100; MHHD. 30: 147, 311), 1554-ben halt meg (MHHD. 29: 236, 269).

[13]Az *n* a szó fölé betoldva.

[14]Az *N* valamiből javítva van.

[15]Viszokafői Vokozlavics János 1535-ben Zrínyi János és Miklós familiárisa (MHHD. 30: 125), e levél írásakor pedig már nem él (vö. **238.**).

[16]Ettől a szótól a *raita* szóig közölte Takáts.

163.

Németújvár, 1538. július 11.

BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Ne menjen Szlavóniába, a hadba se menjen. Másoknak ne fizessen az adóból. Erdődy püspök dolgában már írt levelet, ha dézsmálni akarna, ne hagyja. Utasításokat ad a felköltöző népekkel kapcsolatban.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3497.
- 33 × 42 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, vízfoltos papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes gyűrűpecsét töredékével. Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 230. csak részleteket.

Kezenethewmet Jo ewchem Megh ertettem leweledet Most kit hoztak | kit Anǵodnak felesseghemnek katusnak Jrz, az tewbbi rol Nem | zewksigh walazt tennem, chak a rol tezek walazt hol Jrz hoǵ oda | ala Garigniczara[1] Akarnal[2] Menni. Nem tudom Mi Jarassod | wolna teneked most ot alat. Nem oĺĺ zerrel wag hog the Most | oda ala Mulathatnal az erth semmi keppen ala ne Meń Mert Jo | Newen Nem wezem teewled, lig weztegh[3] Most,

Towabba Jrz anǵodnak waǵ Banńa waǵ Nem Banńa. Gothalnak[4] | Megh fizeted az ado B̋ol az harmich ewt forintot, az mas zer | Ne Ird merth Nem illik oda, Mert Nem the lelted azt zolgalatoddal | En leltem, Mi zewksigh wolt teneked walakinek Magadat ketelezned, | Gothal mit lelt wolt Maganak, Bewnin lelte, Am fizesdmegh | Nekj, de a tewbbinek haǵ Bekeeth Mert en azt az wraimnak | tartom kik Jozagonkat oltalmazzak es zolgalnak ot alat,

Az oon fel̋ol Jm Jrtam zrinÿnek az ert walaki twl kewld Megh | neki a leweleth[5]. ha walami walazt tezen. zakazd fel Bathor | a leweleth es lasd megh mit fog Jrnÿa a rol,

Pispek[6] dezmassa ha oda Jw dezmalnj Ne haǵ ot dezmat roonj | hanem kewldesd ki a mi Jozagonk Bol. Mert Nem oĺ Modon | chelekedik[7] welewnk hog kellene, Mostis[8] Megh tartatta Barmonkat | Az erth, semmi keppen Ne haǵ ot dezmat roonj emberinek,

A szeghin poroknak kik fel akarnak Jwnj azoknak kerlek | szereztesd zekereket, es witesd zeghinÿeket tornÿgh[9] chak,

Ami Gabna wagion azt hadmegh hoǵ takariak Be Jo Modon. | A zeghin Neepnekis hadmegh hoǵ ewkis zerezzek Jdein | Be az eweket hoǵ el ne wezzen, ot kin,

keraĺĺ fellewl ezt Jrhatok hog en znaiomba[10] talalam, ot zoltam | wele. onnan linczbe Mene, eǵ keet holdnapigh ide Beechbe | Jw, ıde hozza Mehecz, ha walami penzed lezen el | kewltheted, merth ot Nem adnak, Meegh azoknak sem attak | kik Most Minden Nap wele Jarnak.

Seghitseegh feleul ezt Jrhatok, hoǵ ew felseghe az orzagh oltalmara | Am Neged feel ezer Nepet adot Mastan, Migh Jobban lehet,

Ertem hog az orzaǵ es[8] az wrak fel akarnanak zemil zerint | fel tamadni. az ert ha wǵ wagion Jw fel ot Ne kesseel, | Mert wǵ lezen[11] the ot wolnal es kezikbe[12] Ne Menneel | zemerem wolna, Nem lathom kedigh teneked oĺĺ Modon | dolgodat hog te Most kezikbe Mehetnil. ha Menniles chak | pironkodnal az ert Jw fel ha Megh erted, Mert se | kewlcheghed se egeeb zered Ninch Most hozza, ||

Jm czigan ferenczet[13] potolba[14] keúltem. az wraim fizetesse fellewl | ha walamit wehetek raitok Mit adneek az wraimnak. az erth | Mostis azt Mondom hoǵ oda Ala Ne Meń, Mert azon kezbe | Migh the ala fel Jarnal ha walami wetket wallaneek | a miat, Nem Jo Newen wennim teúled, ha walami karees | tertinneek the volnal oka, Mert Most horaiat se twggÿwk | Melbe Mi tertinnik, az ert ligh weztegh, ha Meegh walamit | ot kesez egeeb ert Ne kesseel, hanem az ert ha walamit | a zeghin Neppbe kessertetnil ide fel. wǵ tertinhetik | hog en Magamis Rewid Nap oda ala Megek

Touabba Jm Jrtam pispeknek[6] a mi Barmonk feleul | ha Megh Nem atta a Barmot tahat keuld megh nekj | a leuelet. ha kedigh el Bochatta volna Jmar | tahat a lewelet Ne keulged Neki en hirem | Nekeule, hanem tarch Nalad.

Az kew̋ Mies feleul Jmar eg Nehań zer Jrtam hog | Megh kerestesd Meegh sem kele semmi Benne | az ert erthe lig hog kezbe akaggion. talam | Jngen sem viselted gongiat. Jgen Banom hog | el halgat̋atok mit eg zer Megh hagiok.

Zeghin Neppel kik fel Jwnek Mindoha egh | kapun allot kulgenek onnad kewigh[15] waǵ | tornigh, es hadmegh hoǵ Jo Modon keulteztesseek | ewket onnan Job zerrel Mint Minap ezeket | kik ıde Jwttek Mostan,

Ewel Jsten tarchon Jo eghessegbe Mi Mind | Nÿaian Jt Jo eghessegbe wagionk,

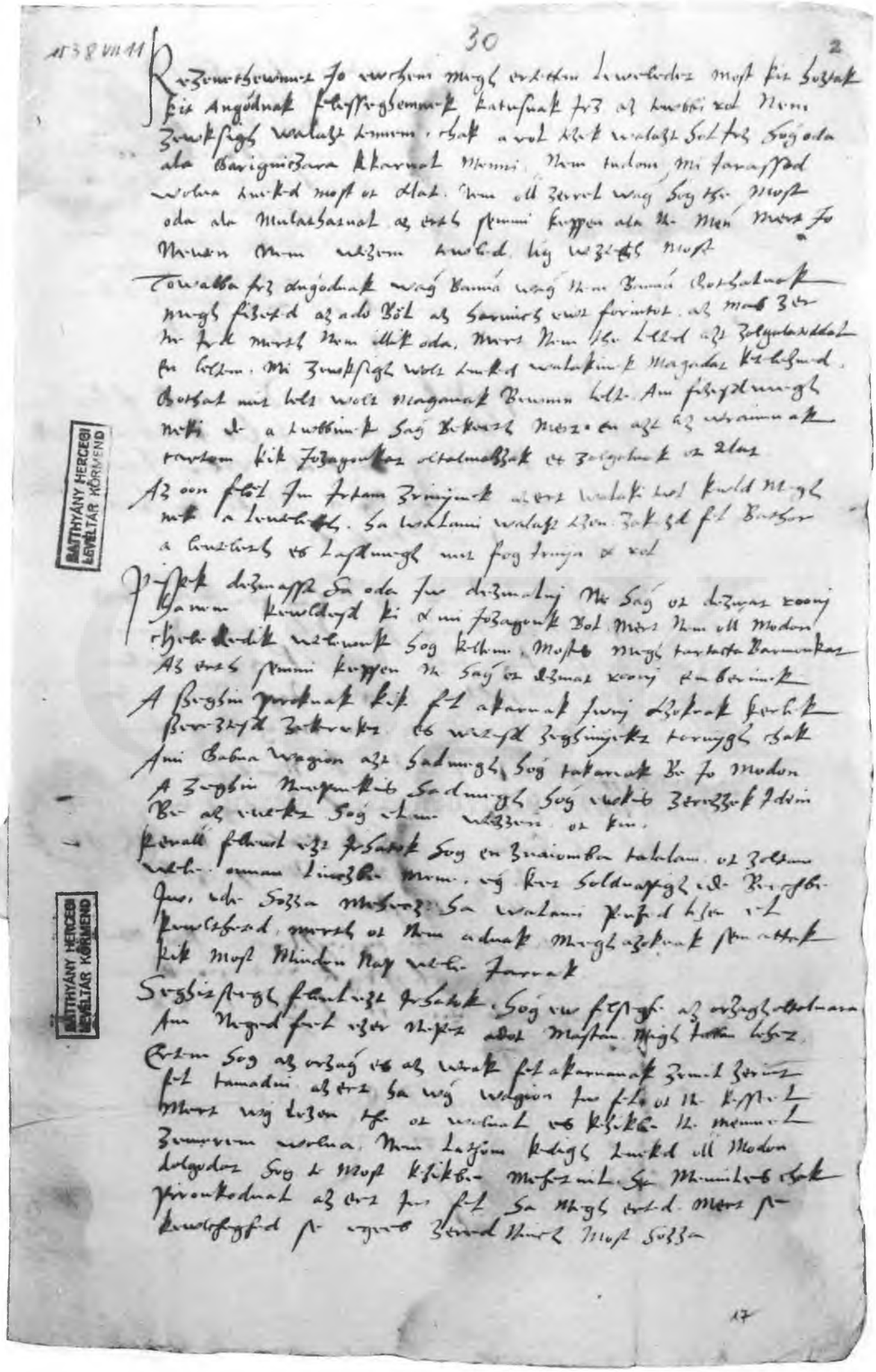
Da*tum* in wÿwar die 11 Julÿ 1.5.3.8

Franciscus de
Batthÿan. *etc* ||

A Bernard lowat Jm oda kewldettem, Megh giogÿwlt | Jmar Bantas zeppen wele, es tartas Jo, Mert it | sok lowonk wagion,

Im kewltem eǵ lewelet keralÿet harmichadokra. | wamokra, a zeghin Neep fellewl hog Ne Bantanak | az ert kik fel Jwnek oda athadok Nekik a | lewelet,

Címzés:
Magnifico domino Christophoro De | Batthÿan pincer*nar*u*m* Regali*um* Mag*ist*ro | *etc* Germano *nost*ro char*issi*mo et honoran*do*

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

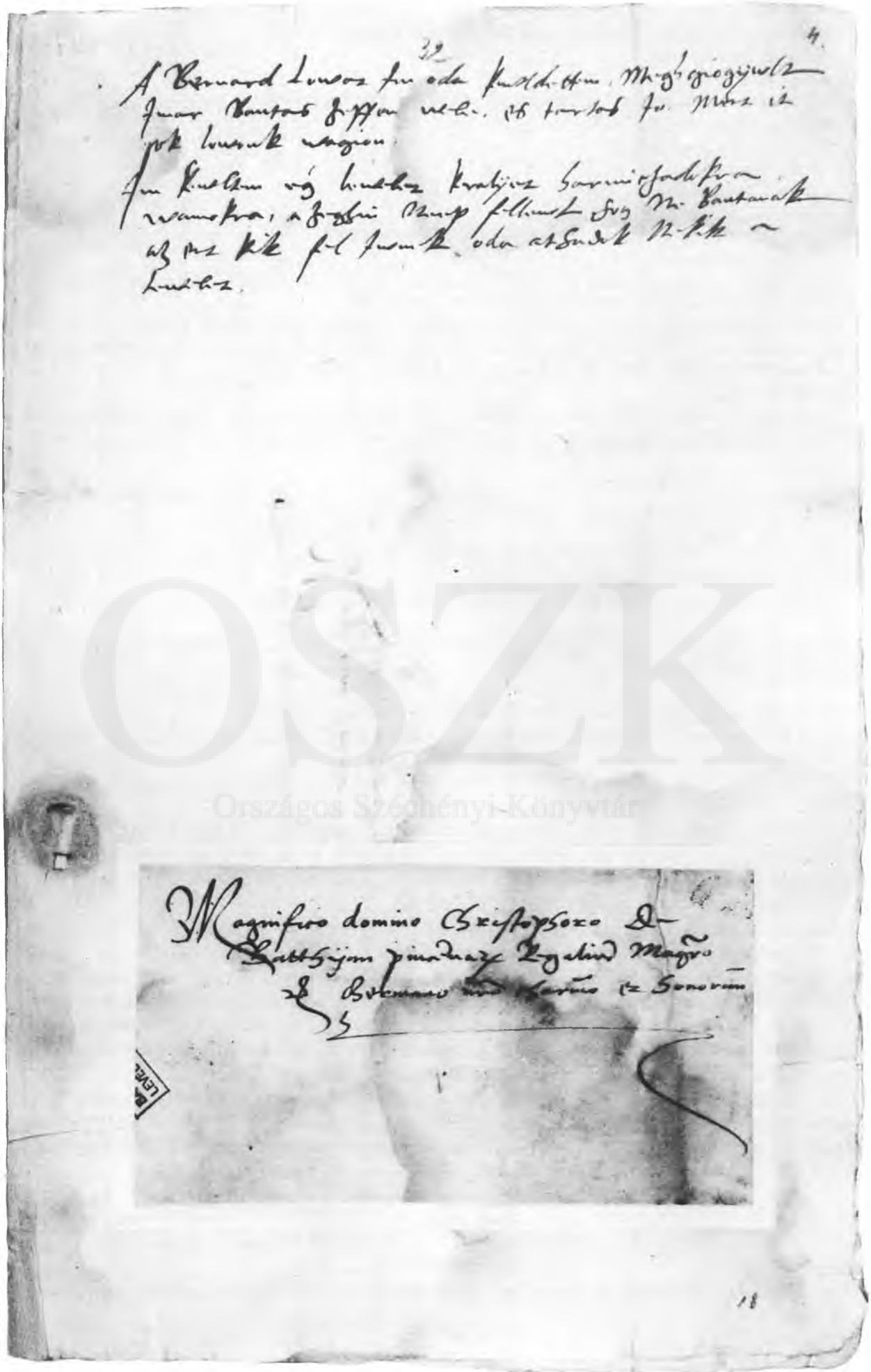
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

163. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1538. július 11.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

163. 1v

Magnifico domino Christophoro de
Rathsyom vinduaz Regalind Magro
& Bohemano ac Comiti in Sonovm

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

163. 2rv

Jegyzetek:

[1]Garignica, Körös megye, elpusztult város Csázmától délkeletre.

[2]A szókezdő betű javított.

[3]A *g* betű *d*-ből javítva.

[4]Gotal Miklós, Varasd megyei (gatalóci) család (NAGY 4: 338; SIEBMACHER, Horvát 55) tagja.

[5]A *t d*-ből javítva.

[6]Erdődy Simon zágrábi püspök.

[7]Az első *k d*-ből javítva.

[8]A szóvégi *s* tintafoltos.

[9]Csáktornya.

[10]Znojmo, Morvaország, Brnotól délnyugatra (ma Csehszlovákia).

[11]Az *l* betű javítva van.

[12]Ettől a szótól a *wolna*-ig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL, elé egy ott nem lévő *ha* szót illesztve, majd három pont után odatette: *chak pironkodnal,* mely szavak két sorral alább olvashatók.

[13]Czigány Ferencnek öt magyar nyelvű levele található a Batthyány-misszilisek között (OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 9427–31), 1550–51-ben már mint Nádasdy Tamás szervitora ír leveleket Kapuból (OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 6. cs.).

[14]Pettau.

[15]A Zala megyei Csáktornyáról van szó, s ezért a Körös megyei Kő-Kapronca vára jöhet szóba, mely Köröstől északkeletre fekszik félúton a kristalóci és a németújvári Batthyány birtokok között (ma Koprivnica, Jugoszlávia).

164.

Németújvár, 1538. július 11.
BATTHYÁNY FERENCNÉ LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Küld majd a férje lovat, ha lesz, Erdődy püspöknek is írt levelet. Jöjjön fel, talán sikerül bejuttatni az udvarhoz. Utasítja különféle gazdasági ügyekben.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3742.
- 21,5 × 32 cm-es, vízfoltos papíron, vörös viaszba nyomott, gyűrűs zárópecsét töredékével (l. **158.**). Egy fólió.
- —
- —

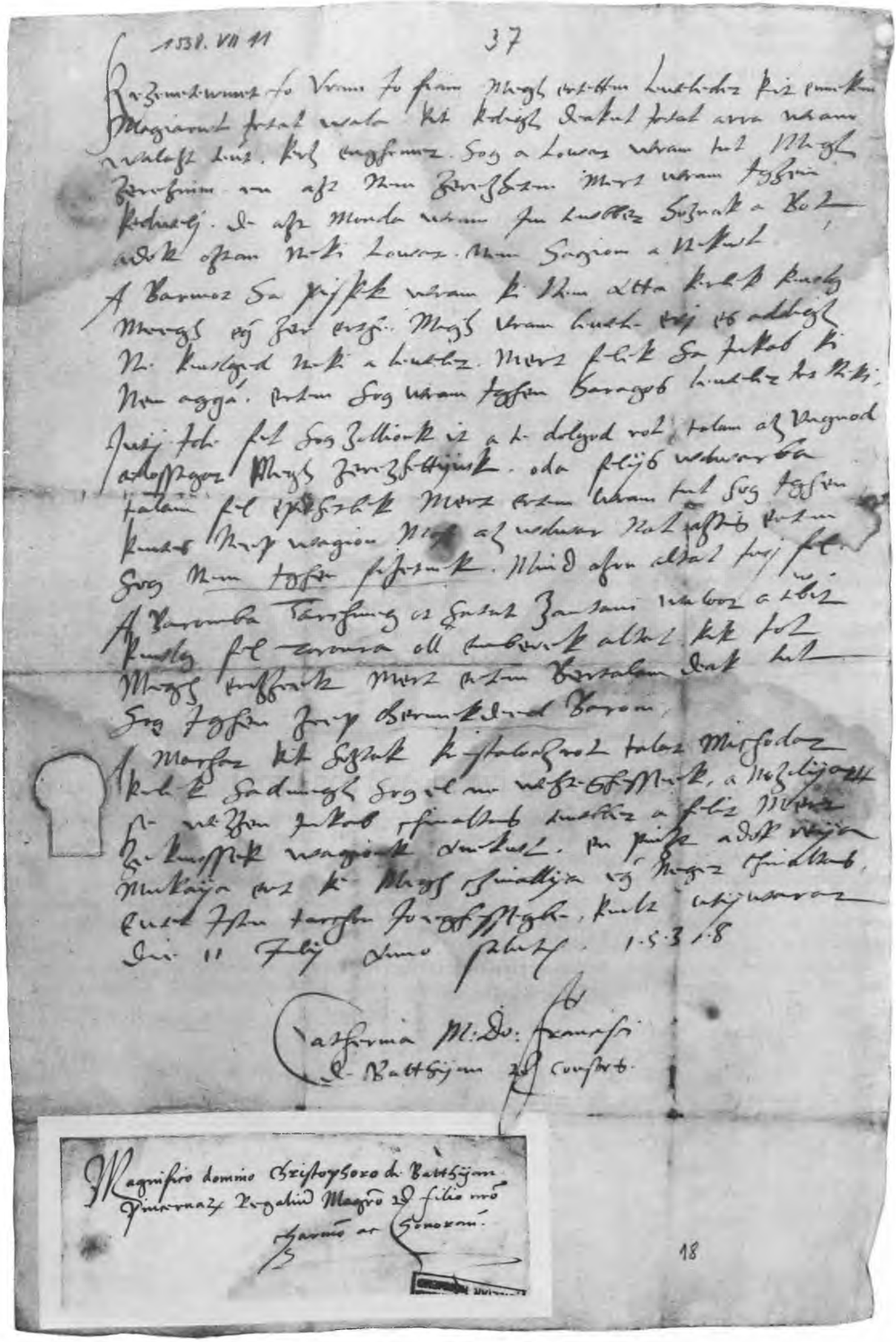
Kezenetewmet. Jo Vram Jo fiam Megh ertettem leweledet, kit ennekem | Magiarwl Jrtal wala, kit kedigh deakul Jrtal arra wram | walazt teút. kerz enghemet. hog a lowat wram tul Megh | zereznim, | en azt Nem zerezhetem Mert wram Jghen | kedwelj. de azt Monda wram Jm tewbbet hoznak a Bol | adok oztan Neki lowat. Nem hagiom a Nekwl,

A Barmot ha pispek wram[1] ki Nem atta kerlek kewlg | Meegh eǵ zer erthe. Migh Vram lewele erj es addigh | Ne kewlged Neki a lewelet. Mert felek ha Jnkab ki | Nem agǵa. ertem hog wram Jghen haragos lewelet Jrt Nekj, | Jwÿ ide fel hog zollionk it a te dolgod rol talam az Vngnod[2] | adossagat Megh[3] zerezhettÿwk, oda felÿs wdwarba | talam fel epithetlek Mert ertem wram tul hog Jghen | kewes Neep wagion Most az wdwar Nal aztis ertem | hog Nem Jghen fizetnek. Mind azon altal Jwj fel. | A Baromba Tarchmeg ot hatat zantani[4] waloot a tewbit[5] kewlg fel Toronra[6] oĺĺ emberek altal kik Jol | Megh erızzeek Mert ertem Bertalam deak tul | hog Jghen zeep Germekdeed Barom,

A Marhat kit hoztak kristaloczrol talat Michodat | kerlek hadmegh hog el ne wezteghesseek, a Nozolÿa[7] | se wezzen Jnkab chinaltas tewbbet a felit Mert | zekewssek wagionk anekwl, en pinzt adok reÿa | Mukaÿa ert ki Megh czinallÿa eǵ Neget chinaltas, | Ewel Jsten tarchon Jo eghessegbe, kwlt wÿwarat | die 11 Julÿ anno salut*is*, 1.5.3.8

Catherina M*agnifici*: Do*mini:* Francisci
de Batthÿan *etc* Consors.

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincernar*um* regalium Mag*ist*ro *etc* filio no*st*ro | char*issi*mo ac honoran*do*.

164. Batthyány Ferencné levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1538. július 11.) 1rv

Jegyzetek:
[1]Erdődy Simon.
[2]Hans Ungnad.
[3]Az *M* betű javított.
[4]A *z* betű alakja eltér a többitől, feltehetőleg írása közben javított rajta a scriptor.
[5]A *w* betű utólag van a szó fölé betoldva.
[6]Csáktornya.
[7]A szó végéről *t* kihúzva.

165.

Eszeny, 1538. szeptember 8.
WERBŐCZY ORSOLYA KÖTELEZVÉNYE

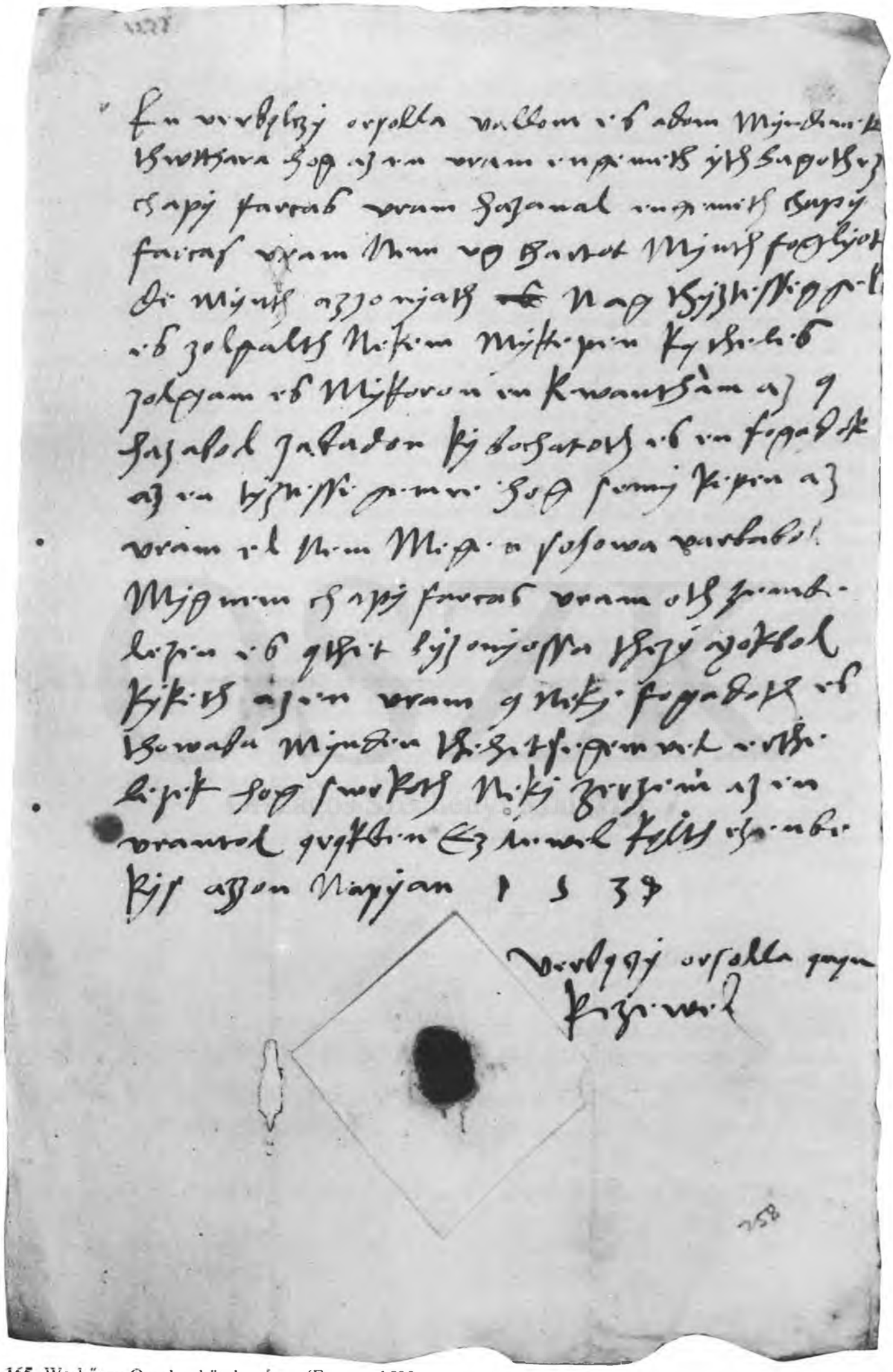
Kötelezi magát, hogy Csapy Farkasnak – aki őt jól tartotta – megszerzi Zsurkot a férjétől.

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 215. no. 278.
- 21,5 × 33,5 cm-es papíron, a szöveg alá nyomott, felzetes gyűrűspecsét W W monogrammal és a Werbőczy-címerrel: jobbra fordult, fekvő szarvas, hátán griffmadárral. Egy fólió.
- —
- —

En verbǫlczy orsolla[1] vallom es adom Mỳndenek | thwtthara hog az en vram[2] engemeth ỳth hagoth ez | chapỳ farcas[3] vram hazanal engemeth chapy | farcas vram Nem vg thartot Mỳnth foglỳot | de Mỳnth azzonỳat[4] Nag thỳztesseggel | es zolgalth Nekem Mỳkepen kǫtheles[5] | zolgam es Mỳkoron en kewantham az ǫ | hazabol zabadon kỳ bochatoth es en fogadok | az en tỳztessegemre hog semỳ kepen az | vram el Nem Megen sohowa varbabol[6] | Mjgnem chapỳ farcas vram oth zembe | lezen es ǫthet bỳzonỳossa thezỳ azokbol | kỳketh azen vram ǫ Nekj fogadoth es | thowaba Mỳnden thehetsegemvel erthe | lezek hog swrkoth[7] Nekj zerzem az en | vrantol ǫrǫkben Ez lewel kǫlth ezenbe[8] | kỳs azzon Napỳan 1538

verbǫczỳ orsolla ǫnǫn kezewel

Jegyzetek:
[1]Werbőczy István leánya a rendelkezésünkre álló forrásmunkákban egyszer, 1519-ben szerepel (Horvát István, Verbőtzi István emlekezete. 2. Pest, 1819; Nagy 12: 144–5; Fraknói, Werbőczi 157, 294; Nagy, Nógrád 176–8.). Komáromy – nyilván tévesen – Dorottyának említi (Száz. 44 [1910]: 201, 203).
[2]Werbőczy Orsolya férjét nem ismerjük. Fraknói szerint Bebek Ferenc lett volna (Fraknói, Werbőczi 294), de a levél, melyre hivatkozik, nem lelhető fel. E levél és a **201.** számú levél alapján azonban nagy biztonsággal állítható, hogy Werbőczy Orsolya férje a Losonczy család tagja volt, minthogy az említett birtokok e család tulajdonában voltak: Varbó 1456 óta, Zsurk pedig már 1322 óta (Iványi, Bánffy 525, 538–9). A család tagjai közül ebben az időben Antal, Farkas és István élt (Iványi, Bánffy 131–3).
[3]Eszenyi Csapy (Chapy) Farkas Szabolcs megyei (Ung, Bereg, Zemplén megyében is) birtokos család tagja (Csánki 1: 369, 402, 421, 532). Már 1534-ben is kapott egy falut a Losonczyaktól, 1537-től I. Ferdinánd pártján áll (Budai 1: 296; Nagy 3: 11).
[4]Utána *es* kihúzva.
[5]A szóvégi *s* javított.
[6]Varbó, Nógrád megye, Balassagyarmattól keletre (ma Vrbovka, Csehszlovákia).
[7]Zsurk, Szabolcs megye, Záhonytól keletre.
[8]Eszeny, Szabolcs megye, Záhonytól keletre (ma Javorovo, Szovjetunió, vasútállomását hívják Eszenynek).

165. Werbőczy Orsolya kötelezvénye (Eszeny, 1538. szeptember 8.) 1r

166.

Németújvár, 1538. október 26.
BATTHYÁNY FERENC ÉS FELESÉGE LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Különféle gazdasági tennivalókra utasítják. Jöjjön Alsólendvára, hogy együtt mehessenek a királyhoz, Bécsbe.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3500.
- 33 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, vízfoltos papíron, vörös viaszba nyomott gyűrűs zárópecsét nyomával. Két fólió.
- —
- —

Kezeneteŭmet Jrom Mint Jo eŭchemnek Megh ertettem | leueledet, ha A Banokat[1] ot Nem Talaltal. had Jarion | en Jnnen ertettem leuellel eŭketh,
Az Jmreh deak dolga rol Mit Jrz Megh ertettem, az ert ha | eddigh Megh Nem Mieltetted[2]. azt Mit hattam volt, had | Jarion azis haǵ Beket Neki. de az en leuelemet Megh | keulged Neki.
Az zeghin Neep dolga rol Mit Jrz aztis Megh ertettem, | Am oda ala keuldettem Naǵ Andrast. hoǵ lassanak hoǵ Ne | vezzenek az arulo kurwafiaknak Nem ǵeŭzem | Jmar Jzenni, Jrnÿa, hanem ha en Magam Megek | ala vǵ ketezem Mind Germekes tul vǵ hozom fel | eŭket. Mert Nem gondolnak Magokra latuan[3] a wezedelmet
Az pinzt zed ki keulq Jde hoǵ valcham ki az ezeŭst | Marhat felesseghed kezibe adom. Mert feleŭ ha el | weez ha hamar ki Nem valthŭk
Keralĺ dolga rol Mit Jrz a rol ezt Jrhatom. hoǧ it Bechbe | Vagion Jmar ennekem fel kel Mennem Mihelt leuelem | Jw Mert ertem hoǧ a teubbitis fel hÿaak. az ert. ez | Jeuendeŭ Zerdan[4] alsolendwan[5] lezek, eǧ keet Napon | kessem ot, Jw oda teis oztan ha fel kelletik Menned | keraĺ hez eggiut Meheteŭnk, es ot Megh zerezŭen | dolgodat. ala Mehecz felesseggheddel egetembe tiztesbis | hoǵ eggÿŭt Mennÿetek, Jm hugomes oda ala Meǧen | ot lakik az ert. Jw oda lendwara ez Jeuendeŭ | zerdara ot talalz enghemet: –
A papaj̈ zeŭrt[6] Megh vetetem, te is adoda a Borth | Thoronra[7], de Megh chalz Mert a zeŭr dragab | a Bor Nal, a wereŭs Bortis kit Mondaz aztis | Megh zerezd, anǧodnak, a zeŭleŭ teŭreis gondot | wissel hoǧ[8] Megh zerezd es Megh keuldhes Jde, A diznok ha Jghen halnak Ne veged Mert chak heiaba | wezed. hanem ha ollÿ helen Talalnanak hol Nem | halnanak oth a fele helen Jo volna vennj, ||

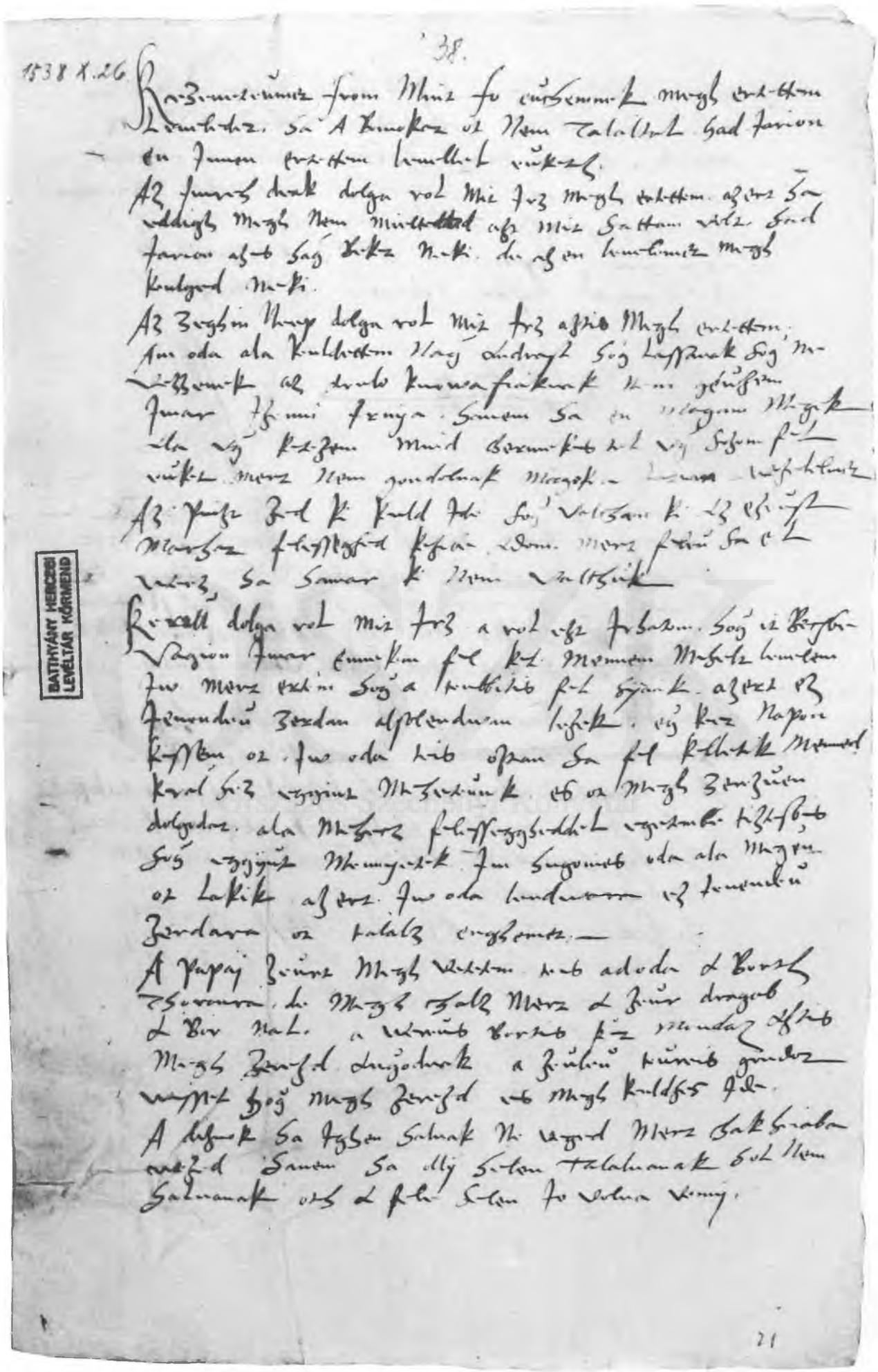
A port ha Megh hozattad potoĺ[9] Beŭl Minden kessedelem | Nekeul keŭlged oda kristaloczra. A Gabnat Minth | annak eleutteis Megh hattam Mind el cheples | es hordas oda a varba, e wel Jsten Tharchon | Jo eghessegbe keŭlt wÿwarat zenth | demether Napÿan 1.5.3.8 eztendeŭb | A Natiuit*ate* Nostri Saluator*is* et Redemptor*is*.

Franciscus de
Batthÿan. *etc*

Jo Vram Jo fiam kristof Vram. Miert hog Vram | Jrt a rol Mi rol zeuksigh let Volna Jrnom, e[10] | Miert hoǧ hamar Jde Jŭz en Most semmit | Nem Jrok, Mikor Jde Jŭz akkor oztan zolok | weled. a rol Mit Most kellet Volna Jrnom.

A krestaloczi Barmot azt Jde haitottak, huzon hęt | Barmot ot Zamlachan hattaak hatot Benne | de Meghis el wezet eǧ kezzeŭle az ert tudatkozzal | raita howa let, ha az Jspanok veztetteek a waǵ | azok ki haitottak. Mert zegen ez hog ezen | Modon el wezet,
Ersebet[11] azzoń Sem[12] Jr Most semmit | Miert hoǧ hamar Jde Juz. Jsten | Tarchon Jo eghessegbe,
Katerina Batthianin *etc*

Címzés:
Magnifico domino christophoro de Batthÿan | Pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro *etc* Germano n*ost*ro | char*issi*mo ac honoran*do*.

BATTHYÁNY HERCZEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

166. Batthyány Ferenc és felesége levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1538. október 26.) 1r

39

BATTHYÁNY HERCZEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCZEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

166. 1v

166. 2v

Jegyzetek:

[1]Nádasdy Tamás és Keglevich Péter.

[2]A *tt* betűk *dd*-ről vannak javítva.

[3]Az *n* betű javítva van.

[4]Október 30.

[5]Alsólendva, Zala megye, Muraszombattól délkeletre (ma Lendava, Jugoszlávia).

[6]A dunántúli szürkészítés egyik központja lehetett ebben az időben Pápa, a későbbi századokban a veszprémi szürcsapók lettek a leghíresebbek(GYÖRFFY ISTVÁN, A cifraszűr Bp., 1930. 189. kk.).

[7]Csáktornya.

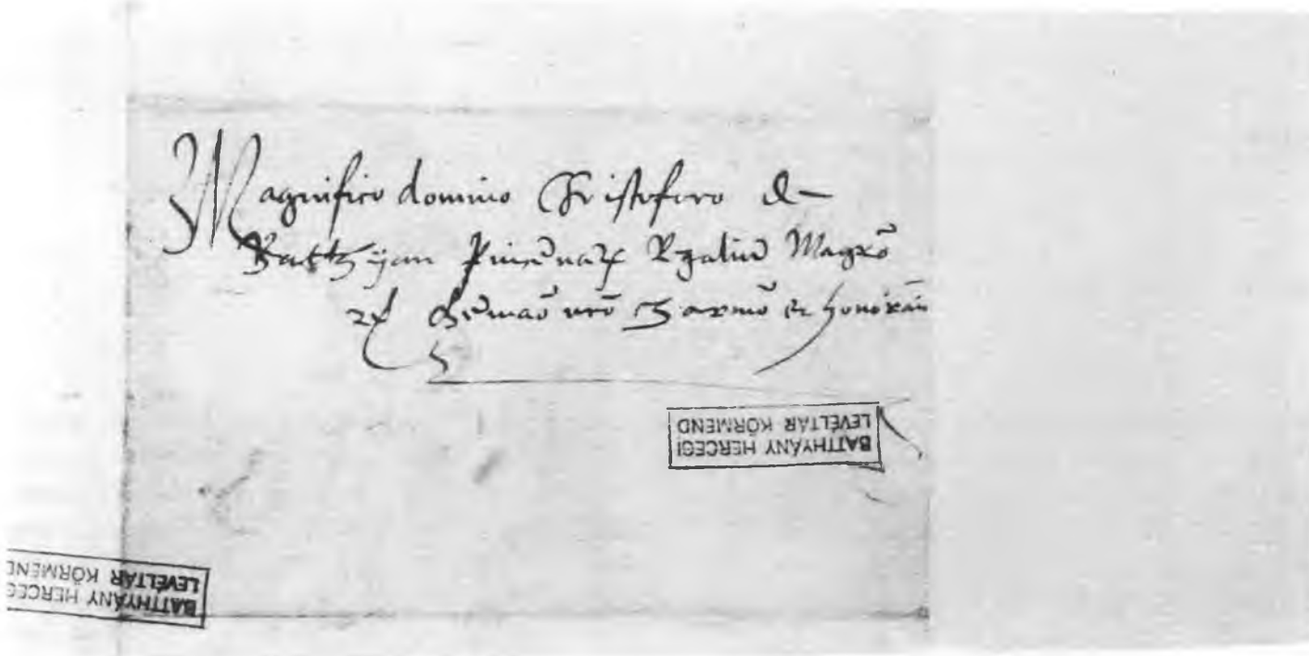
[8]A *h* betű javítva.

[9]Pettau.

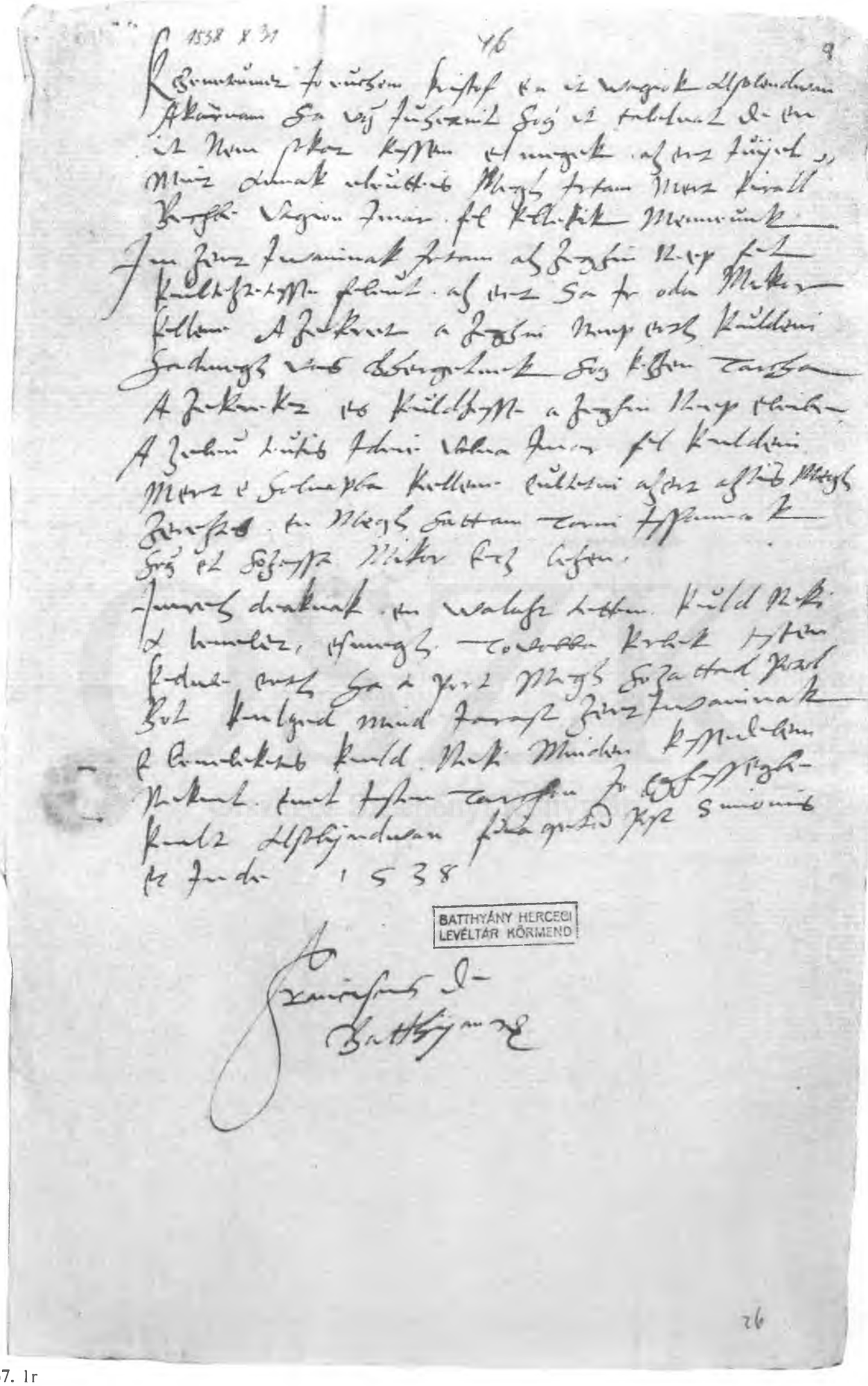
[10]A szó végéről *s* kihúzva.

[11]Az *s* betű *z*-ből javítva.

[12]Az *S* egy megkezdett *N*-ről javítva.

167. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Alsólendva, 1538. október 30.) 1v

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

167. 1r

167.

Alsólendva, 1538. október 30.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Jöjjön hozzá, hogy együtt mehessenek a királyhoz. Intézkedik a felköltözők ügyében és más dolgokban.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3503.
- 21 × 53 cm-es papíron, piros viaszba nyomott, elmosódott rajzolatú, záró gyűrűspecséttel. Egy fólió.
- —
- —

Kezeneteűmet Jo eűchem kristof en it wagiok alsolendwan | Akarnam ha vǵ Jűhetnil[1] hoǵ it talalnal de en | it Nem sokat kessem el megek. az ert Jűÿel | Mint annak eleűtteis Megh Jrtam Mert kiraĺĺ | Bechbe Vagion Jmar, fel kelletik[1] Menneünk.

Jm Zent Jwaninak Jrtam az zeghin Neep fel | keűlteztetesse feleűl. az ert ha Jr oda Mikor | kellene A zekeret a zeghin Neep erth keűldeni | hadmegh vas Ghergelnek[2] hog kezzen Tarcha | A zekereket Es keűldhesse a zeghin Neep eleibe,

A zeleű teűtis Jdeie Volna Jmar fel keuldeni | Mert e holnapba kellene eűltetni azert aztis Megh | zereztes. en Megh hattam Torni[3] Jspannak | hoǵ el hozassa Mikor keez lezen,

Jmreh deaknak en walazt tettem, keűld Neki | a leuelet, esmegh, Tovabba kerlek Jsten | kedwe erth ha a port Megh hozattad potol | Bol keulged Mind Jarast zent Jwaninak | E leueleketis keuld Neki Minden kessedelem Nekeul, Euel Jsten Tarchon Jo Eghessegbe | keult alsolÿndwan *feria quarta post Simonis* | Et Jude 1538

Franciscus de
Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christoforo de | Batthÿan Pincernar*um* Regali*um* Mag*istro* | *etc* Germa*no* no*stro* char*issi*mo et honoran*do*

Jegyzetek:
[1]A *t* betű javítva van.
[2]Vas Gergely Batthyány Kristóf grebeni tiszttartója (l. **182., 203., 204.**).
[3]Csáktornya.

168.

Alsólendva, 1538. október 31.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Ha nem tud jönni, menjen Ormosdra, és onnan együtt mehetnek a királyhoz. Pethő Tamás dolgában már eljárt, Kristóf intézkedjék a Homszkyak, a gabona, a török foglyok dolgában és egyebekben.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3502.
- 33 × 42 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott felzetes gyűrűspecséttel (l. **69.**). Két fólió.
- —
- —

Kezeneteűmet Jo eűchem Kristof. Megh ertettem Mind a keet leűeledet | kiket Jde keűldettęl, erre Nem zeűksigh ennekem hozzű valazt | tennem, Jrod azt hog el Nem Jehecz ellien hertelen. akarom | wala ha Jde Jehecz wala hoǵ eggÿűt Mentenk wolna, en | Jmar Jt Nem kessem el megek, de Mint Jrod teis e hęten | Jűÿel azon ormosdra[1] Mennÿ Mert wǵanis Lukach Wram[2] | Nehezel rad hog Minapis el kereulted az ert hozza Meň ewÿs | jt wagion de el Megen haza. te ot Ne kesseel Mert ennekem | el kel Mennem, Minden Nap leuelet warok kiraĺl tul hog el | hÿnak, a nekeulis Jo tudod hog el kel Mennem Mert sok dolgom | wagion ot fen kiraĺĺ Nal,

Kerdez az[on][3] Min Megek fel en zekeren Megek teis azon | el Jehecz welem, es a Mÿwel en Megh erem hizem

te sem ¦ fogÿatkozol abba, a lowakat ha zeuksigh lezen esmegh oda ¦ keuldheted[4] Grebenbe wÿwarrol, onnan kedigh zekeren Mennŭnk, ¦ az ert Jeÿel Jdein ot Ne kessęl.

Az Peteŭ Thamas[5] dolga rol Mit Jrz az eŭ Neki Reghi zokassa azt ¦ eŭ Nem haghatťÿa[6]. de Jm en Raweni Mihal tul Jzenek nekj ¦ rola ha Megh zerzeŭdhettek[7] vele. Jo Joŭal ha kedigh Nem azon ¦ Mertekkel kel Merni Neki Mint eŭ Męr, Minekeunk azt ¦ eŭ hamarab wnnÿa Nalad Nal, de eg Rezre Nem Banom ¦ Mert az Mi Jobbagink Mi feldenken tarthatnanak ¦ zeŭlet, eŭ effele dolgaŭal Mast keŭzeŭl Bŭchŭra, *etc*

A homzkinek[8] kedigh Jzend Megh eğ zolga Biro tŭl hog[9] annak ¦ Bekit haggÿa Mit Miel. es vetessel a pechetet a pinczek rol ¦ Mert Nem fogom oztan az apro embēnek en azt enghednj. ¦ teis pecheteld Megh az ewenek a mi feuldenken, ha eŭel Jar, A keulcheegh zerzest dichirem a gabna Bol, ot alatis ¦ kristaloczon el kelne. el athacz Benne eg zaz forint arrat ¦ Nekedis Az ert eligh Marad Benne chak sies ki chepletnj ¦ es a warba hordatni. Mert mi ot lezen azt Minden kor ¦ Megh Talalod de mi kin wagion abba Most Nem Nağ ¦ Reminsigh Vagion, az ert hordasd Be,

A harom tereket ki ot wagion keulğ Thoronra Megh ¦ wasazwan. onnan az Jspan fel viteti wÿwarra ¦ Herkowich Baltisar[10] eletet walami hat artant Jobbaginknak ¦ a rol en e dienes tul tanossagot attam mit kel Mielned,

Walami adois wagion męgh kin kit kocczaner[11] Jdeibe hattak ¦ wolt ot zamlachan a rolis Jzentem dienes tŭl erchmegh ¦ teŭle Michoda,

Az Jmreh deaknak en walazt tettem, azert Jmar hağ Bekit ¦ Neki, de Jzendmegh Nekie ha ot wagion walahol. hog ha ¦ Megh Nem. zenik a rol Mit Miel Megh leli azt a mit ¦ keres, hanem ha Nem kereul eleŭmbe soha,

Jm druskoczi Bernardnakis[12] Jrtam walazt az eŭ leuelire kit Neked ¦ Jrt keŭld megh neki es Jzend megh hog ew se terekeggęk ¦ az en Jgassagom ellen es leŭelem ellen,

Az Turÿna dolga rol Mit Jrz. Jmar en a[rol][3] Mind zoltam Mind ¦ Jrtam talam zaz zer, Mit kel Mielni. azert Mostis Jrok ¦ ha Jgaz oda Jwnek Becheŭlni Marhaiat Becheŭllęk de ¦ semmit Nem Nÿernek vele. Mert Jmar Mit Neki kellene ¦ fizetni azt en Megh fizettem, harmicz ewt forintot attak ¦ Jmar abba, teŭbbet raita Nem wehetnek,

A port hog el hozattad azt Jo tetted, az ert keuld Mind Jarast ¦ kristaloczra mert tŭdod hoğ zeŭkes ot ellien Jdeŭbe, ¦ eŭel Jsten Tarchon Jo eghessegbe es ot semmit Ne kesseel ¦ Mert ennekem el kel Mennem, Dat*um* in also¦lindwa in p*rofesto* om*nium* sanctor*um* 1.5.3.8.

Franciscus de
Batthÿan *etc*

Címzés:

Magnifico domino Christophoro de Batthÿan ¦ Pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro *etc* Germano ¦ n*ost*ro char*issi*mo ac honoran*do*.

Jegyzetek:

[1]Friedau (magyar nevén Ormosd), Stájerország, Alsólendvától délnyugatra (ma Ormož, Jugoszlávia).

[2]Székely Lukács.

[3]Lyukas a papír.

[4]A *t* betű javítva van.

[5]A gersei Pethő család horvátországi ágának tagja, feltehetőleg Tamás fia, akit 1544-ben is említenek (NAGY 9: 258). A család 1503 körül kapta a Zágráb megyei Bélavárat adományba (SIEBMACHER, Horvát 145).

[6]Az ÿ javítva *a*-ból.

[7]A *d* javítva *tt*-ről.

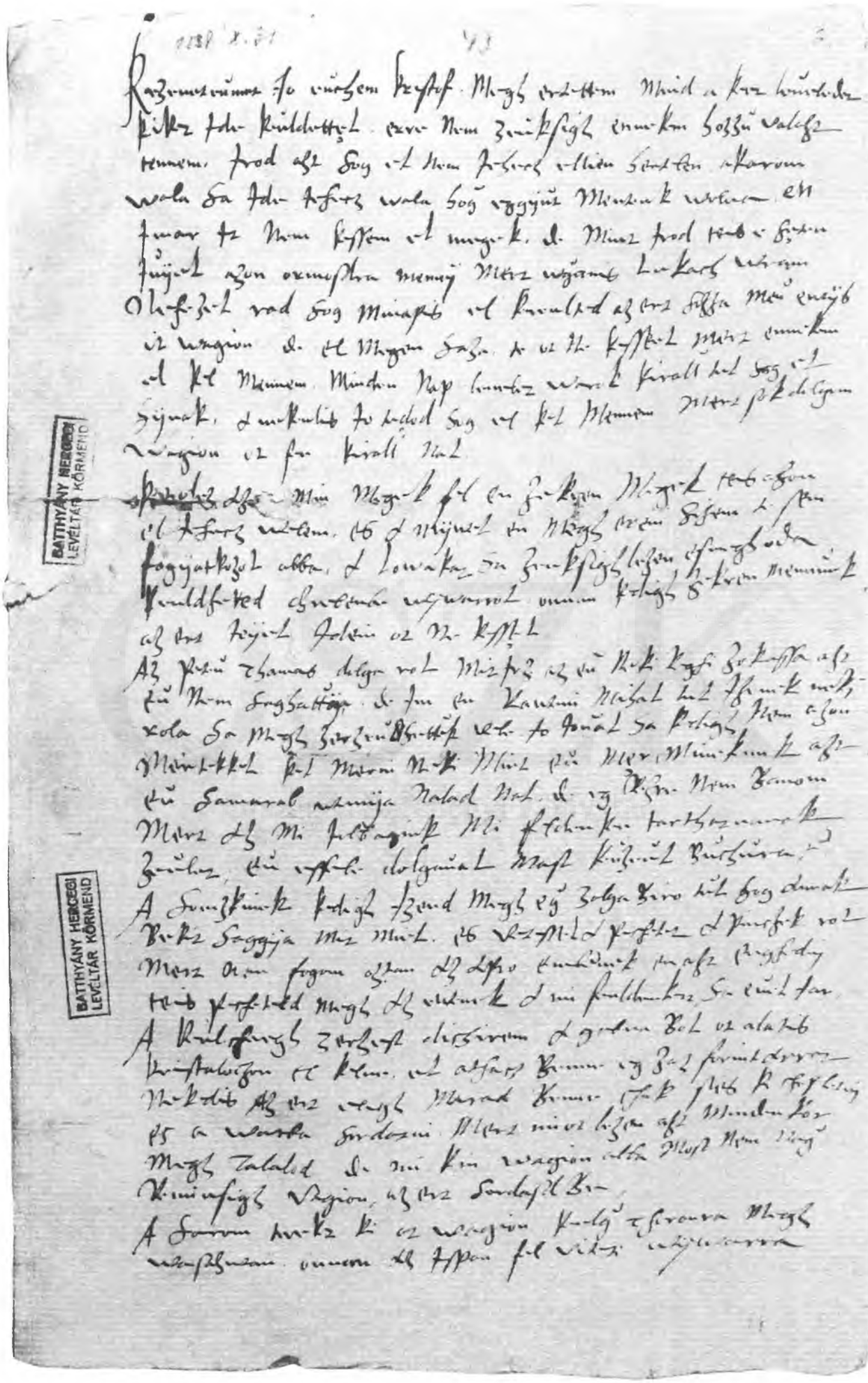
[8]A Homszky család Varasd megyei, kihalt család (SIEBMACHER, Horvát 64). Ezekben az években Homszky István Zágráb megyei szolgabíró, György, továbbá Mihály (MHHD. 30: 182) fordul elő a hg. Batthyány család körmendi levéltárának irataiban.

[9]A *h* betű javított.

[10]Varasd megyei birtokos család (SIEBMACHER, Horvát 62) tagja.

[11]Hans Katzianer.

[12]Varasd megyei birtokos család (SIEBMACHER, Horvát 41) tagja.

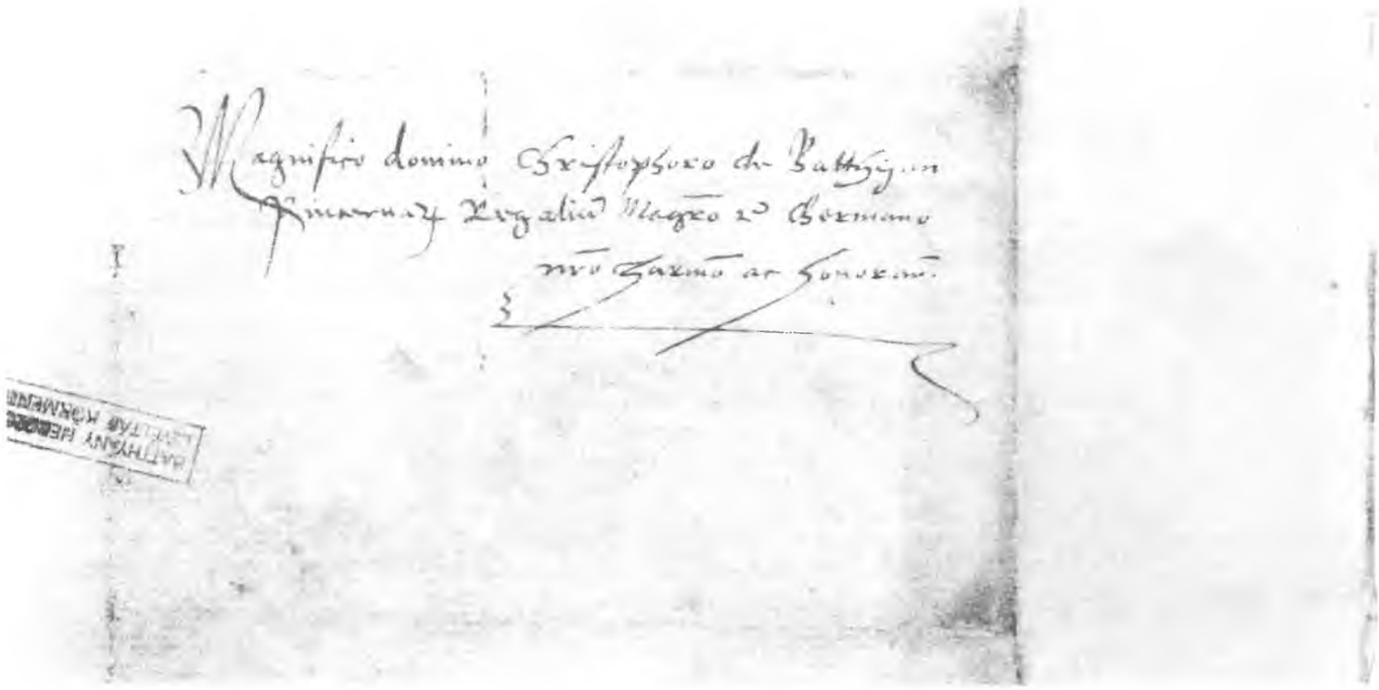
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

168. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Alsólendva, 1538. október 31.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

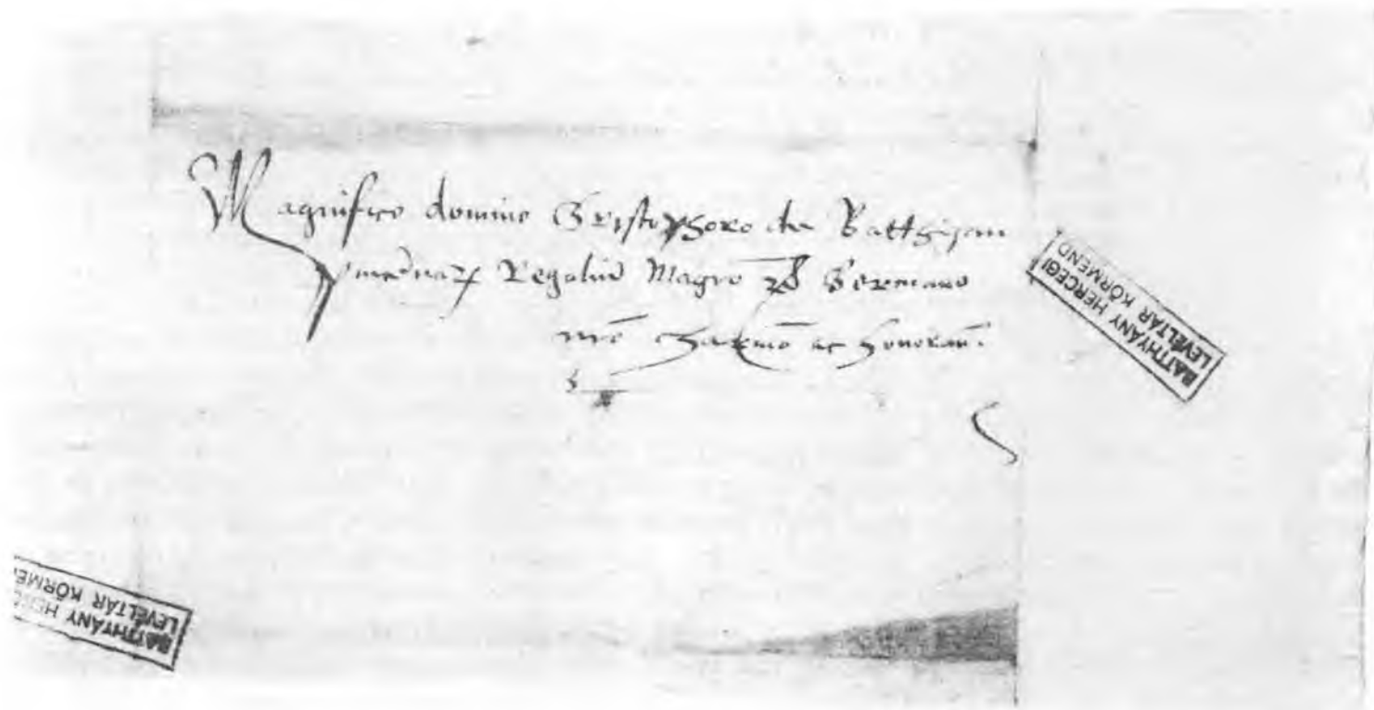
168. 2v

169.

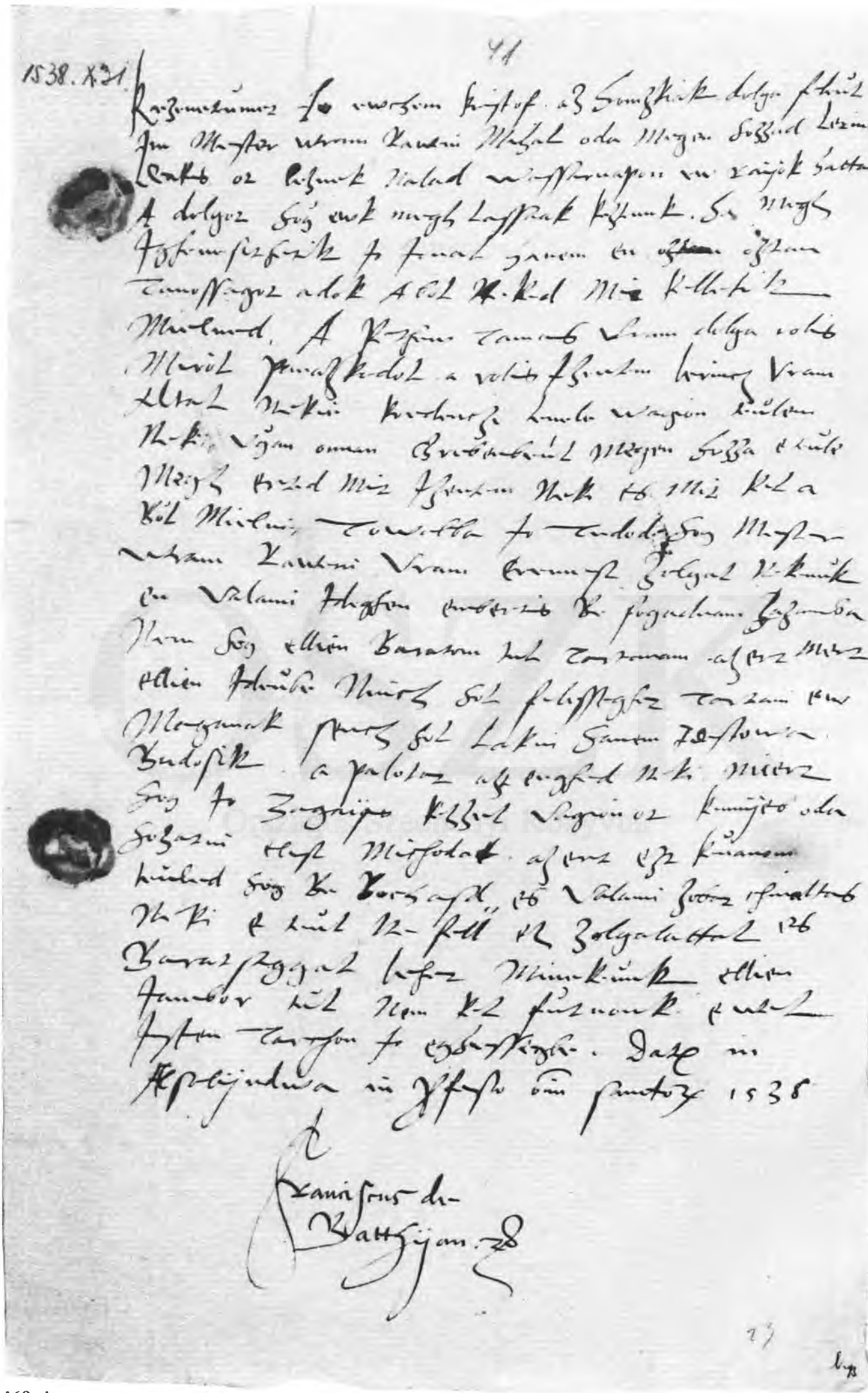
Alsólendva, 1538. október 31.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Adjon szállást Raweni Mihálynak, mert jó emberük, és szolgálni akar nekik.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3501.
- 21 × 33 cm-es papíron, vörös viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- —

169. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Alsólendva, 1538. október 31.) 1v

169. 1r

Kezeneteŭmet, Jo[1] ewchem kristof. az homzkiak dolga feleŭl | Jm Mester wram Raweni Mihal oda Megen hozzad lerincz | deakis ot leznek Nalad wassarnapon[2] ew raÿok hattam | A dolgot hoğ ewk megh lassaak kezteunk. ha Megh | Jghenesıthetik Jo Joual, hanem en[3] oztan | Tanossagot adok A bol Neked[4] Mit[5] kelletik | Mielned, A Pethew Tamas Vram dolga rolis | Mıròl panazkodol. a rolis Jzentem lerincz Vram | altal Nekie kredencze leuele wagion teŭlem | Neki, Vğan onnan Grebenbeúl Megen hozza e teŭle | Megh erted Mit Jzentem Neki es Mit kel a | Bŏl Mielni, Towabba Jo Tudod hog Mester | wram Raweni Vram Eremest zolgal Nekeŭnk | en Valami Jdeghen embertis Be fogadnam hazamba[6] | Nem hog ellien Baratom tul Tartanam az ert Mert | ellien Jdeŭbe Ninch hol felesseghet Tartani ew | Maganak sench hol lakni hanem Jdestowa | Budosik. a palotat azt enghed Neki. Miert | hog Jo zagaÿs[7] kezzel vagion ot kennÿeb oda | hozatni elıst Michodat[8], az ert ezt keŭanom | teŭled hog Be Bochasd es Valami zobat chinaltas[9] | Neki E teŭl Ne feÍÍ ez zolgalattal es | Baratsaggal lehet Minekeŭnk ellien | Jambor tŭl Nem kel fŭtnonk. e wel | Jsten Tarchon Jo eghessegbe. Dat*um* in | Alsolÿndwa in p*ro*festo o*mniu*m sanctor*um* 1538

Franciscus de
Batthÿan. *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincernar*um* Regaliu*m* Mag*ist*ro *etc* Germano | no*st*ro char*issi*mo ac honoran*do*.

Jegyzetek:
[1]Az *o* betű javítva van
[2]November 3.
[3]Utána kihúzva *ozt[an]*, a végén tintafolttal.
[4]Az *N* betű tintafoltos.
[5]A *t* tintafoltos.
[6]A *h* javítva *z*-ből.
[7]Az *ÿ* betű *i*-ből van kiegészítve.
[8]A *t* javítva.
[9]Az első *a* betű *o*-ból javítva.

170.

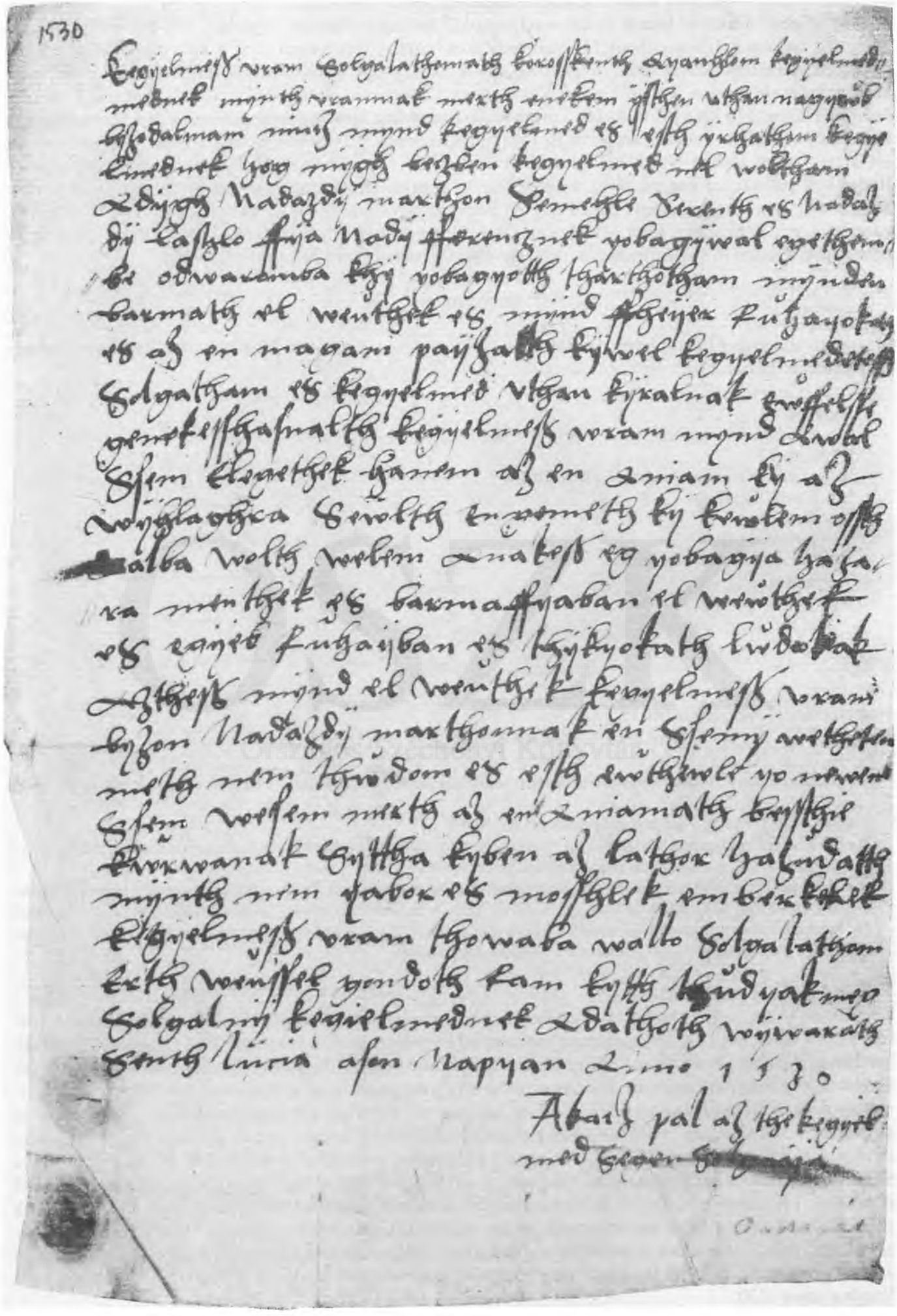
Németújvár, 153[8]. december 13.
AKACS PÁL LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

Panaszolja, hogy Nádasdy Márton és László udvarába törtek, fosztogattak, és anyját szidalmazták.

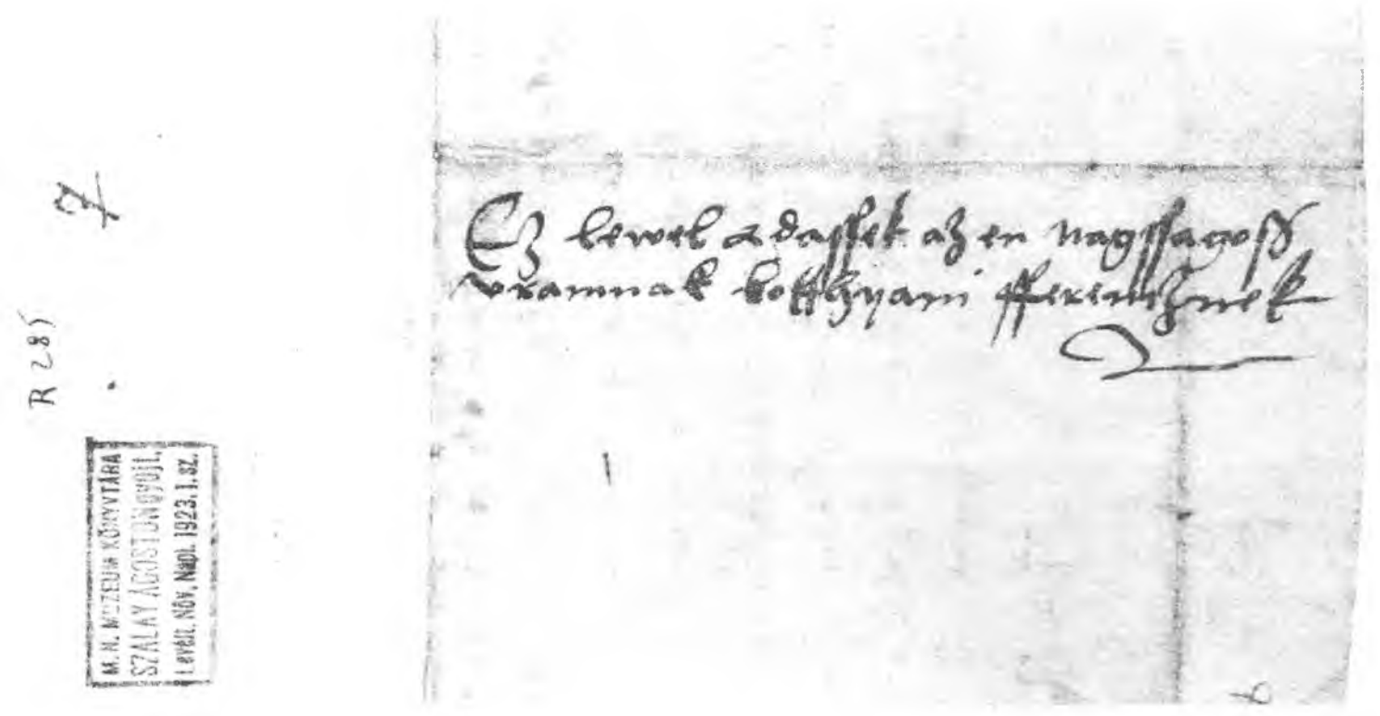
- OL R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. no. VIII.
- 20 × 30 cm-es papíron, zárlatán zöld viaszba nyomott gyűrűspecsét, melynek címerpajzsában felemelt szárnyú sárkány (esetleg valamilyen madár) alakja látható, fölötte E L [?] monogram. Egy fólió.
- A levelet Szalay Ágoston 1530-as évszámmal közölte. Jakubovich Emil szerint a keltezés évszámának utolsó jegyét 8-asból vakarták 0-vá (MNy. 15 [1919]: 123). A hamisítás az eredeti iraton látszik: a papír a vakarástól az eredeti 8-as számjegy fölső részén elvékonyodott, ez átvilágításakor egyértelműen kitűnik. A levél palliumán ennek ellenére *1530.(1536.)* szerepel levéltári keltezésként.
- LevT. 1: 6.

Kegÿelmess vram Solgalathamath korosskenth ayanhlom kegÿelmed=|mednek mÿnth vramnak merth enekem ÿsthen vthan nagyŵb[1] | byzodalmam nincz mynd kegyelmed es esth ÿrhathom kegÿe|lmednek hog mÿgh beczben kegyelmed nel woltham | Adÿgh Nadazdÿ marthon Semehle Serenth es Nadaz|dÿ lashlo[2] ffÿa Nadÿ fferencznek[3] yobagÿwal egethem=|=be odwaromba khÿ yobagyotth tharthotham mÿnden | barmath el weŭthek es mÿnd ffheÿer Rŭhayokath | es az en magam paÿzatth[4] kÿwel kegyelmedetesss | Solgatham es kegyelmed vthan kÿralnak[5] eŵffelsse|genekesshasnalth kegÿelmess wram mÿnd awal | Ssem Elegethek hanem az en aniam kÿ az | wÿhlaghra Seŵlth engemeth kÿ keŵlem ossth|alba[6] wolth welem anakess eg yobagÿa haza=|=ra menthek es barmaffyaban el weŵthek | es egÿeb Rŭhaÿban es thÿkyokath lŵdokak | azthess mÿnd el weŭthek kegyelmess vram | byzon Nadazdÿ marthonnak en Ssemÿ wethetem|meth nem thŵdom es esth eŵthewle yo newen | Ssem wesem merth az en aniamath bessthie | kŵrwanak Syttha kyben az lathor hazudatth | mÿnth nem yabor es mosshlek ember kerlek[7] | kegÿelmess vram thowaba wallo Solgalathom|Erth weŭssel gondoth Ram kytth thŭdyak[8] meg | Solgalnÿ kegielmednek adathoth wÿwarath | Senth lŭcia ason Napÿan anno 1530

Akacz pal az the kegÿel|med segen solgaÿa

170. Akacs Pál levele Batthyány Ferenchez (Németújvár, 153[8]. december 13.) 1r

170. 1v

Címzés:
Ez lewel adassek az en Nagssagoss | vramnak botthyani fferencznek

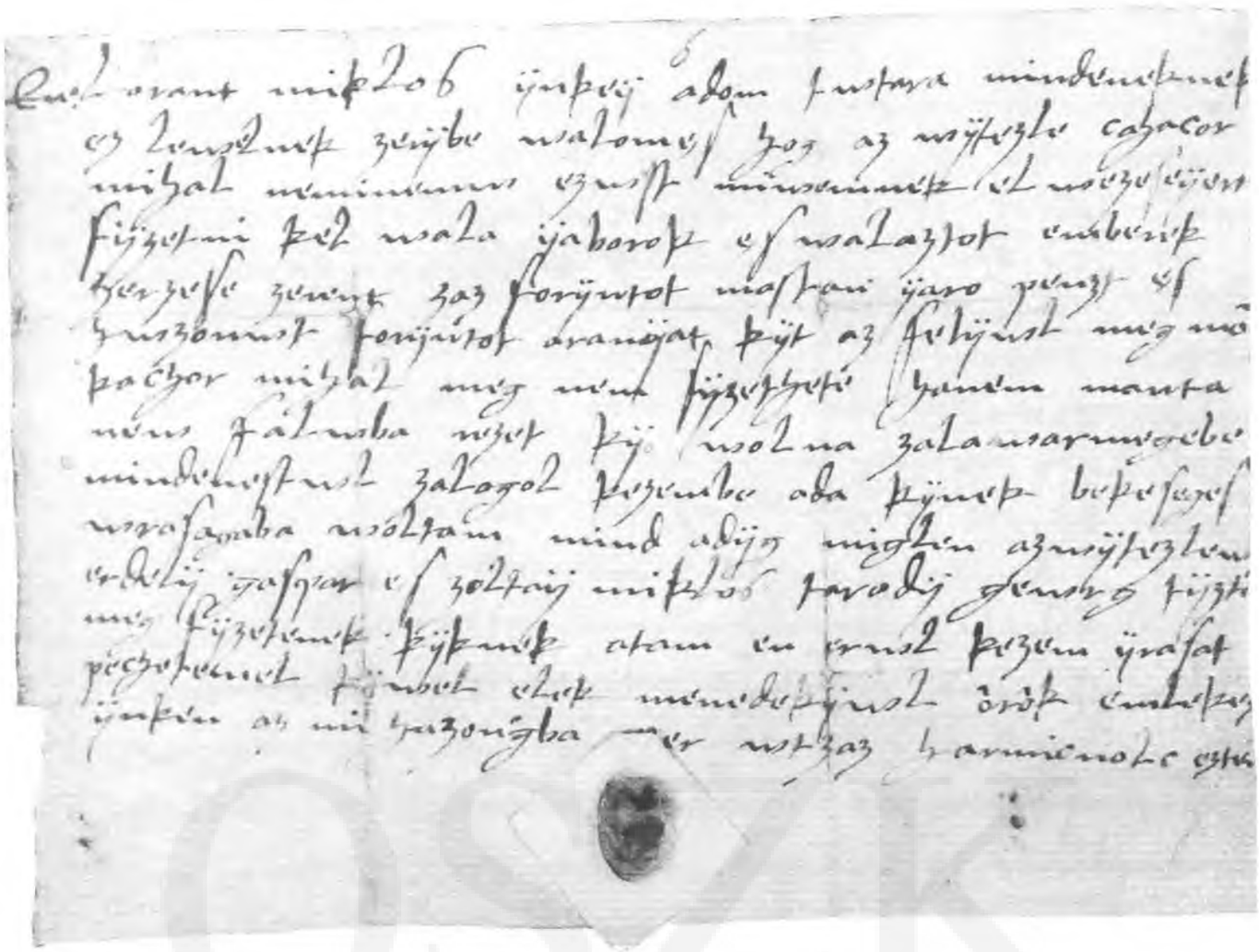
Jegyzetek:
[1]Az w̌ javítva van.
[2]Nádasdy Tamás nádor testvére, említik 1550–51-ben is (NádSzám. 2: 76–7, 81–3, 166).
[3]Nádasdy Ferenc († 1541), Nádasdy Tamás apja. Mátyás király alatt állítólag vértes kapitány (BUDAI 2: 458; NAGY 8: 21), később kanizsai várnagy, 1532-ben és 1538–39-ben Vas megyei alispán (T. 57 [1943]: 50–4; Kőszeg 31).
[4]A *tt* betűk javítva.
[5]I. Ferdinánd.
[6]A sor elején egy betű (α) kitörölve.
[7]Az *rl* betűk javítva vannak.
[8]A *h* tintafoltos.

171.

Inke, 1538.
LORÁNTH MIKLÓS NYUGTÁJA

Megkapta Kaczor Mihály tartozását, melynek fejében Mánta falut bírta.

- OSZKK MNy. 34. Hasonmása ugyanott: Facs. X. 123.
- 16 × 22 cm-es, levágott szélű papíron, fekete viaszba nyomott, elmosódott rajzolatú, papírfelzetes gyűrűspecsétel. Egy fólió.
- —
- —

171. Loránth Miklós nyugtája (Inke, 1538.) 1r

En: Lorant miklos ÿnkeÿ adom twtara mindeneknek | ez lewelnek zerÿbe walomęs hog az wÿtezle cahacor | mihal[1] neminemw ezwst miwemnek el wezeseÿert | fÿzetni kel wala ÿaborok ęs walaztot emberek | zerzese zerent zaz forÿntot mastan ÿaro penzt ęs | hwzonwt forÿntot aranÿat[2] kÿt az felÿwl meg mō[...][3] | kachor mihal meg nem fÿzethete hanem manta[4] | new falwba rezet kÿ wolna zalawarmegebe | mindenestwl zalogol kezembe ada kÿnek bekeseges | wrasagaba woltam mind adÿg miglen azwÿtezlew | erdelÿ gaspar[5] ęs zoltaÿ miklos[6] tarodÿ gewrg[7] tÿzt [...][3] | meg fÿzetenek: kÿknek atam en erwl kezem ÿrasat | pechetemel kÿwel elek menedekÿwl òròk emlekez[...][3] | ÿnken[8] az mi hazoṅgba ezer wtzaz harmicnolc ezten[...][3]

Jegyzetek:

[1]Kaczor Mihály Zala megyei birtokos család (Csánki 3: 156; PRT. 7: 49, 109) tagja. 1534-ben említik, mint Nádasdy Tamás familiárisát (Komoróczy, Nádasdi 31).

[2]Az *ÿ* javítva *a*-ról.

[3]A lap széle le van vágva.

[4]Mánta, Zala megye, Nagykanizsától északnyugatra (ma Sormás része).

[5]Erdélyi Gáspár birtokos 1549-ben Pölöskefőn felesége, Kaczor Dorottya jogán (PRT. 7: 49–50), valószínűleg ugyanezen a jogon illetékes a Kaczor család tulajdonában lévő Mánta (PRT. 7: 109) ügyében is.

[6]Zoltay Miklós 1542-től Nádasdy Tamás zalavári várnagya, s mint ilyen szerepel 1551-ben is; 1553-ban már feltehetően nem él (PRT. 7: 124).

[7]Tarródy György Vas megyei birtokos család (Nagy 11: 66–7) tagja.

[8]Inke, Somogy megye, Nagykanizsától délkeletre.

172.

Sebes, 1538.
SEBESY FERENC LEVELE SZOMSZÉDJÁHOZ

Közbenjárását kéri jószága ügyében, melyet Szinnyei akar megszerezni magának.

- ŠOKA v Prešove, Magistrat mesta Prešov. no 2909. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár C 306. tekercs.
- 20 × 20,5 cm-es, foltos, rongált papíron. Egy fólió.
- —
- —

Serelmes wram es apam .. es elmwlt napokban | emlekeztem wolt te kegelmednek. swÿneÿ[1] | dolga felel: hog hadnak wram[2] mek ÿgÿrte | wolna nekÿ waralÿat[3]: mostan oda ment had|nak wramhos leczere[4]: hog mek kernÿe | warlaÿat[5] maganak: de twga te kegelmed|tek ast. hog nē ewe waralÿa: ha nē as sebesÿ|ekÿe: kegelmeteket ason kÿrem: mÿnd as egÿsz | tanalczot warast[6]: hog kegelmetek nehagon: | hog[7] solna hadnak wrānak kegelmetek: hog | mÿel nē swÿneÿe aÿosak. hanē as sebesÿ ekke[8] | mert nÿncz kÿ hes bÿsnom ha nē kegelmetek | hes: mÿnd ÿlnem mÿnd halnom kegelmetekwel | egÿt akarok *etc* bakonÿ thamas[9] ÿs elment | bÿro wrāra[10] panasolnÿa hog mÿel by[...] [...][11] | el foklalta ÿosakat: Ast fogatta swÿneÿ: hog | mek sersÿ bakonÿnak *etc* kÿrlek ÿdes wrā apam | hog nehagatok ÿgasagomba jsten tarcza mek | kegelmedet ex Sebes[12]
15 38

francÿsc*us* | Sebesÿ[13] vicin*us*
v*estre* d*ominacionis*

Címzés:
Egregio d*omi*no Be[...]to | d*omi*no vicino hono*rando*

Jegyzetek:

[1]A Sáros megyében birtokos Szinnyei Merse család (NAGY 7: 422–3) egyik tagja. Szóba jöhet Szinnyei Merse István és László, együtt említik őket 1519-ben és 1542-ben (WAGNER, Sáros 401–2; ETE. 4: 21), 1548-ban együtt írnak magyar nyelvű levelet (ŠOKA v Bardejove, Magistrat mesta Bardejov, Missiles. 1548. ápr. 11.). István 1514-ben még ifjú (WAGNER, Sáros 400), 1551-ben Sáros megye kapitánya (Száz. 15 [1881]: kiránd. 117), László szepesi várnagy 1543–44-ben (ETE. 4: 303, 321, 340). Említik Lászlót és fiát, Zsigmondot, valamint – feltehetően egy másik – Istvánt 1553-ban is (WAGNER, Sáros 404).

[2]Leonhard Vels lehet, aki 1538 januárjában Lőcsén tartózkodik (WAGNER, Sáros 497–8; ETE. 3: 222, 225), vagy esetleg Tomaso Lascano, I. Ferdinánd felvidéki seregeinek fővezére (TAKÁTS, Kapitányok 32 kk; ETE. 3: 243–4, 247).

[3]Váralja, Sáros megye, Eperjes mellett északkeletre (ma Podhradík, Csehszlovákia), CSÁNKI szerint Váralja 1427-ben nem e későbbi (Sebes)váraljával, hanem Alsósebessel azonos (1: 309).

[4]Lőcse.

[5]Az *r* betű az első *a* fölé van írva.

[6]Eperjes, Sáros megye (ma Prešov, Csehszlovákia).

[7]A szó *hanem*-ről javítva.

[8]Utána *etc* áthúzva.

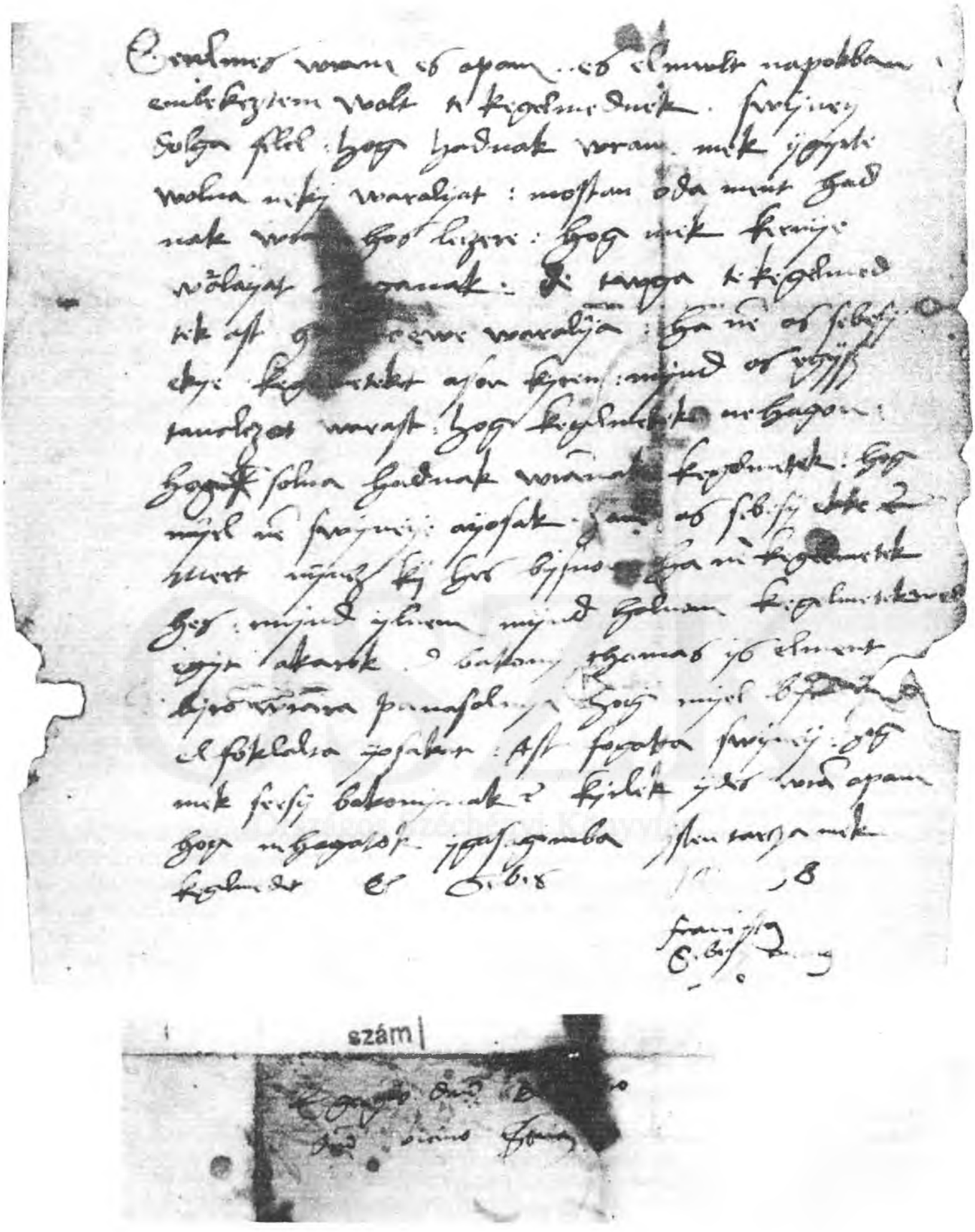
[9]Keszthelyi Bakonyi Tamást említik 1554-ben (KEMPELEN 1: 245), 1563–64-ben Bakonyi és egy Sebesy Váraljáról egyezkedik (TÓTH, Sáros 1: 247; 2: 392, 465).

[10]1538-ban Grünwald András az eperjesi bíró (TÓTH, Sáros 3: 583).

[11]Lyukas a papír széle.

[12]Sebes (valószínűleg Felsősebes), Sáros megye, Eperjes mellett északkeletre (ma Prešov része, Csehszlovákia). Sebes vára felgyújtásáig, 1550-ig, a Sebesy család birtoka volt (TÓTH, Sáros 2: 265).

[13]Sebesy Ferenc Sáros megyében birtokos család (CSÁNKI 1: 325–6; TÓTH, Sáros 1: 422–3) tagja, személyéről közelebbit nem tudunk. Egy Sebesy 1550-ben, a vár pusztulásakor ugyan meghalt (TÓTH, Sáros 2: 265), de Ferenc nevű családtagot említenek 1553-ban (WAGNER, Sáros 404) és 1561–62-ben is (TÓTH, Sáros 1: 422, 2: 465).

172. Sebesy Ferenc levele szomszédjához (Sebes, 1538.) 1rv

173. Sombory Benedek és Mihály záloglevele (Zsombor, 1539. január 12.) 1r

173.

Zsombor, 1539. január 12.
SOMBORY BENEDEK ÉS MIHÁLY ZÁLOGLEVELE

Sombory Benedek hites tanúk előtt zálogba adta részbirtokát Mihálynak huszonhat forintért.

- AIAC A Sombory család magyarnagyzsombori levéltára. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, 6929. tekercs, 13. cím, no. 5.
- (Negyedívnyi papíron, két gyűrűspecséttel.)
- —
- Szabó T.: MNy. 40 [1944]: 136–7. január 13-i téves keltezéssel.

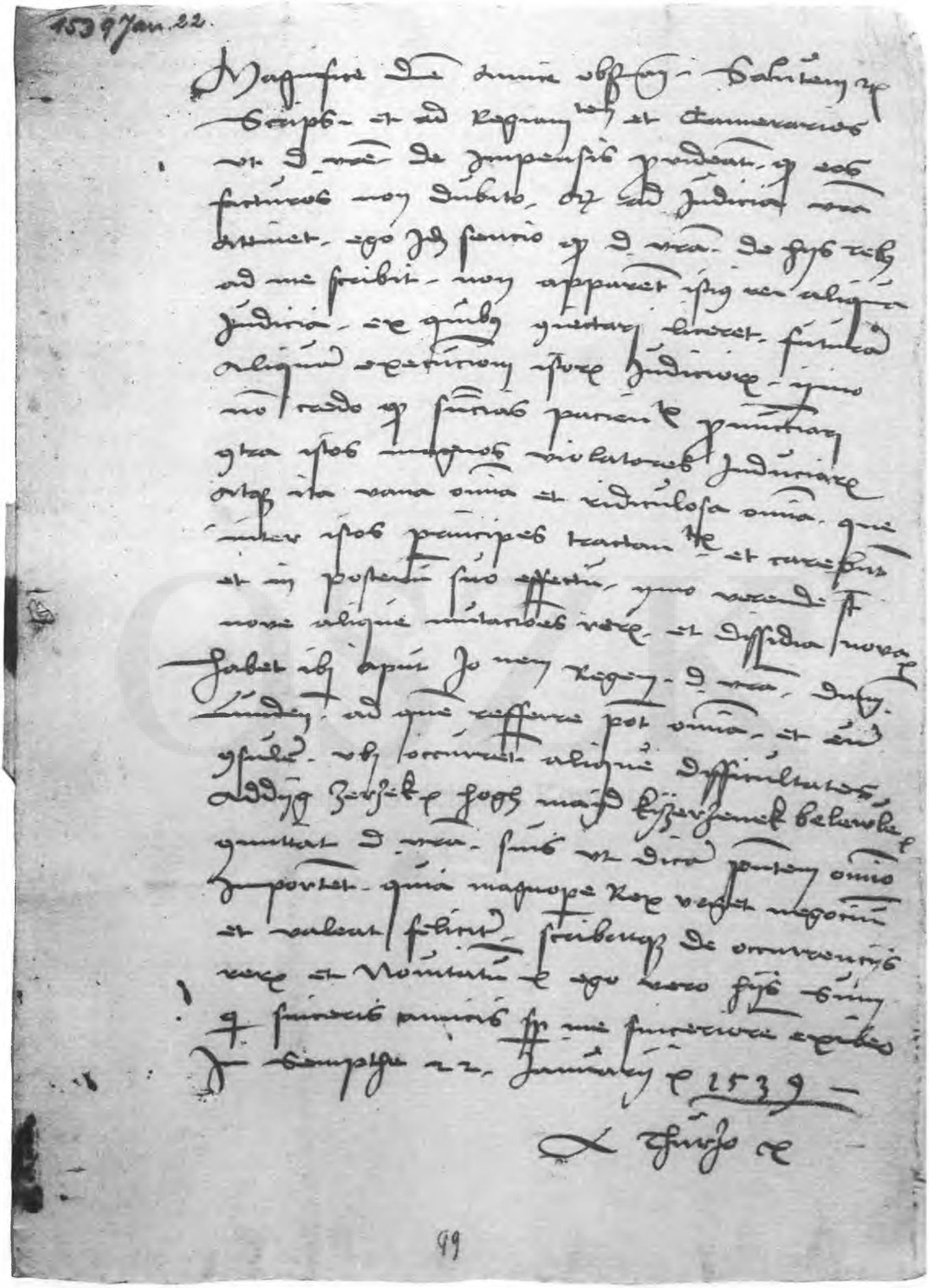
Mÿ Sÿrokÿ Ferench es esthwan deak[1], zwthorÿ[2], attwk | Emlekezethre Ez lewelnek zerÿben[3], hogÿ az | wÿtezlo Sombori benedek[4], es Somborÿ Mÿhal[5], foganak | Mÿnketh kewz byroÿwl, es Mÿ elottewnk thewnek | Illÿen zerzÿsth,, hogÿ Somboron[6] az wambelÿ rezÿeth[7],, | Somborÿ benedek wetthe zalagon, az ew atÿafÿanak | Somborÿ Mÿhalnak hwzonhathforÿnthba, kÿnek bÿzonsagara | Attwk az Mÿ peczÿetewnk allathwalo, lewelewnketh, Ez | leuel keolth Somboron, wÿzkerezth wthan walo wasarnaph | Ezzer Ewth zaz, harmÿnch kÿlencz ezthendeoben

Jegyzetek:
[1]A Siroki (Siraki), Kolozs megyében birtokos család (Csánki 5: 578) tagjai.
[2]Zutor, Kolozs megye, Bánffyhunyadtól északkeletre (ma Sutoru, Románia).
[3]Előtte kihúzva *rezÿben*.
[4]Sombory Benedek a Doboka és Kolozs megyékben birtokos magyarnagyzsombori Sombory család (Nagy 10: 276–82) tagja, Péter fia (T. 15 [1897]: 30). 1507-ben szerepel először (Kádár, Szolnok-Doboka 7: 155), említik 1526-ban (Csánki 5: 579), 1544-ben már csak özvegye, czegei Wass Erzsébet (T. i. h.) szerepel (Kádár, Szolnok-Doboka 7: 156).
[5]Sombory Mihály Sombory Benedek öccse vagy valamelyik unokaöccse. Személyéről biztosat nem tudunk, mivel a család több Mihály nevű tagja valószínűleg keveredik a genealógiákban (vö. Nagy 10: 276; T. 15 [1897]: 30; Kádár, Szolnok-Doboka 7: 156). Benedek öccse Mihály szerepel 1507-ben, 1544-ben azonban Benedek testvérének, Péternek a fiát Mihályt említik (Kádár, Szolnok-Doboka 7: 155–6), így valószínű, hogy ez utóbbi felesége volt 1549-től albisi Zólyomi Katalin (T. 15 [1897]: 30). 1540-ben egyik Mihály Balassa Imre almási várnagya volt (MHHS. 9: 104).
[6]Zsombor (Magyarnagyzsombor), Kolozs megye, Zutor mellett északkeletre (ma Zimbor, Románia).
[7]A közlő szerint a zsombori vámot jelenti, lehetséges azonban, hogy határrésznevet jelöl.

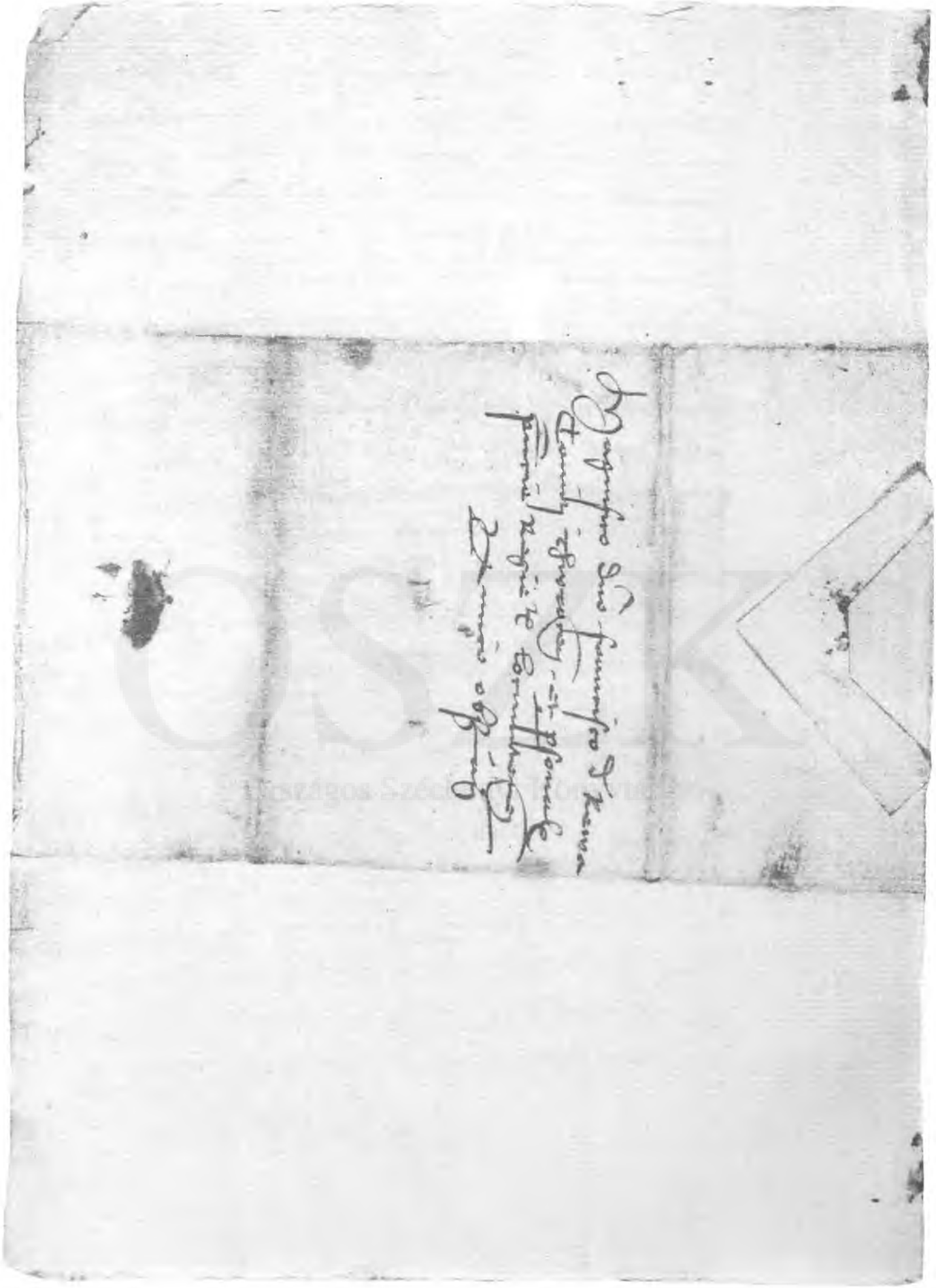
174.

Sempte, 1539. január 22.
THURZÓ ELEK RÉVAY FERENCHEZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

- ŠÚA SSR. Spoločný archív rodu Révay, Korešpondencia, František I. Révay a manž. Anna Paxy. 1528–1548. lad. 1. fol. 99–100. (A br. Révay család kisselmeci levéltára.)
- 29,5 × 42,5 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül felzetes, piros viaszba nyomott zárópecséttel, melynek kissé elmosódott a rajzolata: félbevágott pajzsban növekvő, koronás oroszlán fölül, alul három rózsa (2, 1). Két fólió.
- Thurzó a latin levélben a fegyverszünettel kapcsolatos kételyeiről ír Révaynak, és sürgeti az adó beszolgáltatására.
- —

174. Thurzó Elek levele Révay Ferenchez (Sempte, 1539. január 22.) 1r

174. 2v

Magnifice d*omi*ne amice obs*erva*n*de*, Salŭtem *etc* | Scripsi et ad regiam *maiesta*tem et Camerarios | vt d*ominacioni*[1] ves*t*re, de Impensis p*ro*videea*n*t, q*uod* eos | factŭros non dŭbito, Q*uod* ad Jŭdicia ves*t*ra | attinet, ego Jd*em* sencio q*uod* d*ominacio*[1] ves*t*ra, de hys reb*us* | ad me scribit, non apparen*t* isti*us* rei aliqŭa | Jŭdicia, ex qŭib*us* *con*iectarj liceret, fŭtŭra*m* | aliqŭa*m* execŭcion*em* istor*um* Jŭdiciorum, ymo | no*n* credo q*uod* sen*te*ncias pacien*tur* p*ro*nŭncciarj | *con*tra istos magnos violatores Jndŭciar*um* | atq*ue* ita vana om*n*ia et ridicŭlosa om*n*ia, que | inter istos principes tractan*tur*, et carebu*n*t | et in poster*iori* sŭo effectŭ, ymo verende s*un*t | nove aliqŭe mutacio*n*es rer*um*, et dissidia nova *etc*[2] | Habet ibj apŭt Jo*han*nem Regem, d*ominacio*[1] ves*t*ra, d*omi*num | Lŭnden*sem*[3], ad que*m* refferre po*ssun*t om*n*ia, et eŭm | *con*sŭlere ubj occŭrre*n*t aliqŭe difficŭltates | addÿg zerzek *etc* hogh maÿd kÿzerzenek belewle *etc*[2] | *com*mittat d*ominacio*[1] ves*t*ra, sŭis vt dica*m* p*rese*n*tem*[4] om*n*ino | Jmporte*n*t, qŭia magnope*re* Rex vrget negociŭ*m* | et valeat feliciter, scribatq*ue* de occurrentÿs | rer*um* et Noŭitatŭ*m* *etc* ego vero hÿs sŭm | q*uod* sinceris amicis s*emper* me sinceriore*m* exibeo | Jn sempthe 22. Janŭarÿ *etc* 1539–

A Thŭrzo *etc*

Címzés:
Magnifico d*omi*no francisco de Rewa | Comitj Thwrocen*si*, et p*er*sonali | p*rese*ncie Regie *maiestatis* locŭmte*nenti* | Amico obs*er*ŭan*do*

Jegyzetek:
[1]A *d* betű alatt kissé jobbra egy vízszintes vonás látható, amely feltehetőleg a rövidítéshez tartozik.
[2]A sor alá jelölés nélkül betoldva.
[3]Johannes Wese lundeni érsek, I. Ferdinánd diplomatája. Fontos szerepe volt a váradi béke megkötésében.
[4]A *p* betűt újbóli ráírással erősítette meg a levélíró.

175.

Körmend, 1539. január 23.
KÖRMEND VÁRA HADI LELTÁRA

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Acta Antiqua. Alm. 1. Lad. 1. Németújvár no. 44. Két példányban.)
- (Mindkét példány fél-fél ív papíron.)
- A hűtlenségbe esett Erdődy Pétertől Batthyány Ferenc segítségével próbálták elfoglalni Körmend várát sikertelenül (**84.**, **85.**), de a vár valósznűleg zálog címén mégis Batthyány kezére került (Iványi, Körmend 21–2). I. Ferdinánd azonban már 1535-ben vissza akarta adni Erdődynek a várat Batthyány kifizetésével (MOE. 1: 538). Ez nem történt meg, még 1538-ban is 130 és fél porta van Körmenden Batthyány birtokában (Iványi, Körmend 24). A várat 1538-ban a király Tallóczi Bánffy Boldizsárnak adja jutalmul szolgálatáért, s az 1539. január 1-jén kötött egyezség szerint Batthyány 8000 forint kárpótlást kap – ezt később a királyi adókból ki is fizették (Iványi i. m. 22–3). Mindaz tehát, amit Iványi Béla a leltár keletkezésének történeti hátteréről mond (MNy. 46 [1950]: 187), téves. — A két példány közötti eltéréseket Iványi a közölt szövegbe zárójellel vette bele, mi e részeket jegyzetbe tettük.
- Iványi: MNy. 46 [1950]: 187.

Anno 1539 die 23 Januarii. Registrum[1] factum super ingenia in castro Kermend, habita relicta domino Balthasar Banffi[2].

Primo Tarazk III
Item Zakalos XXVIIII
Item Seregh Bontho II
Item kezi pwska ..... VIII.
Item oon darab ..... III.
Item pro Nyegel[3] .... III.
Item Zakalos Globis negel ..... I I/2.
Item apro eregh Tarazba valo globis Negel ..... I.
Item chakan ..... XI.[4]
Zamzery ..... II[5].
Item keenkew fel korsowal.
Item formak tarazkhoz valo puskahoz valo ..... V.

Item puska palazk ..... III.
Item kew soo ..... XVIII.
Item Buza hordo .... II.[6]
Item ros hordo ..... VII.[7]
Item ros liztet cub .... X[8], ki a kasba vagion.[9]

Jegyzetek:

[1]E mondat a másik példányban [a továbbiakban: B:]: *Registrum factum super ingenia in castro Kermend habita per me Franciscum Batthyani domino Balthasari Banffi in eodem relicta.*

[2]Tallóczy Bánffy Boldizsár a horvát-dalmát származású Tallóczi család (SIEBMACHER, Horvát 187–8; KEMPELEN 10: 268) tagja. I. Ferdinánd hű embere (tévesen IVÁNYI: MNy. 46 [1950]: 187), ott volt a királyválasztó országgyűlésen, 1533-ban I. Ferdinánd egyik követe az óvári béketárgyalásokon, 1536-ban kinevezett erdélyi vajda, az eszéki hadjárat résztvevője 1537-ben (BUDAI 3: 265–6; ETE. 2: 241). 1538-ban a pozsonyi országgyűlés, majd a sellyei részgyűlés kéri a királytól megjutalmazását, amit a király meg is ígér (MOE. 2: 81–2, 93, 108). 1542-ben szerepel utoljára (ETE. 4: 58, 130).

[3]*Négely~légely* 'hordó'. – B: *Negel.*

[4]Ez a tétel utólag törölve.

[5]B: *Item Zamzery.*

[6]B: *Item Buza, hordowal ... II.*

[7]B: *Item ros hordowal .... VII.*

[8]A *cub ... X* utólag törölve.

[9]B: *Item ros lizt, ki a kasba vagion.* A B példány hátán ez a közel egykorú megjegyzés: *Kermendi Inventarium mit Banffj Boltisarnak hagiot wram Mikor megh atta neki a hazat.*

176.

Bécs, 1539. [március] 29.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Megkapta levelét a spanyol katonákról, Katzianerről és mások dolgairól, válaszol az abban foglaltakra. Tájékoztatja a dombrói gyűlés előkészületeiről. A nép óvakodjon a töröktől.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3504.
- 33,5 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, mely vízfoltos és több helyen lyukas, zárlatán papírfelzetes vörös viaszpecsét (l. **69.**). Két fólió.
- A levél a keltezés hónapjának megnevezésénél lyukas, de a szókezdő *M* betű jól olvasható. Mivel a horvát–szlavón rendek 1539. május 8-án megnyílt, dombrói részgyűlésének előkészületeiről van szó a szövegben, a levél csak március 29-én keletkezhetett.
- —

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek. Megh ertettem | leweledet, Jrod azt hoǵ Jo eghessegbe waǵ azt eremest | Hallom legen Istennek hala enis Jo eghessegbe wagiok

Az wraim k[...]zibe[1] hoǵ el oztottad a pinzt azt Jo tetted. | A pinz felibe Mint Jrod hoǵ Maradot, aztis Nekik tarch | es taplallÿ[...][1] ewket. azon kezbe enis gondot visselek | Hoǵ walahonnan pinzt zerezhessek nekik. Talam valamj | fizetessis lezen. heÿaba Ne ewltesd ewket. Mikor | walami terek hir wagion Job oda alab lennÿek | walahol Mint ot Greben Neel chak elist wegenek | weleuk ollÿan kor,

Az zamlachaiak dolga rol Mit Jrz Meg[...] [...]ettem[1] Mi tertint | raÿtok a spaniolok tul.[2] azt Nem eremest [h]allom, de eǵ | Rezre Nem Banom. Massod zor tanollÿanak a latrok hoǵ | Ne Tamaggÿanak arra ki teul[3] Bantassok Ninch. aztis | eremest hallom hoǵ Jo Modon Megh zerzetted a dolgot, | Meghis Job Mint hoǵ gonozb volna, ha a hadnaǵ zeret | a Jo: teis MÿwelI lehet Ne haǵ ewket, oda keresre[4] | ertes kenÿerrel ewket, Borral, sewttes kenÿeret | pinzre. pi[...] is[1] NÿerheczI teulek. Baratsaghotis ha | walami elissel ertecz ewket, oda keresre,

A hir feleul Mit Jrz Megh ertettem. azt hÿzem hog terek | erthe lezen Minden Nap Mit tehet, de ennek vtannais | Mikor walami Bizoń[1] hÿred lezen kewanom hoǵ Megh | Jrd oda wÿwarra,
Pÿspek[5] dolga rol Mit Jrz Jo ertem, ew ekoraigh eǵ Nehań dolgot kezdet kit weghre Nem vitte azt hÿzem hoǵ | ebbe sem fogh sokat NÿernjI Mibe terekezik

Az kocczaner dolgaba Mit Jrz hoǵ terek hoz haÿlot | wolna[6] abba Meegh semmj Ninch. azt Ne | Higged.

A warasdiak egeeb haÿs Mieltek | ellÿen aprosaghot. Talam Most sem lehettek A Nekeul | Am az ew dolgok Mint Jarnak, || Ha walami leweleket hoznak onnan alol, kit Jrz hoǧ Meegh | eddigh Nem hoztak azokat keuld fel,

A More Laczlo Nÿeresseghet elibbis hallottam, de Meegh Nem wolt Annÿ Nÿeressegheuk, Menn[ÿ][1] weztessegheuk,

Wÿ hirt semmit Nem Jrhatok egebet hanem Jm a Banok[7] | ala Mennek, lezen walami teub [N]apis[1], kiraĺĺ[8] sem | kessik Jmar Jt, el Megen hwswet vtan walo zombaton[9] | oda Morwara, enghem fogot ra hoǵ oda ala | Mennÿek keresse[4] a Gelekezesbe kewetsseghen az | orzagh kezibe de Meegh Nem feleltem reÿa. azt | hÿzem hoǵ Nem fogok egebet tehetni Benne el | kelleti[k][1] [...]n[...e],[10] a kor Mit Most akarneek teubbet | Jrnom en Magam Mondom Megh.

Aztis Jrhatom hoǵ a kiraĺĺ fia kÿ Pragaba let wolt | Meg hoolt

A the dolgod rol Mit Jrz ha hele es Jdeÿe lezen a rol | el Nem feletkezem erthe lezek,

A tarÿanj dolga rol Mit Jrz Megh ert[...]m[1]. Jm en a rol | Jrtam Nekj. keuld oda a lewelet Nekÿ. a Jozaghot | Megh oltalmazd teŭle,

oda ala Menis feleul Mit Jrz Jo ertem. de Addigh | liǵ Bekÿwel Ne Meń sohowa. Jm en Magamis | ot lezek Rewid Nap. akkor oztan Megh Mondom | Mit kel ebbe Mielned,

A spaniolok Nal terekeggęl a tornÿ ewkrek ert | a hat ewker ert kit el wittek onnan. zerezd | ki Mert Nem tudom Mÿ oka ert Mieltek ezt | raÿtam hoǵ ennÿ kart teznek,

A zamlachaÿaknak had Megh hoǵ erizkeggenek. Mert | a Jgenessen fel Juhet a terek onnan lÿwdbregh[11] | feleul, Marhaÿokat el takarÿak Jdeÿn a war[12] | felÿ hoǵ Mikor futnj kelletik. Ne kapÿon keet | felÿ Mind Marhaÿa hoz Mind ew Maga hoz || Hallom hog a zegherÿessegh Beul[13] walamj zeghin Neep | fel akarna futnj, azert a felit Jgazich oda fel | wÿwarra, chak Toronra onnan oztan az Jspan | fel Jgazi[t]hattÿa[1] ewket, egebis ha a fele lezen | Jgazich oda fel,

Most egebet e neel Nem Jrhatok Mikor oztan | zembe lezeunk a teubbit Megh ertez teulem,

A Garignichaj Bort Most Ne hordasd Jdestowa | a helibe Jnkab keulgh Gabnat oda alat hoǵ Ne | hallÿanak Megh ehhel. a Bort azutanis Megh | talalhatthÿwk. Jsten Tarchon Jo eghessegbe | keult Bechbe die. 29. M[...][1] 1.5.3.9

Franciscus de
Batthÿan *etc*

e zentJwanj lewelit keuld oda ala Nekj | ollj ember tul kÿnek vta tertÿnnÿk oda | Bratannak hattam volt walamj Gabnat | adnj Tornÿon, Jm Megh Jrtam az Jspannak | hoǵ aggÿa Megh Neki az ert adasd Megh Nekj. | Hadar akar hozzam Jwnj wÿwarra. az ert | Mikor Megh hallod hoǵ ot wagÿok zereztes | walamj parıpat Nekj kin fel Jwÿen,

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincer*na*r*um* Regali*um* Mag*ist*ro *etc* Germano | Meo Char*issi*mo ac honoran*do*

Jegyzetek:

[1]Lyukas a papír.

[2]1539-ben Horvátország és Szlavónia védelmére néhány ezer spanyol és német katona tartózkodott a délvidéken. Az ő ellátásuk érdekében hívták össze előbb április 24-ére, majd május 8-ára a dombrói részgyűlést.

[3]Jelöléssel a sor fölé betoldva.

[4]Körös.

[5]Erdődy Simon.

[6]Hans Katzianer az eszéki hadjárat kudarca után kegyvesztett lett. A horvátországi rendeket megnyerve, Török Bálint közvetítésével tárgyalt a törökökkel és I. János királlyal (MHHD. 29: 4–9), s ez az akciója közvetve hozzájárult a váradi béke (1538. február 24.) megkötéséhez. 1539-ben önállóan fordult ismét a törökökhöz, egyesek szerint árulóvá is vált, így I. Ferdinánd jóváhagyásával júniusban a Zrínyiek meggyilkolták (MHHD. 29: 9–15; Bessenyei 75–81).

[7]Nádasdy Tamás és Keglevich Péter.

[8]I. Ferdinánd.

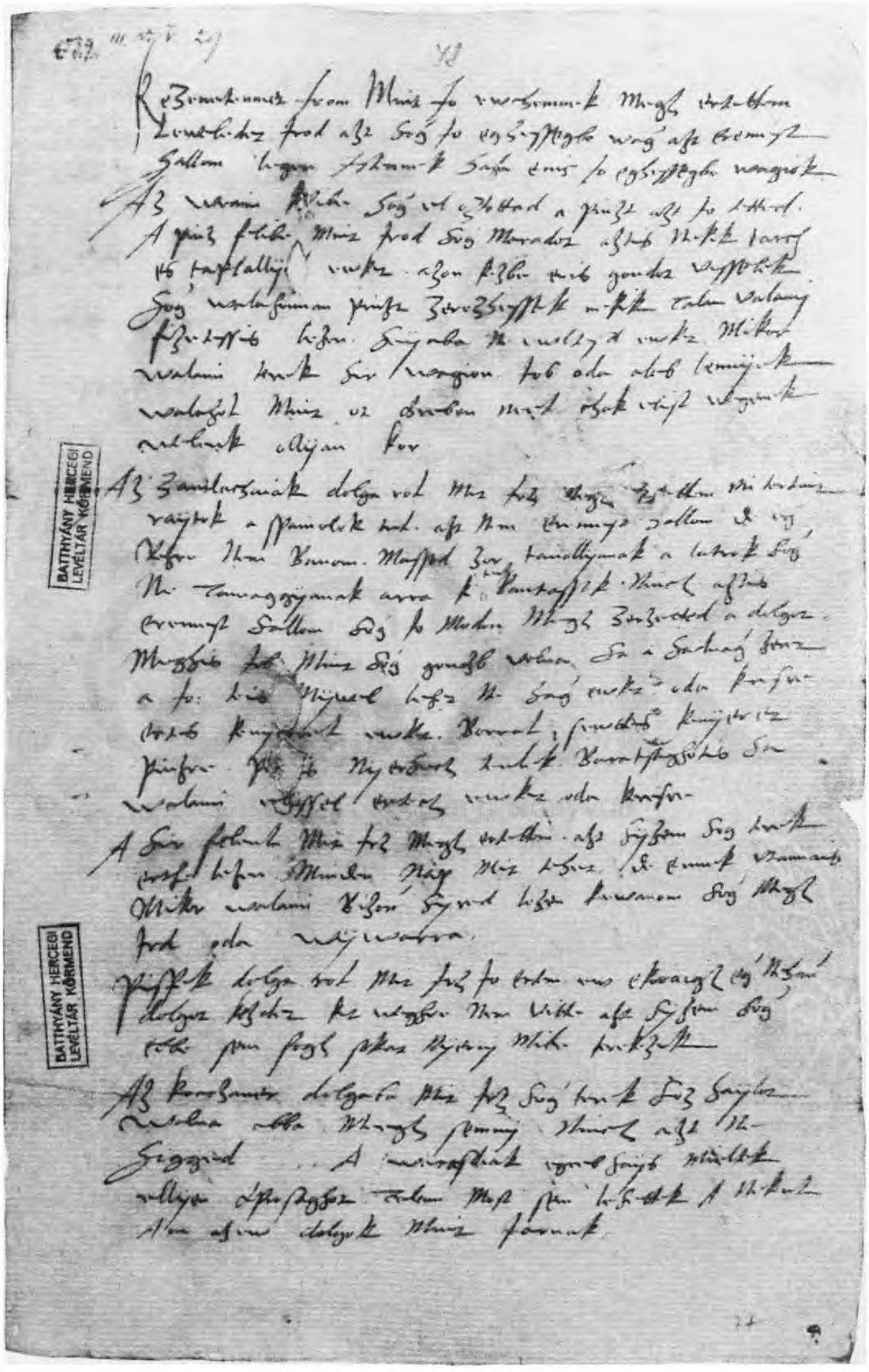
[9]Április 12.

[10]Ferdinánd király megbízólevele március 28-án kelt Batthyány és Székely Lukács számára (MOE. 2: 264–5), a dombrói gyülésen azonban csak Batthyány vett részt; ő is vonakodva, mert költségeire nem kapott pénzt (MOE. 2: 188).

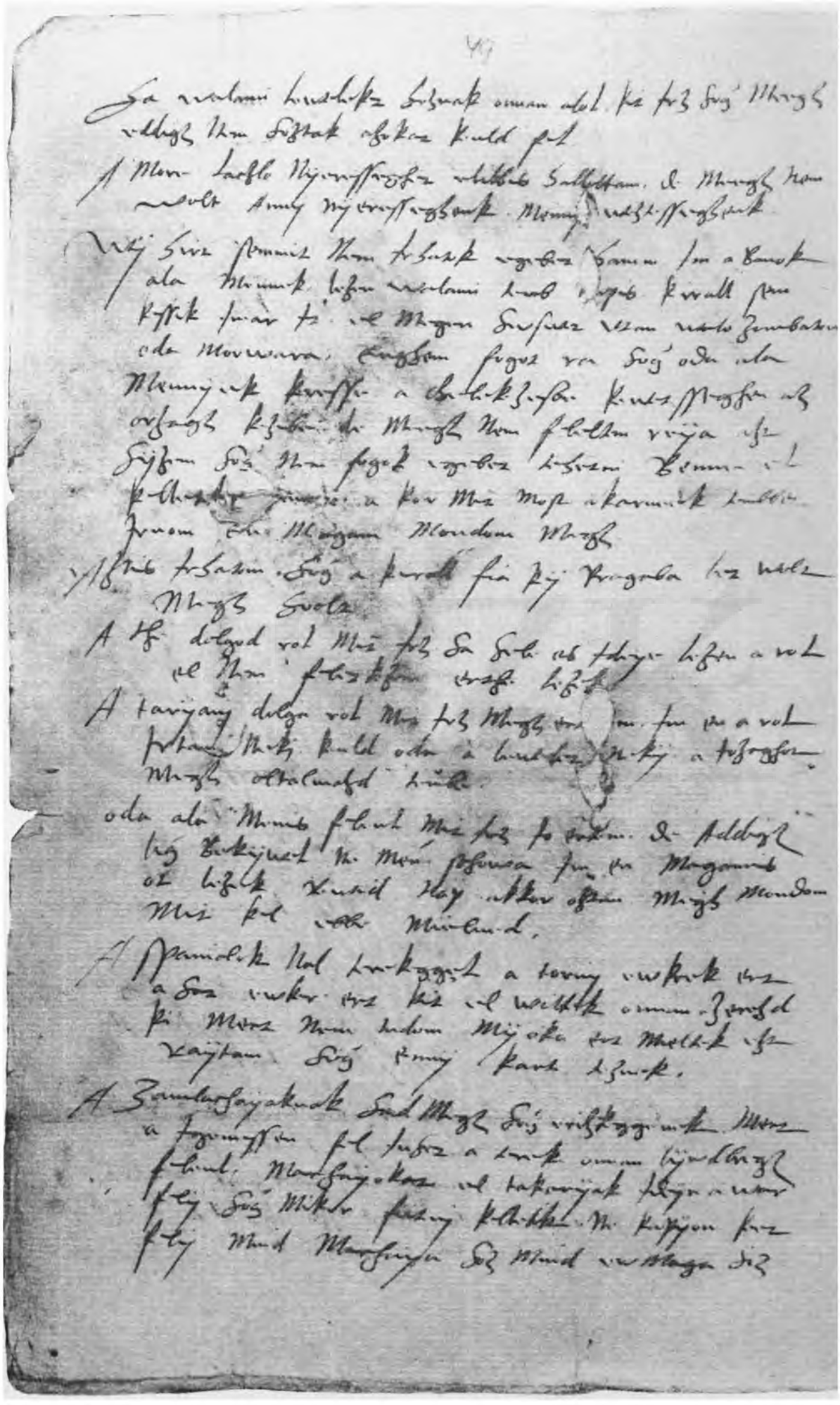
[11]Ludbreg, Körös megye, Köröstől északra (ma Ludbreg, Jugoszlávia).

[12]Greben.

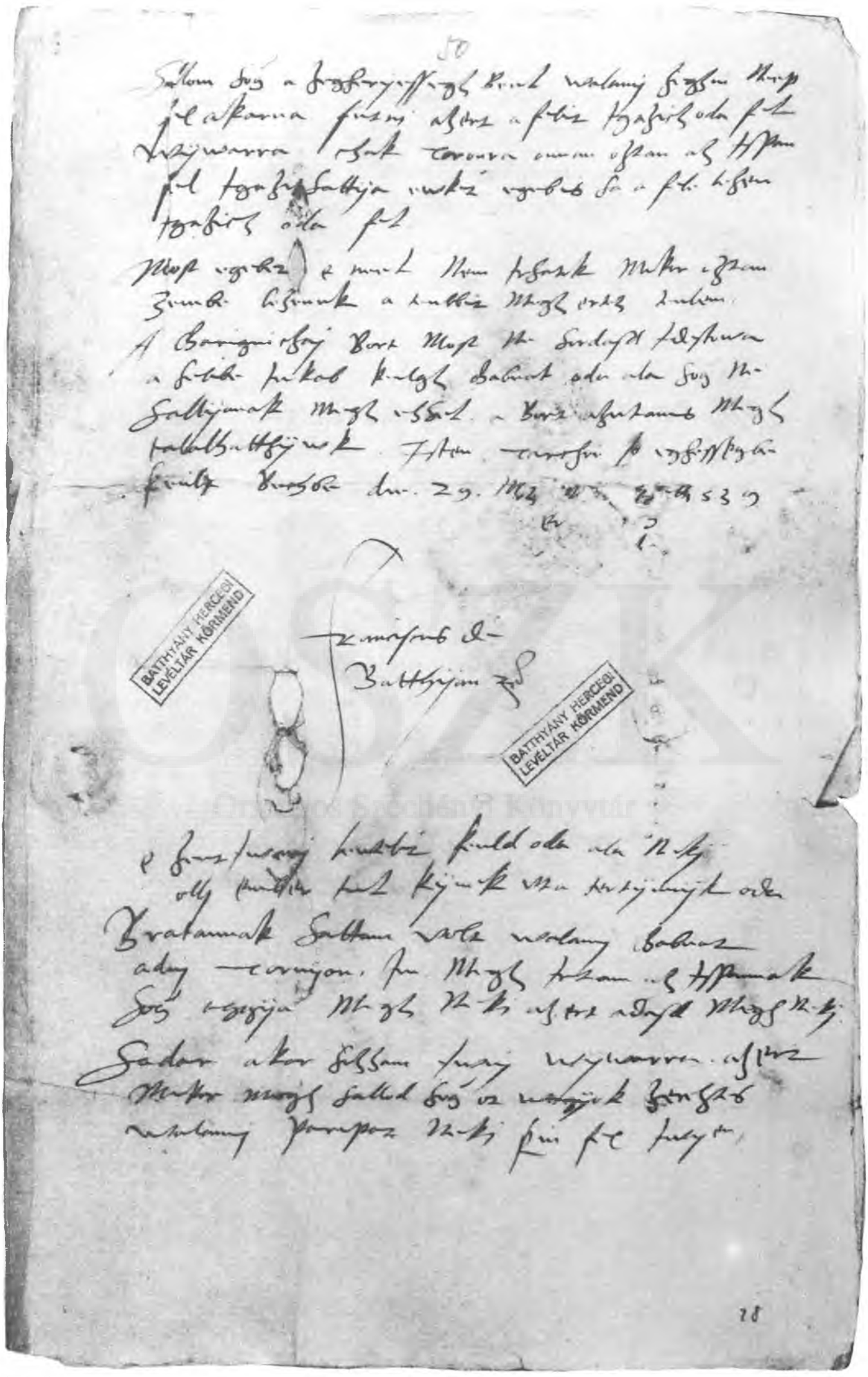
[13]Szekerje környékéről, Zágráb megye, Zágrábtól északkeletre (ma Sekirovo Selo, Jugoszlávia). A névtípushoz vö. Juhász Dezső, A magyar tájnévadás. NytudÉrt. 126. sz. [1989] 30–1.

176. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécs, 1539. [március] 29.) 1r

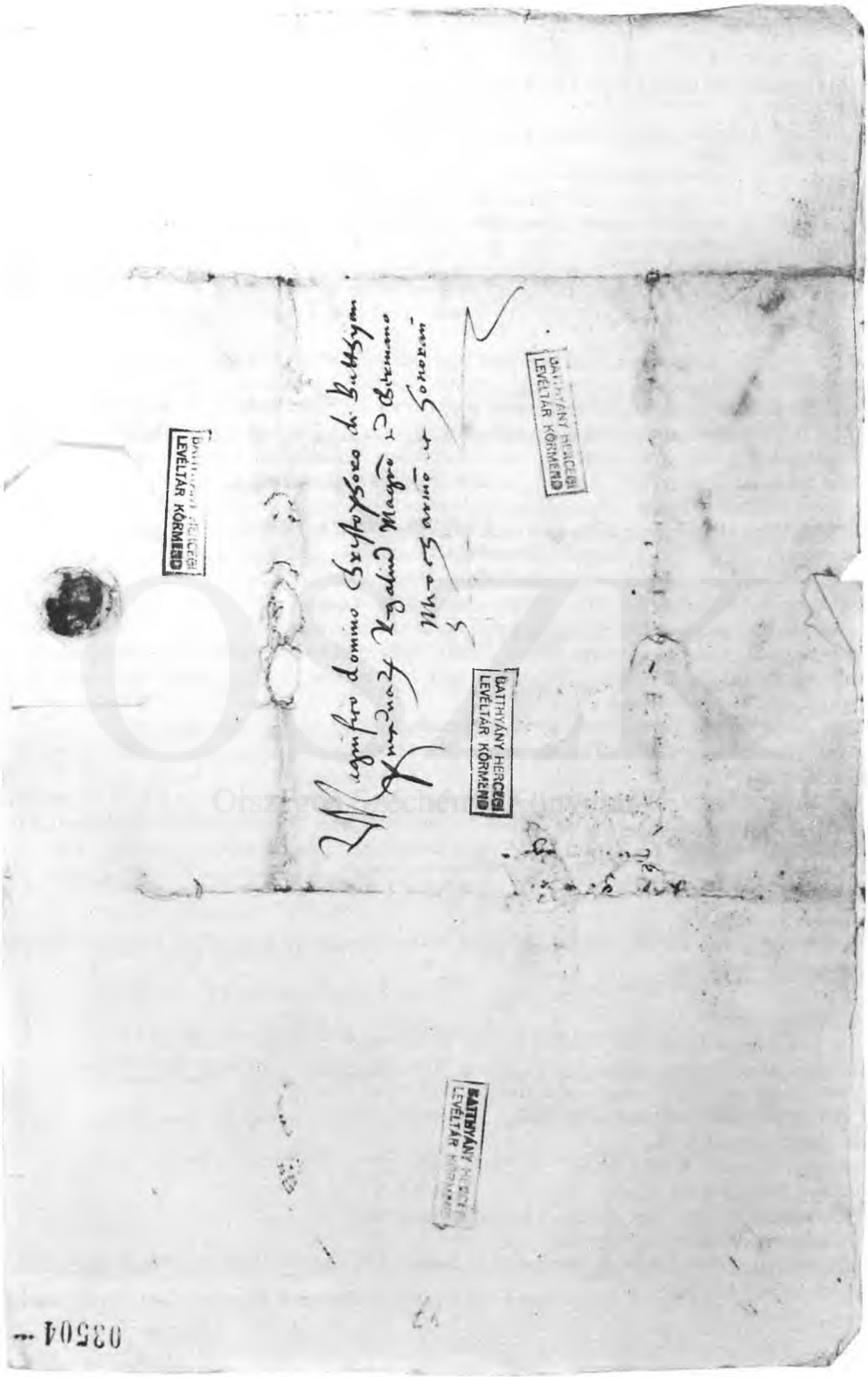
176. 1v

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

176. 2r

176. 2v

177.

Pettau, 1539. április 5.
CZIGÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY FERENCNÉHEZ

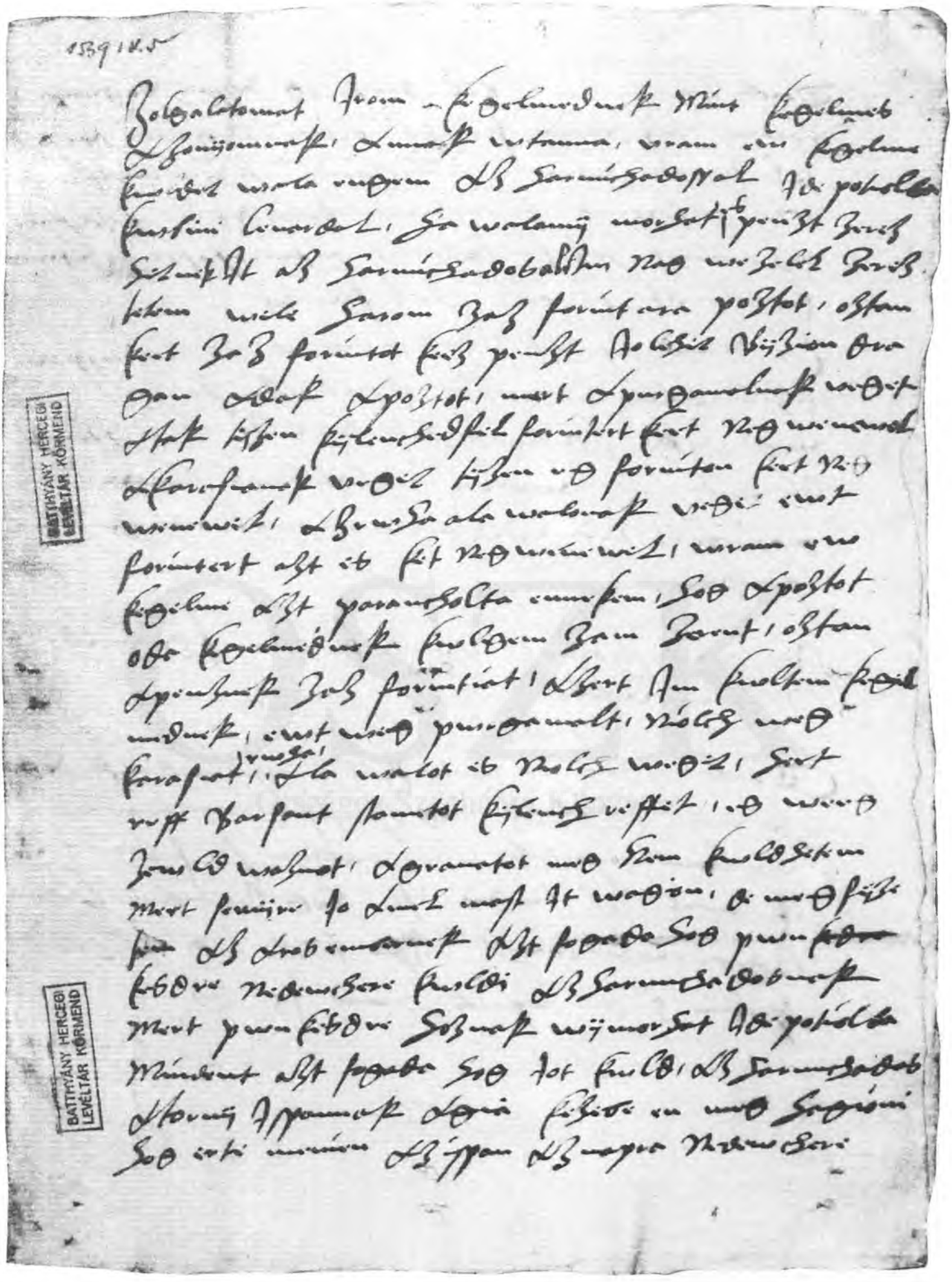
A megszerzett pénzt és posztót elküldte. Kéri, hogy valami ruhának valót neki is adjanak. Leveléhez mellékelve a posztószámadást is küldi.

- OL P 1314. A hg Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 9428.
- A levél 30,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül zöld viaszpecsét töredékével, a számadás 11 × 22,5 cm-es papíron. Három fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 449. csak egy részletét, tévesen, a levélírót Bornemisza Pálnak tudva.

Zolgalatomat Jrom kegelmednek Mínt kegelmes | azonÿomnak, annak wtanna, vram ew kegelme[1] | kwldet wala engem az harmíchadossal Jde potıolba[2] | kwbini lenardal[3], ha walamÿ morhat, es[4] penzt zerez|hetnek Jt az harmíchadosalJm Nag wezelel zerez|tetem wele harom zaz forínt ara poztot, oztan | keet zaz foríntot keez penzt Jo lehet Bÿzion dra|gan adak apoztot, mert apurgamalnak veget | atak tÿzen kÿlenchedfel forintert keet Negwenewel | akarasıanak veget tÿzen eg forínton keet Neg|wenewel, azrwha[5] ala walonak veget ewt | forintert azt es ket Negwenewel, wram ew | kegelme azt parancholta ennekem, hog apoztot | oda kegelmednek kwlgem zam zerent, oztan | apenznek zaz forintíat, azert Jm kwltem kegil|mednek, ewt weg pwrgamalt, Nıolch weg | karasıat, rwha[6] ala walot es Nıolch weget, heet | reff Barsont stametot[7] kÿlench reffet, eg weeg | zewld waznot, agranatot meg Nem kwldhetem | Mert semÿre jo amel mast Jt wagion, de meg fÿze|tem az aros embernek azt fogada hog pwn|kesdre[8] Nedewchere[9] kwldi az harmıchadosnak | Mert pwnkesdre hoznak wÿmorhat Jde potíolba | Míndent azt fogada hog Jot kwld, az harmıchados | atornÿ Jspannak agia kezebe en meg hagíom | hog erte menien az íspan az napra Nedewchere || Toaba Jm[10] kwltem kegelmednek eg heÿan Negwen | koronat tÿz araÿn forintot, oztan Negwen harmad|fel garas hetwen kraÿcharost, tÿzen ewtkraÿ|tart, akoronat kÿlenchwen kraÿcharert atak | az araniat zaz kraÿcharert agarasokat hetwen | kraÿcharert, kÿ tezen zaz forıntot
En Mind apenzt Mind a morhat anderas ıspan | kezebe atam ew wÿzÿ kegelmednek
Meg hÿge[11] kegelmed hog semÿ Jo morha Nínch | Jt mast amÿ wagíon es hatalmas draga | agıapotot Nem wehetem meg mert Mınch Jt | senkÿnek,
Jm aregistromat es meg kwltem kegelmednek | Mit miyvelem, Toaba azon es keniergek[12] kegelmednek hog | ha ertÿ kegelmed hog zwkseg ennekem es | walami apoztoba tahat engem se felegíen el | .k. mert Jol twgia .k. hog Jelesben zolgaim | Jgen rwhatlanok[13], Jsten tarcha meg .k. datum petouíe 5 die aprili anno .1.5.3.9.
czÿgan | ferench

Címzés:
Generose ac Magnıfice d*omin*e | dom*in*e katerine, Magnıfici | dom*in*ı francısci de Batthían | *etc con*sorti domi*n*e g*raciosıssim*e

regıstrom
Ewt weg pwrgamal | tÿzen kÿlenched fel fel | forinto veget kÿ tezen | fl Lxxxxiij
Karasıat Nolch weget | kÿ tezen fl[14] Lxxxviij | keet Negwenewel | tÿzen eg eg forınton weget
rwha ala walot Nıolch | weget ewt forınton | veget tezen fl xxxx
hetet fel sing granatert | hatam fl xviiiij
het reffet Barsont fl xxj
stametot kÿlench[15] reffel | fl vıij
Eg weg zewld waznot | fl ıij
Bertalan dıaknak eg | weg giolcho fl iiij | vram hagasabol
En magamnak vetem | morhat fl iij
afel forintíat akÿkel | a morhat hordoztatam | Jdestoa oztan ketelet | hÿtwan rwhat Mit kÿwel | apoztot Be ketetek azokra kewlt

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

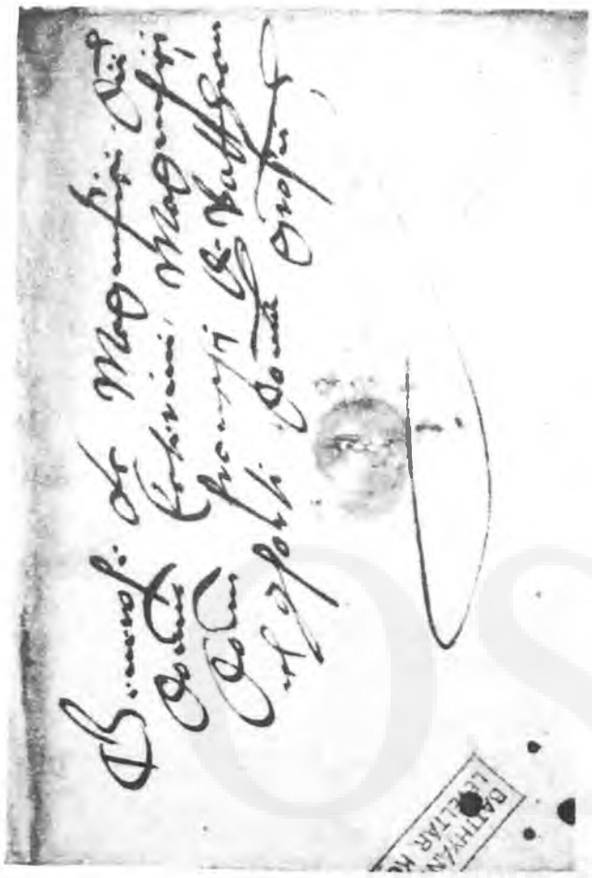
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

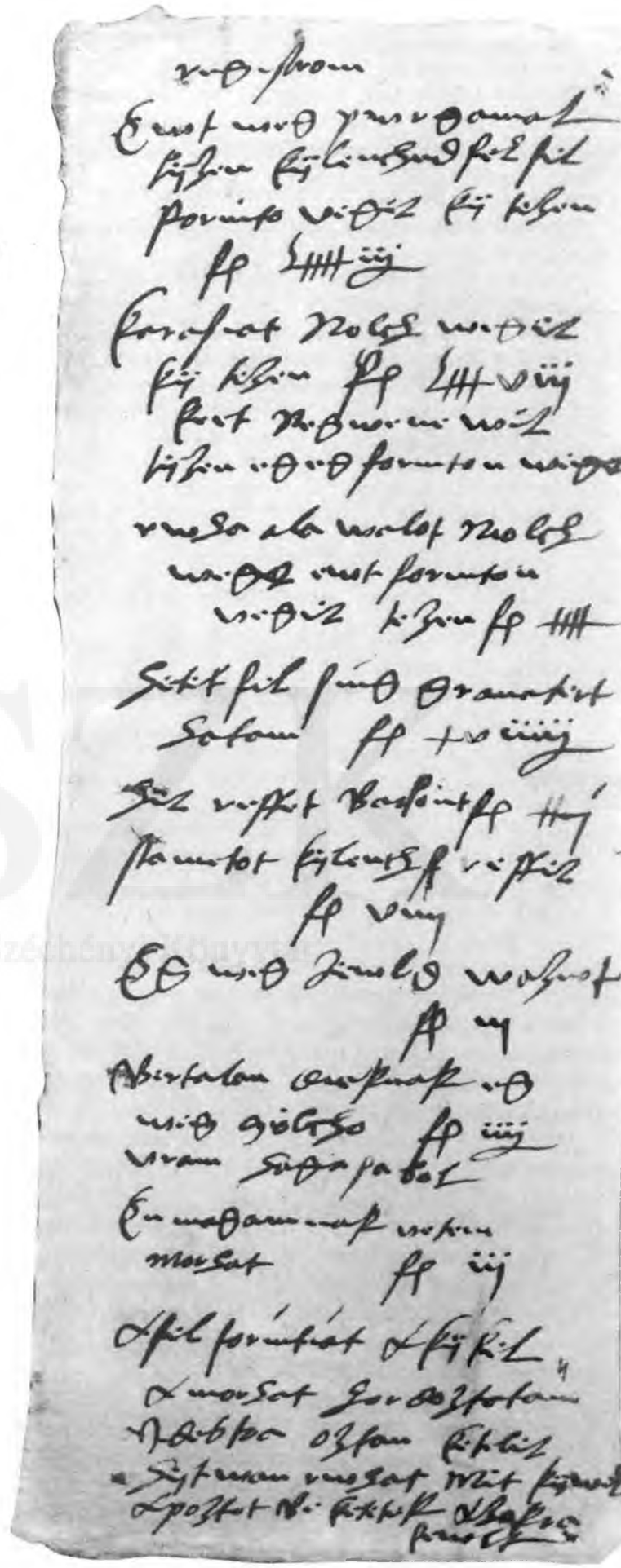
177. Czigány Ferenc levele Batthyány Ferencnéhez (Pettau, 1539. április 5.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

177. lv

177. 2v, 3r

Jegyzetek:

[1]Batthyány Ferenc.

[2]A *b* betű javítva van.

[3]Kubínyi Lénárd deák, György fia, 1497-től szerepel oklevelekben. 1513-tól a család gedei (Gömör megye) várának ura, 1526-ban azt foglalja el tőle csellel Feledy Lestár. Mohács után előbb I. János híve, majd 1532 után Ferdinánd-párti, később a pozsonyi országos harmincad tisztje, 1539 után nem szerepel (KUBÍNYI, Kubinyi 1: 75–7, 2: 17–8).

[4]Utólag a sor fölé írva.

[5]E szótól közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL a következő sor *Negwenewel* szaváig úgy, hogy elé illesztette: *ide Potoliba,* mintha a szövegben ez együtt volna.

[6]Utólag jelöléssel betoldva.

[7]*Istamét* 'finom posztófajta'.

[8]A sor végén, a *pwn* után kihúzva: *kedre.* — Május 25.

[9]Nedelice, Zala megye, Csáktornyától délnyugatra (ma Nedelišće, Jugoszlávia).

[10]Ettől a szótól közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL a *koronat*-ig az előző részlet folytatásaként.

[11]A *g* betű javítva.

[12]A *g* betű *k*-ból javítva.

[13]A *w* javítva valamiről.

[14]Az *f* betű *L*-ből javítva.

[15]Utána kihúzva *f.*

178.

Csáktornya, 1539. május 2.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Inti, hogy óvja az egészségét. Kristóf feleségének, Erzsébetnek a lehozásáról gondoskodik. Az adósságra ne legyen gondja.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3506.
- 30 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül vörös viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- —
- ŐDÖNGŐ ÁBEL [TAKÁTS SÁNDOR]: MNy. 6 [1910]: 230. részleteket.

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek. Megh ertettem | Leweledet, hol Jrod azt hoǵ a[1] doktor Nem zeuksigh, | Bizon azt Nem Banom hanem eremest hallom, aggia | Jsten Jo eghesseghedet, de hol azt Jrod hoǵ chÿak | Gherch wolt, Jo Megh Lasd. hog effele Gherch | az vtan Megh Ne Banchon. Mert Nem[2] kel[1] eghessegghel | pachkalni, Annal dragab Marhad Ninch. Migh | Seghithech Magadnak effele dologba addigh Jdein | kel hozza latni. de hanem[3] zeŭksigh azt | Eremest hallom chÿak Megh Lasd. hoǵ az vtan | Megh Ne Banchon, az te Jzenessed zerint Jrtam vala a[1] doktōnak

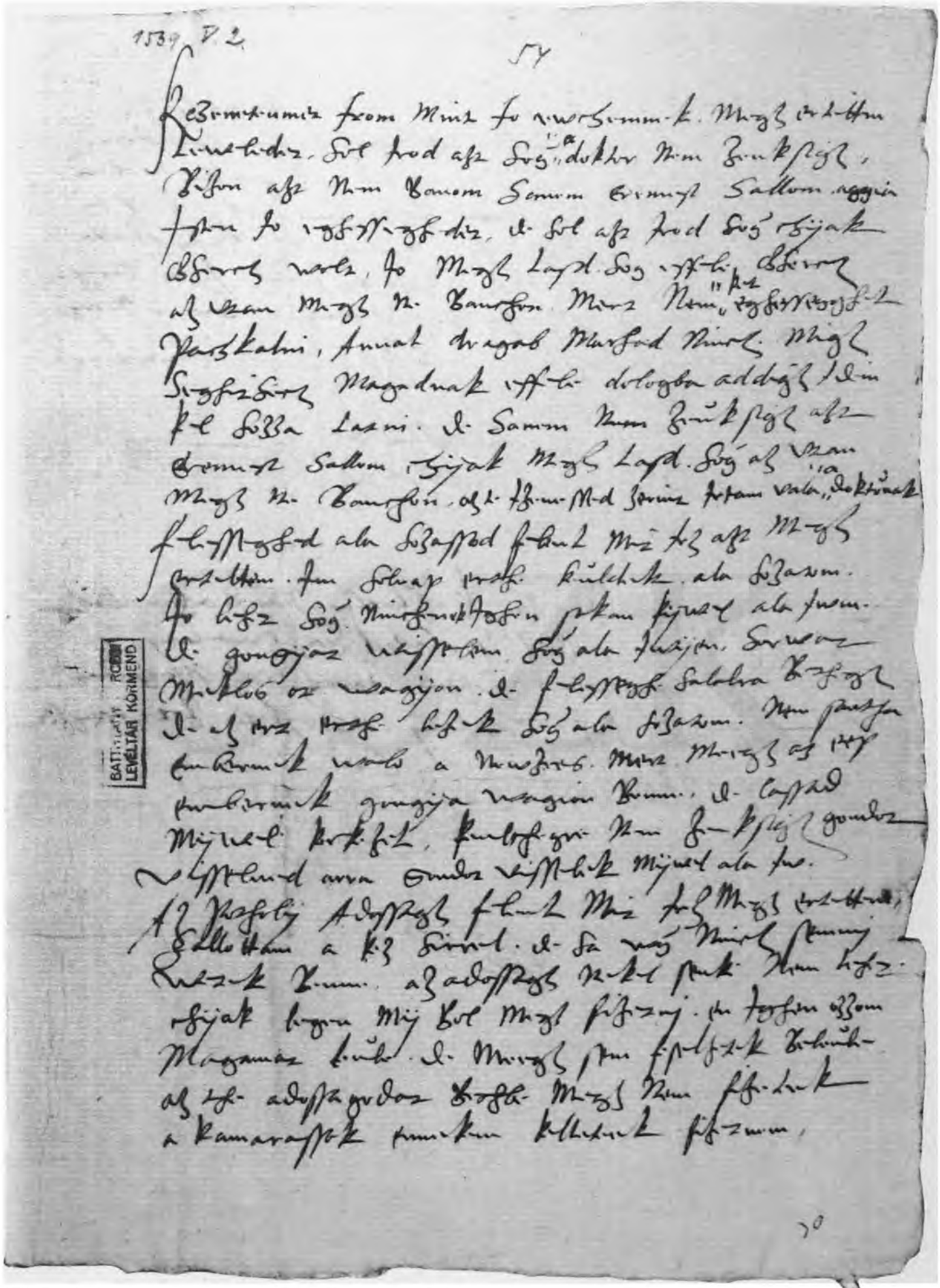
Felesseghed[4] ala hozassod feleul Mit Jrz azt Megh | ertettem. Jm holnap erthe keŭldek. ala hozatom. | Jo lehet hoǵ Ninchenek[5] Jghen sokan kÿwel ala Jwne | de gongÿat wisselem, hoǵ ala Jwÿen, horwat | Meklos ot wagÿon. de felesseghe halalra Bethegh | de az ert erthe lezek hoǵ ala hozatom. Nem[6] santha | Embernek walo a Newzees. Mert Meegh az eep | embernek gongÿa wagion Benne, de lassad | Mÿwel kerkezel, keulchegre Nem zeuksigh gondot | visselned arra gondot visselek Mÿwel ala Jw.

Az Potholÿ Adossagh feleul Mit Jrz Megh ertettem, | hallottam a kez hirrel. de ha wǵ Ninch semmj | wetek Benne, az adossagh Nekel senki Nem lehet. | chÿak legen Mÿ Bol Megh fizetnj. en Jghen ozzom | Magamat teŭle. de Meegh sem feselhetek Beleŭle | az the adossagodat Bechbe Megh Nem fizeteek | a kamarassok ennekem kelleteek fizetnem, ||

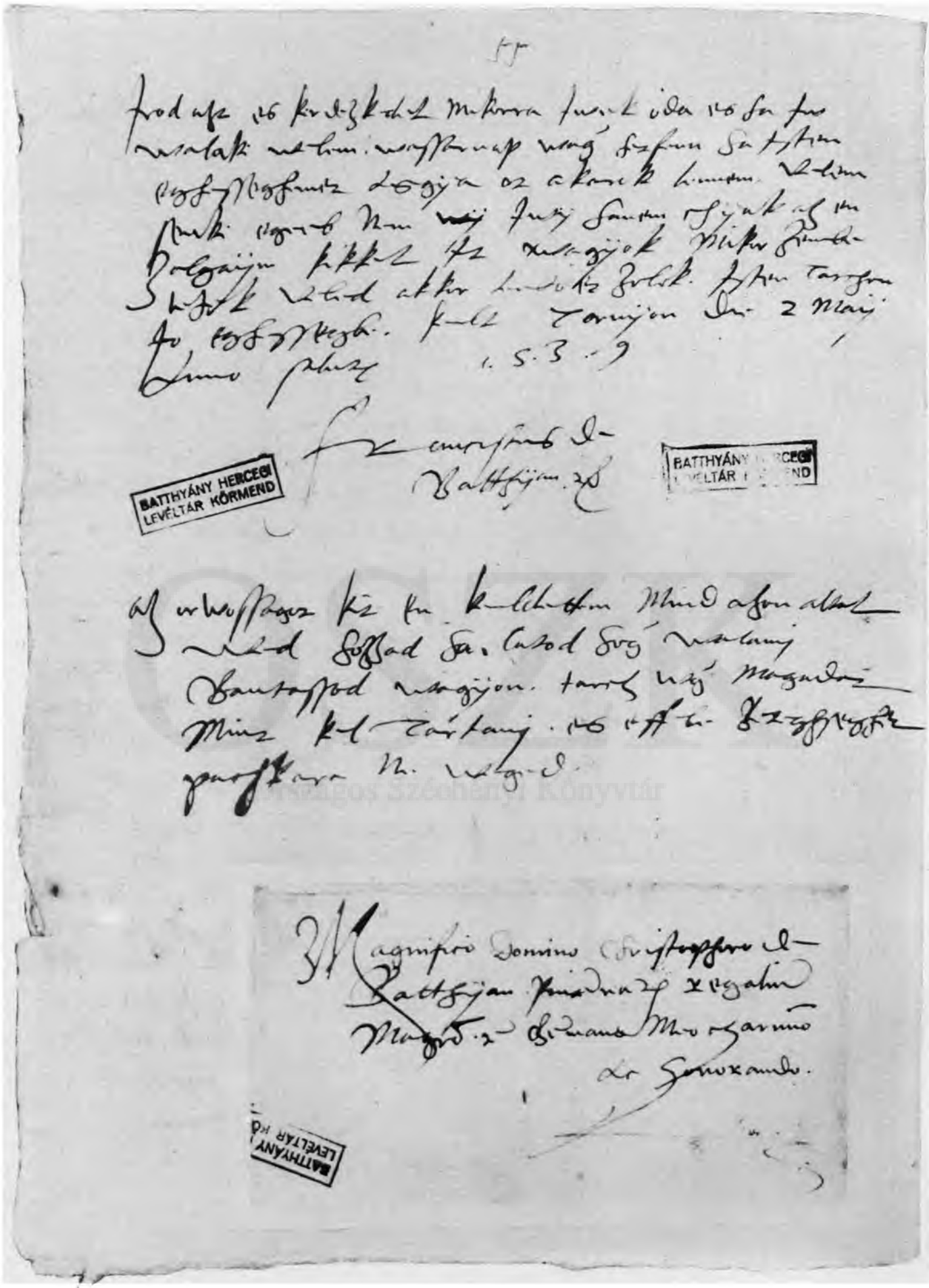
Jrod azt es kerdezkedel Mikorra Jwek oda es ha Jw | walaki welem, wassarnap waǵ hetfeun ha Jsten | eghesseghemet aggÿa ot akarok lennem, velem | senki egeeb Nem[7] Jwÿ hanem chÿak az en | Zolgaÿm kikkel Jt wagÿok, Mikor zembe | lezek veled akkor teubbet zolok. Jsten Tarchon | Jo eghessegbe, keult Tornÿon die 2 Maÿ | Anno salut*is* 1.5.3.9

Franciscus de
Batthÿan *etc*

az orwossagot kit En keuldettem Mind azon altal | wed hozzad ha[8] latod hoǵ walamj | Bantassod wagÿon, tarch wǵ Magadat | Mint kel Tartanj. es effele Beteghseghet | pachkara Ne weged,

178. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Csáktornya, 1539. május 2.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY LEVÉLTÁR KÖRMEND

178. 1v, 2v

Címzés:
Magnifico Domino Christophoro de | Batthÿan Pincernarum regalium | Magistro. etc Germano Meo charissimo | ac honorando.

Jegyzetek:
[1]Utólag jelöléssel a sor fölé betoldva.
[2]Ettől a szótól a *Ninch* -ig közölte Ődöngő Ábel.
[3]Utána *Nem* kihúzva.
[4]Svetkovics Erzsébet.
[5]Az utolsó két betűt valószínűleg utólag írta a szóhoz.
[6]Ettől a szótól közölte Ődöngő Ábel a *Benne* szóig mint a levél végéről való részt.
[7]Utána kihúzva *wÿ*.
[8]Utána egy apró tintafolt van.

179.

Pettau, 1539. május 3.
CZIGÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY FERENCHEZ

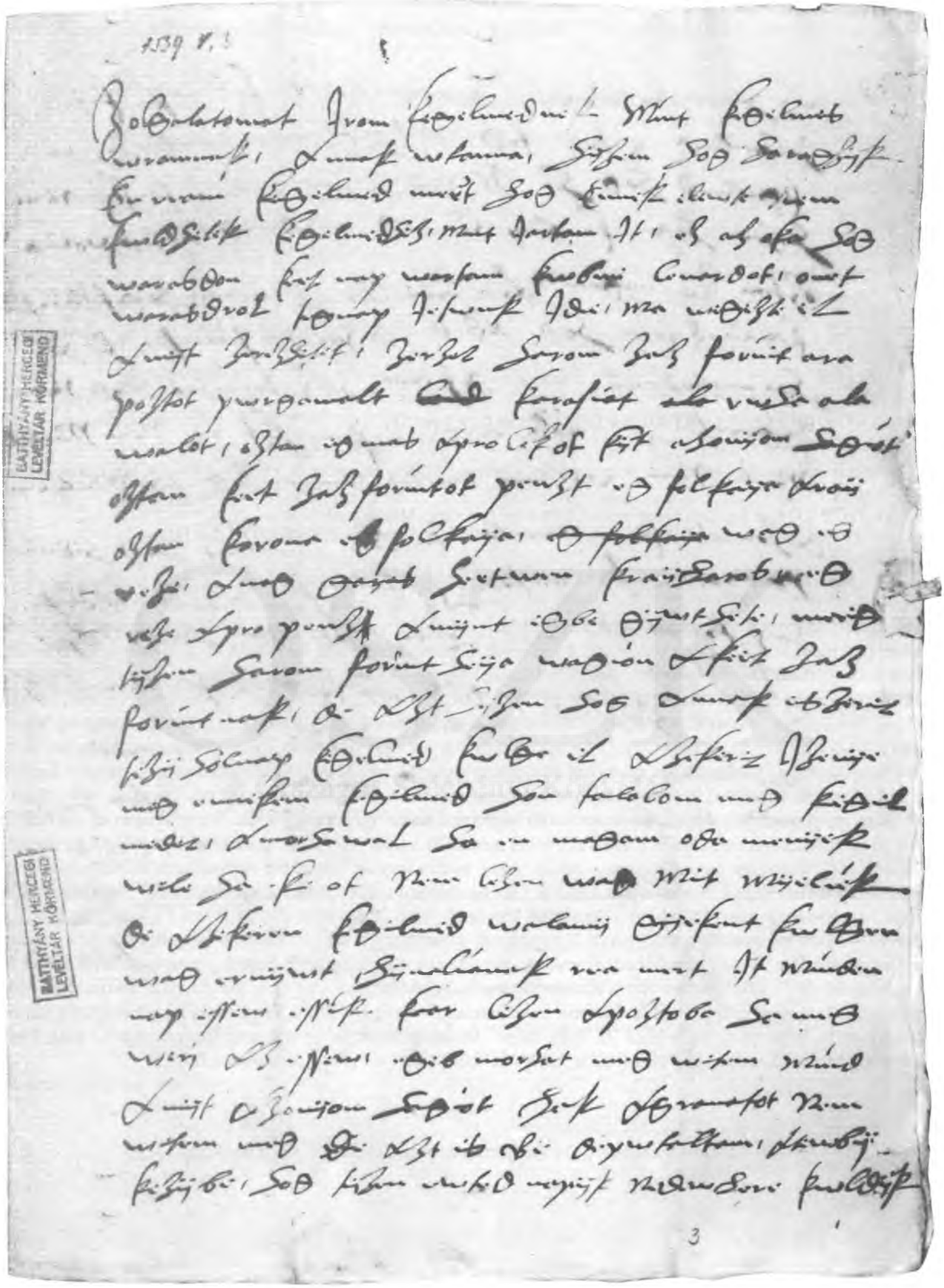
Jelenti, hogy milyen posztókat és mennyi pénzt szerzett Kubínyi Lénárddal, várja az utasítást, hogy hova vigye.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 9429.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 449. csak részleteket.

zolgalatomat Jrom kegelmednek Mínt kegelmes | wramnak, annak wtanna, hÿzem hog haragzÿk | En ream kegelmed meēt hog Ennek elewte Nem | kwldhetek kegelmedhez, Mınt Jartam Jt, ez az oka hog | warasdon keet nap wartam kwbini lenardot, onet | warasdrol tegnap Jetwnk Jde, ma wegezte el | amÿt[1] zerezhetet, zerzet harom zaz forint ara | poztot pwrgamalt[2] karasíat[3] rwha ala | walot, oztan egmas aprolekot kÿt azonÿom[4] hagíot | oztan keet zaz forintot penzt eg folkaÿa araÿ | oztan korona eg[5] folkaÿa,[6] wag eg | reze, auag garas heetwen kraÿcharos, eg | reze apro penz[7] amÿnt egbe gÿwthete, meeg | tÿzen harom forint heÿa wagíon akeet zaz | forintnak, de azt hÿzen hog annak eszeret | tezÿ holnap kegelmed kwlge el azekeret Jzenÿe | meg ennekem kegelmed hon talalom meg kegel|medet, amorhawal ha en magam oda menÿek | wele ha .k. ot Nem lezen wag[8] Mit Mÿelíek | de azekeren kegelmed walamÿ gÿekent kwlgen | wag ernÿwt chynalíanak rea mert Jt Mínden | nap essew essík kaar lezen apoztoba ha meg | werj az essew, egeb morhat meg wetem Mínd | amÿt azonÿom hagiot chak agranatot Nem | wetem meg de[9] azt es Be depwtaltam, atewbÿ. | kezÿbe, hog tÿzen ewted napÿk Nedewchere kwldÿk || az harmíchadosnak Bwdorochÿ farkasnak[10] kÿ | zolgalnÿa akar kegelmednek, mert meg hÿge | kegelmed hog ha Jt Nem lewt wolna farkas, Nem | hÿzem hog kwbinÿ lenard, Mind meg zerzete volna | oztan Jt engem ara erewltetnek wala hog felelíek | kegelmed kepe hog adıg eg penzt sem ker .k. az | harmıchadrol, mid az ewt zaz forıntot Meg Nem | agiak az aros embereknek, kÿt en Nem Míelek | Mert Nem voltam tanetot Benne hog az Míelÿem | azon es kerem wala kwbini lenardot hog hadna | Napot[11] nekÿ Míkor kwlgen .k. az harmadík | zaz forintert, azt monda hog Nem haÿg napot | nekÿ mert, Nem akar hazwdnÿa .k. Nem twgia | ha meg adhatÿa[12] mast wag Nem az egeb | dolgokat[5] enmagam meg Mondon .k. Jsten tarcha | meg .k. datum petouíe die 3 Mai anno .1.5.3.9.

czÿgan | ferench

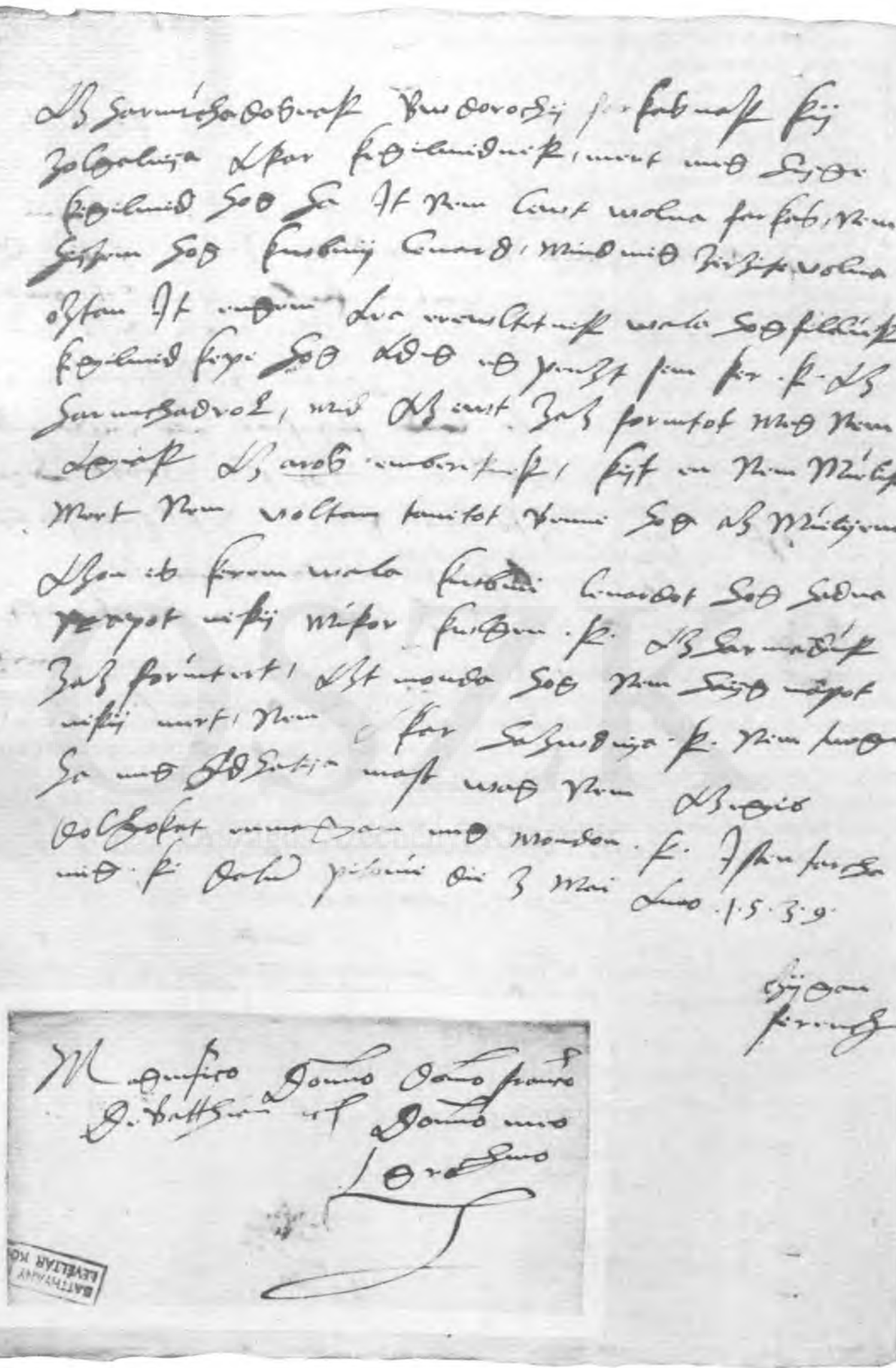
Címzés:
Magnifico Domıno domino francisco | De Batthían etc Domıno meo | grachiosissimo

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

179. Czigány Ferenc levele Batthyány Ferenchez (Pettau, 1539. május 3.) 1r

179. 1v. 2v

Jegyzetek:
[1]Ettől a szótól közli Ődöngő Ábel az *aprolekot*-ig.
[2]Utána *la[n]d* kihúzva.
[3]Utána *ala* kihúzva.
[4]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.
[5]A *g* betű javítva van.
[6]Utána *eg folkaÿa* kihúzva.
[7]A szó végéről *t* kihúzva.
[8]A *g* betű tintafoltos.
[9]A *d a*-ból javítva.
[10]Budorócy Farkas a budróci (bodolóci) Budor család, régi horvát család (Nagy 2: 258; Siebmacher, Horvát 23) tagja.
[11]Az *N* javítva van.
[12]A szókezdő *a* betű javított.

180.

Dombró, 1539. május 8.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Adja oda a kristalóci papnak a hrastyinai plébánosságot, mert hű szolgájuk.

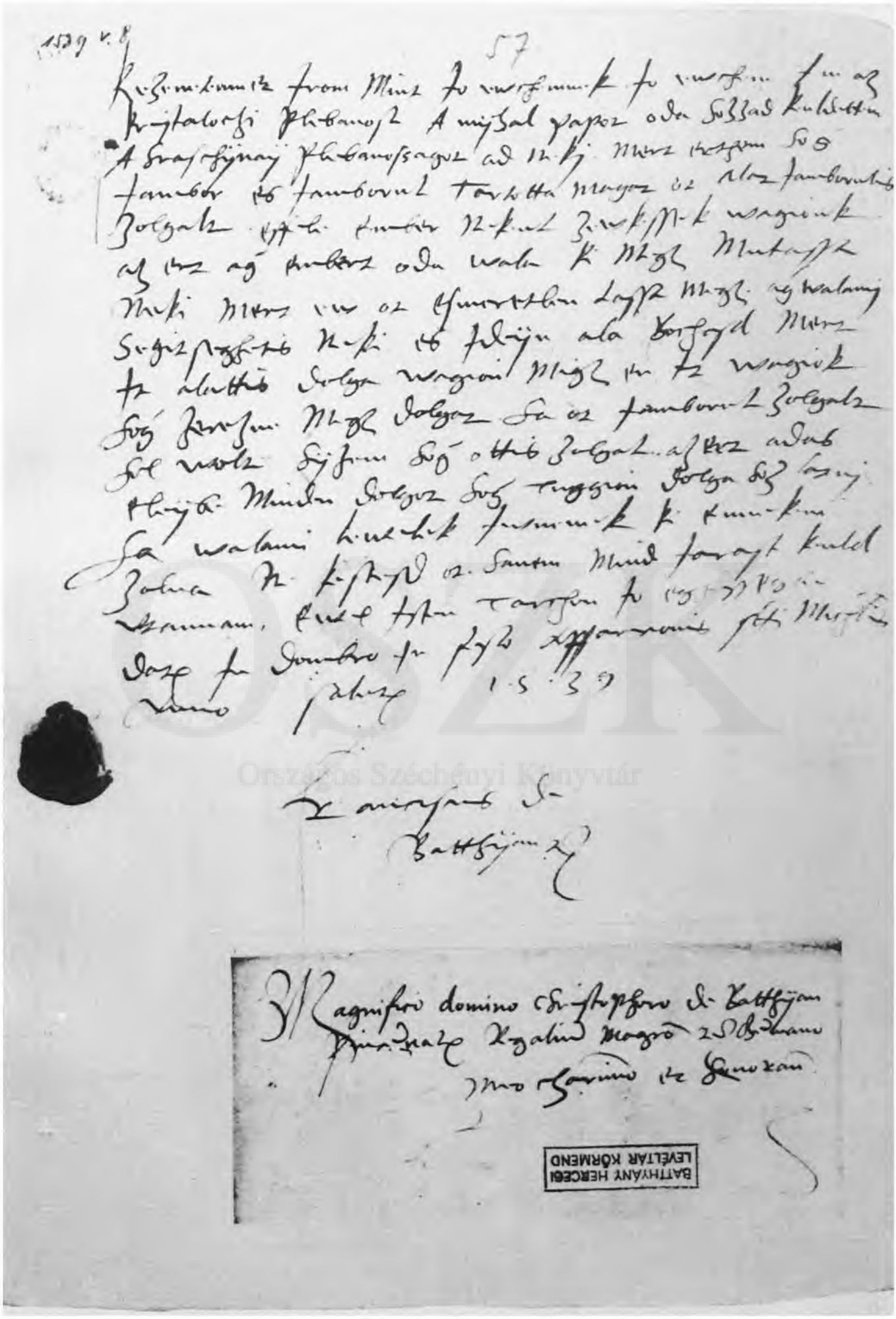
- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3507.
- 21,5 × 30 cm-es papíron, vörös viaszba nyomott záró gyűrűspecséttel (l. **69.**). Egy fólió.
- —
- —

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek. Jo ewchem Jm az | kristaloczi plebanost A mÿhal papot oda hozzad keuldettem | A hraschÿnaÿ[1] plebanossagot ad Nekj. Mert erthem hoǵ | Jambor es Jamborul Tartotta Magat ot alat Jamborulis | zolgalt. effele ember Nekeul zewkessek wagionk | az ert aǵ embert oda wala ki Megh Mutassa | Neki Mert ew ot esmeretlen Lassa Megh. aǵ walamj | Segitseghetis Neki, es Jdeÿn ala Bochasd Mert | Jt alattis dolga wagion Migh en Jt wagiok | hoǵ zerezne Megh dolgat. ha ot Jamborul zolgalt | hol wolt hÿzem hoǵ ottis zolgal. az ert adas | eleÿbe Minden dolgot hoǵ Tuggion dolga hoz latnj. | Ha walami lewelek Jwnenek ki ennekem | zolna Ne kestesd ot. hanem Mind Jarast keuld | vtannam, Ewel Jsten Tarchon Jo eghessegbe | dat*um* Jn dombro Jn festo apparıcionis s*an*cti Mich*a*elis | Anno salut*is* 1.5.3.9.

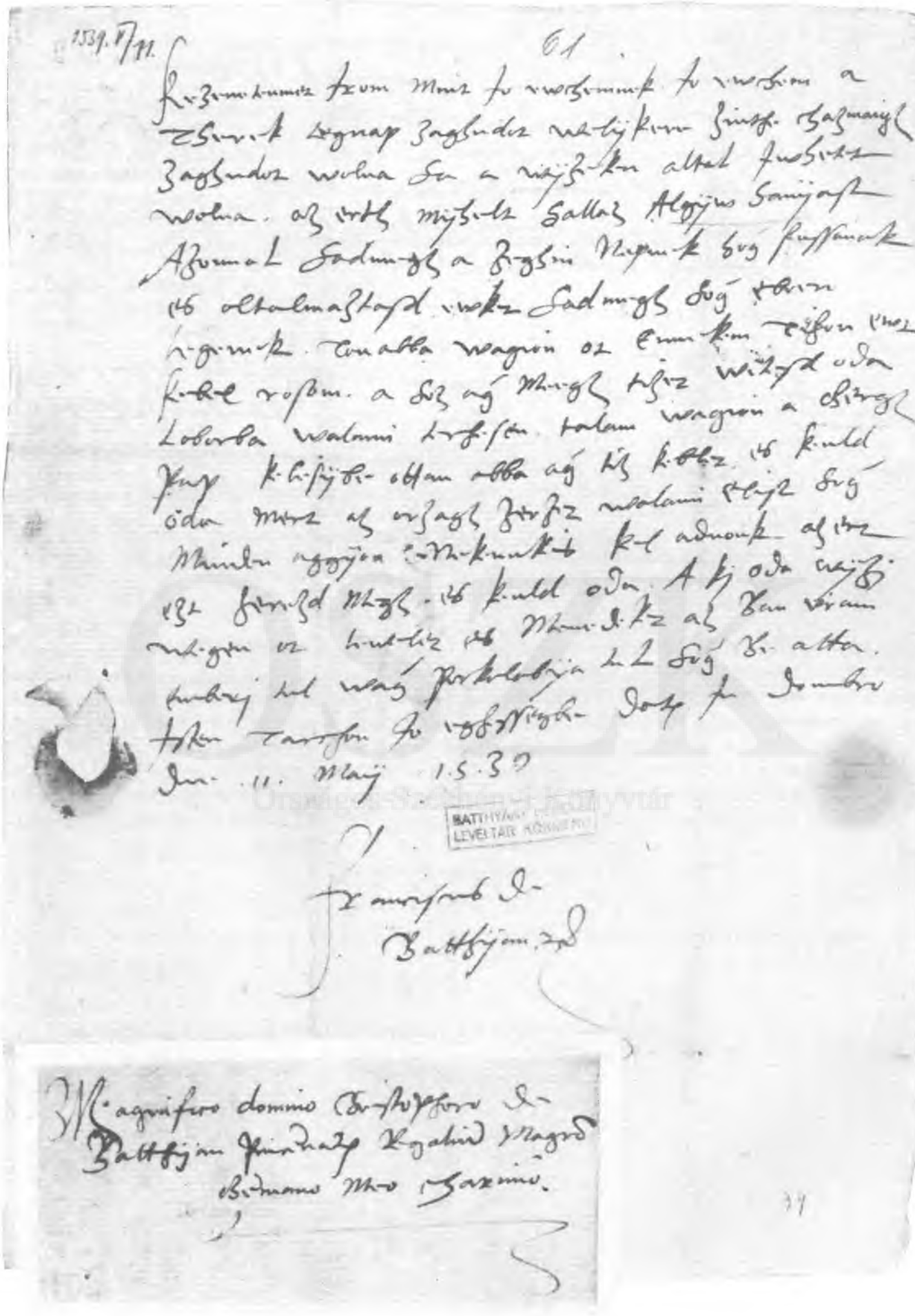
Franciscus de
Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro *etc* Germano | Meo char*iss*imo et honoran*do*.

Jegyzet:
[1]Hrastyina, Körös megye, Köröstől északnyugatra (ma Hrašćina, Jugoszlávia).

180. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Dombró, 1539. május 8.) 1rv

181. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Dombró, 1539. május 11.) 1rv

181.

Dombró, 1539. május 11.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Értesíti a törökök hadmozdulatairól és a dombrói gyűlés rendelkezéséről.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3509.
- 22 × 30 cm-es papíron, vörös viaszpecsét töredékével. Egy fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 230. csak egy részletét.

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek. Jo[1] ewchem a | Therek tegnap zaghudot welÿkere[2] zinthe chazmaigh[3] | zaghudot wolna ha a wÿzeken[4] altal Jwhetet | wolna, az erth Mÿhelt hallaz Algÿw hanÿast | Azonnal hadmegh a zeghin Nepnek hoǵ fussańak | es oltalmaztasd ewket had megh hoǵ ebren | leǵenek. Touabba wagion ot Ennekem Tizon ewt | kebel rosom. a hoz aǵ Meegh tizet witesd oda | Loborba[5] walami terhesen, talam wagion a Gergh | pap kelesÿbe ottan abba aǵ tiz keblet, es keuld | oda Mert az orzagh zerzet walami elist hoǵ | Minden aggÿon Nekeunkis kel adnonk[6] az ert | ezt zerezd Megh. es keuld oda. A kj oda wÿzj | wegen ot lewelet es Menedeket az Ban vram[7] | emberj tul waǵ porkolabÿa tul hoǵ Be atta. | Jsten Tarchon Jo eghessegbe dat*um* Jn dombro | die .11. Maÿ .1.5.3.9

Franciscus de
Batthÿan, *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pince*r*nar*um* Regaliu*m* Mag*ist*ro | Ger*m*ano Meo char*iss*imo.

Jegyzetek:
[1]Ettől a szótól az *ebren* / *leǵenek*-ig közölte Ődöngő Ábel.
[2]Velika, Körös megye, Dombrótól délkeletre (ma Velika Kraljeva, Jugoszlávia).
[3]Cázma, Körös megye, Dombró és Velika között (ma Čazma, Jugoszlávia).
[4]Valószínűleg a Lónyába (ma Lonja) ömlő Pakra és Ilova folyókról van szó, a folyók összefolyásához közel lévő Velika vára még a múlt században is szigeten feküdt (Csánki, Körös 36).
[5]Lobor, Varasd megye, Varasdtól délnyugatra (ma Lobor, Jugoszlávia).
[6]A horvát–szlavón rendek dombrói gyűlése jobbágytelkenként negyed köböl gabona és negyed köböl búzaliszt begyűjtését ajánlotta meg a hadsereg és a várak ellátására (MOE. 2: 188–9, 273).
[7]Keglevich Péter horvátországi eredetű család tagja, 1521–1526-ig Jajca kapitánya, Mohács után I. Ferdinánd híve, 1538–1541 között horvát–dalmát–szlavón bán Nádasdy Tamással együtt (Budai 2: 283–5; Nagy 6: 154–5). 1542-ben az országgyűlés fő- és jószágvesztésre ítéli, mert örökös nélkül elhalt veje, Ernuszt Gáspár javait elfoglalta (MOE. 2: 417). Mivel a birtokokat ez után sem adta át, a király Zrínyi Miklóssal megostromoltatta 1546-ban Csáktornyán, s 1548-ig fogságban tartotta (MHHD. 2: 167–81, 217–9). 1554–55 fordulóján halt meg (MHHD. 40: CCXX).

182.

Garignica, 1539. május 14.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Válaszol a levelére Mihály pap, Kristóf feleségének ruhája és a terményadó ügye felől. Utasítja bizonyos peres ügyek intézésére, s az utazásával kapcsolatos teendőkről ír.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3510.
- 30 × 45 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes viaszpecséttel (l. **69.**). Két fólió.
- —
- Takáts, Asszonyok 40. részleteket, modern helyesírással.

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek, Jo ewchem keet | leweledet hozak Jde kit Megh ertettem. Jrz a Mÿhal pap | feleul. enis akarom hoǵ tecczik teneked. Mert Jo ember | Jambor. Megh[1] erdemlene[2] ha Nagÿob Job vrassagot | adnank neki. Jrz touabba felesseghed[3] Rwhatthÿa | feleul a Granat feleul, azt en Nem tudom

kÿnek | zantha felesseghem[4]. talam Annak kÿnek Jghen Naǧ | zeukseghe wagion Most reÿa, Mas az Jngen sem | hoztaak el Meeg ha Jgaz Masnak zantha, gongÿat | wisselem Mikor oda fel Megek hoǧ a tÿedis | Megh legen, ha azt Masnak hatta leÿend angÿod.

Jrz towabba a Gabna feleul kit az orzagh zerzet.[5] hoǵ | Nem Jwtteel a Gelekezesbe wǵ zerzetted wolna | Jobban, Mas zer Jwÿ Be es elib Megh erched | e fele dolgot wǵ Jrÿ ennekem ez ellÿen dologh rol. | de ha ezt Megh akarod ertenj ez Jǵ wagion, hoǵ az | orzagh az ado Mellÿ zerze a Gabnatis a weegh | hazagba, wǵ esseek ez rank, kit Jozagod tul kel adnj. | En Naǵ Baratsagh feÿbe tetetÿm keglÿewich wrammal[6] | hoǵ oda witessem loborba e Gabnat onnan oztan ew | a zawan witetj Welÿkere Mert ha oda Nem vitte | wolna. zinthe Jde kristalocrza kellet wolna az te | zeghÿn Nepednek Azt[7] hoznj az ert Nem ew warat | seghit ewel, hanem a weegh hazakaţ, az ert witesd | oda hoǵ wetek Ne legen Benne, Toŭabba | a homzkiak dolga rol walo terwÿn latas | ezten cheterteken[8], lezen ot Remetÿnchen[9] azert ||

hadmegh was Ghergelnek hoǵ keez legen Minden Bizonsaggal | akorra Mikeppen lewt Mÿkor agÿon werteek az en Jobagiomat

az woÿkowich[10] dolgaÿs akkor lattatik Megh ot lezen | Mind Mester[11] Mind a teŭbbj. Tahi ferencz[12]. Alapi | Janosis[13] ot lezen, az ert Jrdmegh a woÿkowichnak | hoǵ kez legen Mert ha keez Nem lezen. Bizon Megh | dulatom az en Jobbagim kara ert, tÿes Jo lassatok | hozza hoǵ kezzek[14] legetek a dologh hoz.

Az en Jwuetelem feleul oda ezt Jrhatom hoǵ ez Jwuendew | zerdara[15] ot akarok lennem ha Jsten eghesseghemet | Aggÿa. Touabba e Jwendew zombatra estwere | keulǵ Dombrora harom zekeret. kettew legen a zeghin | Nepÿ. harmadik az en zekerem. ki welem Jwt ot | warÿanak, en[16] Inneń keuldek walami zeghin | Germekeket kiket fel wiznek. azoknak gongÿat | wissel Migh en fel Jwek, en fellÿeb vitetem | oztan, ha az Nap Megh Nem Jwnenek Jnnen | Mind azon altal wartasd ot addigh. Migh el Jwnek

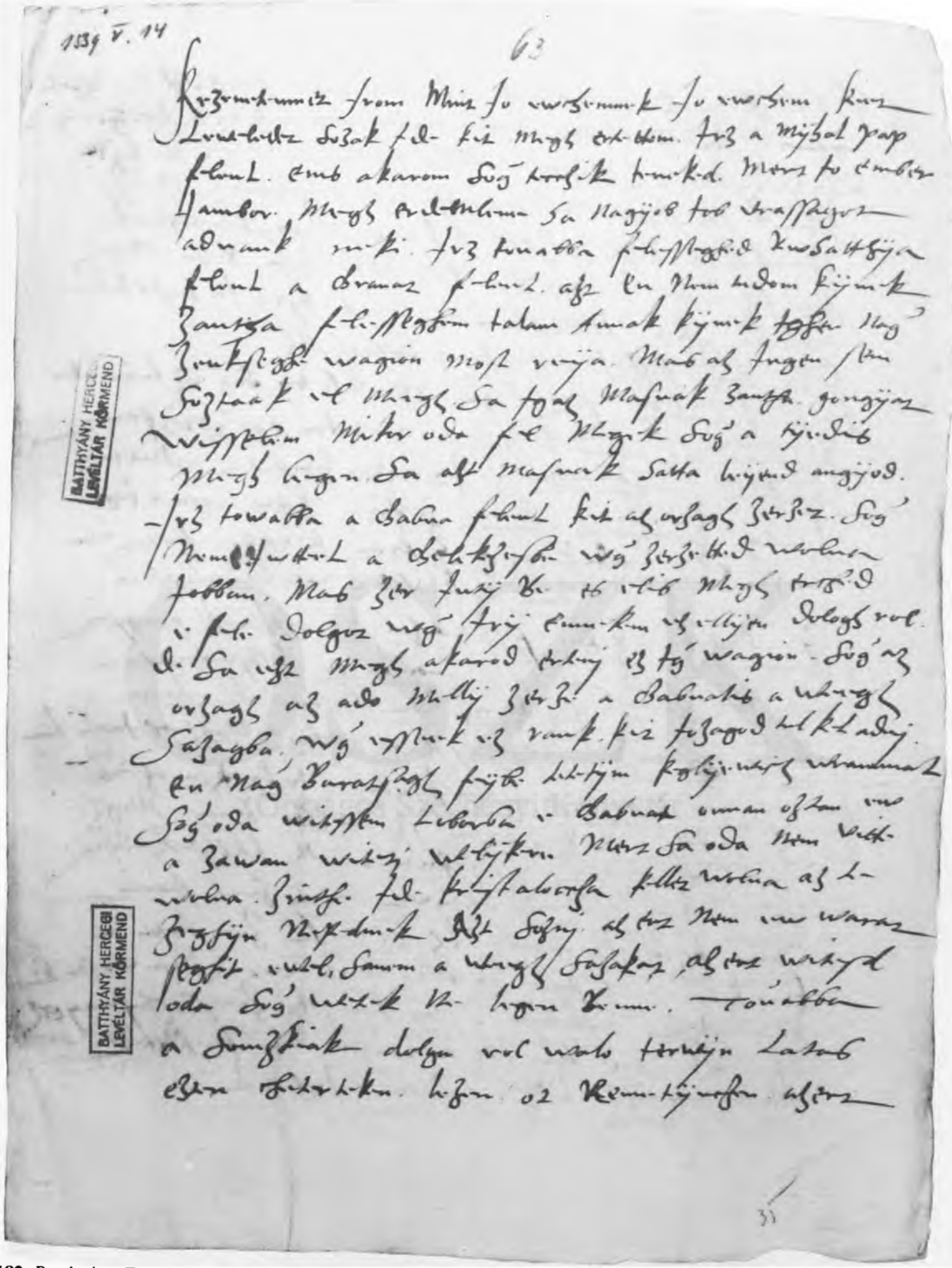
Jm walamí Marhatis wiznek oda e zekereken[17], aztis | el tetesd. eǵ pinz arra se wezzen Benne Migh | en fel Megek[18] sohowa el Ne titkozlÿak addigh. | hanem legen Mind eggÿwt. wÿ hırt semmit | Nem Jrhatok hanem ez el Mult zombaton[19] a | terekek[20] welÿkere Jtettek wolt ewt ezeren woltak. | ot wittek walami Rabot kewesset, zinthe chasmaÿgh | akartak kÿ[21] Jtnj. de a wizen Nem Jwhettek | Most egebet e Nel Nem Jrhatok || Jsten Tarchon Jo eghessegbe. Dat*um* Jn Castello n*ost*ro | Garÿgnicha dıe 14 Maÿ 1.5.3.9

Franciscus de | Batthÿan. *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pincern*arum* Regali*um* Mag*ist*ro *etc* | Germano Meo char*issi*mo

Jegyzetek:

[1]Ettől a szótól a *neki*-ig közölte TAKÁTS némi átalakítással.
[2]Az *m* betű javítva van.
[3]Svetkovics Erzsébet.
[4]Svetkovics Katalin.
[5]L. az előző levelet.
[6]Keglevich Péter bán.
[7]Az *A* betű *z*-ből javítva.
[8]Május 15.
[9]A szókezdő *R* javítva. — Remetinc, Varasd megye, Varasdtól délre (ma Remetinec, Jugoszlávia).
[10]A szlavóniai Voikffy (Vojkovich) család (NAGY 12: 262–3; SIEBMACHER, Horvát 200–1) valamelyik tagja.
[11]Raweni Mihály báni ítélőmester.
[12]Tahy Ferenc (1516–1573) Tahy János fia, Zrínyi Miklós sógora. 1535-től Pozsega megye ispánja, 1550-től Szigetvár kapitánya, 1553-tól főlovászmester és a dunai részek főkapitánya (NAGY 11: 6–7; TAHY, Tahyak 71–93).
[13]Alapy János († 1567) Fejér megyéből származó, Körösben birtokos (nagykemleki) család tagja, Zrínyi Miklós sógora, a Batthyányak rokona. Kiváló katona, több csatában győzött a törökök ellen (BUDAI 1: 4; NAGY 1: 16; TAKÁTS, Eml. 245–51). 1539-ben török fogságba esett, melyből a tótországi rendek segítségével szabadult (MOE. 2: 189, 275).
[14]A *zz* betűk *ss*-ről javítva.
[15]Május 21.
[16]E szótól a *Jwek*-ig közölte TAKÁTS.
[17]A *k* betű javítva.
[18]A szó után egy be nem fejezett *h* betű kitörölve.
[19]Május 10.
[20]A *t* javított.
[21]Az *ÿ v*-ből javítva.

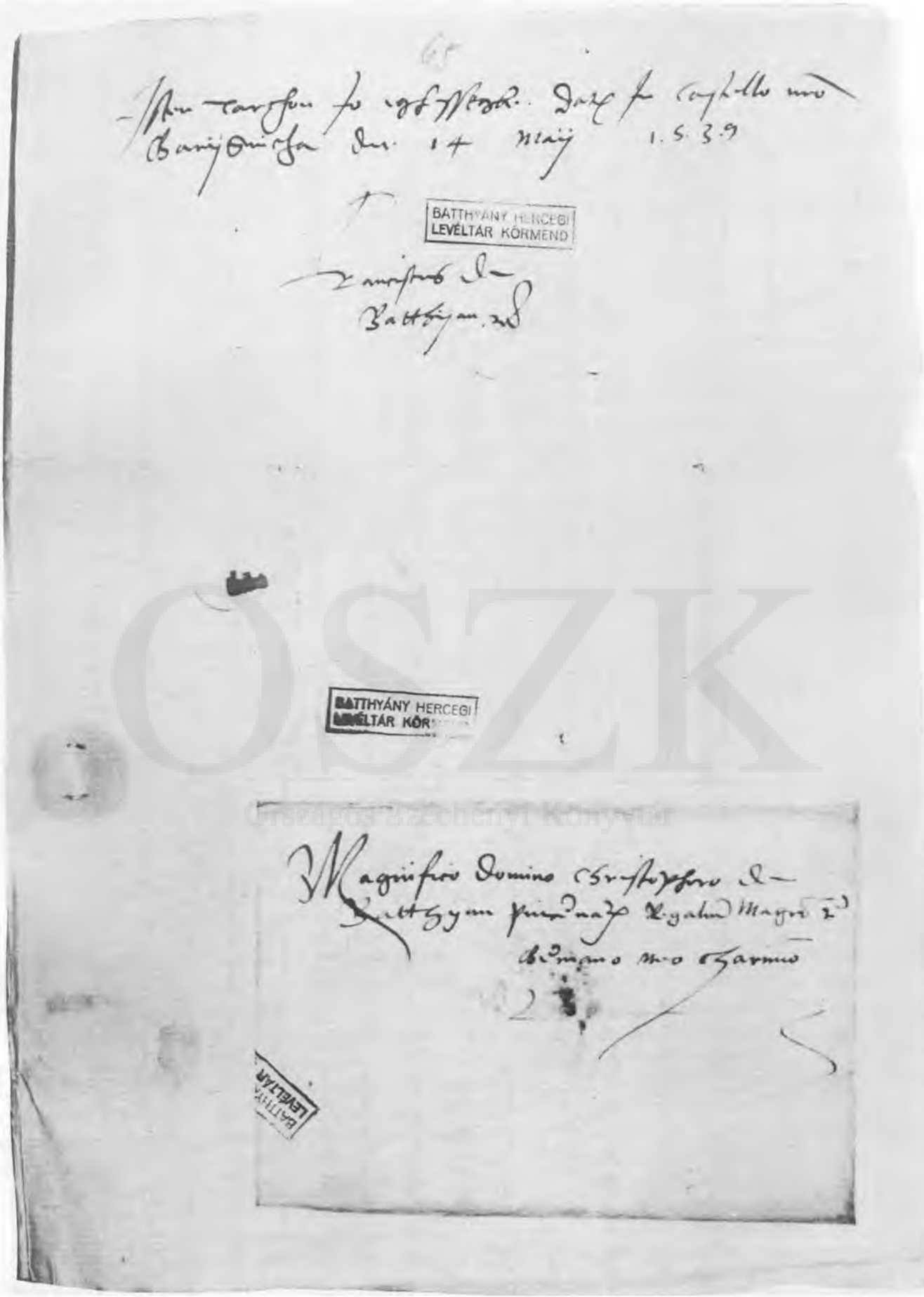

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

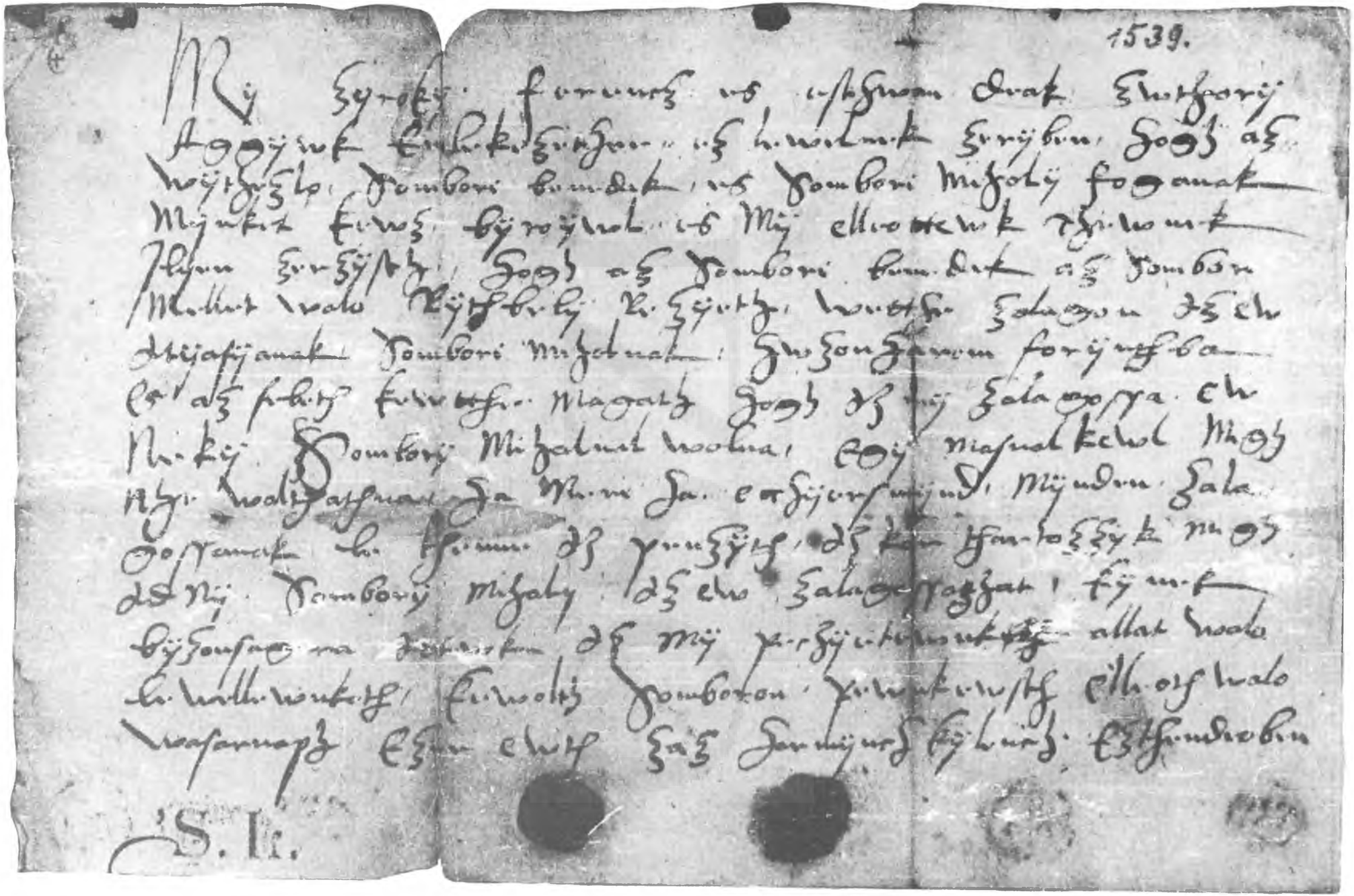
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

182. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Garignica, 1539. május 14.) 1r

182. 1v

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

182. 2rv

183. Sombory Benedek és Mihály záloglevele (Zsombor, 1539. május 18.) Ir

183.

Zsombor, 1539. május 18.
SOMBORY BENEDEK ÉS MIHÁLY ZÁLOGLEVELE

Sombory Benedek újabb birtokrészt ad zálogba Mihálynak, és kötelezi magát, hogy minden zálogát együtt váltja vissza.

- AIAC A Sombory család magyarnagyzsombori levéltára. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, 6929. tekercs, 13. cím, no. 4.
- (Negyedívnyi papíron két töredezett, zöld viaszpecséttel.)
- Vö. **173.**
- Szabó T.: MNy. 40 [1944]: 137.

Mÿ zÿrokÿ ferencz, es esthwan, deak, zwthorÿ | Aggÿwk Emlekezethre,, ez lewelnek zerÿben, hogh az,, | wÿthezlǫ, Sombori benedek, es Sombori Mïhalÿ foganak | Mÿnket kewz, bÿroÿwl, es Mÿ elleottewk Thewnek | Jlÿen zerzÿsth, hogh az Sombori benedek az Sombor | Mellet walo Rÿthbelÿ RezÿethRezÿeth, wetthe zalagon az ew | atÿafÿanak, Sombori Mihalnak: hwzonharom forÿnthba | Es, az feleth kewtthe Magath hogh az mÿ zalagossa. ew | Nekÿ Somborÿ[1] Mihalnal wolna, Egÿ masnalkewl Megh | Nhe walthathna, ha Nem ha. echÿersmÿnd[2], Mÿnden zala=|gossanak le thenne az penzÿth, az kor thartozzÿk megh | adNÿ. Somborÿ Mihaly az ew zalagossaghat, kÿnek | bÿzonsagara attwk az Mÿ pechÿetewnk[3] allat walo | lewellewnketh, kewolth Somboron, pewnkewsth Elleoth walo wasarnaph Ezer ewth zaz harmÿnch kÿlench. Ezthendeoben

Jegyzetek:
[1]Az *S* betű *z*-ről van javítva.
[2]A *c* tintafoltos.
[3]A szó végéről *eth* kihúzva.

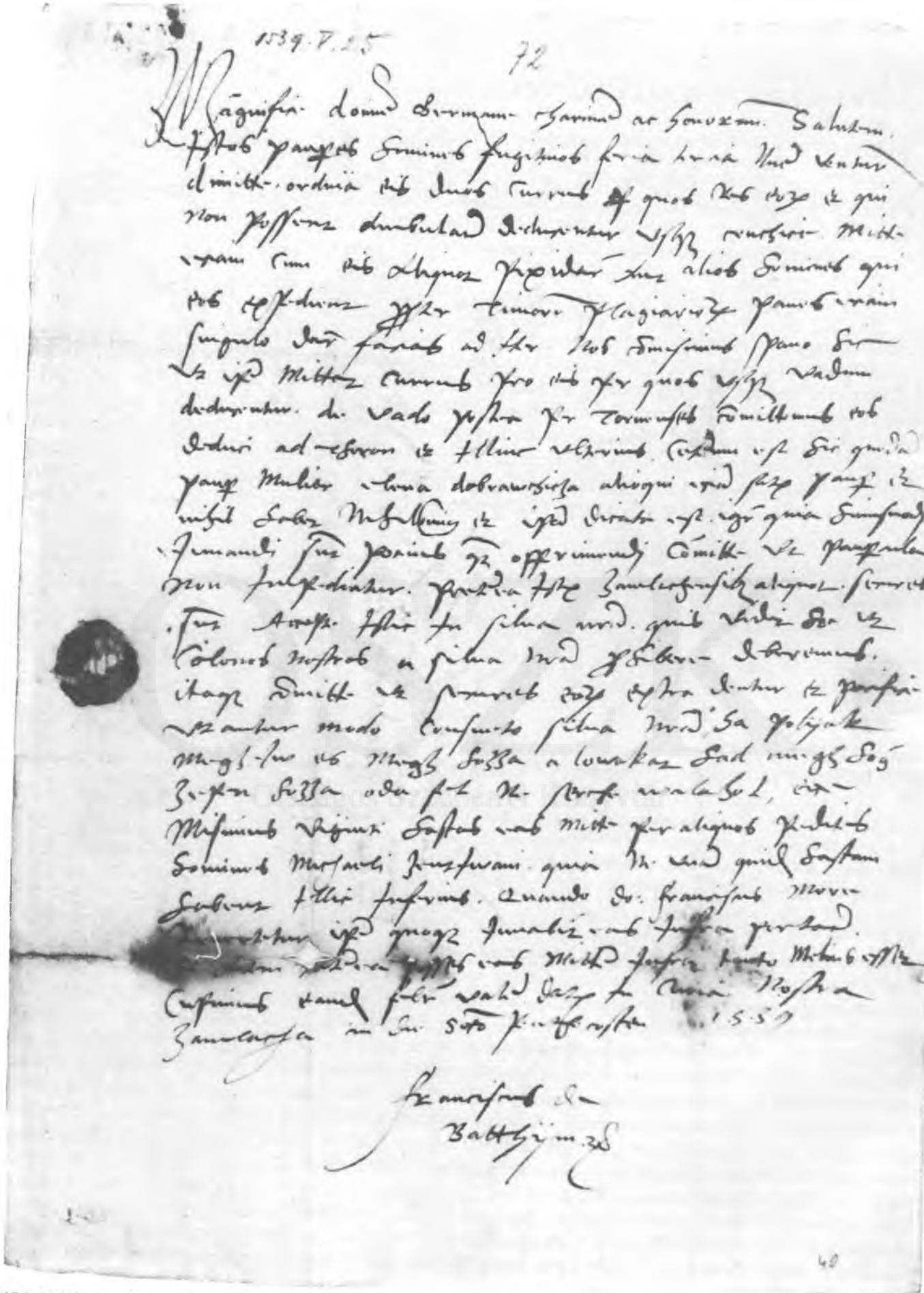
184.

Zamlaka, 1539. május 25.
BATTHYÁNY FERENC BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3513.
- 21 × 30 cm-es, foltos papíron, vörös viaszpecsét töredékével. Egy fólió.
- A latin levélben Batthyány a menekülő népek dolgában, Dubraviczkyné Ilona asszony adóztatása felől és a zamlakai jobbágyokról intézkedik.
- —

Magnifice domi*ne* Germane char*iss*ime ac honoran*de*. Salutem, | Jstos paup*er*es homines fugitiuos feria tercia Nu*nc*[1] ventur*a* | dimitte, ordina eis duos Currus p*er* quos Res eor*um* et qui | Non possent ambular*e* deducentur vsq*ue* cenchice[2]. Mitte | eciam Cum eis aliquot pixidar*iorum* aut alios homines qui | eos expedient pr*o*pter Timore*m* plagiarior*um* panes eciam | singulo dar*i* facias ad Jter Nos com*m*isimus spano hic | vt ips*e* Mittat Currus pro eis per quos vsq*ue* vadum | deducentur. de vado postea per Tornenses[3] com*m*ittemus eos | deduci ad Thoron et Jllinc vlterius, Ceterum est hic queda*m* | paup*er* Mulier elena dobrawchicza[4] alioqui ecia*m* sat*is* paup*er* et | nihil habet Nihilomi*nus* et ips*a* dicata est. ig*itur* quia huiusmodj | Juuandi su*nt* pocius q*uam* opprimendj Com*m*itte vt paup*er*cula | Non Jmpediatur. pretere*a* Jst*is* zamlachensib*us* aliquot. secures | su*nt* Accepte Jstic Jn silua no*st*ra. quis vidit hoc vt | Colonos Nostros a silua No*st*ra pr*o*hibere deberemus. | itaq*ue* co*m*mitte vt secures eor*um* extra dentur et pacifice | vtantur modo Consueto silua No*st*ra, ha polÿak | Megh Jw es Megh hozza a lowakat had megh hoǵ | zepen hozza oda fel Ne serche walahol, erte | Misimus viginti hastas eas Mitte per aliquos Pedites | homines Michaelj zentJwani. quia Ne vna*m* quid*em* hastam | habent Jllic Jnferius. Quando do*minus*: franciscus More | Reuertetur ips*e* quoq*ue* Juuabit eas Jnfra portar*e*. | si autem [...]terea[5] posses eas Mitter*e* Jnfra tanto Melius esset | Cupimus Eand*em* feli*citer* valer*e*. dat*um* Jn Curia Nostra | zamlacha in die S*an*cto penthecosten 1.5.3.9

Franciscus de
Batthÿan. *etc*

184. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Zamlaka, 1539. május 25.) 1r

184. 1v

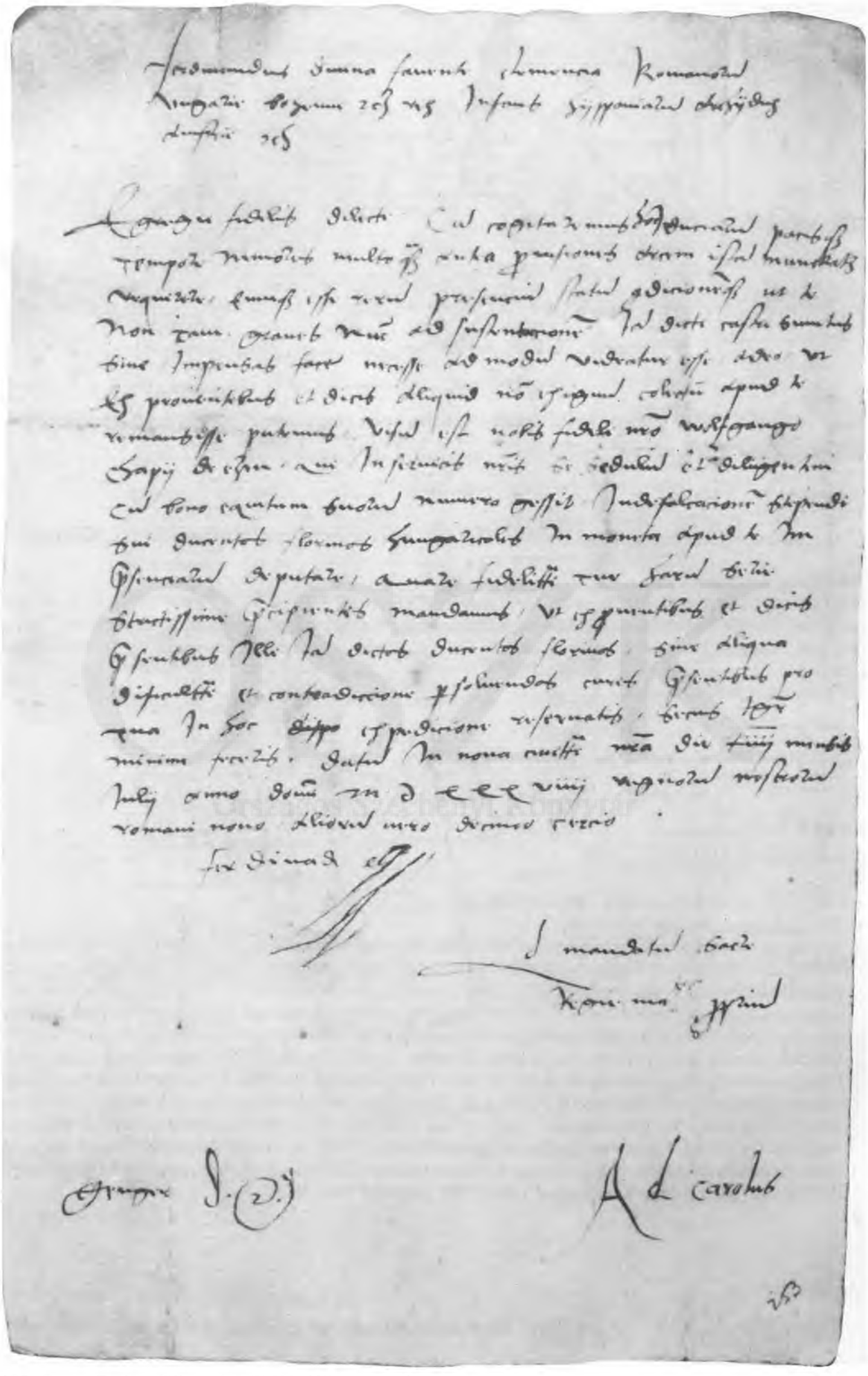
Címzés:
Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro *etc* Germano | N*ost*ro char*iss*imo ac honoran*do*.

Jegyzetek:
[1]Május 27.
[2]Talán a *Pezeeth* (Zágráb megye, ma Psarjevo, Zágrábtól északkeletre) környéki *Cherchichi*-vel (ZsigmOkl. 2: 510) azonos.
[3]Csáktornya.
[4]Dubraviczky Jánosné Kovári Ilona. A Hont megyéből származó és feleségként Horvátországba került asszony 1529-től szerepel oklevelekben (NAGY 6: 424) mint Dubraviczky János felesége. Levelünk szerint 1539-ben özvegy, de 1546-ban már Apponyi Benedek felesége (NAGY 3: 408). 1549-ben ismét özvegy (ApponyiOkl. 2: 80), s 1554-ben találkozunk utoljára a nevével (T. 27 [1909]: 170).
[5]A hajtáson lyukas a papír.

185.

[1539. július 14. után]
CSAPY FARKAS FÖLJEGYZÉSE

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 215. no. 283.
- 21 × 32,5 cm-es papíron. Egy fólió.
- A magyar följegyzés egy latin nyelvű levélmásolat hátoldalán olvasható. Az eredeti I. Ferdinándnak Büdy Mihályhoz 1539. július 14-én intézett levele, melyben utasítja a munkácsi várnagyot, hogy a Csapy Farkasnak járó kétszáz forintot a vár jövedelméből haladéktalanul és ellentmondás nélkül fizesse meg. A másolaton pecsét nincs, csak kézjeggyel hitelesítették, s a jegyző (*genger d. v.* [?]), aki a szöveget és a Büdy Mihálynak szóló címzést másolta, a hátoldalra, a címzés alá írta: „paria l*itte*rarum regie ma*iestatis*". A másolat feltehetőleg Csapy Farkas számára készült, aki ennek felhasználásával igyekezett a pénzéhez jutni – erre lehet következtetni saját kezű följegyzéséből. A magyar szöveg kétségkívül Csapy Farkas kézírása, írásképe és betűformái azonosak Csapynak más leveleiben található írásával (OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 215. no. 324, 326). A magyar nyelvű följegyzést – tartalma alapján – nem sokkal a másolat elkészülte után írhatta a levélre, ám a másolat megírásának pontos idejét nem tudjuk. Nagyon valószínű, hogy az eredeti királyi levél kelte után, néhány hónapon belül kért másolatot Csapy, hogy az utasítás ellenére feltehetően továbbra sem fizető Büdy ellen eljárást indíthasson, így a följegyzés valószínű kelte: 1539. július 14. után lehet.
- —

185. Csapy Farkas följegyzése ([1539. július 14. után]) 1v

[...] Visu*m* est nobis fideli no*st*ro wolfgango | Chapÿ de ezen, qui In seruicis no*st*ris se sedulu*m* et diligentem | Cu*m* bono equitum suoru*m* numero gessit, Jnde falcacione*m* stependi | sui ducentos florinos hungaricales Jn moneta apud te Jm | p*re*senciaru*m* deputare, Quare fidelit*a*ti Tue haru*m* serie | strictissime p*re*cipientes mandamus, vt ex p*ro*uentibus et dicis | p*re*sentibus Jlli Ja*m* dictos ducentos florinos, sine aliqua | dificult*a*te et contradiccione p*er*soluendos cures, p*re*sentibus pro | Tua Jn hoc[1] expedicione reseruatis, secus Jg*itur* | minime feceris. datu*m* Jn noua ciuit*a*te[2] no*st*ra die xiiij mensis | Julij anno dom*in*i m. d xxx viiij regnoru*m* nostru*m* | romani nono, alioru*m* uero decimo Tercio

Ferdina*nd*u*s etc*

ad mandatu*m* sacre | Regie
ma*iestatis* p*ro*priu*m*

genger d. v.

Ad*amus* Carolus[3]

Címzés:

Egregio Mickaelÿ bÿdÿ[4] Castellano | Castrÿ munckatz fidelÿ nob*is* dilecto

Hátoldali följegyzések:

paria l*itte*raru*m* regie ma*iestatis*
zereztesek[5] eg hivatal ezbel ez kirali | levelenek masabol bidi mihali ellen

Jegyzetek:

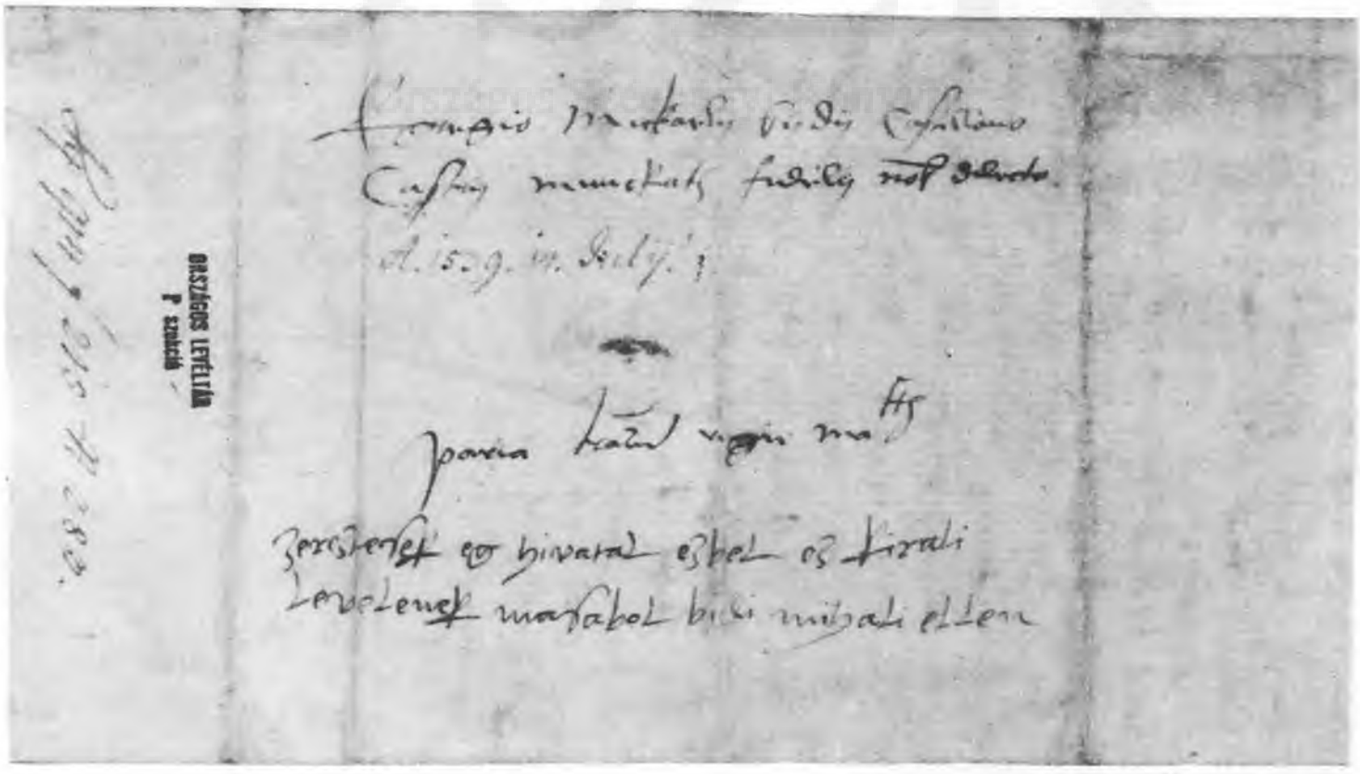
[1]Utána kihúzva *dispo.*

[2]Bécsújhely.

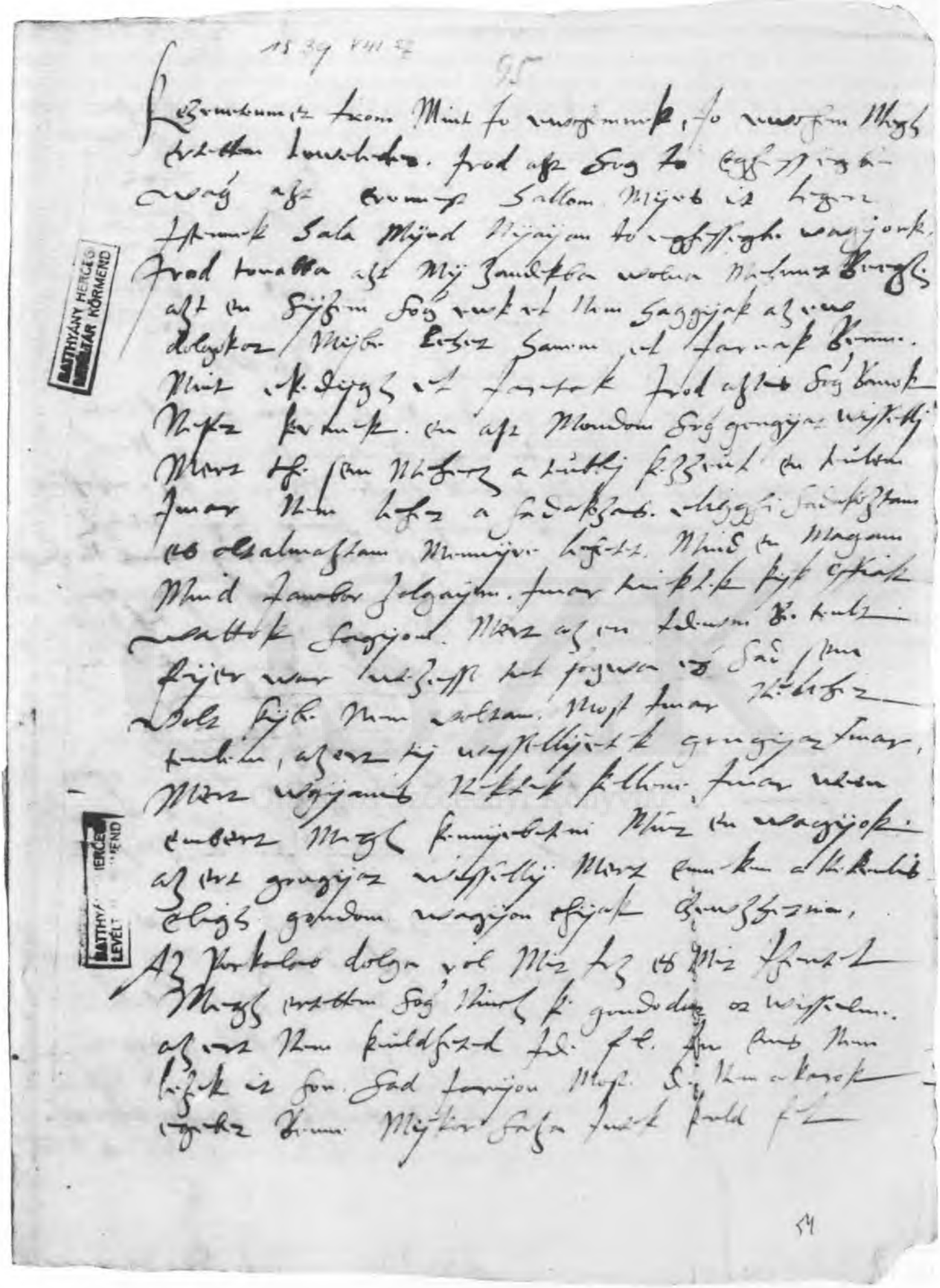
[3]Adamus Carolus horvátországi, zenggi származású tanácsos és királyi titkár. 1536–1546 között gyakran szerepel oklevelekben (ETE. 3: 118, 565; 4: 515, 597).

[4]Büdy Mihály († 1546) Abaúj megyei család tagja (Nagy 2: 279–81; Csoma, Abauj-Torna 131–3). Mohács után Mária királyné rábízza Munkács várát (Nagy 2: 181), 1530-ban I. Jánostól is megkapja a hivatalt, előbb mint udvarbíró, 1536-tól mint várnagy (Lehoczky, Bereg 3: 535). 1539-től haláláig beregi ispán (Lehoczky, Bereg 1: 354).

[5]E szótól Csapy Farkas kézírása.

185. 1r

186. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1539. augusztus 27.) 1r

186. 1v

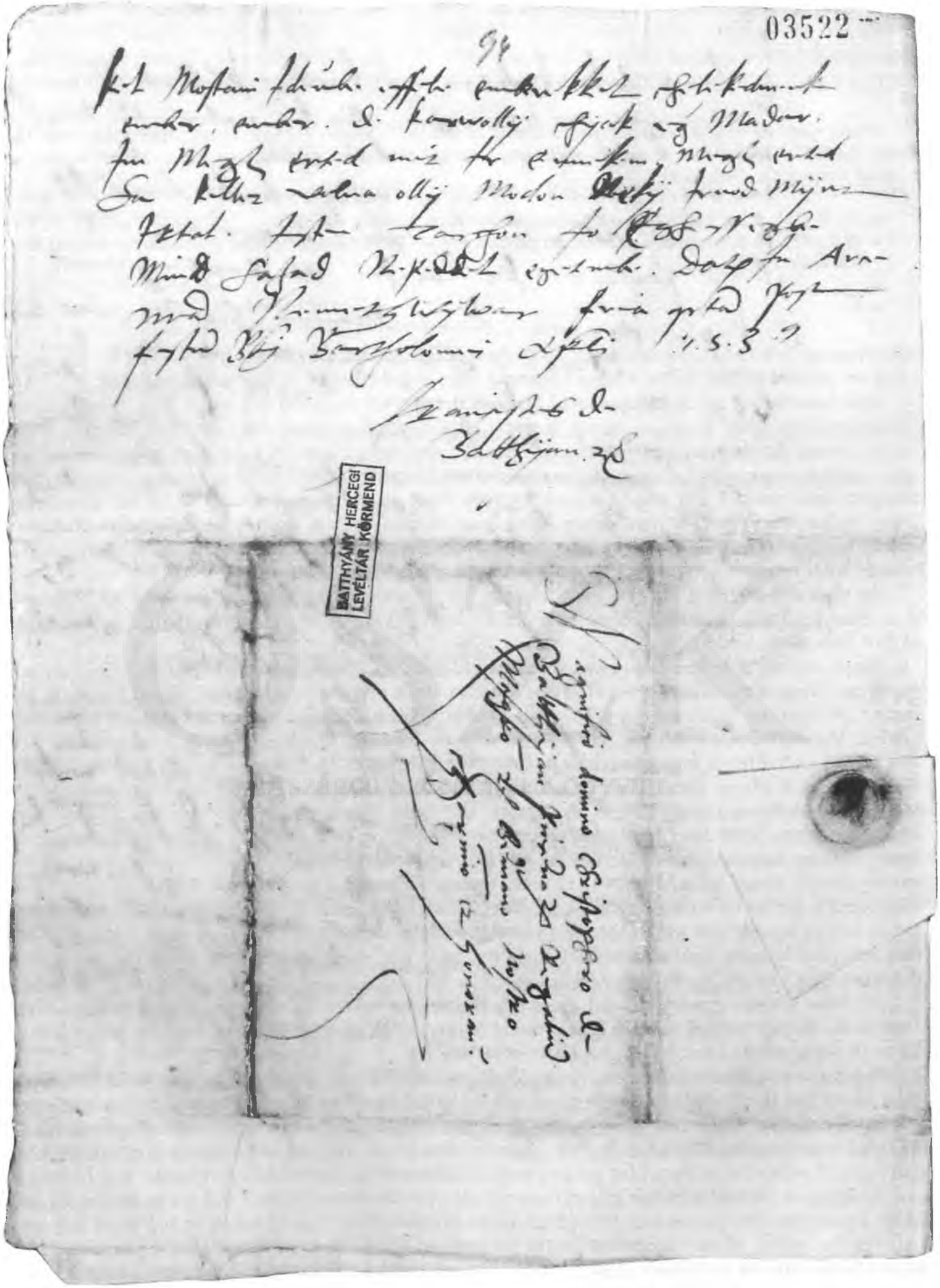
BÁTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

97

Jn Famob dolgunk fogam vgy levelez küld oda Nekje
ha valami valasz lesz. Mijkor vhazissa Mgh
fogy küld Mgh vmenkem ossam. a fogy
levelez Mijkor Mgh gjogjunak küld fel-
fel. a dolgjuka ot legyen. S. vgy legyek
Mind posztjok fel vessi ide tartany

A kupa dolgarol Nem Mondom Sos Nem adak le
valamiz Edwerd a Sarmisagbol. de Most Nem
lehez Mert a fogy vsser Kenjek sorimhez fel
Mgh szerzi ki fel fizessem. a Mikulab Zsuz
Mijkal napjara vesz vsser sorimbol fel fizessem
valasol legyen Zsuz. alias Szegyd Sos Most Mint
Mis adnom. S. felmerl vagy pinkl szerzek
vagy Marfa, az Parlba a Sarmisagbol. Mgh
szegjon Sos vsser legyen. Mijkat fedmgh Sar
gjra vele a kupa Mint Most Posztra vele
Mellett. Nem tudom Sar gjra vele

Tovabba vgy Napokba Mijkor vegyen szemesz ala
kuldettem vrala. olah vejd fia vgy levelez ki fog
Mgh kuldettem. kit panaszlodik Mjnez fertal mesh
fijodalabol dologh vn nalam ah Sog it ast fizessek
ki Nem fael Level. vsser dolgodiz Sad Sarva
ide gondol Mgh Level ah Idvz ottjul vgy kerve
Mesz Lakol Mjnemi Idvz alegjenk. vsser
emberek Mesh Modon kej Mesh Sor. Lakol
Sog szegyed kesse vagyon vasser. Sos fedigl
felni Level, tudod Sos Nem Zsuzsi Segedet
Legjen Sarva tova kermeallja adfogba. ah Sor
gondolunk Mind ah Idvz Mesh ah emberek. Mint

186. 2v

186.

Németújvár, 1539. augusztus 27.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Ő már nem vesz részt a hadakozásban, viseljenek rá gondot a fiatalok. Hampo Gáspár menyegzőjére nem tud menni. Rábízza többi birtokát is, gazdálkodjék vele. Nem tud most pénzt küldeni, mert sok a kiadása. Kristóf ne zaklassa szomszédját, Oláh Videt.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3522.
- 29,5 × 43,5 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott felzetes, gyűrűs zárópecséttel (l. **69.**). Két fólió.
- —
- —

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek, Jo ewchem Megh | ertettem leweledet. Jrod azt hog Jo eghessegbe | waǵ azt eremest hallom, Mÿes it legen | Jstennek hala Mÿnd Nÿaÿan Jo eghessegbe wagÿonk,

Jrod touabba azt Mÿ zandekba wolna Mehmet Beegh. | azt en hÿzem hoǵ ewkel Nem haggÿak az ew | dolgokot Mÿbe lehet[1] hanem el Jarnak Benne. | Mint ekedÿgh el Jartak, Jrod aztis hoǵ Banok[2] | Nepet kernek. en azt Mondom hoǵ gongÿat wissellj | Mert the sem Mehecz a teŭbbj kezzeŭl, en teŭlem | Jmar Nem lehet a hadakozas. eligghi hadakoztam | es oltalmaztam Mennÿre lehetet, Mind en Magam | Mind Jambor zolgaÿm. Jmar tinektek kÿk effiak | wattok hagÿom. Mert az en Jdewm Be teult. | feÿer war wezesse tul fogwa[3] eǵ had sem | volt kÿbe Nem voltam, Most Jmar Nē lehet | teulem, az ert tÿ wissellÿetek gongÿat Jmar, | Mert wgÿanis Nektek kellene Jmar ween | embert Megh kennÿebiteni Mint en wagÿok. | az ert gongÿat wissellÿ Mert ennekem a Nekeulis[4] | eligh gondom wagÿon chÿak Gewzhetnim,

Az porkolab dolga rol Mit[5] Jrz es Mit Jzentel | Megh ertettem hoǵ Ninch ki gondodat[5] ot wisselne. | az ert Nem keŭldheted Jde fel. Jm[5] enis Nem | lezek it hon, had Jarÿon Most. de Nem akarok | egebet Benne Mÿkor haza Jwek, keuld fel ||

Megh akarom latni kezettek terwÿn zerint ha ez lezen | Bÿnews. ennek sem enghedem. Jghen chÿoda es eztelen | Jrassod teuled az, hol azt Jrod hoǵ kennÿen Megh | Nÿomorithatlak ewel, en azt hÿzem. hoǵ ot semmÿ | Nÿomoritas Ninch hol ember Jgazat es terwÿnt | kÿwan tenekedis ezt kellene kewannod az ert Nem | tudom Mÿ weghre Jrtad[6] azt, en Jgaz Nal egebet Nem | kewanok, kit Megh akarok latni kezettek,

Jrz rwhazatod feleul, ennekem Ninch honnan zerit tennem | en Magamnakis Jm egh Rwham Nal teub Ninch | ebbeis el Merek kÿrall[7] eleibe Mennem, kÿ rwhasson | akar Jarnÿ. annak lennÿ kel honnan legen Megh | es walamÿenek lennÿ kellene, es keresnÿ. enis Neha | rwhasson Jartam. de zolgaltam es Jghen forgottam | erthe, Most Jmar Nem lehet. az ert tewrnem kel, | az ert the effÿw waǵ forgoggÿal, ennekemis Jmar | teteuled kellene warnom, Mert ennekem Nÿnch. | Jrodazt hoǵ hampo vram[8] Menÿeghzewre hÿt, | semmÿ ellenem Benne. ha el Mÿgh. waǵ ha ezer | forintara aÿandokot keuldez Nekÿ chÿak legen | Mÿ Bol. enghemetis el hÿt. de en Most | az zalonok dolgat eǵ Tanch kedwe ert el Nem | hagÿ[o]m[5], Azt hÿtted annak eleutte hoǵ | a Jozagh[5] Bol wgÿan Mertÿk a pinzt. Most Jmar | latod Mint[5] Merik es Mÿnt Merhetik. | Am teŭb Jozagotis kezedbe Bochatom. wissel gongÿat | Mert e[n][5] Nem wisselhetem. Megh hagÿom a tizt | tartoknak. hoǵ kezedbe Bochassaak Mÿkor akarod | e kedigh eligh gongÿat wisseltem, wisseld teis[9] Jmar ||

Jm Janos deknak Jrtam eǵ lewelet keŭld oda Nekÿe | ha walami walazt tezen. Mÿkor wratissa Megh | teer keuld Megh ennekem oztan, a keet | tereket Mÿkor Megh gÿogÿulnak keuld Jde | fel, a dobrÿcza ot legen. de wǵ eriztesd | Mint foglÿot kel erizni es tartanj

A kupa arraba Nem Mondom hog Nem adatok | walamit Jdewel a harmiczadossal, de Most Nem | lehet Mert a keet ezer Renÿes forintot kel[10] | Megh zerzeni kit kel fÿzetnem. a Nekeulis zent | Mÿhal Napÿara[11] ewt ezer forintot kel fÿzetnem | walahol tezem zerit. azert higged hog[12] Most Ninch | Mit adnom. de Jdewel waǵ pinzt zerezhet | waǵ Marhat ot potolba a harmiczados. Megh | hagÿom hoǵ erthe legen, chÿak Jrd megh haǹ | gÿra[13] wolt a kwpa Mert Mas poharis wolt | Mellette. Nem Tudom haǹ gÿra wolt,

Touabba ez Napokba Mÿkor czigan ferenczet ala | keuldettem wala. olah vÿd Jra eg lewelet kit Jm | Megh keuldettem kibe panazkodik Mÿnt Jrtal nekÿ | chÿodalatos dologh en nalam az hoǵ te azt fenÿegecz | ki Nem feel teuled, effele dolgodat had hatra | es gondold Megh Jnkab az Jdeŭt Mÿnt[5] eǵ karwolt | Mert latod Mÿnemi Jdeŭbe wagÿonk[5], effele | embernek Mas Modon Jrÿ [M]as[5] zor. latod | hoǵ Jozagod kezeut wagion arth[...]t[5], hoǵ kedigh | felne teuled, tudod hoǵ Nem zomz[...]d[5] sagodba | vagÿon hanem Towa korontallÿ[14] o[...]zagba[5]. az ert | gondoldmegh Mind az Jdeŭt, Mind a[z][5] embert. Mint || kel[15] Mostani

Jdeŭbe effele emberekkel chelekednenk | ember, ember. de karwollÿ chÿak eǵ Madar, | Jm Megh erted mit Jr ennekem. Megh erted | ha kellet volna ollÿ Modon Nekÿ[16] Jrnod Mÿnt | Jrtal. Jsten Tarchon Jo Eghessegbe[17] | Mind[18] hazad Nepeddel egetembe. Dat*um* Jn Arce | *nost*ra Nemeth Wÿwar feria q*ua*rta post | festu*m* Be*a*tj Bartholomei ap*osto*li .1.5.3.9

Franciscus de | Batthÿan. *etc*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pince*r*nar*um* Regaliu*m* | Mag*ist*ro *etc* Ger*m*ano Nostro | char*iss*imo et honoran*do*.

Jegyzetek:
[1]Az *l* betű javítva van.
[2]Nádasdy Tamás és Keglevich Péter.
[3]Nándorfehérvár 1521. augusztus 29-i elestére utal.
[4]A *k* betű *l*-ből javítva.
[5]A szóban a hajtásán lyukas a papír.
[6]Az *r* utólag betoldva a szó fölé.
[7]I. Ferdinánd.
[8]Hampo (Ernuszt) Gáspár Zala megyében birtokos család (Csánki 3: 146) tagja. Apja, Ernuszt Ferenc királyi udvarnok Mohácsnál esett el. Gáspár Keglevich Péter bán leányát, Annát vette feleségül, de rövidesen (1540-ben: Nagy 4: 75. vagy 1541-ben Budai 2: 105) meghalt, s vele halt ki a család is. Így kerülhetett Csáktornya Keglevich, majd a Zrínyiek birtokába.
[9]Az *s* betű javítva van.
[10]A szó utólag, kissé megemelve van a sor végére betoldva.
[11]Szeptember 29.
[12]A *h* betű *N*-ből javítva.
[13]*Gíra* '(=márka) az arany és az ezüst súlymértéke, 206–245 g között mozgott'.
[14]Karintia.
[15]A *k* betű szára többszöri áthúzással van megerősítve.
[16]Az *N* javítva.
[17]Az *E* betű *f*-ről javítva.
[18]A *d* javítva.

187.

Károly, 1539. október 19.
KÁROLYI LŐRINC MENEDÉKLEVELE KÁROLYI ZSIGMONDNAK

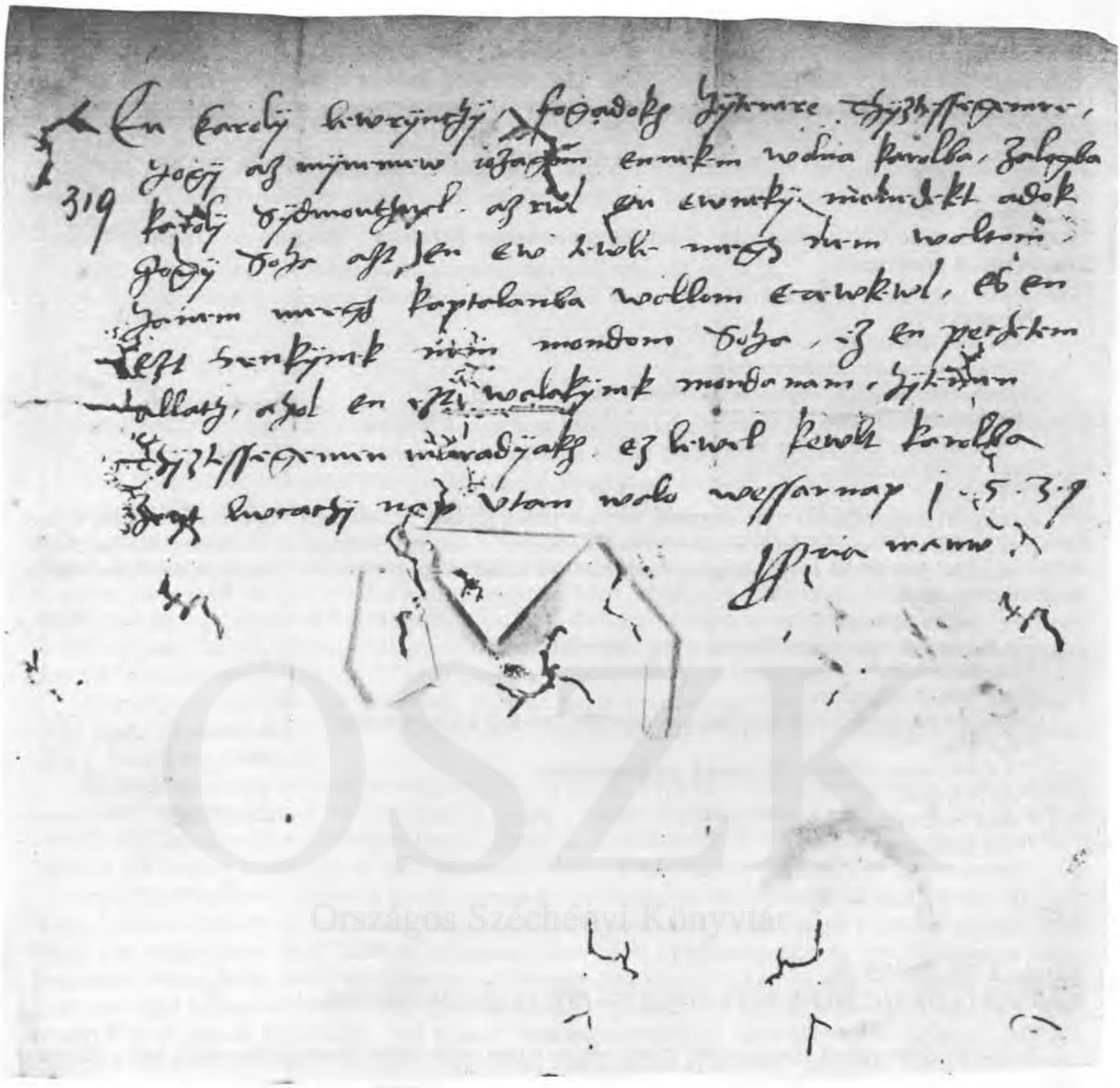
A Károlyi Zsigmondnál zálogban lévő károlyi birtokait nem váltja vissza, hanem örökbe vallja neki a káptalan előtt.

- OL P 392. A gr. Károlyi család nemzetségi levéltára. lad. 2. no. 319.
- 19,5 × 20,5 cm-es, szúrágta papíron, a szöveg alá nyomott, felzetes, zöld viaszpecséttel. Egy fólió.
- —
- RMNy. 2/2[1]: 21–2.

En karolÿ lewrÿnchÿ[1], fogadokh hÿtemre Thÿztessegemre, | hogÿ az mÿnemew iozagom ennekem wolna karolba, zalogba | karolÿ sÿdmonthnal[2], azrwl en ewnekÿ menedeket adok | hogÿ soha azt en ew tewle megh nem waltom, | hanem meegh kaptalanba wallom erewkewl, es en | ezt senkÿnek nem mondom soha, ez en pechetem | allath, ahol en ezt walakÿnek mondanam, hÿtemen | Thÿztessegemen maradÿakh, ez lewel kewlth karolba | zent lwcachÿ nap vtan walo wessarnap İ.5.3.9

p*ro*pria manw

Jegyzetek:
[1]Károlyi Lőrinc, Lőrinc fia, 1508–1563 között szerepel oklevelekben (Éble, Károlyi I. tábla). Több birtokát adományozza el 1539–40-ben különböző személyeknek (KárOkl. 3: 211–3, 221–3, 225–6).
[2]Károlyi Zsigmond, Károlyi Lancz László fia 1513–1552 között szerepel oklevelekben (Éble, Károlyi I. tábla).

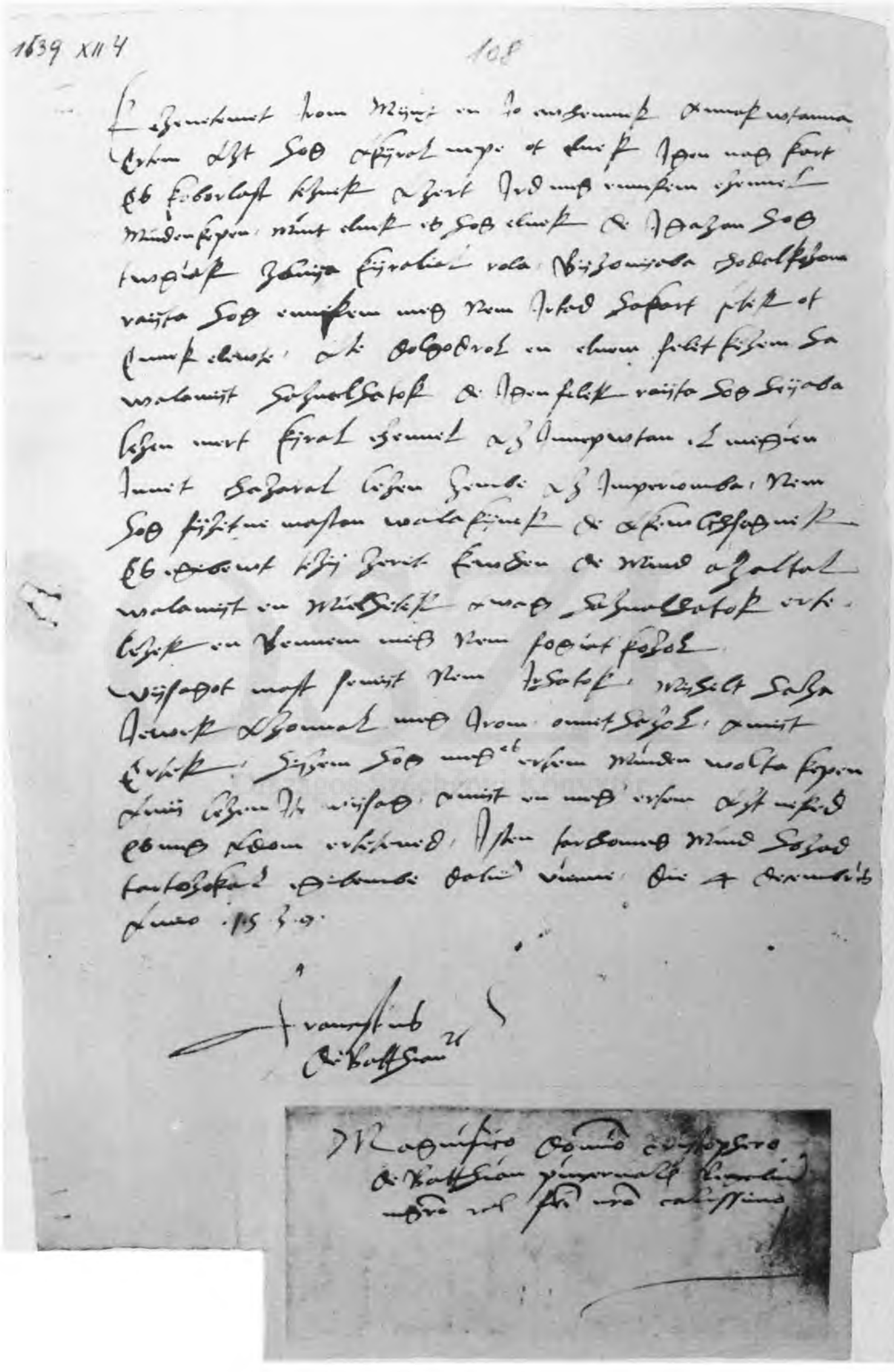
187. Károlyi Lőrinc menedéklevele Károlyi Zsigmondnak (Károly, 1539. október 19.) 1r

188.

Bécs, 1539. december 4.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Megértette, hogy a király hada nagy kárt tesz a jószágában; írja le, hogyan volt, hogy szólhasson a királynak felőle.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3526.
- 21 × 29,5 cm-es papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes, gyűrűs zárópecsét töredékével. Egy fólió.
- —
- —

188. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécs, 1539. december 4.) 1rv

Kezenetemet Jrom Mÿnt en Jo ewchemnek, annakwtanna | Ertem azt hog akÿral[1] nepe ot elnek Jgen nag kart | Es koborlast teznek azert Jrd meg ennekem ezennel | Mindenkepen, Mint elnek es hog elnek de Jgazan hog | twgíak zolnÿa kÿralial rola, Bÿzonÿaba chodalkozom | raÿta hog ennekem meg Nem irtad hakart tetek ot | Ennek elewte, ate dolgodrol en elnem feletkezem, ha | walamÿt haznalhatok, de Jgen felek raÿta hog heÿaba | lezen mert kÿral ezennel az Jnnepwtan el megíen | Jnnet chazaral[2] lezen zembe az Jmperíomba, Nem | hog fÿzetne mastan walakÿnek de akewlchsegnek | Es egebewt tezÿ zerit kewchen, de Mind azaltal | walamÿt en Mielhetek awag haznalhatok erte | lezek[3] en Bennem meg Nem fogíat kozol,
wÿsagot mast semÿt Nem Jrhatok, Mÿhelt haza | Jewek azonnal meg Jrom, onnet hazol, amÿt | Ertek, hÿzem hog meg es[4] ertem Minden wolta kepen | amÿ lezen Jt wÿsag, amÿt en meg ertem azt neked | Es meg adom ertetened, Jsten tarchomeg, Mind hozad | tartozokal egetembe datum víenne, die 4 decembrís | anno .1.5.3.9.

Franciscus
de Batthian *etc*

Címzés:
Magnífico domino crístophero | de Batthían píncernarum Regalium | magistro *etc* fratrí nostro carissimo

Jegyzetek:
[1]I. Ferdinánd.
[2]V. Károly.
[3]Az *l* betű javított.
[4]Utólag a sor fölé betoldva.

189.

Szakmár, 1539. december 6.
ÖTVÖS GYÖRGY LEVELE VÁRDAY MIHÁLYHOZ

Megkapta az övre és a kupára való ezüstöt, aranyat kér a díszítésükhöz.

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára, Missiles. no. 11170.
- 14,5 × 20,5 cm-es, vízfoltos papíron, zárlatán zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- —

zolgalathomnak vttanna, En Nemeos vram | te .k. kwldeoth az kegelmed embeoretwl ennekeom | ,iiij, gÿra[1] ezwsteoth :vj: Nehezek[2] hÿan, Mÿnd az wre | ,es az kwpara kÿth alÿhtok az mÿwre elegnek | lennÿ, aranjazasara. te .k. kwlgen Mÿnd az wre es | az kwpara .xxv. aranÿath. az Mÿweÿerth xxviij forintot | isten tarcha megh te .k. ez lewel keolth zakmar[3] | zenth Mÿclos Napÿan anno .d*omini*. 1.5.3.9

az olwaso zemeketh megh — Ewthwes georgh
kwltem te kegelmednek — Bachÿen*sis*

Címzés:
Ez lewel adassek wardaÿ | Mÿhal vramnak *etc*

Jegyzetek:
[1]*Gíra* 'márka, az arany és az ezüst súlymértéke, 206–245 g között'.
[2]*Nehezék* 'a gíra negyvennyolcad része'.
[3]Szakmár, Fejér megye solti széke, Kalocsától északkeletre (ma Bács-Kiskun megye).

189. Ötvös György levele Várday Mihályhoz (Szakmár, 1539. december 6.) 1r

189. 1v

190.

Bécs, 1539. december 7.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Nem hiszi, hogy tud a királytól pénzt szerezni. A Kemlék környékén garázdálkodókat ölesse meg. Ha Németújvárra jön, ne hozzon szolgálókat magával.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3527.
- 22,5 × 29,5 cm-es papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes gyűrűs zárópecséttel (l. **69.**). Egy fólió.
- —
- —

Kezenetemet Jrom[1] Mint en Jo ewchemnek, annak wtanna | legien Jstennek hala en egessegbe wagiok melÿ egesseget | te ffelewlek es kÿwanok halanÿa, Mind hozad tartozakal | Toaba ateleweledet meg ertetem, amÿt Jrtal ennekem, | Bÿzonÿa, Mast walazt Nem tehitek, Mindenrewl, Mert sok[2] | dolgom wagion, De ate dolgodrol en el nem feledkezem ha | valamÿt haznalhatok, defeled raÿta hog mast apenz | dolgaba sokat haznalÿak meert hog kÿral[3], az Jnnep wtan | azonnal el Megien, kewlchsegnek Nehezen tezÿ zeret | Jol twdod kedÿk[4] mel nehezen agiak Jt apenzt, Mind | az altal, erte lezek ha walamÿt zerezhetek, az egeb dolog | rol en magam zolok weled mÿkor zembe lezek weled
Toaba ertem azt hog, aneep ot El, kemlek[5] taÿan, ha kart | teznek ate nepednek, had meg hog Meg[6] ewliek ha | Meliet meg ewlhetnek Bennek ha kart teznek akaron ha | kaphatÿak, had meg azegien nepnek hog el horgiak oneet | hazol morhaiokat hÿzem azt hog rewÿdnap kÿral lewele | Erÿ ewket, ha zwkseg lezen Jrÿ zrinÿnek, chak ew | es meg zeget twdom en
Toaba ertem azt hog fel akarz wÿwa[7] Jwnÿ wÿwara | Mind felesegedel[8], de ha fel Jwz, Ne hoz sok azion embert | weled meg ered akeet leanÿal oztan erwencheÿ lazlonewal[9] | mert Jol twdod hog Ninch sok hazwnk, mastan es | alÿg firwnk, Be annÿ franchmerwnk[10] wagion | hÿrt egebet Nem Jrhatok hÿzem Jsten hog Minden dolgwnkba | Jo weget eret, Jsten tarcho meg. datum vienne die 7. decembris | anno .1.5..3.9.

Franciscus
de Batthian *etc*

Címzés:
Magnifico Domino cristophero | de Batthian *etc* pincernarum Regalium | magistro *etc* fratri nostro carissimo

Jegyzetek:

[1]A *J* betű *h*-ból javítva.

[2]A szókezdő *s* javítva.

[3]I. Ferdinánd.

[4]A szóvégi *k* javítva *g*-ből.

[5]Kemlék (Nagykemlék), Körös megye, Köröstől északnyugatra (ma Kalnik, Jugoszlávia).

[6]Az *M* betű javítva. A szó után *el* kihúzva.

[7]Feltehetően tévesztés: az *wÿwara* szót kezdte leírni, s a javítás után nem húzta át.

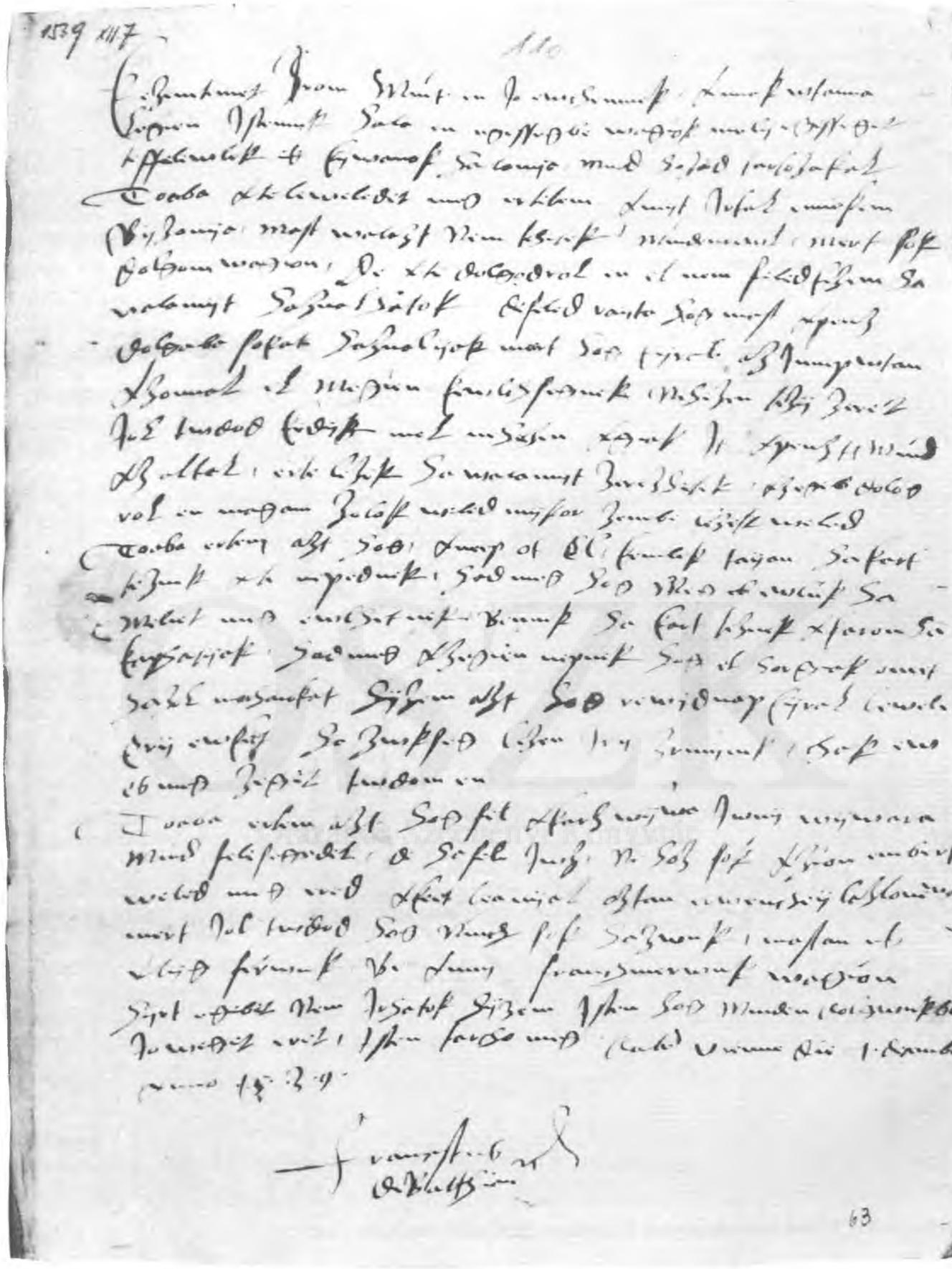
[8]Svetkovics Erzsébet.

[9]Érvencei László a Batthyányak familiárisa volt, grebeni várnagy, 1530-ból van három levele az Országos Levéltárban (OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 11844–6).

[10]A német *Frauenzimmer* 'nőszemély' a magyarban *frajcimmer* ~ *fraucimmer* 'szolgálóleány, komorna' alakban is előfordul (NySz. 1: 991).

190. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécs, 1539. december 7.) 1v

190. 1r

191.

Bécs, 1539. december 13.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Alia dolgában már intézkedett. Szólt a királynak a hadsereg garázdálkodásáról. Ungnad több évi fizetést ígér. A király Csehországba, majd Németalföldre a császárhoz utazik.

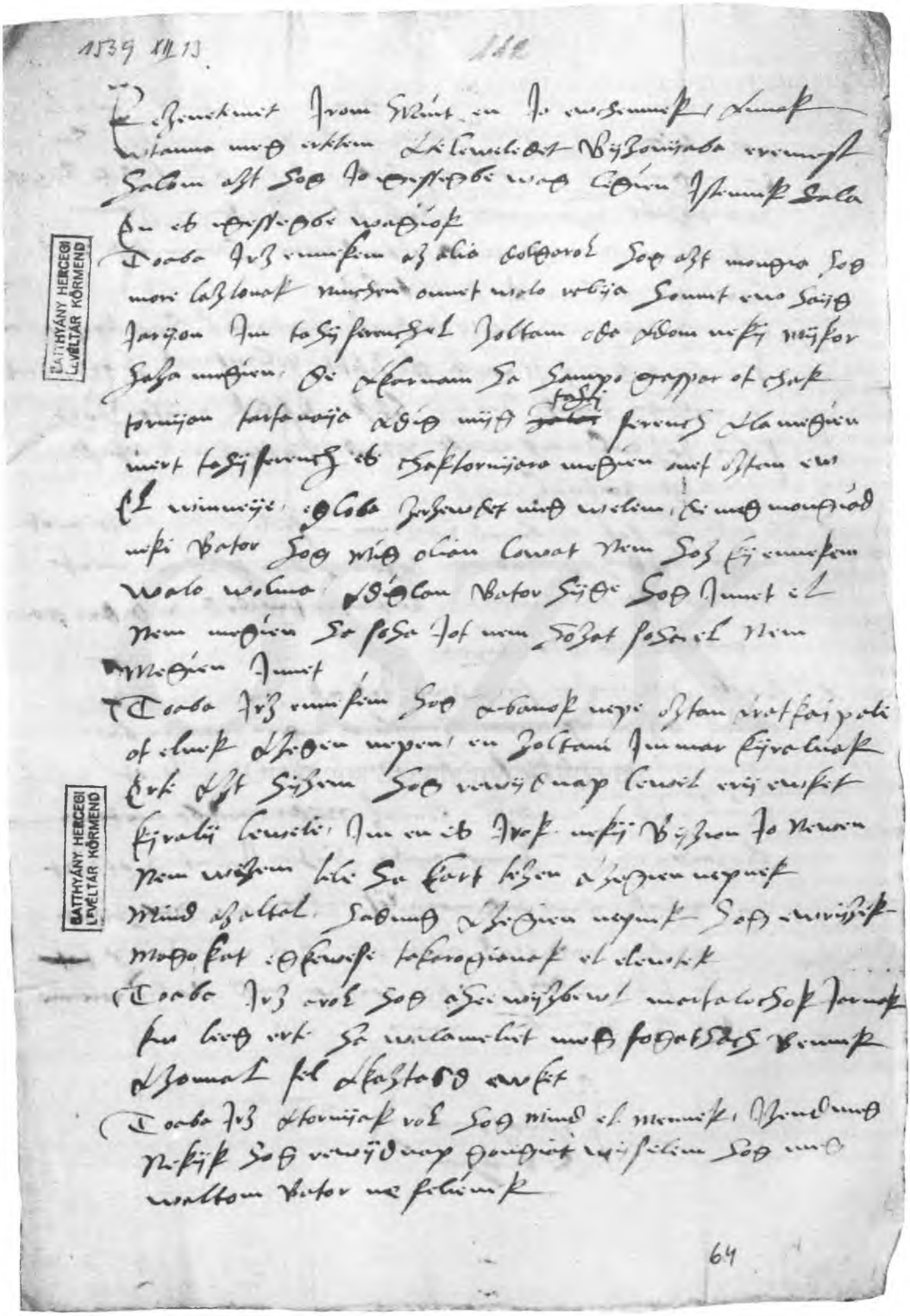
- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3528.
- 31,5 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes gyűrűs pecséttel (l. **69.**). Két fólió.
- —
- —

Kezenetemet Jrom Mínt en Jo ewchemnek, annak | wtanna meg ertetem ateleweledet Bÿzonÿaba eremest | halom azt hog Jo egessegbe wag legíen Istennek hala | En es egessegbe wagíok
Toaba Jrz ennekem az alia[1] dolgarol hog azt mongía hog | more lazlonak nínchen onnet walo rabÿa honnet ew haÿg | Jarÿon Jm tahÿ ferenchel zoltam oda adom nekÿ mÿkor | haza megíen, de akarnam ha hampo gaspar ot chak | tornÿan tartanaÿa adíg mÿg tahÿ[2] ferench ala megíen | mert tahÿ ferench es chaktornÿara megíen onet oztan ew | El winneÿe, egloba[3] zerzewdet meg welem, de meg mongíad | neki Bator hog Míg olian lowat Nem hoz kÿ ennekem | walo wolna, adíglan Bator hÿge hog Jnnet el | Nem megíen ha soha Jot nem hozat soha el Nem | Megíen Jnnet
Toaba Jrz ennekem hog abanok nepe[4] oztan aratkai pale[5] | ot elnek azegen nepen, en zoltam Jmmar kÿralnak[6] | Erte azt hÿzem hog rewÿdnap lewel erÿ ewket | kÿralÿ lewele, Jm en es Jrok nekÿ Bÿzıon Jo Newen | Nem wezem tele ha kart tezen azegıen nepnek | Mind azaltal, hadmeg azegien nepnek hog ewrÿzek | Magokat egkewese takarogíanak el elewtek
Toaba Jrz arol hog ahee wÿzbewl[7] martalochok[8] Jarnak | kw leeg erte ha walamelíet meg fogathach Bennek | azonnal fel akaztasd[9] ewket
Toaba Jrz atornÿak rol hog Mind el Mennek, Jzendmeg | Nekÿk hog rewÿdnap gongiat wÿselem hog meg | waltom Bator ne felíenek[10] ||
Toaba Jrz ennekem hog wngnotnal[11] Ne felednem el | ate dolgo dat, Nem fele dem el Bator hÿgíed, ha | En magamnak zerzek nekedes zerzek, azt kedıg hÿget | hog fÿzetes lezen, nem chak fel eztendewre, hanem | Eztendewre Nem chak eg eztendewre, hanem ketewre | haromra es lezen, Jo[12] fyzetes lezen
Toaba Jrz ate adossagodrol, kÿralnal hog terekegem | Jol twdod az Jt walo ffÿzetest, ÿelewsewl[13] hog kÿral | El megíen Jnnet, Jm erte lezek defelek raÿta hog | sokat haznalÿwnk wele, Mind az altal, erte lezek | ha mÿt haznalhatok
Toaba ha sok gabonad wagíon ne sies el adatnÿa mert | meg latod hog Job ara lezen akw keletre, mert | aneep oda ala megíen laknÿa twdod hog draga | agabona Jo ara lezen
Toaba hÿrt mastan semÿt Nem Jrhatok egebet hanem hog | kÿral az Jnnep wtan ezennel el megíen morwaba | cheorzagba ot gelekezese lezen, onnet oztan Mÿhelt ot | agelekezest el wegezÿ azonnal Nÿder landba megíen | chazarhoz[14] ot lezen zembe wele hÿzem Jstent hog Jot | wegeznek, amÿ meg maradaswnkra, az egeb hÿrt | Entewlem meg erted netalantan en es rewídnap[15] | oda feled megíek, Jsten tarchon meg datum vienne | die 13 decembris anno 1539

Franciscus | de Batthían *etc* ||

Toaba ahewÿzÿ dologrol hog meg kernem semÿ az | mert Jol twdod azt hog akaptalane az akaptalan | kedÿk soha meg nem hal *etc*

Címzés:
Magnífico Domıno Cristophero de | Batthían píncernarum regaliım magístro *etc* | fratrı nostro carissímo

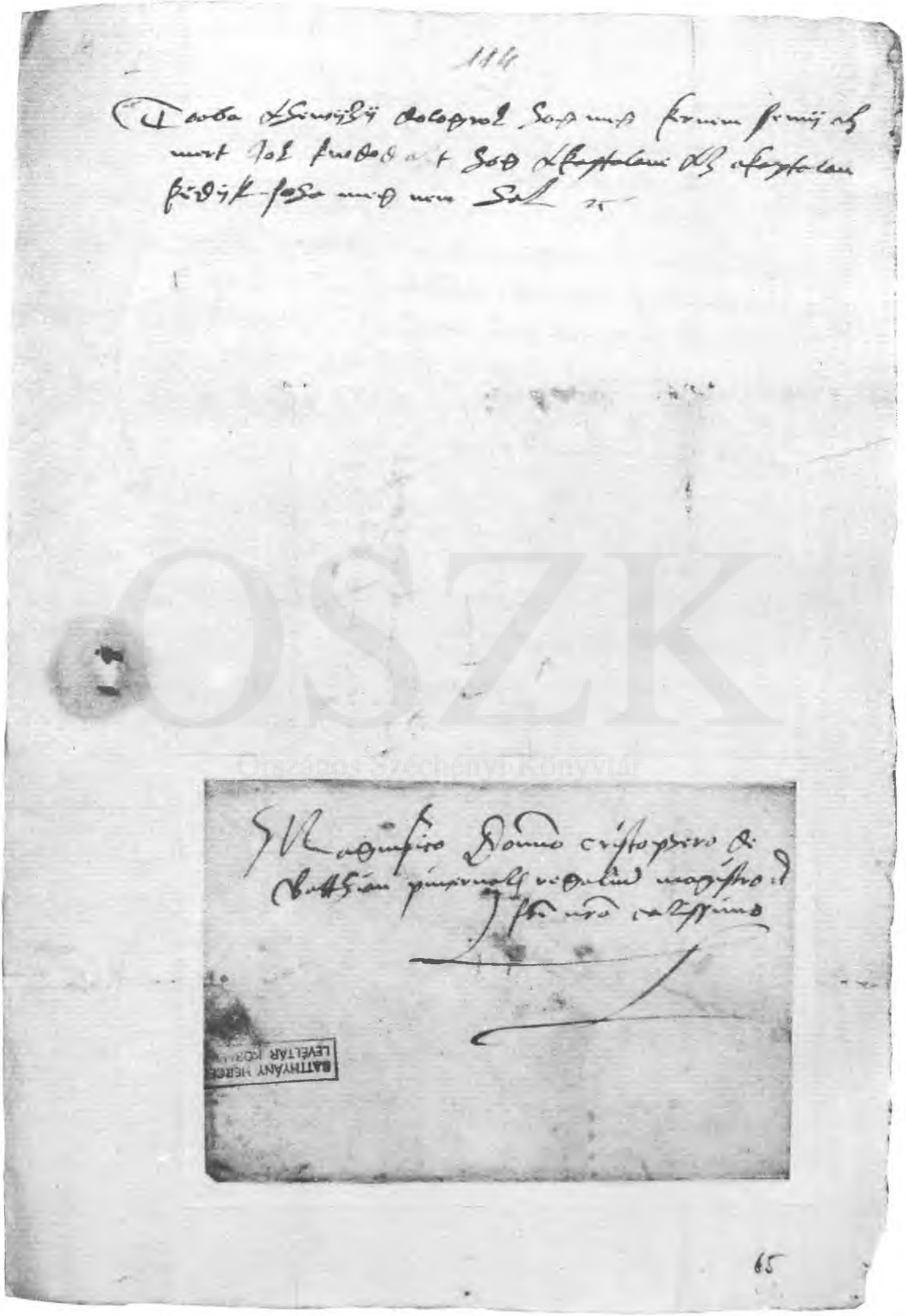
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

191. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécs, 1539. december 13.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KORMEND

191. 1v

191. 2rv

Jegyzetek:

[1]Valószínűleg Alia Mátyásról van szó, aki egyike volt azoknak, akik állítólag cserbenhagyták Pécset 1543-ban (NÉMETH, Szigetvár 116). 1545-ben Zrínyi Miklós fogságában van, 1547-ben pedig Dersffy Farkassal kerül összeütközésbe (MHHD. 29: 64, 81–4). 1550-ben Korotna kapitánya (NÉMETH, Szigetvár 105), ugyanekkor több birtoka van Somogy megyében (CSÁNKI, Somogy 53, 63, 65, 69 stb.). 1552-ben hal meg (MHHD. 29: 201). A család később Erdélybe származott (NAGY 1: 18; SIEBMACHER Erdély 113; GF. 2 [1904]: 89–90).

[2]A sor fölé írva, alatta áthúzva: *zalay*.

[3]A *g* javítva van.

[4]A két bán, Nádasdy Tamás és Keglevich Péter által szervezett sereg (MOE. 2: 187–9).

[5]Rattkay Pál († 1556), nagytábori, Horvátországból származó család tagja, Zágráb és Varasd megyékben birtokos. 1542-től Varasd megye alispánjaként szerepel, 1543-ban pápai kapitány (BUDAI 3: 96–7; NAGY 9: 657). Híres törökverő vitéz, aki 1553 után stájer szolgálatban is állt 63 lovas kapitányaként (TAKÁTS, Eml. 248).

[6]I. Ferdinánd.

[7]Héviz, Körös megye, Bélától északnyugatra, elpusztult helység Kővár várral együtt a mai Daruvar (Jugoszlávia) környékén.

[8]Boszniai és szerbiai eredetű, főként rablásból élő, nem reguláris, gyalogos katonaság, akik hol török, hol keresztény zsoldban is álltak időnként. 1539-ben Kemlék és Varasd környékén garázdálkodtak, ugyanekkor Batthyány Ferenc szolgálatában is állt 200 martalóc (TAKÁTS SÁNDOR, A magyar gyalogság megalakulása. Bp., 1908. 122–31).

[9]Az *s* betű javítva van.

[10]Keglevich Pétertől akarja megváltani – még 1541-ben is (OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3563.).

[11]Hans Ungnad.

[12]Előtte egy betű kihúzva.

[13]Az utolsó betű javítva.

[14]V. Károly.

[15]Utána kihúzva: *tot*.

192.

Bécs, 1539. december 29.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Kristóf dolgát egyelőre nem tudta elintézni. A király Prágába, majd Németalföldre megy. Alia jó lovat szerezzen szabadulása fejében.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3529.
- 22 × 30,5 cm-es, lyukas papíron, kívül vörös viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- —

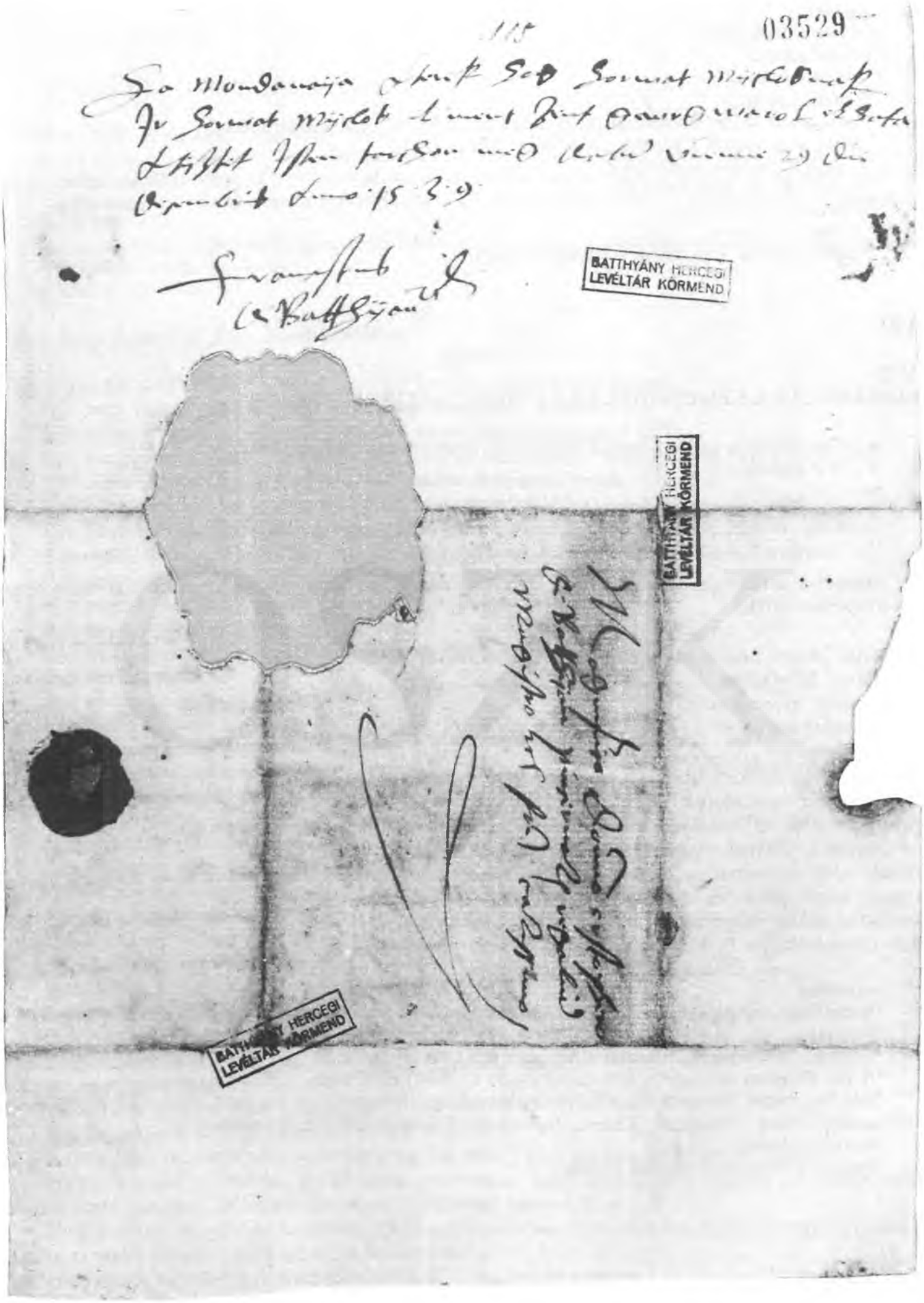
Kezenetemet Jrom Mint en Jo ewchemnek, annak wtaña | En ate dolgodrol el Nem feletkezem, de ate dolgod Mÿnd | penzbe[1] Jar azt kedíg Jol erted apenz dolgarol melÿ | Nehezen teznek walazt, ha Mÿt haznalhatok el Nem | feletkezem rola
hÿrt Mastan egebet Nem Jrhatok hanem hog kÿral[2] | Ezennel el megíen pragaba[3] zent [...]tíen[4] napíara[5] pragaba keletÿk lennÿe, ot s[...t][4], ezennel | Nÿderlandba megíen Mert [...]azar[4] ot | wagíon Nÿderlandba Jm [...][4] haza | Jewek[6], en tewlem ozta[...]t[4] meg | Erted Nÿwaban.
Toaba Jol twdod azt hog [...][4] Jmmar meg | sarcholt az alÿa ot wagio[n...] [...]gıak[4] mekÿ | hog Jm en leltem embert kÿ alewelet oda wÿzÿ | azew wranak, azert Jrÿon olÿ modon lewelet | hog legien meg alo mert ennekem parÿpa Nenkelÿ | hanem Jo[7] lo kelÿ, mert ha aÿo[8] lo meg Nem lezen | Meg hÿge azt hog adíg Jnnet kw Nem Megien | az ew tartasa[9] is Mas modon lezen honnem edÿg | wolt, Jn en ezennel walpora kwldem alewelet | skÿlanowÿt[10] Jzstepannak, ew Be kwldÿ onneet | alewelet ezennel, alewelet ezennel kwld wÿwara | ha meg Jrÿa hog kwldhesem el ezennel, mert azt | hÿzem hog el wezÿ kÿral affeÿer lowat tewlem || ha Mondanaÿa aterek hog horwat Mÿclosnak | Jr horwat Mÿclos el ment Zent gewrgwarol[11] el hata | atÿztet Jsten tarchon meg datu*m* vienne 29 die | decembris anno .1.5.3.9.

Franciscus | de Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnifico Domi*n*o crstophero | de Batthÿan pincernar*um* regaliu*m* | Magístro *etc* fra*tr*i carissímo

192. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécs, 1539. december 29.) 1r

03529
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

192. 1v

Jegyzetek:
[1]A *p* betű *B*-ről javítva.
[2]I. Ferdinánd.
[3]A *b* betű javítva.
[4]Lyukas a papír.
[5]1540. január 20., ha feltételezzük, hogy szent Fábián és Sebestyén napjáról van szó.
[6]Előtte, a sor elejéről *T* kihúzva, a *k* betűben lyukas a papír.
[7]A sor fölé betoldva jelölés nélkül.
[8]A szó fölött egy ferde vonás van.
[9]A második *a* betű javítva.
[10]Utána *sze* kihúzva.
[11]Szentgyörgyvár, Zala megye, Keszthelytől nyugatra.

193.

1539.
ELSZÁMOLÁS A NÉMETVIDÉK ÉS AZ ŐRSÉG HERINGPÉNZÉRŐL

- (A hg. Batthyány család körmendi levéltárának beosztatlan számadásai között.)
- (Fél ív papíron.)
- —
- Iványi: MNy. 43 [1947]: 225.

+1539.

Introÿtus az Herÿngh pÿznek kytt az nemett wydek[1] es ewrshegh adod en kezemhews es egyeb pynzt kyt khewlchen attak.

Adi detto 20 aprilÿ adott az ewrnagy en kezemhez heryngh pynzt	fl. 16	
Az rakosÿ[2] Bÿro adott	fl. 8	
Az chakanÿ[3] byro adott	fl. 7	kr. 22
Az nemett wydek adott	fl. 53	kr. 44
Khattws adotth	fl. 35	
Tarrody[4] adott az Bor arabol kytt az podnÿchon kewltett	fl. 4	kr. 45
Az kerestwrÿ[5] byro adott kÿtt khelchen kertem tele	fl. 4	
Amelÿ pynzt wram[6] toronyrol khÿldett wolt 23 forynthott 20 krajcher hean abol vettem az herÿngh pÿnzhes kÿwel megh tellyessytetem	fl. 7	kr. 37
Ismegh adott azzonyom ew kegÿelme[7] es ezen pynzbewl mykortt Beczben mentem	fl. 9	
Ismegh adotth azzonyom ew kegyelme kett aranyatt tezen	fl. 2	kr. 50
Ismegh az zhaknj ember adott ennekem az thehenertt kÿwel ados wolt	fl. 2	
Adott Benche balÿnt fl. 40 tÿzen kett kraycher hean.		

Jegyzetek:
[1]Németvidék: a szalónaki uradalom egyik kerülete, központja Németújvár volt (NytudÉrt. 126. sz. [1988]: 91–2).
[2]Nagyrákos.
[3]Csákány, Vas megye, Körmendtől délnyugatra (ma Csákánydoroszló).
[4]A Vas megyében birtokos Tarródy család (Nagy 11: 66–7) egyik tagja.
[5]Két Vas megyei Keresztúr jöhet szóba: Rábakeresztúr (Heiligenkreuz, Ausztria), Németújvártól (Güssing) délnyugatra; illetőleg Tótkeresztúr (Križevci, Jugoszlávia), Felsőlendvától (Grad) keletre.
[6]Batthyány Ferenc.
[7]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.

194.

1539.
PAKSY KATA KELENGYELAJSTROMA

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 218. et. B. no. 198.
- 33 × 42 cm-es ívnagyságú, jelenleg félbehajtott, vízfoltos papíron. A félbehajtott lap eredetileg újból félbe volt hajtva hosszában, s e jegyzőkönyvszerű alakban írtak rá folyamatosan, minden oldalára. Ezért látható a szöveg a jelenlegi kihajtott alakjában az 1r jobb hasáb, 1v bal hasáb, 2r jobb hasáb, 2v mindkét hasáb formátumban. Két fólió.
- Közlésünkben a 2v két hasábja egymás után következik, s az oldal végének jelölése (||) választja el őket egymástól az eredeti alaknak megfelelően.
- RMNy. 2/2: 34–6.

Paksÿ katha azzonnÿal[1] Mel | Morhat Attanak

1539

Egh weress kamwka[2] zoknÿa | Mÿnd allÿa felÿ aranÿas | Barsonnÿal wetteth
Egh keek Tafota[3] zoknÿa | allÿa felÿ weress barsonÿal | wetetth
Egh zederÿes[4] granat[5] zoknÿa | Allÿa felÿ weress barsonÿal | wetett
Egh test zÿnew[6] Stamet[7] zoknÿa | Allÿat zederÿes kamwkawal | felÿt zederÿes barsonÿal wettek
Egh weress Scarlat[8] zoknÿa, allÿat | felÿt fekethe Barsonÿal wettek
Egh feÿer Stamet zoknÿa, allÿath | weress kamwkawal, felÿth | weress Barsonÿal wettek
Egh pwplÿkan zÿn[9] karasÿa[10] zoknÿa | allÿat weress atlachal, | fewlÿt weress: kamwkawal wet[11]
Egh zederÿes aranÿas kamwka | zoknÿa, allÿat felÿt weress: | aranÿas kamwkawal wetettek
Egh test zÿnew tafota zoknÿa | allÿath felÿt zewld barsonÿal ||
Egh zewrke purpÿan[12] zoknÿa | allÿat felÿt zewld atlacchal.
Egh wÿselew weress: purgamal[13] | zoknÿa allÿa felÿ zewld | atlachal wetett
Egh wonth aranÿas kentes | kÿ ala meegh hewlget[14] adok
Egh weress Scarlat kentes
Egh zewderÿes granat kentes
Egh weress karasÿa kenthes
Egh weress wÿselew purgamal | kewntes
Egh weress aranÿas hewlg Swba
Egh weress welencheÿ tafota | Swba, pegweth[15] hattal belleth
Egh weress pwrgamal wÿselew | Swba, Nÿwl mallal Belleth | gallera pereme pegywet hat
keth rwhanak walo kamwkath | Egÿk zederÿes, Masÿk weress
Egh Rwhanak walo tarka Racz | kamwka
keeth Rwhanak walo[16] feel atlacz | Eggÿk zewld, masÿk weress
Neegh rwhanak walo tafota | Egÿk aranÿ zÿn, masÿk | test zÿn, az ketteÿ tÿndeklew[17] ||
Egh Rwhanak walo zewld | Stameth
Egh Rwhanak walo weress | Stameth
ÿsmeth Egh Rwhanak walo | weress Stameth
Egh Rwhanak walo keek | pwrgamal
Egh Nagh aranÿ zelew fedel[18] | kÿnek az wege kettewtt | Slogos[19], gÿenges, az zele es,
Egh keepews fedel
Egh Aranÿas zelew fedel
ÿsmeth egh Aranÿas zelew | fedel
Egh fedel kÿnek az wege | aranÿas, az zele Nem,
Harom feÿer fekǫthew ala | walo fedel, Egÿken aran | hÿm wagÿon, az kettheÿn | Selÿem
Hwzzonharom fÿrfÿ wekon | gÿolch ÿmeg, az hwzanak | mÿnd aranÿa hÿme wagÿon, | az ketteÿn tarka Selÿem parta | wagÿon, az harmadÿk parazt | Selÿemmel kewtett. ||
Hwzon egh fel ÿmegh wekon | gÿolch, Tÿzen eggÿen aranÿas | Hÿm wagÿon, kettheÿn elegÿ[20] | kesenÿ[21] partha az tebbÿ parazth | Ezeknek tÿzen harma kebeles[22]
Hath kenthews ÿmegh kÿken mÿnd | aranÿas hÿm wagÿon, kÿn | zewes, kÿn kewssenÿ[21], Neegÿe | hÿmbe zedett, ketteÿ parazt
Tÿzen Ewth Abroz, hata gÿolch | az tebbÿ Sahos[23]

Tÿzen Neegh lepedew, az | Nÿolcza gÿolch, az hata | wekonÿ wazon
Tÿz gÿolch kezkenew az hata | gÿolch, Negÿe Sahos
Tÿz elewkewthe, az Negÿenek | aranÿas feÿe, az tebbÿ fekethe | hÿmbe zedett
Ewth wegh gÿolch, ketteÿ | wekon gÿolch, az harma | gÿapoth gÿolch
keeth darab gÿolch, Eggÿk | gÿapot, Masÿk troppaÿ[24]
keeth Maÿczot[25], hozzwk aranÿassok ||
Egh gÿengÿes parta
Egh Naasfa
Tÿzen eggh aran gerew
Egh ketthews aranÿas kwpa
Egh Ezewst Selÿe pohar[26]
keth ezewst kalan
Tÿz zewnÿegh
keeth Selÿem paplan | Egÿk zederÿes, Masÿk weress
keeth derekal
Harom feÿal
keth wankos, kÿnek Racz | kamwka[27] heÿa wagÿon
keth wankos kÿknek | zewld tafota heÿa wagÿon
Egh Rwhanak walo | weress kam wkath

Jegyzetek:

[1]Személyéről semmit nem tudunk, valószínűleg a Tolna megyei Paksy család (NAGY 9: 14–9) Paksy Lajostól származó tiszántúli ágának egyik tagja (talán Pál leánya).

[2]*Kamuka* 'nehéz, virágos, selyem kelme'.

[3]*Tafota* 'vékonyabb, sima selyem kelme'.

[4]'Szederszínű, lilás'.

[5]'Egy fajta finom posztó'.

[6]Az *ÿ* után egy *r* betű kihúzva.

[7]'Istamét, finom posztóféle'.

[8]E két szó a sor fölé van írva, alatta kihúzva: *feÿer Stamet*.

[9]'Sárgászöld'.

[10]*Karazsia* 'egy fajta posztó'.

[11]Feltehetően utólag írta be a sor végére.

[12]*Purpián* 'bíborszövet'.

[13]*Purgamál* 'egy fajta posztó'.

[14]*Hölgy* 'menyét(prém)'.

[15]*Pegyvet* 'szibériai szürkemókus'.

[16]Az *a* betű fölött tintafolt van.

[17]*Tündöklő* 'két vagy több színű selyemből szőtt kelme, mely a világosság felé fordítva egyik vagy másik színbe játszik'.

[18]*Fédel* 'fejkendő, fátyol'.

[19]*Slógos* ~ *islógos* 'arany- vagy ezüstflitterrel díszített'.

[20]Előtte egy tintafoltos [*e*] kihúzva.

[21]*Keseny* ~ *kösöny* 'női vagy férfiingnek, illetve (szegélyszalag jelentésű) pártájának (arany)díszítése' (vö. *kösöntyű* OklSz., TESz., RMGl.).

[22]'Felhúzott, buggyos, körben az alján rávarrt széles csíkkal'.

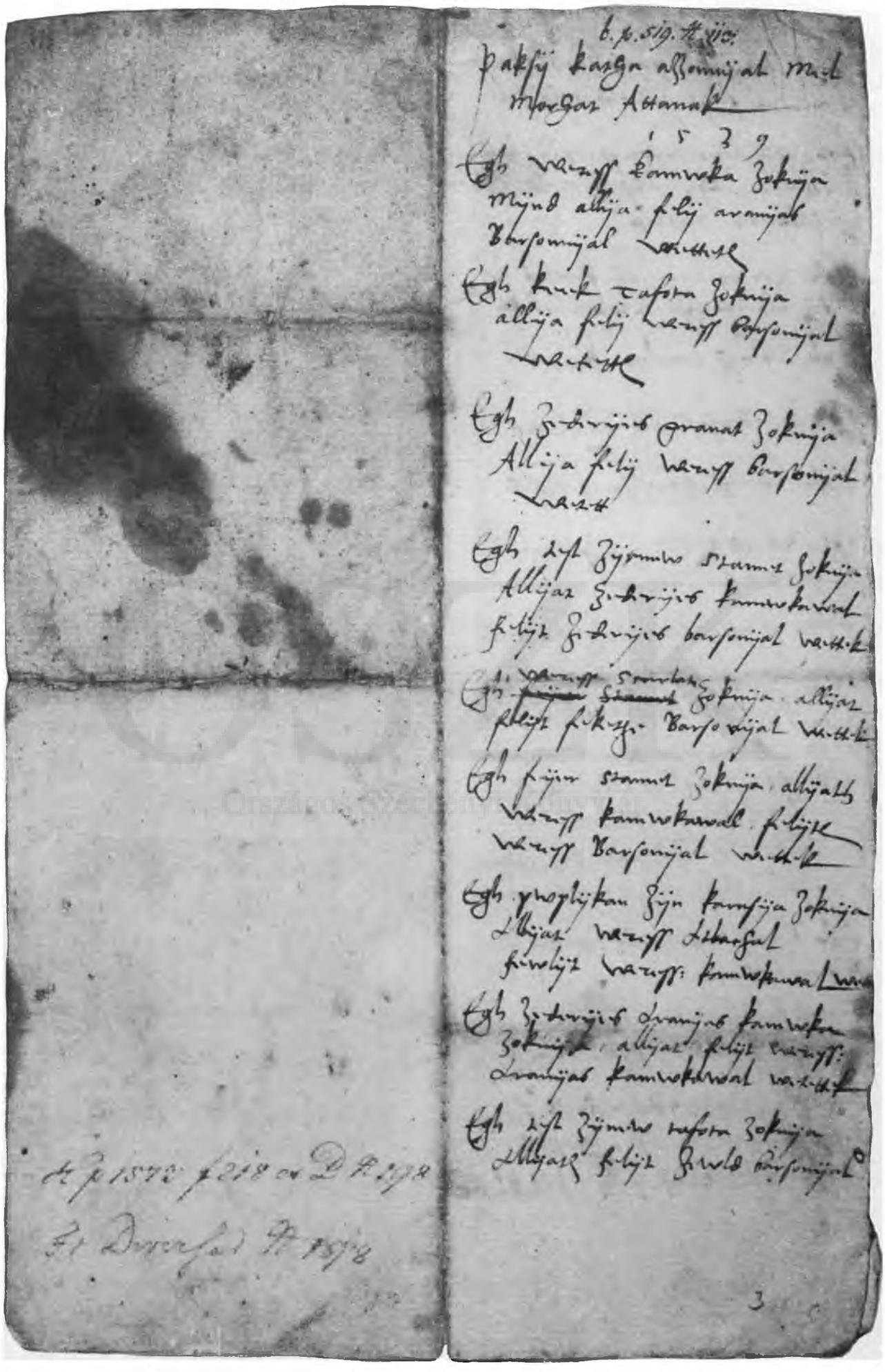
[23]'Mintás'.

[24]'Troppauban (ma Opava, Csehszlovákia) gyártott vászonfajta'.

[25]'Arany- vagy ezüstfonalból szőtt szalag'.

[26]*Serlegpohár* 'kehely'.

[27]Előtte kihúzva *tafota*.

194. Paksy Kata kelengyelajstroma (1539.) 1r

Egh Zerwek- ywrzijan Zokuija
Illijas fliit Zewld atlaszal.

Egh wiisiliw warzs: ywrzamal
Zokuija allija fliij Zewld
Atlaszal valott

Egh Wersz dranijas kwszs
kij ala mezsh Zewlgye adok

Egh warzs szarlas kwszs

Egh Zewdrijos gramat kwszs

Egh warzs karasija kwszos

Egh warzs wiisiliw ywrzamal
kerwszs

Egh warzs aranijas Zewlg szwsa

Egh warzs walenczij tafota
szwsa ygywrzs Zattal Kellesz

Egh warzs ywrzamal wiisiliw
szwsa. Nijwol mallal Kellesz
Oallera kramp ygyjwrzgaz

Kwszs rwhamak walo kamwokasz
Egyik Zidwijos, masyik warzs

Egh Rwhamak Walo tarka Karsz
kamwoka

Kwszs Rwhamak walo fekel atlasz
Egyik Zewld, masyik warzs

Negyh rwhamak walo tafota
Egyik arany fijn, masyik
ezust fijn, as kethij fijnkelew

Egh Rwhamak walo Zewld
Stamnyg

Egh Rwhamak walo warzs
Stamnyg

Issmezg egh Rwhamak walo
warzs stamnyg

Egh Rwhamak walo
ywrzamal

Egh Negyh aranij Zelew fekel
kijmek as wagy kethelwek
Slogos, gijngos, as Zeke. ös,

Egh kwrpwes fekel

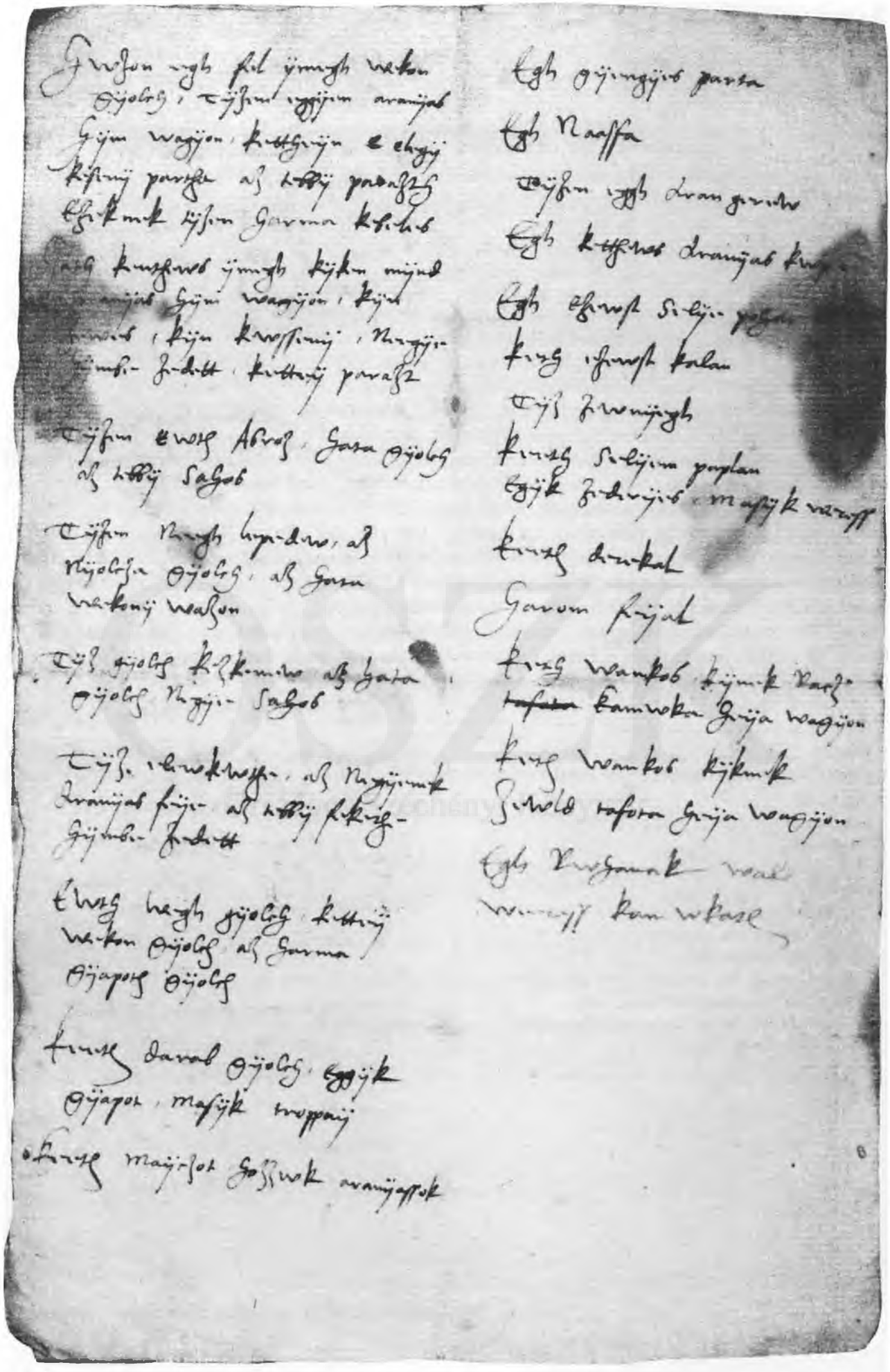
Egh aranijas Zelew fekel

Issmezg egh aranijas Zelew
fekel

Egh fekel kijmek as wagy
aranijas as Zeke nem,

Jarom fijen fekezew ala
walo fekel, egyikem arom
fijm wagyjon, as kethijn
Selijem

Gyrssonjarom fijrfij wekem
Ojolyk ijmyg as Gwhamak
mijnd aranija fijm wagyjon,
as kethijn tarka Selijem parsa
wagyjon, as Gwmadijk parsa
Selijemmel kelwelt.

194. 2v

195.

Bécs, 1540. január 12.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Szalónak dolgát elintézte. A király katonákat küld Tótországba Ungnad János főkapitánysága alatt a török ellen.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3531.
- 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott, felzetes, gyűrűs zárópecséttel (l. **69.**). Két fólió.
- —
- —

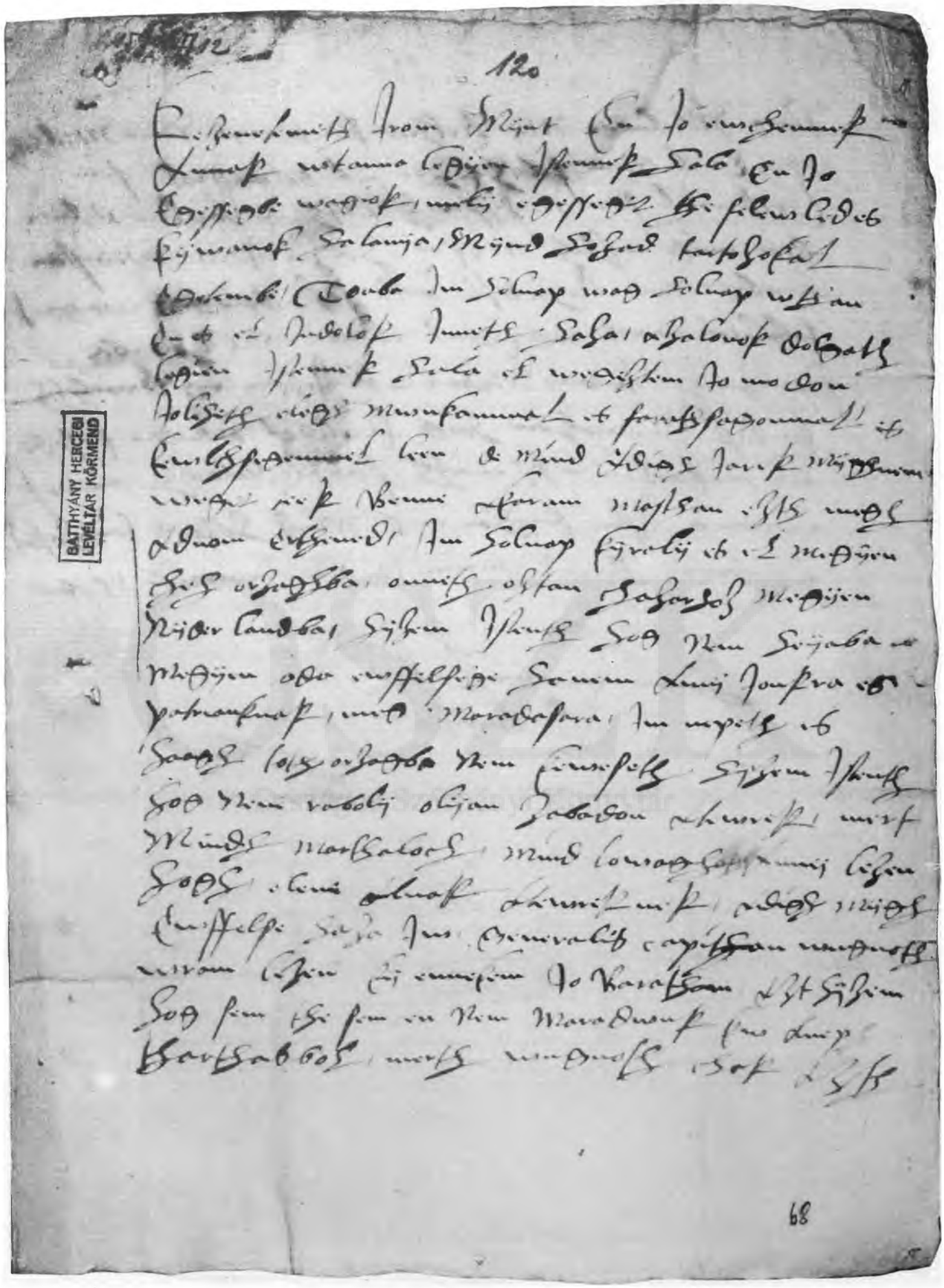
Kezenetemeth Jrom Mÿnt En Jo ewchemnek | Annak wtanna legÿen Jstennek hala En Jo | Egessegbe wagíok, **melÿ egesseget the** felewledes | kÿwanok halanÿa, Mÿnd hozad tartozokal | Egetembe, Toaba Jm holnap wag **holnap wthan** | En es el Jndolok Jnneth haza, azalonok[1] dolgath | legíen Jstennek hala el wegeztem Jo modon | **Joleheth elegh** Mwnkammal es farathsagomnal es | kewlchsegemmel leen, de Mínd adígh Jarek Mÿghnem | **weget teek Benne** akaram Masthan ezth megh | adnom Erthened, Jm holnap kÿralÿ[2] es el Megÿen | cheh **orzaghba, onneth** oztan chazarhoz[3] Megÿen | Nÿder landba, hÿzem Jstenth hog Nem heÿaba | Megÿen oda **ewffelsege hanem** amÿ Jonkra es[4] | patríanknak, meg Maradasara, Jm nepeth es | haagh tothorzagba Nem **keweseth, hÿzem** Jstenth | hog Nem rabolÿ olÿan zabadon atewrek, mert | Mindh Marthaloch, Mínd lowagh[5] **annÿ lezen** | hogh, elene alnak atewreknek, adígh Mÿgh | Ewffelse haza Jw, generalís capíthan[6] wngnoth | **wram**[7] **lezen** kÿ ennekem Jo Barathom, azt hÿzem | hog sem the sem en Nem Maradwnk kw aneph | **tharthasbol, merth** wngnoth chak azth || Nem Mÿelneÿe Mÿ Erthwnk amÿt Nem Mÿelheth|=ne= En el Nem **felethkezem** ate dolgodrol, sem | Egÿkrewl sem Masÿkrol kÿth en tewlem Nÿlwa|ban meg erthez Mÿkor ha **za Jewek Mastan** | tewbet Nem Jrhatok Mert[8] sok dologba wagÿok | foglalatos[9] meert hog kÿral el megÿen **Thoaba**[10] | Jm zenth Jwanÿ Mÿhalnak Jrtam eg leweleth | kerlek Jo ewchem hog kwldel Mınden kesede|lem **nelkwl nekÿ merth** sÿetetes dologh annak | wtanna Jsten tarchon meg Mínd hozad tartozokal | Egetembe **datum vienne** 12 die Januarÿ 1540

Franciscus | De Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnífico Domino cristophero | de Batthÿan pincernarum Regalium | Magístro *etc* fratrí nostro charissimo

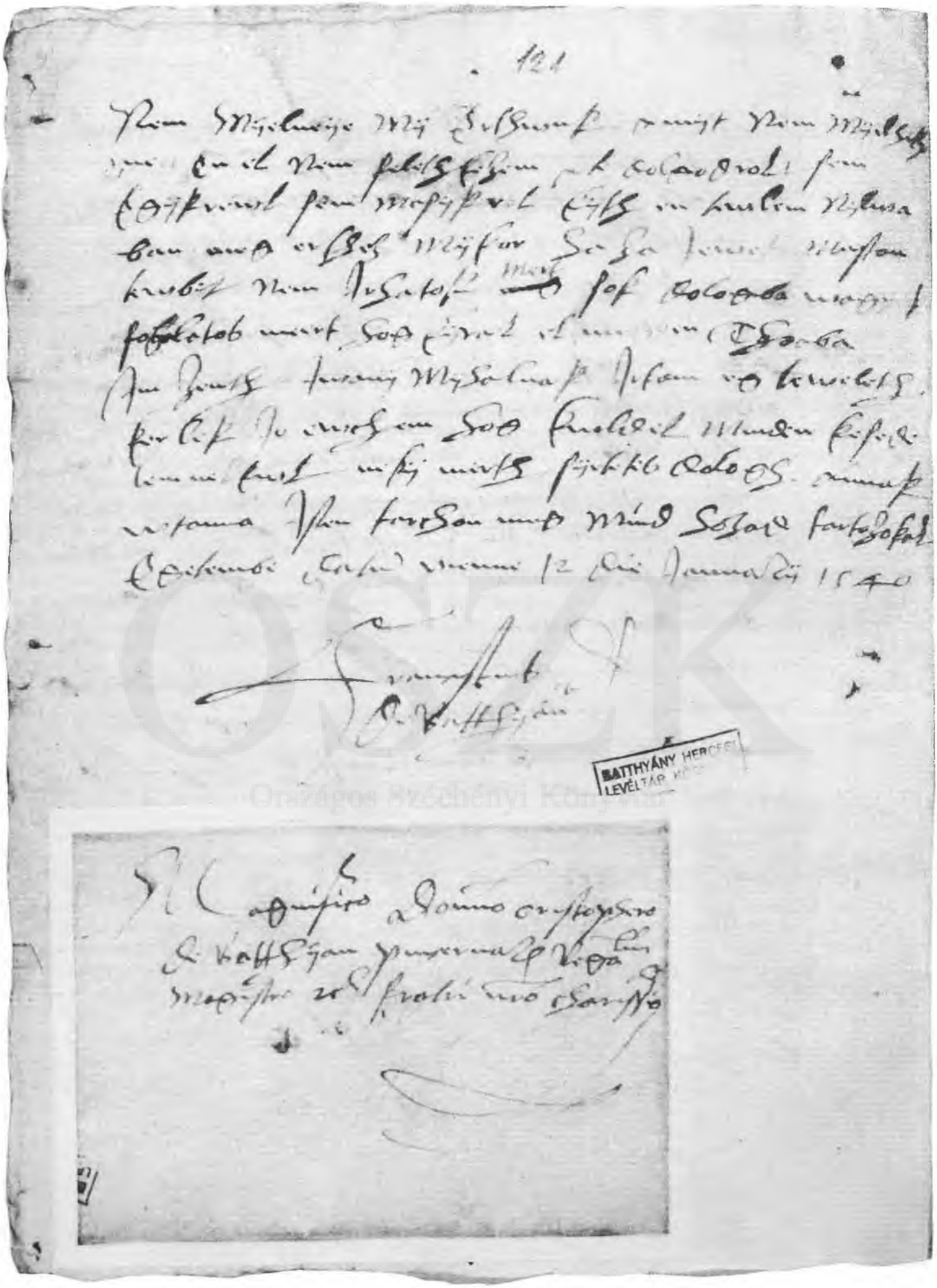
Jegyzetek:
[1]Szalónak.
[2]I. Ferdinánd.
[3]V. Károly.
[4]Az *s* betű javítva van.
[5]A szó végéről *oth* kitörölve.
[6]Átjavítva *capítan*-ról.
[7]Hans Ungnad von Sonneck 1540-től Alsó-Ausztria főkapitánya (Kőszeg 268).
[8]A sor fölé írva, alatta kihúzva: *meg*.
[9]Az első *l* betű utólag van a szóba betoldva.
[10]A *h* betű *o*-ból javítva.

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

195. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécs, 1540. január 12.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR

195. 1v, 2v

196.

Márkusfalva, 1540. február 15.
BORNEMISSZA BENEDEK LEVELE SZEPES VÁRMEGYÉHEZ

Nem mehetett hozzájuk sem ő, sem Görgey Lőrinc, mert Serédy Gáspár váratlanul magához hívatta őket. Küldi Serédy levelét. Ne ítélkezzenek Görgey távollétében.

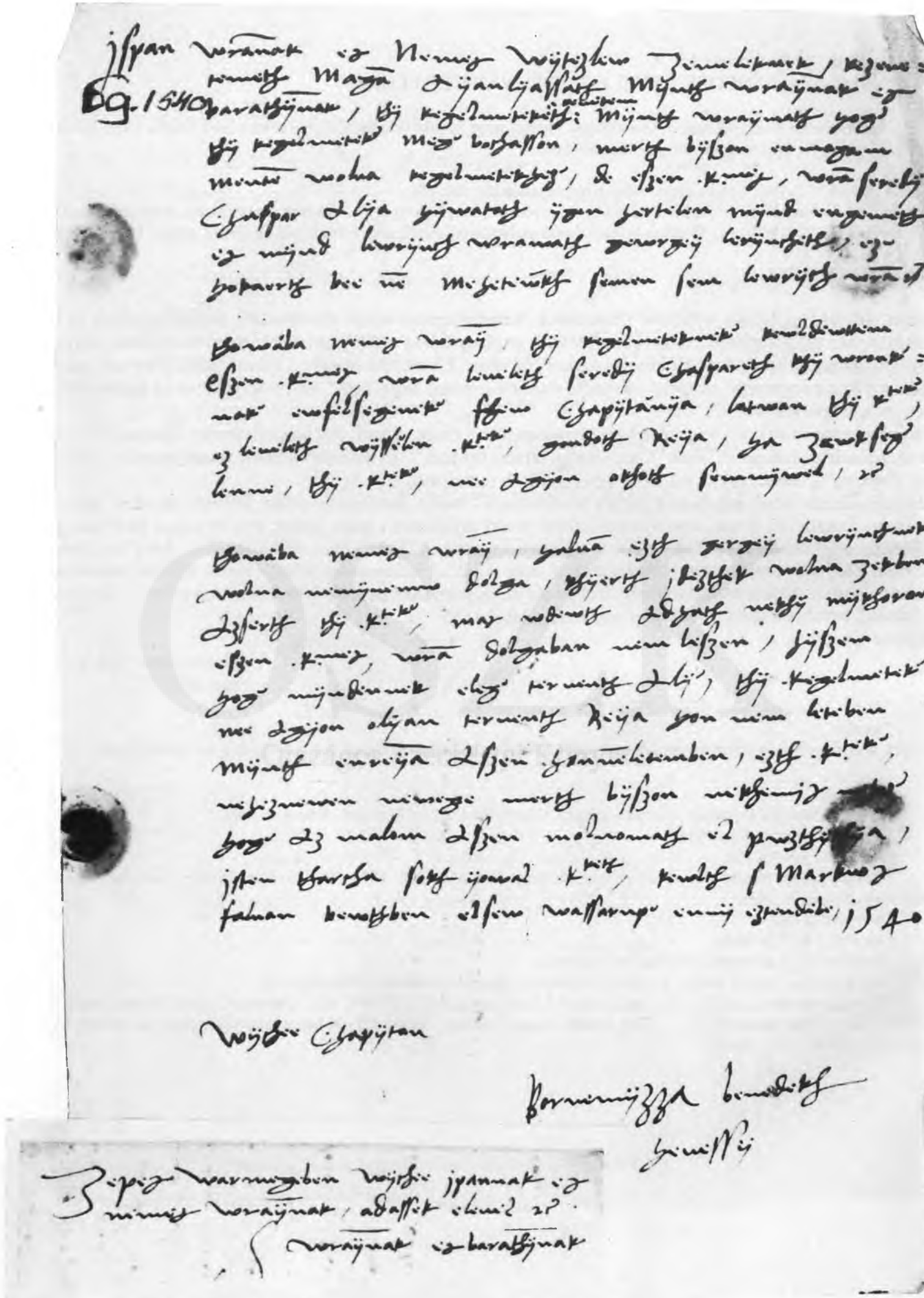
- ŠOBA v Levoči, Spiska župa, Acta Kongregationalia. no. 69.
- 21 × 31,5 cm-es papíron, kívül zöld viaszba nyomott, kerek zárópecsét, melyben Bornemissza Benedek címerének (T. 22 [1904]: 62) főalakja látható: sisakos Janus-fej, egyik arca jobbra, másik fölfelé tekint. Egy fólió.
- —
- RMNy. 2/2: 36–7.

jspan wrānak[1] es Nemes wytezlew Zemeleknek, kezene=|temeth Magā aÿanlÿassath Mÿnth wraȳnak es | barathȳnak, thÿ kegelmeteketh keuetem[2] Mÿnth wraÿmath hog' | thÿ kegelmetek' meg' bochasson, merth bÿszon enmagam | mentē wolna kegelmetekhez', de eszen .k.mes, wrā seredÿ | Chaspar[3] alÿa hÿwatoth ÿgen hertelen mÿnd engemeth | es mÿnd lewrÿnch wramath gewrgeÿ lerÿncheth[4], ez' | hokaerth bee nē mehetēwkh semen sem lewrÿch wrā *etc*
thowăba nemes wraȳ, thÿ kegelmeteknek' kewldewttem | Eszen .k.mes, wrā leueleth seredÿ Chaspareth khÿ wronk'=|nak' ewfelsegenek' fhew[5] Chapÿtănÿa, latwan thÿ ktek', | ez leueleth wÿssēlen .k.tek', gondoth Reÿa, ha Zewkseg'[6] | lenne, thÿ .k.tek', nee agÿon okhoth semmÿwel, *etc*
thowăba nemes wraȳ, haluā ezth gergeÿ lewrÿnchnek | wolna nemÿnemw dolga, khÿerth jdezthek wolna zekben | azserth thÿ .k.tek', mas wdewth adhath nekhÿ mÿkhoron | eszen .k.mes, wrā dolgaban nem leszen, hÿszem | hog' mÿndennek eleg' teruenth alÿ', thÿ .kegelmetek' | nee agÿon olÿan teruenth Reÿa hon nem leteben | Mÿnth enreÿā aszen honnēletemben, ezth .k.tek', | neheznewen newege merth bÿszon nekhemjs nehez' | hog' az malom aszen molnomath el pwzthÿthÿa, jsten tharcha sokh ÿowal .k.keth, kewlth s[7] Markws | faluan[8] bewthben elsew wassarnap' ennÿ eztendebe, 1540
wÿchee Chapÿtan

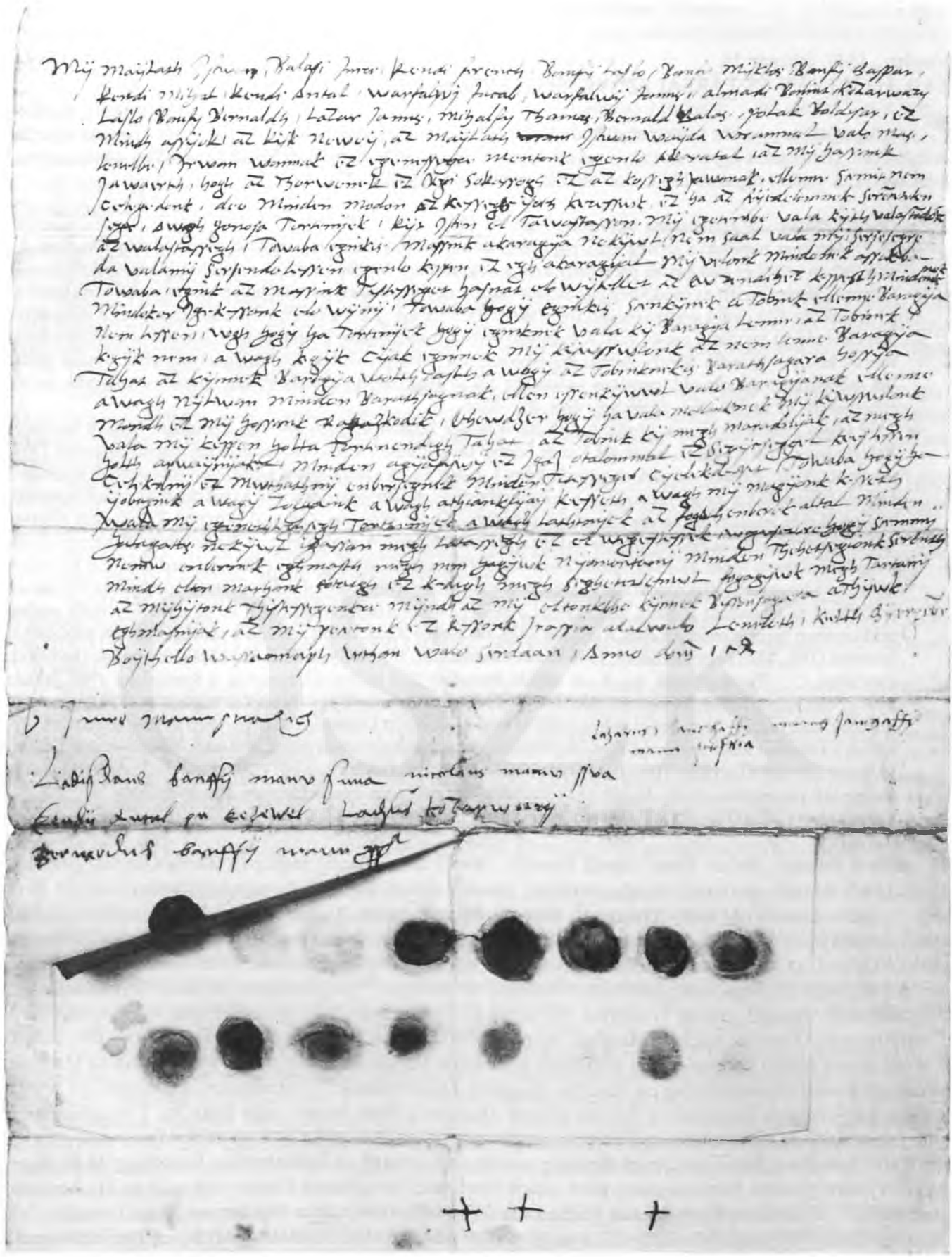
Bornemÿzza benedekh
heuessÿ[9]

Címzés:
Zepes warmegeben wÿchee jpannak es | nemes wraȳnak, adassek eleuel *etc.* | wraȳnak es barathȳnak

Jegyzetek:
[1]Petróczi Szakács Boldizsár a szepesi alispán 1534–1547 között (WAGNER, Szepes 3: 243).
[2]Jelöléssel a sor fölé betoldva.
[3]Az *s* betű javítva van.
[4]Görgey Lőrinc Szepes megyei birtokos család tagja (NAGY 4: 439). 1548–1551 között és 1556-ban szepesi alispán (WAGNER, Szepes 3: 243).
[5]A *h* javítva van.
[6]Az első *e* betű javított.
[7]Feltehetőleg a szövegben felejtett betűtévesztés.
[8]Márkusfalva, Szepes megye, Poprádtól délkeletre (ma Markušovce, Csehszlovákia).
[9]Bornemissza Benedek 1533-ban kap armálist I. Ferdinándtól (T. 22 [1904]: 62), 1540-ben Görgey Lőrinccel együtt említik mint szepesi nemest (ETE. 3: 501), később kassai kapitány, majd 1559–60-ban gyulai várkapitány és udvarbíró (SCHERER, Gyula 124; 134–41).

196. Bornemissza Benedek levele Szepes vármegyéhez (Márkusfalva, 1540. február 15.) 1rv

197. Majlád István és társai szövetséglevele (Görgény, 1540. február 18.) 1r

197.

Görgény, 1540. február 18.
MAJLÁD ISTVÁN ÉS TÁRSAI SZÖVETSÉGLEVELE

Megfogadják, hogy a köz javát szolgálják; a király halála esetén közösen választják meg utódját; segítik egymást hivatalukban, tisztségüket együtt tartják, s együtt teszik le; csak közös barátokat fogadnak; haláluk esetén egymás árváit segítik, a vitákat fogadott bírák által intézik; védelmezik egymást.

- OSZKK MNy. 35. Hasonmása ugyanott: Facs. X. 124.
- 29,5 × 44 cm-es papíron, a szöveg alatt papírfelzettel két sorban tizenhat pecséthely piros és zöld viaszban. Az első sorban balról az első három pecséthely üres, a negyedikben Majlád pecsétje: pajzsában kiterjesztett szárnyát fölemelő, lépdelő griff; az ötödikben elmosódott rajzolatú címerpecsét: bal oldalában állati farok látszik [griff?]; a hatodikban álló ovális gemmapecsét: balra meztelen férfialak, jobbra fatörzs [?]; a hetedikben és a nyolcadikban elmosódott rajzolatú pecsét van. A második sorban balról az első gemmapecsét: álló ovális mezőben balra fordult lófej; a második Bánffy Bernát címerpecsétje: a pajzsban jobbra fordult ágaskodó griff, a pajzs fölött BB monogram; a harmadik pecséten valamiféle fekvő állatalak, tőle balra csillag látszik; a negyedik pecsét elmosódott; az utolsó négy pecséthely üres. Egy fólió.
- 1539 végén az erdélyi főurak között titkos szervezkedés kezdődött, melynek első lépéseként Majlád István és Balassa Imre erdélyi vajdák, valamint Kendi Ferenc tárnokmester kötött szövetséget egymással Almáson 1539. december 20-án. Eredeti szándékuk az volt, hogy I. János király halála esetén együttesen válasszanak új királyt, s közös fellépésükkel megóvják Erdélyt a polgárháborútól. A szervezkedés során Majládék első szövetséglevelükön kívül még legalább öt helyen (Szentpál, Görgény, Alvinc, Fogaras, Gerend) állítottak ki más-más résztvevőkkel együtt újabb, az elsővel azonos tartalmú szövetséglevelet. A mozgalomnak János király hadsereggel való megjelenése vetett véget, az 1540. április 24-re összehívott tordai országgyűlés elítélte a lázadókat. Ezt követően azonban a Fogarasba zárkózó Majlád kivételével minden résztvevő kegyelmet kapott. (A mozgalom történetét, értékelését és irodalmát l. Száz. 104 [1970]: 300–20). A szövetséglevelek közül ez az egyetlen, mely eredeti példányában maradt meg. Az első, Almáson 1539. december 20-án kötött szerződés szövegét három másolatból ismerjük (**199.**, **202.**, s egy kiadatlan, 1540 körüli másolat: OL F 3. A Gyulafehérvári káptalan országos levéltára, Centuriae, CC. Extraordinata. no. 9., ez utóbbi december 21-i keltezésű), ismerjük a Szentpálon 1540. január 2-án kötött szövetséglevelet szintén másolatból (**F. 49.**), és ismerünk egy töredékes másolatot (**199.**), amelyről azonban nem tudjuk, hogy hol és mikor írták az eredetijét. Az itt következő, Görgényben írt eredeti szövetséglevélnek a keltezése kissé problematikus. Az évszám utolsó két jegye bizonytalan olvasatú, FEHÉRPATAKY LÁSZLÓ 15.9-nek olvasta (TörtTár. [1878]: 184), az OSZKK nyilvántartása szerint 1539. Ez a keltezés azonban az események ismeretében téves, hiszen 1539 februárjában még nem kezdődött meg a szervezkedés.
- FEHÉRPATAKY: TörtTár. [1878]: 183–4. Fakszimiléjét közli ACSÁDY 137.

Mÿ maÿlath Jstwan[1], Balasi Jmre[2], kendi ferench[3], Banfÿ laslo, Banfy Mÿklos[4], Banfÿ Gaspar[5], | kendi Mihal, kendi Antal[6], warfalwj[7] Jacab, warfalwÿ Janus[8], almadi Balint[9], kozarwary | laslo[10], Banfy Bernaldh[11], Lazar Janus[12], Mihalfy Thamas[13], Bernald Balas[14], polak Boldısar[15], ez | Mindh assÿok, az kÿk Neweÿ, az Maÿlath[16] Jstwan waÿda wramnal valo Mas, | leuelbe, Jrwan wannak ez egenessegre Mentonk egenlo Akaratal, az Mÿ hassank | Jawaerth, hogh az Thorwenek ez Regi Sokassogh ez az kossegh Jawanak, ellenne Semit nem | Celegedonk, dee Minden Modon Az kesseges[17] ÿoth keresswk, ez ha az feÿedelemnek[18] serēcetelen|sege, Awagh gonosa Tortenÿek, kÿt Jsten el Tawastasson, Mÿ egetembe vala kÿth valastādōk | az walastassegh, Towaba eginkis, Massink akaragÿa Nekÿwl Nem Saal vala mÿ, Sersesegre | da valamÿ Sersendo lessen egenlo keppen ez egh akaragÿal Mÿ velonk Mindenek assokba | Towaba, egink az Massink Tıstesseget hasnat elo wÿtellet az ew rendihez keppesth Mindeneknek[19] | Mindokor Jgekessonk elo wÿnÿ, Towaba hogÿ eginkis Senkÿnek a Tobink ellenne Baragÿa | Nem lessen, wgh hogÿ ha Tortenÿek hogÿ eginknek vala kÿ Baragÿa lenne, az Tobinek | kegÿk nem, a wagh kegÿk Cÿak eginnek Mÿ kÿwsswlonk az nem lenne Baragÿa | Tahat az kÿnnek Baragÿa wolth, asth a wagÿ az Tobinknekis, Barathsagara hossÿa | awagh Nÿlwan Minden Barathsagnak, ellen essenkÿwwl valo Baragÿanak ellenne | Mondh ez Mÿ hossank Ragazkodik[20], Ethewdzer hogÿ ha vala Mellinknek Mÿ kÿwsswlonk | vala Mÿ keppen holta Tortenendigh Tahat, az Tobink kÿ megh Maradnÿak, az megh | holth arwaÿnÿaka, Minden agÿafÿwÿ ez Jgaz otalommal ez Segÿcseggel kees lessen | Celekednÿ ez Mwthathnÿ enbersegnek Minden Titesseges Cÿelekedesset, Towaba hogÿ ha | ÿobagink a wagÿ zolgaink a wagh athiankfÿaÿ keesseth a wagh Mÿ Magÿonk kesseth | wala Mÿ egenethleghsegh Torthenÿek[21] a wagh[21] lathtnÿek az fogoth[22] enberek altal Minden | halagatas nekÿwl igassan megh latassegh ez el wegestessek, wegesethre hogÿ Semmÿ | Nemw enbernek eghmasth megh nem hagÿwk Nÿomoritanÿ Minden Thehetsegionk Serenth | Mindh elton Marhank fotaigh ez kedıgh megh

Seghetetlenwl fogagÿwk Megh Tartanÿ | az Mÿhÿtonk Thistessegenkre Mÿndh az Mÿ eltonkbhe kÿnnek Bissonsagara aThÿwk | eghmasnÿak, az Mÿ pecetonk ez kessonk Jrassia alatwalo leueleth, keelth Gÿergēbe[23] | Boÿthello wassarnaph[24] wthan walo Serdaan,[25] Anno do*mi*nı 154[26]

b Jmre Manu sua *etc*

Lazarus Janchaffi nicolaus[27] Janchaffÿ[28]
manu propria

Ladislaus banffÿ manv suua nicolaus manw ssva
kendÿ antal ǫn kezewel Lad*isla*us kozarwarÿ[29]
Bernardus banffÿ manv p*ropria*[30]

Jegyzetek:

[1]Az *n* betű javítva van.

[2]Balassa Imre († 1550) Nógrád megyében birtokos család tagja, Ferenc fia. 1534-től erdélyi vajda, I. János halála után Majláddal együtt erdélyi főkapitánynak választatta magát. Ezután többször cserélt pártot, előbb Izabella királynéhoz, majd átmenetileg ismét Majládhoz, végül 1541-ben I. Ferdinándhoz állt. Ettől kezdve Magyarországban élt. (BUDAI 1: 58–9; NAGY 1: 124–5; SZILÁGYI, Nádasdy 12; LUKINICH, Erdély 29.)

[3]Kendi Ferenc erdélyi főúr, Kendi Antal erdélyi alvajda fia. 1534-ben részt vesz Gritti elfogásában, 1540-ben I. János száműzi, később Izabella királynétól kegyelmet kap. 1553-tól Dobó Istvánnal együtt I. Ferdinánd vajdája, 1556-ban ő kíséri haza Izabella királynét Lengyelországból, de 1558-ban Bebek Ferenccel szó ellene összeesküvést, amiért Izabella megöleti.

[4]Losonci Bánffy László és Miklós testvérek, a család nagyfalusi és bonchidai ágából, Bánffy István fiai (T. 1 [1883]: 25; IVÁNYI, Bánffy 165). Személyükről nem sokat tudunk, 1514-től említik őket oklevelekben (BánffyOkl. 2: 448); 1542-ben is együtt szerepelnek (EOE. 1: 136; ETE. 4: 89), NAGY IVÁN szerint László 1560-ban, Miklós 1553-ban is fölbukkan (T. i. h.). Nevük említésének sorrendje (azaz a koruk szerinti sorrend) alapján lehet megkülönböztetni őket mogyorósi Bánffy Lászlónak Miklós és László nevű fiaitól.

[5]Bánffy Gáspár másod-unokatestvére Bánffy Lászlónak és Miklósnak, Bánffy Imre fia (IVÁNYI, Bánffy 165). 1519-ben szerepel először (BánffyOkl. 2: 451), majd Lászlóval és Miklóssal együtt többször találkozhatunk a nevével (BánffyOkl. 2: 501, 505, 519; EOE. 1: 61). 1550 körül már nem él (IVÁNYI, Bánffy 398). A szövetséglevél írásakor nem volt jelen (l. **199.**).

[6]Kendi Mihály és Antal Kendi Ferenc testvérei (NAGY 6: 199), 1535-ben együtt említik mindhármukat (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 5: 202), 1542-ben is együtt szerepelnek (EOE. 1: 136; ETE. 4: 89), Mihály még 1551–52-ben is (KárOkl. 3: 266, 271), Antal 1551-ben (EOE. 1: 276, 279). Antalt Ferenccel együtt öleti meg Izabella királyné 1558-ban.

[7]A második *w* betű *ı*-ről javítva.

[8]Várfalvy Jakab és János aranyosszéki székely család (CSÁNKI 5: 969) tagjai lehetnek. Várfalvy Jánost említenek (Várfalvy Gergellyel együtt) 1555-ben mint Aranyosszék kapitányát, valamint 1568-ban (SzékOkl. 2: 232; 3: 311).

[9]Szavai Almádi Bálint Doboka és Belső-Szolnok megyében birtokos család tagja (NAGY 1: 18; pk. 13). 1529 és 1542 között szerepel, 1537-ben Belső-Szolnok főbírája (GF. 8: 73–4, 77), 1547-ben már halott (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 5: 426).

[10]Kozárváry László deák Belső-Szolnok megyei birtokos, Bánffy László és Miklós sógora (IVÁNYI, Bánffy 165). Már 1520-ban Szolnoki László néven második férje Bánffy Katalinnak, 1525 után nevezi magát Kozárvárynak (BánffyOkl. 2: 497, 501, 537). Szerepel 1541–42-ben (EOE. 1: 61, 136), s utoljára 1549-ben, 1555-ben már nem él (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4: 431–2; 5: 154).

[11]Bánffy Bernát a losonci Bánffy család mogyorósi előnevű ágának tagja, Bánffy Lászlónak első házasságából született fia, nagyfalusi és bonchidai Bánffy Lászlónak és Miklósnak másod-unokatestvére (T. 1 [1883]: 24; IVÁNYI, Bánffy 165). 1518 és 1542 között fordul elő a neve (BánffyOkl. 2: 483; EOE. 1: 136; ETE. 4: 89).

[12]Szentannai Lázár János a székely, szárhegyi Lázár család tagja (NAGY 7: 51, 55). 1529-ben I. Ferdinánd pártján áll (SzékOkl. 3: 244), 1540 augusztusában a Szapolyai-párti Bornemisza Boldizsár támogatására kap utasítást Mihályffy Tamással és másokkal együtt (SzékOkl. 3: 270). 1549-ben végrendelkezik magyar nyelven (SzékOkl. 2: 83–6).

[13]Koronkai Mihályffy Tamás székely előkelő, szerepel 1540-ben (SzékOkl. 3: 270), 1542-ben mint a székelyek követe (EOE. 1: 86, 129), 1555-ben mint marosszéki kapitány (SzékOkl. 3: 310), s utoljára 1566-ban (SzékOkl. 2: 209). Fiának, Jánosnak a halálával 1580-ban magva szakad a családnak (SzékOkl. 4: 69). A szövetséglevél írásakor Mihályffy Tamás sem volt jelen (**199.**).

[14]A *B* tintafoltos. – Alcsernátoni Bernáld Balázs háromszéki székely család tagja (NAGY 2: 28), 1519–1554 között szerepel oklevelekben (GF. 3: 41). 1548-ban Fráter György tanácsosa, 1551-ben a székelyvásárhelyi könnyűlovasság kapitánya (EOE. 1: 238, 344), 1554-ben a székelyek követe a pozsonyi országgyűlésen (SzékOkl. 2: 113; BARABÁS, SzékOkl. 287). Nem volt ott ő sem a levél írásakor (**199.**).

[15]Polyák Boldizsár Kolozs, Doboka és Torda megyékben birtokos család (CSÁNKI 5: 568, 809–10) tagja. Említik 1538-ban, 1549-ben és 1553-ban, birtoka a Torda megyei Székelyfalván és Dobokában, Ösön van (SzékOkl. 2: 50; 3: 299; KÁDÁR, Szolnok-Doboka 5: 372–3).

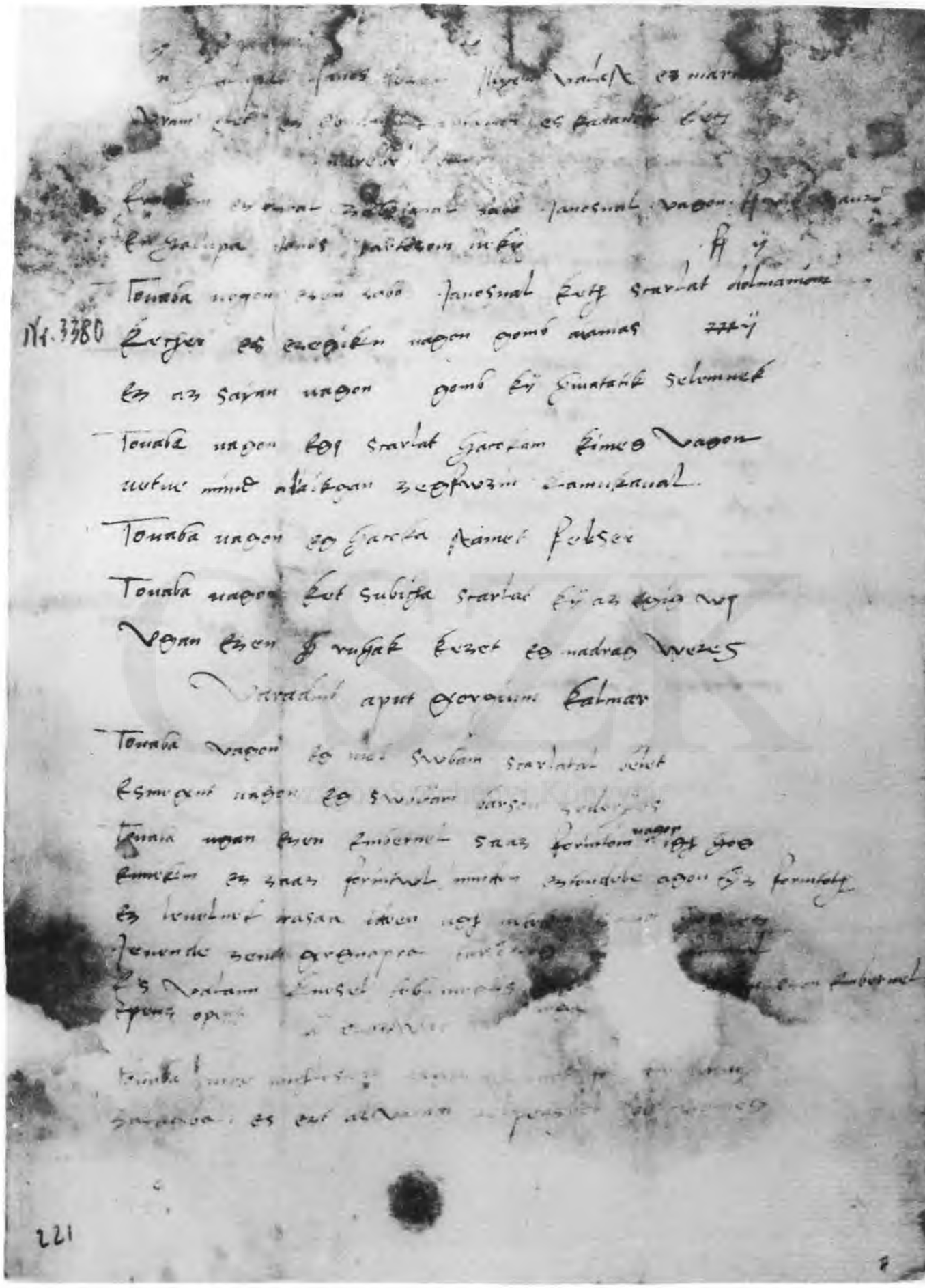
[16]Utána kihúzva *wram*.
[17]A szóvégi *es* javítva van.
[18]I. János.
[19]A szóvégi *nek* a sor fölé írva.
[20]A *g* betű *k*-ból javítva.
[21]A hajtáson, a szóban lyukas a papír.
[22]A második *o* javítva.
[23]Görgény, Torda megye, Szászrégentől délkeletre (ma Gurghiu, Románia).
[24]Az *r* javítva van.
[25]A *böjtelő vasárnap* megjelölés a különböző szótárak alapján nem egyértelmű, jelentheti a böjt előtti, illetőleg a böjt eleji (a böjtben az első) vasárnapot: (CzF. 1: 785; NySz. 1: 615; SzT. 1: 1057). A Döbrentei-kódex adata alapján azonban bizonyos, hogy *böjtelő vasárnap* a böjt első vasárnapját jelenti, mivel különböző evangéliumot rendel a csonkaheti péntekre (hamvazószerda után) és a böjtelő vasárnap után való péntekre (Nytár. 12: 258). A levél keltezéséből is ez következik, hiszen a böjt előtti utolsó vasárnap utáni szerda a böjt kezdőnapja, hamvazószerda, így ha ekkor kötik a szövetséget, bizonnyal hamvazószerdára keltezték volna.
[26]Az évszám valószínűleg *1539*-ből van átjavítva úgy, hogy a *3*-as átírták *4*-esre, a *9*-est pedig kitörölték.
[27]Az *s* betű javítva.
[28]Jankaffy Lázár és Miklós Doboka megyében, Ősön birtokos család tagjai (NAGY 5: 298). Lázár és egy Kristóf fia Miklós 1509-től, Fóris fia Miklós pedig 1523-tól szerepel Lázárral együtt az oklevelekben. Az egyik Jankaffy Miklós 1553-ban már halott. Lázár leánya, Katalin, a levelünkben szereplő Almádi Bálint felesége volt. (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 5: 372; 6: 332.).
[29]A szó végére elfogyott a tinta a tollról, így az *arÿ*-t újból ráírták.
[30]Ez a sor a papírfelzet alatt olvasható.

198.

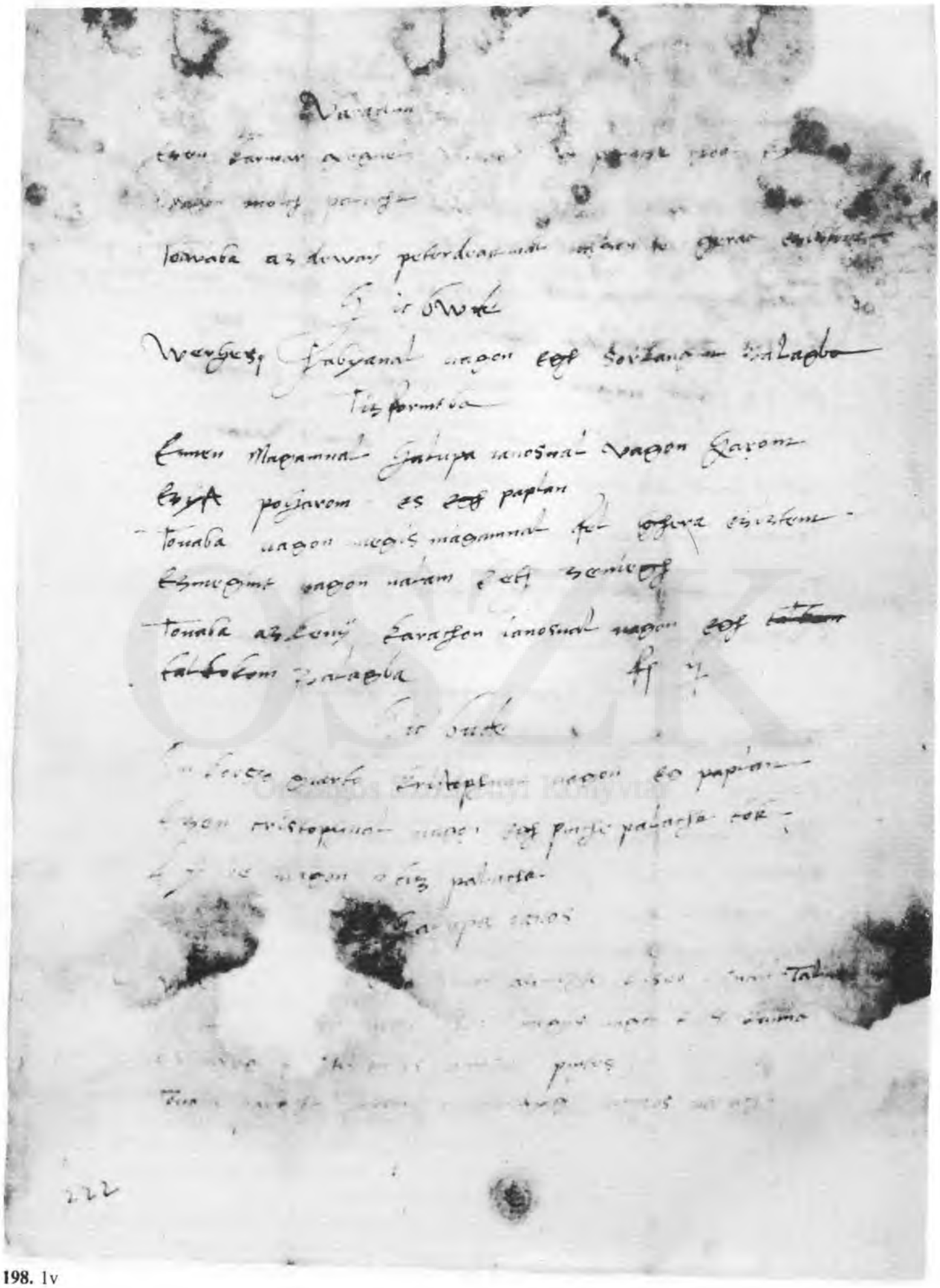
Óbuda, 1540. [április 24. előtt]
HALUPA JÁNOS LELTÁRA

- Bencés Főapátsági Levéltár, Pannonhalma. A gr. Erdődy család vépi levéltára, fasc. 73. no. 3380/b.
- 29,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, erősen elrongálódott, hiányos, restaurált papír 1r–2r oldalain. Az 1v és a 2r alján, a szöveg alatt két felzetes gemmapecsét: az 1v-n lévő ülő alakot, a 2 r-n lévő emberfőt ábrázol.
- Az irat keletkezésének körülményeiről semmi közelebbit nem tudunk, mivel a szöveg záró része hiányos. Levéltári besorolása is bizonytalan, ugyanis a régi levéltári jelzete helyén szintén lyukas a papír. Megtalálásakor az Erdődy-levéltárnak a kiemelt, Mohács előtti, restaurált iratai között volt azonos numeruson egy 1426-os oklevéllel (DI. 385.), amelynek ehhez a lajstromhoz semmi köze nincs. Feltehető, hogy az eredeti helye nem ez volt, és nem is a jelenlegi (fasc. 73. no. 3380/b.), ahonnan a középkori oklevelet kiemelték a diplomatikai gyűjteménybe, s ahová a lajstromot visszasorolták. — Közelebbi keltezése a szövegben említett ünnep (*ez | Jewende zent gergnapra)* segítségével állapítható meg.
- —

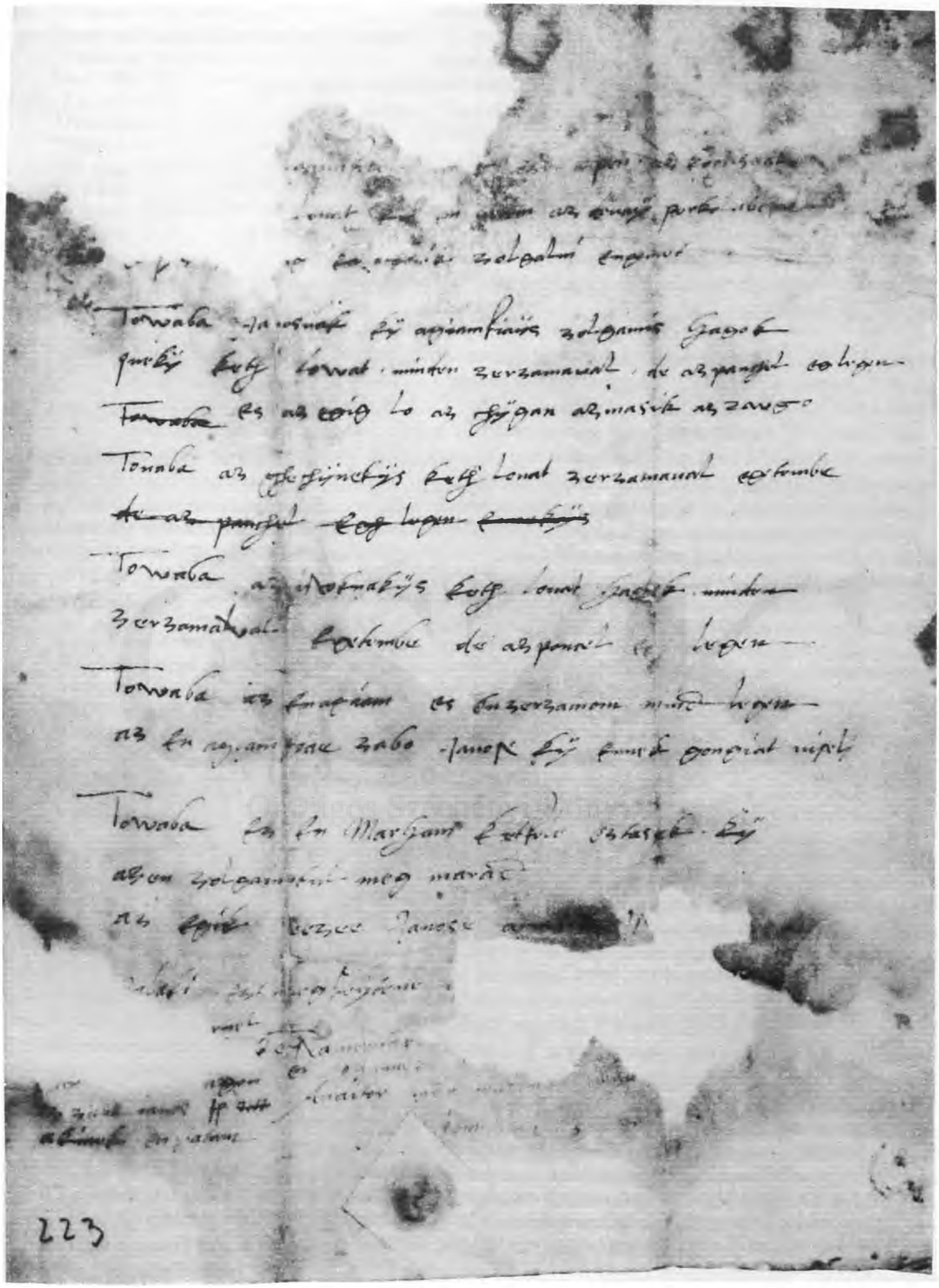
[E]n[1] halupa Janos[2] tezek Jllyen valast ez marton | Wram elet ez Obudan captalan es kananok eleth
Jn drebrechen
Ennekem ez kiral[3] zaboíanal zabo Janosnal vagon .fl v[...][1] de auro | En halupa Janos tartozom nekÿ .fl íj
Touaba uogon ezen zabo Janosnal keth scarlat[4] dolmaníom | kecher[5] es[6] ezegíken uagon gomb aranías[7] xxxíj | Ez az saÿan[8] uagon gomb kÿ híuatatík selemnek
Touaba uagon egǫ scarlat hacokam[9] kímeg Vagon | uetue mínd alíaíkgan[10] zegfwzín kamukaual[11]
Touaba uagon eg hacoka stamet[12] felser[13]
Touaba uagon ket subícha scarlat kÿ az egíg wǫ[14]
Vgan ezen[15] ruhak kezet eg nadrag weres
Varadíní aput georgíum kalmar
Touaba vagon eg níak swbam[16] scarlatal belet
Esmegent uagon eg swbícam barson zederÿes
Touaba ugan ezen embernel saaz forintom uagon[17] ígh hog | ennekem ez zaaz forintwl mínden eztendebe agon tÿz forintoth | ez leuelnek írasaa ídeen ugh uetetem zamot hog ez | Jewende zent gergnapra[18] tartozíg t[...][1] forint[a]l[19] | Es valami keuesel teb, megÿs[20] [...][1] ezen embernel | Epenz openz

198. Halupa János leltára (Óbuda, 1540. [április 24. előtt]) 1r

198. 1v

198. 2r

Kolozwar

Touaba níre míchlosnak uagon tÿzeneb fo[...]om[1] aran[...]l[19] | zalagba, es ezt az varadi felpenzbel valchameg ||

Varadíni

Ezen karmar gergnel wagon eg palachk thok[21] kybe | wagon níolch palachk
Towaba az dewaÿ̈ peterdeakmal uagon [...e...][1] gheraa[22] ezíztem

hic bwde

werherǫ[23] Fabÿanal uagon egh sorkang[o]m[19] zalagba | Tíz forintba
Ennen Magamnal halupa ianosnal vagon harom | Ezÿ̈st poharom, es egh paplan
Touaba uagon megís magamnal fel ghera[24] ezíztem | Ezmegint uagon nalam keth zeníegh
Touaba az keuÿ[25] karachon ianosnal[26] uagon egh[27] | taltokom[28] zalagba fl íȷ̈

hic bude

On korso giarto krístophnal uagon egh paplan | Ezen crístophnal uagon egh pínche palachk tok | kÿ̈ be uagon[29] tíz palachk

En halupa ianos

Vago[...] [...]h[...]a[1] ǫreg az neghe kíseb, Ontal Talner xi[j][19] | On [ha...] [...]on[1] negh [i]ches[30], megÿs uagon k[...]th[19] kanna | az eghe [...][1] fel pintes amasíg pintes[31]
Touaba pala[c]hk[1] harom az negedÿ̈g lanchos palachk || [...] [...]lgaim[1] fekel [...]k[1] ezen kepen. az kochisnak | [...][1] louat [...][19] en uetem az deuaÿ̈ porkolabtwl | [...]g ka[...]achoník[19] zolgalní engemet
Towaba Ja[n]osnak[1] kÿ agíamfíaÿ̈s zolgamís hagok | ǫnekÿ̈ keth lowat, minden zerzamaual, de az panchel eg legen | Es[32] az egíg lo az chÿgan az masík az rwgo
Touaba az ghechÿnekÿs keth louat zerzamaual egetembe[33]
Towaba az istoknakÿ̈s keth louat hag[o]k[1] minden | zerzamaval[34] Egetembe de az pancel egh legen
Towaba az En agíam es On zerzamom mínd legen | az En agíamfíae zabo Janose kÿ Ennek gongíat uíselj
Towaba Ez En Marham ketfele Oztasek. kÿ | azen zolgaímtul meg marad
az egík[35] rezee Janose amasík Js[...][1] | [V]alakí ezt megfeÿtene [...] | [...]rnel[1] | [...] Testamentar[...][1] | [...]agon[36] et iohannes [...][1] | ez zabo ianos fl xxxx Audítor *magister* mart[i]nus ba[...][1] | akinek en hatam Anno dom*ini* 1540

Jegyzetek:

[1]A szóban lyukas a papír.

[2]Halupa János esetleg a Trencsén megyei, bohunici Chalupa család (Fekete Nagy, Trencsén 234–5; PRT. 8: 548–9; PodmOkl. 2: 224) tagja.

[3]I. János király.

[4]'Skarlátszövet, egy fajta finom posztó'.

[5]*Kétszer* 'dupla, bélelt' (Radv: Csal. 1: 58; NySz. 3: 195; RMG1.).

[6]Az *s* betű *z*-ből van javítva.

[7]Az *r í*-ből van javítva.

[8]*Sája* 'egy fajta könnyű gyapjúszövet'.

[9]*Hacuka* 'egy fajta felsőruha' (Radv: Csal. 1: 69).

[10]Az *l í*-ből van javítva.

[11]*Kamuka* 'nehéz, virágos, selyem kelme'.

[12]*Stamét* 'istamét, finom posztóféle'.

[13]*Félszer* 'egyrétegű, béleletlen' (Radv: Csal. 1: 58; NySz. 3: 194). – Az *l* betű *r*-ből van javítva.

[14]Valószínűleg *bő*.

[15]Utána *h* kihúzva.

[16]*Nyaksuba* 'feltehetőleg prémes fölsőruha' (vö. OklSz.).

[17]A szó jelöléssel a sor fölé van betoldva.

[18]1540. április 24.

[19]Ázás miatt nehezen olvasható.

[20]A sor alatt itt a *sarga* szó olvasható, nem lehet tudni, hogy hova tartozik.

[21]*Palacktok ~ pincetok* 'az üvegpalackok tárolására szolgáló eszköz' (vö. Radv: Csal. 1: 188).

[22]*Gíra* 'márka, az arany és az ezüst mértékegysége, 206–245 g között'.

[23]A második *r* betű valamilyen betűből (talán *s*-ből) van javítva.

[24]A *g* betű *h*-ból van javítva.

[25]Kevi (Keve), Fejér megye (ma Ráckeve, Pest megye).

[26]Karácsony János kevi polgárt 1536-ban említik bíróként (Diplomatarium Ráczkeviense. Kiadja Magdics István. Székesfehérvár, 1888. 68).

[27]Utána kihúzva *talk[a]m.*
[28]A második *t* betű *k*-ból van javítva.
[29]Utána egy megkezdett betű [?] látható.
[30]*Icce* 'űrmérték; a budai icce 0,83 l (2 meszely)' (BOGDÁN ISTVÁN, Metrológia: A történelem segédtudományai. Szerk. KÁLLAY ISTVÁN. Bp., 1986. 266).
[31]*Pint* 'űrmérték; a budai pint 1,67 l (2 icce)' (BOGDÁN i. m. 267).
[32]Előtte a sor elejéről *Towaba* kihúzva.
[33]Az utána következő sor kihúzva: *de az panchel Egh legen Ennekÿs.*
[34]A *v* betű *l*-ből javítva.
[35]A *k* betű javítva van.
[36]A *g* betű javítva.

199.

[Torda, 1540. április 24. után]
MAJLÁD ISTVÁN ÉS TÁRSAI SZÖVETSÉGLEVELE AZ ELLENÜK FOLYTATOTT PER IRATTÖREDÉKÉBEN

- OL E 142. MKA. Acta publica. fasc. 42. no. 46.
- 30 × 121 cm-es, több ívből összeragasztott, szakadt, foltos papíron, melynek eleje és vége hiányzik. Egy fólió.
- A Majlád-összeesküvés szövetséglevelei közül (vö. **197.**) kettőnek a másolata található ebben a keltezés nélküli, latin nyelvű irattöredékben. A levélnek elveszett ugyan az eleje és a vége, tartalma alapján azonban arra következtethetünk, hogy ez a szöveg a Majlád-összeesküvés ügyében tartott per irata. A bíróság a szöveg szerint prelátusokból, mágnásokból, nemesekből áll – ez a szabványos meghatározás a kúriára utal. A latin nyelvű iratban a király nevében mondják el az összeesküvés felderítésének eseményeit, s bizonyítékként bemásolnak két magyar nyelven írt levelet: a legelső, Almáson 1539. december 20-án Majlád, Balassa és Kendi által írt szövetséglevelet, s egy másikat, melyet rajtuk kívül négy Kolozs és Doboka megyei birtokos is aláírt. Az irat beszámol Telegdi Miklós és Kemény János sikertelen követségéről, akiket a király a Fogarasba zárkózott vajdákhoz küldött. (Telegdi Miklóst később, a király halála után ismét Majládhoz küldte Fráter György, ekkor azonban átállt a vajda oldalára: EOE. 1: 4; MAJLÁTH, Maylád 83.) Ezek után arról van szó, miként jelent meg, s védekezett a vádak ellen Balassa Imre az április 24-ére összehívott országgyűlésen. A megfogalmazás alapján (*Cum tamen illi aduenissent..., Sentencia mox proferri pronunctiarique poterat...*) az irat még Tordán, a vajdákra kimondott ítélet előtt, az április 24-e utáni napokban keletkezhetett. L. még **202.**
- —

Jure Jurando promiserant obseruare. volens deinde *pre*fatus Mag*ister* Ste*p*hanus Jbranÿ[1] testimonio q*uoque* | sufficienti et condigno verificare (Ne scrupulus aut ambiguitas posset exinde cuipiam | generari) Q*uod* prescripti articuli coniuracionis premisse, cum literis originalibus[2] exinde | confectis concordant. Egregios ladislaum Mÿkola[3] *pre*fatum. vice waÿwodam[4] ipsius Ste*p*hani | Maÿlad. andream de zenthpal[5]. Joannem de fewldwar[6]. Joannem de Gÿwla[7]. ladislaum | de kozarwar, et valentinum almadÿ de zawa. Nostrum. ac p*re*fatorum[4] dominor*um* prelatorum | Magnatum. et Baronum. Regniq*ue* nostri procerum. ac Nobilium. Nobiscum, vt p*re*fertur, | pariter constitutorum. ac in Judicio consedencium. adduxit in conspectum. Cumq*ue* ip*s*os, | super eo. vtrum p*re*tacte l*itte*re originales super p*re*missa Coniuracione confecte. Sigillisq*ue* | et Manuscriptis coniuratorum consignate. cum articulis pre [...][4] et ab Exemplo. sew | transsumpto l*itte*rarum Originalium extractis concordarent [...][4] q*ue* et eandem Sentenci*am* | exprimerent, requisitos habuissemus. Tunc ÿdem ad fide[...]m[4] deo debit*am*. concordi | testificacione affirmarunt. preinsertam Copiam sew transsumptum l*itte*rarum Originalium | p*re*declarate coniuracionis, cum eisdem literis originalibus. concordare. dempto eo. q*uod* quia | in diuersis terminis et locis littere ipse (prout prenarratum est. edite et conscripte | fuissent. Jdeo non om*n*ium Coniuratorum Nomina. in o*mn*ibus literis equaliter conscripta | extitissent, Sed eorum tantum. qui in loco ipso personal*iter* interfuisse*n*t. Et q*ue* in certis l*itte*ris, | talium eciam Nomina essent inserta Egregiorum v*idelic*et Gasparis Bamffy de lossoncz, | et Thome Mÿhalffÿ de koronka. ac Blasÿ Bernald[8]. qui neq*ue* in medio coniuratorum, | aut in loco edicionis huiusmodi l*itte*rarum fuissent. Nec cum eis Consilÿ quitq*uam* habuissent,[9] | Jtem Egregius q*uoque* Mag*iste*r Albertus de zalonkemen[10]. prothonotarius p*re*dicti Ste*p*hani Maÿlad. | paulo ante Coram nobis. Necnon p*re*fatis dominis Joanne Ezekÿ[11] Ep*iscop*o Quinq*ue*eccle*s*ien*si*. et | Ste*p*hano de werbewcz. Cancellario n*ost*ro personaliter constitutus. hoc idem recognouit, | preterea ipse ladislaus Mÿkola id q*uoque* superaddidit, Q*uod* cum ipsi waywode nostri, | aduentum nostrum cum Exercitu intellexissent. Et eorum famulos nobis obuios waradinum | versus premisissent, illisq*ue* Copiam sew Exemplum l*itte*rarum Coniuracionis pro informacio*ne* | dedissent.[12] nobis exhiben*tes*

articulos prescriptos. in certis dictionibus et clausulis variassent, | et ladislaus ipse Mÿkola. manu sua *pro*pria. de illorum Volunt*a*te hanc clausulam (Salua | fide Maiestati nostre debita permanente) adiecisset. postea. allate sunt nobis | originales q*uoque* l*itte*re premisse Coniuracionis in specie tribus Sigillis p*re*nominator*um* v*idelic*et | St*e*phani Maÿlad. et Emerici Balassa waÿwodarum. ac francisci kendÿ Thauernicorum | no*st*rorum Regalium M*agistr*i in inferior*e* margine im pressiue communite. Subscripcioneq*ue* | Manuum p*ro*priarum ips*o*rum consignate. Quarum tenorem (vt om*n*is suspicio super | transsumpto l*itte*rarum ips*a*rum e medio tollatur) verbotenus inter serendum duximus, | Que sub hac sequitur verborum forma. hungara lingua pariter scripta. Mÿ | Maylad Jsthwan. Balassÿ Jmreh Erdelÿ waÿdak. kendÿ ferencz Tharnak Mesther, az | mÿ hazank Jawaÿerth. Ez[13] Egÿenes athyafÿwsagos Barathsagra menthewnk. | Egÿenlew akarathwal. Elewzer az Thewrwenÿek. ees Regÿ zokassok: Ees az | Egeez kewssegnek. Ees kewsseg Jawanak Ellene hogh semmÿth Nem Chelekedewnk, | de mÿnden koron. Ees mÿnden modon. Chak az kewsseges Joth keressewk, | Massodzer[14] hogh ha az feyedelemnek walamÿ zerenchethlensege a wagh gonoza | Therthenendÿk. kÿth Jsthen el Thawozthasson. Mÿ Egyetembe. Ees egh zÿwel | walakÿth walazthonk. az walazthassek. Ees eggykewnkes massȳk hÿre Nalkÿl, Ees | Akarathÿa Nekÿl. Nem zaall walamÿ zerzesekre, de wa[...]amÿ[4] zerzendew lezen, | Egÿenlew keppen, Ees egh akarathwal Mÿ welewnk mÿndeneketh azokba, harmadzer[15] | hogh Eggÿnk az Massÿnknak Thÿztessegeth Elew wÿteleth. a wagh haznath. | mÿndenkor. myndenÿkewnknek, az ew Rendÿhewz kepewsth Jgyekewzÿk Elew | wÿnnÿ, Ees mÿnden modon, a hol leheth. Segeythsegwel ees Thanachwal | keez lezen, az massÿnknak Jawanak Elew wÿtelere. wgh hogh ha walamelÿnk | Thyztheeth le tenneÿe. Thehath az Thewbbÿ mÿnd az ew Thÿztewketh, | akarmÿnemwk legÿenek. le Thezÿk. Sem aathÿa E[gg]ÿnk[4] magath. massÿnk | akarathÿa Nelkÿl walamÿ Thyzthben, Negedzer hogh mÿ kezzewlenk eggÿkes | walakÿnek az Thewbbÿnk nek[16] akarathÿa Nelkÿl Barathÿa nem lezen. wgh | hogh ha ter[...]nneek[4]. hogh Egghÿnknek walakÿ Bar[...]thÿa[4] lenne az Thewbbÿnknek | kedyg nem. awagh kedÿg chak Egghynknek mÿ kezzewlewnk az Nem[17] lenne | Barathÿa, Thahath az a kÿnek Barathÿa wolth azth a wagh az. | Thewbbynknekes Barathsagara hozza, awagh Nylwan mÿnden Barathsag Ellen, Ezen kÿwel | walo Barathÿanak ellene mond. Ees mÿ hozzank ragazkodÿk, Ewtedzer ha walamelÿnknek | mÿ kezzewlewnk walamÿ keppen holta tertenendÿk. Thahath az Thewbbÿnk kÿk megh | maradnak. az megh holth arwaÿnak mÿnden Atthÿaffywÿ, Ees igaz oltalommal, ees | Segeytsegwel keez lezen chelekednÿ. Ees mwthatnÿ Embersegnek mÿnden Thyztesseges | Chelekedessÿth, Thowabba ha Jobbagÿnk. a wagh zolgaÿnk. a wagh atthyankffÿaÿ | kewzeth, a wagh mÿ magonk kewzeth walamÿ egyenetlenseg thertenneeek awagh | lattatneek, az fogoth emberek altal mÿnden halogatas Nalkÿl Jgazan megh lattaseek, | Ees el wegeztesseek, wegezetre semmÿ Nemew Embernek egh masth megh nem hagghwk | Nÿomorytany, Mÿnden Thehetsegewnk zerenth mÿnd Eletewnk morhank foghtaÿg, Eezth | kedÿg meg zeghetetlenewl[18] fogadÿwk megh thartanÿ, az mÿ hythewnk ees | Thyztessegewnkre mÿnd az mÿ eletewnkben, kynek Bÿzonsagara atthok egh masnak, | Ez mÿ pechethewnk. ees kezewnk Jrassa alath walo leweleth, kewlth Almasba[19]. Ezer | Ewth zaaz harmÿncz kylencz eztendewben. zenth Thamas apastalnak Estÿn,

St*e*phanus Maylad p*ropri*a, Balasi Jmre Manu sua, kendj ferencz,

Ex Quarum quidem l*itte*rarum tenoribus ac continencÿs clare liquet copiam sew transsumptu*m* | huiusmodi l*itte*rarum cum originalibus l*itte*ris. in cunctis Clausulis et articulis concordare, | dempta dumtaxat et excepta quadam clausula, que in ceteris l*itte*ris. in quibus scilicet | aliorum q*uoque* Coniuratorum Nomina conscripta sunt non habetur. Neq*ue* *con*tinetur. Q*uod* v*idelic*et si quis ex nobis officium suum deponeret. Extunc ceteri q*uoque* officia sua qualiacumq*ue* sint | deponant. Nec ingerat se quisq*ue* ex nobis. absq*ue* alterius voluntate ad aliquod officium. | assumen*do*. liquet eciam memoratos. solummodo waywodas no*st*ros. cum ipso francisco kendj | pariter. auctores[4] principales huius perniciose factionis et Co[n]iuracionis[4] fuisse, Quorum | litere prius. et ante omnes alias l*itte*ras. in profesto s*cilic*et Sancti [T]home[4] ap*osto*li, In anno d*omi*ni | Millesimo. Quingentesimo[4]. Tricesimo Nono[20]. in testimonium sunt confecte. Que quide*m* Coniuracio, | tandem ad alios q*uoque* Complices eorum propagata venit

Premissis itaq*ue* sic se habentibus. dum ad petici*one*m antefati Mag*istr*i St*e*phani Jbranÿ, Judicium | et Justiciam in premissis facere ac administrare voluissemus, prenominati vniuersi | domini prelati[21] ac Barones. proceresq*ue*. et Nobiles. nostram accedentes in presenciam, Nobis | Jnstantissime humilimeq*ue* supplicarunt. vt ex super habundanti gracia no*st*ra Regia, sex | adhuc dies post terminum Expiracionis p*re*tactarum l*itte*rarum no*st*rarum Salui *con*ductus, | annot*a*tis St*e*phano Maÿlad. et Emerico Balassa superadderemus. Jn quibus ipse fr*atr*em | eorum, antefatum s*cilic*et Nicolaum de Thelegd[22]. et vnum ex famulis p*re*libati St*e*phani | Maÿlad. puta p*re*dictum Joannem kemÿn de Gerewmonostra[23]. ad eosdem waÿwodas | mittere. Et eos. vt condicionibus illis. et quidem equis honestisq*ue*. quas nos ab eisdem | optabamus. parere vellent. admonere possent. Quos cu[m eis]dem[4] amissemus et | concessissem[u]s[4]. Tandem termino huiusmodi sex dierum exp[le]to[4]. ÿdem Nicolaus | Thelegdÿ. et Joannes kemÿn ad Nos reuersi. Retulerunt ipsos waÿwodas.

in Castro | fogaras constitutos, se reperisse. et apud eos nomine predictorum dominorum procerum*que* | et Nobilium in eo. vt sese voluntati nostre Maiestatis conformare. *con*dicionibus*que* illis, | quas Nos ab eis digne optabamus. obtemperare vellent. satissuperq*ue* admonuisse, | Sed ipsos ad eas consentire noluisse. verumtamen Nobis humillime supplicasse. vt super | premissa Coniuracionis Crimine graciam eis facere dignaremur. De cetero q*uoque* ab | eiusmodi labe. immunes se vellent p*re*seruare. Et in huius signum. filios ipsorum nob*is*. | obsides dare. et soli ipsi Curiam nostram Regiam inhabitare prompti essent et | parati. verum quia violata eorum semel fide. et de cetero non videbatur[24] illis | adhibenda fides, Ideo Memoratus Mag*ist*er Ste*p*hanus Jbranÿ n*ost*ram. ac p*re*fatorum d*omi*nor*um* | Baronum. procerumq*ue* et Nobilium regressus in presenciam. Ex parte sepedictorum | Ste*p*hani Maÿlad. et Emerici Balassa. Ceterorumq*ue* in hac parte Complicum, qui (vt p*re*fert*ur*) | huius Coniuracionis seriem. fundamentaq*ue* nouerunt. Et qui aliosq*uoque*. ad eiusdem | Coniuracionis Collegium ac Consorcium seducere attrahereq*ue* procurassent. per Nos | in p*re*missis Juris Equitatem. Justicieq*ue* Complementum supplicauit Elargiri, Et quia | Exigui premÿ foret fidelitas. si impunita permaneret et Jnulta relinqueretur | Jnfidelitas, proinde Nos sana maturaq*ue* primum deliberacione p*re*nominatorum | Magnatum et Baronum. ac procerum. et Regni n*ost*ri hungarie. harumq*ue* parcium | Thorden*sium* celebran*tes*. indixissemus, et huiusmodi diete terminum sew diem[25] ac locum. p*re*fatis q*uoque* | Ste*p*hano Maÿlad. et Emerico Balassa per l*itte*ras n*ost*ras significassemus. Tunc licet termino ip*so* | aduenient*e*. Memoratus Emericus Balassa waywoda. coram nostra Maiestate personal*iter* | comparuerit. Collega tamen suus ipse v*idelic*et Ste*p*hanus Maÿlad. in sue culpabilitatis | manifestum Indicium atq*ue* signum venire neglexit atq*ue* contempsit. Et idem Emericus q*uoque* | Balassa, q*uam*uis vt premissum est, coram nostra Maiestate comparuerit. et se ab obiectis | ei criminibus. quibus apud nos infamatus esset. purgaturum. prima fronte obtullerit, | Nosq*ue* eam expurgacionem audire intelligereq*ue* parati fuerimus. Et ad eandem examin*anda* | de medio Regnicolarum nostrorum Transs*ilva*nen*sium*. certos eciam fratres ip*s*orum Jurisperitos, qui | in eiuscemodi criminis examine nobiscum inter essent. dari mittiq*ue* petiuerimus, Cum | tamen illi aduenissent. et ipsum Emericum Balassa. si se de obiectis ei criminibus | expurgare vellet. prout personaliter se facturum dixerat. inquisitum habuissemus, | nullam penitus excusacionem. aut sue Jnnocencie verificacio*ne*m [...]rre[4] voluit. hoc dumtaxat | Q*uod* ipse nobiscum veluti Rege ac domino suo contendere agere [s...][4] nollet. Sed pretactis | solummodo literis n*ost*ris Salui *con*ductus inherere. et Clemen[...][4] nostre Regie Jnniti vellet. | nobis respondit. Quamuis ig*itu*r ex magnitudine tanti crimin[i]s.[4] tante impietatis, et | factionis. tante. tamq*uam* pestifere Coniuracionis euidencia. in eosdem Ste*p*hanum Maÿlad, et | Emericum Balassa. Sentencia mox proferri pronunctiariq*ue* poterat, Nos Nichilominus | de modo ac serie eiuscemodi Coniuracionis certocercius edoceri cupientes. Et Nihil | precipitanter. ac Rei serie non intellecta, per abruptum agere volentes. Nonnullos ex | Nobilibus ipsis, quos illi suggestione iniqua ac persuasionibus subdolis pellexerant | Jnq*ue* Sentenciam suam traxerant accersiri facientes. Copiam sew Exemplum l*itte*rarum super | Eiuscemodi detestabili coniuracione hungarico ideomate confectarum et conscriptarum | ab eis accepimus, Que quidem l*itte*re in diversis locis et temporibus videlic*et* in Castris | Almas. fogaras. et Gewrgen . appellatis. ac in poss*ess*ionibus Gerend[26]. Alwÿncz[27]. et | zenthpal[28] vocatis. confecte conscripteq*ue* fuerint. Omnium tamen eiuscemodi literarum | Tenores et continencie vnam eandemq*ue* Sentenciam representare. et in vnum finem | tendere palam agnoscebantur. Earundem itaq*ue* l*itte*rarum hun[g]ara[4] lingua. qua scripte | erant. Tenor is est, Mÿ Maÿlad Jsthwan fogarassÿ. [B]alassÿ[4] Jmreh Gyarmathÿ | Erdelÿ wa[ÿda]k[4] kendÿ ferencz Tharnok mester [...]k[...]la[4] lazlo vice waÿda | zenthpalÿ Andras, Gywlaÿ Janus, fewldwarÿ Janus *etc* a[...][4] mÿ hazaank Jawaÿert | Ez egÿenes atthÿafÿwsagos Barathsagra Menthewnk E[gÿ]enlew[4] akarathwal, | Elewzer hogh az Thewrwenÿek ees Regÿ zokassok. Ees a[...][4] kewsseg Jawanak | Ellene semmÿth Nem Chelekedewnk. de mÿnden koron. Ees [m]ÿnden[4] Modon. Chak az | kewsseges Joth keressewk. Masodzer hoghha az feÿedelemnek zerenchetelensege | awagh gonoza thewrtenneek. kÿth Jsthen El Thawoztasson. mÿ Eghetembe | walakÿth walazthonk. az walazthasseek. Ees egghÿnkÿs az massÿnk hÿre | nelkÿl. ees akarathÿa Nelkÿl. Nem zall walamÿ nemw zerzesekre. de | walamÿ zerzendew lezen egyenlew keppen. Ees egh akarathwal mÿwelkedewnk | mÿndeneketh azokban. harmadzer egghÿnk az massÿnknak Thÿzthessegeth | awagh haznath. Elew wÿteleeth. az ew Rendÿhez kepesth. Myndenÿnknek | Mÿnden koron Jgÿekezzewnk Elee wÿnnÿ. Ees mÿnden modon ahol leheth | Segeÿtsegw[e]l[4] ees Thanachwal keez lezen az massÿn[...]k[4] Jawanak elee | wyteleree. Neghedzer hogh mÿ. kezzewlewnk egghÿ[k]es[4], walakÿnek akarathÿ | Nelkÿl barathÿa nem lezen. wgh hogh ha thertennek. hogh Eggÿnknek | walakÿ Barathÿa lenne, az Thewbbÿnek kedÿg nem. awagh kedÿg chak | Eggynknek mÿ kezzewlenk az nem lenne Barathÿa Thahath az akkÿnek | Barathÿa wolth. azth awagh az Thewbbynknekes Barathsagara hozza, | awagh Nÿlwan mÿnden Barathsag ellen. Ezen kÿwel walo barathyanak | Ellene mond. ees mÿ hozzank ragazkodÿk, Ewthewdzer hoghha walamyl=|=ynknek mÿ kezzewlewnk holtha Thertenendÿk walamÿ keppen Thahath az | Thewbÿnk kÿk megh maradnak, az megh holth arwaÿnak mÿnden | atthÿaffywÿ ees Jgaz oltalmal. ees Segeytsegwel keez lezen Chelekednÿ, | Ees Mwthatnÿ Embersegnek mÿnden Thyzthesseges Chelekedessÿth, | Towabba hogh ha az Jobbagÿnk awagh zolgaÿnk awagh atthyankffÿaÿ | kewzeth. awagh mÿnnen Magwnk kezeth walamÿ Egyenetlenseg

Jegyzetek:

[1]Vajai Ibrányi István Szabolcs megyei család tagja (NAGY 5: 217), 1504-től kancelláriai jegyző (FÓGEL, II. Ulászló 51; BÓNIS 401), 1507-ben mint a királyi kisebb kancellária conservatora kap új címert (T. 5 [1887]: 81), 1524-ben esztergomi őrkanonok (ETE. 1: 147–8). 1526-ban részt vesz a tokaji gyűlésen (JÁSZAY 81), 1537-ben hevesi főesperes (BÓNIS 410), 1542-ben mint egri nagyprépost és kanonok hal meg (ETE. 4: 20).

[2]A szó *al* betűin megfolyt a tinta.

[3]Mikola László Kolozs megyei, szamosfalvi család tagja (NAGY 7: 486–7) 1501-től szerepel (CSÁNKI 5: 553). 1534-ben részt vesz Gritti megölésében (KŐVÁRI, Erdély 3: 43), 1537-ben már erdélyi alvajda és székely alispán (T. 6 [1888]: 6; BARABÁS, SzékOkl. 278), 1544-ben és később alhelytartó és helyettes főbíró (SzékOkl. 2: 71; 3: 272; 5: 61), 1555-ben még fontos tisztséget kap (EOE. 1: 476). A berethalmi gyűlésen (1540. szeptember 21.) Kendi Ferenc és Gerendy Márton mellett ő volt az, aki Majlád fejedelemmé választását szorgalmazta (EOE. 1: 12).

[4]Lyukas, elrongálódott a papír.

[5]Szentpáli András Kolozs megyei család (CSÁNKI 5: 597–600) tagja. 1517-ből magyar nyelvű szerződése maradt fenn 1771-es átiratban (GF. 3 [1905]: 88). Említik 1523-ban (NAGY 10: 662), 1524-ben (BánffyOkl. 2: 521), közbíróként szerepel 1532-ben (MTAKK K 48.), említik még 1541–42-ben is (EOE. 1: 61, 136).

[6]Földvári János Doboka megyében birtokos család tagja (NAGY 4: 231). 1511-től említik a források, 1562-ben már feltehetően nem él (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4: 209; 5: 153–4; BánffyOkl. 2: 459–60). 1538-ban fiai között egy Jánost is felsorolnak, lehetséges, hogy ez a fiú szerepel 1560-ban is (KÁDÁR i. m. 5: 154), de levelünkben inkább az apáról lehet szó.

[7]Gyulai János a Kolozs és Doboka megyei gyulai Valkai család (CSÁNKI 5: 569–70; 623–5) tagja lehet. Lehetséges, hogy őt említik 1508-ban és 1524-ben (BánffyOkl. 2: 424, 521), bizonyosan ő szerepel 1541–42-ben (EOE. 1: 61, 136; ETE. 4: 89). Rokonságban állt Földvári János feleségével, Herczeg Annával (CSÁNKI 5: 570; BánffyOkl. 2: 459–60).

[8]Az *l* betű *r*-ből javítva.

[9]L. **197.** levél.

[10]Szalánkeményi Albert 1522-től vajdai nótárius, 1535–1540 között vajdai ítélőmester (JAKÓ ZSIGMOND, Írás, könyv, értelmiség. Bukarest, 1977. 57).

[11]Eszéki János lengyel királyi titkárból lett pécsi püspökké 1539-ben (VÁRADY, Baranya 2: 404; ETE. 3: 357). 1540 júliusában őt küldi Werbőczyvel együtt portai követségbe Fráter György megszerezni a szultán hozzájárulását János Zsigmond királlyá választásához. 1541-ben vagy 1542-ben halt meg ismeretlen körülmények között (BUDAI 1: 397; VÁRADY i. m. 406).

[12]Még az országgyűlés előtt Tordára küldött Balassa Imre egy követet, bizonyos Keresztúri uramat a király kiengesztelésére, s a szászok követei is megérkeztek kegyelemért könyörögve (MINDSZENTI 16–7).

[13]A *z* betű javítva van.

[14]Az első *s* betű *z*-ből javítva.

[15]A szóvégi *r* a szó fölé van betoldva.

[16]A szó végéről kihúzva *wl*.

[17]Az *N* betű *l*-ből van javítva.

[18]A szóvégi *l z*-ből javítva.

[19]Almás vára, Kolozs megye, Kolozsvártól északnyugatra (ma Almaşu, Románia).

[20]1539. december 20. A történeti szakirodalom december 21-ére teszi az összeesküvés kezdetét, azonban az almási szövetséglevél fennmaradt három másolata közül az itt szereplő példányon kívül egy másik is (**202.**) Szent Tamás apostol estéje (december 20.) keltezést tartalmaz.

[21]A szó jelöléssel a margóra írva.

[22]Telegdi Miklós Bihar megyei birtokos család tagja. Személyének azonosítását nehezíti, hogy ebben az időben három Miklós nevű családtag élt: az 1514-ben megölt Telegdi István kincstartó fia Miklós, ennek fia Miklós, valamint Ferenc fia Miklós, Telegdi Mihály székely főkapitány testvére, és főként a két utóbbi személyére vonatkozó adatok feltehetően összekeveredtek (BUDAI 3: 285–7; NAGY 11: 139–4; BUNYITAY, Várad 1: 400; 2: 55, 182–3, 458–9; TörtTár. [1887]: 356–74; T. 13 [1895]: 181–97). Itt legvalószínűbben István fia Miklósról van szó, aki 1508-tól szerepel oklevelekben, 1530-tól alvajda (T. 13 [1895]: 181; MÁRKI, Arad 1: 262), s tevékeny szerepet vállalt Majlád mozgalmával kapcsolatban (MHHS. 9: 116, 159–60; **218., 222.**). Meghalt 1548 előtt (ETE. 5: 42), esetleg már 1542-ben (T. i. h. 181).

[23]Kemény János Kolozs megyei, gyerőmonostori család (CSÁNKI 5: 512–7, 521) tagja. NAGY IVÁN összekeveri László fia János és az iratunkban szereplő Péter fia János személyét (NAGY 6: 175–7). 1538-ban Majlád bálványosi várnagya (ETE. 3: 278), 1541–42-ben Kemény Péter és János együtt szerepel (EOE. 1: 61, 136), 1550-ben az Erdélybe betörő moldvaiak ellen harcol, 1553-ban és 1556-ban portai követségben jár (BUDAI 2: 286–7; 3: 163–4; KŐVÁRI, Erdély 3: 135, 152). Utoljára 1558-ban szerepel Izabella királyné tanácsosai között (EOE. 2: 88).

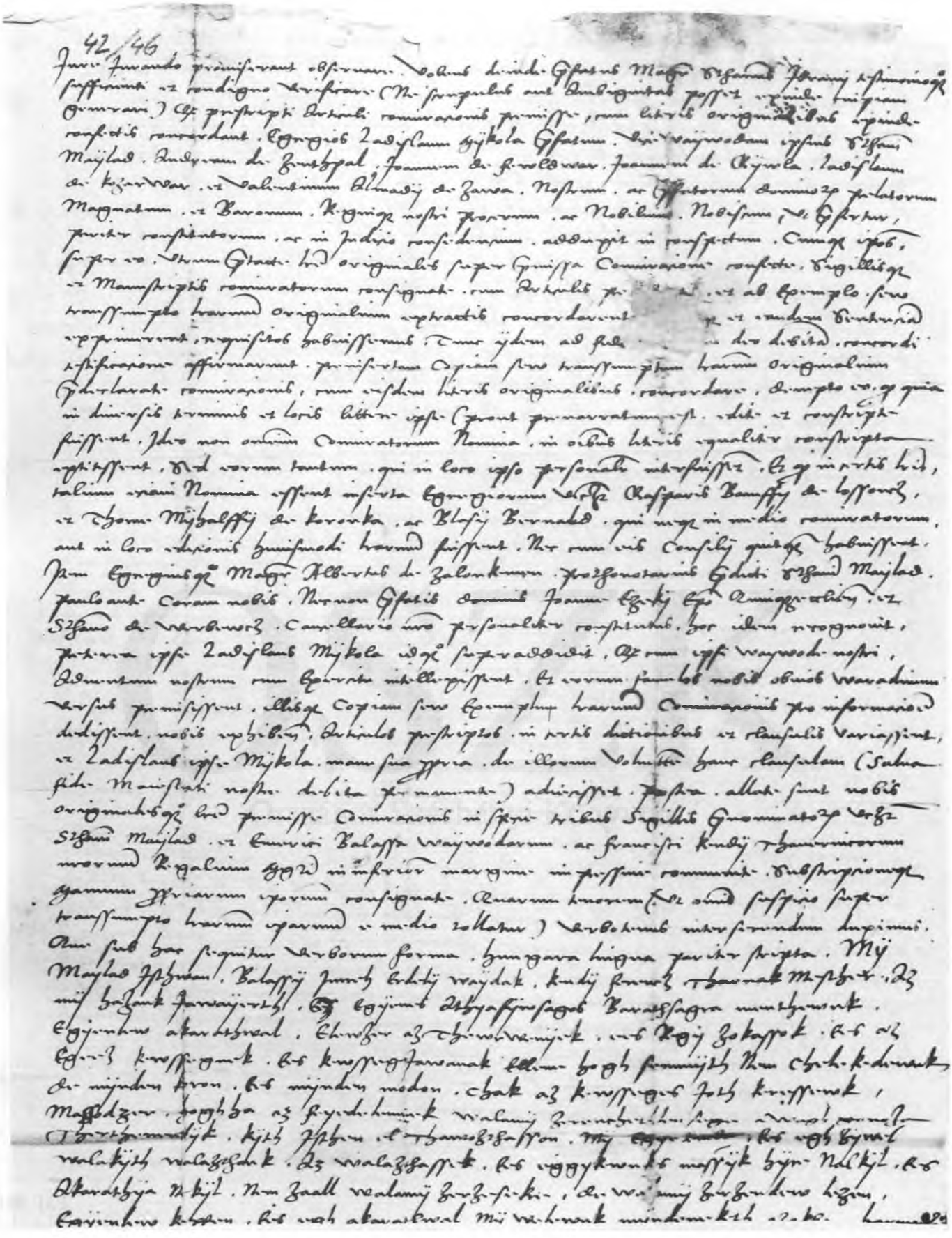
[24]Az *e* valamiből javítva.

[25]1540. április 24.

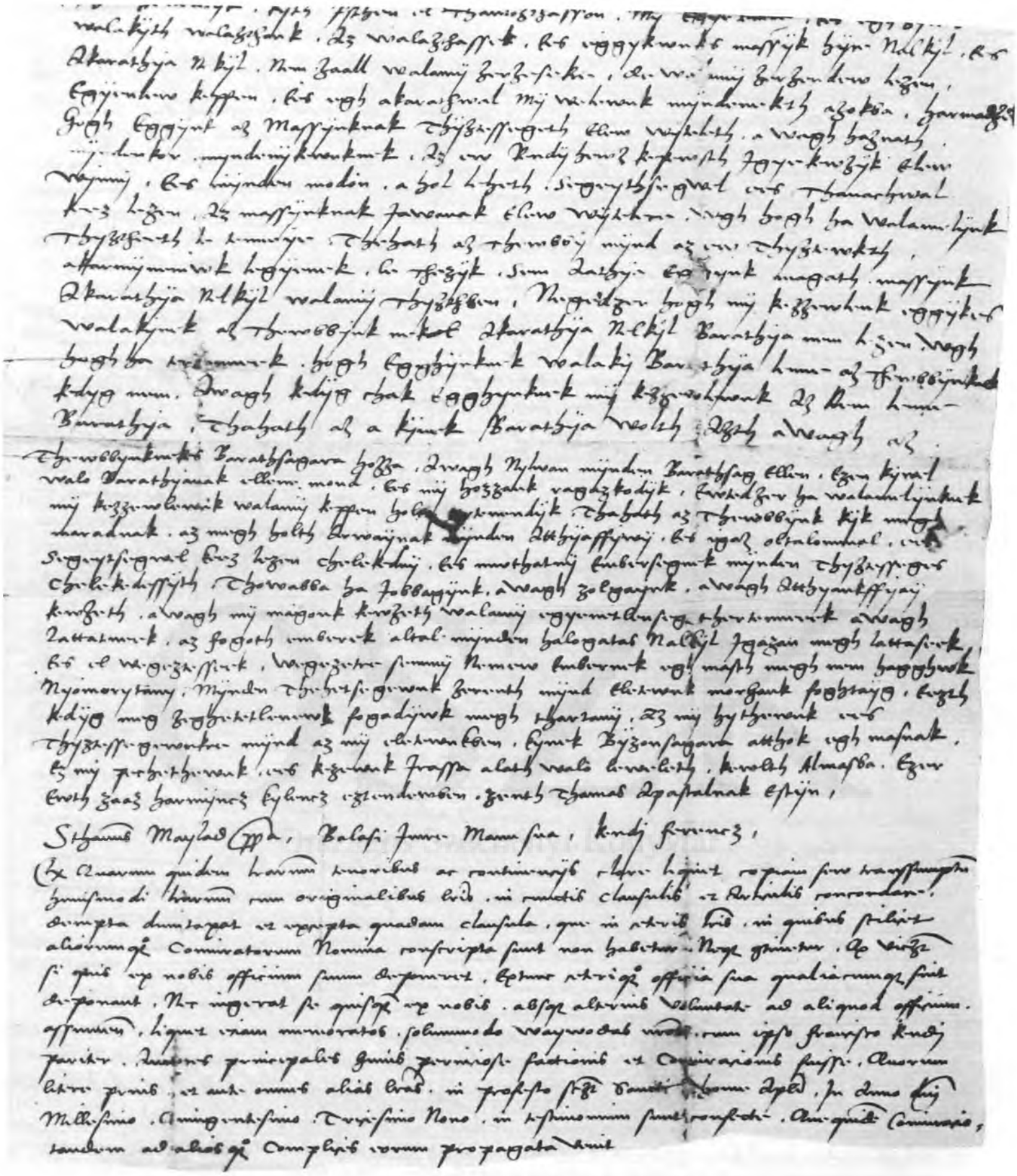
[26]Gerend, Torda megye, Tordától délkeletre (ma Luncani, Románia).

[27]Alvinc, Szászföld, Gyulafehérvártól délnyugatra (ma Vinţul de Jos, Románia).

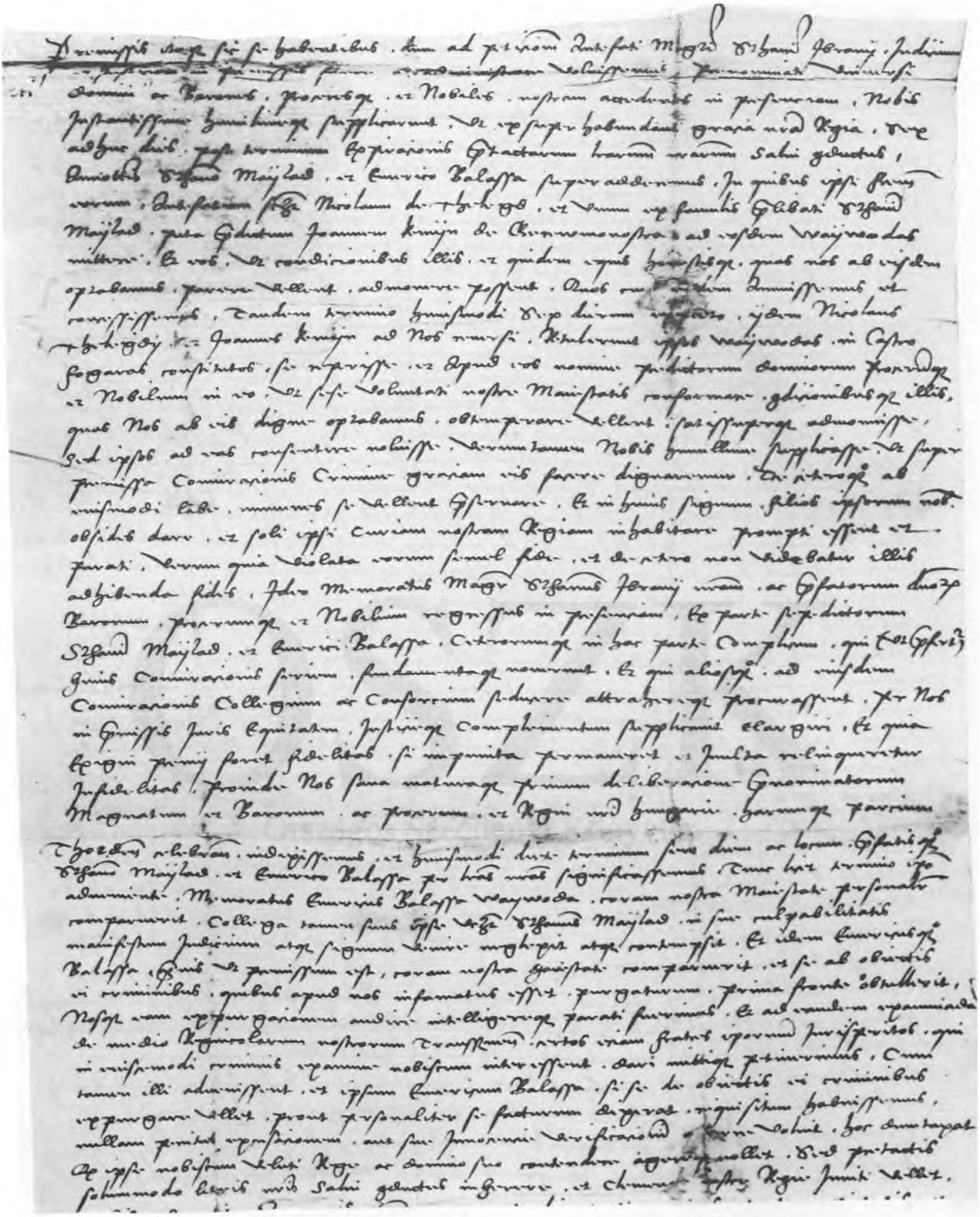
[28]Szentpál (Homoródszentpál), Udvarhelyszék, Székelyudvarhelytől délkeletre (ma Sînpaul, Románia). Vö. F. **49.**

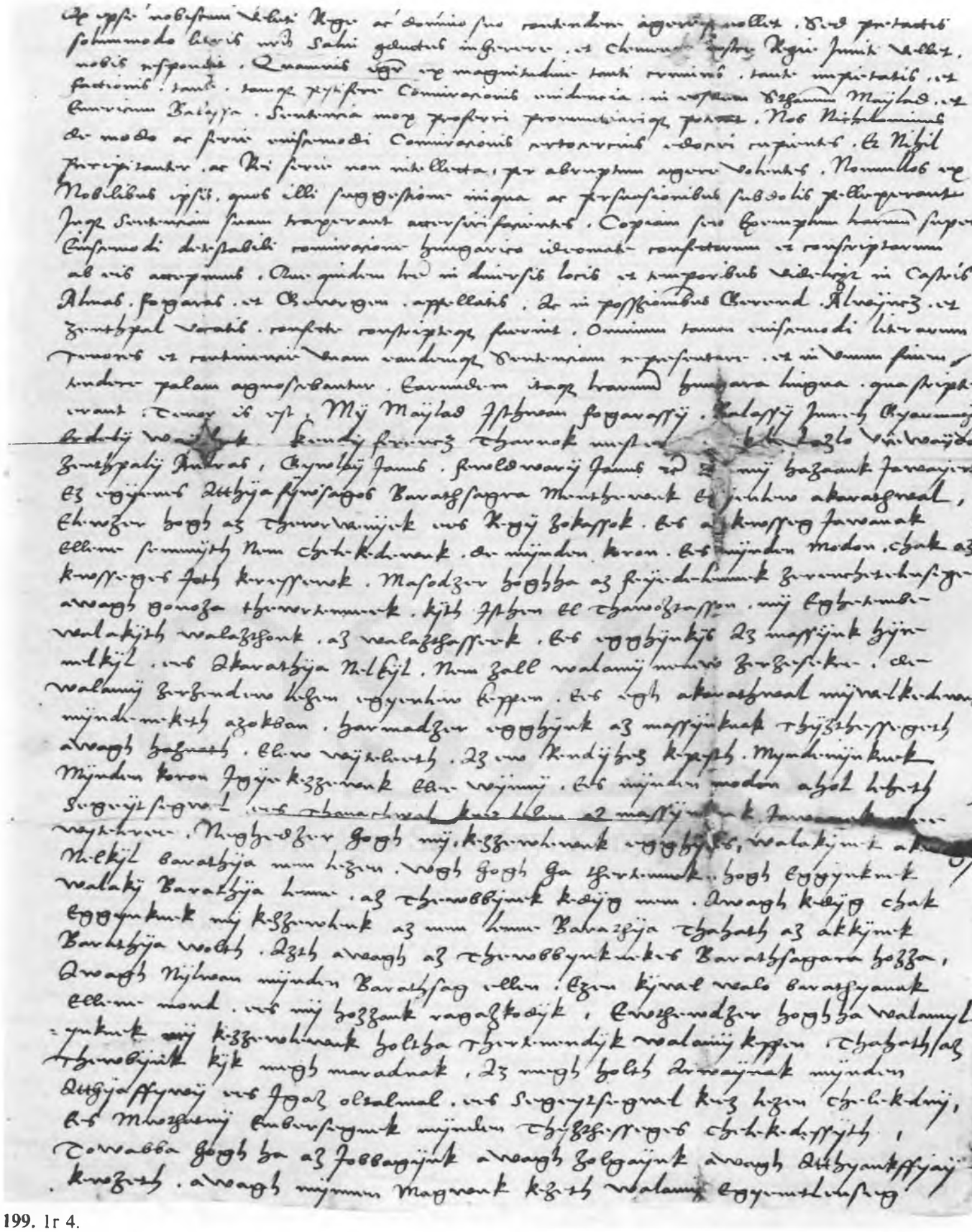
199. Majlád István és társai szövetséglevele az ellenük folytatott per irattöredékében ([Torda, 1540. április 24. után]) 1r 1.

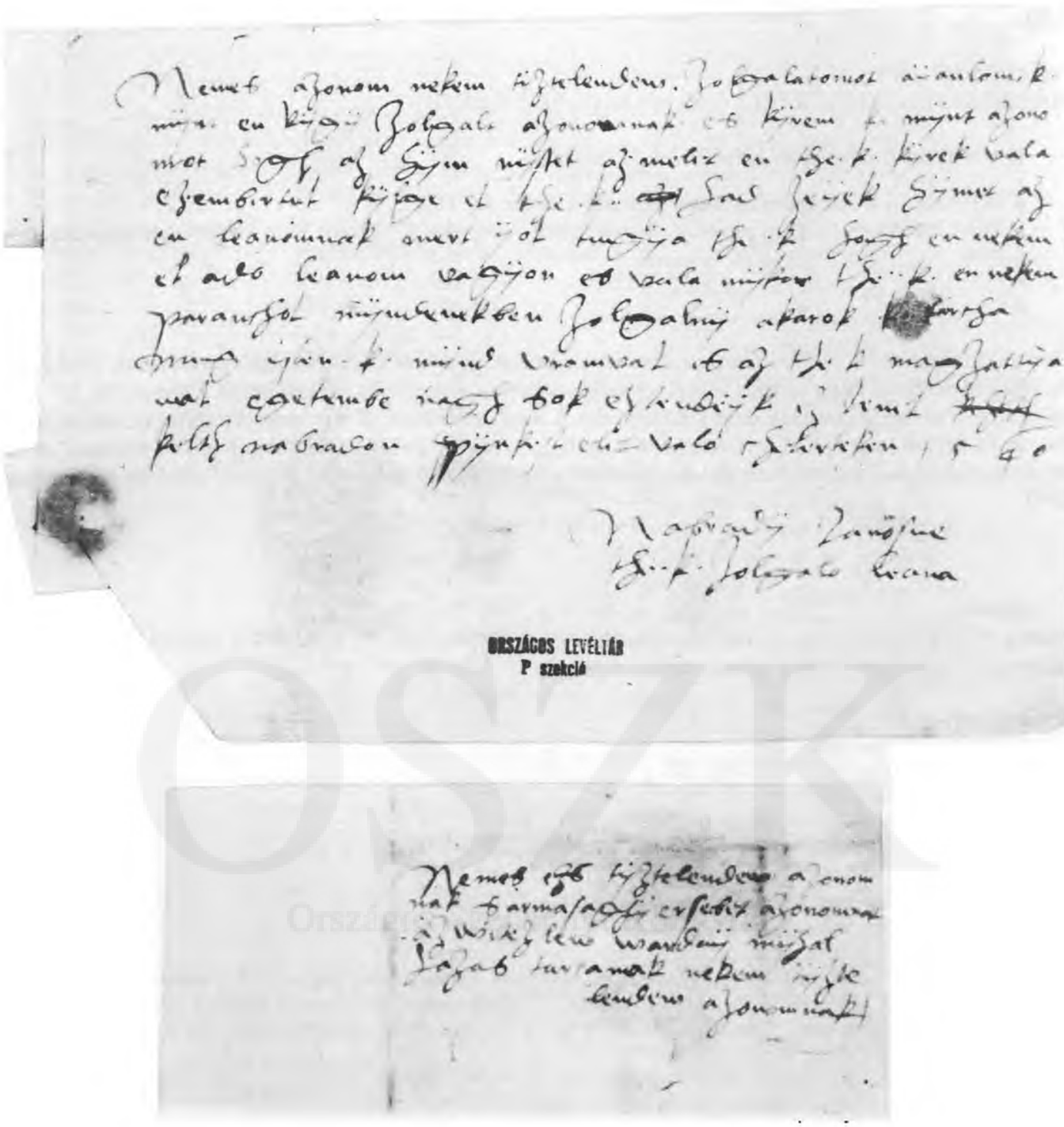
199. Ir 2.

199. 1r 3.

199. Ir 4.

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
P szekció

200. Nábrádi Jánosné levele Sármasági Erzsébethez (Nábrád, 1540. május 13.) 1rv

200.

Nábrád, 1540. május 13.
NÁBRÁDI JÁNOSNÉ LEVELE SARMASÁGI ERZSÉBETHEZ

Kéri a hímző nyüstöt, hogy szőhessen eladó lányának.

- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára, Missiles. no. 11307.
- 14,5 × 20,5 cm-es, vízfoltos papiron, zárlatán felzetes, zöld viaszba nyomott, lovat ábrázoló gemmapecsét. Egy fólió.
- —
- —

Nemes azonom nekem tyztelendew. zolgalatomot aÿanlom, k. | mynt en Rygÿ zolgalt azonomnak[1]. es kyrem .k. mynt azono|mot hogh az hym nystet az melet en the .k. kyrek vala. | ez.embertul kylge el the .k.[2] had zeÿek hymet az | en leanomnak mert ÿol tugÿa the .k. hogh en nekem | el ado leanom vagÿon es vala mykor[3] the. .k. en nekem | paranchol myndenekben zolgalnÿ akarok .k. tarcha | meg isten .k. mynd vramval[4] es az the k magzattÿa|wal[5] egetembe nagh sok eztendeÿk ez leuel[6] | kelth nabradon[7] pynkest[8] elet valo cheterteken 1540

Nabradÿ Janosne
the .k. zolgalo leana

Címzés:
Nemes es[9] tyztelendew azonom|nak Sarmasaghÿ ersebet azonomnak[10] | az witezlew wardaÿ mÿhal | hazas tarsamak nekem tyzte|lendew azonomnak

Jegyzetek:
[1]Az *m* betű javítva van.
[2]Utána kihúzva *azt*.
[3]Az *r* betű javított.
[4]Várday Mihály.
[5]Várday István, Miklós, Ferenc, Mihály és Anna (Budai 3: 373; Nagy 12: 59).
[6]Utána kihúzva *kehlth*.
[7]Nábrád, Szatmár megye, Fehérgyarmattól nyugatra.
[8]A szókezdő *p* egy másik *p*-re van ráírva.
[9]Az *s* betű *z*-ből javítva.
[10]Sarmasági Erzsébet Belső-Szolnok megyéből származó, erdélyi család tagja, (III.) András leánya, 1574-ig szerepel oklevelekben, első férje Valkay Mihály volt (T. 18 [1900]: 180). 1563-ban már biztosan újból özvegy (T. 12 [1894]: 109), de már 1549-ben is férje, Várday Mihály nélkül szerepel (Petri, Szilágy 6: 366, 709–10).

201.

Pozsony, 1540. május 15.
ÍTÉLETLEVÉL LOSONCZY ISTVÁN ÉS CSAPY FARKAS PERÉBEN

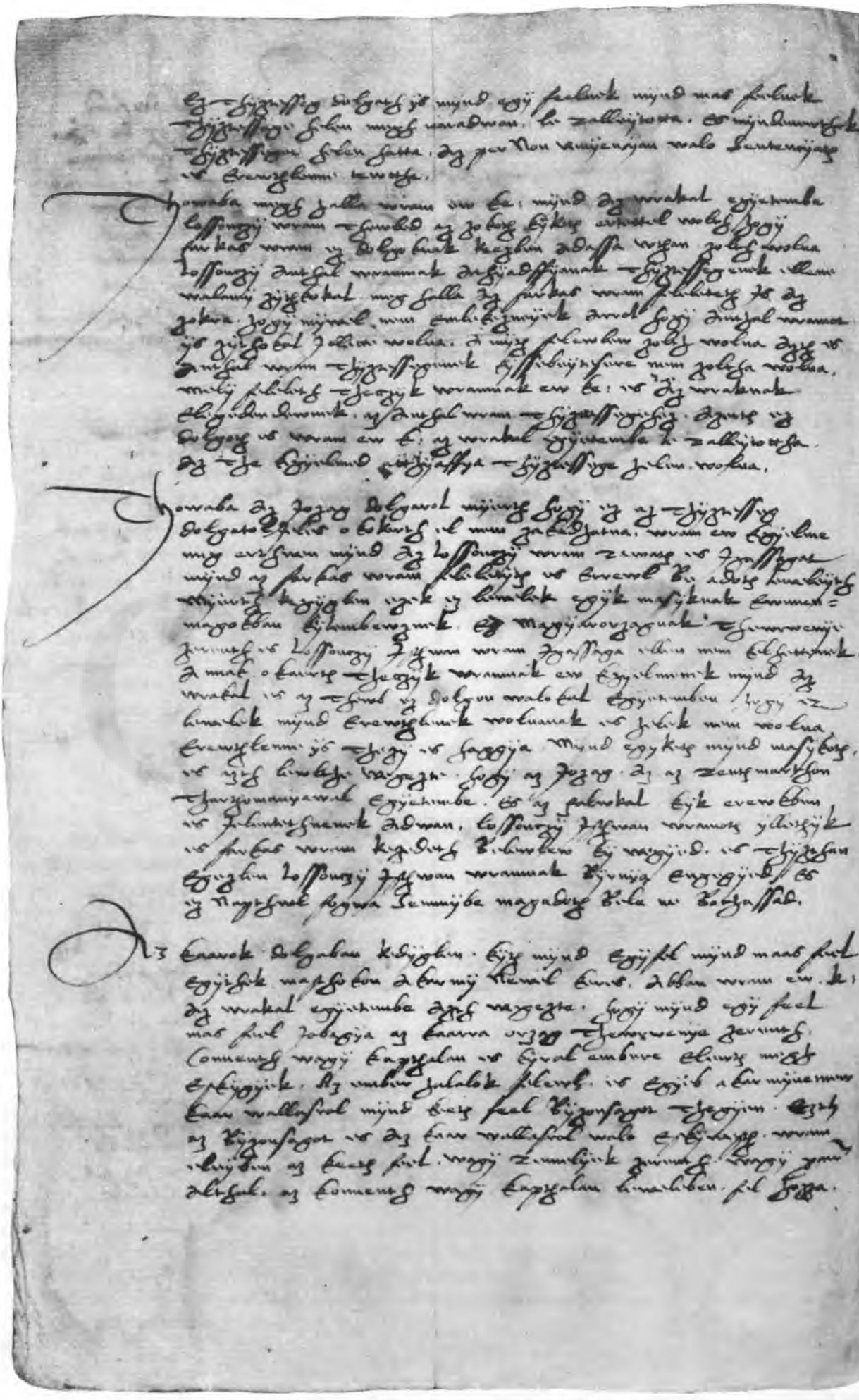
Thurzó Elek országbíró és helytartó ítélete mindkét fél tisztességét megerősíti, Csapy Farkas birtokügyi beadványait érvényteleníti, Szentmártont Losonczy Istvánnak ítéli, az egymásnak okozott károkról tanúvallomások felvételét rendeli el.

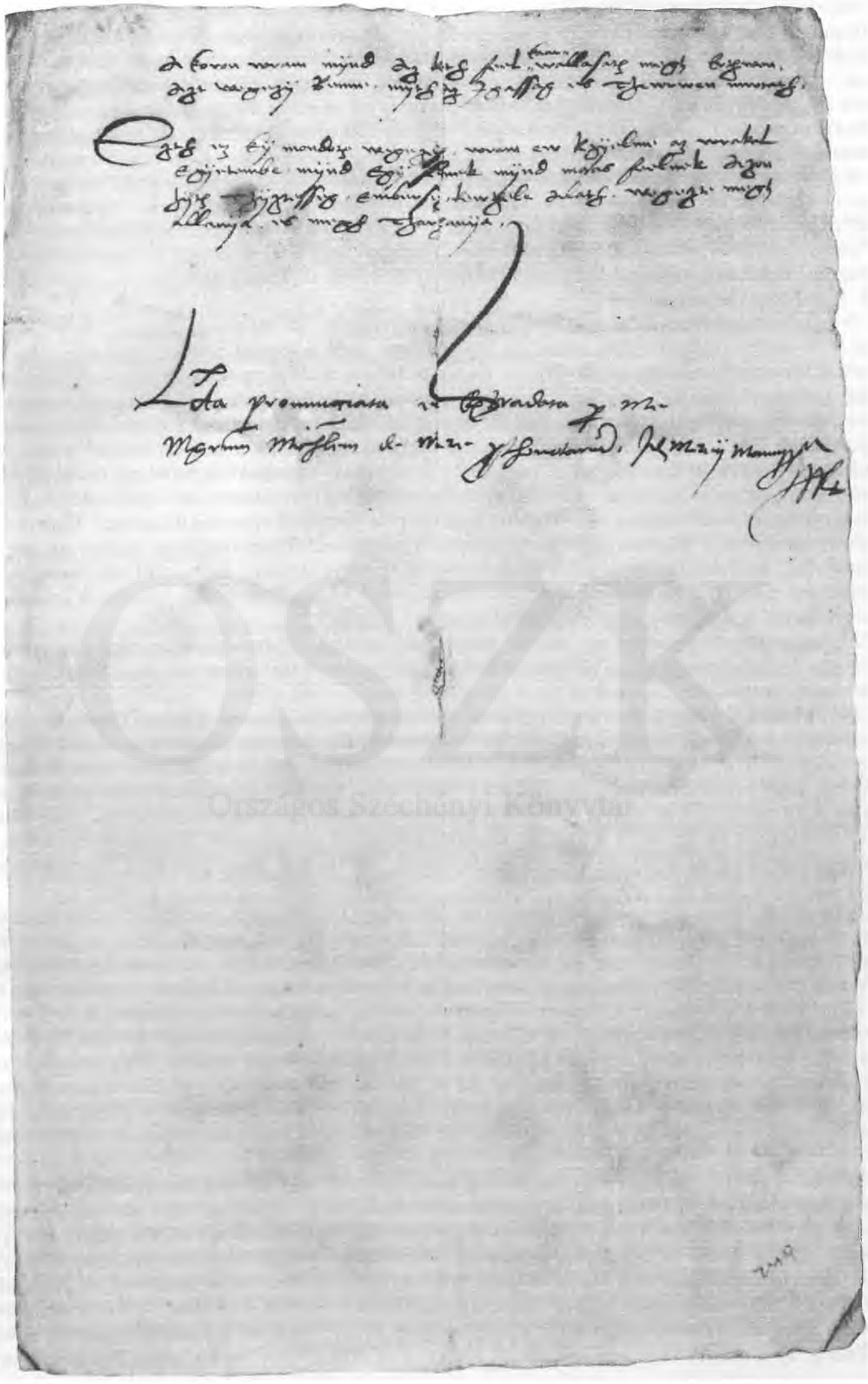
- OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára. fasc. 215. no. 288.
- 33,5 × 42 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, vízfoltos papíron. Két fólió.
- Bár az ügy konkrét előzményeiről nincsen adatunk, annyi bizonyos, hogy a két család között régi viszály állt fenn (BánffyOkl. 2: 227–9, 268–70, 280). Csapy Farkasnak is több birtokügye volt a Losonczyakkal, Zsurkba (l. **165.**) és Szentmártonba való beiktatása ellen 1539-ben mond ellent Losonczy Antal és István (OL P 707. A gr. Zichy család zsélyi levéltára fasc. 215. no. 282).
- —

liberario in mast honoris inter Myrum dominum Stephanum Lossonzij ab vna. et Egregium wolffgangum Gregij de Egen dart ab altera. per Spectabilem et Myrum dnm comitem Hlezium Georgio de Keyslenstain. Judicemum et Consiliarij Seremissimi principis et Domini domini ferdinandi diuina fauen Hlemauia. Romanoru Hungar. Boemie. Rg. Regis. Infantis Hispaniarum. Archiducis austrie Rc. ac Nonnullos dominos officiales. Barrones ac Grorenes Regni Sclauonie. Egidium. Lossonij Sabbatho in profesto pentecostes proxime Anno domini millesimo quingentesimo quadragesimo octauo Hora vnamarina modo subscripto.

Mynemew dolog the Egyptiumb kewzewtz Lossonzij wram. es Egyptij sunkas wram kewzewtz wolth. wramm ew Egyptium Bykoszegzuramtz wolo sutkosibewl mjndin Kindyben mjnd az thyzmessey dolgonk. mjnd az Jozy dolgonk ve az kaan wallas dolgonk. a Memjwe az thyzmessegel tgwe Kyzgbenk wolna. Egy klenel mas gelenek ve adargok. wram ew Egyptel. Fagbim. wgy Jozy wallamiz ew Egyptiemo az wradal egyptembe kewzewtz vargegend. Azth mjnd kuth seal Jurgenck. thyzmessemk Embersegumk kewzetz alat thanthz mjnek megh Allamja.

wram ew Egyptiemb mjnd az wradal egyptembe mjn ewethz az thyzmessey dolgonk. Ewetz Lossonzij wram Eldth wolth thyzmd sunkas wramm ew Egy. Kinyben mely dolgonk ellmund per non Veniuram vorumthe Sentenzjath ve wath wolth. Egyptj thowaba Azth ve. az Mynemew Supplicatiojth sunkas wramm Kezdet wolth wrwendenk ew kewlseguenk Lossonzij vramma. az Jozben kbisunk wyamat mely Supplicatiojth ew kewlsege wrammak Eldthetz wolth. Egyptj az obolth ve Egyk menzsid magabolth sunkas wram Jozy az Magna Egye az thyzmessey dolgonk wramm ew Egyptiemo Jotta wolth. ve mm Jewsuth wolna. Klenyth ewetz az Mynemew Kyzmessebolth ve kemelkedy Be detenyth. az dolgokben mjnd egy klenel mjnd mas klenel. Azerth. wram ew Be. mjnd az wradal ve azbol Egyk ew Egy. egyptembe az dolgon wolthak. Egyben megh cenzwen ve Kila Jolmm azth wagyzte. Jozy mjerth meeg az thyzmessey dolgokben thewomanben zemthewel zemben wala pihentessel egy mas thyzmessey mjth nem thapzalathunk wolna. Az per Non venyuriumol Kedyglm sunkas wram Magabolth menzsmij wramm ew Egy Kinyben mjnek Kyrul Kinyben thyzmessegul mella sol Jewsuth wolna. Amaik Kdenek wramm ew Be. az wradal egy. temben ve azbol Egyk ew Egyptemenek az dolgonk wagyzsben wolthamak

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

201. 2r

Deliberacio in causa honoris inter *Magnifi*cum dominu*m* Stefanu*m* | lossonczÿ[1] ab vna. et Egregium wolffgangum Czapÿ de Ezen | parte ab altera, per Spectabilem et *Magnifi*cum d*omin*um Comitem | alexium Thwrzo de Bethlenffalwa, Judicemcur*ie* et locu*m*tenen*tem* | Serenissimi principis et domini domini ferdinan*di* diuina | fauen*te* clemencia, Romanoru*m* hungar*ie*, Boemie, *etc.* Regis, | Jnfantis hispaniaru*m*, Archiducis austrie *etc*, ac Nonnullos | dominos prelatos et Barrones ac proceres Regni secum | existen*tes*, posonÿ Sabbatho in profesto penthe*costes* p*resentis* anni | domini Mille*s*imi Quingentesimi Quadragesimi f*acta* et p*ro*nuncciata | modo Jntrascripto,

A Mÿnemew dolog The kegÿelmed kewzewth lossonczÿ wram, Es | chapÿ farkas wram kewzewth wolth. wram ew kegÿelme | Bÿrosagazerenth walo Jnthesebewl, mÿnden Rendÿben, Mÿnd | az Thÿztesseg dolgath. mÿnd az Jozag dolgath. es az kaar | wallas dolgath, a Mennÿre az Thÿztessegel Ezwe Ragazkottak | wolna. Egÿ felewl mas felewl es adathok, wram ew kegÿel: | kezeben, wgÿ hogÿ walamÿth ew kegÿelme az wrakal egÿetembe | kewztetek wegezend. Azth mÿnd keth feel hÿthenek, thÿztessegenek | Embersegenek kewthele alath Tharthozneÿek megh allanÿa,

Wram ew kegÿelme mÿnd az wrakal Egÿethembe meg ertetthe | az Thÿztesseg dolgath, kÿerth lossonczÿ wram lelth wolth | Theged farkas wram ew keg: eleÿben. melÿ dologban Ellened | per non venienciam wramthol Sentencÿath es weth wolth. Erthÿ | Thowaba azth es, az Mÿnemew Swpplÿkacÿoth farkas wram | atthal wolth wrwnknak ew fewlsegenek lossonczÿ wramra, | az Jgÿben lelesnek wthanna, melÿ Swpplÿcacÿ-oth ew fewlsege | wramnak kÿldetthe wolth. Erthÿ az okokoth es kÿkel menthed | Magadoth farkas wram, hogÿ az Napra kÿre ez Thÿztesseg | dolgath wram ew kegÿelme hatta wolth. el nem Jewhetthel | wolna, Megh ertetthe az Mÿnemew Bÿzonsagokoth es leweleketh | Be attathok. ez dolgokban mÿnd egÿ felewl mÿnd mas felewl, | azerth, wram ew ke: mÿnd az wrakal es azokal kÿk ew keg: | egÿetembe ez dolgon wolthak, Ezeketh megh eerthwen es Rola | zolwan ezth wegezte, hogÿ mÿerth meeg ez Thÿztesseg dolgaban | Thewrwenben zemthewl zembe walo felelessel egÿmas thÿztessegeth megh nem Thapaztalthatok wolna, az per Non venÿencÿarol | kedÿglen farkas wram Magadoth menthenÿ wram ew keg: eleÿben | Mÿnth Bÿrad eleÿben Thÿztesseged melle fel Jewtthel wolna.| Annak okaerth wram ew ke: az wrakal egÿetembe es azokal | kÿk ew kegÿelmewel ez dolognak wegezeseben wolthanak ||

Ez Thÿztesseg dolgath ÿs mÿnd egÿ feelnek mÿnd mas feelnek | Thÿztessege helen megh maradwan, le zalleÿtotta, Es mÿndenewthek | Thÿztesseget helen hatta, az per Non venÿencÿan walo Sentencÿath | es Erewthlenne tewtthe,

Thowaba megh halla wram ew ke: mÿnd az wrakal egÿetembe | lossonczÿ wram Thewled az zokoth kÿketh ertettel wolth hogÿ | farkas wram ez dolgoknak keezben adassa wthan, zolth wolna | lossonczÿ anthal[2] wramnak athÿadffÿanak Thÿztessegenek ellene | walamÿ zÿthkokal, meg halla az farkas wram feleleteth Js az | zokra. hogÿ mÿwel nem Emlekezneÿek arrol hogÿ anthal wramot | ÿs zÿthokal Jllette wolna. a mÿth felewlew zolth wolna azth es | anthal wram Thÿztessegenek kÿssebeÿtesere nem zoltha wolna, | melÿ feleleth Thecczÿk wramnak ew ke: es az wraknak | Elegedendewnek. az anthal wram Thÿztessegehez, azerth ez | dolgoth es wram ew k: az wrakal egÿetembe le zalleÿtottha, | az The kegÿelmed atthÿaffya Thÿztessege helen wolna,

Thowaba az Jozag dolgarol mÿerth hogÿ ez az Thÿztesseg | dolgatol Jeles o kokerth el nem zakadhatna, wram ew kegÿelme | meg erthwen mÿnd az lossonczÿ wram zawath es Jgassagat | mÿnd az farkas wram feleletÿth es Errewl Be adoth leweleÿth | Mÿerth kegÿglen ezek ez lewelek egÿk masÿknak Ewnnen=|magokban kÿlembewznek, Ez[3] Magÿarorzagnak Thewrwenÿe | zerenth es lossonczÿ Jsthwan wram Jgassaga ellen nem kelhettenek, | annak okaerth Thecczÿk wramnak ew kegÿelmenek mÿnd az | wrakal es az Thewb ez dolgon walokal Egÿetemben hogÿ ez | lewelek mÿnd Erewthlenek wolnanak es helek nem wolna. | Erewthlenne ÿs Thezÿ es haggÿa, Mÿnd egÿketh mÿnd masÿkoth, | es azth lewlthe wegezte, hogÿ az Jozag. az az zenthmarthon[4]| Tharthomanÿawal Egÿetembe. Es az falwkal. kÿk erewkben | es Jelentethnenek adwan, lossonczÿ Jsthwan wramoth ÿllethÿk | es farkas wram Rezedeth Belewlew kÿ wegÿed. es Thÿzthan | Egezlen lossonczÿ Jsthwan wramnak Bÿrnÿa Engegÿed Es | ez Napthwl fogwa Semmÿbe magadoth Bele ne Bochassad.

Az kaarok dolgaban kedÿglen. kÿth mÿnd Egÿfel mÿnd maas feel | Egÿthek masthokon akarmÿ Newel keres, abban wram ew. k: | az wrakal egÿetembe azth wegezte, hogÿ mÿnd egÿ feel | mas feel Jobagÿa az kaarra orzag Thewrwenÿe zerenth, | Conuenth wagÿ kapthalan es kÿral embere Elewth megh | Eskÿgÿek, Az ember halalok felewl. es Egÿeb akar mÿnemew | kaar wallasrol mÿnd keeth feel Bÿzonsagot Thegÿen. Ezth[5] | az Bÿzonsagot es az kaar wallasrol walo Eskÿwesth. wram | eleÿben az keeth feel. wagÿ zemelÿek zerenth. wagÿ p*ro*cur*ator* | althal, az konuenth wagÿ kapthalan leweleben, fel hozza. || a koron wram mÿnd az keeth[6] feel kaar[7] wallasath megh Erthwen, | azt wegezÿ Benne, mÿth az[6] Jgassag es Thewrwen mwtath,

Ezth ez kÿ mondoth wegezesth[6], wram ew kegÿelme az wrakal | Egÿetembe, mÿnd Egÿ felnek[6] mÿnd

maas feelnek azon | hyth Thÿztesseg, Emberseg[o], kewthele alath, wegezte megh | allanÿa. es megh Tharthanÿa[6],

Lecta pronuncciata et[6] Extradata per Me | Magistrum Michaelem de Mere[8] prothonotarium, Jdem Mereÿ Manupropria | subscripsi

Jegyzetek:

[1]Losonczy István Nógrád megyei birtokos család tagja (BUDAI 2: 376–89; NAGY 7: 176), 1514 után született (IVÁNYI, Bánffy 131), 1543-tól nógrádi (BOROVSZKY, Nógrád 448), 1551-től temesi ispán és temesvári kapitány, ott esik el 1552-ben.

[2]Losonczy Antal, István bátyja. 1514-ben említik először (IVÁNYI, Bánffy 131), 1527-től I. Ferdinánd főpohárnoka, 1550-ben még szerepel (R. KISS, Helytart. 226, 236), de 1552-ben már nem él, állítólag felesége, Báthori Klára gyilkoltatta meg (BUDAI 2: 376, 389; NAGY 7: 176; T. 18 [1900]: 14).

[3]A *z* betű javítva van.

[4]Szentmárton, Szabolcs megye, Csaptól délkeletre (ma Tiszaszentmárton).

[5]Az *E* betű tintafoltos.

[6]A fakszimilén nem olvasható teljesen a szó a papír hajtása miatt.

[7]Jelöléssel a sor fölé van betoldva.

[8]Mérey Mihály († 1572 k.) Somogy megyei család tagja, jogtudós, királyi tanácsos, 1544-től királyi személynök, 1562-től nádori helytartó, a Quadripartitum egyik összeállítója (BUDAI 2: 440–1; NAGY 7: 415–9).

202.

Gyulafehérvár, 1540. június 2.
MAJLÁD ISTVÁN ÉS TÁRSAI SZÖVETSÉGLEVELÉNEK ÁTIRATA

- OL F 9. A Gyulafehérvári Káptalan hiteleshelyi levéltára, Miscellanea. Cista 1. fasc. 5. no. 38.
- 32,5 × 34,5 cm-es papíron, megpecsételés nélkül. Egy fólió.
- A tordai országgyűlés után (l. **199.**) I. János király és udvara előbb Gyulafehérvárra költözött – május 25-én már ott van (SZALAY, Adalékok 185) –, s csak július elején indult Szászsebesre. VERANCSICS szerint a király halálát azzal siettették tanácsosai, hogy szüntelenül a nyakára jártak ítéletet hozatni Majládra és Balassára (MHHS. 9: 115). Ez az átirat Werbőczy István számára készült Majlád, Balassa és Kendi 1539. december 20-án Almáson írt eredeti szövetséglevele alapján. Az átirat keltét (1540. június 2.) a latin szöveg tartalmazza, ez a levél azonban nem lehet a Werbőczynek kiadott hiteles másolat, hiszen nincs rajta a káptalan pecsétje. A keltezést ennek ellenére elfogadhatjuk; valószínű, hogy ez az eredetileg átadásra szánt tisztázat, melyet – több javításra szoruló hiba csúszván bele – újból le kellett másolni. Így kerülhetett ez a megformált ductusú, félkurzívval írt, szépen kivitelezett irat a káptalan levéltárába (saját használatra fölösleges lett volna így kidolgozni, l. **F. 49.**), s ezért van benne a sok, egykorú javítás. A javítások valószínűleg egy kéztől származnak, bár a 8. és a 13. sor közötti javítások tintájának színe eltér a többiétől: ezeknek a javításoknak a színe barna, világosabb, mint a levél tintája, a többi javítás színe valamelyest sötétebb a levélénél, vagy azzal megegyező színű. Nem zárható ki, hogy a javítások is a szöveg lejegyzőjétől valók. Bizonyos azonban az, hogy a Werbőczy számára készítendő átirat munkálataival vannak összefüggésben, s nem később kerültek oda – ezt mutatják a kihagyott szavak betoldásai, a jobb megértés érdekében tett változtatások, az egybeírt szavak szétválasztásai. Ezért közlésünkbe a javított, végső formájú szöveg került, az eredeti, kihúzott részek pedig a jegyzetben vannak.
- NAGY AJTAI KOVÁCS: Nemzeti Társalkodó 1836/2: 209–10. nem betűhív közlés; RMNy. 2/2: 32–4. téves keltezéssel: 1539. Szent Tamás apostol napján (1539. december 21.).

Nos Capitulum Ecclesie Albensis Transsiluanensis Memorie commendamus tenore presencium Significantes quibus expedit vniuersis Quod Spectabilis et Magnificus dominus Stephanus de | Werbewcz Summus et Secretarius Regie Maiestatis Cancellarius nostram personaliter veniens in presenciam ex hibuit nobis et presentauit quasdam litteras Magnificorum Stephani | Maÿlad[1] ac Emerici Balassa pridem Waÿuodarum Transsiluanensis et francisci de kend Magistri Thauernicorum Regalium in papiro dupplici patenter editas Sigillisque et subscripcione | manuum ipsorum propriarum roboratas Super quadam mutua interse facta coniuracione hungara lingua confectas, Petens nos debitacum instancia vt nos tenores | earundem litterarum ex quibus eiuscemodi coniuracionis series pluribus innotesceret, Cum ille in specie nequeant vbique deferri, in transsumpto litterarum nostrarum | Sigilloque nostro[2] Capitulari communitarum ei dare vellemus, Quarumquidem litterarum hungarico Ideomate (vt prefertur) conscriptarum tenor verbalis hoc modo sequitur | Mÿ Maÿlad Jsthwan, Balassÿ Jmre, Erdelÿ Waÿdaak, kendÿ ferencz Thaarnokmester, Az mÿ hazaank

Jawaÿerth ez Jgÿenes athÿaffÿwsagos barathsagra menthewnk | Egÿenlew akaratthal[3], Elewzer az thewrwenÿek ees Regÿ zokassok, es az egeez kewssegnek, es kewsseeg Jawanak ellene, hogh semmÿth nem chelekedewnk[4] | de mÿnden koron, Es mÿnden modon chak az kewzewnseges Joth keressewk. Massodzor hogh ha[5] az feÿedelemnek Walamÿ zerenchethlensege[6] a Wagh gonoza | Therthenendÿk kÿth Jsten el thawoztasson Mÿ egÿetembe. es egh zÿwel, Walakÿth walaztandonk walaztassek Ees eggÿkewnk es[7] massÿnk hÿre nekewl | ees akarathÿa nekwl nem zall walamÿ zerzesekre, de walamÿ zerzendew lezen egÿenlew keppen, es egh akarathwal, mÿwelewnk mÿndeneketh azokba | Harmadzor hogh eggÿnk az massÿnknak thÿztessegeth, elew, Wÿteleeth a Wagh haznaath mÿndenkor mÿndenÿkewnknek az ew Rendehewz kepesth Igÿekezÿk | Elew Wÿnnÿ es mÿnden modon, a hol leheth Segecheggel[8] ees Thanachal[9] keez lezen a[10] massÿnknak Jawanak elew[11] Wÿtelere, Wgh hogh[12] ha Walamellÿnk | thÿzteeth le tenneÿe Thahath, az Thewbbÿ mÿnd az ew[13] thÿzteketh, akar mÿ Nemewkh legÿenek le theezÿk, Sem aatthÿa eggÿnk magath massÿnk akarathÿa | nekÿl walamÿ thÿztbe, Negÿedzer hogh mÿ kezzewlewnk eggÿkes Walakÿnek az Thewbbÿnknek akarathÿa nekewl[14] Barathÿa nem lezen Wgh hogh ha | Thewrtennek hogh[13] eggÿnknek walakÿ Barathÿa lenne az Thewbbÿnknek kedÿg nem, awagh kedÿg chak eggÿnknek mÿ kezzewlewnk az nem lenne Barathÿa | Thahath az akkÿnek Barathÿa Wolth azth awagh az[15] Thewbÿnknekes Barathsagara hozzÿa awagh Nÿlwan mÿnden Barathsag ellen ezen kÿwel walo | Barathÿanak ellene mond, ees mÿ hozzÿank ragazkodÿk, Ewthewdzer[16] ha walamellÿnknek mÿ kewzzewlewnk[17] Walamÿ keppen holta thertenendÿk Thahath | az Thewbbÿnk, kÿk, meg maradnak az meg holth Arwaÿnak mÿnden athÿaffÿwÿ es Jgaz oltalommal es segecheggel[18] keez lezen[13] chelekednÿ ees mwthatnÿ | Embersegnek mÿnden Thÿztesseges chelekewdeessÿth. Thowabba ha Jobbagÿnk a wagh zolgaÿnk, a Wagh atthÿankffÿaÿ kewzewth[19], Wagh mÿ Magonk | kewzewth[20] walamÿ Egÿenlethlenseg[21] thewrtenneek a Wagh lattatneek[22] az fogoth emberek altal mÿnden halogatas[23] Nekewl[24] Jgazan meg lattasseek es el | Wegeztesseek,.[25] Wegezethre Semmÿ nemw, embernek egh[26] masth Meg nem haggÿok Nÿomorÿtanÿ mÿnden thehetsegewnk zerenth, mÿnd Eletewnk, Marhaank | fotthaÿg[27], Ezt kedÿg[28] meg zeghetetlenwl fogadÿok, meg tarthanÿ, az mÿ hÿthewnk, Thÿztessegewnkre mÿnd az mÿ elethewnkbe[29], kÿnek Bÿzonsagara | atthok egh masnak ez mÿ pechetewnk[30], es kezewnk Jrasa alath Walo leweleth, kewlth Almasba Ezer Ewthzaaz harmÿncz kÿlencz ezthendewben | Zenth Thamas Apastalnak Esthÿn. Stephanus Maÿlad *pro*pria, Balassi Jmre Manu sua, kendÿ ferencz, Nos ıta*que* premisse peticioni memorati domini Cancellarÿ, tanq*ue* ıuste et iuri consone inclinati Tenores preinsertarum l*itte*rarum Recognicionalıum factum (vt premittitur) cuiusdam | coniuracionis et mutue obligacıonis in se denotancium de verbo ad verbum sine diminucione et augmento alıquali Eadem hungara lingua qua scripte' | erant Transsummi et transscribi, Presentıbusq*ue* l*itte*ris nostris patentibus inseri facien*tes* eıdem domino Stephano de Werbewcz Cancellario Regio sui iuris ad | cautelam duximus conceden*tes* Comuni iusticia requirente Dat*um* Feria Quarta Proxima post festum Sacratissımi Co*r*poris Christi Anno eiusdem | Mıllesimo Quingentesımo Quadragesımo

Jegyzetek:

[1]A sor elé, a margóra van írva.
[2]Jelöléssel a sor fölé írva.
[3]A sor fölé írva világosabb, barna tintával, alatta kihúzva *akarathwal.*
[4]Az *n* betű fölött rövid vonás van.
[5]A *h* javítva van.
[6]A második *h* betű világosabb, barna tintával van javítva *e*-ből.
[7]Az eredetileg egybeírt két szót az *es* elé tett, világosabb, barna tintával húzott vonás választja ketté.
[8]A sor fölé van írva világosabb, barna tintával, alatta *Segeÿtsegwel* kihúzva.
[9]A *Thanachssal* alakban leírt szóból a két *ss* betűt világosabb, barna tintával kihúzták.
[10]A végéről egy *z* betű kihúzva világosabb, barna tintával.
[11]A szóvégi *w* utólag van betoldva.
[12]A szóvégi *h* utólag hozzátoldva.
[13]Jelöléssel a sor fölé betoldva.
[14]A sor fölé írva, alatta *nekÿl* kihúzva.
[15]Az egybeírt két szót az *az* elé utólag tett vonás választja el.
[16]A második *w* betű jelöléssel a szó fölé betoldva.
[17]Az *n* jelöléssel a szó fölé betoldva.
[18]A sor fölé van írva, alatta kihúzva *segeÿthsegwel.*
[19]A sor fölé írva, alatta *kezeth* kihúzva.
[20]A sor elé a margóra van írva, mögötte, a sor elejéről *kezeth* kihúzva.
[21]A sor fölé írva, alatta kihúzva *Egÿenetlenseeg.*
[22]A harmadik *t* a szóban kihúzva, fölötte megismételve.

[23]Az *o* betű *a*-ból javítva.

[24]A sor fölé betoldva, alatta *Nalkÿk* kihúzva.

[25]A pont utólag van beírva.

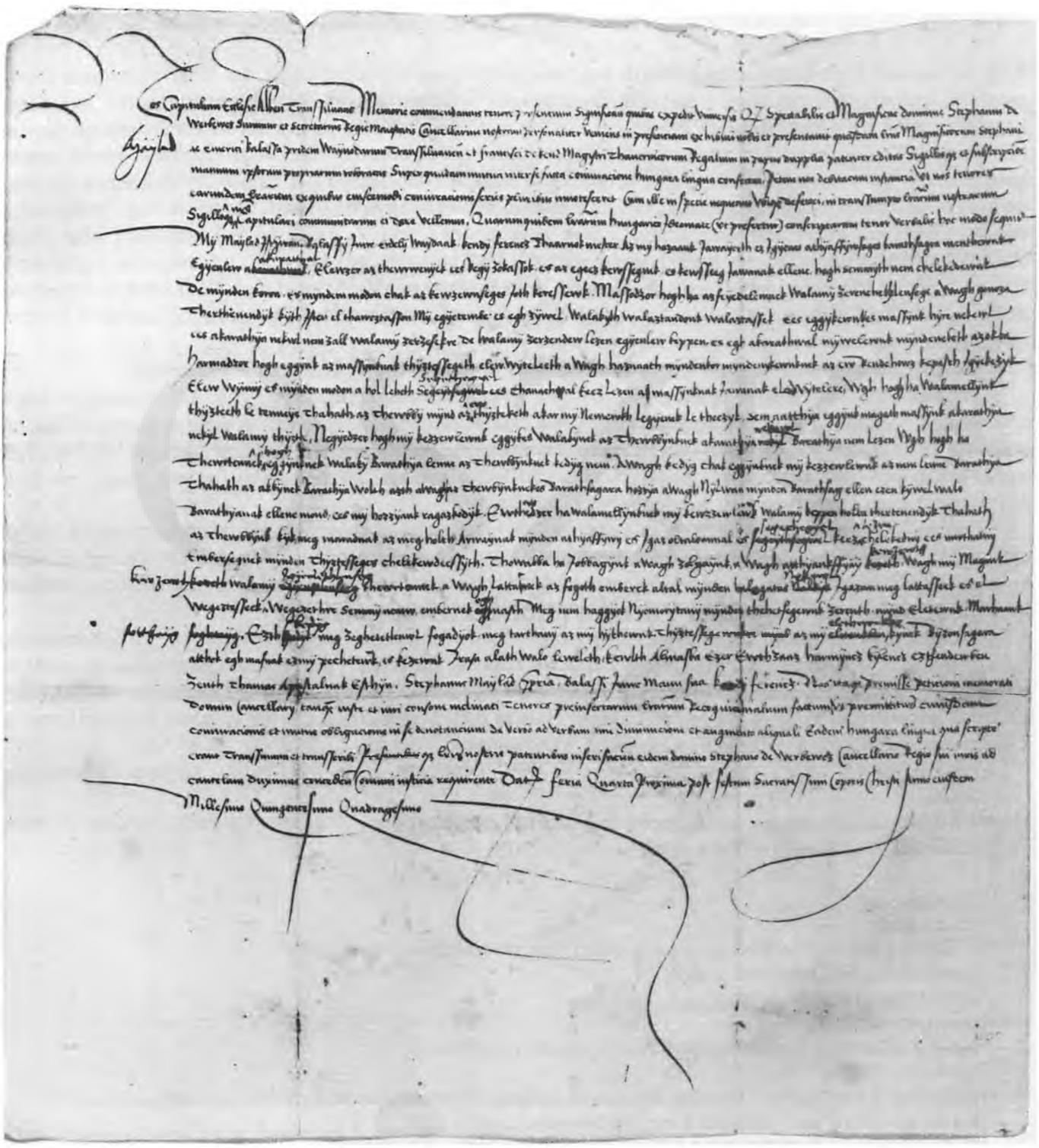
[26]A sor fölé van írva, alatta kihúzva az eredetileg odaírt *eg* és a hozzátoldott *h*, valamint a két, immár egybeérő szót elválasztó vonás.

[27]A sor elé, a margóra van írva, mögötte *foghtaÿg* kihúzva. A vessző is utólag van behúzva.

[28]A sor fölé van írva, alatta *pedÿk* kihúzva, amit előzőleg *kedÿk*-re javítottak át.

[29]A sor fölé írva, alatta kihúzva *eletenkben*.

[30]Az *n* a szó fölé betoldva.

202. Majlád István és társai szövetséglevelének átirata (Gyulafehérvár, 1540. június 2.) 1r

203.

Pettau, 1540. június 6.
CZIGÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Megszerezte a posztót, vitesse el. Küldi Ungnad levelét. Székely Lukács neheztel rá és fenyegetőzik. Velencei hír, hogy a török egy éven belül támadni fog.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 9430.
- 30 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, elmosódott rajzolatú, zöld viaszpecséttel. Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 231. csak egy részletet, téves, 1540. január 6-i keltezéssel.

Zolgalathomath Jrom kegelmednek Mínth kegelmes wram|nak, annak wthanna, Jm megh zerzethem kegelmed|nek, apozthoth megh hÿge kegelmed, hogh Nagh | wezelel, zaz egh forínth ara morhath[1] zerzethem kegel|mednek kÿnek Regıstromath kegelmednek kwlthem | Mÿth Min wethem, amorhath en gewrgh papnal | hatham, Mÿkoron kegelmed amorhaerth kwld, tahath | aregístromoth Jde kwlge kegelmed, merth amorhath[2] | adıgh kw Nem agÿa gewrgpap[3], Mıg aregıstro|moth Nem lathÿa fele nala wagÿon aregıstrom|nak, de Mÿkor amorhaerth kwld kegelmed, tahath | kegelmed meghhagÿa hogh azth mongÿak hog | crıstalocha wÿzÿk, amorhath, merth ha meg erthÿk | hog kegelmednek wÿzÿk, megh hÿge kegelmed | hog Megh tarthozthathÿak amorhath, merth az | az aros emberek Jgen zolnak kegelmedre, az | adossagerth, wgÿan azth erthem hogh ha Jde Jwne | kegelmed adíghlan kw Nem Bochathnanak, Mÿg | Megh Nem adnaÿa. kegelmed nekÿk wagh | kedÿglen azwrak kezewl, kezdest Nem wethne | kegelmed, nekÿk, azerth olÿ emberth kwlgen | kegelmed amorhaerth kÿ el twgÿon Jarnÿ Benne, ||

Thoaba Jm wngnoth wram[4] es Jrth kegelmednek azth es | megh[5] kwlthem kegelmednek

Thoaba[6] zekel lwkachoth talalam Jth, Bÿzÿon Jgen | Nehezel kegelmedre, wgÿan azth mongÿa hogh | wram nak[7] zolgalnÿa akar, de kegelmednek soha | Barathsagal Nem akar lenÿe, azth es monda | hog ha walahon az ew felden was gergerth | oztha aperhochokath[8] megh talalÿa, Bÿzÿon Nem | lathnak[9] eg folkaÿgh werewffenth olÿ here thethethÿ | hogh Megh Nem fogÿa ewketh awerewffeÿn | azerth, megh ewrÿzek Magokath merth Nem Jgen | Jo zandegba wagÿon nekÿk

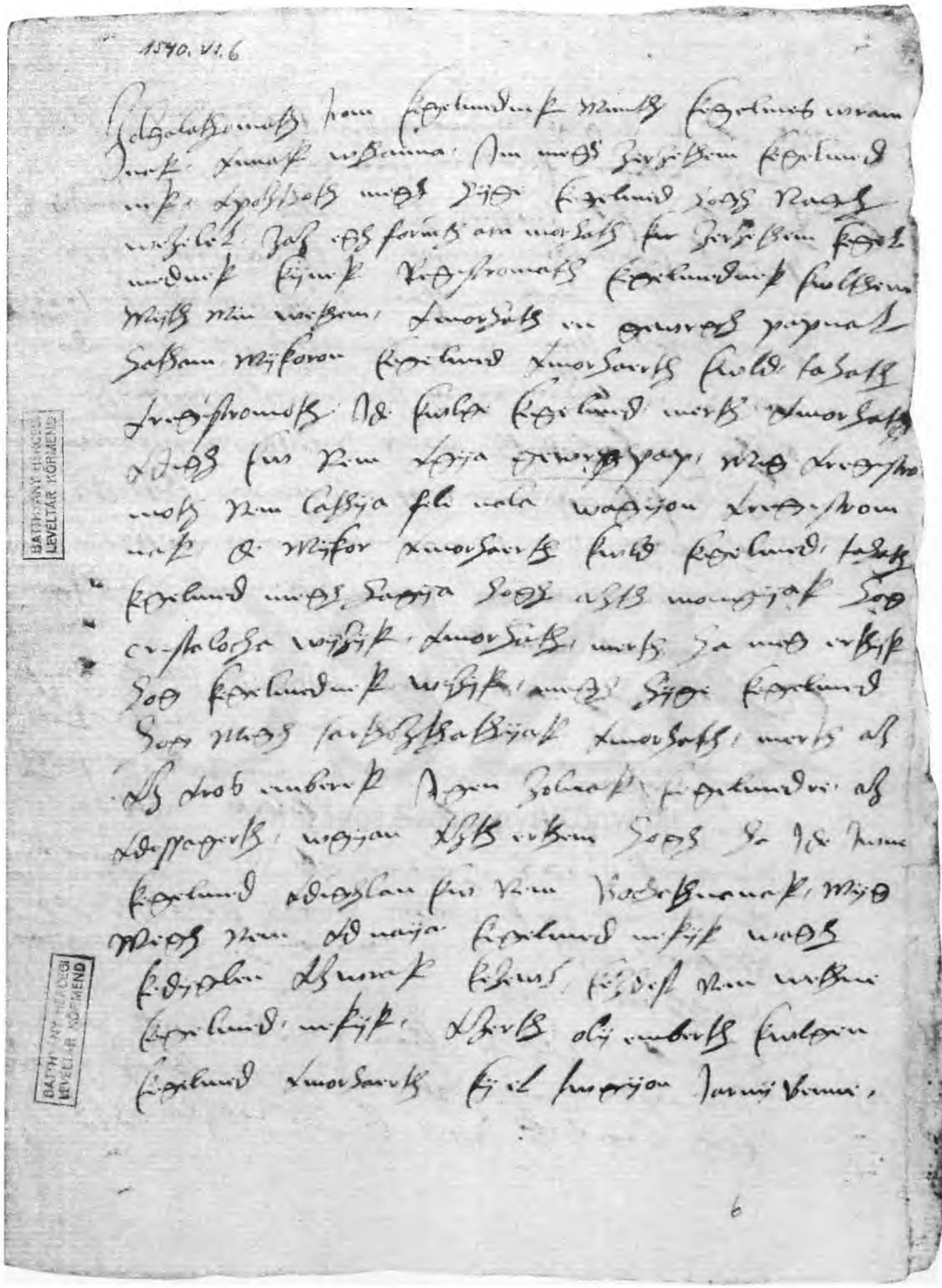
Thoaba hÿrth egebeth nem Jrhathok kegelmednek | hanem hogh awelenchesek, megh zerzewthek | terek chazaral[10], Nÿlwan, Mastan onneth Jwth keeth | olaz kw kÿk Nÿlwan Bezelÿk[11], azth es | Mongÿak hogh ez eztendewbe wag Magÿar | orzagra Jw terek chazar wagh karol chazara | Megÿen. azt en Nem thwdom ha wg wagÿon | wagh[12] Nÿnch

Thoaba, azth Jrhathom kegelmednek hog | tegnaph elewth hozanak wngnothnak kÿrol[13] | Egh leweleth, Jgen kenÿeze raÿtha azth || Montha hogh Jsten Ne atha wolna Nekÿ | felwenÿ akapıthan sagoth, azth es erthem hog | kÿral azth Jzenthe wolna hog senkÿ chak eg | Emberth se fogagÿon, egebeth akewes Marthaloch|nal, hog affrÿgeth[14] meg Ne zeghÿek, Jsten | tarcha meg kegelmedeth ezel en aÿanlom zolga|lathomath kegelmednek, *etc* datum pethouie | 6 die Jwnÿ anno dom*ını* .1.5.4.0.

Czÿgan | ferench *etc*

Címzés:
Magnifico Dom*ın*o dom*ın*o | Crıstophero de Batthÿan pıncernar*um* | Regalı*um* mag*ıst*ro *etc* dom*ın*o meo | gr*acıosıssım*o

Jegyzetek:
[1]Utána kihúzva *kw*.
[2]A *h* betű a szó alá van írva, mert a lap szélére jutó utolsó betűre tintafolt esett.
[3]A második *g* betű *p*-ből van javítva.
[4]Hans Ungnad horvát- és tótországi főkapitány.
[5]Utána *atham* kihúzva.
[6]Innen a *soha* szóig közölte Ődöngő Ábel több szó kihagyásával.
[7]Batthyány Ferenc.
[8]Batthyány Kristófnak egy Perhoch János nevű szolgája 1558-ban szerepel (MHHD. 29: 493).
[9]Az utolsó szótag, *nak*, jelöléssel a sor fölé betoldva.
[10]I. Szulejmán. — A szóban a *z* betű *s*-ből, az utolsó *a* betű *r*-ből javítva.
[11]A *z* *l*-ből javítva.
[12]Utána kihúzva *M*.
[13]I. Ferdinánd.
[14]Feltehetően a törökkel 1539 végén kötött hat hónapos fegyverszünetre utal.

203. Czigány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Pettau, 1540. június 6.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖRMEND

203. lv

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

203. 2rv

204.

Pettau, 1540. június 10.
CZIGÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

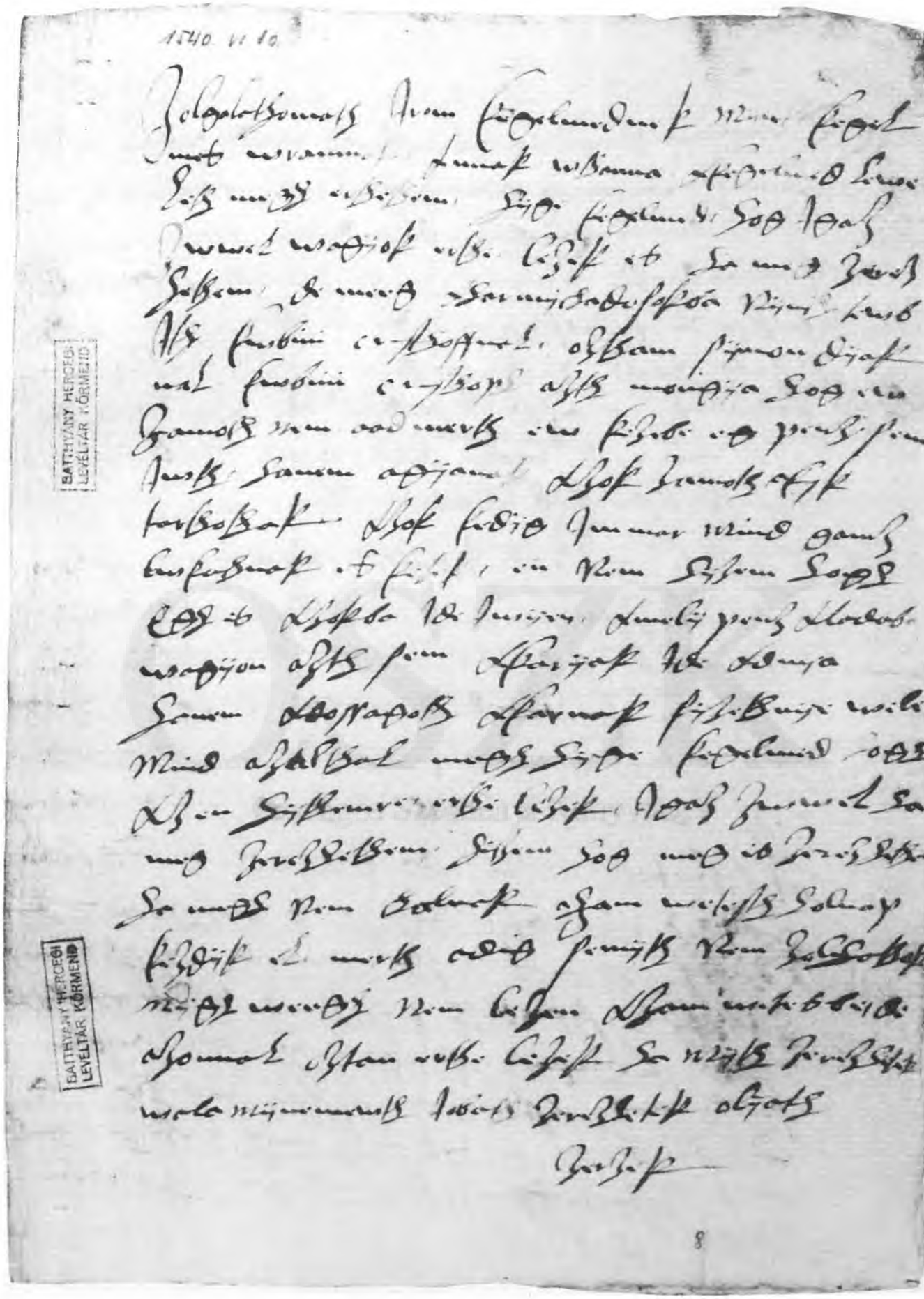
Nem tud pénzt szerezni, mert a harmincadosok még nem adtak számot. Ungnad válaszolt a levelére; Székely Lukács bosszút forral; a Zrínyiek lovait elhajtották a törökök. Velence állítólag békét kötött a törökkel.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 9431.
- 30 × 46 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, zöld viaszba nyomott, gyűrűs zárópecsét nyomával. Két fólió.
- —
- —

Zolgalathomath Jrom Kegelmednek, Mÿnth Kegel|mes wramnak, annak, wthanna, akegelmed lewe|leth megh erthethem, hÿge kegelmed, hog Jgaz ¦ zwwel wagÿok erthe, lezek es ha meg zerez|hethem, de meeg aharmÿchadosokba, Nÿnch tewb ¦ Jth kwbini cristhoffnal[1], oztham sÿmon dÿak|nal, kwbini cristhoph azth mongÿa hog ew ¦ zamoth Nem aad merth ew kezebe eg penz sem ¦ Jwth, hanem agÿanak azok zamoth akyk ¦ tarthothak, azok kedÿg Jmmar, Mind gamz ¦ lwkachnak es ketek, en Nem hÿzem hogh ¦ Egh es azokba Jde Jwÿen, amelÿ penz aladaba ¦ wagÿon azth sem akarÿak Jde adnÿa ¦ hanem adossagoth akarnak fÿzethnÿe wele ¦ Mind azalthal[2] megh hÿge kegelmed hogh ¦ az en hÿthemre, erthe lezek, Jgaz zwwel ha ¦ meg zerezhethem, hÿzem hog meg es zerezhethem, ¦ ha megh Nem chalnak azam[3] wetesth holnap ¦ kezdÿk el, merth adig semÿth Nem zolhathok ¦ Mÿgh weegh Nem lezen azam wetesbe, de ¦ azonnal oztan erthe lezek ha Mÿth zerezhetek ¦ wala Mÿnemewth Jobath zerezhetek olÿath ¦ zerzek ||

Thoaba wnghnoth wramnak[4] es megh adam a .k. ¦ leweleth awalazth thewe hogh ha chak tÿz ¦ lowon walo Emberth fogad es hÿre tezÿ ¦ kegelmednek, amÿnth megh Montha kegelmednek[5] ¦ Bathor Ne kethelke-gÿek Benne .k. wgÿan azth ¦ Monda hogh Nethalanthan[6], keethseges Benne ¦ kegelmed, en azth Mondam[7] hog Nem de ¦ azth montak kegelmednek[8] hog, nepeth fogad .k.[9] azerth ¦ Jzenth kegelmednek[10]
Thoaba, azth es Jrhathom kegelmednek hog ¦ gÿwlaÿ Jsthwan[11] alapÿ Janus tala[12] ma ¦ azth monda gÿwlaÿ Jsthwan hog[13] was gerger ¦ Jo zolgaÿa kegelmednek, merth Jn kab elenseget ¦ zerez honem Barathoth kegelmednek, mastan es ¦ keeth Jobagÿath elethethe meg gotal Mÿclosnak ¦ zekel lwkach megh Jrtha kegelmednek hog soha ¦ Barathod Nem akar lennÿe, de abathÿadnak[14] ¦ Eremest zolgal[3], azth es monda hogh Nemÿ ¦ delÿakath fogadoth kegelmed kÿkel, Mÿelÿk ¦ effele dolgokath, de egh nap egh lowok ¦ sem marad affwwen, ozthan hog ha meg ¦ wehethÿ thahath rewÿd nap meg wezÿ akegel|med[15] Jozagan, amÿnth erthem ¦ zolgaÿerth kwldeth, ||
Thoaba hÿrth egebeth Nem Jrhathok kegelmednek ¦ hanem Ma Jewe zrynÿ Janus zolgaÿa azth ¦ monda, hog wasarnapra[16] wÿradowan, Menÿ ¦ lowok wolth a zrÿnÿeknek, Mind el wÿtek ¦ aterekek affwrewl chak eg lowok sem ¦ Maradoth sem zolgaÿoknak sem magoknak ¦ kÿk oth wolthak chak few lowath[17] hathwant ¦ wÿtek el
Thoaba welenchebewl Jewe eg aros ember ¦ azth monda Nÿlwan, hog[13] meg[18] Bekelthek ¦ awelenchesek terek chasaral[19], ez ezten|dewbe wag karÿol chazara[20] megÿen ¦ wagh Magÿar orzagra Jw, Jsten tarcha ¦ meg kegelmedeth en aÿanlom zolgala|thomath kegelmednek *etc* datu*m* pethowÿe ¦ die 10 Jwnÿ anno 1540
franciscus ¦ czÿgan *etc*

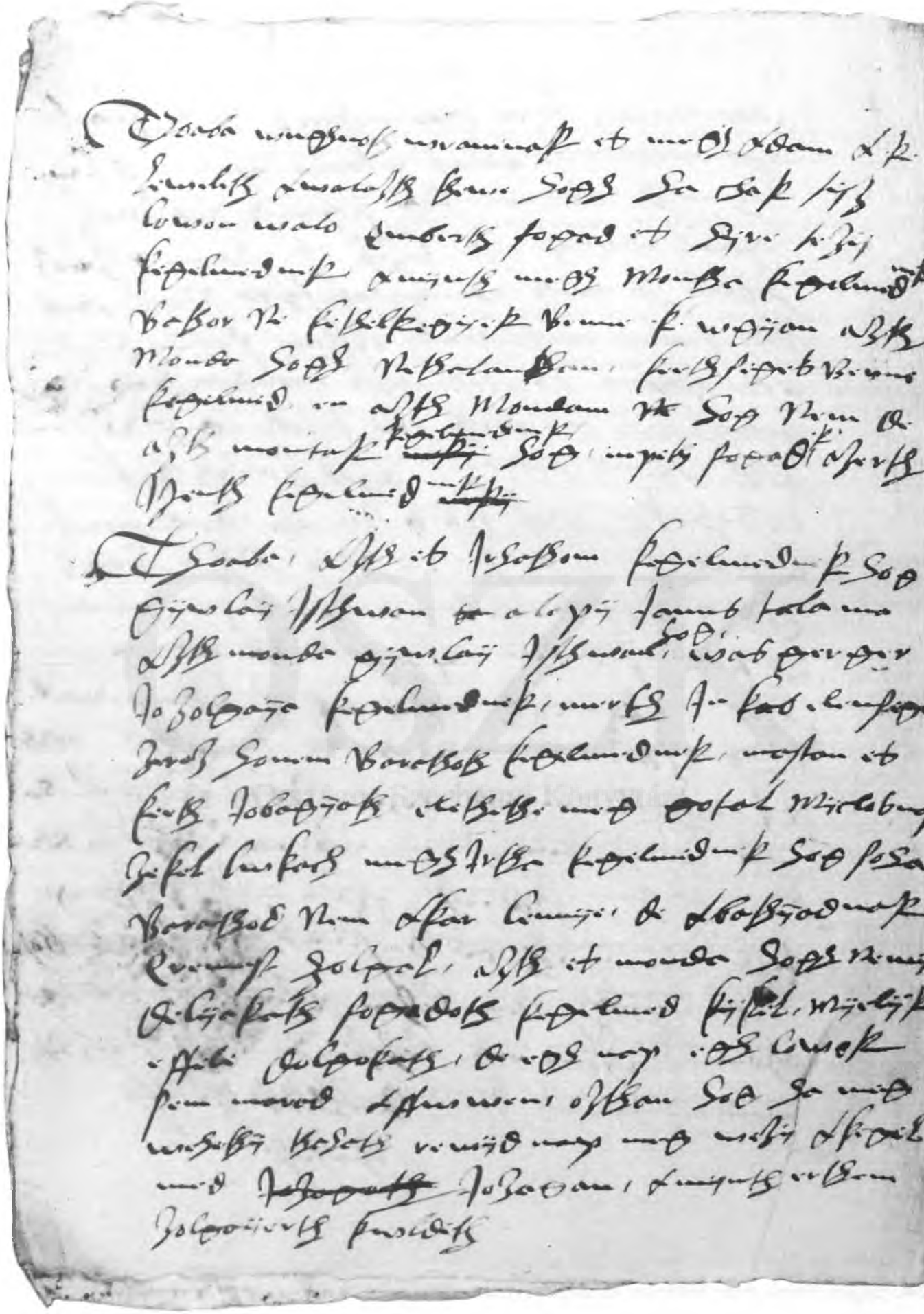
Címzés:
Magnifico domi*n*o do*mino* cristophero[21] ¦ de Batthÿan pincernar*um* Regalium ¦ Mag*is*tro *etc* domi*n*o meo gr*acios*issim*o*

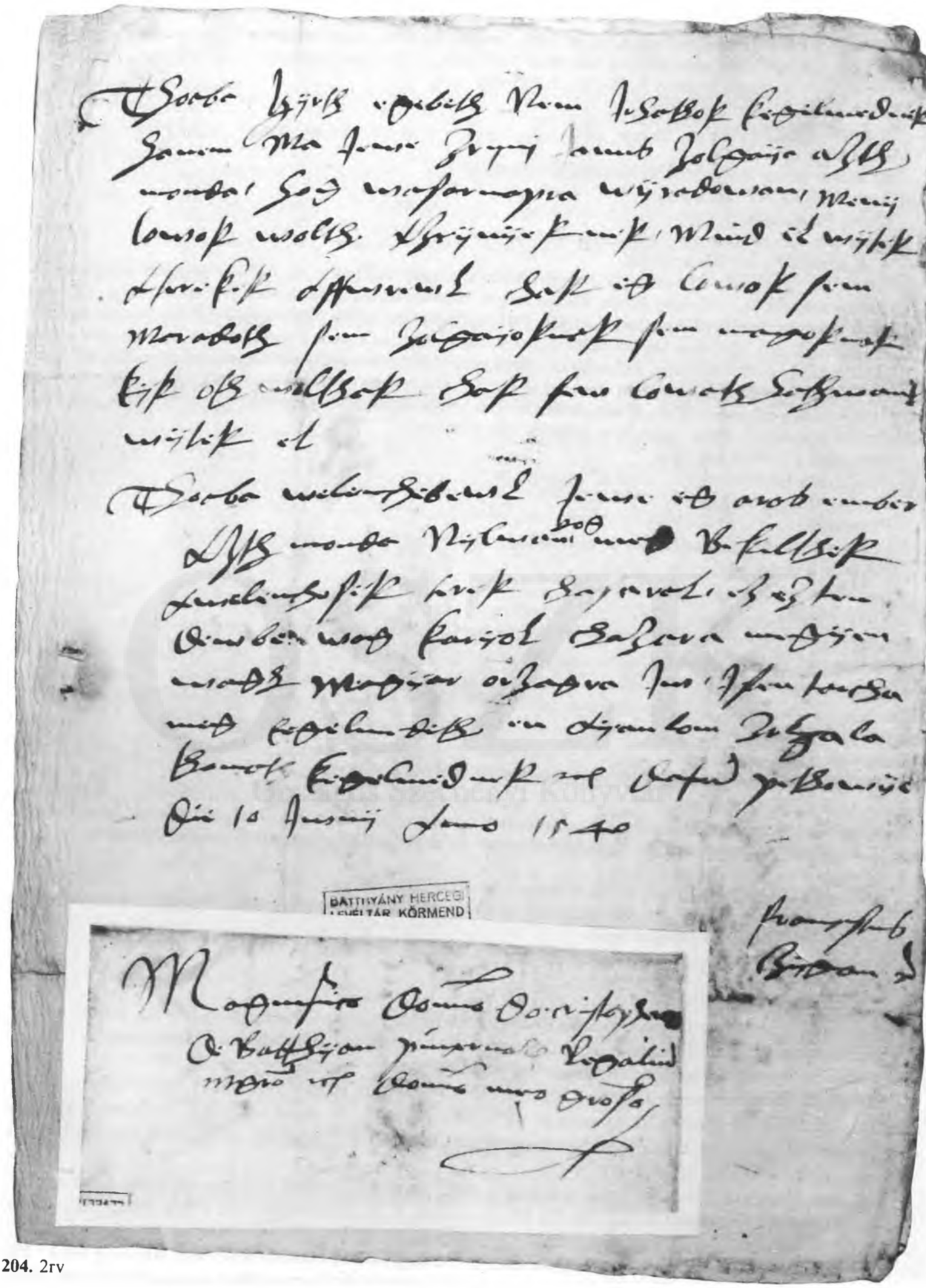
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

204. Czigány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Pettau, 1540. június 10.) 1r

204. 1v

BATTHYÁNY HERCEGI KÖNYVTÁR KÖRMEND

204. 2rv

Jegyzetek:

[1]Kubinyi Kristóf (1502–1586) az Árva és Liptó megyei Kubinyi család nagyolaszi fővonalának tagja, híres törvénytudós. 1527-től több csatározásban vett részt, 1571 után királyi jogügyigazgató, 1578-ban kap címerbővítést (NAGY 6: 489–90; KUBINYI, Kubinyi 1: 78–121; 2: 238–40).

[2]A szó második *a* betűje javítva.

[3]A *z* betű *h*-ból javítva.

[4]Hans Ungnad.

[5]Az utolsó szótag: *nek* a szó fölé betoldva jelölés nélkül.

[6]A második *t h*-ból van javítva.

[7]Utána *Ne* kihúzva.

[8]A sor fölé van jelöléssel betoldva, alatta *nekÿ* kihúzva.

[9]A *.k.* jelöléssel a sor fölé betoldva.

[10]Eredetileg *kegelmed nekÿ* volt, majd a *nekÿ*-t kihúzta, s a *nek* szótagot a sor fölé jelölés nélkül betoldotta.

[11]Utána kihúzva *se*. — Gyulay István Varasd megyei birtokos család (SIEBMACHER, Horvát 58) tagja. 1526-ban részt vesz a pozsonyi országgyűlésen (MOE. 1: 45), 1541-ben másokkal együtt ő békíti össze Erdődy Simont és Zrínyi Miklóst (BUDAI 2: 96). 1542-ben kapitányként Stájerország zsoldjában harcol a török ellen Alapy Jánossal együtt (MHHD. 29: 35; TAKÁTS, Eml. 246). A Gyulay és a Batthyány család rokonságban állt egymással (BUDAI 2: 97; NAGY pk. 109; T. 28 [1910]: 128; TAKÁTS, Eml. 240).

[12]Valószínűleg írástévesztés *talala* helyett. Ha nem az volna, úgy a *talál* ige eredeti, *tal-* formájának múlt idejű alakja *(talá)* lehetne (vö. TESz. *talál*), erre azonban más adat nincs.

[13]Jelöléssel a sor fölé betoldva.

[14]Batthyány Ferenc.

[15]Utána kihúzva *Jozagath*.

[16]Június 6.

[17]*Főlő* 'nemes vérű paripa' (NySz. 2: 613; SzT. 4: 381).

[18]A *g* betű tintafoltos.

[19]I. Szulejmán.

[20]V. Károly.

[21]A szóvégi *o* betű tintafoltos.

205.

Németújvár, 1540. június 15.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Menjen el Ungnadhoz, ha fizetést akar. Intézkedett a posztó felől. Ha fogolyváltságot küldenek, küldje tovább neki. Takaríttassa be a termést, mert Nándorfehérvárnál török had gyülekezik, segítsen a menekülőknek is.

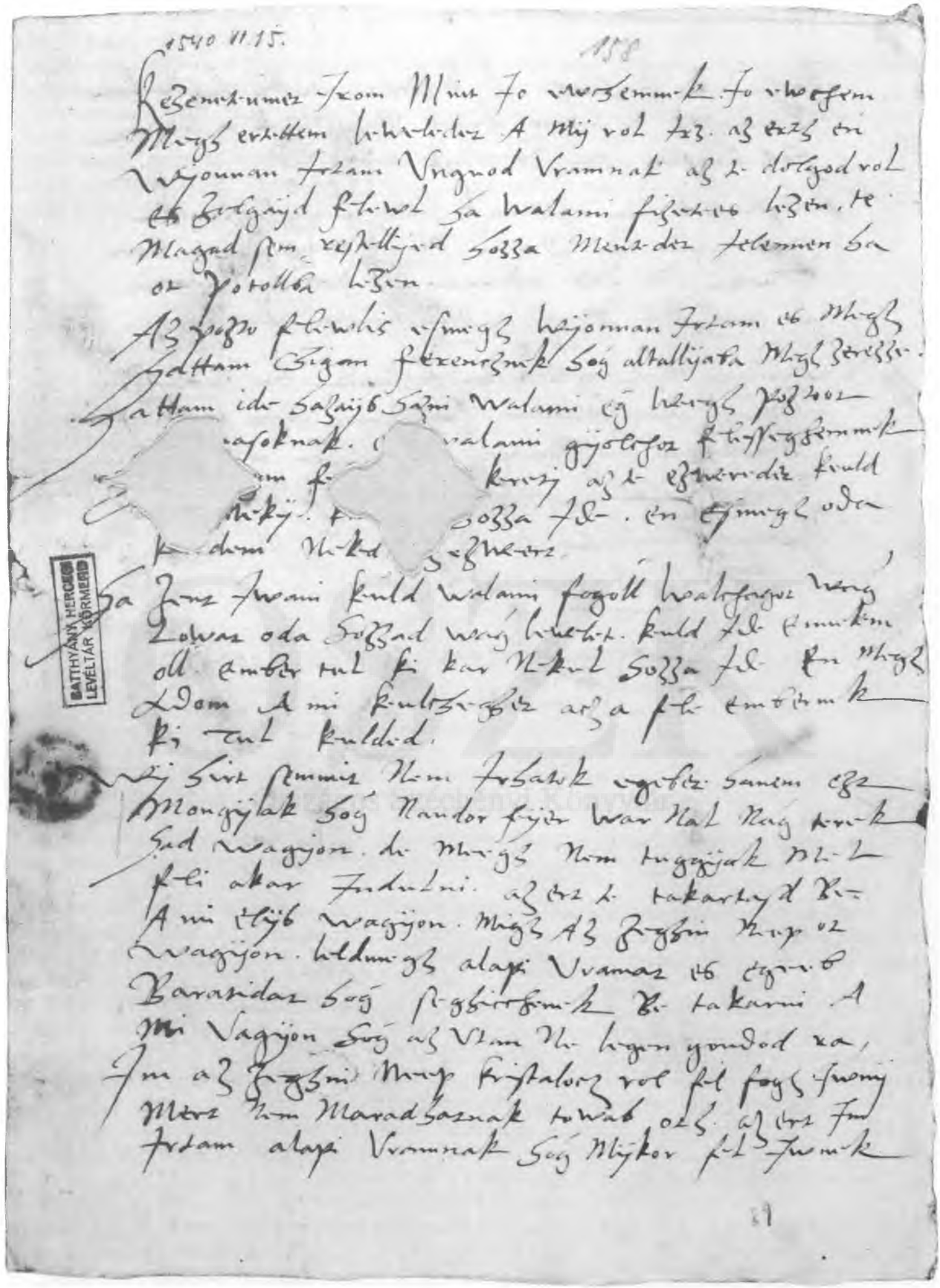
- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3545.
- 29,5 × 43,5 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, vízfoltos, szakadt, lyukas papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredékével. Két fólió.
- —
- —

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek. Jo ewchem | Megh ertettem leweledet. A Mÿ rol Jrz. az erth en | Wÿonnan Jrtam Vngnod Vramnak[1] az te dolgodrol | Es zolgaÿd felewl ha walami fizetees lezen, te | Magad sem restellÿed hozza Mentedet Jelennen ha | ot potoſſba lezen,

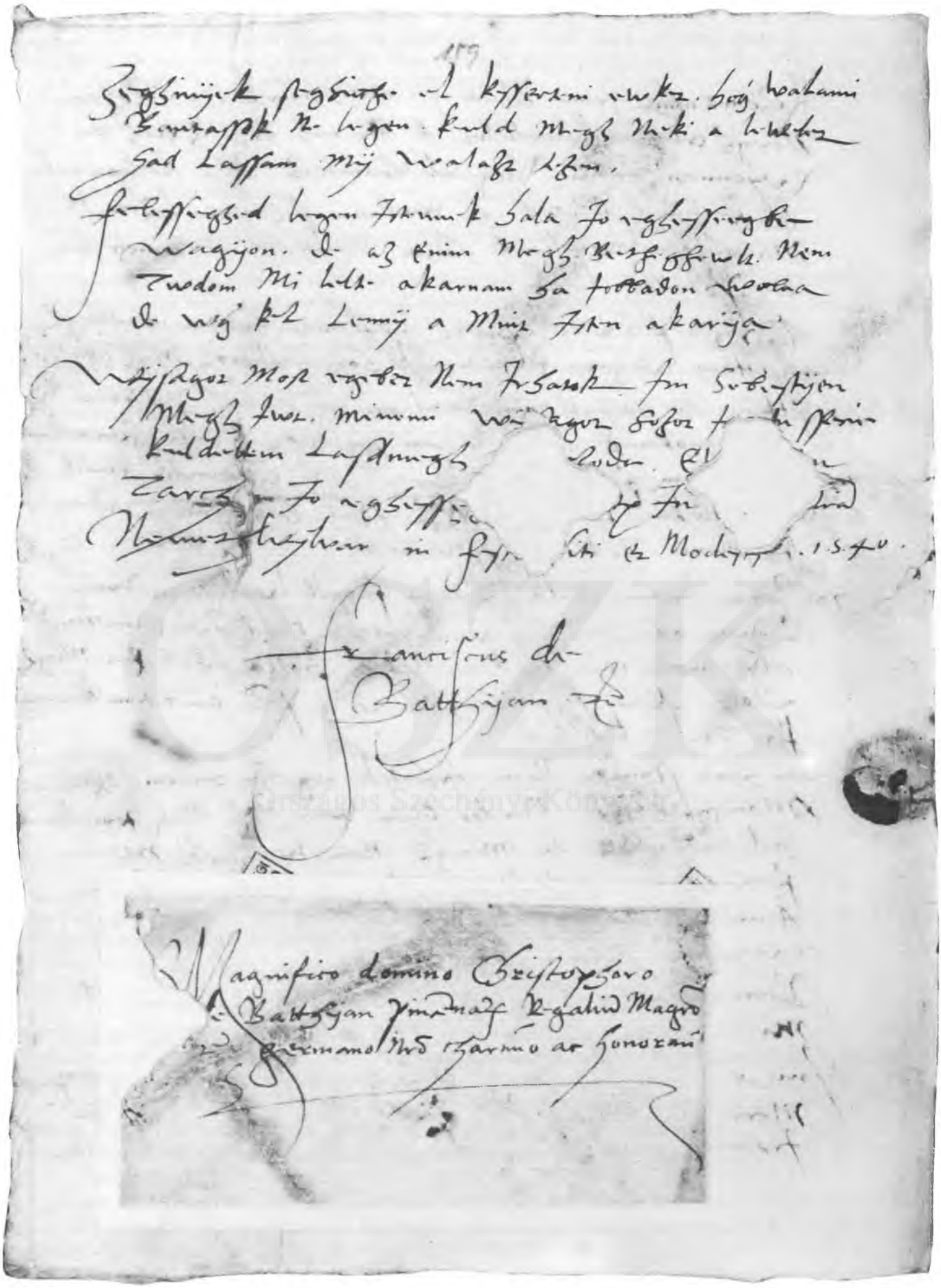
Az pozto felewlis esmegh wÿonnan Jrtam es Megh | Hattam Czigan ferencznek hoǵ altallÿaba Megh zerezze. | Hattam ide hazaÿs hozni walami eǵ weegh poztoot | [...]asoknak[2]. e[...] [w]alami[2] gÿolchot felesseghemnek[3] | [H...]an fe[...][2] keretj az te ezweredet keuld | [...][2] Nekÿ. k[...][2] [h]ozza[2] Jde. En Esmegh oda | k[...]dem[2] Neked [..z][2] ezweert,

Ha zent Jwani keŭld walami fogoſſ walchagot waǵ | lowat oda hozzad waǵ lewelet. keuld Jde Ennekem | oſſ ember tul ki kar Nekeul hozza Jde En Megh | adom A mi keulcheghet acz a fele embernek | ki Tul keulded,

Wÿ hirt semmit Nem Jrhatok egebet. hanem ezt | Mongÿak hoǵ Nandor feÿer war Nal Naǵ terek | had wagÿon, de Meegh Nem tuggÿak Mel | feli akar Jndulni, az ert te takartasd Be | A mi elÿs wagÿon. Migh Az zeghin Neep ot | wagÿon. leldmegh alapi Vramat[4] Es Egeeb | Baratidat hoǵ seghicchenek Be takarni A | Mi Vagÿon hoǵ az Vtan Ne legen gondod ra,

205. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1540. június 15.) 1r

Magnifico domino Cristoforo
Battigian[o] [illegible] Regalid Magro
[illegible] germano [illegible] charissimo ac honorand[o]

205. 1v, 2v

Jm az zeghin Neep kristalocz rol fel fogh Jwnÿ | Mert Nem Maradhatnak towab oth. az ert Jm | Jrtam alapi Vramnak hoǵ Mÿkor fel Jwnek ||

zeghinÿek seghicche el kesserteni ewket, hoǵ walami | Bantassok Ne legen, keuld Megh Neki a lewelet | had lassam Mÿ walazt tezen,

Felesseghed[5] legen Jstennek hala Jo eghesseegbe | wagÿon. de az Enim Megh Betheghewlt. Nem | Twdom Mi lelte akarnam ha Jobbadon wolna | de wǵ kel lennÿ a Mint Jsten akarÿa.

Wÿsagot Most egebet Nem Jrhatok Jm Sebestÿen | Megh Jwt. Minemi w[ÿs]agot[2] hozot J[...] [J]n[2] specie | keuldettem lasdmegh [...h]oda[2] E[...] [...]n[2] | Tarch[...n][2] Jo eghesse[g...] [da]t*um*[2] Jn [...] [...]tra[2] | Nemethwÿwar in fes[...] [V]iti[2] Et Mode[sti][2] .1.5.4.0.

Franciscus de
Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnifico domino Cristophoro | [d]e[2] Batthÿan pincer*nar*u*m* Regaliu*m* Mag*ist*ro | *etc* germano N*ost*ro char*iss*imo ac honoran*do*

Jegyzetek:
[1]Hans Ungnad.
[2]Lyukas a papír.
[3]Svetkovics Katalin.
[4]Alapy János.
[5]Svetkovics Erzsébet.

206.

Németújvár, 1540. június 27.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Sajnálja Hampó dolgát. Beszélt Ungnaddal, rendben lesz a hadinép tartása. Új híreket kapott I. Ferdinándról, a birodalmi ügyekről és Majlád felől. Válaszol a frissen kapott levelében foglaltakra.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3548.
- 37,5 × 42,5 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül vörös viaszpecsét nyoma. Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6[1910]: 230, 449. Ugyanazt a részletet közölte kétszer, mindkettőt hibás, 1530. június 30-i keltezéssel, s egymáshoz képest is sok eltéréssel.

Kezeneteumet. Jo ewchem Megh ertettem leweledet. | Mit a hampo[1] dolga rol Jrz. Jsten Bÿzonsagom | hog Nem kewanom halalat. Jnkab akarnam eltit | Mert a Nekeulis kewessen wagÿonk. de Jsten | ellen Nem teheteŭnk.[2] En annak a dolognak | Mennÿre lehetewt gongÿat[3] wÿsseltem. wisselemis | de hoǵ Jghen Nagÿot wisselnem. Nem.

Touabba En Vngnod Vrammal[4] zembe woltam | zoltam Nekÿ az te dolgod rolis. azt[5] Monda | Hoǵ Eremest Mÿeli. Mert lezen walamj | Neep tartas, En hwz loora zoltam Nekÿ | hog tartana Neked Monda hoǵ Megh Mielj | Mert Nepet tartnak. ha Jgaz Megh lezen | a friǵ Meghis tartnak Nepet ot a weeǵbe, | oda Mene potolba Ne[6] restellÿed te Magadis | hozza Mentedet. En Magamis Rewÿd | Nap zembe lezek weled. waǵ ot Nalad | waǵ warasdon talam chÿak tized Napigh | Akkor oztan teubbet zolok weled.

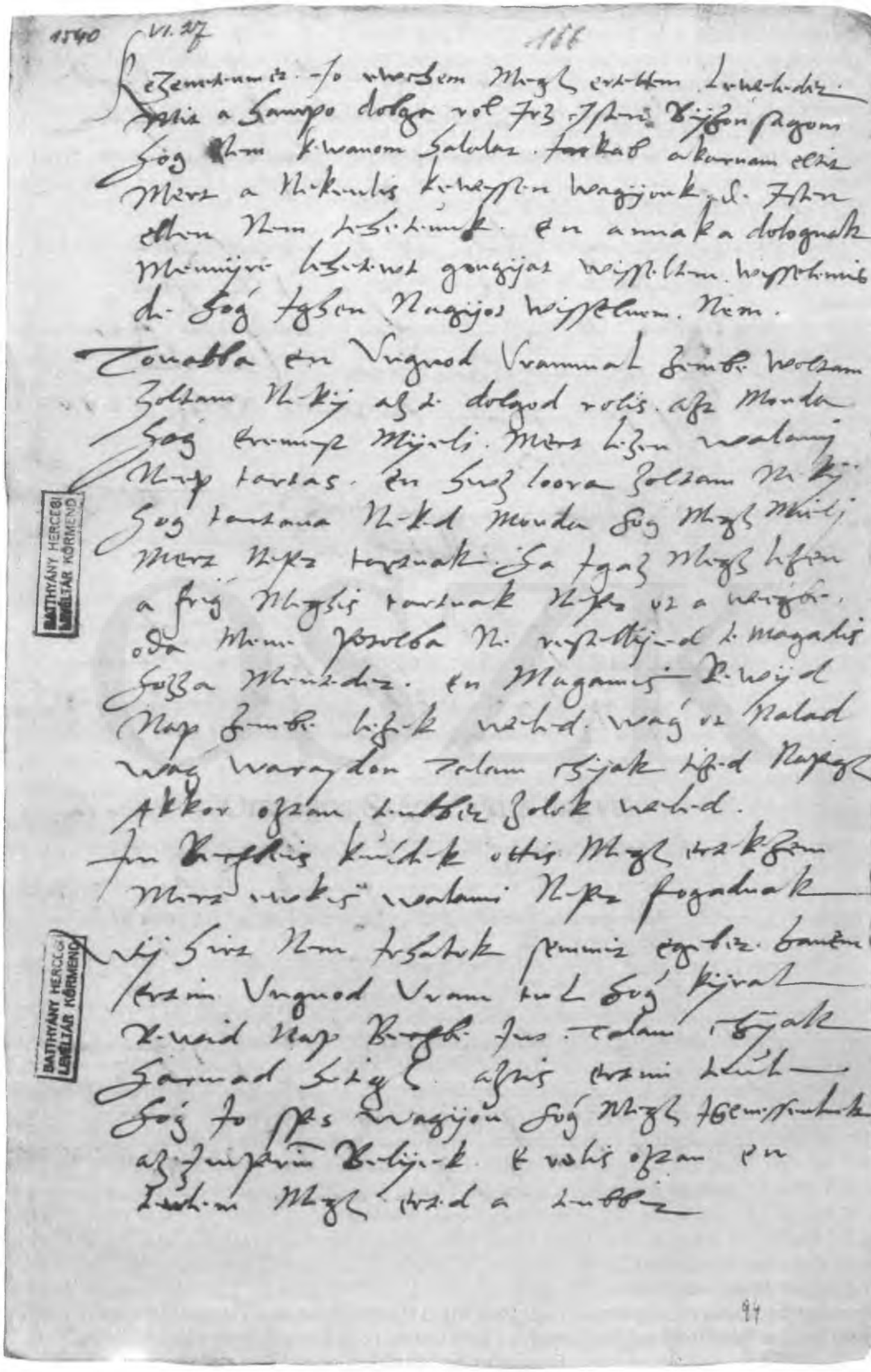
Jm Bechbeis keŭldek ottis Megh ertekezem | Mert ewkis walami Nepet fogadnak.

Wÿ hirt nem Jrhatok semmit egebet. hanem | Erteni Vngnod Vram tvl hoǵ kÿral[7] | Rewid Nap Bechbe Jw. Talam chÿak | harmad hetigh. aztis erteni teŭle | hoǵ Jo spes[8] wagÿon hoǵ Megh Jgenesseulnek | az Imperiū Belÿek.[9] E rolis oztan en | tewlem Megh erted a teubbit ||
Maÿlat[10] feleŭlis hir wagÿon. Am Janos kÿraĺĺ | Megh[11] zalotta hazat. Mind a keet waÿdat[12] | Benne zoritotta walaztigh hadakoznak[13].

Egeeb hirt Most nem Jrhatok.

Jstennek legen hala it Jo egessegbe | wagÿonk Mind Nÿaÿan, kibe isten | teghedis Megh tarchon. dat*um* Jn Arce | N*ost*ra Nemethwÿwar die d*omi*nico | ante festu*m* petrj Et pauli Ap*osto*lor*um* .1.5.40.

Franciscus de | Batthÿan. *etc*

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

206. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1540. június 27.) 1r

167

Maytus Fehérkő Sir Wagyon. Am Janos. Kyrall
Mogs Vzalotta Sagor. Mind a kon vekyder
Kimm. Zovitotta vadaßigk Sadakozunk.
egyeb Sirz Most Nem trbank.
Fehérmk hogy Sala vt te vgyvßak-
wagyonk Mind Nijaijam. kibe ißen
togh-dio Mogs tarßon. daby te Aran-
Nad Nemmeßkijnan Sir. dnio
dns. fyßd Pethy te Jauli dyßlog. 1.5.40.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

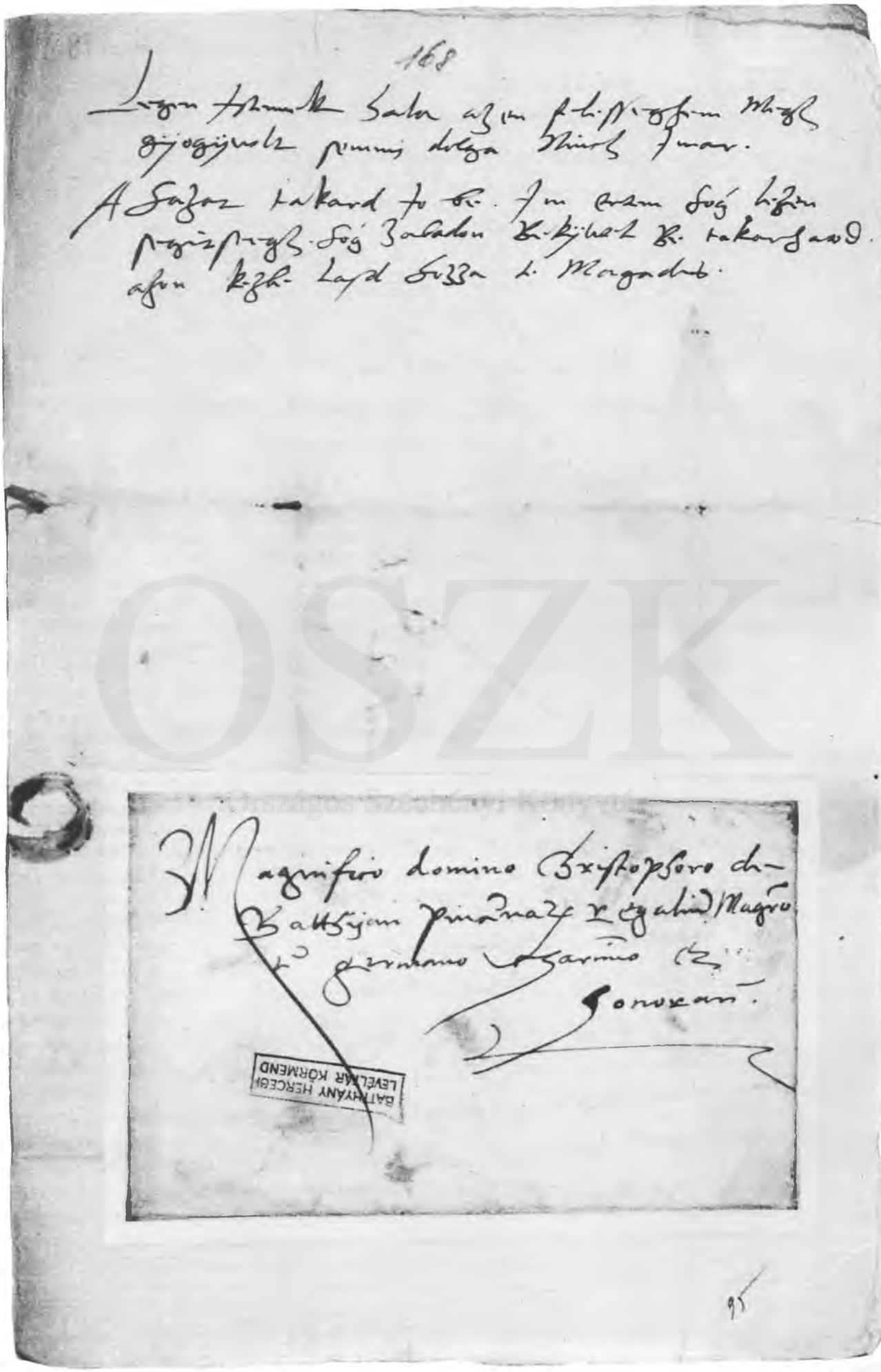
Tamistus de-
Battßijam. [illegible]

Jmar vßakz Mogs titam vradta Sóg Salasnakj
Sißa Lhathodik. de Mijtsek Sog en Magam
K-vid May Jemk. liß-k vetod Nem Jenkßigk
Minden rol vadaßz Immem. en Magam Solok
ivd-k-d.

A Boral dolga rol tarcz kerüjn Süg Magadat
Sad Saragoggyak Z-k-l Lußkak ten en
Magam liß-k ol en ßlik-k N-kij. Jemmiz
N- kinjungs N-kij. Jo Eadom Menny
Sadak Sisz Saßa tud emis Jm ol
liß-k en Mogs Lasom.

A kuz Saaz forinz ßtul ßemmi assignatiot
Nem adßatok. Sanum Jm Sa kiral Mogs
Jm. akkor ßobißt-ogy-l liß-k tudßi.
Nagyd tartaßßa ßtul Jm Mogs vtod
Mij Sug tarßad Magadat.

206. 1v

206. 2rv

Jmar ezeket Megh Jrtam wala hoǵ zalatnokj[14] | hoza leweledet. de mÿerth hoǵ en Magam | Rewid Nap zembe lezek weled Nem zeuksigh | Minden rol walazt tennem. en Magam zolok | weled,

A Gotal dolga rol Tarch terwÿn hoz Magadat | had haragoggeek zekel lukach Jm en | Magam lezek ot en felelek Nekÿ. semmit | Ne kenÿeregh Nekÿ. Jo Tudom Mennÿ | hadat tehet haza Tul Enis Jm ot | lezek en Megh latom.

A keet zaaz forint feleul semmi assecuraciot[15] | Nem adhatok. hanem Jm ha kÿral Megh | Jw. akkor seghitseggel lezek erthe. | Neped tartassa[16] feleul Jm Megh erted | Mÿ hoz tarchad Magadat. ||

Legen Jstennek hala az en felesseghem Megh | gÿogÿwlt semmj dolga Ninch Jmar.

A hazat takard Jo be. Jm Ertem hoǵ lezen | segitseegh. hoǵ zabadon Bekÿwel Be takarhatod. | azon kezbe lasd hozza te Magadıs.

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de | Batthÿan pincernar*um* regalium Mag*ist*ro | *etc.* germano charis*sim*o *etc* | honoran*do*

Jegyzetek:
[1]Ernuszt (Hampo) Gáspár.
[2]Valószínű, hogy Ernuszt betegségére utal: Ernuszt ugyanis 1541-ben meghal (BUDAI 2: 105).
[3]Az *o* betű javítva van.
[4]Hans Ungnad.
[5]Ettől a szótól a *tartanak* szóig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL.
[6]Innen a *Mentened* szóig közölte ŐDÖNGŐ ÁBEL úgy, mintha az előző rész folytatása volna.
[7]I. Ferdinánd.
[8]*Spes* 'remény'.
[9]A Szászország és Hessen vezetésével 1530-ban megalakult protestáns, schmalkaldeni szövetség és V. Károly között 1539 áprilisában tizenöt hónapos vallásbéke jött létre. Közben a katolikus bajorok is a császár ellen fordultak, viszont Philipp von Hessen a császári udvarhoz közeledett. Így 1540 tavaszán remény támadt a megegyezésre, s júniusban megnyílt az első Unionskonvent Hagenauban (JOSEPH LORTZ, Die Reformation in Deutschland. 2. Freiburg, 1962. 243–50; HEINRICH LUTZ, Das Ringen um deutsche Einheit und kirchliche Erneuerung. Berlin, 1983. 264–6).
[10]Majlád István.
[11]Utána *z* áthúzva.
[12]Majlád és Balassa Imre Fogaras várába menekült, János király Török Bálintra és Báthori Andrásra bízta az ostromot (l. **199.**).
[13]A *k* betű javítva van.
[14]Körös megyei (CSÁNKI, Körös 54) család tagja lehet, talán Szalatnoki (*Zalathnoky)* Máté deák, aki 1543-ban (SIEBMACHER, Horvát 206), 1550-ben és 1553-ban szerepel (MHHD. 30: 255, 310).
[15]*Asszekuráció* 'biztosíték, bizonyosság'.
[16]Az *rt* betűk tintafoltosak.

207.

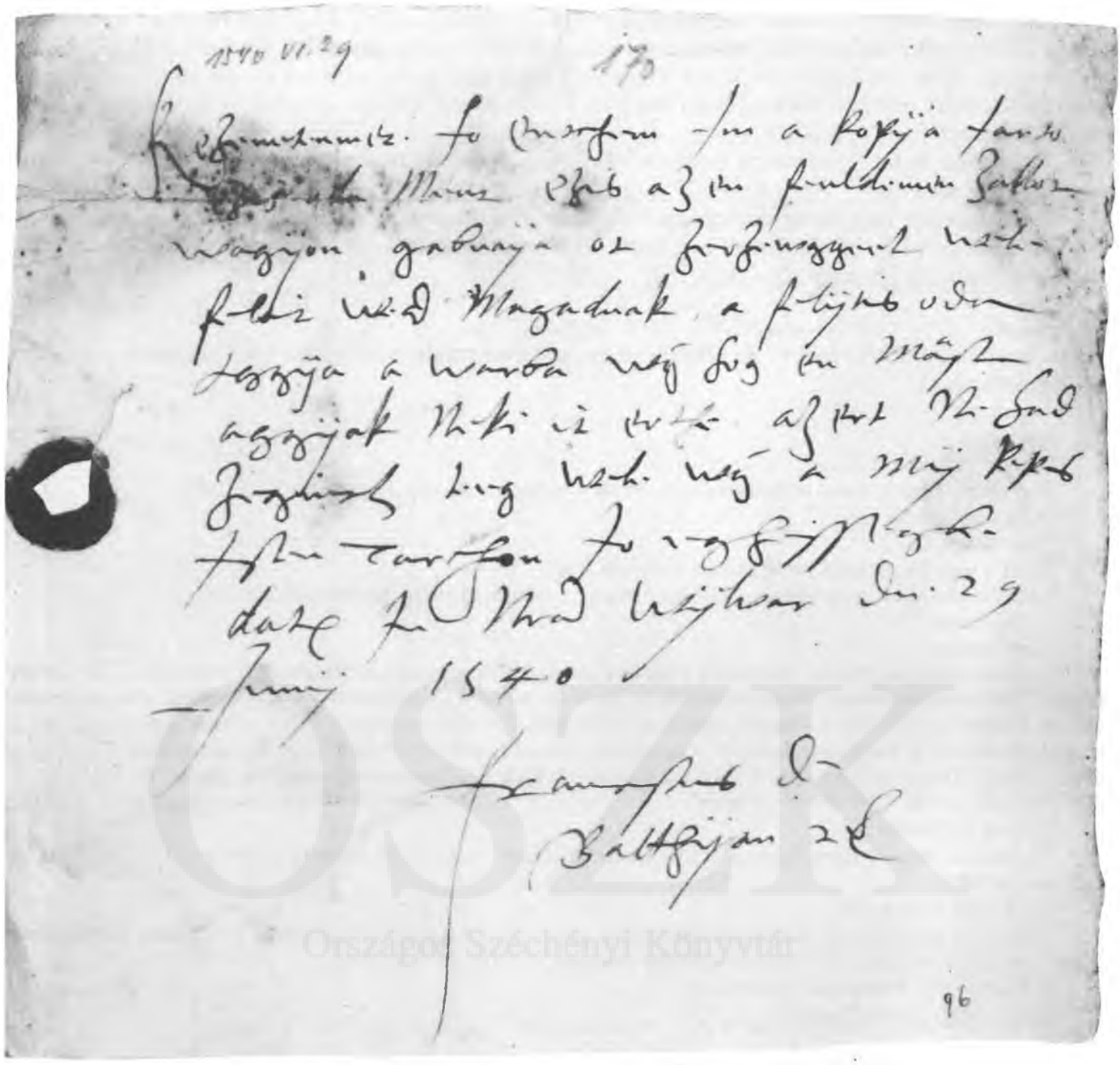
Németújvár, 1540. június 29.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Kéri, hogy szerződjék meg a kopjagyártóval, segítse őt.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3549.
- 20 × 21 cm-es papíron, zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke. Egy fólió.
- —
- —

Kezeneteumet. Jo Ewchem Jm a kopÿa Jarto | ezis oda Ment Ezis az en feuldemen zallot | wagÿon gabnaÿa ot zerzewggeel wele | felit wed Magadnak, a felÿtis oda | aggÿa a warba[1] wǵ hog en Maast[2] | aggÿak Neki it Erthe az Ert Ne had | zeginth teeg wele wǵ a Mÿ kepes | Jsten Tarchon Jo eghessegbe| dat*um* Jn N*ost*ra Wÿwar die 29 | Junÿ 1540

Franciscus de | Batthÿan *etc*

207. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1540. június 29.) 1rv

Címzés:
Magnifico d*omi*no Christo*pho*ro | de Batthÿan Pince*r*narum | Regaliu*m* Mag*ist*ro et Ge*r*mano | No*st*ro charis*si*mo ac honoran*do*

Jegyzetek:
[1]Greben.
[2]A második *a* betű a szó fölé jelölés nélkül betoldva.

208.

Keresztúr, 1540. július 5.
CZIGÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY FERENCNÉHEZ

A Polányi Ferenccel való dolgáról ne feledkezzék meg. Ne feledje a számvetést, mert különben elszökik a harmincaddal.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 9427.
- 21 × 30,5 cm-es papíron, zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió. A levélhez egy 8,5 cm hosszú rováspálca is tartozik, egyik oldalán kilenc rovással, másikon felirattal: *solg so Jn den mairchof* | *genunber ist [wardn]*.
- A levél keltezése és besorolása az OL-ban 1540. július 15. A keltezésben a *kerezthwr* szó és az 5-ös számjegy között van egy rövid, ferde vonás, azonban ez Czigány Ferenc írása és többi levelének *1*-es számjegye alapján **(177., 179., 203., 204.)** inkább olvasható vesszőnek, mint *1*-esnek.
- —

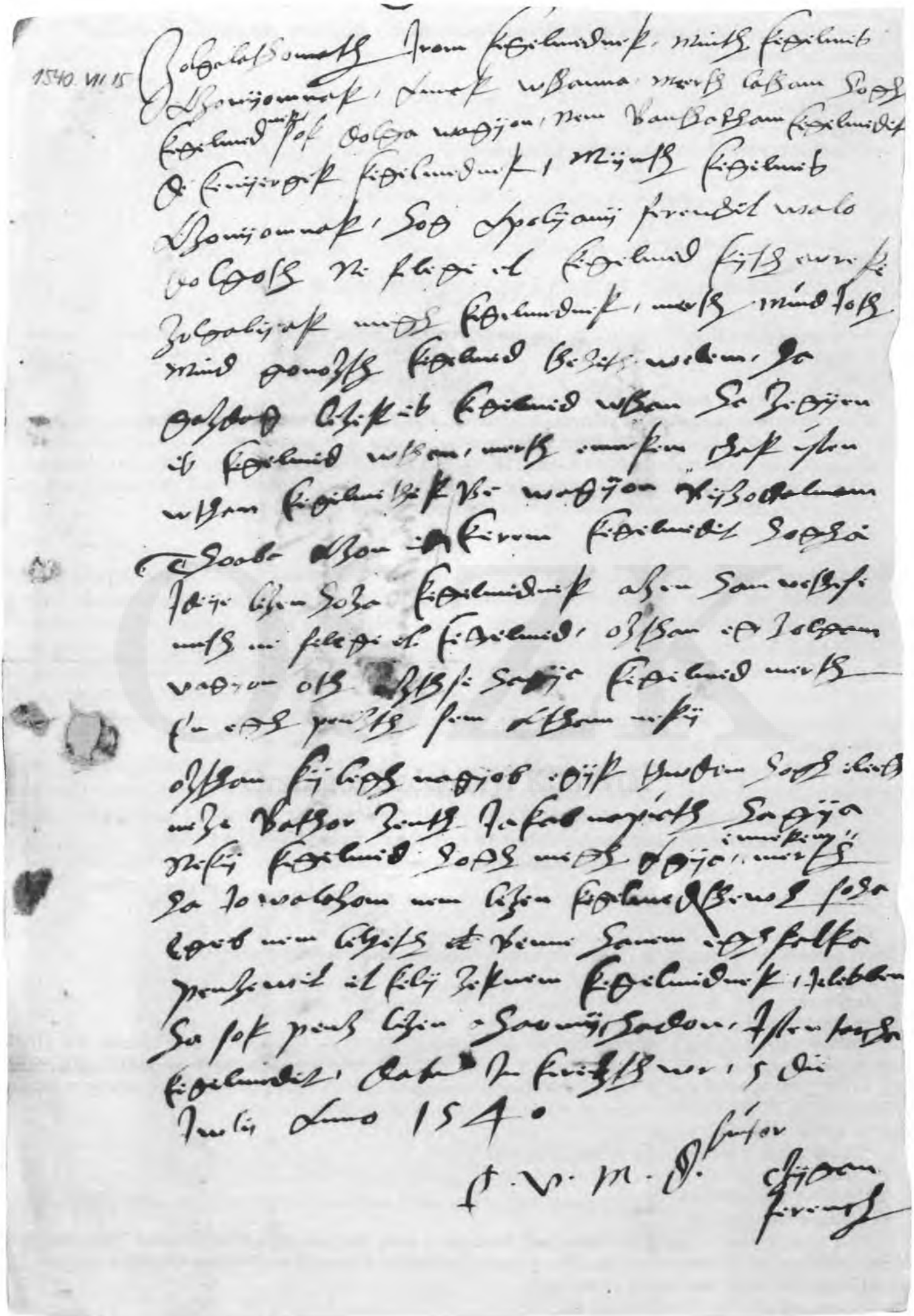
Zolgalathomath Jrom kegelmednek, Minth kegelmes | azonÿomnak, annak wthanna, mierth latham hogh | kegelmednek[1] sok dolga wagÿon, Nem Banthatham kegelmedet | de kenÿergek kegelmednek, Mÿnth kegelmes | azonÿomnak, hog apolÿanÿ ferenchel[2] walo | dolgoth Ne felege el kegelmed kÿth ewreke | zolgalÿak megh kegelmednek, merth Mínd Joth | Mind gonozth kegelmed theheth welem[3], ha[3] | gazdag lezek es kegelmed[3] wthan ha zegÿen | es kegelmed wthan, merth ennekem chak ísten | wthan kegelmethek Be wagÿon Bÿzodalmam[3] | Thoaba azon[3] es[3] kerem kegelmedet hogha· | Jdeÿe lezen hoza kegelmednek az en ham[4] vethese|meth ne felege el kegelmed, ozthan eg zolgam | vagÿon oth azth se hagÿa[3] kegelmed merth | En egh penzth sem atham nekÿ
ozthan kÿ legh nagÿob egÿk thwdom hogh eleegh | meze Bathor zenth Jakab[3] napíath[5] hagÿa | Nekÿ kegelmed hogh megh agÿa[3] ennekem[6] merth | ha Jo walazom nem lezen kegelmedthewl[3] soha | Egeb nem leheth[7] Benne hanem egh falka | penzewel el kelÿ zeknem kegelmednek[3], Jelesben | ha sok penz lezen a harmÿchadon, Jsten tarcha | kegelmedet, datu*m* Jn kerezthwr[8], 5 die | Jwlÿ Anno 1540

E*iusdem*. V*estre*. M*agnificencie*. D*ominacionis*.
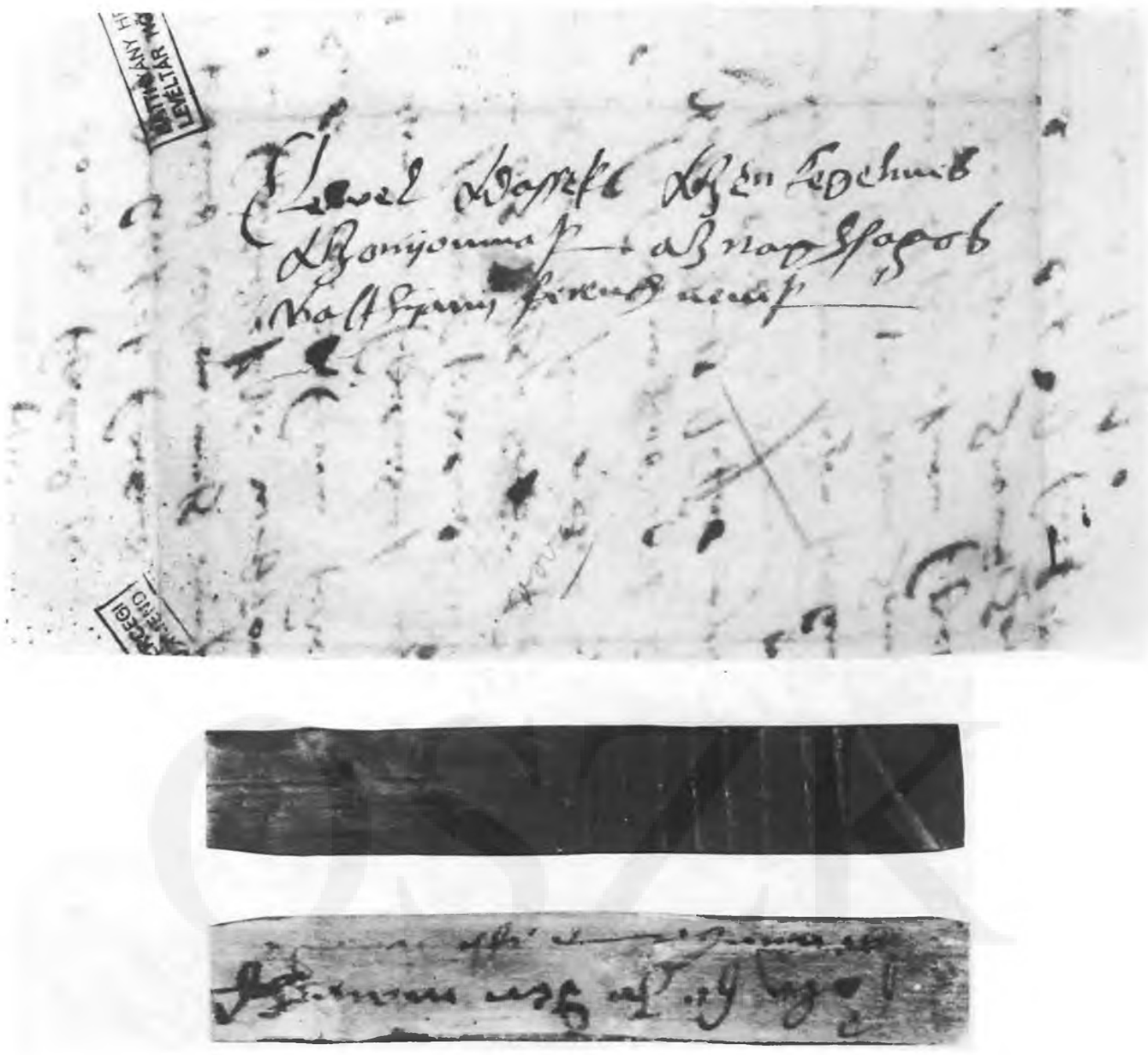
ser*v*itor[9] czÿgan | ferench

Címzés:
E lewel adassek az En kegelmes | azonÿomnak az naghsagos | Batthÿanÿ ferenchnenek

Jegyzetek:
[1]Az utolsó szótag, *nek* a szó fölé jelöléssel betoldva.
[2]Polányi Ferenc (hídvégi) Vas megyében birtokos család (Nagy 9: 395–6; Csánki 2: 845; Balogh, Vas 116–7) tagja. A Nádasdyak rokona (ETE. 3: 405), Nádasdy Tamás familiárisa, 1544-ben rovója (LevT. 1: 30, 34; LtK. 4 [1926]: 113; 5 [1927]: 96–7; NádSzám. 1: 52, 82). 1543-ban Vas megyei alispán (ETE. 4: 198), 1547-ben szerepel a hídvégi gyűlésen (MOE. 3: 76), 1548-ban tizenhárom falut bír (Sziklay–Borovszky, Vas 552).
[3]A szóban megfolyt a tinta.
[4]Betűtévesztés: *z* helyett írt *h*-t (l. **204.** 3. jegyzet).
[5]Július 25.
[6]Jelöléssel a sor fölé írva.
[7]Utána *el* kihúzva.
[8]A *z* *s*-ből javítva. — Czigány Ferenc egy hónappal e levél megírása előtt a stájerországi Pettauban volt. A legközelebb eső három megyében (Vas, Zala, Varasd) több mint tíz Keresztúr nevű helység volt ebben a korban, így a levél keletkezési helyét nem tudjuk azonosítani.
[9]A szót valószínűleg utólag toldotta be.

208. Czigány Ferenc levele Batthyány Ferencnéhez (Keresztúr, 1540. július 5.) 1r

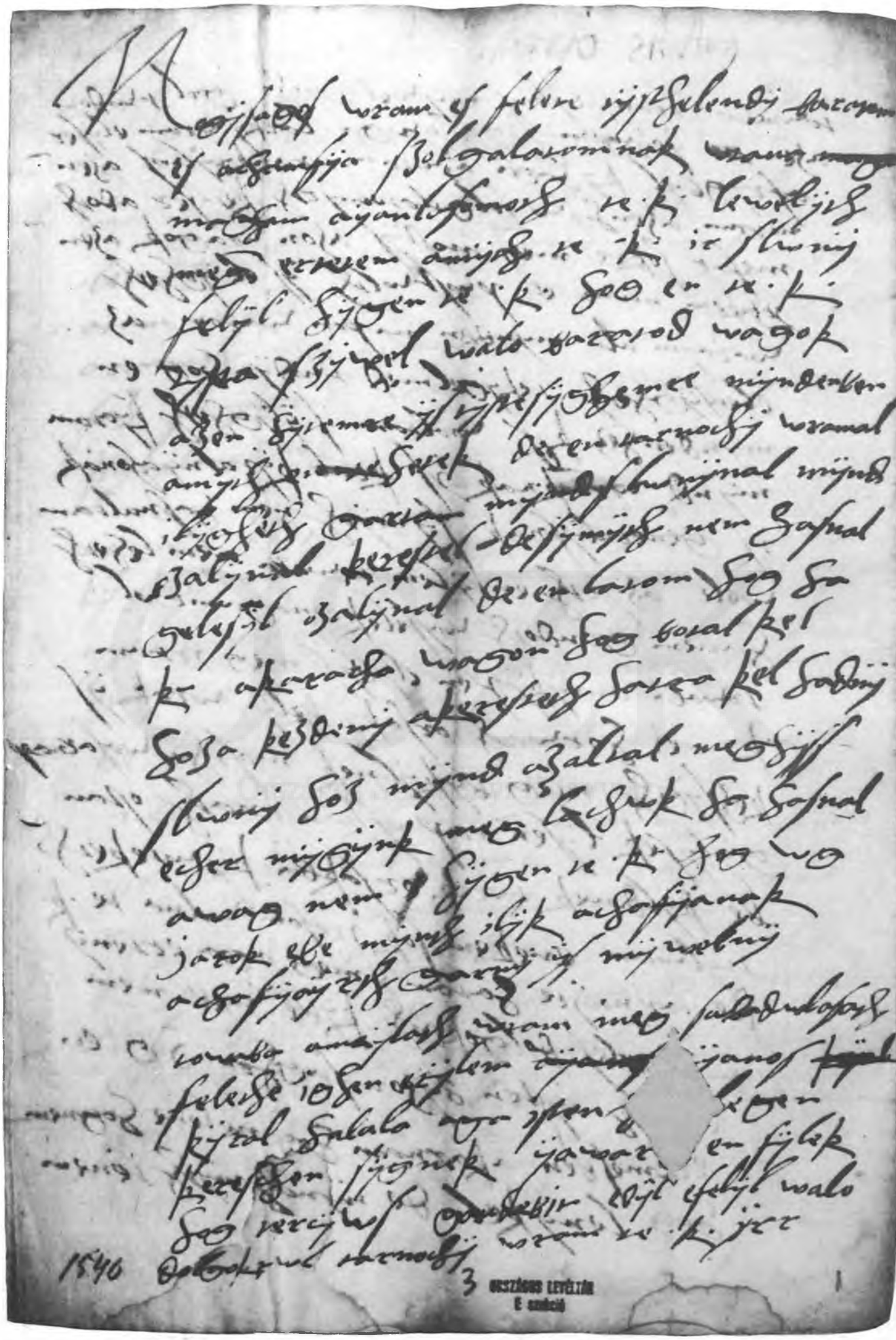
208. 1v, rovásbot

209.

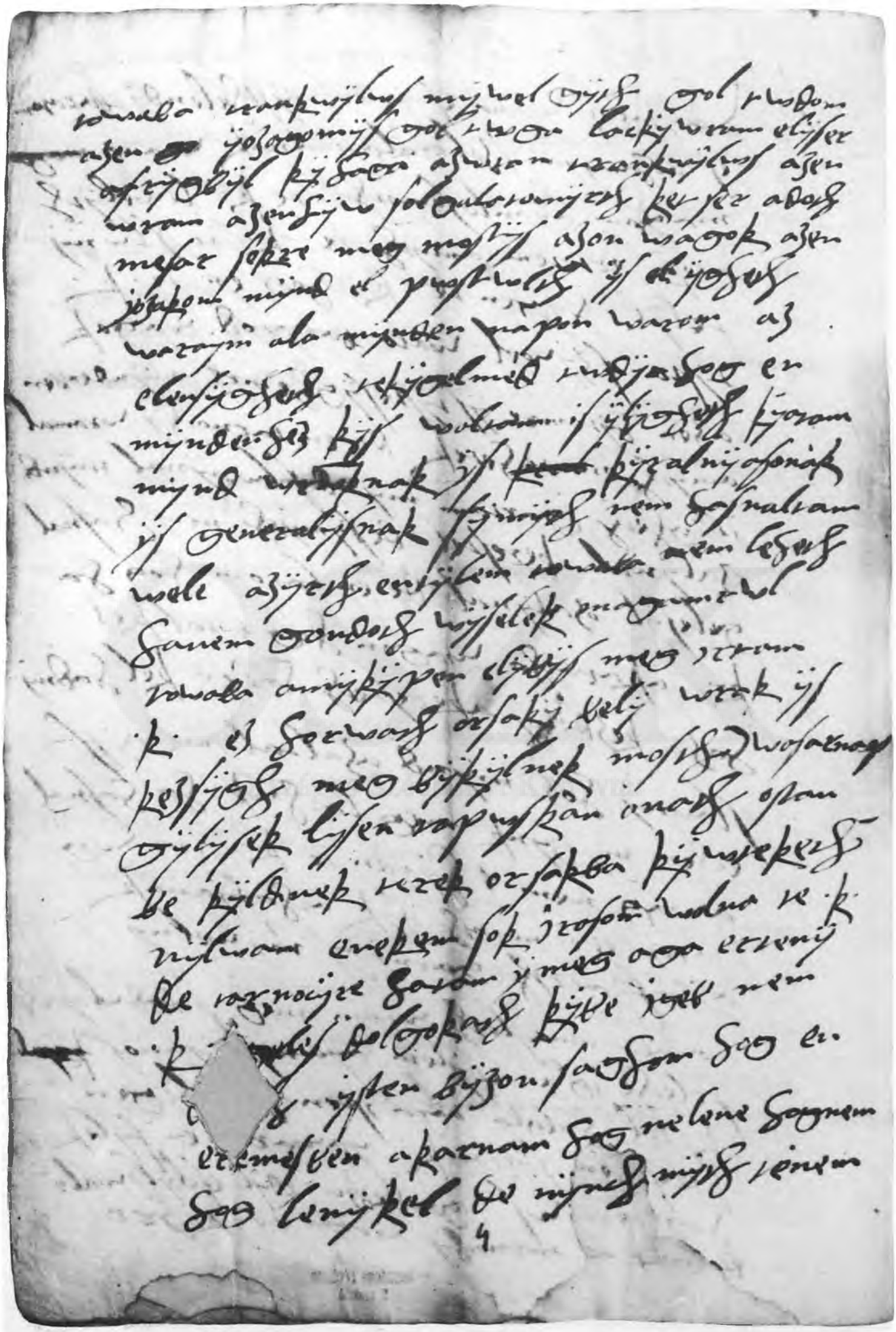
Gvozdánszk, 1540. augusztus 21.
ZRÍNYI JÁNOS LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

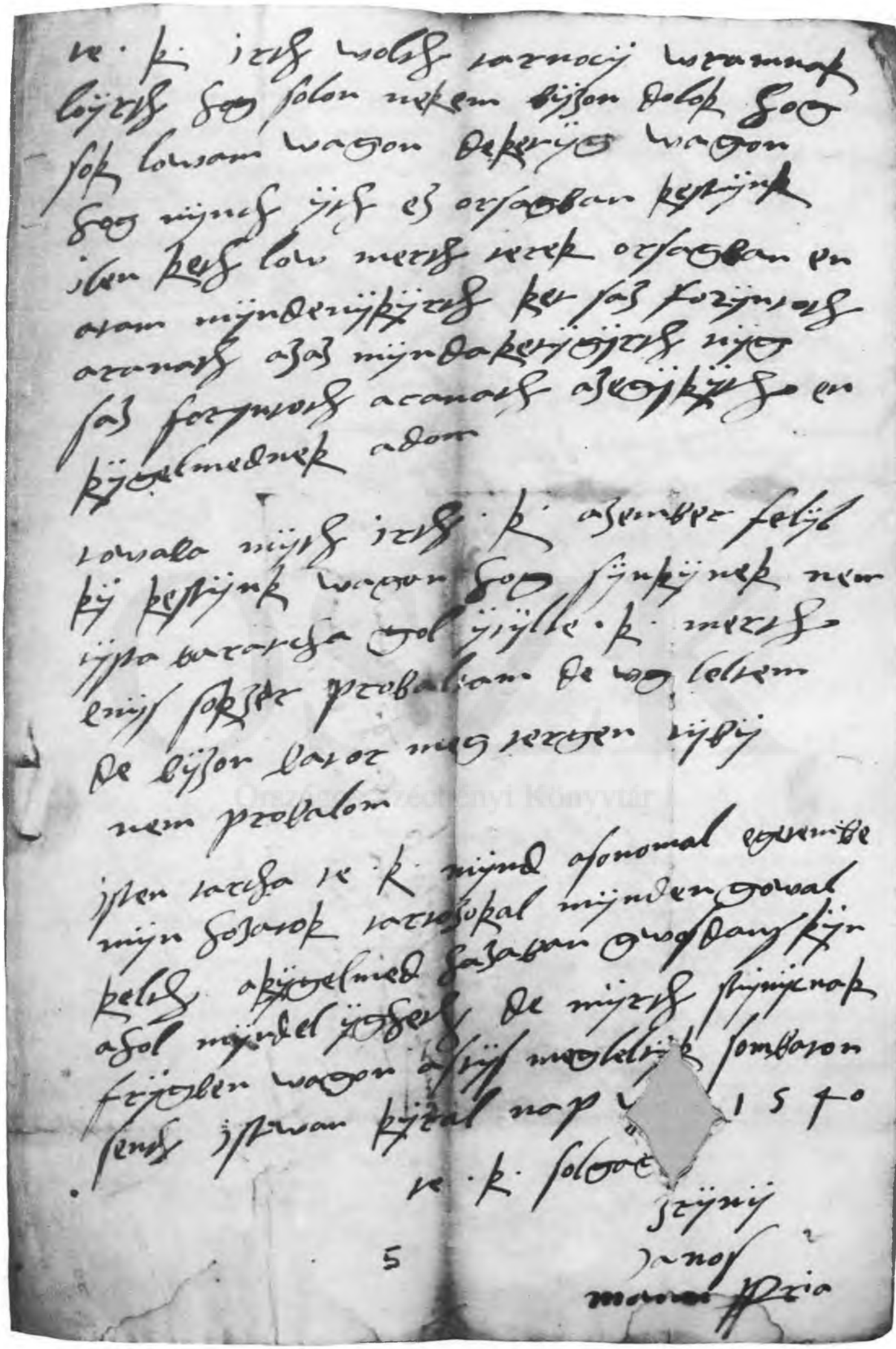
Eddig is, ezután is segít neki dolgában, de a Frangepánokkal nem lehet békésen megegyezni. János király halála – reméli – a kereszténység javára lesz. Magára maradt a törökkel szemben, minden nap várja az ellenséget. A horvát rendek követet küldenek Törökországba. Két jó lovából az egyiket Nádasdynak adja.

- OL E 185. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 41. cs.
- 32 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, lyukas papíron, piros viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 147–9.

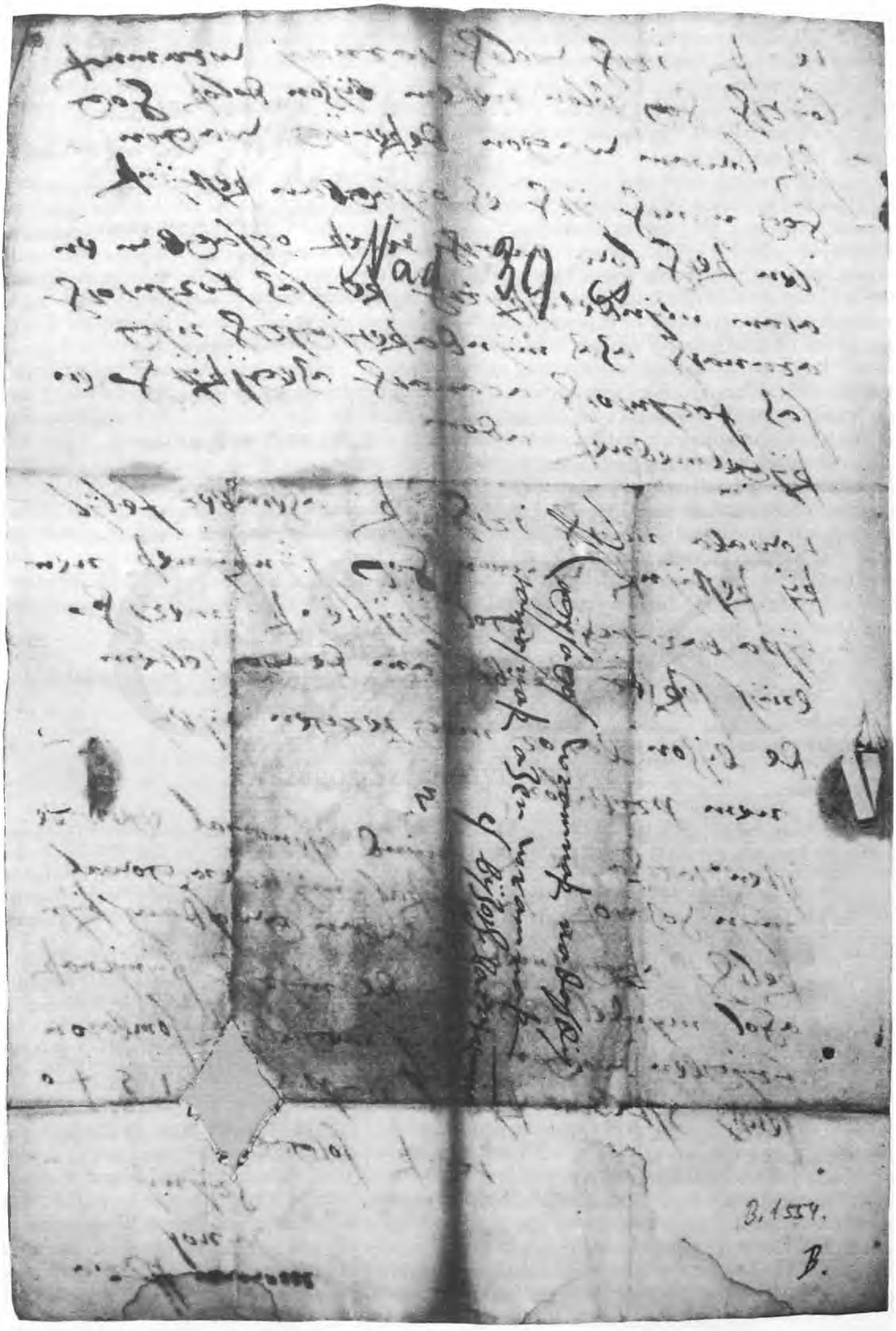

209. Zrínyi János levele Nádasdy Tamáshoz (Gvozdánszk, 1540. augusztus 21.) 1r

209. 2r

209. 2v

Nagÿsagos wram es felete tÿsthelendÿ baratom | es achamfÿa szolgalatomnak wtana[1] | magham aÿanlasomoth te .k. lewelÿth | meḡ ertetem amÿth te ,k. ir slwnÿ[2] | felÿl hÿgen te .k. hog en te .k. | tÿsta szÿwel walo baratod wagok | azen hÿtemre ÿs tÿstesÿghemre mÿndenben | amÿth en tehetek de en tarnochÿ wramal[3] | ilÿgheth gartam mÿnd slwnÿnal mÿnd | ozalÿnal[4] kerestel de sÿmÿth nem hasnal | gelesÿl ozalÿnal de en latom hog ha | .k, akaracha wagon hog botal kel | hoza kezdenÿ akeresteth hatra kel hadnÿ | slwnÿ hoz mÿnd azaltal meghÿss | echer mÿgÿnk meg lachwk ha hasnal | awag nem[5] hÿgen te .k. hog wg | jarok ebe mÿnth ilÿk achafÿanak | achafÿaÿrth garnÿ ÿs mÿwelnÿ

towaba amaÿlath wram meg sabadwlasath[6] | felethe ighen erÿlem[7] [...]ÿanos[8] | kÿral halala aga jsten [h...][9] legen | kereschen sÿgnek ÿawar[...][9] en fÿlek | hog tercÿws gaudebit ebÿl efelÿl walo | dolgokrwl tarnochÿ wram te .k. ÿrr | towaba trankwÿlws[10] mÿwel gÿth gol twdom | azen[11] ÿozagomÿs gol twga lackÿ wram elÿser | afrÿgbÿl kÿhaga azwtan trankwÿlws[12] azen | wram[13] azen hÿw solgalatomÿrth ket ser adoth | mesar sekre meg mostÿs azon wagok azen | ÿozakom mÿnd el pwstwlth ÿs el ÿgheth | waraÿm ala mÿnden napon warom az | elensÿgheth tekÿgelmed twdÿa hog en | mÿndenhez kÿs woltam is ÿlÿgheth kÿatam | mÿnd wrw̄knak ÿs[14] kÿralnÿasonak[15] | ÿs generalÿsnak[16] sÿmÿth nem hasnaltam[17] | wele azÿrth entÿlem towaba nem leheth | hanem gondoth wÿselek magamrwl | towaba amÿkÿpen elÿbÿs meg jrtam | .k. ez horwath orsak[18] belÿ wrak ÿs | kezsÿgh meg bÿkÿlnek mosth wasarnap[19] | gÿlÿsek lÿsen topwskan[20] onath ostan | be kÿldenek terek orsakba kÿwteketh | nÿlwan enekem sok jrasom wolna te .k. | de tarnocÿre hatam ÿ meg aga ertenÿ | .k. [g]eles[9] dolgokath kÿbe jgeb nem | [...]h[9] ÿsten bÿzon saghom hog en | er[e]mesben akarnam hog ne lene hognem | hog lenÿ kel de nÿnch mÿth tenem | te .k. irth wolth tarnocÿ wramnak | loÿrth hog solon nekem bÿzon dolok hog | sok lowam wagon deketÿ[21] wagon | hog nÿnch ÿth ez orsagban kestÿnk | ilen keth low merth terek orsagban en | atam mÿndenÿkÿrth ket saz forÿntoth | aranath azaz mÿndaketÿgÿrth nÿg | saz foryntoth aranath azegÿkÿth en | kÿgelmednek adom towaba mÿth irth .k. azember felÿl | kÿ kestÿnk wagon hog sÿnkÿnek nem | tÿsta baratcha gol ÿtÿlte .k. merth | enÿs sokzer probaltam de wg leltem | de bÿzon bator meg tergen tÿbÿ | nem probalom

jsten tarcha te .k. mÿnd asonomal[22] egetembe | mÿn hozatok tartozokal mÿnden gowal | kelth akÿgelmed hazaban gwosdanskÿn[23] | ahol mÿndel ÿgheth de mÿrth stÿnÿcnak[24] | frÿgben wagon astÿs meglelt[ÿ]k[9] sombaton | senth jstwan kÿral nap [w...][25] 1540

te .k. solgag[...][9]

zrÿnÿ | Janos | manu *pro*pria

Címzés:

Nagÿsagos wramnak nadasdÿ | tamasnak azen wramnak | es bÿzoth baratomna[26]

Jegyzetek:

[1]Utána kihúzva *maga.*

[2]Frangepán György. A Zágráb megyei Szluin vára (ma Slunj, Jugoszlávia) a Frangepán család birtoka. Frangepán György 1514-ben még gyermekként (MHHD. 38: 294), 1522-től önállóan szerepel (MHHD. 31: 154). 1536-ban így írja alá a nevét: *Georgius de frangepanibus Comes Zluny* (MOE. 1: 622). Sztenicsnyákot, Nádasdy-horvátországi birtokainak központját (Komoróczy, Nádasdi 25) már 1532-ben is nyugtalanította (Majláth, Maylád 30–4), majd elfoglalva 1543-ban nem akarja visszaadni a várat (MHHD. 29: 40–1, 44–5). 1553-ban a törökkel csatázik, s még ez évben meghal villámcsapástól (Budai 2: 48; Nagy 4: 246).

[3]Tarnóczy András.

[4]Frangepán István. A Zágráb megyei Ozalj vára (ma Ozalj, Jugoszlávia) szintén a Frangepán család birtoka, s ebben az időben Frangepán Kristóf unokaöccse, Ferdinánd fia István (MHHD. 30: 464–5) bírja: *Stephanus de frangepanibus Comes de Ozel* (MOE. 1: 622). 1527-től szerepel testvérével Frangepán Katalinnal együtt (MHHD. 38: 391. és a genealógiai táblán). 1543-ban húgát feleségül veszi Zrínyi Miklós (MHHD. 29: 52–3), akivel 1544-ben egyezséget kötnek javaik közös birtoklásáról, mely ellen Frangepán György tiltakozik (MHHD. 30: 152–6, 159–60). 1577-ben magtalanul hal meg (MHHD. 30: 558–61).

[5]Utána egy betű kitörölve.

[6]A Fogarasba szorult Majlád Istvánt Török Bálint ostroma alól I. János király halála szabadította meg (Majláth, Maylád 84; Lukinich, Erdély 23).

[7]Utána kihúzva *aÿanos.*

[8]A szó elején lyukas a papír. Utána kihúzva *krÿal.*

[9]Lyukas a papír.

[10]Andronicus Tranquillus dalmát származású humanista és politikus 1527-ben mint Antonio Rincon francia követ titkára jelenik meg Magyarországon. 1528-ban Łaskyval együtt I. János portai követe, majd Gritti titkára. 1538 után I. Ferdinánd szolgálatában áll, 1539-ben ismét portai követ az időközben szintén megbízót váltó Łaskyval. 1540-től királyi titkárként említik (ETE. 3: 446), 1545–46-ban Velencében van (ETE. 4: 446, 471), majd szülővárosába, Trauba vonul vissza. Itt hal meg 1571-ben számos, politikailag nem jelentős utazás után. (LtK. 1 [1923]: 179–86; Barta Gábor, Egy sikertelen humanista a 16. században: Az értelmiség Magyarországon a 16.–17. században. Szerk. Zombori István. Szeged, 1988. 61–76.)

[11]Utána *go* kihúzva.

[12]Hieronymus Łasky az 1539. évvégi követségben féléves fegyverszünetet kötött I. Ferdinánd és a török között, ezt Tranquillus még két hónappal hosszabbította meg (Török 86), ebből hagyták ki török követelésre a Zrínyieket bosszúból Katzianer meggyilkolásáért (MHHD. 29: 20).

[13]I. Ferdinánd.

[14]Utána *kral* kihúzva.

[15]Anna királyné.

[16]Hans Ungnad.

[17]A Zrínyiekre várható török veszélyről és I. Ferdinánd intézkedéseiről l. MHHD. 29: 18–25; 30: 133–6.

[18]A szó végéről *ÿ* törölve.

[19]Augusztus 22.

[20]Topuszkó, Zágráb megye, Zágrábtól délre (ma Topusko, Jugoszlávia).

[21]A szó végéről *g* törölve.

[22]Nádasdy Tamásné Kanizsai Orsolya.

[23]Gvozdánszk, Zágráb megye, Petrinyától délre (ma Gvozdansko, Jugoszlávia).

[24]Sztenicsnyák, Zágráb megye, Zágrábtól délnyugatra (ma Sjeničak Lasinjski, Jugoszlávia).

[25]Lyukas a papír, de a *w* betű eleje látszik.

[26]A szóvégi *k* betű nem fért ki az összehajtott, lepecsételt levél szélére. A szó vége fölött hosszú vízszintes vonás van.

210.

Pécs, 1540. augusztus 24.
SULYOK FERENC LEVELE ANYJÁHOZ

Kéri, hogy apja küldjön valamit az iskolamesternek, a doktornak és a gazdának, mert kitelt az esztendő, és tartozik nekik. Egy kevés pénzt számára is küldjenek.

- AIAC A gr. Gyulay–Kuun család levéltára. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, 5586. tekercs. 72. cím, no. 94.
- (Fél íven.)
- A levél hátoldalán több, különböző kezektől származó szöveg van: a háromrét hajtott levél középső részén és az alsó harmadban a címzés és a levél végéhez hozzáírt szöveg a levélírótól, Sulyok Ferenctől származik. Másik kéztől származik a fölső harmadba keresztben írt följegyzés, melynek folytatása az alsó harmadban, Sulyok Ferenc záró sorai alatt van. Egy harmadik kéz a középső harmadba, a címzés mellé tett följegyzést (fejtetőre állítva). E két utóbbi szöveget pontosan nem lehet datálni, de bizonyos, hogy nem sokkal a levél kézhezvétele után keletkezhettek, mivel tartalmuk szorosan kapcsolódik a levélben foglaltakhoz. A levélíró anyja közvetítésével pénzt kér apjától tanulmányai folytatásához, a följegyzések pedig a Pécsre, minden bizonnyal az iskolának adott javadalmazásról szólnak. Így – bár íróiról és keltéről nincs ismeretünk – a levélhez tartozónak gondoljuk a följegyzéseket, azzal együtt közöljük is; szabatos keltezésük pedig [1540. augusztus 24. után] lehet.
- Pettkó: TörtTár. [1887]: 802–3; regesztáját közli Szilágyi: Száz. 21 [1887]: kiránd. 57. A kiadást (és a további másodközléseket) nem ismerve újból: Csűry: MNy. 24 [1928]: 215–6.

Thÿzthelendw Es En zerelmes azzonium, Es anÿam, | Ewrewke valo alazathos zolgalathom vtan. keuanum | the .k. Mÿnd hazad Nepeuel Egessegeth. hallanÿ, | Jol leheth En .k. Regultha Egÿgeth sem Jrtā, Melÿeth | krem .k. hogh .k. resthsegemnek ne thulaÿdonÿchon | Merth thugÿa Jsthen hogÿ Jrtā vona de nem | lehethē akor, Mÿkor valakÿ oda Menth, Merth | azkor lechket oluasthak, De Ma Mÿnd addÿg | keresthē[1] Jdeth hozza Mÿgh Nē thalaltham, | azzerth krem, k: Mÿnth zerelmes azzonÿomath. hog | .k. zolÿon vramnak[2] hogh: az Mestherrel[3] zerzegÿek | meg: Es agÿon valamÿth Nekÿ, Merth orankent | kenthath ha hozzthak valamÿth Nekÿ, auagÿ ha | Jwth walakÿ k: En Mÿndenkor Mondom hogÿ | Meg lezen az Ewue, de vramnak sok dolga vagiō | de Ew azth Mongÿa hogÿ ha vram akarna[4] hath | Meg lehetne, Merth vrā Ede kwlhetne

Egÿ ¦ zolgaÿath Es kwldhethne nekÿ valamÿth. azzert ¦ krem .k. hogÿ .k. gondolÿon ra hog ne legen Erre ¦ gondom, Thouaba dokthoramnakÿs kÿ the Ezthen=¦=deÿes, Meg Nÿoch forÿnthal tharthozwk nekÿs ¦ Ewÿs kenÿereg: hogÿ valamÿuel Megh latna ¦ .k. Merth Nÿnch mÿuel Elnÿ, Thouaba az ¦ Gazdanalÿs kÿ theth az Ezthendew. Ewÿs ker ¦ hogÿ megh adnwk nekÿ az Mÿuel tharthozwnk ¦ Merth kerthē voth thwle En vram zauaual, ¦ Egÿ Nadragra valo pozthoth, Es alaualoth ¦ az poztho voth purgamal, fertalhean ket sengh[5] ¦ annakwtanna kertem[1] Egÿ Jmegre valo pathkos ¦ gÿochot, Mellÿet Bÿzzon Nem kerthem vona de ¦ nem vala Egÿ Jngemÿs, thouaba, kÿgelmedh ¦ Ne felegÿen El Engemÿs, hanē kwlgien .k. ¦ valamÿ keues penzth nekemÿs, kÿth Megh ¦ akarokh zolgalnÿ the .k. Mÿnd Erekul Ewreke ¦ amen, pechen[6], az Skolaba[7] zenth Berthalan ¦ napÿan, Jshen tharcha Meg .k. Mÿnd vramal ¦ Es Egÿb thagaÿmalÿs Epen, Nagÿ sok ÿdeÿgh ¦ 1540

Az the .k. alazathos fÿa,

Swlÿok
ferench[8]
Ewmaga keze[uel][9] ||

Thouaba zerethew azzonÿom, zolÿon .k. vramnak ¦ hogÿ. Thamas Mestherrelÿs vegezne, Merth Jgen ¦ zorgalmazthath, Jmar az Masthanÿ Mestherth ¦ kertheis hogÿ zalagokath vege azoknak az kÿk ¦ tharthoznak Nekÿ,

Címzés:

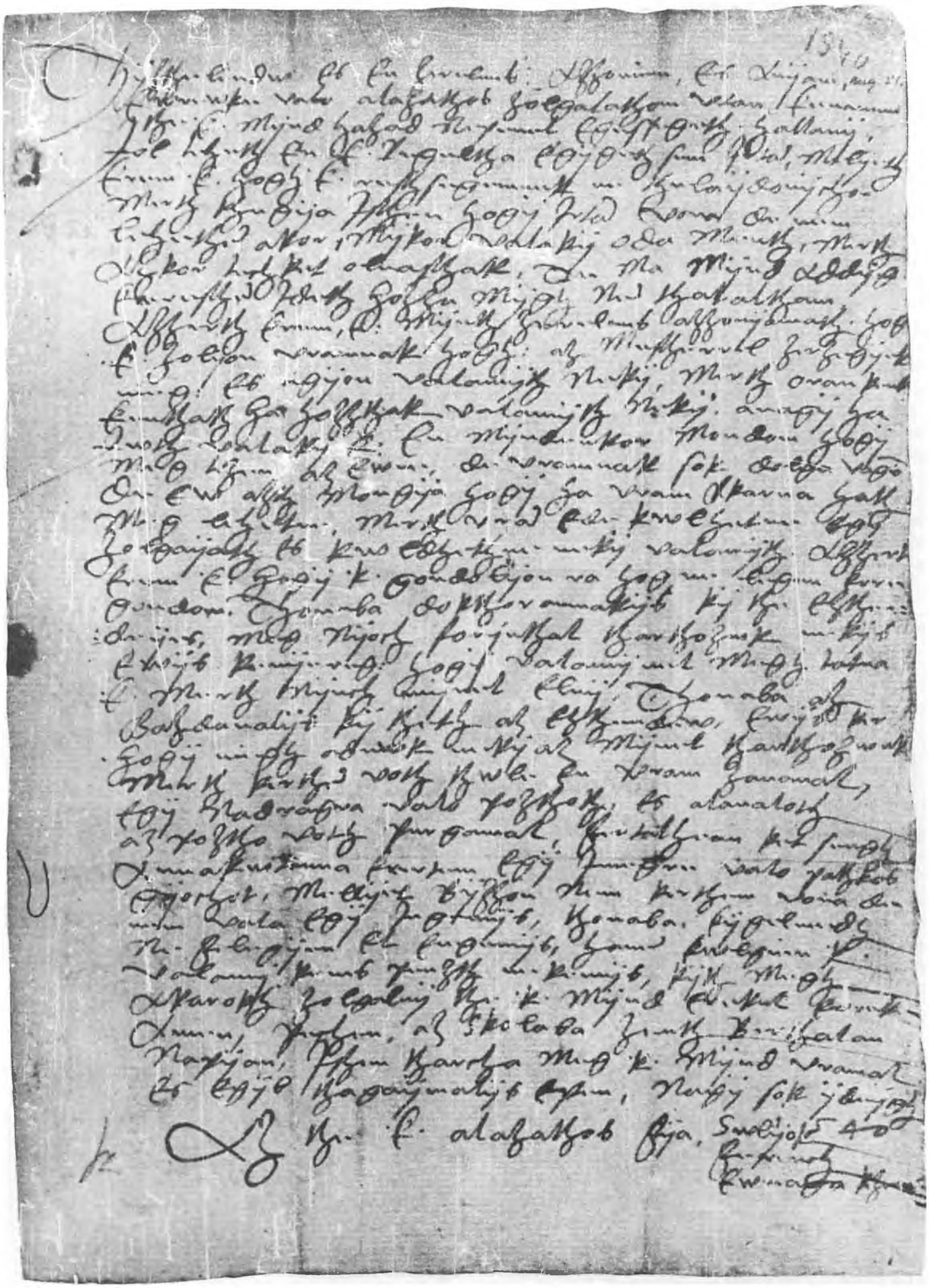
Thÿzthelendew Es en ¦ Zerelmes Azzonÿom=¦=nak kende Kalaranak ¦ Swlÿwk Jsthuannenak[10] ¦ Nekem ewrewke ¦ Valo thÿzzthelendo ¦ Azzonÿomnak es Anÿ[a]¦=mnak[11] addassek *etc*

Kívül, másik kéztől:

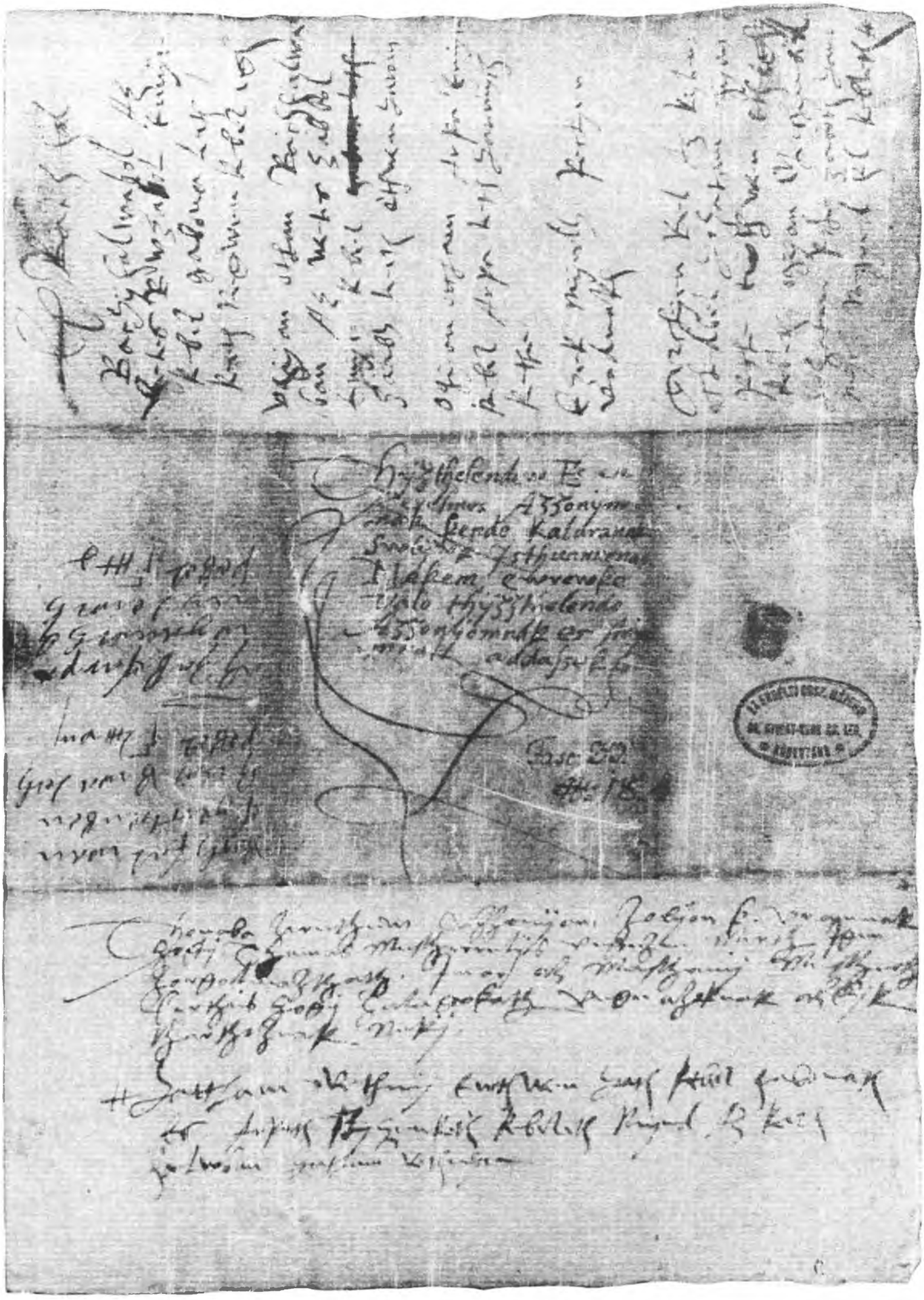
Ex Bach fal[12]
Bachÿ falwabol[13] Az ¦ vetes[14] Bwzabol[15] Ennÿe ¦ kebel gabona leeth[16] ¦ keeth Negwen kebel egh
vgÿan othan Bachfalwa=¦=ban Az wetes zabbol ¦ Ennÿe kebel[17] ¦ zaabh leeth èthwen harom
ogÿan ottham Arpa Ennÿe ¦ kebel Arpa leth harmÿch ¦ kethe,
Ezek mÿndh pechÿen ¦ vadnakh
gerechÿen[18] Bel Az kÿlen=¦=chedbel hozatam ogÿan ¦ peche Ewthwen[19] Eghÿ ¦ ,kebleth ogÿan Gerchÿenbel ¦ hozatam peche zaboth har=¦=mÿch Negÿed fel kebleth[20] ¦ hattham vethnÿ Ewthwen hath kebel gabonath ¦ Es Arpath Thÿzenketh kebeleth Mÿnd Az keth ¦ falwban hatham vethnÿe

Kívül, egy harmadik kéztől:

Bachfalwan ¦ es gerchenben ¦ eznÿ Bwa leth ¦ kebel Ł Lxxxvıı
az zab es arpa ¦ wganuth ez ¦ nÿ lewth ¦ kebel Łxxxj

210. Sulyok Ferenc levele anyjához (Pécs, 1540. augusztus 24.) 1r

210. 1v

Jegyzetek:

[1]A *k* betű után egy *e*- vagy *r*-féle betű vonása látható.

[2]Sulyok István a Bács és Bodrog megyéből származó lekcsei Sulyok család (NAGY 10: 402–8; CSÁNKI 2: 179, 224; PETRI, Szilágy 6: 432–6) tagja. Valószínűleg az 1515-ben már halott Istvánnak és Török Imre nővérének (NÉMETH, Szigetvár 67) a fia. 1508-ban szerepel testvéreivel együtt (TörtTár. [1890]: 335). Török Imre halála után, 1519-től testvérével, Balázzsal együtt szabácsi és nándorfehérvári bánok és Török Bálint gyámjai. E tisztükhöz hűen 1521-ben nem adják át Nándorfehérvárt a királynak, viszont a török ostrom elől elszöknek. 1523-ban kegyelmet kapnak II. Lajostól (MHHS. 3: 15–6, 127–30; TörtTár. [1887]: 800–2; [1890]: 345). 1539-ben ismét Balázzsal együtt szerepel testvérük, az 1537-ben meghalt Sulyok György pécsi püspök tiszteletére kívánnak kápolnát emelni (TörtTár. [1887]: 787–90; ETE. 3: 198–200, 369–70; VÁRADY, Baranya 2: 401–2). Együtt utoljára 1541–1542-ben említik őket (Száz. 21 [1887]: kiránd. 58–61; ETE. 4: 168). Nem valószínű, hogy az 1552-ben Temesvárnál elesett ifjú Sulyok Istvánnal (TINÓDI 183, 192) azonos volna.

[3]Nem lehet megállapítani egyértelműen, hogy kiről van szó: a tanulók *mester*-e, a magister, lehet a káptalani iskola vezetője (a lector) vagy a sublector is (l. BÉKEFI 239–43, 278–9).

[4]A szókezdő *a* betű javítva.

[5]Csaknem 110 cm. Egy *sing* (magyar rőf) kb. 62,5 cm.

[6]Pécs, Baranya megye.

[7]BÉKEFI REMIG ezt a levelet mint a pécsi városi iskolából keltet tárgyalja, s ezt az iskolát a pécsi nagyobb iskolával azonosítja (A népoktatás története Magyarországon 1540-ig. Bp., 1906. 142–3). Későbbi munkáiban a nagyobb iskola a pécsi káptalani iskolát jelenti (A pécsi egyetem. Bp., 1909. 49; A káptalani iskolák története Magyarországon 1540-ig. Bp., 1910. 133), azonban a levélről már nem szól. Feltehető, hogy a viszonylag jómódú Sulyok István, akinek testvére pécsi püspökként halt meg három évvel azelőtt, nem a városi, hanem az előkelőbb, magasabb színvonalú káptalani iskolába járatta a fiát.

[8]Sulyok Ferenc lekcsei Sulyok István fia (NAGY 10: 403–6; T. 4 [1886]: 41). 1552-től felesége Csaholyi Anna, Thardi Literátus Máté özvegye (PETRI, Szilágy 5: 265). Csaholyi Anna testvére, Csaholyi Ferenc 1559-ben, 1567-ben és 1570-ben Sulyok Ferencre, az ő fiára Istvánra, valamint Csaholyi Annának az első férjétől maradt két leányára hagyja birtokait magtalan halála esetén (KárOkl. 3: 307, 373–4, 385), azonban 1575-ben már csak Sulyok István osztozik a birtokon a Thardi leányokkal (PETRI, Szilágy 5: 267), tehát apja, Ferenc ekkor már nem élt.

[9]A szó végén megfolyt a tinta, az *l* pedig csak töredékesen látszik a lap szélén.

[10]Sulyok Istvánné Kende Klára a Szatmár megyei kölcsei Kende család tagja (BUDAI 2: 79; NAGY pk. 306), nem testvére, mint ahogy NAGY IVÁN gondolja, hanem leánya Kende Bán Györgynek (T. 4 [1886]: 40).

[11]Az *a* betű a hajtásra került, kikopott.

[12]Ez a sor el van kenődve, lehetséges, hogy ki akarták törölni.

[13]Bácsfalva, Baranya megye, Mohácstól nyugatra (ma Bácsfapuszta Lánycsók határában).

[14]A *v* betű *f*-ből javítva.

[15]A *b* javítva.

[16]Utána egy ferde vonás látható.

[17]Utána kihúzva: *gabona leth.*

[18]Görcsöny, Baranya megye, Mohácstól északnyugatra (ma Görcsönydoboka).

[19]Utána kitörölve: *Eth.*

[20]Utána ++ jel áll, melyet a folytatás elején megismételt.

211.

Rymanów, 1540. augusztus 26.
HOMONNAI IMRE VÉGRENDELETE

Rendelkezik ingó és ingatlan vagyonáról, gyermekeit Gábor bátyja, valamint három familiárisa oltalmába ajánlja.

- (Homonnai levéltár, fasc. 4 D.)
- (Vörös viaszba nyomott gyűrűpecséttel.)
- A Homonnai Drugeth család levéltára ma az Eperjesi Járási Levéltárban van (ŠOBA v Prešove), de anyaggyűjtésünk idején nem volt kutatható. Így a végrendelet eredetijét nem láthattuk. A szöveget FRAKNÓI VILMOS (Radv: Csal. 3: 85–94) és DOBY ANTAL (AZT. 7 [1901]: 116–9, 145–8) egymástól függetlenül közölte. Mindkét közlés betűhív (bár DOBY az *ÿ* ékezetét nem jelöli), de mindkettőben találhatók nyilvánvaló olvasati, illetőleg sajtóhibák. Ezért mivel egyik közlést sem tekinthetjük a másiknál megbízhatóbbnak, s mivel a két kiadás között több mint háromszázhúsz kisebb-nagyobb eltérés van, célszerű mind a két kiadást megjelent formájában közölni (az A-val jelölt első szöveg FRAKNÓIé, a második, B-vel jelölve DOBYé). DOBY ANTAL lábjegyzeteit elhagytuk, mivel semmi lényeges dolgot nem tartalmaznak, de a dőlt betűvel való kiemelések és a sajtóhibák is mindkét szövegben megmaradtak.
- s FRAKNÓI: Radv: Csal. 3: 85–94; DOBY: AZT. 7 [1901]: 116–9, 145–8.

A

„Jézus Uram zent háromság isten segel anno 1540.

elozor aÿanlom az en lelkemet az en teremto istenemnek hogy w zent felsege meltatlan uoltamra uegÿe zent zine eleibe is lehet testembe most beteg uagÿok de elmembe isten akaratiabul egez uagÿok mikort ezt irtam.

mindennekbul en tezek illÿen testamentomat ez uilagi dolgaimrul arrul es amit illet az mas uilagit.

jo vram es en zerelmes batiam gabriel uram[1] ke. tugÿa a mit en tuttam tehetsegem zerint oromest zolgaltam ke. most es bizom a ke. atiafiusagaba, azert en elozor tezek testamentomat ke. íllien modon hog az en gÿermekimet janost[2] es miklost[3] aÿanlom oltalmul az ke. birtokaba mint atiadfiait ez harom jambor zolgam es legyenek gond uiselok oltalmok ke. után. az az ueled egÿetembe uiczuandi matias[4] korlat lazlo[5] hozzumezei balas[6] ha zolgalni ÿt ez haznal nem akarna korlat lazlo legÿen helebe kenderesi balas[7] uagi kozka janos[8]

ha az Ur istennek az w zent akaratiabul ezen felul meg neuezet gyermekim fel neuekednek es ember kort ernek ozton az en rezem jozagomat nekÿk birniok hagÿa ke. mindentul mig gÿermekek leznek az az a birodalomhoz nem uolnanak elegek adeg ke. ez en jambor zolgaimal kÿket im meg neueztem gongÿokat uiselÿe kÿt elozor miellien ke. az istennert annak utanna az en zolgalatomert kÿt ez uilagon letembe zolgaltam ke.

hog ha ez es ualamimodon tortennek hog ez en batiam gabriel uram nem akarna gongÿat uiselni is modon ez en gÿermekimnek uagÿ oltalmok nem lenne io modon uagÿ egÿeb gond uiselesek tehat ez en harom jambor zolgaim is felul neuezet wnomagoktul es gondot uisellÿenek ez en gÿermekimre mind adeg mig az ur isten ember korra iwtatia uket. az iozagot kyt en ÿt hagÿok kÿ engemet illet rez zerint ez homonnai[9] iozagba tarczak epen meg ez iambor zolgaim ez en gÿermekimnek.

towaba kerem batori andras uramat bamfi istuan[10] uramat pereni janos[11] uramat reuai ferencz uramat hog legÿenek w kegÿelmek ez en keth gÿermekemnek janosnak es miklosnak az en jozagomnak es az jambor zolgaknak es mind a kÿk az en gyermekim mellet maradnak oltalmok es nagy bizodalmok hogy ha valamibe meg talalna w kegÿelmeket uagÿ mindeniket uagy zemel zerint ualameliket ez en batiam gabriel uram, uagi jambor zolgaim kiket meg neueztem ez en testamentomomba tehat w kegÿelmek ez ez urak miellÿek az ur istenert, hog agÿa w ke. ez uilag zerint meg maradasokat bun nekul annak utanna lelkek nÿugadalmat es uduosseget a mibe zukseg keralnak w felsegenek[12] es konyorogÿenek ez en gÿermekim mellet

kerem ez en ket atiamfiat es homonnai ferencz[13] uramat es gaspar[14] uramat az mi atiafiusagal oltalomal lehetnek legÿenek segeczegel ez en ket gÿermekimnek a mibe meg talallÿak uket ez en jambor zolgaim kÿket en imar megirtam es neueztem ez en testamentomban kerem ez en es kegyelmeteket imar mind ez harom atifiat gabriel vramat ferencz uramat gaspar uramat az ur istenert es nÿomorusagal ne illessetek ez en gÿermekimet es az jambor zolgakat kÿk w uelek leznek kÿt miellien az istenert ke. es a mi iot miueltek ez en arua gÿermekimel fizesse meg az ur mindenhato isten kegielmeteknek az orok mennei bodogsagba lelketek udvossegere es agÿa zent zinit latnotok orokke. amen.

akarek ÿt emlekezetet tennem es new zerint neueznem hog az egÿk zolgam hozzumezei balas, az mi iwudelmem uolt uolna auagÿ lenne e jozagba kyt en batiamal el es intestunk kozottunk minden iwedelmet azert akar mi newel neueztetnek mind hozzumezei balas zolgam uegÿe kezehez es w tarczon zamoth w rula es a houa zugseg kolteni ozton egÿmas akaratiabul kolczenek minden iwuedelmet es ez harom meg neuezet zolgam imar kuczintul fogua uegÿk minden dolgot egÿmas akaratiabul czelekegyenek es uegezzenek és e ket zolgam uicznandi matias korlat lazlo minden eztendonkint zamot uegÿenek hozzumezei balastul az iwuedelemmel mindentul *de az ur istenert es kerlek mint jambor zolgaimat hog az zegen nepnek jobbagÿoknak nÿomorusaga es ualami tomentelen bantasa ne legÿen meg a mibe az toruen meg terhelne es uallameliket engegÿetek azert nekÿk,* mert ha ez uilag zerint bwnosoknak megboczatok az bunotoket es meg boczatia az ur isten. az en gÿermekimet es az ur isten ha mikort fel neueli wnekÿk es io wraim es atiamfiai ezt agÿatok eleikbe es ehez igen oktassatok es taniczatok uket.

hog ha pedig tortennek e hogy ezen batiam gabriel uram nem akarna meg maradni az mi kozottunk valo uegezesen ki uolt ennek elotte kozottunk es arrol leuelet es talaltok az en ladamba tehat ha meg egÿenesedhettek jo zowal es ualami jamborokat nem idegent hanem yt ez zomzedsagbul ualot hiuatok ez dologra kÿk által ha vegezhettek ez en batiamal jo ha nem ezt miellÿetek hog az mi az en rezem jozag akarmi neuel neueztetnek azokat oztas zerint mind meg kÿuannÿatok ez en batiamtul gabriel uramtul ha pedig w neki es holta tortennek azonniomtul felesegetul[15] es az jozagot bÿrÿatok oltalmazzatok jo vraim es atiamfiai az en gÿermekimnek fel nowetÿglen ezen eskerlek jo wraim es atiamfiai hogy ha az ur mindenhato isten imar anni idore fel neueli az en gÿermekimet fiaimat hog *tanulast beuehetnek tehat ottan tanitassatok* deaki

tudomanra es minden jo erkulczokre kÿ lÿgien az ur istennek kelemetes es nekÿk wdvosseges kÿt ha mieltek io vraim az ur isten bizon tinektek fizeti meg az menei bodogsagba.

az en atiamfiaiual kerlek jo uraim ne haborogÿatok es igen megoltalmazzatok magatokat ettul amibe kulomben nem lehet tehat toruen zerint jaryatok a mi igaz toruen, de hog fegwerrel ne haboriczatok egÿk atiamfiat es, mert es nagÿ isten ellen ualo bwn, uagÿ sok zoual es io modon mind timagatoktul mind ualami jamborok altal konÿorogÿetek az en atiamfiainak ha mi bantastok lenne w tulok ha meg sem lenne igazatok tehat wgy szerezzetek es keressetek dolgotokat toruen zerint ozton, ha imar kulonben nem lehet.

towaba imar akarek az en marhaimrul emlekezetet tennem es megzereznem mint maragÿon es kÿknel hagÿam azert az en marhaim a mi uagÿon aran ezust draga kouek es e fele draga marhak hagÿom ezeket mind az en ket fiamnak janosnak es miklosnak az mi ruhak vadnak aranias selem es pozto ruhak ezeket es az en fiaimnak hagiom. zabliakat es egieb lwra ualo ekessegeket mind ez en fiaimnak hagiom pozto ruhaim bator a mik uolnanak azokat mind ozzak az en ifÿaimnak horuat matiasnak[16] sos matiasnak[17] es a tobbinek kemenczei mihalnak es agÿatok ez pozto ruhakbol, az gÿermek lowak kozzul kyk most uadnak harom torok lw gÿermekdedek, az eweset, es a tobi egÿket agÿak horuat matiasnak a masikat sos matiasnak a harmadikat hozzumezei gorgnek[18] az en inasomnak az en legÿobik nÿergemet es az en sisakomat paisomat hozzumezei gorgnek agÿatok a tob inasoknak agÿatok egÿ egÿ gÿermek lowat az en menesimbul kÿk uadnak az ket fw louamat[19] hagÿom el adnotok illien modon hog zolgalatÿaba a kÿ el akarÿa uenni agÿatok annak meg beczuluen zolgaim mit ernek a louak. a mi nÿergeim uadnak mind az ifÿaknak ozzatok az egÿk menesemet az olah kaczolakat[20] agÿatok el mind pinzen *es az zegeneknek ozzatok az arat az homonnai espitalba* az onguariba masuua es, es agÿatok jo uraim es atiamfiai mÿrt hogy en elozor ez en ifÿaimnak hagyek morhakat ez az oka hogy ezek jó tehetetlenek magokal most imar jo vraim thi ke. tezen igazat es jot w welek zeginekel imar es im ti tuletek uarnak.

imar thinektek es jambor harom zolgaimnak hagÿok otuen-otuen forintot de io uraim eczersmind ne uegÿetek ky hanem huzon ototh forintot eczer eczer iozagom iwuedelmebul, hagÿak otuen-otuen barant es hagÿok hatuan diznot nektek es mikort erdoknek termese lezen, mostan io vraim maragÿatok meg ezen a mit im aÿandekon hattam, a kykel kozuletek meg zerzottem uolt jargalastokon azon io vraim maragyatok meg a kyuel meg nem zerzottem uolt azzal zerzogyetek meg es az ami w zolgalatia lezen meg fizessetek nekyk, az en ifyaimnak zentkirali peternek egÿ-egÿ kuczi louamat agÿatok nÿerget ahoz es minden zerzamot uegyetek neki es ha meg marad ÿt az en gÿermekimnel jo ha nem elboczassatok es anni kolcseget agyatok kÿuel meg erÿe, matias deaknak az en maiorsagimbul agÿatok nÿg okroth zantani ualot negÿ feios tehent jot. fekeshasi ferencznek[21] es fizessetek meg zolgalatiat a mit kel adni uoltam ados regi zolgalatiaual es tÿz forintot es tÿzen hat kobol gabonat agÿatok neki, kemenczei mihalnak[22] es agÿatok harom kaczolat az olah kaczolak kozzul ozton wgi agÿatok el a tobit amint imar uegeztem rula ÿt fen. galoczi miklosnak[23] es agÿatok ket uago tehent tÿzenket diznot az en diznaim kozzul kÿk legÿenek fiazok. horuat matiasnak es sos matiasnak agÿatok meg a tÿzenhat aran forintot, egÿ aztagot es agÿatok jot sos matiasnak, en az ur iztenert es kerlek io uraim es zerelmes atiamfiai ne tarczatok meg semmit ebben hanem mind meg agÿatok fizessetek ezeknek a kÿket neuezek es meg ide ala es a mit hagÿok ha nem talalÿatok e kezen hazamba es iozagomba eczersmind meg nem adhatnatok, tehat a mi kesen uagÿon abbul agÿatok meg a tobit esmet megzerezzetek rouid idouel.

errul es akarek illien uegezest tennem hog en az kéth ezer forint summa pénzt kyt hoztam uolt rimanorul[24] az en apam[25] hazabul rimanoski vramtul kiuel w tartozot az w leanianak az en felesegemnek[26] mÿg az felseges ur isten ez uilagon meg tartia az en gÿermekimet azt w tulok meg nem ueheti tudom senki de ozton mikort tortennek wnekik az en gyermekimnek janosnak es miklosnak holtok az mint az emberi dolog zokot jarni ez uilagon te hat ha keresni akarnak onnet lengel orzagbul es az en atiamfiait kyket isten meg tart az homonnai iozagba a ket ezer forintert kÿt felul meg irtam ne kereshessek ne banthassak mert ez az homonnai jozagot oltalmaztam uele azert senki az en atiamfiait az homonnai urakat soha ne tarthassa se uehesse ez felul megmondot suma pinzt meg raitok, oka ez mÿrt en ezt testamentom zerint illien modom hagÿom az en atiamfiainak mert az en zegin felesegem ki uala w eltebe testamentom zerint jambor zemelek elot kirul uagyon leuelem es oth iezeno[27] uaraba az en ladaimba meg talalÿatok holot az en felesegem testamentom zerint minden rendbeli morhait ezustot aranÿat es egyebet mindent nekem hagÿot arrul penig a mint meg es mondam ÿt felul az ket ezer forintrul illien testamentomot tesek az en atiamfiainak kÿk mostan elnek az homonnai urasagba a kÿk iouendore lennenek es ezenkepen ligÿen az kÿk most elnek az urak ezek dominus gabriel dominus franciscus dominus gaspar filÿ stefanus homonnensis.[28]

Kapoztas jstuannak[29] uagyon ket leanÿa kÿt uiczuandi matias tart azoknak egÿket hazasiczatok el minden kolczegel a mi ahoz zugseg a kinek agÿak az leant annak agÿatok egÿ aztagot jot ha dizno iwuedelem lezen akort jo hanem tehát harminczket barant es ket hordo bort agÿatok annak ezt egÿ eztendon agÿatok meg mas eztendon esmet egÿ aztagot jot agÿatok ha zalonna lezen agÿatok tÿz zalonnat hanem nÿg wago

tehent jot de ezt es akaram hozzatenni hog en ados uoltam az kapoztas istuan gÿermekinek ualami marhaiok el koltesert ez felul megmondott dolgokat azt hattam illien modon azert iolehet emlekezetet tettem uala en csak az egi lean felol de esmet azt mondom es wgy hagÿom hog ne czak az egÿ leanra legÿen az gond uiseles wgÿ a mint mondam hanem mind a ket leanÿara kapoztas istuannak illien gondot uisellÿetek,

Akarok immar emlekezetet tennem az ezbugai istuan[30] gÿermekirul[31] en aminemu uegezest tottem uala ezbugai istuannal kÿt contractusnak neuezunk arrul leuelunk es uagyon kerem azon ke. gabriel uram mint jo vramat es batiamat hogy ahoz tarczad magad mert ha kulomben uolna tehat megerti ke. a leuelbul es hog lelked ellen uolna az tob atiafiait es incze ehez ke, kulomben ne czelekegyenek hanem a mint im en ke. es zoltam rula ÿtt. mert ha nÿomorusagot teznek a zegen nepen nem lezen es uilagon lakozo hazok mind oroke az ur isten meg bunteti w kegyelmeket bizon erete. az ezbugai istuan iozagahoz nem nÿulhatnak addeg a ket atiamfia ferencz uram es gaspar uram mig az ezbugai istuan gÿermeki elnek a mint az contractus leuel es tartia ezt, hanem az gÿermekeknek eltekbe kik ezbugai istvantul megmarattak tutorsag czak mi raitunk uolt ketten gabriel urammal ki most es wgy legÿen es ez gÿermekek elteig az ket atiamfia ferencz uram es gaspar uram ne nÿulhassanak az ioszaghoz ezbugai istuanehoz.

ezen es kerem kegÿelmedet gabriele uram mint io uramat es zerelmes atiamfiat az ezbugai istuan gÿermekit ne uegÿe el az en gÿermekim mellol ke. tarcziak együt ukot az en gÿermekimel tanitani es hattam uket deaki tudomanra addeg mig isten emberseget ad meg esmernek annak utanna mind az joszagot mind az leueleket kit en iezeno uaraba uittem uala tudgya hozzumezei balas mellyk az lada es kiben vadnak mind az marhat kÿt en meg ualtottam az az kupa egÿ mind fedelestul ez uolt zalogba huszonneg forintba kyt az ezbugai istuan gÿermekinek agÿon meg ke. mind az en zolgaimal egÿetembe kÿk imar neuezuen uadnak yt felul, uagyon jozaga es zalogba roskouani kalmannal[32] es kozka janosnal azokat meg ualczak az en morhaimbul es jozagombul az az ha kulomben a pinznek zeret nem tehetnek tehat zalogba uessek az marhat auagi iozagot kÿt mondek a summaiat a pinznek tudgya kozka janos meni mert w fizette egy rezet. azert kozka janost en es kerem ÿt ezen testamentomomban tÿ es kerÿetek zaz forintiat ha lehet engedne meg az en gÿermekimnek mert w fizetoÿok lezen imar ez amint im felul meg es hagyam mert kozka janos w pinzet fizette uolt az adosoknak ezen es kerlek jo zolgaim hog ha latnatok ezt miel haburu es bozzusag tamodna errul miel gabriel uram az ezbugai istuan gyermekÿt kerne tuletek es ti nem akarnatok adni tehat ne illesetek bozzuual batiamat agÿatok bator az gÿermekeket es en batÿam kezebe mert semikepen haburut tamaztani nem akartam es ezert mondom ezt, az ezbugai istuan gÿermekinek a mi segeczegel lehet ke. gabriel uram es io zolgaim titeket es kerlek legÿetek oltalmazzatok imar az w fel neuesek kort

ezbugai martonnenak[33] hagyot uolt az zegin anyank[34] ualami pinzt arrul en erettem hog igazat tegÿetek fizettessel ami az en rezem jo vraim es zolgaim ezen igen kerlek meni legÿen a summaia a pinznek az testamentomba megtalalÿak mel testamentomat uigÿen gabriel uram kezebe hozzumezei balas es ercze meg tule menni a summa az aczel ladaban uagyon az testamentom kirul im zolek az mi batiam rezere esnek es fizetesbe keryetek w ke. ez adna meg zegennek.

az andras deakon en mieltem uala ualami nyomorusagot kyt tud hozzumezei balas arrul es kerlek tegyetek elegetest wneki es boczanatot keryetek w tole ualami dolgok uéghez mentenek kykrul en ÿt mind ezen testamentomomba emlekezetet tettem auagy ha mi ueghez nem ment es hozzumezei balas mind iol erti mert kiualtkepen wneki zoltam rula.

az nemetek morhaiarul en minemu uegezest tettem akort mikort az gyeneralis[35] iezeno uaraba nalam uala en azt mind megbezelettem es montam hozzumezei balasnak kyt ke gabriel uram erczen meg w tule es io uram zerelmes batiam elegecze meg ke. es wket az en marhamal egyetembe kyt mel dolgot im meg ért ke. hozzumezei balastul imar niluaban meg es higye ke. zowat mert en meg hwtoztettem utet es hwtos uolt nekem az en gyermekimnek es hwtos nagy zalogba inkab iozagot agyatok az nemeteknek.

akarok emlekezetet tennem az marhakrul es kyket az en tarsomal felesegemel hoztam uolt lengel orzagbul az en testamentomom azert ez errul hog ha az ur mindenhato ur isten fel neueli az en gyermekimet tehat az marhakat mind azokat kirul imar ÿt felul es emlekezetet tottem es mel marhakrul az en felesegemnek testamentom leuelet es talalliatok az en ladamba jeseno uaraba az kis boldba[36] kinek irot aitaya uagyon mind azokat a marhakat az en gyermekimnek hagyom hog ha tortenik azaz mikort az felseges ur istennek az w zent akaratia lezen hog az en gyermekimet ki uenne ez uilagbul tehat a mi azzoni allathoz illendo marhak es az aran gywroket mind az aran miuet mind az en apam gyermekinek rimanoi sbigneus uram gyermekinek hagyom, meg agyatok tiztan jo uraim e szerelmes atiamfiai zolgak kyket yt meg neueztem ezen testamentomba ez kiueuen hog az aran nyagba uetot kyt posomba uottem uolt kenderesi balas esmeri azt azert azt es az somzemu aran lanczot kyt vottem uolt beczbe ezt es esmeri mellik kenderesi balas hagyom ezeket az gabriel uram gyermekinek[37] kyket jo uraim megagyatok gabriel uramnak es az w gyermekinek.

uadnak touaba oly zemelek kyknek uagion ados zolgalatiokert kyk zolgaltak ennek elote engemet

uadnak towaba ualami zemelek kyknek en bantast tottem ezeket hog mind engeztelyetek es boczanatot keryetek tulok jo vraim ezen kerlek ezt meg ertetek hozzumezei balastul mert mikort en lengel orzagba megyek uala nem uolt most tob yt ennalam azok kozzul kyket mel zolgaimat neueztem ytt ez en testamento-momba az zolgak felol kirul im zolek es emlekezem felole kik zolgaltak ennek elote azokrul es zoltam hozzumezei balasnak es ahoz tarczatok magatokat jo uraim imar

mind yt ezen testamentomomba meg irt dolgokrul kyket en meg irtam es hattam kerem az ur istenert es ke. io uram es batiam gabriel uram ellent ne tarczon ke. hanem inkab minden modon segeczegel legyen ke. ezen testamentomomhoz hogy ueghez mennyen kyt az ur isten fizessen meg az orok mennei boldogsagba lelke uduosegere ke. the penig io uraim es zolgaim kyket it meg neueztem kerlek es hagyom gabriel uram batiamhoz tarczatok mind wgy magatokat minden rendben a mint im itt ezen testamentomomba uegeztem rula es hattam

iolehet az nagyba uetot gabriel uramnak es az w gyermekinek hagyom de azt meg ualtani kel mert ket zaz forintba uagyon zalogba posomba kyt tud kenderesi balas leuel es uagyon rula jezeno uaraba azt az nagba uetot senki meg ne ualthassa hanem gabriel uram es az w gyermeki ha nem akarnak ualtani tehat minden haladek nekul az en apamnak tuttara adgyak az en jambor zolgaim ymar meg neueztek es w ualthassa meg

jolehet az olah kaczolak felol ualami emlekeztot tottem imar de meg es akarek rula beueben irnom azert pinzen agyatok el az zegineknek es a mint mondam agyatok benne de az zolgaknak kyknek ados uoltam uelek jo zamot uetuen fizessetek meg innet es az torok kaczolokat es mind elagyatok semit ne tarczatok meg benne az arabul annak es az en zolgaimnak fizessetek meg a mint mondam a tobit ennek az arat az mi zukseghez lezen az gond uiseleshez arra kolczetek, ez kaczolakot apamnak lengel orzagba agyatok ha meg uezi jó ha nem batori gorgnek[38] auagi a ki meg uezi az urak kozzul mert (négy szó kiszakadva) zakachokat kulczarokat es egyeb rendbeli zolgaimat fizetes nekul ne hagyatok kerlek a kinek miuel tartozom.

towaba a mint ennek felete es iram ha gabriel uram az en gyermekimre jo gondot uisel amint illyk tehat most is azt hagiom jo uraim batiamtul el ne zagadgyatok ha penig kulomben uolna tehat amint imar felul rula uegeztem wgi ligyen konÿorogyetek es neki batiamnak hog az gyermekek gond uiseleset ozton reatok hagia azert most es vraim kerlek az ur istenert es haburut semibul ne tamazzatok a mibe illyk engegyetek az atiafiaknak meg masnak es

hattam uala azt es hog ha korlat lazlo nem akarna zolgalni mast helebe zerezzetek azert most es azt hagyom de uagi kozka janos legyen uagi possai gorg[39] es wgian ha korlat lazlo zolgalni nem akarna tehat az mit testamentomba hattam uolt neki annak mind czak harmad rezet neki meg agyatok es oztan hazahoz boczassatok de ha zolgalni akar jól meg ercsetek hogy az en gyermekimnek fel neveseiglen legyen ez zolgak kozzul akar mellik akarek meg az en gyermekim felol janos és miklos felol emlekezni, ez en gyermekimet jo lehet en gabriel uramnak hattam de ezt hozza akarom tennem es wgyan testamentom zerent es imar illien uegbe hagyom hog hog ezen felul meg mondot gyermekimet az harom jambor zolgak kezetul el ne uegye gabriel batiam hanem azok a zolgak neuelyek es tarczak es gabriel uram lygyen minden jo atiafiuságal az en gyermekimnek myrt hogy beteges uoltat lattam ke. gabriel uram gondolam hog ez apro gyermekek tartasa nehez uolna ke. a my iot azert az en gyermekimel tezen ke. az ur isten fizeti meg,

Galoczi lazlot[40] barbel dienest[41] ne hagyatok ha galoczi lazlo zolgalni akar kotelesul uneki jol fizetni az en veres nest subamat galoczi lazlonak agyak miuel segethetitek galoczi lazlot segecsetek jo uraim ennek utanna es barbel denesnek legyen meg jo uraim az w igaza mert bizon sokat zolgalt nekem uagy egy jobagyot es hazhelet ormezon[42] borbel dienes meg agyatok az en rezembol es iot adgyatok orokbe nyg okrot es zerezzetek neki lam iozagungbol a fele ado jw de czak akiuel tartoznak towaba mezolaborczon[43] a maiorsa-got ha latiatok ualami hazonna valo tehat agyatok meg az arat a keneznek[44] meg neguen forintot kel adni es ozton a zegen nep a ki oda mielni kezd minden adoyoknak felet megengegyetek kulomben se legyen jo uraim ezen felete igen kerlek uagi penig agyatok meg bator a keneseget az kenezeknek a kye.

az iezenei maiorsagot tobe ne zantassatok minden foldet a zegen nep kozibe ozzatok mert nem gyozi a zegen nep zantani io uraim zerelmes atiamfiai ezt illien uegbe hagiatok.

Mind ez felul meg mondot es irt dolgokat erti ke. gabriel uram es jambor zolgaim the harman kyket felul neueztem, kerem azert kegyelmeteket imar mind feyenkent kyknek ehez koze uagyon amint meg irtam felul hog minden modon tarchatok ehez magatokat fizesse az ur isten meg ke. ez testamentomat en irtam rimanon az en apam hazanal zent bertalan nap utan valo cseterteken anno, ut supra az en kezem irasa es peczetem bizonysagul uagyon yt.

id. emericus homonnai[45] manu sua propria.

B

„Iezus Uram zent háromság isten segel anno 1540."

elozor ayanlom az en lelkemet az az en teremto Istenemnek hogy w zent felsege meltatlan uoltomra uegye zent zine eleibe io lehet testembe most beteg uagyok de elmemben isten akaratiabul egez uagyok mikor ezt írtam.

mindenekbulen tezek illijen testamentomat ez uilagi dolgaimrul arrul es amit illet az mas uilagit,

jó vram es en zerelmes batiam gabriel vram[1] ke(gyelmed) tugya a mit en tuttam tehetsegem zerint oromest zolgaltam ke. most es bizom a ke. atiafisagaba, azert en elozor tezek testamentomat ke. illien modon hog az en gyermekimet janost[2] es miklost[3] ayanlom oltalmul az ke. birtokaba mint atiadfiait ez harom jambor zolgam es legyenek gond uiselok oltalmok ke. utan. az az ueled egyetembe uiczuandi matias[4] korlat lazlo[5] hozzumezei bolas[6] ha zolgalni yt ez haznal nem akarna korlat lazlo legyen helebe kenderesi bolas[7] uagi kozka janos[8].

ha az Ur isteunek az w zent akaratiabul ezen felul meg neuezett gyermekeim fel neuekednek es ember kort ernek ozton az en rezem jozagomat nekyk birniok hagya ke. mindentul mig gyermekek leznek az az a biradalomhoz nem uolnanak elegek adeg ke. ez en jambor zolgaimal kyket im meg neveztem gongyokat uisellye kyt elozor miellien ke. az Istennert annak utanna az en zolgalatomert kyt ez uilagon letembe zolgaltam ke.

hog ha ez es ualamimodon tortennek hog ez en batiam gabriel uram nem akarna gongyat uiselni io modon ez en gyermekeimnek uagy oltalmok nem lenne io modon uagy egyeb gonduiselesnek tehat ez en harom jambor zolgaim it felul neuezett wnomagoktul es gondot uisellyenek ez en gyermekimre mind adeg mig az ur isten emberkorra iwtatia uket, az iozagot kyt en yt hagyok ky engemet illet rez szerint ez homonnai[9] iozagba tarczak epen meg az iambor zolgaim ez en gyermekimnek.

towabra kerem batori andras uramot banfi istvan[10] uramot gereni janos[11] uramot reuai Ferencz uramat hog legyenek w kegyelmek az en keth. gyermekemnek janosnak es miklosnak az en jozagomnak es az jambor zolgaknak es mind akik az en gyermekim mellet maradnak oltalmok es nagy bizodalmok hogy ha valamibe megtalalna w kegyelmeket uagy mindeniket uagy zemel zerint ualameliket ez en batiam gabriel uram, uagi jambor zolgaim kiket meg neueztem ez en testamentomomba tehat w kegyelmek ez ez urak millyek az ur istenere, hog agya w ke, ez uilag zerint meg maradasokat bun nekul annak utanna lelkek nyugodalmat es uduesseget a mibe zugseg keralnak w felsegenek[12] es konyorogyenek ez en gyermekim mellet, kerem az en ket atiamfiat es homonnai Ferencz[13] uramat és Gaspar[14] uramat az mi atiafiusagal oltalomal lehetnek legyenek segeczegel ez en ket gyermekimnek a mibe meg talallyak uket az en jambor zolgaim kyket en imar megirtam es neueztem az en testamentomban kerem az en es kegyelmeteket imar mind ez harom atifias gabriel vramat Ferencz uramat gaspar uramat az ur istenert es nyomorusagal ne illessetek ez en gyermekimet es az jambor zolgakat kyk w uelek leznek kyt miellien az istenert ke. es a mi iot miueltek az en arua gyermekimel fizesse meg az ur mindenhato isten kegielmeteknek az orok mennei boldogsagba lelketek udvossegere es agya zent zinit latnotok orokre. Amen.

akarek yt emlekezetet tennem es new zerint neveznem hog az egyk zolgam hozzumezei balas, az my iwuedelmem uolt uolna auagy lenne e jozagba kyt en batiamal el es inteztunk kozottunk minden iwedelmet azert akar my newel neuezetetnek mind hozzumezei balas zolgam uegye kezehez es w tarczon zamoth w rula es a hova zugseg kolteni ozton egymas akaratiabul kolczenek minden iwuedelmet es ez harom meg nevezet zolgam imar kuczintul fogva uegyk. minden dolgot egymas akaratiabul czelekegyenek es uegezenek es e ket zolgam uiczmandi matias korlat lazlo minden eztendonkint zamot uegyenek hozzumezei balastvl az iwuedelemel mindentul *de az ur istenert es kerlek mint jambor zolgaimat hog az zegen nepnek jobbagyoknak nyomorusaga es ualami tomentelen bantasa ne legyen meg a mibe az tourven megterhelne es ualameliket engegyetek azert nekik*, mert ha ez uilag zerint bwnosoknek megh boczatok az bunotoket es meg boczatia az ur isten. az en gyermekeimet es az ur isten ha mikort fel neuelii wnekyk es io wraim es atiamfiai ezt adjatok eleikbe es ehez igen oktassatok es taniczatok uket.

hog ha pedig tortennek e hogy ezen batiam gabriel uram nem akarna megmaradni az mi kozottunk való uegezesen ki uolt ennek elotte kozottunk es arrol leuelet es talaltok az en ladamba tehat ha megegyenesedhettek jó zowal es ualami jamborokat nem idegent hanem yt ez zomzetsagbul ualot hiuatok ez dologra kyk altal ha vegezhettek az en baratimal jo ha nem ezt miellyetek hog az mi az en rezem jozag akarmi neuvel neueztetnek azokat oztas zerint mind meg kyuannyatok az en batiamtul gabriel uramtul ha pedig w neki es holta tortennek azonniomtul felesegetul[15] es az jozagot byryatok oltalmzatok jo vraim is atiamfiai az en gyermekimnek fel nowetyglen ezen es kerlek ió vraim es atiamfiai hogy ha az ur mindenhato isten imar anni idore fel neueli az en gyermekimet fiamat hog *tanulast beuehetnek tehat ottan tanitassatok* deaki tudomanra

es minden jo erkulczokre kylygien az ur istennek kelemetes es nekyk wdvosseges kyt ha mieltek is vraim az ur isten bizon tinektek fizeti meg az menei boldogsagba.

az en atiamfiaival kerlek jo uraim ne haborogyatok és igen megoltalmazzatok magatokat ettul amibe kulomben nem lehet tehat toruen zerint jariatok a mi igaz toruen, de hog fegwerrel na haboriczatok egyk atiamfiat es, mert es nagy isten ellen ualo bvon, nagy sok zoual es io mo don mind timagatoktul mind ualami jamborok altal konyorogyetek az en atiamfiainak ha mi bantastok lenne w tulok ha meg sem lenne igazatok tehat wgy szerezzetek es keressetek dolgotokat toruen zerint ozton ha imar kulomben nem lehet.

towaba imar akarek az en marhaimrul emlekezetet tennem es megzereznem mint maragyon es kyknek hagyam azert az en marhaim a mi uagyon aran ezust draga kouek es e fele draga marhak hagyom ezeket mind az en ket fiamnak janosnak es miklosnak az mi ruhak vadnak aranias selem es pozto ruhak ezeket es az en fiamnak hagiom pozto ruhaim bator a mik uolnanak azokat mind ozzok az en ifyaimnak *horuat matiasnak*[16] *sos matiasnak*[17] es a tobbinek kemenczei mihalnak es agyatok ez poztó ruhakbul, az gyermek lowak kozzul kyk most uadnak harom torok lu gyermekdedok, az eweset, es a tobi egyket agjak horuat matiasnak a harmadikat hozzumezei gorgnek[18] az en inasomnak az en legyobik nyergemet es az en sisakomat paisomat hozzumezei gorgnek agyatok a tob inasoknak agyatok egy egy gyermek lowat az en menesimbul kyk uadnak az ket fw louamat[19] hagyom el adnotok illen modon hog zolglatiaba a ky el akarja venni agyatok annak meg beczuluen zolgaim mit ernek a louak, a mi nyergeim uadnak mind az ifyaknak ozzatok az egyk menesemet az olah kaczolokat[20] agyatok el mind pénzen *es az zegeneknek ozzatok az arat az homonnai espitalba az onguarioba* masuua es, es agyatok jo uraim es atiamfiaí myrt hogy en elozor ez en ifyaimnak hagyok marhakat ez az oka hogy ezek jo teh'etetlenek magokal most imar jo uraim thi ke. tezen igazat es jot w velek zegineket imar es im ti tuletek uarnak.

imar thinektek ez jambor harom zolgaimnak hagyok otuen-otuen forintot de io uraim eczersmind ne uegyetek ky hanem huzon ototh forintot eczer eczer iozagom iwuedelmebul hagyok otuen-otuen barant es hagyok hatuan disznot nektek es mikort erdoknek termese lezen, mostan is vraim maragyatok meg ezen a mit im ayandekon hattam, a kyket kozuletek meg zerzottem uolt jargalastokon azon io vraim maragyatok meg a kyuel meg nem zerzottam uolt azzal zerzogyetek meg es az ami w zolgalatia lezen meg fizessetek nekyk, az en ifyaimnak *zentkirali peternek* egy egy kuczi louamat agyatok nyerget ahoz es minden zerzamot uegyetek neki es ha megmarad yt az en gyermekeimmel jo ha nem elboczasatok es anni kolczeget agyatok kyuel meg erye, matias deaknak az en majorsagimbol agyatok nyg okhrot zantani ualot negy feios tehenet jot. *fekeshazi ferencznek*[21] es fizessetek meg zolgalatiat a mit kel adni uoltam ados regi zolgalatiaual es tyz forintot es tyzen hat kobol gabonat agyatok neki, *kemenczei mihalnak*[22] es agyatok harom kaczolat az olah kaczolak kozzul ozton wgi agyatok el a tobit amint imar uegeztem rula yt fen. *galoczi* miklosnak[23] es agyatok ket uago tehenet tyzenkef disznot az en disznoim kozzul kyk legyenek fiazok. *horuat matiasnak* es *sos matiasnak* agyatok meg a tyzenhat aran forintot, egy aztagot es agyatok jot *sos mathiasnak*, en az ur iztenert is kerlek is uraim es zerelmes atiamfiai ne tarczatok meg semmit ebben hanem mind meg agyatok fizesetek ezeknek a kiket neuezek es meg ide ala es amit hagyok ha nem talaliatok e kezen hazamba es iozagomba eczersmind meg nem adhatnatok, tehat a mi kesen uagyon abbul agyatok meg a tobit esmet megzerezzetek rouid idouel.

errul is akarek illien uegezest tennem hog en az keth ezer forint summa penzt kyt hoztam uolt rimanorul[24] az en apam[25] hazabul rimanoski vramtul kiuel w tartozot *az* w leaniaknak az en felesegemnek[26] myg az felseges ur isten ez uilagon megtartia az en gyermekeimet azt w tulok megnem veheti tudom senki de ozton mikort tortennek wnekik az en gyermekimnek janosnak es miklosnak holtok a mint az emberi dolog zokot jarni ez uilagon tehat ha keresni akarnak onnet lengel orzagbul es az en atiamfiait kyket isten meg tart az homonnai iozagba a ket ezer forintert kyt felul meg irtam ne kereshessek ne banthassak mert en az homonnai jozagot oltalmaztam uele azert senki az en atiamfiait az homonnai urakat soha ne tarthassa se uehesse ez felul megmondot suma pénzt meg raitok oka ez myrt en ezt testamentom zerint illien modon hagyom az en atiamfiainak mert az en zegen felesigem ki uala w eltebe testamentom zerint jambor zemelek elot kírul uagyon leuelem es oth iezeno[27] uaraba az en ladaimba meg talayatok holot az en felesegem testamentom zerint minden rendbeli marhait ezustot aranyat es egyebet mindent nekem hagyon arrul penig a mint meg es mondam yt felul az ket ezer forintrul illien testamentomot tesek az en atiamfiainak kyk mostan elnek az homonnai urasagba a kyk iouendore lennenek es ezen kepen ligyen az kyk most elnek az urak ezek dominus gabriel dominius franciscus dominus gaspar fily stefanus homonnensis[28].

Kapoztas jstuanak[29] uagyon ket leanya kyt uiczuandi matias tart azoknak egyiket hazasiczatok el minden kolczegel a mi ahoz zugseg a kinek agyak az leant annak agyatok egy asztagot jot ha diszno iwuedelem lezen akort jo hanem tehat harminczket boront es ket hordo bort agyatok annak ezt egy eztendon agyatok megmas eztendon ismet egy aztagot jot agyatok ha zalonna lezen agyatok tyz zalonnat hanem nyg wago tehenet jot de ezt es akaram hozzatenni hog en ados uoltam az kapoztas istuan gyermekinek ualami

marhaiok el kolteseert ez felul megmondott dolgokat azt hattam illien modon azert iolehet emlekezetet tettem uala en csak az egi lean felol de esmet azt mondom es wgy hagyom hog ne czak az egy leanra legyen az gond uiseles wgy a mint mondam hanem mind az ket leanyara kapoztas istuannak illien gondot uiselyetek.

Akarok immar emlekezetet tennem az *ezbugai istuan*[30] gyermekirul[31] en aminemu uegezest tettem uala ezbugai istuannal kyt contractusnak neveznek arrul levelunk es uagyon kerem azert ke. gabriel uram mint jo vramat es batiamat hogy ahoz tarczad magad mert ha kulomben uolna tehat megerti ke. a leuelbul es hog lelked ellen uolna az tob atiafiait es incze ehez ke. kulomben ne czelekegyenek hanem a mint im en ke. es zoltam rula ytt. mert ha nyomorusagot teznek a zegen nepen nem lezen ez uilagon lakozo hazok mind oroke az ur isten meg bunteti w kegyelmeket bizon erete. az ezbugai istuan iozagahoz nem nyulhatnak addeg a ket atiamfia ferencz uram es gaspar uram mig az ezbugai istuan gyermeki elnek a mint az contractus leuel es tartia ezt, hanem az gyermekeknek eltekbe kik ezbugai istuantul megmarattak tutorsag czak mi raitunk ketten gabriel urammal ki most es wgy legyen es ez gyermekek elteig az ket atiamfia ferencz uram es gaspar uram ne nyulhassanak az ioszaghoz ezbugai istuanehoz.

ezen es kerem kegyelmedet gabriele uram mint io uramat es zerelmes atiamfiat az ezbugai istuan gyermekit ne uegye el az en gyermekeim melloi ke. tarcziak együt ukot az en gyermekimel tanitani es hattam uket deaki tudomanra addig mig isten emberseget ad meg esmernek annak utanna mind az joszagot mind az leveleket kit en iezeno uaraba uitem uala tugya hozzumezei balas mellyk az lada es kiben vadnak mind az marhat kyt en meg ualtottam ez az kupa egy mind fedelestul ez uolt zalogba huszonneg forintba kyt az ezbugai istuan gyermekinek agyon meg ke. mind az en zolgaimmal egyetembe kyk imar nevezuen uadnak yt felul, uagyon jozaga es zalogba roskouani kalmannal[32] es *kozka janosnal* azokat meg ualczak az en morhaimbul es jozagombul az az ha kulomben a pinznek zeret nem tehetnek tehat zalogba uettek az marhat auagi iozagot kyt mondek a summaiat a pinznek tudgya kozka janos meni mert w fizette egy rezet. azert kozka janost en is kerem yt ezen testamentomomban ty es kereyetek zaz forintiat ha lehet engedne meg az en gyermekimnek mert w fizetryok lezen imar ez amint im felul meg es hagyom mert kozka janos w pinzet fizette uolt az adosoknak ezen es kerlek jo zolgaim hog ha latnatok ezt miuel haboru es bozzussag tamadna arrul miel gabriel uram az *ezbugai istuan* gyermekit kerne tuletek es ti nem akarnatok adni tehat ne illessetek bozzuual batiamat agyatok bator az gyermekeket es en batiam kezebe mert semikepen haborut tamaztani nem akartam es ezert mondom ezt, az ezbugai istuan gyermekinek a mi segeczegel lehet ke. gabriel uram es io zolgaim titeket es kerlek legyetek oltalmazzatok imar az w fel neuesek kort.

ezbugai martonnenak[33] hagyot uolt a zegen anyanak[34] ualami pinzet arral en erettem hog igazat tegyetek fizetessel ami az en rezem jo oraim es zolgaim ezen igen kerlek meni legyen a summaia a pinznek az testamentomba megtalalyak mel testamentomot uigyen gabriel uram kezibe hozzumezei balas es ercze meg tule menni a summa az aczel ladaban uagyon az testamentom kiuul im zolek az mi batiam rezere esnek es fizetesbe keryetek w ke. ez adna meg zegennek.

az andras diakon en mieltem uala ualami nyomorusagot kyt tud hozzumezei balas arrul es kerlek tegyetek elegetest wneki es boczanatot keryetek w tole ualami dolgok ueghez mentenek kykrul en yt mind ezen testamentomomba emlekezetet tettem auagy ha mi ueghez nem ment es hozzumezei balas mind iol erti mert kiualtkepen wneki zoltam rula.

az nemetek morhairul en minemu uegzest tettem akort mikort az gyeneralis[35] iczeno[27] uaraba nalam uala en azt mind megbezelettem es montam hozzumezei balasnak kyt ke gabriel uram erczen meg w tule es io uram zerelmes batiam elegecze meg ke. es wket az en marhamal egyetembe kyt mel dolgot im meg ezt ke. hozzumezei balastul imar niluaban meg is higye ke. zowat mert en meg hwtoztettem utet es hwtos uolt nekem az en gyermekimnek es hwtos uagy zalogba inkab iozagot agyatok az nemeteknek.

akarok emlekezetet tennem az marhakrol es kyket az en tarsommal felesegemmel hoztam uolt lengel orszagbul az en testamentomom azert ez errul hog ha az ur mindenhato ur isten fel neueli az en gyermekimet tehat az marhakat mind azokat kirul imar yt felul es emlekezetet tottem es mel marhakrul az en felesegemnek testamentom leulet es talalliatok az en ladamba jeseno uaraba az kis boldba[36] kinek irot ajtaja uagyon mind azokat a marhakot az en gyermekeimnek hagyom hog ha tortenik az az mikort az felseges ur istennek az w zent akaratia lezen hog az en gyermekimet ki uenne ez uilagbul tehat a mi azzoni allathoz illendo marhak es az aran gywroket mind az aran miuet mind az en apam gyermekinek rimanoi s bigenus uram gyermekinek hagyom, meg agyatok tiztan jo uraim e szerelmes atiamfiai solgak kyket yt meg neueztem ezen testamentomba ez kiueuen hog az aran nyagba uetot kyt posonba uottem uolt *kenderesi balas* esmeri azt azert azt es az somzemu aran lanczot kyt vottem uolt beczbe ezt es esmeri mellik kenderessi bolas hagyom ezeket az gabriel uram gyermekinek[37] kyket jo uraim megagyatok gabriel uramnak es az w gyermekinek.

uadnak touaba oly zemelek kyknek uagon ados zolgalatiokert kyk zolgaltak ennek elote engemet uadnak towaba ualami zemelek kyknek en bantast tottem ezeket hog mind engeztelyetek es boczanatot

keryetek tulok jo vraim ezen kerlek ezt meg ertetek hozzumezei balastol mert mikort en lengel orzagba megyek uala nem uolt most tob yt ennalam azok kozzul kyket mel zolgaimat neueztem ytt ez en testamento-momba az zolgak felol kirul im zolek es emlekezem felole kik zolgaltak ennek elote azokrul es zoltam hozzumezei balasnak es ahoz tarczatok magatokat io uraim imar.

mind yt ezen testamentomba megyrt dolgokrl kykket en meg irtam es hattam kerem az ur istenert es keio uram es batiam gabriel uram ellent ne tarczon ke. hanem inkab minden modon segeczegel legyen ke. ezen testamentomomhoz hogy ueghez mennyen kyt az ur isten fizessen meg az orok mennei boldogsagba lelke udvossegere ke. the penig io uraim es zolgaim kyket it megneueztem kerlek es hagyom gabriel uram batiamhoz tarczatok mind wgy magatokat minden rendben a mint im itt ezen testamentomomba uegeztem rula es hattam.

iolehet az nagyba uetot gabriel uramnak es az w gyermekinek hagyom de azt meg ualtani kel mert zaz forintba uagyon zalogba posomba kyt tud kenderesi balas leuel es uagyon rula jezeno uaraba azt a nagba uetot senki meg ne ualthassa hanem gabriel uram es az w gyermeki ha nem akarnak ualtani tehat minden haladek nelkul az en apamnak tuttara agyak az en jambor zolgaim ymar meg neueztek es w ualthassa meg.

jolehet a olah kaczolak felul ualami emlekezetet tottem imar de meg es akarek rula beueben irnom azert pinzem agyatok el az zegineknek es amint mondam agyatok benne de a zolgaknak kyknek ados uoltam uelek jo zamot uetuen fizessetek meg ismet es az torok kaczolokat es mind elagyatok semit ne tarczatok meg benne az arabul annak es az en zolgaimnak fizessetek meg a mint mondam a tobit ennek az arat az mi zugseghez lezen az gond viseleshez arra kolczetek, es kaczolakot apamnak lengel orszagba agyatok ha meg nezi jo ha nem *batori gorgnek*[38] auagi a ki meg uezi az urak kozzull mert (olvashatatlan) zakochokat kulczarokat es egyeb rembeli zolgaimat fizetes nekul ne hagyatok kerlek a kinek miuel tartozom.

towaba a mint ennek felete es iram ha gabriel uram az en gyermekimre io gondot uisel amint illik tehat most is azt hagiom jo uraim batiamtul el ne zagadgyatok ha penig kulomben uolna tehat amint imar felul rula uegeztem wgi ligyen konyorogyetek es neki batiamnak hog az gyermekek gond viseleset ozton reatok hagia azert most es vraim kerlek az ur istenert es habarut semibul ne tamazzatok amibe illyk engegyetek az atiafiaknak meg masnak es.

hattam vala azt es hog ha korlat lazlo nem akarna zolgalni mast helebe zerezzetek azert most es azt hagyom de uagi kozka Janos legyen uagi possai gorg[39] es wgian ha korlat lazlo zolgalni nem akarna tehat az mit testamentomba hattam volt neki annak mind czak harmad rezet neki meg agyatok es oztan hazahoz boczassatok de ha zolgalni akar jol meg ercsetek hogy az en gyermekimnek fel neveleseiglen legyen ez zolgak kozzul akar mellik akarek meg az en gyermekim felol Janos es miklos felol emlekezni, ez en gyermekimet jo lehet en gabriel uramnak hattam de ezt hozza akarom tennem es wgyan testamentom zerint es imar illien vegbe hagyom hog ezen felul megmondott gyermekimet az harom jambor zolgak kezetul el ne uegye gabriel batiam hanem azok a zolgak neuelyek es tarczak es gabriel uram lygyen minden jo atiafisagal az en gyermekeimnek myrt hogy beteges uoltam latam ke. gabriel uram gondolam hog ez apro gyermekek tartasa nehez uolna ke. a my iot azert az en gyermekimel tezen ke. az ur isten fizeti meg.

galoczi lazlot[40] borbel dienest[41] ne hagyatok ha galoczi lazlo zolgalni akar kotelesul uneki jol fizetni az en verest nest subamat galoczi lazlonak agyak mivel segethetitek galoczi lazlot segicsetek jo uraim ennek utanna es barbel denesnek legyen meg jo uraim az w igaza mert bizon sokat zolgalt nekem uagy egy jobagyot es hazhelet ormezon[42] borbel dienes meg agyatok az en rezembol es iot agyatok orokbe nyg okrot es zerezzetek neki lam iozagungbol a fele adw jw de ezek a kivel tartoznak towaba mezolaborczon[43] a maiorsagot ha latiatok ualami hazonna valo tehat agyatok meg az arat a keneznek[44] meg negven forint kel adni es ozton a zegen nep a ki oda mielni kezd minden adozoknak felet megengegyetek kulomben se legyen jo uraim ezen felete igen kerlek uagi penig agyatok bator a keneseget a kenezeknek a kye.

az iezenei maiorsagot tobe ne zantassatok minden foldet a zegen nep kezibe ozzatok mert nem gyozi a zegen nep zantani io uraim zerelmes atiamfiai ezt illien vegbe hagiatok.

Mind ez felul meg mondot es irt dolgokat erti ke. gabriel uram es jambor zolgaim the harman kyket felul neueztem, kerem azert kegyelmeteket imar mynd feyenkent kyknek ehez koze uagyon amint meg irtam felul hog minden modon tarchatok ehez magatokat fizesse az ur isten meg ke. ez testamentomot en irtam rimanon az en apam hazanal zent bertalan nap után ualo csəterteken anno ut supra az en kezem irasa es peczetem bizonysagul uagyon yt.

emericus homonnai[45] manu sua propria.

Jegyzetek:

[1]Homonnai Drugeth Gábor Ung és Zemplén megyei birtokos család tagja, Homonnai Drugeth János fia, a végrendelkező Imre testvére (NAGY 3: 399, 403; AZT. 4 [1898]: 168 k.). 1536-ban I. János pártján harcolt, 1542-ben részt vett a Perényi-féle pataki szövetségben, 1552-ben halt meg (WAGNER, Szepes 2: 183; BUDAI 2: 134; AZT. 1 [1895]: 57). Korának hírhedett hamispénzverője (AZT. 5 [1899]: 28–30).

[2]Homonnai Drugeth János többek szerint fiatalon, még apja előtt halt meg (BUDAI 2: 135; NAGY 3: 402), s Homonnai Imre halála előtti peres ügyének iratában is csak egy kiskorú fia szerepel (AZT. 17 [1911]: 132–3), feltehetően Miklós. Más forrás szerint azonban Homonnai Jánost említik 1554-ben Homonnai Imre egyik árvájaként (VICZMÁNDY, Őseim 25–6).

[3]Homonnai Drugeth Miklós személyéről semmi bizonyosat nem tudunk. A különböző források három Miklóst ismernek: Homonnai Imre fiát, valamint Imre fivéreinek, Istvánnak és Antalnak a fiait (BUDAI, 2: 135–6; NAGY 3: 399, 402–3; AZT. 4 [1898]: 168 k.; RÉZ, Drugeth 50, 53–4, 58). A három (valószínűleg csak két) Miklóssal kapcsolatos adatok teljesen összekeveredtek, NAGY IVÁN is RÉZ LÁSZLÓ is ellentmondásba kerül önmagával. Vannak adataink egy Homonnai Miklósról, akit I. Ferdinánd kisgyermekként nevezett ki zempléni ispánnak (AZT. 4 [1898]: 239), akinek tutorai, Wiczmándy Mátyás és Hosszúmezei Balázs ispáni helytartóként, illetőleg alispánként intézték helyette az ügyeket (BUDAI, 2: 136; AZT. 4 [1898]: 309, 310, 345; 5 [1899]: 12–3, 104), aki Zrínyi Margitot vette feleségül (MHHD. 30: 162; RÉZ, Drugeth 43; T. 38 [1924–1925]: 36), s aki török fogságba esett 1579-ben, majd ezt követően nemsokára meghalt (AZT. 4 [1898]: 310; RÉZ, Drugeth 54). Ennek a fiatalon, harminchárom évesen elhunyt Miklósnak (AZT. 5 [1899]: 263) ismerjük a végrendeletét 1580-ból (Radv: Csal. 3: 113–7). A levéltári iratokra hivatkozó források alapján ezek az adatok mind egy személyre vonatkoznak, aki valószínűleg Homonnai István fia Miklós volt (bár István személyével kapcsolatban is sok a bizonytalanság). A végrendeletben említett Imre fia Miklóssal azonban nem lehet azonos ez a Miklós, mivel ő a források alapján 1540-ben még nem élhetett. Imre fia Miklóst említhetik 1554-ben (VICZMÁNDY, Őseim 25–6).

[4]Wiczmándy Mátyás, butkai, Bács megyéből származó, Mohács után Zemplénben megtelepült birtokos család tagja (NAGY 12: 176). 1558-tól 1570-ig, Homonnai Drugeth István fia Miklós (kinevezett ispán) nagykorúságáig Zemplén megye ispáni helytartója (AZT. 4 [1898]: 310, 344–5; 5 [1899]: 12–3, 233). 1558-ban nyert címerbővítést, 1569-ben pallosjogot, 1579 előtt (valószínűleg 1575-ben) halt meg (VICZMÁNDY TAMÁS, a Viczmándy-család története. Bp., 1915. 10–24; Az én őseim. Bp., 1931. 14–46). 1544-ből származó magyar nyelvű levele található az OSZKK-ban: MNy. 38.

[5]Korláth László, helmeci, Ung megyei birtokos család (CSÁNKI 1: 404) tagja. 1509–1567 között szerepel (T. 49 [1935]: 80, 98 k.; CSIKVÁRY, Ungvár 183, 185).

[6]Hosszúmezey Balázs Zemplén megyei birtokos család (NAGY 5: 178; CSÁNKI 1: 373) tagja. 1558-tól Homonnai Drugeth István fiának, Miklósnak tutoraként Zemplén megyei alispán (AZT. 4 [1898]: 345; BOROVSZKY, Zemplén 438). Említik még 1560-ban is (BUDAI 2: 136).

[7]Kenderesy Balázs Zemplén megyében birtokos család tagja, említik 1551-ben, 1598-ban már nem él (CSÁNKI 1: 374; BOROVSZKY, Zemplén 33, 34, 40, 63 stb.).

[8]Koszka (Kosztka) János feltehetően lengyel nemesi család (T. 18 [1900]: 26) tagja, Izbugyay Márton leányának, Annának volt az első férje (T. 20 [1902]: 37), így Homonnai Drugeth Imre nagynénje révén állt rokonságban a Homonnai családdal (vö. AZT: 4 [1898]: 168 k.; 17 [1911]: 278; VICZMÁNDY, Őseim 47, II. tábla).

[9]Homonna, Zemplén megye, Eperjestől keletre (ma Humenné, Csehszlovákia).

[10]Bánffy István valószínűleg az Ung és Zemplén megyében szereplő nagymihályi Bánffy család (KEMPELEN 1: 346; BOROVSZKY, Zemplén 14, 34, 46, 63 stb.; MAUKS ERNŐ, Ungmegye multjából. Szeged, 1905. 83, 88–9; AZT. 17 [1911]: 134; CSIKVÁRI, Ungvár 184, 188) tagja. Talán őt említik 1573-ban (KárOkl. 3: 397).

[11]Perényi János, Perényi Gábor és Frangepán Katalin fia 1527–1551 között Ugocsa megye ispánja, 1552-ben már nem él (NAGY 9: 227, 235; Száz. 8 [1874]: 724).

[12]I. Ferdinánd.

[13]Homonnai Drugeth Ferenc Homonnai György fia, Imre unokaöccse, 1552-ben már Ung megye ispánja; első felesége Perényi Péter leánya, Erzsébet volt (NAGY 3: 404; AZT: 4 [1898]: 74, 168 k.; 17 [1911]: 129–30). 1582-ben magyar nyelven végrendelkezik (Radv. Csal. 3: 121–5).

[14]Homonnai Drugeth Gáspár: Ferenc testvére (NAGY 3: 404; AZT. 4 [1898]: 74, 168 k.). A Dobó–Balassa-féle „összeesküvés" harmadik vádlottja 1569-ben (HÓVÁRI JÁNOS, A hűtlen Dobó. [Budapest, 1987.]). Szerepel még 1579-ben (T. 49 [1935]: 81), és 1589-ben (VICZMÁNDY, Őseim 54, 123). NAGY IVÁN szerint 1595-ben jószágvesztésre ítélik (NAGY 3: 404).

[15]Homonnai Gábor második felesége, Gyulaffy Fruzsina (BUDAI 2: 134; NAGY 3: 403; AZT. 4 [1898]: 74) 1572-ben még élt (AZT. 17 [1911]: 124).

[16]Horvát Mátyás talán a Zemplén megyében birtokos Horvát család (CSÁNKI 1: 373) tagja.

[17]Soós Mátyás valószínűleg a Sáros megyéből származó sóvári Soós család (NAGY 10: 304–11; TÓTH, Sáros 1: 432–6) tagja. A család több tagja szerepelt ebben az időben Zemplén és Ung megyében, s a Homonnaiakkal is kapcsolatban álltak (BOROVSZKY, Zemplén 15, 16, 17 stb.; AZT. 4 [1898]: 310; VICZMÁNDY, Őseim II. tábla; CSIKVÁRY, Ungvár 184, 189).

[18]Hosszúmezey György Zemplén megyei birtokos család (Csánki 1: 373) tagja. Említik 1520-ban és 1550-ben (Borovszky, Zemplén 18, 69, 130, 137), de 1550-ben már nem él (Csikváry, Ungvár 189). Viczmándy Tamás szerint kamarai elnök is volt (Viczmándy, Őseim 22, 47), de lehetséges, hogy ez egy másik Hosszúmezey György, aki 1578-ban volt Zemplén megye országgyűlési követe (AZT. 5 [1899]: 263).

[19]*Főlő* 'nemes vérű paripa' (SzT. 4: 381).

[20]*Kacola* 'kanca'.

[21]Fekésházy Ferenc Ung és (később) Zemplén megyei birtokos család (Csánki 1: 403; Borovszky, Zemplén 96; Kempelen 4: 80; T. 49 [1935]: 98 k.) tagja, 1520-ban királyi emberként említik (T. 24 [1906]: 31).

[22]Lehetséges, hogy azonos azzal a Kemenczei Mihállyal, aki 1558-ban kapott címeres levelet I. Ferdinándtól (Nagy 6: 183; Kempelen 5: 427).

[23]Gálócsy Miklós Ung megyei birtokos család (Kempelen 4: 259–60) tagja lehet.

[24]Rymanów, Tarnówtól délkeletre, Lengyelország.

[25]Valójában apósa, Zbigneus Rimanowski (l. alább).

[26]Homonnai Imre feleségeként Bebek György leányát ismeri Komáromi (AZT. 4 [1898]: 30). Ez nem lehetetlen, hiszen Homonnai csak 1550-ben halt meg, s az itt említett felesége, Zbigneus Rimanovski leánya a végrendelet írásakor már nem élt.

[27]Jeszenő vára, Zemplén megye, Homonnától délre (ma Jasenov, Csehszlovákia).

[28]Homonnai Drugeth István Homonnai Imre testvére volt. 1527-től Ung és Zemplén megye ispánja (Nagy 3: 402; Borovszky, Zemplén 438). Egyesek szerint 1540-ben már nem élt (Budai 2: 134; Nagy 3: 399; T. 1 [1883]: 22–3; AZT. 4 [1898]: 74, 168 k.; T. 18 [1900]: 14, 28 k.), azonban valószínűbb, hogy csak 1555–1556-ban halt meg (Nagy 3: 402; Borovszky i. h.; AZT. 4 [1898]: 239, 309; Réz, Drugeth 50, 58). Bizonyára tévedés az, hogy Ferenc és Gáspár az ő fia volt, István fiaként Miklóst ismerik mindazok a források, amelyek szerint 1540 után is élt. Homonnai Ferencet egy 1551-es ítéletlevél is György fiának mondja (AZT. 17 [1911]: 130). Viczmándy Tamás valószínűleg a végrendelet ezen adata alapján tekinti Ferencet és Gáspárt István fiának (Viczmándy, Őseim 26).

[29]Káposztás István feltehetően a Zemplén megyei Káposztás család (Csánki 1: 373; Kempelen 5: 354) tagja.

[30]Izbugyay István Zemplén megyei birtokos család (Nagy 5: 271; Csánki 1: 382) tagja. Apjának, Izbugyay Bernátnak a felesége Homonnai Imre nagynénje, Hedvig volt (T. 20 [1902]: 37; AZT. 17 [1911]: 278; Viczmándy, Őseim 47). Az 1542-es és az 1553-as összeírásban szerepel a neve (Borovszky, Zemplén 520), holott a végrendelet szerint már nem él.

[31]Izbugyay Zsuzsanna, Dorottya, Hedvig, Márton, György (AZT. 9 [1904]: 107; Viczmándy, Őseim 47).

[32]Roskoványi Kálmán Sáros megyei birtokos család tagja (Nagy 9: 766), említik 1561-ben (Tóth, Sáros 1: 417). Más családtagok szerepelnek Zemplén megyében is (Csánki 1: 379; Borovszky, Zemplén 89, 116).

[33]Izbugyay Mártonné Ábránfy Fruzsina (Viczmándy, Őseim 47), Izbugyay István sógornője. Említik 1550-ben is (Karácsonyi, Békés 3: genealógiai tábla, melléklet az Ábránfy családhoz).

[34]Szapolyai Krisztina, Szapolyai János testvére (Nagy 10: 489; AZT. 4 [1898]: 168 k.), 1495-ben jegyezték el Homonnai Drugeth Jánossal, 1526-ban halt meg (Nagy pk. 208).

[35]Leonhard Vels I. Ferdinánd hadvezére, 1537-től felső-magyarországi főkapitány (PodmOkl. 2: 605), szerepe volt a váradi béke előkészítésében, 1540-ben ő vezette a Buda elleni sikertelen hadjáratot, az 1542-es csatározásnak is részese volt.

[36]*Bolt* 'bolthajtásos helyiség, kamra'.

[37]Homonnai Gábor első feleségétől, Varkocs Borbálától született: Margit, Paksy Jóbné; második feleségétől, Gyulaffy Fruzsinától: István, Krisztina, Bossányi Lászlóné, Klára, Révay Ferencné (Budai 2: 134; Nagy 3: 403; AZT. 4 [1898]: 168 k.). Mindannyiukat említik 1557-ben (AZT. 4 [1898]: 74). Homonnai István híres törökverő vitéz volt, Ung, Zemplén és Ugocsa megyék ispánja, 1599 körül halt meg.

[38]Báthori György ecsedi Báthori András fia, Homonnai Imre testvérének, Istvánnak a sógora. 1552-ben még I. Ferdinánd pártján áll, de 1556-ban már Izabella királyné híve mint Szatmár, Szabolcs, Közép-Szolnok és Kraszna megye ispánja (KárOkl. 3: 289). 1570-ig szerepel, 1572-ben már nem él (T. 18 [1900]: 15, 28 k.; Petri, Szilágy 2: 344–8).

[39]Possay György Zemplén megyei birtokos család (Csánki 1: 378; Nagy 9: 465) tagja. Említik 1548-ban és 1554-ben (ETE. 5: 41; Lukinich, Erdély 389), az 1598-as összeírásban valószínűleg már egy másik György szerepel (AZT. 5 [1899]: 72; Borovszky, Zemplén 17, 69). Viczmándy Tamás szerint ítélőmester volt (Viczmándy, Őseim 21, 42). A család más tagja is összeköttetésben állt a Homonnaiakkal (AZT. 9 [1904]: 155).

[40]Gálócsy László Ung megyei család (Kempelen 4: 259–60) tagja lehet.

[41]Barbel Dienes talán a Zemplén megyében birtokos Borbély család (Borovszky, Zemplén 35, 46, 94, 124) tagja.

[42]Őrmező, Zemplén megye, Homonnától délnyugatra (ma Strážske, Csehszlovákia).

[43]Mezőlaborc, Zemplén megye, Homonnától északra (ma Medzilaborce, Csehszlovákia).

[44]*Kenéz* 'ruszin falu elöljárója, bírója'.

[45]Homonnai Drugeth Imre Ung és Zemplén megyei birtokos család tagja, Homonnai János fia (Nagy 3: 399, 402; AZT. 4 [1898]: 168 k.). A végrendelet megírása után még tíz évig szerepel (Budai 2: 135; Borovszky, Zemplén 34, 97, 137; ETE. 4: 6–7, 349). 1550-ben említik utoljára, 1551-ben már nem él (R. Kiss, Helytart. 226, 239, 248, 275; AZT. 16 [1911]: 132–3, 282).

212.

Rymanów, 1540. augusztus 30.
HOMONNAI IMRE VÉGRENDELETE

Előző végrendeletét kiegészíti azzal, hogy fiainak tutora I. Ferdinánd király legyen.

- (Homonnai levéltár, fasc. 4. D.)
- (Megpecsételve.)
- L. **211.**
- FRAKNÓI: Radv: Csal. 3: 95; DOBY: AZT. 7 [1901]: 148–9.

A

iezus vram zent haromsag isten segel
elozer ayanlom az en lelkemet az en teremto istenemnek hog ew zent felsege myltatlan uotomra vege zent zine elejbe az en lelkemet anno 1540

reuideden akarom ez testamentomot yratnom amj narhamrul es egieb dolgaimrul kellett vegeznem az mas testamentomba mÿnd eluegeztem azert valamykor ew felseget az en kegielmes vramot amÿ dolgaimba meg leltem ennekem mynden kort kegielmes vram voth azert hagiom ew felsegenek Ferdynandus kiralnjak es az ew fyanjak Maksymylyanyosnak herchiegnek[1] hagyom ew felseget twtorul es oltalmul az en ket fyamnyak yanosnjak ez miclosnjak hog ew felsege lygen otalma yozagomnak es az en yambor zolgaimnyak kyket en hattam gond viseloyul az en germekymnek wiczmandy Mathiast hozzwmezei balast es korlat lazlot kyert az wr isten ad felsegednek ez vylaghban valo eletet es yo zerenchet kyrem batori andras vramot istenert batorj georg vramot revaj ferencz vramot losonchj anthal vramot perenj yanos vramot kechiethy Marton[2] vramot hog lygenek otalmol az en germekymnek yozagomnjak es az en yambor zolgaimnjak kyket en ez testamentomba megh neueztem amiben meglelik ew kegielmeketh lygenek segiczsegwel nekyek kyrem az vrakoth az istenert amit vetettem ellenek bochassonjak meg nekem en is meg bochiattam nekyek amit ellenem vetettek en magam yrtam wna ez testamentomot de halalos agiamba fekwttem az kez irast es nehezen vettem rya es testamentomot yrtak rymanon zent yanos nyaka vagasa utan valo hetfewn ennek bizonsagul pechetem es kezem yrasa rayta, towaba az en yambor zolgaimnjak yozagot adtam kynek erekbe kynek zalogba azert kyrem kegielmeteket az istenert aky banyta az yozagban amelik kegielmeteket megleli kegielmetek legyen otalma nekyek.

id emericus homonnai manu propria.

B

iezus vram zent haromsag isten segel.

elozer ayalom az en lelkemet az en teremto istenemnek hog ew zent felsege myltatlan uotomra vege zent zine elejebe az en lekemet anno 1540.

reuideden akarom ez testamentomot yratnom amy marhamrul es egieb dolgaimrul kellett uegez nem az mas testamentomba mynd eluegeztem azert valamikor ew felseget az en kegielmes vramot amy dolgaimba meg leltem ennekem mynden kort kegielmes vram voth azert hagiom ew felsegenek Ferdynandus kiralnak es az ew fianyak Maksymylyanosnak herchiegnek[1] hagyom ew felseget twtorul es oltalmul az en ket fyamnyak yanosnjak es miclosnyah hog ew felsege lygen oltalma yozagomnak es az en yambor zolgaimnyak kyket en hattam gond viseloyul az en germekymnek wiczmandi Mathiast hozzuwmezei balast es korlat lazlot kyert az wr isten ad felsegednek ez vylaghban valo eletet es yo ze(re)nchet kyrem batori andras vramot istenert batori georg vramat revaj Ferencz vramot losonchy anthal vramot pereny yanos vramot kechiethy Marton[2] vramot hog lygenek oltalmol az en germekimnek yozagomnyak es az en yambor zolgaimnyak kyket en az testamentomba megh neueztem amiben meglelik ew kegelmeketh lygenek segiczsegwel nekyek kyrem az vrakoth az istenert amit vetettem ellenek bochassonyak meg nekem en is meg bochiattam nekyek a mit ellenem vetettek en magam yrtam wna ez testamentomot de halalos agiamba fekwdtem az kezirast es nehezen vettem rya es testamentomot yrtak rymanon zent yanos nyaka vagasa utan valo hetfewn ennek bizonsagul pechetem es kezem yrasa rayta, towaba az en yambor zolgaimnyak yozagot adtam kynek erekbe kynek zalogba azert kyrem kyegelmeteket az istenert aky bantya az yozagban amelik kegielmeteket megleli kegielmetek legyen oltalma nekyek.

id emericus homonnai manu propria.

Jegyzetek:

[1]I. Miksa (1527–1576) magyar király, II. Miksa néven 1564-től német-római császár. I. Ferdinánd és Jagelló Anna fia. 1542-ben Magyarország helytartója, 1553-ban magyar királlyá koronázták, de csak apja halála után, 1564-ben foglalta el a trónt.

[2]Kecsethy Márton Doboka megyében birtokos család tagja (NAGY 6: 138; KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4: 238). 1528-tól veszprémi püspök, 1548-ban protestáns hitre tér, és feleségül veszi Homonnai Borbálát, a végrendelkező unokahúgát (BUDAI 2: 282; AZT. 4 [1898]: 168 k.). Ezt követően I. Ferdinánd udvarmestere lesz, de 1551 januárjában már nem él (R. KISS, Helytart. 148, 290, 319).

213.

Sárvár, 1540. szeptember 21. előtt
KANIZSAI ORSOLYA LEVELE FÉRJÉHEZ, NÁDASDY TAMÁSHOZ

Egészséges, a meghagyott dolgot elvégezte, kéri, hogy írjon neki.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 23. cs.
- 20,5 × 23,5 cm-es papíron, papírfelzetes, elmosódott rajzolatú, piros viaszpecséttel. Egy fólió.
- —
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 287.

szerelmes[1] uram szolgalatomat ırom .k. | mint szerelmes uramnak[2] touba en | eghessegben[3] uagok kit .k. fŏlŏles kiuan|=nam hallanom touaba az mit .k. haǵot meg | szerzettem meg erti .k. az ostffy lazlo[4] leueleb|ŏl[5] touaba meg szolgalom .k. hoǵ .k. ir enneke|-m ęs kerem .k. hoǵ irion .k. ęs meg[6] | szolgalom .k.[7] J̊sten tarcz meg .k. kŏlt az | .k. uaraba saruarba[8] szent mate nap elŏt | 1540

Az .k. orsikaia[9]

Címzés:

Ez leuel adassek az | nagsagos nadasdi tamasnak[10] | az[11] en szerelmes | uramnak

Jegyzetek:

[1]A szóvégi *s* betű mellett gyakran előforduló pont Kanizsai Orsolya írássajátossága, az *s*-hez tartozik.

[2]Utána *touá* kihúzva.

[3]Utána *ug* kihúzva.

[4]Ostffy László Vas megyei, asszonyfalvi család tagja (NAGY 8: 292–5; CSÁNKI 2: 841–2), Nádasdy Tamás familiárisa, 1532-ben és 1538-ban szerepel országgyűlésen (MOE. 1: 436; 2: 72), 1539-ben még él (NAGY 8: 295), de 1543-ban már néhaiként említik (ETE. 4: 198).

[5]Utána *to* kihúzva.

[6]Utána kihúzva *szolgalom*.

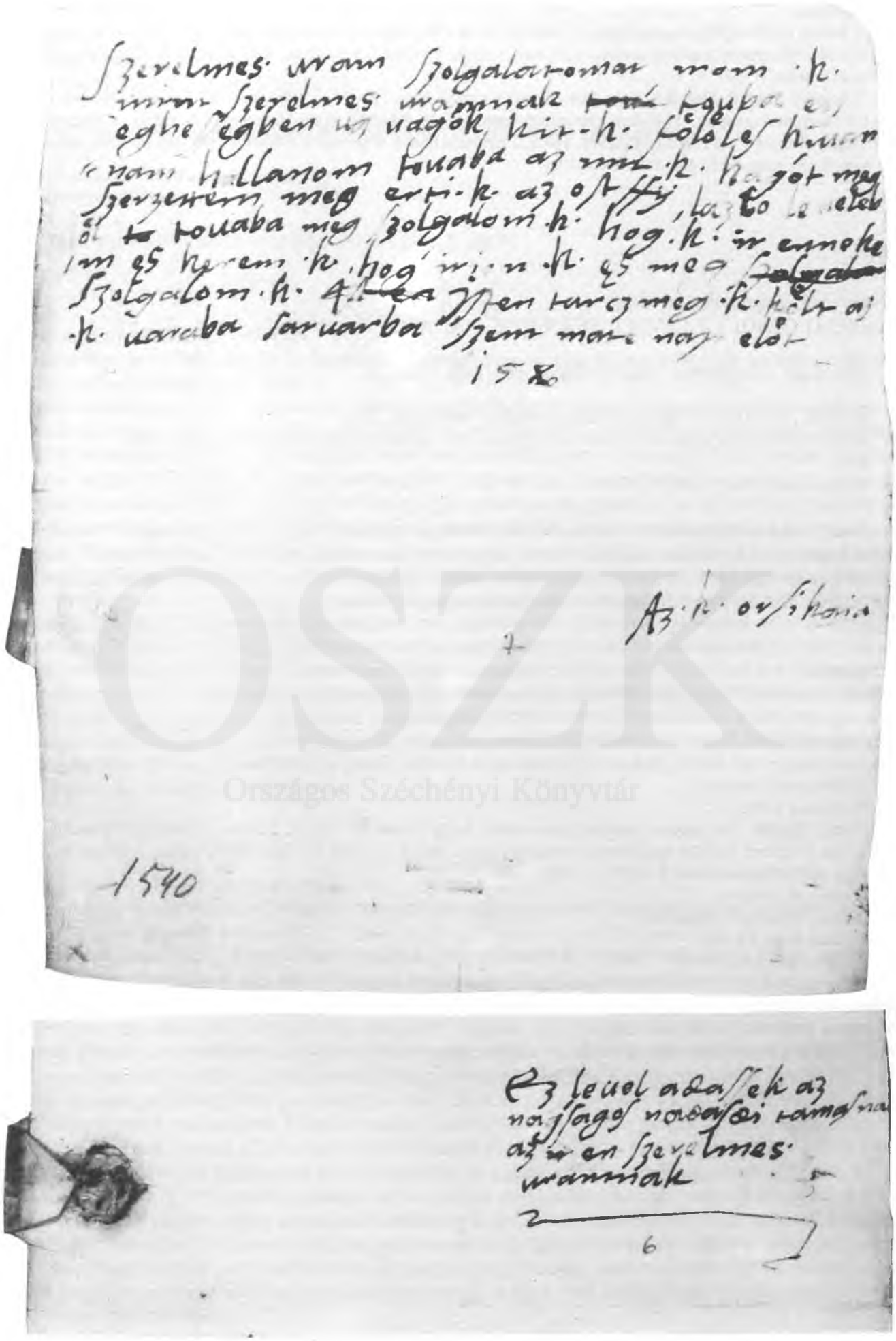
[7]Utána *Jsten* kihúzva.

[8]Sárvár, Vas megye.

[9]Kanizsai Orsolya (1521–1571) Kanizsai László Vas megyei ispán és Drágffy Anna leánya. 1532-ben mint egyetlen élő gyermeket fiúsítja I. János király, s ezt követően veszi el feleségül Nádasdy Tamás (**109.**). Fontos szerepe volt a reformáció hazai elterjesztésében.

[10]A *k* betű a pecsét felzetén olvasható.

[11]Utána *n* kihúzva.

213. Kanizsai Orsolya levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz (Sárvár, 1540. szeptember 21. előtt) 1rv

214.

Esztergom, 1540. szeptember 25.
MUTHNOKY MIHÁLY LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

A Budára küldött ember nem tudott vörös tafotát vásárolni. Tájékoztatja a Szapolyai-párti csapatok mozgásáról, Perényi Péter érkezéséről és Balassa Menyhárt hatalmaskodásáról.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 19. cs.
- 21 × 31,5 cm-es papíron, zöld viaszpecsét maradványával. Egy fólió.
- János király halála után több magyar főúr – köztük a levélben említett Perényi Péter és Balassa Menyhárt is – a Habsburgokhoz pártolt, s az augusztus 30-án Károly császárhoz írt levelükben kifejtették, hogy a váradi béke értelmében készek átadni az országot. Erre eleinte Izabella királyné is hajlandónak mutatkozott, de Fráter György szeptemberben megérkezett Budára a király holttestével, és a székesfehérvári temetés után Rákoson királlyá választották I. János király fiát, János Zsigmondot (MOE. 2: 280; ACSÁDY 211–7; LUKINICH, Erdély 19–24). — A scriptor, ha nem köti a betűket egymáshoz, következetlen betűközöket tart, de ennek semmiféle nyelvi oka nincs. Ezeket a funkciótlan „különírásokat" nem tartottuk meg átiratunkban.
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 288–9.

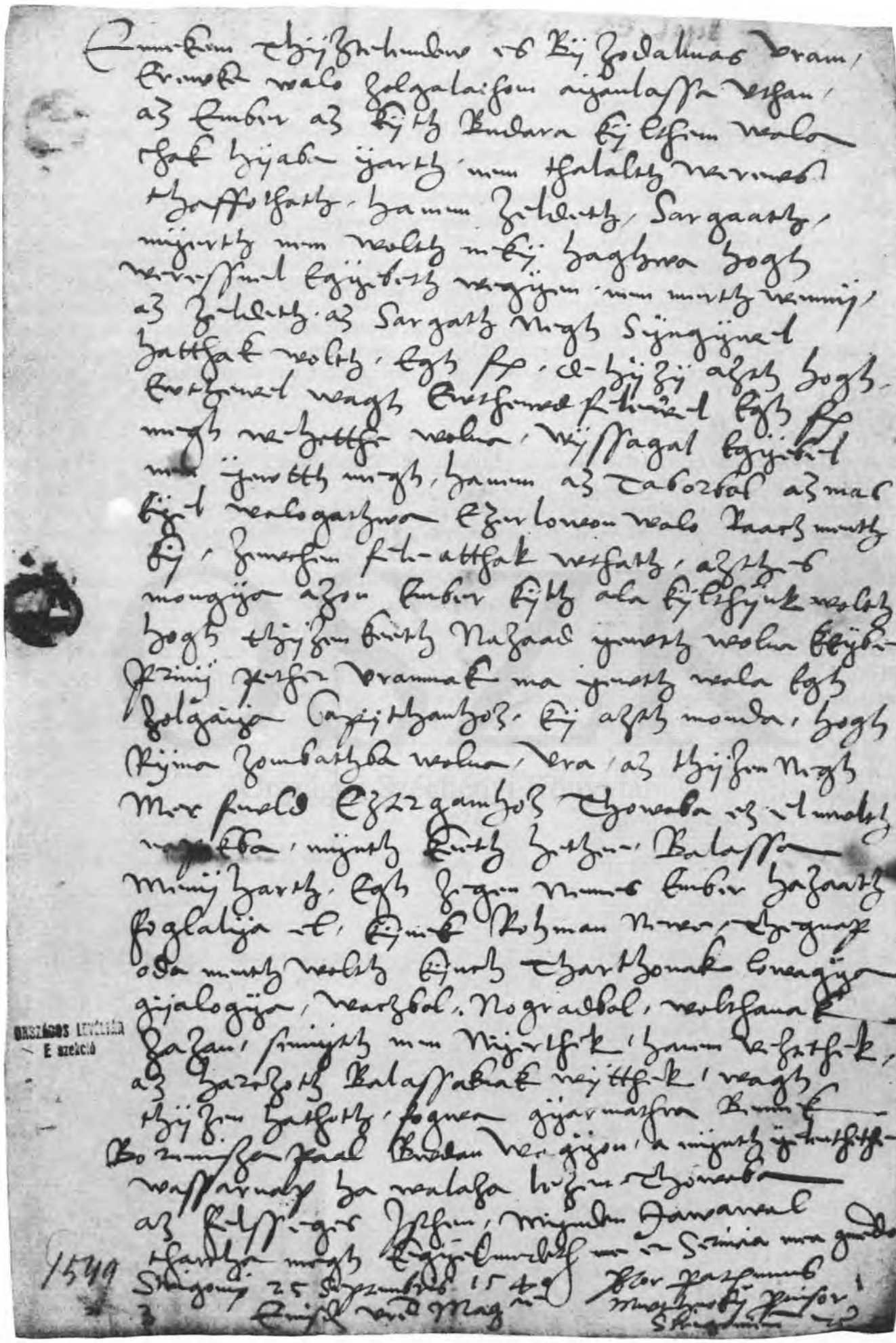
Ennekem Thÿztelendew es Bÿzodalmas vram, | Erewke walo zolgalathom aÿanlassa vthan, | az Ember az kÿth Budara kÿlthem wala | chak hÿaba ÿarth, nem thalalth werews | thaffothath[1], hanem zeldeth, Sargaath, | mÿerth nem wolth nekÿ haghwa hogh | weressnel Egÿebethwegÿen, nem merth wennÿ, | az zeldeth, az Sargath Negh Sÿngÿwel[2] | hatthak wolth, Egh fl, de hÿzÿ azth hogh, | Ewthewel wagh Ewthewdfelewel[3] Egh fl | megh wehetthe wolna, wÿssagal Egÿebelnemÿewtth megh, hanem az Taborbol az mas | Eÿelwalogathwa Ezer lowon walo Raacz menth | kÿ,[4] zewchen[5] fele atthak wthath, azthes | mongÿa azon Ember kÿth ala kÿlthÿnk wolth, | hogh thÿzen keeth Nazaad ÿewth[6] wolna keÿbe[7] | prinÿ pether vramnak ma ÿewth wala Egh | zolgaÿa CapÿthanhoZ[8], kÿ azth monda, hogh | Rÿmazombathba[9] wolna, vra, az thÿzen Negh | Mer fewld Eztergamhoz[10] Thowaba ez el mwlth | napokba, mÿnth keeth hethee, Balassa | Menÿharth[11], Egh zegen Nemes Ember hazaath | foglalÿa el, kÿnek Rohman[12] Newe, Thegnap | oda menth wolth kÿnch Tharthonak[13] lowagÿa | gÿalogÿa, waczbol[14],. Nogradbol[15], wolthanak | zazan, semÿth nem Nÿerthek, hanem veztethek, | az harczoth Balassaknak wÿtthek, wagh | thÿzen hathoth, fogwa gÿarmathra[16] Bennek

Bornemisza paal Bwdan wagÿon,[17] a mÿnth ÿelenthethe | wassarnap[18] ha walaza lezen Thowaba | az Felsseges Jsthen, Mÿnden Jawawal | tharcha megh kegÿelmedeth me et Seruicia mea *com*men*d*o | Strigonÿ 25 Septembris 1540

Eius*dem* ves*t*re Mag*nificenci*e

ser*ui*tor p*arat*i*ssi*mus
Mwthnokÿ[19] p*ro*uisor
Strigonien*sis etc*

Címzés:
Magnifico domino domi*no*[20] Thomae | Nadasdÿ Capitaneo | Regie M*aiestatis etc* d*omi*no michi | gr*aci*osissimo

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E szekció

214. Muthnoky Mihály levele Nádasdy Tamáshoz (Esztergom, 1540. szeptember 25.) 1r

214. 1v

Jegyzetek:

[1]Vékonyabb, sima selyemkelme.

[2]*Sing* 'magyar rőf, kb. 62,5 cm'.

[3]Az utolsó szótag, *wel*, előtti *e* betű keresztvonalát fölkanyarította a sor fölé, majd mégis hozzáírta a szótagot, ezért látható a *w* betű fölött egy ékezetszerű ív.

[4]János király halála után Fráter György mintegy ezer főnyi katonasággal Budára küldte Horváth György váradi kapitányt a vár és a város biztosítására, majd szeptember 15-én kétezer rác katona kíséretében a király holttestével maga is megérkezett (ACSÁDY 210–2). A rác katonák nem maradhattak sokáig Budán – erről különböző források tájékoztatnak (MHHS. 3: 45; LUKINICH, Erdély 27).

[5]Valószínűleg Szécsény, Nógrád megye, Balassagyarmattól délre. A Memoria rerum arról tájékoztat, hogy Petrovics Péter ezer rác katonával elhagyta Budát és Kalocsánál telelt (MHHS. 3: 45). Ha ez a sereg azonos a levélben említettel, úgy esetleg (Tápió-)Szecső is szóba jöhet, bár a szó olvasata egyértelműen *zewchen*.

[6]Az *ÿ* ékezete a pecsét szalagjának hasítékában van.

[7]Kevi (Keve).

[8]Martino (Musica) Lascano spanyol katona, már 1532-ben, akkor még közkatonaként védte Esztergomot Gritti ellen nagybátyja, Tomaso Lascano kapitánysága alatt (MOE. 2: 454). Tomaso Lascano – aki közben I. Ferdinánd felvidéki seregének fővezére lett (ETE. 3: 244) – 1539-ben meghalt (TAKÁTS, Kapitányok 32–4), így Martino Lascano az ő tisztébe került esztergomi kapitánynak. 1543-ban feladta a várat Szulejmánnak (BOROVSZKY, Esztergom 334–7), de a felelősségre vonást elkerülte még 1549-ben is (LtK. 7 [1929]: 263).

[9]Rimaszombat, Kishont megye, Egertől északnyugatra (ma Rimavská Sobota, Csehszlovákia).

[10]A Rimaszombat–Esztergom távolság (160–165 km) a 11376 m-es mérfölddel mérve tesz ki tizennégy mérföldet (l. BOGDÁN ISTVÁN, Magyarországi hossz- és földmértékek a XVI. század végéig. Bp., 1978. 85–6; A történelem segédtudományai. Szerk. KÁLLAY ISTVÁN. Bp., 1986. 260).

[11]Balassa Menyhárt (1510 k.–1568) Balassi Bálint nagybátyja. 1535–1542-ig Hont, 1542–1561-ig Bars megye ispánja. I. János király haláláig névleg az ő pártján áll, de már márciusban jelentik róla, hogy kész I. Ferdinándhoz állni (LUKINICH, Erdély 18). Utána több alkalommal cserélt pártot. 1552-ben I. Ferdinánd magyarországi főkapitánya, 1558-ban Izabella királyné vele öleti meg a Kendi-fivéreket. 1561-ben bárói rangért cserében haláláig I. Ferdinánd, majd Miksa pártján marad.

[12]Feltehetőleg egy Hont és Nógrád megyében birtokos család tagja; egy bizonyos Rohman Imre 1404-ben Hont megyei alispán volt (BAKÁCS, Hont 440), egy Rohman István 1563-ban mint Nógrád megyei nemes szerepel (KárOkl. 3: 336).

[13]Fráter György.

[14]Vác, Nógrád megye (ma Pest megye).

[15]Nógrád, Nógrád megye, Váctól északnyugatra.

[16]Gyarmat, Nógrád megye, Váctól északkeletre (ma Balassagyarmat).

[17]Bornemisza Pált I. Ferdinánd küldte Budára tárgyalni Fráter Györggyel, ám kevéssé diplomatikus magatartásával csúfos kudarcot vallott: Fráter György szeptember 27-én Várday Pál érsekhez írott levelében azt kéri, hogy eszesebb embert küldjenek tárgyalni (TörtTár. [1878]: 245; ACSÁDY 213–4).

[18]Szeptember 26.

[19]Muthnoky Mihály Temes megyéből származó (CSÁNKI 2: 52, 85), Aradban is birtokos (CSÁNKI 1: 874; MÁRKI, Arad 1: 323) család tagja, az esztergomi érsekség jószágigazgatója. E tisztében van Várday Pál érsek halála (1549) után, 1551-ben is (ETE. 5: 590–2, 608–10). 1543-ban Komárom megyében, 1548-ban Szatmár megyében kap királyi adományt (NAGY 7: 583; BOROVSZKY, Komárom 91), 1550-ig zálogban bírja a túróci prépostságot (R. KISS, Helytart. 279). 1553. szeptember 16-án már mint néhait említik (OL P 1870. A Muthnoky család iratai 37. tétel).

[20]Jelöléssel a sor fölé betoldva.

215.

Németújvár, 1540. szeptember 26.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE FELESÉGÉHEZ

Válaszol a levelében foglaltakra. Örül, hogy felesége megegyezett Bolff-fal. Vegyen bort, de hordót egyelőre nem tud küldeni. Küldje a kőművest, ha lehet; küldjön papirost is.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3553.
- 30 × 43 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszba nyomott zárópecsét töredékével. Két fólió.
- —
- —

Kezeneteumet Jrom Mint Jo leÿanÿomnak. Megh ertettem | Leweledet, Eremest hallom hoǵ Megh egenesseŭltel[1] | Bolffal[2] a Rawas dolga rol, az ert gongÿat wisselly | hoǵ Jdeÿn Megh legen, Mind azon altal Jo | tudom hoǵ az Azzon[3] Nem tartozik teubbel | Mint a Jozagh wagÿon. de Mind azon altal | Erchmegh polÿanÿ[4] tul ha Jǵ wolt waǵ Nem | Hog wetek Ne legen Benne,

Az rohoncz[5] dolga rolis Mit Jrz Megh ertettem. | Nem lehet egeeb Benne a rolis, eǵ Nigh lowagot | kel keŭldenenk[6] a teubbit Jde az wÿwarj | Jozagra zamlalom Mert Most Nem lehet egeeb | Benne ellÿen zeuksegbe,

Az ersebeth azzoń[7] daÿkaÿat Ma el Bochatom | saffar haza Nal hal. kis lukachot Bochatom | vele az kapunallok pinze Bol adok nekj | tiz forintot esmegh oda tehetek a[8] helÿbe,

A pinzt kÿwel el kelletik korlakowichot[9] el | Bochatnom azt keuldmegh Jdeÿn. | Bolffnakis Megh Mond hoǵ[10] hog az | Mas hoora walo pinzt keulge Megh | zalaÿ ferenchnek

A Bor dolga rol Mit Jrz hog a dezman | ochon aggÿak, Ne chodald[11] azt. Mert kennÿen | Jw. kennÿen aggÿak. Jo lezen hoǵ Megh | wegeunk Benne, de en hordot Nem keuldhetek ||

Mert Ninch. a saffar sench Most Jt ha. Megh | Jw, Megh hagÿom Neki hoǵ a zeghin Neep | Nal keresse. de az ert Megh zerzeudhetel | a dezmassokkal. hoǵ haggÿak azon zegin | Neep nal, ewk hordot zereznek nekÿ chÿak | fizesdmegh a Borth. oztan Mj el hozhatthÿwk | onnan, Mas hordot Mikor zerzeŭnk.

Banffÿ Most Jt hon Ninch[12]. Mikor Megh | Jw zolok Nekÿes, az hordok Erth[13]. Merth | azonnal Jde Jw hozzam,

Baÿzproharnak[14] Megh Jrd Esmegh hoǵ | weghet tegen a dologba Mert Napÿat | sem tudom Mÿkor el hÿwat kÿral | Merth Megh Jwt[15] Imar,

Az zekeres lowaknak Jt Eligh dolga | wagÿon Nem keuldhetem oda. az erth | ha tegla[16] waǵ Meez kel. onnan keulǵ | Erthe.

danÿel Gergnek oztan zenthJwanjnak | ha mÿ Bort zerzez zolgalatthÿok | feÿbe. Jo, chÿak hordot zerezzenek | Nekÿ

Jsten Tarchon Jo eghessegbe. dat*um* Jn | wÿwar 26 septembris 1540

Franciscus de Batthÿan. *etc* ||

Jrod aztis hog a kew Mÿest Nem | keuldheted Meegh. Mikor el weghezi ot | a dolgot keuld Jde.

papiros ert Jrtam Jmar eǵ[17] Nehan[17] zer | Megh sem keuldid. it kedigh Ninch | Jo tudod hoǵ a Nekeul Nem lehetek

Címzés:

Generose ac Magnifice domine | Catherine Batthÿanj. Consortj | n*ost*re char*iss*ime ac honoran*de,*

Jegyzetek:

[1]A szóvégi *l* betű *m*-ből van javítva.

[2]A Bolff család tagjai Vas megyében, Felsőőrben szerepelnek a XVII. században (Balogh, Vas 21).

[3]Az első *z* betű *s*-ből van javítva.

[4]Polányi Ferenc.

[5]Rohonc, Vas megye, Kőszegtől délnyugatra (ma Rechnitz, Ausztria).

[6]Az *l* javítva van.

[7]Svetkovics Erzsébet.

[8]Feltehetően utólag van betoldva.

[9]Az *r* a szó fölé van betoldva, a második *k* javítva. — Egy bizonyos Korlatovics Jeromost említenek 1564-ben (MHHD. 30: 681), talán ez is, és a levélben szereplő is, a horvát Kollakovics család (Siebmacher, Horvát 91) tagja.

[10]Utána *Mond* kihúzva.

[11]Az első *d* betű *l*-ből javítva.

[12]Az *N* valószínűleg egy megkezdett *M*-ből van javítva.

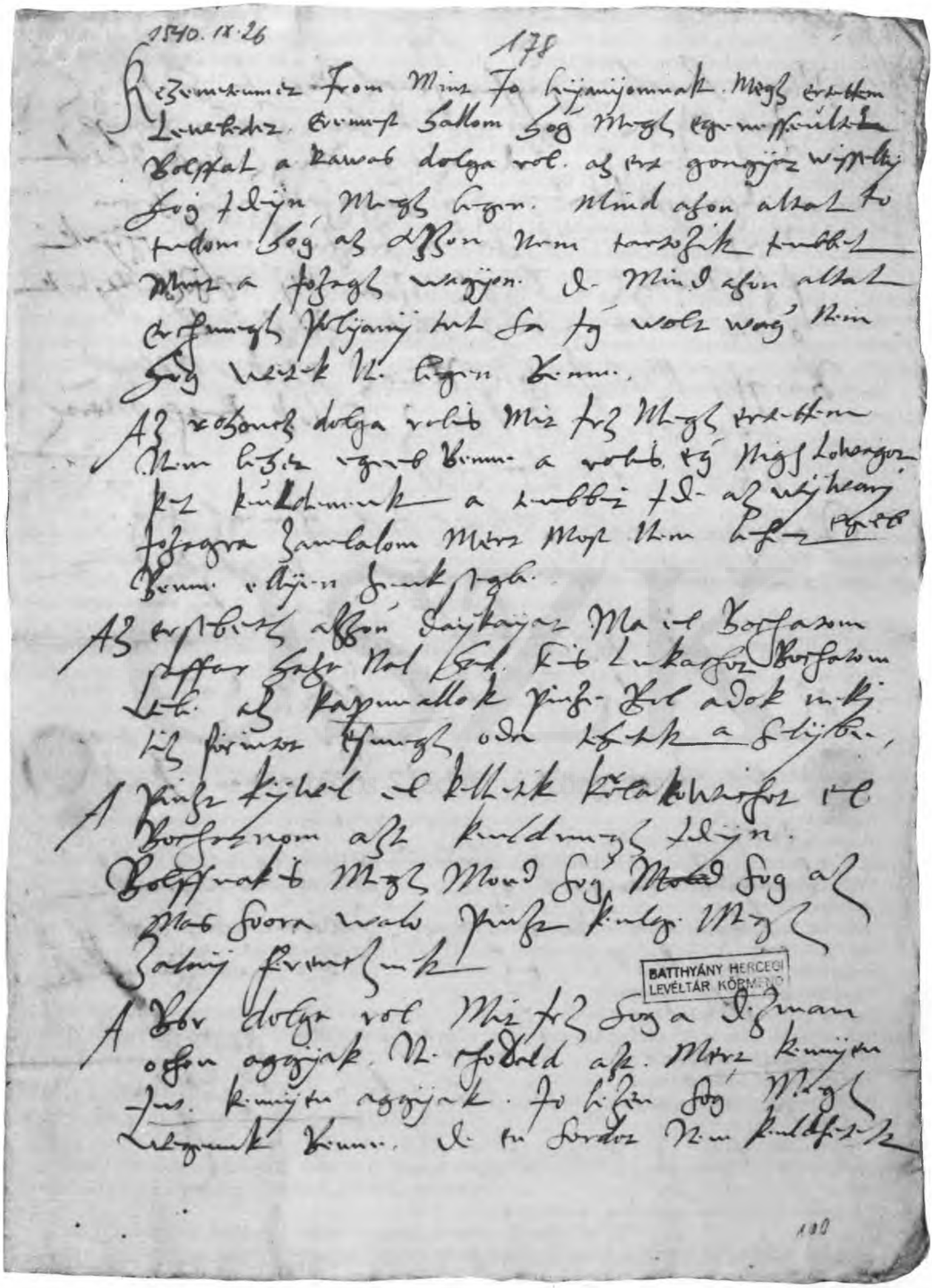
[13]Az *E* javítva van.

[14]Weispriacher János.

[15]Jelöléssel a sor fölé betoldva.

[16]Az *a* betű javított.

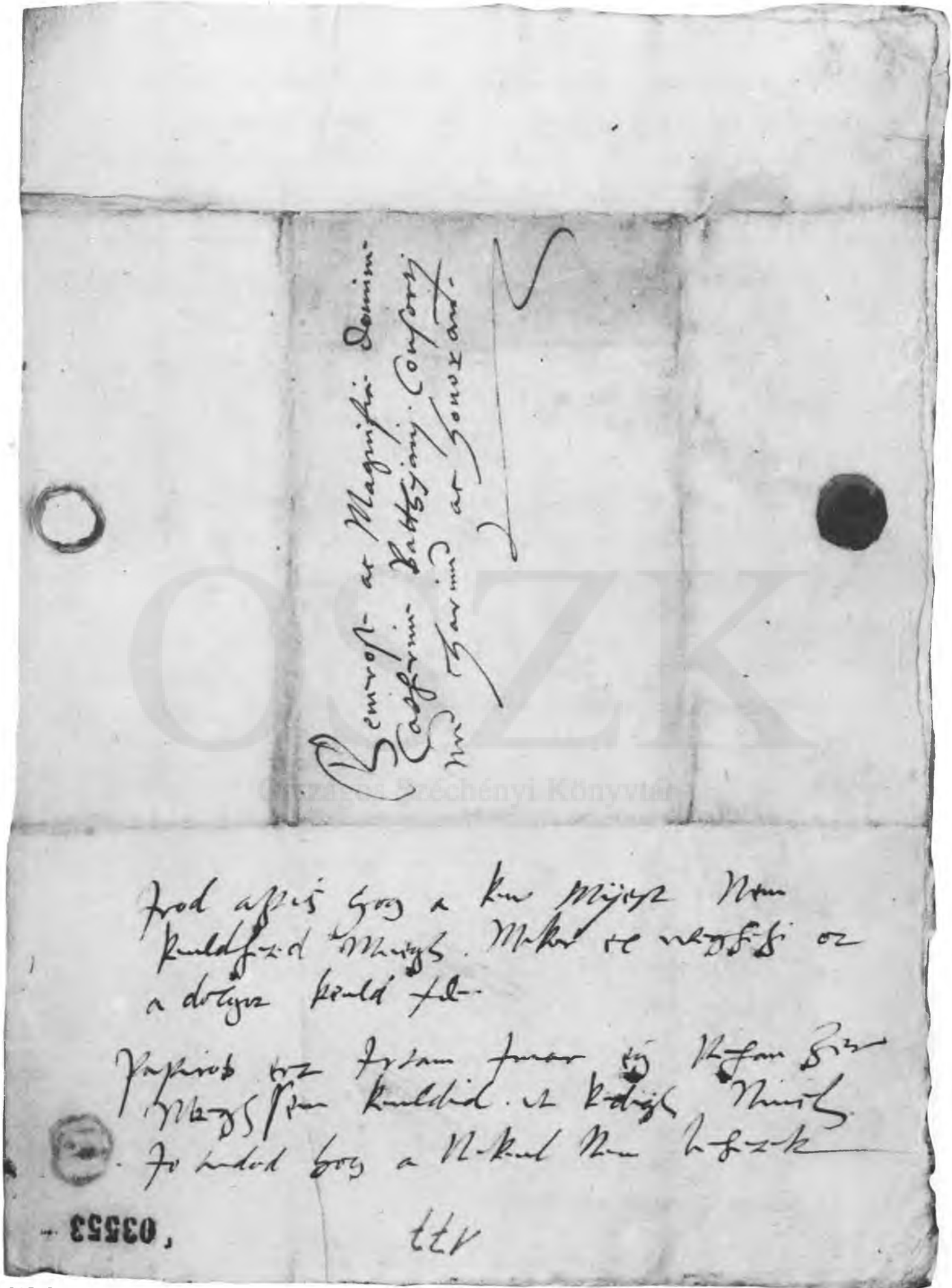
[17]A szóban a levél összehajtásakor elkenődött a tinta.

215. Batthyány Ferenc levele feleségéhez (Németújvár, 1540. szeptember 26.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KŐRMEND

215. 1v

215. 2v

216.

Németújvár, 1540. szeptember 28.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Küldje a mellékelt levelet Ungnadnak, a választ pedig küldje vissza. A király megjött, nem tudja mikor kell hozzá mennie, most előbb még elmegy Szalónakra. Óvakodjék a martalócoktól. Rattkay Páltól hozzon ezüstneműt és kárpitot; hozzon szőlővesszőt.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3554.
- 33,5 × 42 cm-es ivnagyságú, félbehajtott papíron, vörös viaszpecsét töredékével. Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 230. egy részletét, téves, 1540. szeptember 29-i datálással.

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek. Jo ewchem | hala legen Istennek Jt Mj Mind Nÿaÿan Jo | Eghessegbe wagÿonk. kewanom az te Jo eghesse:|:ghedetis hallani,

Touabba Jm Jrtam Vngnod Vramnak[1] eǵ | lewelet. kertem azon hoǵ az Mÿ zolgaÿnkat | ha teubbet Nem Bochatana oda ala hoǵ | walami Bort Takarnanak[2] Be, az hazakba. | az ellenseegh eleut. Az erth hol hallod | hoǵ wagÿon keuld oda Neki a lewelet Minden[3] | kessedelem Nekeul, addigh Ne Bochasd oda | Ala ez Mihal papot hraschÿnaÿ plebanost | Migh walaztod Nem Jw Vngnod Vram tul | Megh hattam Nekj hog Megh warÿa,

Az embernek[4] kit oda keuldez hadmegh hoǵ, | walazt hozzon kit te Megh lasd. hoǵ tuǵ | Mÿ hoz tartoznj oztan wǵ Bochasd ala e | papot, Ennekemis latwa a lewelet vǵ keuld | Jde, hog lassam Enis Mit Jr.

Kÿrall Megh Jut Morwa Bol. Nem tudom | Napÿat Mÿkor lewelet keuld erettem, en | zombatigh[5] Nem Megek Jnnen sohowa | hanem ha Jghen Naǵ parancholatom Jw. | zombatra oda Megek zalonokba. Baÿzprohar[6] | Megh aggÿa a hazat. a pinztis fel wezj: | Eg Nehań Napigh ot kelletik lennem. ha | fel Jwz ot talalz enghemet,

Touabba ha feÿdet zereted. kin Ne Jar sohol. | Ne gondol awal ha hÿre Ninch Martalocznak ||

azt semminek Ne alehad a fele lator Neep hamar | el erkezhetik, Mert ew effele emberre | Eremest lees, az ert ezeden ligh. ha kÿ | Migis walahowa. wǵ Meń hog Ember | legen weled, hog chalarsagh ne tertÿnnÿek raÿtad.

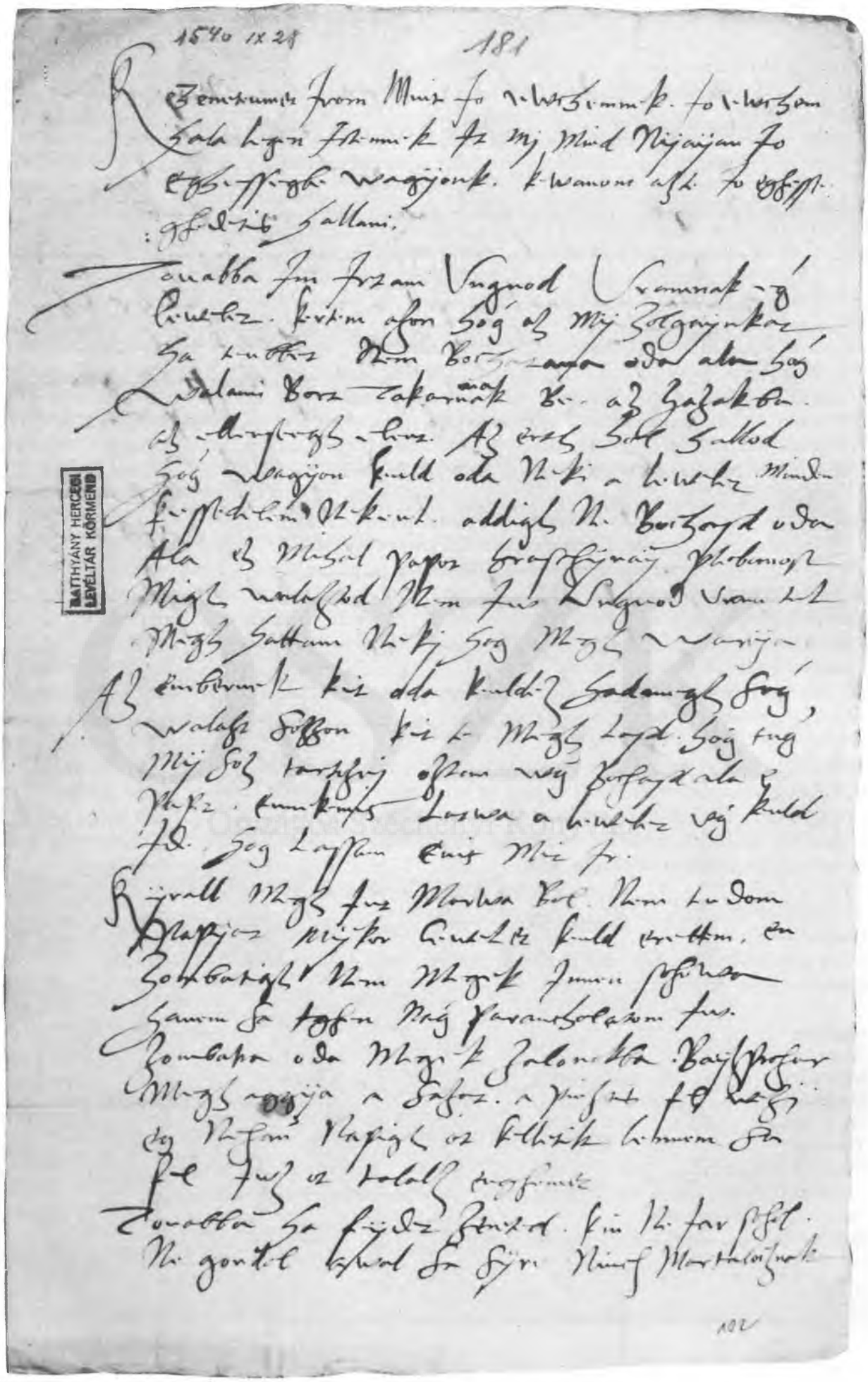
Touabba ha ratkaÿ pal ot wagÿon walahol tahat | Meń hozza talam ot wagÿon Gÿwrketinchen[7] | kerÿed en zommal hoǵ walami ezewst[8] Miet | aggÿon az Menÿeghzeure, walami karpitotis. | Jm[9] kredencze lewelet Irtam Nekj reÿad | Ha kewannÿa en ketel lewelet adok Nekÿ | a Marha rol hog Epen Megh wÿzik Nekÿ

Mÿkor Jde kÿ Jwz. hozd weled Muskatal | zeulew wezzewt, Jsten Tarchon Jo | eghessegbe, dat*um* Jn N*ostr*a wÿwar | Jn p*r*ofesto Michaelis. 1540

Franciscus de | Batthÿan. *etc*

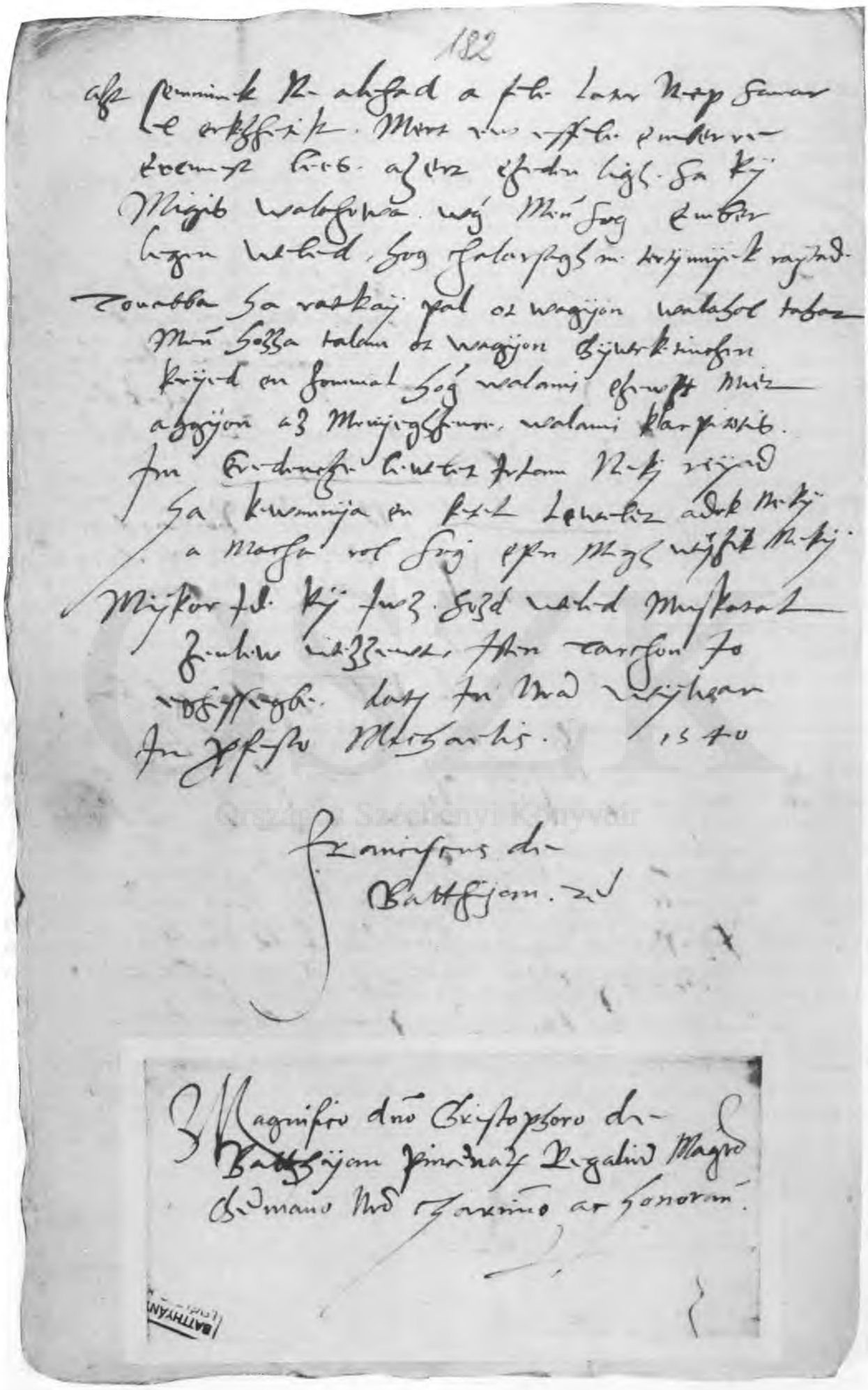
Címzés:
Magnifico d*omi*no Christophoro de | Batthÿan pincernar*um* Regalium Mag*ist*ro | Germano N*ostr*o char*issi*mo ac honoran*do*.

Jegyzetek:
[1]Hans Ungnad.
[2]*na* a szó fölé van betoldva jelölés nélkül.
[3]A szó valószínűleg utólag van betoldva.
[4]Az *E* betű *e*-ből javítva.
[5]Október 2.
[6]Weispriacher János.
[7]Jurketincs, Varasd megye, Varasd mellett délnyugatra (ma Jurketinec, Jugoszlávia).
[8]Az *s* betű *z*-ből van javítva.
[9]Innen a bekezdés végéig közölte Ődöngő Ábel.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

216. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1540. szeptember 28.) 1r

216. 1v, 2v

217.

Németújvár, 1540. október 14.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Hozassa el az ezüstneműt Gyulaytól és Alapytól. Ha tud, küldjön egy lovat. Perényi Péter és Frangepán Ferenc megérkeztek I. Ferdinándhoz. Továbbítsa levelét Ungnadhoz.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3555.
- Két, utólag egymáshoz kapcsolt, vágott szélű papíron: a levél egy 20,5 × 33 cm-es papíron, a címzés egy 20,5 × 27,5 cm-es papíron vörös viaszpecsét töredékével. Két fólió.
- A fenti jelzeten található két lap eredetileg nem tartozhatott egybe. Különbözik a méretük is (a rövidebb oldal a vágás miatt egyezik meg), és főként különböző méretűek voltak összehajtott állapotukban: a levél 9 × 15,5 cm-esre, a címzés papírja pedig 10 × 13,5 cm-esre volt összehajtva elküldésekor. Ennek ellenére közöljük a címzést is, mivel a levél Batthyány Kristófnak szól, s az eredeti címzés – formula lévén – azonos vagy nagyon hasonló lehetett.
- —

Kezeneteumet Jrom Mint Jo ewchemnek, Jo ewchem | Megh ertettem leweledet. Mit Jrz hog heÿaba | Nem kestel ot addigh. walazt warz Vngnod | vram[1], tul. az ert lasdmegh ha Megh aggÿa | a Nepet waǵ Nem hoǵ tuǵ Mi hoz tartoznj | Jm zenthJwaninak wÿonnan Jrtam eǵ lewelet | keuldmegh Nekÿ az kukawÿcza[2] pap tul. ha el | Nem Ment. ha El Mentis. akarnam ha eǵ | gÿalogh tul Megh keuldenid nekÿ.

Az ezist Mi feleul Mit Jrz Megh ertettem. Jm | En czigan ferenczet oda keuldettem zekel Lukach | hoz. Gÿulaÿ[3] ot hon Ninch Jde fel Jwt wÿhelbe | de Megh hatta ot hon hoǵ Megh Aggÿak | Mÿkor erthe keuldez Mennit hagÿot adnj | az ert erchmegh oztan ezwe zerezd egh kochin | pechet alat ha kessez ot. ha kedigh fel Jwz | weled hozhatod Jde. ha kedigh kessez chÿak | Reghedebe keulged pechet alat az lipolt haza | hoz en oztan erthe keuldek. Alapi[4] tulis | erthe ligh az talak erth Mert a Nekeul | zekess wagÿok. ha Jde aggÿa erthe keuldek

Erthem hoǵ walamj Lowak estek Most ot, az en | zolgaÿm a tÿedis ot woltak. ha valamj | ollÿ loo esset wolna kÿ ennekem walo lenne | tartoztasd Megh en pinzt adok erthe,

Az Jataloczi dolga erth Jrdmegh pispeknek[5] | sem az sem ez Nem lewn. Jdeÿe volna | sem prasthÿoczit[6] senkit Nem keulde Jde. ||

Wÿ hırem semmi Ninch egeeb. hanem, hoǵ kalachaÿ | ersek[7] primi Peter Jde Jwt kerall hoz wÿhelbe[8]

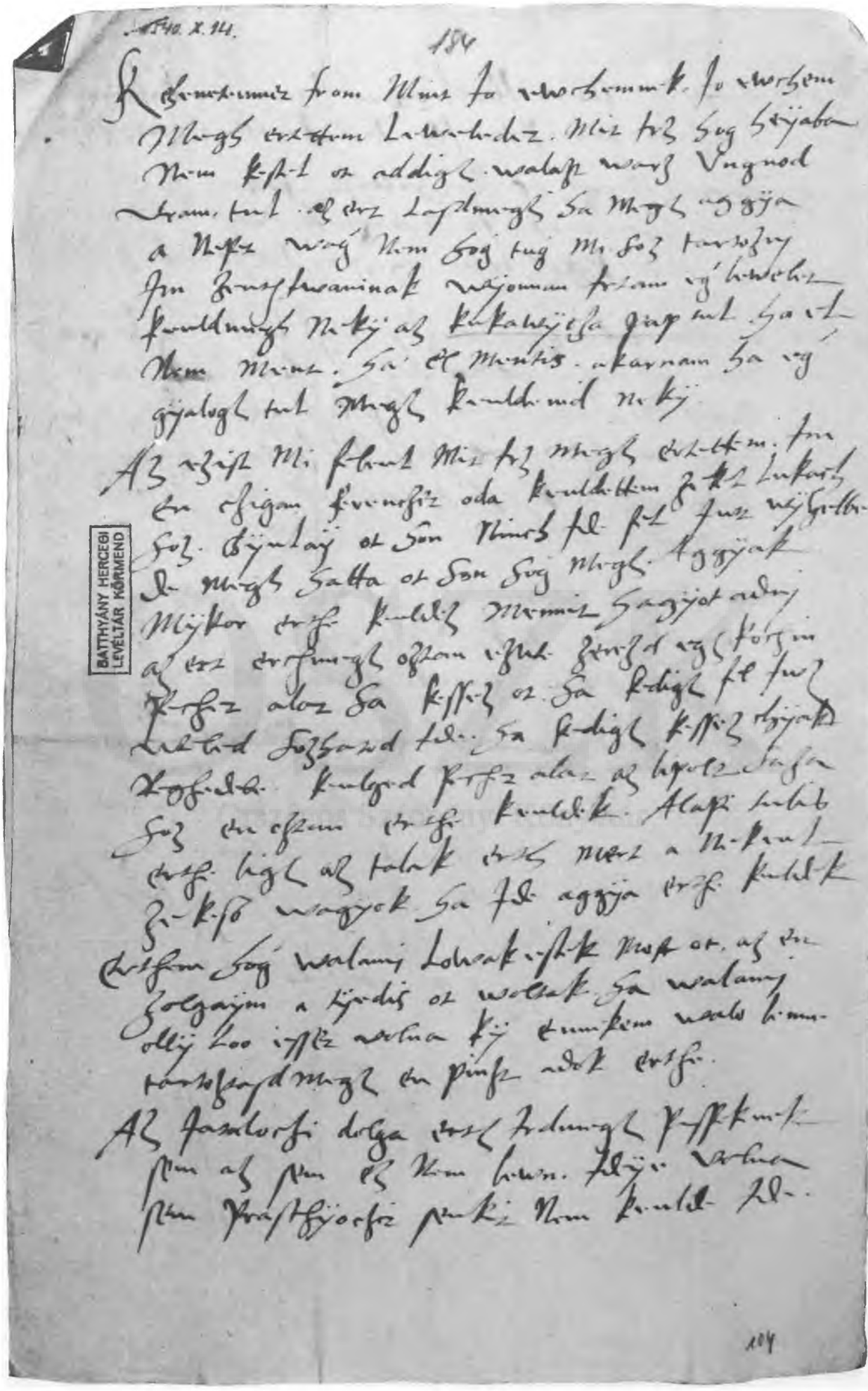
Enghemet Meegh el Nem hittak akarnam ha el | Nem hÿnnanak. Jt wagÿok wÿwarat | Ha Nem kessez talam eggÿut Mehetewnk fel

Touabba Jrdmegh homzkÿ Mÿhalnak[9] hog hŭgom | Nem akarÿa el wennÿ a leÿant[10] Vele | Mert Nem oda walo, felesseghem[11] keez a hoz | hoǵ walahowa el zerzi Jo helre az ert | Jrdmegh Nekÿ had erchÿwk Mit Mond | hozza,

Touabba Jm Jrtam Vngnod Vramnak eg leuelet | keuld Megh Nekÿ ollÿ ember altal kj | valazt hozzon ennekem rola. Mert ollÿ dologh | hoǵ zeuksigh walazt rola hozni por tul | Ne keulghed. hanem Mas tul ki tud el | Jarni Benne, en Megh adom keulchegit | Mit acz Nekj. te ot dolgot Megh | zerezwen ot Ne kessel hanem Jwÿ fel | Jsten Tarchon Jo Eghessegbe, keult | wÿwarat 14 octobr*is* 1540

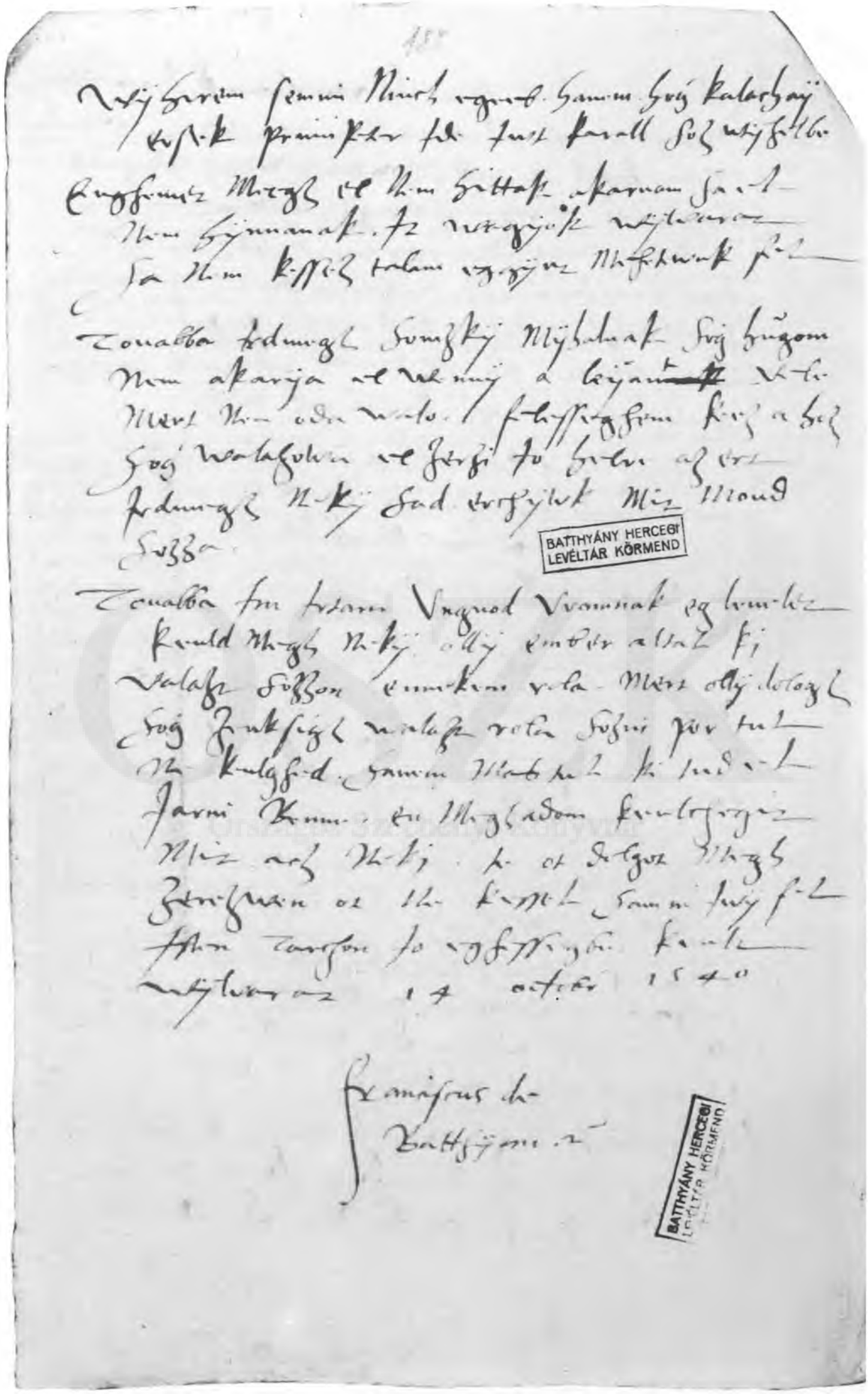
Franciscus de | Batthÿan. *etc*

Címzés:
Magni*fi*co domino Christophoro | de Batthÿan pincernar*um* regalium | Mag*ist*ro. germano N*ost*ro char*iss*imo | ac honoran*do*.[12]

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

217. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1540. október 14.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

217. 1v

217. 2v

Jegyzetek:

[1]Hans Ungnad.

[2]Kukavica, Körös megye, Köröstől északkeletre (ma Sokolovac, Jugoszlávia).

[3]Gyulay István.

[4]Alapy János.

[5]Erdődy Simon.

[6]Praskóci István horvát nemes család (SIEBMACHER, Horvát 151) tagja lehet. 1538-ban részt vesz a körösi gyűlésen (MOE. 2: 261), Zrínyi Miklós ügyvédje 1542-ben, s az ő szolgálatában áll 1546-ban is (MHHD. 30: 147, 580).

[7]Frangepán Ferenc.

[8]Mindketten már augusztusban a Habsburgokhoz fordultak a váradi béke végrehajtásáért (l. **214.**), s ott voltak szeptember 30-án a semptei értekezleten, ahol Thurzóval, Nádasdyval és Várday érsekkel együtt javasolták I. Ferdinándnak Buda ostromát. Perényit október 16-án már következként küldi a király Izabella királynéhoz (ACSÁDY 215–6; LUKINICH, Erdély 19, 26–7).

[9]Homszky Mihály Varasd megyei család (SIEBMACHER, Horvát 64) tagja, szerepel 1547-ben is (MHHD. 30: 182).

[10]A szó végéről *nak* kihúzva, s a *t* betű e fölé van betoldva.

[11]Svetkovics Katalin.

[12]A címzés nem ehhez a levélhez tartozik.

218.

Som, 1540. november 3.

HÉDERVÁRY LŐRINC HÉDERVÁRY GYÖRGYHÖZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR RÉSZLETEI

- (A Héderváry család levéltára, fasc. M. 1. no. 13.)
- (Papíron, zárópecsét nyomával.)
- A latin levélben Héderváry Lőrinc arról tájékoztatja fivérét, hogy a török több mint 60 000 emberrel várakozik Szekszárdnál, s fél, ha nem kerül csatára sor, őket fogják rabolni. Apja nem tudott megegyezni Török Bálinttal.
- HédOkl. 2: 105–6.

Egregie domine et frater amantissime salutem et omne bonum.
Literas vestrae egregiae dominationis accepimus; una cum genitore[1] gratulamur plurimum, quod eadem sanum atque superstitem esse audivimus. Nova alia vestrae egregiae dominationi scribere nescio, nisi sumus a tergo et a fronte in maximo timore. Turci cum magno exercitu bellico egressi sunt, plus quam sexeginta millia infra Zegzard[2] sunt castra metati; volunt fortunam tentare cum vestro exercitu; sed si exercitus vester [ipsos] non exspectaverit, [tim]endum est, ne nos et nostros colonos omnes simul et semel diripiant. Hoc regnum nostrum undique periculo est oppositum. Ceterum de nostris negotiis ut aliquid scribam, genitor fuerat profectus ad dominum Valentinum[3] ea gratia, ut significare(t) ei voluntatem suam, sed nec verbum fuit ausus loqui ei de isto negotio; qua re omnium bona faciet occupare, quicunque deficiet. Commisit suis fortissime, ut si quos nobiles intellexerint deficere ex isto comitatu, se ipsum capiant et omnia bona diripiant. Haec est causa. Sed ideo nisi ista pauca vina possit introducere, occupet, necne, sed deliberata sententia ascendet ad regiam maiestatem; interim vestra egregia dominatio laboret apud dominos. Causam quoque, quare hucusque pater non ascendit, poterit vestra dominatio narrare. Mert ky ltalam[4] ha syetet volna fel menÿ maſt ez ſem volna az ſem let volna. Ideo vestra egregia dominatio non debeat mirari tarditatem patris in isto negotio, nam felix, quem aliena pericula faciunt cautum. Multi acceperunt vale[5] a reginali Maiestate, qui nunc nec unum habent colonum. Franciscus Paxi[6] etiam valle[4] acceperat. Dominus Valentinus iterum omnia bona sua fecerat occupare. Difficile ordinaverunt retro. Libenter plura scriberem, sed papirum non habeo in ista terra deserta. Vestram dominationem felicissime valere desideramus.

Datum in oppido Som, feria 4. post Omnium Sanctorum, anno 1540.

Laurentius Hederwarÿ
frater vestrae dominationis.

Azert te. k. meg mondhatya az vraknak hogÿ edes zywel ment volna, ha ez .....dolgok meg nem reotentyk vala. Rogo dominationem vestram, ut mittas mihi unum pileum nigrum, tamen promisero eadem, sed magnum mittat dominatio vestra, quia si parvus fuerit, non intrabit ad caput meum. Oztan az cylak eneke ha meg vagyon k., kyvld ala; ha teob enekeket zerechec azertys legÿ erte, mert yo germekem vagyon yt egy: kÿt ha yt meg nem oltalmazhatok, fel kyvldeom kegyelmednek: ÿo zawa vagÿon, kÿt benedek meg mond.

Címzés:
Egregio domino Georgio de Hederwara, domino et fratri amantissimo.

Jegyzetek:
[1]Héderváry István.
[2]Szekszárd, Tolna megye.
[3]Török Bálint.
[4]A közlésben utána: *(így)*.
[5]A közlésben utána: (?).
[6]Paksy Ferenc Tolna megyei birtokos család (NAGY 9: 14–9) tagja. 1520-ban szerepel Paksy Mihály fiai között (KARÁCSONYI, Békés 3: 115–6). Az 1540-es években halt meg, felesége Zólyomi Klára (első férje Makó Miklós, második Paksy Ferenc) újból férjhez ment, s 1551-ben halt meg mint Varkocs Tamás felesége (T. 13 [1895]: 184; 14 [1896]: 31; ETE. 5: 567–8).

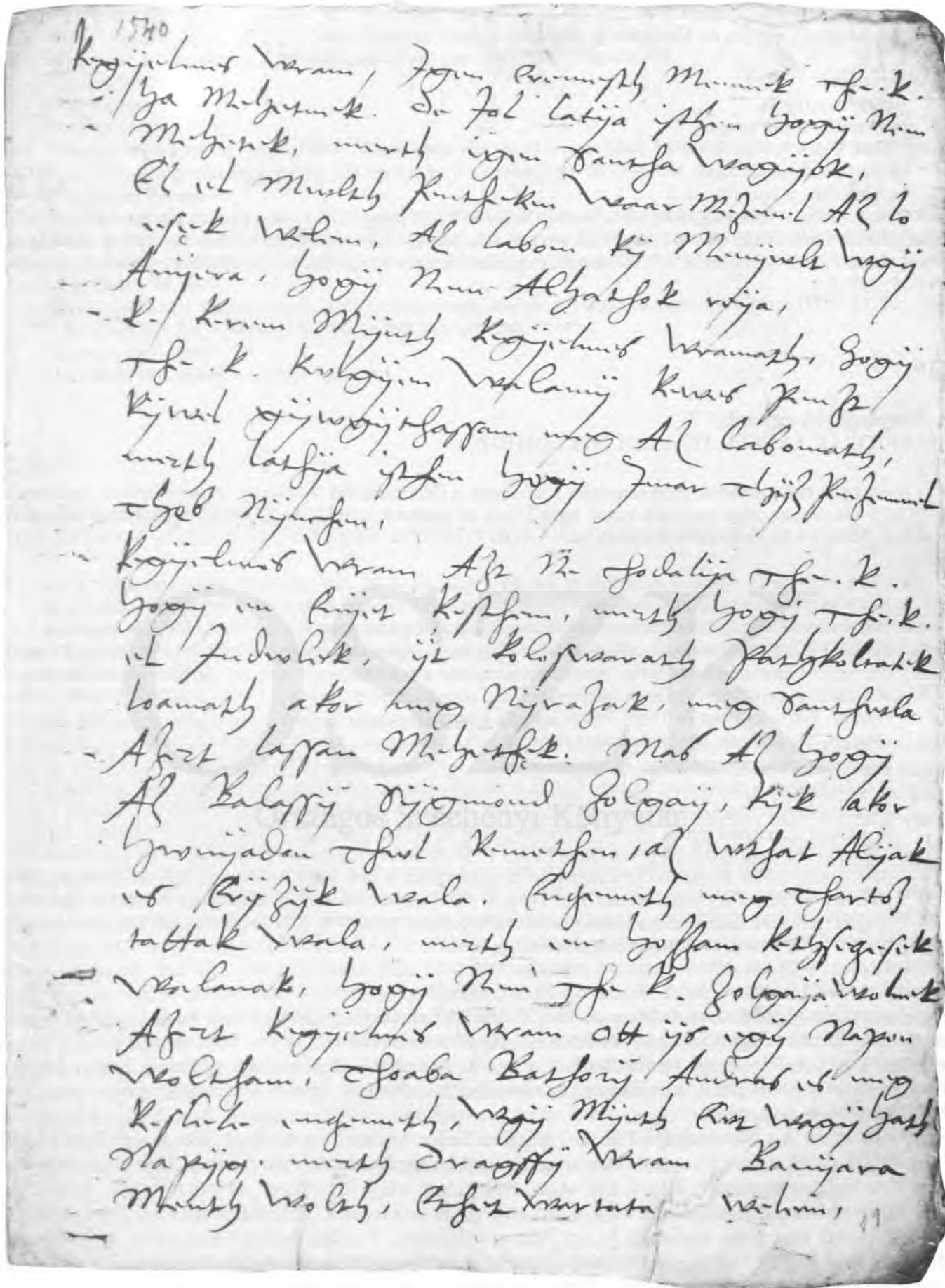
219.

Kolozsvár, 1540. november 7.
PÉTER DEÁK LEVELE TELEGDI MIKLÓSHOZ

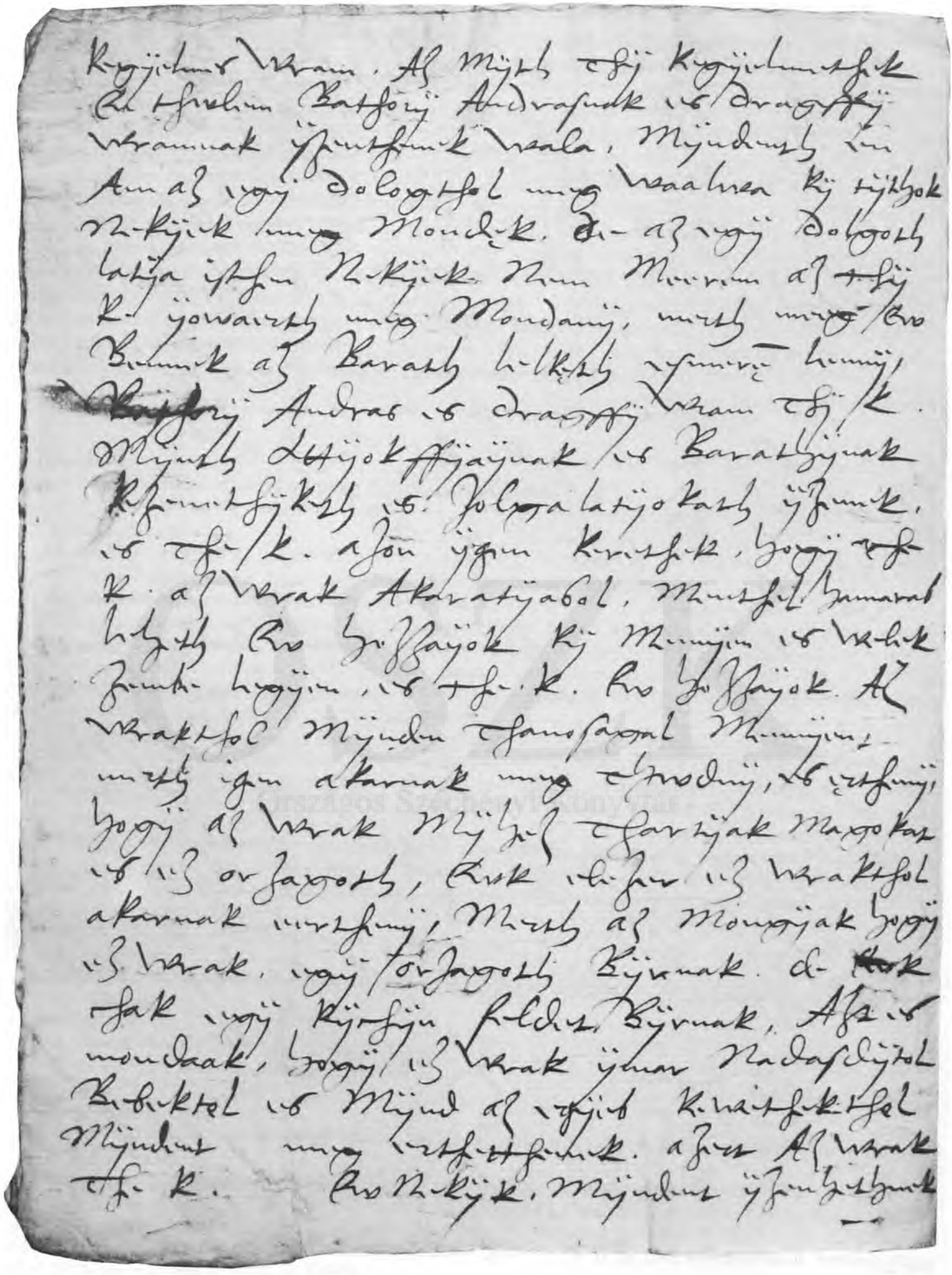
Azért késik visszatérésével, mert megsérült, s útközben is föltartóztatták. Átadta az üzenetet Báthori Andrásnak és Drágffy Gáspárnak, akik szeretnék tudni, hova állnak az erdélyiek, s kérik, hogy Telegdi személyesen menjen ki hozzájuk. Mindent elmondott a vajdánénak is.

- OL R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. no. XI.
- 30,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron, kívül zöld viaszpecsét töredéke. Két fólió.
- 1540 őszén az ország keleti felében különféle politikai törekvések jelentkeztek. Több főúr már korábban is I. Ferdinánd felé tájékozódott, s János király halála után rögtön át is pártolt **(214.)**. Majlád István Fogaras ostromából megszabadulva török támogatással, nyíltan a fejedelemségre tört, ezt azonban az erdélyi rendek ellenállása a berethalmi gyűlésen (szeptember 21.) megakadályozta, így ő is I. Ferdinándhoz fordult. Fráter György, Petrovics Péter és Török Bálint Izabella királynéhoz ment Budára, s Bornemisza Boldizsárt hagyták országos kapitánynak, aki Majládékkal szemben nem tarthatta meg Erdélyt. Balassa Imre azonban októberben kiegyezett vele, és szembefordult Majláddal (EOE. 1: 5–15; MAJLÁTH, Maylád 80–92; LUKINICH, Erdély 18–29). A tiszai megyék – elsősorban Báthori András és Drágffy Gáspár – megnyerésének érdekében I. Ferdinánd már augusztusban Serédy Gáspárt, majd Perényi Pétert küldte követségbe (LUKINICH, Erdély 19), Nádasdy Tamás és Balassa Zsigmond pedig október közepén indult Erdélybe (SZILÁGYI, Nádasdy 11–3). Izabella királyné ugyanekkor küldte Erdélybe Bebek Imrét (EOE. 1: 54–5). Balassa, majd Bebek október végén meg is érkezett, de Nádasdy előbb Báthorival és Drágffyval tárgyalt **(223.)**, s csak majd november végén ér Erdélybe, ahol sikeresen kibéküti a két vajdát (SZILÁGYI, Nádasdy 13–6). Levélírónk Telegdi Miklósnak és minden bizonnyal Majlád Istvánnak (akihez még a nyáron csatlakozott Telegdi: MHHS. 9: 159) a megbízásából járt a tiszai részek urainál követségben, és Erdélybe visszaútban írta levelét.
- LevT. 1: 8–10.

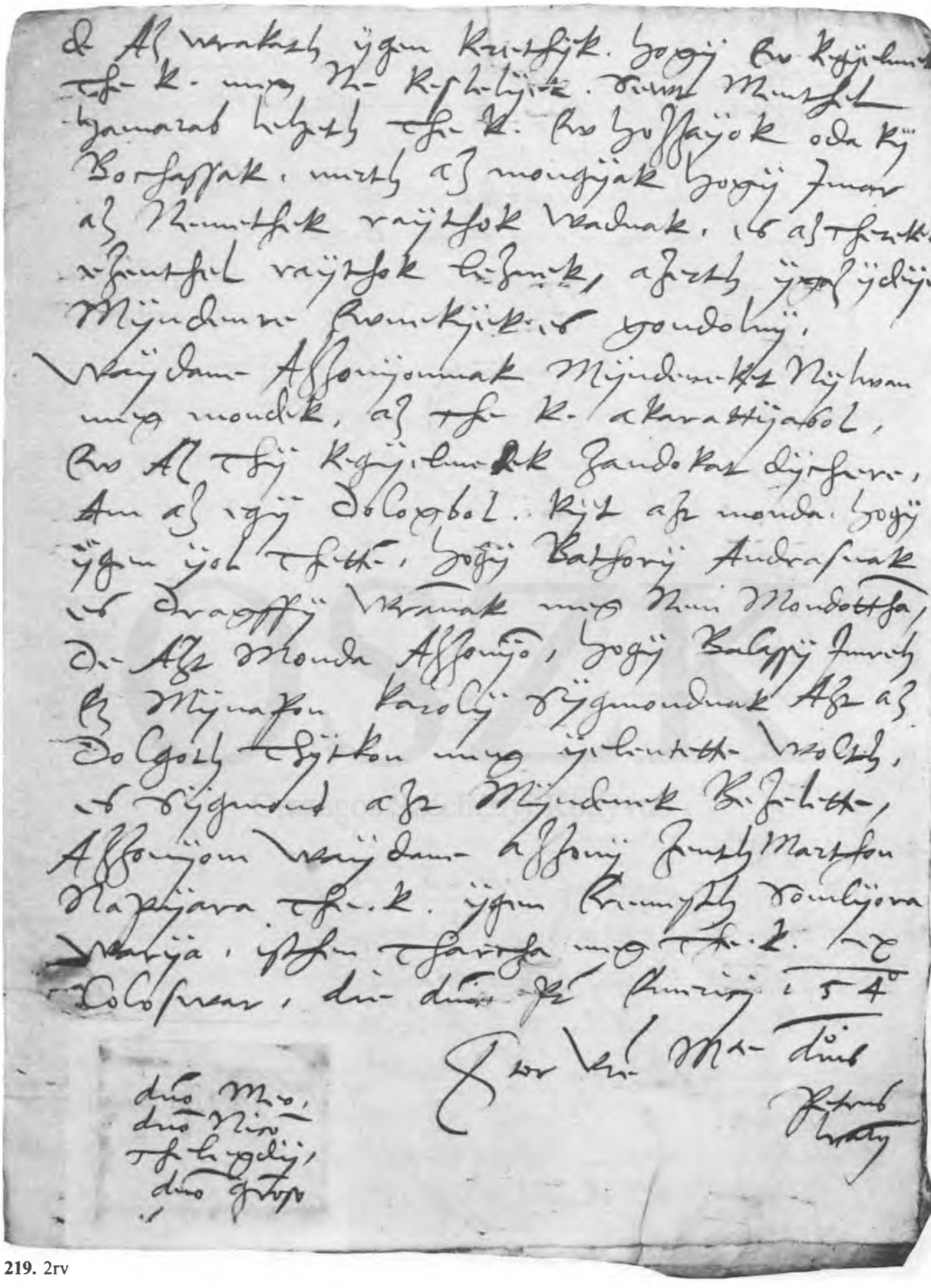
kegÿelmes wram, Jgen Eremesth Mennek The .k. | ha Mehetnek. de Jol latÿa isthen hogÿ Nem | Mehetek, merth igen Santha wagÿok, | Ez el Mwlth Pentheken[1] waar Mezenel[2] Az lo | esęk welem, Az labom kÿ Menÿwlt wgÿ | Anÿera, hogÿ Nem Alhathok reÿa, | k. kerem Mÿnth kegÿelmes wramath, hogÿ | The .k. kwlgÿen walamÿ kewes penzt | kÿwel gÿwgÿthassam meg Az labomath, | merth lathÿa isthen hogÿ Jmar Thÿz Penzemnel Thǫb Nÿnchen,
kegÿelmes wram Azt Ne chodalÿa The .k. | hogÿ en Enÿet kesthem, merth hogÿ The .k. | el Jndwlek, ÿt koloswarath pathkoltatek | loamath akor meg Nÿrazak[3], meg Santhwla | Azert lassan Mehethęk. Mas Az hogÿ | Az Balassÿ Sÿgmond[4] zolgaÿ, kÿk akor | hwnÿadon[5] Thwl Remethen[6], az wthat Alÿak | es Erÿzÿk wala. Engemeth meg Thartoz|tattak wala, merth en hozzam kethsegesek | walanak, hogÿ Nem The k. zolgaÿa wolnek | Azert kegÿelmes wram Ott ÿs egÿ Napon | woltham, Thoaba Bathorÿ Andras[7] es meg | keslele engemeth, wgÿ Mÿnth Ewt wagÿ hath | Napÿg. merth dragffÿ wram[8] Banÿara[9] | Menth wolth, Ethet wartata welem, || kegÿelmes wram, Az Mÿth Thÿ kegÿelmethek | En thwlem Bathorÿ Andrasnak es dragffÿ | wramnak ÿzenthenek wala, Mÿndenth en | Am az egÿ dologthol meg waalwa kÿ tÿthok | Nekÿek meg Mondęk, de[10] az egÿ dolgoth | latÿa isthen Nekÿek Nem Meerem az Thÿ | k. ÿowaerth meg Mondanÿ, merth meeg Ew | Bennek az Barath[11] lelkęth esmerę̄ lennÿ, | Bathorÿ[12] Andras es dragffÿ wram Thj̄ k. | Mÿnth

219. Péter deák levele Telegdi Miklóshoz (Kolozsvár, 1540. november 7.) 1r

219. 1v

219. 2rv

attÿokffÿaÿnak es Barathÿnak | kezenethÿketh[13] es zolgalatÿokath ÿzenek, | es The k. azon ÿgen kerethek, hogÿ The | k. az wrak Akaratÿabol, Menthel hamarab | leheth Ew hozzaÿok kÿ Mennÿen es welek | zembe legÿen, es The .k. Ew hozzaÿok Az | wrakthol Mÿnden Thanosagal Mennÿen, | merth igen akarnak meg Thwdnÿ, es ęrthenÿ, | hogÿ az wrak Mÿhez Thartÿak Magokat | es ez orzagoth[14], Ewk elezer ez wrakthol | akarnak eerthenÿ, Merth az Mongÿak hogÿ | ez wrak, egÿ orzagoth Bÿrnak. de Ewk[15] | chak egÿ kÿchÿn feldet Bÿrnak,[16] Azt es mondaak, hogÿ ez wrak ÿmar Nadasdÿtol[17] | Bebektǫl[18] es Mÿnd az egÿeb kewethekthǫl | Mÿndent meg erthetthenek. azert Az wrak | The k. Ew Nekÿk, Mÿndent ÿzenhethnek || de Az wrakath ÿgen kerethÿk. hogÿ Ew kegÿelmek | The k. meg Ne keslelÿek. Sewt Menthel | hamarab leheth The k. Ew hozzaÿok oda kÿ | Bochassak, merth az mongÿak hogÿ Jmar | az Nemethek raÿthok wadnak, es az Therekek | ezenthel raÿthok leznek, azerth ÿgaz ÿdeÿe | Mÿndenre Ewnekÿek es gondolnÿ,
Waÿdane Azzonÿomnak[19] Mÿndeneket Nÿlwan | meg mondek, az The k. akarattÿabol, | Ew Az Thÿ kegÿelmetek[20] zandokat dÿchere, | Am az egÿ dologbol. kÿt azt monda, hogÿ | ÿgen ÿol Thettē, hogÿ Bathorÿ Andrasnak | es dragffÿ wrānak meg Nem Mondotthā, | de Azt Monda Azzonÿō, hogÿ Balassÿ Jmreh | Ez Mÿnapon Karolÿ Sÿgmondnak Azt az | dolgoth Thÿtkon meg ÿelentette wolth, | es Sÿgmond azt Mÿndenek Bezelette, | Azzonÿom waÿdane azzonÿ zenth Marthon | Napÿara[21] The .k. ÿgen Eremesth Somlÿora | warÿa, isthen Tharcha meg The .k. ex | Coloswar[22], die d*omi*ni[c]*a* p*os*t Emericj 1540

S*ervi*tor V*est*re M*agnifi*ce d*ominacio*nis
Petrus | l*itte*rat*us*[23]

Címzés:
d*omi*no Meo, | d*omi*no Nic*ola*o | Thelegdÿ, | d*omi*no gr*aci*oso

Jegyzetek:

[1]November 5.

[2]Vármező, Doboka megye, Bánffyhunyadtól északra (ma Buciumi, Románia).

[3]*Megnyirazák* 'patkoláskor a pata elevenjébe vágtak'.

[4]Balassa Zsigmond († 1559) Balassa Imre és Menyhárt fivére, Balassi Bálint nagybátyja, Borsod megye ispánja (NAGY 1: 119, 121). 1536 után János királytól megkapja Diósgyőrt, 1540-ben I. Ferdinándhoz pártol, s tőle is adományul nyeri a várat és az uradalmat (BOROVSZKY, Borsod 1: 80, 162). Felesége Fáncsy Borbála volt, az 1537-ben meghalt Pemflinger Istvánnak (l. **148.**) az özvegye. Balassa Zsigmondot Nádasdy Tamással küldte Erdélybe I. Ferdinánd 1540. október 14-én (EOE. 1: 48; SZILÁGYI, Nádasdy 11, 21).

[5]Hunyad (Bánffyhunyad), Kolozs megye, Kolozsvártól északnyugatra (ma Huedin, Románia).

[6]Remete, Kolozs megye, Bánffyhunyadtól északnyugatra, a XVII. század végén elpusztult község Bánffyhunyad és Hodosfalva (ma Hodişu, Románia) határában (SZABÓ T. ATTILA, Kalotaszeg helynevei. Kolozsvár, 1942. 18–30).

[7]Ecsedi Báthori András († 1566) Báthori András tárnokmester és Rozgonyi Katalin fia. A genealógiák azonosítják Báthori Bonaventurával (BUDAI 1: 112; NAGY 1: 228, 230; T. 18 [1900]: 14, 28 k.), holott ez Györggyel és Jánossal együtt a testvére volt (NAGY, Nógrád 137; PodmOkl. 2: 527). 1538-ban Szatmár megye ispánja János király pártján (ETE. 3: 313), 1540-ben már szabolcsi ispán is (BOROVSZKY, Szabolcs 490), s Török Bálinttal együtt ostromolja Majládot Fogarasban (MHHS. 9: 105). 1543 után I. Ferdinánd tárnokmestere, főkapitány (TörtTár. [1897]: 29; R. KISS, Helytart. CXXI; PodmOkl. 2: 527), 1552–53-ban erdélyi vajda, 1554-től országbíró (T. i. h.), 1556-tól Somogy megye ispánja (CSÁNKI, Somogy 560).

[8]Drágffy Gáspár.

[9]Bánya (Nagybánya), Szatmár megye, Szatmárnémetitől délkeletre (ma Baia Mare, Románia).

[10]A *d* betű javítva van.

[11]Fráter György.

[12]A sor elejéről kitörölte: *Waÿd*, majd erre írta rá a szót.

[13]A sor elejétől *z* kitörölve, a szó erre van ráírva.

[14]Erdélyt.

[15]A szóban van a pecsét hasítéka.

[16]Báthori Szatmár és Szabolcs megye ispánja, Drágffy Kraszna és Közép-Szolnok megye ispánja.

[17]Nádasdy Tamás.

[18]Bebek Imre Gömör megyei család tagja, Bebek Ferenc testvére, székesfehérvári prépost (NAGY 1: 261). 1524–25-ben II. Lajos titkára (FÓGEL, II. Lajos 43; ETE. 1: 211), Mohács után I. Ferdinánd pártján áll (ETE. 1: 413). 1532-ben testvérével együtt I. Jánoshoz pártol, majd protestánssá lesz, és megnősül 1534-ben (ETE. 2: 198, 321–2). 1540 októberében mint Izabella királyné követe érkezik Erdélybe (EOE. 1: 54–5), de 1541 februárjában I. Ferdinándhoz pártol. 1555-ben már nem él (ETE. 3: 528–9).

[19]Telegdi Katalin (1494?–1549) Telegdi István kincstartó leánya, somlyai Báthori István erdélyi vajda felesége, Báthori István fejedelem anyja, a címzett testvére, 1516-ban már férjnél van, 1534-ben megözvegyül (T. 13 [1895]: 179–80; 18 [1900]: 22). Halálának dátumát misszilisekből ismerjük (NádLev. 77, 138).

[20]A *t* betű *d*-ből javítva.

[21]November 11.

[22]Kolozsvár, Kolozs megye (ma Cluj-Napoca, Románia).

[23]MAKAY DEZSŐ szerint (T. 13 [1895]: 183) azzal a nagyfalusi Péter deákkal volna azonos, akinek Telegdi Miklós 1563-ban bizonyos birtokokat eladott. Ez az elképzelés azonban téves, ugyanis a címzett nem Telegdi Ferenc fia Miklós (ahogyan azt MAKAY véli), hanem Telegdi István kincstartó fia Telegdi Miklós erdélyi alvajda (T. 13 [1895]: 181, 193), aki a Majlád-összeesküvésben is szerepelt (l. **199.**). A másik Miklós (Ferenc fia) ekkor még igen fiatal lehetett, az 1540–42-es évek során egyáltalán nem szerepelt. A levélíró mint Telegdi Miklós familiárisa nem lehet azonos azzal a Petrus litteratussal sem, aki ebben az időben Déva várnagya volt, s aki az 1541 februárjában Izabella királyné és Majlád között létrejött béke megkötésében vett részt (EOE. 1: 64, 68–9), hiszen ez Izabella királyné embere volt.

220.

Nagyida, 1540. november 14.
BERETI LÁZÁR LEVELE SZABÓ AMBRUSHOZ

Szabadkozik, hogy eddig nem írt. Budát elfoglalták.

- ŠOKA v Prešove, Magistrat mesta Prešov. no. 3272. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, C 308. tekercs.
- 21,5 × 29,5 cm-es papíron, kívül vörös viaszba nyomott, felzetes gyűrűspecséttel, melynek pajzsában oszlopra tekeredő kígyó (?), felette L B monogram látható. Egy fólió.
- —
- —

Kǫzenetemnek es Magam aÿanlansanak vtanna. | zeretȇ[1] ambrus vram. Bÿzon meg fogattam | wala en the .k. hogÿ gakorta Jrok .k. es | the .k. ennekem, Deh en azt hÿzem | hogÿ azt welÿ the .k. hogÿ en mÿnden=|estȇl fogwa el feletkeztem the .k. Bÿzon | annak Sok okat atthatnam hogÿ mÿ | annak az oka hogÿ ha weled zembe | lehetnek, hÿzem es Jstent hogÿ rǫwyd | Jdȇn zembe es lezek .k. No az had | Jarÿon. Mostan .k. Egÿeb wÿ hÿrt | nem Jrhatok hanem Ezt hogÿ Bwdat | meg wȇttek.[2] Oztan azt lantot meeg | Mÿntzentÿ Jmre[3] nem latta mert az vrűal[4] | ment el talam meg Jǫ Ez heten. Oztan kǫzǫnÿǫn .k. En zomwal Az margÿtnak | es az crÿstynanak. Vegezetre, kywanom | .k. Jo Egessegben lennÿ. Ez lewel kȇlt | Nagÿ Jda waraban[5], wosarnapon zent | Andras hawanak .14. napyan. .1.5.40. | Eztendeben
nagÿ gÿakorta meg | Emlekezem arrol hogÿ | mÿ kepen lakoztam .k. | ott Eperÿest[7]

Beretÿ Lazar[6]
.k. Baratya

Címzés:
Egregio d*omi*no ambrosio zabo. Nonk | Jn Eperies d*omi*no et amico plur*imu*m honoran*do*

Jegyzetek:

[1]A szó végéről *l* törölve.

[2]Budát október 20-tól november 21-ig ostromolta Leonhard Vels, de bevenni nem tudta.

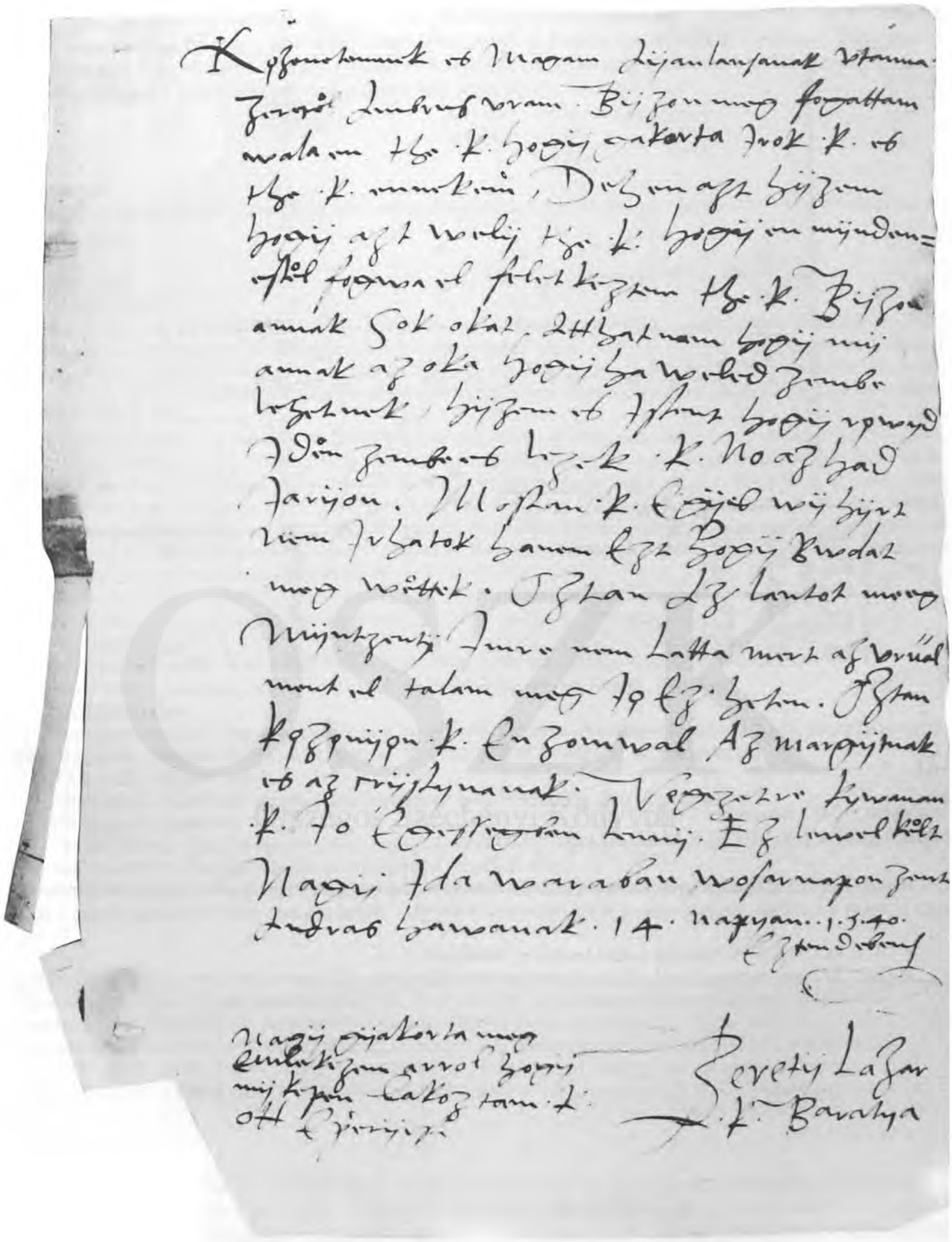
[3]Mindszenti Imre Abaúj megyei birtokos család (CSÁNKI 1: 229) tagja, szerepel 1553-ban (T. 13 [1895]: 73), 1563 és 1576 között többször alispánja a megyének (CSOMA, Abauj-Torna 397).

[4]Perényi Péter. Nagyida várát a Perényiek építtették, és lerombolásáig, 1556-ig birtokolták is (SZIKLAY–BOROVSZKY, Abauj-Torna 348, 488–9).

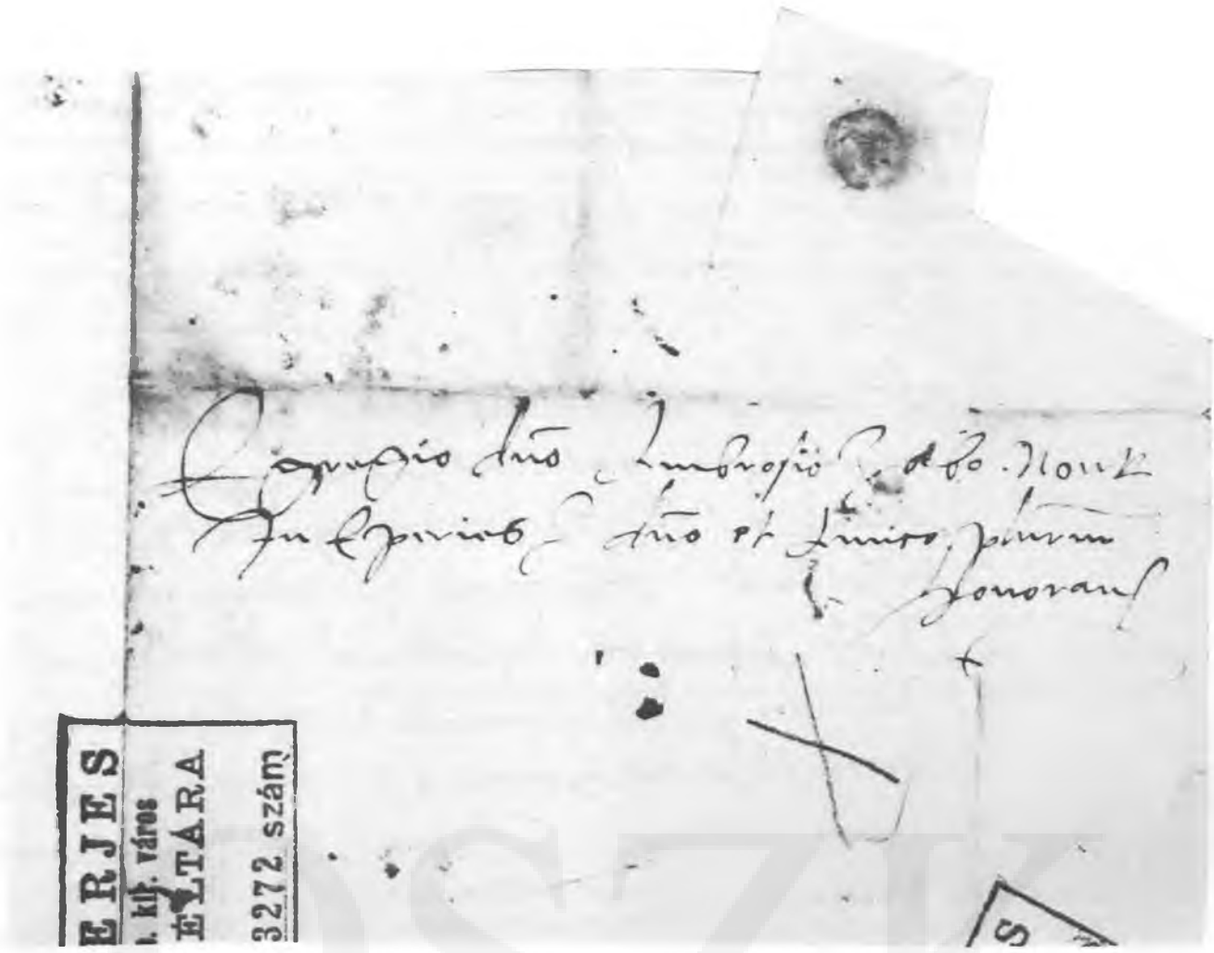
[5]Nagyida, Abaúj megye, Kassától délnyugatra (ma Vel'ká Ida, Csehszlovákia).

[6]Bereti Lázár Abaúj megyei birtokos család (CSÁNKI, 1.: 222; CSOMA, Abauj-Torna 99–100) tagja lehet.

[7]A *p* betű fölött egy *e* betűféle vonás van.

220. Bereti Lázár levele Szabó Ambrushoz (Nagyida, 1540. november 14.) 1r

220. 1v

221.

Balásfalva, 154[0. november 15.]
BAGDI GYÖRGY LEVELE MAJLÁD ISTVÁNHOZ

Balassa Imre a királyné embereivel tárgyal, ha I. Ferdinánd haddal meg nem segíti, átpártol. A levélírót fenyegetik, hogy birtokát megdúlják, ha nem számol el két vármegye pénzével.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 2. cs.
- 22,5 × 30 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyoma. Egy fólió.
- Az eredeti iraton a keltezés utolsó számjegye nem olvasható, de a levél tartalma alapján nem kétséges a kelte. Balassa Imre 1540. október 13-án Offenbányán kötött titkos alkut Bornemisza Boldizsárral, Izabella királyné főkapitányával, mely szerint elfoglalt birtokaiért cserébe átáll Majlád mellől a királyné pártjára. November 8-án már Gyulafehérváron tartott gyűlést Izabella királyné érdekében (MHHS. 9: 162; EOE. 1: 14, 17, 55–6; MAJLÁTH, Majlád 92–5). A vajdákat – I. Ferdinánd pártján – Nádasdy Tamás békíti ki november végén (SZILÁGYI, Nádasdy 15–6).
- LevT. 1: 10–1.

Tekintetes es Noghsagos wram zolgalatom aianlasanak wtanna | ezt ÿrhatom .k.nek hogi balassa ÿmreh, bebekel[1], es Bornemizawa[2] | thomori miklosal[3], es horwath mihalial[4] egietenbe, tegnapon[5], mois, | egÿwth woltanak ęs tanaczkottak, enieden[6], Azt ęrtem | hogi almast mindiarast meg aggiak neki, az dÿod[7] dolg=|=aba azt ertem hogi aztis mindiarast meg adnak neki | czak kÿralne azzonhoz[8] allana[9], dęręk zerint nem ęrthetem | mit zereznek, de ezt ęrtem hogi X heteth hattanak benne | hogi ha ferdinand kÿral ewtet ol haddal ęs algÿwkal meg | nem segeti, meliekel az ew varaÿt meg vehetnek, tahat | ÿsmęg[10] kezekbe ereztene almast ew nekik, *etc* | Aztis mongia volt hogi nem wgi eskÿwt volt ew .k.del | meg hogi wra legien .k.med ew neki, hanem hogi tarsa legi, | Mostan few tanacza ew neki, thomori miklos, *etc* Engemet telliessegel meg akaṛnak

niomorıtani, mostan | ij varmegie pinzeth kerik tewlem, egifelewl bornemiza | kerethi, Masfelewl, balassa ÿmreh kerethi, hogi ha meg | nem adom, iozagomat mind el dwlatia erette, egikis, | masikis, .k.det kerem minth wramat hogi viselien | valami gondot en rolamis .k.med, kit zolgaliak meg | mind ewrewke .k.nek, *etc* ez lewel kewlt | balasfalwan[11] zent marton nap wtan hetfen, .1.5.4[0][12]

Servitor. Vestre. Magnificencie.
georgius bagdi[13]

Címzés:
Spect*abíli et* Magnifico dom*ino* | Stephano maÿ*lad* waÿ*wo*de transz*il*wan*ensi* | *etc* dom*ino* m[...][14] obsz*er*wan*dissi*mo

Jegyzetek:

[1]Bebek Imre.

[2]Az utolsó betű a lap széléről hiányzik, leszakadt, vagy esetleg oda sem írták. — Bornemisza Boldizsár († 1547), valószínűleg a Szabolcs megyei Ártándházáról származó család tagja, 1534-től szerepel birtokügyekben Szabolcs, Szatmár, Közép-Szolnok, Kraszna stb. megyékben (NAGY 2: 176, 181; CSÁNKI 1: 491; BOROVSZKY, Szabolcs 514; PETRI, Szilágy 5: 197–9). 1540-ben Fráter György és társai bízzák meg Erdély főkapitányságával Budára indulásuk előtt (EOE. 1: 6; SzékOkl. 3: 270).

[3]Thomory Miklós valószínűleg az Erdélyben szereplő csúcsi, illetőleg szucsáki Tomori család (NAGY 11: 242; SIEBMACHER, Erdély 24, 242; GF. 8 [1910]: 109) tagja, de nem lehet azonos a genealógiákban szereplő Demeter fia Miklóssal, mivel ez a század második felében élt (SzékOkl. 4: 89; PETRI, Szilágy 6: 633). I. János híve, 1530-ban Buda védelméért kapja a Kolozs megyei Fejérdet (NAGY i. h.), budai várnagy 1535-ben (SzékOkl. 2: 28). A vajdák pártütését 1540-ben ő jelentette a királynak, ezért Majlád az általa összehívott segesvári gyűlésen augusztusban jószágvesztésre és száműzetésre ítéltette, s ugyan 1541-ben a Majlád és Bornemisza Boldizsár között létrejött békében visszakapja birtokait, de még ebben az évben meghal (EOE. 1: 9, 11, 66, 70).

[4]Horváth Mihály Izabella királyné diódi (Alsó-Fehér megye) várnagya 1540–1542-ben, szerepel 1544-ben is, 1550-ben Fráter György kivégezteti (EOE. 1: 68, 189, 251–3; ETE. 4: 7; TINÓDI 106).

[5]November 14.

[6]Enyed (Nagyenyed), Alsó-Fehér megye, Gyulafehérvártól északkeletre (ma Aiud, Románia).

[7]Diód vára, Alsó-Fehér megye, Gyulafehérvártól északkeletre (ma Stremţ, Románia).

[8]Izabella királyné.

[9]Balassa Imre várait, Almást és Diódot még János király Erdélybe érkezésekor foglalta el Török Bálint és Petrovics Péter (SZILÁGYI, Nádasdy 4; MAJLÁTH, Maylád 91–2; LUKINICH, Erdély 10; MINDSZENTI 15).

[10]A *g* betű *k*-ról van javítva.

[11]Balásfalva, Alsó-Fehér megye, Gyulafehérvártól északkeletre (ma Blaj, Románia).

[12]A lap széle kiszakadt.

[13]Bagdi György Küküllő megyei család tagja, lehetséges, hogy 1504-ben és 1510-ben őt említik (CSÁNKI 5: 905). 1541-ben Bornemisza Boldizsár helyettes főkapitánya (NAGY 2: 181).

[14]A szóból csak az *m* betű eleje látszik; a papíron lévő hasítékok és a következő szó távolsága alapján a m[eo] többi része a pecsét számára átfűzött szalagra került.

221. Bagdi György levele Majlád Istvánhoz (Balázsfalva, 154[0. november 15.]) 1v

Lelkiterus es Noghsagos Vram Zolgalatom aianlasanak vramm
ezt irhatom. kmk. hogi balassa ymruh, bibikal, es bornuzamen
thamori miklosal, es Horwath mihalial egiutwke, tignapon, mois,
egiurh voltanak es tanacskottak, enirolm, Azt ertem
hogi almagt mindiaragt meg aggiak mki, az dijod dolg=
aba azt ertem hogi aztis mindiaragt meg adnak mki
czak kijalm aggonhoz allana, dereke Jerint nem ertheten
mit Jerizenk, de ezt ertem hogi + heteh hatanak bem
hogi ha ferdinand kijral ewter ol gaddal es akgiuzal meg
nem segeti, mikipel az ew varagt mro vhetnek, tahat
ysmeg kiszeke ertetem almagt ew mkise, zcl
Aztis mongia volt hogi nem wgi eskijwt volt ew. kdet.
meg zogi vera legien. kmd ew mki hamem hogi tarsa legi,
Mostan sew tanacsa ew mki, thamori miklos, zcl
Engemet tellis segel meg akarnak niomontani, mostan
ij. varmegie pinzeth kerik rewlem, egiszlewl bormuisa
kerethi, Magszlewl, balassa ymruh kerethi, hogi ha meg
nem adom, iszagomat mind el dulatia ertte egikis,
maszkisi°. kdet. kerem minth wramat hogi vigyen
valami gondot en volamis. kmd. kit zolgaltake mro
mind ewerewke. kmk., zcl eszlewl kewlt
balagfalwan zent marton nap wram yritm, .1. 5. +

Bagdi Egyed Magyar

222.

Kassa, 1540. november 21.
MONAKI FERENC LEVELE SZEBENI ISTVÁNHOZ

Kéri, hogy kereskedhessen zabbal, ő a kassai kapitánynál a kölcsönös kereskedést szorgalmazza.

- ŠOKA v Prešove, Magistrat mesta Prešov. no. 3279. Mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, C 308. tekercs.
- 21 × 22 cm-es papíron papírfelzetes viaszpecséttel, melynek címerpajzsában álló férfialak, jobbjában nyílvessző (?), jobbra mellette álló pelikán (?) vehető ki, a pajzs fölött MF betűk (vö. a Monaki család címerével: Csoma, Abauj-Torna 399). Egy fólió.
- Kassa 1536-ban került I. János kezére, s kapitánya, Czéczey Lénárd előzvén a német polgárságot magyar lakosokat telepített a városba. 1551-ig gyakran megsarcolta a felvidéki városokat, mivel ezek I. Ferdinánd hívei voltak. A városok közötti régi kapcsolat felújítása csak János király halála után történt meg (vö. Sziklay–Borovszky, Abaúj-Torna 50–1).
- —

Premissa salute ÿo bÿro wram kwzenem az .k. ÿo | Thartassaath Thovaba kerem .k. hogÿ engedÿe | .k. zabot wnnem, es kÿ hoznom, Thwdÿa .k. | azt hogÿ en ÿt capithan wrannal[1] mÿnden | ÿo zerzw wagÿok Thÿ .k. ffelwl azaz hogÿ | zabadon ÿarhatnak Mÿnd borokal, es mÿnden | marhawal, chak hogÿ onnet az waras[2] | ne adÿon okot walamÿnek, hÿzem az istent | hogÿ naprol napra meg egÿenesedwnk | ÿnkab, ÿzentem The .k. azen zolgamtol | kÿt meg eerth .k. nÿlwaban[3] vale*re* cupio | .v*estram*. E*andem*. d*ominacionem* dat*um* ex cassa die d*omi*nica post eliz*abetham* | 1540

Monakÿ Ferencz[4] | *etc*

Címzés:
Egregio d*omi*no S*te*ph*a*no zebeni[5] Judici | ciuit*a*tis ep*er*ÿes d*omi*no et amico, | honor*ando*

Jegyzetek:

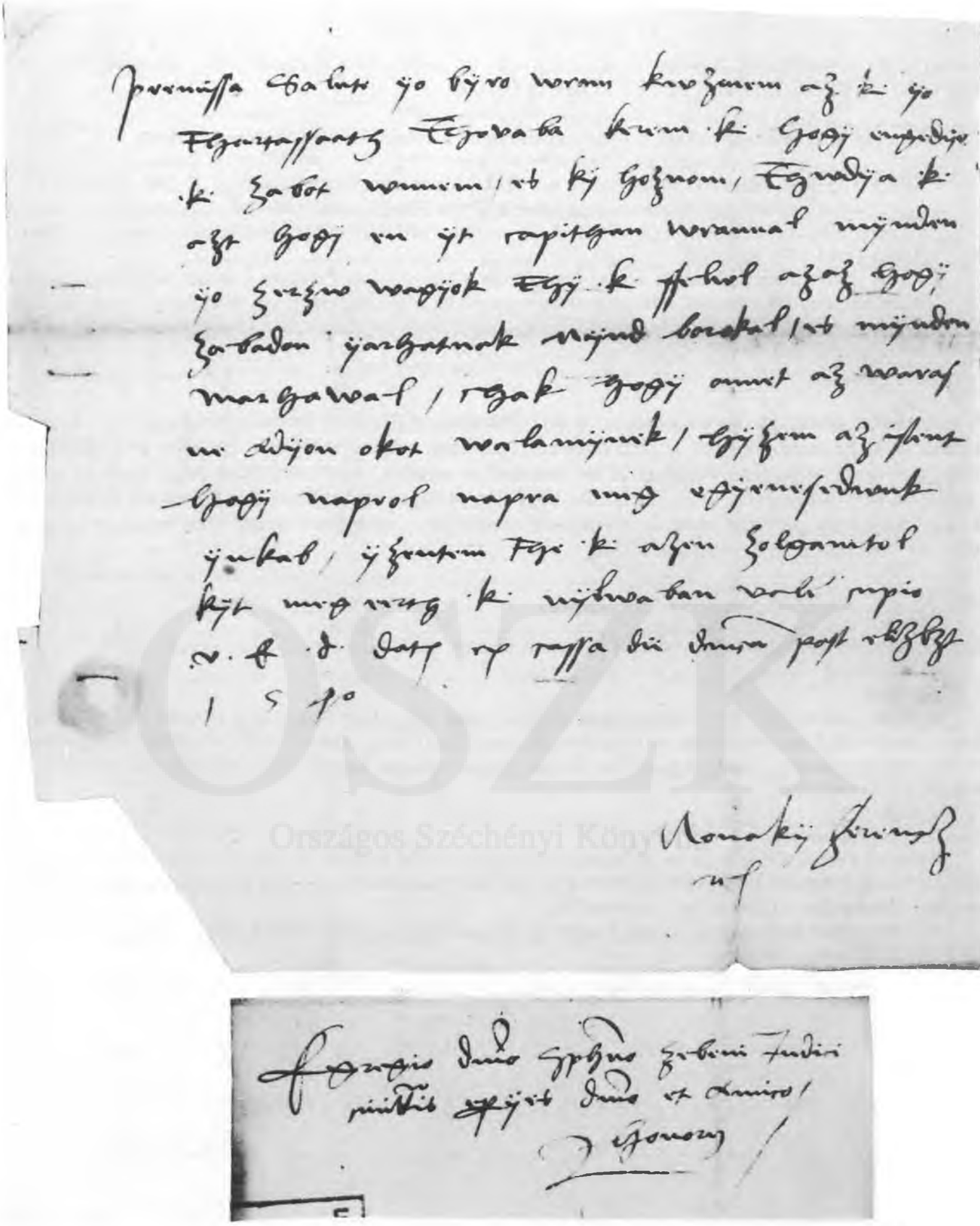
[1]Czéczey Lénárd (1501–1551) Abaúj megyei birtokos család tagja, előbb Tállya, majd 1536-tól Kassa kapitánya; fontos szerepe volt Kassa magyar ajkúvá válásában (Budai 1: 320; Csoma, Abauj-Torna 158–9; Takáts, Kapitányok 19–56). Takáts nyomán az újabb szakiodalom tévesen *Czeczey*-nek írja a nevét, pedig Céce falu (Hernádcéce) ma is megvan Abaúj megyében.

[2]Eperjes.

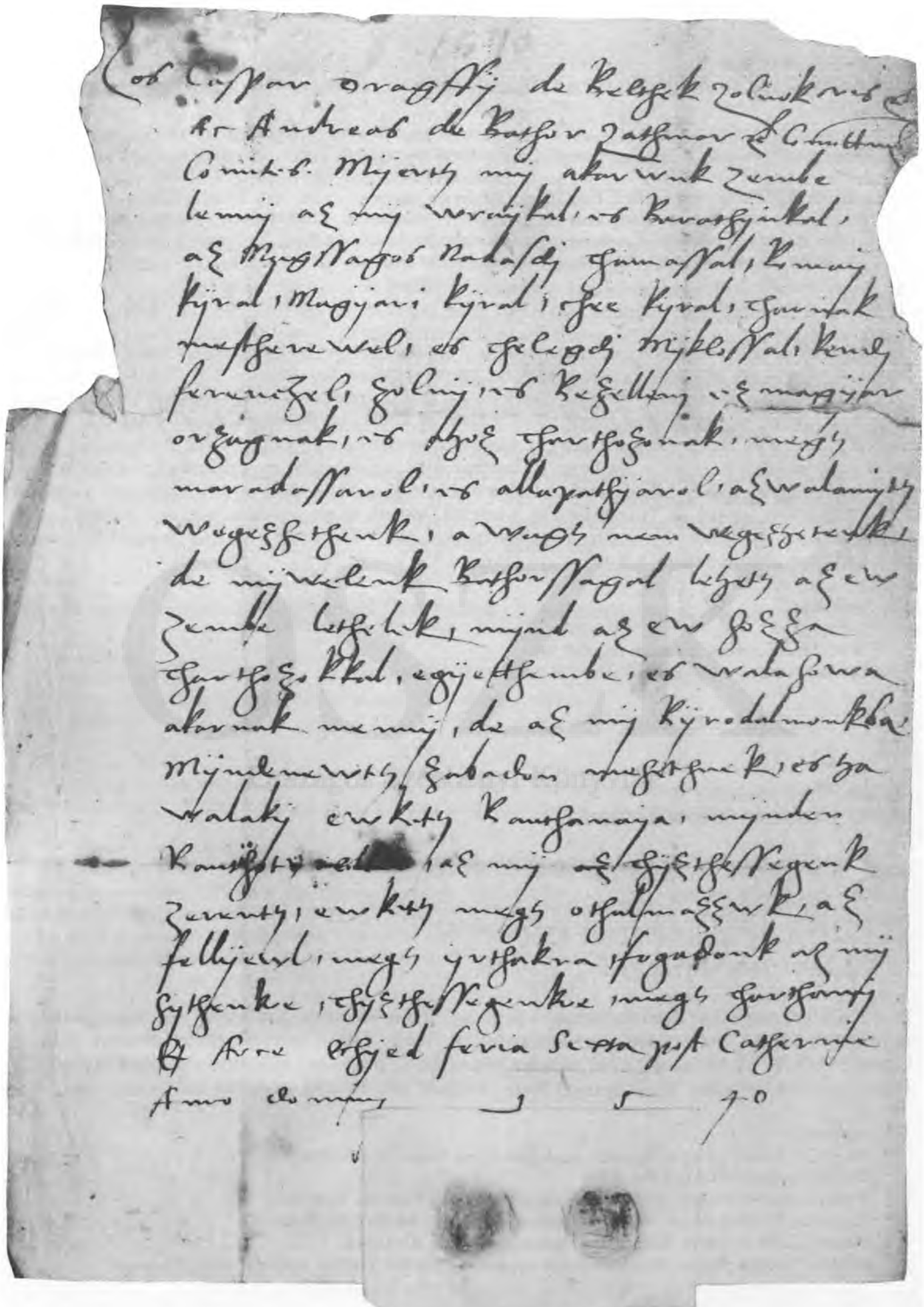
[3]Az *l* utólag betoldva.

[4]Monaky Ferenc Abaúj és Zemplén megyékben birtokos család (Csánki 1: 230, 376) tagja. Említik 1521-ben (Csoma, Abauj-Torna 399), 1547-ben (LevT. 1: 13), 1549-ben (Nagy 7: 553; ETE. 5: 212), szerepel még az 1553-as zempléni összeírásban is (Borovszky, Zemplén 520).

[5]Szebeni (német nevén Cebner) István Eperjes bírája a következő években: 1540–1, 1544–5, 1555, 1559, 1561–2, 1565–7 (Tóth, Sáros 3: 583).

222. Monaki Ferenc levele Szebeni Istvánhoz (Kassa, 1540. november 21.) 1rv

223. Drágffy Gáspár és Báthori András menlevele Nádasdy Tamás és társai számára (Ecsed, 1540. november 26.) 1r

223.

Ecsed, 1540. november 26.
DRÁGFFY GÁSPÁR ÉS BÁTHORI ANDRÁS MENLEVELE NÁDASDY TAMÁS ÉS TÁRSAI SZÁMÁRA

Megfogadják, hogy az ország ügyét megtárgyalni érkező Nádasdynak és követtársainak nem lesz bántódásuk.

- OL E 142. MKA. Acta publica. fasc. 15. no. 20.
- 21 × 29 cm-es papíron, a szöveg alatt két papírfelzetes viaszpecsét: a baloldaliban a Drágffy-címer (l. **29.**), a jobboldaliban Báthori-címer, mely megegyezik Báthori István nádor pecsétjének címerével (SIEBMACHER, Erdély 6. tábla): három jobboldali ékkel osztott címerpajzs körül farkába harapó sárkány. Egy fólió.
- L. **218., 220.**
- SZILÁGYI, Nádasdy 36.

[N]os Caspar Dragffÿ de Belthek Zolnok*iens*is *etc* | Ac Andreas de Bathor Zathmar *etc* Com*itatu*um | Comites. Mÿerth mÿ akarwnk Zembe | lennÿ az mÿ wraÿkal, es Barathÿnkal, | az Nagssagos Nadasdj Thamassal, Romaÿ | kÿral, Magÿari kÿral, chee kyral,[1] Tharnak | mestherewel, es Thelegdj Mÿklossal, kendj | ferenczel, zolnÿ, es Bezellenj ez magÿar | orzagnak, es ahoz Tharthozonak, megh | maradassarol, es allapathÿarol, az walamÿth | wegezhethenk, a wagh nem wegezhetenk, | de mÿ welenk Bathorssagal leheth az ew | zembe lethelek, mÿnd az ew hozza | Tharthozokkal, egÿetthembe, es walahowa | akarnak mennÿ, de az mÿ Bÿrodalmonkba, | Mÿndenewth zabadon mehethnek, es ha | walakÿ ewketh Banthanaÿa, mÿnden | Banthoty[2] ellen, az mÿ az Thÿzthessegenk | zerenth, ewketh megh othalmazzwk, az | fellÿewl, megh ÿrthakra, fogadonk az mÿ | hÿthenkre, Thyzthessegenkre, megh Tharthanÿ | Ex Arce Echÿed[3] feria Sexta post Catherine | Anno dominy 1 5 40

Jegyzetek:
[1]I. Ferdinánd.
[2]A szó végén későbbi, lila színű tintafolt van.
[3]Ecsed, Szatmár megye, Szatmárnémetitől nyugatra (ma Nagyecsed).

224.

Sebesvár, 1540. november 30.
BÁNFFY GÁSPÁR ZÁLOGLEVELE

Zálogba adja válaszúti, bonchidai és nagycégi birtokait háromszáz forint ellenében.

- (Erdélyi Múzeum, gr. Bánffy I. nemzetségi levéltára. fasc. K. no. 110.)
- (Negyedív papíron, viaszba nyomott gemmapecséttel.)
- —
- SZABÓ T.: MNy. 35 [1939]: 55.

En Bãfi Gaſpar nagj faluÿ[1] aȝ en Batiaimtűl[2] | Banfi laȝlottul es Mikloſtul neminemẘ | nagj ßẇkſeges dolgaÿ mert kertem harom | ßaz forintott kÿert aȝ Valaȝutj[3] és Bonzi | dabelj[4] reȝemet wetettem ßalagon. es | nagj Cȝegen[5], Jgj hogy ẘk birhaſsak | mind addiglan mig az ẘk K: penȝet en | meg atthatom, kinek biȝonſagara attam | pecȝetes lewelemet. Keo̊lt eȝ lewel ſebes | warban[6] ßent Katalin aȝonj nap wtã | keden 1540.

Jegyzetek:
[1]Nagyfalu, Kraszna megye, Váradtól északkeletre (ma Nuşfalău, Románia).
[2]Másod-unokatestvérei (l. **197.**).
[3]Válaszút, Doboka megye, Kolozsvártól északkeletre (ma Răscruci, Románia).
[4]Bonchida, Doboka megye, Válaszút mellett északkeletre (ma Bonţida, Románia).
[5]Nagycég, Kolozs megye, Kolozsvártól keletre (ma Ţagu, Románia).
[6]Sebesvár, Kolozs megye, Bánffyhunyadtól nyugatra, elpusztult vár (ma Bologa mellett, Románia).

225.

1540. december 8.
BETHLEN ELEK LEVELE NÁDASDY TAMÁSHOZ

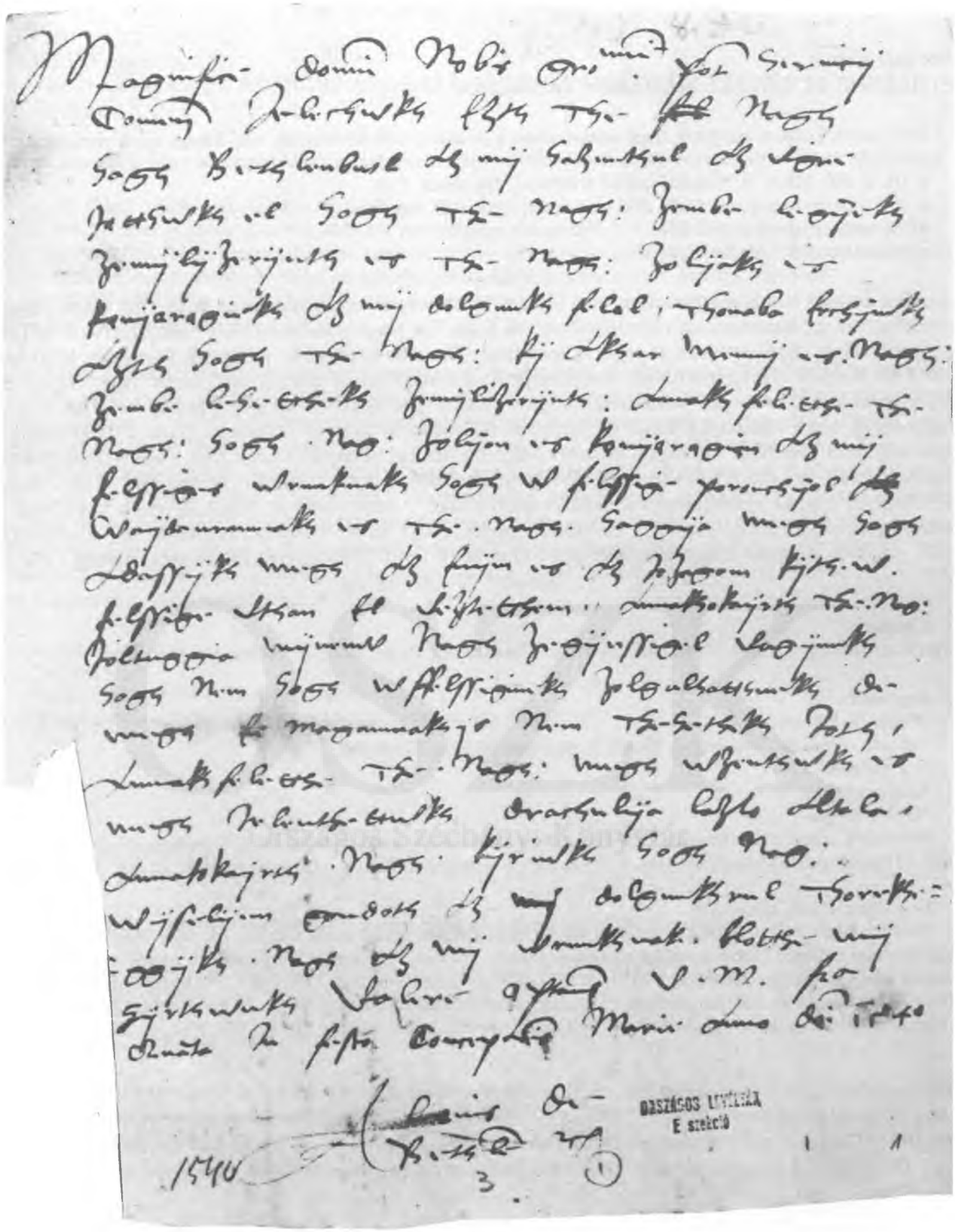
Kéri, járjon közbe a királynál, hogy adassa vissza a jószágát, amit őfelségéhez való hűsége miatt veszített el.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 5. cs.
- 20,5 × 26 cm-es papíron, kívül zöld viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- Nádasdy erdélyi útjáról l. **219.**
- MÁLYUSZ: LtK. 1 [1923]: 289–90.

Magnifice domi*n*e Nobis gr*aciosissi*me. po*s*t Seruicÿ | Com*m*en*dacionem* Jelechwkh Ezth The[1] Nagh | hogh Bethlenbwl[2] az mÿ hazunthul az vigre | Jǫtthwkh el hogh The Nagh: zembe legÿekh | zemÿlÿzerÿnth es The Nagh: zolÿakh es | kǫnÿǫrǫgiekh az mÿ dolgunkh felǫl; Thouaba Erchÿwkh | azth hogh The Nagh: kÿ akhar Mennÿ es .Nagh: | zembe lehetthekh zemÿlizerÿnth: annakh feletthe The | Nagh: hogh .Nag: zolÿon es kǫnyǫrǫgiǫn az mÿ | felssiges wrunknakh[3] hogh w felssige poronchÿol[4] | waÿdauramnakh[5] es The .Nagh. haggÿa megh hogh | adassÿkh megh az Enÿm es Az Jozagom kÿth .w. | felssige vthan El veztetthem., Annakhokaÿrth The .Nag: | Joltuggia mÿnemv Nagh zegÿnssigel vagÿunkh | hogh Nem hogh w ffelssiginekh zolgalhatthnekh de | megh En Magamnakhÿs Nem Thehethekh Joth, | annakh feletthe The .Nagh: megh wzenthwkh es | megh Jelenthettwkh drachulÿa lazlo altala[6], | Annatokaÿrth .Nagh. kÿriwkh hogh Nag: | wÿselÿen gondoth az mÿ dolgunkhrul Thorekhe=|=ggÿkh .Nagh Az mÿ wrunkhnak. Elotthe mÿ | hÿrthwnkh Valere opta*m*us V*estram* M*agnificenciam* fe*r*ia | Quarta Jn festo Concepc*ion*is Marie anno do*mini* 1540
Alexius[7] de | Bethlē[8] *etc*

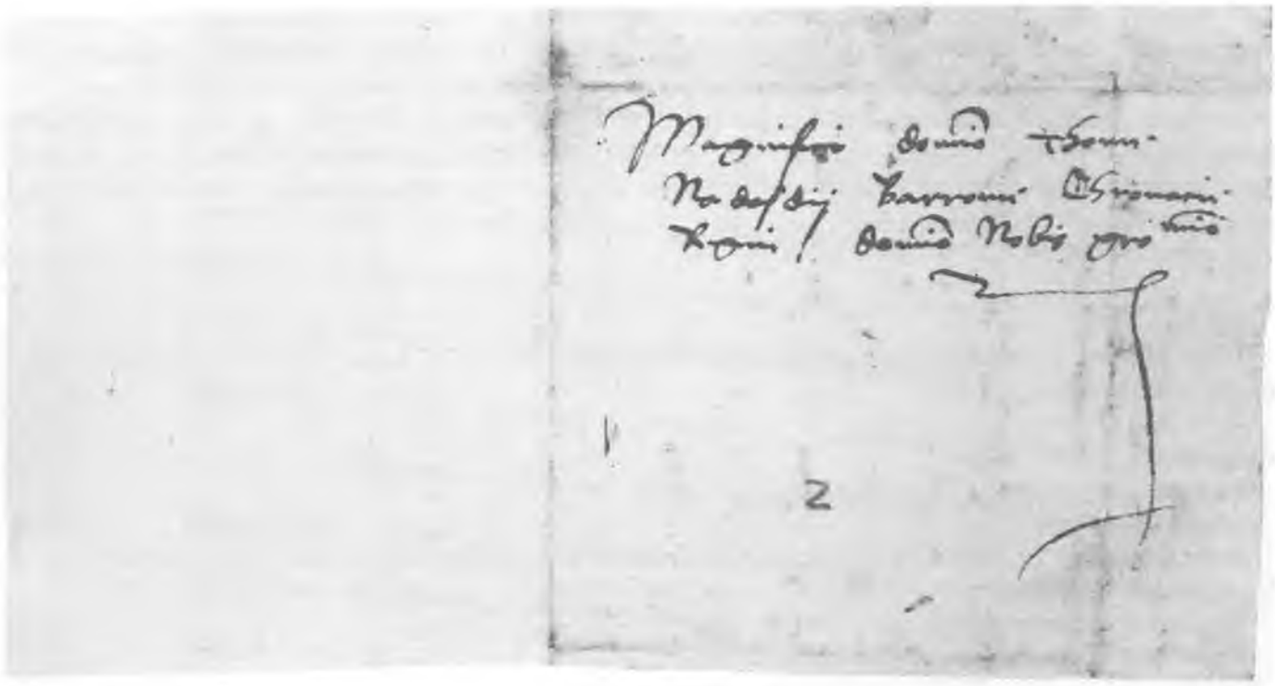
Címzés:
Magnifico domi*n*o Thome | Nadasdÿ Barronie Chrouacie | Regni domi*n*o Nobis gr*aciosissi*mo

Jegyzetek:
[1]Utána *fel* kihúzva.
[2]Bethlen, Belső-Szolnok megye, Déstől keletre (ma Beclean, Románia).
[3]I. Ferdinánd.
[4]Utána kihúzva *az*.
[5]Majlád István.
[6]Drakulya László (semtheesthi) 1534-ben kapott címerújítást testvérével együtt I. Ferdinándtól (SIEBMACHER, Erdély 151), szerepel 1548-ban (SzékOkl. 4: 15) és leánya házasságkötésekor, 1554-ben (SzékOkl. 2: 118; T. 27 [1909]: 24).
[7]A szóban a tinta elkenődött.
[8]Bethlen Elek (1478–1549 k.) a bethleni, később gróf Bethlen család tagja, Gergely fia. Szapolyai János erdélyi vajda bizalmas embere, 1526-tól erdélyi alvajda és székely alispán. 1528-ban I. Ferdinándhoz pártol, ezért veszíti el birtokait János király visszatértekor, s 1529-től 1531-ig Nagyszebenbe szorul. 1531-ben I. Ferdinánd udvarába megy, s ennek lesz tanácsosa az erdélyi ügyekben. 1538 után visszatér Erdélybe, de vagyonát és birtokait többszöri könyörgése ellenére sem tudja visszaszerezni (LUKINICH, Bethlen 38, 56–62; MOE. 1: 221, 235; 2: 108; ETE. 2: 241; 3: 365).

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
E szekció

225. Bethlen Elek levele Nádasdy Tamáshoz (1540. december 8.) 1r

225. 1v

226.

1540.
MAGYAR NYELVŰ SZÁMADÁSRÉSZLET

- (Az Országos Levéltár „Nádasdyana" c. gyűjteménye. 42.)
- —
- A számadásrészletet csak az OklSz. adatából ismerjük, eredetije az OL Nádasdy család levéltárából nem került elő. Vö. **115., 244.**
- OklSz. *Gyurkó* címszó alatt.

Gywrkonak egh sarkanthywt attam

227.

Esztergom, 1541. január 28.
MUTHNOKY MIHÁLY LEVELE RÉVAY FERENCHEZ

Vadászat közben egy meggyilkolt emberre akadtak, akinél Révay Ferenchez írt levelek voltak. A leveleket mellékeli, a gyilkost kutatja.

- ŠÚA SSR. Spoločný archív rodu Révay, Korešpondencia, František Révay a manž. Anna Paxy. 1528–1562. lad. 1. fol. 202–3. (A br. Révay család kisselmeci levéltára.)
- 29,5 × 43,5 cm-es, ferdén vágott szélű papíron. Egy fólió.
- —
- ECKHARDT: MNy. 51 [1955]: 359.

zolgalathom, aÿanlasa[1] wthan, nekem, thÿzthelendw, Bÿzodalmas | wram, ezel, mwlth, hethen, mÿkor az seredÿ wram[2] nepe es az | chehek, kwzwth, ÿartham, wolna, kÿk pesthrwl, fel ÿwenek[3] | hogh, az wram[4] ÿozagan, karth, ne, thenenek, oneth, mÿkor ez | theghnapÿ[5], Napon, megh, ÿwthem, wolna, ÿwe, hozam azen | wice wdwarbÿram, adreÿan[1], deÿak, hoza ez kethes | leueleth, kÿth ezen leuelembe, thacharwa knek, kwlthem | mÿkor, latham[5], wolna hogh knek zoolnak ez leuelek | kerdem, hogh hol, wethe, wolna, monda azth hogh az ew | wÿce, ÿspanÿanak[1], hatha wolna azth, hogh az kwesdÿekel[6] | wadazthathna, ez hawon, thalam, walamÿ, wadath | fogh hathnanak, mÿkor az ÿspan[1], wadazthathna, az porok | thalalnak, az

harazthon, egh, holth, thestheth, ez leueleketh | az thesth, meleth, walamÿ fa aga, kwzwth, az porok | hÿak, oda az ÿspanth[1], mwthathÿak, megh nekÿ[1] az ÿspan | wÿthethÿ[1] be, kwesden, themethekel, zekernÿe[7] wolth | lababa, fel sarkanthÿw, de ÿmar, mÿkor az thestheth | megh, lelthek, walamÿ, wad, megh raagtha, wolth az | thorkath, ÿghen, thwdakozom, raÿtha, ha weghere | mehethnek, kÿ wolth az kÿth, megh ewlthek, azonnÿs | kÿk, mÿwelthek, wolna, walamÿnth, ÿarnek, wele | wagh, nemes, ember, wagh, por, mÿelthe[1], wolna | de bÿzÿon, megh zarazthanam[8], ha kezembe akadna | the, knek, ewrwke, wallo zolgalathomath, aÿanlom | strÿgonÿ[1] 28 Januarj 154ì

seruitor | Mwthnokÿ

Címzés:

Magnifico domi*no*. domi*no* | francisco de Rewa p*er*sonalis | p*rese*ncie Regie *Maiestatis* Locumtenen*ti etc* | domi*no* meo obseruan*dissi*mo

Jegyzetek:

[1]Az *ÿ* ékezete egybefüggő vonalnak látszik.

[2]Serédy Gáspár.

[3]1540 októberében Leonhard Vels elfoglalta Pestet, majd Buda sikertelen ostroma után Pest védelmére – másokkal együtt – mintegy 2000 morva katonát hagyott hátra (ACSÁDY 217).

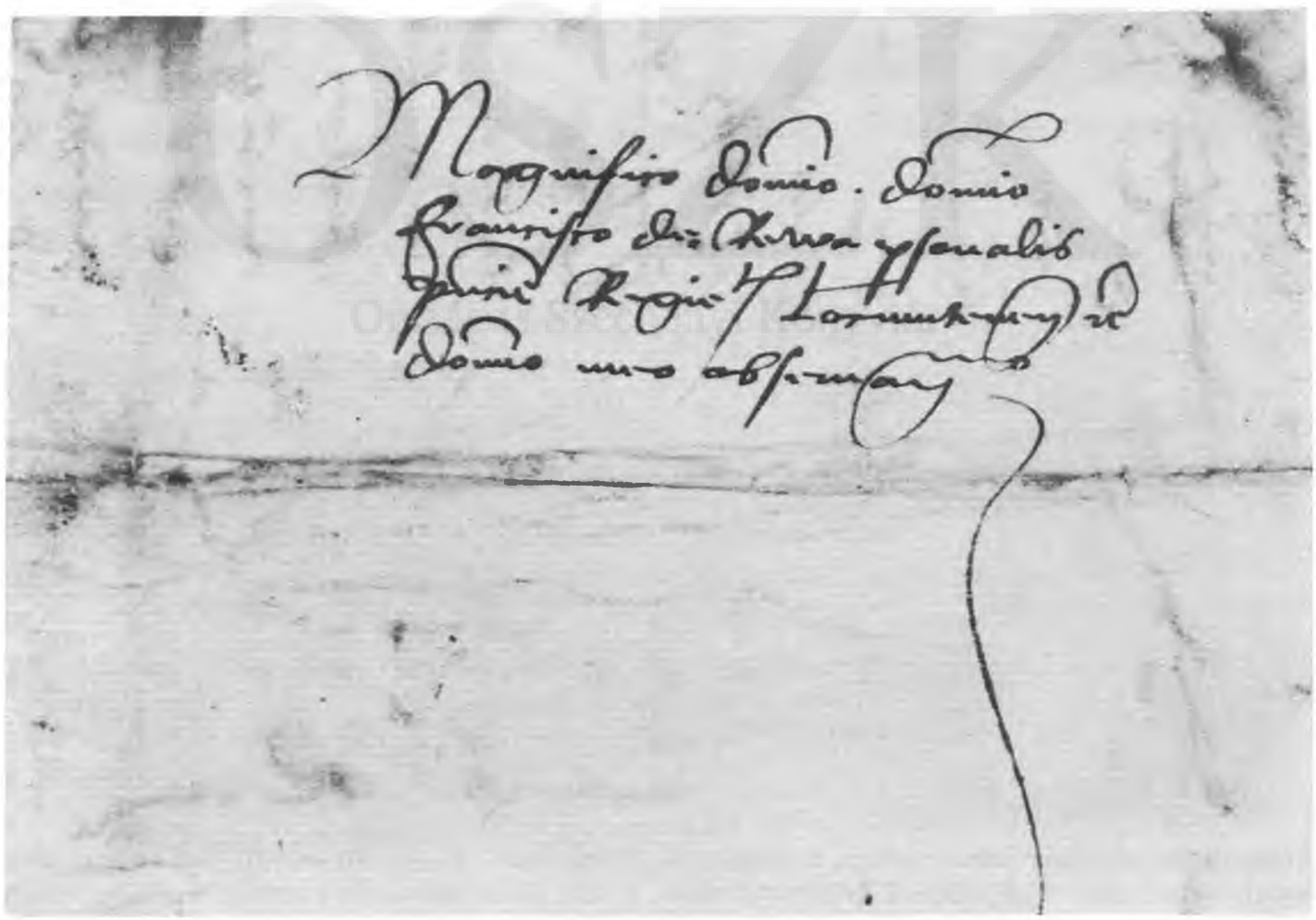
[4]Várday Pál esztergomi érsek.

[5]A szóban lyukas a papír.

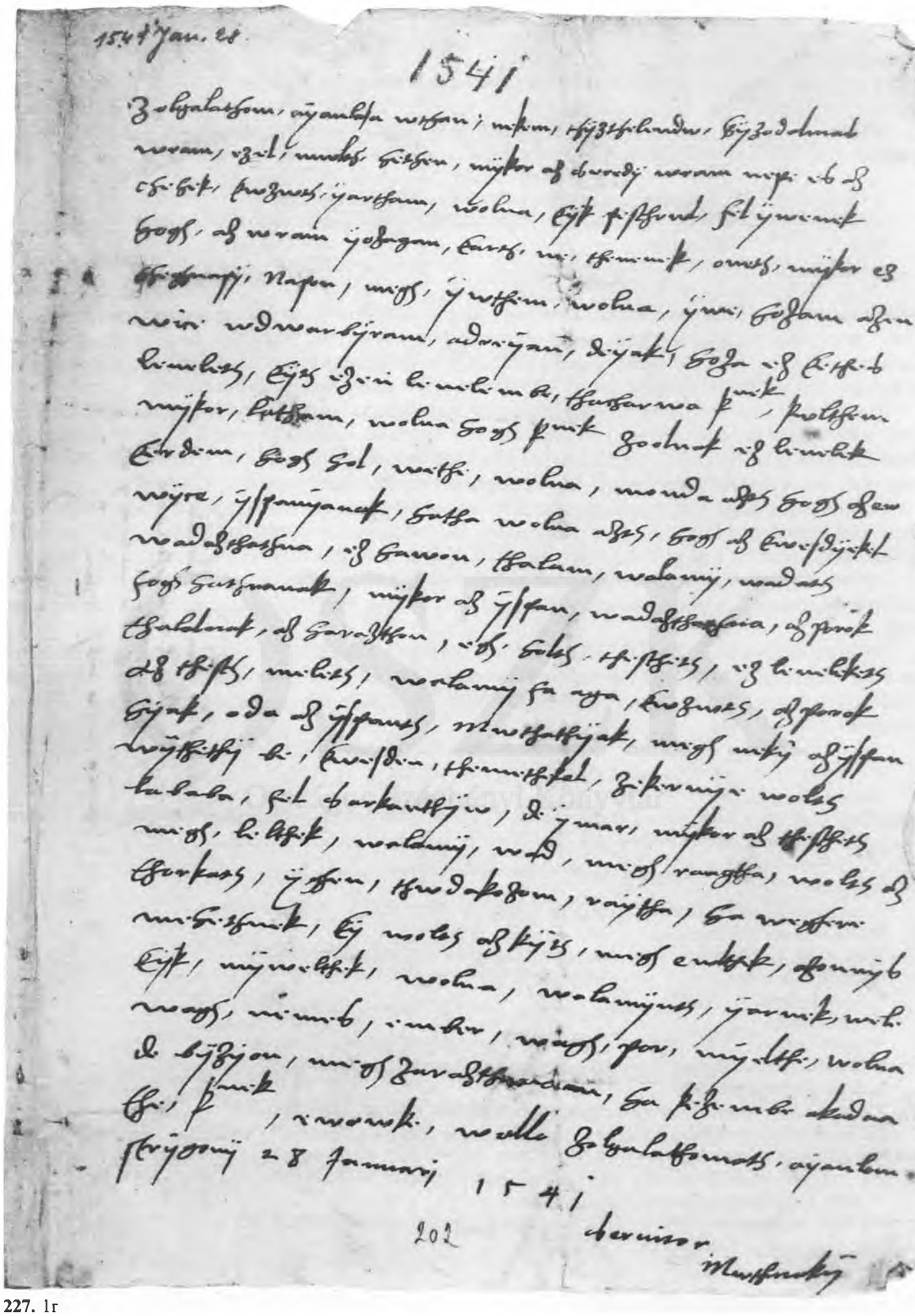
[6]Kövesd, Hont megye, Esztergomtól északra (ma Kamenica nad Hronom, Csehszlovákia).

[7]*Szekernye* 'a lábszárat is védő, bőr lábbeli, bocskor'.

[8]A szóban lyukas a papír, az *m* betű javítva van.

227. Muthnoky Mihály levele Révay Ferenchez (Esztergom, 1541. január 28.) 1v

227. 1r

228.

Bécsújhely, 1541. február 14.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Vitessen Garignicára élelmet, a szánokon hozassa fel a templom értékeit. Intézkedjék Torony és Jartaloczy dolgában. Küldje fel a vrbóci fegyverkovácsot. A törökök Tolnánál vannak.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3558.
- 20,5 × 33 cm-es, szakadt, lyukas papíron, vörös viaszba nyomott gyűrűs zárópecsét töredékével. Egy fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 231. csak egy részletét.

Kezenetewmet Jrom Mint Jo ewchem, Jo ewchem. Megh | ertettem lewelet. hol Jrz az elÿs felewl kit oda ala | kel Vitetnÿ, Az erth Mostis kerlek wissel gongÿat | hoǵ wÿgeek ala, Mert tŭdod hoǵ zewksigh. azon | Zanokon az harangokat es az egeeb eghazÿ | marhat A mÿkeppen tanusagot attam, annak | felette wagÿon ot garÿgnÿczan eg[1] misse[2] Jneklew keńw | kÿ zent Jakabÿ[3] eghazÿ wolt, aztis hozasd fel,

Towabba az Thoron dolgaba mÿ rol Jrz abba El[4] Jarÿ | es terekeggel Mindtul Jobban tudo[d][5] lasdmegh | Mÿ walazt tezen es Megh Jrd en[...]m[5] en | Eremest latom ha walamÿ Jo weghet [...]hecz[5] Benne, | Az Menedeek ertis erthe liǵ zerezd megh teŭle, | es Megh keulged ennekem, mert ennekem semmÿ | Menedeket Nem adot. Jm it wagÿon siska kÿ tul | fel wettik a pinzt en ew lelkere hagÿom.

Az Jartaloczÿ dolga ert Jrdmegh pispeknek[6] es gongÿat | wissel. en akarnam hoǵ it wolna a keez fogas. | ha kedigh Nem akarÿa ottan keulge az praschÿoczÿ[7] | felesseghet erthe. hÿzem hoǵ Megh Mÿelheti az atthÿa | Zolgalatthÿa erth. ha kedigh Nem Mÿelÿ en ottan | oda hozzad kewldem, az ert erchmegh mit akar.

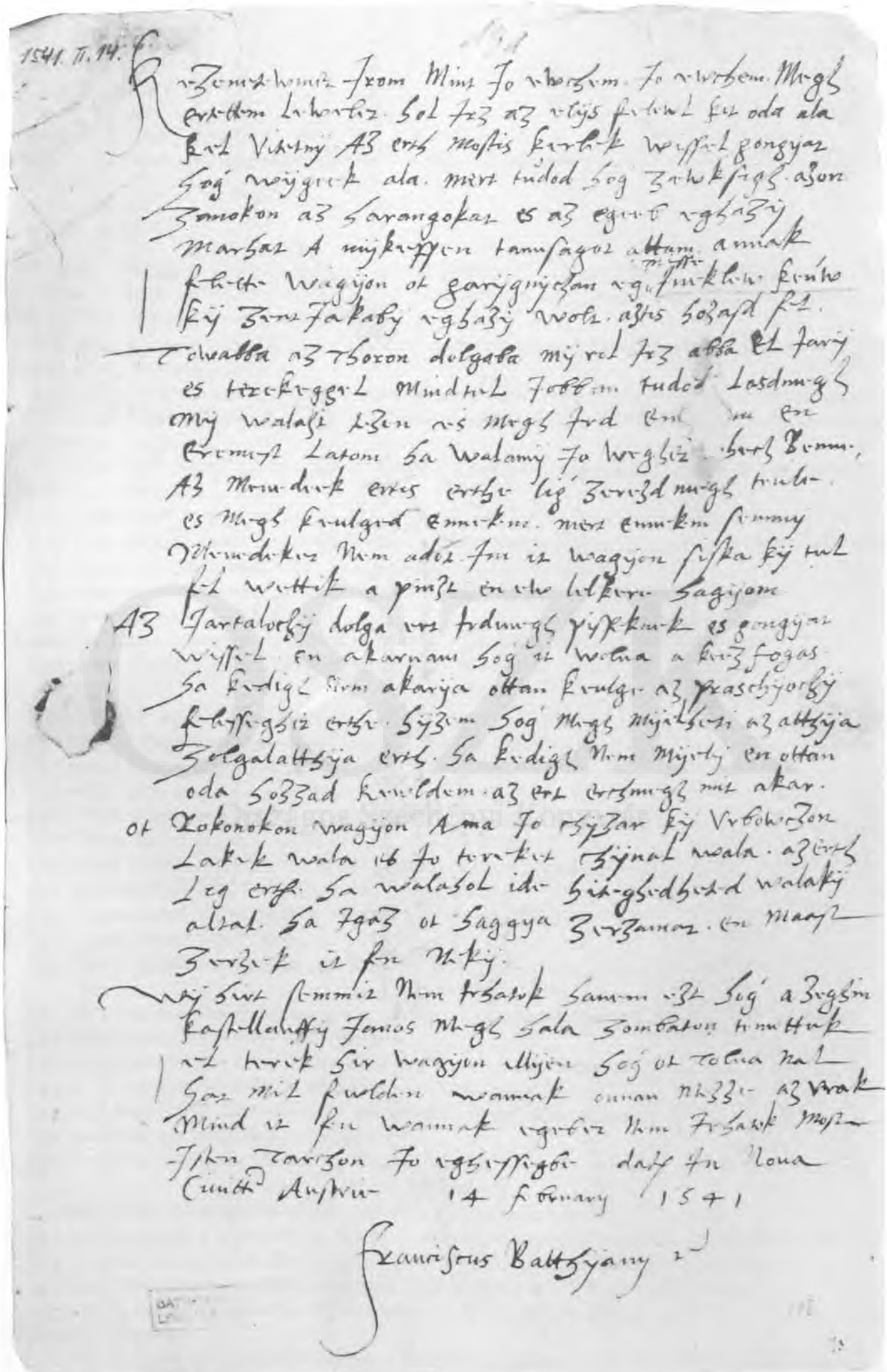
ot Rokonokon[8] wagÿon Ama Jo chÿzar[9] kÿ Vrbowczon[10] | lakik wala es Jo tereket chÿnal wala. azerth | liǵ erthe ha walahol ide hiteghedheted walakÿ | altal. ha Jgaz ot haggÿa zerzamat. en Maast | zerzek it fen Nekÿ,

Wÿ hirt semmit Nem Jrhatok hanem ezt hoǵ azeghin | kastellanffÿ Janos[11] Megh hala zombaton temettuk | el, terek hir wagÿon ıllÿen hoǵ ot Tolna nal[12] | hat mil fewlden wannak onnan Mezze,[13] az vrak | Mind it fen wannak egebet Nem Jrhatok most | Jsten Tarchon Jo eghessegbe. datum Jn Noua | Ciuitate Austrie 14 februarÿ 1541

Franciscus Batthÿanÿ, *etc.*

Címzés:
Magnifico domino Christophoro de Batthÿan | pincernarum regalium Magistro *etc* germano | nostro charissimo et honorando.

Jegyzetek:
[1]Ettől a szótól közölte Ődöngő Ábel a *fel* szóig.
[2]Jelöléssel a sor fölé betoldva.
[3]Szentjakab, Körös megye, elpusztult helység Garignica és Cázma között.
[4]Az *E* betű javítva.
[5]Lyukas a papír.
[6]Erdődy Simon.
[7]Praskóci István.
[8]Rakonok, Körös megye, Köröstől délnyugatra (ma Rakovec, Jugoszlávia).
[9]*Csiszár* 'fegyverkovács'.
[10]Vrbóc, Körös megye, Dombró és Rakonok között (ma Vrbovec, Jugoszlávia).
[11]Kasztellánffy János Körös megyei (szentléleki) birtokos család (Nagy 6: 115; Csánki, Körös 43–4) tagja, a Batthyányak távoli rokona lehetett (T. 28 [1910]: 128). 1525–26-ban Jajcán szolgál, 1526-ban kapitány (MHHD. 40: CCLVII, 317, 347–50). 1526-tól több szlavóniai gyűlésen szerepel (ETE. 1: 282; MOE. 1: 371; 2: 174, 201, 234).
[12]Tolna, Tolna megye, Szekszárdtól északkeletre.
[13]A Buda megsegítésére küldött török sereg Kalocsa mellett telelt (MHHS. 3: 45; Acsády 219).

228. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Bécsújhely, 1541. február 14.) 1r

03558
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

228. 1v

229.

Dévény, 1541. április 14.
BÁTHORI ANNA INGÓSÁGAI

- OL E 211. MKA. Lymbus. I. series, fasc. 1. fol. 687–90.
- Két 33,5 × 44 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, a hajtásnál összefűzött papír öt oldalán (az 1r, 1v, 4v üres). Négy fólió.
- Vö. **231.**
- —

Az Mynemÿ marhat az naghsagos Batorí anna[1] azzonÿ az mÿ kegÿelmes | azzonÿonk az ew warabol deuenbewl[2] kechkes pal[3] es naghuathí | antal[4] kezewbewl margÿt azzonÿ altal Bechbe kyralnewazzonÿ[5] | wduaraba nagh cheterteken eluÿteteth 154

Egh zyrke kamwka[6] zoknÿa weres atlacczal[7] harom helen | peremzeth[8], sarga taffotawal[9] kÿ bochatot methelth wÿw | Nemeth modra

Egh zekffÿ kamwka zoknÿa weres barsonnal peremzeth, sarga | taffotawal kÿ bochatot hozzw wÿw

Egh Sarga kamwka zoknÿa zelews wÿw Nemeth modra | fekete barsonnal peremzeth, kewk taffotawal kÿ bochatoth

Egh zederÿes[10] atlacz zoknÿa Emelt wyragw Ezewstel | peremzeth, lenghel modra methelth wÿw Sloggal[11] | es taffotawal,

Egh tyndeklew[12] taffota zoknÿa wonth arannÿal, egh | weres barsonj peremmel, wÿatlan

Egh feÿer aranÿas kamwka zoknÿa weres aranÿas | Emelt barsonnal peremzeth rewÿd wyw zewdeth,

Egh fekete Barsonj zoknÿa wÿatlan aranÿas atlacczal | peremzeth

Egh weres aranÿas atlacz zoknÿa metelt wÿw, Ezewsth | ketessel peremzeth slogos

Egh zederÿes atlacz Nesth swba

Egh zederÿes atlacz kentes Nemeth modra feketew | Barsonnal Elewl zelesen meg weteth

Egh zewld kamoka kentes Elewl weres dupla | barsonnÿal zelesen meg weteth. ||

Leppelek

Egh ghenghes leppel rostelÿos kewk | taffotaan

Egh kazdag Ereg. ghenghes leppel testzÿn | zabasw taffotan

Egh leppel Slogos aranj ketessel es rÿtkan | ghenghes

Egh wont aranj leppel feketew selemmel | raÿta ÿrwa, Abon fine

Egh wonth aranj leppel zewld selemmel rayta | wagyon ÿrwa Abon fine

Egh tÿzews leppel orozlan waghon raÿta | Slogos, weres taffotan,

Egh leppel zewwes, wÿtezketew zewld | selemmel ket Ezewsth rosa raÿta

Egh kÿs leppel aranÿas Ewth fekethew | wÿrag raÿtha

Egh Slogos leppel[13] zywews keth | Ezewsth rosa raÿta

Egh kesken leppel wonth aranj

Egh kesken leppel wonth aranj egh feÿer es | egh kewk madar raÿta,

fewketewk

Egh fewketew aranÿas ghenghes nyocz rendel, | kylenczedÿk chillaga a partaÿaÿs[14] ghenghes

Egh fewkethew aranÿ fonalbol | chÿllagos

Egh fewkethew Slogos Ezewsth fonalbol chyllagos | aranÿ partawal,

Egh fewketew Ezewsthbewl es Aranÿbol | ketheth slogos

Egh fewketew Aranj, Ezewsth fonal gombokkal, wytez | ketessekkel,

Egh fewketew kÿt meeg nem wegezteek ||

Egh fewketew fodorgatot Aranÿbol Slogos | kazdag.

Jmegwallak

Egh reff wonth Ezewstes selembewl chÿnalth | Jmegwalnak walo

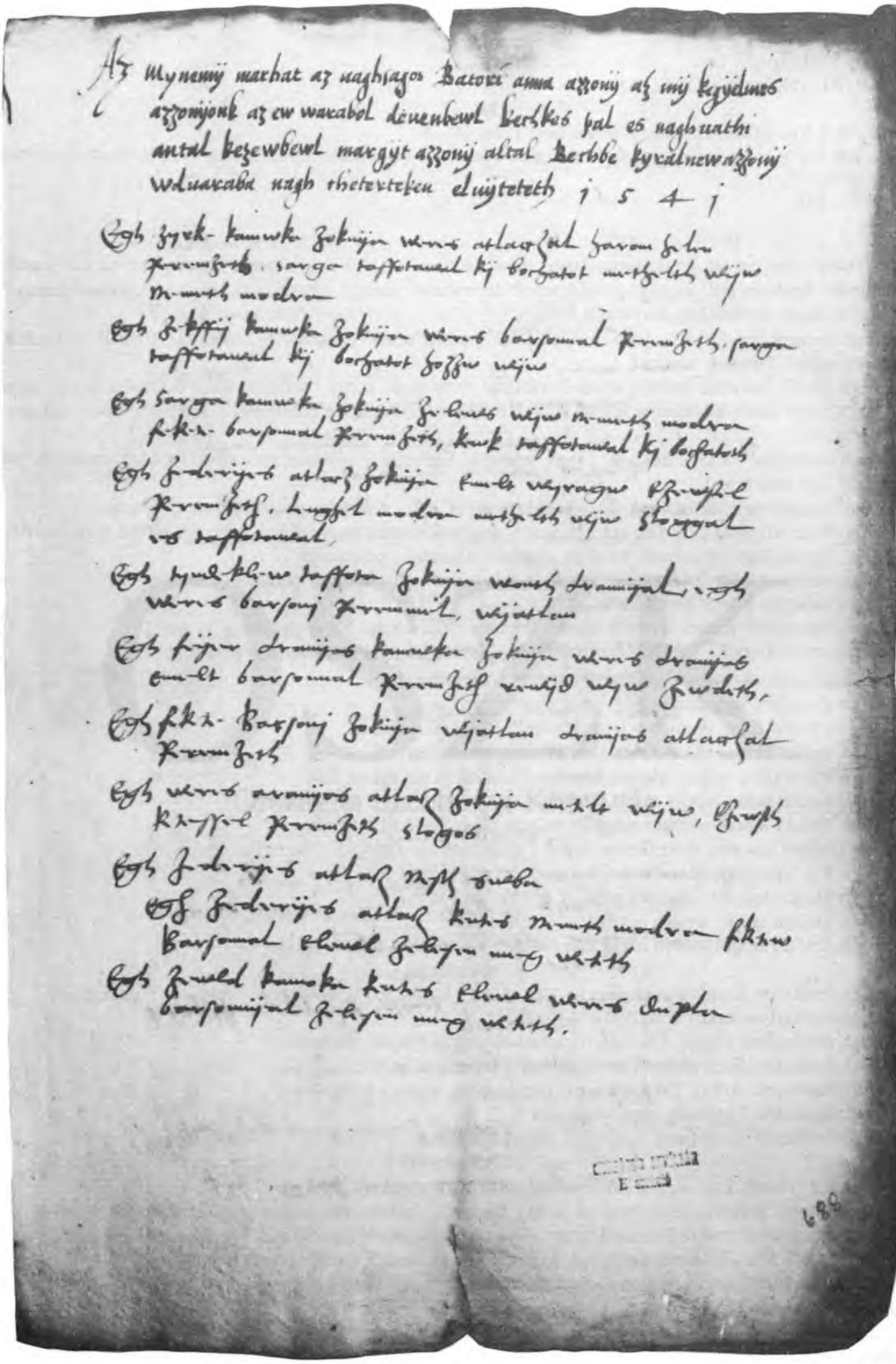
Egh Slogos zederÿes selembewl es Aranÿ fonalbol | halomodra Jmegwal, gallera slogos aranÿas

Egh Imegwal Ezewsth fonalbol ketet, slogos | wÿtezketessel, galleran Ereg ghenghek wannak

Egh aranÿ fonalbol ketet Jmegwal slogos, gallera | wonth aranÿ ghenghes kazdag

Egh fodorgatot aranÿ fonalbol chynalt wÿtez ketessel | Slogos Jmegwal, gallera es Elej Ereg | es apro ghenghekkel chÿnalth

Egh wekonÿ gholch[15] Jmegwal[16] arannyal es feketew | selemmel ketet, gallera zywews aranÿ | fonalbol Slogos

229. Báthori Anna ingóságai (Dévény, 1541. április 14.) 1r

Lepelek

Egy ezüstös kanál vas-lijos kulcs
tartóval

Egy kaszlag berg. ezüstös kanál három
szabású tartóval

Egy kanál sárgos drámj két-részből ezüstös

Egy vont arany kanál fekete pecsétnyomó
vájtú gyűrű, Abon fém

Egy vonth arany kanál gyöngy pecsétnyomó vájtú
vékonyan ijrva Abon fém

Egy tiszteletes kanál ezüstben vékonyan vájtú
sárgos, vékony tartóval,

Egy kanál gyöngyös, vékony kulcsos gyűrűs
pecsétnyomó két ezüstös vasra vájtú

Egy kis kanál aranyos ezüst fekete
vékony vájtú

Egy sárgos kanál ~~gyöngyös~~ gyöngyös kis
ezüstös vasra vájtú

Egy kicsi kanál vonth arany

Egy kicsi kanál vonth arany vagy kisebb
vagy kulcs nélkül vájtú

Fenőkövek

Egy fekete arányos ezüstös nyelű kerek,
kúpszerűen csillagos a partjain ezüstös

Egy fekete drámj fenőkő
csillagos

Egy fekete sárgos ezüstös fenőkő csillagos
drámj partonként,

Egy fekete ezüstbetét és drámj bőr
kötött sárgos

Egy fekete drámj, ezüst fenő gombokkal, vékony
két részből álló,

Egy fekete kis merő nincs nyele

Cof fuksnu fodorgatet tramij bol slogos
kaſdag

Imegwallak

Cof vaff neuk eſnuſks ſkumbuel ſkjualk
Imegwalnak wal

Cof slogos ſkavijes ſkumbuel es tramij fonalbol
ſalomedra Imegual, galkva ſlogos aramjas

Cof Imegual eſnuſk fonalbol kat, slogos
vijkzkaſſkl, galkvan tag eſnugſk naunak

Cof tramij fonalbol kat Imegual slogos, galkva
naufaramij eſnugſes kaſdag

Cof fodorgatet tramij fonalbol ſkualk vijkzkaſſkl
slogos Imegual, galkva es ekij tag
es aſva eſnugſkkl ſkjualk

Cof vakonij oſolaf Imegual aramjal es ſkkaſnu
ſkumuel kat, galkva ſkjuk.ves aramij
fonalbol slogos

Cof forfol Imegual kiſſukaf tramij ſkarta vajka
galkva ſkjuk.ves aramjal es eſnuſkl
ſkuleſ

Javan kjs Imegual oſolaf ſkkſnu
ſkjuk

Cof ſkarfolaf Imegual kaſtesta ſkjuk.ves
galk.val

Cof kjs forfol galkva aramjas es
ſkkſnu ſkuſ

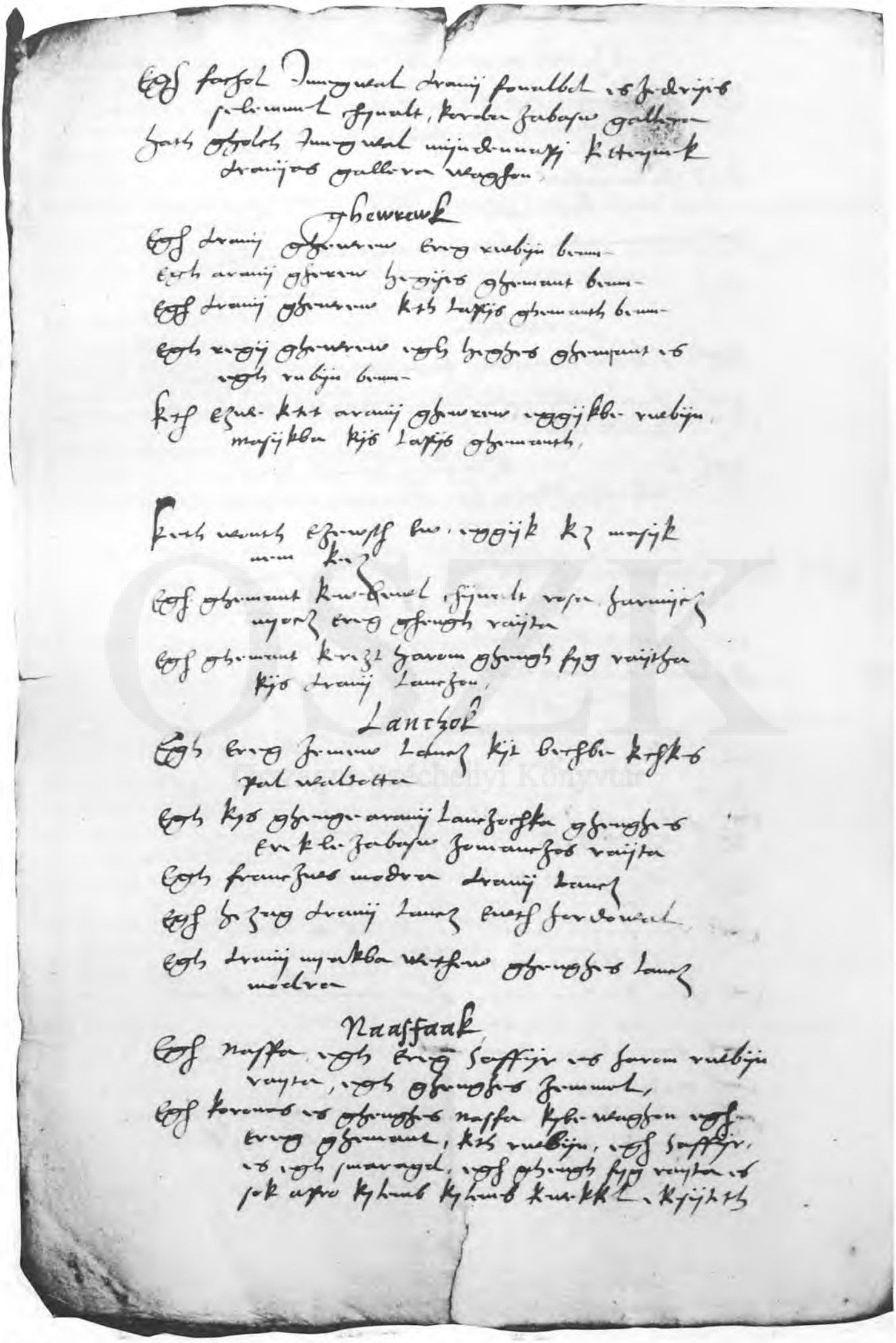
Cof kjs forfol galkska tramij ſkartaval
tuber es vajkavajs vajka

Cof kavazuska vaſk tramij fonalbol ſkualk
vijkz kaſves

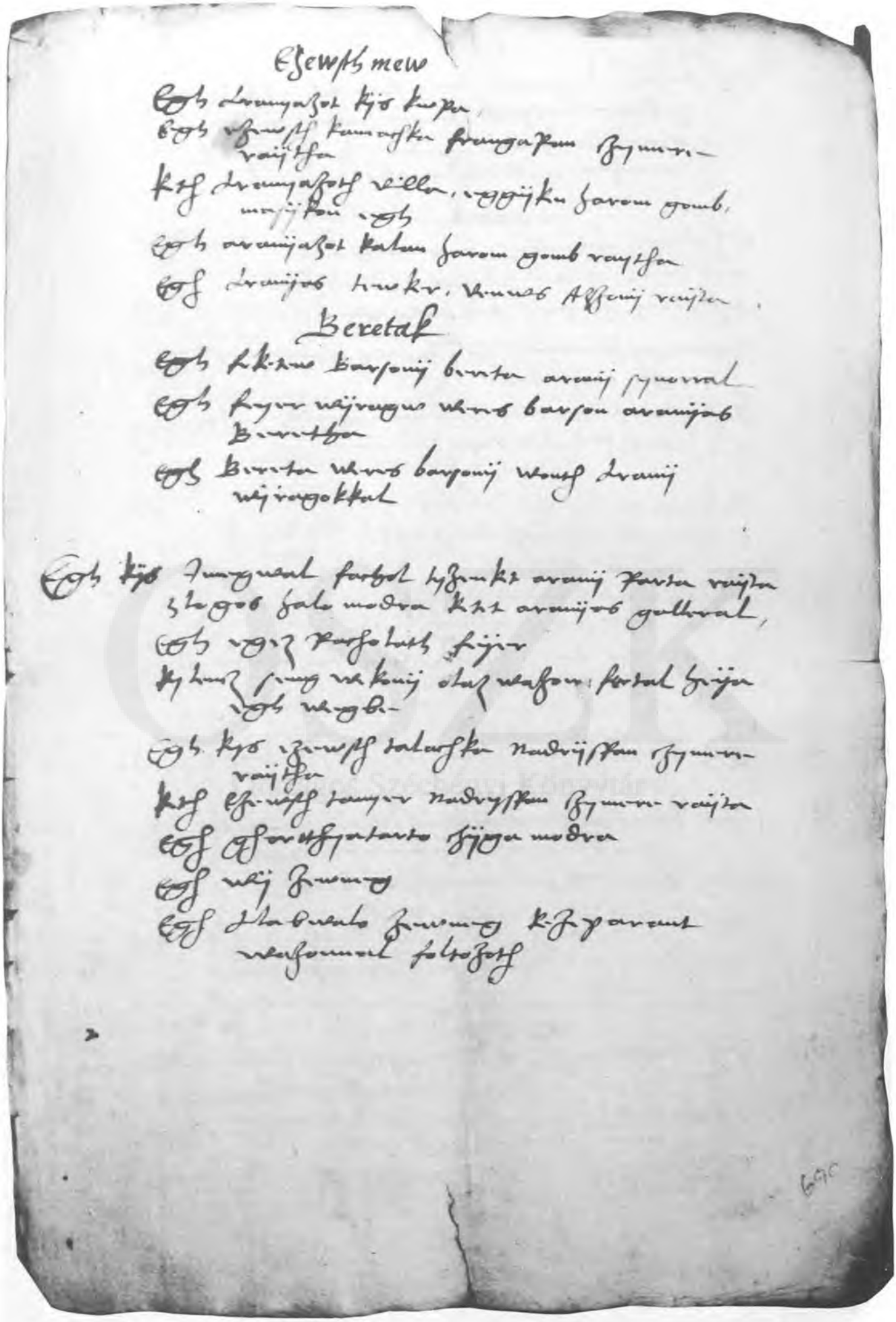
Cof olaf vaſen Imegual vij

Cof vaſtesta tramijes kz eſkuſ

Cof forfol Imegual tramij fonalbol ſkkſnu ſkuſ
kzſnukz kaſen ſkarta vajka, ſkuleſ galkva
tramijes es eſnuſkes slogos

229. 2v

229. 3r

Egh fachol Jmegwal tÿzenketh aranÿ parta raÿta | gallera zÿwews arannÿal es Ezewstel | zewles harom kÿs Jmegwal gholch fekethew | hÿmmel
Egh pacholath Jmegwal taffota zÿwews | galleral
Egh kys fachol gallera aranÿas es | feketew selmes
Egh kys fachol gallerka aranÿ partawal | Ember es vnÿkornÿs raÿta
Egh korozwalra[17] walo aranÿ fonalbol chynalt | wÿtez ketews
Egh olaz wazon Jmeg[18] wÿ
Egh taffota aranÿas kez Elew
Egh fachol Jmegwal aranÿ fonalbol feketew selemmel | tyzenket kesen[19] parta raÿta, zewles gallera | aranÿas es Ezewstes Slogos ||
Egh fachol Jmegwal aranÿ fonalbol es zederÿes | selemmel chynalt, korda[20] zabasw gallera
hath gholch Jmegwal mÿndennapj ketteynek | aranÿas gallera waghon,

ghewrewk

Egh aranÿ ghewrew Ereg rwbÿn benne
Egh aranÿ gherew hegÿes ghemant benne
Egh aranÿ ghewrew keth lapÿs ghemanth benne
Egh regÿ ghewrew egh heghes ghemant es | egh rubÿn benne
Keth Ezwe ketet aranÿ ghewrew, eggÿkbe rwbÿn, | masÿkba kÿs lapÿs ghemanth,

keth wonth Ezewsth Ew, eggÿk kez masÿk | nem keez
Egh ghemant kewbewl chÿnalt rosa, harmÿcz | nyocz Ereg ghengh raÿta
Egh ghemant kerezt harom ghengh fyg raÿtha | kÿs aranÿ lanczon,

lanczok

Egh Ereg zemew lancz kÿt bechbe kechkes | pal waltotta
Egh kys ghenge aranÿ lanczochka ghenghes | Erekle zabasw zomanczos raÿta
Egh franczws modra aranÿ lancz[21]
Egh hezag aranÿ lancz Ewth hordowal,
Egh aranÿ nyakba wethew ghenghes lancz | modra

Naasfaak,

Egh Nasfa, egh Ereg Saffÿr es harom rwbÿn | rayta, egh ghenghes zemmel,
Egh koronas es ghenghes Nasfa kybe waghon egh | Ereg ghemant, keth rwbÿn, egh Saffÿr, | es egh smaragd, egh ghengh fyg rayta es | sok apro kylemb kylemb kewekkel ekesÿteth ||

Ezewsth mew

Egh aranyazot kÿs kwpa,
Egh ezewsth kannachka frangapan czymere[22] | raÿtha
keth aranyazoth villa, eggÿken harom gomb, | masÿkon egh
Egh aranÿazot kalan harom gomb raytha
Egh aranÿas tewker, venws Azzonÿ raÿta

Beretak[23]

Egh feketew Barsonÿ bereta aranÿ synorral
Egh feyer wÿragw weres barson aranÿas | Beretha
Egh Bereta weres barsonÿ wonth aranÿ | wÿragokkal

Egh kÿs Jmegwal fachol tyzenket aranÿ parta raÿta | Slogos halo modra ketet aranÿas galleral,
Egh egez pacholath feÿer
kylencz seng[24] wekonÿ olaz wazon[25] fertal heÿa | egh wegbe
Egh kys ezewsth talachka Nadrÿspan czymere[26] raÿtha
keth Ezewsth tanyer Nadryspan czymere raÿta
Egh ghortthyatarto chÿga modra
Egh wÿ zewneg
Egh alabwalo zewneg kezeparant | wazonnal foltozoth

Jegyzetek:

[1]Báthori Anna ecsedi Báthori István nádor egyetlen gyermeke, Anna királyné udvarhölgye (Budai 1: 109–11; T. 18 [1900]: 13).

[2]Dévény, Pozsony megye, Pozsonytól nyugatra (ma Devín, Csehszlovákia).

[3]Kecskés Pál mentette meg Báthori István életét a mohácsi csatában, 1527-ben varasdi kapitány volt (Budai 2: 283). 1529-ben háza volt Varasdon (Siebmacher, Horvát 85), 1543-ban mint dévényi várnagyot, Báthori István özvegye végrendeletének egyik végrehajtóját említik (ETE. 4: 199). Talán ő szerepel 1554-ben és 1556-ban is (PodmOkl. 4: 576; MHHD. 29: 361).

[4]Nagyváthy Antal Baranya megyéből származó család (Csánki 2: 555) tagja. 1528-ban nádori titkár (HédOkl. 2: 11), 1538-ban dévényi kapitány, 1543-ban várnagy (PodmOkl. 3: 370). 1546-tól királyi személynöki ítélőmester (PodmOkl. 3: 471, 502; 4: 491; 5: 380–2), 1549–50-ben több ügyben vesz részt a kormánytanács által kinevezett bizottság tagjaként (R. Kiss, Helytart. 195, 219, 236), 1563-ban mint tárnoki ítélőmester hal meg (MHHD. 29: 619; 30: 677).

[5]Anna királyné, I. Ferdinánd felesége.

[6]*Kamuka* 'nehéz selyemkelme, damasztszövet'.

[7]Atlaszszövet.

[8]A *h* betű javítva van.

[9]*Tafota* 'vékonyabb, sima selyemszövet'.

[10]*Szederjes* 'szederszínű, lilás'.

[11]*Slóg~islóg* 'lencse nagyságú aranykarika, flitter, ruha díszítésére'.

[12]*Tündöklő* 'két vagy több színű selyemből szőtt kelme, mely a világosság felé fordítva egyik vagy másik színbe játszik'.

[13]Utána *zewwes* kihúzva.

[14]*Párta* 'szalag'.

[15]A szóvégi *h* javítva.

[16]A *g* tintafoltos.

[17]*Koroszvál~korcovát* 'női ruha fűzőszerű felsőrésze, mely a szoknya derekával egybe volt dolgozva' (Radv: Csal. 1: 90).

[18]A szó végéről kihúzva *wal.*

[19]*Keseny~kösöny* 'női vagy férfiingnek, illetve (szegélyszalag jelentésű) pártájának (arany)díszítése' (vö. *kösöntyű* OklSz., TESz., RMGl.).

[20]'Arany- és ezüstfonalból és selyemből vert zsinór'.

[21]Az *l* betű javítva.

[22]A Frangepán-címer: két egymás felé ágaskodó oroszlán, mellső lábaikban aranygömbök (cipók) (Nagy 4: 237–8; Siebmacher, Horvát 48, 35. tábla; T. 5 [1887]: 132).

[23]*Bereta~beretra* '(spanyol kalap formájú) női fejfedő' (NySz. 1: 214; SzT. 1: 815; Radv: Csal. 1: 108).

[24]*Sing* 'magyar rőf = 62,2 cm'.

[25]A szó végéről egy betű ki van törölve.

[26]Báthori István címere, l. **223.**

230.

[Som, 1541. május 5. előtt]

HÉDERVÁRY LŐRINC HÉDERVÁRY GYÖRGYHÖZ ÍRT LEVELÉNEK MAGYAR MONDATA

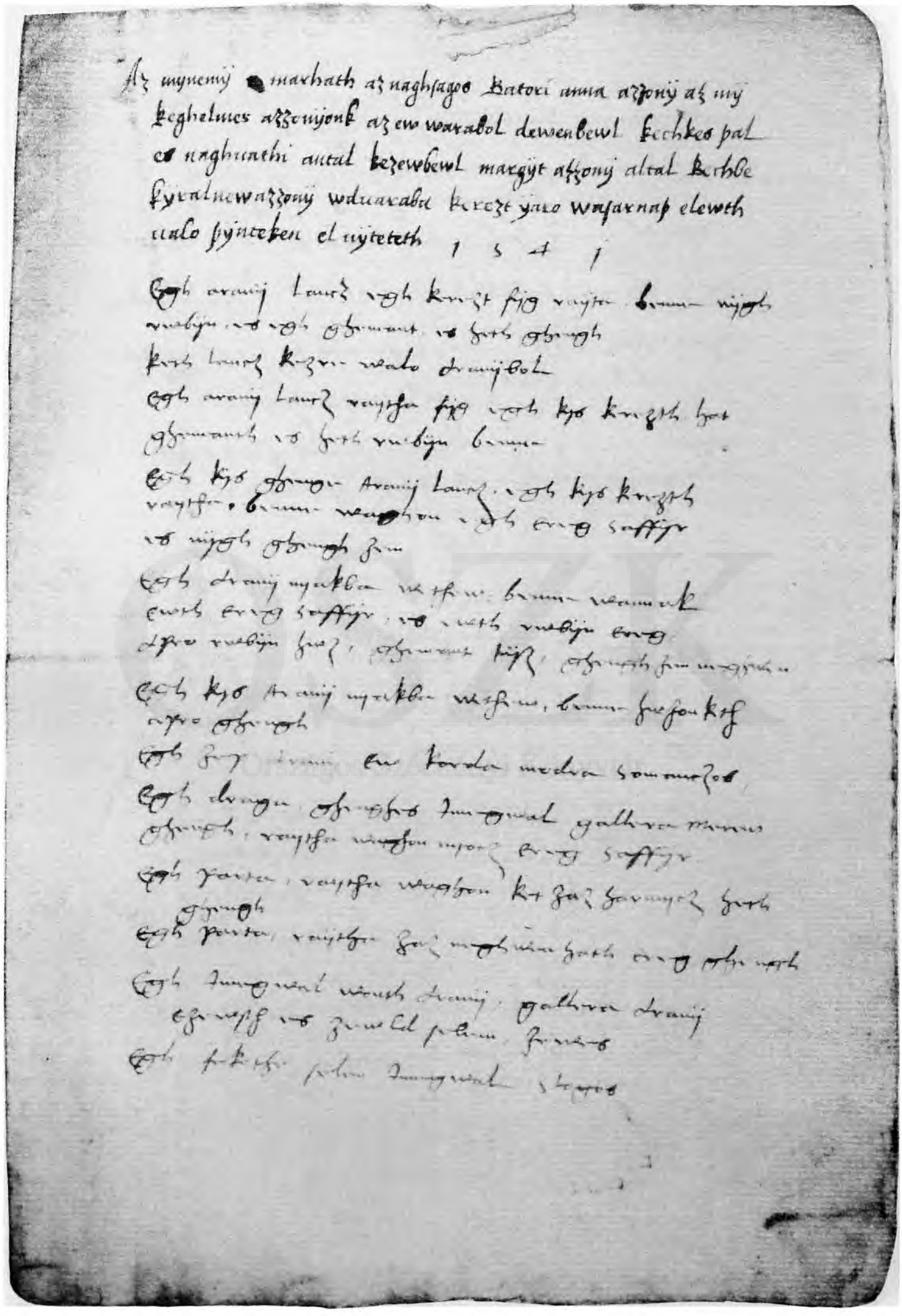
- (A Héderváry család levéltára. fasc. M. 1. no. 19.)
- (Papíron, gyűrűs pecséttel.)
- Héderváry Lőrinc öccséhez írt latin levelében a bortermésről, lovakról és a pénzhiányról ír. Beszámol nővérei egészségéről, s arról, hogy rövidesen Somogyvárra megy, onnan pedig Török Bálinthoz. Öccsétől különböző ruhaneműket kér. A levelet Závodszky Levente 1541 körülre keltezi (HédOkl. 2: 110) indoklás nélkül. Héderváry Lőrinc valószínűleg 1537-ben szabadult ki fogságából (vö. HédOkl. 2: 94–5), de ezt követően csak 1540 novemberében találkozunk vele (l. **218.**). Ezt a levelét is a Somogy megyei Somból írta („...que hic sunt in Som..."), a keltének azonban csupán a terminus post quem non-ját tudjuk meghatározni: Az év 1541., mert Török Bálint ez év augusztus 29-én esik fogságba, s a levél írása idején ez még nem történt meg. A hónap és nap május 5-e, Szent Gothárd napja, mivel Héderváry Lőrinc erre a napra ajánlja a sárgadinnye ültetését a levélben („...semina, quae in festo Gothardi facias seminare..."). Így a levél 1537 és 1541 május 5-e között keletkezhetett, 1538, 1539 vagy 1541 tavaszán. Az 1540-es év kizárható, mivel Török Bálint ekkor Erdélyben volt.
- HédOkl. 2: 110–2.

[...] Ceterum de equis, quos eadem optat, nec ego possum sine tribus illis carere, quia continue oportet ambulare. Az egg lovat yvannak atam, az porozkat az keket fel kyvldeom, analÿ teob enekem nync.[...]

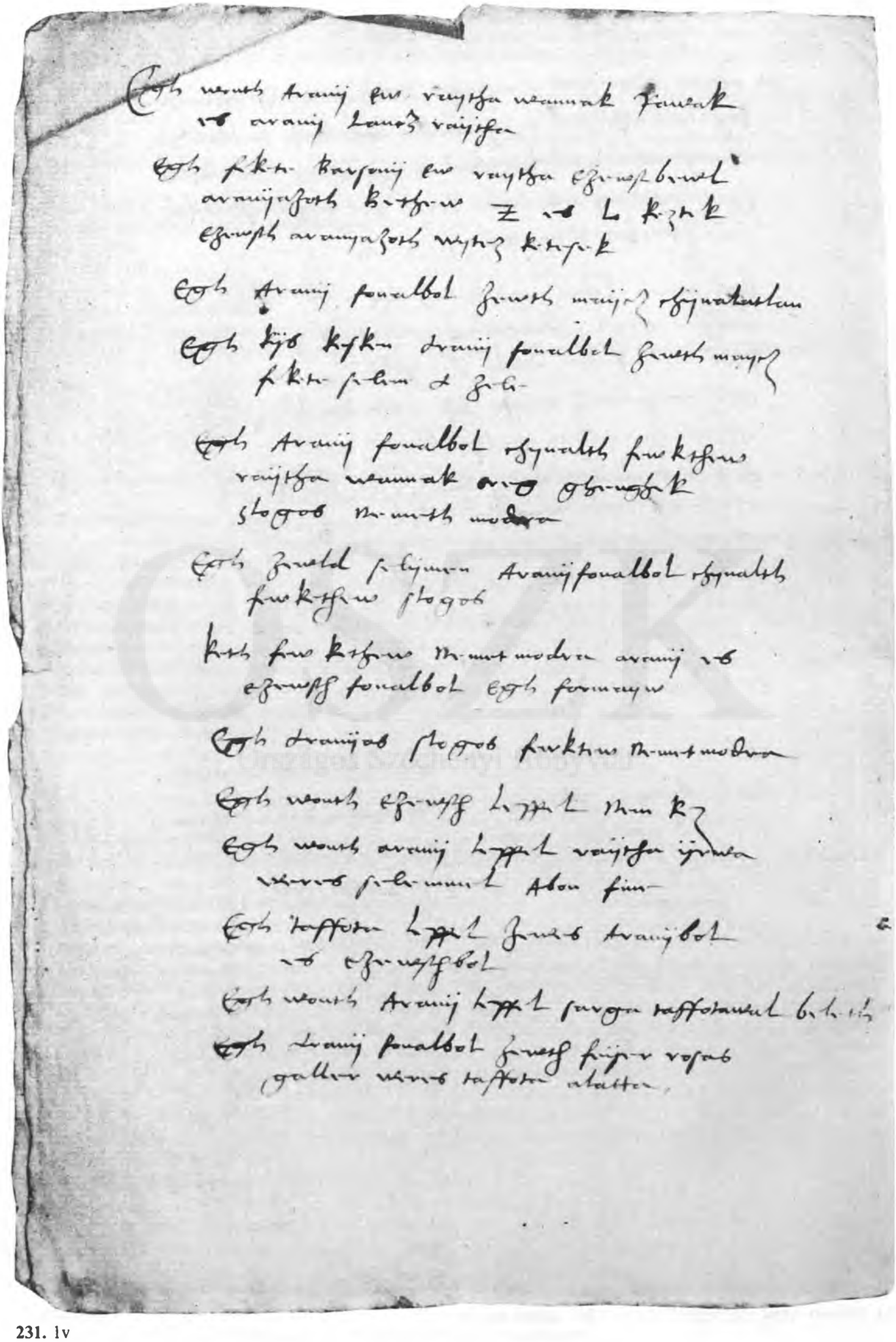
Laurentius Hedervarj
frater vestrae egregiae dominationis.

Címzés:

Egregio domino Georgio de Hederwara, domino et fratri amantissimo.

231. Báthori Anna ingóságai (Dévény, 1541. május 20.) 1r

231. 1v

Ezek galler magyar modra dravij forallal
-s ezüst forallal warroth kryzt aranyjab
prahmanal mas ilyet vesz-s tassora alatta
fkezes sekemmel kij borsatot

Ezek ewes-wala ezüst aranyasoth thath

Ezek karmol kw aranyba foglalth saroun
ott-wth zemmel, wth fkez-sijoron fijo

Ezek hossu darab wouth ezüsth vas-s
atlasz wagy taffota kopzuesth zederyes
barsonnal -s hyss tassotanal mas ilyeth

Nijoth fwekfes szarnabol hwsfal modra

Ezek fwekfes fkez-sekemmel -s szarmadal
hosnalt hwsfal modra

Saroun fatfijol szungual, sarmadyk
atlasz wagy aranyas galleral

Ezek szeplikem szijn duspla tassota kuk-s
ekszel vesz-s atlaszal mas ilyeth
Barkasijnal kesuleth

Ezek szeplikem szijn duspla tassota szekijes
saroun sekw vesz-s barsonnal -s
sargas tassotanal szarmasz hossu vijne

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

231.

Dévény, 1541. május 20.
BÁTHORI ANNA INGÓSÁGAI

- OL E 211. MKA. Lymbus. I. series, fasc. 1. fol. 691–2.
- 32 × 43,5 cm-es ívnagyságú, félbehajtott papíron. Két fólió.
- Vö. **229.**
- —

Az mynemÿ[1] marhath az naghsagos Batorí anna azzonÿ az mÿ | keghelmes azzonÿonk az ew warabol dewenbewl kechkes pal | es naghuathi antal kezewbewl margÿt azzonÿ altal Bechbe | kÿralnewazzonÿ[2] wduaraba kerezt ÿaro wasarnap[3] elewth | ualo pÿnteken el uÿteteth 154Ì

Egh aranÿ lancz egh kerezt fÿg raÿta, benne nÿgh | rwbÿn, es egh ghemant, es heth ghengh
keth lancz kezre walo aranÿbol
Egh aranÿ lancz raÿtha fÿg egh kys kerezth, hat | ghemanth es heth rwbÿn benne
Egh kÿs ghenge Aranÿ lancz, egh kys kerezth | raytha, benne waghon egh Ereg Saffÿr | es nÿgh gheng zem
Egh aranÿ nyakba wethew, benne wannak | Ewth Ereg zaffÿr, es ewth rwbÿn Ereg, | apro rwbÿn hwz, ghemant tÿz, ghengh zem neghwen,
Egh kys Aranÿ nyakba wethew, benne hwzon keth | apro ghengh
Egh zep aranÿ Ew korda modra Somanczos,
Egh draga, ghenghes Jmegwal gallera Merew | ghengh, raytha waghon nyocz Ereg Saffÿr
Egh parta, raytha waghon ket zaz harmycz heth | ghengh
Egh parta, raÿtha zaz neghwen hath Ereg ghengh
Egh Jmegwal wonth aranÿ, gallera aranÿ | Ezewsth es zewld selem, zewes
Egh fekethe selem Jmegwal Slogos ||
Egh wonth Aranÿ Ew, raytha wannak pawak | es aranÿ lancz raÿtha
Egh fekete Barsonÿ Ew raytha Ezewstbewl | aranÿazoth Bethew Z es L keztek | Ezewsth aranyazoth wytez ketesek
Egh Aranÿ fonalbol zewth maÿcz[4] chÿnalatlan
Egh kÿs kesken aranÿ fonalbol zewth maycz | fekete selem a zele
Egh Aranÿ fonalbol chynalth few kethew | raÿtha wannak Ereg ghenghek | Slogos Nemeth modra[5]
Egh zewld selÿmen Aranÿ fonalbol chynalth | few kethew slogos
keth few kethew Nemet modra aranÿ es | ezewsth fonalbol Egh formayw
Egh aranÿas slogos fewketew Nemet modra
Egh wonth Ezewsth leppel Nem kez
Egh wonth aranÿ leppel raÿtha ÿrwa | weres selemmel Abon fine
Egh taffota leppel zewes Aranÿbol | es Ezewsthbol,
Egh wonth Aranÿ leppel sarga taffotawal beleth
Egh aranÿ fonalbol zewth feÿer rosas | galler weres taffota alatta, ||
Egh galler maghar modra aranÿ fonallal | es Ezewsth fonallal warroth keryl aranÿas | prahmawal[6] meg wetet weres taffota alatta | fekethew selemmel kÿ bochatot
Egh Ewre walo Ezewsth aranyazoth chath
Egh karneol kew aranÿba foglalth harom | ghengh zemmel, egh fekete sÿnoron fÿg
Egh hozzw darab wonth Ezewsth weres | atlacz wyragokkal Nemet modra
Egh tegla zÿn taffota korozwagh[7] zederyes | barsonnal es[8] feyer taffotawal meg weteth
Nÿgh few kethew czernabol lenghel modra
keth fewketew fekete selemmel es czernawal | chynalt lenghel modra
harom fathÿol Imegwal, harmadyk | olaz wazon aranÿas galleral

Egh pwplÿkan zÿn[9] dwpla taffota kentes | Elewl weres atlacczal meg wetewth | Bakachÿnnal[10] belewth
Egh pwplÿkan zÿn dwpla taffota zoknÿa | harom helen weres barsonnal es | sarga taffotawal peremzet hozzw wÿw ||
Egh feyer chemeleth[11] zoknÿa harom helen | weres atlacczal es kewk taffotawal | peremzeth hozzw wÿawal

Egh zederÿes kamoka zoknÿa peghwettel[12] | Beleth alol helghel peremzeth
keth weg fathÿol fewdel
Nygh fathÿol fewdel[13] fekete selemmel | warroth Nemeth modra kÿchÿn
Egh korozwaghra walo fathÿol
Egh korozwagh weres atlacz | zewles wyawal fekete | wazonnal belewth
Egh Matracz

Jegyzetek:
[1]Utána tintafolt van.
[2]Anna királyné.
[3]Judica, a húsvét előtti második vasárnap.
[4]Arany- vagy ezüstfonalból szőtt szalag.
[5]A *dr* betűk tintafoltosak.
[6]*Práma* 'cifrázat, szegélyvarrás' (Tsz. 2: 211–2).
[7]*Koroszvágy ~ korcovát* 'női ruha fűzőszerű felső része, mely a szoknya derekával egybe volt dolgozva' (Radv. Csal. 1: 90).
[8]Az *s* tintafoltos.
[9]'Sárgászöld'.
[10]*Bakacsin* 'sötét színű, béléskent használt kelmefajta, barhent'.
[11]*Csemelet* 'szőrrel kevert selyemszövet'.
[12]*Pegyvet* 'szibériai szürkemókus (prémje)'.
[13]*Fédel* 'női fejkendő, fátyol'.

232.

Sárvár, 1541. május 20.

KANIZSAI ORSOLYA LEVELE FÉRJÉHEZ, NÁDASDY TAMÁSHOZ

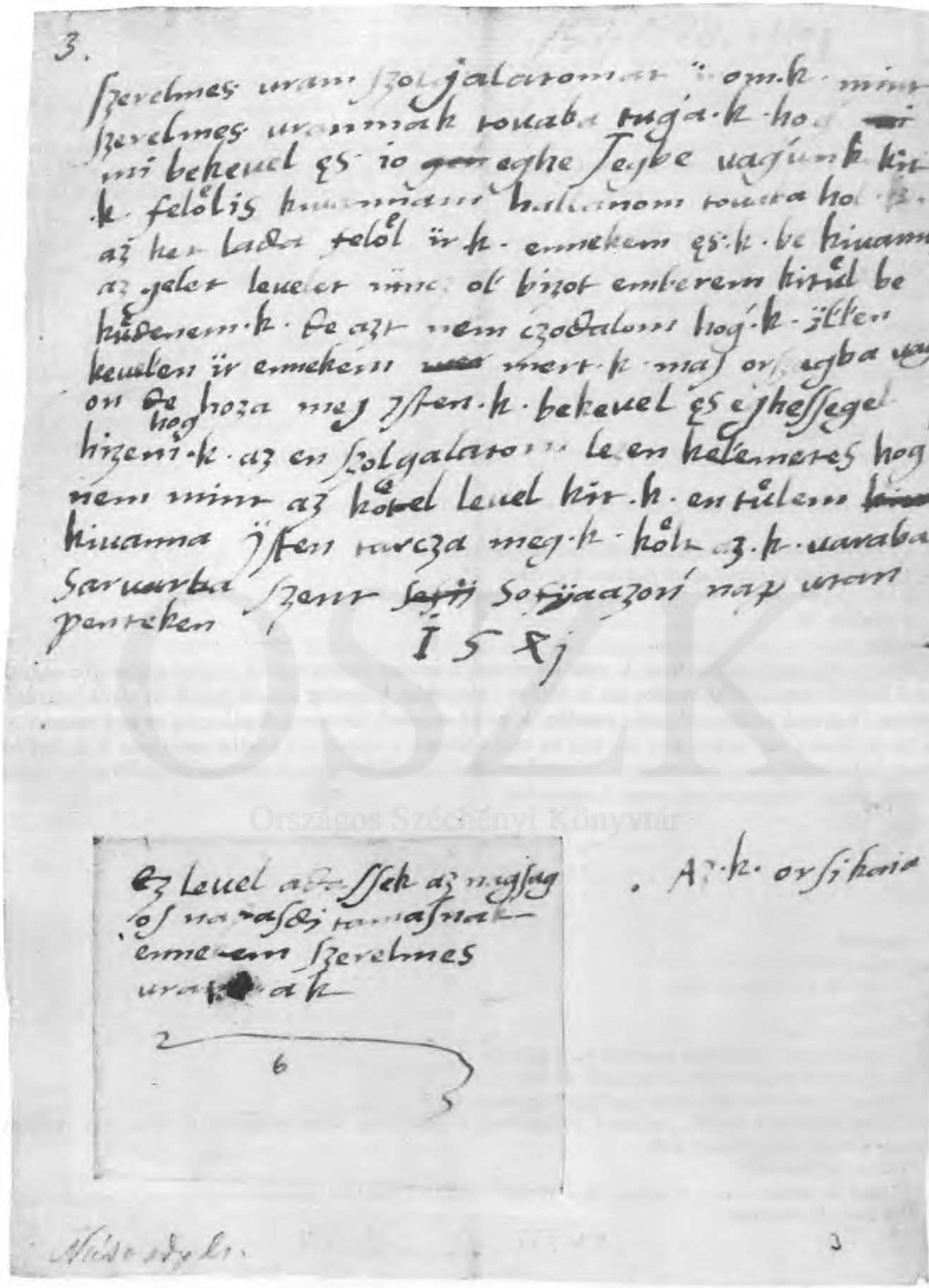
A menedéklevelet nem tudja elküldeni, mert nincs megbízható embere. Ha hazajön, reméli, szívesen fogadja szolgálatát.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 23. cs.
- 21,5 × 28 cm-es papíron, kívül piros viaszpecsét nyomával. A címzésben zöld viaszdarabka van, ami minden bizonnyal később tapadt oda. Egy fólió.
- —
- NádLev. 70.

szerelmes uram szolgalatomat ïrom .k. mint | szerelmes uramnak touaba tuģa .k. hog[1] | mi bekeuel ęs io[2] eghessegbe uaģunk kit | .k. felȫlis kıuannam hallanom touaba hol[3] | az ket lada felȫl ïr .k. ennekem ęs .k. be kiuanno | az gelet leuelet[4] nïncz ol' bizot emberem kitȗl be | kȗdenem .k. de azt nem czodalom hoģ .k. ïl'l'en | keuel'en ïr ennekem[5] mert .k. mas orszagba uag|on[6] de hoza meg ȷsten .k. bekeuel ęs eghessegel | hizem hog[7] .k. az en szolgalatom lezen kel'emetes hoģ | nem mint az kȫtel leuel kit .k. en tȗlem[8] | kiuanna J̈sten tarcza meg .k. kȫlt az .k. uaraba | Saruarba szent[9] Sofÿaazoń nap utan | penteken J̇54j

Az .k. orsikaia

Címzés:
Ez leuel adassek az nagsag|os nadasdj tamasnak | ennekem szerelmes | ura[mn]ak[10]

232. Kanizsai Orsolya levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz (Sárvár, 1541. május 20.) 1rv

Jegyzetek:
[1]Utána *mi* kihúzva.
[2]Utána *geh* kihúzva.
[3]Utána *.k.* törölve.
[4]'Menedéklevelet' (ném. *Geleit* 'ua'.).
[5]Utána *mer* kihúzva.
[6]Nádasdy (Frangepán Ferenccel és Batthyány Ferenccel együtt) tagja volt annak a követségnek, melyet a március 20-i pozsonyi országgyűlés küldött Regensburgba, a német birodalmi gyűlésre a török elleni segítséget kérni (MOE. 2: 304; ACSÁDY 218–9). Nádasdy Tamásnak a követségről szóló levelét magyar nyelvű, sajátkezű aláírásával l. Történeti Lapok 2 [1875]: 1250–1.
[7]A sor fölé betoldva jelölés nélkül.
[8]Utána *kiu* kihúzva.
[9]Utána *sofjj* kihúzva.
[10]A szóban zöld színű viaszdarab van.

233.

Sárvár, 1541. május 24.
KANIZSAI ORSOLYA LEVELE FÉRJÉHEZ, NÁDASDY TAMÁSHOZ

Egészségesek mindannyian, korábbi levelét nem vette tréfára. Mikor érkezik?

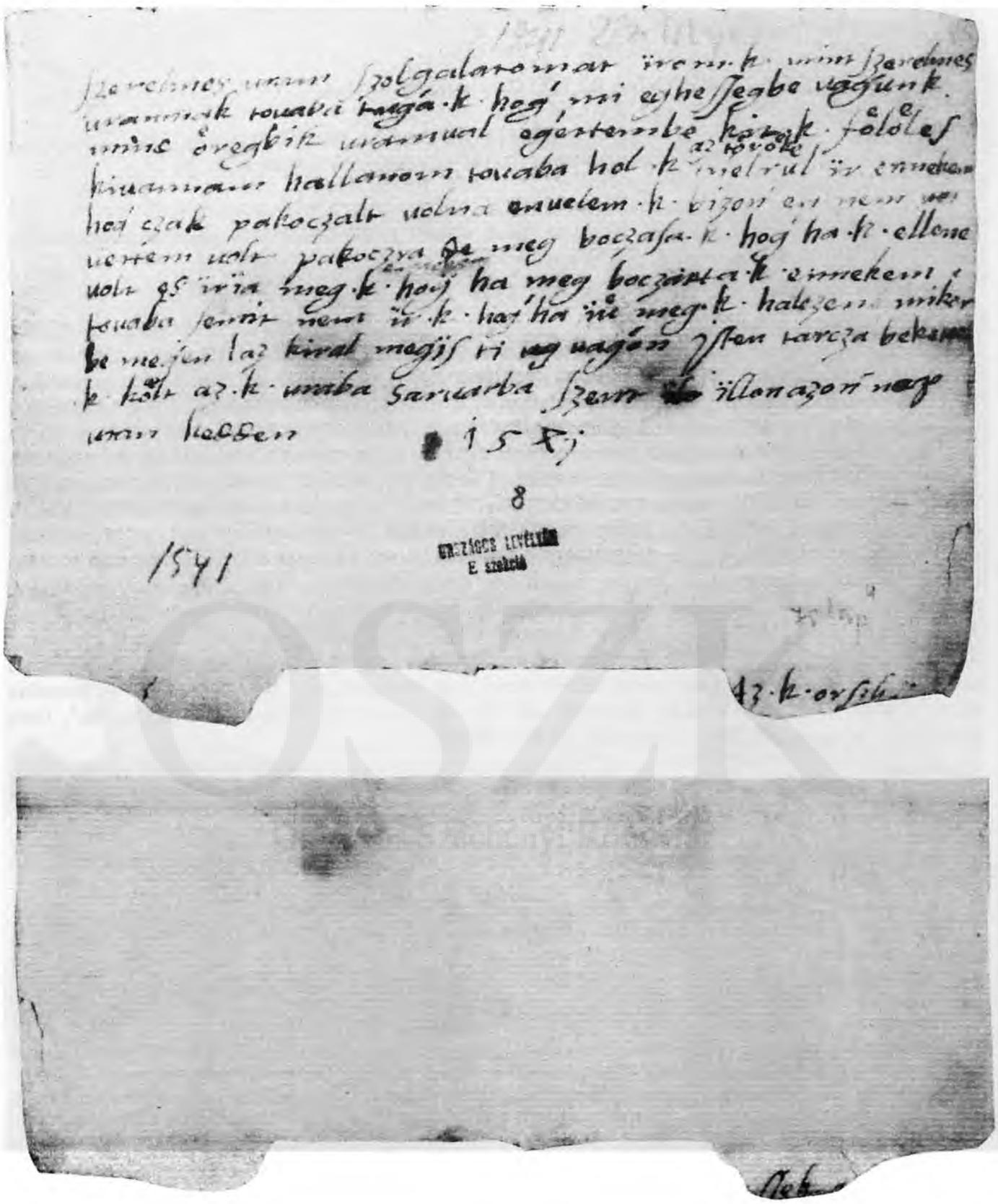
- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 23. cs.
- 15 × 22,5 cm-es félbeszakadt papíron. Egy fólió.
- —
- NádLev. 70–1.

szerelmes uram szolgalatomat ïrom .k. mint szerelmes | uramnak touaba tuǵa .k. hoǵ mi eghessegbe uaǵunk | mind o̊regbik uramual[1] eǵettembe kit .k. fo̊lo̊les | kiuannam hallanom touaba hol .k. az to̊ro̊k[2] nélrůl ïr ennekem | hoǵ czak pakoczalt[3] uolna enuelem .k. bizoń en nem[4] | uettem uolt pakoczra de meg boczasa .k. hoǵ ha .k. ellene | uolt ęs ïrïa meg .k.[5] hoǵ ha meg boczatta .k. ennekem | touaba semit nem ïr .k. hoǵ ha ïů meg .k. halezen[6] mikor | be meǵen[7] az kiral[8] megïs ti[9] uaǵon jsten tarcza bekeuel | .k. ko̊lt az .k. uraba saruarba szent[10] ïllonazoń nap | utan kedden 154j

Az .k. orsik[...][11]

Címzés:
[...]ssek [...][11]

Jegyzetek:
[1]Apósa, Nádasdy Ferenc.
[2]A sor fölé jelöléssel betoldva.
[3]'Tréfálkozott'.
[4]Utána *ue* kihúzva.
[5]A sor fölé utána betoldotta *ennekem*, majd kitörölte.
[6]A szó utolsó betűje *m* volt, a harmadik láb kitörölve.
[7]Utána egy elkezdett betű szára, egy függőleges vonás látható.
[8]I. Ferdinánd csak később, júniusban érkezett meg a regensburgi német birodalmi gyűlésre, ahol Nádasdy követként tartózkodott (ACSÁDY 219).
[9]Utána *ug* kihúzva.
[10]Utána *ïlo* kihúzva.
[11]A levél alja leszakadt.

233. Kanizsai Orsolya levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz (Sárvár, 1541. május 24.) 1rv

234.

Szalónak, 1541. május 25.
BATTHYÁNY FERENCNÉ LEVELE BATTHÁNY KRISTÓFHOZ

Levelet küld Székely Lukácsnak. Örömest megsegíti pénzzel a harmincadból, ha megszerzik. Fölösleges feljönnie, inkább viseljen gondot Csáktornyára. A leányt jó, ha Bradács feleségéhez adja nevelésre.

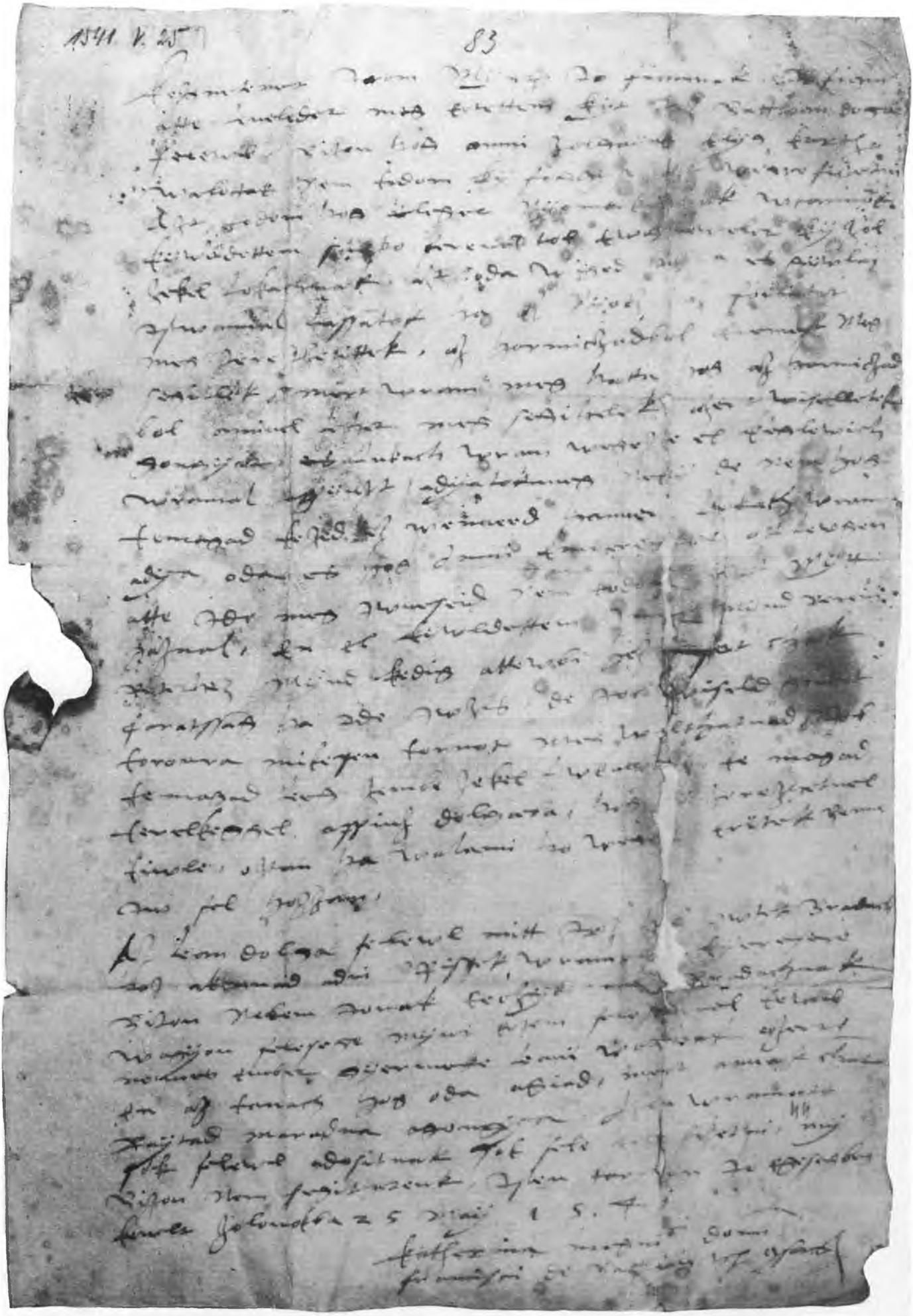
- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3761.
- 21,5 × 31 cm-es penészfoltos, elhalványodott írású, szakadt papíron, hátoldalán papírcsíkkal megerősítve. Zárlatán vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét (l. **158.**). Egy fólió.
- —
- —

Kezenetenet Jrom Mÿnth Jo fiamnak, Jo fiam | atte leueledet meg Ertettem kÿt Jrz Batthian doga | felewl, Bizon hog anmi zolgaÿnk Elÿg karth | walottak nem todom kÿ foggÿa azt wegre fÿzetni | Azt todom hogj Eleget Nÿomorkodnak wtannonk[1] | kÿwldettem sanko ferencz tol Ewg lewelet kÿ zol | zekel lokachnak. | azt oda wiged hozza es gÿwlaj | Jstwannal lassatok ha az Nÿocz zaz forintot | meg zerezzetittek, az harmiczadbol Eremest Meg | segitlek, mert wram meg hatta hog az harmiczad|bol amiuel lehet meg segihelek azert wiselletek | gongÿat, es lukach wram wegezze el Keglewich | wramal[2] appÿnzt adÿatokmeg nekÿ, de nem hog | temagad kezedhez wenneed hanne[m][4] lwkach[3] wram | adÿa oda es hog anmi Embere[...]jÿs[4] ott lewgen | atte Jde meg Jwuesed Nem todo[...][4] mast Mÿtt | haznal, En el kÿwldettem Jnn[...]t[4] mÿnd perenj | peterhez Mÿnd kedig attewbi hez [azert][5] chak | faratssag ha Jde Jwzis, de Job wiseld gondot | toronra mikepen tornot meg walthatnad, Job | te magad leeg zembe zekel lwkacch[...]l[4], te magad | terelkeggel, appinz dolgaba, hog [...]jÿ[4] zerezhetnel | tiwle, oztan ha walami ho wege[t][4] Eritek Benne | Jw fel hozzam, Az lean dolga felewl mitt Jrz h[...]g[4] Jwtet Bradach|hoz[6] ak[...]nad[4] adni pispek[7] wramna[...][4] kÿeresere | Bizon Nekem Jonak teczÿk m[...][4] Bradachnak | wagÿon felesege mÿnt Ertem felese[...]enel[4] tewb | nemes ember gÿermeke leani wa[...]nak[4] azerth | En az tanach hog oda agiad, mert annak chat | Raÿtad maradna agongÿa, azen wramat | sok felewl adositnak sok fele ke[l] fizetni, mÿ | Bizon Nem segithetenk[8], Jsten tarc[...]on[4] Jo Egesegben | kewlt zolonokba 25 Maÿ 15.4i

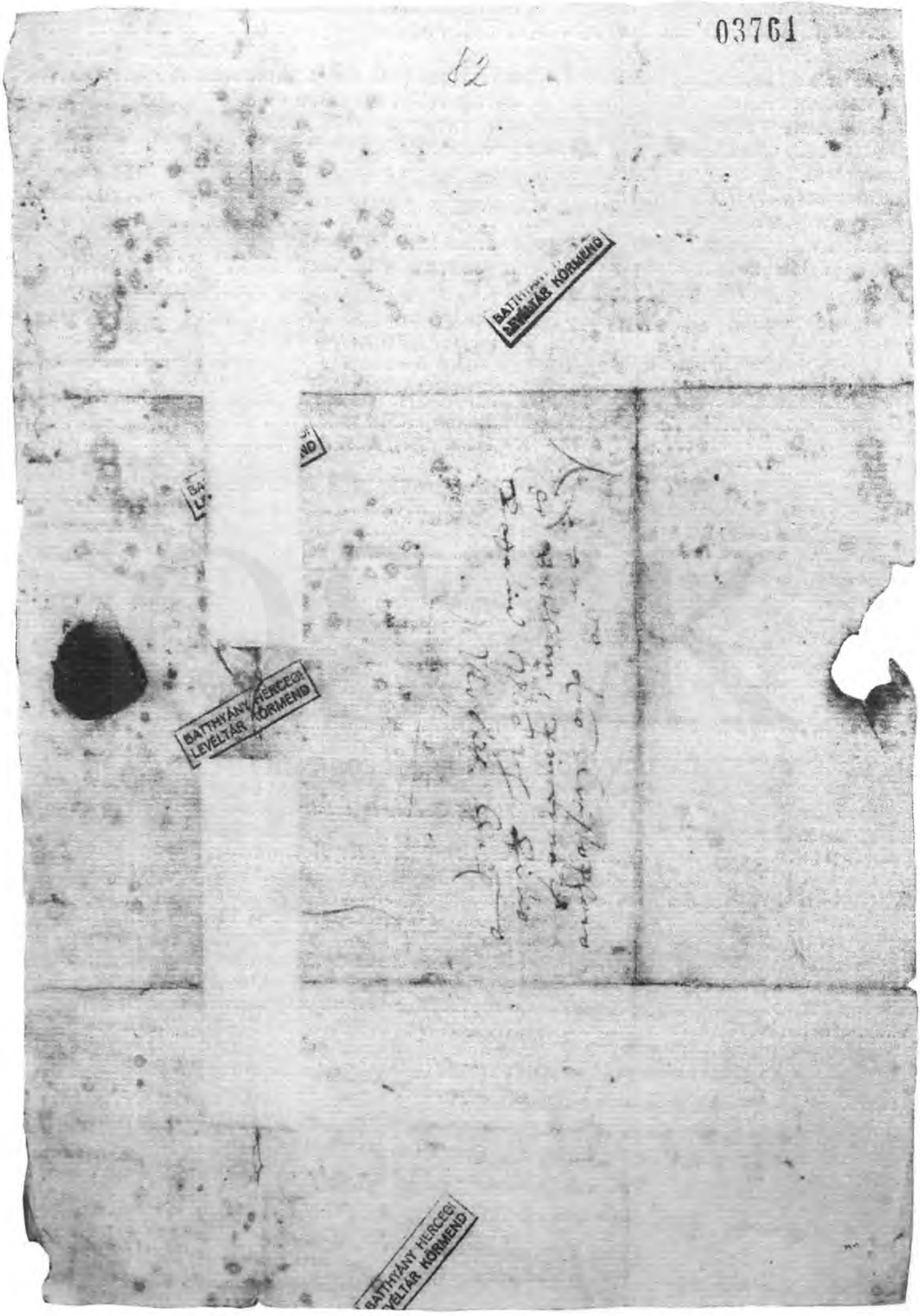
katherina magni*fi*ci dom*ini*
francisci de Batthian *etc con*sors

Címzés:
Magni*fi*co d*omi*no Cristophoro | de Batthian, pincernar*um* | Regalium, M*agist*ro *etc* filio | Nobis Char*issim*o

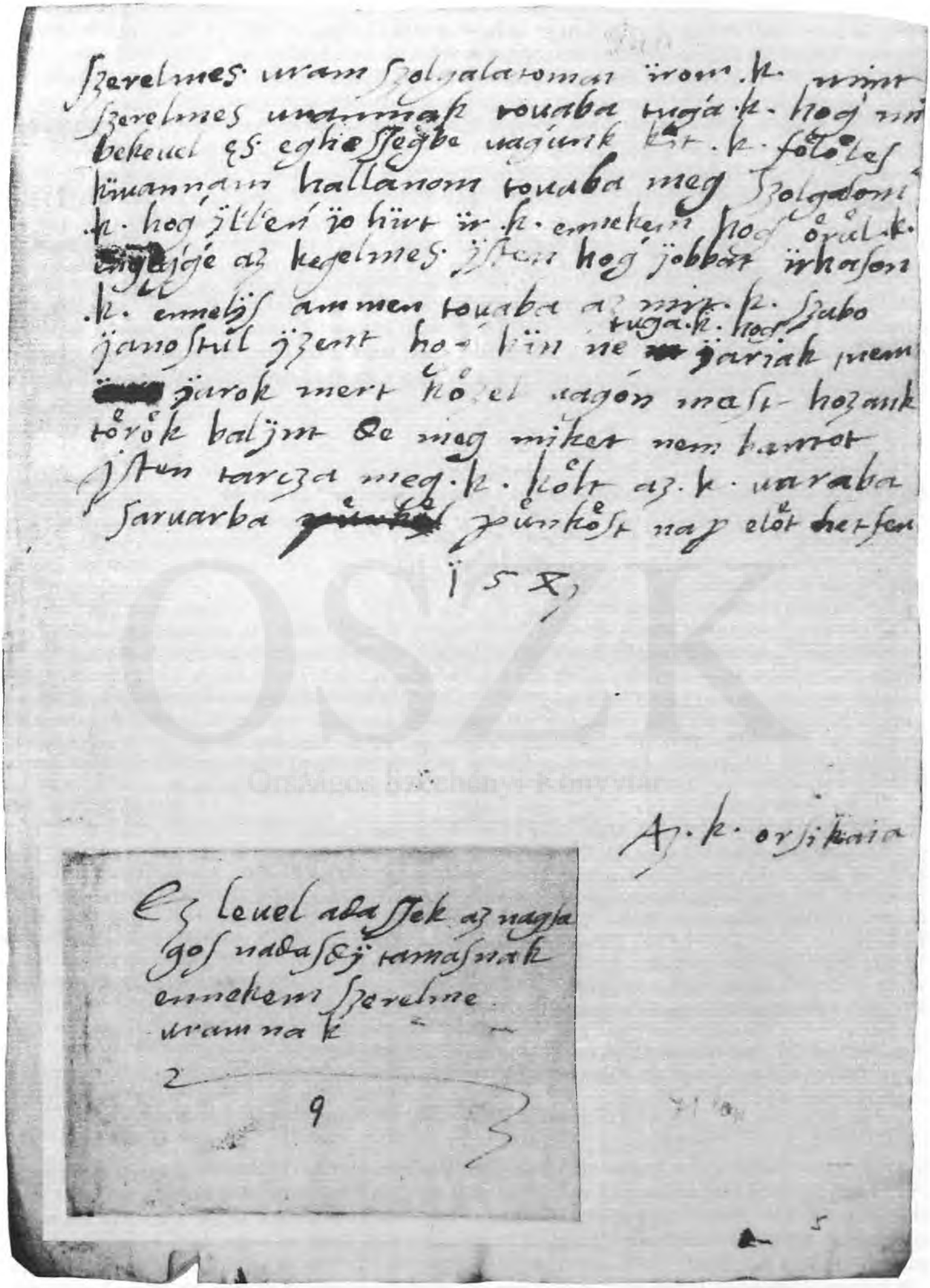
Jegyzetek:
[1]Az utolsó *n* betű a szó fölé van betoldva jelölés nélkül.
[2]Keglevich Péter.
[3]A *c* betű *t*-ből javítva.
[4]Lyukas a papír.
[5]A szakadás miatt nehezen olvasható.
[6]Valószínűleg ladomérci Bradács Imre, Zágráb megyei birtokos család tagja (NAGY 2: 229; SIEBMACHER, Horvát 20). 1519-ben szlavón vicebán, 1526-ban a királyi testőrség tagja (FÓGEL, II. Lajos 62), Jajcán szolgál (MHHD. 40: 347–50), s jelen van a kaproncai gyűlésen (ETE. 1: 282). Részt vesz az 1537-es és 1538-as körösi gyűléseken (MOE. 2: 204–5, 261), említik még 1541-ben (MHHD. 30: 137).
[7]Erdődy Simon.
[8]A szókezdő *s f*-ből javítva.

234. Batthyány Ferencné levele Batthyány Kristófhoz (Szalónak, 1541. május 25.) 1r

03761
12
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND
BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

234. 1v

235. Kanizsai Orsolya levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz (Sárvár, 1541. május 30.) 1rv

235.

Sárvár, 1541. május 30.
KANIZSAI ORSOLYA LEVELE FÉRJÉHEZ, NÁDASDY TAMÁSHOZ

Örül a jó hírnek. Nem jár ki, bár Török Bálint eddig nem bántotta őket.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 23. cs.
- 21,5 × 29,5 cm-es papíron, felzetes, piros viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- NádLev. 71.

szerelmes uram szolgalatomat ïrom .k. mint | szerelmes uramnak touaba tuģa .k. hoģ mi | bekeuel ęs eghessegbe[1] uaģunk kıt[2] .k. fölöles | kïuannam hallanom touaba meg szolgalom | .k. hoģ jl'l'en jo hïrt ïr .k. ennekem hoģ örül .k. | engeģģe[3] az kegelmes jsten hoģ jobbat ïrhason | .k. enneljs ammen touaba az mit .k. szabo | janostul[4] jzent hoģ kïn ne[5] tuga .k. hoģ jariak[6], nem | jarok[7] mert közel uaģon mast hozank | török baljnt de meg miket nem bantot[8] | jsten tarcza meg .k. költ az .k. uaraba | saruarba[9] pünkösst nap elöt hetfen | Ï54j

Az .k. orsikaia

Címzés:
Ez leuel adassek az nagsa|gos nadasdj tamasnak | ennekem szerelme[10] | uramnak

Jegyzetek:
[1]A második *e* betű javítva.
[2]Az *ı* fölött tintafolt van.
[3]A szó elején elkenődött tintafolt van.
[4]Lehetséges, hogy azonos azzal a topuszkói Szabó Jánossal (LtK. 3 [1925]: 75), aki Nádasdy posztóügyeivel foglalkozott, s 1552-ig szerepel különféle iratokban (LevT. 1: 13, 97; NádSzám. 1: 83, 169, 196; 2: 142–7, 152, 157, 167).
[5]Utána *ne* kihúzva, s a következő szavak: *tuga .k. hoģ* a sor fölé jelölés nélkül vannak betoldva.
[6]A *j* betű javítva van.
[7]Előtte több betű kihúzva.
[8]Török Bálint 1541 tavaszán, Pest sikertelen ostroma után kiszorult Buda várából, s a Dunántúlon csatározott biztosítva a török csapatok felvonulását (Bessenyei 90–1).
[9]Utána *pünkösst* kihúzva.
[10]Az utolsó betű, *s* valószínűleg a papírfelzeten maradt.

236.

Németújvár, 1541. szeptember 9.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Rendelkezik a gabona csépeltetéséről és vetéséről. Buda elveszett, amint Zay Ferenc levele is tudósít róla. A birodalmi csapatok már bizonyára elindultak.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3569.
- 33 × 46 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, vízfoltos, lyukas papíron, kívül vörös viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- —
- —

Jo ewchem megh ertetem az te leweledeth hol azt | ÿrod hogÿ chawortth el bochattath alla es hogÿ Gÿwlaÿ[1] | megh attá nekj apÿ nzth azt akarom es hogÿ az gabanath | ÿs ÿgen chepelteted amÿnd ÿgen ÿo es ÿgen akarom merth ÿol | twdod hogý sÿkseg mosthan effhele dolgokath mÿelnÿ amÿth | mÿls ÿs azt mÿnd temagadnak mÿeled es te magadnak wa|gÿon haznalathÿara ha kezelben wolna hath en magaam[2] | ÿs gondott wÿselnek rola mÿnth ennek elewthe egÿeb dol|goghba wÿzeltem de mÿnd az altal ne sÿes hertelen | ala kÿldenÿ az gabanath hanem had[3] alÿon kezen az | warban mÿkorth ÿdeÿe lesen ala kÿldenÿ en magam ÿs | seged lesek hozÿa hogj ala wÿgÿek

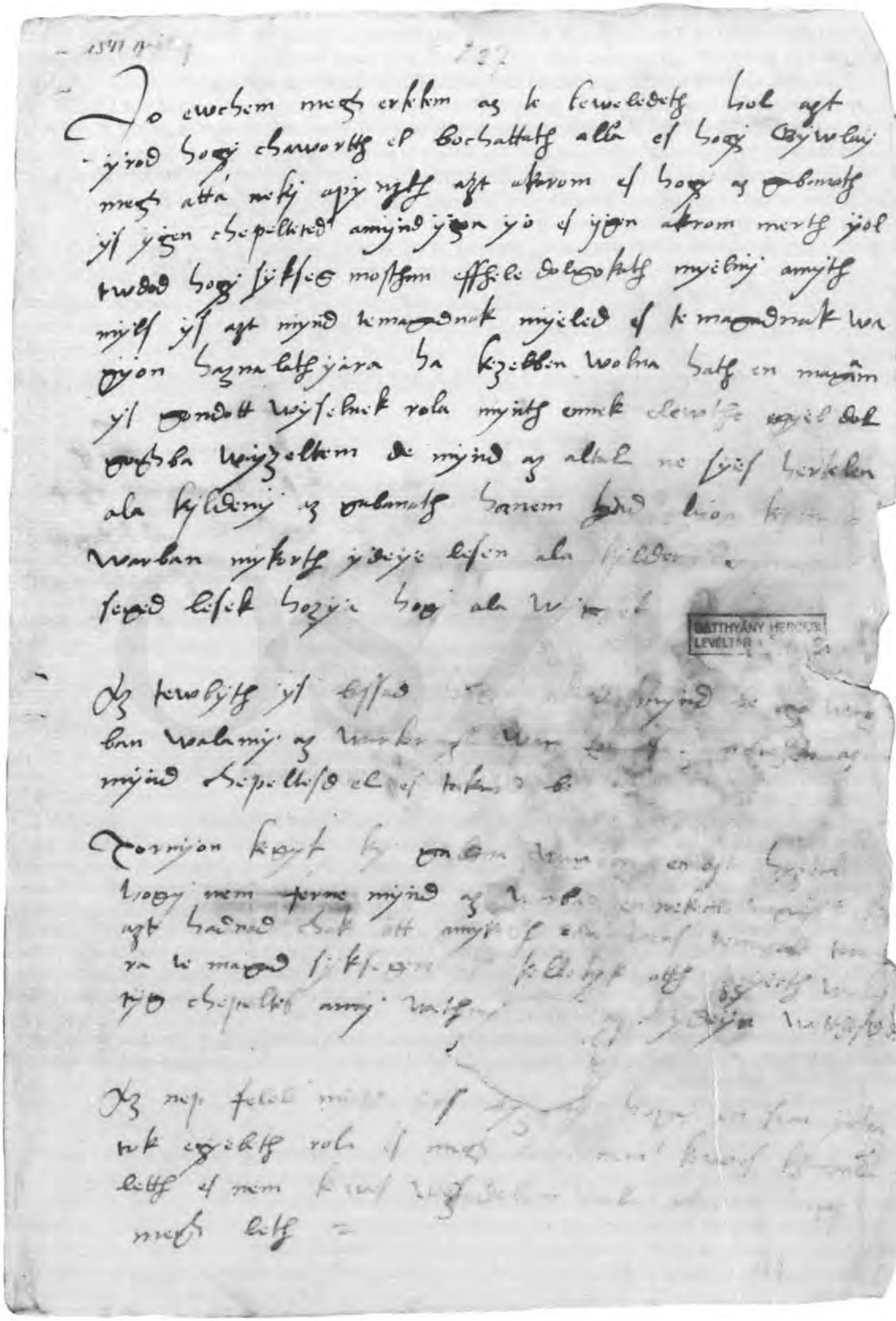
Az tewbÿth ÿs lassad hogÿ takard mÿnd be az war|ban walamÿ az warkernÿl wagÿon zamlachan azt | mÿnd chepeltesd el es takard be Tornÿon kegÿk kÿ gabana wagÿon en azt hÿzem | hogÿ nem ferne mÿnd az warba en nekem wgÿ techÿ[k][4] | azt hadnad chak ott amÿkorth oda mens temagad toronÿ|ra te magad sÿksegere ÿs kelletÿk otth azzÿerth walas|tÿg chepeltes amÿ wethnÿ [...][5] azt ÿdeÿn wetthesd el
Az nep felel mÿth ÿrs byz[o]nÿ[5] hogÿ en sem ÿrha|tok egÿebeth rola es megh leth nem kewes khorral | letth es nem kewes wezedelem[6] wel abÿzon hogj | megh leth = ||

= es bwdatth ÿs megh atak[7] chak pathochÿ[8] es Batorÿ[9] | nem wolth otth de az tewbbÿ mÿnd otth woltak es | hogÿ podnomÿthczkhÿ[10] ÿs el zalatth az tewbÿth mÿ:|nd megh erthed az zaÿ ferencz[11] leweleben ÿm oda | kÿltem neked az zaÿ ferencz leweleth olwazd megh | abba megh latod mosth ÿs oda wagÿon megh zaz | lowon walo emberem ew elewtek ÿaro
az mash neprÿl kerdes ha el ÿew wagj nem | azoknak el kel ÿenÿ el ÿndwltak ÿmmar merth | megh fÿzeted az ÿmperÿwm nekÿk[12] de amÿnth chak | kewes ewel ÿsthen tarchon ÿo egesegben bekjsegbe | bennetek kewlth ez[6] lewel wÿwarath 9 nap septemri[13] | 154İ

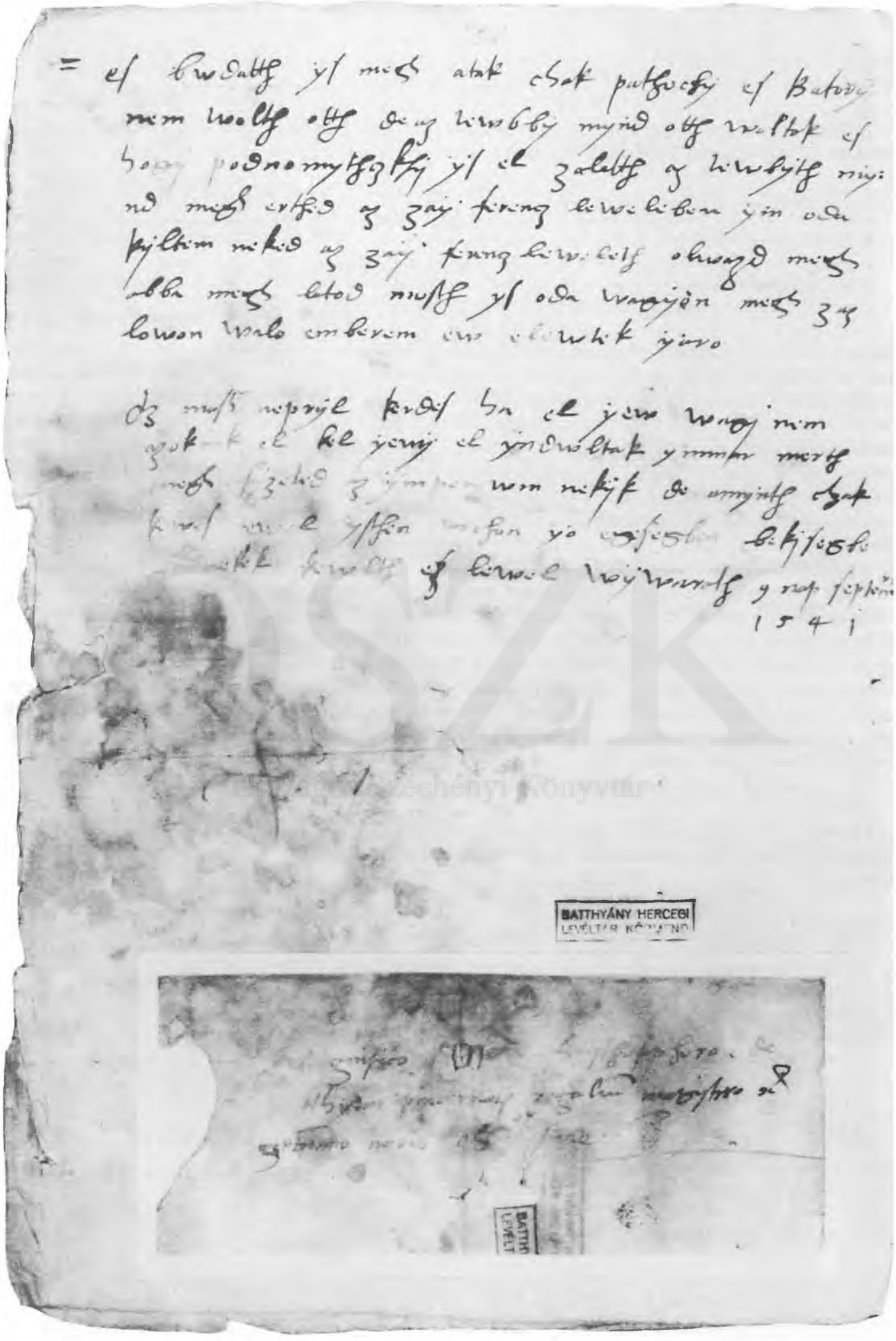
Franciscus de | Batthÿan *etc*

Címzés:
[Ma]gnifico[14] [dom]i*no*[14] christhofphoro de | Batthÿan pincernar*um* regali*um* magistro *etc* | germano nobis charissimo

Jegyzetek:
[1]Gyulay István.
[2]A harmadik *a* betű a szó fölött áll jelölés nélkül.
[3]A *h* talán *w*-ből van javítva.
[4]A lap széle elrongálódott.
[5]Lyukas a papír.
[6]A *z* betű *s*-ből javítva.
[7]Augusztus 29-én.
[8]Patócsy (Karácsonyi szerint Patóczy) Miklós Arad megyei, eperjesi család tagja (Nagy 9: 153–4; Száz. 23 [1889]: 121–30; Csánki 1: 786; Márki, Arad 1: 326–7; Karácsonyi, Békés 3: 121–3). 1517-től szerepel oklevelekben, 1526-ban mint aradi ispán vesz részt a tokaji gyűlésen (Márki, Arad 1: 152). Nagybátyja, Czibak Imre megölése után részt vesz Gritti meggyilkolásában. János király halála után I. Ferdinánd felé tájékozódik, majd 1541-ben a gyalui egyezségben hűséget is fogad neki mint zarándi ispán, de 1542-ben meghal (Lukinich, Erdély 41; Scherer, Gyula 118–9). 1541 augusztusában Báthori Andrással és Drágffy Gáspárral együtt indult Budára hódolni a császár előtt, azonban Dömsödnél értesültek Buda elfoglalásáról, így visszafordultak (MHHS. 3: 60–1).
[9]Báthori András.
[10]Podmaniczky János († 1545) Trencsén megyei főúri család tagja, Mihály fia (Budai 3: 74–5; Nagy 9: 336–7). 1528-ban még apjával együtt szerepel. 1529-től négyszer cserél pártot I. János és I. Ferdinánd királyok között, legtovább, 1535-től titokban, 1536-tól nyíltan 1542-ig Szapolyai-párti. Közben sorra foglalja el a Trencsén megyei és a környező várakat öccsével Rafaellal együtt, s adományul szerzi Palota várát is. Az országgyűléseken több alkalommal tették szóvá garázdálkodásaikat – sikertelenül. (PodmOkl. 3: X–LXXXIV.) Buda elfoglalásakor szakállát levágva, szőrcsuhába öltözve menekült (MHHS. 31: 140; 3: 62).
[11]Zay Ferenc (1498–1570) részt vesz a mohácsi csatában, 1528-ban I. Ferdinánd udvarnoka, 1548-tól egri, 1550-től szolnoki várnagy, valamint Külső-Szolnok megye ispánja. 1560-ban kassai és felső-magyarországi főkapitány, ebben az évben kap bárói rangot is. Ő a szerzője a Verancsics-gyűjteményben fennmaradt „Az Lándorfejérvár elveszésének oka e vót és így esött" címet viselő magyar nyelvű emlékiratnak.
[12]A német birodalmi gyűlés a török ellen azonnali segélyt szavazott meg Regensburgban, s az 1542. januári speyeri gyűlésre halasztotta a döntést a nagyobb hadjárat indításáról (Acsády 219). A regensburgi gyűlésen következként Batthyány Ferenc is jelen volt.
[13]Az utolsó szótag, *ri*, a lap szélén, a szó fölé jelölés nélkül betoldva.
[14]A szó eleje kiázott.

236. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1541. szeptember 9.) 1r

BATTHYÁNY HERCEGI
LEVÉLTÁR KÖNYVTÁR

236. 1v, 2v

237.

Németújvár, 1541. október 3.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

Horváth Miklós azért nem mehetett hozzá, mert nem volt lova. Jobbágyaik elvesztését sajnálja. Maradjanak Grebenben feleségével együtt, amíg lehet, de a majorsághoz nem tud állatokat szerezni, vegyék vissza a töröktől az övéket.

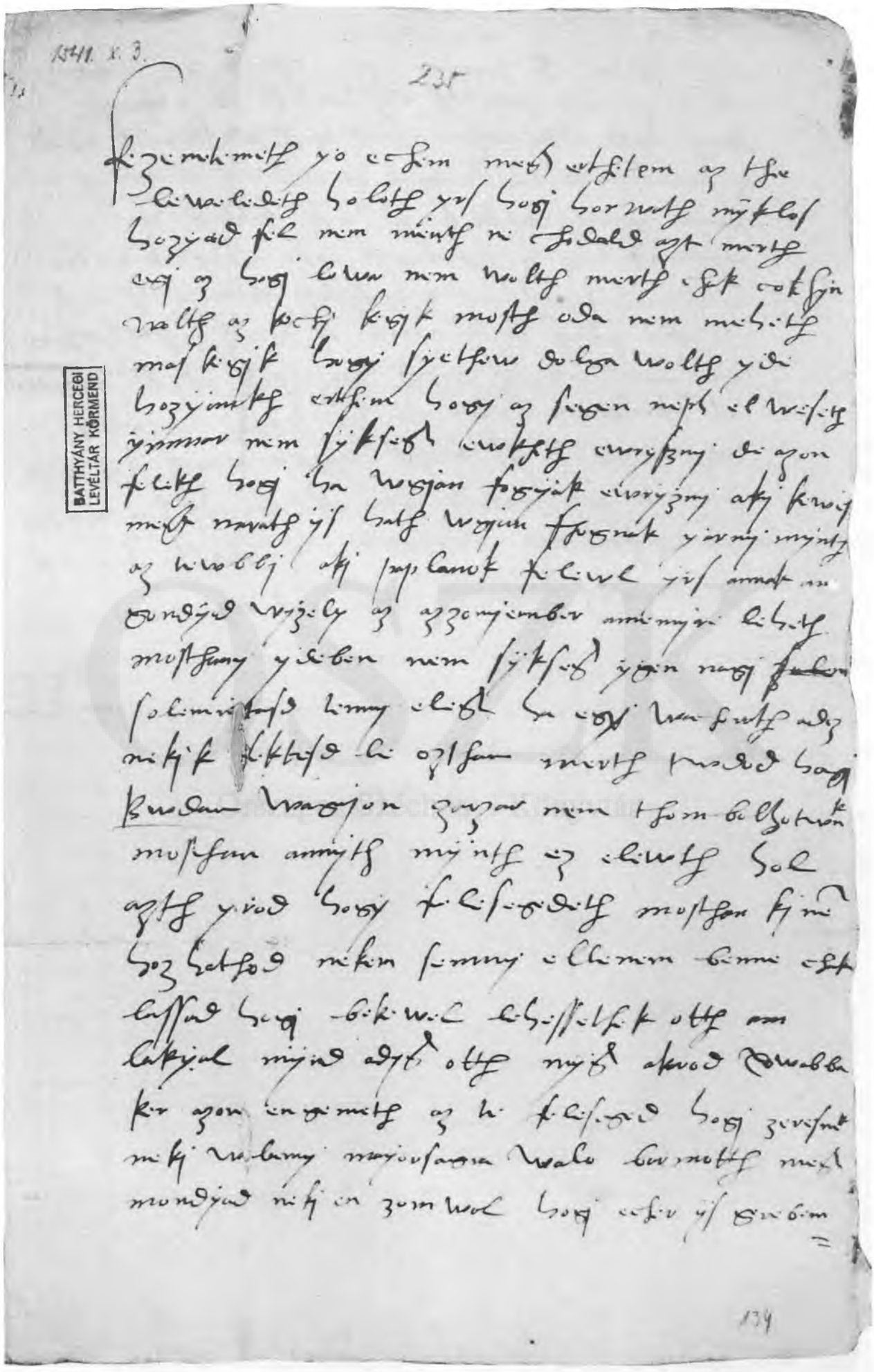
- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3572.
- 33 × 42 cm-es ívnagyságú, félbehajtott, szakadt, lyukas papíron, kívül vörös viaszpecsét nyomával. Két fólió.
- —
- Ődöngő Ábel [Takáts Sándor]: MNy. 6 [1910]: 231. egy részletet hiányosan; Takáts, Asszonyok 40. ugyanazt a részletet modern helyesírással, kihagyás nélkül, de téves keltezéssel (1543. július 5.).

Kezenetemeth ÿo echem megh erthetem az the | leweledeth holoth yrs hogÿ horwath mÿklos | hozÿad fel nem menth ne chodald azt merth | egÿ az hogÿ lowa nem wolth merth chak cokhÿn[1] | wolth az kochÿ kegÿk mosth oda nem meheth | mas kegÿk hogÿ sÿethew dolga wolth ÿde | hozÿankh erthem hogÿ az segen neph el weseth | ÿmmar nem sÿksegh ewkheth ewrÿszny de azon | felekh hogÿ ha wgÿan fogÿak ewrÿznÿ akÿ kewes | megh narath ÿs hath wgÿan fhognak ÿarnÿ mÿnth | az tewbbj akj paplanok felewl ÿrs annak am | gondÿad wÿzely az azzonÿember amennjre leheth | mosthanÿ ÿdeben nem sÿksegh ÿgen nagÿ[2] | solemn[...]tasd[3] tenny elegh ha egÿ wahonth[4] adcz | nekjk [f]ektesd[3] le ozthan merth twdod[5] hogj | Bwdan wagÿon czaczar nem thombolhotwnk[6] | mosthan annÿth mÿnth ez elewth hol | azth ÿrod hogÿ felesegedeth mosthan kj nē | hoz hathod nekem semnÿ ellenem benne chak | lassad hogÿ bekewel lehessethek otth am | lakÿal mÿnd adygh otth mÿgh akarod Towabba | ker azon engemeth az te feleseged hogÿ zeresnek[6] | nekj w[a]lamÿ[5] maÿorsagra walo barmotth megh | mondÿad nekj en zomwal hogÿ echer ÿs gerebem = || = alath mene el harom ezer therek en magam | akorth zemely zerÿnth otth walekh en[7] | akorth megh oltalmasam mynd az segenshegeth mÿnd | az maÿorsagoth ne hagjek en semÿth[8] el weznÿ | benne azÿerth nektek ÿs wgÿ kelleth wolna | erÿznetek hogj az segensegeth ÿs[9] megh erÿsthetek wolna | es az maÿorsagoth megh tarthathatok wolna merth megh | deleben zalloth wolth megh az terekh thoplychan[10] | mas napra erkezeth megh hozÿathok adÿgh mÿndenth[11] | el takarhatatok wolna de ha sokhath weztetetek[12] | hath wegjetek ÿs annÿth raÿthok awagj keth annÿt | zeresetek maÿorsagoth oztan abbol Isthen tarchon | ÿo egessegben bekjsegben bennethek kewlth | wÿwarth harmad napon octobrÿ 154[1]

Franciscus d[e][3] | Batthÿan *etc*

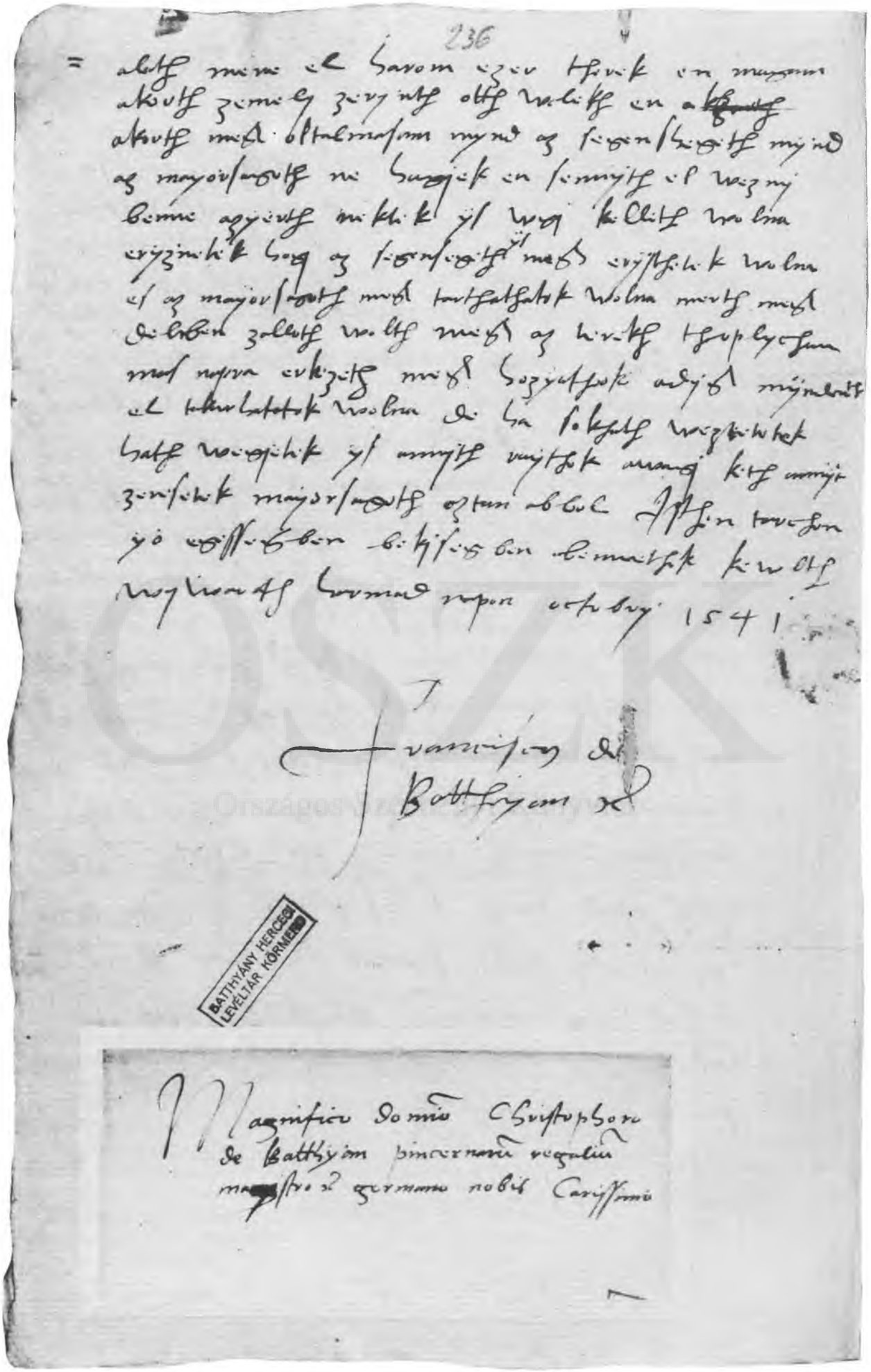
Címzés:
Magnifico domino Christophoro | de Batthÿan pincernarum regalium | magÿstro[13] *etc* germano nobis Carissimo

Jegyzetek:
[1]Elírás *kochÿn* helyett.
[2]Utána kihúzva *salem*, melyben az *s* betű *z*-ből volt javítva.
[3]Lyukas a papír. — *Solemnitas* 'ünnep'.
[4]Feltehetően elírás *wazonth* helyett.
[5]Ettől a szótól közölte Takáts az *elewth* szóig.
[6]Az utolsó betű a szó fölé jelölés nélkül van betoldva.
[7]Utána kihúzva *akzorth*, melyben a *z h*-ból volt javítva.
[8]Az *m* betűnek eggyel több lába van.
[9]A sor fölé jelölés nélkül betoldva.
[10]Toplica valószínűleg a Körös megyei Hévízzel azonos, Csázmától délkeletre, ahol Kővár vára is állott (a mai Daruvar környékén, Jugoszláviában).
[11]A két utolsó betű, *th*, kissé megemelve utólag van hozzátoldva.
[12]Az első *t* betű *e*-ből van javítva.
[13]A *gÿ* betűk tintafoltosak.

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KÖRMEND

237. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1541. október 3.) 1r

236

= alatt mine el haromezer throk en magam
akarat zemelg zerzi alat oltal valiak en a
akarat mast oltalmasom nyne ag szegenseget nyird
ag magoraszagat ne hagyiak en semmit el vezny
benne agyerat miatik yl vagi kellet volna
erzenie hogy ag szegenseget mast erzette volna
el ag magoraszagat mast tartatatatok volna mert mast
de ekeben zallat volt mast ag hirat thuplyaban
mast napra erkezet mast hozyatatok adyatok mynekunk
el tekerhetetek volna de ha sokaat vagtatok
hatat vetettek yl annyat vyttek arang kyt annyt
zenvedtek magoraszagat ezten abban Istan tarcha
yo eleteben bekeseben ellenetek kiralt
vegtiglen hozzank napon october 1541

Ferencz de
Batthyan

BATTHYÁNY HERCEGI LEVÉLTÁR KŐRMEND

Magnifico domino Christophoro
de Batthyan primorum regalium
magistro et germano nobis Carissimo

237. 1v, 2v

238.

Csicser, 1541. november 3.
A CSICSERY TESTVÉREK OSZTOZKODÁSI JEGYZÉKE

Megosztoznak birtokaikon és jobbágyaikon.

- OL P 80. A Csicseri család levéltára 1. cs.
- 21 × 27 cm-es, vízfoltos, lyukas papíron. Egy fólió.
- —
- IMRE: MNy. 51 [1955]: 240.

Mÿ chÿcherÿ Ambrŵs[1] fÿaÿ chÿcherÿ andras[2] | chÿcherÿ istŵan[3], es chÿcerÿ gaspar[4] thwttŵnk, | Jobagÿnkba, illen ozlazt chÿcerÿ mÿhal[5] elwt | posgaÿ[6] mÿhal[7] elwt, es Jobos matÿas[8] elwt | mÿnt zentnak wtan walo chetherteken Anno[9] | Chÿcerbe[10]. 1.5.4.i.

Ennekem, chÿcherÿ andrasnak Jwthot Jwhazÿ | mÿhal es barok[11] matÿas

Ewcheimnek chÿcerÿ istwannak es gasparnak Jwtot | Jwhazÿ[12] pal[13] barok istwan chrÿstoff es | az ket pwzta[14], vaÿamba[15].

Ennekem chÿcherÿ andrasnak Jŵtot balas bÿro kÿral | boldÿsar es az wÿncler es az poch pwztaÿa,

Ewcheimnek chÿcerÿ istwannak es gaspar[...]jak[16] Jwthot | istwan kowach benkŵ sebŵk[17] lazlo varga mÿclos | chÿbere mÿhal es az benchechke[18] wÿfaluba[19]

Ennekem chÿcerÿ andrasnak Jwtot koztre pwztaÿa es | az[20] fel pwzta az andraskaÿe.

Ewcheimnek chÿcherÿ istwannak es gasparnak Jvtot[21] az | fÿlek pwztaÿa az bahwr pwztaÿa az zakach gerker | pwztaÿa es az lachko pwztaÿa

Ennek mÿ kwzwthwnk az kÿ fel bonthana zazÿ forÿnt | az kothele

Jegyzetek:

[1]Csicsery Ambrus Ung megyei birtokos család tagja (NAGY 3: 162–4; 8: 269; pk. 181–3). 1506-ban kap pallosjogot (NAGY 3: 163), említik 1520-ban (T. 19 [1901]: 40).

[2]Csicsery András Ung megyei alispán 1561–1567 között és 1571-ben (NAGY 8: 272; pk. 182). Magyar nyelvű levele van 1552-ből és 1568-ból (MNy. 51 [1955]: 240–3).

[3]Csicsery István 1559-ben és 1562-ben szerepel (NAGY 3: 163; TÓTH, Sáros 1: 282), 1569–1571 között Ung megyei alispán (NAGY 8: 272; pk. 182).

[4]Csicsery Gáspár csak a genealógiákon szerepel (NAGY 8: 269; pk. 182).

[5]Csicsery Mihály a Csicsery testvérek unokatestvére (NAGY pk. 182), 1556 előtt halt meg (RMNy. 2/2: 120).

[6]Előtte *pos*[*g*] kitörölve.

[7]Posgay Mihály a Mohács utáni időkben az Ung megyei Szerednye várát tartotta I. Ferdinánd kezén, míg Dobó Ferenc el nem vette tőle (KárOkl. 3: 399).

[8]A csicseri Jobbos családot említi KEMPELEN (5: 275).

[9]Az *A* betű *a*-ből van javítva.

[10]Csicser, Ung megye, Ungvártól délnyugatra (ma Čičarovce, Csehszlovákia).

[11]A *k r*-ből javítva.

[12]Előtte egy többször javított szó kitörölve.

[13]Az *l* egy kitörölt *p*-ből javítva.

[14]A *z* betűn elkenődött tintafolt van.

[15]Vaján, Ung megye, Csicsertől északnyugatra (ma Vojany, Csehszlovákia).

[16]Lyukas a papír.

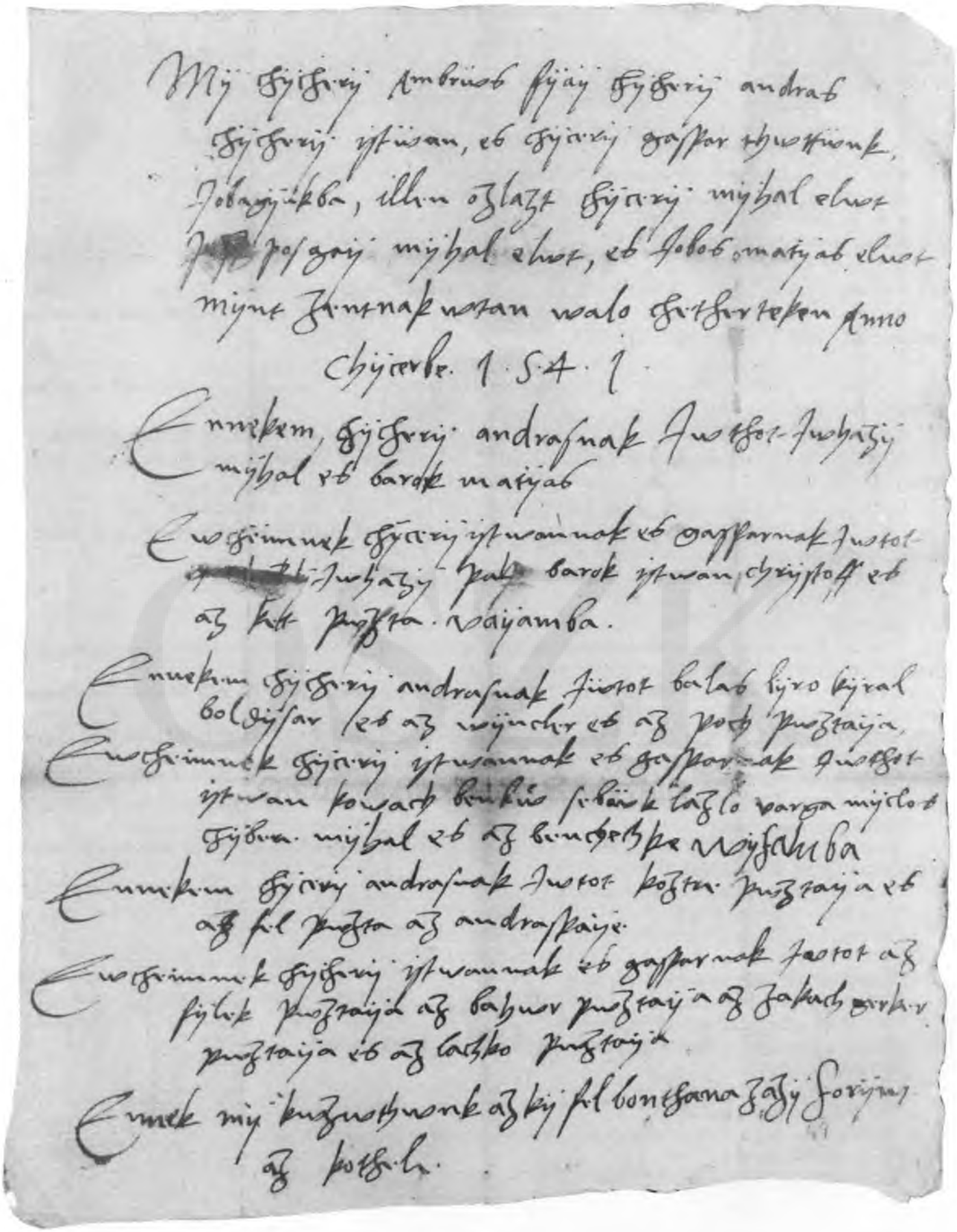
[17]Az *ŵ* betű *o*-ból van javítva.

[18]Az első *h e*-ből javítva.

[19]Újfalu, Ung megye, Csicser környékén feküdhetett egykor (CSÁNKI 1: 399, 402).

[20]A *z s* betűből javítva.

[21]A *v* betű *o*-ból van javítva.

238. A Csicsery testvérek osztozkodási jegyzéke (Csicser, 1541. november 3.) 1r

239.

Németújvár, 1541. november 18.
BATTHYÁNY FERENCNÉ LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

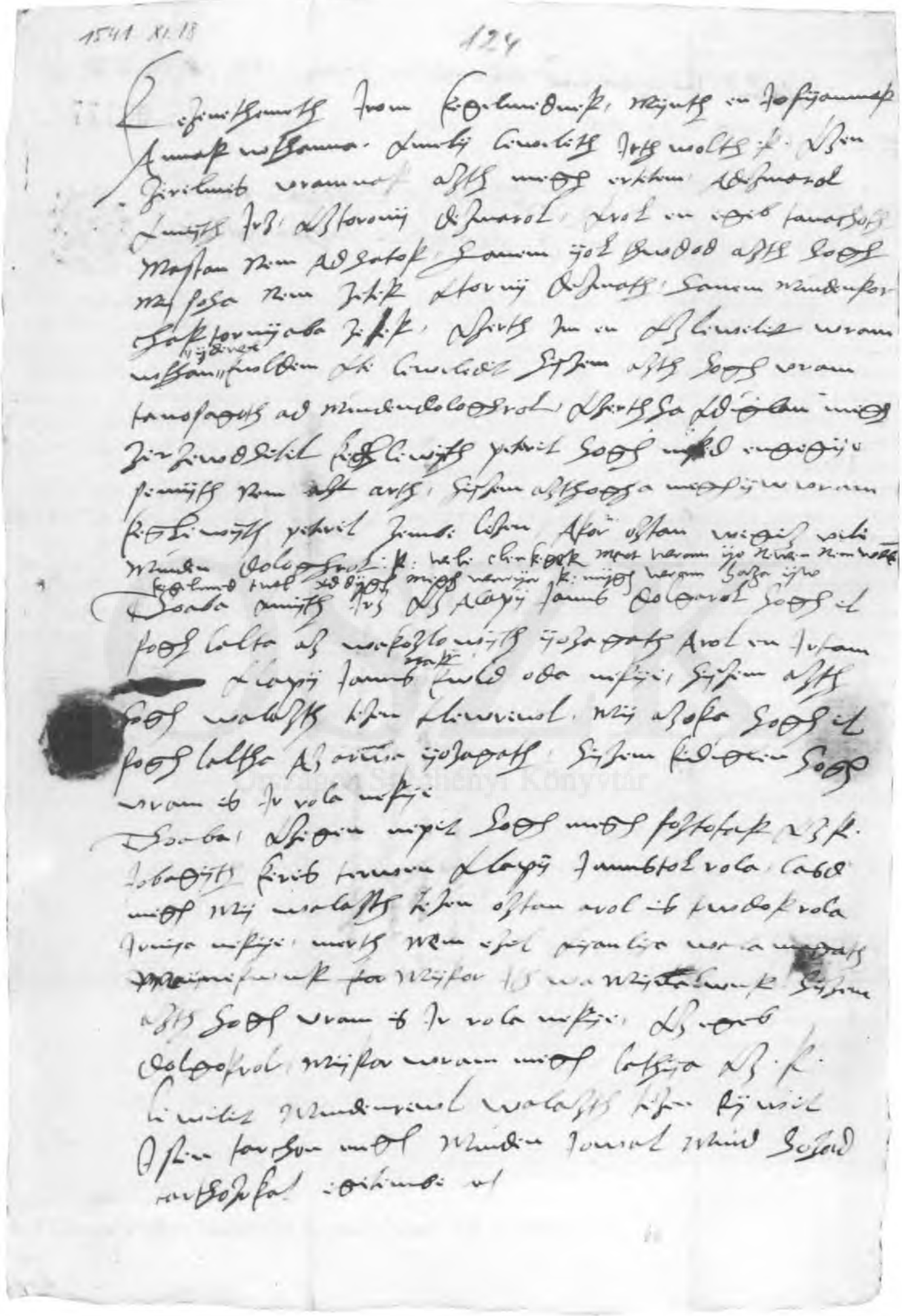
A toronyi dézsma dolgát majd elintézi a férje, ha hazajön. Alapy Jánosnak levelet írt hatalmaskodása ügyében, küldje el neki.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3777.
- 22 × 32 cm-es papíron, kívül vörös viaszba nyomott zárópecsét (l. **158.**). Egy fólió.
- —
- —

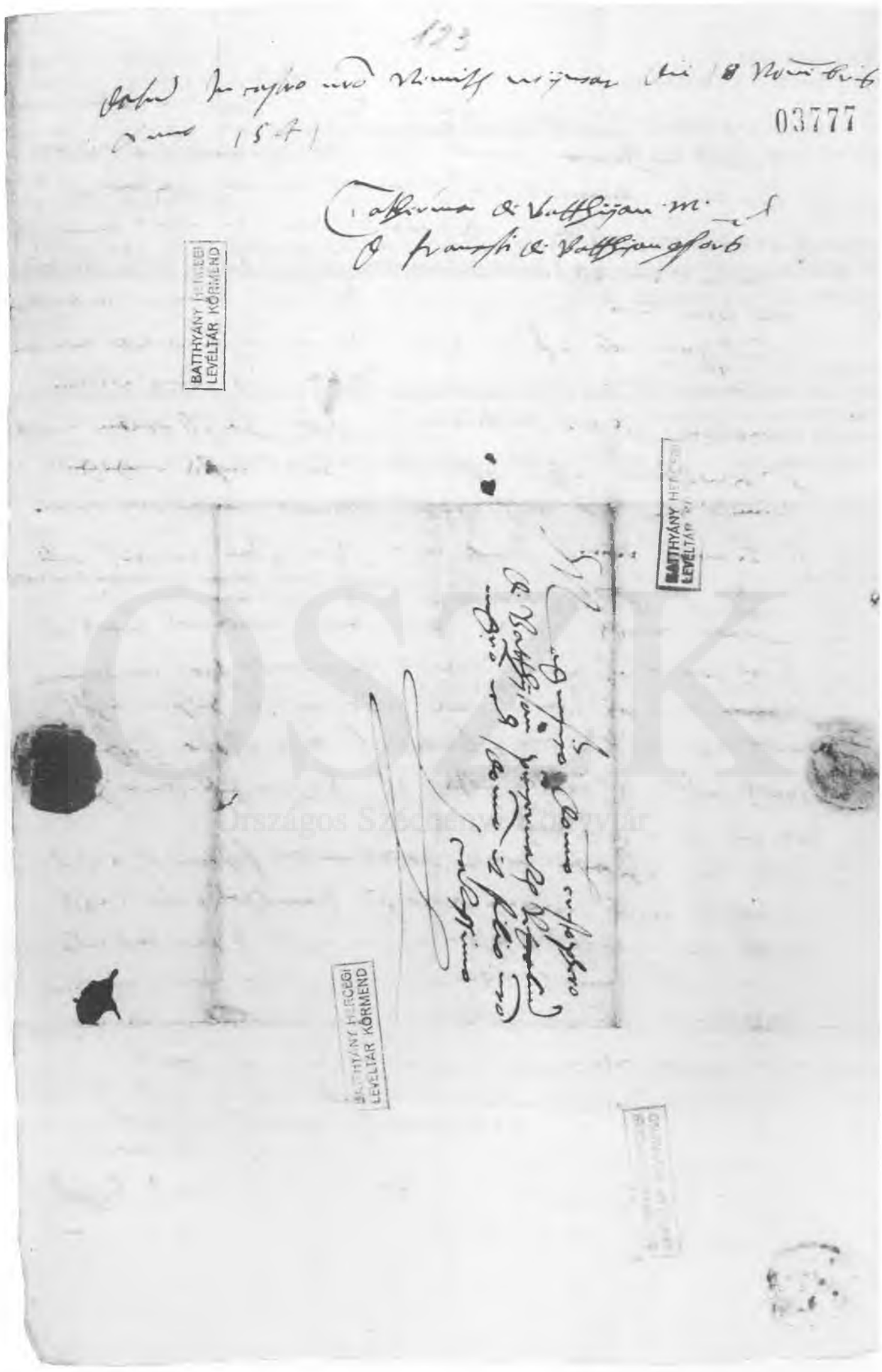
Kezenethemeth Jrom kegelmednek, Mÿnth en Jofÿamnak | Annak wthanna, amelÿ leweleth Jrth wolth .k. azen | zerelmes vramnak azth megh ertetem, Adezmarol | amÿth Jrz, Aztoronÿ dezmarol, arol en egeb tanachoth | Mastan Nem adhatok, hanem ÿol thwdod azth hogh | Mÿ soha Nem zetek atornÿ dezmath, hanem Mindenkor | chaktornÿaba zetek[1], azerth Jm en az lewelet wram | wthan ÿdewel[2] kwldem ate leweledet hÿzem azth hogh vram | tanosagoth ad Mindendologhrol, azerthha adígilan megh | zerzewdhetel keglewÿth peterel hogh neked[3] engegÿe | semÿth Nem[4] arth, hÿzem azthogha meghÿw vram | keglewÿth peterel zembe lezen, Akor oztan wegez vele | Minden dologhrol :k:[5] wele elenkegek Mert wram ÿo Newen Nem wēe | kegelmed twl ad dÿgh megh warÿa k: mÿgh wram haza ÿw
Thoaba amÿth Jrz az Alapÿ Janus dolgarol hogh el | fogh lalta az wakozlowÿth ÿozagath Arol en Jrtam | alapÿ[6] Janusnak[7] kwld oda nekÿe, hÿzem azth | hogh walazth tezen alewrewl, Mÿ azoka hogh el | fogh laltha Az arwa ÿozagath, hÿzem kedíglen hogh | vram es Jr rola nekÿe
Thoaba, azegen nepet hogh megh foztotak az .k. | Jobagÿth keres terwen alapÿ Janustol rola, lasd | megh Mÿ walazth tezen oztan arol es twdokrola | Jrnÿa nekÿe, merth nem ezel aÿanlÿa wala magath | Mÿnekwnk[8] Mÿkor Jth wa Mÿnalwnk[9], hÿzem | azth hogh vram es Jr rola nekÿe, az egeb | dolgokrol, Mÿkor wram megh lathÿa az .k. | lewelet Mındenrewl walazth tezen kÿ wel | Jsten tarchon megh Minden Jowal Mind hozad | tarthozokal egetembe *etc* ||
datu*m* Jn castro no*st*ro Nemeth wÿwar die 18 Noue*m*bris | anno 1541
Catherína de Batthÿan .M*agnifici.* | d*omini*
franci*s*ci de Batthÿan *con*sors *etc*[10]

Címzés:
Magnífico domı*n*o crıstophero | de Batthÿan pıncernar*um* Regalıu*m* | m*agist*ro *etc* domı*n*o et fılio no*st*ro | carıssimo

Jegyzetek:
[1]A *t* betű *z*-ből van javítva.
[2]Jelöléssel a sor fölé betoldva.
[3]A szó tintafoltos.
[4]Utána kihúzva *azt.*
[5]Ettől a szótól a bekezdés végéig a szöveg utólag van betoldva, részben a két sor közé.
[6]Előtte egy szó kihúzva.
[7]Az utolsó szótag, *nak,* a szó fölé jelöléssel betoldva.
[8]Az *M* betű *vra*-ról javítva, a szó után kihúzva *kor.*
[9]Az első *n* javítva, fölötte valami kihúzva.
[10]Az *etc* a két sor közé van írva.

239. Batthyány Ferencné levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1541. november 18.) 1r

239. 1v

240.

Sárvár, 1541. december 17.
NÁDASDY TAMÁS UTASÍTÁSA

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 56. cs.
- 12,5 × 22 cm-es papíron. Egy fólió.
- —
- —

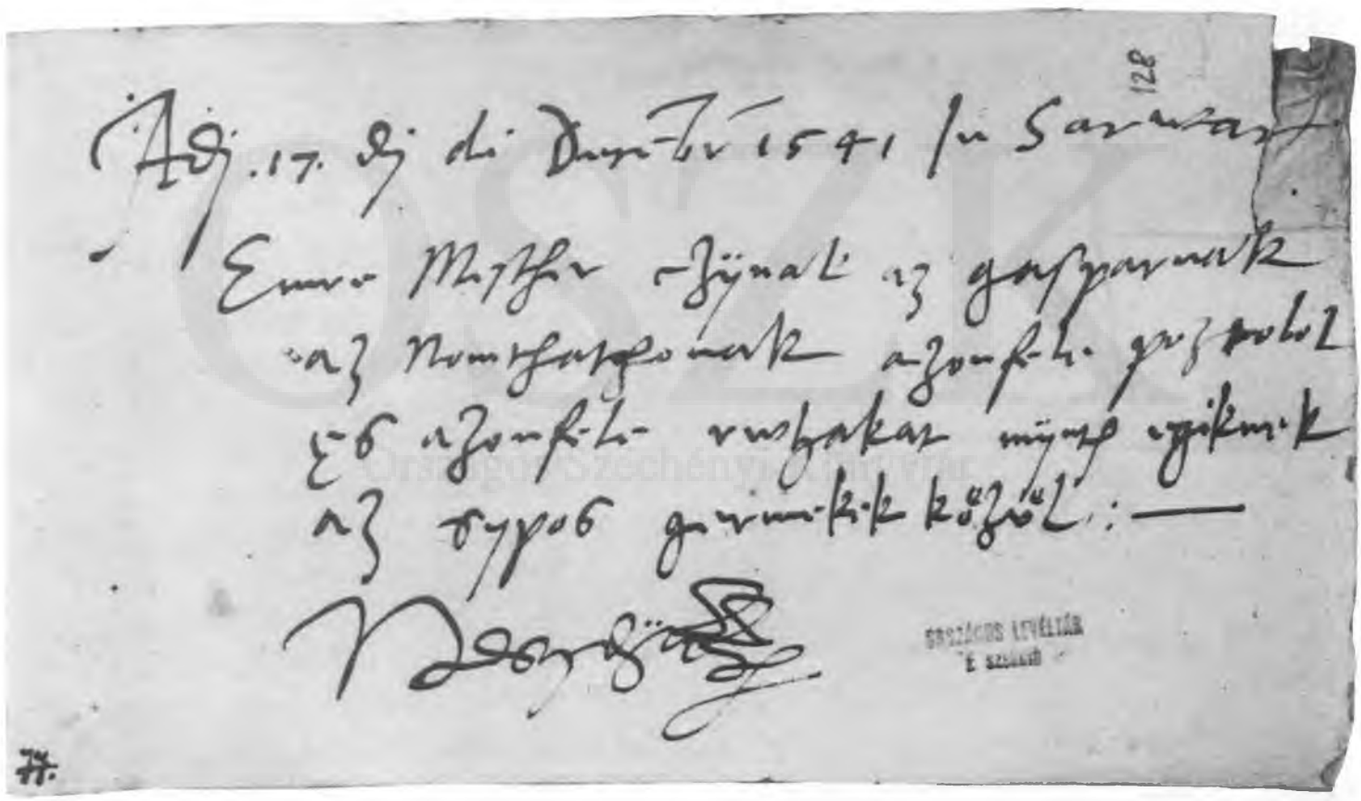
A*nno* d*omin*j .17. dj*e* di*e* Dece*m*br*is* 1541 Jn Sarwar
Emre Mesther[1] czÿnal' az gasparnak | az Nomthathonak[2] azonfele poztobol[3] | ęs azonfele rwhakat mÿnth egiknek | az sypos germekek kőzv̊l,: –
Nadasdÿ

Jegyzetek:

[1]Szabó Imre, aki testvérével, topuszkói Szabó Jánossal együtt Nádasdy posztóügyeivel foglalkozott Sárváron. Szerepel még 1542-ben és 1543-ban (LevT. 1: 13; LtK. 3 [1925]: 75).

[2]A második *h* betű *o*-ból javítva.

[3]A *t* betű javítva van.

240. Nádasdy Tamás utasítása (Sárvár, 1541. december 17.) 1r

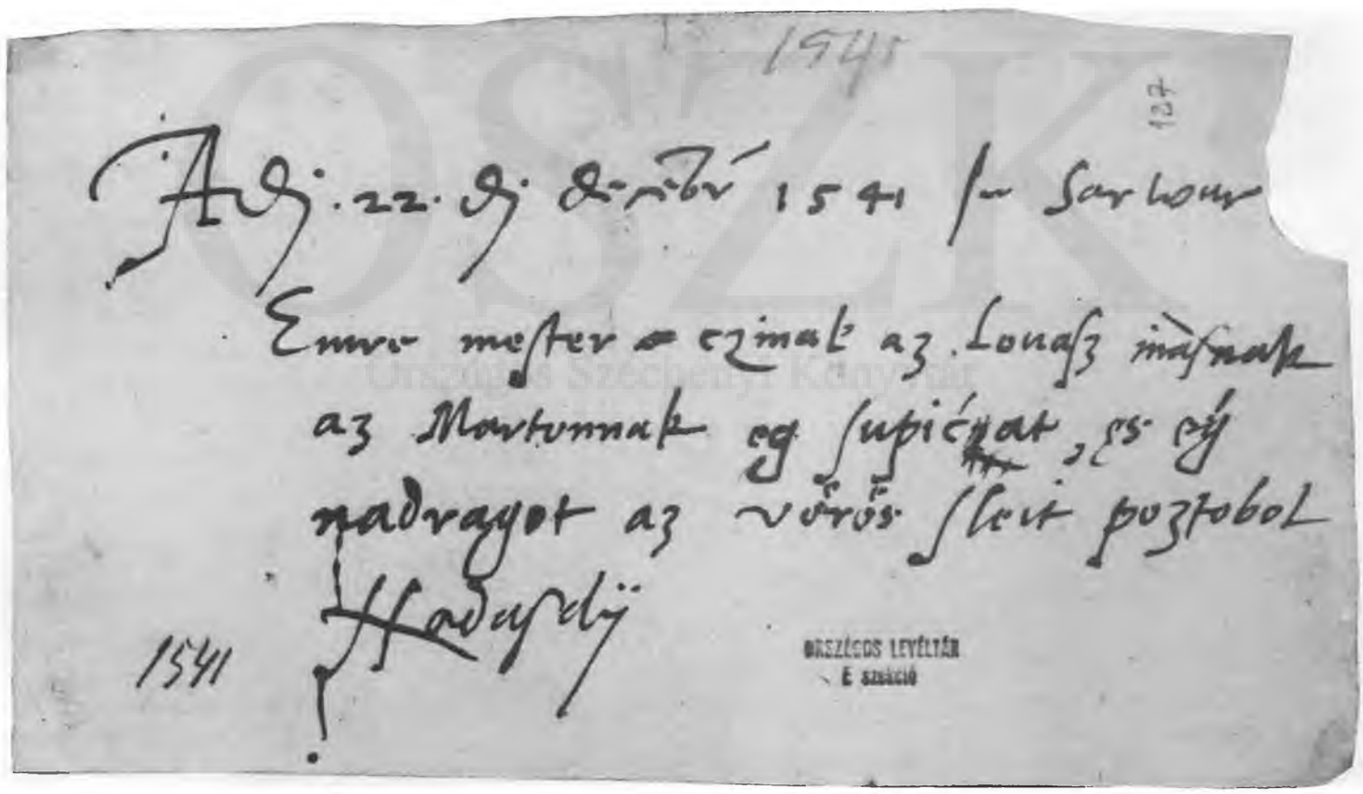
241.

Sárvár, 1541. december 22.
NÁDASDY TAMÁS UTASÍTÁSA

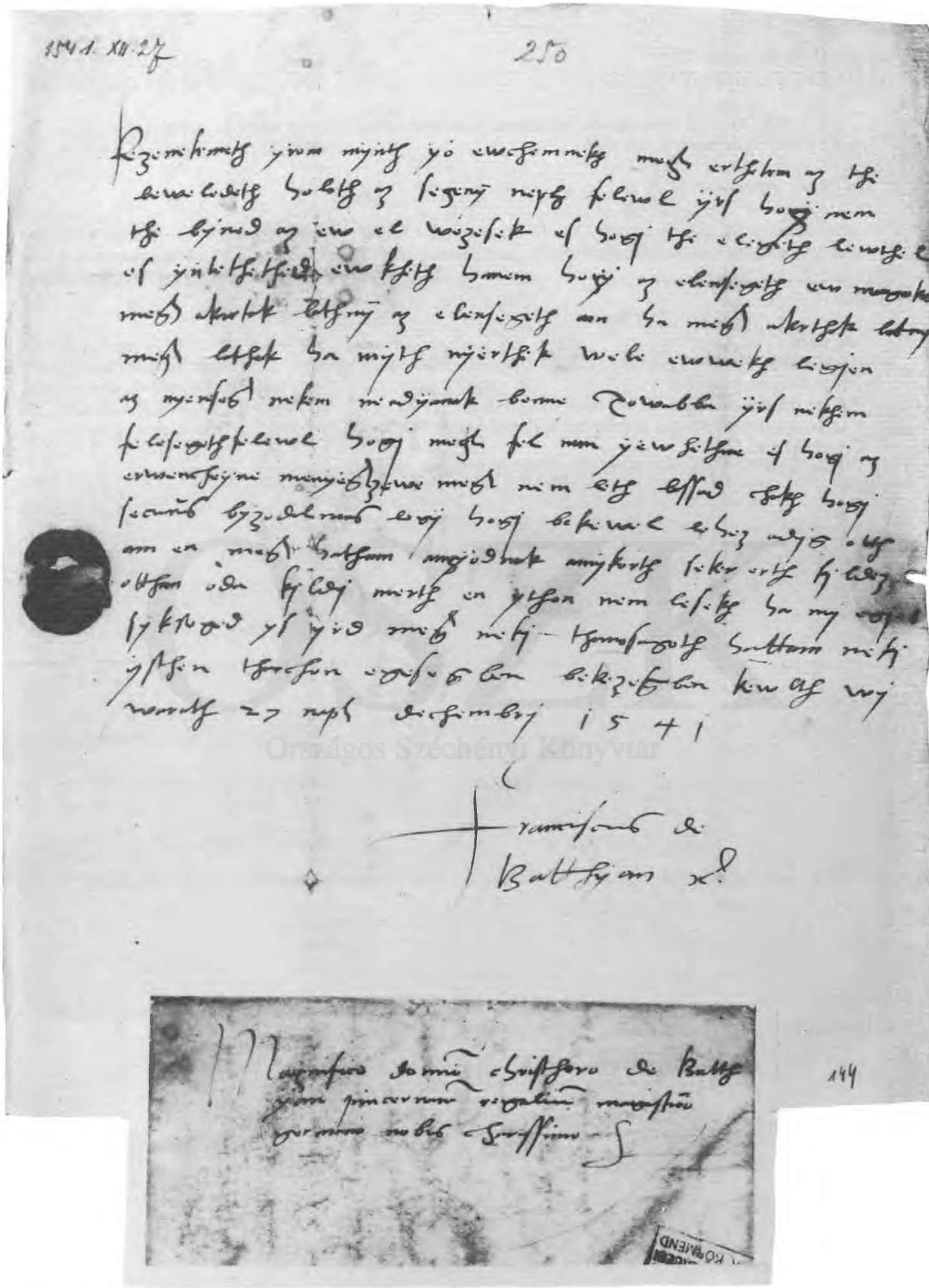
- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 56. cs.
- 12,5 × 22 cm-es papíron. Egy fólió.
- —
- OklSz. *slejt* (részletet).

A*nno* d*omin*j .22. dj*e* dece*mbr*i*s* 1541 Jn Sarvar
Emre[1] mester[2] czinal' az louasz inasnak[3] | az Martonnak[4] eg supićat[5], ęs eǵ[6] | nadragot az vǒrǒs sleit poztobol
Nadasdÿ

Jegyzetek:
[1]Szabó Imre.
[2]Utána egy betű kihúzva.
[3]A szó fölött a második *n*-be érő ferde vonás van.
[4]Talán ő szerepel 1545-ben és 1550-ben is (NádSzám. 1: 187; 2: 152, 154).
[5]A *ć* után *z* kihúzva.
[6]Innen az aláírásig közli az OklSz.

241. Nádasdy Tamás utasítása (Sárvár, 1541. december 22.) 1r

242. Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz (Németújvár, 1541. december 27.) 1rv

242.

Németújvár, 1541. december 27.
BATTHYÁNY FERENC LEVELE BATTHYÁNY KRISTÓFHOZ

A nép maga volt az oka vesztének, mert nem menekültek el időben a török elől. Ha fel akarnak jönni, felesége küld szekeret Kristóf kérésére.

- OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára, Missiles. no. 3578.
- 22 × 27 cm-es papíron, vörös viaszba nyomott zárópecsét töredékével. Egy fólió.
- —
- —

Kezenetemeth ÿrom mÿnth ÿo ewchemnekh megh erthetem az the | leweledeth holoth az segenÿ[1] neph felewl ÿrs hogÿ nem | the bÿned az ew el wezesek es hogy the elegeth lewthel | es ÿntethethed[2] ewketh hanem hogÿ az elensegeth ew magok[3] | megh akartak lathnÿ[1] az elensegeth am ha megh akarthak latnÿ | megh lathak ha mÿth nÿerthek wele ewwekh legÿen | az nyeresegh nekem neadÿanak benne Towabba ÿrs nekhem | felesegethfelewl[4] hogÿ megh fel nem ÿewhethne es hogj az | erwencheÿne[5] menÿeghzewe megh nem leth lassad chakh hogÿ | securŭs[6] bÿzodalmas legÿ hogÿ bekewel lehez adÿg otth | am en megh hatham angÿodnak[7] amÿkorth seker erth kjldez | otthan oda kjldÿ merth en ÿthon nem lesekh ha mÿ egÿeb | sÿkseged ÿs ÿrd megh nekÿ thanosagoth hattam nekj | ÿsthen tharchon egesegben bekezegben[8] kewlth wÿ|warath 27 naph decembrjs İ54İ

Franciscus de | Batthÿan *etc*

Címzés:
Magnifico dom*i*no christho*pho*ro de Batth|ÿan pincernaru*m* regaliu*m* magistrio | germano nobis charissimo

Jegyzetek:
[1]Az ÿ fölötti ékezet egybefüggő vonalnak látszik.
[2]A *d* betű javítva van.
[3]A szó végéről kihúzva *[at]*.
[4]Batthyány Kristófné Svetkovics Erzsébet.
[5]Érvencei Lászlóné.
[6]Securus 'biztos'.
[7]Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin.
[8]A *g* betű *s*-ből javítva.

243.

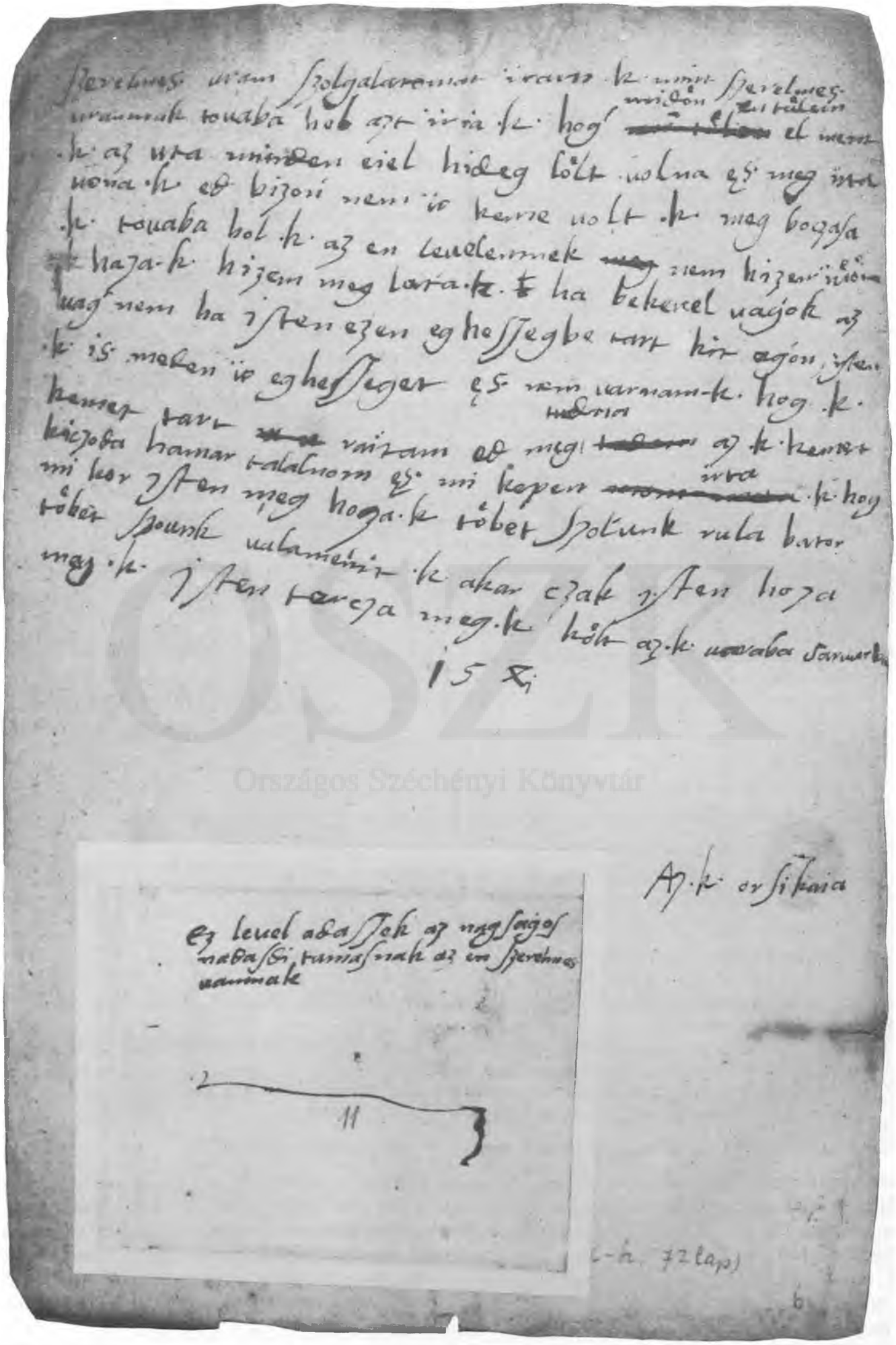
Sárvár, 1541.
KANIZSAI ORSOLYA LEVELE FÉRJÉHEZ, NÁDASDY TAMÁSHOZ

Nem írt igazat az az ember, aki azt állítja róla, hogy beteg. Nem várta volna, hogy kémet tart mellette. Jöjjön haza, majd meglátja, hogy egészséges.

- OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. 23. cs.
- 21 × 32 cm-es papíron, felzetes piros viaszpecsét nyomával. Egy fólió.
- —
- NádLev. 72–3.

szerelmes uram szolgalatomat ïram .k. mint szerelmes | uramnak touaba hol[1] azt ïria .k. hoǵ[2] midő̊n en[3] tű̊lem el ment | .k. az uta minden eiel hideg lő̊lt uolna ęs meg ïrta | uona .k. ed bizoń nem ïo keme uolt .k. meg boczasa | .k. touaba hol .k. az en leuelemnek[4] nem hizen ïű̊ő̊n | haza[5] .k. hizem meg laťa .k.[6] ha[7] bekeuel uaǵok az | uaǵ nem ha isten ezen eghessegbe tart kit aǵon, ïsten | .k. is meden ïo eghesseget ęs nem uarnam -k. hog .k. | kemet tart[8] raïtam ed meg[9] tudna az .k. kemet | kiczoda hamar talalnom ęs mi kepen[10] irta .k. hog | mi kor ȷsten meg hoza[11] .k. tő̊bet szol'unk rula bator | tő̊bet szounk ualameńit .k. akar czak ȷsten hoza | meg .k. jsten tarcza meg .k. kő̊lt az .k. uaraba Saruarba | İ54j

Az .k. orsikaia

243. Kanizsai Orsolya levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz (Sárvár, 1541.) 1rv

Címzés:
Ez leuel adassek az nagsagos | nadasdi tamasnak az en szerelmes | uamnak

Jegyzetek:
[1]Az *l* betű javítva van.
[2]Utána *mi tűlem* kihúzva, *midőn en tűlem* a sor fölé jelölés nélkül betoldva.
[3]Az *e* javítva.
[4]Utána *meg* kihúzva.
[5]Előtte *k* kitörölve.
[6]Javítva *t* betűből.
[7]Előtte egy betű kihúzva.
[8]Utána *m n* kihúzva.
[9]Utána *tudom* kihúzva, a sor fölé *tudna* jelöléssel betoldva.
[10]Utána *mont* és [*mom*] kihúzva, fölöttük jelölés nélkül betoldva: *irta.*
[11]A *z* javítva van.

244.

MAGYAR NYELVŰ SZÁMADÁSRÉSZLET

- (Az Országos Levéltár „Nádasdyana" c. gyűjteménye. '91.)
- —
- A számadásrészletet csak az OklSz. adatából ismerjük, eredetije az OL Nádasdy család levéltárából nem került elő. Vö. **115., 226.**
- OKlSz. *aranyos, nyisz, tyúk-mony* címszavak alatt.

Item arańas tykmońa kyt ryghen wars wala ńys

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

FÜGGELÉK

F. 1.

Újhely, 1339. augusztus 19.
A LASZTÓCZY CSALÁD OSZTÁLYLEVELE

MATOLAI EDE közli az oklevelet Szirmay Antal levelestárából (AZT. 4 [1898]: 145–6), s a folyóirat szerkesztője, DONGÓ GYÁRFÁS GÉZA lapalji jegyzetben teszi hozzá: „fájdalom örökre elveszett". MATOLAI az „eredeti magyar" iratot betűhíven teszi közzé, így a szöveg helyesírási és nyelvi sajátságaiból egyértelműen kitűnik, hogy nem lehet 1339-es eredeti. Nyelvezete alapján legkorábban a XVI. században, helyesírása alapján (*á, é, ó, ö, ü* betűk) még később, talán a XVII. században jegyezhették le. Hogy eredeti fogalmazványról, vagy egy korábbi irat fordításáról van-e szó, nem lehet eldönteni.

F. 2.

Sajószentpéter, 1403.
SAJÓSZENTPÉTER VÁROSÁNAK VÉGZÉSE

Az iratot DÖBRENTEI GÁBOR közölte (RMNy. 2/2: 1–3) egy részletének kőnyomatos hasonmásával. Az eredetit JÁSZAY PÁL találta 1837-ben Kapczy Tamás ügyvédnél Pesten, keltezését már ekkor vitatták. DÖBRENTEI többeknek megmutatta, s a négyes számjegyet ketten ötösnek olvasták. Az oklevél azóta elveszett, már ZOLNAI GYULA sem találta meg 1894-ben. DÖBRENTEI közli JÁSZAY értekezését, mely az 1403-as keltet hivatott bizonyítani, és több érvvel maga is ezt támogatja (RMNy. 2/2: 347–54). Ezt a keltezést fogadja el FOGARASI JÁNOS is a levél nyelvéről írt tanulmányában (NyK. 3 [1864]: 190–209). A dátumot kétségbe vonja MÁTYÁS FLÓRIÁN (NyK. 4 [1865]: 196–9), továbbá HUNFALVY PÁL (NyK. 6 [1867]: 327–37), mindketten 1503-ra keltezik, de HUNFALVY szerint „még úgy is csuda szép és tökéletes a fölvett korhoz képest" (328). ZOLNAI még későbbre teszi írásának jellege és nyelvi sajátosságai alapján, a XVI. század második felére vagy a végére (Nyeml. 22). Megjegyzi azonban, hogy tartalmát tekintve lehet egy régibb eredetinek a másolata. ZOLNAI könyvének előszavát SZILY KÁLMÁN írta, s ebben határozottan XVII. századi átiratnak tartja (i. m. IV).

JÁSZAY és DÖBRENTEI érvei mindössze annyit bizonyítanak, hogy a végzés tartalma megengedi a XV. századi keletkezést, de ezek az érvek nem zárják ki a XVI–XVII. századot sem. A hasonmáson látható évszám második jegyén elfolyt a tinta, így az felismerhetetlen, 4-esnek, 5-ösnek, 6-osnak egyaránt olvasható. Több formai és nyelvi sajátosság azonban bizonyosan kizárja az irat 1403-as keltét. A levél ductusa, betűformái a XVI. század második felének irataira jellemzők. Egyes betűk (*ö, z*) legkorábban a XVI. század negyvenes–ötvenes éveitől jelentkeznek. A *pedig* kötőszó *penig* alakjának legelső előfordulásai is csak egy évszázaddal későbbiek (l. TESz.). A *bűn, büntetés* szavak 'törvényszegés', illetve 'ennek megtorlása' jelentésben szintén csak a XVI. századból mutathatók ki (MÁTYÁS i.h. 187–8). HUNFALVY az írásmódját és nyelvi fordulatait egy 1596-os rátkai oklevéllel véli megegyezőnek (i.h. 335). A végzés tehát tartalmát tekintve keletkezhetett éppen 1403-ban is, de az azt követő 150–200 év folyamán is bármikor, ám formai jellemzői és nyelvi megoldásai a XVI. század második felére, végére mutatnak. Az ellentmondást pusztán találgatással lehet feloldani: 1. az irat hamisítvány, 2. eredeti, de az olvashatatlan keltezés ekkor csak 1603. lehet. 3. egy 1403-as vagy 1503-as latin nyelvű oklevél későbbi fordítása, 4. esetleg egy 1503-as eredeti magyar nyelvű iratnak a XVI. század második feléből való másolata.

F. 3.

1452.
BELKENY PÉTER ZÁLOGLEVELE

Gróf Kemény József akadémiai levelező tag gyűjteményéből került az Akadémiához, ahol azonban ma nem található meg. DÖBRENTEI GÁBOR az A[nton] K[unz] által szerkesztett Nachlese auf dem Felde der ungarischen und siebenbürgischen Geschichte... (Kronstadt, 1840.) mellékletéből, a levél kőnyomatos másolatából közölte mint 1452-es iratot (RMNy. 2/2: 359). Két évvel később, 1842-ben az eredetit is megvizsgálva megállapította, hogy egy 1552-es iratot rongált, s hamisított meg valaki. Helyesbítését következő kötetében tette közzé (RMNy. 3/2: 138–9).

F. 4.
Buda, 1472. szeptember 9.
KUSALYI ERZSÉBET TANÚSÍTVÁNYA

A budai káptalan által kiállított oklevelet KUUN GÉZA közölte a gr. Gyulay család marosnémeti levéltárából (TörtTár. [1881]: 187–8). Az általa látott irat nem az eredeti, csak későbbi másolat, de ennek koráról KUUN nem foglal állást. Ez a hitelesítetlen másolat filmen megtalálható az OL Mikrofilmtárában (5586. tekercs), keletkezésének körülményeiről és idejéről azonban adatunk nincs. Írásképe alapján XVI. századi, de nem dönthető el, hogy a század folyamán mikor keletkezett.

F. 5.
1478.
A TIHANYI APÁT NYUGTÁJA

SCHWARTNER MÁRTON diplomatikai munkájának második, bővített és javított kiadásában említi, hogy a Kazai család saját iratai között látott egy hártyára írt magyar nyelvű nyugtát (quietantia), melyet 1478-ban a tihanyi apát írt (SCHWARTNER, Introductio in rem diplomaticam... 2. kiadás. Buda, 1802. 61). Megjegyzi azt is, hogy ennél régebbit még nem látott, és hogy szintén igen korainak tartotta JANKOVITS MIKLÓS is (i. m. 62). Hiányzik az irat említése SCHWARTNER munkájának korábbi kiadásából és a későbbi magyar fordításból is. Téves keltezéssel hivatkozik rá RÉVAI MIKLÓS (TudGyűjt. 1833/2: 89), 1487-ből valónak tartva. Az irat semmiképpen sem lehet azonos a tihanyi Albert apát levelével (**F. 6.**), hiszen tartalma is más, s ha valóban 1478-ban keletkezett, írója nem Albert, hanem csak Ugron László lehetett (l. PRT. 10: 63). Sem a szöveg kiadása, sem az eredeti nem került elő.

F. 6.
Tihany, 1486. január 25.
ALBERT APÁT LEVELE

A töredékes és zavaros levélkét VESZPRÉMI ISTVÁN debreceni orvos közölte mint saját tulajdonában lévő iratot (Succincta medicorum Hungariae et Transilvaniae biographia. Centuria altera. Pars posterior. Viennae, 1781. 197–8). Más a levelet soha nem látta, eredetéről sem tudunk semmit, minden későbbi közlés ezt vette át (RMNy. 2/2: 359–62, mely összefoglalja a korábbi kiadásokat is; továbbá PRT. 3: 352–3; LAMPÉRTH, Száz. 52 [1918]: 8; KOVÁCS, Nyr. 47 [1918]: 143). DÖBRENTEI GÁBOR volt az első, aki megkérdőjelezte hitelességét. A további közlések és hivatkozások is mind kétes hitelűnek tartják, de nem tudtak határozottan állást foglalni, hogy WESZPRÉMI hibásan másolt-e le egy esetleg valóban hiteles iratot, vagy csak egyszerű hamisítvánnyal van dolgunk. Ha volt is egyáltalán e levélnek eredetije, a keltezése nem lehetett 1486. Helyesírása és szóhasználata alapján ez nagy biztonsággal kizárható. Hangjelölésében *sz* és *z* betűformákat használ (ez talán még magyarázható volna a nem betűhív átírással), de szerepel benne a *Testverem* szó is, mely mai jelentésében csak a XVII. század közepére alakul ki a *test* és a *vér* szavak összetételeként (l. SYLVESTER JÁNOS fejtegetését a *test* és *vér* szavakról Új Testamentumához fűzött magyarázatai között fol. 164: Bibliotheca Hungarica Antiqua I. Szerk. VARJAS BÉLA. Bp., 1960.). Mindezek alapján kizárható, hogy a levél 1486-os eredeti vagy egy 1486-os eredeti másolata volna. Azt, hogy később keletkezett-e vagy hamisítvány, csak az eredeti alapján lehetne eldönteni.

F. 7.
[XVI. század eleje]
ISMERETLEN LEVÉLFOGALMAZVÁNYA

JAKUBOVICH EMIL közölte a keltezetlen és aláíratlan magyar levélfogalmazványt a gr. Zichy család zsélyi levéltárában található, 17 fóliós füzetből, amely füzet Mátyás királynak az 1480–1482-es években írt, latin nyelvű, politikai leveleit tartalmazza (MNy. 22 [1926]: 145–6). A füzet ma az OL-ban van, jelzete: D1. 83017., s a magyar szöveg a 6v oldalon olvasható. JAKUBOVICH szerint a latin levélmásolatokat a XV. század végén írták, s ehhez viszonyítva tartja későbbinek, XVI. század elejinek azokat a latin és magyar részeket, amelyeket egy másik kéz jegyzett be az üres oldalakra az 5v-tól a 7r-ig. JAKUBOVICH véleményével egyetértünk annyiban, hogy a két kéz nem egyidős, s hogy a latin és magyar betoldások az alapszövegnél valamivel újabbak. Megítélésünk szerint azonban mind a két kéz inkább XVI. századi, s bár a magyar szöveg írásképe valóban jellemző a század első harmadában, később is találkozhatunk hasonló ductusú és hasonló betűket formázó írásokkal. Mivel nem tudunk semmit sem a levélmásolatok keletkezésének körülményeiről, sem a betoldásokról, és mivel a magyar szöveg formai jellemzői sem nyújtanak fogódzót a pontosabb datáláshoz, a levélfogalmazványt pontosabban nem keltezhető, a XVI. század első feléből származó szövegnek tartjuk.

F. 8.
[Kézdiszentlélek,] 1503.
KÉZDISZENTLÉLEKI FÖLDJEGYZÉK

A két lap terjedelmű zálogos földjegyzéket DOMOKOS PÁL PÉTER közölte (MNy. 60 [1964]: 104–7), s az irat akkor Borcsa Gergely kézdiszentléleki tanár tulajdonában volt. A valószínűleg könyvből (talán valamiféle jegyzőkönyvből) származó, 91-es és 93-as sorszámmal ellátott lapokon két keltezésnek tekinthető részlet van, DOMOKOS ez alapján teszi 1503-ra. Az elsőből (91v elején) éppen a lényeg hiányzik: *A d l..4 In die domco* [a közlésben másutt ugyanez: *dom̃co*] *post festum Circumcisionis*. A második (93v végén) így olvasható: *ezer othzaz harom estē | doben ualtotam ezeket* [ti. a földeket]. Ez nem keltezés, illetve nem az irat kelte, hanem azoké a zálogügyleteké, amelyeket előzőleg fölsoroltak, e szerint a följegyzést valamikor 1503 után írták. A keltezetlen iratot csak tartalma és külső formai jegyei alapján lehet datálni. Tartalmi fogódzónk nincs, hacsak az nem, hogy rendkívül szokatlan az ilyen könyv formájú, magyar nyelvű földnyilvántartás a XVI. század legelején. A külső kritikához is kevés a támpontunk, mivel sem az eredeti, sem fényképmásolata nem áll rendelkezésünkre. PAPP LÁSZLÓ szerint, aki DOMOKOSnak az olvasatban segített, „az emlék kétségtelenül a XV–XVI. század fordulóján keletkezett" (i. h. 105). SZABÓ T. ATTILA a SzT.-ba fölveszi ugyan e közlés adatait, de csak kérdőjellel, s a *föld* címszónál megjegyzi, hogy „a hangjelzés modern jellege miatt az adalék egykorú voltát a szerk. kétségesnek tartja" (SzT. 4: 364). Mi ez utóbbi véleménnyel értünk egyet, és az iratot legkorábban a XVI. század második felére keltezendőnek tartjuk.

F. 9.
Hegykő, 1504. március 31.
BEZERÉDJ GYÖRGY LEVELE SZABÓ IMRÉHEZ

A SZALAY ÁGOSTON által talált levelet említette DÖBRENTEI GÁBOR (RMNy. 2/2: 7), majd SZALAY tette közzé (LevT. 1: 1) a dátum évszámát 1504-nek olvasva. Ezt az olvasatot helyesbítette JAKUBOVICH EMIL (MNy. 15 [1919]: 123), szerinte az évszámot a harmadik számjegy kivakarásával meghamisították, így 1514-ből vagy 1524-ből valónak tartja írásképe és helyesírása alapján a levelet.

Az irat ma az Országos Levéltárban található, jelzete: Dl. 48329. A harmadik számjegyet valóban kivakarták, ennek helyén semmi sem látható, a datálás csak a levélben szereplő személyek életrajza alapján kísérelhető meg. JAKUBOVICH a keltezését NAGY IVÁN adatával támasztja alá, mely szerint a levéliró Bezerédj (III.) György 1526-ban Mohácsnál elesett Mihály bátyjával együtt (Nagy 2: 94). NAGYnak ezt az adatát átveszi BODNÁR ISTVÁN és GÁRDONYI ALBERT is (Bezerédj István, 1796–1856. Bp., 1918. 10). A valóság ezzel szemben az, hogy mind György, mind Mihály túlélte a csatát (ha ott voltak egyáltalán), 1530-ban együtt szerepelnek (T. 43 [1929]: 7), sőt Mihály ez évben házasodik (T. 57 [1943]: 51). Bezerédj Györgyről mint Nádasdy Tamás familiárisáról számos adatunk van 1529 és 1550 között (LtK. 3 [1925]: 83; NádSzám. 1: 83, 2: 141), bizonyos azonban, hogy 1564-ben már halott, mert ekkor már fia, Tamás kap új adománylevelet (T. 43 [1929]: 8). A címzett, Szabó Imre az 1540-es években szerepel (l. **240.**) Nádasdy Tamás familiárisaként. Így a levél legvalószínűbb kelte 1544. április 6., bár lehetséges az 1554. virágvasárnap, tehát március 18-i kelet is.

F. 10.
Prága, 1510. május 12.
NICZKY LÁSZLÓ LEVELE APJÁHOZ, NICZKY BOLDIZSÁRHOZ

Szövegét nem ismerjük. JAKUBOVICH EMIL tudósít róla, hogy az Akadémia könyvtárának oklevélgyűjteményében talált rá ennek a levélnek hiányos másolatára (MNy. 21 [1925]: 114). Azt is említi, hogy Házy Jenő vállalkozott arra, hogy megkeresi az eredetit a gr. Niczky család ligvándi levéltárában. Megtalálni azonban nem sikerült, legalábbis erről semmiféle híradás nem jelent meg később. Ma az MTAKK-ban Ms. 4950/8. jelzet alatt található a gr. Niczky Lajos levéltárából származó okiratok másolatának jegyzéke, és Niczky Lajosnak 1837-ben, az Akadémia történeti bizottságához irt levele. A jegyzékben szerepel Niczky László apjához írt levele 1510-ből; továbbá a történeti bizottsághoz írt kísérőlevél egy másik, 1515-ben, szintén Niczky Lászlónak apjához írt magyar nyelvű levelét is megemlíti. A jegyzéken és a kísérőlevélen kívül azonban ma semmiféle másolat nem található itt. A Niczky család ligvándi levéltára ma a Burgenlandi Tartományi Levéltárban (Landesarchiv, Eisenstadt) és a Győr-Sopron megyei levéltár soproni levéltárában van, de a magyar nyelvű levél (esetleg két levél) nem került elő.

F. 11.
Léka, 1510. augusztus 17.
KOMLÓSY MIHÁLY LEVELE KOMLÓSY TAMÁSHOZ

1510-ből közli SZALAY ÁGOSTON (LevT. 1: 1–2), azonban az Országos Levéltárban nem található a levél sem a Szalay-gyűjteményben (R 285.), sem a Mohács előtti gyűjteményben (D1.). JAKUBOVICH EMIL a dátum második 1-es számjegyét vakarással és szakítással megcsonkítottnak látta (a szakadást SZALAY is említi i. m. XV), s a levelet írásmódja és helyesírása alapján 1570-ből, esetleg 1550-ből valónak tartja (MNy. 15 [1919]: 123). A levélíró Nádasdy Tamás szolgálatában állt, Lékán a vár építésére és fölszerelésére felügyelt 1548 és 1552 között (LtK. 7 [1929]: 254). Testvérét, Tamást is több alkalommal említik 1546–1550 között (KOMORÓCZY, Nádasdi 110; NádSzám. 1: 141, 144, 151. stb.; 2: 208). Ezek alapján a levél eredeti kelte legvalószínűbben 1550. augusztus 17. lehetett, de nem zárható ki az 1570-es évszám sem.

F. 12.
[1510.?]
FELJEGYZÉS HÁROM FALU ADÓJÁRÓL

A kaposmérei Mérey család levéltárában volt Paksy-jegyzőkönyv 17. lapjáról másolta ki DÖBRENTEI GÁBOR (RMNy. 2/2: 8; vö. **15., 18., 21., 22., 34.**). Az évszám mellé már ő is kérdőjelet tett, hiszen a magyar nyelvű bejegyzés koráról tartalma alapján semmit nem tudhatunk. Minthogy az eredetit nem ismerjük, DÖBRENTEI pedig nem indokolja az általa feltételesen adott keltezést, a följegyzés a hiteles szövegek közé nem kerülhetett. (A betűformahűségre törekvő közlésben csak *z* betűformák vannak, ez későbbi keltet valószínűsít.)

F. 13.
Apanagyfalva, 1511. január 26.
MIKÓ BALÁZS LEVELE NAGYMIHÁLYI JÁNOSHOZ

DÖBRENTEI GÁBOR közölte a levelet a gr. Sztáray levéltárból, Kassáról (RMNy. 2/2: 10–1). Ma ez a családi levéltár az Eperjesi Járási Levéltárban van (ŠOBA v Prešove) azonban anyaggyűjtésünk idején nem volt kutatható állapotban. A levél keltezését arab számokkal írták, de (a betűhív közlés szerint) az 1-es és 5-ös után egy 2-es számjegyhez hasonló szám áll, utána egy x, majd végül egy 1-es. DÖBRENTEI ezt 1521-nek olvasta ugyan, mégis 1511-ből közölte a levelet, mert a levéltárban is ilyen évszámon tartották nyilván (i. m. 379–80). Hogy valójában milyen számok olvashatók a levél végén, az eredeti nélkül eldönteni nem lehet. Biztos azonban, hogy a levelet nem írhatták a század első felében. A levélben négy személynek és két falunak a neve szerepel: Mikó Balázs, Nagymihályi János, Apaffy István és Ábrahám János, valamint Apanagyfalva és *mezes*; név nélkül említik a címzett és a levélíró feleségét. Az oroszfái Mikó család Mikó Balázstól származik, aki Horvátországból jött Magyarországra és 1573-ban halt meg (GF. 6 [1908]: 57, 172), felesége Apaffy Magdolna volt (NAGY 1: 50; 7: 483–4). A levél szerint írásakor mindketten igen betegesek voltak. I. Apaffy István 1565-ben jelenik meg oklevelekben (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 2: 32), s feltehetőleg 1584-ben halt meg (uo. 33; NAGY 1: 50–1). Nagymihályi János ebben az időben több is élt, Ábrahám János szintén azonosíthatatlan. A *mezes* helynév Meszes vagy Mézes lehet. Meszes nevű falut Pécs mellett, Baranyában és Szendrő fölött, Borsod megyében találunk. Mézes ~ Mízes Bihar megyében, Belényes mellett van (ma Mizieş, Románia). Minden bizonnyal ez utóbbi falut említi a levél, hiszen Nagymihályfalva szintén Bihar megyében van, Oroszfája (ahol birtoka van Mikónak) és Apanagyfalva (ahonnan az Apaffyak származnak és ahonnan Mikó a levelet írja) Kolozs megyében fekszik. Mézes azonban csak 1580 körül tűnik föl az oklevelekben, nem középkori település (MEZŐSI, Bihar 310–1). Más forrás szerint Mézes talán azonos Méhessel, amit 1568-ban kaptak Ábránffy Zsigmond fiai János Zsigmondtól (BOROVSZKY, Bihar 114). Ebben az esetben a Mézesben említett Ábrahám János Ábránffy [Ábrahámfi] Zsigmond egyik fia volna. Mindezek alapján az évszám olvasatától függetlenül biztosan állíthatjuk, hogy a levelet a század második felében, legkésőbb Mikó Balázs halála előtt, 1573 előtt írhatták.

F. 14.
1511. július 2.
A SOMLÓVÁSÁRHELYI APÁCÁK URBÁRIUMA

JÁSZAY PÁL híradása alapján vette föl DÖBRENTEI az RMNy. 2/2. kötetének tartalomjegyzékébe (XVIII) ezt az 1511-ből származó iratot azzal, hogy amint megkapja másolatát, közölni fogja. A szöveget azonban DÖBRENTEI később nem közölte. 1511-es keltezéssel teszi közzé LUKCSICS PÁL az urbárium magyar nyelvű szövegét latin záradékkal, továbbá

fölsorolja ennek az iratnak későbbi átiratait és kiadásait (A vásárhelyi apácák története. Veszprém, 1923. 55–9). Feltehető, hogy JÁSZAY PÁL is ezt a birtokösszeírást látta vagy ennek valamelyik átiratát. A LUKCSICS által kiadott példány megtalálható az Országos Levéltárban (Dl. 107872. régebbi jelzete: E 151. MKA. Acta ecclesiastica ordiunum et monialium. fasc. 27. no. 5). A magyar szöveg a következőképpen kezdődik: *Jesvs Maria | Ezer eőt ſzaz tizen egÿ eztendőben iruan, vi-|sitatio Bodogh aſſonÿ napian, Praemonstrato-|mi, awagÿ Bodogh aſſonÿ ſzerzetinek Apaczai: Sze-|geddwl ſzent Leleők Egÿ hazabol, helÿ hezttenek | Waſarhelÿen valo ſzent Lampert Egÿ hazaban,...* Az idézett évszám nem az irat keltezése, hanem az apácák Somlóvásárhelyre való áthelyezésének időpontja (l. TörtTár. [1903]: 414). Maga az összeírás, mint az a latin záradékból kitűnik, 1592. június 15-én kelt. A magyar urbárium és a latin záradék azonos kéztől származik, és mindkettőt azonos időben írták, mivel a magyar szöveg a latin után még folytatódik. Az iratban nincs utalás arra, hogy ez egy korábbi magyar nyelvű összeírás másolata lenne, így lehetséges, hogy 1511-es eredetije egyáltalán nem is volt. Az 1511-es keltezés tehát hibásan szerepel LUKCSICSnál, és bizonyára hasonló tévedésbe esett JÁSZAY s az ő nyomán DÖBRENTEI is.

Bár közvetlen adat nincs rá, de feltételezhető, hogy a birtokösszeírásra és ennek a következő évben történt helytartói megerősítésére (TörtTár. [1903]: 414–9) azért volt szükség, mert az 1591-ben kinevezett Vásárhelyi Katalin apátnő is – hasonlóan elődjéhez – kénytelen volt pereskedni a devecseri Choronokkal, akik már a század közepe óta hatalmaskodtak a monostor birtokain (LUKCSICS i. m. 98 kk.).

F. 15.

Ungvár, 1512. február 20.

KŐMÍVES BÁLINT BEVALLÁSA

Az iratot KIRÁLY PÉTER közölte Fassio Valentini Kőmíves címmel (MNy. 69 [1973]: 229), ma az Eperjesi Járási Levéltárban van (ŠOBA v Prešove, II. A–1. Drugeth–Humenné, i. č. 87), mikrofilmen: OL Mikrofilmtár, C 27-es doboz. KIRÁLY 1512-nek olvasta a keltezés évszámát. Ám a harmadik számjegy formája más, mint az elsőé, nem egyes, hanem hetes, az irat 1572-ből való. Ezt támasztja alá az is, hogy a keltezésben szereplő szent Bálint nap utáni péntek 1572-ben a Bálint napját követő nap, február 15-e. 1512-ben viszont Bálint napja szombatra esett, így a következő péntek, 20-a előtt több jelentős ünnep volt még (Exsurge, Julianna, Simon, Zsuzsanna), a keltezést tehát inkább ezek valamelyikéhez igazították volna. A század második felére jellemző az írás jellege is. Pontos kelte tehát: 1572. február 15.

F. 16.

[1512–1514.]

SÁMOT HELYSÉG JÖVEDELME

A magyar nyelvű, keltezetlen urbáriumot KNAUZ NÁNDOR közölte a pozsonyi káptalan magánlevéltárából Capsa A fasc. 8. no 13. jelzettel (MSi. 1 [1863]: 230). Eredetijét nem találtuk meg sem lelőhelyén a Szlovák Központi Állami Levéltárban (ŠÚA SSR.), sem a káptalani magánlevéltárról az OL-ban található mikrofilmen (OL Mikrofilmtár, C 294. tekercs). Helyén mindössze egy, a XVI. század elejéről származó, latin nyelvű keltezetlen cédula van, melyben Sankfalvi Miklós pozsonyi prépost nyilatkozik Sámot falu birtokbavételéről. E levélke hátára későbbi levéltárosi feljegyzésként az került, hogy a Capsa A fasc. 8. no. 13.-hoz tartozik.

KNAUZ a közlésében nem tér ki arra, hogy az urbárium eredeti volt-e, vagy esetleg másolat, és a szöveg korára való két utalása sem egyértelmű. A közlemény címeként ez áll: „Sámothhelység jövedelme 1512–14 években", alább pedig: „Sámoth helység Sankfalvay Miklós prépost idejében ily csekélységet fizetett". A két meghatározás egyike sem tekinthető az irat keltének, és KNAUZ egyikhez sem fűz megjegyzést. Ezek alapján úgy vélhetnénk, mintha Sankfalvi Miklós csak 1512–1514 között lett volna pozsonyi prépost, holott 1502–1514 között viselte ezt a címet (ORTVAY, Pozsony 3: 224–5; FÓGEL, II. Ulászló 48; BÓNIS 317, 326–8). Minthogy az urbárium szövegében sem a keltére, sem Sankfalvi prépost személyére nincs utalás, nem fejthető meg KNAUZ elgondolása. Lehetséges, hogy az ugyanarra a numerusra került Sankfalvi-nyilatkozat alapján kapcsolta össze az urbáriumot a prépost személyével, azonban egyik sem szól a másik iratról, így a latin levélke ide tételének okát csak a valamikori levéltáros mondhatná meg. Az 1512–1514 közötti kikövetkeztetett „keltezés" legegyszerűbben sajtóhibaként értelmezhető 1502–1514 helyett, tehát Sankfalvi préposti időszaka helyett. Ha nem az, akkor magyarázatra szorul az 1512-es évszám. Ha a falu ebben az évben került volna a prépostság birtokába, akkor indokolt volna ettől az évtől s nem Sankfalvi prépostságának elejétől keltezni az urbáriumot (már ha köze van a préposthoz). Sámot birtokot azonban IV. Bélától kapta a prépostság, s ezt az adományt 1277-ben IV. László is megerősítette (ÁÚO. 4: 81–3; SZENTPÉTERY jegyz. 2808. sz.). Nem bizonyítható tehát, hogy a magyar szövegnek Sankfalvi Miklós préposthoz köze volna, és nincs érv az 1512–1514 közötti keletkezésre sem. Így, minthogy KNAUZ időmeghatározásai nem egyértelműek, s keltezésnek sem tekinthetők, az irat koráról biztosat nem állíthatunk.

F. 17.
Pozsony, 1513. április 15.
LATKOVSZKI MÁTYÁS ÉS NAGY MÁRTON LEVELE OLASZ MÁTÉHOZ

A levelet KOVÁCS ISTVÁN közölte (NytudÉrt. 40. sz. [1963]: 215–7) a nagyszombati városi levéltárból. Az irat ma is ott található, besorolása a hibásan elolvasott évszám alapján történt (ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Missiles. 1513. IV. 15.). Nehezen olvasható hasonmása az OL Mikrofilmtárában van (C 208. tekercs). A levél korai voltát kétségbe vonta BENDA KÁLMÁN (b.k.: Száz. 98 [1964]: 306–7). Ő 1613-at ajánlja, mint olyan dátumot, amely a levélben leírtaknak történeti szempontból megfelel, s úgy gondolja (nem látta az eredetit), hogy az 5-ös számjegyet olvasta félre KOVÁCS.

Az eredeti iraton a második számjegy kétségkívül ötös. A harmadik számjegy olvasata ugyan bizonytalan, de egyesnek semmiképpen nem olvasható, mert az egyenes szárat csaknem teljes kört alkotó görbe vonás indítja. A tartalmi összefüggések alapján azonban egyértelmű, hogy a levél keltezésében 1583-as évszámot kell olvasni. A levélírók Pozsonyból tudósítják a nagyszombati helyettes bírót (iudex subrogatus), Olasz Mátét a király és az ország dolgáról. Latkovszki Mátyás és Nagy Márton deák Nagyszombat városának voltak követei az 1578-as pozsonyi országgyűlésen. Nekik küldött ekkor a város ugyancsak magyar nyelvű utasítást (kiadva: RMNy. 3/2: 112–4). Olasz Mátét 1581-ben említi bíróként az a lajstrom, mely a nagyszombati levéltárban található (ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Archivistica I. Series Chronologica Judicum...: Series chronologica Senatus Tirnaviensis ab Anno 1536. 17), az 1582/83-as bírói ciklusban Martinus Kelczer, 1583/84-ben Joannes Petranszky volt a bíró. Mivel az új bírók megválasztása tavasszal történt, valószínű, hogy a levél írásának idejében Petranszkyt még nem választották meg, s valamilyen okból Olasz Máté helyettesítette Kelczert. A levélben közölt tények teljesen megfelelnek az 1583-as pozsonyi országgyűlésen április 14-én és 15-én történteknek (vö. MOE. 7: 126). Tehát nemcsak 1578-ban, hanem 1583-ban is Latkovszki és Nagy voltak a nagyszombati követek, és április 15-én a legfrissebb fejleményekről tájékoztatták Olasz Mátét.

F. 18.
Szentimre, 1515. február 14.
GOCSITH JÁNOS ZÁLOGOS LEVELE

DÖBRENTEI GÁBOR közölte az iratot JÁSZAY PÁL másolata alapján a gocsitszentimrei Károlyi család pinci (Nógrád megye) levéltárából (RMNy. 2/2: 11–2). A levél keltezése a következő: *Die dominico carnis priui uite licet Decima quarta February Anno 1515.* Farsangvasárnap (dies dominica carnisprivii) azonban 1515-ben nem február 14-én, hanem 18-án volt. Minthogy a napi keltezés egyértelmű, csak a számokkal írt évszám olvasatában tévedhetett JÁSZAY. Ez az ünnep 1507-ben, 1518-ban, 1580-ban 1591-ben volt február 14-én, tehát a XVI. század folyamán ebben a négy évben írhatták volna a záloglevelet. A két korai dátum kizárható tartalmi összefüggések és formai jegyek miatt.

A levél írója, Gocsith János, a gocsitszentimrei Károlyi család tagja. A család csak a XVI. század végén bukkan fel előbb Sáros, majd Nógrád megyében (NAGY 6: 111), CSÁNKI még nem tud róluk a XV. században. NAGY IVÁN beszél ugyan egy Gocsith Károlyról 1515-ben, de nyilván tévesen, hiszen DÖBRENTEInek egy ugyanerről a zálogos levélről való másik közleményére hivatkozik (MTAÉvk. 3 [1838]: 123), ahol természetesen Gocsith János a levélíró. Ezt a téves adatot veszi át TÓTH SÁNDOR is (TÓTH, Sáros 1: 341), János nevű családtagot 1588-ban és 1598-ban említenek (uo.). A házhelyet zálogba vevő Kendy István ugyancsak a század második felében, végén élhetett. A Sáros megyében is birtokos család azonos a kölcsei Kende családdal (l. CSÁNKI 1: 320. és TÓTH, Sáros 1: 350). E családnak István nevű tagja a XIV. században élt, ezután csak az 1548-ban említett Ferenc fia a következő István (NAGY pk. 306). Feltehetőleg ezt az Istvánt említik 1569-ben és 1570-ben is (TÓTH, Sáros 2: 419). A levél helyesírása is kizárja a XVI. század eleji keltet, hiszen olyan betűket használ, melyek csak a század második felétől jellemzők: *ʒükſegemre, tyzenhat, haz, fŏlől.* Ha tehát a zálogos levél a XVI. században kelt, csak az 1580-as és 1591-es évszám jöhet szóba.

A számok téves olvasása azonban jobban érthető, ha 1616-os a levél. Ebben az évben szintén február 14-e farsangvasárnap, s egy másik Kende István (az előbbi unokatestvérének a fia) ezidőtájt élt (NAGY pk. 307). Az eredeti zálogos levél nélkül a pontos keltezés nem állapítható meg. (JÁSZAY félreolvasására l. még **F. 2.).**

F. 19.
1515.
BORKIMÉRÉSI JEGYZÉKEK

Öt magyar nyelvű számadást közölt DÖBRENTEI GÁBOR *Ferus Ágoston három jegyzéke bor kiméréséről* és *Fancsikai Nagy János két jegyzéke bor kiméréséről* címmel (RMNy. 2/2: 12–3) a gr. Zichy család várpalotai (később zsélyi) levéltárából. Az iratok ma az OL-ban a következő jelzeteken vannak: Dl. 82447, 82448, 82449, 82450, 82451. Minden följegyzés az évszámmal kezdődik, de DÖBRENTEI ezeket nem jól olvasta el; a jegyzékek mind 1575-ből valók.

F. 20.
Galac, 1516.
GALACZI MÁTÉ ÉS TAMÁS SZERZŐDÉSE NAGY BENEDEKKEL

Az oklevelet KELEMEN LAJOS közölte a Nyelvészeti Tanulmányok című folyóirat egyetlen megjelent füzetében (Szerk. SZILASI MÓRICZ. Kolozsvár, 1905. 101–3). MELICH JÁNOS újból közölte KELEMEN nyomán (MNy. 13 [1917]: 231–2), de megjegyezte, hogy helyesírása alapján későbbinek vélné, ha keltezetlen volna. Végül KELEMEN maga helyesbítette a keltezés téves olvasatát, és szóbeli közlése alapján SZABÓ T. ATTILA tette közzé az irat kiállításának valós dátumát, 1546-ot (MNy. 45 [1949]: 334–5).

F. 21.
1516.
FELJEGYZÉS NAGYMIHÁLYI DÉNES ELZÁLOGOSÍTÁSAIRÓL

Eredetije, közlése idején a gr. Sztáray család levéltárában, Kassán volt (RMNy. 2/2: 14), ma ez a családi levéltár Eperjesen van (anyaggyűjtésünkkor kutathatatlan állapotban találtuk). Az irat fényképe és filmfelvétele megtalálható az OL-ban (Dl. 86085. illetőleg Mikrofilmtár, 3199. tekercs, 92–94. címek között). A számokkal írt évszám valóban 1516, s a megnevezett személyek is ebben az időben éltek: sóvári Soós Imre özvegye, Máriássy Klára, ennek fia, Soós Ferenc (1514–1518 k. l. NAGY 10: 306, 310), Máriássy Ferenc († 1526.: NAGY 7: 308, 312). Ám az évszám után ez áll: *Nÿeguen hetÿ estendeÿben Jarÿ ezÿ Imar most,* tehát a feljegyzés 1516 után negyvenhét évvel, 1563-ban keletkezett. DÖBRENTEI GÁBOR ezt a mondatot ugyan más kéz írásának tartja, a fénykép alapján azonban kétségtelen, hogy téved. Ugyanettől a kéztől származik két másik, hibás keltezéssel közölt irat is **(F. 33., F. 60.)**, melyek közül az egyiket **(F. 33.)** történeti adatokkal bizonyíthatóan 1556 és 1558 között írták. Tehát az irat múltbeli események 1563-ban készített feljegyzése, esetleg egy 1516-os oklevél későbbi kivonata.

F. 22.
Téhány, 1517.
PÁSZTOR GYÖRGYNÉ ÉS HEGEDŰS PÉTERNÉ FELELETE TERJÉK JÁNOS ELLEN

Az irat eredetije, melyben a két, boszorkánysággal vádolt asszony tesz vallomást Kassa tanácsa és bírája előtt, Kassa Város Levéltárában van (jelzete: AMK.Schwarzenbachiana, no. 979), mikrofilmen pedig az Országos Levéltárban (OL Mikrofilmtár, C 33.). A keltezést az irat közlője DÖBRENTEI GÁBOR tévesen olvasta 1517-nek (RMNy. 2/2: 15–6), tévedését elősegítette az is, hogy az irat a kronologikus levéltári rendben az 1517-es oklevelek között van. Helyes keltezése: 1597, ez a mikrofilmen is jól olvasható.

F. 23.
Kapos, 1518. február 21.
DELI MEMHET LEVELE KALAUZ MÁRTONHOZ

A levelet SZALAY ÁGOSTON közölte (LevT. 1: 2–3), de megjegyezte, hogy az évszám valószínűleg téves, hiszen Kapos csak 1540 után került török kézbe. JAKUBOVICH EMIL szintén későbbinek tartja kézírása alapján (MNy. 15 [1919]: 123), s a kaparással meghamisított évszámot 1578-nak feltételezi. Kapos vára 1555-ben esett el, a levelet csak ez után írhatták, így JAKUBOVICH véleménye elfogadható, bár a levél eredetijét az Országos Levéltárban nem találtuk meg. A keltezésben böjtelő vasárnap szerepel (ezt sem SZALAY, sem JAKUBOVICH nem oldotta föl), ez az ünnep 1518-ban február 21-én, 1578-ban február 16-án volt (l. **197.**). A levelet tehát 1578. február 16-án írhatták.

F. 24.
[1518 körül]
SZÓTÖRTÉNETI ADALÉKOK A GR. ZAY CSALÁD UGRÓCI LEVÉLTÁRÁBÓL

KOVÁCS ISTVÁN több részletben közölt főként XVI. századi szövegrészeket a csömöri gr. Zay család ugróci levéltárából (MNy. 55 [1959]: 422–5, 540–3; 56 [1960]: 116–8, 261–4, 384–7). Ez a levéltár ma a Szlovák Központi Állami levéltárban található: ŠÚA SSR Rodový archív Zayovcov z Uhrovca. KOVÁCS az anyagát részben eredeti iratokból, részben egy 1862-ben Balogh Lajos ugróci levéltáros által készített másolati könyvből (A csömöri gróf Zayak zayugróczi levéltárában foglalt többféle magyar irományok másolata. I.) válogatta. A másolati könyvből vett adatokat néhány kivételtől eltekintve csillaggal (*) jelöli.

A másolati könyvből KOVÁCS a no. 1.-t 1518 körülre keltezte, az ebből idézett adatközlései közül két esetben elmaradt a másolatra utaló jel (*hímel:* MNy. 55 [1959]: 542; *párnahaj:* MNy. 56 [1960]: 264). Az eredeti irat nem lehetett 1518 körüli. A másolatgyűjteményben Magyar hölgyi ruha és ékszertár címet viselő keltezetlen szöveg mellett *1518(?)* évszám áll, de aláírói között Zay Ferenc (1498–1570), Forgách István (1530 k.–1589: BÁRTFAY SZABÓ, Forgách 297–8) és Telekessy Imre (1497–1560) szerepel, s az ő személyük alapján az eredeti lajstrom bizonyára a XVI. század közepéből való. Így ennek az iratnak pontosabb kelte 1518 körül helyett: [XVI. század közepe] /1862. L. még **F. 25., F. 32., F. 54., F. 56., F. 59.**

F. 25.

1519.

SZÓTÖRTÉNETI ADALÉKOK A GR. ZAY CSALÁD UGRÓCI LEVÉLTÁRÁBÓL

KOVÁCS ISTVÁN a gr. Zay család ugróci levéltárának egyik iratából egyszer 1519-es, máskor 1526-os dátummal idéz (*év:* MNy. 55 [1959]: 541; *lábas pohár:* MNy. 56 [1960]: 261). Az irat egy bizonyos Borovszky Tamásnál zálogban lévő ingóságok jegyzéke (ŠÚA SSR Rodový archív Zayovcov z Uhrovca. Zbierka mad'arsky písanej korešpondencie. lad. 1. no. 207), s az elején egy dátum áll: *20 Nowembr(is) Anno 1569.* Ez vagy a följegyzés kelte, vagy a zálogba adásé. Az iratot tehát 1569. november 20-án vagy valamikor ezt követően írhatták. L. még **F. 24., F. 32., F. 54., F. 56., F. 59.**

F. 26.

[1524 körül]

MAGYAR BEJEGYZÉS A KOLOZSMONOSTORI KONVENT PROTOKOLLUMÁBAN

A Szentmihályi testvérek és Várday Ferenc erdélyi püspök közötti viszállyal (1. **49.**) függ össze az az irat, mely a kolozsmonostori konvent protokollumában (OL Dl. 36400.) található a 269. lapon. Ebben Szentmihályi Lukács tiltakozik a püspök ellen, aki András testvérét nem engedi szabadon, bár a tartozásukat már kifizették. A szöveget valaki áthúzta és fölé írta: *Lator volt | meg holth.* A latin oklevelet és a magyar bejegyzést közli BUNYITAY VINCZE (ETE. 1: 155–6), ő a magyar mondatot az 1524. október 5-én kelt latinnal egykorúnak tartja. Szentmihályi András halálának időpontját és körülményeit nem ismerjük, így a bejegyzés koráról sem tudunk biztosan nyilatkozni. Írásképe megengedi ugyan akár az 1524-ben való keletkezést is, de nem zárható ki, hogy néhány évtizeddel később írták be. A rövid mondatban nincsen olyan formai jegy, amely segíthetne a datálásban, így az egykorú (1524 körüli) keltezés helyett a [XVI. század első fele] keltezést tartjuk megfelelőbbnek.

F. 27.

Sztropkó, 1525. november 1.

SZABÓ IMRE LEVELE IMRE DEÁKHOZ

A levelet ifj. KEMÉNY LAJOS közölte (TörtTár. [1890]: 200) hibás keltezéssel, az évszámot 1525-nek olvasva. A Kassa Város Levéltárában lévő eredetinek a keltezése 1575, az utolsó, nehezen olvasható számjegy esetleg 3-as is lehet. A levél hátoldalára valaki fekete tintával ezt írta: *1573 ?.* A levél keltezése tehát 157[5]. november 1., jelzete: AMK. Supplementum Halagianum, no. 424.

F. 28.

[1525–1530 körül]

GENEALÓGIAI FÖLJEGYZÉS A DÉSY CSALÁDRÓL

Az OL-ban, a Kállay család levéltárában (P 343. A Kállay család levéltára, 1.cs. fol. 2/b.) található egy keltezetlen irat, melynek egyik oldalán a Désy családnak, a másikon a losonci Bánffy családnak a XV. század végén–XVI. század első felében élt tagjairól szóló genealógiai följegyzés van. A két genealógia két különböző kéztől származik, s a Bánffyakról szólót írták később, mivel az ezt lejegyző kéz betoldott a Désy-genealógia szövegébe is. A Désyekről szóló jegyzetet ketten is közölték. Előbb DÖBRENTEI GÁBOR az írást 1525–1530 körülinek tartva: RMNy. 2/2[1]: 42–3. – a szöveget csak itt, a hozzá kapcsolódó jegyzeteket mind a két kiadásváltozatban (2/2 és 2/2[1]) a 386–7. lapon. Tőle függetlenül kiadta később KARÁCSONYI JÁNOS is: T. 11 [1893]: 93–100; ő 1540 körül keletkezettnek tartva. (Egyik közlő sem említi, hogy a papír másik oldalán a Bánffy család genealógiája található.) Az irat datálásához mindketten azt a részletét használták föl, mely szerint Désy Péter három leánya közül már csak Désy Magdolna apáca van életben, s a másik két leánytól született unokái, Bánffy Mihály és Nyújtódi István már felnőttek. Désy Péterről DÖBRENTEI annyit tud, hogy szerepel

egy 1494–1495-ös számadásban, és feltételezi, hogy 1468-ban szerezte meg az iratban említett Doboka megyei Iklód birtokot. Ez utóbbi évhez számít hozzá hatvan évet, mert az „említett unokák felnevekedhetése 60 évkört könnyen kíván" (RMNy. 2/2: 386–7). KARÁCSONYI (Schönherr Gyulától) úgy tudja, hogy Désy Péter már 1458-ban Mátyás király szolgálatában állott, egyéb megjegyzést az általa adott keltezéshez nem fűz.

Désy Magdolna apácáról egyetlen adatunk van: 1531-ben említik mint egy végrendelet egyik kedvezményezettjét (KolOkl. 1: 375). Apja, Désy Péter fivérével, Désy Jánossal együtt 1470-ben kapta adományul Iklódot, és 1472-ben iktatták be a birtokba (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4: 72–3). Désy Péterről utoljára 1507-ben és 1510-ben hallunk (BánffyOkl. 2: 411; KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4.: 74). Ezek az adatok nem zárják ki egyik keltezés helyes voltát sem (bár az 1525–1530 közötti így egy kissé korainak tűnik), de megengedik a későbbi keletkezés feltételezését is.

A szöveg Iklód birtoklása kapcsán tárja föl a Désy család nemzedékrendjét, pontosabban a leányági örökösökkel foglalkozik, s így jut el Bánffy Mihályhoz és Nyújtódi Istvánhoz (Désy Péter unokáihoz), illetőleg mogyorósi Bánffy Lászlóné Dobokai Annához (Désy János unokájához). Közülük Dobokai Annáról nem derül ki egyértelműen, hogy él-e még (*aʒʒonyom annaʒʒonya | Mogyoraÿ Banffÿ laʒlone aʒ leanÿa volt* [ti. Dobokai Salatielnek]), a másik két örökös él a jegyzet megírásakor. A hármójukról ismert adatok alapján biztosan 1519–1554 közé keltezhető a genealógia: Dobokai Anna 1519-ben ment férjhez mogyorósi Bánffy Lászlóhoz (BánffyOkl. 2: 484), és tudjuk, hogy losonci Bánffy Mihály (István fia) 1554-ben halt meg (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4: 76, 5: 87). Elképzelhető ennél pontosabb keltezés is, ha azt feltételezzük, hogy a nemzedékrendet Iklód leányági birtoklási perével összefüggésben jegyezték le. Tudjuk, hogy 1554-ben Désy János és Péter iklódi részeiért perlik Bánffy Mihályt és Nyújtódi Istvánt Dobokai Annának mogyorósi Bánffy Lászlótól született gyermekei és ezek gyermekei (KÁDÁR, Szolnok-Doboka 4: 76). Amennyiben Désy Magdolna apáca ekkor még élt, s ha a szöveg Dobokai Annára vonatkozó részét úgy értelmezzük, hogy ő viszont már halott, akkor a genealógiai följegyzést 1554-ben írhatták. (Ezt egyébként a szöveg írásképe is megengedi.) Mindez azonban pontos adatok hiányában csak feltételezés, a Désy-genealógia bizonyítható keletkezése 1519–1554 közé tehető.

F. 29.

[Héderfája, 1525–1537.]

BARABÁSSY FARKAS ÉS LÉNÁRT SZERZŐDÉSE

A keltezetlen iratot először ISTVÁNYI GÉZA közölte Héderfája, 1525–1537 közötti keltezéssel (ISTVÁNYI 102). Az oklevélben Barabássy Farkas igazolja, hogy Héderfáján (Kisküküllő megye) lévő részbirtokának az árát testvére, Lénárt kifizette. A feltételezett keltet ISTVÁNYI abból állapítja meg, hogy a két testvér apja Barlabássy [!] Lénárt erdélyi alvajda 1525-ben halt meg; továbbá, hogy 1537-től Lénárt testvéreivel együtt Héderfája vidékén szerepel gyakran az oklevelekben, „Farkas pedig messze onnan Mezőszakál, Keméntelke (Torda vm.) vidékén" (i. h.), tehát Farkasnak ekkor már nem volt meg Héderfáján az atyai birtoka. Ugyanezt az iratot közli SZABÓ T. ATTILA is (MNy. 58 [1962]: 490), ő indoklás nélkül a XVI. század közepére datálja. Barlabássy Lénárt erdélyi alvajda valóban 1525-ben halhatott meg, hiszen ebben az évben végrendelkezett, és 1526. április 29-én már özvegyét említi egy oklevél (TelOkl. 2: 398–404). Csakhogy éppen ebből az iratból az is kiderül, hogy Barabássy Farkas, Anna nevű húgával együtt, még kiskorú, ugyanis őket özvegy édesanyjuk képviseli (uo. 399). Barlabássy Lénárt az 1525-ös végrendeletében (TelOkl. 2: 450–5) említi Farkast és Annát, de egy korábbi, 1521-ből származó végrendeletben még nem (i. m. 446–8). Ebből az következik, hogy Farkas, aki a magyar nyelvű szerződésben már családos ember, valamikor 1521 és 1525 között született, tehát a magyar irat 1540-nél korábban nem nagyon keletkezhetett. Az 1525-ös végrendeletben még Lénárt is gyerek, hiszen apja kétszáz aranyat hagy a tanittatására (i. m. 451). Nincsen kormeghatározó szerepe annak, hogy hol szerepelnek 1537-től a Barabássy testvérek (egyébként ISTVÁNYI nem ad locusokat), hiszen az egymástól 40–50 km-re lévő Héderfája illetve Mezőszakál és Keméntelke egyaránt apai részjószág, Barlabássy Lénárd alvajda 1495-ben illetve 1513-ban szerezte, s ezeken kívül távolabbi birtokai is voltak Kolozs és Alsó-Fehér megyében (CSÁNKI 5: 433, 748, 934). Mivel az irat eredetijét nem láttuk (AIAC, A gr. Bánffy család levéltára, fasc. 125, no. 126 [ISTVÁNYInál no. 12]), és egyéb adat nem áll rendelkezésünkre, el kell fogadnunk SZABÓ T. ATTILA keltezését: [XVI. század közepe].

F. 30.

Mohács, 1526. augusztus 24.

DRÁGFFY JÁNOS VÉGRENDELETE

Az eredeti oklevél nem került elő, szövege azonban számos másolatban fennmaradt. A legkorábbi ezek közül az MTAKK példánya (Ms. 4949/15.), amely írásképe szerint a XVI. század közepén, második felében keletkezhetett. Ugyanez a kéz másolta le Drágffy János 1526. augusztus 27-ei végrendeletét is (**F. 31.**), ez utóbbit szintén csak írásképe és helyesírása alapján JAKUBOVICH EMIL a XVI. század közepéről valónak tartja (MNy. 16 [1920]: 14). Közelebbi meghatározásukhoz tárgyi, tartalmi fogódzónk nincs. Az augusztus 24-ei végrendelet további másolatai találhatók az Országos Levéltárban; XVII. századi másolat: OL Dl. 74420. (A gr. Teleki család marosvásárhelyi levéltára); XVIII.

századi másolat: OL Dl. 65220. (A Becsky család levéltára), említi JAKUBOVICH (MNy. 22 [1526]: 143); XIX. századi, olvasati tévedésekkel teli másolat: P 392. A gr. Károlyi család nemzetségi levéltára, Törzsanyag. lad. 33. no. 10.

Ugyanennek a végrendeletnek két kiadását ismerjük. BÁRÓ MEDNYÁNSZKY [ALAJOS] kiadásában (TudGyűjt. 1818/8: 27–31) nem jelzi a szöveg lelőhelyét. Azt sem közli, hogy eredeti vagy másolati példány volt-e a forrása, de a szöveg helyesírása, szórendje és megfogalmazása modernizált, a XVIII–XIX. századra jellemző. RÉVÉSZ IMRE egy általunk nem ismert másolat szövegét közli (Magyar Protestáns Egyházi és Iskolai Figyelmező [1873]: 94–7) Benkő Józsefnek az Erdélyi Múzeumban lévő, „Synodi erdődienses geminatae" című kéziratának toldalékából. Ez a kiadás is modern helyesírású.

F. 31.

Mohács, 1526. augusztus 27.
DRÁGFFY JÁNOS VÉGRENDELETE

ZOLNAI GYULA közölte hasonmással (Nyeml. 255–9), s bár a szöveg elején ez áll: *Dragffÿ Janos testamentom Leuelenek maſsa*, a keltezés problematikájával nem foglalkozik. Az irat az Országos Levéltárban van (Dl. 24323.). A másoló azonos volt Drágffy János 1526. augusztus 24-ei végrendeletének egyik másolójával (**F. 30.** MTAKK Ms. 4949/15.), s mindkét másolat a XVI. század közepén készülhetett. Ezt állítja JAKUBOVICH EMIL is (MNy. 16 [1920]: 14). E szövegnek csak ezt az egyetlen példányát ismerjük, a ZOLNAY Repertóriumában (Nyeml. 259) említett két kiadás az augusztus 24-ei végrendelet szövegét tartalmazza.

F. 32.

1526.
SZÓTÖRTÉNETI ADALÉKOK A GR. ZAY CSALÁD UGRÓCI LEVÉLTÁRÁBÓL

L. **F. 25.**

F. 33.

1526(?)
QUERELA SIVE EXPOSITIO FRATRUM DE NAGY MIHÁLY

Az irat KIRÁLY PÉTER közlésében jelent meg a fenti címmel (MNy. 69 [1973]: 230). Lelőhelyként a lőcsei Mezőgazdasági Levéltárat (Pôdohospodársky archív, Levoča) jelölte meg, jelzetként: „No. 100, Faslo 42, Cista 1, Nagymihályi Sztáray-lt.". A gr. Sztáray család nagymihályi levéltára az Eperjesi Járási Levéltárban van (ŠOBA v Prešove), de anyagggyűjtésünk idején nem volt kutatható állapotban. Az Országos Levéltárban azonban mikrofilmen megtalálható az irat (C 27. tekercs), bár KIRÁLY közlésének első négy sora hiányzik a felvételről. A szöveg egy I. Ferdinánd királyhoz írt töredékes levél (fogalmazványa?), melynek ismeretlen írója a Nagymihályi fivérekre panaszkodik. A levélben keltezés nincs, a szöveg legelején KIRÁLY közlése szerint az *1526(?)*-os évszám áll. Ha ez a dátum nem későbbi levéltárosi följegyzés, hanem a levél írójától származik, akkor KIRÁLY tévesen olvashatta el az 1556-os évszámot. A levélben Nagymihályi Gábort említik, mint aki Lengyelországban járt következként a királynénál és János király fiánál annak a Bebek Ferencnek a megbízásából, akit I. Ferdinánd *orſagaũalÿ hitlenne wete*. A többször pártot cserélő Bebek 1555-ben szegődött végleg Izabella királynéhoz (NAGY 1: 261, BOROVSZKY, Gömör 497), s ezért 1556 januárjában a pozsonyi országgyűlés számkivetésre és jószágvesztésre ítélte (MOE. 3: 574–5). Ismeretes, hogy Izabella királyné 1556 októberében tért vissza Erdélybe, tehát Nagymihályi Gábor 1556-ban, a januártól októberig tartó időszakban járhatott követségben nála. A levél a királyné pártján lévőnek említi Perényi Gábort, s ő is a királyné visszatértekor pártolt el I. Ferdinándtól (BUDAI 3: 56–7; BOROVSZKY, Zemplén 386; BARTA GÁBOR, Az erdélyi fejedelemség születése. Bp., 1984. 119). A levélben említett események tehát az 1556-os esztendő második felében történtek, így a levél is ekkor vagy ezt követően keletkezhetett, de 1558 előtt, mivel Perényi Gábor ekkor visszatért I. Ferdinándhoz, s ebben az évben halt meg Bebek Ferenc.

Ugyanettől a kéztől származik két másik, szintén hibás keltezéssel közölt irat is (**F. 21., F. 60.**).

F. 34.
[1526 körül]
INGÓSÁGOK JEGYZÉKE

A keltezetlen iratot IVÁNYI BÉLA közölte (MNy. 2 [1906]: 256–8), cikkében háromféle keltezést találhatunk: a XVI. század eleje szerepel a címben; 1526–1539 között, de 1526-hoz közelebb (i. h. 258); 1526 körül, mint az Országos Levéltár által helyesen kikövetkeztetett kormeghatározás (a cikk végén). IVÁNYI érvei a következők: 1. az OL 1526 körülre keltezi, 2. az íráskép jellemző a század elejére, s hasonlít Drágffy János egyik 1514-es nyugtájának az írásához (**30.**), 3. a lajstromban szereplő szőcsényi pálos kolostor 1539-ben szerepel utoljára oklevelekben.

Az irat az Országos Levéltárban van (OL Dl. 35026.). A fél ív papír két oldalán van szöveg, eredetileg azonban jegyzőkönyvszerűen volt összehajtva, s így írta két különböző kéz a lajstromot a papír három oldalára: egyik kéz az első oldalra, és egy másik a második és harmadik oldalra.

IVÁNYInak a kormeghatározással kapcsolatos érvei közül az első elvethető, hiszen a levéltári elhelyezés az Országos Levéltárban nincs megindokolva. A második, az írásképre való utalás szintén nem teljes értékű: az íráskép alapján lehet ugyan 1526 körüli az irat, de írhatták ez alapján néhány évtizeddel később, akár az 50-es években is. Drágffy kézírásához egyébként egyáltalán nem hasonlít ez az írás. A harmadik érv tűnik a leginkább megfontolandónak, de a keltezéshez ez sem elégséges. Igaz, hogy a szőcsényi kolostor utolsó említése 1539-ből való (OL MKA. E 153. Acta Paulinorum. fasc. 347. no. 64), de a kolostor későbbi sorsáról semmit sem tudunk. A török veszély 1539-ben még nem volt olyan nagy, hogy menekülésre késztette volna a remetéket, Pécset csak 1543-ban, s a Szőcsényhez közelebb eső Kaposvárt pedig csak 1555-ben foglalták el. Az irat keletkezése különben sem köthető a kolostor feltételezett megszűnéséhez. IVÁNYI „végrendeletféle"-nek tartja, de a második oldal egyik mondata alapján *(Egeb Morhanack samath | nem twgya)* az a valószínűbb, hogy a szöveg egy tanúvallomás, melyben valaki nyilatkozik egy elhalt ismeretlennek a hátrahagyott ingóságairól. Erre lehet következtetni abból is, hogy a második oldalon az ingóságok nem az értékük szerinti sorrendben követik egymást. Nem lehet viszont tudni azt, hogy vajon egy vagy két személy vallomása a két különböző kéz följegyzése. Amennyiben a szöveg valóban tanúvallomás, úgy ennek följegyzését nem lehet közvetlenül a kolostor történetéhez kapcsolni, annak eltűnése után is történhetett.

Mindezekért – elsősorban az írásképe miatt – csak annyit feltételezhetünk, hogy az irat a XVI. század közepe táján keletkezhetett, pontosabb datálásra nincs lehetőség.

F. 35.
Borsmonostra, [15]27. október 4.
ADRÓCZY IMRE LEVELE KAPRONCZAY ISTVÁNHOZ

Az iratot SZALAY ÁGOSTON adta ki (LevT. 1: 4). A levél keltezéséből két számjegyet közölt, *27*-nek olvasva, bár megjegyezte, hogy az ebből általa kikövetkeztetett 1527-es évszám talán kiigazításra szorul tartalmi okok miatt. A levélben ugyanis szerinte Nádasdy Tamás lékai és sárvári birtokáról esik szó, ezek pedig később kerültek a tulajdonába.

A levél az Országos Levéltárban van (R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. no. V.). Eredetijén a keltezés három számjegyből áll: az 1-es után a második jegy hiányzik, a harmadik pedig inkább 7-es, mint 2-es. Az irat palliumán is 1577. áll. A levélben *Nadasdy wram*-at említenek, ez valóban lehet Nádasdy Tamás is. Már ebben az esetben sem írhatták a levelet 1527-ben, csak 1533 után, akkor iktatták be őt ugyanis az említett birtokokba (T. 55 [1941]: 80). Ez a *Nadasdy wram* azonban lehet a birtokszerző Nádasdy Tamás bármelyik leszármazottja, s ha a levél valóban 1577-es, akkor Nádasdy Ferenc. Ezt a keltezést valószínűsíti a levél tartalma több szempontból is. A levélírót, aki tizedszedő, egy bizonyos *Rechey wram* vezeti Nádasdy birtokain, valamint Borsmonostor és Kőszeg jószágán. Ez a *Rechey wram* feltehetően Récsey István, aki 1547–1575 között szerepel iratokban a Nádasdy család familiárisaként (NádSzám. 1: 239, 248; 2: 163; OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek. Récsey István levelei). A szöveg szerint Nádasdynak köze van a borsmonostori és kőszegi tizedhez, hiszen másképp nehezen magyarázható, miért vett részt egy Nádasdy-familiáris e birtokok dézsmaszedésében. Borsmonostort 1568-ban kapta adományul Nádasdy Ferenc cserébe a királynak átengedett Kanizsáért (KOVÁCS IGNÁCZ, A borsmonostori apátság története. Sopron, 1910. 162–5), s arról is van adatunk, hogy a kőszegi dézsmát is ő szedte 1578 előtt (CHERNEL, Kőszeg 2: 55). A levélből az is kiderül, hogy a dézsma felét a királynak szedik. A királynak az országgyűlés 1574-ben biztosította a jogot arra, hogy a várak fenntartására a tizedet haszonbérbe vehesse, s ezt a jogát az 1576-os országgyűlés megerősítette (MOE. 6: 121, 133–4). Mindezen adatok a keltezés évszámának 1577-ként való olvasását erősítik.

F. 36.
Zólyom, 1527. november 5.
SZABÓ JÁNOS LEVELE NAGYSZOMBAT BÍRÁJÁHOZ

Döbrentei Gábor a nagyszombati levéltárból közölte (RMNy. 2/2: 20–1). Az eredetit a kifogástalanul rendezett levéltárban az általa adott kelten nem lehet megtalálni, valószínű, hogy az időrendi sorban a helyére került. Döbrentei a levél keltezésének számokkal írt évét és az aláírást fakszimilén is közli a Hasonmások összezete című mellékletben (RMNy. 2/2: 40 k.). Az itt szereplő más levélrészletek a kezdetleges technika ellenére valóban hasonlítanak az eredetijükre (pl. **67., F. 22., F. 44.,**) ezért feltételezhető, hogy Szabó János levélrészletének ductusa is tükrözi az eredetit. Ez az íráskép azonban nem a század első felére jellemző, hanem a másodikra vagy a végére. A számok olvasata bizonytalan, a levélben szereplőket azonosítani nem tudtuk, így csak a fakszimile írásképe alapján valószínűsíthető, hogy a levél a XVI. század második felében-végén kelt. Megjegyzendő, hogy Döbrentei ezen a levélen kívül még öt 1541 előtti iratot közölt a nagyszombati levéltárból **(151., F. 40., F. 43., F. 44., F. 47.)**, s ezekből egyetlen egynek volt helyes a keltezése (**151.**).

F. 37.
1527.
FÖLJEGYZÉS DARNAI MÁTÉ FÖLDJEIRŐL

Az iratot Pettkó Béla közölte Kürthy Miklós levéltárából (TörtTár. [1890]: 195–6). Az irat elején az 1527-es évszám szerepel, Pettkó ezt a megírás dátumának véli. Ez az évszám (ha valóban helyesen olvasták el) sokkal inkább értelmezhető az iratban leírt földügyeletek lebonyolításának idejeként, amely az irat megírását akár több évtizeddel is megelőzhette, sőt minden bizonnyal meg is előzte. Pettkó ugyanis azt állítja, hogy betűhíven közli az iratot, ám ennek hangjelölése (az *ö, ő, á, é* betűk használata) a XVI. század végére vagy a következő századra utal. A levélben szereplő személyek azonosítása nem segítheti a pontosabb datálást, hiszen a későbbi lejegyzés nincs ellentétben azzal, hogy ezek az emberek valóban éltek a XVI. század elején. Így az eredeti hiányában csak az bizonyos, hogy 1527-ben nem írhatták a följegyzést, legkorábban a XVI. század végén vagy ezt követően bármikor.

F. 38.
1528. május 16.
PAZDICSI BÁLINT ZÁLOGLEVELE

Az iratot Döbrentei Gábor közölte Kassáról, a gróf Sztáray család levéltárából (RMNy. 2/2: 21). A Sztáray levéltár ma az Eperjesi Járási Levéltárban van (ŠOBA v Prešove), azonban anyaggyűjtésünk idején nem volt kutatható állapotban, így a levelet eredetiben nem láthattuk. A keltezés évszámát Döbrentei 1528-nak olvasta, de az olvasat bizonyára téves. A záloglevélben szereplő hitelező, Hensellőczy *(Henzelődy)* Dorottya asszony 1591-ben vagy 1592-ben halt meg (T. 19 [1901]: 124), nem valószínű tehát, hogy már 1528-ban pénzt adhatott kölcsön. Szintén a korai keltezés ellen szól a tanúként szereplő *Pazdiczi Praedikator* említése. A Zemplén megyei Pazdicson szerzetesrend nem volt (Csánki 1: 333, 359; Borovszky, Zemplén 99, 358), így a *prédikátor* feltehetőleg 'protestáns pap' jelentésben fordul itt elő (vö. TESz. 3: 280). Pazdics azonban még 1549-ben is az egri püspökség nagymihályi kerületéhez tartozott (AZT. 17 [1911]: 143–6; 18 [1912]: 19), tehát ekkor még nem volt reformált egyháza. A szövegben *Magiarj forintot* említenek, s az aranyforint ezen elnevezése is csak a század negyvenes évei után válik használatossá (NySz. 1: 940; OklSz. 606; SzT. 4: 296). Szintén a XVI. század második felére jellemzők a levél egyes ékezetes betűi: *ö, ő, ü, á*. Mindezek alapján kizárható, hogy a zálogos levél 1528-ban kelt volna, de más adatok híján a XVI. század második felénél pontosabb keltezésre nincs mód.

F. 39.
Pettau, 1528. június 21.
BORNEMISZA PÁL UTÓIRATA

A zavaros szöveget csak Ődöngő Ábel [Takács Sándor] közléséből ismerjük, szerinte ez egy 1528. június 21-ei latin levél végén olvasható (MNy. 6 [1910]: 229). E napról keltezve ma található ugyan a Batthyány-levéltárban Bornemiszának egy, Batthyány Kristófhoz írott, latin nyelvű levele (OL P 1314. A hg. Batthyány család körmendi levéltára. Missiles. no. 7146.), de ennek nincs semmiféle utóirata. Ez a szöveg nem lelhető fel Bornemisza többi levelében sem (no. 7146–7154.). Bizonyos azonban, hogy nem írhatták 1528-ban, ugyanis a szöveg említette *Wylaky pispek* csak Újlaky Ferenc győri, majd egri püspök lehet, s őt 1535-től nevezik választott győri püspöknek (MHHD. 25: 557), a

pápai megerősítést pedig csak 1539-ben kapta meg (BUDAI 3: 347; ETE. 3: 422–4). A levél így legkorábban 1535-ben keletkezhetett. Újlaky Ferenc 1555-ben halt meg, tehát Bornemisza 1535–1555 között bármikor írhatta a latin levelet magyar utóirattal.

F. 40.
Sempte, 1529. január 21.
LUKÁCSY ALBERT LEVELE KÁDAS FÜLÖPHÖZ

DÖBRENTEI GÁBOR közölte a nagyszombati városi levéltárból (RMNy. 2/2: 21–2). Mai jelzete: ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Missiles. 1529. I. 21. (hibás besorolással a rosszul elolvasott évszám alapján). A levél valójában 1579. január 21-én kelt, a címzett, Kádas Fülöp nagyszombati bíró az 1578/79-es, az 1584/85-ös és az 1587/88-as ciklusban viselte ezt a hivatalt, 1529 januárjában Joannes Track (Trock) volt a biró (ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Series Chronologica Judicum ...: Series chronologica Senatus Tirnaviensis ab Anno 1536. 17).

F. 41.
Léka, 1529. december 9.
BERTALAN DEÁK LEVELE ISPÁN PÁLHOZ

A levelet SZALAY ÁGOSTON közölte (LevT. 1: 4–5). JAKUBOVICH EMIL szerint (MNy. 15 [1919]: 123) az évszámot 1549-ből hamisította valaki vakarással 1529-re, ez az irat eredetijén ma is jól látható (OL R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye, no. VI).

F. 42.
Csicsó, 1530. február 9.
LÁZÁR IMRE LEVELE BÉLDI PÁLHOZ

A levelet, amely a gr. Béldi családnak Kelemen Lajos erdélyi múzeumi levéltárosnál letétbe helyezett levéltárában volt, csupán említi ISTVÁNYI GÉZA megjegyezve, hogy CSŰRY BÁLINT és KELEMEN LAJOS közölni fogja (ISTVÁNYI 109). A szövegközlés sem jelent meg, s az eredeti irat sem került elő.

F. 43.
Korpona, [1530–1539.] március 17.
KRUSICS JÁNOS LEVELE NAGYSZOMBAT BÍRÁJÁHOZ

DÖBRENTEI GÁBOR közölte a levelet, s mivel a keltezés évszámának utolsó jegyét nem tudta elolvasni, az általa 153[...]-nak olvasott évszám alapján keltezte (RMNy. 2/2: 27, 394). Az iratot lelőhelyén, a nagyszombati levéltárban nem találtuk meg, ennek ellenére bizonyos, hogy DÖBRENTEI keltezése hibás. Krusics János királyi kapitányként 1553–1562-ig, majd 1566–1577-ig szolgált Korponán, 1553 előtt csábrági kapitány volt (MATUNÁK MIHÁLY, Korpona várkapitányai. Korpona, 1901. 6–8, 15–21). Egyébként 1541 előtt a XVI. században nem is volt Korponán helyőrség (i. m. 5). Krusics Jánosnak több levele maradt meg az 1550-es évekből, köztük magyar nyelvűek is (pl. OL E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára, Misszilisek; Az Esztergomi Káptalan magánlevéltára, Capsae Ecclesiasticorum, lad. 95. fol. 17–8). Ezekben a számokkal írt dátum két 5-ös számjegye különbözik egymástól, a második 5-ös valóban 3-ashoz hasonlít. Ez a jellegzetesség téveszthette meg DÖBRENTEIt, de ennek ellenére nyilvánvaló, hogy a levél nem az 1530-as évekből való, hanem Krusics első korponai kapitányságának idejéből, az 1553–1559 közötti évekből.

F. 44.
Ilmér, 1531. május 18.
VITÉZ MIKLÓS LEVELE SZABÓ PÉTERHEZ

A levelet DÖBRENTEI GÁBOR közölte (RMNy. 2/2: 28–9), és bár Szabó Péter nagyszombati bíró személye miatt az évszámmal kapcsolatos kételyének is hangot adott, végül a téves keltezés mellett maradt (RMNy. 2/2: XXI; 3/2: 139). Az irat ma is a helyén van: ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Missiles. 1551. V. 7. A számokkal írt évszám két 5-ös számjegye között van ugyan némi különbség, de semmiképpen nem olvasható 1531-nek. A címzett, Szabó (*Zamboky*) Péter 1547. május 9-től 1548. május 6-ig, valamint 1551. április 24-től 1552. április 24-ig volt nagyszombati

bíró (ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Series Chronologica Judicum...: Series chronologica Senatus Tirnaviensis ab Anno 1536. 17; Magistratny protokol 1546–1569. 33 [eredeti lapszámozása szerint 12], 41[20], 43[21], 47[24], 96[56], így a levél második bírósági nak elején kelt 1551. május 7-én.

F. 45.
Páncélcseh, 1532. október 3.
MÓRÉ FERENC ZÁLOGLEVELE

Az irat az MTA könyvtárának kézirattárában található, jelzete: MTAKK K 48. Katalógusába felveszi, és idéz belőle CSAPODI CSABA 1532-ből való eredetinek tartva (A „Magyar Codexek" elnevezésű gyűjtemény [K 31 – K 114]. Bp., 1973. 32), bár megjegyzi, hogy a levél palliumára JAKUBOVICH EMIL ráírta véleményét, miszerint az irat későbbi másolat, eredetijén a közbírák pecsétjei is rajta voltak. CSAPODI a szöveg záró mondatával cáfolja JAKUBOVICH állítását: szerinte az ügyben szereplő közbírák nem nyomták rá, hanem csak bemutatták, „vitették" *(uitettek)* a pecsétjüket a levél hitelesítéséül. Csakhogy a szövegben nem „vitették", hanem „vetették" *(uetettek)* áll, az eredeti levélre a közbírák „vetették", azaz rányomták pecsétjüket (vö. TESz. *vet*). Az *it* és az *et* betűkapcsolatok jól elválaszthatók, mivel az *i* ékezete magasan a sor fölött áll minden esetben, s az *i* betűt a scriptor az előfordulások többségében köti a *t*-hez (a *t* betűformája akkor is más az *it* kapcsolatban, mint az *et* kapcsolatban, ha nem köti az *i*-t). A pecsétek és az aláírások hiányán kívül a levél hátoldalán lévő följegyzés is azt mutatja, hogy nem ez az eredeti példány; a szerződés szövegét leíró kéz kívülre regesztaként följegyezte: *Az kw̃ haz helyrul ualo zalagos | leűel.* A szöveg írásképe és betűformái sem a század első felére, hanem a második felére-végére jellemzők. Mindezek alapján az iratot egy 1532-es záloglevél közelebbről nem datálható, a XVI. század második feléből származó másolatának tartjuk.

F. 46.
Debrecen, 1533. június 1.
I. JÁNOS KIRÁLY MAGYAR NYELVŰ ÁTÍRÓLEVELE

1489. november 25-én Szabó Bertalan debreceni főbíró és a tanács megújította a kovács- és szíjgyártócéh Mátyás királytól kapott céhlevelét. Ezt az oklevelet írta át I. János király magyar nyelven – regesztáját közölte IVÁNYI BÉLA (LtK. 3 [1925]: 233), de a szöveget nem adta ki. Az irat ma nem található meg lelőhelyén, a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárában, s a kézirattár katalógusa: FEKETE CSABA–SZABÓ BOTOND, A Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárának (Debrecen) kéziratkatalógusa. Bp., 1979. sem említi.

F. 47.
Újvár, 1535. október 7.
WRATKOVICS PÁL LEVELE A NAGYSZOMBATI BÍRÓHOZ

A levél nem 1535., hanem 1575. október 7-én kelt. DÖBRENTEI GÁBOR hibásan elolvasott keltezéssel közölte (RMNy. 2/2: 29–30). Eredetije a nagyszombati városi levéltárban van: ŠOKA v Trnave, Magistrat mesta Trnava, Missiles. 1535. X. 7. (téves időrendi besorolással); mikrofilmen az Országos Levéltárban: C 209. tekercs. Az 1535-ös dátum a levél tartalma alapján is kizárható, mivel a levélíró a budai pasát említi, s mivel Újvárról (Érsekújvárról) írja a levelet, és a várost csak 1545 körül kezdte építtetni Várday Pál érsek (SZIKLAY–BOROVSZKY, Nyitra 614).

F. 48.
[1538–1541.]
VALLATÁS A SZENTMÁRTONI APÁT CSÉCSÉNYI BIRTOKA IRÁNT

Az évszám nélküli töredéket DÖBRENTEI GÁBOR közölte (RMNy. 2/2[1]: 48–51), keltezéséhez az iratban kétszer is említett *bakjth pal wezedelme* szolgált támpontul: Bakics 1537-ben (DÖBRENTEI szerint 1538-ban), az Eszék elleni hadjárat során esett el, így a vallatás DÖBRENTEI megítélése alapján (RMNy. 2/2: 404) 1538-ban vagy nem sokkal ezután, 1541 előtt keletkezhetett (az 1541-es évhatárt nem indokolja semmivel). E hibás keltezést többen is átvették, így FEHÉR IPOLY (Győr megye és város egyetemes leírása. Bp., 1874. 558) és BOROVSZKY SAMU is (BOROVSZKY, Győr 23).

Az irat eredetije ma is megtalálható a Pannonhalmi Főapátság levéltárában (Capsa LXVI. littera G.) XVII. század eleji, keltezetlen iratok közé sorolva, a per azonban, amelyhez tartozik, 1568-ban zajlott. Ekkor próbálta meg az apátság visszaperelni a Sibrik családnál eredetileg zálogban lévő csécsényi (Győr megye) birtokot, s a környező falukban ekkor tartottak tanúkihallgatást (PRT. 4: 380–1). A magyar szöveg a félbehajtott, egész ív papír második oldalán kezdődik,

s a szentmiklósi (Moson megye) kihallgatást, valamint az apát vallomását tartalmazza. Előtte a lébényi (Moson megye) vallatás latin szövege található; mindkettő augusztus 4-én kelt. Az első oldal tetején áthúzott szöveg áll, a bodonhelyi és szováti (Sopron megye) kihallgatás részlete július 2[0]-i keltezéssel (DÖBRENTEI 20-ának olvasta az olvashatatlan számjegyet). Ugyanettől a kéztől található a peranyagban egy 1568. július 29-i keltezésű vallatási jegyzőkönyv, melynek a Bodonhelyre és Szovátra vonatkozó része azonos a kérdéses iratunk elején álló áthúzott szövegrészlettel (Capsa LXVI. littera Bb.). Mindkét iratban Kozma Mátyás a vallatással megbízott királyi ember, s ugyanő szerepel egy néhány nappal későbbi, augusztus 7-én kelt, szintén az ügyhöz tartozó iratban is (Capsa VII. littera O.). Mindezek alapján bizonyosan állítható, hogy az évszám nélküli magyar szöveg az augusztus 4-i tanúkihallgatás eredeti lejegyzése – ezt a szöveg javításai és betoldásai is mutatják –, tehát a DÖBRENTEI közölte szöveg keltezése [1568.] augusztus 4.

F. 49.
Szentpál, 1540. január 2.
MAJLÁD ISTVÁN ÉS TÁRSAI SZÖVETSÉGLEVELE

Az 1539–40-es Majlád-összeesküvés több szövetséglevele közül (1. **197.**) ezt a példányt ketten is közölték: DÖBRENTEI GÁBOR betűhíven, de 1540. december 26-i téves keltezéssel (RMNy. 2/2: 37–8), MAJLÁTH BÉLA modernizált átiratában, 1540. január 2-i keltezéssel, ám a megírás helyét tévesen olvasta el Szent-Gálnak (TörtTár. [1892]: 89–90). Mindkét közlő az Országos Levéltárban ma is fellelhető példányt látta (OL F 3. A Gyulafehérvári káptalan országos levéltára, Centuriae, CC. Extraordinata. no. 8.), amely azonban nem az eredeti, 1540. január 2-i irat, hanem annak valamivel későbbi hitelesítetlen, egyszerű másolata. Ugyanitt a no. 9. irat a Majlád-összeesküvés szövetségleveleinek egy kiadatlan másolati példánya, mely az első, Almáson kötött szövetség szövegét tartalmazza 1539. december 21-re keltezve. Hogy mindkét levél másolat, arra több dologból lehet következtetni: a leveleken nincsenek sem aláírások, sem pecsétek; másolási tévesztések és javítások vannak a szövegben (hibásan elkezdett, majd kijavított szavak stb.); a Gyulafehérvári káptalannak ez az iratgyűjteménye különféle másolatokat tartalmaz, s a sorban előtte lévő iratok a XVI. század közepéről s második feléből származó iratok korabeli másolatai. Feltehető, hogy a két szövetséglevél-másolat a káptalanban készült (miként a **202.** számú levél), és nagy a valószínűsége, hogy az 1540-es évek folyamán. Az összeesküvésnek, majd a János király halála utáni nyílt pártütésnek Majlád fogságba esésével (1540. július 20.) vége szakadt, így a szövetséglevelek lemásolásának indítéka is rövidesen elveszett. Azonban a másolatok készítéséről adataink nincsenek, így pontosan nem keltezhető XVI. század közepi másolatnak tarthatjuk mind a no. 8., mind a no. 9. jelzetű iratot.

F. 50.
Konstantinápoly, 1540. augusztus 16.
SZULIMÁN SZULTÁN LEVELE

Az iratot DÖBRENTEI GÁBOR közölte (RMNy. 3/2: 1–3) a Nemzeti Múzeum Széchényi kéziratgyűjteményében található „Bátorianum protocollum"-ból. Ez a protokollum ma az OSZKK-ban, a Fol. Hung. 37. jelzeten van. A közölt irat e kötet 184–6 fólióin található, aláírás és megpecsételés nélkül. A protokollum Báthori István erdélyi fejedelemnek és testvérének, Kristófnak a leveleit tartalmazza; eredeti és másolati példányokat a XVI. század 70-es éveiből (az utolsó lapon egy 1600-ban írt levél van). A levelek főként a fejedelemség török ügyeivel foglalkoznak. I. Szulejmán szultán levele – melyben a magyar főuraknak írja meg, milyen feltételekkel teszi meg János király fiát magyar királynak – bizonyosan nem az eredeti példány, írásképe alapján a század utolsó harmadából való. Feltehetően nem is másolat, hanem egy latin vagy török nyelvű levél diktálás utáni magyar fordítása: erre utalnak a szöveg áthúzásai és javításai.

F. 51.
154[0]. szeptember 27.
HORVÁT MÁRTON LEVELE CSÁNYI AKÁCIUSHOZ

A levelet SZALAY ÁGOSTON közölte (LevT. 1: 7–8), eredetijének lelőhelye: OL R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. no. X. A keltezés évszáma mindössze három jegyből áll, s az utolsó az előző kettőtől távolabb van: *15 4*. SZALAY szerint „az évszámban a nulla ki van hagyva, a levél tartalma azonban mutatja, hogy 1540. és nem 1504." (LevT. 1: 8). Az irat levéltári palliumára JAKUBOVICH EMIL a következőt jegyezte rá:„15*4 tizes jegye kivakarva". A papíron valóban látható a vakarás nyoma, de biztosan nem lehet megállapítani, hogy milyen számot vakartak ki, legvalószínűbben 5-öst. Ezt a feltételezést erősítik a tartalmi összefüggések. A levélíró, kosztanicai Horvát Márton azonos azzal a Pácodon birtokos Porkoláb Mártonnal, aki 1548-ban Nádasdy Tamás hadnagya Szigetváron (NÉMETH, Szigetvár 102), s aki 1549–50 fordulóján és 1553 tavaszán néhány hónapig Szigetvár megbízott kapitánya volt (LevT. 1: 64; MHHD. 29:

572; NÉMETH, Szigetvár 105–6, 115; ETE. 5: 308; LtK. 7 [1929]: 262, 277), s akinek özvegye szerepel már 1555-től (LevT. 1: 152, 194–5). A levélben a katonák fizetetlenségéről ír, ennek ügyében intézkedik Horváth Márk és Szarka Pál is. Horvát Márk már 1544–45-ben Szigetváron szolgált (NádSzám. 1: 134–5), 1548-ban fontos tisztet tölt be Horvát Mártonnal együtt, majd 1555–1557-ig és 1558–1561-ig szigetvári kapitány (MHHD. 30: 357; NÉMETH, Szigetvár 135 kk., 159–66). Szarka Pálnak 1550 és 1562 között találhatók levelei az OL-ban (E 185. MKA. A Nádasdy család levéltára. Misszilisek, 34. cs.). A levél hivatkozik még a pozsonyi gyűlésre, ahol a katonák fizetéséről határoztak. Így az 1540-es évszám teljes biztonsággal kizárható, ugyanis: 1. A levél szereplői a 40-es évek végén voltak olyan státuszban, hogy Szigetvár (és a környező várak) védőinek fizetésével kapcsolatban intézkedjenek; 2. Szigetvár 1543-ig Török Bálint, majd felesége tulajdonában volt (csak ekkor került királyi tulajdonba l. NÉMETH, Szigetvár 98), így a katonákat is ők fizették, Batthyánynak és Nádasdynak nem volt köze hozzá; 3. 1540-ben nem volt Pozsonyban országgyűlés, az 1539. szeptemberi pedig ezzel a kérdéssel nem foglalkozott (MOE. 2: 115–23). Minthogy 1544-ben szintén nem volt Pozsonyban országgyűlés, a keltezés kivakart számjegye a 4-es előtt csak 5-ös lehetett. Az 1554-es pozsonyi országgyűlésen valóban volt szó a védelem ügyéről (MOE. 3: 463. kk.), a levélíró pedig 1555-ben már nem él, tehát a levél keltezési ideje: 15[5]4. szeptember 27. Helye valószínűleg a Somogy megyei Pácod, amit a levélíró *castello nostro*-nak nevez, s ahonnan több alkalommal ír levelet (LevT. 1: 74; LtK. 7 [1929]: 232–3).

F. 52.

Szklabinya, 1540. november 10.

PAKSY ANNA LEVELE RÉVAY FERENCHEZ

1540-es évszámmal FRANKL [FRAKNÓI] VILMOS közölte a br. Révay család kisselmeci levéltárából (Száz. 7 [1873]: 46–7). DEÁK FARKAS ugyanezt a levelet 1548-asként adta ki, de FRANKL közléséről nem tett említést (LevT. 2: 10–1). FRANKL keltezése kétségtelenül téves. Paksy Anna mint Révay Ferenc *hazas tarsa* írja alá a levelet, s férjét a címzésben *Nadrispansagnak Heltartoyanak* titulálja. Révay 1542. február 12-én vette feleségül Paksy Annát (Száz. 7 [1873]: 47), s nádori helytartó is ebben az évben lett, november 26-án. Az eredeti levelet a Révay levéltárban (ŠÚA SSR Spoločný archív rodu Révay. Korešpondencia) nem találtuk meg, így DEÁK keltezését fogadhatjuk el jónak.

F. 53.

Pécs, 1540.

DERVIS BÉG LEVELE ISTVÁNFFY PÁLHOZ

A levelet SZALAY ÁGOSTON közölte (LevT. 1: 11–2) 1540-es kelettel, de megjegyezte, hogy az évszámnak 1549-nek kell lennie, ugyanis Pécs csak 1543-ban került török kézre, s a levélírónak ugyane tárgyban van egy másik, szintén Pécsről és szintén Istvánffyhoz írott levele 1549-ből. (Ez utóbbi levél Szalay gyűjteményében a no. XLIX.; LevT. 1: 56–8.)

A levél eredetije az Országos Levéltárban található (R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. no. XIII.), s jól látható rajta, hogy az évszám utolsó jegyét 9-esből hamisították vakarással 0-vá. Ugyanilyen 9-es számjegy van (természetesen vakarás nélkül) az említett XLIX. számú levélen is. SZALAY véleménye tehát helytálló, Dervis bég mindkét levelét 1549-ben írta.

F. 54.

1540.

SZÓTÖRTÉNETI ADALÉKOK A GR. ZAY CSALÁD UGRÓCI LEVÉLTÁRÁBÓL

A csömöri gr. Zay család ugróci levéltárának Balogh Lajos ugróci levéltáros által 1862-ben készített másolati könyvéből (A csömöri gróf Zayak zayugróczi levéltárában foglalt többféle magyar irományok másolata. I. ŠÚA SSR Rodový archív Zayovcov z Uhrovca) a no. 9. számú iratból KOVÁCS ISTVÁN közölt több részletet 1540-es évszámmal (MNy. 55 [1959]: 424; 56 [1960]: 117, 262, 263, 385, 386). Ez az irat azonban Istvánffy István 1543-ban kelt végrendeletének másolata, így a pontos keltezése 1543/1862. L. még **F. 24., F. 25., F. 32., F. 56., F. 59.**

F. 55.
[1540 körül]
INGÓSÁGOK JEGYZÉKE

Az iratot GÉRESI KÁLMÁN adta ki (KárOkl. 3: 227–8), eredeti példánya az Országos Levéltárban, a gr. Károlyi család nemzetségi levéltárában van (P 419. A Bosnyák család iratai. Miscellanea. fasc. 2. no. 51.). A keltezés nélküli leltárat Bodó Ferenc özvegye, Ráskay Erzsébet állította össze leányával, Bodó Annával. A szövegből ennél több nem derül ki róluk, még az sem, hogy Bodó Anna férjnél van-e vagy sem. Bodó Ferenc az 1530-as években halt meg (SZERÉMI 156–8; MHHS. 3: 40), de özvegye még 1550-ben is szerepel oklevelekben, és Bodó Anna még 1557-ben is élt (KárOkl. 3: 246, 255, 296–7, 303). Egyéb adatok hiányában a lajstromot pontosan nem, csak 1530–1550 közöttre lehet keltezni, ezt az írásképe is megengedi.

F. 56.
[1540 körül]
SZÓTÖRTÉNETI ADALÉK A GR. ZAY CSALÁD UGRÓCI LEVÉLTÁRÁBÓL

A csömöri gr. Zay család levéltárának másolati könyvéből (l. **F. 54.**) a no. 7. számú keltezetlen iratot KOVÁCS ISTVÁN 1540 körüli keltezéssel idézte (*kéret:* MNy. 56 [1960]: 118). Ez a jegyzék „néhai Istvánffy István szenvedőleges adósságainak registroma". Mivel Istvánffy Istvánt 1544 áprilisában végeztette ki Nádasdy Tamás (T. 27 [1909]: 116–7), az irat eredetije (kiadta THALY KÁLMÁN: Száz. 9 [1875]: 209–10) csak ezt követően keletkezhetett. A KOVÁCS által idézett adat tehát egy 1544 utáni irat 1862-es másolatában van. L. még **F. 24.**, **F. 25.**, **F. 32.**, **F. 54.**, **F. 59.**

F. 57.
Újhely, 1541.
MATHIUS JÁNOS LEVELE SERÉDI GÁSPÁRHOZ

A levelet SZALAY ÁGOSTON közölte (LevT. 1: 12–3) megjegyezve, hogy „az évszámban a végső egyes hetesnek is olvasható". Az eredetin, mely az Országos Levéltárban van (R 285. Szalay Ágoston gyűjteménye. no. XIV.), egyértelmű, hogy az utolsó számjegy 7-es, tehát a levél 1547-ben kelt.

F. 58.
[Varsolc (?), 1541 körül]
FÖLJEGYZÉS FEJÉRDI FERENC NYUGTÁJÁN

SZABÓ T. ATTILA említi, hogy a br. Wesselényi családnak az Erdélyi Múzeumban található levéltárában az egyik oklevél hátán a levélre vonatkozó, keltezetlen magyar szöveg van (LtK. 16 [1938]: 209). A latin nyelvű 1541. február 9-én Varsolcról keltezett nyugta fényképe megtalálható az OL-ban: 6929. tekercs. Bár a magyar szöveg csak töredékesen olvasható, bizonyos, hogy nem a nyugta regesztája, s az is biztos, hogy nem ugyanaz a kéz írta a két szöveget. Nem igazolható, hogy a magyar följegyzés a latinra vonatkozik, így a keltezéséről biztosat nem állíthatunk: 1541. február 9. után írhatták valamikor a XVI. században.

F. 59.
[XVI. század első fele]
SZÓTÖRTÉNETI ADALÉKOK A GR. ZAY CSALÁD UGRÓCI LEVÉLTÁRÁBÓL

KOVÁCS ISTVÁN a gr. Zay család ugróci levéltárának egyik keltezetlen iratából (ŠÚA SSR Rodový archív Zayovcov z Uhrovca. Zbierka mad'arsky písanej korešpondencie. lad. 1. no. 53.) a XVI. század első felére datálva idéz egy rövid részletet (*aprópénz:* MNy. 55 [1959]: 423). Ez a följegyzés a garai Bánffy Katalinnak adott pénzek fölsorolását tartalmazza. Bánffy Katalin a garai Bánffy család (T. 20 [1902]: 7) tagja, 1528-ban Ocsarevics (Markos) Péter felesége (NAGY 4: 331; THALLÓCZY, Zay 26), 1552-ben Gothoy Miklós özvegye (PodmOkl. 4: 460), 1559-ben Telekessy Imre felesége, majd 1561-ben özvegye (ŠÚA SSR Rodový archív Zayovcov z Uhrovca. A csömöri gróf Zayak zayugróczi levéltárában foglalt többféle magyar irományok másolata. I. no. 21, 24), s még 1564-ben is szerepel (T. 48 [1934]: 19). Húga, garai Bánffy Borbála 1538-ban lett a felesége annak a Zay Ferencnek, aki 1547-ben kapta meg az ugróci birtokot (THALLÓCZY, Zay 27, 45). Mivel az irományban Ugrócot is említik, s legkorábban 1547-ben lehetett Bánffy Katalinnak köze sógora birtokához, ennél korábbi nem lehet a följegyzés. A szintén említett Diakoi György deák 1550–1559 között

zsolnai és turdossini harmincados volt, és 1577 táján még élt (ACSÁDY IGNÁCZ, Magyarország pénzügyei I. Ferdinánd uralkodása alatt. 1526–64. Bp., 1888. 143; PodmOkl. 5: 18, 376). Mindezek alapján a följegyzést legkorábban az 1550-es években írhatták, ez egyébként írásképe alapján is valószínűbb, mint a KOVÁCS által ajánlott keltezés. L. még **F. 24., F. 25., F. 32., F. 54., F. 56.**

F. 60.

[XVI. század első fele]
DIVISIO ARCIS NAGY MIHALY

KIRÁLY PÉTER közölte a lőcsei Mezőgazdasági levéltárból (Pôdohospodársky archív, Levoča) a következő jelzettel: „Ex cis[ta]: A, Nro. 634, Fasc. 1mo, Nro. 1, Anno: 1489. Homonnai Drugeth – lt." (MNy. 69 [1973]: 230–1). Keltezését semmivel nem indokolja. A jelzet nyilvánvalóan hibás, az irat nem a homonnai Drugeth levéltárból, hanem a nagymihályi gr. Sztáray család levéltárából való, hiszen a nagymihályi vár 1489-ben történt felosztását tárgyalja. A Sztáray levéltár az Eperjesi Járási Levéltárban van (ŠOBA v Prešove), de anyaggyűjtésünk idején nem volt lehetőségünk a megtekintésére. Az irat gyenge minőségű, hiányos felvétele megvan az OL Mikrofilmtárában (C 27. tekercs). A szövegben nincs támpont a följegyzés datálásához, azonban a scriptor azonos volt két másik, szintén keltezetlen, de történeti adatokkal bizonyíthatóan 1556 és 1558 között, illetőleg 1563-ban keletkezett levél írójával **(F. 21., F. 33.)**, így e formai jegy alapján az iratot az 1550-es, 60-as évekre lehet keltezni.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

MUTATÓK

IDŐRENDI MUTATÓ

1339. augusztus 19. – [XVI–XVII. század] **F. 1.**
1403. – [XVI. század második fele] **F. 2.**
1403/[XVII. század] – [XVI. század második fele] **F. 2.**
1423. január 1. – 1493. január 1. **8.**
1452. – 1552. **F. 3.**
1472. szeptember 9. – [XVI. század] **F. 4.**
1473. január 1. – 1493. január 1. **8.**
1474. március 16. – **1.**
1474. – 1474. március 16. **1.**
1478. – **F. 5.**
[1479–1490] – **2.**
[1481 előtt] – **3.**
1481. – [1481 előtt] **3.**
1485. március 31. – **4.**
1485. – 1485. március 31. **4.**
1486. január 25. – **F. 6.**
[1486.] – [1479–1490] **2.**
[1486 körül] – [1479–1490] **2.**
1487. – 1478. **F. 5.**
1489. január 26. – **5.**
1489. – 1489. január 26. **5.**
1491. december 14. – **6.**
1491. december 16. – 1491. december 14. **6.**
1492. május 20. – **7.**
[1492 körül] – [1505 körül] **14.**
1493. január 1. – **8.**
1498. január 14. – **9.**
1499. – [1499–XVI. század eleje] **10.**
[1499 után] – [1499–XVI. század eleje] **10.**
[1499–XVI. század eleje] – **10.**
[XVI. század eleje] – [XVI. század első fele] **F. 7.**
[XVI. század első fele] (Ismeretlen levélfogalmazványa) – **F. 7.**
[XVI. század első fele] (Magyar bejegyzés a kolozsmonostori konvent protokollumában) – **F. 26.**
[XVI. század első fele] (Szótörténeti adalék a gr. Zay család ugróci levéltárából) – **F. 59.**
[XVI. század első fele] (Divisio arcis Nagy Mihaly) – [1550–1570] **F. 60.**
1502. március 13. – **11.**
1503. (Kézdiszentléleki földjegyzék) – [XVI. század második fele] **F. 8.**
1503. (Sajószentpéter városának végzése) – [XVI. század második fele] **F. 2.**
1504. március 31. – 15[4]4. [április 6.] **F. 9.**
1504. április 30. – **12.**
1505. [október 16. után] – **13.**
1505. – 1505. [október 16. után] **13.**
[1505 körül] – **14.**
1506. – **15.**
1507. – **16.**
1508. március 21. – **17.**
[1508. május 29. után] – **18.**
1508. – [1508. május 29. után] **18.**

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

1510. április 24. – **19.**
1510. május 12. – **F. 10.**
1510. augusztus 17. – [1550. augusztus 17.] **F. 11.**
1510. november 5. – **20.**
1510. – **21.**
[1510?] – **F. 12.**
[1510.] – [1510 után] **22.**
[1510 után] – **22.**
[1510-es évek] – [1512–1526] **26., 27.**
[1510–1511. február 25.] – **23.**
1511. január 26.[?] – [XVI. század második fele–1573] **F. 13.**
1511. július 2. – 1592. június 15. **F. 14.**
1511. október 21. – **24.**
1512. február 20. – 1572. február 15. **F. 15.**
[1512. augusztus 23.] – **25.**
[1512. augusztus 24.] – [1512. augusztus 23.] **25.**
[1512–1514] – **F. 16.**
[1512–1526] – **26., 27.**
1513. január 25. – **28.**
1513. április 15. – 1583. április 15. **F. 17.**
[1513. június 8.] – [1526. augusztus 29. előtt] **62.**
[1513. augusztus 23.] – [1512. augusztus 23.] **25.**
1514. február 2. – **29.**
1514. február 8. – **30.**
15[1]4. [április 9.] – 15[4]4. [április 6.] **F. 9.**
1514. május 22. – 1514. február 8. **30.**
1514. augusztus 18. – 1514. február 8. **30.**
1515. február 13. – **31.**
1515. február 14. – [1616. február 14.] **F. 18.**
1515. (Ferus Ágoston borkimérési jegyzékei) – 1575. **F. 19.**
1515. (Fancsikai Nagy János borkimérési jegyzékei) – 1575. **F. 19.**
1516. augusztus 20. – **32.**
1516. (Drágffy Mária kelengyelajstroma) – **33.**
1516. (Házépítési költségek jegyzéke) – **34.**
1516. (Galaczi Máté és Tamás szerződése) – 1546. **F. 20.**
1516. (Jegyzet Nagymihályi Dénes elzálogosításairól) – [1563.] **F. 21.**
1517. április 25. – **35.**
1517. május 17. – **36.**
1517. május 28. – **37.**
1517. (Két esküszöveg) – [1517–1535.] **38.**
1517. (Pásztor Györgyné és Hegedűs Péterné felelete) – 1597. **F. 22.**
[1517–1535] – **38.**
1518. február 21. – [1578. február 16.] **F. 23.**
[1518 körül] – 1862. **F. 24.**
[1518–1523] – **39.**
[1518–1524] – [1518–1523] **39.**
[1518–1525] – [1518–1523] **39.**
1519. – 1569. november 20. **F. 25.**
[1519–1554] – **F. 28.**
1520. január 14. – **40.**
1520. április 10. – **41.**
1520. július 17. – **42.**
1521. május 19. – **43.**
1521. június 27. – **44.**
1521. december 1. – 1525. november 28. **55.**
1523. november 12. – **45.**
1523. – **46.**
[1523–1526] – **47.**
1524. március 3. – **48.**
1524. március 10. – **49.**

15[2]4. [március 20.] – 15[4]4. [április 6.] **F. 9.**
1524. június 7. – **50.**
1524. július 5. – **51.**
1524. október 8. – 1527. október 5. **70.**
1524. [november előtt] – **52.**
1524. november 16. – **53.**
1524. – 1524. július 5. **51.**
[1524 körül] – [XVI. század első fele] **F. 26.**
1525. június 30. – **54.**
1525. november 1. – 157[5.] november 1. **F. 27.**
1525. november 28. – **55.**
[1525. július 6.–1526. január 31.] – [1526. január 31. előtt] **56.**
1525. szeptember 9. – 1528. szeptember 9. **73.**
[1525. ősz] – [1526. január 31. előtt] **56.**
[1525–1530 körül] – [1519–1554] **F. 28.**
[1525–1537] – [XVI. század közepe] **F. 29.**
[1526. január 31. előtt] – **56.**
1526. február 25. – **57.**
1526. július 17. – **58.**
1526. július 22. – 1526. július 17. **58.**
1526. augusztus 1. – **59.**
1526. augusztus 17. – **60.**
1526. augusztus 24. – [XVI. század közepe] **F. 30.**
1526. augusztus 27. – [XVI. század közepe] **F. 31.**
[1526. augusztus 29. előtt] (Batthyány és Doroszlay békelevele) – **61.**
[1526. augusztus 29. előtt] (Bocskay Ilona levele) – **62.**
[1526. augusztus 29. előtt] (Tárczay Borbála két levele anyjához) – **26., 27.**
[1526 előtt] – [1523–1526] **47.**
1526. november 30. – **63.**
[1526. december 5.] – **64.**
[1526. december 8. előtt] – [1526. december 5.] **64.**
[1526. december] – [1526. december 5.] **64.**
1526. – 1569. **F. 32.**
1526.? – [1556–1558] **F. 33.**
[1526 körül] (Batthyány és Doroszlay békelevele) – [1526. augusztus 29. előtt] **61.**
[1526 körül] (Ingóságok jegyzéke) – [XVI. század közepe] **F. 34.**
[1526–1539] – [XVI. század első fele] **F. 34.**
[1526–1540] – **65.**
1527. március 4. – **66.**
1527. május 5. – **67.**
[1527. július 8. előtt] – **68.**
1527. szeptember 7. – **69.**
[15]27. október 4. – 1577. október 4. **F. 35.**
1527. október 5. – **70.**
1527. november 5. – [XVI. század második fele] **F. 36.**
[1527. november 5.] – [1527. november 5. után] **71.**
[1527. november 5./1530] – [1527. november 5. után] **71.**
[1527. november 5. után] – **71.**
[1527.] – [1527. november 5. után] **71.**
1527. – [XVI–XVII. század] **F. 37.**
[1527 körül] – [1527. július 8. előtt] **68.**
1528. január 2. – **72.**
1528. május 16. – [XVI. század második fele] **F. 38.**
1528. június 21. – [1535–1555] **F. 39.**
1528. szeptember 9. – **73.**
[1528–1537.] – **74.**
1529. január 21. – 1579. január 21. **F. 40.**
1529. április 25. – **75.**

[1529. április 25–1529. szeptember] – **76.**
1529. [május 1.] – **77.**
1529. június 27. – **78.**
15[2]9. [július 30.] – **79.**
1529. augusztus 24. – **80.**
1529. [szeptember előtt] – **81.**
1529. december 9. – 1549. december 9. **F. 41.**
1529. december 25. – **82.**
1529. (Magyi Pál ingóságai) – **83.**
1529. (Macedóniai László és Miklós levele Petrőczy Pálhoz) – 1529. [szeptember előtt] **81.**
1530. január 29. – **84.**
1530. január 31. – **85.**
[1530. február 2.–március 16.] – **86.**
1530. február 9. – **F. 42.**
[1530. február közepe] – [1530. február 2.–március 16.] **86.**
[1530. május 20. előtt] – **87.**
1530. május 30. – **88.**
1530. június 25. – **89.**
1530. július 19. – **90.**
1530. július 23. – **91.**
1530. augusztus 1.[?] – 1530. [szeptember 18. előtt] **92.**
1530. [szeptember 18. előtt] – **92.**
1530. szeptember 24. – **93.**
1530. [szeptember vége] – 1530. szeptember 24. **93.**
1530. november 3. – **94.**
1530. november 4. – **95.**
1530. december 13. – 153[8]. december 13. **170.**
[1530.] (Lipolth Gáspár levele a bártfai bíróhoz) – [1528–1537] **74.**
1530. (Héderváry István levele Héderváry Zsófiához) – 1530. [szeptember 18. előtt] **92.**
[1530 körül] – [XVI. század közepe] **F. 29.**
[1530-as évek eleje] – [1531–1536] **107.**
[1530–1539] március 17. – [1553–1559] március 17. **F. 43.**
[1530–1550] (Tárczay Borbála két levele anyjához) – [1512–1526] **26., 27.**
[1530–1550] (Ingóságok jegyzéke) – **F. 55.**
1531. február 14. – **96.**
1531. március 6. – **97.**
1531. március 7. – 1531. március 6. **97.**
1531. [március elején] – 1531. **106.**
1531. május 18. – 1551. május 7. **F. 44.**
1531. június 30. – **98.**
1531. augusztus 17. – **99.**
1531. augusztus 23. – **100.**
1531. szeptember 14. – **101.**
1531. október 21. – **102.**
1531. október 27. – **103.**
1531. november 23. – **104.**
1531. december 4. – **105.**
1531. – **106.**
[1531–1536] – **107.**
1532. március 29. – **108.**
1532. június 27. – 153[7.] június 27. **148.**
1532. július 2. (Báthori István levele Nádasdy Tamáshoz) – **109.**
1532. július 2. (Brodarics István Nádasdy Tamáshoz írt levelének magyar mondatai) – **110.**
1532. augusztus 9. – **111.**
1532. augusztus 14. – **112.**
1532. augusztus 17. – **113.**
1532. október 3. – [XVI. század második fele] **F. 45.**
1532. október 26. – **114.**

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

1532.. – **115.**
[1533. március 6. után] – **116.**
1533. március 15. – **117.**
[1533. április 13–1533. május 29.] – **118.**
[1533. április 13–1533. május 30.] – [1533. április 13–1533. május 29.] **118.**
1533. május 15. – 1533. május 18. **119.**
1533. május 18. – **119.**
1533. június 1. – **F. 46.**
1533. június 19. – **120.**
1533. június 22. – **121.**
1533. július 25. – **122.**
1533. december 8. – **123.**
1533. december 29. – **124.**
1534. február 24. – **125.**
1534. március 4. – **126.**
1534. április 12. – **127.**
1534. május 3. (Héderváry György levele Héderváry Katalinhoz) – **128.**
1534. május 3. (Tahy János Batthyány Ferenchez írt levelének magyar mondatai) – **129.**
1534. június 7. – **130.**
1534. július 30. – **131.**
1534. július 30. – **132.**
1534. december 8. – **133.**
1535. január 29. – **134.**
1535. június 23. – **135.**
1535. július 13. – 1535. július 20. **136.**
1535. július 15. – 1535. július 20. **136.**
1535. július 20. – **136.**
1535. október 7. – 1575. október 7. **F. 47.**
1535. – **137.**
[1535.] – **138.**
[1535–1555] – **F. 39.**
1536. január 11. – **139.**
1536. január 13. – **140.**
1536. június 23. – **141.**
1536. június 25. – 1536. június 23. **141.**
1536. július 9. – **142.**
1536. november 30. – 1526. november 30. **63.**
1536. [december 11.] – **143.**
1537. február 28. – **144.**
1537. [április 24. előtt] – **145.**
1537. május 5. – **146.**
1537. június 9. – **147.**
153[7.] június 27. – **148.**
1537. július 18. – **149.**
1537. július 28. – **150.**
1537. augusztus 23. – **151.**
1537. október 21. – **152.**
1537. október 29. – **153.**
1537. október 31. – **154.**
1537. – 1537. [április 24. előtt] **145.**
1538. február 4. – **155.**
1538. március 4. – **156.**
1538. március 14. – **157.**
1538. április 8. – **158.**
1538. április 19. – **159.**
1538. május 15. – **160.**
1538. május 27. – **161.**
1538. július 7. – **162.**

1538. július 11. (Batthyány Ferenc levele Batthyány Kristófhoz) – **163.**
1538. július 11. (Batthyány Ferencné levele Batthyány Kristófhoz) – **164.**
1538. szeptember 8. – **165.**
1538. október 26. – **166.**
1538. október 30. – **167.**
1538. október 31. – **168.**
1538. október 31. – **169.**
153[8.] december 13. – **170.**
1538. (Loránth Miklós nyugtája) – **171.**
1538. (Sebesy Ferenc levele szomszédjához) – **172.**
[1538–1541] – [1568.] augusztus 4. **F. 48.**
1539. január 12. – **173.**
1539. január 13. – 1539. január 12. **173.**
1539. január 22. – **174.**
1539. január 23. – **175.**
15.9. böjtelő vasárnap után való szerdán – 1540. február 18. **197.**
1539. [március] 29. – **176.**
1539. április 5. – **177.**
1539. április 5. (Bornemisza Pál levele Batthyány Ferencnéhez) – 1539. április 5. (Czigány Ferenc levele Batthyány Ferencnéhez) **177.**
1539. május 2. – **178.**
1539. május 3. – **179.**
1539. május 8. – **180.**
1539. május 11. – **181.**
1539. május 14. – **182.**
1539. május 18. – **183.**
1539. május 25. – **184.**
[1539. július 14. után] – **185.**
1539. július 25. – 1533. július 25. **122.**
1539. augusztus 27. – **186.**
1539. október 19. – **187.**
1539. december 4. – **188.**
1539. december 6. – **189.**
1539. december 7. – **190.**
1539. december 13. – **191.**
1539. december 20. – 1540. június 2. **202.**
1539. december 20. – [1540. április 24. után] **199.**
1539. december 21. – 1540. június 2. **202.**
1539. december 21. – [1540. április 24. után] **199.**
1539. december 29. – **192.**
1539. (Elszámolás a Németvidék és az Őrség heringpénzéről) – **193.**
1539. (Paksi Kata kelengyelajstroma) – **194.**
1539.(?) – 1540. február 18. **197.**
1540. január 2. – [XVI. század közepe] **F. 49.**
1540. január 6. – 1540. június 6. **203.**
1540. január 12. – **195.**
1540. február 11. – 1540. február 18. **197.**
1540. február 15. – **196.**
1540. február 18. – **197.**
1540. [április 24. előtt] – **198.**
[1540. április 24. után] – **199.**
1540. május 13. – **200.**
1540. május 15. – **201.**
1540. június 2. – **202.**
1540. június 6. – **203.**
1540. június 10. – **204.**
1540. június 15. – **205.**

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

1540. június 27. – **206.**
1540. június 29. – **207.**
1540. június 30. – 1540. június 27. **206.**
1540. július 5. – **208.**
1540. július 15. – 1540. július 5. **208.**
1540. augusztus 16. – [XVI. század utolsó harmada] **F. 50.**
1540. augusztus 21. – **209.**
1540. augusztus 24. – **210.**
1540. augusztus 26. – **211.**
1540. augusztus 30. – **212.**
1540. szeptember 21. előtt – **213.**
1540. szeptember 25. – **214.**
1540. szeptember 26. – **215.**
154[0.] szeptember 27. – 15[5]4. szeptember 27. **F. 51.**
1540. szeptember 28. – **216.**
1540. szeptember 29. – 1540. szeptember 28. **216.**
1540. október 14. – **217.**
1540. november 3. – **218.**
1540. november 7. – **219.**
1540. november 10. – 1548. november 7. **F. 52.**
1540. november 14. – **220.**
154[0. november 15.] – **221.**
1540. november 21. – **222.**
1540. november 26. – **223.**
1540. november 30. – **224.**
1540. december 8. – **225.**
1540. december 26. – [XVI. század közepe] **F. 49.**
1540. (Magyar nyelvű számadásrészlet) – **226.**
1540. (Dervis bég levele Istvánffy Pálhoz) – 1549. **F. 53.**
1540. (Szótörténeti adalékok a gróf Zay család ugróci levéltárából) – 1862. **F. 54.**
[1540 körül] (Ingóságok jegyzéke) – [1530–1550] **F. 55.**
[1540 körül] (Genealógiai följegyzés a Désy családról) – [1519–1554] **F. 28.**
[1540 körül] (Szótörténeti adalékok a gr. Zay család ugróci levéltárából) – 1862. **F. 56.**
1541. január 28. – **227.**
[1541. február 9.–XVI. század] – **F. 58.**
1541. február 14. – **228.**
1541. április 14. – **229.**
[1541. május 5. előtt] – **230.**
1541. május 20. (Báthori Anna ingóságai) – **231.**
1541. május 20. (Nádasdy Tamásné levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz) – **232.**
1541. május 24. – **233.**
1541. május 25. – **234.**
1541. május 30. – **235.**
1541. szeptember 9. – **236.**
1541. október 3. – **237.**
1541. november 3. – **238.**
1541. november 18. – **239.**
1541. december 17. – **240.**
1541. december 22. – **241.**
1541. december 27. – **242.**
1541. (Mathius János levele Serédi Gáspárhoz) – 1547. **F. 57.**
1541. (Nádasdy Tamásné levele férjéhez, Nádasdy Tamáshoz) – **243.**
1541. (Magyar nyelvű számadásrészlet) – **244.**
[1541. körül] (Följegyzés Fejérdi Ferenc nyugtáján) – [1541. február 9.–XVI. század] **F. 58.**
[1541 körül] (Héderváry Lőrinc Héderváry Györgyhöz írt levelének magyar mondata) – [1541. május 5. előtt] **230.**

1543. július 5. – 1541. október 3. **237.**
15[4]4. április 6. – **F. 9.**
1546. – **F. 20.**
1547. – **F. 57.**
1548. november 7. – **F. 52.**
1549. december 9. – **F. 41.**
1549. – **F. 53.**
1550. augusztus 17. – **F. 11.**
[1550 körül] – **F. 59.**
[XVI. század közepe] (Barabássy Farkas és Lénárt szerződése) – **F. 29.**
[XVI. század közepe] (Drágffy János végrendelete) – **F. 30.**
[XVI. század közepe] (Drágffy János végrendelete) – **F. 31.**
[XVI. század közepe] (Ingóságok jegyzéke) – **F. 34.**
[XVI. század közepe] (Majlád István és társai szövetséglevele) – **F. 49.**
[XVI. század második fele] (Sajószentpéter városának végzése) – **F. 2.**
[XVI. század második fele] (Kézdiszentléleki földjegyzék) – **F. 8.**
[XVI. század második fele] (Korponai Szabó János levele Nagyszombat bírájához) – **F. 36.**
[XVI. század második fele] (Pazdicsi Bálint záloglevele) – **F. 38.**
[XVI. század második fele] (Móré Ferenc záloglevele) – **F. 45.**
[XVI. század második fele–1573.] (Mykó Balázs levele Nagymihályi Jánoshoz) – **F. 13.**
[1550–1570] – **F. 60.**
1551. május 7. – **F. 44.**
1552. – **F. 3.**
[1553–1559]. március 17. – **F. 43.**
15[5]4. szeptember 27. – **F. 51.**
[1556–1558] – **F. 33.**
[1563.] – **F. 21.**
[1568.] augusztus 4. – **F. 48.**
1569. november 20. – **F. 25., F. 32.**
[1569. november 20. után] – **F. 25., F. 32.**
[XVI. század utolsó harmada] – **F. 50.**
1572. február 15. – **F. 15.**
1575. október 7. – **F. 47.**
157[5.] november 1. – **F. 27.**
1575. (Ferus Ágoston borkimérési jegyzékei) – **F. 19.**
1575. (Fancsikai Nagy János borkimérési jegyzékei) – **F. 19.**
[1577.] október 4. – **F. 35.**
[1578. február 16.] – **F. 23.**
1579. január 21. – **F. 40.**
1583. április 15. – **F. 17.**
1592. június 15. – **F. 14.**
1597. – **F. 22.**
[XVI. század] – **F. 4.**
[XVI–XVII. század] (Följegyzés Darnai Máté földjeiről) – **F. 37.**
[XVI–XVII. század] (A Lasztóczy család osztálylevele) – **F. 1.**
1613. április 15. – 1583. április 15. **F. 17.**
[1616. február 14.] – **F. 18.**
1862. – **F. 24., F. 54., F. 56.**

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

SZÓALAKMUTATÓ

a 38, 45, 56/10, 67, 68/2, 72/2, 73/2, 74, 86/2, 90/5, 92, 93/6, 95, 101, 104, 107, 113/4, 119, 127/5, 131, 135, 139/2, 141, 144/4, 147/9, 149, 150/16, 152/11, 153/4, 154/23, 157/3, 158/2, 161/5, 162/22, 163/14, 164/8, 166/13, 167/4, 168/13, 169/3, 175/2, 176/25, 177/2, 178/5, 181/5, 182/16, 184, 186/13, 197/7, 199/10, 201/3, 202/7, 204/2, 205/3, 206/7, 207/4, 208/2, 209, 211/64, 212, 214, 215/14, 216/6, 217/5, 223, 228/2, 229, 231
(a) 146
[...]a 147, 20, 176/10, 180/2, 181, 186, 201, 205/4, 206/3, 215/2, 228
A 139/2, 147/3, 150/4, 152/4, 153, 154/8, 157/2, 158/4, 162/7, 163/3, 164/3, 166/6, 167/3, 168/4, 169/3
aad 49, 88, 204
aadcz 49
aathÿa 199
aatthÿa 202
aba 94, 112
abanok 191
abathÿadnak 204
abba 147, 162, 168/3, 176, 181, 228, 236
abban 67, 201
abbol 82, 121, 237
abbul 211/2
ablakat 19
ablakrol 156
abol 56, 111, 193
abolÿ 120
abramphÿ 10
abranffÿ 44
abranfÿ 44
abranÿ 31
abroz 33/2, 194
Abroz 83
Abwl 149
abÿzon 236
acaradtba 101
Acaram 122
acarattia 122
Acarnaıa 122
acarok 122
acartom 101
accoron 122
achafÿanak 209
achafÿaÿrth 209
achamfÿa 209
acz 205, 217
aczel 211/2
ad 27/2, 43, 67, 84, 86, 90, 125/2, 147, 150, 152/3, 154, 180, 211/2, 212/2, 239/2
ada 17, 109, 112, 131, 171
adaad 125
adagangÿa 120
adak 111, 112, 120, 160, 177
Adak 95
adam 12, 31, 90, 118, 131, 132, 204
adand 49
adas 180
adasd 176
adasek 26, 27
adaſek 77, 92, 132
adassa 201
adassech 93, 111, 112, 113, 125, 161
adasseg 20
adassegh 43
adassek 11, 64, 79, 87, 94, 118, 119, 130, 133, 135, 139, 159, 170, 189, 196, 208, 213, 232, 235, 243
adasſek 128
Adassek 75
adassnak 35
adassygk 48
adassÿk 74
adassÿkh 225
adasygk 49
adasÿgk 25
adasÿk 143
adathlan 49
adathok 201
adathot 124
adathoth 78, 170
adatneek 148
adatnÿa 191
adatok 186
adatot 8, 26
adatwkh 151/2
adcz 237
adda 17
addasseg 142
addassek 210
addeg 82, 211/2
addegh 96
addig 211
addigh 164, 178, 182/2, 216, 217
Addigh 176
addiglan 124, 224
addÿ[...] 147
addÿg 119, 174, 210
Addÿg 82, 95/3
addÿgh 147, 150
addÿglan 39, 49
adeg 211/3
adegh 75
adek 142
Adezmarol 239
adgyak 211
adgyatok 211
adhat 31
adhath 196
adhathneek 49
adhatnatok 211/2
adhatok 206, 239
adhatom 26
adhatot 37
adhatÿa 179
adig 44, 204
adıg 179
adíg 191, 192
adıgh 203
adígh 195/2
adíghlan 203
adígilan 239
adíglan 191
(adjanak) 127
adjatok 211
adj̈on 31
admegh 138, 144
admÿ 131
adna 49/2, 53, 88, 90, 123, 148, 211/2
adnak 65, 74, 95, 152, 163, 221
adnam 25, 82, 154
Adnanak 95
adnank 182
adnaÿa 203
adnaÿak 162
adneek 49, 163
adni 211/4, 234
adnj 97/2, 109, 176, 182, 217
adnom 122, 154, 186, 195
adnonk 181
adnotok 211/2
adnwk 210
adnÿ 19, 74, 95, 119, 139, 145, 147, 157/2, 183
adnÿa 24, 50, 204
ado 163, 182, 200, 211
adod 193
adoda 166
adois 168
adok 39/2, 71, 96, 138, 162, 164/2, 169, 187, 194, 215, 216, 217
adolgoth 86
adom 8, 12, 24, 28, 29, 30, 41, 49, 67, 74, 96, 102, 104, 118, 142, 153, 162, 165, 166, 171, 188, 191, 205, 209, 217, 221
Adom 24
adomantht 68

adomanÿabol 50
adomanÿawal 49
adomanÿomerth 125
adomanÿōra 125
adood 125
adoos 153/2
adoossagomrvl 59
ados 8, 90, 93/2, 123/2, 124, 193, 211/5
Ados 95
adosagot 26
adositnak 234
adosoknak 211/2
adossa 49/2, 153
Adossa 50, 95
adossag 157
adossaga 90, 157
adossagat 164
adossagath 96
adossagerth 203
adossagh 162, 178
Adossagh 178
adossaghomath 125
adossagnal 19
adossagodat 178
adossagodrol 191
adossagot 16
adoſſagot 118
adossagoth 108, 204
adot 109, 120, 154, 155/2, 163, 228
adoth 29, 30, 33/2, 39, 56, 90, 112, 124, 148, 201, 209
Adoth 108
adott 149/9, 193/6
Adott 193
adotth 193/2
Adoÿa 22
adoÿerth 17
adoyoknak 211
adoz 131
adozagba 30
adozoknak 211
adozsagba 29
adreÿan 227
adtam 8/2, 12, 212/2
adtta 8
adunck 89
adw 211
adwa 82
adwan 32, 201
adÿa 50, 84/2, 136/2, 142, 234
adÿag 95
adÿak 49, 50/4, 160/2
adÿatokmeg 234
adÿg 27, 90, 242
adÿg 171
adÿgh 35, 237
adÿgh 237
Adÿgh 170
adÿon 104, 222
adÿon 43, 49
adÿuk 17
adÿwk 17
adzyg 11, 131
afel 177
afeldnepe 87
affelel 160
affeÿer 192
affrÿgeth 203
affwrewl 204
affwwen 204
afrÿgbÿl 209
aga 209/2, 227
agabona 191
agarasokat 177
agargÿanak 26
agarokat 120, 131
agart 118
ageb 6
agebeckwel 6
Agebwl 129
agelekezest 191
agga 123
aggak 19/2
aggia 122, 178
aggia 122, 162
Aggia 162
aggiak 221
aggion 159, 162
Aggion 158
agǵa 164
aggÿa 153, 154/2, 176, 178, 207, 216, 217/2
Aggÿa 150, 153/2, 182
aggÿad 154/2
Aggÿad 153, 154
aggÿak 50/4, 86, 207, 215/2
Aggÿak 217
aggÿanak 50/3
aggÿon 49, 181, 216
Aggÿon 157
Aggÿwk 183
agha 93, 111
aghak 111, 112
aghok 112
aghÿa 42
agia 130, 177
agiad 36, 37, 234
agiak 179
agıak 190
agiam 198
agiamba 212/2
agiamſiae 198
agiamſiaÿs 198
agıapotot 177
agiatok 128
agjak 211
agon 131/2, 198
agongÿa 234
agoſthonis 148
agranatot 177, 179
agssille 1
aǵ 162/2, 180/2, 181/2
aǵon 243
agÿ 131/2
agya 211/2
agÿa 53
agÿa 16, 26, 27/2, 35/2, 58/2, 59/2, 60/2, 69, 79, 82/2, 88, 109, 124/2, 148, 203, 208, 211/2
Agÿa 95
agÿad 49/2
agÿafywſagom 77
agÿafÿwſagomnak 77
agÿafÿwÿ 197
agÿaghosbelÿ 35
agyak 211/4
agÿak 35/4, 50, 74/2, 90, 97, 131, 211/2
Agÿak 22, 95
agÿamfÿa 77/2
agÿamfÿanak 77
agyanak 16
agÿanak 16/3, 204
agyatok 211/14
agÿatok 211/8
agÿban 33
agÿban 33/3
agÿhoz 33/2
agyon 211
agÿon 35/2, 49/3, 82, 90, 95, 143, 160, 182, 196/2, 210, 211
Agÿon 95
Agÿonak 95/2
agÿǫngÿ 26
agÿvk 44/2
agÿwk 26
aharmÿchadosokba 204
aharnã 121
ahee 191
ahewÿzÿ 191
ahol 86, 88, 151/2, 187, 199, 209
Ahol 76
ahoz 74, 211/4, 223
ahÿrth 111
aianlasanak 75, 221
aianlom 159
aıanlom 101
aitaya 211
ajanlasath 124
ajanlok 124
ajtaja 211
aka 27
Akach 90, 95
akacius 150
akacÿwsnak 130
akacz 144, 170
akadna 107, 227
akaggion 163
akapıthan 203
akaptalan 191
akaptalane 191
akar 27/4, 31, 35/2, 50, 59/4, 60/2, 66, 76, 84, 87, 93/2, 95, 118/2, 131, 151/2, 153, 162, 176, 179/2, 186, 201, 202, 203/2, 204, 205, 211/6, 228, 243
Akar 95/2, 147
akara 7, 82
akaracha 209
akaracÿara 143
akarad 75
akaragÿa 197
akaragÿal 197
akaragÿatÿs 82
akarahÿabol 139
akarak 19
akaram 97, 124, 134, 139, 195, 211/2
akarasıanak 177

Akaratal 197
akarathba 84, 90
akarathom 24/3
akarathombol 20, 134
akarathomon 50
akarathomzerenth 24
akarathonkbol 20
akarathwal 199/3, 202/2
akarathwnk 90
Akarathwnkh 86
akarathÿ 199
akarathÿa 50/4, 139, 199/3, 202/3
Akarathÿa 95, 199
akarathÿat 68
akarathÿokath 84
akaratia 123, 211/2
akaratiabul 80, 211/6
akarat[i]bu[l] 80
akaratÿabol 31
akaratÿawal 31
akaratom 79, 131, 158/2
akaratommal 91
akarattal 158
akarattalÿ 131
akaratthal 90/3, 202
akaratthÿa 56, 158
akaratthyabol 90
akaratthÿath 152
akaratthÿnak 56
akarattÿabol 108, 219
akarattÿatt 82/2
akaratvnkath 53
akaratta 19
akarattabol 19
akaratya 97
[akara]tya 131
akaratÿa 19, 35, 79, 82, 88/2, 131
Akaratÿabol 219
akaratÿat 27, 31
akaratÿath 53
akaratÿatÿ 27
akaratÿawal 31
akaraÿat 27
akarek 19, 90, 211/6
akarhonneton 52
akariwk 130
akarja 211
akarja 31
akarmi 75, 211/2
akarmÿ 201
akarmÿnemwk 199
akarna 31, 49, 50, 56, 60, 84, 90, 95, 131, 139, 148, 162, 176, 210, 211/4
Akarna 95
a[k]arnad 106
akarnad 120, 131
akarnais 80
akarnak 85, 90/3, 104, 157, 163, 204, 211/4, 219/2, 221, 223
akarnal 162
Akarnal 162, 163
akarnalÿ 131
akarnam 82, 88, 121, 191, 205, 206, 209, 217/2, 228
Akarnam 167
akarnanak 76, 163
[aka]rnanak 131
akarnatok 211/2
akarnaÿa 90
akarnaÿak 86
akarneek 176
akarnek 90
akaroc 19
akarod 68, 162, 182, 186, 237
akarok 31, 43, 79, 82, 89/2, 124/2, 131, 138/2, 147, 154, 172, 178, 182, 186/2, 200, 211/2
Akarok 108, 140, 211/2
akarokh 210
akarom 31, 35, 79, 85, 102, 124, 130, 147, 168, 182, 186, 211/2, 212/2, 236/2
akaron 190
akarō 109
akars 118/2
akart 93, 124
akarta 76, 120
akartak 19, 182, 242
akartam 19, 211/2
akarth 88, 113
Akarth 95
akartha 32, 49, 90, 95
akarthak 242
akartham 116
akarthok 95
akartok 66
akarvnk 53
akarwan 32/2
akarwnk 223
akarya 7, 121, 205, 211, 217, 228
akarÿa 27/3, 31, 49, 56/2, 60, 82, 88, 90, 95, 118/2, 151, 159
Akarÿa 84, 95, 108
akarÿad 147
akarÿak 64, 204
akarÿak 50, 74, 143
Akarÿak 95
akarÿok 81
akarÿok 32
akarz 131, 150, 190
akaztasd 191
akazthasth 10
ake 88
akeet 179, 190
akegelmed 204/2
akeresteth 209
akewes 203
akewlchsegnek 188
akhar 119, 225
akik 211
akinek 198
akiuel 211
akj 237
akkor 152/2, 166, 176, 178, 182, 206
Akkor 206
akkoron 32/2
akkorra 122
akkÿnek 199, 202
ak[...]nad 234
akor 88/3, 90, 111/3, 112, 120, 128, 135/2, 150, 160, 210, 219/2
Akor 84, 95, 239
akora 26
akores 112
akorod 112
akoron 35, 56, 61
Akoron 95
akoronat 177
akorra 182
akort 19, 211/3
akortes 97
akorth 124, 237/2
akw 191
akÿ 74/3, 93, 112, 212/2
akÿ 237
akÿgelmed 209
akÿk 87, 112, 204
akÿkel 177
akÿkwel 111
akÿral 188
akÿt 26
akÿth 113
akzorth 237
al 83, 86/3, 90
ala 31, 32, 42, 49, 70, 81/2, 111, 115, 133/2, 135, 137/2, 150, 154 162/11, 163/5, 166/4, 176/4, 177/3, 178/6, 179/2, 180, 186, 191/2, 194/2, 209, 211/2, 214, 216/2, 218, 228/2, 236/3
Ala 153, 163, 216
alab 176
alabastrom 83
alabwalo 229
aladaba 204
alaes 162
alamısnara 109
alana 80
alapathba 48
alapatodnak 109
alapi 205/2
Alapi 182, 217
alapÿ 204, 239/2
Alapÿ 239
alasara 80
alat 70, 79, 123, 145, 150, 152, 153, 154, 158/2, 162, 163/2, 176, 180, 217/2
alath 24/2, 49, 56, 113, 158, 199, 201/2, 202, 237
Alath 84
alatha 112
alatis 157, 168
alatta 231/2
alattis 180
alatwalo 197
alaualoth 210
alavalo 80
alaÿa 124
Alaÿa 84
Alaÿa 84
alazathos 56, 210/2
alazatos 142
albert 19, 79
Alberth 153
alch 93
ale 131
alehad 216
aletÿak 79

alewelet 192/4
alewrewl 239
Algÿw 181
algÿwk 85
algÿwkal 221
algÿwkoth 90
algÿwth 95/2
alhassam 99
alhassāk 96
alhassūk 96
alhatatlan 86
Alhathok 219
alia 191
aliaíkgan 198
alivk 80
alkozonk 157
all 107/2
alla 49, 136, 148, 236
Alla 49
Allada 2
allak 19
allana 221
allanak 78, 79
allanaÿak 32
allanom 122
allanÿ 68
allanÿa 201/2
allapathÿarol 223
allapatÿatt 82
allat 183
allath 187
allathnak 83
allathoz 211/2
allathwalo 173
allaz 147
allennewdew 104
allhatok 148
Allok 140
allokencʒ 3
alloo 157
allook 157
allot 163
allotath 148
alloth 49, 56, 113
Allothom 148
allottak 19/2
allÿa 42, 194/3
Allÿa 194
allÿat 194/4
Allÿat 194
allÿath 194/2
allÿon 147
almadi 197
almas 31, 202
Almasba 199
almast 221/2
alnak 195
alo 192
alol 176, 231
alola 85
alsolendwan 166, 167
alsolÿndwan 167
altal 50, 124, 152, 154/4, 155, 157, 158, 162, 164/2, 169, 178, 181, 182, 190, 191, 197, 199, 202, 211/3, 215/2, 217, 228, 229, 236
által 211
altal 231
altala 225
altalad 118
altallÿaba 205
altallÿaban 35
althal 52, 68, 124/2, 201
althar 50
alyat 132
alÿ' 196
alÿa 192, 196
Alÿak 219
alÿg 120, 190
alÿgÿwkath 87
alÿhtok 189
alÿon 236
alÿonmegh 74
alÿtÿa 131
Am 157/2, 163/2, 166, 176, 186, 206, 219/2, 237/2, 242/2
Ama 228
amasíg 198
amasík 198
amassÿk 94
amaz 107
amBa 87
[...]ambor 147
ambramphÿ 10
ambranphÿ 10
ambros 27
ambrus 220
Ambrŵs 238
amel 177
amelik 212/2
Amelÿ 193
amelÿ 204, 239
amen 31, 210, 211
Amen 21, 79, 211
amennjre 237
amenÿth 93
ametisth 33/2
ametÿsth 33
ametÿsth 33
ameÿllÿk 93
amē 32
Ami 163, 211/3
amibe 211/3
amiben 212/2
aminemu 211/2
amint 211/4
amit 143, 211/3, 212/3
amiuel 234
amivel 135
amj 212
amj̈ 31
amj̈t 31/2
ammeg 59
ammen 145, 235
ammÿnth 56/2
amorhaerth 203/3
amorhath 203/4
amorhawal 179
amot 144
amwkat 31
amÿ 56/2, 94, 111, 159, 212/2
amÿ 177, 188, 191, 195, 212, 236
amẏben 138
amẏkorth 242
amÿkorth 236
amÿkÿpen 209
amÿnd 236
amÿnemew 112
amÿnemw 24
amẏnemẏwth 138
amÿnt 179
amẏnth 138, 204/2, 236
amÿnth 88
amẏt 138, 179/2, 188/2, 190, 195
amÿt 147
Amÿt 153, 154/2
amÿth 87, 111, 112, 138, 209/2, 236, 239/2
amÿwel 88, 112
anak 80, 111, 118, 131/5, 132, 142, 149
anakess 170
anakŷs 88
anal 31, 93
analÿ 118, 132, 230
anderas 137, 177
anderasnak 137
[a]ndoryas 132
andras 8/2, 12, 26, 63, 137, 211/4, 212/2, 238
Andras 90, 199, 219/2, 220
andraskaÿe 238
andrasnak 19, 44, 238/3
Andrasnak 219/2
Andrast 166
Andrasth 95
aneep 190, 191
Anekewlÿs 152
anekwl 164
aneph 195
anerawalo 79
angiommal 157
anǧodnak 166
anǵodnak 163
Anǵodnak 163
angÿanak 16
angÿod 152, 154/2, 182
Angÿod 154/2
angẏodnak 138
angÿodnak 242
angyommal 121
aniak 80
aniam 132, 170
aniamath 170
anmi 234/2
anna 3, 17, 64, 131, 142, 229, 231
Anna 79, 155, 160
[An]na 92
annaassonwal 111
annaazzonnak 50
Annac 122
annak 16/2, 32/3, 68, 73, 74, 84, 88/2, 89, 90/2, 119, 133, 147, 152, 160/2, 162, 166, 167, 168, 177, 179/2, 186/2, 190, 191, 192, 195, 201, 203, 204, 206, 208, 211/8, 220/2, 228, 234, 237
Annak 20, 83/2, 133, 162, 182, 195, 201, 239

annakh 225/2
Annakhokaÿrth 225
annakwtanna 188, 210
annal 2, 83, 178
Annal 84
annanak 35
Annath 17
Annatokaÿrth 225
annat[wl] 92
annaual 16
anne 81, 82, 85
annera 78
Annera 82
anneth 76, 138
Annett 82
anni 43, 162, 211/4
annira 48
annokat 17
annom 63
annÿ 63, 147, 150, 162, 190, 195
Annÿ 176
annÿath 50, 119
Annÿra 150
annÿth 237/2
annÿt 237
antal 111, 112/2, 197, 229, 231
Antal 197
antalhozees 93
anthal 119/3, 201/4, 212/2
Anthalnak 90
anvs 118
Anvs 132
anvz 132
anws 118
añÿ 112
añÿa 109
anÿ 12, 112, 118/3, 131, 132
Anÿ 95/2
anÿa 5
anÿaierth 86
anÿam 118, 131, 132, 210
anÿammal 28
anÿamnak 131, 132/2, 210
anyanak 211
anÿanak 35
anyank 211
anÿas 46
anÿath 88
anÿaval 35
anÿawari 46
anÿaÿ 35/2
Anÿera 95, 219
anÿra 27, 87, 88, 106, 118, 120
anÿt 120
anÿvalÿ 131
apachakalÿ 132
apaczÿak 50
apam 101, 172/2, 211/4
apamnak 211/3
apanczer 94
apastal 42, 122
apastalnak 50, 199
Apastalnak 202
apastol 80
apatin 135
apatwr 31/2
apenz 190, 192
apenznek 177
apenzt 177, 190
aperhochokath 203
apotekarÿvs 120
apozthoth 203
apoztoba 177, 179
apoztot 177/3
appinz 234
appropenzǫl 42
appÿnzt 234
apr[...] 16
apro 27, 35, 52, 139, 150, 168, 175, 179, 211/2, 229/2, 231/2
apro[...] 147
Aprok 95/2
aprolekot 179
aprosaghot 176
Aprosentek 124
apurgamalnak 177
apÿ 236
ar 56
ara 177, 179/2, 191/2, 203
arabol 193
arabul 211/2
[...]arad 16
[...]aradÿ 12
aran 33/20, 41, 50/6, 83/5, 135, 194/2, 198, 211/8
Aran 50, 83/3
(arańas) 244
aranath 209/2
aranban 83
aranias 211/2
aranías 198
araniat 177
aranj 229/2
Aranj 229
aranjazasara 189
arannyal 229
arannÿal 83, 229/2
aranon 118
aranra 83
arant 76
aranwl 29, 30
aranÿ 12/3, 97, 120, 152, 194/2, 229/12, 231/12
Aranÿ 82, 229, 231/7
aranÿa 194
aranyas 33/2
aranÿas 33/35, 42, 83/10, 194/10, 229/14, 231/3
aranÿa[s] 83, 194/2
aranÿassok 194
aranyat 211
aranÿat 171, 211
aranÿath 189
aranyatt 193
aranyazot 229
Aranÿazot 83, 229
aranyazoth 229, 231/2
aranÿazoth 231
aranÿaztak 83/3
aranÿba 231
aranÿbol 231
Aranÿbol 229/2, 231
aranÿol 42
arat 131, 211/5
aratas 162
Aratas 162
arath 74/3
arathat 162
aratkai 191
araÿ 179
araÿn 177
araÿwl 135
ardaÿ 50
aregistromat 177
aregıstromnak 203
aregıstromoth 203
aregístromoth 203
[a]rhaiat 80
arkos 27
arod 147
a[rol] 168, 191, 239/2
arol 111, 239
arolo 88
aros 26, 177, 179, 203, 204
Arosoknak 95
arpa 210
Arpa 210/2
arpaath 147
arpanak 74
Arpath 210
arpaÿs 147
arra 135, 162, 164, 176, 178, 182, 211/2
arraba 186
arraban 123, 124
arral 211
arrat 109, 168
arraÿs 154
arrol 107, 201, 211/2, 220
Arron 82
arroól 66
arrul 211/6
arta 79
artalmara 71
Artana 147, 162
artandi 49
artandj 31
artandossagoth 7
artandÿ 31/2
artant 168
artatlanÿ 131, 132
art[atlanÿ] 131
arth 32, 239
arthach 131
arthana 32/3
arthandÿ 50
arthat 27
arthathna 86
arth[...]t 186
artÿculusbaÿs 136
arua 142, 211/2
aruasagomban 142
aruatok 142
aruay 62
aruaÿdualis 89
aruaÿmnak 16/2
aruba 122
arulo 166

arultassa 75
arvakaly 131
arvakalÿ 131
arvakok 43
arvakoth 43
arvltvk 131
arwa 31, 239
arwaba 88
arwakalÿ 118
arwat 162
arwaÿnak 199/2
Arwaÿnak 202
arwaÿnÿaka 197
arwl 119
arwlanak 78
arwlo 87
arwlokalÿ 87
Arwlokh 86
arwlthak 86
as 75, 94, 172/3
[…]asert 77
ason 79, 170, 172
asonomal 209
asŏ 143
[…]asp[…] 12
assecuraciot 206
assokba 197
assokhos 88
asson 43, 103
affonom 148/2
assonÿom 63, 124
assonÿomal 79/2
assonÿomotth 96
asss 94
assÿok 197
assÿon 112, 113
ast 79/6, 93/6, 111/4, 112/2, 113/2, 124, 143/2, 172
aſt 131, 172
astagot 79
astes 117
asth 63, 88/2, 94, 197
asthÿs 88
astÿ 143
astÿs 209
astŷs 88/2
aszen 196/2
asztagot 211
[at] 242
atad 53
atak 177/2, 236
atalanfogwa 71
atam 12/2, 171, 177, 209, 230
ate 188, 190/2, 191/2, 192/2, 195, 239
ateleweledet 190, 191
aterek 192
aterekek 204
atewbÿ 179
atewrek 195
atewreknek 195
atha 112, 149, 203
athacz 168
athadok 163
athal 133
atham 30, 34/2, 87, 203, 208
Atham 34/3
athat 148
athatna 123/2
athatok 97
athatom 26
athhath 119
athhathom 41
athiamfÿaival 130
athiankfÿaÿ 197
athottha 56
athÿa 53/3
athÿad 111
athÿadath 105
athÿadffÿanak 201
athyadfya 52
athÿadfÿa 2
athÿaffÿwsagos 202
athÿaffÿwÿ 202
athÿafiak 136
athÿafiakal 136
athÿafiath 148
athÿafÿsagomath 119
athÿafÿw 90
athyafÿwsagos 199
athyam 52
athÿam 50, 112, 124
athÿamffÿa 73
athÿamfianak 49
athyamfya 48
athÿamfÿa 93, 112
athyamfyanak 48
athÿamfÿanak 111
athÿamfÿanak 67
athÿam[fÿanak] 112
athÿamfÿath 45
athyamnak 52
Athÿamnak 136
athÿā 111, 113
athÿāfÿa 111, 113
athÿāfÿawal 111
Athÿanak 32, 50
athyank 53
aThÿwk 197
atiadfiait 211/2
atiafiait 211/2
atiafiaknak 211/2
atiafiat 80
atiafisagaba 211
atiafisagal 211
atiafiusagaba 211
atiafiusagal 211/2
atiafiuságal 211
atiamfia 211/3
atiamfiai 211/8
atiamfiai 211
atiamfiainak 211/3
atiamfiait 211/3
atiamfiaiual 211
atiamfiaival 211
atiamfiat 211/5
atiamfiatvl 80
atiāfiakvalketot 80
atifias 211
atifiat 211
atihamfÿaivan 130
atjam 31/2
atjamat 31
atjamhoz 31
atlacchal 194
atlacczal 229/2, 231/2
atlachal 194/2
atlacot 26
atlacz 33/12, 194, 229/4, 231/2
atok 145
atokwal 27
atornÿ 177, 239
atornÿak 191
atta 70, 123/2, 148/2, 149, 150/2, 163, 164, 181
attaak 49
attad 49, 147, 154
attak 120, 137, 163, 168, 193
attam 16/3, 35/4, 79, 82, 96, 97, 152, 154/2, 162, 168, 224, 226, 228
Attam 153
Attanak 194
attathok 201
attá 236
atte 234/2
attewbi 234
attha 50, 78, 90/2, 152
atthak 45/2, 214
atthakvolth 61
atthal 201
attham 50, 56
Attham 34, 50/2
atthana 56
atthathak 78
atthathok 90
atthatnam 220
atthatom 224
atthatthok 90
atthek 90
atthok 199, 202
atthÿa 148, 228
atthÿaffiaknak 128
atthÿaffya 201
Atthÿaffÿatwl 158
atthÿaffÿaÿnak 24
atthÿaffywÿ 199
Atthÿaffywÿ 199
atthÿafiaera 158
atthÿafian 148
Atthÿafÿa 147
atthÿafÿath 90
atthÿafÿawal 86
atthÿafÿaÿe 154
atthÿafÿwsagos 199
atthÿafÿwssaggal 152
atthÿam 148
atthÿamffÿa 133
atthÿamfiaba 152
atthÿamfÿa 50, 133, 139
atthÿamfÿaÿth 56/2
atthÿamfÿaÿwal 56/2
atthyankffÿaÿ 199/2
atthÿankffÿaÿ 202
atthÿankfÿaÿnak 133
attiafiai 123
attiafiayt 123
attul 106
attwk 173, 183
Attwk 173

attafia 162
Attafia 162
attyafÿwsagokerth 96
attÿa 131
attÿad 118
attÿakba 131
attÿam 118/4, 120
attÿamnak 118, 132
attÿm 118
attÿokffÿaÿnak 219
atuk 80
atvk 44
atwnk 26
atÿa 131/3
atyad 62
atÿad 59, 60, 70
atÿadfiaual 89
atÿaflÿathwl 116
atÿafia 135
Atyafiaÿ 75
atÿafj 109
atyafya 117
atÿafÿanak 173, 183
atÿafÿath 49/2
atyafyvy 62
atÿafÿwsagat 66
atyafÿwsagh 76
Atyafyya 155
atyam 62, 131
atÿam 31/4, 49/2, 102, 106, 118, 131/4
atÿamat 31/4
atÿamffÿa 148
atÿamfia 102
A[tÿam]fiana[k] 75
atyamfjath 25
atÿamfÿa 49/4, 66, 77, 88
atÿamfÿanak 12, 49/2
atÿamfÿannak 12
atÿamfÿat 12
atÿamfÿath 49
atÿamfÿaÿ 49
atÿamfÿayvai 26
atÿamnak 31/2
atÿamthwl 31
atÿanak 17
atÿanflÿatol 49
atÿank 44, 49, 131
atÿanklÿa 81
atÿankfÿa 131
atÿankfÿanak 49
atÿankfÿath 49
atÿankfÿaÿ 49
atÿatokfÿait 66
atÿāfÿanak 109
atÿemffÿa 148
atyoktvl 62
atÿztet 192
auag 179
auagh 122/3
auagi 211/3
auagy 131, 211/3
auagÿ 131, 210, 211
auspergernek 120, 131
Auspurgba 95
Austria 98
aüagÿ 118
aüspergernek 118
avag 71
avagh 97, 139
avagy 131
avagÿ 35, 131/4
avaig 130/3
aval 80
avalÿ 131
awag 31/2, 90/2, 188, 209
awagh 68, 90/2, 93, 95, 107, 138, 147, 154, 197, 199/4, 202/3
Awagh 95, 197
awaghnē 111
awagj 237
awagoljal 31
awāg 147
awagÿ 88, 118/4
awal 152, 153, 170, 216
awalazth 204
awalÿ 87
awelenchesek 203, 204
awerewffeÿn 203
awolna 88
Awspwrgba 95
aÿ 152
ayad 92
aÿad 92
Aÿa[...]deek 154
ayalasanak 155
aÿalasanak 86
aÿalom 128, 212
ayalottalÿ 120
aÿandekon 128, 154, 211
aÿandekon 211
Aÿandekoznÿ 154
aÿandokot 186
ayanhlom 170
aÿanlam 135
aÿanlansanak 220
aÿanlasa 227
aÿanlasat 145
aÿanlasath 133
aÿanlasomoth 209
aÿanlassa 214
aÿanlasÿ 142
ayanlom 121, 211/2, 212
aÿanlom 49, 90, 92, 108, 116, 142, 145, 200, 203, 204, 211/2, 227
Aÿanlom 95
aÿanlotham 20
aÿanlÿa 239
aÿanlÿassath 196
aÿanos 209
ayālottā 109
ayhanlassanak 64
aÿl 113
aÿlethwan 119
aÿndekon 154
aÿnlasath 135
aÿo 192
aÿondokoth 63
aÿosak 172
aÿthon 56/2
aÿtomat 19
az 2/3, 3/2, 7/2, 8/2, 9, 10/14, 11/2, 12/2, 16/31, 17/8, 20/8, 19/16, 22, 23/2, 24/6, 25/7, 26/15, 27/23, 29, 30/2, 31/19, 32/10, 33/3, 35/82, 36/4, 37/2, 38/5, 39/16, 40, 42/3, 43/9, 44/4, 45/7, 46/3, 48/4, 49/44, 50/123, 51, 52/12, 53/9, 54, 56/23, 59/11, 60/7, 61/14, 62/6, 63/9, 64/12, 65/3, 66/4, 67/2, 68/5, 69, 70/6, 71/5, 72, 74/8, 75/3, 76/35, 78/12, 79/21, 81/9, 82/26, 83/28, 84/19, 85/9, 86/34, 87/6, 88/15, 89/10, 90/48, 91, 92/13, 93/21, 95/47, 96/17, 97/10, 98, 99/13, 101/4, 102/5, 103, 104, 105/4, 106/6, 107/12, 108/2, 109/11, 111/15, 112/13, 113/17, 115, 116/3, 117/2, 118/52, 119/15, 120/21, 121/7, 122/11, 123/7, 124/11, 125/5, 126, 128/3, 130/8, 131/85, 132/15, 133/2, 135/10, 136/10, 137/4, 138, 139/10, 140/8, 141/2, 142/8, 143/7, 144/2, 145/2, 147/7, 148/33, 150/8, 151/36, 152/8, 153/5, 154/16, 155/11, 156/3, 157/8, 158/19, 160/13, 159/3, 161/2, 162/27, 163/20, 164/2, 165/5, 166/8, 167/3, 168/11, 169/35, 170/7, 171/3, 173/4, 176/6, 177/8, 178/9, 179/9, 180/3, 181/4, 182/13, 183/10, 186/14, 187, 188/2, 189/8, 190/3, 191/7, 192/2, 193/8, 194/17, 196, 197/19, 198/22, 199/22, 200/5, 201/43, 202/18, 203/4, 204, 205/8, 206/3, 207/2, 208/3, 209, 210/10, 211/163, 212/37, 213/5, 214/9, 215/8, 216/6, 217/8, 218/3, 219/15, 220/4, 221/2, 222/3, 223/10, 224, 225/7, 227/15, 228/8, 229/3, 230/2, 231/3, 232/6, 233/3, 234/4, 235/4, 236/14, 237/12, 238/12, 239/6, 240/3, 241/3, 242/7, 243/7
(az) 146
[az] 131, 186
[a]z 12, 224/2
aʒ 9, 71/2, 77/8
Az 17, 22/3, 33, 34/4, 50/13, 56/2, 62, 65, 75/5, 76/5, 83/2, 84/4, 85/5, 90, 95/7, 108, 115, 121, 122/2, 123, 136, 137, 140, 150, 154/3, 155, 158/2, 162/5, 163/3, 166/3, 168/4, 176/3, 178, 182, 186, 193/4, 197, 201/2, 202, 205/2, 210/5, 213, 215/3, 216/2, 217/2, 219/10, 220, 225/2, 228/3, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236/2, 239/2, 243
azal 35
azalonok 195
azaltal 188, 191, 209
azalthal 204
azalÿ 131
azam 204/2
azanac 3
[...]azar 192
azaz 56, 95, 209, 211, 222
azba 52
azban 155
aze 16/2
aze[...] 123
azees 99
azegen 191, 239

azeghin 228
azegien 190, 191
azegıen 191
azegÿkv̈th 209
azekeren 179
azekeret 179
azember 209
azen 31/3, 49/2, 56/2, 78/2, 87/2, 102/2, 111, 140, 154, 165, 198, 209/6, 222, 227, 234, 239
azer 92, 106, 131
azert 19/3, 23/2, 26/2, 27/3, 31/2, 35, 37, 56, 68, 73, 75, 79/3, 88, 104, 118/11, 119, 120/5, 124, 131/9, 132/2, 142/4, 148, 152, 153, 155/2, 157, 160, 167, 168/2, 176, 177, 182, 186, 188, 192, 211/15, 212/6, 219, 234
Azert 75/2, 124, 136, 218, 219/2, 234
azerth 2, 7, 10, 32/3, 43/2, 49, 53, 56, 61, 87, 88, 90/3, 92, 99, 102, 111, 112/2, 136/2, 138, 147/2, 148/5, 151/4, 152/3, 153, 201/2, 203/2, 204, 219, 228, 234, 239
[aze]rth 92
Azerth 2, 32, 45/2, 50, 56, 75, 84/4, 85, 90, 133, 148, 150
azerthha 239
Azertt 82/4
azertys 218
azew 108, 150, 192
azfogot 80
azhoz 84/2, 140
azhwl 109
azigh 148
azíon 190
azis 166
azkethemberrel 10
azkıth 10
azkor 50, 210
azmi 80
azmı̈ 80
azmjhazuc 57
azmyt 123
aznaghsaghos 113
aznak 35/3, 50/2, 81
azok 63, 83, 88, 90, 95, 166, 204/2, 211/3
Azok 95
azoka 239
azokal 201/2
azokalÿ 131
azokat 70, 123, 132, 176, 211/7
azokath 32, 35/2, 86, 113/2
azokba 199, 202, 204
azokban 199
azokbol 165
azokerth 45
azokes 112
azoknak 50, 153, 163/2, 182, 210, 211/2, 236
azokra 35, 177
azokrol 71
azokrul 211/2
azon 16, 26, 35/2, 43, 46, 49/2, 60, 68, 73, 80/2, 89, 95/2, 99/2, 106, 108, 118, 120, 124/2, 131/3, 132, 133/4, 147/2cc, 149/2, 150/4, 152, 154/4, 157, 158, 163, 164, 168/3, 176, 177, 178, 179, 182, 201, 206, 208, 209, 211/3, 214, 215/3, 216, 219, 228, 237/2
az[on] 168
azoń 162
Azon 62, 82, 84/2, 95
azonak 26, 27, 120, 131, 132
azonal 88, 151
azonaly 131
azonert 118
azonfele 240/2
azoniom 149/5
azoniomnak 149/3
azoniō 80
azonj 64, 224
azonjvnkat 64
azonjvnknak 64
azonnak 12, 118, 147
Azonnak 150
azonnal 144, 147, 150, 188, 190, 191/2, 204, 215
Azonnal 181
azonniomtul 211/2
azonnÿs 227
azonnÿs 86
azonnÿwnkal 139
azonom 118, 155, 200
azonomnak 200/4
azonomot 200
azont 12
azontwl 39
azonyomnak 149
azonyonak 109
azonÿ 87
Azonÿ 95
azonÿnak 12
azonÿom 26, 27, 35, 46, 85, 179/2
azonÿomnak 35/2, 84, 150, 177, 208/3
azonÿonnak 85
azonÿs 31
azoslasba 96
azroles 155
azrolÿ 131
azrwha 177
azrwl 50, 187
azſon 92
azſonnak 92
azſonokath 92
azt 10, 16/2, 19/2, 26/2, 27/11, 31/2, 35/2, 50/2, 60/2, 62/2, 66, 68/4, 73, 76/5, 81, 101, 106/2, 107/2, 109/2, 117, 118/5, 119/2, 120/7, 121, 122, 123, 124, 131/2, 136, 138, 144, 145, 147/2, 150/4, 151/6, 152/2, 153, 154/11, 155/5, 158, 160/2, 162/13, 163/4, 164/2, 166/2, 168/8, 169, 176/8, 177/4, 178/6, 179/3, 182/2, 186/9, 187, 188/2, 190/3, 191/5, 192/4, 195, 200, 201, 203, 206, 211/10, 215/2, 216, 219/2, 220/3, 221, 222, 232, 234/2, 236/7, 237, 239, 243
[a]zt 132, 182, 186, 219/4, 221, 234
(azt) 146
Azt 81, 122/3, 144
aztag 62
aztagok 117
aztagot 211/4
aztal 162
aztalra 83
aztees 152/2
aztes 50/3, 82, 97
azth 2, 7, 24, 49/5, 50/2, 53, 56/4, 78, 84/6, 85, 87/3, 89, 90/13, 95/16, 99, 133/2, 138, 139, 154, 195, 199/2, 201/4, 202, 203/10, 204/10, 208, 210, 214/2, 225, 227/2, 237, 239/5
Azth 84/2, 85/2, 95/2, 201
Azthal 83
azthe 87/2, 95, 99
azthes 90/2, 95, 214
azthess 170
azthogha 239
aztis 157/2, 162, 164, 166/2, 167, 176/2, 182, 186, 206, 215, 221, 228
Aztis 176, 221
aztmÿ 151
aztǫb 80
aztǫbi 80
aztt 65/2, 82/6
aztÿs 17, 31, 82/2, 151, 152/2, 154/3
azutanis 176
azval 16
azwrak 203
azwrÿstenerth 87
azwtan 147/2, 209
azwthan 107
azwÿtezlew 171
azÿerth 237
azyg 120/2
azÿg 118
azyrt 97
azÿrt 107
azÿrt 97/2, 107
azyrth 25, 52, 209
azÿrth 25
azÿrth 25, 73
azȳt 117
azȳt 109
azÿs 87, 154
azyspansak 31
azz 68
azzal 142, 211/2
azzannal 139
azzert 210
azzerth 10, 210
azzo 102
azzok 63, 66
azzon 10, 17, 29, 39, 50/6, 73, 86/2, 152, 160, 165, 215
azzoń 162, 166, 215
azzonal 33
azzonba 49
azzonhoz 68, 221
azzoni 142, 211/2
azzonium 210
azzonjomal 31
azzonjon 31
azzonnak 16, 140
Azzonnak 139
azzonnÿal 194

azzonth 102
azzoñ 157
Azzoñ 158
azzonÿ 83, 229
azz[onÿ] 139, 219, 229/2, 231/2
Azzonÿ 95
azzonÿal 33
azzonÿat 165
azzonÿe 50
azzonÿeba 50
azzonÿember 237
azzonÿert 31
azzonyom 193/2
azzonÿom 139, 210
Azzonÿom 219
azzonÿomal 78/2
azzonÿomath 210
azzonÿommal 124
Azzonÿommal 82
azzonÿomnak 82, 147, 210/2, 219
Azzonÿomnakÿs 82
azzonÿomoth 45
azzonÿonk 229, 231
Azzonÿō 219
azzÿerth 236
azserth 196
azson 29
azsthes 81
ānak 109
ānÿara 71

B 37
ba 29, 202
baan 36/3
Bachfalwaban 210
Bachfalwan 210
Bachÿ 210
Bāfī 224
bagammal 28
Bagyanÿ 7
bahwr 238
Bakachÿnnal 231
bakoczot 50
bakonÿnak 172
bakonÿ 172
Bakÿch 154
bakÿt 120
Bakÿt 120
Bakÿth 87
balas 8, 155, 211/10, 238
Balas 34, 35/4, 158, 197
balasfalwan 221
Balasi 197
balasnak 8/2, 211/3
balassa 221/2
Balassa 214
Balassaknak 214
balassal 62
[B]alassÿ 199
Balassÿ 199, 202, 219/2
balaſsÿak 148
balast 212/2
balastol 211
balastul 211/4
balastvl 211
Balax 149/3
Balaxnak 149
Balaz 33/4
balint 148/2
Balint 19, 148, 197
balinth 148
balÿnt 235
Baltazarnak 7
Baltisar 168
b[a]lynth 96
Balÿnd 95
balÿnt 193
Balÿnt 82
Balÿnth 79, 86
Balÿnthhoz 86
Balÿntt 82
bamfi 211
ban 59
Ban 87, 181
banatba 118
Banathal 15
Banathom 68
banatom 116
Banatomath 63
Banatthÿaba 144
banatvnkkat 59
banca 123
Banchon 178/2
Banczanak 117
Banffÿ 20, 50, 90, 119/2, 215
banfi 211
Banfi 224
banfii 93
banfÿ 111, 112/2
Banfy 197/2
Banfÿ 197/2
Bankodneek 162
bankodom 68
bankogial 128
bankogÿal 58, 59/2, 60, 69, 136
Bankogÿal 136
bankoÿatok 92
Banna 163/2
bannak 64, 93, 161
bannÿe 68
banok 20
Banok 162, 176, 186
Banokat 166
banom 118, 131/2, 159
Banom 20, 147, 154, 163, 168, 176, 178
banō 111
Banō 109
Bantanak 163
Bantanom 79
bantanÿ 93
Bantas 163
bantasa 27, 211/2
Bantassod 178
Bantassok 176, 205
bantast 211/2
bantastok 211/2
bantha 68
Banthanaÿa 223
banthany 121
banthassak 211/2
banthassek 50
Banthatham 208
Banthoty 223
banthÿa 93
bantot 235
Bantotvl 35
bantya 212
banya 6
banÿa 6
banÿa 27
Banÿa 95
Banÿanak 79
Banÿara 219
banyta 212
Bapthÿztha 78
Bar 130
Barachagal 135
Barachakaerth 135
Barachakom 135
Barachakomath 135
Baradssagom 20
Baragÿa 197/4
Baragÿanak 197
barant 211/2
Baranÿa 87
Barat 109
baratcha 209
barath 90
Barath 87, 219
Barathkoznal 147
barathnak 52
barathod 68
Barathod 204
Barathok 50
barathoknak 50
Barathoknak 50/2
barathom 52
Barathom 20, 68, 107, 119/2, 153, 195
Barathomn[...] 20
barathomnak 25
Barathomnak 67, 119
Barathonk 147, 150
Barathoth 204
Barathsag 199/2, 202
barathsagaba 119
barathſagaerth 148
Barathsagal 203
Barathsagara 197, 199/2, 202
Barathsaggal 152
Barathsaghaÿerth 86
Barathsagnak 197
Barathsagod 147
barathsagom 68/2
Barathsagom 68
barathsagomath 119/2
Barathsagoth 86
barathsagra 202
Barathsagra 199/2
Barathÿ 95
barathya 20
barathÿa 199
Barathÿa 199, 202
Barathÿa 199/3, 202/2
barathyanak 199
Barathÿanak 199
Barathÿanak 86, 202
Barathÿatcwl 119

barathÿath 90
barathÿd 68
Barathÿd 68
Barathÿmal 56/2
Barathÿnak 219
Barathÿnkal 223
barathÿnak 196/2
baratiat 80
Baratıdat 205
baratmal 211
baratod 209
baratom 79, 209
Baratom 122, 152, 159, 169
baratomna 209
Baratomnak 122, 159
baratſagaerth 148
baratsagert 38
Baratsaggal 162, 169
Baratsagh 109, 182
Baratsaghotis 176
baratsagomat 159
baratsagonkert 76
Baratsagoth 154
Baratya 220
baratÿa 138
Baratÿa 135
baratÿm 49, 135
Baratÿm 79, 135
barbara 27
Barbara 39
barbel 211/3
Barboraual 16
barmaſſyaban 170
barmath 170
barmayt 62/2
Barmom 16
Barmombol 16
Barmonk 163
Barmonkat 163
barmot 50
Barmot 16, 162, 163, 164, 166/2
Barmoth 50/3, 95
barmotth 237
Barna 42
barok 238/2
barom 108
Barom 35/3, 95, 162/2, 164
Baromba 164
baromthol 28
barson 198, 229
Barson 33/13, 42, 83/2
barsonj 229
Barsonj 229
barsonnal 229/3, 231/2
Barsonnal 229
barsonnÿal 229
Barsonnÿal 194
Barsont 177/2
barsonÿ 229
Barsonÿ 229, 231
barsonÿal 194/4
Barsonÿal 194/2
Barthoss 11
barthvan 94
Barthvaÿ 135
barthwaÿ 74
Bar[...]thÿa 199
Bartÿnak 135
basa 113
Basa 82
Bassa 154
bathor 112, 141
Bathor 11, 163, 204, 208
bathorsaghomath 112
Bathorssagal 223
Bathorÿ 119, 219/4
Bathorÿ 17
bathÿam 136
Bathÿam 45, 136
Bathÿamath 45
bathÿammal 124
Bathÿamthol 45
bathyan 121
Bathÿanj 119
Bathÿanj 119
bathÿanÿnak 113
Batıaimtŭl 224
batiam 121, 211/9
batiamal 211/2
batiamat 211/3
batiamhoz 211/2
batiamnak 211/2
batiamtul 211/4
bator 209, 211/5, 243
Bator 155, 191/4
batori 211/3, 212/3
Batorí 229, 231
batorj 212
Batorÿ 236
Batthian 234
Batthy[ani] 139
Batthÿanÿ 61, 133, 139, 158/3, 208
Battıanÿ 122
batÿa 132
batÿadh 138
batÿam 211
batÿani 37, 54, 59, 60, 70
batÿanÿ 64
Batÿanÿ 79
Baxay 20
Baxaÿ 20
Baÿzprachar 90
Baÿzprocharnak 95
Baÿzprohar 216
Baÿzproharnak 215
be 50, 56/2, 58, 64, 67/2, 74/2, 76/2, 81/2, 93/4, 96/2, 118/5, 120, 122, 131/3, 132/2, 133, 136, 139, 198, 206, 209, 227, 232/2, 233, 236/2
Be 83, 162/2, 163/2, 168, 169/2, 177, 179, 181, 182, 186, 190, 192, 201/2, 205/2, 206, 208, 216
bebek 88
Bebek 148/2
bebekel 221
bebektel 88
Bebektŏl 219
bebekÿs 88
Bech 162
bechala 113
bechbe 229
Bechbe 95, 162, 166, 167, 176, 178, 206, 229, 231
Bechbeis 206
bechben 64/2, 138
Bechben 95
bechbewl 113
Bechbewl 95
Becheŭllęk 168
Becheŭlini 168
Bechnek 139
bechÿben 53
becwlt 83
becwlwtÿk 83
beczbe 211/2
beczben 108, 170
Beczben 193
beczuiuen 211/2
bede 131
bee 49/2, 88, 139, 196
Bee 83
Beechbe 153, 154, 163
Beechewteÿs 65
Beegh 186
Beezellettenk 2
Beganÿtol 2
Begh 87
begy 48
Bekeeth 163
bekeett 82
bekelleth 95
Bekelthek 204
bekes 44
Bekeseeg 122
bekeseegel 122
bekeſeg 118, 120, 131, 136
bekesegel 26
bekeſegel 118
bekeseges 171
Bekeseges 56
bekeſeget 118
bekeſegeth 136
bekeseggel 159
bekeſegÿ 118
bekesseg 90
bekessegbe 119
Bekessegben 32
bekessege 95
bekesseges 80
bekessegeth 90
Bekesseghet 162
bekessegvel 80
bekessegwel 90
bekessekel 31
Beket 166
bekeuel 136, 232/2, 233, 235, 243
bekevel 59
Bekevel 130
bekevelÿ 131, 132
bekewel 31, 50, 78, 93, 96, 237, 242
Bekewel 63, 105
bekezegben 242
Bekit 168/2
bekjsegbe 236
bekjsegben 237
bekÿldenÿ 93
Bekÿwel 176, 206

Bel 210
bele 80, 123, 151
Bele 56, 82/2, 201
belel 124
belele 31, 79
belelemjelnek 31
belet 198
beleth 231
Beleth 33/6, 231
Beleŭle 178
beleulle 16
belewle 111, 112
belewle 174
Belewle 50, 154
Belewlew 201
belewth 231/2
beli 44
Bellenewk 56
belles 137
Belles 137
belleth 194
Belleth 194
belthek 29
beltheky 30
Belthekÿ 50
Belthekÿnek 50
Belwarÿ 78
belÿ 12/2, 28, 96, 113, 144, 209
Belÿ 63
Belÿe 87
Belÿek 206
bemenne 49
ben 155
Ben[...] 152
Benche 193
benchechke 238
benchenek 137
Bencze 23
benczenek 137
bene 27/5, 31, 80, 106, 118, 136
benedek 173/2, 183/2, 218
benedekh 196
benedeknek 37
Benkew 162
benkw̃ 238
benne 16, 44, 47, 48, 49/2, 50, 52, 76, 81, 82/2, 89, 90, 95/4, 99/2, 119, 121, 130/2, 133, 151/2, 211/3, 221, 229/4, 231/5, 237/2, 242
Benne 16/2, 35/2, 50, 63, 65/2, 150, 154, 162, 163, 166, 168/2, 176, 178/2, 179, 182/2, 186/3, 195, 201, 203, 204/2, 206, 208, 215/4, 217, 228, 234
beñe 80, 111
Bennek 190, 191, 214, 219
bennem 89
Bennem 188
bennetek 236
bennethek 237
beñǫk 80
beolole 118
Berbe 130
berchnek 113
bereta 229
Bereta 229
Beretak 229
Beretha 229
Beretÿ 220
Bernald 197
Bernaldal 20
Bernaldh 197
Bernaldnak 20
bernalthnak 93
bernalttnak 137
Bernalttnak 137
Bernard 154, 158, 162, 163
b̄nard 137
Bernardnakis 168
Bernardot 147
Bernj 135
Bertalam 164
bertalammal 62
bertalan 80, 151, 211/2
Bertalan 177
Bertalā 137
berthalan 135
Berthalan 210
Bertholom 149
b̄tholom 137
Berttalan 137
Berttolan 137
Berzenchen 99
berzencheÿ 99
besedbol 108
bessthic 170
beteg 211/2
beteges 211/2
Beteghseghet 178
betegÿlek 120
Betekseg 23
beteksegemen 131
bethegh 88
Bethegh 178
Betheghewlt 205
Bethew 231
Bethlenbwl 225
betteg 120/2
bettegſegbolÿ 120
bettegſegemet 118, 120
beueben 211/2
beuehetnek 211/2
Beul 176
Beŭl 166
Bewczeltetem 63
bewebben 139
Bewken 23
Bewl 147
Bewnin 163
bewthben 196
Beÿtel 150
Bezedbewl 32
bezeddel 159
bezedebewl 90/2
Bezedebewl 95
Bezedek 32
Bezedemnek 82
bezedeth 61
bezedÿben 82
Bezedÿm 82
Bezedÿmett 82
Bezelette 219
Bezelle 7
Bezellenj 223
bezellenÿ 90
bezellethe 2
bezellethem 2
Bezelÿk 203
bezeredytel 155
Bezid 162
bezterce 27
bezzedwth 10
bezzeg 139
bezzele 88
bidi 185
bigenus 211
Bintetnj 162
biradalomhoz 211
birhaſsak 224
birniok 211/2
biro 130
Biro 149, 151, 168
birodalomhoz 211
birtokaba 211/2
birtokom 70
Bissonsagara 197
Biwtelem 151
bizlalnam 7
bizlalom 7
Bizodalma 97
bizodalmam 160
bizodalmok 211/2
bizom 211/2
bizon 136, 211/5
bizoń 233, 243
bizon 123/4
Bizon 151/2, 178, 182, 234/3
Bizoń 176
Bizon 151
bizonaba 143
Bizonnÿal 162
bizonſagara 224
Bizonsaggal 182
bizonsagul 212/2
Bizonssaaǧh 158
Bizonssaghwl 158
bizonval 143
bizōval 143
(Bizony) 146
Bizonÿ 109, 117
bizonyaual 136
bizonÿetom 130
bizonysagul 211/2
bizot 232
biztatasom 123
Bizzoinsagom 130
bocasanak 26
bocaſd 118
bocat 118
bocattnak 120
bochaas 61
bochagÿwk 90
bochas 61
Bochas 147
bochasd 106, 127/2
bochaſd 120
Bochasd 82, 169, 180, 216/2
bochassa 49, 50, 61, 84, 90, 102
Bochassa 56/2, 105

Bochassaak 186
Bochassad 45, 201
Bochassak 219
bochasson 196
bochassonjak 212
bochassonyak 212
bochasswk 90
bochata 148
Bochatana 216
bochatha 90
Bochatha 39, 56
bochatham 99
bochathnak 90
bochathnam 95
Bochathnanak 203
Bochathnÿ 56
bochathÿa 49
bochatnak 106
Bochatnom 215
bochatnÿa 50
bochatod 131
bochatom 96
Bochatom 186, 215/2
bochatot 131, 229/2, 231
bochatoth 165, 229
Bochatta 147, 153, 163
bochattalak 118
Bochattassd 11
bochattath 236
bochattha 90
bochatÿak 136
bochiattam 212/2
bochÿasa 124
Bochÿassanak 32
bochÿathassa 76
Bochÿathnankh 86
bochÿatni 124
bochÿatnÿ 76
bochÿattad 76/2
bocÿatnaÿa 124
Bocÿatom 79
boczanatot 211/3
boczasa 233, 243
boczasad 25
boczassatok 211/2
boczatia 211/2
boczatok 211
boczatta 233
boczyasad 52
Bodo 35/3
bodog 50, 143
Bodogazzon 67
bodogh 29/2, 99
Bodogh 86/2
bodoghazon 99
bodogsagba 211/2
Boglarok 83
Bokorba 162
[...]bol 16
bol 169
Bol 147, 150, 157, 162/2, 163, 164, 167, 168, 178, 186/2, 215, 216
bolas 211/3
Bolba 19
boldba 211/2
Boldısar 197
boldogsagba 211/4
boldÿsar 238
Bolffal 215
Bolffnakis 215
bolgathnÿ 49
boll 101
bolondolthak 112
bolthos 108
Bomlanÿ 154
bomlasnak 76
bomlot 76
bomol 76
bonca 27
bonchÿak 50
Bonth 147
bonthana 238
Bontho 175
bontokoztak 123
Bonzi 224
bor 124, 142
Bor 166, 193, 215
boraÿdat 75
boraÿnk 75
Borbala 120
Borbalasſon 128
borbara 26
Borbara 139
borbel 211/2
Bornemisza 214
bornemiza 221
Bornemizawa 221
Bornemÿza 159
Bornemÿzza 196
Bornēyzya 23
Borobas 35
borok 75
borokal 222
Borokat 148
boront 211
Borral 176
bort 76/2, 211/2
Bort 154, 176/2, 215, 216
Borth 34/2, 166, 215
Bortis 166
bortÿs 136
borwl 149/2
Borÿus 16
Borÿws 83
bosnaÿ 111
boſſaſa 92
botal 209
Both 158
bothaÿnÿ 93
bothÿanÿ 125
boto 62
botoddal 62
[bo]tos 77
Botsassam 122
Botth 124
botthyani 170
Boÿthello 197
boÿtÿn 151
Boznÿak 32
Bozwsagbol 32
Bozwsagos 32
bozẅssaagh 99
Bozwssagbol 32
bozẅssagomath 99/2
bozẅssagoth 99
Bozÿ 16
bozÿw 61
Bozywssagarowl 20
Bozywssagath 20
bozzusag 211
bozzussag 211
bozzuual 211/2
bozzwsag[bol] 139
Bozzwssagomÿrth 50
Bozzÿwsagra 119
Bŏl 169
bő 198
Bő̆l 163
bǫÿtre 26
Bradach 234
Bradachnak 234
branczkan 12
Brassonak 78
Brassonal 78
Bratannak 176
Bŭchŭra 168
budan 49
Budan 20
Budara 49, 214
Budosik 169
bun 211/2
bunotoket 211/2
bunteti 211/2
buseÿthanom 124
bŭtsv̆ 101
Buual 15
buza 142
Buza 175/2
Buzanak 16
buzat 62
Bvdan 35
bvon 211
Bvzzvsagomra 19
Bwa 210
bwdan 48, 88
Bwdan 32, 148, 214, 237
bwdara 82, 93
Bwdara 32, 50, 82, 148
bwdarol 88
Bwdat 220
bwdatth 236
Bwdaÿ 83
Bwdorochÿ 179
bwn 211
bwnes 43/2
Bwnes 151
Bwnnekwl 35
bwnosoknak 211
bwnosoknek 211
Bwntelen 151
Bwntetÿ 151
Bwreÿtwan 83
bws 61
Bwssolok 105
bwswlth 110
Bwÿtin 135
Bwzabol 210
Bwzat 16

Bwzath 34
Bwzolth 105
by 131
by[...] 172
Bÿblÿa 83
bÿchakoth 50
bÿkÿlnek 209
bÿned 242
Bÿnek 95
bÿnem 124
Bÿnes 95
bÿnet 124
Bÿnews 186
bÿngo 17
bÿnhethñÿ 49
bÿnnel 72
bÿntelen 49/2
Bÿntelen 130
bÿntelenth 93
bÿntetnÿ 76
bÿnth 78
Bÿrad 201
Bÿrak 17
bÿrakat 76
Bÿrna 86
Bÿrnak 219/2
bÿrnonk 81
Bÿrnÿa 95, 201
byro 38, 193/2
bÿro 172
Bÿro 193
bÿro 26/2, 74, 96, 222, 238
Bÿro 56/2, 152
bÿrodalmamÿat 31
Bÿrodalmat 79
bÿrodalmonkat 76/2
Bÿrodalmonkba 223
Bÿronak 56, 135
Bÿrosagazerenth 201
byroÿwl 173
bÿroÿwl 183
Bÿrta 16
byrthalan 25
bÿrtokom 70
Bÿrÿa 95
bÿrÿak 90
byryatok 211
bÿrÿatok 211
bÿrÿon 50
Bÿrÿon 84
bysevben 62
bysevbevl 62
bÿsnom 172
bÿſon 77
bÿszon 196/2
bÿvdoz 118
Bÿzadalma 95
bÿzak 112
byzal 25
Bÿzion 177
Bÿzıon 191
bÿznom 31/2, 88
bÿzodalma 64
byzodalmam 170
bÿzodalmam 31, 124
Bÿzodalmam 63, 208
bÿzodalmas 242
bÿzodalmas 88/2, 124/2
Bÿzodalmas 214, 227
Bÿzodalmonk 86
Bÿzodalmwnk 85
bÿzodalom 50, 82
byzon 52/3, 118, 131, 132, 155, 170
bÿzon 78, 82/2, 85, 88, 94/3, 116/2, 118/2, 119, 120, 139, 209/3
bÿʒon 77
Byzon 131
Bÿzon 86, 87, 124, 150, 220/2
Bÿzonal 152
bÿzonalÿ 118
bÿzonaval 76
bÿzoni 142
byzonios 47
bÿzonj 53/2
Bÿzonnÿal 65
Bÿzonnÿal 2, 152
bÿzoñyal 119
byzonos 52
Bÿzonsaga 50
bÿzonsagara 173, 183
Bÿzonsagara 199, 202
Bÿzonsagawal 140
Bÿzonsagokoth 201
byzonsagom 155
Bÿzonsagom 63, 206
byzonsagomath 25
Bÿzonsagot 201/2
bÿzonsagoth 139
Bÿzonssagara 158
Bÿzonssagom 87
Bÿzont 79
bÿzonwal 48
byz[o]nÿ 236
bÿzonÿ 61
Bÿzonÿ 87/2, 147
Bÿzonÿa 190
Bÿzonÿaba 45, 188, 191
bÿzonÿaban 124
bÿzonÿal 85
bÿzonÿal 2, 79/2, 82
Bÿzonÿal 84
Bÿzonÿal 32, 95
Bÿzonÿalÿ 87/3
bÿzonÿara 133
Bÿzonÿos 87, 95
bÿzonÿossa 165
bÿzoth 209
bÿzott 82/2
Bÿzott 82
bÿztack 38
bÿzthak 112
bÿztomban 82
byzwa 52
bÿzwa 82
Bÿzwan 87
bÿzÿk 88
bÿzÿon 227
bÿzÿon 112
Bÿzÿon 203/2
bÿzÿō 111
bÿzÿonnÿal 113
bÿzÿoñÿal 113
bÿzzak 112
Bÿzzon 210
bÿzstal 73

Ca[...]a 16
cag 31/2
cahacor 171
cak 26, 27/4, 79/2, 118/3, 123
[...]cak 16
capitan 195
capithan 222
capithan 195
captalan 198
Capusta 149
Capÿthanhoz 214
casar 79/2
casaral 79
casarnak 79
caſarnak 118
castelth 96
castelÿt 140
Celegedonk 197
Celekednÿ 197
ceoneog 118
cernawal 106
chaak 93, 112
chaban 44
chacay 35
chahol 33/4
chaholÿ 96
chak 11, 23, 50/2, 82/4, 87/6, 90/5, 95/5, 102, 104, 106/2, 112, 118, 120, 127, 131/5, 133/2, 135, 142, 145, 147/4, 152/2, 153/2, 154/3, 157/2, 162/6, 163/3, 166, 168, 176/2, 179, 190, 191/3, 195, 199/2, 202/2, 203, 204/3, 208, 214, 219, 222, 234, 236/3, 237/2
Chak 7, 14, 199/2
chakan 175
chakanÿ 193
chakh 242
chaktornÿaba 239
chaktornÿara 191
chakÿ 89
chalarsagh 216
chalnak 204
chaloka 137
chalokanak 137
Chalokanak 137
chalothkozom 119
chalz 166
chapy 165
chapÿ 165/2
chapÿ 201
Chapÿtan 196
Chapÿtănÿa 196
chasar 111/2, 112/2, 113/4
chaſar 118
chasaral 204
chascaÿ 35
chasmaÿgh 182
Chaspar 196
Chaspareth 196
chat 234
chatara 111

chath 231
chatharınassonnak 96
chawortth 236
chazar 82, 95, 147, 203
Chazar 95
chazara 203, 204
chazaral 188, 203
chazarhoz 191, 195
chazmaigh 181
chebe 50
chee 223
Cheeh 17
cheh 147, 153, 195
Cheh 16/2
chehek 227
chehet 147
chehorʒagnak 71
chehÿ 50/4
Chelekedessÿth 199/2
chelekedethÿth 95
chelekedewnk 202
Chelekedewnk 199/2
chelekedewssemwel 158
chelekedik 163
chelekednenk 186
chelekednÿ 199, 202
Chelekednÿ 199
chelekewdeessÿth 202
chelekewdethÿwel 76
chemeleth 231
chenalth 33/2
chenalÿanak 50/2
cheorzagba 191
cheoteorteokeon 131
chepeltes 236
chepeltesd 236
chepelteted 236
cheples 166
chepletnj 168
cherellęk 162
cherj 109
cheterteken 182, 200, 229
Cheterteken 140
Chetertheken 49
Chetherkeken 50
chetherteken 238
chethertheken 81, 99
chetherthekē 111
chew 3
Chewt 3
chezer 137
chi 149
chiabÿ 130
chiannÿ 130
chillaga 229
chinalasra 157
chinallÿanak 162
chinaltas 164/2, 169
chinaltatnÿ 154
chlÿczy 48
chobaÿ 39
choda 79, 120
Choda 154
chodalak 132
chodald 215, 237
chodalkozom 188
chodalok 111, 125, 131
chodalÿa 120, 219
Chorghon 99
chrÿstoff 238
chwdalkozÿk 95
chwdalnom 82
chyak 121
chÿak 64, 76/2
chÿak 84, 85, 86, 136, 178/4, 186/4, 206/2, 215/2, 217
chyallowyth 121
chyazar 121/2
chÿbere 238
Chÿcerbe 238
chÿcerÿ 238/5
chÿcherÿ 238/6
chÿeh 64
chÿehek 86
chÿga 229
chÿgan 198
chyllagos 229
chÿllagos 229
chÿmeres 12
chÿmerewth 103
chÿnal 228
chÿnalatlan 231
chynalíanak 179
chÿnallÿanak 35
chÿnalok 59
chynalt 229/3, 231
chÿnalt 83/2, 229
chÿnaltasson 138
chynaltatt 42
chynalth 231/2
chÿnalth 229/2
chÿnyath 95
chÿoda 186
Chyoda 121
chÿodalatos 186
chÿzar 228
ciak 80
codalok 155
cokhÿn 237
Colartky 137
9m̄dalom 109
commiſſarioſſoknak 136
concepcioth 50
condicio 49
condicioccal 122
Condicioknak 122
constantinapolbol 121
contractus 211/2
contractusnak 211/2
Conuenth 201
cristal 83
crıstalocha 203
crıstthoffnal 204
crıstthoph 204
Criſtoff 18
crístophnal 198
Crıstusban 62
crÿsthoffne 83
crÿstof 19
crÿstynanak 220
csak 131, 211/2
cseterteken 211
csəterteken 211
Cuppath 42
cwda 79
cÿak 148/2
Cÿak 197
Cÿelekedesset 197
cÿelekettem 79
cylak 218
Cÿnalassab[...] 16
[c]ÿnaltafanak 132
cÿnaltatok 96
cÿnaltatot 132
cÿnaltattot 120
czaczar 237
czak 25, 52/2, 88/4, 107, 109, 211/7, 221, 233, 243
Czak 63, 73
czakakar 25
czalardsag 119
czasar 48
czedwlath 52
Cʒegen 224
czegheÿ 88
czekehazÿ 19
czekeÿ 19
czelekegyenek 211/4
czengereth 52
czernabol 231
czernawal 231
czethertheken 25, 48
czetrÿczneel 147
czigan 163, 186, 217
Czigan 205
czimeres 158
czinal' 241
czinallÿa 164
cziplette 117
czoda 52
czodalom 232
czonka 88
czotortokon 94
Czoÿathokkÿ 9
Cʒoÿathokkÿ 9
czÿak 160
czÿbak 86
czÿbak 86
czÿbauÿthot 50
czÿgan 177, 179
czymere 229/3
czÿnal' 240

da 197
dabelj 224
dakos 83
Damankos 149
danÿel 215
darab 175, 194, 231
darabantok 81
darabantot 81
daro 31
darobol 31
darvtolat 131
dat 191
dathoma 147
datom 145
datomat 79

dawÿthoth 50
daÿkaÿat 215
de 7, 14, 16/2, 19/2, 25, 27/4, 31, 35/4, 36, 45, 48/2, 49/3, 52/2, 56/3, 59/2, 61, 64, 65/2, 66, 68/3, 73, 75, 77, 78/4, 79/3, 81, 82/7, 84/5, 85/4, 86/4, 87/2, 88/4, 89/2, 90/5, 93/10, 95/8, 97/2, 98, 107/4, 109/3, 111/2, 112/4, 113, 118/11, 120/3, 121, 122, 124/3, 125/2, 127, 130/5, 131/11, 132/2, 133/3, 136/4, 138, 139/3, 143/3, 145/3, 147/3, 148/5, 150/7, 151/3, 152/4, 153/2, 154/12, 155/3, 157, 161, 162/4, 163, 164, 165, 166/3, 167, 168/7, 172, 176/5, 177, 178/8, 179/3, 182/2, 186/7, 188/4, 190, 191/2, 192, 195, 196, 198/3, 199/4, 202/2, 203/2, 204/5, 205/3, 206/3, 208, 209/8, 210/4, 211/28, 212/2, 214, 215/3, 217, 219/5, 221, 223/2, 225, 227/2, 232/2, 233, 234/2, 235, 236/3, 237/2
De 84/2, 122/2, 124/3, 136, 150, 158, 190, 210
deak 81, 118, 132/2, 137, 141/2, 164, 166, 173, 183
deakal 118
deaki 211/4
deakis 169
deaknak 131, 137/3, 167, 168, 211/2
deakom 153
deakon 211
deakot 16, 118, 120/2, 131
deaktvlÿ 131
deakul 164
deakvlÿ 118
deakwlys 141
de[...]cinenak 16
dee 50/4, 56, 102, 197
deeshazÿ 20, 43
defeled 190
defelek 191
degÿt 118
deh 123/2
Deh 220
deha 25, 112
deker 113
dekerlek 125
deketÿ 209
deknak 186
deleben 237
delÿakath 204
dem 191
demaga 56
demether 166
demÿen 12
denesnek 211/2
deputalhatya 97
depwtaltam 179
derekal 33/6, 194
dersffÿ 158
Dersffÿ 147, 158
derth 148
derÿk 50
derzffÿ 119
despot 88
despoth 88
deuaÿ 198
deuenbewl 229
dewaÿ 198
dewenbewl 231
deÿ[...] 12
deÿak 87, 227
deÿakwl 50
dezma 90, 117, 154
dezmalanak 90
dezmalnj 163
dezman 215
dezmara 90
dezmarol 239
dezmassa 163
dezmassokkal 215
dezmat 50, 163/2
dezmath 239
dęręk 221
dhe 23
diaknak 177
diakon 211
dichirem 168
dienes 168/2, 211/2
dienest 211/2
dilesthwotal 129
dine 136
diszno 211
disznoim 211
disznot 211/2
diznaim 211
dizno 211
diznok 166
diznot 211/2
do 56
dobo 96/2
dobo[...] 20
dobokaÿ 50
dobrabol 119
dobravıchan 10
dobraÿ 50/2
dobrÿcza 186
doctorok 35
doctorokal 35
doczÿ 24
doga 234
dokthoramnakÿs 210
doktor 178
doktorokrolÿs 120
doktōnak 178
dol[...] 147
dolaman 137/4
dolamā 137
dolga 27, 31, 68, 84, 95/2, 104, 119, 144, 147/2, 148, 150, 152, 154/4, 166/3, 168/2, 169/2, 172, 176/3, 180/2, 182, 186, 196, 206/3, 208, 210, 215/4, 217, 228, 234, 237
Dolga 147
dolgaba 119, 150, 176, 190, 221, 228, 234
dolgaban 68, 119, 196, 201/2
dolgaerth 147
dolgaimba 212/2
dolgaimrul 211/2, 212/2
dolgajt 31
dolgara 31/2
dolgarajs 31
dolgarol 79/3, 95, 104, 122, 191, 192, 201, 239
dolgat 31, 50, 70, 118/2, 180, 186
dolgath 48, 50, 68, 90, 95/2, 121, 136, 195, 201/6
dolgatol 201
dolgatÿs 31
dolgauai 168
dolgaÿ 224
dolgaÿba 50
dolgaÿd 133
dolgaÿdhoz 68
dolgaÿerth 50
dolgaÿm 31/2
dolgaÿmert 31
dolgaÿmra 31
dolgaÿs 150, 182
dolgaÿth 32
dolghaert 93
dolghat 68
dolghod 10
dolghomrol 93
dolghoot 93
dolghwnk 111
dolghwnkath 92
dolgo 191
dolgoc 122
dolgod 118, 136, 150/2, 154, 162/4, 164, 176, 192, 206
dolgodat 163, 166, 186
dolgodba 150/2
dolgodrol 66, 148, 188, 190, 192, 195, 205
dolgodrolÿ 118
dolgogatt 82
dolgoghba 236
dolgoghrol 73
dolgogrolÿs 82
dolgok 60, 76, 133/7, 176, 211/2, 218
dolgokat 154, 179, 211/4
dolgokath 32, 84/4, 133/2, 204, 209, 236
dolgokban 201
dolgokerth 133
dolgoknak 201
dolgokot 186
dolgokoth 96
dolgokrl 211
dolgokrol 90, 96, 239
dolgokrul 211
dolgokrwl 209
dolgom 19, 59/2, 128, 148, 150, 168, 190
dolgomath 56/2, 135
dolgomban 31/2
dolgomert 131
dolgomesÿk 31
dolgomhoz 120
dolgomra 121
dolgomrol 31, 82/2
dolgomÿ 106
dolgon 84, 201/2
dolgonk 31, 152
dolgonkba 150
dolgonkra 76

dolgosanak 140
[d]olgossongnak 20
dolgot 119, 122, 150, 169, 176/2, 180, 182, 211/4, 215, 217
dolgoth 20, 32, 52, 67, 133/2, 150, 201, 208, 219/2
dolgothokath 73
dolgotokat 211/2
dolgunkh 225
dolgunkhrul 225
dolgūkat 109
dolgvnk 70, 131
dolgvnkkat 70
dolgwnkath 84
dolgwnkba 190
dol[g...] 147
dollgomba 101
dolman 137/8
dolmaniom 198
dolmant 118
dolmantt 137/2
dolmantth 137
dolog 45, 52, 66, 79/2, 95/2, 107/2, 162/2, 190, 201, 211/2
dologba 119, 178, 195, 215
dologban 32/3, 68, 79/2, 89, 158, 201
dologbol 219
dologeert 122
dologert 79
dologerth 102
dologffelwl 85
dologh 49/2, 84, 88/2, 93/2, 153, 154, 182/2, 186, 195, 217
dologhe 93
dologhfelevl 2
dologhoz 122
dologhrol 239
dolognak 32/2, 152, 201, 206
dologra 211/2
dologrol 79, 107, 159, 191
dologrool 119
dologthol 219
dologwal 79
dolok 121, 209
dolokal 31
dolokban 31
dombaÿ 35/2, 79
domboÿak 151
Dombron 139, 162
Dombrora 139, 182
domonkosnak 96
don 211
dorodÿaa 31
Dorozlay 61
drachulÿa 225
draga 26, 50, 83, 177, 191, 211/3, 231
dragab 166, 178
dragalatos 131
dragan 177
dragffj 109
dragffy 30, 39, 41, 47, 48, 49, 52
dragffÿ 29, 39/3, 50, 219/4
Dragffy 25
dragfj 109
drawara 82
druskoczi 168
dubrokath 96
dulassa 144
dulaffal 148
dulath 88
dulatom 182
dunara 82
dupla 229
dvsnok 35
dvsnokoth 35
dwl 144
dwlatia 221
dwlhath 90
dwllÿa 144
dwlnak 90
dwlnÿ 88
dwlthal 95
dwlÿa 90
dwpla 231/2
dÿak 104, 137
dÿak 26, 49/2, 78, 137
dÿakal 49
dÿaknal 204
dÿakÿa 87
dÿamant 33
dÿamantal 33/2
dÿamanth 33/6
dÿamāth 33
dÿath 50
dÿaval 19
dÿchere 219
dÿenesfalwaÿ 140
dÿenesÿ 24
dÿgh 239
dÿk 86
dÿo 83
dÿod 221
dywlŏllschegert 38
dÿzno 131
dÿznok 83
dÿznoth 50

e 56, 93, 118, 133, 136, 147/2, 148/4, 150/2, 152/2, 153/3, 154, 158, 162, 166/2, 167, 168/2, 169/2, 176/2, 182/5, 186, 211/5, 216
e[...] 12,16, 158, 167, 169, 206, 208
E 86, 148/2
ebbe 75, 95, 148, 152, 176/2
ebbeis 186
Ebbelÿ 68
Ebben 68, 158, 211/2
ebbewl 45, 61
Ebbewl 73
ebe 27/3, 66, 118, 148, 209
ebedrolÿ 118
ebek 118
ebel 160/2
ebellek 7
ebergnytel 155
eBestÿek 87
ebi 131
ebren 181
ebÿl 209
ecem 31/2
echaka 135
echem 237
echer 120, 131/4, 209, 237
echersmÿnd 84
Echersmÿnd 32
echerth 93
echÿersmÿnd 183
eczer 139, 211/3
eczersmind 211/3
ed 243/2
Eddıg 147
eddigh 166, 176
eddolgot 122
eddÿgh 147, 152
Ede 210
edes 26/5, 27/5, 118, 131, 132, 136, 155, 218
edews 18
edÿg 118, 192
ee 88, 101, 139
eegeseg 58
eegeseged 59
eelek 59
Eelle 130
eelnik 37
een 20, 59, 60, 61/13, 70/2, 139
Een 45/2
eep 178
eerdemlettink 70
eerne 122
eerth 85, 222
eerthem 61/2
Eerthem 45
eerthenÿ 219
eerthetewnk 122
eerthetthem 61
eerthwen 201
ees 20/9, 23, 28, 37/2, 41, 45/7, 49/11, 54, 55, 56/17, 59/8, 60/6, 61/2, 69/2, 70/4, 99, 104, 133/11, 139/6, 199/8, 202/5
[ees] 56, 199/7, 202
Ees 45/2, 56/3, 83/5, 104
EEs 49, 103
eeslakÿal 60
eesmegh 99
eetewl 145
eeth 4
eez 20
eezem 50
Eezth 199
efele 145
efelÿl 209
effele 123, 162, 168, 178/3, 180, 186/3, 204, 216
effhele 236
effiak 186
effÿw 186
eg 7, 16/4, 19, 58, 59, 60, 76, 106, 120, 123/2, 127, 130, 137, 142, 144, 147/2, 152/3, 153, 154/6, 155/2, 162/2, 163/2, 168/2, 170, 177/6, 179/6, 185, 186, 191, 195, 198/6, 203/2, 204/3, 208, 217, 228, 241
eg' 122, 166, 168
[...]eg 12/2, 177, 216
Eg 16, 49, 83/19, 103, 123, 130
egbe 109/3, 162, 179

Egbe 17
egeb 17, 89, 123, 179/2, 190, 191, 239/2
Egeb 208
egebeknek 76
egebekrwl 17
egebet 19, 75, 118, 131, 155, 176/3, 182, 186/2, 190, 191, 192, 205/2, 206, 228
Egebet 147
egebeth 152, 203/2, 204
egebethÿs 151
egebewt 188
egebis 176
egebnek 103
egebÿwel 152
Egedÿt 16
egeeb 122, 147, 152, 154, 157/2, 162, 163/2, 176, 178, 215/2, 217, 228
Egeeb 205, 206
egeebhaÿs 150
egeez 202
Egeez 199
egelledne 31
egenesǫlǫnk 80
egenesseeg 76
egenesseegeth 76
egenesseegh 76/2
egenesseget 76
egenesseggek 76
egenessegre 197
egenesseŭltel 215
egeneswlnil 52
egenesÿthetnek 80
egenethleghsegh 197
egenlo 197/2
egenlw 142
eges 118, 148
egeseekbe 60
egesegben 236, 242
Egesegben 234
egesegedet 60
egeſegelÿ 131
egesegemet 155
egeseget 155
egess 94
egessegbe 78, 121, 190, 191/2, 206
Egessegbe 123, 195
egessegben 78, 89/3, 145, 237
Egessegben 73, 133, 220
egessegederth 126
egessegeet 62
egessegembe 16, 50
egesseget 190, 195
egessegeth 49, 210
Egessegewtt 82
egesseghemeth 138
egessegwel 90
egetem 155
egetembe 17, 131/2, 136, 147, 148/2, 157, 166, 186, 188, 197, 198, 200, 209, 239
egetem[be] 131, 195/2, 198
Egetemben 130
egetembenÿ 118
egeth 148
egethembe 170
egethÿ 90
egetik 98
egez 38, 56, 118, 131, 133, 211/2, 229
Egez 56/2
Egezlen 201
egezsebe 101
egg 230
eggaz 3
egget 152
eggh 194
egghÿ[k]es 199
egghÿnk 199
Egghynknek 199
Egghÿnknek 199
egghÿnkÿs 199
eggiut 166
eggÿen 194
eggÿk 50/7, 229
Eggÿk 194/2
eggÿkbe 229
eggÿken 229
eggÿkes 199, 202
eggÿkewnk 202
eggykewnkes 199
E[gg]ÿnk 199
eggÿnk 202/2
Eggÿnk 199
eggÿnknek 202/2
Eggÿnknek 199
Eggynknek 199
eggÿut 217
eggÿŭt 166, 168
eggÿwt 154, 182
egh 32/4, 33/42, 42/2, 56, 63, 68, 87/4, 90/3, 93/3, 95/5, 96, 109, 111/3, 112/2, 113, 119, 122, 137, 139, 147, 154/3, 163, 186, 194/2, 197, 198/6, 199/5, 202/4, 203, 204/2, 208/2, 210, 217, 226, 227, 229/13, 231/6
Egh 24, 32, 33/77, 42, 56, 65/2, 87, 147, 194/33, 198, 203, 204, 214/4, 229/68, 231/36
Eghaz 16
Eghaʒbol 9
eghazÿ 228/2
eghe 198
Eghebre 73
egheeb 93
egheez 147, 158
eghellew 90/2
eghen 93
eghesseegbe 205
eghesse[g] 205
eghessegbe 150, 152, 157, 162/2, 163/2, 180, 182, 207, 215, 216, 232, 243
eghes[s]egbe 157
eghessegbe 153, 154, 164, 166/2, 168, 169, 176/3, 178, 181, 186/2, 228, 233, 235
Eghessegbe 167, 186, 216, 217
eghessegben 144/2, 147/2, 150, 213
eghessegel 53, 232
eghesseget 243
eghessegghel 178
eghesseghbe 112
eghesseghedet 178
eghesseghedetis 157, 216
eghesseghel 72
eghesseghem 152
eghesseghemet 178, 182
Eghetembe 199
eghethembe 90
eghez 86
Eghez 86
Eghhazbol 9
Eghmasnak 32/2
eghmasnÿak 197
Eghmassal 32
eghmasth 197
eghoraÿg 95
eghÿ 137
eghÿ 137/3
Eghÿ 137
Eghÿ 210
eghÿk 111
eghÿknek 111
egi 128, 211/2
egieb 211, 212/2
egietenbe 221
egiez 87/2
Egiez 87/2
egifelewl 221
egíg 198/2
egík 198
egikis 221
egiknek 240
egiknekis 80
egink 197
egī̆k 80
eginkis 197/2
eginknek 197
eginnek 197
egisıgbē 143
egiſſigit 97
egkewese 191
egloba 191
egmas 31, 179
egmasnak 80
egnehezeg 28
egǫ 198
Egressÿ 16
egrezre 28
e[g]ÿ 106
eg̃ 150/3, 152, 153
e[g...]b 147
eǵ 162/2, 163/2, 164/2, 176/2, 182, 186/5, 205, 215/2, 216, 217/2, 241
eǵettembe 233
eg̃ 166
eg̈ 153
egy 12, 41, 43, 49, 52/2, 62/8, 118, 131/3, 136, 211/4, 218
egẏ 64, 84, 137, 237/2
egÿ 26, 34/3, 35, 50/6, 79, 84, 85, 88/4, 106, 118/6, 120, 124/5, 128, 131/6, 132/3, 137/3, 151, 160/3, 201/3, 211/3, 219/6
e[g]ÿ 106
Egÿ 39, 50/2, 88/2, 148/2, 183, 201/2, 210/4
Egÿb 210

Egÿbb 86
egÿbe 78
egÿben 79
egÿbet 27
egyeb 62, 109, 121, 193, 211/2
egÿeb 242
egÿeb 50/2, 63, 82, 95, 96, 131, 133/2, 170, 211, 219, 236
Egÿeb 56/2, 86, 140, 201, 220
egÿebeketh 39
Egÿebeketh 56
Egÿebekthwl 45
egÿebel 99, 214
Egÿebenek 82
egyebet 211/2
egÿebet 27/4, 66
egÿebet 79
egÿebeth 90, 95/2, 139, 236
Egÿebeth 49
Egÿebeth 214
egÿebett 82/2
egÿebwve 35
egÿ-egÿ 211
egÿembe 50
egÿemben 82
Egÿenbe 49
egÿenes 199
Egÿenes 199
egÿenesedhettek 211
egÿenesedwnk 222
Egÿenetlenseeg 202
egyenetlenseg 199
Egyenetlenseg 199
Egÿenlethlenseg 202
egyenlew 199
egÿenlew 202
E[gÿ]enlew 199
Egÿenlew 199
Egÿenlew 199, 202
egÿet 26
egÿet 79
egyetembe 96, 121, 211/4
egÿetembe 16/3, 26, 50, 96, 201/6, 202, 211/2
Egyetembe 199
Egÿetembe 16, 83, 201/2
egyethembe 32
Egÿetemben 201
egÿethembe 32/4, 39, 50/2, 78/2, 84, 201
egÿethemben 78, 90, 124/2, 139
egÿethewmben 86
Egÿethewmben 86
egÿetombe 108
egÿetthembe 223
Egÿfel 201
Egÿgeth 210
Egÿh 65, 82
egÿhazak 35
egÿhazakban 35
egÿhazath 35
Egÿhazba 50
egÿhazban 35
egÿhaznak 35/2, 50/2
egÿhaztvl 35/2
egyiket 211
egyk 155, 211/3
egÿk 35, 50, 79, 83, 95, 201, 208, 211/3
Egÿk 83/3, 194/3
egÿkben 83
Egÿkben 83
Egÿken 194
egyket 132, 211
egÿket 76
egÿket 132, 160, 211/2
egÿketh 201
egÿkhez 95
egÿknek 90
Egÿknek 83
Egÿkrewl 195
egymas 211/2
egÿmaſ 136, 201, 211/2
egÿmaſt 120
egÿre 50
egysygbe 48, 52
egÿsz 172
egÿt 172
egÿt 104
Egÿtembe 16
Egÿthek 201
egÿut 16
együt 211/2
egÿwth 90/3, 95, 221
egÿzer 27, 131
eh 140/7
ehel 118
Ehes 79
ehez 50, 211/6
ehezem 97
ehhel 55, 176
ehthÿlek 140
ehwel 95
eiel 243
eil 156
eitetteek 162
ek 155
eke 50/3
Ekebe 83
ekedÿgh 186
ekessegeket 211
ekesÿteth 229
ekewth 140
ekke 172
ekoraigh 176
ekoraÿgh 113
ektelen 76
ekÿs 136
el 7/2, 10/3, 11, 16/3, 17/3, 19/4, 26, 27/11, 32/2, 35, 43/2, 48/3, 49/7, 50/2, 51, 53, 55, 56/2, 62, 65, 74/3, 75/2, 76/8, 78/2, 79/2, 80/2, 81/2, 82/2, 84/6, 85/3, 86/2, 88/4, 89/2, 90/16, 94, 95/10, 96/2, 98, 99, 100, 101, 104, 107, 111/2, 112, 113/4, 117, 119/2, 121/2, 122/4, 123/2, 124/4, 125, 130/5, 133/3, 135/5, 136/5, 139/5, 140, 141/2, 142, 144/2, 145, 147/6, 148/10, 150/6, 151/4, 152/7, 154/10, 155/6, 156, 157/2, 158, 159, 160/4, 161, 162/8, 163/4, 164, 165, 166/4, 167/2, 168/12, 170/3, 171, 172, 176/6, 177, 179/2, 182/5, 186/6, 188, 190/4, 191/9, 192/7, 195/5, 196, 197/2, 199/2, 200/2, 201/2, 202/2, 203, 204/3, 205, 208/4, 209/2, 211/11, 214/2, 215/6, 216, 217/6, 219/2, 220/2, 221, 225, 228, 231, 234/2, 236/7, 237/4, 239/2, 242, 243
El 11, 49, 56/2, 65, 67, 71, 82/2, 86/4, 130, 148, 190, 191/2, 199, 210, 217, 225, 228
eladnÿ 31
elagyatok 211/2
elboczasatok 211
elboczassatok 211
ele 49, 105
eleb 97, 118, 132
elee 49, 199
Elee 199
eleeb 160
eleegh 99, 208
eleg 49, 90/2, 120, 127, 159
eleg' 196
elegecze 211/2
Elegedendewnek 201
elegedven 19
Elegedÿek 16
elegegÿlÿ 118
Elegek 86, 211/2
eleget 16, 27, 66, 79, 131, 155
Eleget 234
elegetest 211/2
elegeth 39, 84, 128, 136, 242
Elegeth 20
Elegethek 170
Elegett 82
elegeÿche 49/2
elegeÿtenÿ 49
Elegh 73, 86, 195, 237
eleghe 93
eleghet 147
elegheth 105
eleghethetÿk 151
elegieth 87
elegnek 189
elegÿ 131, 194
Elegÿc[ek] 16
elegÿtette 17
Elegÿthenenkh 86
elegÿthenÿ 95
elegÿtheth 39
elegÿthethÿ 95
elegÿthetted 120
Elegÿthÿwkh 86
eleibe 167, 186, 211/2
eleiben 123
eleikbe 211/2
Elej 229
elejbe 212
elejebe 212
elek 79, 89, 119, 124/2, 140, 154, 171
Elek 73
elektwl 89
Elelem 56
Elena 62
elene 195
elened 131
elenekbe 78

elenkegek 239
elensceget 204
elensegeth 242/2
elensÿgheth 209
elenybe 149
eleot 131/4
eleote 131
Ele[o]zor 16
eles 81
eleser 98
elest 81
elesth 43, 87
Eleswnkh 86
elet 198, 200
Eletembe 16
eletemet 131
eletenkben 202
eletet 168, 212/2
Eletewnk 199, 202
eletewnkben 199
eleth 63/2, 74, 78, 86, 88, 198
elethe 78, 135
Elethe 56
elethees 78
elethekre 50/2
Elethem 56
Elethemeth 56/2
elethethe 204
elethewnkbe 202
elette 76, 160/2
Eletthe 86
Eletthem 56
eleuel 196
eleŭmbe 168
eleut 17/3, 216
Eleut 17
eleutte 186
eleutteis 166
eleŭtteis 167
eleutwk 17
Elevel 94
elew 71, 93, 158, 162, 202/2
Elew 199/4, 202, 229
elewb 107
elewbbÿ 112
elewbel 111
elewdbe 45
elewk 35
Elewk 82
elewkewthe 194
Elewl 56, 229/2, 231
elewmbe 45
elewt 17, 50, 105, 154/2
elewte 149, 179, 188
elewtek 191, 236
elewth 17, 35, 45, 49, 56, 61/2, 63/3, 105, 111/2, 158, 203, 231, 237
Elewth 56/2, 86, 201
elewthe 90, 99, 105, 236
elewtte 147
elewttem 158
elewttenk 150
elewtthe 133
elewtthees 61
elewtthek 24
elewtunk 17
elewtwnk 17
elewzer 50, 95, 122, 199/2, 202
Elewzer 32, 50
elewzewr 133
Elewzwr 83, 149
Eleÿ 56
eleÿbe 26, 49, 90, 180
eleÿben 56, 61, 124, 201/4
Eleÿben 56
eleytewlfogvā 109
eleÿth 139
eleÿtÿl 118
elezer 53, 219
elezth 86
elfelednÿ 147
Elfeletkeztwnk 130
elhad 113
elib 182
elibbis 176
eligghi 186
eligh 168, 186/2
Eligh 215
eligÿchÿk 50
Eligÿchÿk 50
elissel 176
elist 176, 181
elıst 169
elkwldǫk 89
ell 101/3
Ell 73
ellegh 7
ellen 32, 56, 61/7, 62, 71/2, 93, 94, 96, 112/2, 124, 148, 162, 168/2, 185, 197, 199, 201, 202, 206, 211/4, 223
Ellen 56/2, 82, 199
ellene 32, 35, 56/3, 77, 124/2, 199, 201, 202/2, 233
Ellene 56, 199/3
ellened 61, 201
ellenek 212/2
ellenem 61, 119, 147, 154, 186, 212/2, 237
ellenkewdew 32
ellenne 197/3
ellenseegh 216
ellensegeth 86, 148
ellensegewel 95
ellensegewnk 157
ellensegh 162
ellenſeghÿ 71
ellent 75, 211/2
Elleoth 183
elleottewk 183
elleuttem 7
ellewel 104
ellewth 105
Ellewth 56
ellewzer 95
ellien 162/3, 168/2, 169/3
ellöb 101
ellyen 123
ellÿen 147, 152, 153, 154/2, 176, 182, 215
Ellÿenek 32
elmembe 211
elmemben 211
elmembewl 139
elmennewk 104
Elmennÿ 68
elment 172
elmentem 31, 93/2
Elmenthel 107
elmeÿem 27
elmult 79
elmwlt 172
elnek 118, 188/3, 191, 211/4
elnem 142, 188
elnē 113
elnemIdeghenÿtom 158
Elnÿ 210
elo 118, 197/2
elob 118
elot 118, 120, 211/2
elote 211/3
eloth 94
elotte 211/2
elottewnk 173
Elotthe 225
elozer 120, 212/2
elozor 211/6
elǫ 26/2
elō̈t 213, 235
elǫte 27/2
elǫtem 27
(elrabolták) 146
else 101
elsew 196
elsewk 122
elsǫ 80
eltavoztam 155
eltebe 211/2
elted 89
elteig 211/2
eltekbe 211/2
Eltesse 82
elteth 102
Eltewm 82
Elteÿg 16
elthet 124
eltheth 78
Elthÿg 82
eltig 124
eltit 206
elton 197
eltonkbhe 197
eltÿg 27, 118
Eltÿg 82
eltÿgh 88/2, 150
eltÿk 77
eluegeztem 212/2
eluezese 160
eluıtech 3
eluÿteteth 229
elvbÿs 143
elwekezhetÿ 31
Elwesthed 68
elwesÿk 112
elwez 127
elwl 84
elwt 57, 142, 238/3
elwthe 84, 89
elzebet 103

ely 106, 131, 132
Ely 106
Ely 56
elÿ 87/2, 106, 118/10, 120/5, 131/15, 132
Elÿ 56, 87/2
elÿb 154
elÿbÿs 209
elÿeg 87/2
elÿen 50, 139
Elÿg 234
elÿgh 147, 152
Elÿgÿtetem 16
elÿgÿtheth 39
elÿgÿtthethÿk 50
elÿs 205, 228
elÿser 209
em 31, 105, 147
embeoretwl 189
ember 10, 26/2, 27, 52, 61, 62, 74, 79, 83, 88/2, 93/4, 96, 98, 105, 112, 118, 139, 143, 147, 154, 162/5, 170, 176, 180, 182, 186/3, 193, 201, 204, 205, 211/3, 217, 227, 234
emBer 87/2, 214/3, 216, 229
Ember 82, 86, 95
embere 49/2, 84/2, 90/2, 113, 162, 201
Embere 49/2, 82, 119
embered 162
emberedeth 25
emberek 80, 90, 164, 171, 199, 202, 203
emberekkel 186
(emberekkel) 127
embereknek 26, 179
emberekwel 27
emberem 93, 136, 147, 232, 236
EmBeremeth 87
emberen 119
emberenek 49
emberet 132
embereth 90, 112, 135
Emberethewl 82
emberethys 121
emberetwl 89
Embere[...]jÿs 234
emberfew 33/2
emberi 211/2
emberinek 163
emberj 181
emberkorra 211
embernek 59, 70, 124, 145, 162, 177, 178, 186, 202, 205, 216
Embernek 157, 178, 199
embernel 198/2
emberre 216
Emberrel 86
Emberseg 201
embersegek 90
embersegembe 131
Embersegenek 201
emberseges 90
emberseget 211/2
Embersegnek 199/2, 202
embert 106, 118/4, 131, 162, 180, 186/2, 190, 192
Embert 107
emberth 10/2, 52/2, 84, 88/2, 90, 93, 95, 99, 150, 162, 203
Emberth 73, 203, 204
EmBerth 87
embertis 169
Emberwel 107
emberÿ 35
emberÿnk 124
Emberÿthÿÿ 68
emberÿwel 154
embeth 90
embēnek 168
emel 88
emelkedeth 33/2
Emelt 229/2
emgem[e]t 26
emlekeset 79
emlekevzned 62
emlekez[...] 171
emlekezel 125
emlekezelÿ 118
emlekezem 15, 211/2
Emlekezem 220
emlekezetet 211/6
emlekezethre 96, 173, 183
Emlekezethre 24
emlekezethwl 41
emlekezetre 12, 17, 44
Emlekezetre 80
emlekezetthÿre 28
emlekezetwl 29, 30
emlekezhethem 90
Emlekezhethÿk 56/2
emlekezhetik 122
emlekezhetÿk 75, 135
Emlekezneÿek 201
emlekezni 211/2
emlekeznÿ 131, 161
emlekeztem 172
Emlekezthek 95
emlekeztot 211
emlekezÿel 64
emlekezÿk 139, 142
emlekezzek 76
Emlekezzek 119
emlekezzel 59
Emlekezzetre 17
emleÿtem 93
Emre 240, 241
emreh 12
Emrÿhÿÿ 20
en 7/3, 8/4, 10/5, 11, 12/7, 16/4, 18/2, 19/5, 21/3, 22, 24/6, 25/3, 26/13, 27/14, 28, 31/13, 35/19, 39/7, 41, 42, 43/5, 45/11, 48, 49/13, 50/25, 51, 52/3, 53, 54, 56/8, 59/5, 60/3, 61, 62/6, 63/4, 64/4, 66/3, 68/4, 70, 71, 72, 76/4, 77/9, 78/2, 79/4, 84/7, 85/4, 87, 88/4, 89/4, 90/5, 91, 92/4, 93/8, 95/4, 96/10, 97/4, 99/9, 101/6, 102/4, 104, 105/5, 107, 108, 109/5, 111/5, 112/3, 113, 117/6, 118/7, 119/7, 121/7, 122/2, 124/10, 125/4, 128/5, 131/2, 133/6, 134, 135/8, 136, 139/5, 140, 142/7, 145/3, 147/2, 148/14, 150/4, 152/13, 153/6, 154/17, 155/14, 157/2, 158/11, 161, 162/13, 163/5, 164/2, 165/6, 166/4, 167/4, 168/10, 170/5, 171/2, 176/3, 177/3, 178/3, 179/3, 180, 182/10, 186/11, 187/6, 188/5, 189, 190/5, 191/6, 192/5, 193/2, 195/6, 198/7, 200/5, 203/3, 204/4, 205/3, 206/11, 207/2, 208/3, 209/9, 210/5, 211/92, 212/28, 213/2, 215, 216/3, 217/5, 219/4, 220/4, 221, 222, 224/3, 225, 228/5, 232/2, 233, 234/2, 236/5, 237/4, 239/4, 242/2, 243/3
e[n] 20, 186
En 2, 7/2, 11, 15, 16/6, 20/2, 23, 24/2, 25, 28, 29, 30, 39, 41, 42, 46, 49/7, 50/4, 56/12, 65, 68, 71/2, 72, 73/6, 82/16, 87/4, 88/3, 95, 96, 101/2, 103, 107/3, 108/2, 123/2, 128, 130/3, 136, 198
ēn 121
ën 35
ē 111
en k 155
enbees 79
enbenem 79
enberek 197
enbernek 197
enbersegnek 197
ene 31
enees 61/2
enek 27, 79
eneke 218
enekeket 218
enekem 31/3, 118/3, 131/2, 132, 170, 209, 230
enekes 97
enekj 136
enekÿ 140
enen 26
enere 31
eneretem 53
enertem 31/2
enes 78, 125, 140, 155
Enes 2
enewt 154
enfÿamnak 52
enge 148
Engede 123
engeded 76
engedek 50
engedelmes 71
engedelmeseck 38
engedetlenÿ 71
engedne 211/2
engedneed 76
engedneek 148
engedÿ 90
engedÿe 222
engeģģe 235
engegyetek 211/3
engegÿe 239
Engegÿed 201
engegÿetek 211
engem 26, 39, 63/3, 84, 101, 118, 120/4, 132, 142, 155, 177/2, 179
Engem 67/2
engemet 19, 124, 131/2, 132, 136, 155/2, 198, 211/3

Engemet 71, 123, 221
engemeth 24/2, 39/2, 43, 45, 63, 90/2, 102, 119, 135, 165/2, 170, 196, 219, 237
Engemeth 24, 107, 219
engemetis 117
Engemÿs 210
engeom 82
Engeom 82
engethe 149
engethhetem 148
engette 149
engeztelyetek 211/2
enghed 169
enghedem 186
Enghedewth 32
enghednj 168
enghem 119, 176
enghemet 122, 164, 166, 216
Enghemet 119, 217
enghemeth 88/3, 99, 158
enghemetis 186
Enghemett 65
enghewm 150
Engiemeth 87
enhozam 25
enhozzam 69
Enhozzam 10
eni 131
enieden 221
Enim 205
enis 140/2, 162/3, 176/2, 182, 186/2
Enis 206, 216
enjmeth 39
enkem 70
enkezem 37
enkÿgelmes 79
en[...]m 228
enmagam 124, 179, 196
Enmagam 82
enmekǫm 19
eñ 101
ennalam 211/2
e[n]nalamnal 31
enne 21, 62, 70, 85
Enne 82
enneere 25
Ennehan 123
ennek 8, 12, 53, 61, 76/2, 78, 84, 99, 113, 135, 160, 176, 186, 211/8, 212/2, 236
Ennek 56/2, 79, 123/2, 158, 179, 188, 198, 238
ennekem 10, 35, 45, 59, 79/2, 88/5, 90/10, 96, 102, 105/2, 118/2, 119/2, 120/5, 122/2, 124, 135, 138, 141, 147/3, 150/3, 152/7, 153/2, 154, 162/2, 164, 166, 168/3, 177/2, 178, 179, 180, 182, 186/5, 187, 188/2, 190, 191/4, 192, 193, 195, 198, 208/2, 212/2, 213, 217/2, 220, 228/2, 232/3, 233/3, 235/2
Ennekem 68, 88, 106, 107, 119, 181, 198, 205, 214, 238/3
ennekemes 90, 150
ennekemis 186
Ennekemis 216
ennekemÿs 88, 150
ennekeom 189
ennekeẅl 119
ennekē 143
ennekǫm 19
Ennekÿs 198
ennel 82, 97, 130, 151/2
Ennel 82
enneljs 235
ennelÿs 151
ennem 31
ennen 76, 88, 158
Ennen 198
enneÿt 68
ennÿ 97, 159, 176, 196
Ennÿe 210/3
ennÿÿs 88
enreÿā 196
ensebancam 31
[...]ent 12
Entewlem 191
entÿlem 209
enuelem 79, 233
enzerethew 31
enÿ 106, 112/2, 118/2, 120/11, 131/37, 132/12
Enÿ 106, 118, 131
enÿanÿamnak 131
Enÿet 219
Enÿgben 79
Enÿm 225
enÿmeth 148
enÿmre 158
Enÿngen 79
Enÿnget 79
Enÿngÿ 79
enÿs 124, 147, 150/3, 152, 154, 209
Enÿs 82, 108, 136
eo 118/6, 120/6, 131/20, 132/3
eocem 120
eocemet 118
eochem 120
Eochem 120
eochemelÿ 132
eochemet 120
eochemnek 106
eolÿz 118
eon 131
eonekÿ 131
eoneon 131/2
eordeogeot 131
eoromelÿ 120
eorÿvlz 131
eoſmerted 118
eot 118
eotſen 120
eottet 118
eoze 118, 132
eozÿvlt 131
eǫ 53, 64
eǫchenk 53/2
eǫchÿenk 53
eǫh 53
eǫketh 64
eǫreghbǫlessenek 53
eǫrǫkeh 53
Eǫrǫkhe 108/2
eǫrǫmesth 64
ęp 162
epen 211/2
Epen 210, 216
epē 112
Epenz 198
eperÿessÿ 74
Eperÿest 220
epeſegerolÿ 131
epeſegeyert 132
epeÿchek 35
epithetlek 164
eppen 121
Epulessere 16
eram 101
erce 123
erche 95
erched 152, 182
Erchmeg 157
erchmegh 168, 217, 228
Erchmegh 215
erchÿe 85
erchÿwk 217
Erchÿwkh 225
ercze 211/2
erczed 49
erczen 211/2
ercsetek 211/2
Erdednel 82
Erdelnek 20
erdely 30, 48, 49
erdelyt 131
Erdelÿ 49
erdelÿh 53/2
erdelÿ 29, 50/4, 109/2, 118/2, 120, 145, 171
Erdelÿ 199/2, 202
Erdelÿbe 78
erdelÿben 12
erdelÿpÿspek 41
erdemlem 31
erdemlene 10, 132, 182
erdemlettewnk 76
erdemletÿvnk 131
Erdemlÿem 82/2
erdemÿt 150
erdewd 41
erdewden 25
erdewdÿ 50/2, 95/3
Erdewdÿ 90/2
erdewel 39
erdewg 139
erdewk 113
erdewth 39
erdoknek 211/2
erdv 8/2
erdvhegÿ 8
ered 152, 154, 190
ereeth 79
Ereette 82
Ereg 229/8, 231/6
eregh 175
erek 31, 124
erekbe 212/2

ereke 78, 88
Ereke 102
erekkeul 162
Erekle 229
Erekul 210
erel 31
erelthem 88
erem 168
Eremesben 73, 209
eremest 31/2, 111, 124, 176/3, 178, 186, 191
Eremest 169, 178, 204, 206, 215 216, 228, 234
eremesth 2, 55, 78/2, 136, 147, 150
eremelth 136/3, 219/2
eremesthb 150
Eremestt 82 2
Ereolkedewm 82
ereos 131/3, 132
ereseÿtettem 140
eressen 110
erestetek 96
eresthethe 113
eresthethek 111
erestÿk 93
eret 190
erete 26, 93, 125/2, 131, 211/2
ereted 118, 131/2
eretem 118, 131/2, 132
erethe 87, 135
erethem 50
erethre 136
erette 120, 138/2, 221
eretted 131
erettem 120, 211/2, 216
eretthe 45
eretthem 50
erettÿnk 118
erettÿvnk 131 2
eretÿvnk 118
erewel 76, 140
Erewel 147
erewk 158
erewkben 201
Erewke 214
erewkewl 187
erewksseghemeth 35
erewl 152
erewltetnek 179
erewmet 112
erewsen 95
Erewssen 82, 162
erewssetheek 158
erewssittettem 158
erewssÿtotwk 17
Erewthlenek 201
Erewthlenne 201/2
ereÿewel 96
ereÿmvel 71
ereÿth 78
ereztene 221
erezthed 81
ereztÿk 160
erezze 81, 121
Erezzw[k] 86
erhettem 101
Eritek 234
erizkeggenek 176
erizni 186
eriztesd 186
erizzeek 164
erj 164
erkeczbe 52
erkewlczemeth 105
erkezeth 237
erkezhetik 216
Erkezÿk 82
erkulczokre 211/2
erne 43
ernee 49
ernek 211/3
Erneÿewk 86
ernÿwt 179
eros 120, 131
erofben 118
erottÿnk 118
erowlok 120
erossegere 80/2
erre 90, 168
Erre 122, 210
errekkeualo 130
errewl 95, 105/2, 201
Errewl 119, 122
errul 211/4
Errwl 85
ersebet 200
Ersebet 166
ersebeteth 144
ersebeth 35, 102, 215
Erseckel 68/2
ersek 31, 136, 217
Erfek 148
Erssÿk 23
ert 19, 27, 76/6, 81, 150, 152, 154, 162/10, 163/8, 164, 166/4, 167/2, 168/5, 169/2, 176/5, 178, 180/2, 181, 182/4, 186/8, 205/2, 215/3, 216, 217/3, 228/2
Ert 83, 207
ért 211
erte 59, 177, 184, 188, 190, 191/3, 218
Erte 82, 191
ertecz 176
erted 118, 162, 163, 169, 186/2, 191, 192, 206/2
Erted 192
ertedmÿt 152
Ertek 130/2, 150, 188
erteked 162
ertekezem 206
Ertekwk 151
Ertelmem 71
ertem 26, 31/3, 62, 64, 79/3, 89, 118, 120, 152, 154/2, 162, 164/4, 166, 176/2, 188/2, 190/2, 221
Ertem 94, 130, 152, 162/2, 163, 188, 206, 234
ertē 143
ęrtem 221/2
ertemazt 31
ertenek 7
ertenem 122, 152/2
ertenemhogh 102
Ertenewm 82
erteni 206
Erteni 206
ertenj 182
ertenk 151
ertenÿ 131, 209
Ertenÿ 82
ertenÿk 79
ertes 77, 176
ertet 36, 60
ertetek 211/2
ertetem 60, 155, 190, 191, 209, 236, 239
ertetened 188
ertetlenseghęt 162
ertettek 63
ertettel 201
Ertettem 130, 147/2, 152/2, 154/4, 157/2, 159, 162/3, 163, 164, 166/4, 168, 176/2, 178/3, 182, 186/2, 205, 206, 215/2, 217/2, 228, 234
ertettē 143
ertetthe 201/2
ertetwk 151
ertez 176
erth 84, 105, 147, 150, 152, 153/2, 154/4, 157, 158, 162/7, 163/3, 167/2, 181, 205, 215, 216, 217/2, 228/2, 242
Erth 215
erthe 147/3, 150, 152/3, 153, 160/2, 162, 163, 164, 165, 176/2, 178/2, 186/2, 204/3, 206, 217/5, 228/3
Erthe 207, 215
erthed 136, 236
erthek 68, 109, 121, 150
ertheketh 112
erthem 43, 45, 73/2, 84/2, 90/5, 95/2, 109, 124, 150/3, 162, 180, 203/2, 204, 237
Erthem 56, 84, 217
Erthened 195
erthenem 43, 107
erthenewm 133
erthenÿ 84, 95, 219
Ertheok 82
Erthes 73, 150
Erthessem 82
erthetem 237, 242
ęrthetem 221
ertheth 95
erthethek 78
erthethem 45, 63, 84, 204
Erthethem 20
erthethnem 43
erthetnem 152
erthetnim 97
erthettem 82, 116, 118
erthetthem 90
Erthetthem 107
erthetthenek 219
Erthewk 82
erthewnk 32
Erthewnk 32
erthez 153, 195
Erthheth 84
erthwen 95, 96, 150/2, 201
Erthwen 56, 140, 201

erthwk 81
Erthwnk 195
erthÿ 82, 95, 139/2, 152/2
Erthÿ 108, 201/2
erthÿek 111
erthÿk 63, 203
erti 136, 211/3, 213
ertis 228
ert[...]in 176
ertÿ 177
ervsven 12
erwencheÿ 190
erwencheÿne 242
erwl 84, 171
erwmēben 63
erwssen 89
erÿ 191
Erÿ 190
erye 211
erÿe 211
eryenÿ 131
Erÿk 50
erÿlem 209
erÿsthetek 237
erÿznetek 237
Erÿzÿk 219
es 3, 7/3, 8, 10, 12/8, 16/10, 17/4, 19/7, 20, 24/5, 25/3, 26/11, 27/29, 28/2, 30, 31/20, 32/14, 33/2, 34, 35/13, 38/2, 39/14, 43/3, 44/5, 48/2, 49/2, 50/43, 52/5, 53/9, 62/8, 64/6, 65/2, 66/2, 68/4, 71/7, 72, 73, 74/6, 75/4, 76/10, 77/5, 78/6, 79/12, 80/4, 81/8, 82/17, 83/26, 84/17, 85/3, 86/12, 87, 88/20, 89/7, 90/36, 91, 92, 93/20, 95/51, 97, 99, 101/2, 102/4, 108/2, 109/5, 111/7, 112/6 113/7, 116, 117/2, 118/16, 119/14, 120/9, 121, 122/9, 123/10, 124/8, 125, 128, 130, 131/39, 132/7, 134, 135/17 136/4, 138, 140/8, 141, 142/7, 144/2, 145, 147/7, 148/6, 150/5, 151, 152/9, 153/6, 154/6, 155/5, 157/2, 158/18, 159/3, 160/13, 161/4, 162/19, 163/7, 164, 165/7, 166/3, 168/6, 169/3, 170/10, 171/3, 172/2, 173/3, 176/2, 177/7, 178/3, 179/2, 180/2, 181/4, 182, 183/3, 184, 186/10, 187, 188/2, 189/2, 190/3, 191/5, 193/3, 194, 195/6, 196/5, 198/5, 200/4, 201/28, 202/10, 203/5, 204/9, 205, 208/3, 209/3, 210/3, 211/22, 212/21, 213/2, 214, 219/17, 220/5, 221/3, 222/2, 223/7, 224/2, 225/7, 227, 228/6, 229/19, 231/16, 232/3, 233, 234/3, 235, 236/10, 237, 238/12, 239/3, 240, 241, 242/3, 243/3
[es] 16, 62, 113, 167, 183, 188/3, 198/2, 201/4, 202, 205/2, 210/8
e[s] 62, 211/4, 224
[e]s 132
ęs 221/2
eſ 92/4
eơ 6
eß 3
Es 17, 32/4, 38, 50/4, 67/3, 68/5, 73/2, 82/5, 83/9, 86/4, 87, 102, 107, 124
és 92, 106
ese 132
eſedeſem 131
eſedeſ[ſek] 92
eſedezem 131
Eseek 133
esęk 219
eserÿen 31
esetbe 158
eseth 111, 112
eshethet 119
eskerlek 211
eskesel 27
eskewessem 158
eskewttem 158
eskewttetem 158
Eskewzem 158
Eſkeʒem 71
Eskolat 16
eskwthek 10
Eskÿgÿek 201
Eskÿwesth 201
eskÿwt 221
esmeer 147
esmeg 93, 95/2, 154
Esmegent 198
esmegh 99, 109, 112, 147, 154, 167, 168, 205, 215
eſmegh 97, 162, 205, 215
Esmegh 49
Esmeog 82
esmerem 27, 84, 95/2
Esmerem 68
esmerę 219
esmerē 112
eſmerendewk 71
esmeretlen 180
esmeri 211/3
esmernek 211/2
esmerÿ 20, 139
esmet 211/4
esmeth 33/2, 50
esneek 162
esnek 52, 90, 112, 211/2
espan 19/3, 49
Espan 50
espannak 161
espanwrā 74
espitalba 211/2
ess 68, 107
esseek 182
essek 56/2, 76, 84
essenkÿwwl 197
esset 217
esseth 49
essew 179/2
essik 179
essmeg 11
essmerzem 94
esspanwnnak 93
esss 94/2
essyk 106
est 38, 48, 52, 79/6, 93/4, 111/5, 113/5, 124
estek 217
estendeÿg 124
estendobe 120
estēdvbe 143
estenek 76
Estergomrol 107
esth 63, 74, 88/3, 170/2
esthende 124
esthendeth 72
esthendewben 93
esthenek 32
esthere 139
estherghamoth 113
esthuee 139
Esthwan 50, 173, 183
esthwan 96
esthwannak 96/2
esthÿn 112, 202
estin 8
estvan 80
estwan 25/3
estwannak 25
estwañak 111
estwere 182
estÿn 12, 25, 29, 199
Estÿn 82
Estÿnek 82
eswe 111, 112
eswees 112
esÿk 145
eszen 196/2
Eszen 196
eszeret 179
esztendot 118
et 122/2, 155
etele 28
etetyk 127
eth 64/3, 75, 183
Eth 210
ethele 28
Ethet 219
éthet 148
ethetthnÿ 32
Ethewdzer 197
èthwen 210
ettech 118
[...]ettem 176
ettul 211/2
etuen 75
Eu 16, 168/6
Eucemel 16
Eucemet 16
eŭchem 167, 168
eŭchemnek 166
Eue 16
eŭel 168/2
Euel 167
eŭket 166
eŭketh 166
eŭltetni 167
Euÿs 16
eűelÿ 118
ev 122
evangÿelÿsta 35
evn 122
Evrke 130
Evt 62
evzue 62/3
ew 7, 17, 24/4, 32/6, 34, 39, 45/2, 48, 49/6, 50/6, 56/4, 66/6, 71/4, 76/3,

90/19, 93/2, 95/2, 96, 104/2, 105, 113, 119, 133, 157
Ew 2, 17, 24, 49, 50, 56/7, 71, 82/4, 83/2, 86, 103, 139/5, 144, 147/4, 150/8, 152/5, 153, 154/8, 158/6, 162/5, 163, 168, 169/2, 173, 176/3, 177/3, 180, 182/2, 183/3, 186, 187, 190, 191/2, 192/2, 193/2, 197, 199/3, 201/20, 202/2, 203, 204/2, 212/14, 216, 221/5, 223/2, 227, 228, 229, 231, 236, 242/2
Ew̆ 71, 147, 150, 152, 210, 219/7, 229, 231/3
Ewangelÿomara 158
Ewangelÿomba 56
Ewangelÿomban 56
Ewangelÿomon 158
Ewcheimnek 238/3
Ewchem 65, 82, 138, 147, 150/2, 152, 153, 154, 157, 163, 169, 180, 181, 182, 186, 195, 205, 206, 207, 216, 217, 228/2, 236
ewchemnek 138, 176, 178, 180, 181, 182, 186, 188, 190, 191, 192, 195, 205, 216, 217
ewchemnekh 242
ewchenek 137
ewcheÿm 96/2
ewcheymwel 96
ewe 172
eweel 104
eweet 154
ewegheketh 150
eweket 163
ewel 63, 144, 150, 153, 182, 186, 236
Ewel 56, 147, 152, 154, 162, 163, 164, 180
ewenek 168
ewes 95
eweset 211/2
Eweÿ 83
ewfelsegenek̆ 196
Ewffelse 195
ewffelsege 195
ewf̆felssegenekesshasnalth 170
Ewg 234
ewk 90, 95, 117, 157, 169, 215
Ewk 219/2
ewkegelme 52
ewkel 186
ewker 42, 176
ewket 157, 163, 176/6, 181, 190, 191/2, 205
ewketh 96, 99, 203, 223/2, 242
Ewkett 82
ewkher 149
ewkheth 237
ewkis 163, 206
ewkrek 176
Ewkwr 83
Ewkÿs 82
Ewleǫk 82
ewlethewthwolna 32
ewlhetnek 190
ewliek 190
ewlneel 162
Ewlnǫd 162
ewlnÿ 50
ewltesd 176
ewltewzewt 35, 109
ewltezÿsre 50
ewlthek 227
[ewlthewzw] 83
ewlz 162
ewlÿs 39
Ewlÿsth 39
ewmaga 154
Ewmaga 210
Ewmaganakÿs 33/2
ewn 49, 93
Ewn 49
ewnekÿ 32, 95, 119, 152, 154, 187
Ewnekÿek 219
ewnekÿes 90
ewnen 133
Ewnen 86
Ewnnenmagokban 201
ewrdeghnek 111
Ewre 231
Ewreg 83/3
ewregbewlisire 109
ewregh 33/10
ewreke 145, 208
Ewreke 210
ewremembe 63, 102
Ewremest 107, 119
Ewremesth 45
ewrewke 210, 221
Ewrewke 210
Ewrewkke 86
Ewrewkktwl 86
ewrewkssegembewl 35
ewrewkssegheth 35
ewrewlewk 109
ewrewlewm 109
ewrewlthek 90
ewrewmesth 93
ewrnagy 193
ewrsegeth 90
ewrseghÿ 93
ewrshegh 193
ewrwke 227
ewrÿszný 237
ewrÿzek 191, 203
ewrÿzný 237
ewt 154, 163, 168, 177/3, 179, 181, 182, 186
Ewt 177, 219
ewted 122, 179
Ewtedzer 199
ewtet 221
ewtewdÿgh 35
ewth 24, 29, 33/6, 35/3, 42, 50/2, 90, 96, 140, 147, 157, 183, 231
Ewth 173, 194/2, 199, 229/2, 231
Ewthed 33/2
ewthedfelgÿra 33
ewthes 95
ewtheth 95
Ewtheth 56/2
ewthewd 113
Ewthewdfelewel 214
Ewthewdzer 199, 202
Ewthewel 214
ew̆thewle 170
Ewthwen 210/2
ewthwenketh 33/2
ewthwenkethewth 33
ewthwenkhetheth 33
Ewthwes 189
Ewthzaaz 202
ewtkraÿtart 177
Ewttheth 56
ewtwen 76
ewtwenÿth 50
Ewue 210
ewuele 7
ewwekh 242
Ewwe̊tt 82
ewÿs 168
Ewÿs 210/2
ewznÿ 66
ew̆ 138
excusacÿoth 153
exsekvtorok 35/4
exsekwalnak 50
exssekvtorok 35
eÿel 84, 88, 154
Eÿel 214
eÿelÿ 118
eÿs 143
eÿs 143
eÿthe 61
eÿthetthed 61
ez 6, 7, 8, 10/3, 11, 12/7, 16, 17/3, 19/3, 20, 21, 26/3, 25/3, 27/4, 28, 29/3, 30/4, 31/6, 32/13, 34, 35/12, 36, 37/2, 38, 39/3, 41/4, 42/2, 43, 44, 45, 49/2, 50/11, 52, 53/3, 55, 56/7, 59, 61/2, 62/8, 63/4, 64/3, 65, 68, 72/2, 74/3, 75/2, 76/2, 78/3, 79/14, 80/2, 81/2, 82/4, 84/6, 85/2, 86/4, 87/4, 88/7, 89/3, 90/9, 92/3, 93, 95/4, 96/13, 97/3, 99/3, 101, 102/2, 104/2, 105/2, 106/2, 109/2, 110, 111, 112, 113, 117, 118/8, 119/3, 120/4, 122/5, 125, 128/3, 131/19, 132/3 133/4, 135/9, 138, 139/5, 140/2, 142/2, 145/2, 147, 148, 150/2, 151/2, 154, 155, 158/3, 159/2, 160, 161, 162, 165, 166/3, 169, 171, 179, 182/5, 183, 185, 186/2, 187/2, 189, 196, 197/13, 198/6, 200, 201/13, 202/2, 203, 204, 209/2, 210, 211/54, 212/8, 214, 216, 217, 218/2, 219/4, 221, 223, 227/5, 236, 237
[ez] 62, 196
e[z] 12, 224
eʒ 77/3, 143, 148, 161, 162, 165, 170, 173/2, 189, 198/2, 199/2, 201/2, 213, 219/2, 220/2, 232, 235, 243
Ez 11, 20/2, 22, 25, 33/2, 43, 48, 56/2, 74, 75, 78, 79, 82/7, 83, 85, 86/4, 87, 93/2, 94, 102, 108, 111, 118, 123/2, 128/2, 130/4, 132, 133/2, 135
Eʒ 77
ezbe 14, 131
ezbel 185

ezben 75
ezbugai 211/13
ezdewden 30
eze 145
ezebe 43, 95
ezechÿelÿs 41
ezedbe 131
ezeden 216
ezees 49
ezeg 87
ezegíken 198
ezek 23, 32, 50, 88, 201, 211/5
Ezek 83, 210
ezekben 53
ezekbewl 39/2
ezekenrakath 87
ezeket 163, 206, 211/5
ezeketh 35, 112, 201
Ezeketh 50
ezeknek 37, 120, 211/2
ezekn[ek] 132, 194
ezekrewl 90
ezekrolÿ 120
ezekrvl 12
Ezel 84, 142, 155, 203, 227, 239
ezel 35/2, 60
ezembertul 200
ezen 20, 25/3, 26, 35, 56, 63, 68, 84/2, 96, 140, 158, 166, 193, 198/5, 202, 211/7, 227, 243
[ezen] 106, 158, 198/2, 199/2
Ezen 68
ezenbe 165
ezenel 106/2, 131, 151
ezeneli 132
ezenelÿ 131/4
Eze[nen] 56
ezenkepen 211
ezennel 88, 119, 152/2, 162, 188/2, 191, 192/5
Ezennel 192
ezent 66
ezentewl 82
Ezentewl 82
ezenthel 219
Ezeok 82
Ezeos 82
ezer 12, 24, 27, 28, 35, 42/2, 75, 90/2, 95/4, 96, 101, 111, 112, 113, 118, 142, 153, 163, 171, 186/3, 211/4, 237
Ezer 82, 140, 183, 199, 202, 214
ezeren 87, 182
ezereth 50
ezerfforentban 79
ezernel 113
ezert 119, 120, 124, 211/2
ezerth 96
ezerzest 80
ezeŭst 166
ezewr 158
Ezewst 83, 194/2, 216
Ezewstbewl 83, 231
Ezewstel 229/2
Ezewstes 229/2
ezewsth 50, 229/2, 231
Ezewsth 229/9, 231/6
Ezewsthbewl 229
Ezewsthbol 231
Ezewsthel 56
Ezewstt 82
ezfele 90
eziǫvēdǫ 80
ezis 207
Ezis 207
ezist 217
eziztem 198/2
ezkewztewl 28
ezkiveven 80
ezkozbol 16
ezlevel 80
ezlewel 25, 29, 48, 52
Ezlewel 112, 113, 125
Ezmegínt 198
ezmeniegzǫre 80
eznek 80
Eznek 32, 80
eznÿ 210
ezon 125
ezǫket 19
ezǫn 19
Ezre 86
ezrewl 35
ezrwl 85
ezt 10, 16, 17/2, 27/3, 31/3, 35, 36, 59/2, 62, 66, 68, 73, 76, 97, 109/2, 118/4, 119, 120/2, 122/2, 131, 132, 136, 145, 147/3, 150/2, 152/2, 154/5, 155, 158, 162, 163/2, 166, 169, 176, 181, 182/2, 186, 187/2, 198/2, 205, 211/10, 221/2, 228
Ezt 16, 17, 50, 86, 101, 144, 202, 220
eztelen 186
ezten 160, 182
ezten[...] 171
eztendebe 75, 121, 196, 198
eztendẽbe 120
eztendeben 140, 159
Eztendeben 220
Eztendeg 123/2
eztendeie 131
Eztendeig 123
eztendeobe 120, 131
eztendeŭb 166
eztendeuel 160
eztendewbe 50, 154, 203, 204
eztendewben 35/2, 199
eztendewre 191/2
Eztendewre 191
eztendeÿe 118, 120
eztendeÿeÿe 35
eztendeÿg 27/3, 82
eztendeÿgh 147
eztendeÿk 102, 200
eztendon 211/3
eztendonkint 211/2
eztendǫbe 19
eztendvben 12
eztendwben 142
Eztergamhoz 214
eztes 31, 109
ezth 10/2, 32/2, 49/5, 50/4, 52/2, 53, 56/4, 78, 84, 85, 87, 90/3, 92, 95, 135, 139/2, 195, 196/2, 201
Ezth 56, 201/2, 225
Ezthees 56
ezthendeBen 87
ezthendeoben 173
Ezthendeoben 183
Ezthendew 210
ezthendewbe 24
ezthendewben 21, 202
ezthendewÿglen 22
ezthendeÿe 95
Ezthendeÿes 210
ezthendǫbe 28
ezthis 156
eztis 136
Eztt 82
Ezttÿs 65
ezuegh 95
Ezust 16, 211/2
ezustn 28
ezustmiwel 28
ezustot 211/2
ezwe 217
Ezwe 201, 229
ezweert 205
ezweg 31
ezweredet 205
ezwfmiuet 3
ezwst 83, 171
Ezwst 83/4
Ezwstben 83
ezwsteoth 189
ezwsteth 42/2
ezwsth 33/2, 42/2
Ezwstte! 83
[ezwstws] 83
Ezwstws 83/2
ezwtalÿs 31
ezwthalÿ 87
ezÿdeÿgh 78
ezÿg 131
ezÿk 118
ezÿstet 150
ezysteth 48
ezÿsth 50/2
ezÿvnk 118
ezẏwstetÿs 138
Ezẏst 198
ezzeel 20
ezzel 51, 56
Ezzel 56
Ezzer 173

f 37
fa 227
fabianak 149
fabÿan 137
Fabÿanal 198
fabÿandeÿak 31

fachol 229/6
falba 120
falczgrofnak 95
falka 208
falra 83
falravalo 83
faluan 196
faluban 160
faluth 11
faluÿ 224
[f]alv 12
falv 12/2
falvbelÿ 12/2, 35
falvmra 19
falwabol 210
falwaÿ 50
falwba 171
falwban 210
falwkal 201
falwkra 90
fan 131
fancÿ 120
Fancÿ 148
Fanczi 128
faradnam 152
faradsagharwl 86
faradsagod 45
faradt 101
farasagvnkat 59
farat 152
farathsagomnal 195
faratssag 234
farcas 165/3
farkanak 145
farkas 31/2, 35, 130, 179, 201/9
farkasnak 35, 158, 179
farkasth 10
farfangba 120
fathÿol 231/4
faÿ 118
fayfokom 109
fe 142
fede 139
fedel 194/6
fedelestul 211/2
feekıth 10
feel 49, 50, 147, 163, 186, 194, 201/7
feelben 82
feelnek 201/3
feelz 162
feerhez 50
fefedel 33
fegeres 19
feghwereseketh 90
fegverǫk 19
fegwer 154, 162
fegwerbe 154
fegwered 162
fegweresth 95
fegwerrel 211/2
fegÿweres 84, 88
feiem 101
feios 211/2
fejlseges 89
fekel 198
fekeshasi 211
fekeshazi 211
fekesttul 16
fekete 83, 120, 229/2, 231/6
feketew 229/6
fekethe 194/2, 231
fekethew 229/2, 231
fekethÿwel 33/2
fekǫthew 194
feksÿk 88
[f]ektesd 237
fekvnÿnek 12
fekwdtem 212
fekwttem 212
fekÿth 88
fekzik 151
fel 2, 10, 16, 19/2, 28, 31, 32/5, 42, 49, 56/22, 76/2, 80, 81/2, 84, 90, 101, 112, 123, 124, 135/2, 147/6, 150/6, 152, 154, 160, 161, 162/19, 163/10, 164/4, 166/4, 167/3, 168/2, 175, 176/7, 177/3, 182/4, 184, 186/3, 190/2, 191/2, 194, 198/2, 201/2, 205/2, 210, 211/7, 216/2, 217/4, 218/2, 225, 227/2, 228/2, 230, 234, 237, 238/2, 242
feld 95
feldemen 154
felden 203
feldenken 168
feldet 219
feldwarnak 78
fele 35/2, 74, 81, 84/2, 118/2, 147/2, 154/3, 157, 162, 166, 176, 182, 191, 203, 205, 211/4, 214, 216, 234
feled 191
feleded 141
feledet 118, 120, 131
feledj 88
feledkezem 190
felednem 191
feledneÿek 136
feleet 152
feleeth 154
felege 208/2
felegged 141
felegien 177
felegÿen 210
felek 49, 164, 188
felekh 237
felel 31, 46, 59/2, 88, 96, 128, 148/2, 155, 160, 172, 236
felelek 27, 49, 90, 206
felelessel 201
feleleteth 201
felelleth 201
feleletÿth 201
feleliek 179
felellÿen 162
felelmes 49
felelnenkh 86
feleltem 176
felelthewolna 32
felenk 86
felesc[...]enel 234
felesege 17, 83, 234
felefege 118/2
feleseged 237
felesegedel 190
felesegedeth 237
felesegem 16/2, 211/2
felesegemel 211
felesegemmel 211
felesegemnek 211/4
felesegenek 139, 140
felefegert 118
felesegeth 242
felesegetul 211/2
feleseghē 112
feleseghēwel 112
felesheghenek 137
felesigem 211
felessegem 50
felessegemeth 50/2
felessegemnek 50/8
felessegemwel 50
felesseggheddel 166
felesseghe 158, 178
felesseghed 166, 182
Felesseghed 178, 205
felesseghem 35/4, 105, 182, 206, 217
felesseghemnek 163, 205
felesseghet 169, 228
felesÿge 39
felet 75, 211/2
felete 118, 209, 211/3
feletekel 142
feletem 155/4
feleth 49, 183
felethe 209
feletheen 20
felethēwolth 161
felethkewzzek 86
felethkezem 195
feletkedefſed 120
feletkezek 131, 132
feletkezelÿ 131/2
feletkezem 176, 188, 192/2
feletkezezedet 131
feletkezik 162
feletkeznek 130
feletkeztem 220
feletkezzewk 104
felette 81, 109, 162, 228
felettelÿ 118
feletthe 225/2
felettkezeli 131
felettkeztelÿ 118
feletÿk 136/2
feleŭ 166
feleul 162/2, 163/3, 176/3, 178/2, 182/5, 186, 206/2, 217
feleŭl 167, 169
feleůl 162
feleuled 162
feleŭlis 206
felevl 62
felew 103, 107
felewk 139
felewl 7, 32/2, 45, 56, 66, 82, 90/2, 93, 95/9, 97, 99, 139/3, 144, 147/4, 152, 153, 154/9, 157/2, 162, 201/5, 205, 228, 234/3, 237, 242/2

felewle 95
felewled 147
felewledes 195
felewlew 201
felewlis 205
felewlÿs 152/2, 154/3
felewlÿwnk 112
feleÿtheneÿe 124
feleythyk 48
felſoghatak 93
feli 205
felibe 176
felienek 191
felit 164, 176, 207
felkÿlgegh 2
felledt 101
felleghethek 92
fellette 49
felleul 162
felleúl 162
felleůl 162
fellewl 158, 163/3
fellew[l] 158
fellÿeb 63, 152/2, 182
fellÿewl 223
fellÿl 59
fellÿwl 17, 24, 86
felne 186
felnek 32/2, 201
felnÿ 84
felol 108, 118, 120, 211/7
felole 211/2
feloled 118
feloletek 120
felolÿ 118
felote 120
felǫl 27, 80, 225
felől 163, 232
felǫle 27
felőlis 232
felpenzbel 198
felractach 3
felseekeenek 2
felseg 142
felsege 49/2, 56/2, 82, 95, 121, 139, 211/2, 212/4
felſege 131/3, 148
felseged 49/5, 53/10, 56
felſeged 97
felsegedet 53
felsegedeth 53/2
Felsegedeth 49
felsegedhez 49
felsegednek 49/4, 53, 56/2, 212/2
felsegenek 45, 50, 82, 211/2, 212/2
felſegenek 71/2
felſegenel 148
felseges 56/2, 211/4
felſeges 71, 97
Felseges 53
felseget 49, 212/4
felſeget 71, 131/2
felsegethewl 82
felſegetÿvlÿ 131
felsegew 104
felsegewel 82
felseghe 122, 147, 150/3, 152/3, 154/4, 163
felseghedet 144/2
felseghenek 147, 150/3
felsegteg 54
felsekenek 31
felser 198
felseurwhamat 16
felsew 140
felsewlÿndwaban 140
felſiged 97/7
felſigeddel 97
felſigednek 97/3
felsiges 143
Felsseges 214
felsseghe 158/3
felssekes 31
felssige 225/2
felssiges 225
felsÿghe 147
feltethe 113
feltſelel 130
felth 93
felthem 107, 124
felthenem 56/2
felthethem 56
felthetthem 56
felthez 130
felthotibirotul 10
felul 143/2, 211/6
felvl 12/2
felw 95
felwenÿ 203
felwÿte 31
felwk 139
felwl 84
felwle 84/2
feÍÍ 169
felÿ 131/2, 152/3, 154, 162, 176/2, 194/4
felÿeb 139/2
felÿen 145
felÿewl 32
felÿl 209/2
felÿnek 124
felÿs 164
felÿt 194/5
felÿth 111, 194
felÿtis 207
felÿul 17
felÿwl 171
fen 153, 168, 211/2, 228/2
fenegetessekkel 62
fenicched 162
fennÿs 86
fenyegeted 62/2
fenÿegecz 186
fenÿeogetesselÿs 65
feoleote 131/5, 132
feoleotte 118
feolote 118
feolotte 118/4, 120
feolyre 106
feǫh 64
ferdinand 221
ferdinandos 71
ferdinandoſ 148
ferdÿnādos 135
ferdinādǫ 101
ferdÿnandoſnak 118
Ferdynandus 212/2
feredgÿ 77
feregelÿ 118
ference 131
ferench 54, 59, 60, 70, 96, 118, 119, 131, 177, 179, 191/2, 197, 210
Ferench 17, 173
ferenchel 93, 191, 208
ferenchnek 64, 93, 119, 125, 215
ferenchnenek 208
ferencz 28, 32/4, 78, 81, 133, 139/5, 158/3, 182, 183, 199/2, 202, 211/5, 212, 234, 236/2
Ferencz 24, 32, 35/2, 61, 122, 137, 211/3, 212, 222
ferēcz 137
ferenczel 223
ferenczet 163, 186, 217
ferenczne 20, 32, 48, 50/2, 140, 205, 211/2
Ferencznek 158
ferenczthewl 32
ferencztwl 41
ferenznek 137/2
ferſſÿwnak 83/2
ferſio 33
ferſÿo 33
ferſÿwnak 83
ferhez 120
ferne 27, 236
fertal 229
fertalhean 210
fertallÿal 34
fertalÿ 137
feselhetek 178
fesseghemeth 35
feuldemen 207
feuldenken 168
few 90, 204, 221, 231/4
fewal 33/4
fewdel 231/2
fewſedel 33
fewketew 229/5, 231/2
fewketewk 229
fewkethew 229/2
fewl 35/2
fewld 147, 214
fewlden 86, 228
fewldē 113
fewldeth 35, 39
fewldwarÿ 199
fewldwel 39
fewlewl 139
fewlewte 35
fewllÿwl 35
fewlsege 45, 201
fewlsegenek 201
fewlÿt 194
fewre 147
fewze 147
feÿal 194
feybe 149/2

feÿbe 152, 182, 215
feÿdet 216
feÿe 56/2, 194
feyebe 131
feyeben 123
feÿeben 142
feyedelemnek 118, 199
feÿedelemnek 197, 199, 202
feÿedelmnek 71
feÿekel 90
feÿem 106
feyemre 106
feÿenek 56/2
feyenkent 211/2
feyer 131, 229, 231/2
feÿer 186, 194/3, 205, 229/2, 231
Feÿer 137
feÿerkylencz 229
Feyerwaroth 121
feyet 131
feÿet 83
feÿeth 111
feÿetk 139
ff 22/2, 34/4
ffalwÿ 50
ffarkas 50
ffarkasen 50
ffarkassal 79
ffe 87
ffelden 86
ffelel 79/4
ffelesegemel 79
ffelewlek 190
ffellÿwl 24
ffelol 94
ffelssiginekh 225
ffelwl 222
fferench 79
fferenchnek 79
fferencznek 170/2
ffeÿerwarban 79
ffeÿerwarÿ 79
ffheÿer 170
ffogadok 79
ffoghadok 24
ffoglalya 11
ffokta 79
ffwthothak 87
ffÿ 87
ffÿa 170
ffÿat 50
ffÿthezÿk 87
ffÿzetest 191
ffÿzethe 148
Fhabÿannak 137
fhew 196
fhognak 237
fi 131
fia 131, 176
fiaimat 211
fiaimnak 211/2
fiam 164, 166, 234
fiamat 162, 211
fiamat 123
fiamnak 211/3, 234
fianyak 212
fiaÿdal 89
fiazok 211/2
figew 33
firwnk 190
fizesdmegh 163, 215
fizesetek 211
fizesse 211/4
fizessen 211/2
fizessetek 211/5
fizeted 163
fizeteek 178
fizetees 205
fizetem 96
fizetenk 157
fizetes 211/2
fizetesbe 211/2
fizetesse 163
fizetessel 211
fizetessis 176
fizetesth 157
fizetetlenek 157
fizeti 211/4
fizetne 122
fizetnek 164
fizetnem 178
fizetni 168, 211/2, 234
fizetnj 178
fizetnÿ 122
fizetoÿok 211
fizetryok 211
fizette 211/3
fizettem 168
fizettessel 211
fizetwnk 96
fl 22, 41, 42, 46, 50/22, 149/11, 177/9, 193/12, 198/3, 214/2
flandriabol 107
fodorgatot 229/2
fog 95, 154, 163
fogad 204/2
fogada 2, 27, 50, 105, 131/2, 177/2
fogadanak 32
fogadasokat 27
fogadaſoknak 131
fogadassodnak 105
fogadassom 158
fogadassÿra 105
fogadnak 206
fogadnam 169
fogadnÿ 84
fogadnÿe 68
fogadok 131, 140, 165
fogadokh 187
fogadom 59
fogadonk 223
fogadot 27, 62, 140
fogadoth 165, 204
fogadtha 10
fogadūk 80
fogadÿa 66
fogadÿatok 128
fogadÿok 202
fogadÿwk 199
fogaggianak 162
fogaǧ 147/3
fogagÿon 203
fogagÿwk 197
fogak 90
foganak 173, 183
fogarasban 155
fogarassÿ 199
fogas 228
fogathach 191
fogathathnam 52
fogatonk 44
fogatta 172
fogattal 64
fogattam 24, 45/2, 120, 220
fogatthak 68
fogdosnÿ 157
foggÿa 234
fogh 150, 176, 205, 227, 239/2
foghadwnk 86
fogham 10/2
foghlallÿa 119
foghlwnk 111
foghlÿa 112/2
foghmegh 10
foghna 93
foghol 151
foghook 111
foghtaÿg 199, 202
foghthak 113
fogia 80
fogiat 188
foglal 150
foglalatos 195
foglalni 148
foglalom 148
foglalta 144
foglaltattam 130
foglaltattā 130
foglalth 231
foglalthwnk 90
foglalton 150
foglalwa 83
foglalwan 83
foglalÿa 214
fogloth 151
foglÿot 165
foglÿok 95
foglÿokat 136
foglÿot 186
fogna 49, 107, 162
fognak 68, 97
[f]ogok 154
fogok 176
fogol 128
fogoĺĺ 205
fogoltul 128
fogolÿnalÿ 131
fogom 154, 168
fogot 176
fogoth 17, 119, 197, 199, 202
fogſag 131
fogsagaba 49
fogſagalÿ 131
fogsagath 51
fogsagba 118
fogſagomert 131
fogſagomon 131

fogſagvnkert 131
fogtad 76/2
fogtath 148
fogtha 49/2
fogtÿak 151
fogua 131, 211
fogva 75, 211
fogwa 49, 95, 99, 106, 118/2, 186, 201, 214, 220
fogwan 107
fogz 152, 154
fogÿa 95, 203
fogÿak 109, 237
fogÿathkozoth 95
fogÿatkozol 168
fogÿatok 66
fogÿon 49
fohaskodasaert 124
fohazkodasűnkat 118
fok 68/2
fokam 135
fokata 31
fokha 10
foklalta 172
foktak 151
foktha 49/2
fokthak 113
fokwa 31
fokwaÿresen 31
foldet 211/2
folkaÿa 179/3
folkaÿgh 203
foltozoth 229
fonal 229
fonalbol 229/10, 231/6
fonallal 231/2
fondamētomÿ 122
fontÿatÿ 26
fordehon 140
[fordít]ÿa 92
fordulatgha 28
fordwlatÿa 26
forenton 96
forentoth 96
forgac 123
forghoot 93/2
forgoggÿal 150, 186
forgotam 145
forgottam 186
forindtall 101
forint 168, 206, 211/3
forint 177, 179/2
forintal 8, 19
forint[a]l 198
forintara 97, 186
forintba 19, 211/4
forintba 198
forintert 19, 177, 211/2
forintert 177, 179
forinth 28, 135/2
forinth 203
forinthÿat 148
forintiat 211/2
forintiat 177/2
forintnak 8, 97
forintnak 179
forinto 177
forintom 97
forintom 198
forinton 109
forinton 177/2
forinton 177
forīton 109
forintot 37, 97, 109, 123, 142, 157, 158, 163, 168, 177, 186/2, 189, 211/6, 215, 234
forintot 123, 177, 179
forintot 177, 179
forintoth 124, 135, 148/2
forintoth 198
forintott 224
forintrul 211/2
forintrvl 8
forintwl 198
formak 175
forman 52
formayw 231
forÿnnal 63
forÿnt 26, 83/3, 238
forÿntal 16, 63
forÿntara 63, 131, 132
forÿntarat 131
forÿntba 16
forÿntban 12/3, 44
forÿnth 35, 135, 161
forȳth 135
forÿnthal 90, 95, 210
forÿnthba 95, 183
forÿnthoot 111
forynthoth 30
forÿnthoth 25, 29, 34, 41, 90, 112
forynthott 193
forynthrwl 30
forÿnthÿa 108
forÿntokat 12, 120
forÿnton 16, 65
foryntot 42, 62
forÿntot 27, 120, 131/2, 150/2, 153, 154, 171/2
foryntoth 42, 209
forÿntoth 81
forȳntoth 17, 35/2, 83, 209
forÿntotokat 131
forÿntra 120
forÿnttot 16
forÿntwal 50
forÿth 135
fotaigh 197
fotthaÿg 202
fozt 144
foztanak 23
foztotak 239
fozza 144
fǫ 27
fǫlǫl 19
fǫ̋lǫ̋les 213, 233, 235
(fösvényen) 146
franchmerwnk 190
franciscus 211/2
franczaÿ 95
franczws 229
frangapan 229
frataÿ 16
frig 101, 131, 143
frigi 131
friǵ 206
frwsÿnnat 50
frÿdrÿknek 95
frÿgbe 99
frÿgben 209
frÿghel 99
fu 16
fussaṅak 181
futabol 33/2
futnj 176/2
fűtnonk 169
fvldes 12
fvldessÿ 12/2
fvlep 12/2
fw 211/2
fwe 130
fwre 127
fwthamıthanak 78
fwthnak 95
fwthnom 93
fwtosasom 102
fwwet 127/2
fÿ 19
fya 52, 131
fÿa 12, 16, 50, 111, 118, 131/2, 210
fȳad 118, 120, 131
fȳadnak 131
fȳadÿ 131
fȳae 93, 111
fȳakkal 152
fyam 47
fȳam 16, 18, 162
fȳamat 50
fȳamnak 16
fyamnyak 212/2
fyamra 52
fȳan 49
fȳanak 53
fȳanak 19, 44, 50, 95, 113, 137/2
fyanjak 212
fȳat 31
fȳath 53
fȳath 49/2
fȳaÿ 148, 238
fȳaÿert 131
fȳaÿm 44
fȳaÿval 92
fȳaÿwal 92
fyāval 109/2
fyg 229/2
fȳg 231/3
fȳghew 33
fȳkethew 33/2
fȳlek 209, 238
fȳlthew 33/2
fȳnak 16, 32
fyokat 131
fȳrfȳ 194
fȳrfȳak 64
fȳrhez 39, 50
fyvȳh 53
fȳvȳh 53
fyvzet 131

fyvzetni 131
fÿwnak 50
fÿzednÿ 86
fÿzeld 118
fÿzesdmegh 150
fÿzeseg 95
fÿzesen 93
fÿzesse 50, 153
fÿzelle 118
fÿzessek 50
fÿzessen 153
fÿzessenek 50
fÿzessÿ 95
fÿzet 27
fÿzeted 236
fÿzetem 154, 177
fÿzetenek 171
fyzetes 191
fÿzetes 191
fyzetessel 123
fÿzetest 27/3
fÿzetewt 153
fÿzeth 95, 111
fÿzetheott 82
fÿzethesem 161
fÿzethesth 95
fÿzethete 171
fÿzethethlensegnek 95
fyzethnem 25
fÿzethnÿe 204
fyzeti 123
fÿzetne 188
fÿzetnem 153, 186/2
fÿzetnē 161
fÿzetni 171, 234
fÿzette 82
fÿzetted 118
fÿzettem 16
fÿzettÿnk 120
fÿzetÿ 153
fÿzetÿsth 153
fyzossek 16
fÿzǫ 26
fÿzǫnek 26
fÿzthem 87

gabana 79, 236
gabanara 79
gabanath 236/2
gabna 168
Gabna 163, 182
Gabnat 166, 176/2, 182
Gabnatis 182
gabnaÿa 162, 207
gabona 35, 210/2
gabonad 191
gabonaerth 95
gabonat 211/2
gabonath 210
gabriel 211/20
gabriele 211/2
gakorta 131, 220
galler 231/2
gallera 194, 229/8, 231/2
gallerahath 229
galleral 229/2, 231
galleran 229
gallerka 229
gallerm 94
gallerth 94
galoczi 211/7
Galoczi 211
gamz 204
garas 177, 179
Garignichaj 176
Garigniczara 163
garnÿ 209
gartam 209
garÿgnÿczan 228
gaspar 74, 143, 145, 171, 191, 211/5, 238
Gaspar 147, 197, 211
Gaſpar 224
gaspar[...]ak 238
gasparal 79
gasparnak 238/2, 240
Gasparnak 50
gasparra 52
Gasparth 50
gaspnak 79
gaspne 16
gaspval 109
gasspartul 94
gaudebit 209
gazda 114
gazdag 208
gazdamassonnÿÿal 72
Gazdanalÿs 210
gazon 26/2
geh 232
Gelekezesbe 162, 176, 182
gelekezese 191
[g]eles 209
gelesÿl 209
gelet 232
Gemsebelÿ 39
Gemseÿ 39
[...]gen 147
generalis 195
generalÿsnak 209
gengekwel 41
georg 212/2
georgh 189
georÿeztete 131
gerchenben 210
Gerchÿenbel 210
gerebem 237
gerechÿen 210
Gereczbe 152, 154
Gereczbewl 154
gerencher 149
gereni 211
gerew 194
gerge[...] 16
gergel 16, 17
gergelnek 137
Gergelnel 50
gergelyt 132/2
gergelÿ 117, 118
gergelÿt 118
gerger 204
gergerth 203
gergeÿ 196
Gergh 22, 181
gergnapra 198
Gergnek 215
gergnel 198
gergÿ 145
Gergÿ 148
gerker 238
germegjdel 31
germek 16, 118, 127, 131, 147
Germek 147, 150, 154
Germekdeed 164
germeke 118
Germeked 154
germekek 240
Germekeket 182
germekem 16, 218
Germekemthewl 39
Germekes 166
germeket 16, 59
germeketel 16
germekewe 79
germekimnek 212
Germeknek 162
Germekÿknek 50
Germekÿkwel 50
germekÿmet 50
Germekÿmet 50
Germekÿm[e]t 50
Germekÿmeth 50/2
germekymnek 212/3
germ[ek]ÿmnek 16
Germekÿmnek 50/7
germekÿmuel 89/2
germekÿmvel 155
Germekÿmwel 50/2
Germekÿnek 39, 158
Germekÿre 39
germekywel 52
gertha 29/2
gertÿl 60
gewrg 171
gewrgeÿ 196
gewrgh 203
Gewrgnek 158
gewrgpap 203
gewrgwarol 192
Gewrğ 158
Gewrgÿ 35
Gewzhetnim 186
geythethnek 95
ghechÿnekÿs 198
[...]ghednÿ 147
ghemant 229/5, 231/2
ghemanth 229/2, 231
gheng 231
ghenge 229, 231
ghengh 229/3, 231/7
ghenghek 229, 231
ghenghekkel 229
ghenghes 229/10, 231
ghera 198
gheraa 198
Gherch 178/2

gherechbe 152
gherechre 111
ghereczbe 153
Ghereczbe 154
ghereczÿgh 152, 154
Ghereecz 154
Ghereeczbe 153
gherew 229
Ghergelnek 167, 182
ghermekÿwel 112
ghewrew 229/4
gholch 229/3
ghondodath 113
ghondolna 93
ghondolok 88
ghoot 111
ghortthyatarto 229
ghōdoth 111
ghÿermekenek 137
[...]giak 192
giarto 198
giogitasd 162
giogÿwlt 163
giolcho 177
giöythÿa 87
gira 28
giurg 149/2
gleyteth 7
gleythy 7
globis 175
Globis 175
glozaa 91
gogűltam 120
gogÿtanak 120
gol 209/3
gomb 198/2, 229/2
gombokkal 229
gombos 138
gond 211/6, 212/2
gondod 31, 205
gondodat 186
gondol 31, 99, 216
gondolam 211/2
gondolathodt 73
gondold 81, 157, 162, 186
gondoldmegh 186
gondolgodnom 82
gondolhatnom 124
gondolna 148
gondolnak 166
gondolni 131
gondolnod 131
gondolnonk 76
gondolnÿ 82, 219
gondolock 6
gondolog 6
gondolok 71, 154
gondolom 64
gōdolom 109
gondols 148
gondolta 27
gondoltat 66
gondoltha 49
gondoltham 124
gondolz 147
gondoĺĺ 162
gondolÿ 118
gondolÿa 48
gondolyon 97
gondolÿon 210
gondolÿonk 107
gondom 79, 102, 150, 152, 154, 186, 210
gondomath 102
gondot 26, 31/6, 66, 120/3, 122, 131, 150/3, 166, 176, 178/2, 211/5, 221, 234
gondoth 49/2, 74, 84, 170, 196, 209, 225
gondott 82, 236
gōdott 101
gonduiselesnek 211
gondÿad 237
gondÿaj 31
gongiat 163, 191
gongíat 198
gongokat 16
gongyat 211
gongyokat 211
gongÿa 178
gongÿat 154, 178, 182/2, 186/5, 206, 211, 215, 228/2, 234
gongÿatt 65
gongÿokat 211
goniosodyrth 47
gonoſ 131
gonosa 197
gonosban 118
(gonosz) 127
gonoz 1/2, 95, 139/2
gonoza 199/2, 202
gonozat 71
gonozb 176
gonozba 133
gonozmonias 1
gonoznak 84
gonoznew 1
gonozol 49, 160
gonozomat 70
gonozrol 133
gonozth 208
gorg 211/2
gorgnek 211/4
go[...]selesekre 16
gotal 204
Gotal 206
Gothal 163
Gothalnak 163
gowal 209
gǫrg 19/3
granat 194/2
Granat 182
granatert 177
Greben 176
Grebenbe 162, 168
Grebenbeúl 169
Grebenigh 162
grendytoll 101
grÿff 83
grÿthÿ 113
gubernator 109/2
Gubernator 121
Gubernatortwl 121
Gwmer 148
gwosdanskÿn 209
ġeŭzem 166
gyermeki 211/3
gÿermeki 211
gyermekim 211/5
gÿermekim 211/2
gyermekimel 211/3
gÿermekimel 211/2
gyermekimet 211/8
gÿermekimet 211/5
gyermekimnek 211/5
gÿermekimnek 211/5
gÿermekimnel 211
gyermekimre 211/3
gÿermekimre 211
gyermekinek 211/9
gÿermekinek 211/3
gyermekirul 211
gÿermekirul 211
gyermekit 211/2
gÿermekit 211
gÿermekÿm 35
gÿermekÿmeth 35/3
gÿermekÿmnek 35
gÿermekÿnek 12
gyermekÿt 211
gÿerthÿa 33/2
gÿertÿa 83
gÿerÿk 137
gyetretyewk 109
gyevzte 62
gyewlelkegyē 117
gÿewngh 33/2
gÿewngies 33/3
gÿewngjes 33
gÿewngÿes 33/11
gÿewngÿeth 33
gyeytet 123
gÿezeǫk 82
[...]gÿa 16
Gÿak 50
gÿakorta 220
gÿakraban 78
gÿalogh 217
Gÿalogh 84
Gÿaloghnepes 85
gÿalogokeréh 95
gÿalogǫ́th 90, 95
gÿalogÿa 214
gÿalw 29
gyalwba 29
gÿapot 194
gÿapoth 194
gÿarmathra 214
Gyarmathÿ 199
gÿekent 179
gÿelthenek 78
gyeneralis 211/2
gÿenges 194
gÿengÿes 194
Gÿergēbe 197
gÿergh 124
Gÿergÿ 66
gyermek 109, 211/2

gÿermek 211/2
gÿermekdedek 211
gyermekdedok 211
gÿermeke 234
gyermekeim 211/2
gyermekeimet 211/2
gyermekeimmel 211
gyermekeimnek 211/2
gyermekek 211/4
gÿermekek 35/2, 211/2
gyermekeket 211
gÿermekeket 211
gyermekeknek 211
gÿermekeknek 211
gyermekemnek 211
gÿezÿ 95
gÿezzem 82
gÿlekesnek 79
gÿlekezezbe 131
gÿlÿsek 209
gÿochot 210
gÿogÿcchaak 147
gÿogÿulnak 186
gÿogÿwlt 162, 206
gÿolch 194/10
gÿolchot 205
gyozi 211/2
gÿǫngÿ 26
gÿra 16, 33/31, 186/2, 189
Gÿrabwl 50
gÿreth 103
gÿth 209
Gÿulaÿ 217
gÿvrgÿ 12
gÿwgÿthassam 219
gÿwlaj 234
Gywlaÿ 199
Gÿwlaÿ 236
gÿwlaÿ 204/2
GÿwlekezesBen 56
Gÿwlekezesth 56
Gÿwlekezeth 56
Gÿwlekezethben 56
Gÿwlekezethbewl 56
gÿwngh 33/6
gÿwnghsem 33/2
gÿwngÿes 33/3
gÿwngÿeth 33
gÿwngÿwkkel 83
gÿwreth 33/3
gÿwrew 33/10
gÿwrewth 33
Gÿwrketinchen 216
Gywrkonak 226
gÿwrkonak 137
gywroket 211/2
gÿwrw 83
gÿwrwk 83
gÿwrwÿ 83
gÿwthete 179

h[...] 35, 147
[h] 209
ha 6, 7, 10, 16/5, 19, 22, 24, 26/6, 27/13, 31/2, 32, 35/12, 36/3, 37, 39/2, 42, 43, 45, 48, 49/9, 50/14, 52/3, 53, 55, 56, 59/5, 60/2, 61/4, 62/4, 63/2, 64/2, 65, 66, 68/2, 73, 76/2, 77/3, 78/4, 79/5, 80/3, 81, 82/8, 83, 84/11, 85/2, 86/2, 87, 88/5, 90/11, 93, 95/12, 96, 97, 99, 101, 102, 103, 104/3, 105/2, 106/2, 107/2, 109, 111, 112/2, 113, 118/25, 119/3, 120/7, 121/2, 122/5, 123/4, 124/4, 125, 127/2, 128, 131/19, 132/4, 133/3, 138, 139/4, 140, 143/2, 144, 145, 147/10, 148/2, 150/3, 151/8, 152/6, 153/2, 154/9, 155/4, 156, 157/2, 158, 159, 162/12, 163/13, 164/2, 166/10, 167/3, 168/9, 169, 172/2, 176/4, 177/2, 178/4, 179/5, 180, 181, 182/8, 183/2, 184, 186/5, 188, 190/8, 191/7, 192/4, 195, 196, 197/4, 199/6, 202/5, 203/4, 204/6, 205/3, 206/2, 208/4, 209/2, 210/3, 211/20, 214, 215/4, 216/7, 217/10, 218/5, 219, 220, 221/2, 223, 227/2, 228/5, 233/3, 234/3, 236/2, 237/3, 242/3, 243/2
Ha 22, 122, 136, 158, 162, 176, 180, 205, 216, 217
haagh 195
haat 36, 60, 103
haath 49
haaz 31
habarut 211
haborgathÿak 95
haborgatnod 62
haborgattad 62
haboriczatok 211/2
haborogyatok 211
haborogÿatok 211
haboru 211
haborusago[t] 62
haboruſſagoth 148/2
haborut 211
haborw 77
haburu 211
haburut 211/2
hachoka 137
hacoka 198
hacokam 198
had 55, 99, 109, 111, 112, 147/2, 154/2, 162/3, 166/2, 176, 181, 184, 186/3, 190/2, 200, 205/2, 206, 207, 217, 220, 236
hadabol 113
hadakozas 162, 186
hadakoznak 206
hadakoztam 186
hadanak 111
Hadar 176
hadat 206
hadba 147, 150/2, 152
haddal 221
hadlak 150
hadmeg 191
hadmegh 162/2, 163/3, 164, 167, 181, 182, 216
hadna 31, 53, 179
hadnad 236
hadnag 153
hadnaġ 176
hadnagÿ 74/2
hadnagÿa 64
hadnagÿa 74
hadnagÿanak 143
hadnaiggıanak 130
hadnak 172/3
hadnaÿa 108, 144
hadni 157
hadnom 150
hadnÿ 209
hadon 19
hadth 43
hadÿak 50
hag 7
haǧ 168
hagad 131
hagasabol 177
hagghwk 199
haggiak 162
haggyatok 38
haggÿa 168, 201, 225, 228
haggÿak 186, 215
haggÿok 202
hagha 62, 112
haghathok 92
haghatťÿa 168
haghoot 112
haghoth 93
haghwa 214
haghwan 133
hagia 211/2
hagiatok 211/2
hagiok 163
hagiom 164, 211/5, 212/2
hagíom 177
hagiot 179
hagíot 179
hagiott 149/3
hagıott 122
hagjek 237
hag[o]k 198
hagok 198
hagot 19, 106
hagoth 165
hag[ÿ]om 35
haǵ 162, 163/3, 166, 176
haǵot 213
hagÿ 25/2, 88, 118, 131
hagÿ[...] 16
hagya 211
hagÿa 53
hagÿa 27, 49, 74, 110, 151, 208/2, 211
hagÿak 32, 49, 211
hagyam 211/2
hagÿam 211
hagÿanak 85
hagÿasa 79
hagÿassak 16
hagyatok 211/3
hagÿathok 86
hagyek 211
hagÿhatom 82
hagÿmasi 46

hagyok 50, 211/2
hagÿok 16, 50/7, 211/4
Hagÿok 50/4
hagyom 211/9, 212/2
hagÿom 16/6, 35/5, 50/16, 153, 154/2, 186/3, 211/3, 215, 228
hagÿ[o]m 186
Hagÿom 50/8
hagyon 211
hagÿon 26
hagyot 62, 211/2
hagÿot 211, 217
hagÿoth 39, 86, 88, 90, 95
hagÿuk 136
hagÿva 35
hagÿvan 120, 135
hagÿvk 44
hagÿwk 197
haig 101
haitot 36
haitottak 166
haitoťtak 166
hakaraÿabol 92
hakart 188
hakedÿgh 125
hakedÿk 31
hal 95, 151, 191, 215
hal[...] 77
hala 31, 70, 112, 116, 118, 131, 147/2, 150, 157, 162, 176, 186, 190, 191, 195/2, 205, 206/2, 216, 228
halaadattlan 82
halabol 16
haladek 211/2
halagasd 152
halagatas 197
halakath 89
halakatt 65
halala 23/2, 95, 118, 158/2, 209
halalaert 27
halalan 95
halalarolÿ 131
halalat 206
halalaÿrth 50
hala-lnÿh 53
halalod 62
halalok 201
halalokall 56
halalos 212/2
halalra 178
halalth 86
halalvnkat 120
halalwal 50
halalÿalÿ 131
halam 118
halana 52
haland 118
halanom 155
halanÿa 190, 195
halaťa 120
halasthood 112
halaÿert 131
halaztal 75
halazthattha 95
halazthatÿa 27
halazthom 133
halaztottak 122
halezen 233
halgathÿak 64
halgatno[] 154
halgatnÿ 131, 147
halgatthÿa 133
halgatťatok 163
halgattÿok 122
halhaťak 120
halhassak 147
halhatomÿs 82
halla 201/2
hallal 65
hallam 90
hallani 216
hallanj 157
hallanom 62, 116, 138, 213, 232, 233, 235
hallanÿ 210
hallaz 133, 181
hallod 113, 176, 216
hallok 113
hallom 62, 147, 150, 162/2, 176, 178/2, 186, 215
[h]allom 176
Hallom 176/2
hallomasbol 32/2
hallothā 111
hallottam 147, 162, 176, 178
hallotthal 133
hallyanak 55
hallÿanak 176
halnak 64, 95, 166
halnanak 166
halnek 60, 120
halni 59
halnom 118, 172
halnűnk 118
halo 229
halod 118
halogassa 122
halogatas 199, 202
halok 59
halokatast 121
halom 191
halō 143
halomasbol 32
halomodra 229
halot 120
halotam 31
halotta 120
halottam 130, 131
halottwk 151
haluā 196
halupa 198/4
halwan 139
halÿvk 143
ham 208
hamar 26, 37, 52, 59, 60, 64, 69, 70, 77, 85, 147, 162, 166/3, 216, 243
hamarab 2, 37, 84/2, 120, 150, 168, 219/2
hamarabh 2
hamaraby 52
hamareb 84
hameg 50
hamegh 111
hamis 50
hamjssath 32
hampo 186, 191, 206
hamÿs 152
hamÿssagaba 49
hamÿssath 50
hamza 153/2
hamzanak 137
hamzath 153
hamzhanak 137
haň 186/2
hanem 19, 26, 27/4, 31, 36, 47, 48/2, 49/4, 50/3, 53/2, 62, 64, 65, 67, 75, 79, 82/4, 88/5, 93/5, 95, 99, 102, 103, 106/2, 118/3, 120/2, 122/2, 123, 130/3, 131/3, 133/2, 138, 139, 142, 147, 152, 153/3, 154/3, 162/3, 163/3, 166/2, 168, 169/2, 170, 171, 172, 176, 178/3, 180, 182/3, 186/2, 187, 191/3, 192/2, 195, 203, 204/3, 205, 206/2, 208, 209, 211/11, 214/3, 216, 217/3, 220, 221, 228, 236, 239/2, 242
hanē 80, 111, 112, 116, 117, 125, 151/2, 172, 210
hannak 82
hanne[m] 234
hanzhanak 137/2
hanzhanakÿszwbÿczha 137
hanzor 131
haň 162
hanÿast 181
hapaťťa 92
haragbol 32/2
haraghÿa 35
haragodni 162
haragoggeek 206
haragos 164
haragűt 106
haragwt 106
haragÿat 124
haragÿathol 107
haragzÿk 179
harangokat 228
harazthon 227
harczoth 214
hargvt 118
harma 194/2
harmad 33/2, 50, 85, 139/2, 206, 211/2, 237
Harmad 33/5
harmada 95
harmadfel 33/2, 44, 177
harmadig 120
harmadik 182
harmadík 179
harmadikat 211/2
har[m]adnap 122
harmadyk 231
harmadÿk 35, 194
harmadÿkba 83
harmadzer 199/2
Harmadzor 202
harman 95, 211/2
harmat 16, 66, 118
harmıc 123
harmich 163

harmichadokra 163
harmıchados 177
harmichadosalJm 177
harmıchadosnak 177
harmíchadosnak 179
harmíchadossal 177
harmıchadrol 179
harmichÿ 135
harmicket 123
harmicnolc 171
harmicz 28, 168
harmiczadbol 234/2
harmiczados 186
harmiczadossal 186
harmıncz 140
harminczket 211/2
harmÿch 210/2
harmÿchadon 208
harmÿcht 131
harmycz 231
harmÿcz 229
harmÿczkeet 83
harmÿczket 83
harmÿczketh 35, 90
harmÿnch 33/2, 173, 183
Harmÿnch 33
harmÿncz 88, 199, 202
harom 16/2, 25, 27/3, 28, 33/4, 49, 50/3, 68, 83/2, 90, 95, 96/2, 120/3, 124, 131/2, 132, 147, 152/2, 153, 168, 177, 179/2, 182, 198/2, 210, 211/5, 224, 229/6, 231/4, 237
Harom 33/2, 194/2
haromra 191
haromsag 212/2
háromság 211/2
haromsagnak 50
harra 95
hasba 147
hasnal 209/2
hasnaltam 209
hasnat 197
hassank 197
hat 12, 16, 19, 26/2, 27, 33, 80, 83, 93, 97, 131, 140, 147, 155, 168, 176, 194, 211/2, 228, 231
hata 118, 192, 194/3
hatalmas 19, 79, 177
hatalmat 154
hatalmokval 19
hatalonal 19
hatam 138, 177, 198, 209
hatanak 83
hatat 164
hatewb 25
hath 33/9, 35, 39/2, 49, 63, 90/3, 95/4, 111/2, 112, 210/2, 219, 231, 236, 237/2
Hath 194
hatha 227
hathad 52
hathalom 56/2
hathalommal 56
hatham 203, 210, 242
hathatÿa 148
hathegÿeb 50
hathnanak 227
hathod 237
Hathod 33/2
hathodfel 33/2
hathoth 95, 214
hathwant 204
hathwanyÿ 56
hathwanÿ 56
hathzaz 84
hatok 75
haton 147
hatot 166
hatra 31, 148, 154/2, 186, 209
hatt 82/2, 101
hatta 74, 76, 136, 152, 182, 201/2, 217, 234
hattaak 154, 166
hattad 76
hattak 19, 168
hattal 62, 194
hattam 42/13, 154, 157, 166/2, 167, 169, 176, 211/9, 212/2, 216, 242
Hattam 205/2
hattā 50
hattanak 221
hattha 90/2, 95/6
hatthā 50
hatthad 139
hatthak 90, 214
hattham 210
hattok 75
hattwan 82
hatuan 211/2
hatwan 83
hatwnk 151
hawanak 220
hawaselfelde 78
hawon 227
hawzent 31
haÿ 33/2
haÿg 179, 191
haÿlot 176
haÿloth 88
haÿnal 103
haÿnalban 79
haÿoerth 34
haÿs 176
haÿtanÿ 108
haÿthanÿ 95
haythassa 95
haÿthathot 50
haÿthatot 36/2
haÿthatthnā 95
haÿthÿak 95
haÿtotak 37
haÿtotam 118
haÿtotha 88
haÿta 162
haz 28, 39/2, 56, 62/4, 84, 86/2, 90, 95/2, 123, 142
h[az] 62
haza 26, 49, 59, 84, 86, 87, 88, 96, 118, 120, 131, 136/2, 139, 144/2, 147, 148, 150/3, 151/4, 152, 154, 168, 186, 188, 191, 192, 195/2, 206, 215, 217, 239, 243
hazaank 199, 202
hazaath 214
hazaba 49
hazaban 209
hazabol 165
hazabolÿ 131
hazabul 211/2
hazackat 123
hazad 186, 210
hazadhaz 86
hazagba 182
hazahos 105
hazahoz 31, 49, 131, 211/2
hazakaţ 182
hazakba 216
hazamba 104, 169, 211/2
hazamhoz 102, 123
hazaṁat 19
hazam[n]ak 19
hazamnal 82
hazamra 19/2
hazanal 42, 165, 211/2
hazanban 82
hazank 109, 199
hazara 151, 170
hazas 200
hazasiczatok 211/2
hazassagrol 145
hazasÿtassoktul 16
hazat 16, 123, 147, 206/2, 216
hazath 50, 86/3, 90
hazatth 96
hazawalÿ 87
hazaÿs 205
hazba 49, 50, 90
hazban 16
hazbol 76, 90
hazhelet 211/2
hazhoz 16
hazna 16, 43, 50
haznaath 202
haznak 50/2, 62/2, 86
haznal 211/2, 234
haznalathÿara 236
haznalatlan 162
haznalhas 150
haznalhathnÿ 68
haznalhatnek 26
haznalhatok 188/2, 190, 191, 192
haznalna 162
haznalnÿ 150
haznalÿak 190
haznalÿwnk 191
haȝnara 71
haznath 50, 199/2
haznatt 82
haȝnos 71
haznosb 82, 95
haznoth 84
hazok 123, 211/2
hazol 188, 190
hazon[...] 157
hazonk 147, 157
hazonna 211/2
hazoṅgba 171
hazrÿa 151

hazthol 28
hazthwl 50
hazudatth 170
hazunthul 225
hazwdnÿa 179
hazwnk 190
hazwnkath 56
hazÿ 16
he 92
heaba 118, 131/3
hean 193/2
heayaba 131
[...]hecz 228
hedervarat 120
hedervary 120
hedervarÿ 118, 131/3, 132
Hederwarj 128
hederwarÿ 79, 92/2, 118/2
Hederwarÿ 148
hederwarÿfferench 87
heet 177
heeth 33, 35
heetre 153
heetwen 179
hegedÿſt 118
hegh 95
heghes 229
hegieth 87
hegÿ 8/2
hegÿes 33/2, 229
heiaba 162, 166
hejaban 31
hel 92, 158
hele 73, 176
helebe 131, 211/4
heledbe 131
helek 201
heleleted 118
helen 95, 96, 166/2, 201/3, 229, 231/2
helew 95
helewnnen 82
helghel 231
helibe 176
[h]elmed 10
helre 59, 217
helt 162
helthe 92
[helyeben] 62
helÿbe 150, 215
helÿben 97
helÿen 95
herceknek 37
hercheg 23
herchiegnek 212/2
herczeg 11, 56/2
Herczeg 82
here 203
Herkowich 168
hertelen 168, 196, 236
hertelenkwdnwd 129
herthelenssegbewl 32/2
hertÿn[k] 92
heryngh 193
herÿngh 193
Herÿngh 193
hes 172/2
heſehÿdeth 92
het 16, 132, 162, 177
hęt 166
heten 64, 220
hęten 168
hetet 177
heteth 221
hetfen 124, 155, 221, 235
hetfeun 178
hetfewn 212/2
hetfeÿē 161
hetfwn 143
heth 30/2, 33, 63, 86, 231/3
hethee 214
hetheed 161
hethen 88, 227
hethezthendeig 95
hethfen 32, 92
hethffen 50
hethffeÿen 105
hetigh 206
hettbe 118
hettÿg 120
hetuenwth 135
hetwen 17, 177/2
hetwenharom 83
heueresem 82
heuessÿ 196
hew 86
hewathlak 150
hewlg 194
hewlgel 33
hewlget 194
hewlgh 33/2
hewlgÿel 33
hewrewk 229
heÿa 68, 73, 179, 194/2, 229
heyaba 14, 132
heÿaba 79, 112, 176, 188, 195, 217
heÿaban 53/2
heÿaban 31
heÿan 135, 177
hez 27, 147, 150/2, 152, 153/2, 154, 162/5, 166, 234
h[ez] 136
hezag 229
hėaba 101
h[...]g 234
h[...]gy 20
hideg 243
hige 136
higged 186
Higged 176
higıem 101
higye 211/2
higÿe 97
himeth 128
hir 176/2, 206, 228
hirdetik 143
hirem 163
hırem 217
hirrel 162, 178
hirt 162, 176, 205, 206/2, 228
hırt 182
hirtelen 162
hispan 123
hıspansagra 123
hiſſem 136
hit 158
hiteghedheted 228
hitemre 140
hittak 217
hıtte 162
hitwanon 147
hitÿ 77, 150
hiuatatik 198
hiuatok 211/2
hivatal 185
hivuek 135
hizem 159, 162/2, 168, 232, 243
hizen 243
hizwk 151
hizzem 136
hĭrt 235
ho 87, 93, 234
ho[...] 147
Ho 18
hodamba 50
hog 7/3, 12/4, 16/9, 17, 19/4, 32, 38, 61, 62/7, 64, 75/5, 78/4, 79, 83, 84/2, 85/2, 87/3, 94/3, 103/2, 104/4, 108/2, 110, 123/5, 131, 141/2, 142/8, 143/6, 144/3, 145/5, 147/4, 150/15, 152/14, 153/16, 154/24, 155/17, 157, 159/2, 162/41, 163/10, 164/7, 165/3, 166/2, 167, 168/5, 169/4, 170, 171, 172/9, 176/2, 177/8, 178, 179/12, 186/3, 188/7, 190/9, 191/23, 192/8, 195/5, 198/2, 203/8, 204/11, 206/2, 207, 208, 209/13, 210/2, 211/36, 212/6, 215/3, 216/4, 217/2, 232/2, 234/6, 243/2
[h]og 147
hog' 122, 196/3
hoġ 8, 215, 216
hoğ 166/2, 167, 168/2, 169, 176, 182
Hog 215
hogh 2/4, 10/3, 15, 24/3, 28, 32/14, 38/3, 44/2, 45/6, 49/9, 56/17, 61/5, 63/10, 65/3, 67, 68/13, 71, 73/6, 75, 76/4, 81/6, 82/9, 84, 85, 86/5, 87/8, 90/57, 92/4, 93/14, 95/50, 96/2, 97/9, 99/3, 100, 102/4, 105/6, 107/5, 109/7, 111/6, 112/5, 113/7, 117/3, 119/10, 121/3, 122/8, 125/5, 129, 133/6, 138/6, 139/9, 140/4, 161/2, 174, 183/3, 195, 197, 199/6, 200/2, 202/7, 203/8, 204/5, 208/3, 210/2, 214/4, 225/9, 227/5, 239/9
h[og]h 139
h[ogh] 139
hogh' 121/3
Hogh 122/4
hogha 62, 97, 111, 112, 208
hoghamȳt 63
hoghha 199/2
hoghj 76
hoghMÿwel 56
hoghÿ 76/2
hoghÿ 86/9
hogi 80, 128, 221/10
hogj 53/6, 64/3, 136, 234, 236/2, 237/2, 242

hognem 209
hognē 111
hogȷ 52/3
hoǧ 150/3, 158/2
Hoǧ 158
hoǵ 162/4, 163/7, 166/4, 167, 176/18, 178/7, 180/4, 181/4, 182/9, 184, 186/14, 205/6, 206/9, 213/2, 215/8, 216/5, 217/6, 228/6, 232/2, 233/5, 235/6, 243
Hoǵ 176, 206
hoǧ 166/2
hogy 27, 30, 41, 43/5, 48/7, 49/3, 52/6, 77, 106, 118/3, 120, 124, 128, 131/4, 132/3, 211/7, 224
(hogy) 146
hogẏ 197
hogẏ 236
hogẏ 84/4, 85/4, 88, 236/4, 237/9, 242/4
hogÿ 11, 20/4, 22, 25/7, 26/17, 27/28, 29, 34, 35/13, 37, 39/5, 48, 49/12, 50/19, 59/5, 60/4, 69, 70/3, 74/4, 79/19, 80/2, 82, 84/19, 85/2, 86/3, 88/18, 89/3, 106/7, 118/33, 120/31, 124/7, 131/34, 132/2, 136/7, 148/11, 151/15, 160/7, 173/2, 187/2, 197/5, 201/10, 210/8, 218, 219/17, 220/8, 222/5, 236/3, 242/2
[ho]gÿ 132
hogÿ 135/2
hogÿh 65/3, 82/11, 102
hoig 101/3, 130/8
hoıg 101
hokaerth 196
hol 24, 82, 84, 162/4, 163, 166, 169/2, 178/2, 180, 186/2, 199, 202, 216, 227, 228, 232, 233, 236, 237, 243/2
ho[l] 52
Hol 139
holalaÿert 131
holaÿert 131
holchoban 138
holdnapigh 163
holgach 131
holnap 85, 118, 178, 179, 195/3, 204
holnapba 167
holnapra 147
holnapÿ 107
holnapÿgh 150
holot 211/2
holoth 32, 49, 56, 237, 242
holt 75, 147
holta 16, 197, 199, 202, 211/2
holtam 118
holth 53, 112, 113, 148, 197, 199/2, 202, 227
holtha 199
holthom 39/2, 50
holtok 211/2
holtom 35, 59
holvagioo 130
holÿ 120, 131/2, 135
homonaÿ 88
homonnai 211/7
homonnaÿ 50/2
homonnensis 211/2
homzkiak 169, 182
homzkinek 168
homzkÿ 217
hon 65, 95, 151, 155/2, 179, 186, 196, 215, 217/2
honapra 82
honem 131, 132, 204
honn 82
honnan 123/2, 162, 186/2
honnaÿth 74
honnem 192
honnēletemben 196
honnet 191
hoog 31/13, 66/2
hool 59
hoolt 176
hoora 153/2, 215
hora 81
horaiat 163
hordas 166
hordasd 168, 176
hordathÿwk 95
hordatni 168
hordo 34, 149/2, 175/2, 211/2
hordoborth 75
hordok 215
hordot 215/4
hordowal 34, 175/2, 229
hordoyat 149
hordoztatam 177
horgıak 190
hortelen 107
horuat 211/5
horvat 59, 64
horwat 120, 178, 192/2
Horwat 123
horwath 48, 93, 111, 161, 209, 221, 237
horwathorsagnak 79
horwatorſagba 118
horwatt 137
horwatűlÿ 118
hossank 197
hossÿa 197
hostak 63
houa 211
hova 2, 155, 211
howa 31, 147, 166
hoz 27, 31/2, 39/2, 157, 162, 176/3, 180, 181, 182, 190, 191, 206/2, 209, 216, 217/5, 234, 237
hoza 75/2, 78, 88, 90, 96, 118, 131, 145, 148, 206, 208, 209, 227, 232, 243/2
hozaak 147
hozad 52, 118/2, 131/3, 188, 190, 195/2, 239
hozak 95, 97, 182
hozam 16, 27, 47, 52/2, 96, 106/2, 118/4, 131, 132/2, 148, 227
hozanak 150, 154, 203
hozank 118/2, 131, 235
hozasd 228
hozassa 162, 167
hozassod 178
hozasson 90, 109
hozat 191
hozatam 210/2
hozathok 128
hozatlak 69
hozatni 169
hozatok 209
hozatom 152, 162, 178/2
hozattaal 76
hozattad 166, 167, 168
hozattam 162
hozattatam 130
hozattattā 130
hozattna 76
hozd 152, 162, 216
hozhatod 217
hozhatthÿa 154
hozhatthÿwk 215
hozlak 136
hozna 31
hoznak 128, 153, 164, 176, 177
hoznal 25
hoznaÿa 87
hozni 205, 217
hoznj 182
hoznod 154
hoznom 222
hoznÿ 154
hozok 111
hozom 102, 166
hozot 205
hozott 149/3
hozta 123
hoztaak 152, 154, 182
hoztak 162, 163, 164, 176
hoztam 118, 211/4
hoztha 99, 135
hozthanak 87
hoʒthotham 21
hozv 118, 131
hozya 7
hozẏa 84
hozÿa 35, 79, 82, 84/2, 139, 236
hozÿad 237
hozyak 109
hozyam 109
hozÿam 35, 82/4, 87
hozẏank 84
hozÿankh 237
hozÿathok 237
hozÿaÿa 4
hozÿaÿok 35
hozza 38/2, 49/2, 81/2, 90, 138, 153/3, 163/2, 182, 184/2, 199, 205/2, 210, 217, 234
[h]ozza 205
hozza 50, 62, 76, 95/2, 123, 147/2, 162, 168, 169, 178, 199, 201, 206/2, 211/2, 216, 223
hozzaak 154, 157, 162
hozzad 62/2, 147, 153, 169, 178, 180, 205, 228
hozzam 10, 50, 104, 105, 122, 130, 133, 139, 176, 215, 219, 234
hozzank 162, 199/2
hozzatenni 211/2

hozzaÿok 219/3
hozzon 216, 217
hozzot 16
hozzthak 210
hozzŭ 168
hozzumezei 211/10
hozzuwmezei 212
hozzw 50, 229, 231/3
hozzwk 194
hozzwmezei 212
hozzÿa 107, 202
hozzÿad 73
hozzÿank 202
hozzÿaÿa 24
hozzÿed 154
hǫtǫnkre 80
hraschÿnaÿ 180, 216
hugaÿmmal 28
hugoddal 62
hugom 128/6
hŭgom 217
hugomes 166
hugomnak 128
hullasawal 56
huszonneg 211/2
huzad 122
huzon 75, 166, 211/2
hvgaÿmat 131
hvgaymnak 132
hvgomat 60
hvlaſeÿert 131
hvlattaſſalÿ 131
Hvssonewth 33
hvÿ 120
hvÿonan 120
hvz 8, 35/2, 131
hvzat 8
hw 160
hwdw 135
hwga 95
hwganak 140
hwgath 102
hwgathwl 52
hwgaÿ 158
hwgaÿual 17
hwgom 45
hwgomath 45
hwgomoth 45
hwgonwal 49
hwnÿadon 219
hwshagÿo 79
hwſiges 97
hwspÿnsz 74
hwssar 88
Hwssonewth 33
hwswet 176
hwswetbe 50
hwthele 160
hwtos 211/3
hwtoztettem 211/2
hwue 160
hwÿwarbanÿs 65
Hwÿwarbol 82
hwz 26, 50, 206, 231
hwzad 127
hwzanak 194
hwzarokoth 90
hwzon 157, 231
Hwzon 194
hwzonharom 183
hwzonhathforÿnthba 173
hwzonneg 83/2
hwzonwt 83, 171
Hwzzonharom 194
hy 52
hÿ 49, 83
hÿa 84
hÿaak 166
hyaba 122
hÿaba 27, 214
hÿak 227
hÿan 16, 33/9, 189
hÿaz 135
hÿd 84/2
hÿdegel 95
hÿdegh 144
hyergethelen 135
hÿg 145, 153
hyge 52
hÿge 86, 177, 179, 191, 192, 203/2, 204/2
hÿged 25, 77, 136
hÿgen 209/2
hÿget 191
hÿgged 152
hyggye 121
hÿghen 99
hygie 48
hÿgíed 191
hÿgyhe 68
hygÿe 82
hÿgÿe 27, 49/2, 63
hÿgÿen 82
hÿgÿeth 86
hyhetem 131
hÿlvathoth 148
hÿm 194/2, 200
Hÿm 194
hÿmbe 194/2
hÿme 194
hÿmeketh 128
hÿmet 200
hÿmmel 229
hÿnak 168
hȳc 135
hÿnnanak 217
hÿnne 49
hÿnned 68
hÿo 33/2
hÿol 135
hyr 131
hÿr 112
hÿrdesse 74
hÿrdeth 56
hyre 79, 118
hÿre 79, 88, 135, 158, 199/2, 202, 204, 216
hÿred 176
hÿreet 147
hÿrehoog 31
hÿrek 60
hÿreket 82, 147
hÿreketh 147
hÿrekrol 147
hÿrem 68
hyremmel 155
hÿremnel 50
hÿrenel 95
hÿrnek 82
hyrre 122
hÿrt 79/2, 120/2, 190, 191/2, 192, 220
hÿrtelenkettel 66
hÿrth 64, 119
hÿrth 78, 86, 88, 139, 203, 204
hÿrthelē 112
hÿrthwnkh 225
hÿrtt 82
hyrwel 52
hysem 48/2, 52
hÿsem 79
hÿſem 77, 128
Hÿſem 128
hÿsē 113
hÿspam 79
hÿspan 79
hÿ[...]ss[...] 35
hÿssem 88
hÿsÿ 68
hÿszem 196
hÿt 79, 104, 131, 186/2
hyte 131
hytelÿ 131
hÿtemen 187
hÿtemre 79, 82, 131, 187, 209
hÿth 95, 201
hÿthekre 32
hythem 48
hÿthem 63, 85
hythemre 48, 52
hÿthemre 24, 45, 204
hÿthen 95
hÿthenek 201
hÿthenkre 223
hÿthes 64
hÿthesenek 50
hythewnk 199
hÿthewnk 202
hÿthews 86
hÿthlen 95
hÿthre 90
hÿthwanok 95/2
hÿthwel 50
hÿthÿ 50
hyttam 131
hÿtted 186
hyttemre 7
hÿtthem 68
hÿtthemre 68
hytuan 62
hÿtwan 154, 177
hÿtwanok 154
hÿtwnkre 44
hÿtÿvnk 131
hyv 109
hÿven 71
hÿvſeges 131
hyvzazok 109
hÿw 54, 71, 82, 209
hÿwacz 107

hÿwan 38
hÿwasson 79
hÿwat 215
hÿwathalara 78
hywathlath 47
hÿwatoth 196
hÿwele 83
hÿwelÿe 83
hÿwen 50, 79
hÿweÿd 56
hÿweÿth 95
hÿwse 82
hÿwsegbewl 56
hÿwseges 56
hywssegies 87
hÿwssegies 87
hÿwssegiess 87
hÿwta 139
hÿz 154
hÿzek 119
hyzem 122, 132, 155/2
hÿzem 84, 138, 176, 191, 192
hÿzem 26/2, 35, 49, 59/2, 60, 69, 78, 79, 82, 83, 84, 95, 120, 131/2, 133, 142/2, 147, 152/2, 153, 154/3, 176/2, 179/2, 180, 186/2, 188, 190/2, 191, 195/3, 204/2, 220/2, 222, 228, 236, 239/5
hÿzen 179
hÿzeom 65
hÿzeott 82
hÿzik 147
hÿzlaltatom 147
hÿzwk 151
hÿzÿ 82, 95/3, 155, 214
hÿzzek 86
hÿzzewk 49

iaka[b] 12
iambor 211/2
iamborwl 123
ianos 62
ianosnak 62
ianos 198
ianosnal 198/2
iauat 62
[i]ches 198
iczeno 211
ide 152/2, 154, 159, 162/5, 163/2, 164, 205, 211/2, 228
Ide 7, 148
ide 163/2
ideben 124
ideen 198
idegent 211/2
idewben 122
idewel 141
ideÿgh 152
Ideyglen 7
idore 211/2
idouel 211/2
iduessegedet 62
iegyese[k]ben 62
ielenteseet 122
ieleussen 17
iettenk 152
iezenei 211/2
iezeno 211/3
iezus 212/2
Iezus 211
ifyaimnak 211/4
ifÿaimnak 211/2
ifyaknak 211
ifÿaknak 211
Ig 17
igassagazerent 80
igassaggal 121
igassan 197
igaz 71, 89, 131/2, 151, 199, 211/2
igaza 211/2
igazan 131
Igazan 7
igazat 211/4
igazat 123
igazatok 211/2
igaznal 66
igekelÿ 131
igen 97, 121, 156, 131/2, 136, 211/6, 219/2
[ig]en 132
Igen 97, 136, 148
igenÿ 131, 132
Igert 148
Igertem 148
igē 143
igh 148
igh 198
ighaz 10
ighen 122, 152, 209
igrÿczÿn 88
Igÿekezÿk 202
ihatunk 136
ilen 209
ilien 80
illen 124/2, 128, 211, 238
illendo 211/2
illeneek 162
illesetek 211
illessetek 211/3
illet 130, 211/3
illety 62
illi 131
illien 211/6
illien 211
illijen 211
illik 162, 163, 211
illÿ 131/2
illÿen 105, 124, 140, 211
Illÿen 173
illÿen 228
illyk 211/2
illÿk 152
ilyen 97
ilÿen 97
ilÿgheth 209
ilÿk 209
im 124, 128, 151/2, 211/7
Im 136, 148, 163
imaar 61
Imagÿon 50
imar 159, 211/12
Imar 215
imaran 75
Imegre 128
Imegwal 229, 231
immar 136, 211/2
(immár) 146
Immar 136/2, 139, 148/2
importune 136
inasnak 241
inasoknak 211/2
inasomnak 211/2
incab 122
incze 211/2
inditanj 148
indult 122
indultam 122
Indulÿ 106
industriaat 123
indwlek 139
i[ndw]lna 139
indwlt 139
Indwlÿ 106
ingensem 130
ingeth 128
inkab 86, 121, 211/3
inkáb 121
Inkab 148
innel 136
innen 61
Inneń 182
innet 211
inſegbe 131
intestunk 211
inteztunk 211
Introÿtus 193
io 45, 80, 116, 128/3, 131, 151, 156, 159, 211/9, 232
ió 211
io 45, 62/5
[io] 62
ío 211
iob 151
iobaghthol 28
iobagin 151
iobaginak 151
iobagÿ 151/3
iobagÿa 151
iobagÿath 151/3
iobagÿe 151
iobagÿnak 151/2
ioban 116
[ioba]n 62
iobbagyat 62
iobbagyonkra 62
[iob]bagyt 62
iobbagyt 62
iokwben 151
iol 211/2
iol 62
iolehet 211/4
ioszaghoz 211/2
iot 211/4
ioual 62
iouendore 211/2
iozagaat 62
iozagahoz 211/2

iozagais 80
iozagba 211/4
iozagom 187, 211/2
iozagomat 221
iozagomba 211/2
iozagot 44, 80, 211/4
iozagungbol 211/2
ir 86, 151, 209, 213
iral 147
iram 211/2
ıram 62
irasa 211/2
ſrasaa 198
irasat 28
Iraſat 97
irassa 44
irassat 80
irassawal 158/3
irast 212
iraſt 118
ird 141
Ird 147, 163
irdemedt 101
irette 97/2
irhacz 150
Irhathok 133
irhathom 139
irhatom 143
irhatunk 122
iriak 122
irion 160, 213
irnom 211/2
(Irod) 146
irok 123, 150
irokuala 156
irom 135
ırom 213
irot 80, 211/2
irt 131, 140, 160, 211/3
ırta 243
irtad 188
ırtal 62
irtam 131, 147, 159, 211/6
Irtam 216
ıſ[ta]m 62
ſrtam 131, 211
irtā 143
irth 89, 209/2
Irth 7
irthak 86
irtham 147
ſrtham 136
irÿa 151/2
irz 141
is 57, 89, 131/3, 132/2, 166, 176, 192, 209, 211/6, 212/2, 243
ıs 130
Isfannak 43
iſmegh 148
Ismegh 193/3
Iſmegh 148/2
ismet 211/2
ıspan 177
ſspan 177
ispanÿa 88, 151/3
isten 63/2, 80, 86, 89, 101/3, 104, 105/2, 109, 124, 130/2, 140, 151, 159, 189, 200, 206, 211/9, 212/4, 243
iſten 131/3
Iſten 136/3, 148
ısten 62/2, 105, 123/2
ſsten 208
iſtenek 71
istenemnek 211, 212/2
Istenemnek 211
istenere 211
istenert 211/4, 212/6
Iſtenert 136
istenerth 49, 64, 86
Istenerth 136
istennek 89, 147, 211/4
Istennek 139, 176, 191, 216
ıstennek 116
istennert 211
Istennert 211
istenre 154
istent 222
iſtent 131
isten-tewlÿs 152
isteunek 211
ıstē 143
isthen 219/4
Isthen 61, 133, 237
isthwan 49
Iſthwan 148
ſstoknakÿs 198
istuan 211/7
ıstuan 62/4
[ıstua]n 62
istuanehoz 211/2
istuannak 211/2
istuannal 211/2
istuantul 211
istvan 44, 211
istvannak 130
Istvanne 160
istvantul 211
istwan 140, 238/2
Istwan 87
ıstwan 147
istwannak 140, 238/3
istẅan 238
it 144, 154, 162, 163, 164, 166, 167/3, 168, 186/2, 206, 207, 211/3, 228/4
ıt 215
ith 86/2, 147/3, 154, 158
itt 211/2
Ittā 126
ittes 123
iuttem 159
iūthodt 28
ivt 80
ivtot 143
ivuise 143
iw 151
iwedelmet 211/2
iwien 7
Iwnen 148
iwtatia 211/2
iwth 7
iwudelmem 211
iwuedelem 211/2
iwuedelemel 211
iwuedelemmel 211
iwuedelmebul 211/2
iwuedelmem 211
iwuedelmet 211/2

Jacab 7, 122, 197
Jachÿnkth 33/4
Jakab 49, 152, 208
Jakabbal 152
Jakabnak 137
Jakabÿ 228
jambor 61, 211/7
Jambor 63/3, 82, 130, 147, 150/2, 154, 169, 180, 182, 186
Jámbor 138
Jambornak 150
jamborok 211/2
jamborokat 211/2
jamborra 139
Jamborsagra 109
Jamborthwl 85
Jamborul 77, 180/2
Jamborulis 180
Jamborwl 78, 79
Janas 135
Janass 68
Janchÿnak 149
Janczara 88
Jannos 16
janos 19, 211/5
Janos 17/2, 25, 29, 30, 35, 39/2, 41, 43, 47, 48, 49, 50, 52, 65, 78/2, 82/2, 88/4, 99/2, 121, 128, 147, 148, 186, 198/2, 206, 211/2, 228
Janós 138
Janoſal 21
Janose 198/2
Janoserth 50
Janosis 182
janosnak 211/4
Janosnak 16, 39, 50
Ja[n]osnak 198
janosnal 211/2
Janosnal 198/2
Janosne 200
Janosnenak 50
Janoson 39
Janosra 39
Janoss 11
Janosss 94
Janosswaÿdanak 87
janost 211/4
Janost 16
Janosth 50
Janus 79, 137, 140, 197/2, 199/2, 204/2, 239
Janusal 149
Janusnak 143, 149, 239
Janustol 239
Janusal 79
Janÿas 46
Jar 168, 192, 216
Jarassod 163
Jarast 167, 168, 180
Jarasth 154

Jaraÿ 49
Jarayth 52
Jarbor 52
Jarek 195
jargalastokon 211/2
jariatok 211
Jarion 89, 166/2
Jarnak 88, 163, 176, 186, 191
Jarnal 163
jarni 211/2
Jarni 217
Jarnod 162/2
Jarnÿ 89, 154, 186, 203
Jaro 150
jarok 209
Jartaban 77
Jartak 186
Jartaloczÿ 228
Jartam 49, 179, 186
Jarthaban 73
Jarthak 84
Jarto 207
Jartodat 152
Jartomat 152
Jarwa 162
Jarÿ 228
jaryatok 211
Jarÿon 154, 162, 186, 191, 220
Jataloczi 217
Jauawal 79
Jawa 56, 82
Jawaerth 197
Jawanak 197, 199/3, 202/2
Jawath 52
Jawawal 84, 85, 214
Jawaÿert 199
Jawaÿerth 199, 202
Jbraÿn 82
Jda 220
Jde 32, 49, 63/3, 84/2, 150/2, 152, 153, 154/4, 157/2, 162/6, 166/6, 168/2, 177/2, 179, 182/2, 186/2, 203/2, 204/2, 205/3, 215/3, 216/2, 217/5, 234/2
Jdedbe 154
Jdeghen 169
Jdeghenethom 158
jdeghennek 53
jdeghenÿewltheem 125
Jdeibe 168
Jdeie 167
Jdein 163, 168, 178
Jdĕn 220
Jdestoa 177
Jdestowa 169, 176
Jdeth 210
Jdeube 162
Jdeŭbe 168, 169, 186/2
Jdeure 162
Jdeut 162
Jdeŭt 186/2
Jdew 77/3, 147, 150
Jdewbe 162
Jdewel 154/2, 162, 186/2
Jdewm 186
Jdeÿe 87, 154, 176, 208, 217
Jdeÿebe 56
Jdeÿeben 56
Jdeÿk 77, 84
Jdeÿn 176, 180, 215/2
jdezthek 196
Jdvessigiī 109
Jdwesseggel 72
Jechetheth 96
Jeczeek 158
Jeeth 49
Jeg 16
Jegrwhaÿarwl 17
Jehecz 168/3
Jelechwkh 225
Jelen 158
Jelennen 205
Jelentethnenek 201
Jelenthettwkh 225
Jeleos 82
jeles 125, 161/2
Jeles 49, 201
Jelesben 82, 177, 208
Jelessewl 150
Jeleswl 35
Jeneel 144
Jenned 150
jeseno 211/2
Jesusban 62
JESVS 50
Jeth 152
Jethedeth 47
Jettem 152
Jetwnk 179
Jeuendeŭ 166/2
Jew 48, 105/2, 122, 150
Jewe 32, 204/2
Jewek 188, 192, 195
Jewende 198
Jewendebe 56
Jewendere 96
Jewendew 86, 154
Jewett 82
Jewhetthel 201
Jewne 147, 152, 154
Jewnÿ 150
Jewt 152
Jewtt 122
Jewtthel 201
Jewwendere 133
Jewÿ 152/2, 154/2
Jewz 144, 147
Jeÿel 168
jezeno 211/2
Jézus 211
Jg 16, 84, 154
Jgassag 201
Jgassaga 201
Jgassagat 201
Jgassagom 96, 168
Jgaz 49/2, 56/2, 84/3, 87/4, 109/2, 117, 154, 158, 168, 182, 186, 197, 199, 202, 204/2, 206, 228
Jgazan 67/2, 86, 188, 199, 202
Jgazat 186
Jgazatt 82
Jgazich 176/2
Jgazi[t]hattÿa 176
Jgazogyk 117
Jgazÿtasabanez 96
Jgazÿthanÿ 32
Jgazsagod 56
Jgazsagzerenth 56
jgeb 209
Jgekessonk 197
Jgen 20, 41, 48/2, 56, 84/2, 86, 89, 109/2, 163, 177, 188/2, 203/4, 210, 219
Jgenessen 176
Jgenesseulnek 206
Jgenlew 158
Jgh 49
Jghen 82, 88/4, 152, 153, 154/4, 164/5, 166, 178/2, 182, 186/2, 206, 216
Jghenesıthetik 169
Jghethecz 154
Jghetned 154
Jgırtek 109
Jgj 224
Jgken 2
Jǵ 182, 215
Jgyekewzÿk 199
Jgÿben 201
Jgÿekezzewnk 199
Jgÿen 63
Jgÿenes 202
Jgÿenessÿthessewnkre 32
Jgÿk 16
Jiveg 101
Jkabhazÿwal 147
jl 53
Jl 17, 77
Jlek 104
Jlen 52
Jllen 16, 49
Jllenek 55
Jllethÿ 56
Jllette 201
Jllyen 96, 198
Jllÿk 85
Jllÿen 16
Jllÿessel 32
Jllÿk 56
Jlned 162
Jlnek 104
Jlonason 30
Jlthythybe 52
Jlÿas 137
Jlÿasnak 137
Jlÿem 39
Jlÿen 183
Jm 48, 49, 77, 82, 84/3, 87, 88/2, 89, 144/2, 147/2, 150/2, 152/4, 153/4, 154/5, 157/2, 162/4, 163/4, 164, 166, 167, 168/2, 169, 176/4, 177/3, 178, 180, 182, 186/5, 191/3, 192/2, 195/4, 203/2, 205/3, 206/6, 207, 216/2, 217/3, 228, 239
jmadsagomnak 142
Jmagiak 87
Jmagÿon 50
jmar 53/3, 64/2, 75, 142
Jmar 50, 63, 86, 147/4, 150/2, 154/2,

157, 162/3, 163/3, 166/2, 167/2, 168/5, 176, 186/9, 206/2, 210, 215, 219/2
Jmeg 229
Jmegre 210
Jmegwal 229/11, 231/3
Jmegwallak 229
Jmegwalnak 229
Jmmar 49, 109, 122/3, 150, 191, 192, 204
Jm̄ar 56, 109
Jmperíomba 188
Jmperiũ 206
Jmre 197, 202, 220
Jmrech 11/2
Jmreh 166, 167, 168, 199/2, 219
Jmrenek 96
Jn 192, 204
Jndolath 45
Jndoleek 49
Jndolok 195
Jndul 154
Jndulni 205
Jndulok 11
Jndwlassnak 87
Jndwlek 219
Jndwltam 150
Jndwlthathoth 56
Jndwlwnk 84
Jneklew 228
Jneth 84
Jngemÿs 210
Jngen 152, 163, 182
Jnghet 162
Jngien 87
Jngo 17
Jngÿhen 82
jnkab 142
Jnkab 56, 62, 82, 117/3, 130, 147, 150, 164/2, 176, 186, 206
Jnnek 154
Jnnen 11, 45, 154/2, 166, 182, 216
Jnnep 190, 191
Jnnepwtan 188
Jnnet 188, 191/3, 192
Jnneth 195
Jnneththowa 32
Jnnettowa 82
Jnn[...]t 234
Jntette 49
Jnthesebewl 201
[j]o 25
jo 61, 83, 121/3, 128, 136/4, 177, 211/16
jó 211/3
Jo 2/2, 23, 25/4, 45/4, 48, 52, 61/2, 62/3, 72, 79, 83, 84, 86/2, 88/11, 89, 101, 128/2, 136, 139/2, 144, 147/4, 148/7, 150/10, 152/3, 153/6, 154/5, 157/6, 162/10, 163/8, 164/3, 166/6, 167/2, 168/5, 169/5, 176/9, 177/2, 178/5, 180/3, 181/3, 182/5, 186/5, 188, 190/2, 191/5, 192/2, 195/5, 203, 204, 205/4, 206/5, 207/2, 208, 215/6, 216/5, 217/4, 220, 228/6, 234/3, 236
J̆o 101
Job 16, 84, 85, 86/2, 162, 163, 176/2, 182, 191, 234/2
Jobaghsagnak 56
Jobagianak 130
Jobagiomat 182
Jobagit 148
Jobagodwal 49
Jobagok 17
jobagomes 142
Jobagÿa 201
Jobagÿath 204
Jobagÿaÿs 151
Jobagÿnkba 238
Jobagÿom 51
jobagyot 211/2
Jobagÿth 239
Jobagÿwal 46
Jobagÿwkath 56
Joban 35
Jobā 109
Jobath 148, 204
(jobb) 146
Jobbadon 205
Jobbagim 182
Jobbagink 168
Jobbaginkat 157
Jobbaginknak 168
Jobbagÿnk 199/2, 202
Jobbagÿok 65
jobbagyoknak 211
jobbagÿoknak 211
Jobbagÿom 154
Jobban 68, 150, 154, 162/2, 163, 182, 228
Jobbat 150
Jobnak 84, 107
Jobos 238
Joby 52
Jodyrth 47
Jofÿamnak 239
Jogh 56
jol 211/2
jól 211
Jol 35/2, 56/3, 62, 79/2, 84/2, 86, 88, 108/2, 122, 147, 154, 160, 164, 177, 190/2, 191/2, 192/2, 210, 219
[Jol] 62
jolehet 211/2
Joleheth 195
jollehet 124
Jollehet 107
Joltuggia 225
Jomat 77
Jonak 79, 234
Jonkra 195
Jofaganak 148
Josagat 79
Jofagat 148
Josagok 96
Jofagomba 148
Jofagoth 148
Josagotth 96
jofagthok 136
Jossagomoth 88
Josson 43
joszagot 211/2
jot 211/7
Jot 152, 154, 177, 191/2
Joteterwl 130/2
Joth 147, 152, 199/2, 202, 208, 225
Joual 160, 169
Joŭal 168
jouaval 136
Jouaval 128
Jowal 239
Jowara 68
jozag 211/2
Jozag 157, 201/3
jozaga 211/2
Jozagan 204
JozagaRol 56
Jozagarolwalo 56
jozagath 121
Jozagath 204
jozagba 211/2
Jozagba 162
Jozagh 186, 215
Jozaghomban 35
Jozaghot 176
Jozagod 182, 186
Jozagom 225
jozagomat 211/2
jozagombul 211/2
jozagomnak 211/2
Jozagonk 150, 152, 163
Jozagonkat 163
Jozagonkon 144
jozagot 211/4
Jozagotis 186
Jozagott 82
Jozagra 152, 215
Jozagÿt 140
Jǫ 220
Jǫt 79
jǫttek 19
Jǫtthwkh 225
jpannak 196
Jpawal 32
Jr 166, 167, 186, 192, 216, 239/2
Jra 82, 162, 186
jrasa 161
Jrasa 202
Jrasawal 96, 140
jrasom 209
Jrasom 85
Jrassa 11, 199
Jrassath 153
Jrassia 197
Jrassod 186
Jrattam 150
Jrd 147/2, 152, 176, 186, 188, 215, 228
Jrdmegh 162, 182, 217/3, 228
Jrhassam 82
Jrhathnek 85
Jrhathnich 48
Jrhathok 203, 204
Jrhathom 48, 52, 63, 87, 203, 204
Jrhatod 162
Jrhatok 82, 147, 162, 163/2, 176/2, 182/2, 188, 190, 191, 192, 195, 205/2, 206/2, 220, 228/2
jrhatom 64

Jrhatom 49, 65/2, 79, 88, 150, 154, 166, 176, 182
Jria 130
Jriak 122
Jrna 52
Jrnak 162
Jrnal 52
Jrnod 162, 186
Jrnom 48, 162, 166/2, 176
Jrnÿa 239
Jrnÿa 150, 163, 166
Jrod 150, 152/2, 154/3, 162/3, 168/2, 176/2, 178/3, 186/4, 215
Jrodazt 186
Jrok 105, 109, 162, 166, 168, 191, 220
jrom 94, 124
Jrom 49, 52, 82, 84, 85, 87, 88, 99, 102, 130, 154, 160, 162, 166, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 186, 188/2, 190, 191, 192, 195, 203. 204, 205, 208, 215, 216, 217, 228, 234, 239
Jronk 162/2
Jrott 83
jrǫl 53
Jrt 164, 166, 168
Jrta 154
Jrtad 186
Jrtal 164/2, 186/2, 190
Jrtam 16, 82, 144, 152/2, 153, 154/5, 157, 162/6, 163/3, 167/2, 168/2, 176/2, 178, 186, 195, 205/3, 206, 215, 216, 217/2, 239
Jrtā 210/2
Jrth 108, 158, 203, 239
Jrtha 87/2, 204
Jrthak 84
Jrtham 20/2, 84, 147, 153
Jrthamvolna 84
Jrthanak 150
Jrthe 52
Jrwa 83
Jrwan 197
Jrÿ 182, 186, 190
Jrÿa 82/2, 84, 130, 162, 192
Jryon 52
Jrÿon 84, 192
Jrz 147/4, 152/3, 154/8, 157/2, 162, 163/3, 166/3, 168/2, 176/8, 178/2, 182/3, 186/2, 191/6, 205, 206, 215/2, 217/2, 228/2, 234/2, 239/2
Js 201
Jshen 210
Jshmeg 137
Jsmeg 154/2
Jsmegh 154
Jsmerÿewk 32
jspan 196
Jspan 158, 168, 176
Jspannak 167, 176, 177
Jspannÿanak 122, 162
Jspanok 166
Jssmegh 87
Jst 84
jsten 53, 64, 172, 196, 209/2, 233, 235, 243
Jsten 16/2, 38/2, 48/2, 52, 58, 59/2, 63, 67/2, 69, 70/2, 82/3, 87, 104, 122, 124, 130, 144, 147, 150/2, 152, 153, 154, 157/2, 158/2, 162/3, 163, 164, 166/2, 167/2, 168, 169, 176, 177, 178/3, 179, 180, 181, 182/2, 186, 188, 190/2, 191, 192, 195, 197, 202, 203/2, 204, 205, 206/2, 207, 208. 215, 216, 217, 228, 234, 239
Jſten 128
Jstenalla 87
Jstenben 89
Jsteneketh 87
Jstenemeth 59
jstenerth 64, 125
Jstenneben 82
Jstennek 67, 70, 150, 157, 162, 186, 190, 195/2, 205, 206/2
Jstenre 16, 158
Jstent 59/2, 191, 220
Jſtent 128
Jstenth 195/2
Jstentwl 89
Jstentÿl 70
Jstenÿs 82
Jsthembe 104
Jsthen 84/5, 85, 124/2, 199/2, 210, 214
Jsthuannenak 210
Jsthwan 17/3, 32, 199/2, 201/3, 202, 204/2
Jsthwannak 17, 20
Jstuan 122
jstuanak 211
jstuannak 211
jstwan 209
Jstwan 197/2
Jstwannak 140, 158
Jstwannal 234
Jt 150, 162/3, 163, 168, 176, 177/4, 178, 179/4, 180/2, 188, 190, 191, 215/3, 216, 217
Jtelew 158
Jtettek 182
jth 43
Jth 32, 49/2, 63, 84/3, 104, 203, 204, 239
Jthelew 158
Jthelnÿ 56
Jththen 2
Jtnj 182
Judıca 11
Juhet 176
Jŭhetnil 167
juniosnak 121
Jut 216
Jutottodra 162
Jutteet 162
Jŭÿel 167, 168
Juz 166
Jŭz 166/2
Jvtot 238
jw 121, 151, 211/2
Jw 151, 162/7, 163/4, 166/3, 178/2, 184, 195, 203, 204, 206/2, 215/4, 216/2, 234
jwan 142
Jwani 157, 205
Jwaninak 167/2
Jwanÿ 195
Jwdeth 85
Jwedelem 162
Jwek 178, 182, 186
Jwendere 107
Jwendew 182
Jwenek 84
Jwet 162
Jwhazÿ 238/2
Jwhetem 148
Jwhetet 181
Jwhetne 147
Jwhettek 182
Jwj 164
Jwne 56, 178, 203
Jwned 162
Jwnek 163/2, 168, 182, 205
Jwnen 148
Jwnenek 180, 182
Jwnj 162, 163, 176
Jwnÿ 162, 190, 205
Jws 154
Jwt 150/2, 154/2, 182, 205, 215, 217/2
Jwtanak 150
Jwtet 234
Jwth 150, 203, 204, 210
jwtha 121
Jwthek 84/3
Jwthem 148
Jwthot 238/2
jwthottam 139
Jwthotth 96
Jwthwnk 84
Jwtot 238/2
Jwtotak 75
Jwtottam 82
Jwtteel 182
Jwttek 163
jwuedelm 75
Jwuendew 182
Jwuesed 234
Jwuetelem 182
Jwÿ 147, 150, 164, 178, 182, 217
Jwÿen 176, 178, 204
Jwz 162/2, 190, 216/2, 217
Jwzis 234
Jẅtot 238
Jzem 87
Jzend 168/2
Jzendmeg 191
Jzendmegh 168
Jzene 82
Jzenek 168
Jzenem 87
Jzeneok 82
Jzenessed 178
Jzenhessek 82
Jzenhethem 87
Jzenni 166
Jzenteel 162
Jzentel 186
Jzentelwala 2
Jzentem 162, 168, 169/2
Jʒenten 77
Jzenth 204

Jzenthe 203
Jzenthem 153
Jzenthemwala 85
Jzenÿ 56/2
Jzenÿe 179
Jzom 147
Jzstepannak 192
Ĵsten 213
Ĵrhatok 79
ĵsten 58, 59, 213
ĵzenÿ 56
ĵanostul 235
ĵariak 235
ĵarok 235
ĵl'l'en 235
ĵo 31, 235
ĵobbat 235
ĵs 31
ĵsten 235
Ĵsten 232
ĵzent 235
ɟamborok 19
ɟde 43
ɟdwkben 75
ɟo 25, 77
ɟobagomat 19
ɟowal 31
ɟowram 31
ɟǫvenek 19
ɟrom 43
ɟrtam 209
ɟsten 232, 243/2
ɟstenert 142
ɟsteni 142
ɟstvan 142
ɟstwanfÿ 142

k 20/7, 31/33, 48, 49, 52/2, 61/9, 65/9, 75/5, 77/4, 79/25, 82/28, 87/11, 99/12, 101/9, 103/3, 104/7, 105, 108/7, 109/14, 110, 117/8, 118/3, 120/2, 121/11, 122/8, 123, 128/3, 131/10, 132/5, 133/11, 136/7, 139/6, 143/10, 145/7, 147, 148/13, 151/22, 153, 155/9, 159/6, 160/10, 177/3, 179/6, 189/3, 200/10, 201/2, 204/3, 209/15, 210/16, 213/12, 218/2, 219/17, 220/11, 222/7, 224, 232/15, 233/14, 235/12, 239/5, 243/19
-k 243
K 224
k ek 155
k ektel 155
kaar 179, 201/4
kaarok 201
kaarra 201
kab 95, 204
kabonaÿth 95
kachor 171
kacol 16
kacÿan 74
kaczolak 211/4
kaczolakat 211
kaczolakot 211/2
kaczolat 211/2
kaczolokat 211/3
kaka 44
kalachaÿ 217
kalan 33/2, 83, 194, 229
Kalaranak 210
kalarÿs 83
kalastorom 50
kalastromnak 50
kaldÿ 84
Kaldÿ 90
kallaÿ 143
kalmannal 211/2
kalodabwl 151
kam 194
kamara 120
ka[m]araJspannÿa 20
kamarasinak 142
kamarassok 178
kamarÿaÿ 95
kamoka 33/4, 229, 231
kamukaual 198
kamvkabol 35
kamwka 83/2, 194/4, 229/4
kamwkath 194
kamwkawal 194/4
kananok 198
kanna 198
kannachka 229
kannak 83
kanthor 158
kantoran 93
kanÿcat 118
kanÿchat 131
kanÿsaÿ 49, 50, 159
kaphatÿak 190
kapitan 118
kaplan 50
kaplannak 50
kaplanok 50
kaplanth 35
kapol 35
kapolna 35, 46
kapolnaba 50/2
kapolnaban 35
kapolnahoz 35
kapolnak 35
kapolnamnak 50
kapolnanak 35, 50
kapolnath 50
kapolon 12
kapoztas 211/3
Kapoztas 211/2
kaptalan 79
kaptalanba 187
kaptalanban 96
kaptalanbol 79/2
kapthalan 201/2
kaptolomban 12/2
kapun 157/2, 163
kapunallok 215
kapÿon 176
[ka]pytan 132
kapÿtan 118/2
kar 26, 86, 142, 162, 205
kara 90, 182
karaath 20
karachon 82, 198
Karachon 82
karaczon 8
kararowl 20
karasıat 177
karasíat 179
Karasıat 177
karasÿa 194/2
karazbā 117
karba 148, 151
karban 108
karees 163
kareÿa 83
karia 31
karlotta 63
karmar 198
karneol 231
karokat 115
karokates 82
Karól 121, 203
karolba 39, 187/2
karolÿ 39/3, 50, 187/2
k[a]rolÿ 25, 219
karolÿak 50
karomra 19
karomrha 119
karonkal 31
karosok 31
karpitotis 216
karpÿt 83/2
kart 27, 31, 97, 176, 188, 190/2, 191
karth 79, 95, 227, 234
kar[th] 73
karwollÿ 186
karwolt 186
karÿmatt 82
karÿol 204
kasarel 155
kasba 175/2
kassaÿ 72
kassaÿwal 72
kastellanfÏÿ 228
kaswÿ 39
kata 16, 58
katalin 80, 224
katar[...]na 12
katarÿna 12
katerÿnak 35
katha 194
[K]athalÿn 139
kathalÿnazzonnak 50
Katherinanak 128
Katherÿna 158
katko 12
katus 59, 60
katusnak 163
katvs 59, 70
kaÿdacÿon 79
kaÿmaty 35
kazaban 81/2
kazamÿros 64
kazan 81
kazanak 81
kazarol 81
kazdag 229/3
kazdagh 41
kazza 75

kaz[za]ẏ[na]k 75
kdel 221
kdet 221
ke 56, 63/2, 88/20, 102/10, 116/3, 121, 122, 130/8, 145, 201/4, 211/9
kebel 181, 210/6
kebeles 194
kebeleth 210
keblet 181
kebleth 210/2
kechegben 104
kecher 93, 198
kechiethy 212/2
kechkes 229/2, 231
ked 155
kedden 42, 50, 78/2, 139, 233
kedeek 71
kedeg 26, 82/2, 90, 95/4
kedegh 35/2, 96
kedegi 80
kedeglen 17
kedek 75/2
keden 17, 31, 84, 88, 120
kedig 234
kedıg 191
kedíg 192
kedigh 144, 157/2, 162/3, 163/2, 164, 168/3, 186/2, 215, 217/2, 228/2
kedıgh 197
kediglen 158/2, 239
kedre 177
kedvelÿ 132
kedwe 49, 167, 186
kedweerth 139
kedweeth 20
kedwel 82, 150
kedwelj 164
kedwelz 154
kedwem 50, 150
kedwemet 152/2
Kedweth 110
kedwezek 67
kedwezerenth 86
kedẏg 75, 199
kedÿg 56, 66, 119, 199/3, 202/3, 204
kedÿgh 24, 32/2, 68, 99, 113/2, 141, 144, 147/2, 150, 152, 154, 161
kedÿghlen 86
kedẏglen 105, 201/2, 203
kedÿglen 56/5, 61
kedyk 105, 121, 190, 191, 202
kedÿk 36, 151
kedÿklen 36
keek 33/6, 154/2, 194/2
keel 14, 22, 81/2
keelcheginkken 37
keelth 197
keenkew 175
keepews 194
keerem 122
keeris 148
keerlek 162
kees 88, 197
keesseth 197
keet 35/2, 37, 83/6, 157, 162/2, 163, 166, 168, 176, 177/4, 179/2, 182, 186/2, 206/2
keeth 10, 33/15, 35, 42/2, 81, 84, 88/2, 147, 153, 154, 162, 194/5, 201/3, 203, 204, 210, 214/2
keethseges 204
keez 36, 46, 84, 158/2, 167, 177, 182/2, 199/3, 202/2, 217, 228, 229
keezben 201
keg 131, 145, 201/3
kegelme 131, 148/3, 162, 177/2
kegelmed 7/4, 43/3, 48, 52/6, 66/2, 68, 75/3, 76/10, 81/3, 86, 89/3, 116, 119, 131, 133, 139, 161/2, 177/2, 179/6, 189, 203/10, 204/5, 208/7, 239
Kegelmed 76
kegelmedben 64
kegelmeddel 122
kegelmedel 75
kegelmeden 7
kegelmederth 148
kegelmedet 37, 64/2, 75, 76, 89, 118, 122, 145, 172, 179, 208/3
kegelmedeth 7, 43/2, 48/2, 52, 64, 89, 125, 203, 204
kegelmedhez 49, 179
kegelmednek 7/2, 43/5, 45, 48, 52/3, 64, 66, 76/2, 89/2, 102, 104, 122, 125, 139, 159, 161, 172, 177/6, 179/2, 189, 203/11, 204/10, 208/6, 239
Kegelmednek 204
kegelmednel 122
kegelmedre 52, 81, 203/2
kegelmedtek 172
kegelmedtewl 76/3, 122
kegelmedthewl 208
kegelmeduel 66
kegelmedwel 52
kegelmedyrth 52
kegelmeghwel 125
kegelmeketh 212
kegelmenek 148, 162
kegelmes 43/8, 49/2, 56/2, 64/2, 86, 102/6, 104/2, 130/2, 131/2, 143, 145, 150, 151/2, 154, 160/2, 177, 179, 203, 208/3, 235
Kegelmes 56/2, 144, 204
kegelmet 155
kegelmetek 142/8, 172/3
kegelmetek' 196/2
kegelmeteke 54
kegelmeteket 142, 155/3, 172
kegelmeteketh 196
kegelmetekhez' 196
kegelmeteknek 142/2, 196
kegelmeteknekÿs 151
kegelmetektwl 142
kegelmetekwel 172
kegelmeth 43/2, 72, 128, 139
kegelmethek 135/7, 208
kegelmethekel 135
kegelmethekerth 135
kegelmetheketh 128
kegelmetheknek 128, 135/4
kegelmetnec 101
kegelmihes 52
kege[...]med 20
kegergettem 160
kegeÿlmetheknek 135
keghel 111/2, 113
keghelmed 90/11, 93/10, 95/5, 111, 112, 113, 161
keghelmedbe 95
keghelmede 93
keghelmederth 93, 112
keghelmedet 90, 161
keghelmedeth 93, 95/2
keghelmedhez 90, 93, 112
keghelmednek 90/6, 93/6, 95, 111/2, 112/2
keghelmednel 95
keghelmedre 112
keghelmedthewl 93, 125
keghelmedwel 93/2
keghelmes 93/2, 95, 231
keghelmetheknek 111
keghÿelmes 99
keghÿelmetheketh 86
kegielmed 87/2
kegıelmed 20/2, 122
kegïelmed 87
kegielmedmeleth 87
kegielmednek 23, 170
kegielmeketh 212
kegielmes 87, 212/4
kegıelmes 23
kegıelmesegedel 23
kegielmetek 212/2
kegielmeteket 212/3
kegielmeteknek 211/2
kegilmednek 177
kegjelmedeth 95
Keglewich 234
keglewÿth 239/2
keglÿewich 182
kegyedmed 62
kegyedmednek 62
kegyednek 62
kegÿel 201
kegÿElhewz 86
kegÿelmdeth 11
kegyelme 193
kegÿelme 193
kegÿelme 24/3, 49, 201/6
kegyelmed 105, 170/3, 211
kegẏelmed 84/3, 85/2, 95
kegÿelmed 26/10, 27/19, 45/2, 49/5, 63/7, 78/3, 82/10, 84/16, 85/4, 86/3, 90/6, 95/17, 105/8, 124/14, 170, 201/2
k[e]gÿelmed 26
kegÿelm[e]d 26
kegÿelmedben 63
kegÿelmeddel 82
kegÿelmeden 27
kegyelmedet 62, 211
kegÿ[el]medet 26, 211
kegÿelmedet 26/2, 27/3, 90, 124/2
kegyelmedetesss 170
kegẏelmedeth 84/2
kegÿelmedeth 45, 49/2, 61, 78/2, 84, 85, 86/3, 90/2, 214
kegÿelmedett 65

kegÿelmedh 86
kegÿelmedhes 124/4
kegÿelmedhez 84, 90/2, 95
kegÿelmedmednek 170
kegyelmednek 62/2, 124, 218
kegÿelmednek 85, 90
kegÿelmednek 26/3, 27/7, 49/4, 63/2, 74, 78/5, 82/4, 84/4, 85/3, 86/3, 90/5, 95/4, 105, 124/11, 170
kegÿ[el]mednek 26
kegÿelmedneksenkÿ 63
kegÿelmedre 49
kegÿelmedthewl 45
kegÿelmedwel 26/2, 90/2
kegyelmek 211/2
kegÿelmek 35, 211/2, 219
kegyelmeket 211/3
kegÿelmeket 211
kegÿelmenek 24, 49, 201
kegÿelmes 85, 86, 90
kegÿelmes 35, 49/2, 56/3, 71, 78/7, 84, 85, 86/7, 90, 99, 219/5, 229
Kegÿelmes 56/3, 78
kegyelmess 170
kegÿelmess 87, 170/2
Kegÿelmess 170
kegÿelmeteek 94
kegyelmetek 14/2, 42
kegÿelmetek 27, 74/2, 219
kegyelmeteket 211/3
kegÿelmeteknek 82
kegÿelmethek 84/2, 95/3, 99, 124, 219
kegÿelmetheket 124
kegÿelmetheketh 84
kegÿelmetheknek 84, 124
kegÿelmethewk 86/2
Kegÿelmethewk 86
kegÿelmethewkh 86
kegÿelmethew[kh]ewz 86
kegÿelmethewl 90/2, 95
kegÿelmethwk 86
kegÿelmethwl 86
kegyelmettektwl 42
kegÿelmettewl 82/2
kegÿelmewel 201
kegÿelmezne 95
kegÿelmÿnek 74
kegÿenthek 90/2
kegÿk 237
kegÿglen 201
kegÿk 197/2, 236, 237
kehlth 200
keio 211
keket 155, 230
kel 17, 31/3, 35, 50/2, 59, 76, 77, 79, 89, 90, 93, 105, 125, 136, 142, 143, 150/4, 152/2, 153, 154, 157, 234
kel' 144, 161, 162/4, 166, 168/6, 169/2, 171, 176, 178/3, 181, 182, 186/7, 205, 209/3, 211/4, 215/2, 228, 236
kelceget 155
kelceke 31
kelcheg[...] 23
kelchegct 79
kelcheghemett 82
kelczeghel 88
kelczen 41
kele 118, 163
kelek 10
kelemetes 118, 131, 232
kelemetes 211/2
kelemetteöb 118
kelencze 50
kelene 52, 118
kelesÿbe 181
kelet 131
keletre 191
keletÿk 192
kelew 48
kelhet 50, 57
kelhettenek 201
kelien 80
kelÿen 31/2
kelkenÿerkenem 31
kell 56, 68/2, 82/2
kellek 117
kellemetes 31
kellemethes 50
kellene 25, 62/2, 84, 86, 102, 122, 143, 152, 154, 162/5, 163, 167/2, 168, 186/4
kellet 77, 79, 154, 166, 182, 186
kelleteek 157, 178
kelleteg 101
kelletek 148
kelletem 77
kelleth 68, 135, 151/2, 237
kellethem 25/2
kellethnem 135
kellethnē 112
kelletik 166, 167, 169, 176, 215, 216
kelleti[k] 176
kellett 212/2
kelletÿk 82, 150, 154/2, 236
kelleŭt 162
kellÿen 85
kellÿen 90
kelmenek 31
kelmetes 31
kelne 168
kelnek 84
kelsegedt 101
kelt 76, 80, 130, 140, 148, 155, 159, 160, 220
keltettem 82
keltezem 79
kelth 25, 29, 30, 41, 43, 48, 52, 75, 92, 200, 209
kelthheth 74
kelÿ 118/4, 192, 208
kelÿelesben 31
kelÿenkÿ 79
keme 243
kemelel 120
kemelem 155/2
kemelyetek 131
kemenche 34
kemenczei 211/3
kemendbe 160/2
kemenÿ 131
kemet 243/2
kemlek 190
ken 155
kenal 148
kenalnak 19
kenalÿ 131/2
kench 50/2
kenchet 148
kenchtarto 36
kende 210
kenden 105
kenderesi 211/4
kenderessi 211
kenderessyh 64
kendi 197/3
kendj 223
kendÿ 199
kendÿ 197, 199, 202
keneregh 148/2
kenerel 23
kenergek 23
kenergenem 23
keneseget 211/2
kenezeknek 211/2
keneznek 211/2
keniergek 177
kenierkek 142
kennÿeb 169
kennÿebıteni 186
kennÿen 147, 157, 186, 215/2
kenra 131
kent 31
kentek 120
kentes 194/3, 229/2, 231
kenthath 210
kentheek 139
kenthek 139
kenthes 194
kenthews 194
kenueth 136
kenw 228
kenweb 4
kenzazwnkat 118
kenÿarolÿ 131
kenÿed 51
kenÿen 90
kenÿereg 56/2, 210
kenÿeregh 206
kenÿeret 176
kenÿergek 49, 124/4, 208
kenÿergesembel 79
kenÿergessem 49
kenÿergetek 79
kenÿergewnk 49
kenÿergewthem 45
kenÿerghewg 82
kenÿergwk 130
kenÿergwnkÿs 86
kenÿerrel 176
kenÿeze 203
kenÿg 79
kenÿglen 61
kenÿgÿ 79

keolchegevelÿ 131
keolchſege 118
keolcſeget 118
keolcſegre 120
keolt 118, 131
keolth 173, 189
keoneorgeok 131/2
keoneorgeſekelÿ 131
keoneorgeſemet 131/2
keoneorgeset 131
keoneorgot 120
keoneorogÿ 118
keoneorÿlÿ 118
keoneorÿvly 131
keonorgenÿ 118
keonvÿ 131
keonÿeben 118
keonÿvrivlelÿ 131
keoteotek 106
keowet 106
keozend 132
keozeonen 132
keozeot 131
keozonÿ 118
keǫlt 108, 224
kepe 162, 179
kepebe 49
kepeben 84
kepedben 62
kepen 16/2, 31/2, 53/2, 84/2, 85/3, 89, 90/2, 95, 165, 188, 198, 211, 220, 243
kepeos 82
kepes 207
kepest 150
kepesth 88, 199, 202
kepewsth 199
keppen 20, 45, 62/2, 86/2, 140, 152, 158/2, 162/3, 163/2, 197/2, 199/3, 202/2
keppesth 197
ker 179, 210, 237
kerall 217
Keralſ 166
kerallÿ 158
Kerallÿal 153
keralnak 144/2, 211/2
Keralnak 147
keralnakees 152
keralne 152, 162
Keralne 147, 150
keralt 162
keraſ 166
keraſſ 152/2, 153, 154/3, 158, 162/2, 163
Keraſſÿ 150
keralÿet 163
kerd 59, 131
kerdem 227
kerdes 236
kerdettem 101
Kerdez 168
kerdezkedel 178
kerdezketthem 95
kerdmegh 152
kerdnek 84
kerdÿ 103
kere 131, 135
kere[...] 147
kerechēsegheth 113
keredzeel 154
keredzeth 49
kerek 50, 88, 93
kerekbewl 95
kerelethe 88
kerem 11, 26/2, 31/4, 35, 37, 43/2, 45, 49/2, 61, 64/2, 65, 68, 79, 84/2, 87, 88, 89, 90, 93, 99, 101, 102/2, 104, 118/2, 122, 131, 132, 133, 138, 142, 145, 148, 160/2, 179, 208, 211/7, 213, 219, 221, 222
Kerem 121
keremesseth 53
keremessǫnket 53
keremessǫnketh 53
kereom 82
keres 168, 201, 239
keresbe 50
kereschen 209
[k]eresed 26
kereſem 118
keresemet 131
kereshessek 211/2
kereskedeselelek 142
kereskethhessenek 39
keresnē 125
keresneÿe 93
keresni 211/2
keresnÿ 186
keresre 176/2
keresschen 113
keresse 159, 176, 215
keresseles 65
keressemre 158
keressetek 211/2
keressewk 199/2, 202
keresswk 197
k[ere]ssÿ 16
kereſt 131
kerestel 209
kerestesd 163
kerestessem 89
keresteth 41
keresth 33/2
keresthē 210
kerestwrÿ 193
keresÿ 70
kerete 27
keretet 27/2
kerethek 219
kerethi 221/2
kerethÿ 95
kerethÿk 219
keretj 205
kereul 168
kereulted 168
kerevm 133
kereyetek 211
kerez 62, 113
kerezchenseghre 111
kerezet 132
kerezgyenseg 7
kereziensegnek 37
kerezt 101, 229, 231/2
kereztet 50
kerezteth 50
kerezth 50/3, 139, 231/2
kerezthnek 50
kerezthÿen 87
kerezthÿensekthwl 86
kerhetek 92
kerhethek 92/2
keriek 75
kerik 221
kerkewtthem 105
kerkezel 178
kerkezÿk 87
kerlek 26/3, 27/2, 31/3, 43, 45, 59/3, 60/2, 61, 62, 69, 73, 77, 92, 105, 106/3, 112, 113, 118/6, 119, 120/3, 125, 128/2, 131/4, 132/2, 133, 136/2, 138, 161, 162/3, 163, 164/2, 167, 170, 195, 211/8, 228
Kerlek 132
kerlÿtkaba 154
kerlÿtkaÿaba 152
kermend 84/2, 95
kermende 119
Kermendeth 90
kermendē 113
kermendhden 112
kermendhdē 111, 112
kermendj 85
kermendre 84/4
kermendwl 84
kerne 123, 148, 211/2
kernek 42, 154, 157, 186
kernem 191
kernē 161
kernÿ 87, 95, 132/2
kernÿe 172
kerte 131
kertem 65, 118, 131, 138, 154, 193, 210, 216, 224
kerth 119
kertheis 210
kerthem 93, 210
kerthē 161, 210
kertheth 96
kerwnk 10, 86
kerÿ 95, 108, 120
kerẏ 95
kerÿe 132
keryed 132, 216
kerÿed 147, 152, 153, 154
kerẏek 53/2, 75, 76
kerÿem 27
keryetek 211/4
kerÿetek 211
kerÿk 19, 95
keryl 231
kerÿltem 148
kerÿwk 136
kerÿwkh 86/2
kerz 162, 164
kes 77, 97/6, 124/2
kesben 79/2
kesedelem 122, 133, 195
keſedelmeſſeg 131

kesedelmeth 133
keselÿ 106
kesen 79, 159, 211/2, 229
Kefen 128
kesenek 121
kefenethemnek 128
kefenetÿth 128
kesenÿ 194
kescodelem 82
keseret 155
keserewl 82
keserry 155
kesertek 155
kesertwe 31
kesez 163
keshetÿk 147
kesk[...] 83
kesken 229/2, 231
keslele 219
keslelyed 106
keslelÿek 219
keslelÿen 84
kefllÿed 120
kesned 162
kesnÿ 162
kessedelem 152, 162, 166, 167, 216
kessedelmessewk 35
kesseel 163/2, 168/2
kesseges 197
kessel 162, 217
kessęl 168
kessem 166, 167, 168
Kessenetemnekwtanna 74
kesserteni 205
kessertetnil 163
kesset 79
kesseth 197
kessez 217/3
kessik 176
kessonk 197
kessÿk 150
kestek 79
kestel 217
kestesd 180
kesthem 219
kestÿnk 209/2
kesÿk 95
kesyk 121
ket 16, 19, 26, 27/4, 33, 50, 80, 83, 118/4, 120/2, 123/2, 131/3, 142, 155, 177, 198, 209/2, 210, 211/6, 212/2, 229, 231, 232, 238
Ket 131
ketek 204
ketel 216
ketele 140/2
ketelenÿs 148
ketelet 140, 177
ketelezned 163
keteleztem 82
keteleztetnek 162
ketesek 231
ketessekkel 229
ketessel 229/3
ketet 79, 229/5
ketetek 177
ketewre 191
ketews 229
keteÿs 80
ketezem 166
ketfele 198
ketfelel 104
keth 4, 10/4, 25/2, 32/2, 33/14, 50/6, 81, 90/3, 93/2, 95/2, 111, 112/2, 138, 194/4, 198/5, 201, 209, 210, 211/3, 229/4, 231/5, 237
kéth 211
Keth 229
kethe 210
ketheled 81
kethelensseegh 158
kethelewzem 158
ketheleÿ 10
kethelkedghem 119
kethelkegÿek 204
kethelre 88
kethes 227
ketheth 229
kethew 33/2, 231/4
kethewlezem 158
kethewleztem 158
kethewt 66
ketheÿth 111
kethne 95
kethseg 95/3
kethsege 90
kethsegek 95
kethseges 49
kethsegesek 219
kethsegh 86
kethsegnelkÿl 78
kethser 113
kethzaz 84, 86
ketsege 79
ketseged 106
ketseghem 152
ketsegnekwl 159
ketsegonk 53
ketsigem 109
kett 137/2, 193/2
ketteierth 160
ketteit 160
ketten 211/2
kettew 182
kettewnek 83
kettewth 138
kettewtt 194
ketteÿ 83/2, 194/3
ketteÿn 194
ketteynek 229
kettheles 140
ketthen 68
ketthewnek 95
ketthews 194
kettheÿn 194/2
kettőt 123
ketzer 101
keuana 7
keuania 142
keuannā 89
keuanom 62, 169
keuanum 210
keuanü 89
keuel'en 232
keues 7, 143, 210
keuesel 198
keuefeth 128
keuetectewl 122
keuetek 122
keuetem 196
keuethek 136
keuethekel 136
keuethÿ 64
keuettÿ 118
keulcheegh 168
keulchegeth 162
keulcheghet 162, 205
keulchegit 217
keulchegre 178
keuld 162, 163, 166, 167, 168, 176/3, 180, 181/2, 186/2, 205/3, 215, 216/3, 217
keúld 162
keŭld 167, 168, 186, 205
keulde 217
keulded 205
keuldek 182, 217/2
keŭldek 178, 206
keuldem 162
keŭldenenk 215
keuldeni 167
keŭldeni 167
keuldenid 217
keŭldettęl 168
keuldettem 166, 178, 180, 186/2, 205, 217
keuldez 186, 216, 217
keuldhes 166
keŭldhesse 167
keuldheted 168, 215
keŭldheted 186
keuldhetek 215
keuldhetem 162, 215
keuldid 215
keuldmegh 215, 217
keulğ 168
keulge 215, 228
keulged 163, 166, 167, 217, 228
keŭlged 166
keulgh 176
keulghed 217
keulģ 182, 215
keult 167, 176, 178, 217
keŭlt 166
keúltem 163
keulteztesseek 163
keŭlteztetesse 167
keulth 11
keuÿ 198
keŭzeŭl 168
kevannam 133
kevantak 70
kevanz 131
keveseb 120
kevetek 64
keveteket 131
kevzevnet 62
kew 34, 175, 215, 231

kewan 66
kewanak 148
kewanam 78
kewanna 153
kewannam 133
kewannod 186
kewannom 49
kewannya 86
kewannÿ 152/2
kewannÿa 216
kewanok 186
kewanom 158, 176, 206, 216
kewanon 157
kewantam 152
kewantham 152, 165
kewanÿa 133
kewbewl 229
kewchen 188
kewees 152
kewekkel 83, 229
kewekwel 41
kewer 66
kewes 25, 26, 68, 78, 82/2, **85, 88, 164,** 219, 236/3, 237
kewef 77
kewesb 152
kewesbeth 95
keweseb 72
kewesen 85
keweseth 195
kewesse 150, 152
kewessen 206
kewesset 152, 182
kewesÿhe 27
keweth 86
kewetheketh 63
kewethekthǫl 219
kewethēk 86
kewethkeznek 90
kewethsegbe 90
kewethÿ 63
kewetfegen 148
kewetsseghen 176
keweÿmet 50
kewez 66
kewigh 163
kewk 229/3, 231
kewl 50, 112
kewlcegemwel 96
kewlcheegh 150
kewlcheggel 150, 162/2
kewlcheghed 163
kewlcheghedre 150
kewlcheghem 150
kewlcheghet 162
kewlchek 35/5
kewlchsegemmel 195
kewlchsegnek 190
kewlchÿegherwl 86
kewld 163
kewldek 150
kewldem 147/2, 150, 228
kewldene 68
kewldenek 49
kewldenik 162
kewldenÿ 147
kewldeok 65
kewldesd 162, 163
kewldetteel 150
kewldettem 152/2, 153, 154, 163
kewldewm 109
kewldewth 133
kewldewtt 82
kewldewttek 49
kewldewttem 196
kewldhetek 154
kewldÿ 147
kewẙlem 170
kewlg 164/2
kewlge 147/2
kewlged 147, 152, 164
kewlgek 147, 152, 154
kewlgÿen 65, 82
kewlseged 45
kewlt 17, 28, 122, 147, 162, 177, 221, 234
kewltem 35, 65, 153, 162/2, 163
kewltethe 149/3
kewltett 193
kewltettem 152
kewltez 152, 162
kewlth 20, 24, 35, 49, 63, 93, 96, 99, 105, 111, 113, 125, 133, 138, 139, 150, 158, 161, 187, 196, 199, 202, 236, 237, 242
kewltheet 93
kewltheted 163
kewlthetnek 65
kewltseget 119
kewmÿefnek 34
kewntes 194
kewnthes 33/5
kewnthews 33
kewnyewrgewk 97
kewnÿen 90
kewnÿeregnek 49
kewnÿwrgwnkh 86
kewolth 183
kewressÿ 50
kewresÿ 50
kewrth 83
kewrvm 83
kewsegh 113
kewsegheet 112
kewseghnek 113
kewsseeg 202
kewsseg 199/2
kewsseges 199/2
kewssegnek 90, 199, 202
kewssenÿ 194
kewtel 142
kewtett 194
kewth 103
kewthele 201/2
kewtheles 45
kewtthe 183
kewvet 122
kewz 162, 173, 183
Kewzegre 90
kewzel 109, 122
kewzelgeth 90
kewzeth 50, 56, 199/3
kewzett 122
kewzewn 4
Kewzewnetemeth 138
kewzewnewnk 86
kewzewnseges 202
kewzewt 35
kewzewth 32/2, 56, 201/2, 202/2
kewzewttewnk 45
kewzkezewl 49
kewztetek 201
kewzthek 32/2
kewzzewlewnk 202
keẙ 163
keÿ 148
keÿbe 214
keÿk 148
kez 19, 63, 66, 95, 137, 159, 162, 178, 182, 212, 229/2, 231
kezbe 150, 163/2, 176, 206
kezben 84, 107
kezd 162, 211/2
kezdeel 152
kezdenÿ 209
kezdest 203
kezdet 176
kezdetek 148
kezdetheth 56
kezdnek 157
kezdǫn 26
kezdÿk 204
keze 11, 35, 44, 50, 91, 111, 112, 113, 125, 158/3, 161
kezebe 24, 84/2, 133, 177/2, 204, 211/2
kezeben 86/2, 201
kezebwl 86
kezed 153
kezedbe 186/2
kezeddel 107
kezedhez 234
kezehez 49, 135, 211/2
kezek 84, 95/2
kezekbe 221
kezekbewl 97
kezel 111, 148, 160
kezelben 236
kezelwagyon 52
kezem 8, 16, 21, 28, 42, 54, 140, 158, 171, 211/2, 212/2
k[ez]em 96
kezembe 171, 227
kezemel 12/2
kezemhews 193
kezemhez 90, 193
kezemnel 24
kezen 211/2, 236
kezenem 154
Kezenetem 122
kezenetemet 159, 188, 190, 191, 192
kezenetemeth 52, 196
Kezenetemeth 195, 237, 242
kezenetemnek 155
Kezenetenet 234
Kezeneteumet 176, 178, 180, 181, 182, 186, 205, 206, 207, 215, 216, 217
Kezeneteẙmet 166, 167, 168, 169
Kezenetewmet 157, 164, 228

kezenethemeth 49, 239
Kezenethemeth 135
kezenethemnek 139
kezenetheth 133
Kezenethewm 20
Kezenethewmet 147, 150, 152, 153, 154, 163
Kezenethēnek 119
kezenethÿketh 219
kezenetǫnknek 53
kezenetwknek 75
Kezeneŭtemet 162
kezennek 76
kezen[s.g..] 80
kezenthem 126
kezenÿ 66
kezeparant 229
kezepethe 87
kezerÿthethem 61
kezerÿthetthem 61
kezes 26
kezessegen 49
kezet 66, 131, 142, 198
kezetetek 66
kezeth 32, 35, 78, 199, 202/2
kezethe 78
kezetheek 93
kezettek 186/2
kezettetek 76
kezetul 211/2
keze[uel] 210
kezeut 186
kezeutteuk 162
kezewbewl 229, 231
kezewel 165, 197
kezewkh 86
kezewl 203
kezewnk 199, 202
kezewt 35, 66
kezewth 139
kezewttewnk 158
kezeÿrasa 93
kezghe 93
kezi 175
kezibe 153, 166, 176, 211/2
kezikbe 162/2, 163/2
kezil 148
kezinkbe 162
kezirast 212
[kezken]eot 132
kezkenew 33/2, 194
kezkeoneoket 132
kezlē 111
kezlÿm 52
kezǫnk 80
kezǫtǫnk 80
kezpenzelÿ 131
kezre 231
keztek 93, 231
keztem 122
keztenk 76
keztetek 76
kezteunk 169
kezthenk 76/2
keztǫ[nk] 80
keztÿs 138
kezvel 19/2
kezwk 75
kezwnkbelezenwala 85
kezÿ 49, 130
kezÿbe 50, 179
kezÿnket 106
kezzehez 49
kezzek 182
kezzel 19, 169
kezzen 150, 167
kezzeŭl 186
kezzeŭle 166
kezzewlenk 199/2
kezzewlewnk 199/3, 202/2
kezsÿgh 209
Khattws 193
khelchen 193
khell 68
khewlchen 193
khezybe 149/2
khorral 236
khwnewregh 93
khÿ 119, 170, 196
khÿerth 196
khỳldett 193
khÿn 68
ki 71, 80, 97, 118, 162/4, 163, 164/3, 166/4, 168/2, 175/2, 176/2, 180/2, 182, 186/2, 205/2, 211/7, 217
kibe 186, 206
kiben 123, 211/2
kıben 109
kiczoda 243
kik 157, 162, 163/6, 164, 211/4
(kik) 127
kık 122
kiket 130, 162, 168, 182, 211/3
kikkel 178
kildek 159
kildetem 128
kılemben 122
kímeg 198
kin 116, 163, 168/2, 176, 216
kınalla 101
kinek 80, 122, 151, 211/5, 224
kiral 130, 159, 198, 233
kiral' 122
kiral 143
kirali 185
kiralnak 212
kiralnjak 212
kiraľ 168
kiraĺĺ 162, 167, 168, 176/2
kiralÿet 97
kiī 109
kırem 109, 117
kirē 143
kirul 211/4
kírul 211
kis 211/2, 215
kíseb 198
kit 122, 157, 158, 162, 163/2, 164/3, 166, 168/2, 176/3, 178, 182/3, 186/3, 211/2, 213, 216/2, 221, 228, 232/2, 233, 243
kıt 235
kith 158
kitůl 232
kiu 232
kiualtkepen 211/2
kiuanna 232
kiuannam 213, 233
kıuannam 232
kiuanno 232
kiuel 211/2
kiueuen 211/2
kiuul 211
kivannam 97
kivanom 97
kivel 211
kivǫle 80
kiwantÿa 151
kiwel 162/2
kīn 235
kīuannam 235
kj 181, 217, 237
kjldez 242
kjldỳ 242
kjnek 86
kj̄ 31
kj̄cenek 31
kj̄gelme 31
kj̄gelmenek 31/2
kj̄kelteztetee 31
kj̄rel 31
kj̄s 31
kj̄soha 31
kj̄t 31/3
kketh 196
[...]k[...]la 199
klÿczre 50
kmed 221/2
kmes 196/3
knek 221/2, 227/3
koblet 16
kobol 211/2
koborlast 188
kocan 118/2
kocanak 120
kocczaner 168, 176
kocczanerrel 152
kochan 120, 131
kochanak 131
kochanhoz 131
kochanÿ 106
kochin 217
kochisnak 198
kochỳ 237
kochỳn 237
kokerth 201
kolczegel 211/2
kolczeget 211
kolczenek 211/2
kolczetek 211/2
kolcseget 211
koldt 101
Koloswarath 17, 219
kolteni 211/2
kolteseert 211
koltesert 211
kolth 94, 151
koltote[...] 16

kolÿaÿawal 83
kommendalom 60
'kondolatok 142
kondoth 121
konoz 135
konuenth 201
konventben 12/2
konyorogyenek 211
konyorogÿenek 211
konyorogyetek 211/2
konÿorogyetek 211
konÿorogÿetek 211
kopharth 108
koporsoÿaba 56
kopplal 88
kopÿa 207
kor 161, 168, 176/2, 183, 239, 243
koraÿg 133
korda 229, 231
korlakowichot 215
korlat 211/4, 212/2
Korlattkÿnak 137
korodba 152
koron 16, 90/2, 95, 155, 199/3, 201, 202
korona 179
koronanak 158
koronas 229
koronat 177
koronatwl 158
koronazatra 64
koronkenth 86
korontallÿ 186
korosskenth 170
korothnaÿ 50
korozwagh 231/2
korozwaghra 231
korozwalra 229
korra 211
korso 83, 198
korsoth 42
korsowal 175
kort 211/4, 212/2
koska 88
kosra 115
kossegh 197
Kossonetemeth 94
kotelesul 211/2
kothele 238
kothorgartoth 42
kouac 62/2
kouek 211/2
koventbe 19
kowach 238
kowacznak 137
kozaknak 94
kozaktul 94
kozarwary 197
koze 211/2
kozibe 211
kozka 211/5
koz[m]nnak 154
kozol 188
kozottok 16
kozottunk 211/4
koztre 238
kozuletek 211/2
kozÿkbe 16
kozzul 211/7
kozzull 211
kǫldǫ 27
kǫldǫte 27
kǫldÿ 26
kǫlgÿe 26/2
kǫlgÿǫn 26
kölsegem 101
kőlt 123, 213, 232, 233, 235, 243
kǫltel 26
(költesz) 146
kǫlth 135, 165
kǫltǫtem 26
kőnyerget 123
kőnyergettem 123
kǫnÿǫrgǫk 26/2, 27/2
kǫnÿǫrǫgiekh 225
kǫnyǫrǫgiǫn 225
kǫrǫl 19
kőtel 232
kǫtheles 165
kőzel 235
Kǫzenetemnek 220
kǫzǫnÿǫn 220
kǫzǫt 27
kőzvl 240
kr 149/18, 193/5
kral 209
krapınan 11
kraÿcharert 177/3
kraÿcharos 179
kraÿcharost 177
kraycher 193
kraẏcher 193
kredencze 169, 216
krem 210/3
krestaloczi 166
kristalochÿ 152
kristalocrza 182
kristalocz 205
kristaloczi 180
kristaloczon 168
kristaloczra 162/2, 166, 168
kristaloczrol 164
kristof 158/2, 166, 167, 169
Kristof 168
krístophnal 198
krosÿch 147
krÿal 209
krÿsthof 95
krÿsthÿnanak 4
krÿstof 158/4
ktek' 196/2
kteḱ 196/3
ktetel 155
kuczi 211/2
kuczintul 211/2
kűdenem 232
kukawÿcza 217
kulczarokat 211/2
kulgenek 163
kulomben 211/7
kulonben 211
kulthem 135
kupa 33/12, 186, 211/2
kurwafiaknak 166
kuzeb 3
[kv] 97
kvldettenek 143
kvlenbñ 101
kvrvaÿert 131/2
kvyneek 155
kw 83, 191, 192, 195, 203/3
kwbini 177, 179/2, 204/2
kwbinÿ 179
kwchÿm 65
kwchÿtt 65
kwdwlnom 82
kwes 33/2
kwesden 227
kwesdÿekel 227
kwld 84, 177, 192, 203/2, 239
kwlde 78
kwldel 195
kwldem 84, 192, 239
kwldenie 87
kwldenÿ 87
kwldeoth 189
kwldessel 84
kwldet 177
kwldeth 151, 204
kwldethem 87
kwldhesem 192
kwldhetek 179
kwldhetem 177
kwldheth 87
kwldhethne 210
kwldi 177
kwldj 84
kwldÿ 142, 192
kwldÿem 84
kwldÿetek 142
kwldÿk 179
kwlewmben 116
kwlge 179, 203
kwlg[e]k 153
kwlgem 177
kwlgen 179/2, 189, 203
kwlgh 87
kwlgiem 87
kwlgien 210
kwlgÿen 86, 219
kwlgÿwn 84/2
kwlhetne 210
kwlt 44, 142, 164
kwltem 177/3, 189
kwlthe 87, 135
kwlthem 84, 203/2, 227
kwlthewnk 86
kwnthes 33/2
kwnÿwrghwṇkh 86
kwpa 83/3, 186, 194, 229
kwpara 189/2
kwrwalegen 5
kw̆rwanak 170
kwsalÿ 50
kwsseb 33
kwuet 130
kwuetis 130
kwwethssegieth 87

kwzenem 222
kwzwth 227/2
kwzwthwnk 238
kx 68/28, 119/12
ky 23, 48, 52, 120, 123, 131, 149/2, 211/4, 218
kÿ 73, 76/2, 84, 165
kÿ 5, 12/2, 15, 17, 19, 20, 21, 24/3, 26, 27, 35/4, 37/2, 39/3, 41, 44, 46, 49/3, 56/9, 59, 66, 67/2, 70, 74/3, 79/3, 82/2, 83/2, 86/2, 88/5, 90/9, 92, 93/2, 95/3, 96, 111/2, 112/2, 113, 118/15, 120, 123, 124/2, 131/4, 132/3, 133, 135, 139/4, 140/2, 142, 147/5, 148, 150, 151/2, 152/3, 153/2, 154/2, 158/2, 159, 160/2, 162/3, 170/2, 171, 172, 176, 177/3, 179, 182, 186, 191, 192, 194, 195, 197/2, 198/4, 201/2, 203, 208, 209, 210/2, 211/3, 214/2, 216/2, 217, 219/4, 222, 225, 227, 228/3, 229/3, 231, 234/2, 236, 238, 239
kÿatam 209
kÿathÿak 78
kybe 120, 198, 229
kÿbe 49, 88, 98, 120, 150, 186, 209
kyben 96, 170
kÿben 53
kÿben 12, 33/30, 39, 77, 84, 87, 119
kÿbeolÿ 131
kÿbethe 82
kÿbewl 50, 61/2, 68, 90/2
kybocattam 118
kÿbochassad 49
kÿbolÿ 118
kÿchoda 56/2
kÿchÿn 219, 231
kÿcÿnſegembeolÿ 131
kÿczÿn 52
kÿd 81
kÿddened 131
kÿe 26, 211/2
kyegelmeteket 212
kÿeresere 234
kyert 212/2
kÿert 224
kyerth 43, 201
kÿerth 56/2
kÿgelmed 79/2
kÿgelmedet 79
kÿgelmedh 210
kygelmednek 79, 209
kÿgelmednek 79/4
kÿgelmedtÿl 79
kÿgelmes 79/3
Kÿgelmes 79/2
kygelmeswramak 79
kÿh 53/2
kÿhaga 209
kÿhes 88/2
kÿhez 86
kyk 155/3, 211/5
kÿk 85, 186, 197, 199/2, 201/3, 202, 203, 204, 210, 211/5, 219, 227/2
kÿk 12, 27, 32/2, 50, 63, 70, 79, 82, 86, 88, 118, 122, 131/4, 154
kÿkaz 102
kykel 211
kÿkel 201, 204
kÿken 83, 194
kyket 120, 132, 211/12, 212/4
kÿket 16, 35, 118, 131, 211/2
Kÿket 71
kÿketh 90, 165
kÿketh 201
kÿkh 86, 95
kykhez 97
kykket 211
kyknek 122, 211/6
kÿknek 12, 95, 131/2, 148, 153, 171, 194
kÿknel 211
kÿkre 131
kÿkrewl 61
kykrul 211/2
kÿl 19/2, 95, 96
kyld 106, 118, 120, 132/2
kÿld 118/2
kÿlde 50, 63, 131
kÿlded 131
kÿldek 160
kÿldem 95
kyldend 132
kÿldendez 120
kÿldene 90, 161
kÿldenek 95, 136, 209
kÿldenel 131
kyldenelÿ 132
kÿldenelÿ 131
kyldenil 25
kÿldennÿ 63
kyldenÿ 120, 131/2, 236/2
kÿldenÿ 95, 118
kÿldeod 131
kyldeoztem 131
kyldes 131
kÿldes 25
kÿldessewel 63
kÿldetem 77
kÿldeth 93/2
kÿldethek 49
kÿldetthe 201
kÿldetthem 124
kÿldetthÿwk 95
kÿldewth 56
kyldez 131
kÿldez 118, 120
kÿldezthē 112
kÿldÿ 90, 95
kÿlemb 83/2, 229/2
kÿlemben 148, 152/2
kÿlembewznek 201
kÿlench 177/2, 183
kÿlenched 177
kÿlenchedbel 210
kÿlenchedfel 33, 177
kylenchgyrara 1
kÿlenchwen 177
kÿlencz 75, 199
k[ÿlenc]z 83, 173, 202
kÿlencz 28, 139
kÿlenczedemet 50
kÿlenczedfel 33/3
kylenczedÿk 229
kyleombenÿ 106
kÿlge 161, 200
kylgek 155
kÿlgek 131, 132
kÿlgen 131
kylgenek 132
kylgy 52
kylgÿ 118, 131
kÿlgÿ 118/4, 131
kylgÿe 95
kÿlgÿe 79
kylgÿed 118
kylhetem 155
kÿlted 118
[ky]ltek 132
kyltelÿ 118
Kÿltem 160, 236
kylthe 52
kÿlthech 118
kÿlthek 63/2
kÿlthem 214
kÿltheth 2
kÿlthethem 95
kÿlthetnem 118
kÿlthÿnk 214
kylygien 211
kylÿ 120
kÿlÿ 120
kÿmēthem 112
kyn 123, 194/2
kÿn 81
kÿn 89, 118/3, 122, 147, 151, 154
kÿnch 147, 214
kÿnchthartho 95
kÿnchtharthonak 95
kÿnchtharthonak 95
kynek 20, 123, 131, 199, 212/4
kÿnek 23, 171, 173, 176, 182/2, 183, 194/3, 199, 202, 203, 214
kÿnek 16, 19, 25, 28, 33/2, 49, 50/2, 56, 83/2, 90, 95, 99/2, 118, 131/2, 132, 139, 147
kÿnē 111
kÿnez 119
kÿnnal 111
kÿnnek 197/2
kÿnnÿ 154
kÿnspergebe 95
kÿnsperger 95
Kÿnspergerek 90
kÿnth 90
kÿnÿen 139
kÿpesserÿnth 74
kÿpesth 74
kÿraknak 90
kyral 23, 44, 48, 49, 223
kÿral 53, 64, 195
kÿral 48, 49/6, 56/3, 65, 78/2, 82, 86, 90/5, 95/11, 107, 131, 139, 148/3, 154, 188, 190/2, 191, 192/2, 201, 203, 206/2, 209/2, 215, 221, 223/2, 238
Kÿral 136, 191
kyraldt 101
kÿralelewth 95

kÿralhoz 90, 136, 148/2
kÿralial 188
kÿrall 186
kÿraĺĺ 206
Kÿrall 216
kÿrallÿa 95
kyralnak 121, 131/2, 170, 191
kÿralnak 2, 39, 49/3, 50, 95/6, 118
kÿralnal 49, 90, 148/2, 191
kÿralne 64, 221
kÿralne 68, 95, 139
kÿralneazzonth 95
kyralnewazzonÿ 229
kÿralnewazzonÿ 231
kÿralnÿasonak 209
kÿralth 78, 95
kÿralthol 90
kyralthwl 121
kyraltul 122
kÿraltul 148
kÿraltw 79
kÿraltwl 82/2
kÿraly 132, 148
kÿralÿ 56/5, 89, 90, 131/2, 142, 191, 195
kÿralÿanak 71
kyralyhoz 131
kÿralÿhoz 118, 131
kyralÿnak 131
kyralyt 131
kÿralÿtul 89
kÿralÿtwlÿ 131
kÿravall 101
kÿraÿl 93/2
kÿraÿok 112
kÿrd 150
kÿre 50, 86, 95, 201
kÿrek 200
kÿrel 79/2, 96
kyrem 52, 212/6
kÿrem 172, 200
kÿrewl 24, 50, 68, 119, 125
kÿriwkh 225
kyrlek 25, 47, 172
kÿrlek 25/2
kÿrol 90/2, 203
kyrtett 42
kÿrwl 84, 129
kÿrÿ 113
kÿrÿed 150
kys 42, 149/3, 229/3, 231/3
kÿs 8, 33/2, 108, 143, 154, 165
kÿſ 92, 209, 229/4, 231/2
kÿsdedÿk 75
kÿsebseget 26
kÿsseb 33, 56, 83
kÿssebeÿch 68
kÿssebeÿtesere 201
kÿssebeÿthwala 63
kyt 19, 27, 62/2, 109/2, 117, 155/2, 193, 211/15
(kyt) 244
kÿt 130, 171, 179/2, 197, 211/7, 218/2, 219, 222, 229/2, 234
kÿt 19/2, 27, 35/3, 36, 50, 70, 77, 79, 83, 104, 118/6, 120/2, 124, 131/6, 132/4, 140/2, 142, 147/4, 150, 152, 154/6
kÿtanacha 113
kÿtewl 82
kyth 7, 43, 90, 140, 189, 195, 197, 199/2, 201, 202, 208, 210, 214/2, 225, 227/2
kÿth 53, 76, 81
kÿth 20, 49, 52, 56, 68, 73, 74, 85, 86/2, 88/3, 90/4, 93, 95/2, 99, 107, 108/2, 119, 133, 148, 151, 154, 159
kÿthewl 133, 161
kÿthwl 84/2
kytt 149, 193/2
kÿtt 82/2, 193
kytth 170
kyuannyatok 211
kÿuannÿatok 211
kÿuanÿak 136
kyuel 211/3
kÿuel 211
kÿvan 94
kyvanek 155
kÿvel 10, 60
kÿvele 88
kyvld 218
kÿvldem 131
kÿvldene 131
kÿvldenelÿ 131
kÿvldeni 131
kyvldeom 218, 230
kÿvldok 131
kyvlgÿ 131
kÿvltem 131
kÿwagyok 29
kÿwalth 53
kÿwalthkepen 95
kÿwaltkepen 82
kÿwaltkeppen 82/2
kywan 48, 186
kÿwan 151
kÿwannalak 73
kÿwañam 138
kywannia 52/2
kÿwannnam 82
kÿwannÿa 50, 56
kÿwanod 77
kÿwanok 190, 195
kywanom 48, 220
kÿwanom 78, 107
kÿwans 77
kÿwantham 84
kÿwāthok 111
kÿwanÿa 27, 79
kÿwanÿak 95
kÿwdene 93
kywel 115, 193
kÿwel 56, 88, 170, 171, 177, 178, 193, 199/2, 202, 215, 219
kÿwldettem 234/2
kÿwldÿ 138
kÿwldÿk 74
kÿwsswlonk 197/2
kÿwteketh 209
kÿz 12
kyzem 54
kÿzerzenek 174
kÿzette 36
kÿztettem 118
kÿ 12
kÿ́ 198/2
k[...]zibe 176

L 231
Laancz 83
laas 61
Laas 45
lababa 227
labas 16, 113
labawal 162
labom 219
labomath 219
labűnkon 118
labvnkat 132
lach 118
lachko 238
lachwk 209
lackÿ 209
lacÿk 129
Laczkonak 137
laczlo 154, 162
Laczlo 176
lada 211/2, 232
ladaban 211/2
ladaimba 211/2
ladamba 211/4
Ladonÿ 42
lagistrō 80
lakhatnaank 104
lakik 166, 228
laknek 16
lakni 169
laknÿ 151
laknÿa 191
lakoth 39
lakozo 211/2
lakoztam 220
lakozthok 52
lakthanak 50
Lakÿ 158
lakÿal 237
lakyk 109, 149
lalta 239
laltha 239
lam 50, 52/2, 64, 68, 139, 211/2
Lam 124
lambergernek 132
lanch 33
Lanch 33
lanchkeneth 84
lanchos 198
lancz 229/4, 231/5
lanczaÿ 83
Lancznak 83
lanczochka 229
lanczok 229
lanczon 229
lanczot 152, 154, 211/2
lanczÿmat 50
lanczÿom 50
la[n]d 179
landba 191, 195

lanthba 95
lantot 220
lapÿs 229/2
lasa 31
lasd 163, 206, 216, 239
laſd 132
Lasd 178/2
lasdmegh 205, 217, 228
lashlo 170
laſitany 148
laslo 197/2
Laſlo 148/2
laſlot 77
lasonk 31
lassa 49, 85, 119, 123
Lassa 20, 65, 180
lassaak 169
lassad 62/3, 178, 236, 237, 242
lassam 141, 205, 216
lassan 219
lassanak 166
lassatok 182, 234
lasson 162/2
lasvk 58
latam 90, 123, 211
latas 182
latassameg 130
latassegh 197
latassek 151
lath 81, 90
lathak 242
latham 208, 227
lathasaba 32
lathasara 93
lathaſvk 120
lathathlan 107
lathatna 31
lathhaſſuk 136
lathlak 92
Lathlak 45
lathna 90
lathnak 203
lathnam 136
lathnaÿak 93
lathnod 154
lathnÿ 68, 107, 242
lathnÿe 73
lathok 73, 147
lathom 56, 68, 84, 124, 163
lathor 49, 170
lathorsagoth 139, 147
lathtnÿek 197
lathwan 20
lathya 48
lathÿa 203, 219, 239
lathÿe 68/2
latiatok 211/2
latna 31, 210
latnatok 211/2
latni 178, 186/2
latnj 180
latnom 82
latnotok 211/2
latnÿ 242
latnÿ 31
latod 148, 157/3, 178, 186/3, 191, 236
latok 62
latom 206, 209, 228
lator 216
latot 131
latrok 176
latta 220
lattam 128, 211
lattaseek 199
lattasseek 202
lattassek 49
lattatik 182
lattatneek 199, 202
lattatÿk 118
lattham 85, 90
latthathÿk 32
latthÿa 119
lattnÿ 131
lattock 38/2
lattod 118
lattom 118/2
lattot 120
lattÿa 118
latuan 166
latwa 216
latwan 151, 196
laťťa 162
laťa 243
latÿa 88/2, 219/2
latÿvk 60
laÿos 50, 97, 112, 113/2, 144, 147
laÿossal 88
Lazar 17, 197, 220
lazko 137
lazlo 44, 50/2, 78, 97, 122, 133, 199, 211/4, 213, 225, 238
Lazlo 75, 81
Lazlodeak 20
lazlonak 49, 191, 211/2
lazlonal 83
lazlonewal 190
lazlot 211/3, 212/2
lazloth 50
laʒlottul 224
le 19, 104, 106/2, 118, 123/2, 161, 162, 183, 199/2, 201/2, 202/2, 237
lean 33/4, 211/2, 234
leana 200
leani 234
leaniaknak 211
leanianak 211
leaniom 59/3, 60, 69/2, 70
leaniomat 59
leaniomath 60
leaniommat 60
leaniomnak 60
leanion 59
leannak 139
leannÿ[n]k 63
leannÿom 63
leanok 16
leanom 200
leanomnak 16, 200
leanra 211/2
leant 211/2
leanth 32, 119
leanya 211
leanyara 211
leanÿ 139
leanÿa 26, 27, 211
leanÿal 190
leanÿara 211
leanÿath 102, 119
leanÿnak 33, 137
leanÿom 16
leanÿwal 139
lechket 210
lector 79
lectornak 24
leczere 172
leeg 59, 191, 234
leelÿe 20
leen 56, 195
leent 120
lees 216
leeth 210/2
leezewk 99
leeznek 70
leg 90, 95/4
legeen 145
legek 43
legelewzer 149
legen 50/3, 102, 118, 119, 120, 122, 123/2, 130, 131, 136, 139, 145, 148, 150/3, 154, 157, 162, 176, 178, 182/6, 186/5, 198/4, 205/3, 206, 209, 210, 215/2, 216/2
Legen 206
legenek 50, 122
legenj 131
legennek 123
legent 106
legenth 90
legenÿek 90
legetek 182
legeÿn 135
legh 50/2, 56, 208
leghen 4, 138
leghenre 150
leghenÿeketh 88/2
leghethek 90
leghÿnt 147
leghÿnth 147
legi 221
legien 87, 192, 221
legíen 190, 191, 195
legotthan 90
legének 181
legÿ 53
legÿ 218, 242
legyek 117
legÿek 82, 124
legÿekh 225
legyen 38, 55, 90, 121, 211/8, 212/2
legÿen 84, 242
legÿen 16/4, 31/2, 35/5, 49, 50/3, 56, 79, 82/2, 84, 85, 88, 90/2, 95/2, 160, 195, 211/4, 219
legyenek 211/3
legÿenek 35, 84, 199, 202, 211/2
legyetek 211
legÿetek 211
legyobik 211

legÿobik 211
lehecz 147/2, 154
lehesek 26
lehessek 88, 117
lehessen 147
lehessethek 237
lehet 31, 36, 62, 66, 79/2, 118/5, 120/2, 123, 136, 147, 150/6, 152, 154/2, 155, 157, 162/2, 163, 169, 176, 177, 178/2, 186/5, 211/7, 215/2, 234
leh[et] 62
lehetek 26, 215
lehetend 150
lehetet 159, 186
lehetewt 206
leheth 25, 52, 56, 78, 84/4, 87, 88/3, 90/2, 93, 99, 107, 112, 133, 135, 138, 199/2, 202, 208, 209, 210, 219/2, 223, 237
lehethē 210
lehetheth 90, 95
lehethne 90, 133
lehetne 131, 210
lehetnek 82, 211/2, 220
lehetssekes 31
lehett 82/5
lehettek 176
lehettet 118
lehetthekh 225
lehetthem 107
lehez 242
lekemet 212
leldmegh 205
lelek 10, 49
Lelek 89
lelekbe 158
leleknek 50
lelem 31
lelesnek 201
lelezt 19
lelezze 19
lelhetem 103
lelheth 68
leli 168
lelke 132, 211/2
lelked 211/2
lelkedet 118
lelkednek 131
lelkedreol 131
lelkeert 62
lelkek 211/2
lelkekel 35
lelkem 35
lelkemert 35
lelkemerth 35
lelkemet 211/2, 212/3
lelkere 228
lelketek 211/2
lelkęth 219
lellÿe 49
lelnek 82, 88
lelnem 31
lelnwk 10
lelt 163
lelte 163, 205
lelted 163
leltem 163, 192, 209, 212/2
lelth 201
lelthek 10, 227
lelthewk 32
lelv̈nk 68
lelz 152/2
lelÿ 144
lelÿed 110
len 90
lenard 179
lenardal 177
lenardot 179/2
lenarth 94
[...]lendew 20
lendwara 166
lene 118, 209
lenek 87/2
lengel 143, 148, 211/4
lenghel 229, 231/2
lenne 35, 52, 56, 88, 95/3, 119, 122/2, 133, 147, 196, 197/2, 199/3, 202/2, 211/5, 217
lenned 162/2
lennek 82/2, 88/2, 133/2, 135
lennem 79, 138, 150, 178, 182, 216
lennenek 122, 211/2
lennethek 95
lennewd 139
Lennj 89
Lennwnck 89
lennÿ 81, 104
lennÿ 78, 88, 90, 93, 95, 102, 124, 140, 143, 151, 152/2, 186/2, 189, 205, 219, 220, 223
lennÿe 192, 204
lennÿek 176
lenÿ 71, 87, 120, 131, 209
lenÿe 203
leorÿnch 118, 131
Leorÿnch 120
lepedew 33/2, 194
lepew 152
leppel 229/11, 231/4
Leppelek 229
lerinch 37
lerincz 169/2
lerÿncheth 196
les 147
lesek 68, 236
lesekh 242
lesen 68/2, 93/2, 111, 113, 236
leſen 77, 148/2
lesethÿ 86
lessek 88/2, 105
Lessek 96
lessen 88, 197/3
lestha 88
leszen 196
let 79, 118/3, 131/2, 166/2, 176, 218
letare 17, 49
leteben 196
letembe 211/2
letezÿ 162
leth 56/5, 88/2, 99, 147, 210/3, 236/2, 242
letharen 48
lethelek 223
lethelth 133
letth 56/2, 236
lettheth 133
leuel 17, 122/3, 124, 128/2, 143, 160, 173, 200, 211/4, 213, 232/2, 235, 243
Leuel 128
leuelbe 197
leuelbul 211/2
leuele 169
leuelebewl 121
leuelebȯl 213
leueledet 166, 234
leŭeledet 168
leuelek 227
leueleket 211
leueleketh 227
leueleketis 167
leuelem 121, 166, 211/2
leŭelem 168
leuelembe 227
leuelemet 166
leuelemnek 243
leuelet 120, 160, 163, 167, 168, 211/3, 217, 232
leueleth 121, 196/2, 197, 227
Leueleth 89
leuelire 168
leuelit 143
leuellel 166
leuelnek 198
leuelre 62
leuelunk 211
leulet 211
leŭelet 118
levaban 81/2
level 35/2, 43/2, 44, 64, 94, 130, 135/2, 155
levelbe 59
levelben 35/2
levele 36
levelebevn 130
levelebewn 130
leveled 36, 81
leveleket 211
leveleketh 2
levelenek 185
leveles 76
levelet 12/4, 59, 80, 118, 131/3, 155
leveleÿmelÿ 131/2
levelit 97
levelunk 211
levelÿ 132
lewabol 81
lewaghata 113
lewebe 90
leweel 152, 154
lewegewel 33/4
lewel 11/2, 20, 24, 25, 26, 27, 30, 41, 48, 49/2, 50, 63, 74, 75, 77, 78, 79, 92, 93/3, 99, 105, 107, 108, 111/2, 112, 113, 125, 130, 133/2, 138, 139, 142, 151, 152, 159/2, 161/2, 165, 170, 187, 189/2, 191, 208, 220, 221, 224, 236
l[ew]el 26

Lewel 20, 96
lewelbe 50
lewelben 82/2
lewele 50, 90, 93, 95, 125, 164, 190, 191
leweleben 201, 236
lewelebewn 130
leweled 162
leweledben 31
leweledbol 107
leweledet 147, 150, 152, 154, 157, 162, 163, 164, 176, 182, 186, 205, 206/2, 217, 239
Leweledet 178, 215
leweledeth 236, 237, 242
leweleett 82
lewelek 50, 180, 201/2
lewelekbe 84
leweleket 162, 176
leweleketh 201
lewelekkel 65
lewelembe 133
lewelemellet 77
lewelemet 224
lewelemeth 49
Lewelemetth 96
lewelemnek 140
lewelere 108, 142
lewelet 26, 27, 31/2, 79/2, 118/2, 120, 142, 144, 150, 152, 154, 159, 162/4, 163/3, 164/2, 176, 181, 186/2, 192, 205/2, 216/6, 217, 228, 234, 239/2
leweleth 29, 30, 41, 49, 50, 52/3, 56, 84, 90/2, 147/2, 151, 158, 163/2, 195, 199, 202, 203, 204/2, 236, 239
Leweleth 95
lewelett 65
lewelewel 93
lewclewnketh 173
leweleÿ 50
leweleÿben 31
leweleÿm 150
leweleÿth 20, 201
lewelit 176
lewellewnketh 183
lewelnek 79, 171, 173, 183
lewelre 154
lewelwel 30
lewelyth 48
lewelÿ 87, 118
lewelÿbe 158
lewelÿbw 151
lewelÿth 151, 209
lewen 50
lewgen 234
lewlemre 147
lewlthe 201
lewn 217
lewrincz 66
lewrÿch 196
lewrÿnch 111/2, 196
lewrÿnchnek 196
lewrÿnchÿ 187
lewt 162, 179, 182
lewth 20, 210
lewthel 242
lewtthenek 32
leÿankawal 31
leÿannak 145
leÿanom 92/2
leÿanomnak 92
leÿant 217
leÿanth 50
leÿanÿ 50
leÿanÿa 39
Leÿanÿan[...] 12
leÿanÿat 12
leÿanÿath 50
leÿanÿokon 99
leÿanÿomat 50
leÿanÿometh 39
leÿanÿomnak 215
leÿend 182
lez 162/3
lezek 62, 97, 152/2, 165, 166, 176/2, 178/2, 186, 188, 190/2, 191/2, 204/3, 206/5, 208, 220
leʒek 71
Lezek 89
lezekees 152
lezen 16/5, 26, 27/3, 35/2, 40, 50, 59, 60, 64, 65, 78, 86/2, 90/4, 95/6, 118/2, 119/3, 121, 123/2, 133, 141, 147/2, 150/3, 151, 152, 153, 154/4, 157/3, 159/2, 160, 162/7, 163/2, 165, 167, 168/2, 176/6, 179/2, 182/4, 186, 188/3, 190, 191/7, 192/2, 195/2, 199/8, 202/4, 204, 205/2, 206/3, 208/3, 210, 211/6, 214, 215, 232, 239
[lez]en 109
leʒen 22
lezenuala 156
lezeñ 101
lezeok 82
lezeunk 176
leznek 35/3, 64, 122, 169, 211/3, 219
lezteck 38
lezzegew 82
[...]lgaim 198
Lianÿdual 89
lig 163
lig 163
ligh 162, 163, 216, 217
liġ 176, 228/2
ligyen 211/3
ligÿen 97, 211
linczbe 162, 163
lipolt 217
lizt 175
liztet 175
[...]llÿanak 35
llÿen 16
lnaal 147
lo 127, 131, 152, 160/3, 192/2, 198, 219
loamath 219
loborba 182
Loborba 181
lokachnak 234
lonak 118/2
lonalÿ 118
lonyaÿ 117
loo 147/2, 152, 154/5, 157, 217
loonak 147
loora 147, 153, 206
lora 83, 88
lorant 159
Lorant 171
losonchj 212
losonchy 212
lossonczÿ 201/9
louak 160, 211/2
louakert 160
louamat 211/4
louasz 241
louat 160, 198/3
louath 16
louayt 62
lova 118
lovagot 81
lovagoth 81
lovagra 81
lovalÿ 132
lovat 130, 131/6, 132, 155, 230
lov[at] 132
lovon 135
low 209
lowa 154/2, 237
lowaat 152
lowachka 154/2
lowachkaat 154
lowachkaath 147
lowachkatÿs 150
lowadnal 139
lowadÿs 154
lowagh 84, 195
lowagot 215
lowagoth 90
lowagÿa 214
lowak 148, 154/2, 211/2
Lowak 217
lowakat 152, 168, 184
lowakath 111/2, 148
lowaknak 215
lowal 88, 90, 111
lowam 88, 209
lowan 162
lowas 149
lowat 118/5, 120, 127, 147/2, 150, 152, 154/2, 163, 164/2, 191, 192, 198, 205, 211/2
lowath 88, 111, 112, 152, 204
lowaÿ 83, 148
lowaÿert 118/2
lowaÿm 154
lowaÿmath 87
lowaÿwalÿ 118
Lowaz 137
lowaznak 137
lowazwl 123
lowok 204/3
lowokoth 151
lowon 84, 86/2, 118, 151, 204, 214, 236
lowō 112
lowonk 163
Lowonwalo 82
loÿrth 209

loznara 50
lő̈lt 243
lǫt 26
ltalam 218
lu 211
lublÿan 118
lublÿanÿ 131
lŭcach 119
lŭcia 170
lugasth 50
lukach 120, 137, 206, 234
Lukach 118, 168, 217
lukachnak 147
lukachot 215
lŭblÿanba 118
lvcere 143
lvkachy 120
lw 211
lwblÿāra 111
lwbÿan 92
lwcachÿ 187
lwdnak 74
lŭ̈dokak 170
lwk 135
lwkac 118, 132
lwkacch[...]l 234
lwkach 118, 131/3, 132, 204, 234
lwkachnak 204
Lwkachnak 137
lwkachoth 203
lwra 211
lÿanth 112
lÿg 150/2
lÿğ 150, 152
lygen 212/2
lygenek 212/4
lygh 52
lÿgh 147/5, 150, 152/2, 153/2, 154
lÿgien̆ 211
lygy 47
lÿgÿ 47
lygyen 211/2
lÿgÿen 116
lÿlwā 111
Lÿncbe 139
lÿnchbe 113
Lÿndwaba 73
lypolth 53
lÿpolth 74
lysen 49, 52
lÿsen 209
lÿwdbregh 176
lÿzen 50
lÿzenk 129

m 37
ma 49, 81, 84, 85, 88, 118, 130/2, 131/2, 151, 154, 159, 179, 204, 214
Ma 85, 204, 210, 215
maa 49
maas 62/2, 153, 201/2
Maas 33/11, 152/2
Maast 207, 228
Macedonaÿ 81
machadoniaÿ 142
Maczadoniaÿ 75
maczadonÿaÿ 35/2
maczadonÿaÿak 35
Maczedonaÿ 81
madar 103, 229
Madar 186
madaras 154
Madaraznod 162
maga 27, 49/2, 56/2, 63, 76, 120, 151, 152, 162, 209
Maga 84, 158, 176
magaam 236
magad 25, 68, 73, 76, 118, 120, 133, 211/2, 234/2, 236
Magad 106, 157/2, 162/3, 205
magadad 81
magadat 131, 162, 163, 178, 206/2
Magadat 150
magadath 136
Magadis 157, 162, 206
Magadıs 206
magadnak 73, 76, 236
Magadnak 150, 154, 178, 207
Magadnakÿs 147
magadoth 68, 201
Magadoth 201/2
magadra 27
Magadt 101
magadÿs 106
Magaes 162
magahoz 49
magam 52, 90, 102/2, 124, 133, 135, 136, 145, 155, 170, 179, 190, 212/2, 236, 237
Magam 85, 97, 166, 176, 186, 206/3, 220
Magā 196
magamat 116, 131, 158/2
Magamat 109, 154/2, 178
magamath 20/2, 49, 128, 158
Magamath 140
magamatt 82/2
Magamis 163, 176, 206
magamnak 67/2, 148, 158, 177, 191
Magamnak 154
magam̄ak 64
Magamnakhÿs 225
Magamnakis 186
magamnal 198
Magamnal 198
magamrwl 209
maganak 31, 148, 172
Maganak 123, 163, 169
maganeth 49
magar 118/2, 120, 131/2, 132
magara 56
magarorſagot 118
magarorzagban 156
magarvlÿ 118
magat 98, 123, 180
Magat 79
magath 49, 56, 139, 199, 202, 239
Magath 32/2, 56/2, 183
magathok 90
magatokat 211/6
magawal 88
magdalna 73
magdalnam 73
magdalnat 50
magdolnanak 140/2
magha 113
magham 88, 93, 209
maghamat 92
maghamnak 93
maghar 231
maghathokra 111
maghochÿ 35
maghokath 86
maghsagos 112
maghÿarth 68
maghzagÿanak 140
maghzatnekÿl 140
maghzatwal 111
magiarok 87
Magiarwl 164
magochÿ 35/2
magok 75, 122, 242
magokal 211/2
Magokat 191, 219
Magokath 203
magoknak 50, 204
Magokra 166
magonk 199
Magonk 202
magtalan 158
Magwnk 199
magzattÿawal 200
magzatÿtwl 158
Magÿ 83
Magÿ 83/2
magyar 118
(magyar) 146
Magyar 109
magÿar 86, 95, 131, 141, 158/3, 223
Magÿar 152, 158, 203
Magŭ̈ar 204
magÿarazom 153
magÿarazzad 153
magÿarban 64
magÿari 158/2
Magÿari 223
magyarok 55
magÿarok 56
magÿarorʒagnak 71, 201
Magÿarÿ 56
Magÿonk 197
magÿt 92
maid 159
Maid 162
maidan 159
maiorsag 211
maiorsagimbul 211
maiorsagot 211/3
majorsagimbol 211
maj̈os 31
makovitabā 143
makovÿcath 135
makovÿczaba 94
Maksymylyanosnak 212
Maksymylyanyosnak 212
mal 139
malachnak 74
malam 16

malaztÿaba 27
mallal 194
malom 196
malomal 16
Malomÿ 106
Mannÿ 34
manta 171
marad 16, 32, 49, 198, 204, 211
Marad 168
maradand 49
maradasa 82
Maradasa 56
maradasaba 133
maradasaerth 56
Maradasaerth 56
Maradasara 195
maradasokat 211/2
Maradassaerth 56
maradassarol 223
maradassokra 16
maradaswnkra 191
maradekÿnknak 133
maradekÿokra 35
maradekÿra 39
Maradhathnak 85
maradhatnak 31, 205
maradna 50, 234
maradnak 50, 199/2, 202, 211/2
maradni 211
maradnom 118
Maradnÿ 85
maradnÿa 76
maradnÿ 66, 118
Maradnÿ 147
maradnÿa 50
Maradnÿak 197
maradot 62/2, 176
maradoth 80, 153
Maradoth 204
maradwan 201
Maradwnk 195
maradÿakh 187
maradÿon 16, 50
Maragyāk 96
maragyatok 211/2
maragÿatok 211
maragyon 211
maragÿon 211
maragÿūk 96
marasra 10
marath 88
Marath 46
marathoth 95
Maratt 137
Marcus 49
mare 87
marewarÿ 87
marghÿt 35
marghÿth 35
margit 140
margithazzonnak 140
margÿt 50, 142, 229, 231
margÿth 95
margÿtnak 220
marha 26, 35, 216
Marhaank 202
marhabol 16, 42, 50
Marhachkaiat 162
Marhad 178
marhaiat 80, 168
marhaim 211/2
marhaimrul 211/2
marhaiok 211/2
marhait 211
marhak 211/4
marhakat 211/3
marhakot 211
marhakoth 42
marhakrol 211
marhakrul 211/3
Marham 198
marhamal 211/2
marhamat 16, 154
marhamath 50/2
marhambol 35
marhamon 35
Marhamra 97
marhamrul 212
marhamwal 50
marhanak 33
Marhanak 33
Marhank 197
marhard 40
marhat 26/2, 148, 211/3, 228, 229
Marhat 164, 166, 186
marhath 35/3, 49, 231
Marhatis 182
marhawal 49, 222
marhaÿa 148, 176
Marhaÿa 83/2
marhaÿabol 17
marhaÿan 35
marhaÿath 49/2
marhaÿawal 79
marhaÿmath 50
marhaÿmbol 50
marhayokat 62, 176
marhaÿokath 148
maria 131
Maria 33/4
Maria 50
mariaerth 86
mark 35
Mark 75
Marko 162
Markor 148
Markws 196
Maroklatÿaÿglan 83
marol 81
martalochok 191
Martalocznak 216
Marthaloch 195
Marthalochnal 203
marthon 91, 93, 102, 112, 113, 125, 154, 161, 170
Marthon 22, 219
marthō 111
marthonnak 170
marton 15, 19, 212/2
marton 198, 221
Martonnak 241
martonnenak 211/2
marttonnak 137/2
marÿagÿon 151
marÿanak 132
[marÿ]ath 92
marÿath 92
marÿth 92
mas 49, 53/2, 122, 152, 163, 196, 201/4, 211/3, 212/2, 214, 232, 237/2
maſ 131, 154/2, 162/4, 182/2, 186/2, 192, 197, 215/2, 217, 219
Mas 32/2, 33, 49, 56, 82, 85, 150/2, 186
masabol 185
masba 88
masch 149
masfel 16, 56, 112
Masfel 42
Masfelewl 221
maſſelÿ 120
mash 236
masík 198
masikat 211
masikis 221
masnak 90/2, 93, 112, 121, 199, 202, 211/2
maſnak 148, 182/2
masnalkewl 183
masodon 52
Masodtt 101
Masodzer 199
masra 50, 112
mass 107
massal 56
Massink 197/2
Massod 176
Massodzer 199
Massodzor 202
massÿk 35, 49
massȳk 199
massÿn[...]k 199
massÿnk 199/2, 202/2
massÿnknak 199/2, 202/2
Massÿnknak 199
mast 16, 26, 49, 58, 60, 76, 93, 118/3, 121, 124, 131/2, 145, 154, 155, 177/2, 179, 188, 190, 211/2, 234, 235
maſt 118, 120, 131, 136, 218
Mast 152/2, 162/2, 168, 190
mastan 31/2, 53, 87/2, 123/2, 142, 152, 153, 171, 188, 190, 191, 204
Mastan 147/2, 150/3, 152/5
[M]astan 147, 154/5, 157, 163, 192, 195, 203, 239
maſtani 132
mastanssagialÿ 87
mastanÿh 53
mastanÿ 86, 102
maſtanÿ 118
Mastanÿ 108, 122
Mastees 150/2, 157
Mastēs 65, 155
masth 24, 84, 93, 95, 147, 199, 202
maſth 148
Masth 56/3, 78, 148, 150
masthan 84/2, 99, 133, 195
Masthan 67, 84/2

masthā 111
Masthanÿ 210
masthes 81
masthokon 201
maſtis 118
mastt 82/2
Mastt 82
mastÿs 143/2
maſtÿs 120
masuua 211/2
masÿa 8
masÿk 50/8, 155
Masÿk 83, 194/2, 229
Masÿk 83, 194/3
masÿkat 76/2
masÿkba 229
Masÿkban 83
masÿknak 201
masÿknaknewe 90
masÿkon 229
masÿkoth 201
Masÿkrol 195
maszor 154
mate 79, 213
mathiasnak 211
Mathiast 212/2
mathiasuram 10
mathÿas 10/3, 39/3, 125
Mathÿas 108/2
mathÿas[nak] 81
mathÿasshoz 10
mathÿasth 81
matias 211/4
matiasnak 211/7
Matkadat 144
matkamath 102
matracz 33, 231
Matracz 33/7
matthÿas 137
Matthÿas 137
matïas 19
matÿas 238/2
maÿ 81, 158
maÿ 7, 25, 29, 68, 86, 131, 133
Maÿ 147
Maÿch 33/4
maycz 231
maÿcz 231
Maÿczot 194
maÿd 90, 112, 174
Maÿd 147
maÿdh 111
mayes 155
maÿlad 111, 199
Maÿlad 202
Maÿlad 199
Maÿlat 206
maÿlath 197, 209
Maÿlath 197
maÿor 19
maÿorsagoth 237
maÿorsagoth 237/2
maÿorsagra 237
Maÿs 150
mazag 98
Mazhodÿk 137
mazor 160
me 92
med 111
meden 243
Medencze 83
medenczeewel 42
Medenczeiben 33
Medenczeÿben 33/2
Medenzeÿben 33
mednek 113
medwel 111
meeg 36, 62, 179, 201, 204, 219, 220, 229
Meeg 154, 182
meeges 19
meegh 49, 76, 88/2, 147, 152/2, 187, 194
Meegh 147, 162, 163/3, 164, 176/4, 178/2, 181, 205, 215, 217
meegÿ 27
Meendel 24
Meerem 219
meert 190, 195
meēt 179
meerth 95/3
mees 27
Meez 215
meg 7, 8, 11, 12/2, 15, 16/13, 17/4, 19/5, 20, 23, 25/2, 26/6, 27/17, 30, 31/11, 35, 36/3, 37/3, 38, 41, 39, 44/2, 45, 48/5, 49, 50/18, 52/9, 56/5, 57, 59/5, 60, 61/3, 62/5, 65, 66/2, 67, 71, 75/2, 78/6, 82/15, 84, 85, 89/3, 90/17, 93, 95/32, 101, 103, 106, 116, 118/30, 120/18, 121, 122/7, 124/4, 123/5, 127/2, 128, 130/4, 131/25, 132/7, 133/6, 139/13, 142/6, 143/5, 145/3, 148/2, 149, 150, 151, 152, 155/8, 159/2, 170, 171/3, 177/6, 179/10, 188/7, 190/7, 191/11, 192/6, 195/4, 198, 199, 200, 201/3, 202/5, 203/3, 204/8, 209/7, 210, 211/59, 212/6, 213/5, 218/5, 219/15, 220/4, 221/8, 222/2, 224, 229/2, 231/3, 232/2, 233/4, 234/6, 235/3, 243/8
me[g] 80, 196
meg' 121, 176, 177, 179, 190, 192, 202, 210/4, 234
meğ 121, 176
Meg 40, 56/4, 82/4, 83/4, 84/2, 104, 106, 108/2
megaggak 19
megagyatok 211/2
megbezelettem 211/2
megboczatok 211
mege 80
megegyenesedhettek 211
megek 59, 120/2, 136, 148, 167, 168
Megek 150, 152, 163, 166, 168/2, 182/2, 216/2
megen 118/2, 131, 136, 155
Megen 154, 162/2, 165, 168, 169/2, 176
Meğen 166
megengegyetek 211/2
megerti 211/2
meges 19, 24, 27, 75, 78, 142
megesmerne 155
megfeÿtene 198
[me]gh 92, 153/11, 154/11, 157, 158/7, 161/4, 162/4, 163/2, 168/2, 169, 181, 183, 184, 186, 187, 189/2, 193, 195, 197/5, 199/3, 201/9, 203/7, 204/6, 208/2, 210, 211, 212/2, 214/3, 223/4, 225/5, 227/6, 228, 236/10, 237/9, 239/7, 242/8
[meg]h 92, 162, 168
megh 2, 10/7, 20/3, 21, 22/2, 24/6, 28/2, 32/6, 37, 35/16, 39/2, 43/3, 49/17, 50/20, 59/2, 60/4, 63/6, 64, 68/7, 70, 73/3, 74/8, 76/9, 77, 81/4, 84/4, 85/2, 86/15, 87/3, 88/6, 92/3, 93/13, 95/2, 96/4, 97/4, 99/9, 102/4, 105/4, 108, 110/2, 111/7, 112/10, 113/4, 117, 119/9, 121/6, 124/5, 125/4, 126, 136/6, 138/2, 140, 144, 147/12, 148/8, 150/4, 151/16, 152/11, 153/5, 154, 157/5, 162/18, 163/9, 164/5, 166/13, 167/4, 168/10, 169/2, 176/16, 178/9, 180/3, 181, 182/8, 183, 184/2, 186/17, 197, 201, 203/3, 205/7, 206/13, 210/2, 215/14, 216/6, 217/10, 228/5
Megh 32, 83, 84/3, 85, 87, 96/4, 109/5, 136, 138, 147/5, 150/5, 152/5
[M]egh 20, 86
Meġh 147
meghebelÿ 93
meghē 111
meghes 125/2
meghhagÿa 203
Meghint 162
meghis 151, 166, 176, 206
Meghkellenÿe 13
meghozÿak 35
meghſaba 136
meghwethnel 119
meghwÿzÿ 138
meghÿs 86, 89, 154
meghÿss 209
meghÿw 239
meghzerewzÿek 35
mėgi 80/6
megiek 191
megien 188, 191/8, 192/2
Megien 192
Megíen 190, 191
megint 160
megirtam 211/2
megis 50, 97, 98, 198
megıs 86
megïs 233
megj 53/4, 64/3
megj̈s 31/2
meglathom 128
meglatnÿ 12
megleli 212/2
meglelik 212/2
meglelt[ÿ]k 209
megmarad 211
megmaradni 211
megmarattak 211/2

megmas 211
Megmasolÿa 5
megmondot 211/2
megmondott 211/3
megmonga 118
megnem 211
megneueztem 211
megnomorodot 118
megoltalmazzatok 211/2
meglegelet 118
megtalalna 211
megtalalyak 211
megtalalÿak 211
megtartanÿ 143
megtartia 211
megterhelne 211
megvesti 98
megzabadithatnalÿ 118
megzereznem 211/2
megzerezzetek 211/2
megzerzeted 131
megzerzetthek 90
Meğ 152, 157
Meǵ 154
meǵen 233
Meǵh 150
meğ 209
meğlegen 110
megy 52
megyeben 44
megyek 62, 90, 211/2
megyen 139
megyrt 211
megÿs 198
megẏ 53/2, 160
megÿ 27/3, 29, 39/3, 79/11, 80, 106, 118/2, 131/2, 160/8
Megÿ 106
megÿek 104
megÿen 27, 50, 90, 95/2, 195, 204
Megÿen 56/2, 195/3, 203
megÿeok 82
megÿesÿ 50
megÿs 20, 31/2, 148, 198
Megÿs 82/2, 133
megÿwnk 22
Megÿwnk 84
Mehecz 162/2, 163, 166, 186
mehessen 49
mehetek 93, 107, 120, 219
Mehetek 109
Meheteŭnk 166
mehetewnk 154
Mehetewnk 217
mehetewkh 196
Mehetewt 162/2
meheth 50, 95/2, 237
mehethe 79
mehethek 73, 219
mehetheth 88
mehethnek 223, 227
mehetnek 26, 219
Mehetnil 163
mehettem 102
Mehmet 186
Mehmetbeegh 154
mehnek 50
meil 130
mek 77/3, 135, 172/4
[me]k 77
mekhÿged 77
Meklos 178
mekÿ 192
mel' 103, 190, 211/4
mel 6, 16/2, 31, 49, 89, 95/2, 122, 133/3, 148, 152, 194, 205
Melbe 163
melben 16
melegh 147
melem 87
melet 200
meleth 50, 227
Meleth 82
melette 79
melewl 113
melfelevl 2
melffeldigh 87
meliekel 221
Meliet 190
melink 80
mell 119
mell[...] 16
Mell[...] 147
melle 50/2, 82/3, 140/2, 201
melleem 104
mellele 140
mellet 77, 211/3
Mellet 183
Melletek 96
melleth 78, 90, 150
mellet 16
mellette 123, 186
Mellettem 150
melletthe 49/2, 90
mellewnk 78
mellik 211/3
Mellinknek 197
mellol 211/2
mellol 123
mellyk 211/2
mellÿ 35, 150, 182
Mellÿet 210
Mellÿeth 56/2
mellÿk 35, 50
Melnap 103
meltan 10, 151
meltatlan 130, 211/2
Melthosaganak 56/2
melthosagnak 56
melthosagod 56
Melthosagod 56
melthosagodnak 56
meltoltatnalÿ 131
meltoſagara 71
mely 49, 121
melÿ 27, 32, 35/3, 49, 50, 97, 99, 131/3, 190, 192, 195, 201/3
Melÿ 84, 104, 106
Melÿertt 82
melÿet 36
Melÿeth 210
melÿett 82
melÿk 118
mem 26, 155
mē 112
memeth 48
Memhetbek 79
memheth 87
Meń 162/4, 163/2, 176, 216/2
Meň 168
menbe 1
mench 99, 162
menden 23, 62, 153
mēden 101
mendenhato 124
mene 7, 62, 79, 82, 90, 95, 113, 118, 237
Mene 82, 163, 206
mened 128
menedeek 49, 228
menedeked 17
menedeket 8, 187
Menedeket 181, 228
menedeketh 39
Menedeketh 96
menedekÿwl 171
menedÿketh 30, 39
menei 211/2
menek 10, 39, 90, 93, 132
menemew 68
Menemÿ 79
menend 118
menes 35/2
menesbol 16
menesemet 211/2
menesimbul 211/2
menessem 88
menesthewl 28
menhe 82
meni 131, 211/3
menıbe 1
menıen 177
Menis 176
menj 135
menne 49, 68, 93, 95, 119, 122
Menned 162/2, 166
menneek 152
Menneel 163
menneewk 104
mennei 211/3
mennek 82, 88, 148, 176, 191, 219
Mennek 84, 85
mēnek 19
mennel 95
mennem 124, 154, 166, 168/3, 186
Mennem 150/2, 152
meñem 101
mennenek 76
Menneŭnk 167
menni 211/2
Menni 163
Mennil 162
Menniles 163
mennit 162
Mennit 217
Mennŭnk 168
mennẏ 76
mennÿ 49, 50, 95/2, 104, 133, 223

Mennÿ 157/2, 162/2, 168, 206, 225
Menn[ÿ] 176
mēnÿ 49
menn̄ÿ 112
Mennÿe 162
mennÿek 152, 176
mennyen 211/2
mennẏen 76
mennÿen 49, 219/2
Mennÿen 56
Mennÿetek 166
Mennÿre 150, 186, 201, 206
mens 236
ment 23/2, 118, 120, 149/3, 155/2, 172, 192, 211/2, 218, 220, 243
Ment 147/2, 207, 217
Mentedet 205, 206
Mentedre 162
mentek 151
mentel 76, 155
mentelÿ 118, 131
mentem 82, 148, 193
mentē 196
mentenek 211/2
Mentenk 168
menth 49, 88/3, 112, 139, 147, 148, 151/2, 214/2, 237
Menth 153, 210, 219
menthed 201
Menthek 84, 170
Menthel 219/2
menthem 73, 107, 124
menthene 139
menthenÿ 201
menthewl 139
menthewnk 199, 202
Menthewnk 199
Mentis 217
Mentonk 197
mentÿl 52
menuen 136
menÿ 27/2, 95, 113, 118, 218
Menÿ 83, 157, 204
Menÿe 95
Menÿeghzeure 216
menÿeghzewe 242
Menÿeghzewre 186
menyegzeie 122
Menÿegzew 152
menÿegzewre 63
Menÿegzeÿeben 63
menÿek 90, 179
menÿen 27/4, 93
Menÿharth 214
menÿre 150
menÿvelÿ 131
Menÿwlt 219
Menÿwnk 84/2
meǫnnek 82
mer 90, 148, 232
Mer 214
Męr 168
merek 49, 132, 186
merem 131/2
mereom 82
Merew 83, 231
mergh 111
Merhetik 186
merht 66
Merik 186
Merkado 154
Merkadonak 154
merne 131/2
mernek 88, 132
mernenek 95
mernewk 104
Merni 168
mert 14, 16, 19, 26/8, 27/9, 31/5, 37, 52, 59, 62/2, 76/3, 77, 79/4, 116, 118/10, 119, 120/4, 122, 127, 130, 131/5, 132/2, 136, 142, 143, 145, 147, 150, 152, 153/2, 154/3, 155/6, 159, 162, 168, 172, 177/3, 179/3, 188, 190, 191/4, 192/3, 195, 200, 211/10, 218, 220, 224, 228, 232, 234/2, 235
(mert) 146
[mert] 23
m[er]t 16
Mert 79/2, 97, 104/2, 106/2, 123/2, 152/3, 154/2, 157, 162/9, 163/9, 164/5, 166/6, 167/2, 168/8, 169, 176/2, 177/2, 178/2, 179, 180/3, 181, 182/3, 186/9, 190, 192, 195, 205, 206/4, 215/4, 216, 217/3, 218, 228, 239
Mēt 109/2
Mertekkel 168
merth 7, 37, 39, 43, 45, 47, 48, 49/8, 50/4, 52/3, 56, 59, 60, 61/2, 63, 64/2, 68/2, 70, 73/2, 74/2, 78/4, 81/2, 84/2, 85, 86/7, 87, 88/4, 89, 90/11, 92, 93/5, 95/11, 105/3, 111, 112/7, 119, 121/2, 124/4, 125, 128/2, 133/3, 135, 136/2, 139/3, 147/5, 148/6, 150/3, 151/4, 152/5, 153/2, 154, 160, 161/2, 162, 163/2, 170/2, 195/2, 196/2, 203/4, 204/3, 208/4, 209/2, 214, 219/8, 236/2, 237/4, 239, 242
Merth 20/3, 45/2, 56/4, 84/6, 85/3, 89, 102, 108, 110, 121, 133, 138, 147/2, 148, 150/5, 153, 162, 210/7, 215/2, 219
mēth 88
merthem 107, 124
mertt 65, 82/6
Mertt 82/3
merttvdÿa 145
Mertÿk 186
Merÿk 97
mesar 209
Mesharos 137
mester 35/2, 41, 88, 137, 199, 241
Mester 162, 169/2, 182
Mestered 162
mesterekbel 49
mesterenek 39
Meſterhel 34
mesterne 35
Mesterrel 154
Mesther 158, 199, 240
mestherewel 223
Mestherrel 210
Mestherrelÿs 210
Mestherth 210
metelt 229
methelth 229/2
mew 229
mewgh 140
Mewgh 140
Mezarosoknak 95
meze 208
Meʒeeth 34
mezen 99
Mezenel 219
mezēw 113
mezolaborczon 211/2
mezÿtelen 118
mezÿtelenſegemet 118
Mezze 109/2, 228
mhēg 82
mi 37, 48, 60, 75, 80/2, 86, 70/2, 98, 122, 160, 162, 163/2, 168/3, 171, 205/2, 211/15, 232/2, 233, 235, 243/3
[m]i 80, 162/3, 163/4, 166, 168/2, 176, 205/2, 217/2
mı 52
Mi 80
Mia 101
miat 163
Miat 162/2
mibe 211/3
Mibe 176
miben 86
mıben 117
míchlosnak 198
Michoda 168
Michodat 164, 169
michor 149/2
miclosnjak 212
miclosnyah 212
micoron 122
mid 135/2, 179
midolgvnk 69
midōn 243
miel 211/2
Miel 168/2
Mield 162
Mielek 179
mielem 158
Mielhetek 188
Mielj 206
miellien 211/3
miellyetek 211
miellÿek 211
miellÿetek 211
Mielned 168, 169, 176
mielni 211/2
Mielni 168, 169
Mielte 162
mieltek 211/2
Mieltek 176/2
mieltem 211/2
Mieltetted 166
Mielÿem 179
mıert 122, 166, 169
Mıert 166/2
mierth 43, 162
mıerth 208
Mies 163
Miet 216

mi[g] 80, 211/6, 224
mig 41, 89/2, 203
Míg 191
Migh 96, 162/2, 163/2, 164, 178, 180, 182/3, 205, 216
[M]igh 96
Migis 216
miglen 171
mihal 19, 80, 171/2
Mihal 162, 168, 169, 197, 216
Mihalfy 197
mihalhoz 89
mihali 185
mihalial 221
mihalnak 149, 211/3
Mihalnak 162
Mıhalnak 183
Mihalnal 183
mihalnap 80
Mihaly 183
mihalÿal 28
mihelen 7
mihelt 160
Mıhelt 166
miigh 68
mijs 80
mik 211/2
mikenth 43, 86
mikepen 234
Mikeppen 162, 182
miket 235
Miklos 82, 171/2, 211/2, 221
miklosal 221
miklosnak 211/4
miklosne 142
miklost 211/2
Miklo[tul 224
mikor 135, 160, 211, 233
Mikor 157/2, 162/10, 166, 167/2, 176/3, 178, 182, 215/2
Mıkor 176, 215
Míkor 179
mikoron 123, 160
Mıkorra 178
Mikort 109, 211/6
mil 228
millyek 211
Min 168, 203
minap 120, 163
Minapis 168
minaponÿs 151
Mınch 177
mind 19/6, 25, 48/5, 52/3, 54, 58, 59/2, 60/4, 64, 69/2, 75, 86/2, 89, 123, 130/2, 136, 158/2, 171, 211/15, 221/2, 224, 233
Mind 63, 157/6, 162, 163, 164, 166/2, 167, 168/4, 176/2, 177/2, 178, 179, 180, 182/4, 186/5, 188, 190, 191/3, 198/2, 204/3, 206/2, 208, 211/2, 215/2, 216, 228, 239
Mínd 179, 188, 190/2, 195/3, 208
M̄id 109
Mindazaltal 122
mindden 70
m̄ideha 143
mindemben 53
minden 2, 52/2, 53, 59, 60/2, 64, 86, 122/2, 123, 135, 142, 158, 160, 198, 211/7, 243
Minden 123, 198/2
Mınden 109, 162/3, 163, 166, 167, 168/2, 176, 180, 181, 182, 190, 195, 197/6, 206, 216, 239
Mínden 179, 188, 239
Mindenbol 101
Míndendologhrol 239
Mindenek 197
mindenekbulen 211
mındeneket 140
mindeneknek 171
Mindeneknek 197
M̄idenel 109
mindenestwl 171
mindenhato 211/5
mindenikben 130
mindeniket 211/2
mindeninknek 28
Míndenkepen 188
mindenkor 116, 239
mindennekbul 211
Mındēnel 109
mindennwth 86
Mındenrewl 239
Míndenrewl 190
mindent 211/2
Míndent 177
mindenth 52
mindentul 211/3
Mindh 195, 197/2
mindiarast 221/2
Mindoha 163
Mindokor 197
mindo̧n 135
m̄idtt 101
Mindtul 228
mindyarast 52
mındythÿlen 25
mindzorulzora 2
mine 59
minek 25
Minekeunk 168
Minekeŭnk 169
minekǫnk 53/2
minemev 122
minemew 122
minemi 52, 205
minemu 211/2
minket 130
minketh 89
M̄inden 109
minnel 37
mint 19, 80, 97, 123, 130/3, 158/3, 160/2, 211/8, 213, 232/2, 233, 235, 243
Mint 109, 162/5, 163, 166, 167, 168/2, 176/5, 178/2, 180, 181, 182, 186/4, 205/2, 215/2, 216, 217, 228
Mınt 179
Mínt 177, 179, 186/2, 188, 190, 191, 192
m̄it 143/3
minth 25, 49, 52/4, 53, 59, 60/3, 64, 86/2, 89, 221
Minth 166, 208
Mínth 203
m̄ith 10, 43/2
Mire 157
Mıròl 169
mirtik 149
miskocÿ 135
misse 228
mit 6, 59, 80, 89, 122/2, 143, 160, 162, 163/3, 168/2, 186, 211/6, 212, 213, 221, 228, 235
Mit 157/2, 162/8, 163, 166/5, 168/6, 169/3, 176/10, 177/2, 178/2, 179, 186/3, 206, 215/2, 216, 217/4
mith 25, 43, 48, 60, 68
mitt 234
miuel 43, 142, 211/3
miueltek 211/2
miuet 211/2
mivel 37, 211
miw 52, 86
miwel 25/2, 48, 52/3
miwelek 52
miwelkedetÿnk 48
miwemnek 171
miyvelem 177
M̄ihalÿ 183
Mj 215, 216
Mjgnem 165
mjkor 135
mj̈ 31
mj̈at 31
mj̈atÿank 31
mj̈d 31/2
mj̈den 31
mj̈denestwl 31
mj̈dezekre 31
mj̈elne 31/2
mj̈elned 31
mj̈elnem 31
mj̈elÿenek 31
mj̈halnet 31
mj̈kor 31
mj̈koron 31
mj̈nalok 31
mj̈nden 31
mj̈ndenestwl 31
mj̈ndenrel 31
mj̈ndenwstwl 31
mj̈nt 31/9
mj̈t 31/5
mnẏ 78
mo 211
modom 211
[m]odon 16, 158/2, 192/2, 195, 199/2, 202/2, 211/5
modon 16, 17, 49, 52, 68, 90, 119, 153, 162/3, 163/4, 166, 176, 186/2, 197, 199
Modon 147
modra 229/8, 231/9
mois 221
Moldwa 78
Moldwaÿ 78
molna 16/2, 130
molnat 130/2
molnomath 196
Molnot 16
[mom] 243
mō[...] 171

Monakÿ 222
mond 25, 86/2, 90/2, 144, 199/2, 202, 218
Mond 147, 153, 215/2, 217
monda 7, 27/2, 49, 52/2, 90/2, 93/2, 95, 118, 139, 153, 162, 179, 203, 204/4, 214, 219, 227
Monda 138/2, 148, 153, 164, 204, 206/2, 219
mondaak 49, 219
mondak 27, 49, 95/2
mondam 7, 31, 49/2, 52, 61/2, 90/3, 93, 95, 211/5
Mondam 204
mondana 120
Mondanak 162
mondanam 187
Mondananak 162
mondanaÿa 153
Mondanaÿa 192
mondanom 85, 99
Mondanÿ 152, 219
mondatthanak 32
mondaz 81, 166
mondek 211/2, 219
Mondęk 219
Mondh 197
Mondhassak 56
Mondhassam 152
mondhatod 154
mondhatot 132
mondhatya 218
mondoch 52
mondod 81
mondok 77, 139, 154
mondom 52, 77, 120, 131, 145, 162, 187, 211/4
Mondom 63, 150/2, 162, 163, 176/2, 186/2, 210
Mondomÿs 152
Mondon 179
mondot 12, 19 152, 211/2
mondo[t] 12
mondota 26, 27/2
mondotam 27, 70
mondoth 17, 24/2, 32/2, 68, 86, 139, 158, 201
Mondoth 17
Mondotthā 219
mondvan 76
mondwan 139
mondẏa 84
mondÿa 99
Mondÿa 103
mondẏad 237
mōdẏak 85
mongak 118
mongha 93/3, 113
m[on]gha 113
monghak 111
mōghak 112
mongia 221
mongía 191
mongíad 191
mongiak 122, 162
mongíak 122
mongÿ[...] 154
mongẏa 81, 90
mongÿa 27, 49/4, 79/2, 88, 90/6, 95/8, 144, 160/2, 203, 204, 214
Mongÿa 147, 210
[mon]gÿad 147, 153
mongÿad 144
mongÿak 35, 79, 88, 136/2, 203, 219
Mongÿak 79, 203, 205, 219
Mongÿok 32
monias 1
Monstrancia 83
mont 243
monta 79, 93/3, 120/2
montak 118, 204
montam 93, 211/2
month 90/2
montha 32, 90, 95/2, 119, 203, 204
Montha 32/2, 56
mōthad 113
monthak 95
montham 20
monthā 95
Monthassam 82
Monthawolna 32
monyorokerekÿek 90
monÿorokerek 95
Monÿoro 95
Monÿorokerekbe 95
Monÿorokerekben 95
monÿorokerekÿekwel 90
monÿorokerekÿekwel 90
moranczÿkne 94
more 133, 191
More 122, 176
morha 177
Morhaa 123/2
morhahoz 73
morhaiarul 211
morhaiat 130, 162
morhaimbul 211/2
morhaıokat 190
morhairul 211
morhait 211
morhakat 211
morhamath 87
morhamatt 82
morhambol 23
morhank 199
morhat 177/4, 179
Morhat 194
morhath 203
morkolab 64, 86/2
Morvaban 81
morvaẏ 81
Morvaÿ 83
morvaẏak 64
Morwa 216
morwaba 162, 191
Morwara 176
morwaÿtǫrwen 27
morze 94
mosdo 33/3, 42
Mosdo 33
mosshlek 170
most 59, 60, 73, 107, 119/2, 149/2, 163, 211/6, 228
moſt 77, 162/2, 163/7, 164, 166/3, 168, 176/4, 182/2, 186/7, 205, 206, 215/3, 217
Most 109
Mo[st] 109
mostan 26/2, 27, 48, 52, 119, 163, 220, 221
Mostan 49, 101/3, 160, 172, 211/3, 221
mostani 59, 186
mostanÿ 27
Mostes 109
mosth 24, 88/2, 90/2, 95/3, 107, 151, 209, 236, 237
mosthan 45, 50, 135, 236, 237/2
mosthanẏ 237
mosthanÿ 50, 90
mosthes 90
mostis 151, 162, 163/2, 168, 228
mostÿs 116, 209
moÿses 31
moÿsses 31
Mozth 95
Mukaÿa 164
mulasnekwl 142
Mulathatnal 163
Mulatnod 162
mulneyek 121
mulnÿ 140
mult 17, 75, 142/2, 182
Mulwa 162
munkalkotatom 159
Muskatal 216
Mutassa 180
muthathom 20
mvl 75
mvlatnÿ 131
mvlekel 19
mvlnanak 35
mvlt 19
mvltak 19
mvolneÿek 131
mvronÿ 12
mvtassa 35
mw 86
mwkalkodnek 31
mwlassa 72
mwlathnÿ 88
mwlattam 49
mwlatẏa 81
mwlek 118
mwlt 75
mwlth 74, 88/3, 90/3, 214, 227
Mwlth 84, 219
Mwlwa 82
mwnekÿnk 86
Mwnkammal 195
mwnkath 52
mwsaÿ 39
mwsaÿbalj 39
Mwsthoha 17
mwtath 201
mwthathna 56
Mwthathnÿ 197

mwthathÿak 227
mwthatnÿ 199, 202
Mwthatnÿ 199
my 20, 62, 121, 155, 211/4
mẏ 35, 76/12, 81/3, 107, 199, 225, 242
mÿ 10, 16, 17/5, 20, 27, 28, 35/3, 43, 44/3, 45, 49/5, 50, 56/5, 61/2, 63/2, 65, 68, 75, 77, 82/2, 86/3, 90/2, 92/2, 95/2, 99, 111, 112, 118/6, 122, 124/2, 130, 131/4, 132, 133/2, 136, 144, 150/2, 151/14, 183
[mÿ] 131, 158/2, 183, 197, 199/9, 202/10, 215, 220/2, 223/6, 225/5, 228, 229, 231, 234, 238
Mẏ 75/3, 76, 154, 157, 173/3, 176, 178, 183/2, 186/3, 195, 197/12, 199/4, 202/2, 205/2, 206, 207, 216/2, 228, 238, 239/3
Mÿ 45, 56, 84/2, 96
mÿa 73, 113
mÿat 104, 131
myath 121
mÿath 45
mÿatt 82/2
Mÿatt 82
mÿattha 95
mÿbe 49, 50, 136, 147, 186
mÿben 93, 107/2
mÿbewl 50/2
mÿchoda 152
mÿclos 238
Mÿclos 189, 192
Mÿclosnak 192, 204
myczoda 52
mÿdent 27
Mÿdewn 22
mÿe 93
mÿeket 37
mÿel 144, 172
mÿel 172
mÿeled 236
Mẏelek 105
Mÿelek 147
mÿelem 79
mÿelheteth 148
Mÿelhethne 195
Mÿelheti 228
Mÿeli 206
Mÿeliek 179
mÿelhunk 143
mẏelle 95
Mÿelle 148
mÿellethek 90
Mÿelmwnk 85
mÿelne 68, 148
mÿelnem 90/2, 154
Mÿelneÿe 195
[m]ÿelni 131
mÿelnÿ 79, 95, 124, 131, 236
mÿelnÿm 107
mÿelt 154
mÿeltem 118
mÿeltethÿ 112
mÿelthe 227
mÿelthek 90
mÿelthessed 112
mÿelthethesere 50
mÿelthethnÿ 50
mÿelthÿk 50
mÿelz 132
mÿelÿ 106, 228
Mÿelÿe 79
mÿelÿed 118
mÿelÿenk 79
mÿelÿk 79, 204
mẏenk 81
mÿerdtt 101
mÿeretÿvnk 131
mÿert 19, 79, 120, 131/4, 132
Mÿert 150
mÿerth 50/2, 61/2, 93, 201/2, 206, 214
Mÿerth 32/4, 45, 56, 150, 152, 201, 223
Mÿerthhog 147
mÿertt 82
myes 62, 186
mẏes 53
Mÿest 215
mÿg 12, 27, 44, 50, 82/2, 90, 95, 118/2, 120, 131/2, 211
Myg 11, 154, 191, 211
Mẏg 84, 154, 203
Mÿg 82, 150
mẏgh 124, 170, 237, 239
mÿgh 39, 49/2, 79, 86, 119, 124/2, 136, 147, 154/2, 157, 186, 195, 204, 210
Mÿgh 84, 147, 148, 150
Mÿghnem 195
mÿgÿnk 209
mẏh 53/4, 64/2
mÿhal 93, 118, 180, 200, 238/4
Myhal 123, 173, 182, 186, 189
Mÿhal 99, 148
mẏhalnak 53/2, 173, 195, 217
mÿhalnak 26
Mÿhalnak 96
mÿhalnet 120
Mÿhalt 103
mÿhalth 50
myhalÿ 12
mÿhalÿ 12, 26, 27/3
mÿhalÿnak 137
mÿhelt 136, 191
Mÿhelt 147, 181, 188
mÿhelth 88, 93
mẏhes 53
m[ÿh]ez 136, 219
mẏhnekǫnk 53
mÿholt 118
Mÿhÿtonk 197
mÿk 140
Mÿk 140
Mÿkebudaÿ 140
mÿken 49
Mÿkepen 56/2, 165
mÿkeppen 45, 228
Mÿkeppen 150, 152
mÿkhoron 196
mÿklos 12, 35/3, 237
Myklos 42, 197
Mÿklos 75, 81, 138
Mÿklos 32/6, 46, 84
mÿklosbelÿ 12
mÿklosnak 50, 159
Mÿklosnak 32/2
myklosnal 62
mykloson 62
Mÿklossal 223
mÿklosth 50
Mÿklosth 32
mÿklosthol 161
mÿkolaÿ 50
mÿkor 49, 77, 79, 88, 111, 112, 118, 120, 135, 141, 145, 161, 190, 191, 200, 227/5
Mÿkor 147, 148, 150, 152/3, 153/2, 154/5, 182, 186/3, 195, 203, 205, 210, 215, 216/2, 217, 239/2
mÿkora 26
mÿkoron 35/2, 50, 90/4, 95/10, 139/2, 155
Mÿkoron 90, 165
Mÿkoron 203
mẏkort 76/2
Mykort 106
mÿkorth 129, 236
mykortt 193
Mÿkwlÿcza 152, 154
mÿls 236
myltatlan 212/2
mÿn 27, 118, 154, 209
Mÿn 56
mÿnaluk 131
Mẏnalwnk 239
mÿnap 88, 131
Mÿnapon 219
mÿnd 87/12, 155/2, 170, 211, 212, 237
mynd 48, 62/9, 72, 94, 121, 131, 209, 236/2
mẏnd 26, 68, 76/2, 105, 153, 154/3, 170/3, 172/3, 194/2, 196/2, 199/3, 200, 201/21, 202/3, 209/5, 212, 223, 234, 236/5, 237/2
mÿnd 16/2, 17/4, 27/7, 32/2, 35/12, 39/2, 49/7, 50/5, 65, 68, 71/3, 74, 77, 78/7, 79/2, 82/4, 86/4, 88/6, 90/2, 92/2, 93, 95/6, 99, 106, 118/6, 119, 120/3, 124/4, 128, 131/6, 132/3, 133/4, 136/2, 139/4, 145, 147, 150/2, 152/3, 154/7, 157/2, 186, 189/2, 192, 194, 195, 201/2, 210/5, 219, 222, 234
[mÿ]nd 92
Mynd 106
Mẏnd 84/2
Mÿnd 32/3, 56/2, 63/2, 79/2, 82/2, 83/6, 84/3, 85, 87/3, 96, 105, 147/2, 150/3, 152
mÿndaha 111
mÿndaketÿgÿrth 209
mÿndazonalthal 124
myndden 155
mÿnde 147
Mẏnde 84
Mÿndeben 56
mÿndeent 93
mÿndeha 50
mÿndekor 151
mÿndel 209

mÿndembe 50
mÿndembewl 32
mÿnden 87, 212/2
mynden 62, 121/2, 202
mÿnden 86, 199
mÿnden 10, 16, 20, 27, 31, 35/6, 39/3, 45, 49/3, 50/6, 68/3, 78, 82/4, 86, 88, 90/3, 92, 95/5, 99, 118/2, 120, 128, 131, 133/3, 136, 145, 152/2, 159 170, 199/8, 201, 202/7, 209/2, 222/2, 223
Mynden 96/4, 165
Mÿnden 84/2, 85, 154, 183, 199/2, 214, 219
Mÿnden 56, 79/3, 84/5, 96, 147/2, 150/3, 152
mÿndē 111/2
mȳdē 112
mÿndenap 120
mÿndenbe 50
mÿndenben 79, 158, 209
mÿndenek 71, 165
mÿndenek 118, 219
mÿndenekben 200
mÿndenekbewl 39
Mÿndeneket 219
mÿndeneketh 199/2, 202
mÿndeneknek 39, 78
mÿndenekrul 17
mÿndenel 90
mÿndenemet 16
mÿndenen 66
mÿndenestel 137, 220
mÿndenestÿlfogua 124
mÿndenewth 90, 223
mÿndenewthek 201
mÿndenfele 35
mÿndenha 119
mÿndenhato 35/2, 124, 131/3
mÿndenheʒ 77, 209
mÿndenigbe 131
mÿndeniteknek 128
mÿndenkor 118, 131/2, 139, 199, 202
Mÿndenkor 210
mÿndennap 118
mÿndennapj 229
mÿndennek 81, 196
mÿndennek 74/2
myndēnek 38
mÿndenneknek 12
mÿndennel 93/2
Mÿndennemew 56
Mÿndennemw 87
mÿndennÿk 90
mÿndenre 88, 219
Mÿndenre 150/2
mÿndenrwl 86
mÿndent 16, 219/2
mÿndenteknek 76
mÿndenth 237
Mÿndenth 219
mÿndentt 82
mÿndenÿk 16, 93
myndenÿkewnknek 199
mÿndenÿkewnknek 202
Mÿndenÿknel 63
mÿndenÿkÿrth 209
Myndenÿnknek 199
mÿndenÿth 148
Myndenÿth 104
mÿndh 86, 99/2, 111, 112/4, 113/3, 210
Mÿndh 197
mÿndnÿaÿan 128
Mÿndtwl 150
Mÿndzenthÿ 67
Mÿne 85
mÿnek 131, 152
mÿnekenk 74
Mÿnekewnk 147
Mÿnekwnk 239
mÿnekÿnk 118, 120
mÿnekÿvnk 131
mÿnem 86
mynemev 62
mÿnemew 95/2, 187, 201
Mÿ[n]emew 45, 201/3
Mÿnemew 56/3
Mÿnemewth 204
Mÿnemi 186
mÿnemǫ 26/2, 27/3
mÿnemv 225
mÿnemw 78, 130
mÿnemÿ 74, 118, 131, 141, 153, 154, 231
Mynemÿ 229
mÿnemÿt 118, 132
mÿnere 84
Mÿneth 85
mÿnewth 151
mÿnket 131, 183
mÿnketh 49, 73, 78/2, 100, 173
mÿnnen 76, 199
mÿnt 76, 81, 153, 154/2, 200/2, 234, 238
mÿnt 16, 26/2, 27/2, 35, 106, 118/7, 120/3, 124, 131/8, 132, 136, 145/3, 152/2, 154/2, 186/4, 188, 195
Mÿnt 49, 79, 83, 104/2, 150/4, 152/2
mȳt 17
Mȳt 105
mÿntelÿ 120, 132
mynth 95, 121, 209, 237
mÿnth 68, 84, 124, 159, 170/2, 214/2, 236, 237, 240, 242
mÿnth 17, 34, 35, 39, 45/6, 49/4, 50/5, 61/2, 78/2, 84, 86/3, 88/7, 90/8, 93, 94, 95/6, 99/2, 102/4, 111/2, 112, 119, 124/2, 128/2, 133/2, 139/2, 141, 148, 151/2, 165/2
Mÿnth 84/3, 138, 196/3, 201, 204, 208, 210, 219/3, 234, 239
Mÿnth 49, 56/2, 63, 84/7, 85/2, 87, 102, 108, 150/2
mÿnthel 86
Mÿnthewl 56
Mÿnthwl 150
mÿntt 82
Mÿntt 65, 82/3
Mÿntwl 150, 152
Mÿntzentÿ 220
mÿnÿ 27/2
mÿnÿsternek 26
mÿre 35, 136, 154
mÿrewl 73
mÿrezewk 150
mÿrolank 120
myrt 211/3
mÿrt 211/2
mÿrth 73, 209
mÿs 131
myt 38, 153, 154/5, 191
mÿt 23, 76, 192
mÿt 27/3, 77/3, 79, 118/2, 120, 124, 131, 144, 147, 150, 152/2
Mÿt 152
mÿth 2, 10, 35, 45/2, 49, 67, 68, 74, 78, 79, 86, 88, 90/4, 93, 95/3, 113, 119, 124, 125, 139, 242
Mÿth 85, 105, 201/2, 203, 204, 209/2, 219, 236
Mÿtt 234
mÿtyvlÿ 131
mÿuel 122, 124, 210
Mÿuel 210
myvel 155
mÿvelÿ 132
myw 86
mÿw 32/3, 86/8
Mÿw 32/4
mÿwel 27, 49/3, 50/5, 56, 78, 90, 93, 95, 139, 144, 209
Mÿwel 22, 49, 153, 154, 157, 168, 176, 178/2, 201
mÿwelek 87
mÿwelewnk 202
mÿwelhethnek 99
Mÿwelhethÿ 56
mÿwelkedewnk 199
Mÿwelne 56
mÿwelnÿ 209
mÿweltek 151
Mÿweltem 82
mÿwelthe 87
mÿwelthek 227
mÿwelthem 45/2, 50
Mÿwelthewolth 56
mÿwelz 139
mÿwelÿ 87, 119/2
mÿwelÿk 99
Mÿwem 147
mÿwemeth 50
mÿwet 50
myweteghez 38
Mÿweÿerth 189
mÿwre 189
mÿwta 93
mÿ 20
mȳt 38, 117

n 71
[n] 16, 155

N 123/19, 148
na 130/10, 211
Na 131
Naal 147, 154
Naasfa 194
Naasfaak 229
nabrad 200
Nabradÿ 200
nad 137
nadas 112
nadasdi 213, 243
Nadasdi 160
nadasdj 232
Nadasdj 223
nadasdj̈ 235
nadasdō 112, 125
nadasdy 155
nadasdÿ 91, 93, 111, 112/2, 113/2, 125, 130, 161, 209
Nadasdÿ 240, 241
Nadasdÿtol 219
nadazdō 161/2
nadazdÿ 161
Nadazdÿ 170/3
nadrag 137/19, 198
nadragh 137/8
nadraghott 137/3
nadragot 241
nadragott 137/5
nadragotth 137
Nadragra 210
Nadrespan 24, 56
Nadrespannak 56
Nadrespansag 56
nadrospan 35
Nadryspan 229
Nadrÿspan 24, 229
Nadÿ 170
nag 15, 25, 31/2, 89, 142, 145, 149/2, 154, 159, 188
nag̃ 15
Nag 83/2, 108, 123, 165, 177, 225/3
Nag̃ 168, 182
nagba 211/2
naggÿob 152
nagh 20, 73, 78, 86, 87, 90/4, 95, 99, 102, 112, 113, 119, 125, 133, 161, 200, 229
Nagh 65, 78, 82, 99, 112, 113, 125, 161, 194, 203, 225/11
naghsaghos 86/3
naghsagos 140/3, 208, 229, 231
Naghsagos 119, 122, 133, 140/2
naghsok 112
naghuathi 231
naghuathí 229
naghy 23
naghÿ 86/2
Naghÿsaghos 88
Nagiob 80
nagj 53/2, 64, 224/3
nagob 31/2, 118/2
nagobnag 3
Nagragomat 16
Nagsagodnak 104
nagsagos 86, 232, 235, 243
Nagsagos 63, 64, 102, 105, 108, 142/2, 143
nagssagos 39
Nagssagos 223
Nagssagoss 170
nagtwl 75
nagvrratet 155
nagwbra 83
Nagzagos 103
Nag̃ 152
Naǵ 162, 166, 182, 205, 216
naǵsagos 213
nagy 48, 52/2, 62, 120, 131/4, 211/4
Nagy 62
nagẏ 53/2
nagÿ 26/4, 27, 50/4, 60, 70, 83, 88, 89/2, 118/6, 120/2, 124, 131/4, 132, 211, 220, 237
Nagÿ 79, 106/2, 135, 148, 210, 220
Nagÿal 56
nagyba 211/2
nagÿh 82
Nagÿh 82
nagÿob 70, 86, 208
Nagÿob 83, 158, 182
Nagÿoban 97
Nagÿot 206
nagÿrespanthwl 50
nagÿsagos 26/2, 27/2, 30, 41
Nagysagos 82
Nagẏsagos 64
Nagÿsagos 209/2
nagÿssagodnak 160
Nagÿssagos 160/2
Nagÿwb 63, 105
nagÿwbh 50
nagyẅb 170
naigchiagos 130
Naıgiodt 101
naigsagod 130/3
Naigsagod 130
naigsagodnak 130
Naigsagos 130
Naipian 101
nak 27, 118, 203, 217
Nakara 33
nal 150, 152, 154, 215, 228
Nal 164, 166, 168/2, 176, 186/2, 205, 215/2
nala 44, 50, 83, 120, 135, 203
Nala 49, 83/32, 96
[Nala] 83/2
nalad 107, 154
Nalad 147, 154, 163, 168, 169, 206
naladnal 73
naladnalÿ 118
nalam 12, 50/4, 159, 186, 198, 211/2
Nalam 16/2
nalānal 109
nalamnalÿ 118
nalanakÿlen 25
nalanal 120
nalewn 81
Nalkÿk 202
Nalkÿl 199/2
nalonk 81
nalunk 160
nalwnk 50
nam 127
Nam 148
nā 113
Nandor 205
nap 19, 25, 43, 86, 90, 92, 94, 97, 102, 111/2, 113, 120/3, 124, 131/4, 136, 139/2, 142/3, 143, 150, 155/2, 161, 179/2, 187, 204/2, 209, 211/2, 213, 221, 224, 232, 233, 235, 236
Nap 78, 103, 147, 150/2, 163/2, 168, 176/2, 182, 206/3
napal 88
Napal 84
napalÿ 118
napan 41
napb 22
napba 22, 25
Napelewthwalo 32
Naph 99
napian 160
napıan 122
Napian 80
napíara 192
napíath 208
napig 101
Napigh 206, 216
[N]apis 176
napnak 27, 86
napnal 118, 145
napok 19/2
napokba 214
Napokba 78, 153, 186
napokban 68, 90, 142, 172
napokon 19
napon 7, 19, 29, 31, 34, 52, 61, 81, 90/2, 92, 95, 119, 128/2, 131/2, 133, 139/2, 209, 237
Napon 79, 147, 150/3, 158, 166, 219, 227
naponkenth 88
naponkÿnth 90
Naponkÿnth 95
napot 19, 179
Napot 106/2, 154, 179
nappal 139
napra 25, 27, 97, 122/2, 131, 177, 222, 237
Napra 201
naprol 222
Napthwl 201
napwtan 31, 102
Napwtan 79
napy 53
napÿ 144
napÿa 113
Napÿa 42, 103
napyan 29, 30, 220
napÿan 15, 19/3, 26, 28, 35, 44, 78, 99, 125, 148, 210
Napyan 20
Napẏan 75, 96, 165
Napÿan 24, 63, 82/2, 166, 170, 189
napÿara 19, 26, 86/2, 142, 161
Napÿara 103, 154, 186, 219

Napÿat 106, 215, 216
napÿath 95
Napÿath 95
Napÿaÿglan 82
napyg 127/2
Napÿg 65, 82/2, 219
napyk 68
napÿk 151, 179
narath 237
narhamrul 212
Nasfa 33/6, 229/2
Nasfaban 33/2
Nasffa 83
nasffamat 50
nathwlÿaÿ 113
[na]vallankbol 92
navalÿarolÿ 131
naÿan 92/2
Nazaad 214
Nazadnak 82
Ncem 51
ne 16/2, 24, 25/2, 26, 27/5, 31/3, 35/5, 36, 39, 43/2, 45, 49/4, 50/4, 53/2, 55, 56/2, 58, 59/2, 60, 62/2, 63, 68/3, 69, 73/4, 75, 76/2, 78, 79/2, 80, 81/2, 82/2, 84, 86/3, 90/4, 92/3, 95, 96, 97, 100, 112/2, 113, 117, 118/4, 119, 120, 121, 122/2, 123, 124/5, 128, 130/2, 131/6, 136/3, 139, 141, 142, 145/4, 147/2, 152/2, 154/5, 158, 162/3, 163/2, 164, 191/2, 201, 208, 209, 210/2, 211/24, 216, 222, 227, 235/2, 236, 237/2
[...]n[e] 176
(ne) 127
Ne 16/2, 49/3, 56/3, 75, 79/2, 84, 101/2, 104/2, 106, 108, 123/2, 147, 150, 152/3, 153, 162/9, 163/9, 164, 166/2, 168/3, 169, 176/8, 178/3, 180, 182/2, 184, 190, 191, 203/2, 204/2, 205/2, 206/2, 207, 208, 210, 215/2, 216/4, 217/2, 219/2
neadÿanak 242
Nedewchere 177/2, 179
nee 196/2
neeg 83
Neeg 83/3
Neegh 194/2
neeğ 158
Neegÿe 194
neel 176
Neel 176
neem 125
Neep 147, 157, 162, 163, 164, 166, 167/3, 176, 205/2, 206, 215/2, 216
Neepnekis 163
Neest 83
neffelegÿe 79
neg 101
Neg 16/2, 83
Neged 106, 163
negedÿg 198
Negedzer 199
negel 175
Negel 175/2
neget 28
Neget 164
negh 113, 198
Negh 33/14, 42/2, 214/2
neghe 198
Neghe 33
Neghedzer 199
negheed 93
neghwen 231/2
Neghwen 33, 95
neghwē 161
Neghwencwthedfel 33
neguen 211
negven 12, 211
negvenket 19
negwen 124
Negwen 177/2, 210
Negwenewel 177/4
negy 211
negÿ 35, 135, 148, 211
Negÿ 118
Negÿe 194
Negÿed 33/4, 210
Negÿedffu 16
negÿedÿgh 35
Negÿedzer 202
negÿegÿk 160
negÿen 35
Negÿenek 194
Neh 150
Neha 150/2, 186
nehadnal 25
nehadth 43
nehagatok 172
nehagon 172
nehan 88, 90, 160
Nehan 215
Nehań 163, 176, 216
Nehanÿ 95, 152
nehaÿ 26/2, 27/2, 140
Nehaÿ 83
neheessegeth 61
neheez 125
nehessege 61
nehesseged 61
nehez 73, 98, 118, 211/2
nehez' 196
nehezeb 136
Nehezek 16, 33/11, 189
nehezel' 45
Nehezel 168, 203
nehezelne 52
Nehezelni 162
nehezelthel 45
Nehezelz 162
nehezelÿen 145
nehezen 109, 190, 212/2
Nehezen 104, 190, 192
neheznek 121
neheznewen 196
nehezthelne 90
Nehezthelÿen 104
Nehezÿk 33/2
Nehezÿkhÿan 33
nehezsege 45
nehoig 130
nek 35, 68, 128, 148, 199
neked 25, 45/2, 60, 62, 70, 118/3, 131, 141, 188, 236, 239
(neked) 127
[neke]d 92
Neked 147, 152/2, 153/2, 154, 162/3, 168, 169, 205, 206
nekedes 191
Nekedis 168
nekel 79
Nekel 79/2, 178
Nekelos 162
nekem 8, 12/2, 25, 26/3, 27/3, 29, 30, 39/2, 45/2, 48, 50/4, 52/3, 59, 62, 66, 68/4, 77, 79/3, 89, 90, 94, 95, 97, 107, 109, 118/2, 122, 125, 130, 132, 135, 142/3, 148/4, 155/3, 160, 200/4, 209, 211/4, 212/2, 227, 236, 237, 242
Nekem 16, 49, 79/2, 82, 84, 101, 165, 210, 234
nekē 111, 117
nekemÿs 210
neken 148
nekeom 82
Nekeom 65
Nekeǫm 82
Neketh 138
Nekeul 162, 166, 167, 176, 180, 205, 215, 216, 217
Nekeule 163
nekeulis 168
Nekeulis 186/2, 206
Nekeŭnk 169
Nekeunkis 181
nekewl 68/2, 122, 152, 154, 158, 202/2
Nekewl 82, 147, 154, 158/2, 162, 202
Nekewlÿs 150/2
Nekewm 82/2
nekewnk 32, 133/2
nekhem 242
nekhemjs 196
nekhÿ 196
neki 36, 163, 168, 182, 191, 211/8, 221/4
Neki 163, 164/2, 166/2, 167/2, 168/4, 169/4, 176, 180/2, 205, 207, 215, 216
Nekie 168, 169
nekik 176, 211, 221
Nekik 163, 176
nekil 136
nekj 128, 163, 168, 215, 236, 237/2, 242
Nekj 162/3, 163, 164, 165/2, 176/4, 180, 216/2, 217
nekjk 237
nekj̈ 31
nekj̈k 31
nekǫm 19/2
nektek 211/2, 237
Nektek 152, 186
nekul 211/3
nekv̈nk 119
nekwl 86, 114, 121, 202
Nekwl 123, 164
nekwnk 78, 86/2
neky 30, 52, 121, 149/2
nekÿ 53, 76, 162, 215, 242

nekÿ 12, 26, 27/4, 34, 35, 36/3, 39/2, 44, 49, 50/7, 66, 68, 90/8, 92, 93/4, 95/9, 106, 111, 112, 118/5, 119, 120/2, 131/2, 132/3, 144, 147/3, 154/3, 161, 172, 179/2, 186, 191/2, 195, 198, 204/2, 208, 210/2, 214, 217, 227, 234
n[e]kÿ 16
Nekÿ 138, 162
Nekÿ 16/3, 49/4, 56, 79, 82, 84, 87, 96/2, 103, 106, 118, 138, 147/2, 153/4, 154/6, 162/4, 176, 183, 186/2, 203, 205, 206/4, 208, 210/3, 215, 216/2, 217/3, 228
nekÿe 50, 239/4
Nekÿe 147, 152, 154, 186
nekÿee 2
nekyek 212/6
nekÿek 49, 50/3
Nekÿek 16, 96, 219/2
Nekÿes 147, 215
nekyk 118, 211/4
nekÿk 84
nekÿk 35/3, 37, 50/2, 95/2, 132, 203/3, 211/3, 236
Nekÿk 79/2, 191, 219
nekÿl 202/2
nekÿl 133/2, 148
Nekÿl 199
nekÿnth 148
nekÿs 210
nekÿth 43
nekÿvlÿ 131
nekÿvnk 131
nekÿwl 197
Nekÿwl 197
nel 170
Nel 182
Nelegenÿ 106
Nelepeczÿ 32/7
nelkul 211
nelkwl 195
nelkÿl 199
Nelkÿl 199/3
nélrůl 233
nelÿ 106
nem 7/4, 10, 14, 19/4, 20, 24/2, 25/3, 26/5, 27/9, 31/9, 35/3, 36, 37, 38, 43/2, 45/3, 47, 48/6, 49/7, 50/6, 52, 53/2, 56, 59, 61/2, 62/5, 63/3, 64, 65/3, 66/5, 67/3, 68/13, 70, 71/2, 73/4, 74, 75, 76/11, 77/4, 78/4, 79/5, 81/3, 82/15, 84/3, 85/3, 86/12, 87/2, 88/3, 90/25, 93/11, 95/27, 96/2, 97/5, 98, 99/3, 102, 103, 107/5, 116, 118/27, 119/7, 120/12, 121/5, 122/10, 123, 124/7, 127/2, 128, 130/3, 131/29, 132/3, 133/4, 135/2, 136/6, 139/4, 140, 141, 144, 145, 147, 148/12, 151/7, 152, 153, 154/3, 155/10, 158, 159/2, 162, 170/2, 171, 187/2, 190, 191/3, 196/2, 197/4, 199/4, 201/7, 202/6, 203, 206/2, 208/2, 209/7, 210/2, 211/13, 212, 214/5, 218/2, 220/2, 221/4, 223, 229/2, 232/2, 233/2, 234/2, 235/2, 236/5, 237/6, 239, 242/4, 243/4
Nem 20, 32/7, 49, 56/6, 63, 79/5, 82/4, 84/5, 85/4, 95, 96, 98, 101/4, 104/3, 105/2, 106/5, 108, 118, 123/4, 130, 133/2, 138/2, 147/15, 150/9, 152/12, 153/3, 154/13, 157/2, 158/2, 162/21, 163/12, 164/5, 165/2, 166/7, 167, 168/12, 169/2, 176/11, 177/2, 178/9, 179/12, 182/9, 183, 186/17, 188/4, 190/2, 191/7, 192/5, 194, 195/8, 197/2, 199/3, 203/10, 204/8, 205/5, 206/5, 208, 210, 219/5, 215/8, 216/4, 217/10, 225/2, 228/5, 231, 234/2, 239/4
Ne[m] 147
nemadak 31
nemaradnek 31
nem[e] 83
Nemeos 189
nemes 23, 31, 39/2, 42, 68, 87, 93, 118, 124/2, 125, 151, 196/3, 227, 234
Nemes 56/2, 68, 101, 119, 122, 151, 196, 200/2, 214
nemesben 78
nemeseberekkel 130
NemesEmber 56
nemesnepek 95
nemess 87
Nemesse 56
Nemesseg 17
Nemessegnek 56/2
nemessek 49
Nemessek 49
nemessemBer 87
nemet 118, 142
Nemet 231/3
nemetek 211/2
nemeteknek 211/2
nemeth 113/2, 141, 152
Nemeth 107, 152, 229/3, 231/2
nemethe[k] 86
Nemethek 85, 90, 219
Nemethwÿwaarba 158
Nemethwÿwarat 158
nemethwÿwarba 73
Nemethwÿwarra 107
nemett 193/2
Nemett 82
nemetteket 118
nemettÿvlÿ 118
nemew 50, 158/2
Nemew 199
Nemewkh 202
Nemezek 63
neminemw 171
neminemw̆ 224
nemj̈ 31
nemkelwth 129
nem̄ 101
nemw 76/2, 81, 199, 202
Nemw 197
nemÿ 19/2
Nemÿ 32/3, 204
nemÿnemv 12
nemÿnemw 196
Nemÿs 152
Nemzetes 140
nemzetherth 50
Nemzethsegeth 56
neneet 155
nenem 27, 155/4
Nenkelÿ 192
Nenÿe 95
nenÿevel 35
neoztelÿ 120
nep 73, 90, 95, 148/2, 211/4, 236
nepe 188, 191, 227
Neped 206
Nepeddel 186
nepednek 190
Nepednek 182
Nepek 162
nepeken 99
nepel 78, 88
Nepel 84
nepen 191, 211/2
neperth 95
nepesthewl 95
nepet 239
Nepet 163, 186, 206/3, 217
nepeth 90/2, 95/2, 111, 113, 195, 204
Nepeth 84/3, 85, 95
nepethek 90
Nepeuel 210
nepevel 94
nepewel 90, 95
Nepewel 147, 152, 157
nepewnk 81
neph 237, 242
nepnek 190, 191/2, 211/2
Nepnek 181
nepnel 35
Neppbe 163
Neppel 163
neprÿl 236
Nepÿ 182
neresteled 47
nerget 154
nesän 88
nesewlenek 93
nest 211/2
Nesteth 42
nesth 42
Nesth 229
nesze 124/2
netalantan 191
Nethalanthan 204
neuekednek 211/2
neuel 211
neueli 211/5
neuelii 211
neuelÿ 131
neuelyek 211/2
neuen 128/2
neuesek 211/2
neuezek 211/2
neuezet 211/3
neuezetetnek 211
neuezett 211/2
neueznem 211
neueztek 211/2

neueztem 211/5, 212/2
neueztetnek 211/3
neuezuen 211
neuezunk 211
neuvel 211
neuw 135
neűen 118
neve 19, 131
nevebe 131
nevel 35
neveleseiglen 211
neve[m]eth 35
neven 118, 132
neverolÿ 131
neveseiglen 211
nevezet 211
neveznek 211
neveznem 211
neveztem 211
neveztessek 35
nevezuen 211
new 1/2, 104, 171, 211/2
newe 90
Newe 83, 214
newebe 50
Newebe 32
Neween 20
newege 196
neweheÿ 3
newel 75, 211/2
Newel 201
newelÿe 50/2
newemet 50
newen 49, 86
new[en] 92
newen 93, 170
Newen 162/3, 163/2, 191, 239
neweth 39, 139
Neweÿ 197
neweztetnek 75
newÿn 50
newÿre 50
Newzees 178
Newzese 122
newzewt 145
neÿwen 31
nezi 211
nezthe 31
nezze 43/2
nē 121
nē 80/3, 109/4, 111, 112/5, 113, 125/4, 135, 143/3, 151/3, 172/4, 196, 237
Nē 186, 210
nētehette 143
Nhe 183
ni 135
níak 198
nichen 142
Nigh 215
nigod 59
nihaÿ 142
niluaban 211/2
niluā 143
nilvan 59
nilwa 48
nımet 109
nimetek 143
nimj 117
Ninch 162/2, 163, 169, 176/2, 178/2, 186/5, 206, 215/3, 216, 217/2
Nínch 177, 190
nīch 43/2
ninchen 37, 53, 130
ninchen 116, 191
Ninchen 162/2
nīchen 109
Ninchenek 178
nincz 170
ninczen 48
níolch 198
Nıolch 177/2
Níolch 177
niomorıtani 221
Niomoroggek 123
Nıomoroznak 123
Niomorwsag 123
nipeth 48
níre 198
nivgodalomra 59
Nizd 162
Niznenek 162
nīncz 232
nj̄lwaban 31
nj̄omorodod 31
ñÿncz 88
no 131
No 131/2, 220
Noghsagos 221
Nogradbol 214
noha 50
Nolch 118, 177
nolcz 68
nomorkodik 136
nomorodot 120
nomoruſagomat 118, 131
nomoruſagomon 131
nomoruſagvnkon 118
nomorűſagomnak 120
nomorűsagra 131
nomorűsagűnk 118
nomorvsagot 120
nomorvſagvnkon 131/2
Nomthathonak 240
Non 201/2
Notariosnak 138
nowetyglen 211
nowetÿglen 211
Nozolÿa 164
nugodalma 148
nugotom 148
Nussal 33
Nwssal 33
Nwsth 33/2
Nwzt 83
nÿ 131, 210
nyagba 211/2
nÿaghÿob 119
Nÿaian 163
nyaka 212/2
Nÿakara 33
nyakba 229, 231/2
nÿakba 50
Nÿakba 33
Nÿakban 83
Nÿakbawethew 33
nÿaliaB 87
nÿaron 123
nÿassBan 87
nÿaÿ 12
nÿaÿan 54, 128, 152
Nÿaÿan 186, 206, 216
nÿchen 90
nÿder 95
Nÿder 191, 195
Nÿderlandba 192/2
Nÿderlanthoth 95
nÿeged 144
Nyegel 175
nÿeken 31
Nÿele 83
Nÿelet 83
nÿelw 141
nÿelweth 141
nyenye 62
nÿeregbe 154
nyeresegh 242
Nÿeresseghet 176
Nÿeressegheuk 176
nyergeim 211
nÿergeim 211
Nÿergek 154
Nÿergekkel 154
nyergemet 211
nÿergemet 211
nyerget 211
nÿerget 211
nÿergheÿdwannak 154
Nÿerhecz 176
Nÿernek 168
Nÿernj 176
nÿerthek 242
Nÿerthek 214
nÿerthem 15
nÿerthē 111
Nÿerÿe 65
nyg 211/4
nÿg 12/3, 209, 211/2
Nÿg 154
nÿgh 147, 231/2
Nygh 231
Nÿgh 231
Nÿghe 33
nÿhaÿ 12, 39
[n]j̄haÿ 12
nyhan 127
Nÿlas 16
nylnek 155
nẏluabban 122
nÿluan 122/4
nÿlűan 118/3
nÿlw 141
nÿlwa 88
Nÿlwa 152/2
nÿlwaban 222
Nÿlwaban 195
Nÿlwaban 56
nÿlwabban 49
nÿlwan 27, 31, 61/2, 79, 107, 119, 209

Nylwan 199
Nÿlwan 204
Nÿlwan 32, 56/4, 158, 197, 199, 202, 203/2, 219
nÿlwā 111, 112, 113
Nÿmoreÿthanak 105
nÿmÿ 50
nync 230
nÿnc 79, 118
Nync 123
nÿncen 31
nÿnch 93, 95, 102, 125, 209/2
Nÿnch 76, 84
Nÿnch 65, 85, 147/2, 154, 186, 203, 204, 210
[ny]nchen 23
nÿnchen 81/2
nÿnchen 86/2, 87, 95, 151, 153, 159
Nÿnchen 85
Nÿnchen 147/2, 152, 154/2, 219
nÿnchenek 90
Nÿnchenek 65
nÿncz 68, 88/3, 172
nÿnczen 77, 88, 107, 139
nÿndt 68
Nÿoch 210
nyocz 229/2, 231
Nÿocz 234
Nÿolch 33/5
Nÿolchadfel 33/2
nÿolchÿ 50
nÿolcz 50
Nyolcz 42
Nÿolcz 33, 65
Nÿolcza 194
Nÿolczadfel 33
nÿolczÿ 50
nÿolzad 26
Nÿomoreÿtha 63
nÿomorgatnÿ 151
Nÿomoritanÿ 197
Nÿomoritas 186
Nÿomorithatlak 186
Nÿomorkodnak 234
nÿomorodot 124
nÿomorodoth 88, 124/2
nyomorohad 62
Nÿomorosag 104
Nÿomorosagba 104
nÿomorosagÿba 50
nÿomorossagomoth 88
Nÿomoroÿthanad 56
nyomorusaga 211
nÿomorusaga 211
nyomorusagal 211
nÿomorusagal 211
nyomorusagot 211/3
nÿomorusagot 211
Nÿomorwltt 82
Nÿomorwsag 56/2
Nÿomorwssagh 99
nÿomorw̃ssagoth 99
Nÿomorytany 199
Nÿomorÿtanÿ 202
Nȳchen 23
nȳchē 111
Nÿomtato 33
Nÿomthato 33
nÿp 143/2
nÿpnek 74, 143
nÿpyenk 48
Nÿrazak 219
(ńys) 244
nÿstet 200
nÿugadalmat 211
nyugodalmat 211
nyulhassanak 211
nÿulhassanak 211
nyulhatnak 211
nÿulhatnak 211
nyvlak 62
Nÿwaban 192
nÿwl 153
Nÿwl 194
nÿwlhasson 49
Nÿwlhasson 49
nzth 236

o 201
Obudan 198
obwdara 50
ocaert 122
ocaÿ 122
ochon 215
oda 22, 26, 27/4, 35/5, 49/2, 50, 63/2, 73/2, 77, 84/3, 88/2, 90, 93/4, 95/9, 97, 107/2, 113/2, 120, 128, 150/3, 152/4, 153/4, 154, 160, 162/17, 163/8, 164, 166/6, 167, 168/2, 169/2, 172, 176/13, 177, 178, 179, 180/2, 181/4, 182/6, 184, 186, 191/3, 192, 195, 205/3, 206, 207/2, 210, 211/2, 214, 215/2, 216/5, 217/2, 219, 227, 228/2, 234/3, 236/3, 237, 239, 242
odvarom 94
odwarath 96
odwaromba 170
odwarra 104
ogÿan 210/3
ohatom 82
ohpÿnzen 50
ok 24, 79
oka 73, 76, 79, 95, 105, 120, 131, 139, 145, 150, 154, 163, 176, 179, 211/4, 220
okaerth 56/2, 201/2
okal 140
okall 56/2
okat 220
okath 45, 63
okatt 82
okaÿerth 61
okhoth 196
okhrot 211
okkal 82
okok 82, 139
okokoth 201
okossagal 79
okot 162, 222
okoth 50, 56/2, 148
okre 16
okrot 211/2
okroth 211
oktassatok 211/2
oktattalak 150
okyrth 52
ol 76, 90, 133/2, 221
[...]ol 147
ol' 232
ola 50
olacz 128
olah 186, 211/5
olaſz 128
olaz 26, 33, 203, 229/2, 231
olazwlÿ 118
olh 32
olian 191
oljat 31
olĺ 205
ollj 176
olĺ 163
ollÿ 147/2, 150/3, 154, 162/2, 166, 186, 217/3
ollÿan 162, 176
ollÿat 77, 124/3, 152
olnagh 104
oltalma 212/2
oltalmaba 37
oltalmal 199
oltalmara 163
oltalmasam 237
oltalmaz 148
oltalmazd 176
oltalmazhatok 218
oltalmaznal 88
oltalmaznom 82, 119
oltalmazom 62, 96
oltalmaztam 186, 211/2
oltalmaztasd 181
oltalmazvk 44
oltalmazÿak 35
oltalmazzak 163
oltalmazzatok 211/3
oltalmok 211/4
oltalmol 212
oltalmul 211/2, 212/2
oltalmvl 35
oltalmzatok 211
oltalomal 211/2
oltalommal 199, 202
oltamazna 117
oltar 35
oltarhoz 35
oltaron 35
oltarra 35
oltart 35
olthalmaban 45
olthalmaerth 112
olthar 50/2
oltharhoz 50
oltharomhoz 50
oltot 131
oluasthak 210
olwasak 27
olwasd 153
olwasnÿ 153
olwaso 83, 189
olwassom 153

olwazd 236
oĺĺ 163/2, 164
oĺĺÿ 162
oly 49, 132, 211/2
(Oly) 127
olÿ 32, 35, 49/2, 86, 88/2, 90, 95, 97, 102, 120/2, 131/4, 136, 192, 203/2
olÿakath 133
olÿan 133, 195, 196
olÿant 131
olÿath 151, 204
olÿh 65, 82/2
on 83/3, 200
[...]on 16
On 198/3
onath 84/2, 209
oneet 190
onekÿ 131
onet 179, 191
oneth 227
onguariba 211
onguarioba 211
onnad 139, 163
onnan 93, 95, 135, 150, 152, 153, 162, 163/2, 168/2, 169, 176/4, 182, 215/2, 228
onnā 111/2
onan 111
onneet 192
onnen 68
onnenn 107
onnet 188, 191/2, 211/2, 222
onneth 195, 203
onta 131
Ontal 198
oon 163, 175
openz 198
opezth 135
opezwl 135
or 95
oraba 97, 106
oraim 211
oran 68, 139
orankent 210
oraÿg 106
orczaÿath 139
ormezon 211/2
ormosdra 168
orok 211/3
orokbe 211/2
oroke 211/2
orokke 211
orokre 211
oromest 211/2
orozlan 229
orsagba 149/2
orſagba 118
orsagban 209/2
orsagbā 143
orſagbelÿ 131
orſagbol 128
orſagh 148
orsaghnak 112
orsaghra 111
orsaghÿ 93, 161
orsagÿak 79
orsak 209
orsakba 209
orsik[...] 233
orsikaia 213, 232, 235, 243
orsolla 165/2
orsÿka 16
orszagba 211, 232
orszagbul 211
orv 10
orvon 10
orw 10
orwossagot 178
orwoth 10
orzaaǧ 158
orzag 78, 87, 132, 154, 156, 201
orzaga 48
orzaganak 56/2
orzagba 48, 56, 95, 122, 131, 150/2, 211/2
orzagban 122
orzagbeli 131
orzagbol 123/2
orzagbul 211/3
orzagh 109, 148, 163, 176, 181, 182/2
orzaghba 195
orzaghoz 109
orzaghÿ 153
orzagit 109
orzagnagÿs 82
orzagnak 56/3, 82/2, 87, 133, 158, 223
orzagnalkÿl 78
orzagod 56
orzagodBelÿ 56
orzagodnak 56/4
orzagodwal 49
orzagoth 86, 121, 219/2
orzagra 203, 204
orzagtok 156
orzaǧ 163
orzagÿ 64
orzagÿ 59
orzaknak 86
ossthalba 170
ostan 209
oſtan 148/2
ostfſÿ 213
oswalth 63
ot 19, 31, 75, 76/2, 93/2, 118, 123, 127, 131, 152, 154/4, 157, 162/10, 163/10, 164, 166/6, 168/10, 169/2, 176/3, 178/2, 179, 180/4, 181/2, 182/7, 186/4, 188/2, 190, 191/5, 192/3, 205/2, 206/4, 207, 211, 215, 216/4, 217/8, 228/4
otalma 212/2
otalma[az]za 16
otalmakra 16
otalmol 212
otalommal 197
otan 31
otanakarja 31
oth 10/2, 49, 74, 81, 84, 85, 86, 88/2, 93, 95/7, 107/2, 109, 111, 119/2, 139, 147/9, 148/2, 150/6, 152, 153/4, 157/2, 160, 162/3, 165, 166, 195, 204, 205, 208, 211/2
othalmaznÿ 32
othalmazza 50
othalmazzwk 223
othalmol 50
othalmÿ 50
othan 87, 88, 210
othā 113
othlegÿen 95
othtan 53
othwalo 68
ototh 211/2
ott 122, 220, 234, 236
Ott 219
otta 59
ottan 7, 37, 121, 122, 150/2, 154, 160, 181, 211/2, 228/2
otth 56/2, 236/3, 237/3, 242
ottham 210
otthan 56, 78, 90, 95/4, 148, 242
otthees 61
otthoghÿon 10
ottis 180, 206
otuen-otuen 211/3
o[...]zagba 186
ozak 80
ozalÿnal 209/2
ozlazt 238
ozolÿon 16/2
[o]zolÿon 16
ozorabolÿ 131
ozoraÿ 132
ozta[...] 192
oztan 35/8, 62, 64/2, 80, 145, 152/4, 154/7, 162/2, 164, 166/2, 168, 169, 176/3, 177/4, 182/2, 186, 190, 191/3, 195, 179/4, 204, 206/2, 211/2, 215/2, 216, 217/2, 234, 237, 239/2
ozt[an] 169
Oztan 218, 220/2
oztanam 142
oztas 211/2
Oztasek 198
oztha 203
oztham 204
ozthan 95/3, 99, 204, 208/2, 237
ozthoztham 28
ozthozthathok 90
oztivk 80
ozton 211/8
oztotak 35
oztottad 176
oztozek 16
oztozÿanak 35
ozwalthoot 93
ozÿak 35
ozzak 211
ozzatok 211/4
ozzok 211
ozzom 178

ǫ 19/2, 27/6, 165/2
ǫ 19
ǫ̊ 38
ǫk 19
ǫket 26
ǫll 43

ǫn 27, 197
ǫnekÿ 198
ǫnǫn 165
ǫreg 198
ǫregbik 233
ǫrǫk 43
ǫrǫkben 165
ǫrůl 235
ǫt 26, 27
ǫtet 27
ǫthessek 80
ǫthet 165
ǫtzaz 28
ǫwtven 28
ǫzent 27
ǫzvesegivel 80

p 15
P 15
paal 214
pachkalni 178
pachkara 178
pacholath 229/2
paczem 50/3
paczenÿak 19
padzekre 83
paharnaka 64
paisomat 211/2
pakchara 65
pakoczalt 233
pakoczra 233
Paksÿ 194
pal 21, 23, 26, 28, 31/2, 35/2, 49, 75, 83/2, 90, 95, 108, 135/3, 159, 170, 216, 229/2, 231, 238
Pál 136
palachk 198/4
pala[c]hk 198
palal 31
palant 149
palaſtot 118
palazk 175
palazkostol 83
pale 191
palko 64
palkonak 137
pall 68/2
pallal 46
palnak 81, 83/2, 87
palnal 46, 50
paloch 96
palochon 80
palochoth 96
palochÿ 80, 96/2
palotat 169
palthwl 34
palÿ 120
pan 81
panaſchalÿ 131
panasolnya 172
panaz 151
panazkodik 186
panazkodol 169
panazlany 151
panazol 49
panazolkogdik 130
panazolnak 117
panazolnom 99
panazolom 99
panazth 49
panazybol 20
panazzokkat 130
pancel 198
panchel 198/2
pancilt 109
panczeer 94
panÿ 83
pap 49, 87, 181, 182, 217
papa 122/3, 161
papaj 166
papara 107
papiros 215
papirosam 156
paplan 33/6, 194, 198/2
paplanok 237
paplanth 24/2
papnak 50, 162
papnal 203
papok 50
papot 50/2, 180, 216/2
papoth 50
pappa 50
papÿrosra 27
paranchol 200
parancholatodat 131
parancholatom 216
parancholatthÿanak 56
parancholna 49
parancholta 177
parancholth 90
parācholth 112
parancol 27
parācolacÿat 143
parancolla 123
paranczolÿon 49
parasthol 105
parazt 194/2
parazth 49, 56, 194
paraztt 137
paripaa 123
paripat 154
parıpat 176
paripath 154/2
paripaÿat 154
parraghō 112
part 79
parta 33, 83/2, 194/2, 229/3, 231/2
partaban 82
partaew 33
partawal 229/2
partaÿaÿs 229
partha 33/3, 194
parthaew 33
parthaewet 50
partholkodassal 56
parÿpa 192
parÿpan 154
parÿpath 154
pasthorra 112
pathaba 16
pathkoltatek 219
pathkos 210
pathochÿ 236
patrianknak 195
pronusonkwal 104
pattuart 66
pawak 231
pawlco 137
paxy 21/2
Paxÿ 18
paÿzatth 170
paztorod 131
pecetonk 197
pecetwkel 17
peche 210/2
pechen 210
pechet 217/2
pecheteld 168
pechetem 187, 212/2
pechetemel 171
pechetemmel 140, 158
pechetemwel 96
pechetes 83
pechetet 168
pechetewnk 202
pechethewnk 199
pechethÿ 50/2
pechetǫnk 80
pechetÿ 158
pechetÿwel 158/2
pechÿ 35
pechÿen 210
pechÿetewnk 183
peczetem 211/2
peczetemel 12
peczetes 224
peczkj 117
peczÿetewnk 173
pedeg 16, 139/2
pedeglen 133, 139/2
pedig 211/3
pedÿk 138
pedÿk 202
peenzdolgat 122
pegedlen 139
peghwettel 231
pegweth 194
pegywet 194
pegÿwetel 33/2
pegÿwethmal 33
pekri 88
pekrÿ 112, 113
Pekrÿ 147
pekrÿwal 119
pekrÿwel 152
(példát) 127
Penffinger 148
penfÿnker 142
penig 211/4
penig 122
penſevelÿ 131
penst 124
penteken 79, 120, 232
pentekon 108
pentheken 50, 159
Pentheken 219
penthekē 111
penz 28, 35, 59, 159/2, 179, 204/2, 208
penzara 130

penzbe 192
penze 35, 62/2, 123, 131, 159
penzebewl 17
penzed 163
penzek 12, 84/2, 85
penzel 28, 122
penzem 152
penzemen 154
[p]enzemet 16
Penzemnel 219
penzen 12
pénzen 211
penzerel 104
penzet 44, 80
penʒet 3, 224
penzewel 208
penzewl 158
penzhez 87
penznek 19, 122
penznelkewl 50
penzt 35/2, 120, 152, 171, 177/2, 179/2, 211, 219
pénzt 211/2
pēzt 80
penzth 81, 84/2, 87, 208, 210
penzÿl 36
penzÿth 183
penÿg 20, 106, 118/4, 120
penÿgh 148
penyk 155
per 45, 201/2
perczthenczkÿnek 81
pereme 194
peremezeth 33/2
peremmel 229
peremzet 231
peremzeth 229/7, 231/2
pereni 211
perenj 212, 234
pereny 212
perenÿ 50
peresekkel 24
perlek 96
perlenem 96
perlÿk 96
pernelkewl 39/2
pernelkÿl 96
perrÿ 24
pert 66
perth 56/3
perÿnÿ 77
pest 101
pesten 28, 42, 101
pesthrwl 227
peter 16, 19, 44/3
Peter 217
peterdeakmal 198
peterel 16, 239/2
peterhez 234
peternek 16, 77, 211/2
Peteŭ 168
petew 23
pether 39, 95/2, 135, 147, 214
Pether 90/2
pethernek 95, 111
Pethew 169
petrechÿ 64
petreczÿ 75
pewchethedeth 81
pewchethÿ 81
pewnkewsth 183
pewres 93
pewthrwczÿ 81
peÿ 147, 154
peÿth 150
pez 135/2
peze 135
pezegbel 135
pezek 83
pezt 16, 142
pezzel 72
pi[...] 176
pínche 198
pinczek 168
pintes 198/2
pinz 97, 109, 149/4, 157, 176, 182
pinze 215
pinzechkeit 162
pinzeken 117
pinzem 211
pinzen 162, 211/2
pinzet 211/2
pinzeth 221
pinznek 97, 211/3
pínznek 211
pinzre 176
pinzt 97/4, 162, 164, 166, 176/2, 186/2, 211/2, 215/2, 217, 228
pinztewl 97
pinztis 216
pironkodnal 163
pispek 30, 152, 162, 164, 234
Pispek 163
pispeket 50
pispeknek 50, 163, 217, 228
plebanos 35
plebanossagot 180
plebanost 180, 216
plughach 10
poch 238
poczattham 107
podnomÿthczkhÿ 236
podnÿchon 193
Poduerÿſkj 148
Poduerÿſkÿ 148
pogan 150
poganokh 86
poganoktulÿ 131
pohaarModra 83
pohar 83, 147, 194
poharborth 126
poharis 186
poharom 198
poka 62/2
polak 197
polgarwrakkal 72
polgharok 93
polham 154
polÿak 184
Polÿak 147
Polÿakot 162
polÿanÿ 208, 215
poraÿs 88
por 160/2, 217, 227
porcolab 89
poriaual 160
porkalabnak 162
porkolab 46, 99, 147, 186
porkolabees 162
porkolabnagh 43
porkolabnak 162/2
Porkolabnak 159
porkolabonkal 76
porkolabonknak 75
porkolabonkra 76
porkolaboth 158/2
porkolabtwl 198
porkolabunknak 75
porkolabÿ 88
porkolabÿa 76
porkolabÿa 181
porkolabÿat 76
porkolabÿok 76
porkolabÿoknak 76
pornak 62
porok 227/2
poroknak 163
poronchÿol 225
poroſkat 131/3, 132
porozkan 152
porozkat 131/3, 230
porozkaÿa 154/2
porozkaÿat 152, 154
port 166, 167, 168
pos[g] 238
posgaÿ 238
posomba 211/2
posonba 75, 150/2, 211
posoni 158/2
posont 122
possai 211/2
possonbol 49
postha 113
postho 137/4
posto 137/2
postobol 137
postot 124
potholba 153
Potholÿ 178
potıolba 177
potíolba 177
potol 167
potolba 163, 186, 206
potolban 35
potolbol 159
potoſſba 205
potoſ 166
poztho 210
pozthoth 210
pozto 33/3, 205, 211/3
poztó 211
poztobol 240, 241
poztoot 205
poztot 177, 179
pragaba 192/2
Pragaba 147, 176
prahmawal 231
praschÿoczÿ 228

prasthÿoczit 217
prepost 7
primi 217
prinÿ 214
prior 7/2
prıorıssa 62
priortul 7
pro 175
probalom 209
probaltam 209
procurator 201
profetha 41
protestalok 154
prÿbeg 137
prÿbek 137
puplican 103
purgamal 33, 194/2, 210
purpÿan 194
puska 175
puskahoz 175
puthnok 103
puthnokon 104
pů̈nkő̈s 235
pů̈nkő̈st 235
pwlham 95
pwnkesdre 177/2
pwplÿkan 194, 231/2
pwrgamal 177, 194/2
pwrgamalt 177, 179
pwrpÿan 83
pwska 175
pwskas 84
pwskasok 88
pwstwlth 209
pwthnokÿ 88
pwzkasth 95
pwzta 82, 150, 238/2
pwztaÿa 238/6
pwztha 90, 105
pwzthol 90
pwzthÿthotthak 95
pwzthÿthÿa 196
pẏachẏan 76
pÿenth 161
pÿenz 161
pÿncze 83
pÿnczeÿt 154
pÿnkeoſt 120
pÿnkeostbe 120
pÿnkesdh 161
pÿnkest 120, 200
pÿnsth 74
pÿnt 83
pÿnteken 231
pÿnth 41, 90
pÿnz 46, 95, 110, 147, 152, 154
pÿnzbe 27
pynzbewl 193
pÿnze 46, 153
pÿnzee 153
pÿnzek 95/2
pÿnzeknelkÿwl 74
pÿnzekre 74
pÿnzel 90
pÿnzem 152, 154/2
pÿnzen 26, 95
pÿnzenek 152
pÿnzhes 193
pÿnznek 193
pÿnznelkewl 50
pynzt 193/3
pÿnzt 27/2, 153/6
pÿnzth 95/2
pÿnzwel 95
pÿrÿnÿ 111
pyspek 48, 52
pẏspek 53
pÿspek 29, 35/2, 49/2, 52, 112, 139, 162
Pẏspek 176
pÿspeketh 50
pyspeknek 49
pÿspeknel 50
pẏspekseget 53/2
pẏspeksegeth 53
pÿvſpoknek 118
pÿznelkÿl 25

ra 176, 205, 210
Raacz 214
raagtha 227
raak 147
raba 84
rabanak 84
Rabol 150
raboltha 150
Rabolthon 150
rabolÿ 195
Rabot 182
rabÿa 191
racz 35
Racz 194/2
raczok 82
rad 162, 168
Radocz 91
ragadozÿon 35
ragaldÿ 19
Ragazkodik 197
ragazkodÿk 199/2, 202
Ragazkottak 201
raita 162, 166, 168
raitok 163, 211/2
raitunk 211/2
raïtam 243
rajty 155
rakhoschi 149
rakok 147
rakoson 149/2
rakosẏ 193
Rakoth 33/2
Rakott 83
raktad 120
Rakwan 83
ram 154
Ram 170
rank 182
ran[k] 80
Raskai 80
raskaÿ 35, 88
Raskaÿ 35, 80, 96/2
ratkaÿ 216
rattkaẏ 23
ravmberger 131/4, 132
ravmbergernek 118, 120, 131
Rawas 215
rawasbol 90
Rawass 73
rawassa 95
Raweni 168, 169/2
raÿa 97
Raÿk 95
raẏknak 64
raÿkrol 160
raÿkÿ 160
Raÿkÿ 130
raÿnBwrggerrel 152
raÿok 19, 169
rayta 212/2, 229/3
raẏta 76, 191
raÿta 33, 82, 112, 139, 148/2, 188/2, 190, 229/5, 231
Raÿta 83
raÿtad 216
Raÿtad 234
raẏtam 23
raÿtam 82, 150, 154/2, 176
raytha 229, 231/5
raẏtha 81
raÿtha 49, 50, 95, 107, 111, 203, 227, 229/4, 231/5
Raÿtha 33, 95
raÿtham 88, 99/2
Raÿtham 56
Raÿthan 56
raẏthok 237
raÿthok 219/2
raẏtok 76
raÿtok 19/3, 35, 152, 176
raẏtonk 76
raÿtűnk 118
re 27
rea 26, 45, 52, 76/2, 86, 95, 118, 127, 179
Rea 50, 95
ream 23, 39, 45/2, 52, 68, 78, 82, 90, 95, 118, 120, 131, 179
Ream 45, 104
reank 48, 81
reatock 38
reatok 211/2
reea 66
Reegÿ 56/3
reff 177, 229
reffel 177
reffet 177/2
regen 118, 121
regenthek 95
regenÿ 131
regheben 93
Reghedebe 217
reghedeben 93
reghedeÿ 93/3
reghel 84
reghentekewel 93
reghentheknek 90
regheon 82
Reghi 168

regi 211/2
Regi 197
registrom 177
Registroma 33/2
registromath 49
Registromath 203
Registromba 162
registromimoth 49
registromoth 49
Registromoth 49
registromÿmoth 49
Regultha 210
Regÿ 199
regÿ 139, 229
Regÿ 56/2, 199, 202
Regÿek 83
regÿenthek 90
Regÿenthek 95
regÿentheknek 95
Regÿentheknek 95
rekestethem 96
rekÿl 118
rembeli 211
remenlÿk 122
remenseg 78
remensegedet 118
remenſegelÿ 131
remensegink 136
remete 140
Remethen 219
Remetÿnchen 182
Reminsigh 168
remolethÿ 90
rendbeli 211/3
rendbelÿ 90, 95
Rendbelÿ 96
rendben 211/2
Rendehewz 202
rendel 229
renden 82
rendi 123
rendihez 197
Rendÿben 201
Rendÿhewz 199
Rendÿhez 199
Rendÿnek 56
renes 120
Renÿes 186
reostelelÿ 131
reotentyk 218
resceíert 122
Reseben 96
resek 96
resnel 96
rest 111
restellÿed 205, 206
resth 111
resthsegemnek 210
(részét) 146
retet 127
retheknek 88
rethenth 87
rethenthek 87
Retheth 39
Rethwel 39
rettentek 97
reuai 211/2
Reu[d]ÿ 16
reuid 128
Reuid 128, 136
reuideden 212/2
revaj 212/2
revyd 155
revÿd 19
Reway 158
Rewaÿ 152, 158/2
rewff 137
Rewid 163, 176, 206/2
rewídnap 191
Rewl 20
rewÿd 90, 139, 204, 229
Rewyd 52
Rewÿd 147, 150/2, 206
rewÿdnap 190, 191/2
Rexnel 68
reya 62
reÿa 31/2, 84, 99, 147, 150, 152/2, 154, 162, 164, 176, 182, 219
Reÿa 79, 196/2
reÿaam 61
reÿad 216
reÿam 31, 61, 87/2, 145
reÿā 109
reÿamualo 124
reÿaÿa 10
reÿaÿok 35
reÿtem 154
rez 211/2
reze 179/2
Rezedeth 201
rezee 198
Rezeeth 152
rezem 39, 211/5
rezembol 211/2
reʒemet 224
rezemeth 35/2
Rezemeth 39
rezemre 35
reʒemre 22
rezere 211/2
rezet 70, 131, 171, 211/3
[rez]et 12
rezeth 35/2, 56
Rezeth 56
rezevel 19, 35
rezewel 123
rezre 35/2
Rezre 168, 176
rezwnket 44
rezÿben 173
rezÿeth 173
Rezÿeth 183
rimanoi 211/2
rimanon 211/2
rimanorul 211/2
rimanoski 211/2
riuid 122
Rjwÿd 79
[...]rnek 16
Rohman 214
rohoncz 215
rokonada 120
Rokonadÿ 50
Rokonokon 228
rol 144, 147/2, 150, 152/3, 153, 154/7, 157, 162/7, 163/3, 164, 166/7, 168/5, 176/6, 182/2, 186, 190, 191, 205/2, 206/3, 215/2, 216, 228
rola 10, 20, 26, 62, 75, 76, 90/2, 122, 139, 142, 147, 148/2, 150, 161, 162, 168, 188, 192, 217/2, 236/2, 239/3
Rola 43/2, 201
rolam 118, 120, 131, 132
rolamis 221
rolis 168, 169/2, 206/2, 215/2
rolla 6
rolonkh 86
rolunk 118
rolwnk 118
Romaÿ 223
Romaÿ 95
Romlassa 56
Romloth 56
Ronwnk 56
roonj 163/2
Rorathet 50
ros 175/4
rosa 229/3
Rosa 33/10
rosas 231
roskouani 211/2
Roſnobanat 148
roſnobanath 148
rosom 181
roſtelel 120
rostelÿos 229
Rostelÿos 83
rotatÿa 88
rouid 211/2
roÿa 88
rǫwyd 220
Rubinth 33
Rubintos 33/2
rubÿn 229
Rubÿnt 33/3
Rubÿnth 33/6
ruhaim 211/2
ruhak 198, 211/3
ruhakbol 211
ruhakbul 211
ruhamat 124
Rŭhaÿban 170
Rŭhayokath 170
rula 211/8, 243
rvhat 118
rwbÿn 229/4, 231/4
rwgo 198
rwha 147, 177/2, 179
rwhabol 17
Rwhak 83
rwhakat 240
Rwham 186
rwhanak 194/2
Rwhanak 194/7
rwharawalo 137
rwhasson 186/2
rwhat 16, 120, 147, 177
rwhatlanok 177

rwhatt 137
Rwhatthÿa 182
Rwhaÿ 83
rw[ha]ÿath 139
rwhaÿd 154
Rwhazathÿara 50
Rwhazathÿokra 50
rwhazatod 186
Rwla 50
Rwskaÿ 96
[r]wth 139
rya 212/2
rÿa 88, 161
rÿam 61
Ryam 96/2
rÿā 111
(ryghen) 244
Rÿgÿ 200
Rÿma 214
rymanon 212/2
[...]rÿna 12
Rÿthbelÿ 183
rÿtkan 229
rÿwhes 118
rÿwÿd 92
rÿÿa 74
rÿzek 12
rÿzekben 12
rÿzeket 12
rÿzekre 12
rÿzÿt 12/4

s 211
S 49
saakolnÿ 13
Saal 197
saarga 33/2
saas 88
saaska 60
saaz 112, 113, 198
ſabadítÿwk 136
sabadō 113
ſabadul 136
ſabadulok 128
sabadwlasath 209
saboth 74
ſafarnak 118
saffar 215/2
saffÿl 33/10
Saffÿr 229/2, 231/2
sagatt 101
sagba 122
saghom 209
saghoot 112
saghos 112, 113, 125/2, 161
saghoz 161
sagodba 186
sagom 155
sagoth 203
Sahos 194/2
sakadoth 111
ßalagon 224
Salgay 148
salghalni 93
sallassa 74
salmanak 137
salotha 48
samadasra 49
sanadassal 49
sanko 137/4, 162/2, 234
Sankooth 153
santha 178
Santha 219
Santhwla 219
sapharth 84
sapÿ 12
sara 26, 27
sarcholt 192
sarga 33, 198, 229/2, 231/2
Sarga 229
Sargaath 214
Sargath 214
sarkan 31, 158
sarkanthÿw 227
sarkanthywt 226
sarkantÿw 83
sarkanÿ 27
Sarkÿan 93
Sarmasaghÿ 200
sarmasagÿ 50
sarmozyky 52
saruarba 213, 233, 235
Saruarba 232, 243
sashuttak 55
Satanal 79
Sathaÿ 149
sawoÿa 111
saÿan 198
saz 63/2, 209/2
ſaz 148/2
ßaz 224
Sbardalath 95
Sbardalathoth 95
sbigneus 211
scarlat 198/3
Scarlat 194/2
scarlatal 198
schensegh 113
se 75, 80/2, 81/2, 106, 117, 124, 152/3, 162, 163/3, 164, 168, 177, 182, 203, 204, 208, 211/4
Se 35/2
ſebes 224
Sebesthÿen 137
sebesthÿenth 84
sebesthÿnnek 137
Sebestien 147, 150/2
Sebestienth 153
Sebestÿen 154, 205
Sebestÿennek 137, 144
Sebestÿnnek 147
sebesÿ 172
sebesÿekÿe 172
sebẅk 238
Secretarinsa 159
securŭs 242
sed 111
sedewlthek 112
segecheggel 202
Segecheggel 202
segeczegel 211/5
segecsetek 211
seged 236
segedsegel 90/2
segedsegnelkÿl 78
segel 211/2, 212/2
seġel 23
segellenÿ 90
segellÿen 67/2
segellÿeth 90
segelÿe 27
segelÿen 71
segelÿenek 79
ſegelÿnÿ 131
segem 155
segen 124/2, 170, 237
ſegen 148/4
ſegenek 118
segensegeth 237
segenshegeth 237
segenÿ 242
segetem 155
segethetitek 211/2
Segethette 123
segethsegel 90
segethsegeth 95/2
segethseghel 86
segeti 221
segetseg 16
segetseget 142
segetsegewl 82
Segetsegre 79
segetsseg 160
segettseg 82
segeÿthsegwel 202
Segeythsegwel 199
Segeytsegwel 199/2
Segeÿtsegwel 202
Segeÿtsegw[e]l 199
ſeghe 92
seghed 150
segheelÿen 99
seghellÿen 158
seghen 88/2
seghē 112, 113
Seghetetlenwl 197
segheÿ 88
segheÿen 38
seghicche 205
seghicchenek 205
seghit 182
seghitet 157
Seghithech 178
Seghitseegh 163
seghitseggel 206
seghitseghetis 162
seghÿtseggel 147
segiczsegwel 212/2
segicsetek 211
segihelek 234
segithetenk 234
segithsegenklezen 86
segitlek 234
segitseegh 206
Segitseghetis 180
segyczyk 48
segynsygre 52
segÿcziget 109

Segÿcseggel 197
segÿcsig 143
segÿellem 63
segÿenek 105
segÿthew 50/2
segÿthsegeth 86
segÿthsekh 86
segÿthsÿg 50
sehowa 82
sehẅtt 82
seken 74
seker 242
sekereketh 74
sekerwezette 137
sekerwezettew 137
sekre 209
sekÿnem 155
selem 211/2, 231/3
selembewl 229/2
selemmel 229/6, 231/4
selemnek 198
selleg 83
sellegh 33/2
sellere 75/2
selmes 229
Selÿe 194
Selÿem 194/3
Selÿemmel 194
selÿmen 231
sem 19, 27, 32, 33/6, 49, 50/2, 53, 56/2, 61/4, 65, 67/5, 68/4, 76/2, 78, 80/3, 82/7, 84, 88, 90/2, 93/3, 95/4, 96, 98, 99/2, 101/2, 102/2, 118, 119/2, 123/6, 124, 130/2, 133/7, 139/4, 142, 145, 147/2, 150/2, 151/3, 152/2, 154, 155/4, 158/2, 162/5, 163/3, 168, 176/3, 178, 179, 182, 186/3, 195/4, 196, 204/6, 205, 208, 210, 211/2, 215/2, 217/3, 236
Sem 35/2, 68/2, 166, 199, 202
ſem 118/3, 120, 131/4, 148, 218/2
sembe 88/3, 93/2, 107, 113
ſembe 77, 97
Semben 68, 79
Semehle 170
Semelÿe 79
semen 196
semi 48, 143
semibul 211/2
semikepen 211/2
semire 48
semit 211/2, 233
Semit 197
semith 48
ſemith 128
semj 85/2
semj̈ 31/3
semmi 116, 123, 140, 158, 162/5, 163/3, 206, 217
Semmi 158
ſemmi 136
semmicht 107
semmikeppen 76/2
semminek 216
semminemew 158
semmínemew 122
semmit 58, 59, 60, 162, 166/2, 168/2, 176, 182, 205, 206/2, 211/2, 228
semmith 59, 69
semmj 176, 178, 206
Semmj 97
Sēmj 109
Semmjvel 155
semmj̈ 112
semmy 14
semmÿ 45, 82/2, 130, 133, 139, 147, 152/2, 153/2, 154/2, 186/2, 199, 228
Semmÿ 73, 158, 197, 202
semmÿbe 56/2
Semmÿbe 201
Semmÿkepen 35
semmÿkeppen 139
semmÿmodon 150
semmÿnek 56
semmÿnemew 56
semmÿt 104, 124, 145, 154
ſemmÿt 77
semmÿth 61, 107, 133, 139, 199/2, 202
Semmÿth 68
semmÿtt 82
semmÿwel 24, 196
semneczbanẏaẏ 138
semnẏ 237
semthe 162
Semthen 119
semẏ 165
semÿ 66, 79, 84, 85, 88/4, 90, 95, 96, 106/2, 120, 177, 191
Semÿ 79
ſemÿ 120
semÿbe 50/2
semÿben 53
semÿh 53
semÿkepen 27, 79/2, 82, 84, 118
semÿkeppen 82
semÿre 177
ſemÿre 131
semyt 7
semÿt 66, 124, 131, 188, 191
ſemÿt 120
semÿth 95/2, 111, 204, 214, 237, 239
sen 19, 30, 93
sench 152, 154, 162, 169, 215
senchek 154
ſendgÿ 77
sendt 101
seng 229
sengh 210
senki 76, 178/2, 211/5
ſenki 120
senkit 217
senky 62
senkẏ 81
senkÿ 39, 68, 93/2, 203
ſenkÿ 120
senkÿhes 88
senkÿhez 85
senkÿnek 67, 151, 154, 177, 187
Senkÿnek 197
senkÿre 27
senkÿt 71, 106, 147
ſenkÿt 118
senkÿtewl 82
senkÿth 63, 73, 88, 147
senkÿvelÿ 118
senkÿwel 107
senna 96
sent 19/5
ßent 224
sentandrasnap 105
sentelew 29
Sentencÿath 201/2
senth 25, 96, 111/2, 125, 161, 209
Senth 79, 94, 170
senthelew 29
ſenvettem 120
senÿh 53
ſeot 120
seott 82
ser 209
serche 184
Serdaan 197
sere 88
Serechen 79
seredan 30
seredaÿg 143
seredhech 125
seredÿ 143/2, 196/2, 227
Seregh 175
serel 111
serelmes 88, 111, 112/2, 113, 125, 161
Serelmes 172
ſerelmes 77/4
serem 88
serēcetelensege 197
serent 79
Serent 79
serenth 125
Serenth 170, 197
ſereſen 148
sereth 25/3, 63
seretheet 111
serethet 112
serethew 73
serit 143
serlege 16
sernek 88
sersamawal 111, 112
Sersendo 197
Sersesegre 197
sersÿ 172
ſertelem 136
serth 88
serthelembel 88
serwel 88/2
serÿn 150
serzem 52
serzenem 88
serzenim 52
serzenÿ 79
Serzesth 96
serzeth 96
serzetjwk 52
serzewdÿk 113
serzy 48
serzÿk 145
sevt 62
sewld 137
sewlewth 112/3

Sewlth 170
Sewr 147
Sewt 219
sewttes 176
Seyteren 123
Shabo 137
shabttak 137
shalmanak 137
shegeÿen 38
shem 38/2
s[...]hol 147
sies 168, 191
sigmōd 80/2
sigmondoth 107
Simon 123, 139
sïmÿ 101
ſinch 131
sinczen 109
sing 137
sing 177
sisakomat 211/2
siska 228
skarlat 33
skarlath 33
Skolaba 210
skoÿczaÿ 95
skÿlanowÿt 192
sleit 241
slesakoth 147
Sloggal 229
slogos 229/5, 231/2
Slogos 194, 229/10, 231/2
slwnÿ 209/2
slwnÿnal 209
Slÿk 153/2
Slÿknekÿs 153
smaragd 33/4, 229
smaragdh 33/2
so 83
sobath 96
sockal 68
soffÿa 50
ſoffÿa 92
soffÿaazzonnak 50
sofjj 232
sofy 39
Sofÿaazoń 232
soha 27, 31, 48, 53, 56/2, 62/2, 63, 68/3, 85, 86/2, 93/2, 112, 119/3, 121, 124, 125/4, 131, 158/3, 162, 168, 187/2, 191/3, 203, 204, 208, 211/2, 239
Soha 105
ſoha 118/3, 120, 128, 131/3, 148
sohol 85, 88, 216
Sohol 123
sohon 86
sohonnan 82
sohowa 112, 165, 176, 182, 216
sok 10, 26, 27, 53, 56/3, 59/2, 61, 63, 82/3, 83/3, 84, 85/2, 93, 99/2, 102/2, 113, 121, 143/2, 147, 150/2, 152, 157, 163, 168, 190/3, 191, 195, 200, 208/2, 209/2, 210/2, 211/2, 229, 234/2
Sok 79, 123, 159, 220
ſok 132
sokal 63
sokan 178
Sokassogh 197
sokat 59, 66, 152, 167, 176, 190, 191, 211/2
ſokat 132
sokath 48, 85
sokaÿgh 112
sokdolgaÿvagyon 31
sokdolgavagÿon 31
sokeztendeÿk 31
sokh 196
sokhath 237
sokkal 81, 152
sokser 93
Sokser 105
soksor 79
ſokſor 118
sokta 127
sokÿo 113
sokzer 70, 209
sol 93
solemn[...]tasd 237
solffeel 83
solga 137
solgag[...] 209
solgak 211
Solgalathamath 170
solgalathom 63
Solgalathom 103, 104
ſolgalathomath 148
SolgalathomErth 170
Solgalathomnak 148
solgalathōnak 125
solgalathomra 125
Solgalatom 79
Solgalatomert 79/2
solgalatomÿrth 209
ſolgalatvnkrolÿ 131
solgalhasalak 125
solgalhathlak 125
ſolgalhattnam 118
solgalnom 79
Solgalnÿ 170
ſolgalom 148
ſolgaltam 132
solgaltham 63
solgam 25
ſolgamot 77
ſolgamtul 77
Solgatham 170
solgaÿa 63, 170
Solgaÿa 63
ſolgaÿa 136, 148
solgaÿnak 137
solghada 112
solghal 111
solghalathert 93
solghalathomoth 88
solghalathōnak 112, 161
solghalatomerth 88
solghalatÿara 88/2
solghalhasak 93
solghalhathnek 112
solghalhathok 112
ſolghallathok 92
solghalnÿ 111
solghalthatna 111
solghalÿak 88
solgham 88
solghaÿ 113
solghaÿa 113/2
solghaÿae 93
solghaÿth 112/2
sollicital 122
sollicitus 153
ſollon 148
solna 172
Solnan 81
solnich 52
solok 52
solon 209
solt 79
solth 52
ſoltwnk 77
solÿmok 144
solymos 96
soma 41
ſomal 128
Somanczos 231
somath 63
So[m]ba 136
sombathon 93
sombathō 113
sombathÿan 112
sombaton 88, 209
Sombor 183
Sombori 173, 183/4
Somboron 173/2, 183
Somborÿ 173/3, 183/2
somha 90
Somlÿora 219
somogj 109
somogÿ 79/2
somsÿdimnak 94
somsydomnak 25
somÿ 50
somzemu 211/2
sonbathon 52
sonha 88/3
sonhol 88/4
soo 175
sook 104
soos 119, 140
Soos 93
sophia 160
Sophÿe 43
Sopronth 93
sorkang[o]m 198
sos 211/4
ſowat 77
spahÿakath 113
spaniolok 176/2
spes 206
srot 150
Sroth 147
srothnal 150
Srotnak 144
ssaga 94
ssagoth 94
sse 73

ssek 233
ssem 107
Ssem 170/2
Ssemÿ 170
ssoha 87
ssoholÿ 87
ssok 68, 87
ssolgamtul 94
ssolganktul 94
ssomogBan 87
sswpichaBan 87
s[t] 192
stamet 198
Stamet 194/3
Stameth 194/3
stametot 177/2
stefanus 211/2
stÿnÿcnak 209
suba 33/7
subamat 211/2
subamoth 42
subícha 198
suma 211/2
summa 211/3
Sum̃a 95
summaia 211/2
summaiat 211/2
supićat 241
supicza 137
Supiczara 137
sûmma 90
ſvbicat 118
Swba 194/3
swbaEgh 229
swbam 198
swbanak 139
swbícam 198
swbẏcha 137
swbÿcha 137/5
swbẏchatt 137/2
swbÿchatt 137/6
swbÿczha 137
swl 28
Swlÿok 210
Swlÿwk 210
Swpplÿcacÿoth 201
Swpplÿkacÿoth 201
swrkoth 165
swÿneÿ 172/2
swÿneÿe 172
ßẘkſeges 224
Sÿbrÿk 63
sÿdmonthnal 187
sÿdoba 26
sÿdoknak 24
sÿes 133/2, 150, 236
sÿessen 84/2, 95
sÿessewn 133
syetet 218
sÿetetes 195
sÿethew 237
sÿethew 150
Sÿgmond 219/2
Sÿgmondnak 219
sÿgnek 209
sÿgssygembe 25
sÿkseg 236
Sÿksege 79/2
sÿkseged 242
sÿksegere 236
sÿksegh 237/2
sÿkseghē 161
sÿlelmedÿ 50
Sÿm...nſkj 128
sÿmon 204
sÿmÿth 209/2
sÿnanak 74
sync 123
ſÿnc 118
sÿnch 64, 84
sÿnch 84, 147
ſÿnchen 148
sÿncz 88/2
sÿng 137/9
sÿngh 147
Sÿngÿwel 214
sÿnkÿnek 209
sÿnoron 231
synorral 229
sypos 240
ſÿralmalÿ 131
ſÿralmam 118
ſÿralmvnkat 118
Sÿrokÿ 173
sÿrt 27
Sÿttew 137
Syttha 170
sÿuel 124
sÿwegek 83
sÿwem 125
sywthew 96
szabo 235
sze 192
szeghin 163
szent 213, 232, 233
szerelme 235
szerelmes 211/2, 213/3, 232/3, 233/2, 235/2, 243/3
szereztesd 163
szerezzetek 211/2
szerint 211
szerzettem 213
szolgalatom 232
szolgalatomat 213, 232, 233, 235, 243
szolgalatomnak 209
szolgalom 213/3, 235
szol'unk 243
szolu̇nk 73
szounk 243
(szükség) 146
szÿwel 209

t 91, 162
t[...] 198
Taal 83/3
tablara 50
tabor 113
Taborbol 214
taffota 229/3, 231/6
taffotaan 229
taffotan 229/2
Taffotat 63
taffotawal 229/4, 231/4
tafota 194/5
Tafota 194
tahaat 36
tahat 128, 131, 163/2, 177, 216, 221
Tahat 197/2
tahath 35/5, 49/2, 53, 64, 111, 112/2, 138, 151/2, 203/2
Tahath 24
Tahi 182
tahÿ 191/3
takard 206, 236/2
takarhatatok 237
takarhatod 206
takariak 163
Takarnanak 216
takarni 205
takarogíanak 191
takartasd 205
takarÿak 176
Tal 83
tala 204
talachka 229
talak 217
Talakoth 42
talal 138
talala 204
talalalz 118
talalam 49, 163, 203
talalhatthÿwk 176
talaliatok 211
talalkoztaal 150
talalliatok 211/2
talallyak 211
talallÿak 211
talalna 211
talalnal 167
Talalnanak 166
talalnom 243
Talalod 168
talalom 179
talalt 123
talalta 152
Talaltal 166
talaltassek 49
talaltok 211/2
talaltwk 150
talalz 127, 166, 216
talalÿa 103, 203
talalÿatok 211/2
talam 27, 77, 82, 147, 150/2, 151, 152, 162/5, 163, 164/2, 168, 181, 182, 206, 216, 217, 220
Talam 176/2, 206
talan 112
talantan 121
talat 164
Talath 42
talayatok 211
talk[a]m 198
tallallÿa 162
Talner 198
Talnÿer 83/2
taltokom 198
tamad 121

tamadna 112, 211
tamadni 163
Tamaggÿanak 176
tamagh 112
tamas 23
Tamas 169
Tamasko 137
tamasnak 113, 130, 160, 161, 209, 213, 232, 235, 243
tamassnak 112
tamaztani 211/2
tamazzatok 211/2
tamodna 211
tanacat 27
tanacba 131
tanach 162/2, 234
tanacha 118
tanachat 71
tanachnak 38, 135
Tanachom 68
tanachot 71, 145
tanachoth 239
tanacot 31
tanacÿnak 142
tanacz 88/2
tanacza 221
tanaczkottak 221
tanacznak 94
tanalchabol 62
tanalczot 172
tanalnek 88
Tanch 186
tanetot 179
taniczatok 211/2
tanitani 211/2
tanitassatok 211/2
tanner 161
tanolhacz 147
tanollÿanak 176
tanosagot 160
tanosagoth 239
tanossagot 153, 168
Tanossagot 169
tanossagoth 162
tanulast 211/2
tanulsaga 79
tanusagot 143, 228
tanz 149/2
Tanz 149
tanyer 229
Tanÿerth 42
tanÿtassag 16
tapagassa 139
taplalassokra 16
taplallÿ[...] 176
taplallÿa 123
Tarazba 175
Tarazk 175
tarazkhoz 175
tarca 16, 26, 27, 31, 123
tarcaÿ 26/2, 27/2
tarch 118, 150, 162, 163, 176, 178
Tarch 206
tarcha 62, 89, 133, 139, 143, 145, 151, 177, 179, 189, 200, 203, 204, 208, 209
Tarcha 167
tarchad 206
tarchamegh 102
tarchatok 211/2
tarchel 37
tarchia 130
Tarchmeg 164
tarchmegh 154
Tarch[n] 205
tarcho 190
tarchomeg 188
tarchon 59, 60, 75, 119, 120, 132, 138, 152, 154, 162, 163, 164, 191, 192, 195, 206, 236, 237, 239
Tarchon 157, 166, 167, 168, 169, 176, 178, 180, 181, 182, 186, 207, 215, 216, 217, 228
tarchÿa 53, 64, 76
Tarchÿa 159
tarcis 120
tarcon 118/2, 131
tarc[...]on 234
tarcÿa 148
tarcÿad 136
tarcÿon 79, 128
tarcz 213
tarcza 49, 172, 232, 233, 235, 243
Tarcza 63
tarczad 211/2
tarczak 211/4
tarczatok 211/6
tarcziak 211/2
tarczon 73, 211/4
tarczÿa 160
targÿa 140/2
tarka 194/2
tarnak 118
tarnochÿ 159, 209/2
tarnocÿ 209
tarnocÿre 209
tarnok 35/3
tarodÿ 171
Tarrody 193
Tarrodÿnak 137
tarsa 101, 154, 221
tarsamak 200
Tarsanak 109
(társaságot) 127
tarſom 131/2
tarsomal 211
tarſomhoz 118
tarsommal 211
tarſomtul 128
tart 59, 118/2, 211/3, 243/2
tartana 12, 131, 206
Tartanam 169
tartananj 31
tartanaÿa 191
tartani 59
Tartani 169
tartanj 186
Tartanj 178
tartanÿ 35
Tartanÿ 197
tartas 143, 163, 206
tartasa 192, 211/2
tartaſal 148
tartassa 206
tartassara 35
tartassath 35
tartassatul 16
tartaſvolt 131
tartatta 163
tartatÿa 160
tarth 89
tarthach 118
tarthanÿ 202
tarthanÿa 50
tarthassa 211/2
tarthasson 35
tarthata 93
tarthathatok 237
tarthathnek 88
tarthatnanak 168
tarthatÿak 35/2
tarthhassak 88
Tartho 33
Tarthom 67
tarthoot 93
tarthothak 204
tarthoÿa 158
tarthozokal 239
tarthozthathÿak 203
tarthÿa 113
tartia 211/2
tartivk 80
tartnak 206/2
Tarto 83/2
tartod 118
tartoknak 186
tartom 82, 96, 140, 143, 154/2, 159, 163
tartomanaual 148
tartomaniath 98
(tartománynak) 146
tartomanÿa 75
tartonk 157
tartot 118, 162
tartotak 35, 93
tartotam 35
tartott 82
tartotta 49, 153
Tartotta 180
tartottam 12, 82/2
tartottanak 160
tartozakal 190
tartozíg 198
tartozik 215
tartoznak 211/2
tartoznj 216, 217
tartoznom 97
Tartoznÿ 86
tartozokal 188, 195/2, 209
tartozokkal 62/2
tartozom 198, 211/2
tartozot 19, 211/2
tartozoth 35
Tartozotvl 7
tartozowal 96
tartoztam 132
tartoztasd 217
tartoztatnanak 82
tartoztatta 49/2

tartozvnk 60
tartozÿk 93
tartozzo 130
tartozzÿk 49
(tarts) 127
tartsa 122
tartthÿa 150
tartÿa 49/2
tarÿanj 176
Tassolÿaba 83
tatarokath 113
tavalÿ 131
Tawal 123
tawalÿ 118
Tawastasson 197
tawl 140
tawoʒtatom 71
tawozzeek 147
taẏan 76
taÿan 16, 19, 190
taÿch 152
t[...]cha 35
te 7/3, 23, 31/3, 40, 60, 62/4, 63/2, 64/2, 75, 89, 92, 101/10, 112, 118/18, 120/3, 122/2, 123/10, 124, 130/12, 131/26, 132/2, 138, 139/6, 143/2, 145/3, 148, 154, 155, 157/2, 162/3, 163, 164, 166, 168/2, 172/2, 178, 182, 186, 189/4, 190, 205/4, 206/3, 209/10, 211, 216/2, 217, 218, 234/2, 236/3, 237
Te 130, 145
teb 64, 198
tebbe 130
tebbÿ 194/3
tebedt 101
tebet 156
tebeth 148
tebzer 65
tecczetem 162
tecczik 182
tecenek 52
techÿ[k] 236
tecÿk 118
teczÿk 234
teczzik 122
tedw̆eg 101
teeg 207
teegh 152, 154
teek 195
teer 186
teet 93
teewled 163
teez 62
teg 31
teged 59, 118, 131
Teged 105
tegen 6, 75, 162, 215
tegermekedre 52
teghedis 157, 162, 206
tegla 215, 231
Tegla 83/2
tegnap 73, 154, 179, 181
tegnaph 203
tegnapon 221
tegnapÿ 139
Tegnapÿ 119
Tegzes 83
tegyed 62
tegyetek 211/2
tegẏeh 53/2
tegẏen 105
tegÿ 27/2, 118, 131
tegÿe 27
tegÿek 160
tegÿen 27/2
tegÿetek 211
teh 81
tehat 127, 211/10
tehát 211
tehath 25, 119
tehecchegemmel 82
tehech 118
tehecz 154
tehenet 211/3
tehent 16, 211/3
tehessen 80
tehet 152, 162, 176, 206
tehete 120
tehetek 77, 209, 215
teheteth 148
tehetetlenek 211
teh'etetlenek 211
teheteŭnk 206
teheth 49
tehethed 25
tehethnid 25
tehethsegemserenth 96
tehetnek 93, 211/2
tehetni 176
tehetnÿm 55
tehetsegem 211/2
tehettek 12
tehettem 97/2
tehetÿ 122
tehítek 190
teis 166, 168/3, 176, 186
tek 132
tekeghelmednek 93
tekencz 23
Tekintetes 221
Tekozlom 67
tekÿgelmed 209
tekÿncen 16
tele 191, 193
telepednek 123
telepete 123
telepetŏttem 123
telessÿcchem 154
telesÿtetem 131
teljessekel 31
telkes 35
tellesegell 101
tellessegvel 19
telliessegel 221
tellyesithj 76
tellyessytetem 193
tellÿes 124
tellÿesseghel 35
tellÿk 147
telneÿek 131
telÿes 8, 71
telÿesegwel 26, 27
telẏesissche 76
telyefited 131
telẏessegel 53
telÿesseggel 82
telÿk 26
telÿsegwel 27
temagad 234, 236
temagadis 144
temagadnak 236
Temelnek 137
temettuk 228
temleczbe 76/2
temleczbewl 76
ten 27, 76, 106/2, 118, 120
tened 106
teneke[...] 157
teneked 118, 131/2, 147, 150/2, 152, 154, 162/5, 163/3, 182
te[neke]d 92
tenekedis 186
tenelÿ 131
tenem 209
tenē 125
tenenek 93
tenghelÿczÿ 35
tenmagad 120
tenne 49
tenēk 111
tennem 23, 163, 168, 186, 206, 211/6
tennenk 76
tenneÿe 199, 202
tennid 25
tennj 162
tenny 237
tennÿ 48
tennÿd 162
tennÿn 55
tenÿ 106, 118, 131/2
teob 131, 218, 230
teobbel 82
teobe 131/2
teobelÿ 131
teobet 118, 131, 132
teobÿt 118
teomlocbe 118/2
teomlochbe 118
teorek 131
teorekednÿ 131
teorekegÿelÿ 131
teoreok 131/3
teoreokelÿ 131
teorok 118/3
teorokok 118
teorokÿlÿ 118
teoth 108
ter 118
tercÿws 209
tere 118
terek 48, 111, 112/3, 113/2, 122/2, 137, 154, 157, 176/4, 203/2, 204, 205, 209/2, 228
Terek 137
tereke 87
terekedneek 148
terekednil 52

terekeek 113
terekegem 191
terekeggęk 168
terekeggel 228
terekeggęl 176
terekek 182
tereket 168, 186, 228
tereketh 111, 113/2
terekezik 176
terekh 237
terekhetık 14
tereknek 82
terelkeggel 234
teremto 211/2, 212/2
Tereÿthetnem 63
tergen 209
terhed 118
terhelne 211
terhesen 181
terhessed 154
terhet 3
terhÿth 96
termese 211/2
termezet 131
terne 49
ter[...]nneek 199
tertenendÿk 199
tertenik 59
tertenneÿek 140
tertent 122
tertinhetik 163
tertinneek 158, 163
tertinnik 163
tertint 176
tertÿnethbe 158
tertÿnhetÿk 154
tertÿnnÿek 216
tertÿnnÿk 150, 176
teruenth 196/2
teruenyel 62
teruenÿ 160
Tervenzerent 130
terwen 239
terwenbe 96
terwenkedē 125
terwennelkewl 49
terwenwel 49
terwÿennÿel 125
terwÿn 154, 182, 186, 206
terwÿnt 186
terÿcen 16
terÿek 120
tesek 211/2
test 194/3
testamentom 35, 211/6
testamentomaban 35
testamentomat 211/3
testamentomba 211/3, 212/4
testamentomban 211/2
testamentomnak 35
testamentomom 211/2
testamentomomba 211/6
testamentomomban 211/2
testamentomomhoz 211/2
testamentomomnak 35
testamentomossa 50
testamentomot 211/3, 212/6
Testamentomot 50
testamētomot 16
testametoma 35
testbe 158
teste 35
testembe 211/2
Testhzÿn 33/2
testzÿn 229
tet 131, 140
tetek 131, 188
tetel 19
teteleet 62
tetem 60, 62, 101
tetemeneket 132
tetemenÿekert 132
teteneek 79
tetenek 31
tetesd 182
Tetet 130
teteteth 151
tetety 23
tetetÿm 182
teteuled 186
tetezÿ 27
tethÿzta 111
tetted 168, 176
tettem 154, 167, 168, 211/4
tettette 49
teub 176, 186
teŭb 186
teubbel 215
teubbet 176, 178, 206, 216
teŭbbet 168
teubbit 176, 206, 215
teubbitis 166
teŭbbj 182, 186
teul 176
teŭl 169
teŭle 168, 169, 176, 178, 206, 228
teuled 186/3
teúled 162/2, 163
teŭled 169
teulek 176
teulem 176, 186
teŭlem 169, 186
teult 186
teŭreis 166
teút 164
teŭtis 167
tevled 62
tevlek 62
tewb 82, 154, 157/2, 162/2, 204, 234
tewbbet 122, 152, 154, 164/2
tewbbi 163
tewbbinek 163
tewbbj 237
tewbbÿ 236
tewbbÿ 150, 153, 154
tewbbÿre 150/2
tewbbÿt 147, 150
tewbet 63, 195
tewbit 164
tewbÿ 35
tewbÿt 144
tewbÿth 236
tewbÿth 236
tewe 31, 93
Tewken 83
tewker 229
tewl 68, 150
Tewl 105
tewle 76, 119, 144, 150/2, 153/4, 154/2, 187
t[e]wle 154
tewled 119, 150, 162
tewlem 82, 107, 152, 154, 192/2, 195, 221
tewlem 206
tewlenk 152
tewlÿs 154/2
tewǫlezen 27
tewrek 137
tewrnem 186
tewrtenneÿek 35/2
tewrtenÿk 35
tewrtinnik 158
Tewrvnıben 109
tewrwenbe 158
tewt 154/2
tewth 138
tewtthe 201
tewzek 158
teÿs 154
tez 59
tezed 27
tezek 152, 163, 198, 211/3
Tezek 105
tezem 186
tezem 71
tezen 27/2, 49, 154, 163, 177/4, 186, 191, 193, 205, 211/4, 228, 239/3
Tezen 63
tezewnk 162
teznek 35, 176, 188, 190/2, 192, 211/2
tezthek 119
tezÿ 27/2, 118/2, 179, 188, 190, 204
tezÿek 53
tezÿk 26, 27
th 56, 90
tha 90, 95/3
Thaarnokmester 202
thablath 50
Thabÿd 33/2
thacharwa 227
thaffothath 214
Thafota 33/8
thagaÿmalÿs 210
Thaglasth 32
thaglothak 99
thahath 49, 95, 204
Thahath 56, 84, 199/3, 202/3
thahÿ 88, 99/2
Thal 33/2
thalal 95
thalalnak 227
Thalalnak 50
thalalth 214
thalaltham 210
thalam 227
Thalantan 139
thamadna 87

thamas 49, 137, 140, 172
Thamas 49/2, 159, 168, 197, 199, 202, 210
Thamasnak 24
Thamassal 223
Thamasthes 95
thamazthasara 61/2
thamazthhatham 56
thamazthhathamwolna 56
than 112
Thanachal 202
Thanachkozthwnk 84
Thanachssal 202
Thanachwal 199/2
thanachÿawal 50
Thanachÿwal 50
thanalchok 90
Thanolch 95
Thanosagal 219
thanosagom 90
thanosagoth 90, 242
Thanosagoth 95/2
Thanossaga 49
thanwltham 139
Thanÿcha 50
Thanÿr 33/2
Thapaztalthatok 201
tharazkÿath 90
tharcha 50, 78, 90, 124, 196, 210, 214
Tharcha 50/3, 219
Tharchak 50
tharchanak 50
Tharchanak 50
tharchon 90, 242
Tharchon 144, 147, 150, 153, 166
Tharchÿa 84, 104
Tharchÿa 85
Tharcÿameg 79
tharcÿon 136
Tharcza 105
tharczaÿ 94
tharczon 68
tharczya 48, 52
thardassÿ 87
thargÿak 78
Tharhathom 85
tharnak 41
Tharnak 39, 199, 223
Tharnoczy 90
Tharnok 199
tharnoÿ 89
tharodj 137
thars 89
tharfon 92
thartam 135
thartanÿ 199
Thartassaath 222
tharth 90, 95
Tharth 103
tharthanÿ 90
Tharthanÿ 223
Tharthanÿ 22
Tharthanÿa 201
tharthasara 86
Tharthasara 50, 56
tharthasbol 195
tharthasth 95
Tharthathom 85
tharthia 86
Thartho 50
Tharthomanÿawal 201
Tharthonak 214
tharthotham 170
Tharthotthā 95
tharthoznak 210
Tharthozneÿek 201
Tharthoznj 84
tharthozo 24
tharthozokkal 86
Tharthozokkal 223
Tharthozom 50
Tharthozonak 223
tharthozthathnom 90
tharthozthattham 90
tharthozwk 210
tharthozwnk 210
Tharthozÿk 56
tharthozzam 24
tharthÿa 50, 86, 95
tharthÿak 87/2
thartlak 139
tharto 33
thartot 165
Thartowal 50
thartozneÿek 50
thartoznom 107
Thartozom 50
Thartoztattak 219
Thartozzal 50
Thartozzanak 50
thartozzÿk 183
Thartÿak 219
tharÿak 139
Thavoznom 133
thawotam 88
thawottha 88
thawoztasson 202
Thawoztasson 199
Thawozthasson 199
the 20/7, 43/12, 45/5, 49/3, 52, 53/11, 56/4, 59/2, 61/9, 64, 65/6, 66, 68/2, 70, 73, 74, 78/8, 82/34, 86/12, 87/12, 88/9, 89/2, 90/37, 93, 95/34, 97/3, 99/4, 102/11, 107/2, 108/7, 116/2, 124/6, 133/11, 135, 139, 147/2, 152, 153, 154, 157/2, 160/11, 162/8, 163/5, 170, 176, 178, 186/2, 195/2, 200/6, 210/4, 211/3, 220/4, 227, 237, 242/3
The 45/2, 84, 85, 86, 103/3, 104/7, 109/5, 117/3, 154/2, 201/2, 219/14, 222, 225/8
theb 78/2, 81, 92, 124
thebbel 81
thebeth 135
theBssem 87
thebÿrÿl 124
thebÿt 70
thebÿth 135
thebzert 31
Thecczÿk 201/2
thechyk 121
thechÿk 121
Thechÿk 84
thecÿk 79/2
theczenek 88
theczÿk 90
Theczÿk 32
theegh 93
theer 82
theezÿk 202
theg 66
Theged 13, 201
thegedeth 45
theghnapÿ 227
Thegnap 214
Thegnaph 84
thegnapÿ 61
thegÿ 88
thegye 78
Thegÿe 50
thegÿek 95/2
Thegÿen 85
Thegÿen 201
thegÿwnk 90
thehath 39/2, 50, 88/4
Thehath 50, 199
thehec 120
thehenertt 193
thehenth 50
thehetek 150
theheth 208
Thehethekh 225
Thehethewk 133
thehethewnk 139
thehetsegem 79
thehetsegemvel 165
thehetsegewnk 202
Thehetsegewnk 199
Thehetsegionk 197
thekegelmed 2
thekegÿelmedeth 78
thekegÿelmethewknel 86
thekench 87
Thelam 119
thele 160
Thelegdj 223
Thellÿessegwel 50
thelyk 49
themagad 107
Themelnek 137
Themeswarÿ 50
themethekel 227
then 90, 112
theneked 61, 150
thenem 133
thenenek 227
thenne 56, 88, 95, 183
Thenne 50
thenned 88
thennel 88
thennem 90
thennē 68
Thennwnk 84
thennÿ 56, 90, 95/2
ther 111
Therdeplew 9
thereek 49
therehwel 74

therek 87, 111, 150, 237
Therek 79, 82/2, 150, 181
thereke 87
therekede 148
Therekedhetik 14
Therekedned 147
therekeedıkbenne 2
Therekek 219
therekelÿ 87
thereken 111
therekettenk 79
therekÿnk 112
therethy 48
Therheth 39
Thernÿ 50
thert 79
Thert 109
thertenendÿk 202
Thertenendyk 104
Thertenendÿk 199
thertenneeek 199
thertennek 199
Therthenendÿk 199, 202
therthenth 56
Therthenÿk 95
therwen 56
Therwen 56
therwenkedew 96
therwenth 45, 56
Therwenth 56
Therwenthelen 56/2
therwenzerenth 56
therwenÿe 56
Therwenÿcenth 56
therwenÿek 56
Therwenÿenek 56/2
therwenÿewnk 61
thesek 111
thessek 96
Thestamonthomosÿm 50
thesth 227
thestheth 227/2
thet 79
thetek 135
thetem 10
th[e]tem 10
thetenek 79
theth 95/3, 210
Theth 95
thethekh 78
thethem 10
Thethemenÿewel 56
thethessen 20
Thethethethwolna 32
thethethne 45
thethethÿ 203
Thethowath 50
Thethwth 84
thettczenÿ 107
Thettē 219
thetthe 95
thetthith 68
theurek 11
Thew 104/2
thewb 61, 68, 72, 113
Thewb 95, 201
thewbbeth 95
thewbbewlne 139
Thewbbÿ 199, 202
Thewbbÿnek 199
Thewbbynk 199
Thewbbÿnk 199, 202
Thewbbÿnknek 199, 202/2
Thewbbynknekes 199/2
thewbit 148
Thewbÿnk 199
Thewbÿnknekes 202
thewbÿth 95
thewbÿthes 78
thewbzer 139
thewe 43, 79, 204
thewewb 113
thewle 50, 90/2, 150
thewled 61
Thewled 201
thewledes 112
thewlek 96
thewlem 50, 103, 133, 147
Thewlem 50, 95
thewmes 86
Thewndeklew 33
thewnek 173
Thewnek 183
thewrek 86
Thewrek 95
thewrekh 86
Thewrekthewl 50
thewresemewn 139
thewrtenneek 199, 202
Thewrtennek 202
Thewrthenthenek 32/2
Thewrthÿnneek 50
Thewrthÿnÿek 39/2
Thewrvnÿben 109
Thewrwen 201
Thewrwenben 201
Thewrwenÿe 201/2
thewrwenÿek 202
Thewrwenÿek 199/2
Thewth 39
thewthtenek 86
Thewthwolna 32
Thewzeth 33
theÿs 150/2
Theÿs 150
thezek 150
Thezek 39
Thezem 50
thezen 86, 95, 124/2
Thezen 150
thezÿ 165
Thezÿ 201
Thezÿk 199
thhetem 148
thi 54/2, 211/2
thinektek 211/2
Thistessegenkre 197
thiztelende 7
Thiztelendo 7
Thıztessigire 109
Thj̈ 219
Thoaba 195, 203/4, 204/4, 208, 219, 239/2
thok 198
tholma 87
tholmawarmegie 87
thombolhotwnk 237
thomori 221/2
Thomori 66
Thomorj 42
thoot 150
Thoot 150
thoplychan 237
Thorekheggÿkh 225
thorkath 227
thornÿoth 87
Thoromba 50
Thoron 228
Thoronra 166, 168
Thorwenek 197
thot 79
thoth 79
Thothorzagba 133
thotol 28
thouaba 210
Thouaba 124/3, 210/3, 225
thouaban 124
Thouaban 124/2
Thovaba 222
Thovabba 133
thowa 45, 61
Thowaba 148/2
thowaba 31/11, 48, 49, 56, 78, 79, 86/2, 90, 96, 99/2, 165, 170
thowaBa 87/5
thowăba 196/2
Thowaba 39, 49, 50/6, 56/2, 78, 84/3, 85, 86/2, 201/3, 214/2
Thowabba 49, 90/2, 119, 199, 202
Thowabÿā 17
Thọb 219
Thọth 108
thudnam 121
thudnã 121
thudom 124, 136
Thudÿa 84
thŭdyak 170
thugÿa 124, 210
thulaÿdonÿchon 210
thurzo 140, 152
Thurzo 68, 73, 152
Thŭrzo 119
thuttam 124
thwbel 93
Thwbÿ 22
Thwbÿnek 85
Thwbẏwel 84
thwcz 107
thwd 56, 93
th[w]d 31
thwdakozom 227
Thwdnak 85
Thwdnanak 84
thwdnek 88, 107
thwdni 102
thwdny 104
thwdnÿ 74

Thwdnÿ 95, 219
thwdod 239
thwdok 119
thwdom 45, 78, 90, 119, 147, 203, 208
thẅdom 170
Thwdom 95
thwdomanÿa 85
Thwdoth 95
Thwdwan 32
Thwdÿa 84/3
Thwdÿa 84, 85/2, 222
thwdÿagh 43
Thwdÿe 68
Thwdÿwnk 84
Thweb 32
thwggÿa 56
Thwggÿa 56/2
thwghmon 43
thwghok 113
thwgÿa 81
thwgÿa 20, 78, 86/2, 88/2
Thwgya 20
Thwgÿa 95
Thwgÿa 95
Thwgÿathok 95
thwgÿwkh 86
thwgÿwnk 86
thwl 150, 152, 153/2, 154
Thwl 219
thwle 210
thwlem 87/2, 219
Thwlem 85
thwleth 43/2
Thwlwk 84
Thwlÿan 84
thwnad 73
Thwros 154
Thwrzo 133, 139/5
Thwrzora 95
Thwrzothol 95
thwtham 78
thwtorra 50
thwtthal 133
thwttham 90
thwtthara 165
thwttẅnk 238
Thwzeth 33
Thwzo 95
thẅgÿa 78
thÿ 73, 74/2, 82/3, 86/3, 90, 95, 99/3, 135/4, 156, 196/7
Thÿ 219/3, 222
thÿkyokath 170
thÿl 92
thÿltthÿa 56/2
thÿmagathok 90
Thÿndewklew 33
thÿthēhez 111
Thÿthkon 50, 67
Thÿthok 32
Thÿtkon 219
thÿz 87, 135
Thÿz 81/3
Thÿz 33/4, 95, 219
Thÿzedeth 67
thÿzen 28, 214/3
Thÿzenegh 24
Thÿzeneghezer 24
Thÿzenewth 33
thÿzenket 33
thÿzenketh 50, 90
Thÿzenketh 33/12, 210
Thÿzennÿgh 50
Thÿzenwth 95
Thÿztan 39
thÿztbe 202
thÿzteeth 202
thÿzteketh 202
Thÿztelendew 81/2
Thÿztelendew 214
Thÿztesseg 201/7
thÿztessege 50
Thÿztessege 201/2
Thÿztesseged 201
Thÿztessegehez 201
thÿztessegel 64
Thÿztessegel 201
Thÿztessegem 45
Thÿztessegemen 187
thÿztessegemre 140
Thÿztessegemre 187
thÿztessegenek 201
Thÿztessegenek 201/2
Thyztesseges 199
Thÿztesseges 202
Thÿztesseget 201
thÿztessegeth 201, 202
Thÿztessegeth 199
Thyztessegewnkre 199
Thÿztessegewnkre 202
thÿztesseggel 165
Thÿztewketh 199
thÿzth 56
Thÿzthan 201
thÿztharthoÿ 86
Thyzthben 199
Thyztheeth 199
thÿzthelende 87
thÿzthelendew 20
thÿzthelendew 86
Thÿzthelendew 210
thÿzthelendw 227
Thÿzthelendw 210
thÿzthembe 56
Thÿzthemben 56/2
thÿzthemeth 56
thÿzthessege 61/3
Thÿzthessegebe 32
Thÿzthessegekre 32
Thÿzthessegel 32
thÿzthessegem 61/3
thÿzthessegemnek 61/2
thÿzthessegemre 90/2
Thÿzthessegenek 32/4
Thÿzthessegenk 223
Thyzthessegenkre 223
Thyzthesseges 199
Thÿzthessegeth 84, 199
Thÿzthesseghellen 32
Thÿzthesseghez 32
thÿzthnek 56
Thÿzthÿth 56
thÿzzthelendo 210
ti 211/4, 233
[...]tien 192
tiltlak 162
timagatoktul 211/2
tinektek 186, 211/2
Tıstesseget 197
titeket 211/2
Titesseges 197
titkollÿwk 122
titkozlÿak 182
tiwle 234
tiz 181, 215
tíz 198
Tíz 198
tized 206
tızen 122
tizet 181
tizon 153
Tizon 181
tizt 186
tiztan 122, 211/2
tıztartoÿanak 140
tıztelendev 122
tiztesbis 166
tiztesseghedre 150
tiztessegǫnkre 80
to 113, 213
toaba 101
Toaba 177/2, 190/3, 191/9, 192, 195
toabb 127
tob 211/5
tobbinek 211/2
tobe 211/2
tobi 211/2
Tobinek 197
Tobink 197/2
Tobinknekis 197
tobit 211/5
tobÿt 16
todo[...] 234
todom 234/2
tohab 107
tohat 118
tok 198
Tok 83
tol 234
tole 211/2
toll 101/2
t[...]ollÿad 147
Tolna 228
tolÿatad 131
tomasco 137
tomentelen 211/2
too 157
toot 154
Toot 122
topwskan 209
Tormas 42, 83
tornali 49
Torni 167
tornigh 163
tornot 234
tornÿ 176
tornÿan 191
tornÿgh 162, 163

Tornÿon 176, 178, 236
torok 211/4
toron 162
toronra 149, 234
Toronra 164, 176
toronyrol 193
toronẏ 137
toronÿ 137, 239
toronÿra 236
torot 16
Tortenendigh 197
tortenik 211/2
tortennek 211/4
Tortenÿek 197/2
Torthenÿek 197
toruen 211/5
torwen 151
torwenth 151/3
tostol 16
tot 16, 19, 123/2, 191
tothorsaghÿ 113
tothorzagba 195
Tothorzagh 156
tott 149/3
tottem 211/5
tottorsagynak 137
totwl 147
touá 213
touaba 16, 160/3, 211/2, 213/2, 232/2, 233/3, 235/3, 243/2
Touaba 89, 128, 198/11
touabba 122, 182, 186
Touabba 122, 163, 181, 182, 186, 206, 216/3, 217/2
Toŭabba 182
touanak 16
touba 213
tourven 211
toŭa 118
tova 131
tovaba 35/2, 37, 60/2, 118/2, 130, 155/2
Tovabba 167
towa 154
Towa 186
towab 118, 150, 162, 205
towaba 17, 25, 26, 27/2, 48/3, 49, 52/4, 53, 93, 111/6, 112/4, 113/2, 118, 138, 145, 209/5, 211/6, 212/2
Towaba 83/2, 102, 118, 147, 197/4, 198/6
towabaes 125
towabba 65, 162, 182
Towabba 49, 65, 82/2, 141, 144, 150, 154/2, 162, 163, 169, 199, 228, 237, 242
towabbaÿs 150
towabra 211
tǫbet 27
tǫ̊bet 243/2
tǫbÿt 19
tǫl 26
tǫle 27
tǫlem 26
tǫrien 80
tǫ̊rǫ̊k 233, 235
(törökök) 146
tǫrtek 19
tǫt 27/2
tǫtǫnk 80
tǫttek 19
tǫttem 19
trankwÿlws 209/2
trefa 98
tregÿnabwl 50
trincelbolÿ 120
troppaÿ 194
Trwkzez 152/2
trÿncenbeolÿ 118
trÿncenÿ 118
tsazarral 122
tte 23
Tubet 129
tud 162, 211/3, 217
tudakozek 128
tudatkozzal 166
tudgya 211/3
tudhacÿa 143
tudmegh 162
tudna 243
tudnalÿ 131
tudnā 106
tudnom 122
tudod 62, 77, 136, 168, 186, 215
tudo[d] 228
[tudod] 62
tŭdod 168, 228
Tudod 169
tudok 97
tudom 131, 143, 162/2, 163, 176, 182, 186, 211/2, 215/2, 216, 243
Tudom 186, 206
tudō 143
tudomanra 211/4
Tudomanth 105
tudos 162/2
tudoſſa 71
Tudoth 105
tuga 235
Tuggion 180
tuggẏa 76/3
tuggÿa 89
tuggÿak 205
tuggÿon 89
Tugha 75
tuǵ 216, 217
tuǵa 232, 233, 235
tugya 211/2
tugẏa 7
tugÿa 2, 151, 160, 200, 211
Tugya 109
Tugÿa 97, 105
tugÿad 2/2
tul 162/5, 164/3, 166, 168/2, 169, 176/2, 181/2, 182, 186, 205, 215, 216, 217/5, 228
tŭl 168/2, 169
Tul 205, 206
tulatod 162
tule 211/3
tů̊lem 232, 243
tů̊lem 243
tuletek 211/4
tulis 217
tulok 211/6
Turÿna 168
turzo 162
tutorsag 211/2
tutta 162
tuttam 211/2
tuttara 211/2
tuttodra 162
tŭd 118
tŭdna 118
tŭdom 118, 120
tŭgya 118
tvdnÿ 19
tvdod 70
tvdomanÿ 19
tvdomat 19
tvgiad 37
tvgya 35
tvgyak 132
tvgÿ[...] 35
tvgÿa 131
tvgÿad 131
tvl 206
tvta 155
twb 142
twbbÿ 139
twbe 151/2
twbre 83
twch 147
twcz 147, 150
twd 79, 118, 152
Twdadk[...]zal 147
twdakozwnk 151
twdasara 139
twdhatnaal 147
twdnak 48, 112
twdnanak 132
twdnaÿa 147
twdnek 111
twdnod 49
twdnÿ 49, 147
twdod 150/3, 153, 157, 190/2, 191/3, 192, 236, 237
twdogÿa 27
twdok 145
twdokrola 239
twdom 48, 49, 52, 65, 82/2, 93, 118, 123/2, 130, 131, 147, 152/3, 154/2, 190, 209
Twdom 150, 205
twdÿa 209
Twelÿgısbewl 109
twga 172, 209
twgga 123
twggÿa 153/2
twggÿwk 163
twgia 177, 179
twgiak 188
twgwk 151/2
twgya 52
twgÿa 26, 27/3, 79, 118, 135
Twgya 63
Twgÿa 102, 133
twgÿad 118

twgÿon 203
twgÿwnk 86
twl 150, 152/4, 154/2, 157, 158/4, 163, 239
twle 35, 135
twlejs 31
twlem 154
twllÿan 113
twrſoetis 148
twrzo 152, 154
Twrzo 133
twtara 171
twtodra 48
twtorul 212/2
twttad 120
twttam 152
twttodra 153
ty 38/2, 211
tÿ 38, 88, 135/9, 142/12, 151/3, 186, 211
tÿbÿ 209
tycketeketh 38
tÿed 147
tÿedis 182, 217
tÿes 182
tÿgÿ 52
(tykmoṅa) 244
tykteked 38
tÿle 60, 124/2
tÿn 25
tyndeklew 229
tÿndeklew 194
tyssen 149/2
tÿsta 209/2
Tÿstelendew 93, 105
tÿſteſegem 77
tÿſteſekemnek 77
Tÿstesscÿth 63
Tÿstesseÿtheth 63
tÿstesÿghemre 209
tÿſth 148/2
tÿsthelendÿ 209
tÿthessegemre 93
tÿthok 219
tÿtkon 158
tÿtok 71
tyvleok 131
tÿvlÿvnk 118
tÿvzez 132
tywelyseg 25
tÿwknak 74
tÿẅledÿs 138
tyz 211/2
tÿz 75, 76
tÿz 68, 139, 177, 198, 204, 211/2, 231
Tÿz 42, 194/3
tÿzed 35
tyzen 211
tÿzen 12, 16, 35, 106, 177/5, 179/2, 193, 194, 211
Tyzen 42
Tÿzen 194/4
tÿzeneb 198
Tÿzenewth 33
tyzenhat 211
tÿzenhat 211
Tÿzenhat 83
Tÿzenkeet 83
tyzenkef 211
tyzenket 229/2
tÿzenket 211
Tÿzenket 83
Tyzenketh 42
tÿzenketh 229
Tÿzenketh 33, 42
tÿzews 229
tÿzt[...] 171
Tyzta 42
Tÿzta 83/2
Tÿztaberekre 50
tÿztarto 135
tÿztartok 19
Tÿztelende 75
tÿztelendew 200
tÿztelendew 200/2
Tyztelendew 122
Tÿztelendew 31
tyztessegedet 62
tÿztessegembe 102
tÿztessegemre 165
tÿztessegemre 59, 102
tÿztessegerth 64
tÿztessegrọl 64
tyztesseget 62
tÿztessegewel 49
Tÿztessegwel 50
tÿztessegwnkre 44
tÿzthelendew 133
tÿzttartok 19

uadnak 211/7
uagi 211/5
uagion 211
uago 211/2
uagok 213
uagon 198/17, 211, 232
uaǵ 243
uaǵok 243
uaǵon 233, 235
uaǵunk 232, 233, 235
uagy 211/7
uagÿ 211/4
uagyok 211/2
uagÿok 211/2
uagyon 211/8
uagÿon 211/2
uala 122, 124, 211/9
ualameliket 211/3
ualameńit 243
ualami 128, 211/10
ualamimodon 211/2
ualczak 211/2
uallameliket 211
ualo 122, 124/2, 211/3, 231
ualonak 124
ualot 211/4
ualoth 128
ualtani 211/3
ualthassa 211/3
ualtottam 211/2
uamnak 243
uaraba 211/4, 213, 232, 235, 243
uarnak 211/2
uarnam 243
uduesseget 211
uduosegere 211
uduosseget 211
udvossegere 211/3
ue 233
ueetel 122
uegbe 211/2
ueged 128
uegez 212
uegezenek 211
uegezesen 211/2
uegezest 211/3
uegeztem 211/5
uegezzenek 211
ueghez 211/3
uéghez 211
uegzest 211
uegye 211/3
uegÿe 211/2
uegyenek 211
uegÿenek 211
uegyetek 211/3
uegÿetek 211
uegyk 211
uegÿk 211
uehesse 211/2
ueheti 211
uele 211/2
ueled 211/2
uelek 211/3
uenne 211/2
uenni 211
uessek 211
uessen 124
uetem 198
uetetem 198
uetot 211/4
uettek 211
uettem 156, 233
uetue 198
uetuen 211/2
uezi 211/3
ug 143/2, 213, 233
ugan 198
ugh 198
uiczmandi 211
uicznandi 211
uiczuandi 211/4
uigyen 211
uigÿen 211
uilag 211/3
uilagban 124
uilagbul 211/2
uilagi 211/2
uilagit 211/2
uilagon 211/6
uisel 211/2
uiseles 211/2
uiselesek 211
uiseleset 211
uiseleshez 211
uíselj 198
uisellye 211
uisellyenek 211

uisellÿenek 211
uisellÿetek 211
uiselni 211/2
uiselok 211/2
uiselyetek 211
uiselÿe 211
uitem 211
uitez 143
uittem 211
uket 211/5
ukot 211/2
uneki 211/2
uogon 198
uolna 124/3, 211/5, 233, 243
uolnanak 211/3
uolt 211/9, 233/2, 243
uoltam 211/5
uoltamra 211
uoltat 211
uoltomra 211
uona 243
uotomra 212/2
uottem 211/2
ur 211/16
Ur 211/2
uraba 233
uraim 211/9
urak 211/6
urakat 211/2
uram 211/16, 213, 232, 233, 235, 243
Uram 211/2
urā 143
uramat 211/4
urammal 211/2
ura[mn]ak 232
uramnak 211/4, 213/2, 232, 233, 235/2, 243
urānak 143
uramot 211/3
uramoth 143
uramtul 211/2
uramual 233
urasagba 211/2
uta 243
utan 89, 143, 211/2, 212/2, 232, 233
után 211/2
utances 162
utanna 211/6
utet 211/2
uthana 128
uttal 121
uÿteteth 231

v 52
v̊ 50
vaag 66
vaczÿ 35
vadáz 66
vadnak 35, 64, 118, 131, 211/4
vadnakh 210
vag 16/2, 66, 155/5
vagasa 212/2
vagatad 131
vagat[y]a 106
vagh 64, 81/2, 109/2
vaghÿ 76
vaġhÿon 10
vagi 80
vagiok 89, 130
vagion 33/2, 122/3, 169, 175/2
Vagion 166, 167, 168
vagiō 210
Vago[...] 198
vagok 120/2, 131/2
vagon 19, 75, 118/5, 120, 131, 132, 148/2, 155, 198/3
Vagon 198
vagonis 143
vagonÿ 106
vagwnk 122
vagy 148
vagÿ 25, 36/2, 85, 86, 88/2, 118/2, 124/2, 131, 148/5
vagÿh 105
vagÿo 83
vagyok 117
vagÿok 49, 105, 136, 143
vagyon 218/2
vagÿon 64, 76/2, 81/2
vagÿon 35/8, 43, 59, 66, 70, 83/4, 88/2, 94, 95, 102, 109, 136/2, 154, 160/2, 186, 200, 208, 218
vagÿo[n] 33
Vagÿon 83/32, 205
vagyō 109
vagÿō 83
vagyonk 44, 62
vagÿunkh 225
vagÿvk 60
vaigiog 101
vaitok 118
vakÿnekagÿa 35
val[...] 16
val 19/2
vala 7, 12, 16/3, 19/4, 35, 62/2, 63, 88, 90, 94, 97, 98, 101, 118/12, 120/4, 122, 123/2, 131/8, 132/2, 139/2, 148/5, 160, 178, 197/5, 200/2, 210, 211, 218
Vala 162
valahogh 49
valahogÿ 148
valaki 123
[V]alakí 198
valakıthwl 123
valakÿ 16, 210
valakÿnek 118
valakÿt 118, 131
valakÿtwl 142
valal 118
vala[l]omba 10
valamenÿet 66
valami 43, 136, 198, 221
Valami 162, 169/2
valamibe 211/2
valamikor 212
valamit 19, 66, 109
valamıt 123
valamj 176, 217
Valamj 55
valamy 7, 62
valamÿ 23
valam[ÿ] 16
valamÿ 17, 88, 106, 131, 197, 210
valamykor 212
valamÿnt 148
valamÿnth 35
valamÿt 124, 132/2, 190
Valamÿt 124
valamÿth 148, 210/3
valamÿuel 210
valamÿvel 35/2
valanak 148
valank 75
valasom 142
valast 12, 131, 198
valaſtanak 131
valastādōk 197
valaſtanÿ 131
valaſtotak 131
valaz 62
valazt 23, 60, 66, 168, 217
valazth 90
valaztigen 109
valaztÿg 122
Valaʒutj 224
valcham 166
valchameg 198
valcÿaghba 148
valek 88, 118, 120, 135
valhatnak 131
valkaÿ 89
valla 6, 101, 143
vallamel 6
vallamÿ 143
vallo 19
vallom 165
vallottam 105
valo 17, 19, 33, 49, 60, 76, 83/8, 88, 94, 102, 118/4, 120/2, 130, 131, 132/2, 133/2, 139, 140, 155, 175/3, 197/2, 200, 210/3, 211/3, 212/4
való 211
Valo 210
valoh 53
valonk 31
valota 12/2
valotta 12/2
valtana 120
valtanÿ 131
valthac 118/2
valthach 131
valthatnali 131
valthŭk 166
valtozek 97
valtſagvnkba 118
valtÿken 23
valÿak 97
vamaual 16
vannak 60, 81, 83, 122/3, 136, 148
[Van]nak 83
var 44, 131
varaba 118, 131
Varaban 159
varadi 198
varadÿ 12
varaert 122
varaſaban 97

varasabol 139
varaſalÿ 132
varasodbolÿ 118
varaſt 132
varaÿt 221
varba 166
varbabol 165
varban 35
varbol 139, 160
varbolÿ 118
vardaÿ 53
var[...]egÿeben 12
varga 238
varhattam 118
varmegebe 148
varmegie 221
varmegieben 130
varmegÿeben 12
varnak 133, 136
varnam 62
vānā 117
varnuk 136
varnūc 89
varny 62
varod 118
varok 23, 62, 105
varom 70, 132
varō 117
vartak 76
vartam 97
vartatam 124
vartom 101
varyak 132
varz 120
vas 118, 167
vaſadat 118
vasarnap 102
vasarnapon 142
vasaromat 122
vaſbolÿ 132
vassarnap 130
Vasvarmegÿe 122
vaÿamba 238
vaÿda 2, 148
vaÿossom 88
vaÿossÿk 88
vaÿwodÿcz 88
vazarnapon 43
vdvarbÿro 35
vdvarbÿronal 35
vdvarnak 8
vdvaromrol 19
vdwaraba 49
vdwarnal 162
ved 131/2
veegbe 122
veeltek 122
veete 49
vegbe 211/2
vege 130, 210, 212/2
vege' 75
vegebe 120
veged 166
vegedtt 101
vegen 118
vegere 62, 133
vegeſik 136
veget 80, 177/5
Vegezetre 220
vegezewk 133
vegezhessek 133
vegezhettek 211/2
vegezne 210
vegeznek 66
vegeznem 212
vegeznem̃ 101
vegeznÿ 131
vegeztem 66
vegeztuk 17
vegh 124
veghezne 122
veghre 2
vegre 98
vegy 43
[vegyétek] 92
vegÿenek 16
veheti 211
vehetne 53
vehetnek 221
vehettewk 109
veıge 101
vekon 106
vele 7, 16/2, 66/2, 88/3, 105, 117, 118/2, 131, 133/3, 135, 142, 148, 155, 168/2, 215, 239
Vele 217
veled 133, 178
velek 96, 117, 211
velem 23, 88/2, 118/2, 120, 131/2, 132, 139, 178
Velem 159
velev 2
vella 83
velonk 197
velÿvnk 131
vem 101
ven 123
vendege 118
venek 132
venem 155
veni 80
venne 35, 49, 162
vennem 19
venni 211
venniek 17
vennj 166
venws 229
venÿ 118, 120
Venÿche 159
venÿencÿan 201
venÿencÿarol 201
ver 8/2, 12/3, 44
verbǫczÿ 165
verbǫlczÿ 165
vere 131
veres 211
vereſegÿvnket 118
Vereskew 122
verest 211
veretet 131
veretned 131
verewfÿn 57
veryk 115
veſd 118
veſedeſel 148
vesse 76
vessen 75
vesseth 94
vetem 123, 130, 135, 177
vetenek 124
vetes 210
vetese 123
vetessel 168
vetetem 166
veteth 148
vetettek 62, 212/2
vetettem 124, 212/2
vetettenek 81/2
vetewnk 114
veth 124, 148
vethe 148
vethem 135
vethesemeth 208
vethette 76
vethewÿ 83
vethnÿ 210
vethnÿe 210
vetneÿe 76
vetni 75
vetnÿe 76
vett 149/2
vette 130
vetted 62, 76, 120
vettem 193, 212/2
vettet 118, 124
vettete 76, 118/2
vettetetem 131
vettetned 131
vetÿ 131
veven 71
vewttenek 117
vezedelmebe 133
vezedelmere 133
vezedelmes 133
vezem 19
vezen 80/2, 101
vezet 160/2
vezetew 149
veznÿnk 118
vezǫk 80
vezte 23
vezted 118
veztenek 23
veztet 118
veztethek 214
veztetted 118
veztetteek 166
veztettelÿ 118
veztetthem 225
vezÿ 132
vezÿen 97
vezÿk 81
vezÿk 81
vezzenek 166
vg 17/2, 19, 123/2, 130, 165
vgan 118/2, 155
Vgan 198

Vğan 169
vgh 38, 67/2, 97
vgian 80
vgjan 52
vǵ 166/2, 167, 216
vgy 62/2
vgÿ 120, 124, 135
v[gyan] 52
vgÿan 2, 35, 63, 135, 139, 160, 210
vgÿmond 136
vice 199
ViceJspan 158
vigewle 117
vigian 101
vigit 109
vigre 225
vılem 109
villa 229
violazÿn 33/2
vıſek 128
viseleset 211
viseleshez 211
viselien 221
visell 101
viselneÿek 102
viseloyul 212/2
viselted 163
vıssa 106
visselek 176, 178
visselhetewnk 122
visselned 178
vitetem 182
viteti 168
Vitetnÿ 228
vitte 176, 182
viuetil 128
vket 143
vnam 98
vnath 1
Vngnod 164, 205, 206/2, 216/2, 217/2
vngonoth 95
[...]v̄k 80
vnnath 1
vnne 10
vnon 155
vnot 16
vnÿkornÿs 229
volla 135
vollna 36
vollt 136
vol[na] 131
vo[l]na 62
volna[...] 12
volna 8, 12/3, 35, 36, 53, 59, 61, 62, 63, 70, 76/3, 83, 95, 97/2, 106, 117/2, 118/16, 120/13, 122, 123/2, 124/6, 130/4, 131/15, 132, 136, 143/2, 148/2, 162/2, 163, 166, 176, 179, 186, 217, 218/4
Volna 162, 166/2, 167
volnal 163
volnalÿ 120
volnek 88
volt 8, 12, 62/2, 76/4, 118/3, 120/4, 123/3, 124, 130, 131/7, 132, 143, 147, 160/2, 166, 176, 186, 211, 221/2
Volt 83
voltak 88
voltam 62, 88, 120, 131, 179, 186
volth 102, 124, 133, 135/7, 148
voltham 88
volthom 43
voltte 130
volttodba 118
vona 19/2, 139/2, 210/2
vonankes 76
vosarnap 80
vosarnapeleuth 17
vot 19
votam 19
voth 139, 210/2, 212/2
vothaerth 139
vothal 139
vothawal 139
vottem 211/2
vozormanra 75
vǒrǒs 241
v[r] 35
vr 35/5, 62, 118, 123, 124, 155
Vr 82, 124
vra 131, 214, 239
vrad 118
vraim 211/7
vrak 131/2, 228
vrakat 131
vrakevalÿ 131
vraknak 218
vraknal 63
vrakoth 212/2
vral 131
vram 2, 7/5, 10, 11, 19/2, 23/2, 25/3, 29, 35/8, 43/5, 47, 52/6, 62/5, 64, 76, 88/3, 89, 97/5, 101, 106, 116, 118/6, 120/2, 121/2, 130/5, 131/8, 132/2, 133/2, 136/2, 148/15, 160, 162, 165/6, 170/3, 177/2, 181, 186, 189, 210/2, 211/2, 212/4, 214, 217, 220, 239/4
Vram 82, 122, 133, 158, 159, 162/5, 164/2, 166/3, 169/3, 206, 216
vrā 210
vramal 155, 210
vramat 123, 131, 160/2, 211/4, 212
Vramat 162, 205
vramath 102, 135
vramhaz 7
vramhoz 148
vramirth 52
vrammal 133/3
Vrammal 206
vramnak 2, 7/2, 11, 19, 35/5, 48/2, 49/2, 52, 71, 75, 88/2, 97, 102, 108, 118, 123, 124/3, 130/4, 131/2, 132, 135, 142, 148/2, 159, 160/2, 162, 170/2, 189, 210/3, 214, 239
Vramnak 122/2, 158/3, 159/2, 162, 205/2, 216, 217
vrānak 23, 43/2, 109/2
vramnal 135, 148/2
vramne 35
vramot 88, 212/13
Vramra 162
vramthwl 41
vrātol 23
vramtul 148, 211/2
vramval 200
vranak 131/2, 132
vrannak 43
vrantol 165
vrassagot 182
vrat 118/2, 131/2
vrath 148
vratischa 149
vraÿm 76/2
vraÿm 14, 135
vraÿmnak 35, 94/2, 135
vrban 119
Vrbowczon 228
vrhoz 120
vrnak 67
vrnap 130
vrnok 10
vronk 88
vronknak 81
vrozanak 10
vrunk 151
vrunkal 122
Vrunkal 122
vrunkhoz 122
vrūkhoz 109
vrunknak 75
vruoſagert 120
vrűal 220
vrvnkath 64
vrwal 49
Vrwnktwl 65
vrÿ 35
vryſten 131
vrÿsten 35
Vrÿsten 124
vrzothvoth 10
[...]vsnak 20
vt 12, 155
vta 19, 120, 131/2, 176
vtalon 155
vtaltam 155/2
vtam 123
vtan 12, 16, 19/2, 23, 35, 49, 59, 60, 62, 75, 80, 124, 130, 131, 152, 162, 176, 178/2, 187, 210
Vtan 122, 205
vtana 75, 88, 106, 155
vtanna 12, 16/2, 35/2, 97, 123, 139, 220
vtannais 176
vtannam 59, 180
vtav 155
Vtban 122
vthalth 124
vthamath 148
vthan 20, 43, 63, 88, 105, 124, 139, 170/2, 214, 225
vthana 148
vthanna 133
vthoz 120
vtnak 139
vtolso 83
vtolfor 131
vton 101
vttal 121

vttana 118
vttanna 189
vtton 118
vÿd 186
vÿgan 60
vyhety 155
vyhetyk 155
vylag 120
vÿlagbol 35/2
vÿlagbolÿ 131
vylaghban 212/2
vÿlaghbol 35
vÿlaghon 35
vÿlagzerenth 89
vÿne 131
vÿnnÿh 64
vÿradolan 103
vÿragos 83
Vysagot 109
vysagūk 109
vÿsegraddon 2
vÿselem 118
vÿſeleſemet 118
vysellyen 121
vÿſelne 120
vÿſelnÿ 118
vÿseltem 66
vyſelÿ 120/2
vÿselÿ 70
vÿselÿe 16
vyssa 43
vÿsselÿ 35
Vÿtezle 159/2
Vÿtezlew 17
vÿthe 135
vÿttek 19/2
Vÿuarat 124
vÿv 118
vÿza 106, 120
vÿzbe 131
vÿzÿ 59
vzo 16

[w] 209
w 24, 31/4, 35/3, 44, 84/4, 123, 128, 151/2, 159, 211/17, 225/3
W 121
ẇ 159
ẅ 121
wa 239
waalwa 219
wa[...]amÿ 199
waar 76, 84, 219
waarth 153
waba 113
wacharalth 139/2
waczbol 214
waczh 137
waczy 52
wad 227
wadath 227
wadazthathna 227/2
wadnak 31/2, 50, 85, 90, 95/2, 104, 219
wag 154, 179/4, 191, 195, 203, 204
waganak 78
wagh 45, 49/2, 56, 63, 82, 90/2, 93, 95/2, 96, 105, 197/4, 199/6, 202, 203/3, 204, 214/2, 223, 227/2
Wagh 202/5
waghon 91, 93/3, 112/3, 113, 125, 229/2, 231/3
waghō 113/2, 161
waghong 229
waghwnk 112
waghÿon 73/2, 99
wagiok 87/3, 157, 167, 176, 180
wagíok 190, 191, 195
wagion 33/2, 87, 157/2, 158, 162/2, 163/3, 164, 168/6, 169, 176, 177, 178, 180, 181/2, 182/2, 186
wagio[n] 192
wagíon 177, 179, 190/2, 191, 192
wagionk 162, 163, 164, 180
wagj 85, 236
wagj̈on 31/2
wagnÿ 95
wago 50, 211/2
wagok 209/2
wagon 83, 198/2, 209/5
wagonak 34
[wag]ÿon 147
waġÿon 134
waġ 147/6, 150, 152, 154/3
waġ 141, 162/6, 163/4, 166, 176, 178, 181, 186/5, 205/2, 206/2, 215/2, 217
wagÿ 85
vagÿ 25, 27/2, 39, 49/3, 50/4, 151, 197/2, 201/4, 219
wagÿ[...] 147
wagÿh 65, 82
wagÿhoc 15
wagÿo[...] 147
wagyok 20, 21, 52
wagÿok 20, 39, 65, 77, 79, 104, 147/2, 150/2, 152, 153, 176, 178, 186, 195, 204, 217/2, 219, 222
wagyon 48/2, 49, 229
wagẏon 237
wagÿon 20, 24/2, 25, 26, 27, 31, 33/24, 45, 48, 50/8, 56/3, 63, 78/3, 79, 82/2, 84/4, 87, 88, 90/4, 95/6, 119, 147/3, 150/7, 152, 153, 154/5, 157, 178/2, 186, 194/7, 203/3, 204, 205/4, 206/2, 207, 208/2, 214, 215/2, 216/3, 228/4, 234, 236/4
Wagÿon 22, 50
wagÿonk 31, 186/2, 206/2, 216
wagÿonkh 86/3
wagẏwnk 85
wagÿwnk 84
wahonth 237
wakozlowÿth 239
wakwlthanak 48
wal 50, 113, 152, 154, 229
wala 25/4, 26, 27/3, 31/2, 45/3, 52/3, 56, 61/3, 65, 68/2, 74, 78/3, 79/4, 82, 84, 85, 86/2, 87, 88, 90/3, 93/5, 95, 98, 99/2, 103, 107, 111/2, 138/3, 139, 147, 150/2, 151, 153/2, 154/6, 157/2, 161, 162/3, 164, 168/2, 171, 177, 179/2, 180, 186, 197, 204, 206, 214/2, 219/3, 220, 228/2, 239
(wala) 244
walaha 77
walahogy 48
walahoi 168, 176, 184, 186, 216, 228
walaholoth 52
walahon 203
walahonnan 157, 176
walahowa 216, 217, 223
walaki 163, 178
walakinek 163
walakÿ 32, 56, 111, 113, 152, 154, 199/2, 202, 210, 223, 228
walakÿneel 147
walakẏnek 199
walakÿnek 152, 154, 187, 188, 199
Walakÿnek 202
walakẏt 154
walakÿth 199/2
Walakẏth 202
walameliet 191
walamellÿewnknek 56
walamellÿket 154
Walamellÿnk 202
walamellÿnknek 202
walameĺ 162
walamelÿnk 199
walamelÿnknek 199
[w]alami 205
walami 162/6, 163/4, 168, 176/5, 177, 180, 181/2, 182/2, 186, 205/4, 206, 216/3, 234
walamí 182
Walami 168
walamibe 25
walamibewl 157
walamikor 25
walaminek 25, 154
walamint 140
walamit 162, 163/3, 186
walamj 162, 176/3, 178, 180, 206, 217
walamj̈ 31
walam[j]t 31
w[a]lamẏ 237
walamẏ 199, 202
walamÿ 50, 73/2, 82, 84, 90, 107, 147, 150/2, 152, 153, 154/2, 159, 177, 179, 199/4, 201, 202/3, 219, 227/3, 228, 236
Walamÿ 202/2
walamÿenek 186
walamÿkor 112
walamÿkoron 95
walamÿkorth 95
walamylynknek 199
walamÿmodon 152, 154
walamÿnek 222
walamÿnth 227
walamÿt 27, 150, 152, 154, 188/2, 190
walamẏth 223
walamÿth 32, 84, 93, 99, 105, 201
walamÿtt 42
walamÿwel 50
walanak 32, 95, 150, 219
walank 77, 111

walanom 26
walanÿ 26
walastassegh 197
walasth 96, 105
walastoth 93
walastÿg 236
walaz 27, 49, 90
walaza 95/3, 214
walazom 208
walazt 31, 144, 147/3, 150/4, 152/2, 154/6, 162/3, 163/3, 164, 167, 168/2, 186, 190, 192, 205, 206, 216, 217/2, 228
walaztandonk 202
walaztassek 202
walaztatok 158
walazth 85, 90/2, 95/5, 239/3
walazthana 90
walazthasseek 199
walazthassek 199
walazthonk 199/2
walaztigh 206
walaztod 216
walaztom 147
walaztonk 158
walaztot 171
walaztoth 151
walazzanak 150
walazzon 49
walcakÿ 26
walcha 111
walchaghaat 161
walchagheerth 111
walchagot 205
walchÿak 50
walek 87
walekh 237
wall 99
wallana 95
wallaneek 163
wallanj 84
wallanÿ 90
wallas 201
wallasath 201
wallasrol 201/2
wallassak 50
wallassara 158
wallast 79
wallasth 39
wallathom 96
wallo 87, 170, 227
wallom 187
wallotham 99
wallottam 82
wallÿ 73
[walo] 83
walo 25, 31/4, 32, 33, 39, 52, 56/10, 74/2, 78/3, 79/4, 82/6, 84/4, 85, 86/3, 92, 93/2, 95/3, 96, 99, 105, 108, 111/2, 112, 113, 119, 142, 147/2, 152/2, 161, 162, 173, 176, 178, 182, 183/3, 187, 191/3, 194/10, 197, 199/2, 201/4, 202, 204, 208, 209/2, 214/2, 215, 217/2, 229/2, 231/3, 236, 237, 238
Walo 202
walodakatÿs 31
walogathwa 214
walok 26
walokal 201
walom 28
walomęs 171
walonack 38
walonak 177
waloo 158
waloot 164
walot 177/2, 179
walottak 234
walottham 90
walozt 68, 119
waloztÿs 151
walpo 152
walpora 192
walthanÿa 50
walthathna 183
walthatnad 234
walthozoth 52
walthÿak 50/4
waltom 187, 191
waltothā 161
waltotta 229
walwa 28
walwan 83, 147
walÿk 90, 150
wambelÿ 173
wamokra 163
wamoth 99
wa[...]nak 234
wankos 33/6, 194/2
wannak 113, 144, 197, 228/2, 229, 231/3
wannakes 154
war 87, 95, 176, 186, 205
wara 87
waraba 92
waraban 220
warabol 229, 231
waradÿ 24, 50/2
warag 101
warak 68
waralÿa 172
waralÿat 172
waras 93/2, 222
warasath 113
warasban 139
warasdiak 176
warasdon 179, 206
warasdra 113
warasdrol 179
warasod 27
warast 172
warat 182
warath 48, 87, 90/2, 93
warawal 113
waraÿm 209
waraÿrth 68
waraÿtth 140
warba 162, 168, 207, 236
warban 86, 139, 224, 236/2
warbol 90, 111
warbòl 90
ward 145, 152
wardaÿ 53
wardaÿ 41, 48, 189, 200
warfalwj 197
warfalwÿ 197
warhatna 31
warhoz 90
warkernÿl 236
warlaÿat 172
warmegeben 196
warmeghÿe 81
warmegie 87/2
warmegÿe 79
warmegÿek 49
warmegÿeketh 49
warmegÿenek 74
warmegÿewel 49
warnek 142
warnom 186
warnonk 152
warok 31, 119, 140, 168
warom 45, 52, 209
warra 86
warroth 231/2
(wars) 244
wartam 179
wartasd 182
wartata 219
wartham 56, 107
warÿa 216, 219, 239
waryak 121
warÿanak 182
warz 217
was 137, 182, 203, 204
Was 17, 137
wasarnap 209, 231
wasarnapelet 79
wasarnaph 173, 183
wasarnapon 50, 79
wasarnapra 79, 204
wasazwan 168
wasfazeek 83
wassarl 152
wassarnap 11, 178, 214
wassarnaph 197
wassarnapon 169
wassarnaþ 196
wassarra 74
waswar 93
waswarmegheÿ 161
waswarÿ 79
Waswarÿ 158
wattok 186
waÿchprokarnak 85
waÿchprokarnak 84
waÿchprokharal 84
Waÿd 219
waÿda 61, 78, 79, 197, 199
Waÿdaak 202
waÿdahoz 68/2
waÿdak 199
wa[ÿda]k 199
waÿdanak 68
waÿdane 219
Waÿdane 219
waÿdat 206
waÿdath 50

waÿdauramnakh 225
waydawal 52
wa[...]yon 20
waÿprochar 95
waÿwodicz 88
Waÿzpracharnak 90
waÿzprochar 95/2
Waÿzprochar 90/2
waÿzprocharwal 95
waznais 162
waznot 177/2
wazon 194, 229/2, 231
wazonnal 229, 231
wazonth 237
wdeben 86
wdewth 196
wduaraba 229, 231
wdv 35
wdvesseghekre 35
wdvosseges 211/2
wdwar 26, 164
wdwarba 164
wdwarbol 49
wdwarbÿram 227
wdwarnal 162
wdwaromba 50
wec 109
wecesth 154
wech 100
wed 77, 178, 207
wee 145
weeg 177
weegh 152, 154/2, 182/2, 204, 205
weegre 152, 154
weeġbe 206
weelek 24/3
ween 186
wees 43
weethe 49
weez 145, 166
weg 177/5, 231
wegbe 229
wegbewl 137
wege 194/2
weged 178
wegen 181
wegenek 17, 176
wegesethre 197
wegestessek 197
weget 77, 177/4, 190, 195
wege[t] 234
wegeunk 215
wegez 239
wegezek 107
wegezend 201
wegezeseben 201
wegezesth 201
wegezet 79
wegezethek 90
Wegezethre 202
wegezetre 199
wegezhetenk 223
wegezhethenk 223
wegeznek 191
wegeznÿ 56
wegezte 179, 201/4
wegezteek 229
wegeztem 195
wegeztesseek 199
Wegeztesseek 202
wegezthethnÿ 56
wegezthewk 32
wegezwen 32
wegezÿ 191, 201
wegezze 234
wegh 73, 119, 137, 144, 194
weghe 162
weghed 119
wegheketh 147
weghere 227
weghes 79
weghet 119, 215, 228
weghez 93, 119
weghezi 215
weghezne 93
wegheznek 162
weghezteng 152
weghre 176, 186
weghÿed 73
wegjetek 237
wegre 27, 61, 68, 79, 234
wegÿe 82
wegÿed 201
wegÿek 50
wegÿel 24
wegÿen 214
wehes 147, 150
wehetek 163
wehetem 177
wehethe 111
wehethek 111
wehethne 56
wehethÿ 204
wehethÿwk 84
wehetnek 168
wehetthe 214
weket 31/2
wekezeel 31
wekezneel 31
wekon 194/3
wekonÿ 194, 229/2
wel 166, 169, 214, 236, 239
welagh 147
wele 27, 31, 49, 50/2, 52/2, 79, 84, 86, 90, 95/2, 108, 127, 147, 150, 152, 153/2, 159, 162/3, 163/3, 177, 179, 191/2, 204, 207/2, 209, 227, 239, 242
weled 152/3, 154/3, 162/2, 166, 190/3, 206/4, 216/2, 217, 220
weleek 24
weleem 104
welegh 73
welek 78, 112, 211, 219
welem 24, 56, 78, 95, 107, 108/2, 139, 154, 162/3, 168, 170, 178, 182, 191, 208, 219/2
welenchebewl 204
welencheÿ 194
welenk 223
weles 33/4
weleuk 176
welewnk 32/2, 163, 199
wellÿed 73
welwnk 78, 85/2, 93
welÿ 68, 220
welÿkere 181, 182
Welÿkere 182
welÿnk 93
wen 31
wendegem 102
wendeglened 162
wẽe 239
wenhÿth 92
wenne 90
wenned 154
wenneed 234
wennim 163
wennj 162
wennÿ 56, 147, 214, 217
wenÿ 90
werek 112
weres 33/14, 198, 229/9, 231/8
wereskewet 50
weress 194/22
weressnel 214
werette 154
wereŭs 166
werew 50
werewffenth 203
werewk 56
werews 154/2, 214
werherọ 198
werj 179
werteek 182
wertek 151
werthek 99, 113
werÿ 82
wes 27, 152
wesem 79, 96, 170
weseth 237
wessarnap 187
wessed 154
wessedelembe 48
wessek 17
wessem 96
wessen 78, 154
Wesseÿ 99
westheneÿe 112
wet 194
wete 49, 93, 151
weteesth 153
wetek 151/2, 178, 182, 215
wetem 179/2
wetemÿ 151
wetes 79, 210
wetesbe 204
wetesse 162
wetesth 204
wetet 231
weteth 229/2, 231
wetett 194/2
wetettek 194
wetettem 154, 224
wetetth 194
wetew 154
wetewd 154
wetewnk 154
wetewth 153, 231
weth 201

wethe 113, 227
wethecz 162
wethed 49
wethek 84
wethelebe 95/2
wethem 34, 41, 203
wethetemmeth 170
wethethem 34, 41
wethew 33, 229, 231/2
wethewketh 50
wethhet 68
wethhethnenkh 86
wethkÿnketh 92
wethne 203
wethnÿ 236
wethÿ 119/2
wetket 163
wetkewm 82
wetlen 101
wette 49, 138
wetted 154
wetteel 154/2
wettek 194/3
wĕttek 220
wettem 79, 153
wettē 154
wetteth 194
wettewk 152
wetthe 50, 56, 95, 173, 183
wetthem 50
wetthesd 236
wetthettem 46
wetthewala 56
wettik 228
weŭssel 170
weŭthek 170/2
weŭeel 138
wewe 50
wewek 111
wewen 20
weŭthek 170
wewtte 65
wezed 166
wezedelem 236
wezedelembe 157
wezedelme 86
wezedelmet 166
wezedelmeth 86
wezelel 177, 203
wezellel 152
wezem 39, 67, 150, 162, 163, 191
wezen 138
wezendeo 82
wezeott 82
wezesdel 68
wezesek 242
wezeseÿert 171
wezesse 186
wezessed 152
wezet 154, 166/2
wezeteken 147
wezi 162
wezj 216
weznek 153
wezni 162
weznÿ 237
weznÿ 50, 86
wezt[...] 147
wezted 152
wezteg 82
weztegh 163/2
wezteghesseek 164
weztek 17
wezteottem 65
weztessegheuk 176
weztetetek 237
wezthem 87
wezthenek 78
wezthenem 56/2
wezthenÿ 86
wezthethne 87
wezÿ 26, 86, 192, 204
wezÿk 26, 82
wezzen 138, 154, 162/2, 163, 164, 182
wezzewt 216
wfelsege 89
wg 31, 154/2, 203, 209/2
wğanis 168
wganuth 210
wgh 38, 45, 49, 61/2, 84, 90/4, 93/2, 95, 97/2, 102, 109, 139, 140, 197, 199/2
Wgh 202/2
wghan 90
wghā 111, 112
wgi 211/4, 221
wgian 211/2
wgroth 152
wğ 150/2, 158
wģ 162, 163/3, 178/2, 182/3, 186, 205, 207/2, 216/2
wgy 61, 211/8
wgÿ 84/2, 237
wgÿ 26, 27, 39, 49/3, 86, 88/3, 90, 151/2, 201, 211, 219/2, 236
wgyan 211/2
wgÿan 84/3, 237/2
wgÿan 27/3, 50, 77, 84/2, 90, 95, 186, 203/2, 204
wgÿanis 186
wh 75
whoza 31/2
wice 227
wiczmandi 212
wiczmandy 212
wiged 234
winneÿe 191
wiseld 234
wiselletek 234
wissel 166, 182, 186, 228/2
wisseld 186
wisselek 150, 154
wisselem 178, 182
wisselemis 206
wisselhetem 186
wissellj 186
wissellÿ 186, 215
wıssellÿetek 186
wisselne 186
wisselnem 206
wisseltem 186
wit 162
witesd 162, 163, 181, 182
witessem 182
witetj 182
witette 154
witezlew 200
wittek 176, 182
wiÿgazza 104
wizen 182
wiznek 182/2
wjsel 31
wjselgondot 31
wjselnÿ 31
wjselÿen 31/2
wjzont 31
wk 84, 95
Wk 87
ŵk 224/2
wkath 194
wket 31, 37, 211/2
wketh 10
wkjgelme 31/5
wkjgelmeben 31
wkjgelmenek 31
wkjgelmenel 31
wkjgelmet 31/2
wkjgelmetwl 31
[...]wkseghere 157
wkwerrel 10
wlta 154
wlÿ 79
wmaka 83
wna 212/2
wne 147
wneki 211/3
wnekik 211/2
wnekÿ 84, 130
wnekyk 211
wnekÿk 211
wnewk 83
wnghnoth 204
wngnod 150, 152, 154
wngnoth 195/2, 203
wngnothnak 203
wngnotnal 191
wngonothal 95
wngonothnak 95/2
wnkezeuel 7
wnnem 222
wnnÿa 168
wnomagoktul 211/2
wntalan 82
wo 84
wokozlawich 162
wola 17
wolma 87
wolna 32/5, 39/2, 45/2, 50, 56/4, 61/3, 68/2, 73/2, 79/2, 82/7, 83/2, 84/10, 85/2, 86, 88, 90/15, 93/3, 95/7, 103, 107/2, 112, 113, 139, 140/2, 147, 152/4, 154/2, 162/6, 163/2, 168, 171, 172, 176, 179, 181/2, 182/3, 183, 186, 187, 191, 196/3, 201/10, 203/2, 205, 209, 214/3, 217, 227/7, 228, 236, 237/4
wolnak 63

wolnal 154, 162, 163
wolnanak 82, 90, 201
wolnank 48
wolnay 52
wolnaÿe 86
wolneek 154
wolnek 46, 219
wolnna 87
wolnÿa 151/12
wolt 17, 27, 31, 68/2, 79/2, 83/3, 108, 109, 117, 119, 145, 147, 152/6, 154/3, 159, 162, 163/2, 168, 172, 176/2, 178, 180, 182, 186/3, 192, 193/2, 215, 228
wolta 188
woltak 82, 182, 217, 236
woltam 79, 82, 152/2, 153, 154/2, 171, 206, 209
woltanak 31, 45, 158, 221
wolth 45/4, 50, 56/2, 63/2, 84/3, 86, 87/2, 88/6, 90/2, 93/4, 95/10, 96/2, 103, 112/2, 113/2, 151, 153, 170, 197, 199/2, 201/7, 204, 209, 214/4, 219/2, 227/3, 236, 237/4, 239
Wolth 202
woltha 90/2, 95
wolthak 84, 85, 90, 201, 204
woltham 56, 170, 219
wolthanak 32, 201, 214
wolthathek 90
wolthā 112
wolthomerth 43, 87
wolthomirth 25
wolthwolna 32
woltomat 31
wona 129, 139/2
wonna 93
wont 229
wontathatÿa 27
wonth 194, 229/8, 231/6
woolna 61
wosarnapon 90, 220
wote 151
woth 56
woÿkowich 182
woÿkowichnak 182
wọ 198
wr 53, 60, 64, 65, 70, 73, 86/2, 92/6, 102, 119, 142, 152, 212/2
w[r]a 77
wra 32, 90, 108, 139, 140, 221
wraim 142, 157, 163, 176, 211/2
wraimatis 162
wraimnak 163/2
wrak 27, 50, 56/2, 61, 63, 86, 88, 112, 113, 139, 150/3, 163, 209, 219/5
wrakal 78, 88, 201/9
wrakath 219
wrakbol 49
wraknak 201
wraknal 49
wrakthol 219/2
wram 20, 24, 27/2, 31/3, 39, 42, 45, 49/7, 56/5, 61/2, 63/2, 64/3, 66, 68/2, 74, 78/6, 79/3, 82, 84, 90, 93/2, 95/2, 102, 103, 105, 107, 108/2, 119/2, 130, 139/6, 144, 145, 147, 150, 151/2, 152/2, 154/3, 158/6, 159, 162/3, 164/7, 169/2, 170, 172/2, 177, 193, 195, 201/29, 203/2, 209/5, 219/6, 221, 222, 227/3, 234/3, 239/4
Wram 168, 198, 201
wrā 111/3, 112/2, 113/2, 125/3, 151, 161/2, 172, 196/4
wramak 64, 79/2
wramal 31, 209, 234
wramat 31/2, 79/2, 104, 150, 221, 234
wramath 45, 78/2, 90, 93, 102, 139, 196, 219
ẅramath 99
wramatÿs 150, 152, 154
wrambol 139
wramees 158
wramenak 31
wramffelel 79
wramhos 172
wramhoz 26, 31
wramāk 64
wrammal 139, 182
wramāl 152
wramna[...] 234
wramnak 20, 24, 38, 71, 74, 77, 78/2, 82, 84, 87/2, 90/3, 93, 95, 102/2, 119, 137, 138, 142, 145/2, 150, 151, 158/3, 162, 179, 201/5, 203, 204/2, 209/3, 219
Wramnak 158
ẅramnak 99
wrānak 111, 113/2, 125/2, 161/2, 172, 196, 219
wramnakees 152
wramnal 197
wramne 82
wramot 201
wramoth 201
wramra 201
wrāra 172
wramthol 45, 95, 201
wramthwl 139
wramÿs 152, 154
wranak 50, 56/2, 192
wrannal 222
wrasagaba 171
wrasagawal 104
wratissa 162, 186
wrattÿshanak 137
wraÿkal 223
wraÿkoth 151
wraÿm 76/2, 84
wraÿm 84, 85, 95
wraȳ 196/2
wraymal 72
wraÿmal 84
wraÿmath 56/2, 85, 111, 196
wraÿmmal 32/3
wraÿmnak 151, 157
wraȳnak 196/3
wrban 161
wre 189/2
wreke 31
wrhÿsten 79
wrj̈sten 31/3
wrj̈stenek 31
wrj̈stent 31
wrnak 111
wrnal 83
wrōnak 112, 113
wronk 45, 49, 88
wronkhos 88
wronkhoz 86
wronknak 45
wronk'nak' 196
wrunk 86, 151/7
wrŭnk 68
wrunkh 86/4
wrunkhe 151
wrunkhnak 225
wrunkhoz 86
wrunknak 151
wrunknakh 225
wrunnak 121
wrvnk 61
wrvnkna 64
wrvnknak 64
wrwkhnak 151
wrwnk 56/6, 82, 86, 139, 151/2
[wrwn]k 56
wrwnkath 86
wrwnkh 86
wrwnkhazaban 86
wrwnknak 86/3, 201
wrw̄knak 209
wrwnknakh 86
wrwnnak 86
wrÿsten 79, 102
wrÿstennek 50
wrÿsthen 50, 78
Wrÿsthen 50
ẅrÿsthen 99
wrÿsthennek 50/2
wrzaga 156
wsora 26
wsorara 26
wstromlhattak 65
wt 83, 142
wtan 23, 49, 53, 79, 142, 190, 191, 221, 238
wtā 224
wtā 161
wtana 27, 31, 79/2, 209
wtanna 64, 119, 125, 140, 147, 177, 179, 190, 191, 195/2, 221
wtañna 53, 161, 192
wtannonk 234
wtat 82
wtatt 82
wtba 150
wteth 89, 121
wth 87
wthan 32/3, 50, 68, 78, 86, 90, 92, 95, 103, 104, 173, 195, 197, 201, 208/3, 227, 239
Wthan 87
ẅthan 99/2
wthā 113
wthana 93/2
wthanna 32, 56, 86, 201, 203, 204, 208, 239
wthañna 112

wthannam 139
wthat 107, 219
wthath 68/2, 214
wtheth 10
wthnak 139
wthon 84
wthwa 87
wthweniowon 87
wtra 152
wttalÿs 82
wttan 42
wtzaz 171
wwebe 84
wweÿek 87
[...]wÿ 147
wÿ 33, 42, 72, 88, 147, 158, 178, 182, 220, 229/2
Wÿ 139, 176, 205, 206, 217, 228
wÿadal 150
wÿadalba 145
wÿadalbol 78
wÿadalhoz 113
wÿatlan 229/2
wyawal 231
wÿawal 231
wÿazt 26
wÿce 227
wÿchec 196/2
wÿdazÿch 147
wydek 193/2
wÿfaluba 238
wÿgassagal 139
wÿgeek 228
wÿgen 74
wÿgsagra 59
wÿgÿek 236
wÿhelbe 217/2
wÿheth 74, 95
wÿhethed 107
wÿhlaghra 170
wÿlagba 50, 102
wÿlagh 105
wÿlaghBol 140
wylagon 104
wÿlakÿ 147, 150/3, 152, 154
wÿmorhat 177
wÿncler 238
wÿnnÿ 199
wÿnnÿ 199
Wÿnnÿ 202
wÿnnÿnek 74
wÿnÿ 197
wÿonna 56
wÿonnan 205, 217
Wÿonnan 205
wÿradowan 204
wÿrag 229
wyragokkal 231
wÿragokkal 229
wyragw 229
wÿragw 229
wÿsag 188
wÿsagot 188
w[ÿs]agot 205
Wysagot 122
Wÿsagot 205
wÿsel 31, 49
wÿselek 209
wÿselem 191
wÿseletreja 31
wÿseleu 16
wÿselew 194/3
wÿselnek 236
wÿselnem 39
wÿselt 31
wÿseltt 82
Wÿselÿ 50
wÿselÿen 26, 84, 225
wÿsnek 74
wÿssagal 214
wÿsselek 150
wÿsselen 49
wÿssĕlen 196
wÿssellÿ 150
wÿssellÿen 74
wÿsselnwnk 85
wÿsseltem 206
wÿssen 74/2
wÿssÿk 74
wÿsÿellÿethek 111
wysygk 48
wÿtatnaÿa 113
wÿtek 204/2
wÿteleben 108
wÿteleeth 199
Wÿteleeth 202
wÿtelere 199
Wÿtelere 202
wyteleree 199
wÿteleth 199
wÿtellet 197
wÿtesen 26
wytez 229, 231
wÿtez 229/2
wÿtezketessel 229
wÿtezketew 229
wÿtezle 171
wÿtezlew 196
wÿtezlǫ 64
wÿtezlǫ 173
wÿthathÿa 112
wÿthethee 90
wÿthethÿ 227
wÿthezle 20
Wÿthezlew 111
wÿthezlǫ 183
wythyk 48
wythÿk 48
wÿtte 159
wÿtthek 214
wÿtthezlew 140
wÿue 128
wyw 229
wÿw 229/5, 231
wÿwa 190
wÿwank 78
wÿwara 190/2, 192
wÿwarat 147, 158, 162, 164, 166, 217/2
wÿwarath 242
wÿwarath 170, 236
wÿwarban 107
wÿwarj 215
wÿwarra 95, 150, 168, 176/3
wÿwarrol 168
wÿwarth 237
wÿwe 99, 113
wÿwek 90
wÿz 139
wÿza 53
wÿza 84
wyzaknara 20
wÿzbewl 191
wÿzed 147
wÿzeken 181
wÿzeltem 236
wÿzely 237
wÿzen 84
wÿzen 79
wÿzik 216
wÿzj 181
wÿzkerezt 26
wÿzkerezth 173
wÿzÿ 87, 147, 150, 177, 192
wÿzÿk 119, 203/2
wÿzza 53
wÿzza 39
wÿzzabol 50
[w]ʒek 9
wzen 151
wzenthwkh 225
wzenÿs 151
wzjannosal 31
wzrambeegh 154
wzweg 31
ẇerte 111
ẅgh 68/2
ẅghen 68

xwpott 149

ÿ 36, 70, 74, 124, 209
yabor 170
ÿaborok 171
ÿak 136
ÿakab 26
ÿa[l] 86
yambor 212/6
ÿambor 50/7, 118/2
ÿamborert 59
ÿamborok 10, 93
ÿambo[r]ok 10
ÿāborokat 10
ÿamboroknak 50
ÿamborol 50
ÿamborth 139
ÿanchar 112
yanos 131/2, 212/4
ÿanos 26, 27, 113, 118, 209
ÿanosnak 137
ÿanosnakes 95
ÿanosnenak 26, 27
yanosnjak 212/2
ÿaños 64/3
ÿar 37, 133
ÿarassath 74
ÿarasth 150
yarhananak 155

ÿarhatnak 222
ÿarnek 90, 227
ẏarnẏ 237
ÿaro 171, 231, 236
ÿaroÿok 24
ÿart 90
ÿartal 129
ÿarth 93, 214
ÿartham 227
ÿarthā 111, 112
ÿarÿak 118
ÿarÿon 50
ÿavara 71
yawaert 123
ÿawar[...] 209
yawawal 123
ÿbraÿn 79
yde 7, 118, 123
ẏde 81, 237
ÿde 26/4, 68, 69, 79, 82, 88, 90/2, 93, 95/4, 133/2, 139, 153, 154/2
ẏdeben 237
ÿdeben 60
ydegbe 75
ÿdegen 78
ydegēneck 38
ÿdegensegre 73
ẏdeh 64
ÿdekÿ 118
ÿdes 172
ÿdesthowa 90
ÿdethewl 107
ÿdew 73/2, 78, 90
ÿdẽw 82
ÿdewel 239
ÿdewthwl 99
ÿdeÿe 90, 139, 219, 236
ÿdeÿeth 95
ydeÿg 118
ÿdeyg 104
ÿdeÿg 82/4, 118
ÿdeÿgh 35, 68, 79, 93, 210
ydeÿk 120
ÿdeÿn 236
ÿdeznek 26
ydo 95
ÿdvtvlfogvan 12
ÿdwesseghthekre 111
ÿdwkben 90
ÿedese 90
ÿedrwhamrwl 39
ẏegessemerth 53
ÿeghewen 91
ÿegÿesÿen 79
ÿehessen 86
ÿelees 20
ÿelek 86
yelentem 71
ÿelentenem 82
ÿelentette 219
ÿelenthethe 214
ÿelenthewth 99
ÿelenwagÿon 86
ÿeles 27, 31/2, 50, 88, 113, 133/3
ÿelẽs 82
yeleſben 132
ÿelesben 56, 90, 95
ÿeleſben 71
ÿeleſbenÿ 120
ÿelesen 97
ÿelesswl 35
ÿelewsewl 191
ÿenvben 8
ẏenÿ 236
ÿenÿ 113
ÿere 139
ÿeth 78, 88
ÿethek 85
ẏevedelem 76
ÿevek 59
yevetÿt 97
yew 90
ẏew 236
ÿew 82, 90, 95
ÿewe 93
ÿewedelmebewl 50
ÿewendere 86
yewendes 25
yewendew 25
ÿewhessē 113
ÿewhethne 242
ÿewhetne 139
ÿewne 95, 111
ÿewnek 93
ÿewnÿ 139
ẏewth 214
ÿewth 139, 214
ÿewthe 95
ÿewthek 111
yewttem 82
ÿewtth 214
ÿewwe 139
ÿewwesere 133
yewÿeen 20
ẏeẏ 81
ÿffÿak 50
ÿfÿvſagomnak 131
ẏgasagomba 172
ygassaga 38
ÿgassagombwl 39
ÿgassagomerth 39
ÿgaz 27, 119, 219
ÿgaza 38
ÿgazan 50, 131
ÿgaʒan 77
ÿgazat 50
ÿgazatt 82
ẏgazẏttẏa 76
ygen 155
ẏgen 76/3
ÿgen 26/4, 66, 77, 110, 118/3, 120, 196, 219/4, 236/3, 237
ÿgenÿ 118/3, 120/2, 131/3
ÿgerte 118
ÿgerthek 95
ÿgē 143
ÿgh 35, 71, 97, 119
ÿghaz 68
ÿghazā 113
ÿghazath 93
ÿghazsagazerenth 35
ÿghen 35, 68, 90/2, 99, 119, 227
ÿghẽn 82
ÿghere 112
ÿghertheek 111
ÿgheth 209/2
ẏgẏ 149
ÿgÿ 39
ygÿen 95
ÿgÿen 27, 95/5
ÿgÿenesewlhetthnek 95
ÿgÿeneshethnenek 95
ÿgẏrte 172
ÿhok 35
yk 155
ÿk 49
ÿkegÿelme 124/2
ÿktas 35
ÿlen 31
ylenÿ 118/2
ÿless 73
ÿletheth 39
ẏlh 53
ÿllethÿk 201
ÿllıen 119
ÿllıghen 68
ÿllik 68
ÿllÿen 24
ÿllÿes 35/2
ÿllÿk 90
ÿlnem 172
ÿlnÿ 50
ylyn 155
ÿlÿ 120, 131/4
ÿlÿen 26, 31, 39
ÿlÿgheth 209
ÿlÿk 12
ÿlÿsth 74/2
ym 97
ẏm 53, 138
ÿm 27, 65, 68/4, 95/2, 118/3, 131/2, 236
ẏ́m 25
ÿmadsagomat 26, 27
ÿmadssakawal 31
ȳmaga 36
ÿmagha 18
ÿmagÿanak 50
ymar 131, 211/2
ẏmar 64, 106
ÿmar 25, 26, 50, 68/3, 78/2, 99/2, 107, 118/6, 120/2, 131/2, 219, 227
ÿmaran 34, 90/2
ÿmāan 10
ÿmaÿanak 92
ÿmaÿathok 92
ÿmaÿg 59
ÿmbreh 90
ÿmeg 194
ÿmegh 194/2
ÿmmar 112, 139/2, 145/2, 236, 237
ÿmperÿwm 236
ÿmre 50
ÿmreh 221/2
ÿmrehnek 86
ÿmrenek 137
ÿn 95
ÿnasch 93

ÿnasok 50
[...]ÿnden 16
ÿndol 113
ÿndolasnak 95
ÿndolnÿ 95
ÿndolth 113
ÿndwl 139
ÿndwltak 236
ÿned 90
ÿnely 131
ÿnelÿ 118/4, 120
ÿnen 90, 95
ÿnew 95
ÿngen 78
ÿnghen 90
ÿngho 35
ÿngo 50/2
ÿngot 118
ÿnhanak 4
ÿnkab 35, 65, 90, 95, 118, 119/2, 120, 222
ÿnken 171
ÿnkeÿ 171
ÿnnedt 107
ynnen 68
ÿnnen 68
ÿnneth 78
ynom 120
ÿntethethed 242
ÿntethowa 31
yo 90, 97/2, 109, 118/4, 123/2, 131, 132/4, 155, 170, 212/2, 218
ỳo 53/2, 70, 76
ÿo 4, 10/2, 31/3, 32, 45/4, 56/4, 58, 59/3, 60/6, 65, 68/2, 73, 74, 78/2, 82/3, 90/6, 92, 93/2, 95/4, 107, 111, 118/5, 119/5, 128/3, 131/6, 132/2, 133/7, 135, 143, 145, 156, 159, 218, 222/3, 236/2, 237/2, 239, 242
ÿ[o] 78
ÿoakaratÿat 31
yob 131
ÿob 78, 90, 118/2, 131, 139
ÿoba 112, 133
ÿobaghaat 93
ÿobaghaert 93
ÿobaghanal 93
ÿobaghÿn 99
ÿobagink 197
ÿobagÿ 39, 99
yobagÿa 170
ÿobagÿban 99
ÿobagÿoth 39
yobagyotth 170
ÿobagÿthoknak 74
yobagÿwal 170
yoban 131
ÿoban 99, 118/2, 120
ÿobat 132
ÿobban 90, 139/4
ÿobbath 95
ÿobnak 118
ÿobÿdÿn 31
ÿobÿk 131
ÿobÿkat 118
ÿoga 119
ÿogÿ 12/3
ÿok 90, 95
yol 155
ỳol 76/3, 81
ÿol 22, 26, 27/2, 36, 50, 58, 59, 66, 69, 70, 78/2, 82/4, 90, 93/3, 95, 99, 111, 112, 139, 200, 219, 236, 239
ÿolezen 69
ÿoltwdnak 27
yolÿ 118/2, 132
ÿolÿ 118/4, 120, 131/2
yolÿs 118
ÿomath 45
ÿonapath 4
ÿonewen 26
yo[ra] 92
ÿorol 133
ÿoſag 118
ÿosagoth 119
ÿosakat 172
ÿossaghomoth 88
ÿossomssÿdÿmnak 94
ÿoszagomath 119
yot 131
ÿot 118, 120/2, 131/3
ÿotetemenÿt 118
ÿoth 90, 197
ÿott 82
ÿoual 143
yoval 120/2
ỳoval 64
ÿoval 60
ÿowaerth 219
ÿowal 196
ÿowalazt 31/2
ÿowath 111
ÿowramat 31
ÿozaga 50, 90, 119
ÿozagabol 39
ÿozagan 227
ÿozagat 37
ÿozagath 90, 95, 239/2
ÿozagathes 90
ÿozagatt 65
yozagban 212/2
ÿozagh 119
ỳozagodon 81
ÿozagokal 90
ÿozagomath 50
yozagomnak 212/2
yozagomnjak 212
yozagomnyak 212
ÿozagomwal 50
ÿozagomÿs 209
yozagot 212/2
ÿozagot 50/2, 131
ÿozagott 82
ỳozakom 209
ỳǫn̄ek 64
ÿǫt 79
ỳǫtǫn 64
ÿǫwend 26/2
ÿǫwendez 26
ÿǫz 26
ÿr 59, 82, 84, 118
[...]yral 20
ʻÿram 31, 73, 79, 120
yras 134
yrasa 212/2
ÿrasa 37, 50, 54, 91, 111, 112, 113, 125
ÿrasat 171
ÿrason 26
ÿrassa 35
ÿraſſa 21
yrassara 42
ÿrassat 8
ÿraſt 118
yratnom 212/2
ÿrd 106, 242
ÿrdmegh 107
ÿrdtt 101
ÿreghsegbewl 139
ÿrek 88
ÿressegek 95
ÿrgalaſara 36
ÿrgalaſat 36
ÿrgalmaſagot 131
ÿrhatam 78
ÿrhath 78
ÿrhathnek 78
ÿrhathok 139
ÿrhathom 68, 78, 170
ÿrhathō 111, 113
ÿrhatok 79/2, 236
ỳrhatom 138
ÿrhatom 31/3, 221
ÿrhatō 101
yrıa 3
ÿrna 95/3
yrnad 106
ÿrnak 95
ÿrnam 27, 68
yrnanak 132
ÿrnanak 131
yrnaya 155
ÿrnaÿa 79
ÿrnek 59, 131
ÿrnom 68, 82
ỳrnonk 81
ÿrnÿ 82, 118/2
ÿro 118
ỳrod 237
ÿrod 236
ÿrok 68, 113, 119
yrom 155
ÿrom 26, 27, 31, 78, 79, 82, 90, 95, 139, 145, 242
ÿrō 111/2, 113
yrott 42
ÿrr 209
ỳrrad 81
yrs 237
ÿrs 111, 118/3, 236, 237, 242/2
ÿrt 12, 120, 143
yrta 120
ÿrta 120/2
yrtak 212/2
ÿrtak 131/2
yrtal 106
ÿrtal 60, 113
ÿrtalÿ 118
yrtam 155, 212/2

ÿrtam 12, 27, 35, 59, 79/2, 118, 120, 131, 145
ÿrtat 12
ẏrth 112
ÿrth 35, 68, 74/3, 95/3
ÿrtha 31, 90/4, 95
ẏrthakra 223
yrthal 25
ÿrtham 78, 90/2, 133
ẏrtham 25
ÿrthanak 107
yrthelenil 25
ÿrthem 50
ÿrŭnck 68
ÿrva 35
ÿrwa 93, 229/2, 231
ÿrÿ 118, 120
yrya 155/3
yrÿa 120
ÿrÿa 26, 88/2, 93, 95, 120/2
ÿrÿak 79
ÿrÿam 27/2
ÿrÿon 79, 90/2
yrz 155
ys 106, 120, 149/15
[ys] 35
ÿs 209, 236/2, 242
ÿs 104, 118/8, 120/5, 131/3, 172, 201/3, 209/3, 219, 236/7, 237/5
[...]ÿselÿe 16
ÿſente 128
yſmeg 132/2
ÿſmeg 118/3, 120, 131
ÿsmegenth 133
ÿsmernÿ 86
ÿsmerwnk 86
ÿsmeth 194/2
ÿsmęg 221
ÿspan 78/2, 227/2
ÿſpan 120
ÿspanomoth 90
ÿspanth 227
ÿspanÿanak 227
ÿstemerkh 86
ysten 155/4
ẏsten 138, 209
ÿsten 12, 26, 27/2, 31, 35/7, 60/4, 102, 118, 119, 120/2, 131, 139/2, 145/2, 155
ÿſten 71, 118/2, 120, 131/3, 132
ÿstenebe 27
ÿstenek 27
ÿſtenek 131
ystenert 106
yſtenert 118/2, 132
ÿstenert 26/2, 27, 106/2, 118, 131
ÿſtenert 118, 120, 131
ÿstenerth 35/2
ÿstennek 35/2, 60
ÿstennert 86
ystenre 106
ÿſtenre 71
ÿstent 69
ÿstenth 60
ÿſtenth 128
ÿſtenÿ 118
ÿsthen 68/2, 73, 78/3, 90, 112/2, 119, 170, 236, 242
ÿſthen 92/4
Ÿsthen 139
ẏsthē 111
ÿsthē 111, 112/3
ÿſthenek 92
ÿsthenerth 112, 113
ÿsthēnek 112
ÿsthenth 50/3
ÿſthenth 92
ÿsthenÿ 50
ÿsthwan 88, 119
ÿſthwan 92
ÿsthwannak 119
ÿsttwannak 137/2
yſtvanak 132
ÿstwan 31, 119
ÿstwanak 118
ÿstwannak 119
yt 123, 131, 211/21, 218/2
ÿt 26, 31, 60/2, 118/9, 120/2, 131/2, 211/9, 219, 222
ÿtalat 31
ÿtatasaraÿs 31
ÿteltese 31
ẏth 68, 81/2, 165
ÿth 86, 88, 90, 95/3, 112/2, 209
ẏthon 242
ytt 211/3
ÿtt 82, 211
ÿtten 38
ÿtÿs 88
ÿtÿle 70
ÿtÿlte 209
ÿüvedt 101
ÿvan 131
yvannak 230
yvdveſeges 131
ÿvhech 120
ÿvhettek 120
ÿvlok 118
ÿvngeot 131
yvt 131
ÿvt 118
ÿvtek 131
ÿvth 35
ÿvttek 118, 131
ÿvuise 143
ÿvzete 131
ÿw 74, 93, 145, 239
ywanÿnak 137
ÿwe 227
ÿwedelmed 118
ÿwenek 227
ÿ[w]enek 10
ÿwenghelÿwmba 112
ÿweo 118
ÿwhelÿgh 111, 113
ywt 123
ÿwtalma 65
ÿwth 95
ÿwthatthÿa 139
ÿwthem 227
ÿwthna 95
ÿwthoth 95
ÿwÿ 145
ÿwÿonnan 145
ÿwzē 111
ÿz 119
ÿzen 79
ẏzend 81
ÿzend 106/2
yzene 106
yzenek 131
ÿzenek 95, 219
ẏzenenek 76
ÿzenenek 119
ÿzeneseth 93
ÿzenessel 90
ÿzenethÿt 93
ÿzenetÿd 31
ẏzenheth 78
ÿzenhethewk 133
ÿzenhethnek 219
ÿzenneÿ 68
ÿzennÿen 82
yzente 120
ÿzente 93
yzentem 155
ÿzentem 60, 222
ẏzentenek 76
ÿzenth 68, 111
ÿzenthe 68
ÿzenthenek 219
ÿzenÿk 119
[...]ÿzet 16
ẏzted 76

[...]z 155
Z 231
za 12, 195
zaabh 210
zaall 199
zaam 153
zaasloÿath 113
zaaz 4, 83, 153, 198, 199, 206
zab 79, 210
zabad 16/2, 50, 131, 154, 158/2
zabadakarathomzerenth 39
zabadeſon 92
zabadit 120
zabadon 39, 49/3, 76, 155, 165, 195, 206, 222, 223
zabadoÿcha 56
zabadsaga 56
zabadsaganak 56/3
zabadsagath 49/2
zabadſagodba 118
zabadſagomert 131
zabadſagvnkon 131
zabadulasat 116
zabadulasod 89
zabadűlnank 120
zabadwlasaerth 56
zabadwlassaerth 56
zabadÿtalak 131
zabadythach 132
zabadÿthatod 132
Zabari 46
zabarÿ 35
zabasw 229/3

zabbol 210
zabliakat 211
zablÿa 83
zablÿat 50
zabnak 74
zabo 198/3
zaboch 12
zabocz 12
zabod 17
zaboianal 198
zabonak 11
zabot 222
zaboth 17, 210
zabragÿ 139
zabÿad 150
zadorlaka 24/2
zaffÿr 231
zagadgyatok 211/2
zagaÿs 169
zaggatas 121
zagharwl 86
zaghudot 181/2
zagoth 95
zaka 31
zakach 238
zakachokat 211
zakadhatna 201
zakadot 152
zakadoza 10
Zakalos 175/2
zakattanak 157
zakazd 163
zakazÿak 35
zakazzwkh 86
zakmar 189
zakochokat 211
zal 131
zalada 10
zalaga 8
zalagba 50/2, 152, 154/2, 198/3
zalagod 81
zalagokath 210
zalagon 16, 41, 50/3, 97, 173, 183
zalagos 79/2
zalagossa 183
zalagossag 8
zalagossaghat 183
zalagossanak 183
zalagossetotta 79
ʒalannath 34
zalassonkon 32
zalatnokj 206
zalatth 236
zalawarmegebe 171
zalaÿ 215
zalkaÿ 20
zall 199, 202
zallanak 78
zallasara 95
zalleÿtotta 201
zalleÿtottha 201
zallot 207
zalloth 237
zalloÿthanÿa 56
zallÿon 35
zalmawalÿ 87
zalogba 96, 187, 211/7, 212/2
zalogol 171
zalogon 44
zalonna 211/2
zalonnat 211/2
ʒalonnath 34
zalonok 147, 154, 186
zalonokba 216
zalonokra 152
zalonokÿ 152
zalotta 206
zalÿadoth 151
zalÿon 39/2
zam 49, 154, 177
zamadasra 49
zamadathlan 49
zamadattlan 49
zamadnÿ 49
zamadt 101
zamanak 33/2
zamara 149
zamarra 154
zamarthees 152
[...]zamba 16
zamlachaiak 162, 176
zamlachan 168, 236
Zamlachan 166
zamlachat 144
zamlachaÿaknak 176
zamlalasara 90
zamlalom 215
zamlalwan 17
zamot 75, 149, 154, 198, 211/4
zamoth 46, 49/11, 114, 204/2, 211/2
ʒamoth 34
zamott 149
Zamzery 175/2
zandegba 203
zandekba 186
zandoka 82
zandokat 219
zandokban 90
Zanokon 228
zantalan 131/2
zantani 164, 211/4
zantassatok 211/2
zantha 162, 182/2
zantho 39/2
zanto 62
zantora 135
zaporetotak 35
zarazthanam 227
zarnya 123
zarnÿa 83
zarwabol 42
zarwas 105
zarwaskenden 63
zarwaskendre 105
zauat 66
zauaual 210
zavadvlwnk 132
zawa 82, 123, 139, 218
zawaath 153
zawan 182
zawath 49, 201
zawawal 27
zaÿ 236/2
zaÿadat 152
zaÿkon 102
zaÿkra 102
zaz 4, 8/2, 12, 16, 19/2, 24, 25/2, 29, 30/2, 35, 37, 44, 50, 62, 75, 83/2, 84, 86, 95, 96, 131/4, 132, 140, 142/2, 148, 150/2, 154, 168/2, 171, 173, 177/5, 179/5, 183, 203, 211/3, 231/2, 234, 236
zazan 214
zazath 50/2
zazatt 65
zazÿ 238
zazsak 78
zbwbÿchza 137
zeb 128
zebembe 78
zebenÿ 49, 132
zebenÿeket 109
zechÿ 119/4, 140/5
Zechÿ 140
zed 166
zedehez 159
zederyes 231
zederÿes 33/2, 194/6, 198, 229/5, 231
zedethhetthethek 90
zedett 194/2
zedhetet 37
zedi 36
zednÿ 90
zeep 83/3, 164
zeethek 99
zeged 37
zegeen 62/2
zegel 124
zegelet 131
zegelhech 131
zegellenem 43
zegelÿ 131
zegen 17, 23, 43/6, 50, 82, 95, 118/2, 120, 123/7, 124/2, 128, 131, 147, 148, 166, 211/5, 214
zegeneketh 95
zegeneknek 211/2
zegenkednÿ 131
zegenlem 23
zegennek 211/2
ze[g]enőknek 123
zegensek 23
zegenÿ 131/2
zeget 190
zegewggeel 154
zegfwzín 198
zeghen 35/2
zeghenth 90
zegherÿessegh 176
zeghetetlenewl 199
zeghetetlenwl 202
zeghewdeth 147
zeghin 157, 162/2, 163/3, 166, 167/3, 176, 181, 182/2, 205/2, 215
Zeghin 163
zeghinÿek 205
zeghinÿeket 163
zeghÿ 150

zeghÿek 203
zeghÿn 147, 182
zeghynyeknek 55
zeghynÿek 55
zegien 87
zegienj 87
zegin 101, 149, 211/2, 215
zeginekel 211
zegineket 211
zegineknek 211/2
zeginth 207
zegketh 9
zegÿek 53
zegÿen 208
zegÿnssigel 225
zekben 196
Zekchewn 82
Zekchewÿ 82
zekeer 162
zekel 17, 32/9, 119, 140/2, 147, 203, 204, 206, 217, 234/2
zekelewk 78
zekelyek 109
zekelÿek 78/3
zekereken 182
zekereket 76/5, 163, 167
zekereketh 95
zekerem 182
zekeren 168/2
zekeres 65, 83, 215
zekeret 19, 75, 162/2, 167, 182
zekernÿe 227
zekess 217
zekewssek 164
zekeÿen 31
zekffÿ 229
zekher 149
zeknem 208
zekrenbe 50
zekÿn 83
zeldeth 214/2
zele 194/2, 231
zelebalas 102
zelem 118
zelesen 229/2
zeleŭ 167
zelew 194/3
zelews 229
zelmet 118
zem 231/2
zembe 26/2, 62, 78, 95/3, 129, 133/5, 152/2, 154, 159, 165, 176, 178, 188, 190, 191, 201, 206/3, 219, 220/2, 223, 225/2, 234, 239
Zembe 223
zemben 82, 90, 135
zemeketh 189
zemel 95/2, 211/2
zemelek 95, 211/4
Zemeleknek 196
zemellenknek 76
zemel[lÿ]enek 158
zemely 237
zemelÿek 201
zemelÿem 102
zemelÿewel 133
zemembe 131
zemerem 163
zemertenÿ 19
zemet 131
zemew 229
zemeÿ 118
zemil 163
zemmel 61, 229, 231
zemthewl 201
zemtt 137
zemÿlizerÿnth 225
zemÿlÿzerÿnth 225
zen 131, 147, 148
zenben 82
zenetlen 144
zeniegh 198
zenik 168
zent 12/5, 16, 26, 27/2, 31, 35/3, 38, 44, 50/5, 62/3, 80/2, 118, 122, 131/3, 142/2, 145, 154, 155, 157, 160, 167, 186, 187, 192, 198, 205, 211/9, 212/8, 220, 221, 228
Zent 167, 192
ʒent 22/2
zente[gh]az 16
zentegÿhaznak 50/2
ʒentekre 71
zentgÿergben 124
zenth 20, 28, 32, 35, 38, 41, 43, 50/10, 53, 63, 75, 78, 86, 92/2, 102, 103, 135, 151, 158/2, 166, 189, 195, 199, 208, 210, 219
Zenth 202
ʒenth 15, 71
zenthegÿhaznak 50
zentheke 50
zenthelthessek 50
zenthelzebetasson 103
zenthJwaninak 217
zenthJwanjnak 215
zenthleleknek 32
zenthmarthon 201
zenthmartonÿaknak 76
zenthmıkloson 123
zenthnek 50/2
Zenthpalnaphwtan 140
zenthpalÿ 199
Zenthpeterÿ 138
ʒenthÿ 71
zenthÿanos 78
zentIwaninak 162/2
zentJwani 162
zentJwanj 176
zentkirali 211/2
zentmıklosi 123/2
zentnak 238
zentt 82
zenuedeſÿvnket 118
zenvedet 131
zenvedÿvnk 118
zenvettetnÿvnk 131
zenwedÿ 86
zenwegÿnÿ 86
zenwethetetlen 82
zenwetthem 56/2
zep 78, 128, 132/2, 231
zepen 184
Zepes 196
zepessÿ 19/2
zepessÿ 19
zeppen 163
zer 154, 163/3, 164, 168, 182, 215
Zerdan 166
zerdara 107, 166, 182
zereca 31
zerecawal 31
zerech 120
zerechec 218
zerechen 83
zerechÿn 64
zered 162, 163
zeredan 50, 53, 64, 145
zerelemel 53
zerelmes 26, 31, 45, 53/5, 59, 60/3, 64/2, 73, 118/2, 120/2, 131/5, 132/2, 133, 138, 155/3, 158/2, 210/2, 211/7, 239
zerelmeſ 92/2
Zerelmes 49, 73, 89, 106, 133, 138, 155, 158, 210
Zerelmeſ 92
ʒerelmes 18
zerelmẽtt 82
zerelmǫnknek 53
zerencet 155
zerenchedet 60
zerenchenkel 99
zerenchet 212/2
zerenchetelensege 199
zerenchethlensege 199, 202
zerenchevel 53, 59, 60
zerenchewel 72
zerenchÿatalansagat 159
zerensevell 101
zerent 8, 80, 123, 131, 171, 177, 211
ʒerent 71
[zer]enth 56
zerenth 24/3, 56/8, 95/3, 102, 139, 199, 201/3, 202, 223
zerenyen 96
zererme s 48, 49/2, 52/5
Zererme s 47, 48
zeresen 31
zeresetek 237
zeresnek 237
zeressen 68
zeret 59, 132, 176, 190, 211/2
zeretẽ 220
zereted 154, 216
zeretedy[t] 31
zeretek 150
zereteom 82
zeretet 62
zeretetel 31
zeretetelÿ 131
zeretetreolÿ 131
zeretettel 62
zeretetÿt 131
zeretew 35
zerethe 43, 58, 59/3, 60, 69/2, 70
zerethemÿs 150
zerethet 31

zerethethBewl 56
zerethethwel 45, 50
zeretheu 11
zerethew 23, 31/12, 116, 138, 210
Zerethew 66
zerethw 31
zerethÿ 95
zeretǫ 26, 27/2
zerett 82
zeretted 139
zerettem 154
zeretteted 118
zerettetelÿ 118
zerettetet 131
zeretÿ 118
zerewzhetÿk 35
zerewzÿek 35/2
zereÿbe 32
zerez 118/2, 132, 153, 204
zerezd 59, 118/2, 131, 152, 153, 166/2, 176, 181, 217, 228
zerezdmegh 150
zerezem 50
zerezen 138
zerezhecz 147
zerezhessek 176
zerezhet 186
zerezheted 118, 152
zerezhetek 150, 154, 190, 204/2
zerezhetel 106
zerezhetem 121, 164
zerezhetet 179
zerezhetewnk 154
zerezhethem 204/3
zerezhetnek 177
zerezhetnel 234
zerezhetted 118
zerezhetthnem 121
zerezhetthnẽ 121
zerezhetthÿ 95
zerezhetthÿwnk 95
zerezhettned 118
zerezhettÿwk 164
zerezhetÿk 35
zerezne 180
zereznek 215, 221
zereznim 164
zereztes 167, 176
zereztesek 185
zereztetem 177
zereztetnÿe 152
zerezűen 166
zerezve 35
zerezwen 217
zerezÿenek 35
zerezze 147, 205
zerezzed 152, 153
zerezzek 163
zerezzen 162
zerezzenek 50, 162, 215
zerezzetek 211/3
zerezzetittek 234
zerezzÿk 50
zerint 162, 163, 178, 186, 211/12, 221
zerinth 158/3
zerit 186/2, 188
zernerem 26
zernermet 26
zerpentÿna 83
zerrel 163/2
zert 35
zerth 92
zerÿbe 104, 171
zerÿben 173, 183
zerÿnth 50, 150, 237
zerÿt 97/2, 122
zerywel 38
zerÿwel 38
zerzam 83
zerzamat 228
zerzamaual 198/2
zerzamaval 198
zerzamom 84, 198
zerzamot 211/2
zerze 35, 182
zerzees 154/2
zerzegÿek 210
zerzek 152, 174, 191/2, 204, 228
zerzel 43
zerzem 50, 121, 165
zerzendew 199/2, 202
zerzenem 90
zerzenenk 32
zerzeneÿe 24
zerzǫni 186
zerzenÿ 90
zerzenÿd 147
zerzes 19/2, 24, 32
zerzeşd 162
zerzese 171
zerzeseben 32
zerzesekre 199/2, 202
zerzessem 153
zerzessenkre 32
zerzessevel 19/2
zerzest 19, 27, 80/2, 168
zerzesth 86
zerzet 27, 179, 181, 182
zerzetben 109
zerzete 132, 179
zerzetek 27
zerzetem 52
zerzetet 150
zerzetews 150
zerzeth 67, 81
zerzethem 203/2
zerzetheth 50
zerzetted 147, 176, 182
zerzettem 121, 150, 152, 154
zerzettethek 119
zerzetthel 43
zerzetÿt 150
zerzeudhetel 215
zerzeŭdhetťek 168
zerzeŭnk 215
zerzewdet 191
zerzewdeth 68
zerzewdhetel 239
zerzewggeel 207
zerzewtek 35
zerzewthek 203
zerzewthhethnek 90
zerzewtteth 24/2
zerzewttethne 24
zerzez 153, 215
zerzi 162, 217
zerzj 162
zerzogyetek 211/2
zerzottam 211
zerzottem 211/2
zerzǫk 19
zerzǫtetek 27
zerzw 222
zerzy 62, 121
zerzÿ 24, 70, 138
zerzÿk 95/2
zerzÿsth 173, 183
zetek 239/2
zetsy 122
zeŭkes 168
zeuksegbe 215
zeuksegh 162
zeukseghe 182
zeukseghedre 162
zeuksigh 166, 168, 178/2, 206, 217
zeŭksigh 168, 178
zeŭlet 168
zeŭleŭ 166
zeulew 216
zeŭr 166
zeŭrt 166
zewchen 214
zewderÿes 194
zewdeth 229
zewes 194, 231/2
zewkessek 180
Zewkseg' 196
zewkseghedet 154
zewkseghenk 157/2
zewkseghesb 141
zewksigh 163/2, 228
zewksÿgh 147/3, 154/2
zewld 33/9, 177/2, 194/6, 229/3, 231/2
zewldh 33/2
zewles 229/2, 231
zewlewmnek 50
zewlewsse 50
zewlewth 50
zewmbe 122, 139
zewn 158
zewneg 229/2
zewnÿeg 83/2
zewnÿegeth 42
zewnÿegh 33, 194
zewrke 194
zewrnÿw 86
zewth 231/3
zewwes 229/2
zeÿek 200
zhaknj 193
zhamkonak 137
zine 211/2, 212/2
zinit 211/2
zinthe 181, 182/2
znaiomba 163
znek 12
zo 122, 131
zobad 147

zobadvlok 131
zobadÿtana 131
zobat 169
zobatÿtana 131
zobonÿa 43
zogalathomath 78
zoha 43
zok 32/3
zokas 56
zokasa 56
zokasanak 56/2
zokassa 168
zokassanak 56
zokassok 199/2, 202
zokat 27
zokath 32/3, 151
zokkal 76, 119
zoknÿa 33/16, 83/2, 194/11, 229/8, 231/3
zokot 50, 211/2
zokoth 140, 201
zokra 201
zoktha 56, 139
zol 31, 154, 234
zolathÿ 103
zolaz 61
zoleek 49
zolek 90, 211/3
zolga[...] 154
zolga 50, 89, 168
zolgad 23, 56
zolgadatt 82
zolgaim 177, 211/7
zolgaimal 211/3
zolgaimat 211/5
zolgaimmal 211
zolgaimnak 211/4
zolgaimnjak 212/2
zolgaimnyak 212/4
zolgaimtul 198
zolgainak 159
zolgaink 197
zolgainkees 157
zolgaja 31
zolgak 211/6
zolgakat 211/2
zolgaknak 211/3
zolgal 169, 180, 204
zolgalakya 149/2
zolgalat 76
zolgalatal 27
zolgalathom 43/2, 210, 214, 227
Zolgalathom 124
zolgalathomat 147
zolgalathomath 43/2, 87, 99, 102, 203. 204, 227
Zolgalathomath 43, 84, 85, 203, 204, 208
zolgalathomba 50
zolgalathomath 87
zolgalathomnak 189
Zolgalathomoth 90, 95
zolgalathÿa 50
zolgalathÿaba 50
zolgalathÿokath 50
zolgalathÿokba 95
zolgalatia 211/2
zolgalatiat 211/2
zolgalatiaual 211/2
zolgalatiawal 123
zolgalatiokert 211/2
zolgalatoddal 163
zolgalatoddalÿs 152
zolgalatodra 162
zolgalatom 130, 142, 221
zolgalatomat 26, 27, 31, 145, 160, 179
Zolgalatomat 177
zolgalatomath 108, 151
Zolgalatomath 121
zolgalatomatt 82/2
Zolgalatomatt 82, 101
zolgalatomert 31, 211/2
zolgalatomertt 65, 82
zolgalatomnak 97, 145
Zolgalatomnak 142
zolgalatomak 64
zolgalatomot 200
zolgalatomrul 124
zolgalatonkra 76
zolgalatonkrol 76
zolgalattal 169
zolgalatthÿa 154
Zolgalatthÿa 228
zolgalatthÿan 154
zolgalatthÿath 56
zolgalatthÿok 215
zolgalatunkat 124
Zolgalatwkath 151
zolgalatÿaba 211
zolgalatÿokath 219
zolgalhathnanak 87
zolgalhatna 123
zolgalhatok 82
zolgalhatom 118
zolgalhatom 101
zolgalhatot 104
zolgalhatthnekh 225
zolgaliak 221
zolgaljak 31
zolgallak 43
zolgallathÿawal 49
zolgallya 123
zolgalnak 163
zolgalni 19, 211/7
zolgalní 198
zolgalnia 89
zolgalnom 43/2, 82, 102, 121, 124/2, 144
zolgalnÿ 31, 50, 86/2, 108, 118, 124, 130, 154, 200, 210
zolgalnÿa 179, 203
zolgalo 200
zolgalom 78, 140, 144, 150
zolgalothoth 95
zolgalt 118, 123/2, 124, 180/2, 200, 211/2
zolgalta 123
zolgaltak 62, 211/3
zolgaltam 124, 131, 132, 186, 211/3
zolgalth 50, 165
zolgaltham 78, 124/2
zolgalthassa 50
zolgalthathom 67/2
zolgalthathoth 78
zolgalÍÿ 150
zolgalyon 76
zolgalÿ 131
zolgalÿa 27
zolgalÿak 208
zolgalÿanak 50
zolgalÿathok 50
zolgalÿathÿara 90
zolgalÿon 50
zolgam 31, 165, 208, 211/6
zolgamat 124
zolgamis 198
zolgamoth 90
zolgamtol 222
zolgank 76
zolgath 90
zolgaÿ 50, 78, 219
zolgaÿa 35, 43, 49/2, 50, 54, 78, 90/3, 99, 108, 118, 124/3, 145, 152, 204/2, 214, 219
zolgaÿat 27, 124, 131/2
zolgaÿath 49, 50, 87, 90, 210
zolgaÿawal 49
zolgaÿd 205
zolgaÿerth 204
zolgaym 117
zolgaÿm 50, 186, 217
Zolgaÿm 178
zolgaÿmalÿ 87
zolgaymat 117
zolgaÿmath 50/4
zolgaÿmnak 50
zolgaÿnk 199
zolgaÿnk 199, 202, 234
zolgaÿnkat 216
zolgaÿoknak 204
zolgaÿt 50
zolggaÿa 10
zolghalathwnkerth 86
Zolghalatomnak 86
zolghaÿ 86, 99
zolglatiaba 211
zolgoÿat 124
zolhassak 133
zolhathna 32
zolhathok 204
zoljak 31
zollionk 164
zollok 133
zollÿ 144
zollÿon 95, 162
zolna 180
zolnak 84, 95, 203
zolnal 31
zolnÿ 35, 223
zolnÿa 188
zolok 84/2, 152/2, 154, 166, 178, 190, 206/2, 215
zolokees 61
zolonk 2, 129, 162/2
zolonok 150/2
Zolonok 150
zolonokba 234
Zolony 7

zolt 27, 66, 119
zoltam 27/3, 49, 66, 101, 147, 150, 153, 163, 168, 191/2, 206/2, 211/5
zoltaÿ 171
zolth 95/2, 201/2
zoltha 201
zoltham 61, 84/4
zolwan 201
zolyak 109
zolÿakh 225
zolÿon 225
zolÿon 210/2
zom 68
zomalÿ 132
zomanczos 229
zombat 103
zombatban 142
zombathba 214
zombathhel 95
zombathhelth 84, 95
zombathon 50
zombatigh 216
zombaton 160, 176, 182, 228
zombatra 182, 216
zombol 61
zommal 153, 216
Zommal 153
zomwal 220, 237
Zomÿhaly 118
zomz[...]d 186
zomzed 122
zomzedonk 31
zomzedonknak 81
zomzedsagbul 211
zomzedsaghal 151
zomzedsagonk 162
zomzegÿanak 86
zomzetsagbul 211
zonokÿ 19
zooerth 147
zook 45
zookath 61/2
zool 154
zoolnak 227
zoolno 61
zoolnom 61
zoolokees 61
zoolthad 61
zoolthal 61/2
zooltham 61
zoolthamvolna 61
zor 147/2, 176, 186
zorgalmatos 150/2, 153
zorgalmatoſſon 71
zorgalmaztasd 150
zorgalmazthath 210
zoritotta 206
zorkalmatosom 135
zoual 211/2
zowaba 119
zowal 139, 211/2
zowat 211/2
zowath 68
zőlőe 123
zrinÿnek 163, 190
zrynÿ 204
zrÿnÿeknek 204
zugseg 211/4
zugseghez 211
zukseg 211
zukseghez 211
zuld 137
zupitze 137/2
zupiza 137/2
zupıza 137
zupythcze 137
zuzeknek 62
zvksegemer[t] 12
zvletettÿ 12
zvlevyt 62
zwbÿcamat 16
zwbÿcha 137
zwbÿcha 137
zwbÿczha 137
zwkesb 35
zwknek 85
zwkseg 177, 190
zwksegehert 135
zwksegere 16
zwksegheben 86
zwkssegheres 35
zwkssegiemeth 87
zwkthwnk 85
zwkÿ 17/4
zwld 137
zwrdokra 50
zwthorÿ 173, 183
zwwel 90, 204/2
zy 26
zÿa 83
zÿbrÿch 93
zÿbrÿk 68, 93
zÿdalmaſag 118
zÿgetbe 50
zygetebevl 62
zÿk 8
zÿkseg 56, 90, 95/2, 118
Zykseg 7
zÿksegebe 90/2
zÿksegem 45
zÿksegere 108
zÿkssÿge 50
zÿlem 26/3, 27/4
zÿlemnek 26/3, 27/2
zÿleteth 103
zÿlettÿvnk 131
zyletÿwnk 131
zÿllenÿ 90
zÿn 56, 83/2, 194/3, 231/3
zÿnew 194/2
zÿnthe 87
zyrke 229
zÿrokÿ 183
zÿrth 111
zÿſ 92/2
zÿthkokal 201
zÿthokal 201
zyvebe 131
zÿved 131
zÿvkſegemet 118
zÿw 83
zÿweketh 84
zywel 218
zÿwel 199, 202
zÿwenzerinth 73
zywews 229/2
zÿwews 229/2
zÿwrkoth 95
zÿwz 24
zyz 132
zÿz 86, 131
zÿzeknek 50
zÿzeseghemett 65

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

NÉVMUTATÓ

Abaúj megye 40, 66, 135, 220, 222
Abaúj megyei birtokos 19, 83, 185, 220, 222
Abaúj megye ispán: Perényi Péter
Abaújszántó l. Szántó
ábr(ah)ámi cisztercita apátság 31
Ábrahám János F13
Abránffy Zsigmond fiai F13
Ábránfy Anna 44
Ábránfy család 211
Ábránfy Fruzsina 211
Ábránfy István 44
Ábránfy Margit 24, 26
Ábránfy Mátyás 10
Ábránfy Péter **44**
Ábránfy Sebestyén 44
Acsády Ignácz XVIII, 118, 150, 197, 214, 217, 227, 228, 232, 233, 236, F59
Adamus Carolus 185
adrÿan deÿak 227
Adróczy Imre F35
Agárdi László 17
Agárdi Péter 91
Ágota 119
Agyagos **35**
Aiud l. Enyed
Ajnácskő **88**
ajtónállómester: Geréb Péter
Akacs Pál 90, 95, 170
Akács család, nagyunyomi 90
Ákos 50
Alapy Endre 37
Alapy János **182,** 204, 205, 217, 239
Alba Julia l. Gyulafehérvár
Albert apát F6
Albert ispán 79
Áldásy Antal XII
Alexandriai Szent Katalin 50
alhelytartó: Mikola László
Alia Mátyás 191, 192
alkincstartó: Pemflinger Márk
Almádi Bálint, szavai **197**
Almás 23, 50, 197, **199,** 202, 221, F49
Almás l. Végalmás
almási várnagy: Bökény Pál, Pethő Tamás, Sombory Mihály
Almaşu l. Almás
alnádor: Keserű István, Magyi Pál
alországbíró: Amadé István, Kamarjay Tamás
Alpok 113
alsó-ausztriai főkapitány: Ungnad von Sonneck, Hans
Alsódombó l. Dombó
Alsó-Fehér megye 9, 20, 100, 221, F29
Alsólendva **166,** 167, 168, 169
Alsólindva l. Alsólendva
alsó-magyarországi főkapitány: Tomori Pál
Alsórajk l. Rajk
Alsósebes 172
Alvinc 197, **199**
Amadé család 13
Amadé István, várkonyi és bősi 13, 14
András 50
András deák 26, 211
András ispán 177
Anna asszony 3
Anna főhercegné, II. Lajos nővére l. Anna királyné
Anna királyné 53, 64, 139, 147, 209, 212
Anna, Porkoláb Bertalan felesége 9
Anna, Porkoláb Bertalan leánya 9
Anna, Rajky István felesége 160
Antal deák 83
Antiochiai Margit 50
Anya **35**
Anyavár **46**
anyavári porkoláb: Szabari Miklós
Ányos Gergely, bődi **118,** 132
anÿas pal 46
Apaffy család F13
Apaffy István F13
Apaffy Magdolna F13
Apanagyfalva F13
Apáti **135**
apostoli főjegyző: Dienessy Tamás
Apponyi Benedek 184
Apponyi Sándor XVIII
Arad 24
Arad megye 10, 24
Arad megyei birtokos 3, 24, 214, 236
Arad megyei ispán: Dóczy Ferenc, Patócsy Miklós
Aranyosszék kapitánya: Várfalvy János
aranyosszéki székely család 197
Ardó **50**
Ardud l. Erdőd
Arduzel l. Ardó
Armbruster, Mathias **101**
Ártándháza 221
Ártándy Anna 89
Ártándy Balázs 31, **89**
Ártándy Demeter 89
Ártándy Erzsébet 89
Ártándy Ilona 89
Ártándy István 89
Ártándy Katalin 89
Ártándy Pál, kereki XV, **31,** 49, 50, 89
Árva megye 88
Árva megyei birtokos 204
Árva vára **88**
árvai kapitány: Kosztka Miklós
Assisi Szent Ferenc 50
Athinai Simon deák 72
Auersperg, Hans Von **118,** 120, 131

Augsburg **95**
Ausztria 65, 90, 93, 98, 111, 113, 119, 147, 152, 215
Ausztria főhercege: l. Ferdinánd

bachlem, Petrus 40
Bács megye 61, 211
Bács megyei család 49, 210
Bácsfalva **210**
Bácsfapuszta l. Bácsfalva
Bács-Kiskun megye 189
Bács-Kiskun Megyei Levéltár VII
Bad Radkersburg l. Radkersburg
Bagdi György **221**
Bagola 124
bahwr pwztaÿa 238
Baia Mare l. Bánya
Bajony Benedek 35
Bak Borbála II, VII
Bakács István XVIII, 214
Bakics Pál **87,** 120, 154, F48
Bakoc **50**
Bakócz Tamás **23,** 31, 90, 119, 133
Bakonyi Tamás, keszthelyi **172**
Baksay Bernát, benedekfalvai **20**
Balásfalva **221**
Balassa család 148, 211, 214
Balassa Imre 173, **197,** 199, 202, 206, 221
Balassa Menyhárt **214,** 219
Balassa Zsigmond 120, 148, **219**
Balassagyarmat 88, 165, **214**
Balassi Bálint 214, 219
Balázs bíró 238
Balázs mester 34
Balázs 50, 62
Bálint Sándor 35, 50, 140
Balogh Gyula XVIII, 208, 215
Balogh Lajos F24, F54
Baló Jakab 40
bálványosi várnagy: Kemény János
Bánffy 215
Bánffy Antal, bolondóci **90,** 93, 111, 112, 119
Bánffy Bernát, losonci **197**
Bánffy Boldizsár, tallóczi **175**
Bánffy Borbála, garai F59
Bánffy család, alsólendvai 63, 90; garai F59; losonci 197, F28; nagymihályi 211
Bánffy család levéltára F29
Bánffy Dorottya 3
Bánffy Ferenc, losonci 20
Bánffy Gáspár, losonci 193, **197,** 224
Bánffy György, losonci 20
Bánffy György, szántói 3
Bánffy István, losonci 197
Bánffy István, nagymihályi 211
Bánffy István nemzetségi levéltára 224
Bánffy (Sisak) János, alsólendvai **50**
Bánffy János 64, 70
Bánffy Katalin 197
Bánffy Katalin, garai F59
Bánffy László, losonci **197,** 224, F28
Bánffy László F28
Bánffy Magdolna 45
Bánffy Mihály, losonci F28
Bánffy Miklós, losonci **197,** 224
Bánffy Miklós F28
Bánffyhunyad 173, **219,** 224
báni várkastély 26
Banská Štiavnica l. Selmecbánya
Bánya **219**
Barabássy Anna F29
Barabássy Farkas F29
Barabássy Lénárt F29
Barabás Samu XVIII, XXIV, 35, 197, 199
Barácsi Mátyás 42
Baracska **9**
Barancska **12**
Barancskai Péter 12
baranyai főesperes: Macedóniai László
Baranya megye 31, 35, 46, 65, 82, 87, 114, 142, 152, 210, F13
Baranya megyei alispán: Majos Mihály
Baranya megyei család 83, 114, 123, 148, 229
Baráth Mátyás 42
Barbara asszony 139
Bárczay Oszkár XII, XXIII
Bárczi Géza XIII
Bardejov l. Bártfa
Bariska István XXI
barkói várnagy: Tárczay János
Barlabássy Lénárt F29
Barok István 238
Barok Mátyás 238
Bars megye 61
Bars megyei család 43
Bars megyei ispán: Balassa Menyhárt
Barta Gábor II, XVIII, 42, 50, 64, 72, 209, F33
Bartal Antal XVIII
Bártfa VIII, 27, 67, 74, **94,** 143
bártfai bíró 74, Cibner, Servacius
Bártfai járási levéltár (Štátny okresný archív v. Bardejove) VIII, 26, 27, 67, 74, 77, 135, 143, 172
Bártfai Szabó László XVIII, XIX, 5, 28, 45, 84, 123, 126, 138, F24
Bartha József 19, 56, 104
Báthori András, ecsedi 50, **57,** 119
Báthori András 206, 211, 212, 219, 223, 236
Báthori András, somlyói 155
Báthori Anna, somlyói XI, 17
Báthori Anna, somlyói 109
Báthori Anna, ecsedi 229, 231
Báthori Bonaventura 219
Báthori György, ecsedi 211, 212
Báthori István, ecsedi 47, 56, 57, **72,** 90, 223, 229
Báthori István, ecsedi 2
Báthori István erdélyi fejedelem 97, F50
Báthori István, somlyói 17
Báthori István, somlyói XVI, **97,** 109
Báthori János, ecsedi 219
Báthori János, ecsedi 3
Báthori Katalin, ecsedi 3
Báthori Klára 201
Báthori Kristóf, somlyói F50
Báthori Tamás, ecsedi 3
Báthori Veronika 3
Batthyány Ágnes 60, 124, 158
Batthyány Benedek **37,** 50
Batthyány Boldizsár **7,** 36, 37
Batthyány család 147, 149, 163, 182, 190, 228
Batthyány család körmendi levéltára IX, XI, 36, 37, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 64, 69, 70, 78, 79, 84, 85, 90, 93, 95, 119, 121, 124, 125, 127, 129, 133, 137, 139, 141, 144, 145, 146, 149, 150, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 162, 163, 166,

167, 168, 169, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 186, 188, 190, 191, 192, 193, 195, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 215, 216, 228, 234, 236, 237, 239, F39
Batthyány család németújvári levéltára VIII
Batthyány Ferenc XI, XII, XVI, 36, 37, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 68, 69, 70, 78, 79, 82, 84, 85, 88, 90, 93, 95, 107, 113, 119, 121, 122, 125, 127, 129, 133, 139, 141, 144, 145, 146, 147, 150, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 170, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 186, 188, 190, 191, 192, 193, 195, 203, 204, 205, 206, 207, 215, 216, 217, 228, 232, 234, 236, 237, 239, 242, F51
Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin 58, 59, 70, 78, 79, 82, 84, 85, 95, 121, 124, 139, 149, 154, 158, 162, 163, 164, 166, 177, 179, 182, 193, 205, 208, 215, 217, 234, 239, 242
Batthyány Kristóf XI, 95, 121, 127, 141, 144, 145, 146, 147, 150, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 176, 178, 180, 181, 182, 184, 186, 188, 190, 191, 192, 195, 203, 204, 205, 206, 207, 216, 217, 228, 234, 236, 237, 239, 242, F39
Batthyány Kristófné Svetkovics Erzsébet 95, 144, 157, 166, 178, 182, 190, 205, 215, 237, 242
Batthyány Margit 37
Batthyány Orbán **119,** 121
Batthyány Farkas 121
Batthyány Mihály 121
Batthyány Perpetua 60, 147, 158
Battyán **121,** 234
Battyán 83
Bebek Ferenc **88,** 148, 165, 197, 219, F33
Bebek György 211
Bebek Imre **219,** 221
Béc 62
Beclean l. Bethlen
Bécs VIII, XV, XXIII, 2, 53, 63, 64, 65, 79, 81, 84, 87, 92, 95, 108, 113, 118, 131, 136, 138, 139, 140, 153, 154, 163, 166, 167, 170, 176, 178, 188, 199, 190, 191, 192, 193, 195, 211, 231
Bécsi Házi, Udvari és Állami Levéltár (Haus, Hof- und Staatsarchiv, Wien) VIII
Becsky család levéltára F30
Bécsújhely XV, 35, **111,** 113, 185, 217, 228
Bégányi Mihály **2**
Békássy család levéltára XII, 91, 134
Békefi Remig XVIII, 24, 210
Békéscsaba l. Csaba
Békés megye 8, 44
Békés megyei alispán: Erdőhegyi Balázs, Simay Mátyás
Békés megyei ispán: Ábránfy Péter, Brandenburgi György
Békés Megyei Levéltár VII
Beke Albert 10
Béla (IV.) F16
Béla (hn.) **7,** 149, 152, 191
bélai bencés apátság 7
Bélavár 82, 93, 99, 168
Béldi család levéltára F42
Béldi Pál F42
Belényes F13
Belkeny Péter F3
Belső-Szolnok megye 50, 225
Belső-Szolnok megyei birtokos 3, 197, 200
Belső-Szolnok megyei főbíró: Almádi Bálint
Belső-Szolnok megyei ispán: Drágffy Miklós
Béltek **50**
Beltiug l. Béltek
Belváry Ferenc 78
Bencés Főapátsági Levéltár, Pannonhalma VII, 62, 198, F48
benche 137
benchechke 238
Bence Bálint 193
bencze 137
Benda Kálmán XV, F17
benedek 218
Benkew 162
Benkő József F30
Benkő Loránd II, XXIV
benkw 238
Bér **130**
Beregi l. Kovászó
Beregszász 39, 83
Bereg megye 39, 83, 96
Bereg megyei család 165
Bereg megyei ispán: Ártándy Pál, Büdy Mihály, Várday Miklós
Berendi Dávid **50**
Beret **40**
Berethalom 199, 219
Bereti Lázár **220**
Beriszló Bertalan **7**
Beriszló Péter **32,** 36, 42
Bernáld Balázs, alcsernátoni 197, 199
Bernát 147, 154, 162, 163
Berrár Jolán XXII
Bertalan 62, 135, 137
Bertalan deák 137, 164, 177, F41
Bertényi Iván XII
Berzence **99**
Bessenyei József XIII, XVIII, 4, 35, 64, 78, 82, 107, 120, 148, 176, 235
Beszterce **27**
Bethlen **225**
Bethlen Domokos, iktári 24, 26
Bethlen Elek **225**
Bethlen Sára, iktári **26,** 27
Bezerédj György 155, F9
Bezerédj Mihály 155, F9
Bezerédj Mihályné, Nádasdy Krisztina 155
Bezerédj Tamás F9
Biela l. Béla
Bihács 68
Bihar megye 12, 50, 89, F13
Bihar megyei alispán: Ártándy Pál
Bihar megyei birtokos 86, 199
Bihar megyei ispán: Czibak Imre, Perényi Ferenc
Bjelovár 59
Blagay Ferenc 118
Blaj l. Balásfalva
Bocskay család, raszinyai 62
Bocskay Ilona, raszinyai **62**
Bocskay István, raszinyai 62
Bocskay János, raszinyai 62
Bocskay Miklós, raszinyai **62**
Bodnár István F9
Bodonhely F48
Bodó Anna 35, F55
Bodo Farkas 35
Bodó Ferenc, györgyi **35,** 46, F55
Bodó Katalin 35
Bodrog megye 65
Bodrog megyei család 210

Bogdán István 198, 214
Bohdanovce l. Csáj
Bojničić, Ivan XXIII
Bol' l. Bóly
Bolff család **215**
Bologa 224
bolthos Mathÿas 108
Bóly **19**
Bonchida **224**
Bónis György XVIII, 20, 35, 45, 61, 152, 199, F16
Bonţida, l. Bonchida
Bontz József 93
Borbély család 211
Borbála 50
Borbély Dénes 211
Borcsa Gergely F8
Bornemissza Benedek **196**
Bornemisza 23
Bornemisza Boldizsár 197, 219, **221**
Bornemisza Gergely 108
Bornemisza János, tolnai és berzencei **23,** 147
Bornemisza Pál **156,** 159, 177, 214, F39
Borosjenő 10
Borovszky Samu XVIII, XIX, XXIII, 5, 13, 14, 19, 23, 35, 43, 50, 61, 63, 65, 66, 73, 83, 88, 90, 91, 96, 103, 104, 117, 122, 126, 138, 140, 143, 148, 151, 208, 211, 214, 219, 220, 221, 222, F13, F33, F38, F47, F48
Borovszky Tamás F25
Borsa Iván XXIII
Borsmonostor F35
Borsod megye 66, 88, 135, F13
Borsod megyei ispán: Balassa Zsigmond, Puthnoki Imre
Borsod-Abaúj-Zemplén megye 103
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei 1. sz. Levéltár VII
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei 2. sz. Levéltár VII
Bós **16**
Bosnyák család iratai F55
Bosnyák Illés 32
bosnyák király: Corvin János
Bossányi család levéltára 51
Bossányi János **51**
Bossányi László 211
boszniai 191
boszniai püspök: Keserű Mihály
boszniai szandzsákbég: Khoszref
Bosznia hercege: Újlaky Lőrinc
Bothka Katalin **120**
Both Ferenc, bajnai **124**
Both Ferencné l. Batthyány Ágnes
Both Gáspár 124
Both György **124,** 158
Botka László **91**
[bo]tos laſlo 77
Bökény Pál **23**
Bölcske **18**
Bradács Imre, ladomérci **234**
Brandenburger Archiv 86
Brandenburgi György **86**
Branisca l. Barancska
Brankovics család 88
Braşov l. Brassó
Brassó **78**
Bratan 176
Bratislava VIII
bratystha 137
Brno 163
Brodarics István XIX, 53, 82, 87, 88, 100, 110, 114, 133, 136, 143
Brodarics György 100
Buciumi l. Vármező
Buda IX, XI, XX, XXI, 2, 4, 9, 13, 20, 26, 32, 35, 36, 37, 45, 48, 49, 50, 55, 56, 57, 61, 64, 67, 68, 71, 79, 82, 88, 93, 108, 110, 121, 148, 198, 211, 214, 217, 219, 220, 221, 227, 228, 235, 236, 237, F4
budai káptalan F4
budai pasa F47
budai prépost: Statileo János, Bornemisza Pál
budai várnagy: Batthyány Benedek, Bornemisza János, Imreffy Mihály, Ráskay Balázs, Thomory Miklós, Tomori Pál
Budapest II, VII, VIII, XII, XIV, XV, XVI, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII, XXIV
Budai Ferenc XIX, 1, 3, 21, 23, 31, 49, 50, 53, 65, 79, 88, 89, 95, 96, 109, 111, 114, 118, 119, 122, 123, 129, 140, 143, 147, 152, 158, 165, 170, 175, 181, 182, 186, 191, 197, 199, 200, 201, 204, 206, 210, 211, 212, 222, 229, 236, F33, F39
Budorócy Farkas **179**
Bukarest 32
Bunyitay Vince XIX, XX, 32, 50, 83, 86, 89, 199, F26
Burgenlandi Tartományi Levéltár (Landesarchiv Eisenstadt) VIII, F10
Burgio 53, 56
Büdy Mihály **185**
Büssü **62**

Carei l. Károly
Céce **222**
Cegléd 45
Cehul Silvaniei l. Cseh
Cenk 123
Cetin 68
chaloka 137
Chalupa család, bohunici 198
Charitas 50
chawor 236
Cherchichi 184
Chernel Kálmán XIX, 84, F35
(Chesius) András 64
chezer wram 137
Chişineu Criş l. Kisjenő
Choron család, devecseri F14
chÿbere mÿhal 238
Cibner, Servacius 135
Cirjék 50
Cliţ l. Klics
Cluj XVIII
Cluj-Napoca l. Kolozsvár
Colartky 137
Cornides Dániel 8
Corvin János 4, 7, 11, 23, 86
Coşeiu l. Kusaly
Crocna l. Karatna
Czéczey Lénárd **222**
Czeke Albert, cekeházi **19**
Czekey Márton 19
Czékey család 19
Czettricz Ulrik **147**
Czibak Imre 64, **86,** 236
Czigány Ferenc **163,** 177, 179, 186, 203, 204, 205, 208, 217
Czuczor Gergely XIX
Čakovec l. Csáktornya

Čazma l. Császma
Červený Kameň l. Vöröskő
Čičarovce l. Csicser

Csaba **44**
csábrági kapitány: Krusics János
Csaby Farkas **130**
Csaholyi Anna 96, 210
Csaholyi Ferenc 210
Csaholyi Imre **80,** 96
Csaholyi Zsófia 96
Csáj **40**
Csákány **193**
Csákánydoroszló l. Doroszló
Csáki Elek **89**
Csáktornya **149,** 162, 163, 164, 166, 167, 168, 176, 177, 178, 181, 184, 191, 193, 228, 234, 236, 239
Csáky Benedek IX
Csáky István 63
Csalticzky Péter **75**
Csanád megyei birtokos 3
Csanád megyei ispán: Macedoniai Miklós
Csánki Dezső XII, XIX, XX, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 21, 28, 31, 32, 35, 37, 42, 45, 46, 50, 54, 61, 64, 72, 79, 83, 84, 87, 89, 91, 95, 96, 114, 117, 123, 124, 130, 140, 145, 147, 149, 152, 159, 162, 165, 171, 172, 173, 181, 186, 191, 197, 199, 208, 210, 211, 213, 214, 219, 220, 221, 222, 228, 229, 236, 238, F18, F29, F38
Csány 130
Csányi Akácius **130,** F51
Csapodi Csaba F45
Csapy Farkas, eszenyi **165,** 185, 201
Csáskay Barabás 35
Csavlovics család 121
Császma 163, **181,** 182, 228, 237
Csécsény F48
Csege **88**
Cseh **50**
Cseh Anna 16
Cseh Borbála 16
Cseh István **16,** 17
Cseh Katalin 16
cseh király: I. Ferdinánd
Cseh Péter 16
Csehország 9, 13, 32, 51, 71, 153, 191, 195, 201
Csehszlovákia VII, XXIII, 3, 14, 19, 27, 40, 50, 51, 72, 75, 76, 80, 81, 88, 94, 96, 98, 119, 138, 142, 143, 148, 151, 163, 165, 172, 194, 196, 211, 214, 220, 227, 229, 238
Csejte 92
csejtei várnagy: Salgay Mihály
Cseley család 72
Cseley Kelemen **72**
Csenger **52**
Csenkey Benedek 14
Csergheö Géza XXIII
Csicser **238**
Csicseri család levéltára 238
Csicsery Ambrus **238**
Csicsery András **238**
Csicsery Gáspár **238**
Csicsery István **238**
Csicsery Mihály **238**
Csicsó 78, F42
Csikvánd l. Csitvánd
Csikváry Antal XIX, 211
Csitvánd **13**
Csobay János 39
Csobay Kristóf 39
Csobay Luca 39
Csoma József XIX, 19, 66, 103, 185, 220, 222
Csongrád Megyei l. sz. Levéltár VII
Csontosi János 4, 83
Csorna 13
csornai prépost: Gergely
csornai prépostság 13
Csukari Máté 14
Csukárpaka **14**
Csurgó **99**
Csűry Bálint 210, F42

Dalmácia 37, 42, 97
Domonkos Bertalan 149
Dániel György 215
Darnai Máté F37
Daróczy Zoltán 26
Dáró vára **31**
Daruvar 191, 237
Deák Farkas XX, XXI, 83, F52
Debrecen VII, VIII, 10, 82, 88, 100, 107, 198, F46
debreceni főbíró: Szabó Bertalan
decine 16
degÿ 118
Deli Memhet F23
Dél-Németország 120
Demjén György 12
Dénes 50
Dersffy Farkas **158,** 191
Dersffy István **147,** 158
Dersffy Miklósné l. Batthyány Perpetua
Dersffy Miklós 119, 147, 158
Dersffy Potenciána 90, 119
Dersy Benedek, petri **116**
Dersy Gergely 116
Dervis bég F53
Dés 50, 225
Désházy család 20
Désházy István, szomszédvári **20,** 43
Désházy Mihály **20**
deszpot: Petrovics Péter
Désy család F28
Désy János F28
Désy Magdolna F28
Désy Péter F28
Déva 12, 198
dévai várnagy: Petrus litteratus
Dévény **229,** 231
dévényi várnagy: Kecskés Pál, Nagyváthy Antal
Devín l. Dévény
Dézsi Lajos XXIII
dęręk 221
Diakóvár 152
dienes 168
Dienesfalvay János **140**
Dienessy Tamás, illyei **24**
Diód vára **221**
diódi várnagy: Horváth Mihály
Dionisius magnus Juratus 1
Diósgyőr 219
diósgyőri kapitány: Parlagi György
diósgyőri várnagy: Désházy István
Dobó Domonkos **96**
Dobó Ferenc, ruszkai **96,** 238

Dobó István **96,** 197, 211
Dobó János 96
Dobóc **156**
Doboka megye 50, 219, 224, F28
Doboka megyei birtokos 17, 173, 197, 199, 212
Dobokai Anna F28
Dobokai Miklós, derzsei **50**
Dobokai Salatiel F28
Dobra **50**
Dobra vára **119**
Dobrá Voda l. Jókő
Dobrakucsa vára 32
Dobravica **10**
Dobróka **96**
dobrÿcza 186
Doby Antal 211, 212
Dóczy Ferenc, nagylucsei **24,** 26, 57
Dóczy Imre, zádorlaki 24, 26
Dóczy János, szegi **45,** 55
Dolné Dubové l. Dombó
Dombay család 31
Dombay Farkas 31, **79**
Dombay Frank 35
Dombay János **79**
Dombay Pál **35**
Dombó (Tolna m.) 79
Dombó (Pozsony m.) **151**
Dombóvár 31, 35, 46
Dombró **139,** 162, 176, 180, 181, 182, 228
Domokos Pál Péter F8
Donatus XIV
Dongó Gyárfás Géza F1
Doroszlai család 61
Doroszlai Farkas 61
Doroszlay János **61**
Doroszló **85,** 193
Dózsa György 88
Döbrentei-kódex 197
Döbrentei Gábor X, XIII, XVI, XXIII, 8, 15, 18, 21, 22, 34, 67, 71, 80, 96, F2, F3, F6, F9, F12, F13, F14, F18, F19, F21, F22, F28, F36, F38, F43, F44, F47, F48, F49, F50
Döbrököz 114
Dömsöd 236
Döry Ferenc XXIV, 53
Drág ispán 3
Drágffy András 50
Drágffy Anna **49,** 50, 109, 213
Drágffy Boldizsár 50
Drágffy család 3
Drágffy Farkas 50
Drágffy Ferenc 50
Drágffy Fruzsina 29
Drágffy Gáspár 39, **50,** 52, 109, 219, 236
Drágffy György 3, 49
Drágffy János XI, XII, XV, **25,** 29, 30, 33, 39, 41, 47, 48, 49, 50, 52, F30, F31, F34
Drágffy Katalin l. Drágffy Anna
Drágffy Magdolna 49
Drágffy Magdolna **50**
Drágffy Mária XI, **33**
Drágffy Miklós 3, 49
Drágffy Miklósné Jakcsi Eufrozina (Affrica) **3**
Drágffy Zsófia 50
Drakulya László, semtheesthi **225**
Draskóczy István II, VIII
Dráva 82
Drugeth l. Homonnai Drugeth
Druskóczi Bernát 168
Dubica megyei 162
Dubrava l. Dombró
Dubraviczky János 184
Dubrovka l. Dobróka
Dumbrăviţa l. Dobravica
Duna 79, 82
dunai részek főkapitánya: Tahy Ferenc
Dunántúl 235
dunántúli birtokos 92
dunántúli részek kapitánya: Dersffy István
Dunaszekcső l. Szekcső
Dunaszerdahely 14
Duna melléki Református Egyházkerületi (Ráday) Levéltár VII

Eberau l. Monyorókerék
Ebergényi család 155
Ebergényi Ferenc **155**
Éble Gábor XIX, 39, 50, 187
Eckhardt Sándor 62, 75, 81, 97, 227
Ecsed **223**
Eger 5, 88, 103, 214
Eger kapitánya: Dobó István
Egressÿ[...]r 16
egri nagyprépost és kanonok: Ibrányi István
egri őrkanonok: Macedóniai László
egri püspök: Bakócz Tamás, Frangepán Ferenc, Szalaházy Tamás, Újlaky Ferenc, Várday Pál
egri püspökség F38
egri várnagy: Verebély Simon, Zay Ferenc
Egyed 50
Egyek 5
Einsiedeln 50
Eisenstadt l. Kismarton
Élesd 50
Enyed **221**
Enying **79**
Eperjes 74, 88, 94, 120, 143, **172,** 211, 220, 222, F21
eperjesi bíró: Grünwald András, Szebeni István
Eperjesi járási levéltár (Štátny okresný archív v Prešove) VIII, 172, 211, 220, 222, F13, F15, F33, F38, F60
Eperjesi körzeti levéltár (Šátny oblastný archiv v Prešove) VIII, 211, F13, F15, F33, F38, F60
Erazmus 50
Erdély 12, 78, 88, 109, 118, 131, 191, 197, 199, 219, 221, 225, 230, F33
erdélyi alvajda: Barlabássy Lénárt, Báthori István, Bethlen Elek, Kendi Antal, Macedóniai Miklós, Mikola László
Erdélyi család, keresztúri 145
erdélyi főkapitány: Balassa Imre
Erdélyi Gáspár **145,** 171
erdélyi (gyulafehérvári) püspök: 53, Bornemisza Pál, Gerendi Miklós, Gosztonyi János, Serédy Gáspár, Statileo János, Várday Ferenc
erdélyi kamaraispán 120, Szalkai László
Erdélyi László XXII
Erdélyi Múzeum XVIII, 17, 224, F58
erdélyi sókamaraispán: Tárczay János
erdélyi származású nemes 9
Erdélyi Tamás 17
erdélyi vajda: Balassa Imre, Báthori András (ecsedi), Báthori István (somlyói), Báthori István (ecsedi), Czibak Imre,

Dobó István, Geréb Péter, Jakcsi László, Kendi Ferenc, Łaski Hieronym, Majlád István, Perényi Péter, Szapolyai János, Szentgyörgyi Péter, (kinevezett:) Bánffy Boldizsár
Erdőd (Szatmár m.) **25,** 30, 41, 50
Erdőd (Valkó m.) **82**
Erdődy család 84
Erdődy család monyorókeréki levéltára VIII, 62
Erdődy család vépi levéltára 62, 198
Erdődy Péter 84, **90,** 95, 175
Erdődy Simon 70, 133, 139, 152, 162, 163, 164, 176, 204, 217, 228
Erdőhegyi Balázs **8**
Erdut l. Erdőd
Ernuszt Ferenc 186
Ernuszt Gáspár 181, 206
Érsekújvár F47
Érvencei László **190**
Érvencei Lászlóné 190, 242
Eszék 59, 74, 79, 82, **87,** 88, 122, 150, 152, 154, 175, 176, F48
Eszéki János **199**
Eszeny **165**
Esztergom VII, 107, 113, 214, 227
esztergomi érsek: Bakócz Tamás, Oláh Miklós, Szalkai László, Várday Pál
esztergomi érsekség jószágigazgatója: Désházy István, Muthnoky Mihály
Esztergomi Főegyházmegyei Könyvtár VIII
Esztergomi Főkáptalani Levéltár VII
esztergomi kanonok: Sbardellati András
Esztergomi Káptalan magánlevéltára F43
esztergomi őrkanonok: Ibrányi István
Esztergomi Prímási Levéltár VII
esztergomi várnagy: Désházy István; Horváth Bertalan; Lascano, Martino; Lascano, Tomaso
Ethele Anna 28
Ethele Ferenc 28
Ethele Katalin 28
Ethele Mihály 28
Ethele Miklós **28**
Eufémia 3
Euszták 50

Fabritius Károly 148
fabÿan 137
fabÿandeÿak 31
Fácánkert l. Kajmád
Făgăraş l. Fogaras
Fallenbüchl Zoltán XX, 45, 50, 57
Fancsikai Nagy János F19
Fáncsy Ágoston **148**
Fáncsy Borbála **120,** 128, **148,** 219
Fáncsy család 120
Fáncsy Imre 36, **37,** 120
Farkas István 91
Fegyverneki Ferenc 138
Fehérgyarmat 50, 200
Fehérpataky László 197
Fehér Ipoly F48
Fehérvár l. Gyulafehérvár
Feiurdeni l. Fejérd
Fejér megye 9, 79, 121, 189, 198
Fejér megyei birtokok 121
Fejér megyei birtokos család 9, 84, 119, 182
Fejér megyei ispán: Somi Gáspár, Szerdahelyi Imreffy Mihály
Fejér Megyei Levéltár VII
Fejérd **6**
Fejérvár l. Székesfehérvár
Fekésházy Ferenc **211**
Fekete Csaba F46
Fekete Mendel Jakab **24**
Fekete Nagy Antal XVIII, XIX, XX, 50, 72, 75, 116, 198
Feldioara l. Földvár
Feledy Lestár (Eustachius) **88,** 177
felső-ausztriai család 95, 118, 154
Felsőlendva l. Felsőlindva
felsőlendvai provizor: Soós Ferenc
Felsőlindva **73,** 91, 119, 140, 193
Felsőlugos l. Oláhlugos
felső-magyarországi főkapitány: Bebek Ferenc; Kosztka Miklós; Serédy Gáspár; Vels, Leonhard; Zay Ferenc
Felsőnyék l. Nyék
Felsőőr 215
felsőőri református egyház irattára VIII
Felsősebes l. Sebes
Felsővadász **66**
Feltót **10**
Feltóthi Albert 10
Felvidék 74, 81, 172, 214
felvidéki birtokok 148
felvidéki városok 222
fel pwzta az andraskaÿe 238
Ferdinánd (I.) 17, 23, 37, 49, 50, 53, 56, 57, 61, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 95, 99, 101, 106, 107, 108, 111, 114, 118, 121, 122, 129, 131, 133, 135, 136, 139, 142, 143, 144, 147, 148, 150, 152, 165, 170, 172, 174, 175, 176, 177, 181, 185, 186, 188, 190, 191, 192, 195, 196, 197, 201, 203, 206, 209, 211, 212, 214, 217, 219, 221, 222, 223, 225, 233, 236, 238, F33
Ferenc (I.) francia király 95
Ferenc deák 81
Ferus Ágoston F19
Fhabÿan 137
Fladnitzer Vitus 147
Flandria 107
Fogaras 123, **155,** 197, 199, 206, 209, 219
Fogarasföld 155
Fogarasi János XIX, F2
Fógel József XX, 5, 13, 21, 23, 24, 31, 35, 42, 44, 45, 49, 50, 53, 64, 66, 80, 82, 86, 88, 90, 100, 118, 122, 133, 199, 219, 234, F16
Forgách család, ghimesi 123
Forgách István F24
Forgács család, szentkálmáni 123
Forgács Simon 123
főasztalnok: Baráth Mátyás, Báthori István, ecsedi, Drágffy János, Móré László, Perényi Imre, Vér András
főkamarás: Dóczy Ferenc, Pemflinger István, Ráskay Balázs, Thurzó Elek
főkancellár: Szalkai László
főkapitány: Báthori András, ecsedi
Földes **12**
Földesi család 12
Földvár **78,** 79
Földvári János **199**
főlovászmester: Tahy Ferenc
főpohárnok: Bánffy János, Batthyány Ferenc, Batthyány Kristóf, Losonczy Antal, Petrőczy Pál; Ungnad, Hans

Fraknói Vilmos XX, XXI, 31, 37, 42, 46, 56, 64, 65, 68, 75, 81, 134, 136, 165, 211, 212, F52
francia király: I. Ferenc, II. Henrik
franciscus confrater de Episcopus 40
Frangepán Beatrix 23, 86
Frangepán család 209
Frangepán Farkas 120
Frangepán Ferdinánd 209
Frangepán Ferenc **136,** 217, 232
Frangepán Gergely 31
Frangepán György **209**
Frangepán István **209**
Frangepán Katalin 209
Frangepán Katalin 211
Frangepán Kristóf 49, 54, 69, 70
Frankl Vilmos l. Fraknói Vilmos
Frátay Gergely **16**
Fráter György 88, 119, 154, 199, 214, 219, 221
Friedau 141, **168**
Frigyes (Bölcs, II.) 95
Fruzsina 12
Fülep Katalin II, VII
Fünfkirchen l. Pécs
fÿlek pwztaÿa 238

Galac F20
Galaczi Máté F20
Galaczi Tamás F20
Gálffy család, ivanóci 91
Gálffy Tamás **91**
galgóci várnagy: Ládonyi Miklós
Gálócsy László **211**
Gálócsy Miklós **211**
gamz lwkach 204
Gara 152
Gárdonyi Albert F9
Garignica **163,** 176, 182, 228
garthner 137
Gaspar 3
gaspar 79, 151, 240
Gáspár porkoláb 147
Gazon Mihály 26
Gede vára 88, 177
Gemzse **39**
genger d. v. 185
Geréb Péter, vingárti **9**
gerencher giurg 149
Gerend 197, **199**
Gerendy Márton 199
Gerendy Miklós 78, 95, 101, 118
gereni janos 211
Géresi Kálmán XX, F55
Gerevich László 26
Gergely csornai prépost **13**
Gericsné Ladányi Erzsébet II, VIII
gesen 137
Gewrğ Mesther 158
ghechÿ 198
Gilau l. Gyalu
Gizella királyné 50
Gocsith János F18
Gombocz Zoltán XX
Gorbonok XVI, **129**
Gorjani l. Gara
Gosztonyi János 53, 118
Gotal Miklós **163,** 204, 206
Gothoy Miklós F59
Gömör megye 88, 103, 148, 177
Gömör megyei alispán: Tornallyai Jakab
Gömör megyei család 49, 88, 219
Gömör megyei ispán: Bebek Ferenc
Görcsöny **210**
Görcsönydoboka l. Görcsöny
Görgény **197,** 199
Görgey Lőrinc **196**
Grad l. Felsőlindva
Gradište Bekeško l. Gradistye
Gradistye **54**
Graz **111,** 152, 153, 154
Greben **156,** 162, 168, 169, 176, 207, 237
grebeni tiszttartó: Vas Gergely
grebeni várnagy: Érvencei László
Gritti, Andrea 109
Gritti, Lodovico 31, 45, 86, 89, 108, **109,** 110, 111, 113, 118, 119, 121, 197, 199, 209, 214, 236
Grünwald András 172
Gurghiu l. Görgény
Güssing l. Németújvár
Gvozdansko l. Gvozdánszk
Gvozdánszk **209**

Gyakfalva 50
Gyakfalvi Fruzsina 50
Gyakfalvi László 50
Gyalu **29,** 49, 236
Gyarmat l. Balassagyarmat
gyerőmonostori család 199
Gyöngyös 5
Gyöngyöshalmaj l. Halmaj
Győr VII, **13,** 87, 120
Győr megye 13, 14, 120
Győr megyei alispán: Héderváry István, Kapucsi Ferenc, Litterátus György
Győr megyei birtokos 13
Györffy György XX, 96
Györffy István 166
György 50, 66
György deák, diakói F59
György kolosi apát 51
György pap 181, 203
Györgyi 35
Györgyifalu 35
Györgyipuszta 35
győri káptalan 13
Győri Káptalani Levéltár VII
győri püspök: Bakócz Tamás, Gosztonyi János, Újlaky Ferenc
Győri Püspöki Levéltár VII
győri várnagy: Amadé István
Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár VII
Győr-Sopron Megyei 2. sz. Levéltár VII, F10
Gyula VII, 8, 86
Gyulafehérvár 9, 25, 49, **100,** 199, 202, 221
Gyulafehérvári káptalan XI, F49
Gyulafehérvári Káptalan hiteleshelyi levéltára 202
Gyulafehérvári káptalan országos levéltára 35, F49
Gyulaffy Fruzsina 211
Gyulai János **199**
gyulai uradalom 86
gyulai várnagy: Ábránfy Péter, Ábránfy István, Bornemissza Benedek, Simay Mátyás, Sodobrics Péter
Gyulay család 204

Gyulay család marosnémeti levéltára F4
Gyulay István **204,** 217, 234, 236
Gyulay–Kuun család levéltára 210
Gyurkó 226
gÿerÿk kowacz 137

Habsburgok 214, 217
Hadad 96
Hagenau 206
Hagymás **46**
Hain Gáspár 143
Hajdú-Bihar megye 12, 88, 89
Hajdú-Bihar Megyei Levéltár VII
Hajnaška l. Ajnácskő
Halmaj **5**
Halmajugra l. Ugra
Halupa János **198**
Hampo (Ernuszt) Gáspár **186,** 191, 206
Hampo (Ernuszt) János 70
hamza 137, 153
Harc 35
háromszéki székely család 197
Hatvan 56
Havasalföld 78
Házi Jenő XX, 84, 93, F10
Héderfája F29
Hédervár **120**
Héderváry család 118, 120
Héderváry család levéltára 92, 98, 106, 118, 120, 128, 131, 132, 136, 148, 218, 230
Héderváry Dorottya 50
Héderváry Ferenc **79,** 87, 92, 118, 131
Héderváry György 92, 98, 106, 118, 120, 128, 132, 136, 148, 230
Héderváry István **92,** 98, 106, 118, 131, 132, 136, 148, 218
Héderváry Lőrinc 92, 98, **106,** 118, 120, 131, 132, 136, 218, 230
Héderváry Katalin 128, 132
Héderváry Zsófia 92, 132
Heffelmar, Andreas 126
Hegedűs Attila 26, 27
Hegedűs Péterné F22
hegedÿf 118
Hegykő F9
Heiligenkreuz l. Rábakeresztúr
Heiligenkreuzi cisztercita kolostor levéltára (Stiftarchiv Heiligenkreuz) VIII
Heinrich Gusztáv 88
helyettes főbíró: Mikola László
helytartó: Bornemisza Pál, Habsburg (I.) Miksa, Nádasdy Tamás, Révay Ferenc, Thurzó Elek, Újlaky Ferenc, Várday Pál
Hensellőczy (*Henzelődy*) Dorottya F38
Herczegh Frigyes 13
Herczegh Mihály 65
Herczeg Anna 199
Herczeg család 65
Herczeg Ferenc 65
Herczeg György 65
Herczeg Imre 65
Herczeg Katalin 65
Herczeg Miklós 65, **82**
Herkovics Boldizsár **168**
Hermanstadt l. Nagyszeben
Hernádcéce l. Céce
Hessen 206
Hessen, Philipp von 206
hevesi főesperes: Ibrányi István
Heves megye 5
Heves megyei alispán: Szőlősy György, Verebély Simon
Heves megyei család 5, 103
Heves megyei ispán: Országh László
Hévíz **191,** 237
Hévíz-Kővár 7
Hídvég 208
Hispanus, Mercadus **154**
Hodinka Antal 45
Hodişu, l. Hodosfalva
Hodosfalva **219**
Hohenzollern Frigyes 86
Homonna **211**
Homonnai Drugeth Borbála 212
Homonnai Drugeth család 3, 211
Homonnai Drugeth család levéltára 211, 212, F60
Homonnai Drugeth Ferenc 50, 80, **88, 211**
Homonnai Drugeth Gábor **88, 211**
Homonnai Drugeth György 211
Homonnai Drugeth Gáspár 211
Homonnai Drugeth Imre **211,** 212
Homonnai Drugeth István 3
Homonnai Drugeth István **211**
Homonnai Drugeth János 3, 50, 88, **211**
Homonnai Drugeth János 211
Homonnai Drugeth Katalin 50
Homonnai Drugeth Klára 211
Homonnai Drugeth Krisztina 211
Homonnai Drugeth Margit 211
Homonnai Drugeth Miklós **211**
Homonnai Drugeth Simon 3
Homonnai Hedvig 211
Homoródszentpál l. Szentpál
Homszky család 168, 169, 182
Homszky György 168
Homszky István 168
Homszky Mihály 168, 217
Hont megye 138, 184, 227
Hont megyei alispán: Rohman Imre
Hont megyei birtokos 89, 214
Hont megyei ispán: Balassa Menyhárt
Horvát család 211
horvát, dalmát, szlavón bán: Batthyány Ferenc, Beriszló Péter, Corvin János, Erdődy Simon, Frangepán Kristóf, Keglevich Péter, Nádasdy Tamás, Tahy János
horvát, dalmát, szlavón vicebán: Nelepeczy Ferenc, Tarnóczy András
Horvát Gáspár 143
Horvát István 165
Horvát Márton, kosztanicai F51
Horvát Mátyás 211
Horvát Mihály 123
horvát-dalmát származású család 175
Horváth Bertalan 113
Horváth György 214
Horváth István 8, 20
Horváth István Károly 75, 81
Horváth János 65
Horváth Márk F51
Horváth Mátyás 211
Horváth Mihály, diódi várnagy 221
Horváth Mihály XX, 109
Horváth Miklós 178, 192, 237

Horvátország 32, 48, 97, 111, 118, 129, 176, 184, 185, 209, F13
horvátországi család 88, 129, 152, 181, 191
horvát-szlavón főkapitány: Ungnad, Hans
horwatt mÿhalÿ 137
Hosszúaszói Ferenc 17
Hosszúmezey Balázs **211,** 212
Hosszúmezey György **211**
Hóvári János 211
Hrašćina l. Hrastyina
Hrastyina **180**
hrastyinai plébánosság 180
Huedin l. Bánffyhunyad
Humenné l. Homonna
Hunfalvy Pál F2
Hunyad l. Bánffyhunyad
Hunyad megye 12, 23
Hunyad megyei birtokos 64
Hunyadi család 13
Hunyadi János IX
Hunyadi-birtok 86
Huszár Lajos 120

Ibrahim nagyvezír **79,** 82, 109
Ibrányi István, vajai **199**
Ibrányi Mihály 45
Ibrányi Péter, vajai 45
Ifjú János 155
Igal 62
Igrici **88**
Iharos 123
Iharosberény 123
Iklód F28
Ilava l. Léva
Ila Bálint XX, 14, 62, 79
Illava l. Léva
Illés udvarbíró 35
Illésy János 23
Ilmér F44
Ilova 181
Imre Samu 238
Imre deák 166, 167, 168, F27
Imreffy (Fekete) Mihály, szerdahelyi 120
Iňačovce l. Solymos
Inke **171**
Inkey család 159
iohannes 198
Ipolyi Arnold XX
Ispán Pál F41
istok 198
István (I.) 50
Istvánffy Anna, kisasszonyfalvi 142
Istvánffy István F54, F58
Istvánffy Pál F53
Istvánháza **45**
Istványi Géza XX, 10, 30, F29, F42
istwan kowach 238
Isztambul 118, 121
Itália 8
ítélőmester: Mikolay Gergely, Possay György, Werbőczy István
Iványi Béla IX, XVIII, XX, 7, 10, 11, 12, 20, 23, 26, 36, 44, 50, 54, 55, 59, 60, 61, 62, 67, 68, 69, 78, 79, 84, 85, 86, 87, 90, 93, 94, 95, 119, 121, 122, 124, 125, 129, 133, 137, 139, 141, 149, 158, 165, 175, 193, 197, 201, F34, F46
Izabella királyné 119, 197, 199, 211, 214, 217, 219, 221, F33
Izbugyay Anna 211
Izbugyay Bernát 211
Izbugyay Dorottya 211
Izbugyay György 211
Izbugyay Hedvig 211
Izbugyay István 211
Izbugyay Márton 211
Izbugyay Zsuzsanna 211

Jacobus Hyspanus l. Olasz Jakab
Jagelló Anna l. Anna királyné
Jagello Zsófia 86
Jajca 1, 7, 54, 228
jajcai bán: Beriszló Bertalan, Héderváry Ferenc, Székely Miklós, Tahy János
jajcai várnagy: Désházy István, Kasztellánffy János, Keglevich Péter
Jakab (V.) 95
Jakabházy család 147
Jakab Elek XXI, 6
Jakab prépost **7**
Jakab Seker wezetew 137
Jakcsi Ágnes 3
Jakcsi Eufrozina 3
Jakcsi János 3
Jakcsi Krisztina 3
Jakcsi László 3
Jakcsi Péter 3
Jakó Zsigmond XX, 16, 50, 199
Jakubovich Emil 1, 2, 8, 9, 11, 28, 37, 43, 53, 63, 107, 117, 170, F7, F9, F10, F11, F23, F30, F31, F41, F45, F51
Janchÿ zekher vezetew 149
Jankaffy Fóris 197
Jankaffy Katalin 197
Jankaffy Kristóf 197
Jankaffy Lázár **197**
Jankaffy Miklós 197
Jankovits Miklós F5
Janos 198
Janos dek 186
János király (I.) **19,** 26, 31, 35, 37, 45, 46, 50, 61, 64, 65, 67, 68, 70, 74, 78, 79, 81, 82, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 97, 99, 100, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 118, 119, 121, 122, 131, 133, 136, 143, 148, 174, 176, 177, 185, 197, 198, 202, 206, 209, 211, 213, 214, 218, 219, 221, 222, 225, 236, F46, F49
János Zsigmond 88, 199, 214, F13, F33, F50
Janyapuszta, l. Anya
Janÿas pal 46
Járai István 49, **52**
Jartaloczy 228
Jasenov l. Jeszenő vára
Jaszenóc vára 162
Jászapáti l. Apáti
Jászay Pál XX, 8, 61, 64, 66, 68, 79, 81, 83, 88, 90, 95, 142, 147, 148, 158, 199, F2, F14, F18
Jászberény **135**
Jászság 135
Jataloczi 217
Javarovo l. Eszeny
Jedlicska Pál 50, 51
Jenő 8
Jeszenő vára **211**
Jlÿas 137

Joannes a Pernstein (et in Helfenstein) l. Pernstein János
Jobbos család, csicseri 238
Jobos matÿas 238
Jókő **151**
jókői várnagy: Szentpétery János
Jowachÿn de zenthlewrÿncz 45
Jo Janus 40
Jugoszlávia 7, 11, 35, 54, 58, 59, 60, 69, 70, 73, 79, 82, 87, 92, 129, 134, 139, 144, 149, 152, 159, 163, 166, 168, 176, 177, 180, 181, 182, 190, 191, 193, 209, 216, 217, 228, 237
Juhász Dezső 176
Juhász László XXIII
Jungerth Mihály 37
Jurisics Miklós 84, 90, 113
Jurketincs **216**
Jurketinec l. Jurketincs
Jwhazÿ pal 238
Jwhazÿ mÿhal 238

Kaczor család 171
Kaczor Dorottya 171
Kaczor Mihály **171**
Kádár József XX, 16, 17, 50, 173, 197, 199, 212, F13, F28
Kádas Fülöp F40
Kajdacs **79**
Kajmád **35**
Kajmádpuszta l. Kajmád
Káka **44**
Kakukk Mihály **72**
Kalász Elek 119
Kalauz Márton F23
Káldy Katalin 105
Káldy Miklós **84**
Kaldÿ ÿmbreh 90
Kállay Agáta 3
Kállay család levéltára 4, F28
M. Kállay Erzsébet XXII
Kállay István 198, 214
Kállay János 4
Kállay (Vitéz) János **143**
Kalmár György 198
Kalnik l. Kemlék
Kalocsa 189, 214, 228
kalocsai érsek: Frangepán Ferenc, Frangepán Gergely, Tomori Pál
Kamarjay Tamás **95**
Kamenica nad Hronom l. Kövesd
Kammerer Ernő XVIII, XXIV
kancellár: Brodarics István, Perényi Péter, Szalaházy Tamás, Szalkai László, Szatmáry György, Werbőczy István
kancellári jegyző: Ibrányi István
Kanizsa F35
Kanizsai László **49,** 50, 109, 213
Kanizsai Orsolya X, XII, 91, 109, **213,** 233, 235, 243
kanizsai várnagy: Loránth Miklós, Nádasdy Ferenc
kanizsai vártartomány tiszttartója: Csányi Akácius
Kanyar József 31
Kapás L. Aurél 71
Kapczy Tamás F2
Kápolnay Ferenc **114**
Kapos F23
Kaposszekcső 31
Kaposújvár 158
Kaposvár F34
Káposztás család 211
Káposztás István **211**
Kapronca 234
Kapronczay István F35
Kapu 163
Kapucsi Ferenc, csitvándi **13,** 14
Karácsonyi János XX, 8, 10, 12, 15, 32, 44, 86, 211, 218, 236, F28
Karácsony János 198
Kárász **117**
Karatna 50
Karcsa 19
Karintia 186
karintiai család 150
karintiai kapitány: Székely Lukács
karmar gerg 198
Károli Gáspár 50
Károly (V.) császár 95, 113, 121, 187, 188, 191, 195, 203, 204, 206, 214
Károly János XXI, 9
Károly Sándor XXII
Károly **39**
Károlyi András 25
Károlyi Árpád XXI, XXII
Károlyi család, gocsitszentimrei F18
Károlyi család nemzetségi levéltára 20, 25, 46, 187, F30, F55
Károlyi család pinci levéltára F18
Károlyi Cseh Mátyás 39
Károlyi István, nagykárolyi **25,** 39, 50
Károlyi (Lancz) László 50, 187
Károlyi László 39
Károlyi László XIX
Károlyi Lőrinc, Lőrinc fia **187**
Károlyi Mátyás 39, 50
Károlyi Péter 39
Károlyi Tibor XX
Károlyi Zsigmond 39, **187,** 219
Károlyi Zsófia **39**
Kassa 38, 40, 67, 72, 74, 143, 220, 222, F13, F21, F22, F38
Kassa bírája: Kakukk Mihály
Kassa város levéltára (Archív mesta Košíc) VIII, F22, F27
kassai főkapitány: Zay Ferenc
Kassai járási levéltár (Štátny okresný archív v Košiciach) VIII
kassai kapitány: Bornemissza Benedek, Czéczey Lénárd, Dersffy István, Feledy Lestár, Lónyay Gergely
Kassai körzeti levéltár (Štátny oblestný archív v Košiciach) VIII
kassai prefektus: Tarnóczy András
Kasza vára **75,** 81
kaszai várnagy: Csalticzky Péter
Kasztellánffy János 228
Katona Lajos XXII
Katona Tamás XXI
Katzianer, Hans 74, 81, 92, 106, 118, 120, 129, 131, 148, 150, 152, 158, 168, **176,** 209
Kázmér brandenburgi őrgróf 64
Kazsok 62
Kazsui Borbála **39,** 50
Kazsui Péter 39
Kecsethy Márton **212**
Kecskemét VII
Kecskés Pál **229,** 231
Keglevich Anna 186
Keglevich Péter 162, 166, 176, **181,** 182, 186, 191, 234, 239

Keil, Heinrich XIV
Kelczer, Martinus F17
Kelecsényi család 72
Kelecsényi Márton 72
Kelemen Lajos 17, F20, F42
Kemenczei Mihály **211**
Kemend **160**
Kemendollár l. Kemend
Keméntelke F29
Kemény János, gyerőmonostori **199**
Kemény József F3
Kemény Lajos 67, 72, F27
Kemény László 199
Kemény Péter **199**
Kemlék **190,** 191
Kempelen Béla XXI, 5, 31, 64, 90, 93, 172, 175, 211, 238
Kende Bán György 210
Kende család, kölcsei 210, F18
Kende Ferenc F18
Kende István F18
Kende Klára 210
Kenderessy János, malomvízi **64**
Kenderesy Balázs **211**
Kenderesy Balázs 45
Kenderesy Mihály, gyáli **45**
Kendi Antal **197**
Kendi Ferenc **197,** 199, 202, 223
Kendi Mihály **197**
Kendi-fivérek 214
Kendy István F18
Kenyeres Ágnes XV
Kenyérmező 2
Kereki 89
kerestwrÿ byro 193
Keresztelő Szent János 50
Keresztúr 193, 208
Keresztúri uram 199
Keserű István **45**
Keserű Krisztina **45**
Keserű Mihály, gibárti **45,** 64
Késmárk 68, 88
Keszi 57
Keszler Borbála XIV
Keszthely 105, 192
Keve l. Kevi
Kevi **198,** 214
Kézdiszentlélek F8
Khattws 193
Khoszref (Huszref) bég **154**
kincstartó: Báthori András (ecsedi), Batthyány Benedek, Beriszló Péter, Bornemisza János, Dóczy János, Fráter György, Gerendy Miklós; Gritti, Lodovico; Kanizsai László, Kisserjéni Ferenc, Nádasdy Tamás, Nagylucsei Orbán, Paksy János, Pemflinger István, Ráskay Gáspár, Szalkai László, Telegdi István, Thurzó Elek, Tornallyai Jakab, Várday Pál
Kindberg 144
királybíró: Pemflinger Márk
Királyhelmec 19
királyi gyalogság főkapitánya: Kosztka Miklós
királyi jegyző: Ibrányi Péter, Miletinczy Miklós
királyi jogügyigazgató: Kubínyi Kristóf, Raweni Mihály
királyi kamarás: Batthyány Ferenc, Czettricz Ulrik, Dóczi János, Erdődy Péter, Feledy Lestár, Herczeg Miklós, Homonnai Drugeth Ferenc, Móré László, Paksy János, Podmaniczky Mihály, Puthnoki Imre, Ráskay Gáspár, Szerecsen János, Várday Aladár, Várday Mihály
királyi sereg fővezére: Tomori Pál
királyi személynök: Mérey Mihály, Werbőczy István
királyi személynöki ítélőmester: Nagyváthy Antal
királyi tanácsos: Adamus Carolus, Amadé István, Ártándy Pál, Báthori András, Batthyány Kristóf, Bethlen Elek, Bodó Ferenc, Bornemisza Pál, Kenderesy Mihály, Macedóniai László, Mérey Mihály, Nádasdy Tamás, Paksy János; Schrott, Akacius; Sibrik Osvát, Székely Lukács, Szentgyörgyi és Bazini Tamás; Ungnad, Hans; Weispriacher János
királyi testőrség kapitánya: Ártándy Balázs, Bakics Pál, Podmaniczky Mihály, Székely Miklós
királyi titkár: Adamus Carolus, Bakócz Tamás, Batthyány Orbán, Bebek Imre, Bornemisza Pál, Mathuznay János, Serédy Gáspár, Statileo János, Szalaházy Tamás, Thurzó Elek, Újlaky Ferenc, Várday Ferenc
királyné: Izabella királyné, Anna királyné, Mária királyné
királynéi kamarás: Petrőczy Pál
királynéi tanácsos: Pemflinger István
királynéi titkár: Oláh Miklós
királynéi zászlótartó: Sárkány Bernát
Király Pál XXII
Király Péter F15, F33, F60
(Kis-)Bégányi Mihály **2**
Kisfaludy család levéltára 28, 42
Kishont megye 214
Kisjenő **8**
Kisküküllő megye F29
Kismarton VIII
Kisrippény 126
Kisserjéni Ferenc 50
R. Kiss István XXI, 81, 90, 95, 147, 201, 211, 212, 214, 219, 229
Kiss Lajos XXIV
Kisszeben 143
Kisvárad **14**
Kisvárda 117
kis lukach 215
Klaniczay Tibor 88
Klics **50**
Klis l. Klissza vára
Klissza vára **48,** 147
klisszai kapitány: Krusics Péter
Kližska Nemá l. Néma
Kloštar Podravski l. Gorbonok
Knauz Nándor XXI, 30, 81, 101, 136, 138, 140, 143, F16
Kollakovics család 215
Kollányi Ferenc XX
Kolos **51**
kolosi apát: György
Kolosváry Sándor XVI
Kolozs László 14
Kolozs megye 6, 16, 29, 173, 199, 219, 221, 224, F13, F29
Kolozs megyei család 17, 173, 197, 199
kolozsmonostori konvent F26
Kolozsnéma l. Néma
Kolozsvár 6, 16, 17, 29, 50, 198, 199, **219,** 224
Kolozsvár bírája: Szabó Ambrus
Kolozsvári levéltár XVIII
Komárom 14
Komárom megye 14, 214
Komárom megyei birtokos 14, 132
Komárom megyei ispán: Désházy István
Komárom Megyei Levéltár VII

komáromi kapitány: Somogyi Ferenc
Komáromy Lajos XXII, 165
Komlósy Mihály F11
Komlósy Tamás F11
Komoróczy György XXI, 123, 130, 171, 209, F11
Konstantinápoly 78, 96, 111, 118, 122, F50
Kopharth Mátyás 108
Koprivnica l. Kő-Kapronca vára
Korláth László, helmeci **211**
Korlatovics Jeromos **215**
Korlattkÿ 137
kormányzó: Gritti, Lodovico; Nádasdy Tamás, Perényi Imre
koronaőr: Perényi Péter
koronaügyész: Mikolay Gergely
korothnaÿ Janos 50
Korotna kapitánya: Alia Mátyás
Korpona F43
korponai kapitány: Krusics János
korso giarto kristoph 198
Košeca l. Kasza vára 75
Koszka (Kosztka) János **211**
Kosztka Miklós **88**
Kosztka Péter **88**
kouac myklos 62
Kovachich Márton 71
Kovács Ignácz F35
Kovács István F17, F24, F25, F54, F58, F59
Kovács Márton F6
Kovacsics József XX, 79
Kovári Ilona **184**
Kovászó **83**
kozak 94
Kozárváry László deák **197**, 199
Kozma Mátyás F48
koztre pwztaÿa 238
Kő-Kapronca vára **163**
Kőmíves Bálint F15
Köpcsény 68
Köpeczi Béla XV
Körmend 63, **84**, 85, 90, 95, 111, 112, 113, 119, 149, 175, 193
körmöci kamaraispán: Thurzó Elek
Körös 32, 50, **70**, 156, 159, 163, 176, 180, 190, 217, 228, 234
Körös megye 7, 32, 58, 59, 60, 70, 95, 129, 139, 149, 152, 156, 163, 176, 180, 181, 190, 191, 217, 228, 237
Körös megyei birtokos család 37, 162, 182, 206, 228
Körös vidéke 50
Körösközi ispánság 50
Kőrössy család 50
Kőrössy Zsigmond 50
Kőröstarcsa 8
Kőrösy László 50
Kőrösy Mihály 50
Kőszeg 84, 90, 112, 113, 131, 147, 215, F35
Kővár vára 191, 237
Kővári László XXI, 78, 118, 199
Kövér György 66
Kövér János 66
Kövér Margit 66
Kövesd **227**
Közép-Szolnok megye 50, 221
Közép-Szolnok megyei alispán: Désházy Mihály
Közép-Szolnok megyei birtokos család 50, 83, 89
Közép-Szolnok megyei ispán: Báthori György, Drágffy Gáspár, Drágffy János
Krajna 92, 118
krajnai tartományfőnök: Auersperg, Hans von
krajnai tartományfőnök-helyettes: Lamberg, Joseph von
Krapina **11**
Krassó 32
Krassó megyei család 3
Kraszna megye 97, 221, 224
Kraszna megyei birtokos 89
Kraszna megyei ispán: Báthori György, Drágffy Gáspár, Drágffy János
krasznai főesperes: Károlyi István
Krešteloval l. Kristalóc
Kristalóc **152**, 162, 163, 164, 166, 168, 180, 182, 205
kristalóci plébános: Mihály pap
Kristóf 50
Krisztina 220
Križevci l. Tótkeresztúr
Krusics János F43
Krusics Péter 48, 68, **147**
Kubinyi András 31, 148
Kubínyi család 88, 204
Kubínyi Ferenc XXI, 177, 204
Kubínyi György 177
Kubínyi Kristóf **204**
Kubínyi László XXIV
Kubínyi Lénárd 88, **177**, 179
Kubínyi Miklós XXI, 88, 177, 204
Kujáni Gábor 29, 30, 100, 110
Kukavica **217**
Kumorovicz L. Bernát XXII, 32
Kunszentmárton 45
Kuntár Lajos XXIII
K[unz], A[nton] F3
kúriai jegyző: Baksai Bernát, Doroszlay János
Kusaly **50**
Kusalyi Erzsébet F4
Kutina 58
Kútniky 14
Kuun Géza F4
Küküllő megyei család 221
Külső-Szolnok megye 1, 4, 45
Külső-Szolnok megyei alispán: Vas László
Külső-Szolnok megyei ispán: Vas László, Zay Ferenc
Kürthy Miklós levéltára F37
Kÿnsperger 90, 95

lachko pwztaÿa 238
Laczko 137
laczlo 154, 162
Ládonyi Miklós **42**
Laibach XV, **92**, 106, 111, 118, 120, 131, 132
laibachi helyettes helytartó: Lamberg, Joseph von
laibachi kapitány: Lamberg, Andreas von
laibachi püspök: Rauber Kristóf
Lajos (II.) 21, 23, 32, 37, 45, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 64, 79, 82, 86, 87, 88, 97, 100, 119, 136, 147, 210, 219
Lakárd **3**
Laky Balázs 158
Lamberg, Andreas von 118, 132
Lamberg család 118
Lamberg, Joseph von 118
Lampérth Géza 64, 73, F6
Landesarchiv, Eisenstadt l. Burgenlandi Tartományi Levéltár
Lánycsók 210
Lapispatak 90
Lascano, Martino **214**
Lascano, Tomaso 113, 172, **214**
Laski, Hieronym 86, **88**, 209

László (IV.) F16
Latkovszki Mátyás F17
Laÿci 3
Lázár András 17
Lázár család, szárhegyi 17, 197
Lázár Ferenc **17**
Lázár Imre F42
Lázár János, szentannai **197**
Lébény F48
Lehoczky Tivadar XXI, 31, 89, 185
Léka F1, F35, F41
Lekárovce l. Lakárd
Leles l. Lelesz
Lelesz **19**
leleszi konvent országos levéltára 13
Lendava l. Alsólendva
Lendvai Miklós XXI, 26, 35, 47, 88
Lengyelország 89, 143, 148, 197, 211, F33
lengyel királyi titkár: Eszéki János
lerincz deak 169
lerincz Vram 169
Leuveni Kódex 8
Léva 75, **81**
lévai várnagy: Csalticzky Péter, Dobó István
Levoča l. Lőcse
Lidértejed **14**
Likava jószágkormányzója: Szentpétery János
Linz **113,** 139, 162, 163
lipolt 217
Lipolth Ferenc 74
Lipolth Gáspár 74
Lippa 110
Lippa kapitánya: Petrovics Péter
Liptó megyei család 204
Liptóújvár jószágkormányzója: Szentpétery János
Litterátus György, némai **14**
Litterátus Pál, baracskai **9**
Litterátus Pál, szentpéteri 138
Ljubljána l. Laibach
Ljubljana l. Laibach
Lobor **181,** 182
Lonja l. Lónya
Lónya 181
Lónyai András 39
Lónyay Gergely **117**
Loránth család, inkei 159
Loránth Miklós, inkei **159,** 171
Lortz, Joseph 206
Losonczy Antal 165, **201,** 212
Losonczy család 165
Losonczy Farkas 165
Losonczy István 165, **201**
lowas fabian 149
Lowaz gÿwrko 137
Lozna **50**
Lőcse 88, **143,** 172
Lőcsei járási levéltár (Štátny okresný archív v Levoči) VIII
Lőcsei körzeti levéltár (Štátny oblastný archív v Levoči) VIII, 196
lőcsei Mezőgazdasági Levéltár F33, F60
Lőkös János, kállai XI, **1** l. Kállay János 4
Lucia 50
Ludbreg **176**
Lugaşul de Sus l. Oláhlugos
Lukach Wram 168
Lukács deák 118, 120, 131, 132
Lukácsy Albert F40
Lukcsics József XX, XXIV
Lukcsics Pál XXIV, 47, 48, 49, 52, F14
Lukinich Imre XXI, XXII, 26, 197, 209, 211, 214, 217, 219, 221, 225, 236
Luncani l. Gerend
lundeni érsek: Wese, Johannes
Lutz, Heinrich 206
Lwkach 137

Macedóniai család 35, 76, 81
Macedóniai (Dancs) Miklós **35,** 76, 81, 142
Macedóniai János 81
Macedóniai László **75,** 76, 81
macsói bán: Újlaki Lőrinc
Magdics István 198
magister mart[i]nus 198
Mágocs **35**
Magy 83
Magyar Országos Levéltár l. Országos Levéltár
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára VIII, XXII, 8, 50, 199, F3, F10, F30, F31, F45
Magyaregregy 87
Magyarnagyzsombor l. Zsombor
Magyarország VII, 9, 13, 32, 50, 51, 71, 86, 87, 88, 95, 97, 101, 109, 118, 121, 156, 158, 197, 201, 203, 204, 209, 223, F13
magyarországi főkapitány: Balassa Menyhárt; Ungnad, Hans von
Magyarszentmiklós l. Szentmiklós (Zala m.)
Magyary-Kossa család levéltára 9
Magyi Pál **83**
Magyi Sebestyén 83
Majlád Gábor **155**
Majlád István XI, 78, 109, **111,** 114, 155, 193, 197, 199, 202, 206, 209, 219, 221, 225, F49
Majlád Margit 155
Majláth Béla XXI, 78, 111, 193, 209, 219, 221, F49
Majos Mihály, dárói 31
Majos Mihályné 31
Makay Dezső 219
Makó Miklós 218
Makovica vára **94,** 135, 143
Mályusz Elemér IX, XXIV, 53, 99, 101, 102, 105, 108, 109, 111, 123, 130, 155, 160, 161, 209, 213, 214, 225
Mannÿ pal 34
Mánta **171**
máramarosi sókamara ispánja: Ártándy Pál
Marburg 35
Máré vára **87**
márévári bán: Thardassy István
Margit főhercegnő 95
Margitsziget 50
margÿt 220
margÿt azzonÿ 229, 231
Mária királyné 23, 53, 64, 68, 84, 95, 107, 136, 147, 185
Máriássy Ferenc F21
Máriássy Klára F21
Márki Sándor XXI, 3, 24, 50, 199, 214, 236
Marko 162
Markus Margit 63
Márkusfalva **196**
Markušovce l. Márkusfalva
Maros 12
marosszéki kapitány: Mihályffy Tamás

Marton 241
marton Wram 198
Martonvásár 9
Máté apát 13
mate hÿspam 79
Mathius János F57
Mathuznay János 83
mathÿas 81
Matolai Ede F1
Matunák Mihály F43
Matucsinai család 83
Matuznay Ferenc 83
Mátyás deák 137, 211
Mátyás Flórián F2
Mátyás király 1, 2, 5, 6, 7, 9, 23, 35, 170, F7, F28, F46
Mauks Ernő 211
Mázaszászvár l. Szászvár
Medgyes 45, 109
Medişa l. Meggyes
Medjuvić l. Megyericse
Mednyánszky [Alajos], báró F30
Medzilaborce l. Mezőlaborc
Meggyes XV, **50**
Megyericse **58**
Mehes F13
Mehmed **118**
Mehmed szendrői szandzsákbég 48, **79**, 87, 154, 186
Meixner Tamás 26
Melich János XIII, XX, F20
Menyő 20
Mérey család levéltára 15, 18, 21, 22, 34, F12
Mérey Mihály **201**
Mernyavesics Miklós **129**
Mesharos ÿmre 137
Meszes F13
Mézes F13
Mézes ~ Mízes F13
Mezőgyániak 24
Mezőlaborc **211**
Mezősi Károly XXI, F13
Mezőszakál F29
Mihály pap 180, 182, 216
Mihályffy János 197
Mihályffy Tamás **197**, 199
Miklós 151, 161
Miklós pap 162
Miklósfa l. Szentmiklós
Mikó Balázs F13
Mikó család, oroszfái F13
Mikola László **199**
Mikolay Gergely **45**, 50
Mikolay Mihály 45
Miksa (I.) **212**, 214
Miksa császár 24, 98
Mikulics család 152
Mikulik József 148
Miletinczy Miklós **35**
Mindszenti Gábor XXI, 199, 211
Mindszenti Imre **220**
Miskolc VII, 40, 66, 88, 135
Mizieş l. Mézes
Mocsa **14**,
Mohács X, 20, 23, 24, 25, 26, 37, 42, 46, 47, 49, 50, 56, 57, 61, 62, 64, 68, 73, 79, 82, 84, 87, 88, 92, 99, 100, 103, 116, 133, 136, 143, 147, 152, 154, 155, 177, 181, 185, 186, 198, 210, 211, 219, 229, 236, 238, F9, F11, F30, F31
Mojzesné asszony 31
Moldva 78
moldvai vajda: Rareş, Petru
Molnár József XXI, 4, 7, 8, 11, 31, 32, 33, 59, 103
Monaki család 222
Monaky Ferenc **222**
Monyorókerék VIII, **90**, 95
moranczÿkne 94
Móré Ferenc 184, F45
Móré Fülöp 122
Móré László, csulai **122**, 133, 152, 176, 191
Morvaország 27, 81, 83, 155, 162, 163, 176, 191, 216
Morvaország helytartója: Pernstein János
morze gasspar 94
Moson megye F48
Muffat, Karl August 64
Munkács 96
Munkács vára 185
munkácsi várnagy: Ártándy Pál, Báthory István, Büdy Mihály, Szentmihályi András, Valkay Mihály
Muraköz 149
Muraszombat 73, 93, **134**, 166
Murska Sobota l. Muraszombat
Muthnoki család 24
Muthnoky Mihály XI, **214**, 227
Muzsaj **39**
Muzsijovo l. Muzsaj
Mÿklos wram 138
Mÿkwlÿcza 152, 154

Nábrád **200**
Nábrádi Jánosné 200
Nádasd **112**, 125, 161
Nádasdy Anna **111**, 155
Nádasdy család 94, 208, F35
Nádasdy család levéltára IX, XI, XII, 91, 99, 100, 101, 102, 105, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 123, 130, 155, 160, 161, 163, 209, 213, 214, 225, 226, 232, 233, 235, 240, 241, 243, 244, F35, F43, F51
Nádasdy Ferenc F35
Nádasdy Ferenc 99, 105, 123, **170**, 233
Nádasdy Krisztina l. Bezerédj Mihályné
Nádasdy Márton **91**, 93, 111, 112, 113, 125, 161, 170
Nádasdy László 170
Nádasdy Tamás X, 63, 91, **99**, 100, 101, 102, 105, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 123, 130, 155, 159, 160, 161, 162, 163, 166, 170, 171, 176, 186, 191, 208, 209, 213, 214, 217, 219, 221, 225, 232, 233, 235, 240, 241, 243, F9, F11, F35, F51, F58
Nádasdy Zsuzsanna 102
Nadasdy wram F35
nádor: Báthori István, Geréb Péter, Nádasdy Tamás, Perényi Imre, Szapolyai Imre, Szapolyai István, Werbőczy István
nádori helytartó: Mérey Mihály, Révay Ferenc
nádori titkár: Nagyváthy Antal, Révay Ferenc
nag Janus 149
Naǵ Andras 166
Nagy Ajtai Kovács István 202
Nagy Benedek F20
Nagy Gábor 39
Nagy Gyula XX
Nagy Imre XX, XXII, XXIV, 13, 14
Nagy Iván XXII, XXIV, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 26, 28, 31, 35, 37, 43, 45, 49, 50, 51, 52, 58, 60, 64, 65, 73, 79, 80, 83, 84, 87, 88, 90, 91, 94, 96, 97, 99,

102, 103, 105, 116, 117, 119, 120, 123, 124, 126, 129, 130, 132, 138, 140, 142, 143, 147, 148, 150, 151, 152, 155, 158, 159, 162, 163, 165, 168, 170, 171, 172, 173, 179, 181, 182, 184, 185, 186, 191, 193, 194, 196, 197, 199, 200, 201, 204, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 219, 221, 222, 228, 229, 234, 236, 238, F9, F13, F18, F21, F33, F59
Nagy László, boéri 143
Nagy Márton deák F17
nagÿ pal 83
Nagy Péter 135
Nagy Zsigmond **87**
Nagy Zsigmond, váradi 14
Nagybánya l. Bánya
nagybányai kamaraispán: Berendi Dávid, Zöld István
Nagycég **224**
Nagyecsed l. Ecsed
Nagyenyed l. Enyed
Nagyfalu **224**
Nagyhajmás l. Hagymás
Nagyida **220**
Nagyida vára 220
Nagykanizsa 99, 102, 123, 124, 171
Nagykároly l. Károly
Nagykemlék l. Kemlék
Nagykereki **89**
Nagylucsei Benedek **24**, 26
Nagylucsei (Dóczy) család 14
Nagylucsei (Dóczy) Damján 45
Nagylucsei Orbán püspök **24**
Nagylucsei-birtokok 14
Nagymihályfalva F13
Nagymihályi Dénes F21
Nagymihályi fivérek F33
Nagymihályi Gábor F33
Nagymihályi János F13
Nagymihályi Sztáray-levéltár F33
nagymihályi vár F60
Nagyrákos **149**, 193
Nagyrippény 126
Nagyszeben l. Szeben
Nagyszombat VIII, 122, 126, **142**, 151, F17
Nagyszombati bíró: Franck, Johannes; Petranszky, Joannes, Kelczer, Martinus; Heffelmar, Andreas, Kádas Fülöp; Szabó Péter
nagyszombati helyettes bíró: Olasz Máté
Nagyszombati járási levéltár (Státny okresný archív v Trnave) VIII, 151, F17, F40, F44, F47
nagyszombati levéltár XVI, F17, F36, F40, F43, F47
Nagyszőlős l. Szőllős
Nagyvárad l. Várad
Nagyváthy Antal **229**, 231
Nándorfehérvár 79, 84, 111, 154, 186, 205, 210
nándorfehérvári bán: Héderváry Ferenc, Paksy Mihály, Sulyok Balázs, Sulyok István, Török Imre
naszádosok kapitánya: Tarnóczy András
nathwlÿaÿ basa 113
Nedelice **177**, 179
Nedelišće l. Nedelice
Nelepeczy család 32
Nelepeczky Ferenc, dobrakucsai **32**
Néma **14**
Németalföld 95, 191, 192, 195
németalföldi kormányzó: Margit főhercegnő, Mária királyné
Németh Béla XXII, 65, 87, 114, 158, 191, 210, F51
Németország 82, 95, 109
Német-római Birodalom 95
német-római császár: V. Károly
Németújvár **65**, 73, 82, 93, 95, 107, 124, 144, 145, 147, 150, 152, 153, 154, 157, 158, 162, 163, 164, 166, 168, 170, 176 186, 190, 192, 193, 205, 206, 207, 215, 216, 217, 236, 237, 239, 242
németújvári ferences kolostor könyvtára (Bibliothek der PP. Franziskaner, Güssing) VIII
németújvári várnagy: Erdélyi Gáspár
Németvidék 193
Nemzeti Múzeum F50
Neuhaus am Klausenbach l. Dobra vára
Nevetlenfalu 50
Nézsa **88**
Niczky Boldizsár F10
Niczky család lingvándi levéltára F10
Niczky Lajos F10
Niczky László F10
Niederland l. Németalföld
nire michlos 198
Nitra l. Nyitra
Nitriansky Hrádok l. Kisvárad
Nógrád **214**
Nógrád megye 88, 165, 214, F18
Nógrád megyei birtokos család 5, 197, 201, 214
nógrádi ispán: Losonczy István, Országh László, Ráskay Balázs, Ráskay Gáspár, Ráskay István
Nova Rača l. Rácsa
Nuşfalău l. Nagyfalu
Nürnberg 75, 86
Nyanyai vár l. Anyavár
Nyárad 14
Nyárasapát l. Nyársapát
Nyársapát **45**
Nyék **31**, 79
Nyilas Gáspár 16
Nyíregyháza VII, 83
Nyírkárász l. Kárász
Nyitra **51**
Nyitra megye 14, 51, 75, 119, 138, 151
Nyitra megyei család 43, 51, 138, 148
Nyitra megyei alispán: Onory László, Salgay Mihály
nyitrai várnagy: Salgay Mihály
nyitrai püspök: Podmaniczky István, Thurzó Ferenc
Nyújtódi István F28
Nyulak szigete 62
nyulakszigeti domonkos kolostor 50, 62
nyulakszigeti kolostor főnökasszonya: Bocskay Ilona
Oberwart VIII
Óbuda 50, 198
óbudai klarissza kolostor 50
Ocna Sibiului l. Vízakna
Ocsarevics (Markos) Péter F59
Offen l. Pest
Offenbánya 221
Oláhlugos **50**
Oláhmeddes l. Meggyes
Oláh Miklós 107
Oláh Vid 186
Olasz Jakab **26**
Olasz Máté F17
Olaszország 90, 128
Olmütz 64
Onory László **51**

Opava l. Troppau
Oradea l. Várad
Orawský Zámok l. Árva vára
Orbova 156
Ormosd l. Friedau
Ormož l. Friedau
Oroszfája F13
Orsolya 50
orsÿka azzon 16
országbíró: Báthori András (ecsedi), Báthori István (ecsedi), Drágffy János, Geréb Péter, Nádasdy Tamás, Pestyéni Gergely, Sárkány Ambrus, Szentgyörgyi Péter, Thurzó Elek, Újlaky Lőrinc
országbírói ítélőmester: Raweni Mihály
országbírói jegyző: Ibrányi Péter
Országh család 151
Országh János **52,** 116
Országh László **148,** 151
országos főkapitány: Bornemisza Boldizsár; Katzianer, Hans; Perényi Imre; Perényi Péter
Országos Levéltár VII, IX, XI, XII, XV, XXII, 1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 37, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 73, 78, 79, 80, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 122, 123, 125, 129, 130, 133, 134, 137, 142, 144, 145, 147, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 225, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, F4, F7, F9, F11, F14, F15, F16, F17, F19, F21, F22, F23, F26, F28, F30, F31, F33, F34, F35, F39, F41, F43, F47, F49, F51, F53, F55, F57, F58, F60
Országos Széchényi Könyvtár VII, VIII, IX, XV, XXII, 12, 17, 19, 37, 39, 45, 56, 83, 104, 107, 138, 140, 171, 197, 211, F50
Ortvay Tivadar XXII
Osijek l. Eszék
Ostffy László **213**
Óvár 147, 175
Óvári Kelemen XVI
óvári várnagy: Amadé István
Ozalj **209**
Ozora 87, 114, **131,** 132, 136

Ődöngő Ábel [Takáts Sándor] 58, 64, 70, 119, 121, 122, 127, 145, 150, 152, 154, 156, 162, 163, 177, 178, 179, 181, 203, 206, 216, 228, 237, F39
Ördög Ferenc 31
Őrmező **211**
Őrség 90, 93, 103
örsi prépost: Dersi Benedek, Statileo János
Ötvös György, bácsi 189
Őz (Ősz?) János, szerdahelyi **31**

paal pocz 40
Pácin **19**
Pácod F51
páduai egyetem 100
Pais Dezső 10
Pakra 181
Paks 18, 35, 79
Paksy Anna 174, 227, F52
Paksy Balázs 53
Paksy család 15, 18, 21, 22, 34, 194
Paksy Ferenc **218**
Paksy Imre 15
Paksy János 15, 21
Paksy Jób 211
Paksy Kata 194
Paksy Kristóf 18
Paksy Lajos **4,** 15, 194
Paksy Mihály 4, 218
Paksy Pál 15, 18, 21, 22, 194
pal vram 135
Pálffy Pál, baracskai 9
palko 137
Pálmay József XXII
Pálóc **80,** 96
Pálóczy Antal **80,** 96
Palóczy István **96**
Pálóczy Katalin **80,** 96
Pálóczy Mihály 96
Pálóczy-birtok 96
Palota vára 122, 236
Páncélcseh F45
Pannonhalma VII, **13,** 62
pannonhalmi apátság 13
Pannonhalmi Főapátság levéltára l. Bencés Főapátsági Levéltár
pannonhalmi konvent 13
pannonhalmi várnagy: Laky Balázs
Pantaleon 50
Pányi család 83
Pányi Kristóf **83**
Pápa 37, 107, 122, 166
pápai kapitány: Rattkay Pál
pápai követ: Burgio
Papp László XXIV, 31, F8
Parlagi György 4
Parlagi Ilona 4
Parlagi Krisztina 4
Pásztor Györgyné F22
Pata **16**
Patak VIII, 211
pataki várnagy: Athinai Simon deák
Patócsy Miklós 109, **236**
Paulányi József 45
Pauler Gyula 24, 73
Paumkircher Borbála 147
Paumkircher család 147
Paumkircher Magdolna 147
Páur Iván XX
Pavlovce nad Uhóm l. Pálóc
pawlco 137
Pazdics F38
Pazdicsi Bálint F38
peczkj 117
Pécs XV, 114, 191, 210, F13, F34, F53
pécsi káptalan 114
pécsi prépost: Brodarics István, Macedóniai László
pécsi püspök: Brodarics István, Eszéki János, Móré Fülöp, Sulyok György
Pekrec 149
Pekry Lajos **88,** 112, 113, 119, 144, 147, 152
Pelérdi Ádám deák **123**
Pellérdi család 123
Pemflinger István 68, 120, **142,** 148

Pemflinger János 82
Pemflinger Katalin **82**
Pemflinger Márk **49,** 78, 148
Perényi-birtokok 66
Perényi család 50, 220
Perényi Erzsébet 80, 211
Perényi Ferenc **79,**
Perényi Ferenc 50
Perényi Gábor 211
Perényi Gábor 79, F33
Perényi Imre 11, **24,** 35, 50
Perényi János **211,** 212
Perényi Péter **50,** 77, 79, 80, 211, 214, 217, 219, 220, 234
Perhoch János **203**
Pernstein János 73, **81**
Pest XV, 28, 42, 101, 227, 235, F2
Pest megye 28, 45, 198, 214
Pest megyei birtokos 84
Pesty Frigyes XXII, 45, 88
Pestyéni Gergely, martonosi **45**
Petanic 91
Péter deák, dévai 198
Péter deák, nagyfalusi 219
Péter deák 219
Pethő család, gersei 168
Pethő Miklós, gersei 23
Pethő Tamás, gersei **23**
Pethő Tamás, gersei **168,** 169
Petranszky, Joannes F17
Petri Mór XXII, 3, 20, 43, 49, 50, 80, 96, 117, 210, 211, 221
Petrinya 209
Petróc 91
Petróczy család levéltára 116
Petrovics Péter **88,** 214, 219, 221
Petrovina 88
Petrőczy Pál 53, **64,** 75, 76, 81
Petrus litteratus 219
petrus presbiter 104
Pettau XVI, **35,** 153, 159, 163, 166, 167, 177, 178, 179, 186, 203, 204, 205, 206, 208, F39
Pettkó Béla XIX, 39, 50, 210, F37
Pezeeth **184**
pfalzi választófejedelem: II. (Bölcs) Frigyes 95
Philippus doctor 110
plughach farkas 10
poch pwztaÿa 238
Podhradík l. Váralja
Podmaniczky István 26, 122
Podmaniczky János 81, 148, **236**
Podmaniczky Mihály **26,** 27, 236
Podmaniczky Rafael 81, 148, 236
Póka Lázár, istvánházi 45
poka ıanos 62
Pokoly József XX
Polányi Ferenc, hídvégi **208,** 215
Polyák Boldizsár **197**
Polÿak 147, 162, 184
Pongrácz család nedeci levéltára 32
Poprád 196
Porkoláb Bertalan **14**
Porkoláb Bertalan székesfehérvári polgár 9
Porkoláb Márton F51
Porkoláb Mihály 6
Posgay Mihály **238**
Possay György **211**
Potol l. Pettau
Považská Bystrica l. Beszterce
Pozsega megye 54, 156
Pozsega megyei birtokos 88
Pozsega megye ispánja: Tahy Ferenc
Pozsegavár 54
Pozsgay család 5
Pozsgay Gáspár ugrai **5**
Pozsony VIII, 14, 23, 49, 50, 64, 68, 75, 87, 122, 139, 150, 177, 201, 211, 229, F17, F51
Pozsony megye 14, 24, 50, 76, 119, 142, 151
Pozsony megyében birtokos család 13, 14, 126
Pozsony megyei alispán: Csenkey Benedek, Laky Balázs, Szomor Mihály
Pozsony megyei ispán: Bornemisza János, Szalay János
pozsonyi kamara prefektusa: Pemflinger István
pozsonyi káptalan 119
pozsonyi káptalan levéltára 71
pozsonyi káptalan magánlevéltára F16
Pozsonyi körzeti levéltár (Štátny oblastný archív v Bratislave) VIII
pozsonyi országgyűlés 61, 68, 81, 147, 175, 197, 204, 232, F17, F33, F51
pozsonyi prépost: Újlaky Ferenc, Sankfalvi Miklós
Pôdohospodársky archív, Levoča l. lőcsei Mezőgazdasági Levéltár
Pölöskefő 171
Prága XV, 64, 147, 176, 192, F10
Praskóci István 217, 228
Prešov l. Eperjes
pryÿbek ÿsttwan 137
Psarjevo 184
Ptuj l. Pettau
Puchaim család 95, 154
Puchaim Dorottya 90
Puchaim, Erhard 95, 154
Puthnoki Affra **103**
Puthnoki György 103
Puthnoki Imre **66,** 88, 103, 104
Puthnoki István **103**
Putnok 66, **103,** 104
Püspökladány 12
Pyrrhus, Arco 140

Rába 84
Rábafüzes **95**
Rábakeresztúr **193**
Račacka patak 59
Ráckeve l. Kevi
ráckevei 110
Rácsa 58, **59**
Ráday János 84
Ráday Levéltár VII
Ráday Mihály **84,** 85
Ráday Pál 84
Radics Bosics 88
Radkersburg **93,** 217
Radóczi család 91
Radóczi Lajos 91
Radvánszky Béla XX, XXII, 83, 118
Radvánszky család levéltára 103
Ragáldi Mátyás 19
Rajk **160**
Rajky István **130**
Rákóczi család 66

Rákóczi Ferenc, felsővadászi **66**
Rákóczi Zsigmond, felsővadászi 66
Rákóczifalva 1
Rakonok **228**
Rákos 28, 35, 50, 148, 214
Rakovec l. Rakonok
Rapaics Rajmond XX
Rareş, Petru 78
Ráskay Balázs **35,** 88
Ráskay Erzsébet **35,** 46, F55
Ráskay Gáspár **88**
Ráskay György 80
Ráskay István **80,** 96
Ráskay Krisztina **80**
Ráskay Mihály 80, 96
Ráskay Zsigmond 80
Ráth Károly XX
Ráttkay Benedek **23**
Rattkay Pál, nagytábori **191,** 216
Rauber Kristóf 68
ravmberger 118, 120, 131, 132
Raweni Mihály **162,** 168, 169, 182
raÿnBwrgger 152
Răscruci l. Válaszút
Rechnitz l. Rohonc
Récsey István F35
Rediu l. Rőd
Regéc vára 143
Regede l. Radkersburg
Régeni Mihály 6
Regensburg 64, 232, 233, 236
regensburgi család 142
regensburgi püspök: Szent Farkas
Reichenauer, Constantin XXIII
Reiszig Ede 9
Remete **219**
Remetinc **182**
Remetinec l. Remetinc
répcelaki levéltár l. Kisfaludy család levéltára
Réthy László XX
Révai Miklós 8, F5
Révay család kisselmeci levéltára (Spoločný archív rodu Révay) XII, 31, 75, 76, 81, 174, 227, F52
Révay Ferenc XI, **152,** 158, 174, 211, 212, 227, F52
Révész Imre F30
Réz Kászló XXII, 50, 88, 211
Rhody Alajos 26, 27, 74, 135
Rimanowski, Zbigneus 211
Rimaszécs 119
Rimaszombat 88, **214**
Rimavská Sobota l. Rimaszombat
Rincon, Antonio 209
Rocamadour **50,** 120
Rohman Imre **214**
Rohman István **214**
Rohonc **215**
Rohonc vára 147
rohonc-szalónaki uradalom 147
Rokonoky Dorottya 131
Róma 53, 95
római király 95
Románia XV, XVIII, 6, 8, 9, 10, 12, 16, 20, 24, 25, 29, 39, 50, 78, 86, 97, 100, 155, 173, 197, 199, 219, 221, 224, 225, F13
Roskoványi Kálmán **211**
Rothmestorfer, Erasmus 147
Rožňava l. Rozsnyó
Rozsnyó **148**
Rőd **16**
Rudnay Béla XXIII, 51, 64, 75, 81
Rupp Jakab 35, 51
Rymanów **211,** 212

saaska ger 60
Sadobrics Péter deák, scardonai **86**
sági (ipolysági) prépost: Fegyverneki Ferenc
Sajószentpéter F2
Sajóvelezd l. Velezd
Šal'a l. Sellye
Salgay Mihály **148**
Salm Miklós 140
salma 137
Sámot F16
Sankfalvi Miklós F16
Sankó Ferenc 137, 153, **162,** 234
Sanudo, Marino 64
sapÿ fvlep 12
Sárkány Ambrus, ákosházi 26, **27**
Sárkány Bernát, ákosházi **93,** 158
Sárkány Bertalan, ákosházi 93
Sárkány Ferenc, ákosházi 31
Sárkány István 31
Sárkány Katalin 63
Sárkány Margit 63
Sarmasági András 200
Sarmasági Erzsébet 53, 89, 200
Sarmasági Miklós 50
Sárospatak l. Patak
Sáros megye 74, 94, 172, F18
Sáros megyében birtokos család 90, 172, 211, F18
Sáros megyei ispán: Homonnai Drugeth Ferenc
Sáros megye kapitánya: Szinnyei Merse István
Sárvár 123, **213,** 232, 233, 235, 240, 241, 243, F35
Sathaÿ mihal 149
Sátoraljaújhely VII
Sbardellati Ágoston 95
Sbardellati András **95**
Scheiber Sándor 26
Schepper, Cornelius 118, 121
Scherer Ferenc XXIII, 4, 86, 196, 236
W. Schiller Judit II, VII
Schlaining l. Szalónak
Schlick, Adalbert 152, 153
schmalkaldeni szövetség 206
Schönberg bárója: Auersperg, Hans von
Schönherr Gyula F28
Schrott, Akacius 144, 147, 150
Schwartner Márton F5
Sebes **172**
Sebes-Körös 50
sebestien de chaÿ 40
Sebestyén 84, 137, 144, 147, 150, 153, 154, 205
Sebestyén Béla XXIII, 2, 107, 122
Sebesvár **224**
Sebesváralja 172
Sebesy család 172
Sebesy Ferenc 172
sebŵk lazlo 238
Segesvár 221
sekerwezette martton 137

sekerwezettew Jakab 137
Sekirovo Selo l. Szekerje
Sellye **75,** 175
Selmecbánya **138**
Selyeb 66
Sempte **119,** 126, 162, 174, 217, F40
semptei várnagy: Heffelmar András
Senec l. Szenc
Senné l. Szenna
Sennyei Ferenc 90
Sennyey család 90
Serédy Gáspár **88,** 143, 196, 219, 227, F57
Serédy György 94
sewld ÿanos toronÿ 137
Shabo gergel 137
shalma 137
Sibiu l. Szeben
Sibrik Borbála 63
Sibrik család F48
Sibrik Margit 63
Sibrik Osvát, szarvaskendi **63,** 68, 93, 105
Siebmacher, J. XXIII, 88, 121, 129, 152, 158, 162, 163, 168, 175, 179, 182, 191, 204, 206, 215, 217, 221, 223, 225, 229, 234
Sienai Szent Katalin 50
sieradzi vajda: Łasky, Hieronym
sigmond 107
Simay Mátyás **86**
Simon Györgyi XXI, 4, 7, 8, 11, 31, 32, 33, 59, 103
simon pocz 40
Simonyi Zsigmond XIII, XXII
É. Sin Ágota II, VII
Sióagárd 46
Siófok 31
Siroki család 173
Siroki Ferenc 173, 183
Sîniob l. Szentjobbi apátság
Sînpaul l. Szentpál
Sjeničak Lasinjski l. Sztenicsnyák
skóciai király: V. Jakab
skÿlanowÿt Jzstepan 192
Slunj l. Szluin
Smolka, Stanislaus XXIII, 64, 68, 88, 95
Socodor l. Székudvar
Sokolovac l. Kukavica
Solt 189
Solymos **96**
Som **136,** 218, 230
Sombory Benedek **173,** 183
Sombory család magyarnagyzsombori levéltára 173, 183
Sombory Mihály **173,** 183
Sombory Péter 173
Somi Gáspár **50**
Somlóvásárhely F14
Somlyó **97,** 109, 117, 219
Somogy megye 62, 79, 87, 99, 109, 121, 123, 136, 171, 191, 230, F51
Somogy megyei család 37, 79, 87, 99, 102, 120, 148, 159, 201
Somogy megyei ispán: Báthori András
Somogyi Ferenc **79**
Somogyvár 230
Soós család, sóvári 211
Soós Ferenc, mikebudai 91, 93, 119, 134, 140
Soós Ferenc, sóvári F21
Soós Imre, sóvári F21
Soós Mátyás 211
Sopron VII, 93
Sopron megye F48
Sopron megyében birtokos család 42, 84
Sopron megyei ispán: Weispriacher János
Sorkikápolna **114**
Sormás 171
Sotin l. Szata
Söjtör **123**
Sörös Pongrácz XXII
Spalato 48
Spanyolország infánsa: I. Ferdinánd
spanyol király: V. Károly
Sperfogel 143
Spes 50
speyeri gyűlés 236
Spoločný archív rodu Révay l. Révay család kisselmeci levéltára
Stájerország 35, 93, 95, 119, 168, 204, 208
stájerországi család 144
stájer élésmester: Schrott Akacius
Statileo (Statilič) János 36, **118**
Strážske l. Őrmező
Stremţ l. Diód vára
Stubenberg (Sthwmberger) Orsolya 119
Sugár István XXIV
Suky Erzsébet 17
Suky és br. Petrichevich-Horváth család 17
Suky István XI, **17**
Suky János **17**
Suky Mihály 17
Suky Orsolya 17
Suky Potenciána 17
Sulyok Balázs 210
Sulyok család, lekcsei 210
Sulyok Ferenc **210**
Sulyok György 210
Sulyok István **210**
Surány 14
Surduc l. Szurdok
Suthak Apollónia 50
Suthak János 50
Sutoru l. Zutor
Sülelmed **50**
Süly **28**
Sülysáp 28
Svetkovics Erzsébet l. Batthyány Kristófné
Svetkovics Katalin l. Batthyány Ferencné
Sylvester János F6
Sÿm...nſkj Janos 128
sÿmon dÿak 204
Sÿttew martton 137
Şimleul Silvaniei l. Somlyó
Šintava l. Sempte
ŠOBA v. Levoči l. Lőcsei Körzeti Levéltár
ŠOBA v. Prešove l. Eperjesi Körzeti Levéltár
ŠOKA v. Bardejove l. Bártfai Járási Levéltár
ŠOKA v Martine l. Turócszentmártoni Járási Levéltár
ŠOKA v. Prešove l. Eperjesi Járási Levéltár
ŠOKA v. Trnave l. Nagyszombati Járási Levéltár

szabácsi bán: Sulyok Balázs, Sulyok István
Szabadbattyán l. Battyán
Szabar **46**
Szabari család, dobokai 46
Szabari Miklós **35,** 46

Szabó Ambrus 6, 220
Szabó Bertalan F46
Szabó Botond F46
Szabó Dénes XIII
Szabó Dezső 57
Szabó Imre **240,** 241, F9, F27
Szabó István XXIII, 50
Szabó János XVI, F36
Szabó János, topuszkói **235,** 240
Szabó Károly XXIII
Szabó László XXIII
Szabó Péter F44
Szabó Sámuel XXII
Szabó T. Attila XXIII, 6, 16, 50, 173, 183, 219, 224, F8, F20, F29, F58
Szabolcs megye 1, 2, 12, 39, 83, 88, 117, 165, 201, 221
Szabolcs megyei birtokos család 5, 12, 83, 117, 165, 199, 221
Szabolcs megyei ispán: Báthori György, Báthori István
Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár VII
Szádeczky Lajos XXIII, 26, 74, 135
Szaka **31**
Szakács Boldizsár, petróci 196
Szakály Ferenc II, XXIII, 31, 64, 79, 86, 87, 108, 111, 113, 118, 121
Szakmár **189**
Szalaházy Tamás **136**
Szalánkeményi Albert **199**
Szalatnoki (Zalathnoky) Máté deák **206**
Szalay Ágoston IX, XXI, 43, 63, 89, 159, 170, 219, F9, F11, F23, F35, F41, F51, F53, F57
Szalay de Kerecsén 97
Szalay János, kerecsényi **158**
Szalay József XXII
Szalay László XXIII, 64, 202
Szalkai László **20,** 35, 36, 50, 55, 108
Szalónak **147,** 150, 152, 154, 193, 195, 216, 234
Szamos **50**
Szamosardó l. Ardó
szamosfalvi család 199
Szamota István XXII
Szántó **135**
Szapolyai család 50
Szapolyai György 56
Szapolyai Imre 2
Szapolyai István 56
Szapolyai János **19,** 44, 45, 49, 50, 52, 56, 61, 68, 75, 84, 86, 87, 214, 225, 236, l. János király
Szapolyai Krisztina 50, 88, **211**
Szapolyai Margit 50
Szarka Pál F51
Szarvas **44**
Szarvas Gábor XXII, 4
Szarvaskend **63,** 105
szász ispán: Pemflinger Márk
Szászföld 6, 199
Szászország 206
Szászrégen 197
Szászsebes 202
Szászvár **114**
Szata **79**
Szatmár megye XV, 25, 39, 50, 52, 83, 200, 214, 219, 221, 223
Szatmár megyei család 3, 83, 116, 210
Szatmár megyei ispán: Báthori András, Báthori György
Szatmár vára 96
Szatmári György **35**
Szatmárnémeti 25, 50, 52, 219, 223
Száva 54, 182
Szeben XV, **6,** 20, 49, 78, 88, 101, 109, 225
szebeni királybíró: Armbruster, Matthias; Pemflinger István
Szebeni István 222
Széchy család 93
Széchy István 91, 93, **119,** 122, 134, 140
Széchy Margit 119, **140**
Széchy Tamás **73,** 119, 140
Szécsény **214**
Szeged VII, VIII, F14
Szekcső 65, **82**
székely alispán: Mikola László, Bethlen Elek
Székely család, kövendi 32
Székely Gergely deák, szentegyedi 16, 17
Székely György XXIII
székely ispán: Jakcsi János, Tárczay János
Székely Klára 79
Székely Lukács, kövendi **119,** 147, 168, 176, 203, 204, 206, 217, 234
Székely Magdolna **73,** 81, 91, 119, 140
Székely Miklós **32**
Székelyfalva 197
Székelyszabar l. Szabar
Székelyudvarhely 199
székelyvásárhelyi könnyűlovasság kapitánya: Bernáld Balázs
Szekerje **176**
Székesfehérvár VII, 2, 9, 50, 61, 68, 79, **121,** 214
székesfehérvári keresztes konvent 9
székesfehérvári őrkanonok: Várday Ferenc
székesfehérvári prépost: Bebek Imre
Szekszárd 35, 46, **218,** 228
Székudvar **8**
Szele Balázs **102**
Szele Erzsébet 102
Széll Farkas XXIII, 103
személynöki ítélőmester: Baksai Bernát, Miletinczy Miklós
Szenc **76**
Szendrő 154, F13
szendrői kapitány: Rákóczi Ferenc
szendrői szandzsákbég: Khoszref, Mehmed
Szenna **96**
Szent Farkas 50
Szent Zsófia és három lánya 50
Szent-Gál F49
Szentgotthárd 95
szentgotthárdi apátság 119
szentgotthárdi várnagy: Soós Ferenc
Szentgyörgy 124
Szentgyörgy vára **124**
Szentgyörgyi és Bazini grófok 14
Szentgyörgyi és Bazini Péter **32**
Szentgyörgyi Tamás **14**
Szentgyörgyvár **192**
Szentimre F18
Szentiványi Mihály 137, 157, 162, 167, 176, 184, 195, 205, 215, 217
Szentjakab **228**
Szentjobbi apátság **12**
Szentkálmán **123**
szentléleki család 228
Szentmárton (Szabolcs m.) **201**
Szentmárton (Pozsony m.) **76**
szentmártoni apát F48
Szentmihályi András **49,** F26

Szentmihályi Lukács 49, F26
Szentmihályi Tamás **49**
Szentmiklós (Zala m.) **123**
Szentmiklós (Szabolcs m.) **12**
Szentmiklós (Moson m.) F48
szentmiklósi ispán: Horvát Mihály
Szentpál 197, **199**, F49
Szentpáli András **199**
Szentpétery Imre XIX, XXIII, F16
Szentpétery János **138**, 151
Szép Gáspár 63
Szepes megye 143, 196
Szepes megyei birtokos család 196
szepesi alispán: Görgey Lőrinc, Szakács Boldizsár
szepesi ispán: Łasky, Hieronym; Szapolyai János
szepesi várnagy: Szinnyei Merse László
Szepesség 74
szerb vajda: Bakics Pál
Szerbia 87, 194
Szerecsen János 50, **64**, 65, 79, 114
Szered 119
Szerednye **96**, 238
Szerémi György XXIII, 11, 23, 35, 61, 64, 68, 88, 89, F55
szerémi püspök: Brodarics István, Macedóniai László, Országh János
szerémségi származású család 152
Szernye **96**
szigetközi 13, 120
Szigetvár 64, 114, 129, F51
szigetvári kapitány: Dersffy Farkas, Horváth Márk, Horvát Márton, Tahy Ferenc
Szíj Rezső 122
Sziklay János XXIII, 73, 90, 91, 117, 126, 140, 143, 148, 151, 208, 220, 222, F47
Szilády Áron XXIII
Szilágycseh l. Cseh
Szilágyi Erzsébet 8
Szilágyi Sándor XVIII, XIX, XXIII, 12, 38, 40, 197, 210, 219, 221, 223
Szilágysomlyó l. Somlyó
Szilágyszeg 20
Szilasi Móricz F20
Szily Kálmán 17, F2
Szimics György, goricai **129**
Szina 74, 88, 89
Szinnyei József XXII, 88
Szinnyei Merse István **172**
Szinnyei Merse László **172**
Szinnyei Merse Zsigmond 172
Szirmay Antal F1
Szklabinya F52
Szkradin 37
szlavón vicebán: Bradács Imre
Szlavónia 7, 37, 58, 79, 88, 95, 113, 122, 123, 133, 137, 149, 150, 154, 156, 162, 163, 176, 182, 195, 228
Szlavónia báni ítélőmestere: Raweni Mihály
szlavóniai család 121, 182
szlavóniai helytartó: Székely Lukács
Szlovák Központi Állami Levéltár (Štátny ústredný archív SSR) VIII, XXIII, F16
Szluin **209**
Szobonya család, nagyendrédi és födémesi 43
Szobonya János 43
Szóláthy Mihály **103**
Szolnocska **19**
Szolnok VII, 1, 4
Szolnok megye 135
Szolnok megyei ispán: Drágffy Gáspár
Szolnok Megyei Levéltár VII
Szolnoki László 197
szolnoki várnagy: Zay Ferenc
Szombathely VII, 62, 65, 84, 90, 95, 112, 114
Szombathelyi Káptalani Levéltár VII
Szombathelyi Püspöki Levéltár VII
szombathelyi várnagy: Káldy Miklós
Szomor Mihály, pókatelki **14**
Szovát F48
Szovjetunió 39, 50, 77, 83, 96, 165
Szőcsény F34
Szőgye 13
Szőlős **50**
Szőlősy György **5**
Szörény vára 50
szörényi bán: Kállay Vitéz János
Szredneje l. Szerednye
Sztáray család levéltára F13, F21, F33, F38, F60
Sztáray Mihály XXIV
Sztenicsnyák **209**
sztenicsnyáki várnagy: Tarnóczy András
Sztropkó F27
Szucsa vára 122
Szulejmán (I.) 48, 79, 82, 92, 109, 112, 113, 121, 203, 204, 214, F50
Szurdok **50**

Tagányi Károly XX
Tahy Anna 129
Tahy Ferenc **182**, 191
Tahy István XXIII, 88, 129, 182
Tahy János XVI, 70, **88**, 99, 129, 182
Takáts Sándor X, XXIII, XXIV, 58, 64, 70, 90, 119, 120, 121, 122, 127, 141, 144, 145, 146, 150, 152, 154, 156, 162, 163, 172, 177, 178, 179, 181, 182, 191, 203, 204, 206, 214, 216, 222, 228, 237, F39
Tallóczi család 175
Tállya kapitánya: Czéczey Lénárd
Tállya vára 143
Tamási 131
Tamasko 137
tanner 161
Tanz Balax 149
Tápiósüly l. Süly
Tápió-Szecső 214
Tapolcsány 51
Tárczay Borbála 26, 27
Tárczay család, tótselymesi 94
Tárczay János, tótselymesi **26**, 27
Tárczay János 94
Tárczay Katalin 94
Tárczay Luca 94
Tarnóczy András **90**, 159, 209
tarnói porkoláb 89
tárnokmester: Báthori András, Báthori András, Drágffy János, Homonnai Drugeth Ferenc, Kanizsai László, Kendi Ferenc, Ráskay Balázs, Thurzó Elek
tárnokmester ítélőmestere: Ibrányi Péter, Nagyváthy Antal
Tarnów **89**, 211
Tarródy család 193
Tarródy György 137, **171**, 193
Tarródy Lukács 137
taryanj 176
tasnádi provizor: Szentmihályi Tamás

tatai kapitány: Somogyi Ferenc
Tauţ l. Feltót
Téglásy Imre XXIV, 79, 111
Téhány F22
Tékes l. Telkes
Telegdi Anna 3
Telegdi Ferenc 199, 219
Telegdi Fruzsina 89
Telegdi István 89
Telegdi István 199, 219
Telegdi Katalin 219
Telegdi Lőrinc 3
Telegdi Mihály 199
Telegdi Miklós **199,** 219, 223
Telegdi Miklós 199, 219, 223
Telekessy Imre F24, F59
Teleki család gyömrői levéltára 8, 44
Teleki család marosvásárhelyi levéltára F30
Teleki József XXIV, 8, 13
Telkes **35,** 46
Temel 137
Temes megye 86
Temes megyei család 8, 214
temesi alispán: Macedóniai Miklós
temesi ispán: Báthori István, Drágffy János, Perényi Péter, Petrovics Péter, Török Bálint
Temesvár **86,** 210
temesvári alkapitány: Macedóniai Miklós
temesvári kapitány: Losonczy István
Tengelic **35**
Terebes **72**
terebesi várnagy: Cseley Kelemen
Terek anderas 137
Teresdi (Kónya) Potenciána 42
Terjék János F22
tewrek andras 137
Thallóczy Lajos XXIV, F59
Thaly Kálmán X, 103, 138, F58
Thaly Kálmán kéziratgyűjteménye 66
thamas mester 137
Thamas Mesther 210
Thardassy István **87**
Thardi leányok 210
Thardi Litterátus Máté 210
Thedy család 14
Thegzes László, anarcsi **83**
Thegzes Péter, anarcsi 83
Thekes István 96
theurek zabo 11
thomasth koch 137
Thomas Thedÿ de lederteed 14
Thomory Demeter 221
Thomory Miklós **221**
Thúry József XXIV, 64, 79, 111, 112, 114, 152, 154
Thurzó Elek, bethlenfalvi XII, XIV, 50, **68,** 73, 95, 107, 119, 122, 133, 139, 147, 148, 152, 154, 162, 174, 201, 217
Thurzó Ferenc 122
Thurzó János 122
Thúz Osvát, laki 7
Tihany 114, F6
tihanyi apát: Albert
Timişoara l. Temesvár
Tinódi Sebestyén XXIV, 210, 221
Tissma 91
Tiszacsege l. Csege
tiszai megyék 219
Tiszántúli Református Egyházkerületi Levéltár VIII
Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára VIII, 10
Tiszán inneni Református Egyházkerületi Levéltár VIII
Tiszaszentmárton l. Szentmárton
Tiszavárkony l. Várkony
Tiszavarsány l. Varsány
Tisztaberek **50**
Tokaj 80, 199, 236
Toldy Ferenc XXIII
Tolna **228**
Tolna megye 18, 31, 35, 46, 62, 65, 79, 87, 114, 131, 218, 228
Tolna megyében birtokos 15, 194, 218
Tolna megyei alispán: Majos Mihály, Őz János
Tolna megyei ispán: Dombay János, Paksy János, Szerecsen János
Tolnai Máté 13
Tomori család, csúcsi 221
Tomori István 66
Tomori Lőrinc **66**
Tomori Margit 66
Tomori Pál **42,** 87
Toplica **237**
Topuszkó **209**
Torda 197, 199, 202
Torda megye 197, 199, F29
Torda megyei család 197
Tornallyai Jakab **49,** 50
tot peter fÿa andras 19
Tóth Sándor XXIV, 90, 135, 172, 211, 222, 238, F18
Tótkeresztúr **193**
Tótország l. Szlavónia
tott Balax 149
Tótvárad 10
Török Bálint 35, 78, 79, 82, 86, 95, 107, 114, 122, 148, 176, 206, 209, 210, 218, 219, 221, 230, 235, F51
Török Imre, enyingi 4, 11, 210
Török Pál XXIV, 118, 209
Törökország 87, 122, 209
Tőttős-hagyaték 2
Track, Joannes F40
Tranquillus, Andronicus **209**
Trau 209
Trebišov l. Terebes
Trenčin l. Trencsén
Trencsén 42, 81, 92, **98,** 118, 120, 122, 128
Trencsén megye 27, 75, 81, 89, 122, 236
Trencsén megyei család 198
Trencsén megyei szolgabíró: Csalticzky Péter
trencséni kapitány 118
Trnava l. Nagyszombat
Troppau **194**
Truchsess család 152
Truchsess, Jakab 152
turdossini harmincados: Diakói György deák
Turóc megyei ispán: Révay Ferenc
turóci prépostság 214
Turócszentmártoni járási levéltár (Štátny okresný archív v Martine) VIII
Turÿna 168
Ţagu l. Nagycég

Udvarhelyszék 199
udvarmester: Kecsethy Márton, Pestyéni Gergely
Ugocsa megye 50

Ugocsa megyei család 50
Ugocsa megyei ispán: Homonnai Drugeth István, Perényi János
Ugra **5**
Ugróc F59
Ugron László F5
Újfalu **238**
Újhely 217, F1, F57
újhelyi várnagy: Athinai Simon deák
újlaki ferences kolostor 42
Újlaky-birtokok 56, 122
Újlaky Ferenc **147**, 150, 154, F39
Újlaky Lőrinc **37**, 56, 122
Újvár F47
Ulászló (II.) 2, 5, 7, 13, 14, 20, 23, 24, 32, 56, 86, 97, 147
Ulmeni l. Sülelmed
Ung megye 3, 77, 80, 96, 211, 238
Ung megyei alispán: Csicsery András, Csicsery István
Ung megyei birtokos család 3, 165, 211, 238
Ung megyei ispán: Homonnai Drugeth Ferenc, Homonnai Drugeth Gábor, Homonnai Drugeth István
Ungnad von Sonneck, Hans **95**, 150, 152, 154, 164, 191, 195, 203, 204, 205, 206, 209, 216, 217
Ungnad András **150**
Ungvár 3, 77, 80, 96, 211, 238, F15
Uzsgorod l. Ungvár

Vác **214**
váci püspök: Várday Ferenc, Országh János, Szalkai László
váci püspökség 116
Vadász 66
Vág 27, 119
Vágbeszterce l. Beszterce
Vágsellye l. Sellye
Vaján **238**
Vajdahunyad 107
vajdai ítélőmester: Szalánkeményi Albert
Válaszút **224**
Valkai család, gyulai 199
Valkay Mihály, menyői **89**, 200
Valkó megye 42, 79, 82
Valkó megyei család 45
Valkó megyei ispán: Török Imre
Valpó **152**, 192
Valpovo l. Valpó
Vaníček, Franz 152
Várad 12, 24, **50**, 83, 89, 136, 174, 176, 198, 211, 214, 217, 224
váradi kapitány: Horváth György
váradi prépost: Désházy István
váradi püspök: Czibak Imre, Macedóniai László (kinevezett), Perényi Ferenc
Várady Ferencz XXIV, 64, 114, 199, 210
Váralja **172**
Varasd 11, **69**, 70, 113, 144, 149, 159, 176, 179, 181, 182, 191, 206, 216, 229
Varasd megye 11, 69, 144, 159, 181, 182, 208, 216
Varasd megyei alispán: Rattkay Pál
Varasd megyei birtokos család 163, 168, 191, 204, 217
Varasd megyei ispán: Ungnad, Hans
varasdi kapitány: Kecskés Pál
Varaždin l. Varasd
Varbó **165**
Várday család 2
Várday Aladár **2**
Várday Anna 50, 52
Várday Anna 200
Várday Ferenc **29**, 30, **41**, **48**, 49, 50, 52, 53, F26
Várday Ferenc 200
Várday Imre 53
Várday István 200
Várday János 47
Várday Mihály **53**, 89, 117, 189, 200
Várday Miklós **2**, 29
Várday Miklós 200
Várday Pál 50, 68, 95, 136, 148, 214, 217, 227, F47
Várfalvy Gergely 197
Várfalvy Jakab **197**
Várfalvy János **197**
varga mÿclos 238
Varjas Béla F6
Varjú Elemér XVIII
Varkocs Borbála 211
Varkocs Tamás 218
Várkony **4**, 110
R. Várkonyi Ágnes XV
Vármező **219**
Varsány XI, **1**
varsányi bíró: Dionisius Magnus
Varsolc F58
Vas Bernát 137
Vas Gergely 167, 182, 203, 204
Vas László, gyalui 45
Vas megye 55, 63, 65, 73, 84, 85, 90, 91, 95, 112, 114, 119, 134, 147, 149, 193, 208, 213, 215
Vas megyében birtokos család 84, 90, 91, 99, 114, 140, 145, 147, 162, 171, 193, 208, 213
Vas megyei alispán: Nádasdy Ferenc, Polányi Ferenc
Vas megyei ispán: Batthyány Boldizsár, Batthyány Ferenc, Erdődy Péter, Kanizsai László, Nádasdy Ferenc, Nádasdy Tamás, Széchy Tamás
Vas Megyei Levéltár VII
Vásárhelyi Katalin F14
Vásárosnamény 39
Vaska **60**
Vass Anna, vasdinnyei **132**
Vasvár 84, 158
vasvári káptalan 79
Vázsony vára 68
Végalmás **31**
Véghely Dezső XX, XXIV
Végh József 31
Velence 95, 204, 209
velencei dózse: Gritti, Andrea
Velezd **66**
Velika **181**, 182
Velika Kraljeva 181
Vels, Leonhard 172, **211**, 220, 227
Vel'ká Ida l. Nagyida
Vel'ká Paka l. Csukárpaka
Vének 13
Vér András **44**
Vér András, muronyi IX, **8**, 12, 17
Vér család, muronyi 8
Vér Katalin 12
Vér Mihály 12
Verancsics Antal 202
Verancsics-gyűjtemény 236
Verebély Simon **5**
Veress Endre 86
Verőce 59, 60, 129
Verpelét **5**

Véssey Mihály **99**
Véssey Orsolya 99
Veszprém 79, 116, 166
Veszprém megye 13, 79, 107
Veszprémi István F6
veszprémi püspök: Beriszló Péter, Bornemisza Pál, Kecsethy Márton, Várday Pál, Szalaházy Tamás
veszprémi püspökség adminisztrátora: Héderváry István
Viczmándy Tamás XXIV, 211
Vingard l. Vingárt
Vingárt **9**
Vinica l. Vinice vára
Vinice vára **159**
Vinogradov l. Szőlős
Vinţul de Jos l. Alvinc
Visegrád XI, 2, 42
visegrádi kapitány: Kolozs László, Ládonyi Miklós
Vitéz Miklós F44
Vitus 50
Vízakna **20**
Vizkelety Tamás **126**
Voikffy család 182
Vojany l. Vaján
Vokozlavics János, viszokafői 162
Volf György XXII, XXIII
Vöröskő vára **50**, 122
vránai perjel: Beriszló Bertalan
vránai perjelség 42, 88
vratischa giurg 149
Vrbóc **228**
Vrbovec l. Vrbóc
Vrbovka l. Varbó

waczh Bernaltt 137
wagen knecht marthyn 137
Wagner, Carolus XXIV, 26, 68, 94, 143, 172, 196, 211
Waldburg 152
Wałarhelÿ F14
Wass Domokos, czegei 17
Wass Erzsébet 173
Wass János, szentegyedi **17**
Wassermann 75
Weispriacher János **84**, 85, 90, 95, 147, 215, 216
Weispriacher Ulrik 84
Wenczel Gusztáv XVIII, 1
Werbőczy István XI, 37, **45**, 46, 56, 64, 65, 68, 88, 136, 199, 202
Werbőczy Dorottya 165
Werbőczy Orsolya 165
werherǫ Fabÿan 198
Wese, Johannes 174
Wesselényi család levéltára F58
Wiczmándy Mátyás, butkai **211**
Wien l. Bécs
Wiener Neustadt l. Bécsújhely
Wolfgang 50
woÿkowich 182
wratissa 162, 186
Wratkovics Pál F47
wrattÿsha 137
Wydachych György, szamobori 147
wÿdazÿch Janos 147

zabo Janos 198
Zádorlaka **24**
Zágráb 35, 69, 70, 92, 139, 162, 176, 184, 209
Zágráb megye 90, 147, 168, 176, 184, 209
Zágráb megyében birtokos 191, 234
Zágráb megyei szolgabíró: Homszky István
zágrábi püspök: Erdődy Simon, Thúz Osvát
Záhony 165
Zajk **102**
zakach gerker 238
Zákány 99
Zala megye 90, 102, 105, 123, 124, 130, 149, 160, 163, 166, 171, 177, 192, 208
Zala megyében birtokos család 84, 91, 102, 124, 130, 145, 155, 171, 186
Zala megyei alispán: Zichy Rafael
Zala megyei ispán: Báthori István, Sárkány Ambrus
Zalabér l. Bér
Zalaegerszeg 123, 160
Zalavár 100, **105**
zalavári apát: Nádasdy Tamás
zalavári várnagy: Zoltay Miklós
zalaÿ ferench 215
Zamlaka **144**, 162, 166, 168, 176, 184, 236
Zara, Hieronymus de 118, 122
Zara, Vespasianus de 118
Zaránd megye 8, 10, 50
Zaránd megyei ispán: Patócsy Miklós
Závodszky Levente XX, 92, 98, 106, 118, 136, 148, 230
Zay család ugróci levéltára F24, F25, F32, F54, F58, F59
Zay Ferenc **236**, F24, F59
Zădăreni l. Zádorlaka
Zborov 94
Zelena család 5
Zelena Gergely **5**
zemertenÿ crÿstof 19
Zemplén 211
Zemplén megye 19, 72, 83, 211, 222, F38
Zemplén megye ispáni helytartója: Hosszúmezey Balázs, Wiczmándy Mátyás
Zemplén megyei alispán: Hosszúmezey Balázs, Wiczmándy Mátyás
Zemplén megyei birtokos család 19, 72, 165, 211
Zemplén megyei ispán: Homonnai Drugeth Gábor, Homonnai Drugeth István, Pálóczy Antal, Tárczay János
zenggi kapitány: Krusics Péter
zentkirali peter 211
zhamko 137
Zichy család levéltára 2, 29, 30, 41, 47, 48, 49, 52, 53, 80, 96, 117, 165, 185, 189, 194, 200, 201, F7, F19
Zichy István 109
Zichy Rafael **102**
Zilah 50, 97
Zimányi Vera 147
Zimbor l. Zsombor
Zimmermann, Franz XXIV, 49, 101
Znojmo **163**
Zolnai Gyula XIII, XXII, 32, 37, 39, 71, 73, F2, F31
Zoltay Miklós **171**
Zólyom F36
Zólyomi Katalin 173
Zólyomi Klára 218
Zólyomi László 89
Zombori István 209
zonokÿ janos 19
Zöld István **6**
Zrínyi család 176, 186, 204
Zrínyi János **129**, 162, 204, 209

Zrínyi Margit 211
Zrínyi Miklós 129, 162, 181, 182, 191, 204, 209, 217
zrinÿ 163, 190
Zubori Margit 35
Zutor 173
Zutori István deák 173, 183
zwld Janus toronÿ 137
Žilina l. Zsolna
Zsegnyei László **90,** 95
Zsegnyei Miklós 90
Zsófia 35
Zsófia, Pálffy Pálné 9
Zsolna 27, **81,** 88
zsolnai harmincados: Diakói György deák
Zsombor **173,** 183
Zsurk **165,** 201

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Tankönyvkiadó Vállalat
A kiadásért felel: a Tankönyvkiadó Vállalat igazgatója
91/5088 Franklin Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Mátyás Miklós igazgató
Raktári szám: 41117
Szedte a Fényszedő Központ Kft. (910443/10)
Felelős szerkesztő: Mitrovics Réka
Műszaki vezető: Telekes György igazgatóhelyettes
Tipográfia: Beszédes Natasa
Műszaki szerkesztő: Görög Istvánné
A kézirat nyomdába érkezett: 1992. március
Megjelent: 1992. június
Példányszám: 1500
Terjedelem: 146 (A/5) ív
Készült: oldalfilm felhasználásával, íves ofszetnyomással

ISSN 1216-3392

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár